

බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ මාලා: 18.

සූත්‍රාන්තර්පිටකයෙහි

12 වන ග්‍රන්ථය

අභිගුණනරතිකාය

ප්‍රථම භාගය

එකක දූක තික නිපාත

ලංකා බෞද්ධ මණ්ඩලයේ ආරාධනයෙන් ත්‍රිපිටක පරිවර්තන
කාරක සභාවේ

අභිගුණනරතිකාය සංස්කෘතික මණ්ඩලය
විසින් කරණ ලද

සිංහල පරිවර්තනයෙන් යුක්ත යි

මු. ව. 2550

ක්‍රි. ව. 2006

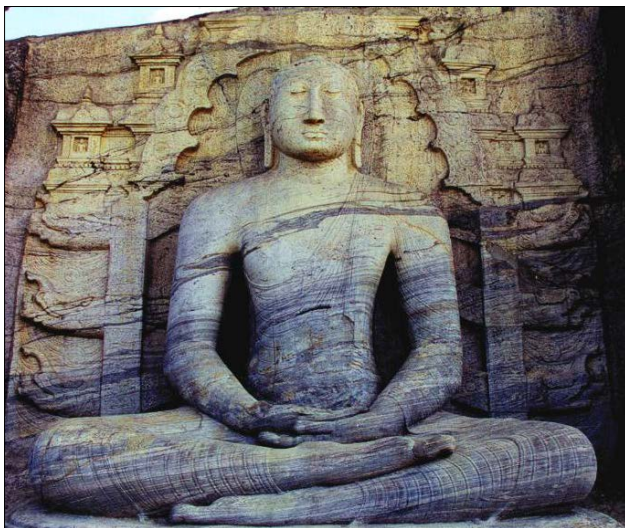
Buddha Jayanti Tripitaka Series, Volume 18

The Twelfth Book in the
Suttanta-Pitaka
12

ANGUTTARANIKĀYA (I)

With the Sinhala translation by

The Anguttaranikāya Editorial Board
of
The Tripitaka Translation Committee

නමෝ තස්ස භගවෙනෝ අරහතෝ සම්මා සම්බුද්ධස්ස !
නමෝ තස්ස භගවෙනෝ අරහතෝ සම්මා සම්බුද්ධස්ස !!
නමෝ තස්ස භගවෙනෝ අරහතෝ සම්මා සම්බුද්ධස්ස !!!

මෙම බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ මාලාව,
 නිවනේ සැනසීම සොයන සෑම ලොවසියෙකුටම
 පරිහරණය කළහැකි ලෙස සැකසීමට නන් අයුරින් ආයතනවල දැක්වූ
 සෑම උතුමන්ටම පළමුව ස්තූතිය පුදකරන අතරම
 යමෙක් මෙම බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ මාලාව පරිහරණයෙන්,
 යම් සත් කටයුත්තක් කරන්නේනම් එහි ද,
 නිවනේ සැනසීම ලබනම් එහි ද
 සියලු ආනිසංසයෝ මෙම බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ මාලාව
 මේ අයුරින් සැකසීමට ආයතනවල දැක්වූ
 ඔවුන් සෑම දෙනාටම අනුමෝදන් වෙත්වා!!!
 නිවන් දකින තුරු අභිවුර්ධියක්ම වෙත්වා!!!
 පතනා බෝධියකින් වහා වහා නිවනේ සැනසීම ම අත්වේවා!!!

ඔබ සැමට යහපතක්ම වෙත්වා!!!

සැලකිය යුතුය :

මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත. එහි පටුන මත ඇති මාතෘකා මත click කිරීම මගින් ඊට අදාළ පිටුව වෙතට යොමුවේ.

නැවත පටුන වෙතට යොමුවීමට Table of Contents හෝ පිටු අංකය (17) සටහන් කර යොමු වන්න.

සූත්‍යාන්තපිටකේ
අට්ඨගුත්තරනිකායෝ
පඨමො භාගො

සූත්‍යාන්තපිටකයෙහි
අට්ඨගුත්තරනිකාය
ප්‍රථමභාගය

පටුන

CONTENTS

	පිටුව
සංස්කාරක නිවේදනය	xi
ත්‍රිපිටක පරිවර්තන සංස්කාරක මණ්ඩලය	xii
උත්තරිතර සංස්කාරක මණ්ඩලය	xii
අභ්‍යුත්තරනිකාය සංසෝධක මණ්ඩලය	xii
සංඥාපනය	xiii-xvii
සංකේත නිරූපණය — ABBREVIATIONS	xviii
පාලිභෝජිය — PĀLI ALPHABET	xix
විසයසූචි	xx-xL
පෙළ හා පරිවර්තනය	2-555
ශාථාදිපාදනුකකමණිකා	557-558
සංඤ්ඤාතාමානුකකමණිකා	559-560
පදනුකකමණිකා	561-624

සංස්කාරක නිවේදනය.

ශ්‍රී ලංකා පිටකයෙහි වතුරුගම් වශයෙන් දැක්වෙන සිවුලහසති අතුරෙන් සිවුවන අභිගුණාඨ සභිකයෙහි එකක - දුක - තික නිපාත තුනෙන් යුත් මේ ප්‍රථම භාගය බ්‍රහ්මස්වර්ණී ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථමාලාවෙහි සඛිඛා වශයෙන් 18 වන ග්‍රන්ථය වේ.

ත්‍රිපිටක පරිවර්තන සංස්කාරක සභාවේ අභිගුණාඨ නිකාය සංඝෝධක මණ්ඩලයට ඇතුළත් පණ්ඩිත කෝදුගොඩ ඤාණාලෝක නායක සථිවිරයන් වහන්සේ, පණ්ඩිත පරවාහාර පඤ්ඤානන්ද සථිවිරයන් වහන්සේ, පණ්ඩිත කල්ලේ ධම්මානන්ද සථිවිරයන් වහන්සේ යන තෙතම විසින් මෙහි පාළිය ද සංඝෝධකය කරමින් සිංහල පරිවර්තනය නිමගම් කරණ ලදී. පණ්ඩිත ලබ්බගම අබ්බානන්ද සථිවිරයන් වහන්සේ ද කලක් මේ පරිවර්තනයෙහි ද ශුද්ධියෙහි ද නියුක්ත වූහ.

මෙහි සංස්කාරණය සම්බන්ධයෙන් සසඳු බැලූ පුස්තකාල පොත්හි ද මුද්‍රිත පොත්හි ද පදවිභාග - වාක්‍යවේද - විරාමසංකේතාදියෙන් සකස් නොවූ, අසාධාරණික පෙය්‍යාලයෙන් ද වාක්‍යසංකලනයෙන් ද ආකූල වූ පාළිය හැකි පමණින් අභිවර්ණිකයට පහසු වන සේ අභිතව මුද්‍රණයට සකස් කිරීම සඳහා අප විසින් දැරූ ප්‍රයත්නය කෙබඳු දැයි මෙය කියනුයේට හැඟියනු ඇත. මෙහි මුද්‍රිත පාළියෙහි ද පරිවර්තනයෙහි ද ඒ ඒ තත්ති දක්නට ලැබෙන “[-], (-)” අභිවර්ණ - අභිවර්ණ රේඛා, අබ්බ සඛිඛා ආදියෙන් නිර්දේශ පද - වාක්‍ය ඒ ඒ වගි හා සුත්‍ර වෙන් කිරීම පිණිසත්, ඒ ඒ සුත්‍රයන්හි එන ධර්මය පැහැදිලි කිරීම පිණිසත් යෙදෙන පරිදි සලකා අප විසින් යෙදූ බව සැලකිය යුතු.

අභිගුණාඨ නිකාය සංඝෝධක මණ්ඩලයේ සභාපති ඤාණාලෝක නායක සථිවිරයන් වහන්සේ හා අප විසින් ශෝධ්‍යපත්‍ර බලා මුද්‍රණයට පත් කරණ ලද මේ ග්‍රන්ථයෙහි මුලික ශෝධ්‍යපත්‍ර බැලීමෙන් ද විකල්පිත සැපයීමෙන් ද පණ්ඩිත ගලගම ධම්මක සථිවිරයන් වහන්සේ අපට සහාය වූහ. අප හැමතේ අවධානය ඉක්මවා මෙහි රැඳුන අවශ්‍යයෙන් දැක්විය යුතු බලිතස්ථාන ග්‍රන්ථවසානයෙහි ශුද්ධිපත්‍රයෙන් දක්වා ඇත.

ධම්මිකය හා භාෂා සාහිත්‍ය විෂයෙහි හසල බුද්ධි ඇති පණ්ඩිත කෝදුගොඩ ඤාණාලෝක නායක සථිවිරයන් වහන්සේ විසින් අභිගුණාඨ නිකායප්‍රශස්ත වශයෙන් ග්‍රන්ථයෙහි ප්‍රකරණ මහත්තය හා තදයය විශද කෙරෙමින් එහි ධර්මානුරූපයට සරිලන සේ ලියූ අභිවර්ණයෙන් සුභග වූ සංඥාපනය මේ අනගි සංඛිඛණ්ණපොත ගැණ දතයුතු පමණ පමණට ම ගෙණ ආර පා ඇත. එහෙයින් මෙහි අඩු වු විඤ්ඤානනිකථා තො යෙදේ.

සම්බුද්ධිශාසනාභිවර්ධනයට හිත වූ මේ අධිකාරයෙහි ස්වායත්ත කායඝී සම්පාදනයෙන් සහභාගි වූ සංස්කාරක සථිවිරවරුන් හා ලක් රජය ද, රජයේ සංස්කාරක කායඝී ශාසනයෙහි අධිකාරීන් හා සේවක භවත්හු ද, සිංහල ජාතිය මුද්‍රණාලයෙහි අධිකාරීන් හා මුද්‍රණශිල්පීහු ද බෞද්ධලෝකයාගේ කාතකයා සහිත සතුන්ට පාත්‍රවෙමින් ධර්මදායක කුසල මිනීමයෙන් හැම කල්හි සුබභාගි වෙත්වා යි ආශංසනය කරමිනි.

පරවාහාර වජිරඤාණ සථිවිර.

ත්‍රිපිටකපරිවර්තන කාරක සභාවෙහි ද
සංස්කාරක මණ්ඩලයෙහි ද සම්පාදක.

ත්‍රිපිටක කායඝීලය, ධර්මදායාලය විද්‍යාලය,
දෙමටගොඩ, කොළඹ.

ත්‍රිපිටක පරිවහිත සංසකාරක මණ්ඩලය

1. වැලිපිටියේ සෝරත නායක සථවිරයන් වහන්සේ (සභාපති),
2. පරවාහාර වජීරඤ්ඤ නායක සථවිරයන් වහන්සේ (සම්පාදක),
3. කෙසෙල්වතුගොඩ රතනපෝති නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
4. බලන්ගොඩ ආතඤ්ඤ මෛත්‍රිය නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
5. හාල්දඹුවත ධම්මරක්ඛිත සථවිරයන් වහන්සේ,
6. අම්බලම්ගොඩ ධම්මකුසල සථවිරයන් වහන්සේ,
7. කඩවැද්දුව සිරිනිවාස නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
8. පලන්තොරුවේ විමලධම්ම නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
9. දෙභිගස්සේ පඤ්ඤාසාර නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
10. වේරගොඩ අමරමොලී නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
11. පරවාහාර පඤ්ඤාතඤ්ඤ සථවිරයන් වහන්සේ,
12. ගලගම සරණඛාර සථවිරයන් වහන්සේ,
13. හැගොඩ ධම්මඤ්ඤ නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
14. කටුකුරැන්දේ දෙවාතඤ්ඤ නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
15. ලබුගම ලඛිතාතඤ්ඤ සථවිරයන් වහන්සේ,
16. කෝදුගොඩ ඤාණාලෝක නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
17. ඉදුරුවේ උත්තරාතඤ්ඤ සථවිරයන් වහන්සේ,
18. මඩිහේ පඤ්ඤාසීත නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
19. කොස්ගොඩ ධම්මවංස සථවිරයන් වහන්සේ,
20. චතුගෙදර අමරසීත සථවිරයන් වහන්සේ,
21. තලල්ලේ ධම්මාතඤ්ඤ සථවිරයන් වහන්සේ,
22. අකුරැටියේ අමරවංස නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
23. මිරිස්සේ ගුණසිරි සථවිරයන් වහන්සේ,
24. කරගම්පිටිගොඩ සුමනසාර සථවිරයන් වහන්සේ.

උත්තරිතරසංසකාරක මණ්ඩලය

පණ්ඩිත වැලිපිටියේ සෝරත නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
 ආවාහාරී පරවාහාර වජීරඤ්ඤ නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
 බලන්ගොඩ ආතඤ්ඤ මෛත්‍රිය නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
 පණ්ඩිත ලබුගම ලඛිතාතඤ්ඤ සථවිරයන් වහන්සේ
 පණ්ඩිත කෝදුගොඩ ඤාණාලෝක නායක සථවිරයන් වහන්සේ.

අධ්‍යාපනරාජිකාය සංඝස්ඛිත මණ්ඩලය

පණ්ඩිත කෝදුගොඩ ඤාණාලෝක නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
 පණ්ඩිත පරවාහාර පඤ්ඤාතඤ්ඤ සථවිරයන් වහන්සේ,
 පණ්ඩිත තලල්ලේ ධම්මාතඤ්ඤ සථවිරයන් වහන්සේ.

අභිභූතනර්තියාය :

ඊට බුදුන් බරණස්නුවර සෑමින් මුළු දෙන මුවලාවිති දී 'බමවනු'ය පාවාත්වූ තාත් පටන් කොට සුහදපරිව්‍රාජකදමනය තෙක් පත්සැලිස් අවුරුද්දක් දවස් කාතසුගමනාමෙසයක් සෙයින් දහම්අමාවගරෙ එස්-වමින් සුවිසිදසකියායක් දෙවිමිනිසුන් අමාමහතිවන් දන්වා පිරිනිවිසද, සමසසාරි වූ මහාකාශ්‍යප මහරහතුන් වහන්සේ ප්‍රධාන කොට ඇති ත්‍රිපිටක සම්පයනීපති ප්‍රභේදධර සිසුපිළිසැකියාපත් මහරහත්හු පන්සියක් දෙක වහන්සේ දේශ-කාල-නිදන ආදී විසින් විසිර සිටි බමවිනය වීරසථායී වනු පිණිස පළමු වන පසුභික්ෂකසමිතිගිය කළහ.

එහි ලා දීඝ-මජ්ඣිම-සංයුත-අභිභූතනර-බුද්දක විසින් ආගමපසෙකින් සුතත්වලා බෙදනුවෝ උත්තරෙහතරයෙහි අභිග විසින් නාගුණි සුත්‍රයන් පිළිකොට ගත් නිපාතසමුහය අභිභූතනර්ගම නම් කළහ. එභූතනර්තියාය, අභිභූතනර්තියාය, අභිභූතනර්සමිති, යනුද එහි මැ නම්. මෙහි අභිභූතනර යනු තෙල නිපාතසමුහයෙහි අමානුගත විශේෂය යුග්‍යය. ආගම යනු සාමාන්‍ය සංඥාය. එහි ලා "ආගමිකයන්හි එක් එකෙහි එකම වා අත්තප්පරිකාද-යෝති ආගමෝ"යි ආගම ශබ්දයෙහි නිෂ්පාති කියති. "තෙල නිපාතසමුහය-යෙහි ලා ආත්මාචාර්‍යාදිනු උදබවට එක් නු"යි ආත්මාචාර්‍යින්ගේ ආධාරය ආගම නම් වෙයි. නොහොත් "තෙල නිපාතසමුහය කරණ කොට ගෙන ආත්මාචාර්‍යාදිනු උදබවට එක් නු"යි ආත්මාචාර්‍යින්ගේ කරණය ආගම නම් වෙයි. නොහොත් "තෙල නිපාතසමුහය කෙරෙන් ආත්මාචාර්‍යාදිනු උදබවට එක්නු"යි ආත්මාචාර්‍යින්ගේ අවධිය ආගම නම් වෙයි. මෙසේ ශබ්දනිෂ්පාති විසින් ගනුන් මැ ආගම ශබ්දය ආත්මාචාර්‍යින්ගේ ආධාරයත් කරණයත් අවධියත් කියන්නේ ය. "එකකාදිහි අභෙගති උපරාපරි උත්තරෙ අධිකෝති අභිභූතනරො"යි අභිභූතනර ශබ්දයෙහි ද නිෂ්පාති කියති. එකක-දක ආදී අභගයෙන් මතුමතූයෙහි උත්තර වා අධික වා පිටුතේ නු යි අභිභූතනර නම් වෙයි. "අභිභූතනරො ව සො ආගමො චෙති අභිභූතනර-ගමෝ"යි සමාසවෘත්ති විසින් කියත් මැ විශේෂසංඥා විසින් 'අභිභූතනර' සෙසිනුද, සාමාන්‍යසංඥා විසින් 'ආගම' සෙසිනුද පිටුතේ එක් මැ නිපාත-සමුහය වේ නුයි ඒ නිපාතසමුහය අභිභූතනර්ගම නම් වන්නේ ය. අභිභූතනර යනු බෞද්ධ සංකීර්තයෙහි ව්‍යවහාරයි.

සහි අතුරෙහි වර්ගයෙන් කළ සමුහයෙක් ද ඇත, සංයුක්තවශයෙන් කළ සමුහයෙක් ද ඇතැයි මෙසෙයින් තාත්පර්යය සිමිදිත් මැ අභිභූතනර සගිය නම් නිපාතවශයෙන් කළ සමුහයෙක් වේ නුයි 'නිපාතසමුහය' ද වන්නේ ය. "එකකදකාදිපතිමණ්ඩනය අභිභූතනර්ගමවරයා"යි බුද්ධසොසා-මාරිත් වහන්සේ ද නිපාතසමුහවශයෙන් තෙල සගියට යොනු කළහ. අටුවාහි එහ සෙයින් බලන් මැ මෙහි නිපාතයෝ එකොළොස් දෙනෙහි. 'විත්තපරිශාදන' ආදී සූත්‍රයෝ තවදහස්පන්සියසත්පනස් දෙනෙක් නිපාත-ගණයෙහි බැසැගෙනා සිටිති. එහාම බණවර විසින් එක්සිය විස්සෙහි. බණවරෙක් අතුරු අටදහසක් ඇත්තේ නු යි තෙල නිපාතසමුහයෙහි

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

අක්‍ෂරයෝ තවලක්‍ෂ්‍යසංවිධාන දෙනෙක් ඇත. එයින් මෑ සති අතුරෙහි ලා සුත්‍රගණනයෙහිදු භාණ්ඩාරගණනයෙහිදු අක්‍ෂරගණනයෙහිදු බැහැත්-සමුහය ද වන්නේ යැ.

වාරිත්‍ර - වාරිත්‍ර ආදී ශීලකථා යැ, පිණ්ඩපානිකඛනාදී බ්‍රිතධර්මයෝ යැ, කසිණාදී කම්මසාහයෝ යැ, රුහවය්‍යාදීත්‍ර යැ, රූපාවචරධ්‍යාතයන් හා අරූපසමාපත්තිත්‍ර යැ, ෂබ්දිඥ යැ, සතනි - ධාතු - ආයතන - ඉන්ද්‍රිය - බල - බොධ්‍යාසනයෝ යැ, චතුරාය්‍යාසනයා ධර්මයෝ යැ, ප්‍රතිත්‍යක්‍රියාද කථා යැ, ශම්ප්පිද්ධිකාභාවතා යැ යනාදී ධර්මයෝ තෙල සහියෙහි බෙහෙවින් බැසා සිටිති. ශ්‍රාවකයන්ගේ අග්‍රසාහයෝ යැ, පුද්ගලස්‍යාවයෝ යැ, සද්දේශයෝ යැ, දුෂ්ඨවිවාදයෝ යැ, නිත්‍රසාහයෝ යැ, රාජධර්මයෝ යැ, ජාතපදික ධර්මයෝ යැ යනාදී නොයෙක් කරුණු ද මෙහි වැදගෙනා සිටුනේ යැ. ව්‍යව-භාරයෙහි කුලල වූ භාග්‍යවත්තූ විසින් ව්‍යවහාර බාහුල්‍යය ගෙන වදල සුත්‍ර රාශි වන බැවින් වොභාරදෙසනයෙහිදු අන්‍යාතීත වෙයි. අනෙකාධ්‍යායය-අනුයය-චරිත - අධිමුකති ඇති සත්ත්වයනට යථානුලෝමයෙන් අනුයාසනා කළ සුත්‍රරාශි වන බැවින් යථානුලෝමසාසනයෙහි දු අන්‍යාතීත වෙයි. දෙසාට මිසදිවු බිදුතට වදල සුත්‍ර වන බැවින් දිට්ඨිවිනිවේදනකථායෙහි දු අන්‍යාතීත වෙයි. ත්‍රිවිධ ශික්‍ෂාවන් කෙරෙහි අධිවිත්තශික්‍ෂා පිණිස බෙහෙවින් අනුයාසනා ඇතියෙන් අධිවිත්තශික්‍ෂා කියනුයේ වෙයි. ප්‍රභාණයන් කෙරෙහි කෙල්ය-යන්ගේ පඨික්‍ෂ්‍යාතයට විපක්‍ෂ උපදේශ බහුල වන බැවින් පඨික්‍ෂ්‍යාත-ප්‍රභාණය කියනුයේ වෙයි. “සුත්‍රපිටකයෙහි පිළිපත්තාහු සමාධිසම්පත් ඇසිරි කොට ගෙන ෂබ්දිඥ ලබන්නු” යි අභිඥසම්පත් දෙනුයේ ද වෙයි. ධර්ම විසින් අභි විසින් දේශනා විසින් යථාභුතාවබෝධ විසින් අත්‍යවශයෙන් ගැඹුරු වූයේ ද වෙයි.

ධර්මසංවණිතා කරන ආවාසීවරයෝ සංවණිතියධර්මයට මූලා මෑ විශේෂ ගුණ කීර්තනයෙකින් යොනාත්‍ර කරති. බුද්ධිසෝසාවාරිත් වහන්සේ ද ආගමයන් සතර දෙනා ගෙන සංවණිතා කරනුවෝ සුමබ්බලවිලාසිති-යෙහිදී විශේෂ ගුණකීර්තන විසින් ප්‍රඥාවග-ගුණය ගෙන දික්‍ෂාශමයට යොත්‍ර කළහ පසසඤ්ජදනියෙහි දී විශේෂ ගුණකීර්තන විසින් පරවාදමථනය ගෙන මජ්ඣිමාශමයට යොනාත්‍ර කළහ. ආරක්‍ෂාසහකාරියෙහි දී විශේෂ ගුණකීර්තන විසින් ඥානප්‍රභේදජනනය ගෙන සංසුත්තාශමයට යොත්‍ර කළහ. මනෝරථපුරණියෙහි දී විශේෂ ගුණකීර්තන විසින් විචිත්‍ර ප්‍රතිභා-ජනනය ගෙන අභිකුත්තරාශමයට යොත්‍ර කරනුවෝ මනෝරථපුරණී ‘ඥාතිකභාවා’ යෙහි දී -

“එකකදුකාදිපතිමණ්ඩිතස්ස අභිකුත්තරාගමවරස්ස

ධම්මකපිකපුඛවන්තං විචිත්ත පටිභාතජනනයස්ස” යනුද,

නිගමන ගාථායෙහි දී-

“ධම්මකථාය නිපුණ පරමනිකායස්සට්ඨකථං ආරඥො

යමහං විරකාලට්ඨිති මිච්ඡන්තො සාසනස්ථානං” යනුද කියති.

මෙසෙයින් එකකදුකාදිනිපාතයන් විසින් ප්‍රතිමණ්ඩිත වන අභිකුත්තරා-ශමය නම් ධර්මකපිකපුඛවයනට ‘විචිත්‍ර ප්‍රතිභා’ ඇති කරන හෙයින් ධර්මකථායෙහි ලා නිපුණ වූත් එයින් මෑ පරම වූත් නිකාය වහන්සේ කියති.

මේතු - උපමාදීන් ප්‍රතිමණ්ඩන නානාවිධ දේශනාතය සහස්‍රයක් විසින් විචිත්‍ර වන හෙයින් 'විචිත්‍රප්‍රතිභාජනන'ය තෙල සතියෙහි 'අත්‍යන්තරාධාරණ ගුණයෙකි' යි කියු වෙත්. ධර්මකපිකයන් මහාජනයන් කෙරෙහි බැසැ කරන ධර්මකපායෙහි ලා තරතුරු උද්ධරණයට නිසි දේශනා ඇතියෙන් අත්‍යන්තරයෙන් නිපුණ වූත් ප්‍රචර වූත් ආගමය නම් 'අභිගුහතරුගම' නමැයි ද කියු වෙත්.

මබ 'දික්සති-මැදුම්සති-සංයුත්සති' පසසමිත් "බුද්ධානුබුද්ධසංවණණි-තය්‍යා"යි බුද්ධානුබුද්ධසංවරණික සේ කියුව ද, අභිගුහතරසතියෙහි ලා ඒ පදය විශේෂණ විසින් තො යොදැයි. ආගමයෙහි ස්වභාවකථනයක් වත් වූත් විශේෂවණිකා තොවනුයෙන් මෙහි ලා ඒ පදය තො කියති. ධර්මකපායෙහි ලා එන විචිත්‍රප්‍රතිභාජනනය විශේෂ යොනාත්‍ර විසින් තෙල ආගමය පිණිසැ වෙන් කොට ගනිත්.

පළමුවන දහම්සභායෙහි රැස් වූ සිටි මහරහත්හු තෙල සතිය ගෙන දිවැත් ඇති සම්චන් කෙරෙහි අගනත් සිය අනුරුද්ධ මහරහතුන්හට දක්වා දුන්හ. මබනේ නිශ්ශ්‍රිතයෝ අභිගුහතර භාණක නම් වූ සිටි ශිෂ්‍යප්‍රශිෂ්‍ය-ශාඛාපරමපරු විසින් තෙල සතිය පුහුණු කරමින් සිටියහ. අද ද පවා ධර්මකපායෙහි යෙදෙන ධර්මකපිකයනට තෙල ආගමය භග්‍යසාරයක් සෙයින් සිටුවනේ යැ. මෙහි දී තෙවළායෙහි පෙළපොත් පිණිස එන වාදවිවාද හා සම්බන්ධිත ගාතූ දනු කැමැතියන් මහවග්ග උපු ප්‍රකාශනාව බලන්නේ යැ.

සංශෝධන:

අභිගුහතරනිකාය සියබසින් තබන් මැ පෙළෙහි ශෝධනය ද අවශ්‍ය මැ යැ. ස්වදේශ විදේශයෙහි පළට වූ පොත් සසඳු නිරවද්‍ය පාඨය නභා ගැනුම අතීතය දුෂකාරයෙකි. බුද්ධභෞසාවාදීන් කළ අටුවායෙහි දු විතදශ-පාඨ දක්වති. එයින් පෙනෙනුයේ බුද්ධාපරිච්ඡාණයෙන් ප්‍රථම චරිතසහස්‍රය තුළදීත් දුට්ඨ පාඨයන් පාඨානතර වශයෙන් පහළ වූ තුබූ බවයි. එහි දී හළමනා පාඨය හා ගතමනා පාඨය හා වෙන් නොකළ හෙත තැන උභයපාඨයෙහි මැ ව්‍යාඛ්‍යාත කියති. එකක් බැහැර ලත්තට කරුණු දුටු, හෙතු දක්වා එය බැහැර කෙරෙහි. දෙදහස්පන්සියක් වසක් ගත වූ සිටි මෙ දවස වත් මැ පාඨානතර ගහන වනු ඇඟවියැයෙක් නො වෙයි. එහි දී ශුද්ධපාඨය සොයන්නට ප්‍රමාණ කොට ගතමනා වනුයේ අටුවා ටිකාවත් හා ශබ්දලක්ෂණය ම වෙයි.

ලභා දී මුරුමරටෙහි කළ ජට්ඨසංඛ්‍යායනායෙහි එන සංශෝධිත පාඨ අපි පරික්ෂා කළමිහ. කිසිතැනෙකැ නොපිළිගත හෙත ශෝධිතයෝ ඇත. මෙහි ලා එයට නිදහිත කිහිපයක් දක්වනු නිසි වෙයි:

මුරුම තෙරවරු "බහුතනං" යනු දේශානතරයෙන් ගත් හැම පොතෙකැ එතසේ කියමින් එය "අශුද්ධියන"යි බැහර කොට "බහුතනං" යනු ශුද්ධපාඨය සේ දක්වති. මෙ ශුද්ධිය නොපිළිගත හෙන්නේ යැ. "බහුකතීහනං" (1 50.) තමති බහුතො කතියං ව නුක් හොති. බහුතනං, කතීහනං" යි මුගලන් විමරණෙහි දී සුත්‍ර වාතනී-උද්ධරණ කියමින් 'බහුතනං' යනු සිද්ධි කරත්. 'බහුතනං-කතීහනං' යන රූපයෝ 'බහුතනං-කතීහනං' යි නො සිටිත්. එයින් එහි වෛකල්පික රූපයෝ ද නැත. තෙවළායෙහි 'බහු-කතී' දෙ ශබ්ද-යන් පිළිබැඳි තෙල විශේෂය නොදන්නාහු වැරදි පදය ශුද්ධ පදය සෙයින් ගන්නට සිත්ත. මෙවැනි නැතැ ශුද්ධ පදය සොයන්නට ශබ්දලක්ෂණය වහල් වන්නේ යැ. එයින් අපි වෛශාකරණයන් විසින් උපදිමට පද ඒ සැටියෙන් මැ ගනුමිහ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

“සෙය්‍යථාපි හො ගොතමි තාලපක්කං සමපති බක්කිනා පට්ඨනං පරිසුඛං හොති පරියොදනං” යි මෙහි මුද්‍රිත පෙළෙහි (3. 2. 2. 3.) එන ‘පට්ඨනං’ යනු ඡට්ඨසංඝිතිකයෙහිදී ‘පමුත්තං’ යි ගනිති. මෙ ද වැරදි තැනෙකි.

අටුවාවාර්ග ‘වුත්ත’ යන පදයෙහි අභිනන්ද දක්වන්නාහු තෙල පදය ද උදහරණ කරති. ආවායේ ශුරු එහෙයින් අටුවාපාඨය සියබසට තහන්නාහු “පත්තලොමො පදරවුත්තො මග්ගතෙන වෙතසා විහරති” යන තත්ති ජිවිතවාතනිය වැටෙයි. “සෙය්‍යථාපි තාම පණ්ඩුපලාසො බක්කිනා පමුත්තො අහබ්බො හරිතත්තාය” යන තත්ති බක්කියෙන් ප්‍රමුක්තභාවයෙහි වැටෙයි. මෙ දෙක වෘත්තියෙන් ප්‍රයෝගයි. ‘වෘත්තී’ නම් වාතු - වන්තෙ යන බාහුයි” යනු කියති. මේ අභිකථානුගත විවරණයෙකි. මේ හේතුවෙන් අපි ‘පට්ඨනං’ යනු ශුඛපදය කොට ගනුමුහ.

මෙතෙසින් ශබ්දලක්ෂණය හා අභිකථාව හා වගල් කොට පරික්ෂා කරත් මැ ඡට්ඨසංඝිතයෙහිදී ශුඛලෙස ගත් කිසිතැනක් ඒ සැටියෙන් නොපිළිගත හෙතෙසේ මෙහි සඳහන් කළ යුතු වෙයි. “අග්ගිවුත්තො-අට්ඨිකත්වා-බතතියෙහු අනුසුත්තො-අරඤ්ඤ වතපත්තී-අසංකිංශො-උදකමල්ලකො-ඔපතයිකො-ඔපුත්තො” මෙ ආදී පද “අග්ගිවුත්තො-අට්ඨිකත්වා-බතතියෙහු අනුසුත්තො - අරඤ්ඤ වතපත්තී - අසංකිංශො-උදකමල්ලකො - ඔපතෙයිකො - ඔපුත්තො” ආදී විසින් පෙරළා ගනිති. මෙහි කිසි පද කෙතෙක් දුර්විකෘත වන හෙයින් අපහංශයේ පැනෙති. කිසි පද කෙතෙක් අයථාසංසකරණ වෙති (ඒ ඒ පාඨානන්තරයන් අධෝලිපි වශයෙන් මෙහි එනුයෙන් අර්ථින් එසින් දන්නේ යැ.)

මබ ශබ්දලක්ෂණ කියන කල ද පවා කිසිතැනෙකැ දුර්වල බව කියැවුනු වෙයි. “දළඟබවො බත්තො” යනු හැමයෙහි එතෙසේ දක්මින් “දළඟබවො” කියා ශුඛ කෙරෙති. මොදලායාගතව්‍යාකරණය ප්‍රමාණ කොට ගෙන ඒ ශුඛය කළහේ ද සඳහන් කරත්. “බමො වාඤ්ඤානො” යි මුග්ගතෙහි ගණසුත්‍රයෙක් ඇත. ‘බමො’ - ශබ්දය සමාසවෘත්තියට පැමිණ අත්‍යාචයක් කියත් මැ වෛකල්පික වශයෙන් ‘රුජාදිගණ’ යෙහි සිටුනා හේ ගණසුත්‍රයෙන් උපදිමට යි ඒකාන්තව්‍යවස්ථායෙක් එහි තැන. හැමයෙහි ‘දළඟබවො’ යනු එත් මැ ‘දළඟබවො’ කියා ගැනුමට සුත්‍රොපදෙශයෙහි පිහිටෙක් ද තැන.

පෙළෙහි පාඨශොධනය පිණිසැ අපි අභිකථාව ප්‍රමාණාත්මක වශයෙන් ගනුමුහ. නිදර්ශකයෙක්නම්: පෙළෙහි “දනොතිදනනමාධාය” යනු එයි. අපි ඒ ශුඛ පාඨය කොට ගනුමුහ. ආ පුළු බා-බාහුයෙන් සිඬා ‘ආබාය’ යන පුළුබ්‍රියාව ආබාරයක් අපේක්ෂා කෙරෙයි. එසින් ‘දනොති’ යන ආබාරය මෙහි සිටින වෙයි. “අභිදනනනති උපරිදනනං” යන අටුවා ප්‍රමාණ කොට ගෙනැ කුශාග්‍රියබුද්ධි ඇති මහපටිවරයකු විසින් “දනොති දනනමාධාය” යන්න “දනොතිදනනමාධාය” කියා ශෝධනය කොට ගන්නා ලදී. අටුවායෙහි අළු තසින් සංශෝධිත තෙල පදය නිවරදිබවට දෙස් දෙන ප්‍රයෝගානන්තරයෝ ද ඇත. අශ්වසොභාවාසීපාදයෝ ද-

“දනොපි දනනං පුණ්ඩාය කාමං තාලවග්‍රමුත්තං ව ජ්ඣවයාපි

විත්තෙන විත්තං පරිගාහ්‍ය වාපි කාමී ප්‍රයභොගා ත තු තෙ’ නුවාතත්තා” යි කියති.

මෙසේ වන හෙයින් අපි අටුවා ප්‍රමාණ කොට හෙතැ මැ පාඨශෝධනය පිණිස ප්‍රයත්න බැරෑරීම. මෙහි කියන ලද්දේ බිඳෙකි. එද අප ගත් මාගීය දත්වනු පිණිස වෙයි.

ව්‍යාධ්‍යානය:

පුද්ගලයෙක් ස්වභාවයට සරිලන සෙයින් වළඳනා පිළි හා පළඳනා හා බරන්නේ වෙයි. එයින් රජෙක් ගාමියන් හඳුනා පොරෝනා නියායෙන් හැඳුම් පෙරවුම් නො කෙරෙයි. රජකෙනකුට සරිලන සෙයින් මැ වෙස් බරයි. සියබසින් කරන ආගමව්‍යාධ්‍යානයක් පෙළබස නොදන්නවුන් පිණිස කළ ද ආගමට නිසිවන බසින් කළමනා වෙයි. එහිලා ගත නො බස නම් විශ්ව බසයි. විශ්වබස නොවියතුනට දුරවබොධ වන්නේ යැ. එසේ දුරවබොධ වුව ද බසඅතිනුදු ඔවුනට වැඩ සඳහා ප්‍රයත්න බැරෑරීම නො කාලයෙක් දුන් එළැඹ ඇත. එයින් අපි තෙල ආගමට සියබසින් ව්‍යාධ්‍යාන කරන්නමේ බෙහෙවින් විශ්ව බස් මැ නිසි කොට ගනුමහ. “භික්ෂුරුවීර් හි ලොකා” (“ලොකයෝ භික්ෂුවකයක”) යනු ආප්තවචන වන හෙයින් මෙහි ලා උපසුකත බස පිණිස කෙතෙක් පහත් වෙති. කෙතෙක් නොපහත් වෙති. මෙද අපි දනුමහ. අප්‍රභන්තයට ද වැඩ සඳහා යැ මෙහි පැරැණි හෙළ වදන් යෙදුණේ. සිංහලසාහිත්‍යයෙහි එන පැරැණි වදන් යෙදුව ද අතිප්‍රසන්න සංයාන වචන මිස පාලිපද සකුබසින් තබන්නට නො ගියමහ. සකුචගරෙහි කෘමිල, වාසිග ආදී විසින් එන වචන කිමිතිල, වචනික ආදී විසින් පාලිසාවයෙන් සිටුවනේ යැ. එබඳු තත්හි පාලිසාවය මැ නැබුමහ.

ව්‍යාධ්‍යානයෙහි දී ගුරුකුලෙහි දෙන අරිය දුත මනා මැ වෙයි. ගුරුකුල විසින් ‘අටුවා’ මිසා ගනමනා අන් තැනෙක් නැත. මොව්‍යාධ්‍යාධිපතියන් ආගම-ව්‍යාධ්‍යාන කළසාව අටුවායෙහි එයි. මේ ව්‍යාධ්‍යානය ඒ අටුවා වහල් කොට ගත් හෙයින් මෙහි ආවාදීපරමපර ගුණිය ඇතියේ කියමහ. පෙළ නොදනුද, ආවාදීපරමපර නොදනුද, ඇතැම් පණ්ඩිතවමනස කෙතෙක් බණ පිණිස ද නිගාබස් කියත්ල. එයින් උන් ආගමඥනයෙහි දුර්වලය, සැදහා තැනියේ කියාගනිත්. ගිහිගෙයි සිටුවනා, බණ කියන, කියවන උවසුවන් නිතර පැරැණි ඇදුරන් හරසර දී සිහිපත් කරන්නේ යැ. ගුරුඑදම ආදී ඇදුරෝ කිසිදු තැනෙකැ පෙළ ගෝ අටුවා ගෝ හෙළා දක්නා වචනමාත්‍රයකුද නො කීහ. ඒ යැ ගතමනා ආදර්ශ නම්.

අභිකුත්තරනිකාය සංඝෝධක මණ්ඩලයට අගත් ශාසත්‍රාවායී පරවාහැර පඤ්ඤානඤ පණ්ඩිත ස්ථවිරයන් වහන්සේගේත්, පණ්ඩිත තලල්ලේ ධම්මානඤ ස්ථවිරයන් වහන්සේගේත්, අප ද හේත් අතින් නිමහම් පත් තෙල ව්‍යාධ්‍යානය හුද්දනත්ගේ ප්‍රමෝදය පිණිස වැටෙහි යි සිතමහ. රූපදර්ශනය පිණිස ආලෝකය වහල් වන්නාක් සෙයින් මේ ව්‍යාධ්‍යානය කිරීමෙහි ලා පටිපත්ති ව්‍යාධ්‍යානයෙහි වාතුයනීය ඇති ශ්‍රී ලබ්‍යා විද්‍යොදය විශ්වවිද්‍යාලයෙහි සම්පාධ්‍යානෙද්දියෙහි විතෙතා හා ප්‍රමුඛාවායී ආවාදී පරවාහැර වජිරඤ්ඤාණ නා හිමිපාණන් වෙසෙසින් වහල් වැ ගිය සෙ මෙහි සඳහන් කරමහ. මෙහි අඤ්ඤාත්තාසය ද විඤ්ඤාය ගුරුකුලයෙන් එන ආමනාය ගෙන යෙදිණ. සැදහැතියන් මෙහි එන බුදුබණ දනා උගෙන දෙලෝ වැඩ සාදා ගෙන මතුයෙහි අමාමහතිවන් පසක් කරන්නේ මැනව.

කෝදුගොඩ ඤාණාලෝක නායක ස්ථවිර.

විද්‍යාවසු පිරිවෙන - අහංගම.

සංකේතනිරූපණය

ABBREVIATIONS

සි.	-----	සිහල තාලපණ්ණ පොතකං
සිඞ්.	——	සිහලකබර - මුද්දිත පොතකං
සයා.	——	සයාමකබර - මුද්දිත පොතකං
මජ්ඣ.	——	මජ්ඣිමනිකායෙහි පිටක පොතකං
PTS.	——	Pali Text Society-Aṅguttara Nikāya

THE PĀLI ALPHABET

IN SINHALESE CHARACTERS.

VOWELS

අa ආā ඉi ඊī ඊu ඉū එē ඔo

CONSONANTS

කka	ඛkha	ගga	ඝgha	ඣṇa
චca	ඡcha	ජja	ඣjha	ඤṇa
ටta	ඨtha	ඩda	ඬdha	ණṇa
තta	ථtha	දda	ධdha	නna
පpa	ඵpha	බba	භbha	මma
යya	රra	ලla	වva	සsa
හha	ළla	ආṇ		
කka	කkā	කිki	කීkī	කුku
ඛkha	ඛkhā	ඛිkhi	ඛීkhī	ඛුkhu
ගga	=	=	ඡ	=
				=
				=
				=
				=
				=

Conjunct - Consonants

කකkka	ඤඤṇṇa	ච්චtva	මම්mpha
කඛkka		ඤදda	මඞmmba
කාkya	ඤචccha	ඤධdha	මඞmbha
කිkri	ඤජjja	ඤදra	මම්mma
කිkva	ඤජjja	ඤධdva	මම්mha
ඛාkha	ඤඣjha	ඤධdhva	යය=යයyya
ඛචkha	චචtva	නනnta	යයyha
යගga	චඨttha	නඞnth	ලලla
යඝgha	ඩදdha	නඞnha	ලලlya
ග්gr	ඬදdha	ඤnda	ලලlha
ඛකkka	ඤඤṇṇa	ඤndha	චචvha
ඛඛkka	ඤඤṇṇa	නනnna	සසsma
ඛඞkka	ඤඤṇṇa	පපppa	සසsva
ඛඞkka	ඤඤṇṇa	පපppha	යයssa
ඛඞkka	ඤඤṇṇa	බබbba	යයhma
චචcca	නනnta	බබbbha	හහhva
චචcca	චචttha	බ්බbra	හහha
චචcca	චචttha	ඞඞmpa	

අa ආā ඉi ඊī ඊu ඉū එē ඔo

අධ්‍යාපන නීතිය

පාඨමාලා-විෂයසූචි

(එක් සහ සබැඳි පාලනාගත පස්මාදි සුභාසනිකයා
අභිසංකේතයෙන් නිදේශයා ගොනකි.)

විෂයය:

පිටිකතානි

1. එකකතිපාලන

1-94

1. විනාපවිශාදනවිෂයය

1 - 4

පස්ම	සුභාසන	...	...	...	2
දුතිය	"	...	...	...	2
තතිය	"	...	...	...	2
චතුස්	"	...	...	...	2
පඤ්චම	"	...	...	...	4
ඡන්දම	"	...	...	...	4
සත්තම	"	...	...	...	4
අට්ඨම	"	...	...	...	4
නවම	"	...	...	...	4
දසම	"	...	...	...	4

විෂයය පාඨමාලා.

2. නිවර්ණපාලනවිෂයය

6 - 8

පස්ම	සුභාසන	...	...	...	6
දුතිය	"	...	...	...	6
තතිය	"	...	...	...	6
චතුස්	"	...	...	...	6
පඤ්චම	"	...	...	...	8
ඡන්දම	"	...	...	...	8
සත්තම	"	...	...	...	8
අට්ඨම	"	...	...	...	8
නවම	"	...	...	...	8
දසම	"	...	...	...	8

විෂයය දුතියය

3. අනාමමනියවිෂයය

10 - 12

පස්ම	සුභාසන	...	...	...	10
දුතිය	"	...	...	...	10
තතිය	"	...	...	...	10
චතුස්	"	...	...	...	10
පඤ්චම	"	...	...	...	10
ඡන්දම	"	...	...	...	10
සත්තම	"	...	...	...	10
අට්ඨම	"	...	...	...	12
නවම	"	...	...	...	12
දසම	"	...	...	...	12

විෂයය තනියය.

xx

විෂයය:

පිටිබිංකානි

4. අදහනවගනා

12 - 14

පසුම	සුභතං	...	...	...	12
දුතිය	”	...	...	...	12
තතිය	”	...	...	...	12
චතුස්	”	...	...	...	12
පඤ්චම	”	...	...	...	14
ඡට්ඨම	”	...	...	...	14
සත්තම	”	...	...	...	14
අට්ඨම	”	...	...	...	14
නවම	”	...	...	...	14
දසම	”	...	...	...	14

වගනා පිතුරුණා.

5. සුභවගනා

16 - 18

පසුම	සුභතං	...	...	...	16
දුතිය	”	...	...	...	16
තතිය	”	...	...	...	16
චතුස්	”	...	...	...	16
පඤ්චම	”	...	...	...	18
ඡට්ඨම	”	...	...	...	18
සත්තම	”	...	...	...	18
අට්ඨම	”	...	...	...	18
නවම	”	...	...	...	18
දසම	”	...	...	...	18

වගනා පඤ්චමා.

6. පභංගවගනා

20 - 22

පසුම	සුභතං	...	...	...	20
දුතිය	”	...	...	...	20
තතිය	”	...	...	...	20
චතුස්	”	...	...	...	20
පඤ්චම	”	...	...	...	20
ඡට්ඨම	”	...	...	...	20
සත්තම	”	...	...	...	20
අට්ඨම	”	...	...	...	22
නවම	”	...	...	...	22
දසම	”	...	...	...	22

වගනා ඡන්දයා.

විෂයා:

පිටිබිංකානි

7. විවිධායුධවගනා

22 - 24

පස්ම	සුභතං	...	...	...	22
දුතිය	”	...	...	...	22
තතිය	”	...	...	...	22
චතුස්ස	”	...	...	...	24
පඤ්චම	”	...	...	...	24
ඡට්ඨම	”	...	...	...	24
සත්තම	”	...	...	...	24
අට්ඨම	”	...	...	...	24
නවම	”	...	...	...	24
දසම	”	...	...	...	24

වගනා සත්තමෝ.

8. කලාණ්ඩුකවගනා

26 - 28

පස්ම	සුභතං	...	...	...	26
දුතිය	”	...	...	...	26
තතිය	”	...	...	...	26
චතුස්ස	”	...	...	...	26
පඤ්චම	”	...	...	...	26
ඡට්ඨම	”	...	...	...	26
සත්තම	”	...	...	...	28
අට්ඨම	”	...	...	...	28
නවම	”	...	...	...	28
දසම	”	...	...	...	28
එකාදසම	”	...	...	...	28

වගනා අට්ඨමෝ.

9. පමාදවගනා

28 - 32

පස්ම	සුභතං	...	...	...	28
දුතිය	”	...	...	...	28
තතිය	”	...	...	...	28
චතුස්ස	”	...	...	...	30
පඤ්චම	”	...	...	...	30
ඡට්ඨම	”	...	...	...	30
සත්තම	”	...	...	...	30
අට්ඨම	”	...	...	...	30
නවම	”	...	...	...	30
දසම	”	...	...	...	30
එකාදසම	”	...	...	...	30
ද්වාදසම	”	...	...	...	30
තෙරසම	”	...	...	...	32
චුද්දසම	”	...	...	...	32
පඤ්චදසම	”	...	...	...	32
සොලසම	”	...	...	...	32

වගනා නවමෝ.

විෂයා:

පිටිබිකානි

10. අපකෘතීන් විෂය

32 - 40

පඨම	සුත්තං	...	...	...	32
දුතිය	"	...	...	...	32
තතිය	"	...	...	...	32
චතුස්	"	...	...	...	32
පඤ්චම	"	...	...	...	34
ඡට්ඨම	"	...	...	...	34
සත්තම	"	...	...	...	34
අට්ඨම	"	...	...	...	34
නවම	"	...	...	...	34
දසම	"	...	...	...	34
එකාදසම	"	...	...	...	34
ද්වාදසම	"	...	...	...	34
තෙරසම	"	...	...	...	36
චුරුසම	"	...	...	...	36
පඤ්චදසම	"	...	...	...	36
සොලසම	"	...	...	...	36
සත්තදසම	"	...	...	...	36
අට්ඨාරුම	"	...	...	...	36
එකුතවිසතිම	"	...	...	...	36
විසතිම	"	...	...	...	36
එකවිසතිම-නිසුනිම	සුත්තානි	...	...	...	38
එකතිසතිම	සුත්තං	...	...	...	38
ආභතීසතිම	"	...	...	...	38
	චතුසොට්ඨකං නිවේදනං	...	...	...	38
හෙතනිසතිම-ආචන්දනාදිසතිම	සුත්තානි	...	...	...	40

විෂයා දසමො.

11. අධිමමවිෂය

40

පඨම	සුත්තං	...	...	...	40
දුතිය-දසම	සුත්තානි	...	...	...	40

විෂයා එකාදසමො

12. අනාපකෘතීන් විෂය

42

පඨම-දසම	සුත්තානි	...	...	...	42
එකාදසම-විසතිම	"	...	...	...	42

විෂයා ද්වාදසමො.

විෂයා:

පිටිබිංකානි

13. එකපුග්ගලව්‍යංගා

42-46

පදම	සුභතං	...	...	...	42
දුතිය	,,	...	...	...	44
තතිය	,,	...	...	...	44
චතුස්	,,	...	...	...	44
පඤ්චම-තෙරසම	සුභතානි	...	...	...	44
වුද්දසම-පඤ්චචිසතිම	,,	...	...	...	44
ඡබ්බිසතිම	සුභතං	...	...	...	46

වග්ගො මහරසමො.

14. එකදුග්ගපාළි

46-52

පදම-දසම	සුභතානි				46
---------	---------	------	------	------	----

වග්ගො පඨමො.

පදම-එකාදසම	,,				46
------------	----	------	------	------	----

වග්ගො දුතියො.

පදම-දසම	,,				48
---------	----	------	------	------	----

වග්ගො තතියො.

පදම-සොළසම	,,				48
-----------	----	------	------	------	----

වග්ගො චතුසස්සා.

පදම-තෙරසම	,,				50
-----------	----	------	------	------	----

වග්ගො පඤ්චමො.

පදම-දසම	,,				50
---------	----	------	------	------	----

වග්ගො ඡබ්බිසා.

පදම-දසම	,,				52
---------	----	------	------	------	----

වග්ගො සුභතමො.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

විෂයා:

පිටිබිඳකෘති

15. අවසානපාළි

54-60

පඨම	සුත්තං				54
දුතිය	"				54
තතිය	"				54
චතුස්ථ	"				54
පඤ්චම	"				54
ෂට්ඨම	"				54
සත්තම	"				56
අට්ඨම	"				56
නවම	"				56
දසම	"				56
එකාදසම	"				56
ද්වාදසම	"				56
තෙරසම	"				58
චුරුදසම-සොලසම	සුත්තානි				58
සත්තරසම	සුත්තං				58
අට්ඨාරසම-එකුතවිසතිම	සුත්තානි				58
විසතිම	සුත්තං				58
එකවිසතිම-ද්වාවිසතිම	සුත්තානි				58
තෙවිසතිම	සුත්තං				58
චතුර්විසතිම-පඤ්චවිසතිම	සුත්තානි				58
ෂබ්බවිසතිම	සුත්තං				60
සත්තවිසතිම-අට්ඨවිසතිම	සුත්තානි				60

අවසානපාළි නිවේදන.

16. එකඛමමපාළි

62-66

පඨම	සුත්තං				62
දුතිය-දසම	සුත්තානි				62

විග්ගො පටිථො.

පඨම	සුත්තං				62
දුතිය	"				62
තතිය	"				64
චතුස්ථ	"				64
පඤ්චම	"				64
ෂට්ඨම	"				64
සත්තම	"				64
අට්ඨම	"				64
නවම-පඤ්චදසම	සුත්තානි				66
සොලසම-ද්වාවිසතිම	"				66

විග්ගො දුතිථො.

විෂයා

පිටිකතානි

69-72

පඨම	සුත්තං				68
දුතිය	"				68
තූතිය	"				68
චතුස්ථ	"				68
පඤ්චම	"				68
ඡට්ඨම	"				70
සත්තම	"				70
අට්ඨම	"				70
නවම	"				70
දසම	"				70
එකාදසම	"				70
දොදසම	"				70
තෙරසම	"				70
චූද්දසම-සත්තරසම	සුත්තානි				72

මහෙහා නිකායො.

ජමබුද්ධපපෙය්‍යාමලා

72-78

පඨම	සුත්තං				72
දුතිය	"				72
තූතිය	"				72
චතුස්ථ	"				72
පඤ්චම	"				72
ඡට්ඨම	"				74
සත්තම	"				74
අට්ඨම	"				74
නවම	"				74
දසම	"				74
එකාදසම	"				74
දොදසම	"				74
තෙරසම	"				76
චූද්දසම	"				76
පඤ්චදසම	"				76
සොළසම - අට්ඨාරසම	සුත්තානි				76
එකුතථිසතිම - එකථිසතිම	"				76
දොථිසතිම - චතුථිසතිම	"				76
පඤ්චථිසතිම - සත්තථිසතිම	"				78
අට්ඨථිසතිම - තිංසතිම	"				78
එකතිංසතිම - තෙතතිංසතිම	"				78
චතුතතිංසතිම - ඡතතිංසතිම	"				78
සත්තතිංසතිම - එකුතචත්තාලිසතිම	"				78
චත්තාලිසතිම - දොචත්තාලිසතිම	"				78
තෙචත්තාලිසතිම - පඤ්චචත්තාලිසතිම	"				78

ජමබුද්ධපපෙය්‍යාමලා නිවසිතො.

මහෙහා චතුසො.

විෂයා:

පිටිකඩකානි

පස්ම - සොළසම	සුත්තානි			80
--------------	----------	------	------	----

සොළසසාදකර්මමා නිවේනා.

වග්ගො පසවුපමා.

අවජරාසංඛ්‍යාවග්ගො 80-96

පස්ම	සුත්තං	...	...	80
දුතිය - අට්ඨම	සුත්තානි	...	...	80
තවම - ආදසම	"	...	...	80
තෙරසම = සොළසම	"	...	...	82
සත්තරසම - විසතිම	"	...	...	82
එකවිසතිම - පඤ්චවිසතිම	"	...	...	82
ඡබ්බිසතිම - නිංසතිම	"	...	...	82
එකනිංසතිම - සත්තනිංසතිම	"	...	...	82
අට්ඨනිංසතිම - පඤ්චවත්තාප්‍රිසතිම	"	...	...	82
ඡවත්තාප්‍රිසතිම - තෙපඤ්ඤසතිම	"	...	...	84
චතුපඤ්ඤසතිම - එකසට්ඨම	"	...	...	84
ආසට්ඨම = ආසත්තතිම	"	...	...	84
තෙසත්තතිම - ආසිතිම	"	...	...	86
තෙඅසිතිම - ආතවුතිම	"	...	...	86
තෙතවුතිමාදි (93 - 182)	සුත්තානි	...	...	86

වග්ගො ඡවේසා.

කාශගතාසභීවග්ගො 88-92

පස්ම	සුත්තං	...	...	88
දුතිය - අට්ඨම	සුත්තානි	...	...	88
තවම - ආදසම	"	...	...	88
තෙදසම	සුත්තං	...	...	88
චුද්දසම	"	...	...	88
පඤ්චදසම - එකුතවිසතිම	සුත්තානි	...	...	90
විසතිම - එකවිසතිම	"	...	...	90
ආවිසතිම - චතුර්විසතිම	"	...	...	90
පඤ්චවිසතිම - අට්ඨවිසතිම	"	...	...	90
එකුතනිංසතිම - චතුර්වත්තාප්‍රිසතිම	"	...	...	92

කාශගතාසභීවග්ගො සත්තමො.

අමතවග්ගො 92-94

පස්ම - අට්ඨම	සුත්තානි	...	...	92
තවම - චතුර්විසතිම	"	...	...	92

අමතවග්ගො අට්ඨමො.

එකභිනිපාතස්ස සුත්තසංඝස්සං සමත්තං.

2. දුකනිපාතො

පටිපාටි, පටිපාටිපාටි

1. වසඤ්ජනාසංඝාතො.

96-102

වජ්ජ	සුත්තං	...	...	...	96
පටිපාටි	"	...	...	...	98
තපනීය	"	...	...	...	98
අනුපනීය	"	...	...	...	98
උපසංඝාත	"	...	...	...	100
සංඝාතපනීය	"	...	...	...	100
කණ්ණිකා	"	...	...	...	102
සුත්ත	"	...	...	...	102
වජ්ජ	"	...	...	...	102
වසඤ්ජනාසංඝාත	"	...	...	...	102

වසඤ්ජනාසංඝාතො පටිපාටි

2. අධිකරණවග්ගො

104-116

පටිපාටි	සුත්තං	...	...	...	104
දුකික	"	...	...	...	104
තනික	"	...	...	...	106
වතුන්	"	...	...	...	106
පඤ්චම	"	...	...	...	110
ඡට්ඨම	"	...	...	...	110
සත්තම	"	...	...	...	112
අට්ඨම	"	...	...	...	114
තවම	"	...	...	...	116
දසම	"	...	...	...	116

අධිකරණවග්ගො දුකිකො.

3. බාලවග්ගො

116-120

පටිපාටි	සුත්තං	...	...	...	116
දුකික	"	...	...	...	116
තනික	"	...	...	...	118
වතුන්	"	...	...	...	118
පඤ්චම	"	...	...	...	118
ඡට්ඨම	"	...	...	...	118
සත්තම	"	...	...	...	120
අට්ඨම	"	...	...	...	120
තවම	"	...	...	...	120
දසම	"	...	...	...	120
එකාදසම	"	...	...	...	120

බාලවග්ගො තනිකො.

විෂයා:

පිටපිඛනානි

4. සම්ප්‍රත්‍යවග්‍යයා

120-124

පඨම	සුත්තං				120
දුතිය	”				120
තෘතීය	”				122
චතුස්ථ	”				124
පඤ්චම	”				124
ඡරියම	”				128
සත්තම	”				132
අට්ඨම	”				134
නවම	”				134
දසම	”				134

සම්ප්‍රත්‍යවග්‍යයා විකුණන්නා.

5. පරිභවග්‍යයා

136-146

පඨම	සුත්තං				136
දුතිය	”				136
තෘතීය	”				138
චතුස්ථ	”				138
පඤ්චම	”				140
ඡරියම	”				140
සත්තම	”				142
අට්ඨම	”				144
නවම	”				144
දසම	”				146

පරිභවග්‍යයා පඤ්චමයා.

පඨමයා පණ්ණාසකයා සම්ප්‍රත්‍යයා.

දුතියයා පණ්ණාසකයා

6. ප්‍රග්‍යවග්‍යයා

146-152

පඨම	සුත්තං				146
දුතිය	”				148
තෘතීය	”				148
චතුස්ථ	”				148
පඤ්චම	”				148
ඡරියම	”				148
සත්තම	”				148
අට්ඨම	”				148
නවම	”				150
දසම	”				150
එකාදසම	”				150
ද්වාදසම	”				152
තෙරසම	”				152

ප්‍රග්‍යවග්‍යයා ඡරියයා.

විෂයා:

පිටිබිකානි

7. සුඛවග්ගො

154-156

පඨම	සුඛතං	...	...	...	154
දුතිය	"	...	...	...	194
තතිය	"	...	...	...	154
චතුස්ථ	"	...	...	...	154
පඤ්චම	"	...	...	...	154
ඡට්ඨම	"	...	...	...	154
සත්තම	"	...	...	...	156
අට්ඨම	"	...	...	...	156
තථම	"	...	...	...	156
දසම	"	...	...	...	156
එකාදසම	"	...	...	...	156
ද්වාදසම	"	...	...	...	156
තෙරසම	"	...	...	...	156

වග්ගො සත්තමො.

[8. සනිච්ඡනවග්ගො]

158-160

පඨම	සුඛතං	...	...	...	158
දුතිය	"	...	...	...	158
තතිය	"	...	...	...	158
චතුස්ථ	"	...	...	...	158
පඤ්චම	"	...	...	...	158
ඡට්ඨම	"	...	...	...	158
සත්තම	"	...	...	...	158
අට්ඨම	"	...	...	...	158
තථම	"	...	...	...	160
දසම	"	...	...	...	160

වග්ගො අට්ඨමො.

9. බිම්මවග්ගො

160-162

පඨම	සුඛතං	...	...	...	160
දුතිය	"	...	...	...	160
තතිය	"	...	...	...	160
චතුස්ථ	"	...	...	...	160
පඤ්චම	"	...	...	...	260
ඡට්ඨම	"	...	...	...	162
සත්තම	"	...	...	...	222
අට්ඨම	"	...	...	...	162
තථම	"	...	...	...	162
දසම	"	...	...	...	162
එකාදසම	"	...	...	...	162

වග්ගො නවමො.

විෂයා:

පිටිබලකාණි

10. බාලවග්ගො

162-168

පඨම	සුත්තං	...	...	...	162
දුතිය	"	...	...	...	162
තතිය	"	...	...	...	164
චතුස්ථ	"	...	...	...	164
පඤ්චම	"	...	...	...	164
ඡට්ඨම	"	...	...	...	164
සත්තම	"	...	...	...	164
අට්ඨම	"	...	...	...	164
නවම	"	...	...	...	164
දසම	"	...	...	...	164
එකාදසම	"	...	...	...	166
ද්වාදසම	"	...	...	...	166
තෙරසම	"	...	...	...	166
චුද්දසම	"	...	...	...	166
පඤ්චදසම	"	...	...	...	166
සොළසම	"	...	...	...	166
සත්තරසම	"	...	...	...	166
අට්ඨාදසම	"	...	...	...	166
එකුනවිසතිම	"	...	...	...	168
විසතිම	"	...	...	...	168

වග්ගො දසමො.

දුතියො පණ්ණාසකො සම්මතො.

තතියො පණ්ණාසකො

11. ආසාවග්ගො

168 - 170

පඨම	සුත්තං	...	...	...	168
දුතිය	"	...	...	...	168
තතිය	"	...	...	...	168
චතුස්ථ	"	...	...	...	168
පඤ්චම	"	...	...	...	168
ඡට්ඨම	"	...	...	...	170
සත්තම	"	...	...	...	170
අට්ඨම	"	...	...	...	170
නවම	"	...	...	...	170
දසම	"	...	...	...	170
එකාදසම	"	...	...	...	170
ද්වාදසම	"	...	...	...	170

වග්ගො එකාදසමො.

විෂයා:

පිටිවිකිනානි

12. ආයාමනවෂෙකා.

170 - 176

පඨම	සුතතං	...	...	...	172
දුතිය	"	...	...	...	172
තතිය	"	...	...	...	172
චතුස්	"	...	...	...	172
පඤ්චම	"	...	...	...	172
ෂට්ඨම	"	...	...	...	172
සත්තම	"	...	...	...	174
අට්ඨම	"	...	...	...	174
නවම	"	...	...	...	174
දසම	"	...	...	...	176
එකාදසම	"	...	...	...	176
ද්වාදසම	"	...	...	...	176
තෙරසම	"	...	...	...	176
බුද්දසම	"	...	...	...	176

වෂෙකා ද්වාදසමා.

13. දනවෂෙකා.

178 - 180

පඨම	සුතතං	...	...	...	178
දුතිය	"	...	...	...	178
තතිය	"	...	...	...	178
චතුස්	"	...	...	...	178
පඤ්චම	"	...	...	...	178
ෂට්ඨම	"	...	...	...	178
සත්තම	"	...	...	...	178
අට්ඨම	"	...	...	...	178
නවම	"	...	...	...	180
දසම	"	...	...	...	180

වෂෙකා තෙරසමා.

14. ඝනථාරවෂෙකා.

180 - 182

පඨම	සුතතං	...	...	...	180
දුතිය	"	...	...	...	180
තතිය	"	...	...	...	180
චතුස්	"	...	...	...	180
පඤ්චම	"	...	...	...	180
ෂට්ඨම	"	...	...	...	182
සත්තම	"	...	...	...	182
අට්ඨම	"	...	...	...	182
නවම	"	...	...	...	182
දසම	"	...	...	...	182
එකාදසම	"	...	...	...	182
ද්වාදසම	"	...	...	...	182

වෂෙකා බුද්දසමා.

විෂයා:

පිටිවැට්ටිකානි

15. සමාපනනිවේශනා.

184 - 186

පඨම	සුත්තං	...	...	...	184
දුතිය	"	...	...	...	184
තෘතිය	"	...	...	...	184
චතුස්	"	...	...	...	184
පඤ්චම	"	...	...	...	184
ෂට්ඨම	"	...	...	...	184
සත්තම	"	...	...	...	184
අට්ඨම	"	...	...	...	184
නවම	"	...	...	...	184
දසම	"	...	...	...	186
එකාදසම	"	...	...	...	186
ද්වාදසම	"	...	...	...	186
තෙරසම	"	...	...	...	186
චුද්දසම	"	...	...	...	186
පඤ්චදසම	"	...	...	...	186
සොළසම	"	...	...	...	186
සත්තරසම	"	...	...	...	186

වේශනා පණ්ණාසකමො.

නානිකො පණ්ණාසකො සමනො.

16. කොඩිදේශනා

188 - 190

පඨම - පඤ්චම	සුත්තානි	...	...	188
ෂට්ඨම - දසම	"	...	...	188
එකාදසම - පණ්ණරසම	"	...	...	188
සොළසම - විසතිම	"	...	...	188
එකවිසතිම - පඤ්චවිසතිම	"	...	...	188
ෂබ්බිකතිම - තිංසතිම	"	...	...	188
එකතිංසතිම - පඤ්චතිංසතිම	"	...	...	190
ෂතතිංසතිම - වතනාලීසතිම	"	...	...	190
එකවතනාලීසතිම - පඤ්චවතනාලීසතිම	"	...	...	190
ෂවතනාලීසතිම - පඤ්ඤාතිම	"	...	...	190

වේශනා සොළසකමො.

17. සතතිරසමො වේශනා

192 - 194

1. අකුසලපෙය්‍යාලං.

පඨම - පඤ්ඤාසතිම	සුත්තානි	...	...	192
-----------------	----------	-----	-----	-----

2. විනයපෙය්‍යාලං.

පඨම - දසම	සුත්තානි	...	...	192
එකාදසම - 300	"	...	...	192-194

විනයපෙය්‍යාලං නිවිසිතං.

විෂය:

පිටිවකෘති

ගිගපයයාලං.

පඨම - දසම	සුත්තාති	...	...	194
එකාදසම - සත්තතිම	,,	...	...	194

ගිගපයයාලං නිව්භිතං.

වග්ගො සත්තරස්සමො නිව්භිතො.

දුක්ඛිපාතො සමුත්තො.

3. තිකතිපාතො

196-544

පඨමො පණ්ණාසකො

1. බාලවග්ගො

196 - 202

පඨම	සුත්තං	...	...	...	196
දුතිය	,,	...	...	...	198
තතිය	,,	...	...	...	198
චතුස්ස	,,	...	...	...	200
පඤ්චම	,,	...	...	...	200
ඡට්ඨම	,,	...	...	...	200
සත්තම	,,	...	...	...	200
අට්ඨම	,,	...	...	...	202
නවම	,,	...	...	...	202
දසම	,,	...	...	...	202

බාලවග්ගො පඨමො.

2. රථකාර්ථවග්ගො

204 - 220

පඨම	සුත්තං	...	...	...	204
දුතිය	,,	...	...	...	204
තතිය	,,	...	...	...	206
චතුස්ස	,,	...	...	...	208
පඤ්චම	,,	...	...	...	212
ඡට්ඨම	,,	...	...	...	214
සත්තම	,,	...	...	...	216
අට්ඨම	,,	...	...	...	216
නවම	,,	...	...	...	218
දසම	,,	...	...	...	220

පඨමනාණ්ඩාරණ නිව්භිතො.

වග්ගො දුතියො.

විෂයය:

පිටිබඩකානි

3. සුගඟුච්ඡේදනා

222 - 242

පඨම	සුතතං	...	...	...	222
දුතිය	"	...	...	...	226
තතිය	"	...	...	...	228
චතුර්ථ	"	...	...	...	228
පඤ්චම	"	...	...	...	230
ඡට්ඨම	"	...	...	...	232
සත්තම	"	...	...	...	234
අට්ඨම	"	...	...	...	236
නවම	"	...	...	...	238
දසම	"	...	...	...	240 - 242

සුගඟුච්ඡේදනා නිකායො.

4. දෙවදුතච්ඡේදනා

244 - 270

පඨමො	සුතතං	...	...	...	244
දුතිය	"	...	...	...	244
තතිය	"	...	...	...	246
චතුර්ථ	"	...	...	...	248
පඤ්ච	"	...	...	...	250
ඡට්ඨම	"	...	...	...	252
සත්තම	"	...	...	...	254
අට්ඨම	"	...	...	...	262
නවම	"	...	...	...	264
දසම	"	...	...	...	268 - 270

දෙවදුතච්ඡේදනා චතුර්ථො.

5. චූලච්ඡේදනා

272 - 278

පඨම	සුතතං				272
දුතිය	"				272
තතිය	"				272
චතුර්ථ	"				274
පඤ්චම	"				274
ඡට්ඨම	"				274
සත්තම	"				274
අට්ඨම	"				274
නවම	"				276
දසම	"				276
එකාදසම	"				276-278

චූලච්ඡේදනා සඤ්චමො.

පඨමො පණ්ණාසකො සමත්තො.

දුතිය ප්‍රකාශන.

විෂය:

පිටිබිංකාති

1. මුහුණුවලය.

280 - 308

පසම	සුතනං				280
දුතිය	"				280
තතිය	"				282
වතුන්	"				284
පසුවම	"				286
ජට්ඨම	"				226
සත්තම	"				388
අට්ඨම	"				292
තවම	"				298
දසම	"				300 - 308

මුහුණුවලය පසම.

2. මහාවලය.

310 - 380

පසම	සුතනං				310
දුතිය	"				318
තතිය	"				322
වතුන්	"				330
පසුවම	"				336
ජට්ඨම	"				344
සත්තම	"				352
අට්ඨම	"				356
තවම	"				358
දසම	"				366 - 380

මහාවලය දුතිය.

3. ආනන්දවලය.

382 - 404

පසම	සුතනං				382
දුතිය	"				384
තතිය	"				388
වතුන්	"				390
පසුවම	"				392
ජට්ඨම	"				394
සත්තම	"				396
අට්ඨම	"				398
තවම	"				398
දසම	"				402 - 404

ආනන්දවලය තතිය.

විෂයා:

පිටුවකොණ

4. සමන්වගො		406 - 424
පස්ම	සුත්තං	406
දුතිය	"	406
තතිය	"	406
චතුස්	"	408
පඤ්චම	"	408
ෂට්ඨම	"	410
සත්තම	"	412
අට්ඨම	"	416
නවම	"	418
දසම	"	418
එකාදසම	"	420 - 424

සමන්වගො වතුපො.

5. ලොණඵලවගො		426 - 458
පස්ම	සුත්තං	426
දුතිය	"	428
තතිය	"	430
චතුස්	"	432
පඤ්චම	"	434
ෂට්ඨම	"	436
සත්තම	"	438
අට්ඨම	"	438
නවම	"	442
දසම	"	452
එකාදසම	"	456 - 458

ලොණඵලවගො පඤ්චමො.

මහාපණ්ණාසකො සමතො දුතියො.

8. තනියො පණ්ණාසකො.

1. සමමනාධිවගො		460 - 474
පස්ම	සුත්තං	460
දුතිය	"	460
තතිය	"	462
චතුස්	"	462
පඤ්චම	"	464
ෂට්ඨම	"	464
සත්තම	"	464
අට්ඨම	"	468
නවම	"	468
දසම	"	470 - 474

සමමනාධිවගො පස්මො.

විෂයා:

පිට්ඨකානි

2. ආසාසිකවග්ගො

474 - 492

පඨම	සුත්තං	...	...	...	474
දුතිය	"	...	...	...	474
තතිය	"	...	...	...	476
චතුස්	"	...	...	...	476
පඤ්චම	"	...	...	...	480
ෂට්ඨම	"	...	...	...	482
සත්තම	"	...	...	...	486
අට්ඨම	"	...	...	...	488
නවම	"	...	...	...	490
දසම	"	...	...	...	492

ආසාසිකවග්ගො දුතියො.

3. හරණ්ඩුවග්ගො

494 - 512

පඨම	සුත්තං	...	...	...	494
දුතිය	"	...	...	...	496
තතිය	"	...	...	...	498
චතුස්	"	...	...	...	498
පඤ්චම	"	...	...	...	502
ෂට්ඨම	"	...	...	...	504
සත්තම	"	...	...	...	506
අට්ඨම	"	...	...	...	508
නවම	"	...	...	...	510
දසම	"	...	...	...	510 - 112

හරණ්ඩුවග්ගො තතියො.

4. යොධාජීවවග්ගො

512 - 526

පඨම	සුත්තං	...	...	...	412
දුතිය	"	...	...	...	514
තතිය	"	...	...	...	514
චතුස්	"	...	...	...	514
පඤ්චම	"	...	...	...	516
ෂට්ඨම	"	...	...	...	516
සත්තම	"	...	...	...	518
අට්ඨම	"	...	...	...	518
නවම	"	...	...	...	520
දසම	"	...	...	...	524
එකාදසම	"	...	...	...	524
ද්විදසම	"	...	...	...	526
තෙරසම	"	...	...	...	526

යොධාජීවවග්ගො චතුසො.

විෂයා:

පිටිබිකානි

5. මඩගලවගෙහා

526 - 532

පඨම	සුත්තං	...	...	...	526
දුතිය	"	...	...	...	528
තතිය	"	...	...	...	528
චතුස්ථ	"	...	...	...	528
පඤ්චම	"	...	...	...	528
ෂට්ඨම	"	...	...	...	530
සත්තම	"	...	...	...	530
අට්ඨම	"	...	...	...	530
නවම	"	...	...	...	530
දසම	"	...	...	...	532

මඩගලවගෙහා පඤ්චමො.

වුද්දකපණ්ණාසකො සමභගො භවිෂ්ඨො.

6. පටිපදාවගෙහා

532 - 538

පඨම	සුත්තං	...	...	...	532
දුතිය	"	...	...	...	536
තතිය	"	...	...	...	536
චතුස්ථ	"	...	...	...	536
පඤ්චම	"	...	...	...	536
ෂට්ඨම	"	...	...	...	538
සත්තම	"	...	...	...	538

පටිපදාවගෙහා ඡත්තං.

7. කම්මපට්ඨපෙය්‍යාලං

538 - 544

පඨම	සුත්තං	...	...	...	538
දුතිය	"	...	...	...	538
තතිය	"	...	...	...	540
චතුස්ථ	"	...	...	...	540
පඤ්චම	"	...	...	...	540
ෂට්ඨම	"	...	...	...	540
සත්තම	"	...	...	...	540
අට්ඨම	"	...	...	...	540
නවම	"	...	...	...	540
දසම	"	...	...	...	540

විෂයා:

පිටිබිඳකානි

එකාදසම්	සුතතං				542
ද්වාදසම්	„				542
තෙරසම්	„				542
චූරුසම්	„				542
පණ්ණරසම්	„				542
සොළසම්	„				542
සතරසම්	„				542
අට්ඨාරසම්	„				542
එකුනවිංසතිම	„				544
විසතිම	„				544

කම්මපථපෙය්‍යාලං නිවේතං.

8. රාගපෙය්‍යාලං

1 — 170	සුතතානි	...	544
---------	---------	-----	-----

රාගපෙය්‍යාලං නිවේතං.

තිකනිපාතො.

උද්දනිගාලා

546 - 554

එකකනිපාතො				546-548
ද්වකනිපාතො				550-552
තිකනිපාතො				552-554

සුභනන්දපීඨය

අධ්‍යාපනරනිකායෝ

පඨමෝ භාගෝ

සුභතනාපිටකේ අට්ඨගුත්තරනිකායෝ

පඨමො භාග්ගො

1. එකකනිපාතො

1. විතතපරියාදානවග්ගො

නමො තස්ස භගවතො අරහතො සමමාසමුදධස්ස.

1. 1. 1.

එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා ආවජ්ඣිං විහරති ඡජනවතො අනාඨිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. තත්‍ර ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙතසි භික්ඛවොති. හදනෙතති තෙ භික්ඛු භගවතො පට්ටස්සොස්සං. භගවා එතදථොච:

තාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකරූපමපි සමනුපස්සාමි, යං එවං පුරිසස්ස විතතං පරියාදය තිට්ඨති, යථසිදං භික්ඛවෙ ඉඤ්ජරූපං. ඉඤ්ජරූපං භික්ඛවෙ පුරිසස්ස විතතං පරියාදය තිට්ඨතිති.

1. 1. 2.

තාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකසද්දමපි සමනුපස්සාමි, යං එවං පුරිසස්ස විතතං පරියාදය තිට්ඨති, යථසිදං භික්ඛවෙ ඉඤ්ජසද්දෙ. ඉඤ්ජසද්දෙ භික්ඛවෙ පුරිසස්ස විතතං පරියාදය තිට්ඨතිති.

1. 1. 3.

තාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකගනිමපි සමනුපස්සාමි, යං එවං පුරිසස්ස විතතං පරියාදය තිට්ඨති, යථසිදං භික්ඛවෙ ඉඤ්ජගනිං. ඉඤ්ජගනිං භික්ඛවෙ පුරිසස්ස විතතං පරියාදය තිට්ඨතිති.

1. 1. 4.

තාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකරසමපි සමනුපස්සාමි, යං එවං පුරිසස්ස විතතං පරියාදය තිට්ඨති, යථසිදං භික්ඛවෙ ඉඤ්ජරසො. ඉඤ්ජරසො භික්ඛවෙ පුරිසස්ස විතතං පරියාදය තිට්ඨතිති.

සුත්‍රාන්තපිටකයෙහි අට්ඨගුත්තකරසූතිය

ප්‍රථම භාගය

1. ඵකකනිපාතය

1. විතකපරියාදාන වගීය

ඒ භාග්‍යවත් අහින් සම්මාසම්බුදුරජානන් වහන්සේට
නමසකාර වේවා.

1. 1. 1.

මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සමීපයෙහි අනේපිඬු සිටුහු විසින් කරවන ලද ජේතවනාශම-
යෙහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ 'භෙණෙනි' යි
භික්ෂූන් ඇමතු සේක. ඒ භික්ෂූහු 'වහන්සා' යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට
පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ සුත්‍රය වදාළ සේක:

භෙණෙනි, මේ සත්ත්‍රූපය යම්කෙරෙහි වේ ද, එසේ යම් රූපයෙක් (රූප
ගුරුක) පුරුෂයාගේ සිත් ගෙණ (කුසල් සිත පාහැර ගෙණ) සිටුවනේ ද, එබඳු වූ
අත් එක ද රූපයක් මේ (නුවණැසින්) නො දක්මි. භෙණෙනි, සත්ත්‍රූපය
පුරුෂයාගේ සිත් ගෙණ සිටුවනේ ය.

1. 1. 2.

භෙණෙනි, මේ සත්‍රිශබ්දය යම්කෙරෙහි වේ ද, එසේ යම් ශබ්දයෙක් (ශබ්ද
ගුරුක) පුරුෂයාගේ සිත් ගෙණ සිටුවනේ ද, එබඳු වූ අත් එක ද ශබ්දයක් මේ
(නුවණැසින්) නො දක්මි. භෙණෙනි, සත්‍රිශබ්දය පුරුෂයාගේ සිත් ගෙණ
සිටුවනේ ය.

1. 1. 3.

භෙණෙනි, මේ සත්‍රිගනකිය (සත්‍රින් ඇසිරි කළ විලෙවුන් ඇ ගඳ) යම්කෙරෙහි
වේ ද, එසේ යම් ගනකියෙක් (ගනකුරුක) පුරුෂයාගේ සිත් ගෙණ සිටුවනේ ද,
එබඳු වූ අත් එක ද ගනකියක් මේ (නුවණැසින්) නො දක්මි. භෙණෙනි,
සත්‍රිගනකිය පුරුෂයාගේ සිත් ගෙණ සිටුවනේ ය.

1. 1. 4.

භෙණෙනි, මේ සත්‍රිසය යම්කෙරෙහි වේ ද, එසේ යම් රසයෙක් (රස
ගුරුක) පුරුෂයාගේ සිත් ගෙණ සිටුවනේ ද, එබඳු වූ අත් එක ද රසයක් මේ
(නුවණැසින්) නො දක්මි. භෙණෙනි, සත්‍රිසය පුරුෂයාගේ සිත් ගෙණ
සිටුවනේ ය.

1. 1. 5.

තාභං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකථොට්ඨබ්බමපි සමනුපස්සාමි, යං එවං පුරිසස්ස විතතං පරියාද්‍යය තිට්ඨති, යථසිද්ධං භික්ඛවෙ ඉඤ්ඤොට්ඨබ්බො, ඉඤ්ඤොට්ඨබ්බො භික්ඛවෙ පුරිසස්ස විතතං පරියාද්‍යය තිට්ඨතිති.

1. 1. 6.

තාභං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකරූපමපි සමනුපස්සාමි, යං එවං ඉඤ්ඤා විතතං පරියාද්‍යය තිට්ඨති, යථසිද්ධං භික්ඛවෙ පුරිසරූපං. පුරිසරූපං භික්ඛවෙ ඉඤ්ඤා විතතං පරියාද්‍යය තිට්ඨතිති.

1. 1. 7.

තාභං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකසග්ගමපි සමනුපස්සාමි, යං එවං ඉඤ්ඤා විතතං පරියාද්‍යය තිට්ඨති, යථසිද්ධං භික්ඛවෙ පුරිසසද්දො. පුරිසසද්දො භික්ඛවෙ ඉඤ්ඤා විතතං පරියාද්‍යය තිට්ඨතිති.

1. 1. 8.

තාභං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකගනිමපි සමනුපස්සාමි, යං එවං ඉඤ්ඤා විතතං පරියාද්‍යය තිට්ඨති, යථසිද්ධං භික්ඛවෙ පුරිසගනිකො. පුරිසගනිකො භික්ඛවෙ ඉඤ්ඤා විතතං පරියාද්‍යය තිට්ඨතිති.

1. 1. 9.

තාභං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකරසමපි සමනුපස්සාමි, යං එවං ඉඤ්ඤා විතතං පරියාද්‍යය තිට්ඨති, යථසිද්ධං භික්ඛවෙ පුරිසරසො. පුරිසරසො භික්ඛවෙ ඉඤ්ඤා විතතං පරියාද්‍යය තිට්ඨතිති.

1. 1. 10.

තාභං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකථොට්ඨබ්බමපි සමනුපස්සාමි, යං එවං ඉඤ්ඤා විතතං පරියාද්‍යය තිට්ඨති, යථසිද්ධං භික්ඛවෙ පුරිසථොට්ඨබ්බො. පුරිස-
ථොට්ඨබ්බො භික්ඛවෙ ඉඤ්ඤා විතතං පරියාද්‍යය තිට්ඨතිති.

වග්‍යො පඨමො.*

* රූපාදිවග්‍යො පඨමො-මජ්ඣ. PTS.

1. 1. 5.

මහණෙනි, මේ සත්‍රිසුභව්‍යය (සත්‍රියගේ කයෙහිදු කයසාදි දෑයෙහිදු පහස) යම්කෙසේ වේ ද, එසේ යම් සුභව්‍යයෙක් (සුභව්‍යයගුරුක) පුරුෂයාගේ සිත් ගෙණ සිටුවනේ ද, එබඳු වූ අන් එක ද සුභව්‍යයක් මේ (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, සත්‍රිසුභව්‍යය පුරුෂයාගේ සිත් ගෙණ සිටුවනේ ය.

1. 1. 6.

මහණෙනි, මේ පුරුෂරූපය යම්කෙසේ වේ ද, එසේ යම් රූපයෙක් (රූප-ගුරුක) සත්‍රියගේ සිත් ගෙණ සිටුවනේ ද, එබඳු වූ අන් එක ද රූපයක් මේ (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, පුරුෂරූපය සත්‍රියගේ සිත් ගෙණ සිටුවනේ ය.

1. 1. 7.

මහණෙනි, මේ පුරුෂශබ්දය යම්කෙසේ වේ ද, එසේ යම් ශබ්දයෙක් (ශබ්දගුරුක) සත්‍රියගේ සිත් ගෙණ සිටුවනේ ද, එබඳු වූ අන් එක ද ශබ්දයක් මේ (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, පුරුෂශබ්දය සත්‍රියගේ සිත් ගෙණ සිටුවනේ ය.

1. 1. 8.

මහණෙනි, මේ පුරුෂගතිය යම්කෙසේ වේ ද, එසේ යම් ගතියෙක් (ගතියගුරුක) සත්‍රියගේ සිත් ගෙණ සිටුවනේ ද, එබඳු වූ අන් එක ද ගතියක් මේ (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, පුරුෂගතිය සත්‍රියගේ සිත් ගෙණ සිටුවනේ ය.

1. 1. 9.

මහණෙනි, මේ පුරුෂරසය යම්කෙසේ වේ ද, එසේ යම් රසයෙක් (රස-ගුරුක) සත්‍රියගේ සිත් ගෙණ සිටුවනේ ද, එබඳු වූ අන් එක ද රසයක් මේ (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, පුරුෂරසය සත්‍රියගේ සිත් ගෙණ සිටුවනේ ය.

1. 1. 10.

මහණෙනි, මේ පුරුෂසුභව්‍යය යම්කෙසේ වේ ද, එසේ යම් සුභව්‍යයෙක් (සුභව්‍යයගුරුක) සත්‍රියගේ සිත් ගෙණ සිටුවනේ ද, එබඳු වූ අන් එක ද සුභව්‍යයක් මේ (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, පුරුෂසුභව්‍යය සත්‍රියගේ සිත් ගෙණ සිටුවනේ ය.

පළමු වග සි.

2. නිවර්ණපභාණ්ඩගො

1. 2. 1.

[සාවස්ථිතිදානං]

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මපි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නො වා කාමච්ඡන්දො උප්පජ්ජති, උප්පන්නො වා කාමච්ඡන්දො භියෙසාභාවාය වෙසුල්ලාය සංවත්තති, යථසිදං භික්ඛවෙ සුභතීම්මතං. සුභතීම්මතං භික්ඛවෙ අයොනිසො මනසි කඤ්ඤො අනුප්පන්නො වෙව කාමච්ඡන්දො උප්පජ්ජති, උප්පන්නො ච කාමච්ඡන්දො භියෙසාභාවාය වෙසුල්ලාය සංවත්තතිති.

1. 2. 2.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මපි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නො වා ව්‍යාපාදො¹ උප්පජ්ජති, උප්පන්නො වා ව්‍යාපාදො භියෙසාභාවාය වෙසුල්ලාය සංවත්තති, යථසිදං භික්ඛවෙ පටිසනිම්මතං. පටිසනිම්මතං භික්ඛවෙ අයොනිසො මනසි කඤ්ඤො අනුප්පන්නො වෙව ව්‍යාපාදො¹ උප්පජ්ජති, උප්පන්නො ච ව්‍යාපාදො භියෙසාභාවාය වෙසුල්ලාය සංවත්තතිති.

1. 2. 3.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මපි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නං වා ජිතම්ඤ්ඤං² උප්පජ්ජති, උප්පන්නං වා ජිතම්ඤ්ඤං භියෙසාභාවාය වෙසුල්ලාය සංවත්තති, යථසිදං භික්ඛවෙ අරකි නන්දි චිජ්ජිකා³ භන්තසම්මදො වෙනසො ච ලිතතං. ලිතවිත්තස්ස භික්ඛවෙ අනුප්පන්නං වෙව ජිතම්ඤ්ඤං උප්පජ්ජති, උප්පන්නංඤ්ඤං ජිතම්ඤ්ඤං භියෙසාභාවාය වෙසුල්ලාය සංවත්තතිති.

1. 2. 4.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මපි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නං වා උද්ධච්චකුක්ඛුච්චං උප්පජ්ජති, උප්පන්නං වා උද්ධච්චකුක්ඛුච්චං භියෙසාභාවාය වෙසුල්ලාය සංවත්තති, යථසිදං භික්ඛවෙ වෙනසො අවුපසමො. අවුපසන්න-විත්තස්ස භික්ඛවෙ අනුප්පන්නං වෙව උද්ධච්චකුක්ඛුච්චං උප්පජ්ජති, උප්පන්නං ච උද්ධච්චකුක්ඛුච්චං භියෙසාභාවාය වෙසුල්ලාය සංවත්තතිති.

1. 2. 5.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මපි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නො වා විචිකිච්ඡා උප්පජ්ජති, උප්පන්නො වා විචිකිච්ඡා භියෙසාභාවාය වෙසුල්ලාය සංවත්තති, යථසිදං භික්ඛවෙ අයොනිසො මනසිකාඤ්ඤා. අයොනිසො භික්ඛවෙ මනසි කඤ්ඤො අනුප්පන්නො වෙව විචිකිච්ඡා උප්පජ්ජති, උප්පන්නො ච විචිකිච්ඡා භියෙසාභාවාය වෙසුල්ලාය සංවත්තතිති.

1. ව්‍යාපාද-මජ්ඣ. සං. 2. ජිතම්ඤ්ඤං-මජ්ඣ. 3. චිජ්ජිකා-මජ්ඣ.

2. නීවරණප්‍රභාණ වගීය

1. 2. 1.

[සැමැත්තියෙකු:]

මහණෙනි, යමක් හේතු කොට ගෙන නූපත්තා වූ ද කාමච්ඡදය උපදනේ නම්, උපත්තා වූ ද කාමච්ඡදය භූයෝග්‍යවය (නැවත නැවත වත බව) පිණිස විපුලබව පිණිස පවත්නේ නම්, මහණෙනි, මේ භූහනිමිත්ත යම්යේ වේ ද, එබඳු වූ අත් එක ද ධර්මයක් මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, භූහනිමිත්ත නුනුවණින් මෙතෙහි කරණුවහට නූපත්තා වූ ද කාමච්ඡදය උපදනේ ය, උපත්තා වූ ද කාමච්ඡදය භූයෝග්‍යවය පිණිස විපුලභාවය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 2. 2.

මහණෙනි, යමක් හේතු කොට ගෙන නූපත්තා වූ ද ව්‍යාපාදය උපදනේ නම්, උපත්තා වූ ද ව්‍යාපාදය භූයෝග්‍යවය පිණිස විපුලභාවය පිණිස පවත්නේ නම්, මහණෙනි, මේ ප්‍රතිස (අතීත) නිමිත්ත යම්යේ වේ ද, එබඳු වූ අත් එක ධර්මයකුදු මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, ප්‍රතිසනිමිත්ත නුනුවණින් මෙතෙහි කරණුවහට නූපත්තා වූ ද ව්‍යාපාදය උපදනේ ය. උපත්තා වූ ද ව්‍යාපාදය භූයෝග්‍යවය පිණිස විපුලභාවය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 2. 3.

මහණෙනි, යමක් හේතු කොට ගෙන නූපත්තා වූ ද චිතම්භාවය (චිත්ත-වෛකසිකයන් කමිණිස නොවන බව) උපදනේ නම්, උපත්තා වූ ද චිතම්භාවය භූයෝග්‍යවය පිණිස විපුලභාවය පිණිස පවත්නේ නම්, මහණෙනි, මේ (දුර-සෙතසුන්හි හෝ අභිකුලධර්මයෙහි නොඇල්ම වූ) අරතිය ද, (අලසබව වූ) තඤ්ඤ ද, (ඇඟ මැළි කැපීම වූ) විජමතිකාව ද, (බන්ධන නම් වූ) භතතයමච්ඡදය ද, චිත්තයාගේ හැකුළුවනු බව වූ ලිතතිය ද යම්යේ වේ ද, එබඳු වූ අත් එක ධර්මයකුදු මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, හැකිළුවනු සිත් ඇත්තසුට නූපත්තා වූ ද චිතම්භාවය උපදනේ ය. උපත්තා වූ ද චිතම්භාවය භූයෝග්‍යවය පිණිස විපුලභාවය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 2. 4.

මහණෙනි, යමක් හේතු කොට ගෙන නූපත්තා වූ ද (චිත්තයාගේ නො සන්ත්‍රාන් බව හා විපිළිසර්වච ය යි කියන ලද) උභවචක්‍යාකූලවය උපදනේ නම්, උපත්තා වූ ද උභවචක්‍යාකූලවය භූයෝග්‍යවය පිණිස විපුලභාවය පිණිස පවත්නේ නම්, මහණෙනි, චිත්තයාගේ මේ නොසන්ත්‍රාන්බව යම්යේ වේ ද, එබඳු අත් එක ධර්මයකුදු මම නුවණැසින් නො දක්මි. මහණෙනි, නොසන්ත්‍රාන් සිත් ඇත්තසුට නූපත්තා වූ ද උභවචක්‍යාකූලවය උපදනේ ය. උපත්තා වූ ද උභවචක්‍යාකූලවය භූයෝග්‍යවය පිණිස විපුලභාවය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 2. 5.

මහණෙනි, යමක් හේතු කොට ගෙන නූපත්තා වූ ද (බුද්ධාදී අව තන්හි සැකය යි කියන ලද) විචිකිච්ඡාව උපදනේ නම්, උපත්තා වූ ද විචිකිච්ඡාව භූයෝග්‍යවය පිණිස විපුලභාවය පිණිස පවත්නේ නම්, මහණෙනි, මේ නුනුවණින් මෙතෙහි කිරීම යම්යේ වේ ද, එබඳු අත් එක ධර්මයකුදු මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, නුනුවණින් මෙතෙහි කරණුවහට නූපත්තා වූ ද විචිකිච්ඡාව උපදනේ ය. උපත්තා වූ ද විචිකිච්ඡාව භූයෝග්‍යවය පිණිස විපුලභාවය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 2. 6.

නාමං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං ඵකධම්මම්ඨ සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නො වා කාමච්ඡන්දො නුප්පජ්ජති, උප්පන්නො වා කාමච්ඡන්දො පභිසති, යථසිදං භික්ඛවෙ අසුභතීම්භතං. අසුභතීම්භතං භික්ඛවෙ යොනිසො මනසි කරොතො අනුප්පන්නො චෙව කාමච්ඡන්දො නුප්පජ්ජති, උප්පන්නො ච කාමච්ඡන්දො පභිසතිති.

1. 2. 7.

නාමං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං ඵකධම්මම්ඨ සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නො වා ව්‍යාපාදො නුප්පජ්ජති, උප්පන්නො වා ව්‍යාපාදො පභිසති, යථසිදං භික්ඛවෙ මෙත්තා චෙතොවිමුත්ති. මෙත්තං භික්ඛවෙ චෙතොවිමුත්තිං යොනිසො මනසි කරොතො අනුප්පන්නො චෙව ව්‍යාපාදො නුප්පජ්ජති, උප්පන්නො ච ව්‍යාපාදො පභිසතිති.

1. 2. 8.

නාමං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං ඵකධම්මම්ඨ සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නො වා ජිතම්ඥං නුප්පජ්ජති, උප්පන්නං වා ජිතම්ඥං පභිසති, යථසිදං භික්ඛවෙ ආරම්භධාතු නික්ඛමධාතු පරික්ඛමධාතු. ආරම්භධාතු භික්ඛවෙ අනුප්පන්නාඤ්ඤව ජිතම්ඥං නුප්පජ්ජති, උප්පන්නාඤ්ඤ ජිතම්ඥං පභිසතිති.

1. 2. 9.

නාමං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං ඵකධම්මම්ඨ සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නං වා උද්ධම්මකුක්ඛුච්චං නුප්පජ්ජති, උප්පන්නං වා උද්ධම්මකුක්ඛුච්චං පභිසති, යථසිදං භික්ඛවෙ චෙතසො චූපසමො. චූපසන්නවිත්තස්ස භික්ඛවෙ අනුප්පන්නං චෙව උද්ධම්මකුක්ඛුච්චං නුප්පජ්ජති, උප්පන්නාඤ්ඤ උද්ධම්මකුක්ඛුච්චං පභිසතිති.

1. 2. 10.

නාමං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං ඵකධම්මම්ඨ සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නො වා විචිකිච්ඡා නුප්පජ්ජති, උප්පන්නො වා විචිකිච්ඡා පභිසති, යථසිදං භික්ඛවෙ යොනිසො මනසිකාරො. යොනිසො භික්ඛවෙ මනසි කරොතො අනුප්පන්නො චෙව විචිකිච්ඡා නුප්පජ්ජති, උප්පන්නො ච විචිකිච්ඡා පභිසතිති.

වග්ගො දුතියො.*

* නිවරණපද්ධතියෙහි දුතියො - මුත්තං

1. 2. 6.

මහණෙනි, යමක් හේතු කොට ගෙන නූපත්තා වූ ද කාමච්ඡදය නූපදනේ නම්, උපත්තා වූ ද කාමච්ඡදය ප්‍රතිණ වේ නම්, මහණෙනි, මේ අශුභනිමිතතා යම්කෙසේ වේ ද, එබඳු අත් එක ධර්මයකුදු මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, අශුභනිමිතතා නුවණින් මෙනෙහි කරන්නාහට නූපත්තා වූ ද කාමච්ඡදය නූපදනේ ය. උපත්තා වූ ද කාමච්ඡදය ප්‍රතිණ වේ.

1. 2. 7.

මහණෙනි, යමක් හේතු කොට ගෙන නූපත්තා වූ ද ව්‍යාපාදය නූපදනේ නම්, උපත්තා වූ ද ව්‍යාපාදය ප්‍රතිණ වේ නම්, මහණෙනි, මේ මෛත්‍රීවිතතා-විමුක්තිය යම්කෙසේ වේ ද, එබඳු අත් එක ධර්මයකුදු මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, මෛත්‍රීවිතතාවිමුක්තිය නුවණින් මෙනෙහි කරන්නාහට නූපත්තා වූ ද ව්‍යාපාදය නූපදනේ ය. උපත්තා වූ ද ව්‍යාපාදය ප්‍රතිණ වේ.

1. 2. 8.

මහණෙනි, යමක් හේතු කොට ගෙන නූපත්තා වූ ද ජිනමිඤ්ඤ නූපදනේ නම්, උපත්තා වූ ද ජිනමිඤ්ඤ ප්‍රතිණ වේ නම්, මහණෙනි, මේ (ප්‍රථමාරමා-පීඨයේ සංඛ්‍යාත) ආරමාධාතු ද (කුසිනභාවයෙන් නික්මුණු ඩැළින් එයට වඩා බලවත්) නික්කමධාතු ද, (සලොබ මැඩ දමා මෙන් තට යත හෙයින් එයට ද වඩා බලවත්) පරක්කමධාතු ද යම්කෙසේ වේ ද, එබඳු අත් එක ධර්මයකුදු මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, ආරබ්ධිපීඨ ඇතියහට නූපත්තා වූ ද ජිනමිඤ්ඤ නූපදනේ ය. උපත්තා වූ ද ජිනමිඤ්ඤ ප්‍රතිණ වේ.

1. 2. 9.

මහණෙනි, යමක් හේතු කොට ගෙන නූපත්තා වූ ද උඤ්චවකුක්කුච්චය නූපදනේ නම්, උපත්තා වූ ද උඤ්චවකුක්කුච්චය ප්‍රතිණ වේ නම්, මහණෙනි, මේ විතතයාගේ සන්තිදීම යම්කෙසේ වේ ද, එබඳු අත් එක ධර්මයකුදු මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, සන්තූන් සිත් ඇත්තහට නූපත්තා වූ ද උඤ්චවකුක්කුච්චය නූපදනේ ය. උපත්තා වූ ද උඤ්චවකුක්කුච්චය ප්‍රතිණ වේ.

1. 2. 10.

මහණෙනි, යමක් හේතු කොට ගෙන නූපත්තා වූ ද විචිකිච්ඡාව නූපදනේ නම්, උපත්තා වූ ද විචිකිච්ඡාව ප්‍රතිණ වේ නම්, මහණෙනි, මේ නුවණින් මෙනෙහි කිරීම යම්කෙසේ වේ ද, එබඳු අත් එක ධර්මයකුදු මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, නුවණින් මෙනෙහි කරන්නාහට නූපත්තා වූ ද විචිකිච්ඡාව නූපදනේ ය. උපත්තා වූ ද විචිකිච්ඡාව ප්‍රතිණ වේ.

දෙවන වග සි.

3. අකමමනියවගෙනා

1. 3. 1.

[සාමසම්භිද්ධානං:]

තාභං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්භි සමනුපස්සාමි, යං එවං අභාවිතං අකමමනියං භොති, යථසිද්ධං* විතතං. විතතං භික්ඛවෙ අභාවිතං අකමමනියං භොතිති.

1. 3. 2.

තාභං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්භි සමනුපස්සාමි, යං එවං භාවිතං කමමනියං භොති, යථසිද්ධං විතතං. විතතං භික්ඛවෙ භාවිතං කමමනියං භොතිති.

1. 3. 3

තාභං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්භි සමනුපස්සාමි, යං එවං අභාවිතං මහතො අනර්ථාය සංවත්තති, යථසිද්ධං විතතං. විතතං භික්ඛවෙ අභාවිතං මහතො අනර්ථාය සංවත්තතිති.

1. 3. 4.

තාභං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්භි සමනුපස්සාමි, යං එවං භාවිතං මහතො අර්ථාය සංවත්තති, යථසිද්ධං විතතං. විතතං භික්ඛවෙ භාවිතං මහතො අර්ථාය සංවත්තතිති.

1. 3. 5.

තාභං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්භි සමනුපස්සාමි, යං එවං අභාවිතං අපාචුභුතං මහතො අනර්ථාය සංවත්තති, යථසිද්ධං විතතං. විතතං භික්ඛවෙ අභාවිතං අපාචුභුතං මහතො අනර්ථාය සංවත්තතිති.

1. 3. 6.

තාභං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්භි සමනුපස්සාමි, යං එවං භාවිතං පාචුභුතං මහතො අර්ථාය සංවත්තති, යථසිද්ධං විතතං. විතතං භික්ඛවෙ භාවිතං පාචුභුතං මහතො අර්ථාය සංවත්තතිති.

1. 3. 7.

තාභං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්භි සමනුපස්සාමි, යං එවං අභාවිතං අබ්බුලිකතං මහතො අනර්ථාය සංවත්තති, යථසිද්ධං විතතං. විතතං භික්ඛවෙ අභාවිතං අබ්බුලිකතං මහතො අනර්ථාය සංවත්තතිති.

* යථසිද්ධං නිකම්මවි විතතං--සඤ්ඤා මත්ඤ්ඤා.

3. අකමිණිවර්ගය

1. 3. 1.

[සංවාදන නිදහස:]

මහණෙනි, යමක් මෙසේ (භාවනා වශයෙන්) තොවබන ලද්දේ අකමිණි (=කමිසට අති) වේ නම්, විතතය බඳු අත් එක ද ධර්මයක් මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, තොවබන ලද සිත අකමිණි වේ.

1. 3. 2.

මහණෙනි, යමක් මෙසේ (භාවනා වශයෙන්) වබන ලද්දේ කමිණි වේ ද, විතතය බඳු අත් එක ද ධර්මයක් මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, (භාවනා වශයෙන්) වබන ලද සිත කමිණි වේ.

1. 3. 3.

මහණෙනි, යමක් මෙසේ (භාවනා වශයෙන්) තොවබනා ලද්දේ මහත් වූ අනායාස පිණිස පවත්නේ නම්, සිත බඳු අත් එක ද ධර්මයක් මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, තොවබන ලද සිත මහත් අනායාස පිණිස පවත්නේ ය.

1. 3. 4.

මහණෙනි, යමක් මෙසේ (භාවනා වශයෙන්) වබන ලද්දේ මහත් අනායාස පිණිස පවත්නේ නම්, සිත බඳු අත් එක ද ධර්මයක් මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, වැඩු සිත මහත් අනායාස පිණිස පවත්නේ ය.

1. 3. 5.

මහණෙනි, යමක් මෙසේ තොවබන ලද්දේ (විදගීතා මාගී ඵල නිවිණයන් අරමුණු කොට) පහල නො වූයේ මහත් වූ අනායාස පිණිස පවත්නේ නම්, සිත බඳු අත් එක ධර්මයකුදු මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, තොවැඩු (විදගීතාදිය අරමුණු කොට) පහල නො වූ සිත මහත් වූ අනායාස පිණිස පවත්නේ ය.

1. 3. 6.

මහණෙනි, යමක් මෙසේ වබන ලද්දේ පහල වූයේ මහත් වූ අනායාස පිණිස පවත්නේ නම්, සිත බඳු අත් එක ද ධර්මයක් මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, වැඩු (විදගීතාදිය අරමුණු කොට) පහල වූ සිත මහත් වූ අනායාස පිණිස පවත්නේ ය.

1. 3. 7.

මහණෙනි, යමක් මෙසේ තොවබන ලද්දේ බහුල වශයෙන් පුරුදු නොකරණ ලද්දේ මහත් වූ අනායාස පිණිස පවත්නේ නම්, සිත බඳු අත් එක ද ධර්මයක් මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, තො වැඩු බහුල වශයෙන් පුරුදු නොකළ සිත මහත් වූ අනායාස පිණිස පවත්නේ ය.

1. 3. 8.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මමපි සමනුපස්සාමි, යං එවං භාවිතං බහුලිකතං මහතො අත්ථාය සංවහනති, යථසිද්ධං^{*} චිත්තං. චිත්තං භික්ඛවෙ භාවිතං බහුලිකතං මහතො අත්ථාය සංවහනතිති.

1. 3. 9

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මමපි සමනුපස්සාමි, යං එවං අභාවිතං අබහුලිකතං දුක්ඛාවහං¹ හොති, යථසිද්ධං චිත්තං. චිත්තං භික්ඛවෙ අභාවිතං අබහුලිකතං දුක්ඛාවහං¹ හොතිති.

1. 3. 10.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මමපි සමනුපස්සාමි, යං එවං භාවිතං බහුලිකතං සුඛාවහං² හොති, යථසිද්ධං චිත්තං. චිත්තං භික්ඛවෙ භාවිතං බහුලිකතං සුඛාවහං² හොතිති.

වගෙහා හතිපසා.³

4. අදනනවගො

1. 4. 1.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මමපි සමනුපස්සාමි යං එවං අදනනං මහතො අත්ථාය සංවහනති, යථසිද්ධං චිත්තං. චිත්තං භික්ඛවෙ අදනනං මහතො අත්ථාය සංවහනතිති.

1. 4. 2.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මමපි සමනුපස්සාමි, යං එවං අදනනං මහතො අත්ථාය සංවහනති, යථසිද්ධං චිත්තං. චිත්තං භික්ඛවෙ අදනනං මහතො අත්ථාය සංවහනතිති.

1. 4. 3.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මමපි සමනුපස්සාමි, යං එවං අගුත්තං මහතො අත්ථාය සංවහනති, යථසිද්ධං චිත්තං. චිත්තං භික්ඛවෙ අගුත්තං මහතො අත්ථාය සංවහනතිති.

1. 4. 4.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මමපි සමනුපස්සාමි, යං එවං ගුත්තං මහතො අත්ථාය සංවහනති, යථසිද්ධං චිත්තං. චිත්තං භික්ඛවෙ ගුත්තං මහතො අත්ථාය සංවහනතිති.

1. 'දුක්ඛාධිවාහං' ඉතිපි පාඨය, අට්ඨකාපායං. 2. 'සුඛාධිවාහං' ඉති වී පාඨය, අට්ඨකාපායං.
3. අභිඤ්ඤානුකූලයෙ හතිපසා - මජ්ඣං. * යථසිද්ධං නික්ඛවෙ චිත්තං-සසා. මජ්ඣං.

1. 3. 8.

මහණෙනි, යමක් මෙසේ වඩන ලද්දේ බහුල වශයෙන් කරණ ලද්දේ මහත් වූ අතීය පිණිස පවත්නේ නම්, සිත බල අත් එක ද ධර්මයක් මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, වැඩු බහුල වශයෙන් කළ සිත මහත් වූ අතීය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 3. 9.

මහණෙනි, යමක් මෙසේ නොවැඩුයේ බහුල වශයෙන් නොකෙළේ දුක් ඵලවත්තේ වේ නම්, සිත බල අත් එක ද ධර්මයක් මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, නොවැඩු බහුල වශයෙන් නොකළ සිත දුක් ඵලවත්තේ වෙයි.

1. 3. 10.

මහණෙනි, යමක් මෙසේ වැඩුයේ බහුල වශයෙන් කෙළේ සුව ඵලවත්තේ වේ නම්, සිත බල අත් එක ද ධර්මයක් මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, භාවිත වූ බහුලිකාත වූ සිත සුව ඵලවත්තේ වේ.

තෙවන වග සි.

4. අදහන වර්ගය

1. 4. 1.

මහණෙනි, යමක් මෙසේ නොදැමුනේ මහත් වූ අතීය පිණිස පවත්නේ නම්, සිත බල අත් එක ධර්මයකුදු මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, නොදැමුනු සිත මහත් වූ අතීය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 4. 2.

මහණෙනි, යමක් මෙසේ දැමුනේ මහත් වූ අතීය පිණිස පවත්නේ නම්, සිත බල අත් එක ධර්මයකුදු මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, දැමුනු සිත මහත් අතීය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 4. 3.

මහණෙනි, යමක් මෙසේ (සතියාවරයෙන්) ගෝපනය නොකරණ ලද්දේ මහත් වූ අතීය පිණිස පවත්නේ නම්, සිත බල අත් එක ධර්මයකුදු මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, අගෝපිත වූ සිත මහත් වූ අතීය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 4. 4.

මහණෙනි, යමක් මෙසේ ගෝපනය කරණ ලද්දේ මහත් වූ අතීය පිණිස පවත්නේ නම්, සිත බල අත් එක ධර්මයකුදු මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, ගෝපිත වූ සිත මහත් අතීය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 4. 5.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මෙපි සමනුපස්සාමි, යං එවං අරක්ඛිතං මහතො අනන්දාය සංවත්තනති, යථසිද්ධං විතතං. විතතං භික්ඛවෙ අරක්ඛිතං මහතො අනන්දාය සංවත්තනති.

1. 4. 6.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මෙපි සමනුපස්සාමි, යං එවං රක්ඛිතං මහතො අනන්දාය සංවත්තනති, යථසිද්ධං විතතං. විතතං භික්ඛවෙ රක්ඛිතං මහතො අනන්දාය සංවත්තනති.

1. 4. 7.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මෙපි සමනුපස්සාමි, යං එවං අසංවුතං මහතො අනන්දාය සංවත්තනති, යථසිද්ධං විතතං. විතතං භික්ඛවෙ අසංවුතං මහතො අනන්දාය සංවත්තනති.

1. 4. 8.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මෙපි සමනුපස්සාමි, යං එවං සංවුතං මහතො අනන්දාය සංවත්තනති, යථසිද්ධං විතතං. විතතං භික්ඛවෙ සංවුතං මහතො අනන්දාය සංවත්තනති.

1. 4. 9.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මෙපි සමනුපස්සාමි, යං එවං අදහතං අගුරුතං අරක්ඛිතං අසංවුතං මහතො අනන්දාය සංවත්තනති, යථසිද්ධං විතතං. විතතං භික්ඛවෙ අදහතං අගුරුතං අරක්ඛිතං අසංවුතං මහතො අනන්දාය සංවත්තනති.

1. 4. 10.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මෙපි සමනුපස්සාමි, යං එවං දහතං ගුරුතං රක්ඛිතං සංවුතං මහතො අනන්දාය සංවත්තනති, යථසිද්ධං විතතං. විතතං භික්ඛවෙ දහතං ගුරුතං රක්ඛිතං සංවුතං මහතො අනන්දාය සංවත්තනති.

වගොනා චතුෂ්ඨො,¹

* යථසිද්ධං භික්ඛවෙ විතතං - සත්‍ය, මුළු. 1. අදහතවගොනා චතුෂ්ඨො - මුළු.

1. 4. 6.

මහණෙනි, යමක් මෙසේ තොරක්කා ලද්දේ මහත් වූ අනර්ථය පිණිස පවත්නේ නම්, සිත බල අත් එක ධර්මයකුදු මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, තොරැකුනු සිත මහත් වූ අනර්ථය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 4. 6.

මහණෙනි, යමක් මෙසේ රක්කා ලද්දේ මහත් වූ අර්ථය පිණිස පවත්නේ නම්, සිත බල අත් එක ධර්මයකුදු මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, රැකුනු සිත මහත් වූ අර්ථය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 4. 7.

මහණෙනි, යමක් මෙසේ සංවර නොකරණ ලද්දේ මහත් වූ අනර්ථය පිණිස පවත්නේ නම්, සිත බල අත් එක ධර්මයකුදු මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, සංවර රහිත සිත මහත් වූ අනර්ථය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 4. 8.

මහණෙනි, යමක් මෙසේ සංවර කරණ ලද්දේ මහත් අර්ථය පිණිස පවත්නේ නම්, සිත බල අත් එක ධර්මයකුදු මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, සංවර කල සිත මහත් වූ අර්ථය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 4. 9.

මහණෙනි, යමක් මෙසේ තොරැකුනේ ගෝපනය නොකරණ ලද්දේ සංවර නොකරණ ලද්දේ මහත් වූ අනර්ථය පිණිස පවත්නේ නම්, සිත බල අත් එක ධර්මයකුදු මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, තොරැකුනු ගෝපනය නොකළ තොරැකි සංවර රහිත සිත මහත් වූ අනර්ථය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 4. 10.

මහණෙනි, යමක් මෙසේ දැමුනේ ගෝපනය කරණ ලද්දේ රක්කා ලද්දේ සංවර කරණ ලද්දේ මහත් වූ අර්ථය පිණිස පවත්නේ නම්, සිත බල අත් එක ධර්මයකුදු මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, දහන වූ ගුණ වූ රක්කිත වූ සංවෘත වූ සිත මහත් වූ අර්ථය පිණිස පවත්නේ ය.

සිමුවන වග සි.

5. සුඛවග්ගො.

1. 5. 1.

[සාවකභිදානං:]

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ සාලිසුකං වා යවසුකං වා මිච්ඡාපණ්ණිතං හතේත වා පාදෙන වා අකකන්තං හත්ථං වා පාදා වා හෙව්ඡති*, ලොභිතං වා උප්පාදෙස්සනීති තෙනා ධාතං විජ්ජති. තං කියස්ස හෙතු: මිච්ඡාපණ්ණිතභතා භික්ඛවෙ සුකස්ස. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ සො වත භික්ඛු මිච්ඡාපණ්ණිතෙන විතෙනන අවිජ්ජං හෙව්ඡති, විජ්ජං උප්පාදෙස්සති, නිබ්බාණං සච්ඡිකරිස්සනීති තෙනා ධාතං විජ්ජති. තං කියස්ස හෙතු: මිච්ඡාපණ්ණිතභතා භික්ඛවෙ විතතස්සාති.

1. 5. 2.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ සාලිසුකං වා යවසුකං වා සම්මාපණ්ණිතං හතේත වා පාදෙන වා අකකන්තං හත්ථං වා පාදා වා හෙව්ඡති*, ලොභිතං වා උප්පාදෙස්සනීති, ධාතමෙනා විජ්ජති. තං කියස්ස හෙතු: සම්මා පණ්ණිතභතා භික්ඛවෙ සුකස්ස.¹ එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ සො වත භික්ඛු සම්මා පණ්ණිතෙන විතෙනන අවිජ්ජං හෙව්ඡති, විජ්ජං උප්පාදෙස්සති, නිබ්බාණං සච්ඡිකරිස්සනීති ධාතමෙනා විජ්ජති. තං කියස්ස හෙතු: සම්මාපණ්ණිතභතා භික්ඛවෙ විතතස්සාති.

1. 5. 3.

ඉදහං² භික්ඛවෙ එකච්චං පුග්ගලං පද්ධංචිතතං එවං වේතසා වේතො පරිච්චා පජාතාමි: ඉමමිහි වෙ අගං සමයෙ පුග්ගලො කාලං කරෙය්‍ය, යථාහතං නික්ඛිත්තො එවං නිරයෙ. භා කියස්ස හෙතු: විතතං හිස්ස භික්ඛවෙ පද්ධං. වේතොපසාදහෙතුච්චි³ පත භික්ඛවෙ එවමිධෙකච්චි සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං මිනිපාතං තිරයං උපපජ්ජාතීති.

1. 5. 4.

ඉදහං භික්ඛවෙ එකච්චං පුග්ගලං පසන්නචිතතං එවං වේතසා වේතො පරිච්චා පජාතාමි: ඉමමිහි වෙ අගං සමයෙ පුග්ගලො කාලං කරෙය්‍ය, යථාහතං නික්ඛිත්තො එවං සග්ගෙ. තං කියස්ස හෙතු: විතතං හිස්ස භික්ඛවෙ පසන්නං. වේතොපසාදහෙතුච්චි⁴ පත භික්ඛවෙ එවමිධෙකච්චි සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජාතීති.

1. සාලිසුකස්ස—සා 2. ඉධානං—තා, මජ්ඣ. 3. වේතොපසාද හෙතු ච—සා, වේතොපසාද හෙතු පසා—මජ්ඣ. 4. වේතොපසාද හෙතු ච—සා, වේතොපසාද හෙතු —පසාදිතං. * හෙව්ඡති—සිදු. මහාරාජසුරණී.

5. ශූන්‍ය වර්ගය

1. 5. 1.

[සැමැත්තියෙහි:]

මහණෙනි, (උඩු අක්කොට නො තබා) වරදවා තබන ලද හැල්ලි නංවු-
යෙක් වේවයි යව මි නංවුයෙක් වේව යි, අනිත් වේවයි පයිත් වේවයි, ඇත්-
මුත්, අත වේවයි පය වේවයි බිඳුනේ ය, ලේ හෝ උපදවන්නේ ය යන
මේ කරුණ විද්‍යමාන නො වේ. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, නංවුව
වරදවා තැබූ වන බැවිනි. මහණෙනි, එපරිදි ඒකාන්තයෙන් ඒ මහණ වරදවා
තබන ලද සිතින්(ද්‍රැබාදි අට තන්හි නොදැනීම) යයි කියන ලද අවිද්‍යාව
බිඳුනේ ය, (අභිතමාගීඥත සංකපාන) විද්‍යාව උපදවන්නේ ය, නිජාණය සාක්ෂාත්
කරන්නේ ය යන මේ කරුණ විද්‍යමාන නො වේ. ඒ කවර හෙයින් යත්:-
මහණෙනි, සිත වරදවා තැබූ වන බැවිනි.

1. 5. 2.

මහණෙනි, (බිඳිතට හැකි සේ උඩුඅක්කොට) මොනොවට තබන ලද
හැල්ලිනංවුයෙක් වේවයි යව මිනංවුයෙක් වේවයි, අනිත් වේවයි පයිත් වේවයි,
ඇත්මුත් අත වේවයි, පය වේවයි බිඳුනේ ය, ලේ හෝ උපදවන්නේ ය
යන මේ කරුණ විද්‍යමාන වේ. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, නංවුව
මොනොවට තැබූ වන බැවිනි. මහණෙනි, එපරිදි ඒකාන්තයෙන් ඒ මහණ
මොනොවට තබන ලද සිතින් අවිද්‍යාව බිඳුනේ ය, විද්‍යාව උපදවන්නේ ය,
නිජාණය සාක්ෂාත් කරන්නේ ය යන මේ කරුණ විද්‍යමාන වේ. ඒ කවර
හෙයින් යත්: මහණෙනි, සිත මොනොවට තැබූ වන බැවිනි.

1. 5. 3.

මහණෙනි, මම මෙලොවැ (දෙසයෙන්) පුද්ගල වූ සිත් ඇති කිසි පුතුලකු
“ඉදින් මේ පුද්ගල තෙමේ මෙ සමයෙහි කල්ලිය කරන්නේ නම්, (හිසින්)
ගෙණවුන් තැබුයේ යම්යේ වේ ද, එසේ තීරයෙහි සිටුනේ”යි මෙසේ මා
සිතින් උහු සිත පිරිසිදු දනිමි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, මොහුගේ
සිත පුද්ගල ය, එහෙයින්. මහණෙනි, මෙසේ මෙලොව සත්‍යව කෙනෙක්
චිත්තප්‍රදේශයේතුයෙන් කාබුන් මරණින් මතු (සුවෙන් තොර බැවින්)
අපාය නම් වූ (නපුරා ගති ඇති බැවින්) දුගීති නම් වූ (විවස ව පතිත වන
බැවින්) විනිපාත නම් වූ තීරයට පැමිණෙන්නාහු ය.

1. 5. 4.

මහණෙනි, මම මෙලොවැ පහන් සිත් ඇති කිසි පුතුලකු “ඉදින් මේ
පුලුල් මේ සමයෙහි කල්ලිය කරන්නේ නම්, (හිසින්) ගෙණවුන් තැබුයේ
යම්යේ වේ ද, එසේ යවමියෙහි සිටුනේ”යි මෙසේ මා සිතින් උහු සිත
පිරිසිදු දනිමි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, මොහුගේ සිත පහන්
වේ, එහෙයින්. මහණෙනි, මෙලොවහි සත්‍යව කෙනෙක් මෙසේ චිත්ත-
ප්‍රසාදයේතුයෙහු දු කාබුන් මරණින් මතු (සුබයට ගති වූ හෙයින්) සුගති
නම් වූ (මොනොවට අග්‍ර හෙයින්) සග්‍ය නම් වූ ලෝකයට පැමිණෙන්නාහු ය.

1. 5. 5.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ උදකරහදෙ ආවිලො පුලිනො කලලීභුනො, තත්ථ චක්ඛුමා පුරිසො නිරේ සීනො ත පසෙය්‍ය සිප්පිසම්බුකම්පි* සකකරකථලම්පි මච්ඡගුලම්පි වරනාමපි තිට්ඨනාමපි. තං කිය්‍ය හෙතු: ආවිලතතා භික්ඛවෙ උදකස්ස. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ සො වත භික්ඛු ආවිලතන විනේතන අත්තත්ථං වා ඤය්‍යති, පරත්ථං වා ඤය්‍යති, උභයත්ථං වා ඤය්‍යති, උත්තරිං වා මනුස්සධම්මා අලමරියඤ්ඤදස්සනවිසෙසං සච්ඡිකරියාතිති, තෙනං ථාතං විජ්ජති. තං කිය්‍ය හෙතු: ආවිලතතා භික්ඛවෙ විතතස්සාති.

1. 5. 6.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ උදකරහදෙ අවේජා විපසනේනා අතාවිලො, තත්ථ චක්ඛුමා පුරිසො නිරේ සීනො පසෙය්‍ය සිප්පිසම්බුකම්පි සකකරකථලම්පි මච්ඡගුලම්පි වරනාමපි තිට්ඨනාමපි. තං කිය්‍ය හෙතු: අතාවිලතතා භික්ඛවෙ උදකස්ස. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ සො වත භික්ඛු අතාවිලතන විනේතන අත්තත්ථං වා ඤය්‍යති, පරත්ථං වා ඤය්‍යති, උභයත්ථං වා ඤය්‍යති, උත්තරිං වා මනුස්සධම්මා අලමරියඤ්ඤදස්සනවිසෙසං සච්ඡිකරියාතිති, ථාතමේතං විජ්ජති. තං කිය්‍ය හෙතු: අතාවිලතතා භික්ඛවෙ විතතස්සාති.

1. 5. 7.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ යාති කාතිවි රුක්ඛජාතානං¹ එඤ්ඤො² තෙසං අකුමකායාති, යදිදං මුද්දතාය වෙව කම්මඤ්ඤායාය ව. එවමෙව ඛො අහං භික්ඛවෙ ත අඤ්ඤො³ එකධම්මපි සම්බුද්ධස්සාමි, යං එවං භාවිතා බහුලීකතං මුද්ද ව⁴ භොති කම්මඤ්ඤායාය,⁵ යථසිදං චිත්තං. විත්තං භික්ඛවෙ භාවිතං බහුලීකතං මුද්ද ව භොති කම්මඤ්ඤායායාති.

1. 5. 8.

තාං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මපි සම්බුද්ධස්සාමි, යං එවං ලුහුපරිවත්තං, යථසිදං චිත්තං. යාවඤ්ඤිදං භික්ඛවෙ උපමාපි ත සුකර් යාව ලුහුපරිවත්තං විත්තන්ති.

1. 5. 9.

පහස්සරම්ඨං භික්ඛවෙ චිත්තං, තඤ්ච ඛො ආගන්තුකෙහි උපකාංචිලෙසෙහි උපකාංචිලිට්ඨන්ති.

1. 5. 10.

පහස්සරම්ඨං භික්ඛවෙ චිත්තං, තඤ්ච ඛො ආගන්තුකෙහි උපකාංචිලෙසෙහි විපමුත්තන්ති.

වග්ගො පඤ්චමො.⁶

1. රුක්ඛජාතානි - ස්‍යා. 2. චඤ්ඤා - ස්‍යා. 3. නාඤ්ඤා - ස්‍යා. මජ්ඣ. 4. මුද්දා - සිවු. 5. කම්මිතිඤ්ඤා - ස්‍යා. කම්මඤ්ඤායායී භොති - මජ්ඣ. 6. පඤ්චිත අව්චග්ගො පඤ්චමො - මජ්ඣ. * සිට්ඨිතා යම්බුකම්පි - කඤ්චි

1. 5. 5.

මහණෙනි, යම් පරිදි නොපහත් වූ කාළාශ්‍රිත මඛබ්බිලි දියවිලෙක් වේ නම්, එහි ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් තෙරු සිව්වේ හැසිරෙන්නා වූ ද සිටුනා වූ ද සිප්පිබෙල්ලන් හා සක්බෙල්ලනු දු කාට කාබලිති හා මස්-කාල ද නොදක්නේ වේ. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, දිය නොපහත් වන බැවිනි. මහණෙනි, එපරිදි ම ඒ මහණ කාළාශ්‍රිත සිතින් යුක්ත ව ඵකානනයෙන් ආත්මානුසාරී හෝ දූත ගන්තේය, පරානුසාරී හෝ දූත ගන්තේය, උපායානුසාරී හෝ දූත ගන්තේය, (දශකුලයටම සංඛ්‍යාත) මනුෂ්‍ය-ධර්මයෙන් මත්තෙහි වූ ආර්ථිකාවය කිරීමට සමත් වූ ඥානදර්ශනවිශේෂයක් හෝ පසක් කරන්නේය යන මෙකරුණ සිදු නොවේ. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, සිත නොපහත් වන බැවිනි.

1 5. 6.

මහණෙනි, යම් පරිදි පිරිසිදු වූ වෙසෙසින් පහත් වූ නොකාළාශ්‍රිත දිය විලෙක් වේ නම්, එහි ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් තෙරු සිව්වේ හැසිරෙන්නා වූ ද සිටුනා වූ ද සිප්පිබෙල්ලන් හා සක්බෙල්ලනු දු කාට කාබලිති හා මස්කාල ද දක්නේ වේ. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, දිය පහත් වන බැවිනි. මහණෙනි, එපරිදි ම ඒ මහණ ඵකානනයෙන් නො කාළාශ්‍රිත සිතින් ආත්මානුසාරී හෝ දූත ගන්තේය, පරානුසාරී හෝ දූත ගන්තේය, උපායානුසාරී හෝ දූත ගන්තේය, මනුෂ්‍යධර්මයෙන් මත්තෙහි වූ ආර්ථිකාවය ඇති කර ගැනීමට සමත් ඥානදර්ශනවිශේෂයක් හෝ පසක් කරන්නේය යන මෙ කරුණ විද්‍යාමාන වේ. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, සිත පහත් වන බැවිනි.

1. 5. 7.

මහණෙනි, යම් පරිදි යම්කිසි වාසන කෙනෙක් වෙන් නම්, ඔවුනතුරෙන් මාදුනියෙන් හා කම්මණ්ණකායෙනු ද මුදුරුදමුනුගස අඟු යයි කියනු ලැබේ ද, මහණෙනි, එපරිදි ම යමෙක් මෙසේ වඩන ලද්දේ බහුල වශයෙන් කරණ ලද්දේ මාදුන් වේ නම්, කම්මණ්ණන් වේ නම්, සිත බිඳු අත් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, සිත වඩන ලද්දේ බහුල වශයෙන් කරණ ලද්දේ මාදුන් වෙයි, කම්මණ්ණන් වෙයි.

1. 5. 8.

මහණෙනි, යමෙක් මෙසේ වහා ඉපදු නස්නා සුලු වේ නම්, සිත බිඳු අත් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, සිත අත්‍යාමියෙන් වහා පෙරලෙන සුලු වේ නම්, (එසට) උපමාවකුදු අතිශයදුෂ්කර වේ.

1. 5. 9.

මහණෙනි, මේ (හවාඩා) සිත ප්‍රභාසාරී ය, හෙ ද වනාහි ආගන්තුක ජවත්කෙණෙහි උපදනා රාගාදී) උපකෙල්ලයන්ගෙන් කිලිටි වූයේ ය.

1. 5. 10.

මහණෙනි, මේ (හවාඩා) සිත ප්‍රභාසාරී ය, හෙ ද වනාහි ආගන්තුක උපකෙල්ලයන්ගෙන් මිදින.

පස්වන වග සි.

6. පහසුරවගෙනා

1. 6. 1.

පහසුරමදං භික්ඛවෙ චිත්තං. තඤ්ච ඛො ආගන්තුකෙති උපකක්ඛි-
ලෙසෙති උපකක්ඛිට්ඨං. තං අසුඤ්ඤා පුට්ඨජනො යථාභූතං තපජානාති.
තස්මා අසුඤ්ඤාවතො පුට්ඨජනස්ස චිත්තභාවතා අපීති වදාමිති.

1. 6. 2.

පහසුරමදං භික්ඛවෙ චිත්තං. තඤ්ච ඛො ආගන්තුකෙති උපකක්ඛි-
ලෙසෙති විපක්ඛිතං. තං සුතවා අරියසාවකො යථාභූතං පජානාති. තස්මා
සුතවතො අරියසාවකස්ස චිත්තභාවතා අපීති වදාමිති.

1. 6. 3.

අවජරුසම්භාතමත්තමපි වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු ඡේතනං¹ චිත්තං ආසෙවති,
අයං චූළචති භික්ඛවෙ භික්ඛු අරිත්තජ්ඣානො විහරති, සඤ්ඤාසාධකකරො
ඔවාදපතිකරො අමොඝං රට්ඨපිණ්ඩං භුඤ්ජති. කො පන වාදෙ යෙ නං
බහුලීකරෙන්නති.

1. 6. 4.

අවජරුසම්භාතමත්තමපි වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු ඡේතනං චිත්තං භාවෙති,
අයං චූළචති භික්ඛවෙ භික්ඛු අරිත්තජ්ඣානො විහරති, සඤ්ඤාසාධකකරො
ඔවාදපතිකරො අමොඝං රට්ඨපිණ්ඩං භුඤ්ජති. කො පන වාදෙ යෙ නං
බහුලීකරෙන්නති.

1. 6. 5.

අවජරුසම්භාතමත්තමපි වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු ඡේතනං චිත්තං මතසි
කරෙති, අයං චූළචති භික්ඛවෙ භික්ඛු අරිත්තජ්ඣානො විහරති, සඤ්ඤා-
සාධකකරො ඔවාදපතිකරො අමොඝං රට්ඨපිණ්ඩං භුඤ්ජති. කො පන
වාදෙ යෙ නං බහුලීකරෙන්නති.

1. 6. 6.

යෙ කෙවි භික්ඛවෙ ධම්මා අකුසලා අකුසලභාගියා අකුසලපක්ඛිකා,
සබ්බෙ තෙ මනොපුබ්බභිගමා. මනො තෙසං ධම්මානං පඨමං උපපජ්ජති,
අනිදෙව අකුසලා ධම්මාති.

1. 6. 7.

යෙ කෙවි භික්ඛවෙ ධම්මා කුසලා කුසලභාගියා කුසලපක්ඛිකා, සබ්බෙ
තෙ මනොපුබ්බභිගමා. මනො තෙසං ධම්මානං පඨමං උපපජ්ජති, අනිදෙව
කුසලා ධම්මාති.

1. මත්තමත්තං - සභා. ඡේතනාචරතං - ඡේතසං.

6. ප්‍රභාසවර වගීය

1. 6. 1.

මහණෙනි, මේ (භවාසිත) සිත ප්‍රභාසවර ය. එ ද වතාහි ආගන්තුක (ජවත්කෙණෙහි උපදකා රාගාදි) උපකෝලයන්ගෙන් කිලිටි වූයේ ය. ශ්‍රාවණික පාඨශ්ජන තෙමේ එය තත් වූ පරිද්දෙන් නො දනී. එහෙයින් 'අශ්‍රාවත්' පාඨශ්ජනයාහට විතතනාවතායෙක් නැතැ'යි කියමි.

1. 6. 2.

මහණෙනි, මේ (භවාසිත) සිත ප්‍රභාසවර ය. එ ද වතාහි ආගන්තුක උපකෝලයන්ගෙන් මිදින. එය ශ්‍රාවත් ආසීශ්‍රාවක තෙමේ තත් වූ පරිද්දෙන් දනී. එහෙයින් 'ශ්‍රාවත්' ආසීශ්‍රාවකයාහට විතතනාවතාව ඇතැ'යි කියමි.

1. 6. 3.

මහණෙනි, ඉදින් මහණ අසුරාසනක් පමණකුළු මෙන් සිත සෙවුනේ නම්, මහණෙනි, මේ මහණ නොසිස් දූතැන් ඇත්තේ (ජයභීපථවිහරණයෙන්) වෙසේය යි කියනු ලැබේ. ශාක්‍යාසනක් වනන්සේගේ අනුශාසනය කරන්නේ අවවාදය පිළිපදනේ නොසිස් වූ රට්ඨපිණ්ඩය (රටින් ලත් පිණ්ඩපාතය) වළඳයි. යම් කෙනෙක් එය බහුල වශයෙන් කෙරෙත් නම් (එහි ලා) කවර කපා ද?

1. 6. 4.

මහණෙනි, ඉදින් මහණ අසුරාසනක් පමණකුළු මෙන් සිත වඩා නම්, මහණෙනි, මේ මහණ නොසිස් දූතැන් ඇත්තේ වෙසේය යි කියනු ලැබේ. ශාක්‍යාසනය කරන්නේ අවවාදය පිළිපදනේ නොසිස් වූ රට්ඨපිණ්ඩය (රටින් ලත් පිණ්ඩපාතය) වළඳයි. යම් කෙනෙක් එය බහුල වශයෙන් කෙරෙත් නම්, (එහි ලා) කවර කපා ද?

1. 6. 5.

මහණෙනි, ඉදින් මහණ අසුරාසනක් පමණකුළු මෙන් සිත මෙතෙහි කෙරේ නම්, මහණෙනි, මේ මහණ නොසිස් දූතැන් ඇත්තේ වෙසේය යි කියනු ලැබේ. ශාක්‍යාසනය කරන්නේ අවවාදය පිළිපදනේ නොසිස් වූ රට්ඨපිණ්ඩය (රටින් ලත් පිණ්ඩපාතය) වළඳයි. යම් කෙනෙක් එය බහුල වශයෙන් කෙරෙත් නම්, (එහි ලා) කවර කපා ද?

1. 6. 6.

මහණෙනි, යම් ධම්ම කෙනෙක් අකුශල වෙන් ද, අකුශලහර්තයෙහි, අකුශල පක්‍ෂයෙහි වැටෙත් ද, ඒ හැම ධම්මෝ සිත පෙරවූ කොට ඇත. සිත ඒ ධම්මයනට පලවූ උපදන්ය. ඒ හා එක්වට ම අකුශලධම්මෝ උපදිත්.

1. 6. 7.

මහණෙනි, යම් කිසි ධම්ම කෙනෙක් කුශල වෙන් ද, කුශලහර්තයෙහි, කුශලපක්‍ෂයෙහි වැටෙත් ද, ඒ සියලු ධම්මෝ සිත පෙරවූ කොට ඇත. සිත ඒ ධම්මයනට පලවූ ව උපදන්ය. ඒ හා එක්වට ම කුශලධම්මෝ උපදිත්.

1. 6. 8.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මමපි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නා වා අකුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා වා කුසලා ධම්මා පරිහායන්ති, යථසිද්ධං භික්ඛවෙ පමාදෙ. පමිත්තස්ස භික්ඛවෙ අනුප්පන්නා වෙව අකුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ව කුසලා ධම්මා පරිහායන්තිති.

1. 6. 9.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මමපි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නා වා කුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා වා අකුසලා ධම්මා පරිහායන්ති, යථසිද්ධං භික්ඛවෙ අප්පමාදෙ. අප්පමිත්තස්ස භික්ඛවෙ අනුප්පන්නා වෙව කුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ව අකුසලා ධම්මා පරිහායන්තිති.

1. 6. 10.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මමපි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නා වා අකුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා වා කුසලා ධම්මා පරිහායන්ති, යථසිද්ධං භික්ඛවෙ කොසජ්ජං. කුසිතස්ස භික්ඛවෙ අනුප්පන්නා වෙව අකුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ව කුසලා ධම්මා පරිහායන්තිති.

වග්ගො ඡ්ඤාං*

7. විරියාරමනවග්ගො

1. 7. 1.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මමපි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නා වා කුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා වා අකුසලා ධම්මා පරිහායන්ති, යථසිද්ධං භික්ඛවෙ විරියාරමනො.¹ ආරඤ්චිවිරියස්ස² භික්ඛවෙ අනුප්පන්නා වෙව කුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ව අකුසලා ධම්මා පරිහායන්තිති.

1. 7. 2.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මමපි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නා වා අකුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා වා කුසලා ධම්මා පරිහායන්ති, යථසිද්ධං භික්ඛවෙ මහිච්ඡනා. මහිච්ඡස්ස භික්ඛවෙ අනුප්පන්නා වෙව අකුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ව කුසලා ධම්මා පරිහායන්තිති.

1. 7. 3.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මමපි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නා වා කුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා වා අකුසලා ධම්මා පරිහායන්ති, යථසිද්ධං භික්ඛවෙ අප්පිච්ඡනා. අප්පිච්ඡස්ස භික්ඛවෙ අනුප්පන්නා වෙව කුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ව අකුසලා ධම්මා පරිහායන්තිති.

* අවර්තා සංඛ්‍යාතවග්ගො ඡ්ඤාං - මජ්ඣං.

1. විරියාරමනො - මජ්ඣං.

2. ආරඤ්චිවිරියස්ස - මජ්ඣං.

1. 6. 8.

මහණෙනි, යමක් හේතු කොට ගෙන නුපත්තා වූ ද අකුශලධර්මයෝ උපදිත් තම්, උපත්තා වූ ද කුශලධර්මයෝ පිරිහෙත් තම්, මහණෙනි, ප්‍රමාදය වැනි අත් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, පමා වූ පුතුල්ගට නුපත්තා වූ ද අකුශල ධර්මයෝ උපදිත්, උපත්තා වූ ද කුශල ධර්මයෝ පිරිහෙත්.

1. 6. 9.

මහණෙනි, යමක් හේතු කොට ගෙන නුපත්තා වූ ද කුශලධර්මයෝ උපදිත් තම්, උපත්තා වූ ද අකුශලධර්මයෝ පිරිහෙත් තම්, මහණෙනි, අප්‍රමාදය වැනි අත් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, නොපමා පුතුල්ගට නුපත්තා වූ ද කුශලධර්මයෝ උපදිත්, උපත්තා වූ ද අකුශලධර්මයෝ පිරිහෙත්.

1. 6. 10.

මහණෙනි, යමක් හේතු කොට ගෙන නුපත්තා වූ ද අකුශලධර්මයෝ උපදිත් තම්, උපත්තා වූ ද කුශලධර්මයෝ පිරිහෙත් තම්, මහණෙනි, කුසිත බව වැනි අත් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, කුසිතයාහට නුපත්තා වූ ද අකුශලධර්මයෝ උපදිත්, උපත්තා වූ ද කුශල ධර්මයෝ පිරිහෙත්.

සමන වහ සි.

7. විශ්වාරමය වගීය

1. 7. 1.

මහණෙනි, යමක් හේතු කොට ගෙන නුපත්තා වූ ද කුශලධර්මයෝ උපදිත් තම්, උපත්තා වූ ද අකුශලධර්මයෝ පිරිහෙත් තම්, මහණෙනි, විශ්වාරමය වැනි අත් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, ඇරඹූ වැර ඇත්තාහට නුපත්තා වූ ද කුශලධර්මයෝ උපදිත්, උපත්තා වූ ද අකුශල ධර්මයෝ පිරිහෙත්.

1. 7. 2.

මහණෙනි, යමක් හේතු කොට ගෙන නුපත්තා වූ ද අකුශලධර්මයෝ උපදිත් තම්, උපත්තා වූ ද කුශල ධර්මයෝ පිරිහෙත් තම්, මහණෙනි, මහෙව්ජ්ඣාච බදු අත් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, මහෙව්ජ්-පුද්ගලයාහට නුපත්තා වූ ද අකුශල ධර්මයෝ උපදිත්, උපත්තා වූ ද කුශල ධර්මයෝ පිරිහෙත්.

1. 7. 3.

මහණෙනි, යමක් හේතු කොට ගෙන නුපත්තා වූ ද කුශලධර්මයෝ උපදිත් තම්, උපත්තා වූ ද අකුශලධර්මයෝ පිරිහෙත් තම්, මහණෙනි, අලොච්ඡතාච බදු අත් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, අලොච්ඡ-යාහට නුපත්තා වූ ද කුශලධර්මයෝ උපදිත්, උපත්තා වූ ද අකුශල ධර්මයෝ පිරිහෙත්.

1. 7. 4.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකබමමපි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නා වා අකුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා වා කුසලා ධම්මා පරිහායන්ති, යථසිද්ධං භික්ඛවෙ අසනතුට්ඨිතා. අසනතුට්ඨස්ස භික්ඛවෙ අනුප්පන්නා වෙව අකුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ව අකුසලා ධම්මා පරිහායන්තිති.

1. 7. 5.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකබමමපි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නා වා කුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා වා අකුසලා ධම්මා පරිහායන්ති, යථසිද්ධං භික්ඛවෙ, සනතුට්ඨිතා. සනතුට්ඨස්ස භික්ඛවෙ අනුප්පන්නා වෙව කුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ව අකුසලා ධම්මා පරිහායන්තිති.

1. 7. 6.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකබමමපි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නා වා අකුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා වා කුසලා ධම්මා පරිහායන්ති, යථසිද්ධං භික්ඛවෙ අයෝනිසො මතසිකාරො. අයෝනිසො භික්ඛවෙ මතසිකාරොතො අනුප්පන්නා වෙව අකුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ව කුසලා ධම්මා පරිහායන්තිති.

1. 7. 7.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකබමමපි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නා වා කුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා වා අකුසලා ධම්මා පරිහායන්ති, යථසිද්ධං භික්ඛවෙ යෝනිසො මතසිකාරො. යෝනිසො භික්ඛවෙ මතසිකාරොතො අනුප්පන්නා වෙව කුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ව අකුසලා ධම්මා පරිහායන්තිති.

1. 7. 8.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකබමමපි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නා වා අකුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා වා කුසලා ධම්මා පරිහායන්ති, යථසිද්ධං භික්ඛවෙ අසමපජ්ඤාදාං. අසමපජාතස්ස භික්ඛවෙ අනුප්පන්නා වෙව අකුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ව කුසලා ධම්මා පරිහායන්තිති.

1. 7. 9.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකබමමපි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නා වා කුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා වා අකුසලා ධම්මා පරිහායන්ති, යථසිද්ධං භික්ඛවෙ සමපජ්ඤාදාං. සමපජාතස්ස භික්ඛවෙ අනුප්පන්නා වෙව කුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ව අකුසලා ධම්මා පරිහායන්තිති.

1. 7. 10.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකබමමපි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නා වා අකුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා වා කුසලා ධම්මා පරිහායන්ති, යථසිද්ධං භික්ඛවෙ පාපමිත්තතා. පාපමිත්තස්ස භික්ඛවෙ අනුප්පන්නා වෙව අකුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ව කුසලා ධම්මා පරිහායන්තිති.

වග්ගො සන්තමො.*

* විරයාරම්භවංගො - මජ්ඣ.

1. 7. 4

මහණෙනි, යමක් හේතු කොට ගෙන නුපත්තා වූ ද අකුශලධර්මයෝ උපදිත් තම්, උපත්තා වූ ද කුශලධර්මයෝ පිරිහෙත් තම්, මහණෙනි, ලද දෑයින් තොසතුටු බව (ලෝභය) වැනි අත් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, ලද දෑයින් තොසතුටු වත්තාහට නුපත්තා වූ ද අකුශලධර්මයෝ උපදිත්. උපත්තා වූ ද කුශලධර්මයෝ පිරිහෙත්.

1. 7. 5.

මහණෙනි, යමක් හේතු කොට ගෙන නුපත්තා වූ ද කුශලධර්මයෝ උපදිත් තම්, උපත්තා වූ ද අකුශලධර්මයෝ පිරිහෙත් තම්, මහණෙනි, ලද දෑයින් සතුටු බව (අලෝභය) බදු අත් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, ලද දෑයින් සතුටු වත්තාහට නුපත්තා වූ ද කුශලධර්මයෝ උපදිත්, උපත්තා වූ ද අකුශලධර්මයෝ පිරිහෙත්.

1. 7. 6.

මහණෙනි, යමක් හේතු කොට ගෙන නුපත්තා වූ ද අකුශලධර්මයෝ උපදිත් තම්, උපත්තා වූ ද කුශලධර්මයෝ පිරිහෙත් තම්, මහණෙනි, නුනුවණින් මෙතෙහි කිරීම වැනි අත් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, නුනුවණින් මෙතෙහි කරත්තාහට නුපත්තා වූ ද අකුශලධර්මයෝ උපදිත්, උපත්තා වූ ද කුශලධර්මයෝ පිරිහෙත්.

1. 7. 7.

මහණෙනි, යමක් හේතු කොට ගෙන නුපත්තා වූ ද අකුශලධර්මයෝ උපදිත් තම්, උපත්තා වූ ද අකුශලධර්මයෝ පිරිහෙත් තම්, මහණෙනි, නුවණින් මෙතෙහි කිරීම වැනි අත් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, නුවණින් මෙතෙහි කරත්තාහට නුපත්තා වූ ද අකුශලධර්මයෝ උපදිත්, උපත්තා වූ ද අකුශලධර්මයෝ පිරිහෙත්.

1. 7. 8.

මහණෙනි, යමක් හේතු කොට ගෙන නුපත්තා වූ ද අකුශලධර්මයෝ උපදිත් තම්, උපත්තා වූ ද කුශලධර්මයෝ පිරිහෙත් තම්, මහණෙනි, (මොහ සංඛ්‍යාත) අසම්ප්‍රදේශය වැනි අත් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, සම්මුඛ ප්‍රදේශයාහට නුපත්තා වූ ද අකුශලධර්මයෝ උපදිත්, උපත්තා වූ ද කුශලධර්මයෝ පිරිහෙත්.

1. 7. 9.

මහණෙනි, යමක් හේතු කොට ගෙන නුපත්තා වූ ද කුශලධර්මයෝ උපදිත් තම්, උපත්තා වූ ද අකුශලධර්මයෝ පිරිහෙත් තම්, මහණෙනි, සම්මත්ප්‍රඥාව (නිරණප්‍රඥාව) වැනි අත් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, සම්මත්ප්‍රඥයෙන් දත්තාහට නුපත්තා වූ ද කුශලධර්මයෝ උපදිත්, උපත්තා වූ ද අකුශලධර්මයෝ පිරිහෙත්.

1. 7. 10

මහණෙනි, යමක් හේතු කොට ගෙන නුපත්තා වූ ද අකුශලධර්මයෝ උපදිත් තම්, උපත්තා වූ ද කුශලධර්මයෝ පිරිහෙත් තම්, මහණෙනි, පාප මිත්‍රතාව වැනි අත් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, පාපමිත්‍රයන් ඇත්තනුට නුපත්තා වූ ද අකුශලධර්මයෝ උපදිත්. උපත්තා වූ ද කුශලධර්මයෝ පිරිහෙත්.

සන්වන වග සි.

8. කලාණ්ඩනවගෙහා

[භාවජී නිදන:]

1. 8. 1.

තාභං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මපි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නා වා කුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා වා අකුසලා ධම්මා පරිභායන්ති, යථසිද්ධං භික්ඛවෙ කල්‍යාණමිත්තතා. කල්‍යාණමිත්තස්ස භික්ඛවෙ අනුප්පන්නා වෙව කුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ව අකුසලා ධම්මා පරිභායන්ති.

1. 8. 2.

තාභං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මපි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නා වා අකුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා වා කුසලා ධම්මා පරිභායන්ති, යථසිද්ධං භික්ඛවෙ අනුයොගො අකුසලානං ධම්මානං, අනනුයොගො කුසලානං ධම්මානං. අනුයොගා භික්ඛවෙ අකුසලානං ධම්මානං අනනුයොගා කුසලානං ධම්මානං අනුප්පන්නා වෙව අකුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ව කුසලා ධම්මා පරිභායන්ති.

1. 8. 3.

තාභං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මපි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නා වා කුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා වා අකුසලා ධම්මා පරිභායන්ති, යථසිද්ධං භික්ඛවෙ අනුයොගො කුසලානං ධම්මානං, අනනුයොගො අකුසලානං ධම්මානං. අනුයොගා භික්ඛවෙ කුසලානං ධම්මානං, අනනුයොගො අකුසලානං ධම්මානං අනුප්පන්නා වෙව කුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ව අකුසලා ධම්මා පරිභායන්ති.

1. 8. 4.

තාභං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මපි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නා වා බොජ්ඣංගා නුප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා වා බොජ්ඣංගා න භාවනා පාරිපුරිං ගව්ජන්ති, යථසිද්ධං භික්ඛවෙ අයොනිසො මතසිකාරො. අයොනිසො භික්ඛවෙ මතසිකාරෙතො අනුප්පන්නා වෙව බොජ්ඣංගා නුප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ව බොජ්ඣංගා න භාවනාපාරිපුරිං ගව්ජන්ති.

1. 8. 5.

තාභං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මපි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නා වා බොජ්ඣංගා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා වා බොජ්ඣංගා භාවනා පාරිපුරිං ගව්ජන්ති, යථසිද්ධං භික්ඛවෙ යොනිසො මතසිකාරො. යොනිසො භික්ඛවෙ මතසිකාරෙතො අනුප්පන්නා වෙව බොජ්ඣංගා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ව බොජ්ඣංගා භාවනාපාරිපුරිං ගව්ජන්ති.

1. 8. 6.

අප්පමන්තිකා එසා භික්ඛවෙ පරිභානී, යද්දිදං ඤ්ඤිපරිභානී. එතං පතිට්ඨං භික්ඛවෙ පරිභානීතං යද්දිදං පඤ්ඤා පරිභානීති.

8. කලාණමිත්‍ර වගීය

[සැවැත් නිදහස:]

1. 8. 1.

මහණෙනි, යමක් හේතු කොට ගෙන නූපත්තා වූ ද කුශලධර්මයෝ උපදිත්තම්, උපත්තා වූ ද අකුශල ධර්මයෝ පිරිහෙත්තම්, මහණෙනි, කලාණමිත්‍රතාව වැනි අත් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, කලාණමිත්‍රත් ඇත්තාහට නූපත්තා වූ ද කුශලධර්මයෝ උපදිත්තම්, උපත්තා වූ ද අකුශල ධර්මයෝ පිරිහෙත්.

1. 8. 2.

මහණෙනි, යමක් හේතු කොට ගෙන නූපත්තා වූ ද අකුශලධර්මයෝ උපදිත්තම්, උපත්තා වූ ද කුශලධර්මයෝ පිරිහෙත්තම්, මහණෙනි, අකුශල ධර්මයන්හි යෙදීම හා (වාතුර්භූමක) කුශලධර්මයන්හි නො යෙදීම ද වැනි අත් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, අකුශලධර්මයන්හි යෙදීමෙනුදු කුශලධර්මයන්හි නොයෙදීමෙනුදු නූපත්තා වූ ද අකුශලධර්මයෝ උපදිත්තම්, උපත්තා වූ ද කුශලධර්මයෝ පිරිහෙත්.

1. 8. 3.

මහණෙනි, යමක් හේතු කොට ගෙන නූපත්තා වූ ද කුශලධර්මයෝ උපදිත්තම්, උපත්තා වූ ද අකුශලධර්මයෝ පිරිහෙත්තම්, මහණෙනි, කුශලධර්මයන්හි යෙදීම හා අකුශලධර්මයන්හි නොයෙදීම ද වැනි අත් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, කුශලධර්මයන්හි යෙදීමෙන් හා අකුශල ධර්මයන්හි නො යෙදීමෙන් හා නූපත්තා වූ ද කුශලධර්මයෝ උපදිත්තම්, උපත්තා වූ ද අකුශලධර්මයෝ පිරිහෙත්.

1. 8. 4.

මහණෙනි, යමක් හේතු කොට ගෙන නූපත්තා වූ ද බෝධ්‍යඛ්‍යධර්මයෝ නූපදිත්තම්, උපත්තා වූ ද බෝධ්‍යඛ්‍යධර්මයෝ භාවනායෙන් පිරිපුන් බවට නො යෙත්තම්, මහණෙනි, අයෝනිකො මතපිකාරය වැනි අත් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, නුච්ඡේද්‍යන් මෙතෙහි කරත්තාහට නූපත්තා වූ ද බෝධ්‍යඛ්‍ය ධර්මයෝ නූපදිත්තම්, උපත්තා වූ ද බෝධ්‍යඛ්‍යධර්මයෝ භාවනායෙන් පිරිපුන් බවට නො යෙත්.

1. 8. 5.

මහණෙනි, යමක් හේතු කොට ගෙන නූපත්තා වූ ද බෝධ්‍යඛ්‍යධර්මයෝ උපදිත්තම්, උපත්තා වූ ද බෝධ්‍යඛ්‍යධර්මයෝ භාවනායෙන් පිරිපුන් බවට යෙත්තම්, මහණෙනි, නුච්ඡේද්‍යන් මෙතෙහි කිරීම වැනි අත් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, නුච්ඡේද්‍යන් මෙතෙහි කරත්තාහට නූපත්තා වූ ද බෝධ්‍යඛ්‍යධර්මයෝ උපදිත්තම්, උපත්තා වූ ද බෝධ්‍යඛ්‍යධර්මයෝ භාවනායෙන් පිරිපුන් බවට යෙත්.

1. 8. 6.

මහණෙනි, යම් ඥාති පරිභාණියෙක් වේ නම්, මෙය අලාමාත්‍ර වූ පරිභාණියෙකි. මහණෙනි, යම් ප්‍රඥපරිභාණියෙක් වේ නම්, පිරිහීම් අතුරෙන් තෙල පිරිහීම නිකාමට ය.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

1. 8. 7.

අප්පමෙතතිකා එසා භික්ඛවෙ වුද්ධි, යදිදං ඤාතිවුද්ධි. එතදග්ගං භික්ඛවෙ වුද්ධිතං යදිදං පඤ්ඤාවුද්ධි. තසමානිග භික්ඛවෙ එවං සිඤ්ඤාබ්බං; පඤ්ඤාවුද්ධියා ච ඛිඤ්ඤාමාති. එවං හි වො භික්ඛවෙ සිඤ්ඤාබ්බන්ති.

1. 8. 8.

අප්පමෙතතිකා එසා භික්ඛවෙ පරිභාති, යදිදං භොගපරිභාති. එතං පතිකිට්ඨං භික්ඛවෙ පරිභාතිතං යදිදං පඤ්ඤාපරිභාතිති.

1. 8. 9.

අප්පමෙතතිකා එසා භික්ඛවෙ වුද්ධි, යදිදං භොගවුද්ධි. එතදග්ගං භික්ඛවෙ වුද්ධිතං යදිදං පඤ්ඤාවුද්ධි. තසමානිග භික්ඛවෙ එවං සිඤ්ඤාබ්බං; පඤ්ඤාවුද්ධියා ච ඛිඤ්ඤාමාති. එවං හි වො භික්ඛවෙ සිඤ්ඤාබ්බන්ති.

1. 8. 10.

අප්පමෙතතිකා එසා භික්ඛවෙ පරිභාති, යදිදං යසොපරිභාති. එතං පතිකිට්ඨං භික්ඛවෙ පරිභාතිතං යදිදං පඤ්ඤාපරිභාතිති.

1. 8. 11.

අප්පමෙතතිකා එසා භික්ඛවෙ වුද්ධි, යදිදං යසොවුද්ධි. එතදග්ගං භික්ඛවෙ වුද්ධිතං යදිදං පඤ්ඤාවුද්ධි. තසමානිග භික්ඛවෙ එවං සිඤ්ඤාබ්බං; පඤ්ඤාවුද්ධියා ච ඛිඤ්ඤාමාති. එවං හි වො භික්ඛවෙ සිඤ්ඤාබ්බන්ති.

වග්ගො අවසිමො*

9. පමාදවග්ගො

[සාවජ්ඣි නිදානං:]

1. 9. 1.

නාගං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මමපි සමුත්තපස්සාමි, යො එවං මහතො අතඤ්ඤාය සංවත්තන්ති, යථසිද්ධං භික්ඛවෙ පමාදො. පමාදො භික්ඛවෙ මහතො අතඤ්ඤාය සංවත්තන්ති.

1. 9. 2.

නාගං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මමපි සමුත්තපස්සාමි, යො එවං මහතො අතඤ්ඤාය සංවත්තන්ති, යථසිද්ධං භික්ඛවෙ අප්පමාදො. අප්පමාදො භික්ඛවෙ මහතො අතඤ්ඤාය සංවත්තන්ති.

1. 9. 3.

නාගං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මමපි සමුත්තපස්සාමි, යං එවං මහතො අතඤ්ඤාය සංවත්තන්ති, යථසිද්ධං භික්ඛවෙ කොසජ්ජං. කොසජ්ජං භික්ඛවෙ මහතො අතඤ්ඤාය සංවත්තන්ති.

* කල්යාණමිත්තාදිවග්ගො අවසිමො - මජ්ඣං.

1. 8. 7.

මහණෙනි, යම් ඥාතිවාදියෙක් වේ නම්, මෙය අලාභමාත්‍ර වාදියෙක. මහණෙනි, යම් ප්‍රඥයෙක් වැඩිමෙක් වේ නම්, වාදීන් අතුරෙන් තෙල වාදිය අග්‍ර වෙයි. මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි ලා 'ප්‍රඥවාදියෙක් වැඩෙන්තම්හ'යි මෙසේ හික්මිය යුතුයි. මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ ම හික්මිය යුතු යි.

1. 8. 8.

මහණෙනි, යම් නොපරිහාණියෙක් වේ නම්, මේ පරිහාණිය අලාභ මාත්‍ර වූවක. මහණෙනි, යම් ප්‍රඥපරිහාණියෙක් වේ නම්, පරිහාණීන් අතුරෙන් තෙල පරිහාණිය නිකාම වෙයි.

1. 8. 9.

මහණෙනි, යම් නොවාදියෙක් වේ නම්, මෙය අලාභමාත්‍ර වාදියෙක. මහණෙනි, යම් ප්‍රඥවාදියෙක් වේ නම්, වාදීන් අතුරෙන් තෙල අග්‍ර වෙයි. මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි ලා 'ප්‍රඥවාදියෙක් වැඩෙන්තම්හ'යි මෙසේ හික්මිය යුතුයි. මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ ම හික්මිය යුතුයි.

1. 8. 10.

මහණෙනි, යම් යශස් පරිහාණියෙක් වේ නම්, මෙය අලාභමාත්‍ර පරිහාණියෙක. මහණෙනි, යම් ප්‍රඥපරිහාණියෙක් වේ නම්, පරිහාණීන් අතුරෙන් තෙල නිකාම වෙයි.

1. 8. 11.

මහණෙනි, යම් යශෝවාදියෙක් වේ නම්, මෙය අලාභමාත්‍ර වාදියෙක. මහණෙනි, යම් ප්‍රඥවාදියෙක් වේ නම්, එය වාදීන් අතුරෙන් අග්‍ර වෙයි. මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි ලා 'ප්‍රඥවාදියෙක් වැඩෙන්තම්හ'යි මෙසේ හික්මිය යුතු ය. මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ ම හික්මිය යුතුයි.

අප වන ධූමය.

9. ප්‍රමාද වර්ගය

[සැවැත් නිදහසි:]

1. 9. 1.

මහණෙනි, යමෙක් මෙසේ මහත් වූ අතභීය පිණිස පවත්නේ නම්, මහණෙනි, ප්‍රමාදය වැනි අත් එක බර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, ප්‍රමාදය මහත් අතභීය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 9. 2.

මහණෙනි, යමෙක් මෙසේ මහත් අභීය පිණිස පවත්නේ නම්, මහණෙනි, අප්‍රමාදය වැනි අත් එක බර්මයකුදු නො දක්මි. මහණෙනි, අප්‍රමාදය මහත් අභීය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 9. 3.

මහණෙනි, යමෙක් මෙසේ මහත් අතභීය පිණිස පවත්නේ නම්, මහණෙනි, කුසිතබව වැනි අත් එක බර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, කුසිතබව මහත් අතභීය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 9. 4.

තාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මෙපි සමනුපස්සාමි, යො එවං මහතො අත්ථාය සංවත්තති, යථසිද්ධං භික්ඛවෙ විරියාරමො. විරියාරමො භික්ඛවෙ මහතො අත්ථාය සංවත්තති.

1. 9. 5.

තාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මෙපි සමනුපස්සාමි, යො එවං මහතො අත්ථාය සංවත්තති, යථසිද්ධං භික්ඛවෙ මගිච්ඡතා. මගිච්ඡතා භික්ඛවෙ මහතො අත්ථාය සංවත්තති.

1. 9. 6.

තාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මෙපි සමනුපස්සාමි, යො එවං මහතො අත්ථාය සංවත්තති, යථසිද්ධං භික්ඛවෙ අපච්ඡිකා. අපච්ඡිකා භික්ඛවෙ මහතො අත්ථාය සංවත්තති.

1. 9. 7.

තාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මෙපි සමනුපස්සාමි, යො එවං මහතො අත්ථාය සංවත්තති, යථසිද්ධං භික්ඛවෙ අසනතුට්ඨිතා. අසනතුට්ඨිතා භික්ඛවෙ මහතො අත්ථාය සංවත්තති.

1. 9. 8.

තාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මෙපි සමනුපස්සාමි, යො එවං මහතො අත්ථාය සංවත්තති, යථසිද්ධං භික්ඛවෙ සනතුට්ඨිතා. සනතුට්ඨිතා භික්ඛවෙ මහතො අත්ථාය සංවත්තති.

1. 9. 9

තාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මෙපි සමනුපස්සාමි, යො එවං මහතො අත්ථාය සංවත්තති, යථසිද්ධං භික්ඛවෙ අයොනිසො මතසිකාරො. අයොනිසො මතසිකාරො භික්ඛවෙ මහතො අත්ථාය සංවත්තති.

1. 9. 10.

තාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මෙපි සමනුපස්සාමි, යො එවං මහතො අත්ථාය සංවත්තති, යථසිද්ධං භික්ඛවෙ යොනිසො මතසිකාරො. යොනිසො මතසිකාරො භික්ඛවෙ මහතො අත්ථාය සංවත්තති.

1. 9. 11.

තාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මෙපි සමනුපස්සාමි, යො එවං මහතො අත්ථාය සංවත්තති, යථසිද්ධං භික්ඛවෙ අසමපඤ්ඤං. අසමපඤ්ඤං භික්ඛවෙ මහතො අත්ථාය සංවත්තති.

1. 9. 12.

තාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මෙපි සමනුපස්සාමි, යො එවං මහතො අත්ථාය සංවත්තති, යථසිද්ධං භික්ඛවෙ සමපඤ්ඤං. සමපඤ්ඤං භික්ඛවෙ මහතො අත්ථාය සංවත්තති.

1. 9. 4.

මහණෙනි, යම් ධර්මයෙක් මෙසේ මඟත් අතර්ථය පිණිස පවත්නේ නම්, මහණෙනි, විශ්වාසාර්ථකය වැනි අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, විශ්වාසාර්ථකය මඟත් අතර්ථය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 9. 5.

මහණෙනි, යමක් මඟත් අතර්ථය පිණිස පවත්නී නම්, මහණෙනි, මහෙව්ඡතා වැනි අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, මහෙව්ඡතාව මඟත් අතර්ථය පිණිස පවත්නී ය.

1. 9. 6.

මහණෙනි, යමක් මෙසේ මඟත් අතර්ථය පිණිස පවත්නී නම්, මහණෙනි, අප්‍රෙව්ඡතා වැනි අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, අප්‍රෙව්ඡතා මඟත් අතර්ථය පිණිස පවත්නී ය.

1. 9. 7.

මහණෙනි, යමක් මෙසේ මඟත් අතර්ථය පිණිස පවත්නී නම්, මහණෙනි, අසනතුෂ්ටිතා බ්‍රු අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, අසනතුෂ්ටිතා මඟත් අතර්ථය පිණිස පවත්නී ය.

1. 9. 8.

මහණෙනි, යමක් මෙසේ මඟත් අතර්ථය පිණිස පවත්නී නම්, මහණෙනි, සනතුෂ්ටිතා බ්‍රු අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, සනතුෂ්ටිතා මඟත් අතර්ථය පිණිස පවත්නී ය.

1. 9. 9.

මහණෙනි, යමෙක් මෙසේ මඟත් අතර්ථය පිණිස පවත්නේ නම්, මහණෙනි, නුනුවණින් මෙතෙහි කිරීම වැනි අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, නුනුවණින් මෙතෙහි කිරීම මඟත් අතර්ථය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 9. 10.

මහණෙනි, යමෙක් මෙසේ මඟත් අතර්ථය පිණිස පවත්නේ නම්, මහණෙනි, නුවණින් මෙතෙහි කිරීම වැනි අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, නුවණින් මෙතෙහි කිරීම මඟත් අතර්ථය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 9. 11.

මහණෙනි, යම් ධර්මයෙක් මඟත් අතර්ථය පිණිස පවත්නේ නම්, මහණෙනි, මෝහ සංඛ්‍යාත අසම්පර්ශ්‍යඤාය වැනි අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, අසම්පර්ශ්‍යඤාය මඟත් අතර්ථය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 9. 12.

මහණෙනි, යම් ධර්මයෙක් මෙසේ මඟත් අතර්ථය පිණිස පවත්නේ නම්, මහණෙනි සමසක් ප්‍රඥව වැනි අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, සමසක් ප්‍රඥව මඟත් අතර්ථය පිණිස පවත්නී ය.

1. 9. 13.

තාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකඛමමපි සමනුපස්සාමි, යං එවං මහතො අනන්දාය සංවතනති, යප්පිදං භික්ඛවෙ පාපමිත්තතා. පාපමිත්තතා භික්ඛවෙ මහතො අනන්දාය සංවතනතිති.

1. 9. 14.

තාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකඛමමපි සමනුපස්සාමි, යං එවං මහතො අන්දාය සංවතනති, යප්පිදං භික්ඛවෙ කල්‍යාණමිත්තතා. කල්‍යාණමිත්තතා භික්ඛවෙ මහතො අන්දාය සංවතනතිති.

1. 9. 15.

තාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකඛමමපි සමනුපස්සාමි, යො එවං මහතො අනන්දාය සංවතනති, යප්පිදං භික්ඛවෙ අනුයොගො අකුසලානං ධම්මානං, අනුයොගො කුසලානං ධම්මානං. අනුයොගො භික්ඛවෙ අකුසලානං ධම්මානං, අනුයොගො කුසලානං ධම්මානං මහතො අනන්දාය සංවතනතිති.

1. 9. 16.

තාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකඛමමපි සමනුපස්සාමි, යො එවං මහතො අන්දාය සංවතනති, යප්පිදං භික්ඛවෙ අනුයොගො කුසලානං ධම්මානං, අනුයොගො අකුසලානං ධම්මානං. අනුයොගො භික්ඛවෙ කුසලානං ධම්මානං, අනුයොගො අකුසලානං ධම්මානං මහතො අන්දාය සංවතනතිති.

වග්ගො නවමො.*

10. අජ්ඣත්තිකවග්ගො

[සංවසී නිදනං:]

1. 10. 1.

අජ්ඣත්තිකං භික්ඛවෙ අභගන්ති කර්තෘ න¹ අඤ්ඤං එකඛමමපි සමනුපස්සාමි, යං එවං මහතො අනන්දාය සංවතනති, යප්පිදං භික්ඛවෙ පමාදෙ, පමාදෙ භික්ඛවෙ මහතො අනන්දාය සංවතනතිති.

1. 10. 2.

අජ්ඣත්තිකං භික්ඛවෙ අභගන්ති කර්තෘ න අඤ්ඤං එකඛමමපි සමනුපස්සාමි, යං එවං මහතො අන්දාය සංවතනති, යප්පිදං භික්ඛවෙ අපපමාදෙ, අපපමාදෙ භික්ඛවෙ මහතො අන්දාය සංවතනතිති.

1. 10. 3

අජ්ඣත්තිකං භික්ඛවෙ අභගන්ති කර්තෘ න අඤ්ඤං එකඛමමපි සමනුපස්සාමි, යං එවං මහතො අනන්දාය සංවතනති, යප්පිදං භික්ඛවෙ කොසල්ථං, කොසල්ථං භික්ඛවෙ මහතො අනන්දාය සංවතනතිති.

1. 10. 4.

අජ්ඣත්තිකං භික්ඛවෙ අභගන්ති කර්තෘ න අඤ්ඤං එකඛමමපි සමනුපස්සාමි, යං එවං මහතො අන්දාය සංවතනති, යප්පිදං භික්ඛවෙ විරියාරමො. විරියාරමො භික්ඛවෙ මහතො අන්දාය සංවතනතිති.

* පමාදවග්ගො නවමො - මජ්ඣ. 1. නාඤ්ඤං - මජ්ඣ.

1. 9. 13.

මහණෙනි, යමෙක් මෙසේ මහත් අනභීය පිණිස පවත්නී නම්, මහණෙනි, පාපමිත්‍රතාව බදු අත් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, පාපමිත්‍රතාව මහත් අනභීය පිණිස පවත්නී ය.

1. 9. 14.

මහණෙනි, යමෙක් මෙසේ මහත් අභීය පිණිස පවත්නී නම්, මහණෙනි, කල්‍යාණමිත්‍රතාව බදු අත් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, කල්‍යාණමිත්‍රතාව මහත් අභීය පිණිස පවත්නී ය.

1. 9. 15.

මහණෙනි, යම් ධර්මයෙක් මෙසේ මහත් අනභීය පිණිස පවත්නේ නම්, මහණෙනි, අකුශලධර්මයන්හි යෙදීම හා කුශලධර්මයන්හි නොයෙදීම බදු අත් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, අකුශලධර්මයන්හි යෙදීම හා කුශලධර්මයන්හි නොයෙදීම ද මහත් අනභීය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 9. 16.

මහණෙනි, යම් ධර්මයෙක් මෙසේ මහත් අභීය පිණිස පවත්නේ නම්, මහණෙනි, කුශලධර්මයන්හි යෙදීම හා අකුශලධර්මයන්හි නොයෙදීම බදු අත් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, කුශලධර්මයන්හි යෙදීම හා අකුශල ධර්මයන්හි නොයෙදීම ද මහත් අභීය පිණිස පවත්නේ ය.

නවවන වග සි

10. ආධ්‍යාත්මික වගීය.

1. 10. 1.

[සැවැත්තිදහසි:]

මහණෙනි, 'ආධ්‍යාත්මික අභිග්‍ය' සි (තමා තුළ වැටෙන හෙතෙම සි) මෙසේ කොට ගෙන, (පරාධිග්‍යභිග්‍යතබාහිර භේතු නැරඹියා බණන් මැ) යමෙක් මෙසේ මහත් වූ අනභීය පිණිස පවත්නේ ද, මහණෙනි, ප්‍රමාදය බදු අත් එක කාරණයකුදු නො දක්මි. මහණෙනි, ප්‍රමාදය මහත් අනභීය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 10. 2.

මහණෙනි, 'ආධ්‍යාත්මික අභිග්‍ය' සි කොට ගෙන, යමෙක් මෙසේ මහත් වූ අභීය පිණිස පවත්නේ ද, මහණෙනි, අප්‍රමාදය බදු අත් එක අභිග්‍යකුදු නො දක්මි. මහණෙනි, අප්‍රමාදය මහත් වූ අභීය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 10. 3.

මහණෙනි, 'ආධ්‍යාත්මික අභිග්‍ය' සි කොට ගෙන, යමෙක් මෙසේ මහත් අනභීය පිණිස පවත්නේ ද, මහණෙනි, කුසිත බව බදු අත් එක ධර්මයකුදු නො දක්මි. මහණෙනි, කුසිතබව මහත් වූ අනභීය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 10. 4.

මහණෙනි, 'ආධ්‍යාත්මික අභිග්‍ය' සි කොට ගෙන, යමෙක් මෙසේ මහත් අභීය පිණිස පවත්නේ ද, මහණෙනි, විශ්ඤානබව බදු අත් එක ධර්මයකුදු නො දක්මි. මහණෙනි, විශ්ඤානබව මහත් අභීය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 10. 5.

අජබ්‍යතියෙහි භාවයෙහි අභිමතයන් කිරීමට හා අභිමතයන් එකඟවීමට සමත්-
පසාදය, යා¹ එවැනි මහතෙක් අනන්‍යය සංවිධානයක්, යටපත් අභිමතයෙහි මඟපෙන්වා.
මඟපෙන්වා භාවයෙහි මහතෙක් අනන්‍යය සංවිධානයකි.

1. 10. 6.

අප්‍රකීර්ණතාව භීෂණයට අඩාලා කිරීමට, නිදහස සහ අනුරූප ආර්ථිකයක් සහතික කිරීම, සහ¹ එවැනි මගකට අනුරූප සංවර්ධනයක්, සහතිකයට අනුරූපයක්. අනුරූපය භීෂණයට මගකට අනුරූප සංවර්ධනයක්.

1. 10. 7.

අප්‍රකාශිතයෙහි භාවයට අනුකූලව කාර්යයන් නිසැකවම සම්පූර්ණයෙන්ම, යා¹ එවන් ලෙසට අනුකූලව සංවිධානය කරනු ලබන්නේද, අනුකූලයෙන්ම, අනුකූලයෙන්ම, අනුකූලයෙන්ම.

1. 10. 8.

අප්‍රකාශනයේ භාවයේ අභිප්‍රාය කාරණා හ අභිප්‍රාය එකඟව පිළිගැනීම, යා¹ එවිට මහතෝ අප්‍රාය සංවිධාන, යටපිදි භාවයේ සනාථවේ. සනාථවේ භාවයේ මහතෝ අප්‍රාය සංවිධානවේ.

1. 10. 9.

අජිකාතත්තං භික්ඛවෙ අඛානති කරිනිං න අඤ්ඤං එකඛාමපි සමුනු-
පසාංගි, යො¹ එවං මහතො අනන්දො සංවතනති, යථසීදං භික්ඛවෙ
අයොනිසො මනසිකාරො. අයොනිසො මනසිකාරො භික්ඛවෙ මහතො
අනන්දො සංවතනතිති.

1. 10. 10.

අප්‍රකාශිතයා භික්ෂුවෙ අභිගතත් කිරිනා න අකුණු එකභාවයි සමනු-
පසායම්, යො¹ එම මහතො අත්‍යය සංවතනනි, යමයිදං භික්ෂුවෙ යොතිසො
මනසිකාරො යොතිසො මනසිකාරො භික්ෂුවෙ මහතො අත්‍යය සංවතනනිති.

1. 10. 11.

අපකිතාතිකං භික්ඛවෙ අභිගන්ති කරිත්වා න අඤ්ඤං එකභිගමි සමුදා-
පසාසාමි, යං එවං මහතො අනත්ථාය සංවත්තනි, යථපිදං භික්ඛවෙ අසමප-
ජ්ඤ්ඤං, අසමපජ්ඤ්ඤං භික්ඛවෙ මහතො අනත්ථාය සංවත්තනීති.

1. 10. 12.

අප්‍රකාශිතයා භික්‍ෂුවෙ අභිගන්ති කාරිනි; න අඤ්ඤං එකභිගමපි සමනු-
පසාංගි, යං එවං මහතො අප්‍රාය සංවත්තනති, යථසිද්ධං භික්‍ෂුවෙ සමපජඤ්ඤං
සමපජඤ්ඤං භික්‍ෂුවෙ මහතො අප්‍රාය සංවත්තනති.

1. ଘ. - ଉଦ୍ଭିଦ.

1. 10. 5.

මහණෙනි, ‘ආධ්‍යාත්මික අඩගය’ යි කොට ගෙන යමක් මෙසේ මහත් අතථූය පිණිස පවත්නී ද, මහණෙනි, මහෙව්ච්ඡාව බඳු අත් එක ධර්මයකුදු නො දක්මි. මහණෙනි, මහෙව්ච්ඡාව මහත් අතථූය පිණිස පවත්නී ය.

1. 10. 6.

මහණෙනි, ‘ආධ්‍යාත්මික අඩගය’ යි කොට ගෙන යමක් මෙසේ මහත් අතථූය පිණිස පවත්නී ද, මහණෙනි, අලොච්ඡතාව බඳු අත් එක ධර්මයකුදු නො දක්මි. මහණෙනි, අලොච්ඡතාව මහත් අතථූය පිණිස පවත්නී ය.

1. 10. 7.

මහණෙනි, ‘ආධ්‍යාත්මික අඩගය’ යි කොට ගෙන යමක් මෙසේ මහත් අතථූය පිණිස පවත්නී ද, මහණෙනි, අසනතුට්ඨිතාව බඳු අත් එක ධර්මය කුදු නො දක්මි. මහණෙනි, අසනතුට්ඨිතාව මහත් අතථූය පිණිස පවත්නී ය.

1. 10. 8.

මහණෙනි, ‘ආධ්‍යාත්මික අඩගය’ යි කොට ගෙන යමක් මෙසේ මහත් අතථූය පිණිස පවත්නී ද, මහණෙනි, සනතුට්ඨිතාව බඳු අත් එක ධර්මයකුදු නො දක්මි. මහණෙනි, සනතුට්ඨිතාව මහත් අතථූය පිණිස පවත්නී ය.

1. 10. 9.

මහණෙනි, ‘ආධ්‍යාත්මික අඩගය’ යි කොට ගෙන යමක් මෙසේ මහත් අතථූය පිණිස පවත්නේ ද, මහණෙනි, අයෝනිසො මතසිකාරය බඳු අත් එක ධර්මයකුදු නො දක්මි. මහණෙනි, අයෝනිසො මතසිකාරය මහත් අතථූය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 10. 10.

මහණෙනි, ‘ආධ්‍යාත්මික අඩගය’ යි කොට ගෙන යමක් මෙසේ මහත් අතථූය පිණිස පවත්නේ ද, මහණෙනි, යෝනිසො මතසිකාරය බඳු අත් එක ධර්මයකුදු නො දක්මි. මහණෙනි, යෝනිසො මතසිකාරය මහත් අතථූය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 10. 11.

මහණෙනි, ‘ආධ්‍යාත්මික අඩගය’ යි කොට ගෙන යමක් මෙසේ මහත් අතථූය පිණිස පවත්නේ ද, මහණෙනි, අසම්පජ්ඣාදය බඳු අත් එක ධර්මයකුදු නො දක්මි. මහණෙනි, අසම්පජ්ඣාදය මහත් අතථූය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 10. 12.

මහණෙනි, ‘ආධ්‍යාත්මික අඩගය’ යි කොට ගෙන යමක් මෙසේ මහත් අතථූය පිණිස පවත්නේ ද, මහණෙනි, සම්පජ්ඣාදය බඳු අත් එක ධර්මයකුදු නො දක්මි. මහණෙනි, සම්පජ්ඣාදය මහත් අතථූය පිණිස පවත්නේ ය.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

1. 10. 13.

බාහිරං භික්ඛවෙ අභගනති කරිඤා න අඤ්ඤං එකභගමපි සමනුපසාසාමි,
යා¹ එවං මහතො අනන්දාය සංවතනති, යථසිද්ධං භික්ඛවෙ පාපමිත්තතා.
පාපමිත්තතා භික්ඛවෙ මහතො අනන්දාය සංවතනතිති.

1. 10. 14.

බාහිරං භික්ඛවෙ අභගනති කරිඤා න අඤ්ඤං එකභගමපි සමනුපසාසාමි,
යා¹ එවං මහතො අන්දාය සංවතනති, යථසිද්ධං භික්ඛවෙ කල්‍යාණමිත්තතා.
කල්‍යාණමිත්තතා භික්ඛවෙ මහතො අන්දාය සංවතනතිති.

1. 10. 15.

අර්කිතතිකං භික්ඛවෙ අභගනති කරිඤා න අඤ්ඤං එකභගමපි සමනු-
පසාසාමි, යො එවං මහතො අනන්දාය සංවතනති, යථසිද්ධං භික්ඛවෙ
අනුයොගො අකුසලානං ධම්මානං, අනනුයොගො කුසලානං ධම්මානං.
අනුයොගො භික්ඛවෙ අකුසලානං ධම්මානං, අනනුයොගො කුසලානං ධම්මානං
මහතො අනන්දාය සංවතනතිති.

1. 10. 16.

අර්කිතතිකං භික්ඛවෙ අභගනති කරිඤා න අඤ්ඤං එකභගමපි සමනු-
පසාසාමි, යො එවං මහතො අන්දාය සංවතනති, යථසිද්ධං භික්ඛවෙ අනුයොගො
කුසලානං ධම්මානං, අනනුයොගො අකුසලානං ධම්මානං. අනුයොගො භික්ඛවෙ
කුසලානං ධම්මානං, අනනුයොගො අකුසලානං ධම්මානං මහතො අන්දාය
සංවතනතිති.

1. 10. 17.

තාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මමපි සමනුපසාසාමි, යො එවං සඤ්ඤාමසා
සමමොසාය අනන්තරධානාය සංවතනති, යථසිද්ධං භික්ඛවෙ පමාදෙ. පමාදෙ,
භික්ඛවෙ සඤ්ඤාමසා සමමොසාය අනන්තරධානාය සංවතනතිති.

1. 10. 18.

තාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මමපි සමනුපසාසාමි, යො එවං සඤ්ඤාමසා
සීතියා අසමමොසාය අනන්තරධානාය සංවතනති, යථසිද්ධං භික්ඛවෙ අපා
මාදෙ. අපාමාදෙ භික්ඛවෙ සඤ්ඤාමසා සීතියා අසමමොසාය අනන්තර-
ධානාය සංවතනතිති.

1. 10. 19.

තාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මමපි සමනුපසාසාමි, යා² එවං සඤ්ඤාමසා
සමමොසාය අනන්තරධානාය සංවතනති, යථසිද්ධං භික්ඛවෙ කොසල්ජං.
කොසල්ජං භික්ඛවෙ සඤ්ඤාමසා සමමොසාය අනන්තරධානාය සංවතනතිති.

1. යං - සබ්බත් 2. ජයා - සබ්බත්.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

1. 10. 13.

මහණෙනි, 'බාහිර අභිගය' යි කොට ගෙන යමක් මෙසේ මහත් අනුභූතිය පිණිස පවත්නී ද, මහණෙනි, පාපමිත්‍රතාව බල අත් එක අභිගයකුදු නො දක්මි. මහණෙනි, පාපමිත්‍රතාව මහත් අනුභූතිය පිණිස පවත්නී ය.

1. 10. 14.

මහණෙනි, 'බාහිර අභිගය' යි කොට ගෙන යමක් මෙසේ මහත් අනුභූතිය පිණිස පවත්නී ද, මහණෙනි, කල්‍යාණමිත්‍රතාව බල අත් එක අභිගයකුදු නො දක්මි. මහණෙනි, කල්‍යාණමිත්‍රතාව මහත් අනුභූතිය පිණිස පවත්නී ය.

1. 10. 15.

මහණෙනි, 'ආධ්‍යාත්මික අභිගය' යි කොට ගෙන යමක් මෙසේ මහත් අනුභූතිය පිණිස පවත්නේ ද, මහණෙනි, අකුශලධර්මයන්හි යෙදීම හා කුශල-ධර්මයන්හි නොයෙදීම බල අත් එක අභිගයකුදු නො දක්මි. මහණෙනි, අකුශලධර්මයන්හි යෙදීම හා කුශලධර්මයන්හි නො යෙදීම මහත් අනුභූතිය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 10. 16.

මහණෙනි, 'ආධ්‍යාත්මික අභිගය' යි කොට ගෙන යමක් මෙසේ මහත් අනුභූතිය පිණිස පවත්නේ ද, මහණෙනි, කුශලධර්මයන්හි යෙදීම හා අකුශල-ධර්මයන්හි නොයෙදීම බල අත් එක අභිගයකුදු මම නොදක්මි. මහණෙනි, කුශලධර්මයන්හි යෙදීම හා අකුශලධර්මයන්හි නො යෙදීම මහත් අනුභූතිය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 10. 17.

මහණෙනි, යමෙක් මෙසේ සද්ධම්මයාගේ විනාශය පිණිස අනන්තභාවය පිණිස පවත්නේ ද, මහණෙනි, ප්‍රමාදය බල අත් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, ප්‍රමාදය සද්ධම්මයාගේ විනාශය පිණිස අනන්තභාවය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 10. 18.

මහණෙනි, යමෙක් මෙසේ සද්ධම්මයාගේ පැවැත්ම පිණිස අවිනාශය පිණිස අතුරුදන් නොවීම පිණිස පවත්නේ ද, මහණෙනි, අප්‍රමාදය බල අත් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, අප්‍රමාදය සද්ධම්මයාගේ පැවැත්ම පිණිස අවිනාශය පිණිස අතුරුදන් නො වීම පිණිස පවත්නේ ය.

1. 10. 19.

මහණෙනි, යමෙක් මෙසේ සද්ධම්මයාගේ ප්‍රමෝඡය පිණිස අනන්තභාවය පිණිස පවත්නේ ද, මහණෙනි, කුසිත බව බල අත් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, කුසිත බව සද්ධම්මයාගේ ප්‍රමෝඡය පිණිස අනන්තභාවය පිණිස පවත්නේ ය.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

1. 10. 20.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්පි සමනුපස්සාමි, යො එවං සද්ධම්මස්ස සීමාසංගාය අනන්තරධාතාය සංවත්තති, යථසිද්ධං භික්ඛවෙ විරියා-රථො. විරියාරථො භික්ඛවෙ සද්ධම්මස්ස සීමාසංගාය අනන්තර-ධාතාය සංවත්තති.

1. 10. 21-30.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්පි සමනුපස්සාමි, යො එවං සද්ධම්මස්ස සමොසංගාය අනන්තරධාතාය සංවත්තති, යථසිද්ධං භික්ඛවෙ මිතිවත්තා -පෙ- අප්පිවත්තා -පෙ- අසනතුට්ඨිතා -පෙ- සනතුට්ඨිතා -පෙ- අයොනිසො මනසිකාරො -පෙ- යොනිසො මනසිකාරො -පෙ- අනුප්පජ්ඣා -පෙ- සම්පජ්ඣා -පෙ- පාපමිත්තතා -පෙ- කල්යාණමිත්තතා. කල්යාණමිත්තතා භික්ඛවෙ සද්ධම්මස්ස සීමාසංගාය අනන්තරධාතාය සංවත්තති.

1. 10. 31.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්පි සමනුපස්සාමි, යො එවං සද්ධම්මස්ස සමොසංගාය අනන්තරධාතාය සංවත්තති, යථසිද්ධං භික්ඛවෙ අනුයොගො අකුසල්ලානං ධම්මානං, අනුයොගො කුසල්ලානං ධම්මානං. අනුයොගො භික්ඛවෙ අකුසල්ලානං ධම්මානං, අනුයොගො කුසල්ලානං ධම්මානං සද්ධම්මස්ස සමොසංගාය අනන්තරධාතාය සංවත්තති.

1. 10. 32.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්පි සමනුපස්සාමි, යො එවං සද්ධම්මස්ස සීමාසංගාය අනන්තරධාතාය සංවත්තති, යථසිද්ධං භික්ඛවෙ අනුයොගො කුසල්ලානං ධම්මානං, අනුයොගො අකුසල්ලානං ධම්මානං. අනුයොගො භික්ඛවෙ කුසල්ලානං ධම්මානං, අනුයොගො අකුසල්ලානං ධම්මානං සද්ධම්මස්ස සීමාසංගාය අනන්තරධාතාය සංවත්තති.

වතුකොට්ඨිකං නිබ්බිතං.¹

1. 10. 33.

යෙ² තෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු අධම්මං ධම්මොති දිපෙන්නි, තෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු බ්‍රහ්මචාරිනාය³ පටිපන්නා බ්‍රහ්මචාරිනාය⁴ බ්‍රහ්මො ජනස්ස අනන්තරධාතාය අනන්තරධාතාය දෙවම්මනුස්සානං. බ්‍රහ්මො තෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු අඤ්ඤං පසවන්ති, තෙවිමං සද්ධම්මං අනන්තරධාතොති.

1. වතුකොට්ඨිකං නිබ්බිතං - ඉජ්ජං. 2. යෙපි - සා. 3. බ්‍රහ්ම ආරාමය - මජ්ඣං. 4. බ්‍රහ්ම ආරාමය - මජ්ඣං.

1. 10. 20.

මහණෙනි, යමෙක් මෙසේ සද්ධම්මයාගේ පැවැත්ම පිණිස අප්‍රමෝඡය පිණිස අතුරුදන් නොවීම පිණිස පවත්නේ ද, මහණෙනි, වියහිංසනය බල අත් එක ධර්මයකුදු මම නොදක්මි. මහණෙනි, වියහිංසනය සද්ධම්මයාගේ පැවැත්ම පිණිස අප්‍රමෝඡය පිණිස අතුරුදන් නොවීම පිණිස පවත්නේ ය.

1. 10. 21—30.

මහණෙනි, යමෙක් මෙසේ සද්ධම්මයාගේ ප්‍රමෝඡය පිණිස අතුරුදන් වීම පිණිස පවත්නේ ද, මහණෙනි, මහේව්‍යතාව බල අත් එක ධර්මයකුදු මම නොදක්මි. ... අලෝච්ඡිතාව ... අසනතුට්ඨිතාව ... සනතුට්ඨිතාව ... අයෝනිසාමනසිකාරය ... යෝනිසාමනසිකාරය ... අසමපජ්ඣාය ... සමපජ්ඣාය ... පාපමිත්‍රයන් ඇති බව ... කල්‍යාණමිත්‍රයන් ඇති බව. මහණෙනි, කල්‍යාණමිත්‍රතාව සද්ධම්මයාගේ ස්වර්ණය පිණිස අප්‍රමෝඡය පිණිස අතුරුදන් නොවීම පිණිස පවත්නේ ය.

1. 10. 31.

මහණෙනි, යමෙක් මෙසේ සද්ධම්මයාගේ ප්‍රමෝඡය පිණිස අනතර්ථනය පිණිස පවත්නේ ද, මහණෙනි, අකුශලධර්මයන්හි යෙදීම හා කුශලධර්මයන්හි නොයෙදීම බල අත් එක ධර්මයකුදු මම නොදක්මි. මහණෙනි, අකුශල-ධර්මයන්හි යෙදීම හා කුශල ධර්මයන්හි නො යෙදීම සද්ධම්මයාගේ ප්‍රමෝඡය පිණිස අතුරුදන්වීම පිණිස පවත්නේ ය.

1. 10. 32.

මහණෙනි, යමෙක් මෙසේ සද්ධම්මයාගේ ස්වර්ණය පිණිස අප්‍රමෝඡය පිණිස අතුරුදන් නොවීම පිණිස පවත්නේ ද මහණෙනි, කුශලධර්මයන්හි යෙදීම හා අකුශලධර්මයන්හි නොයෙදීම බල අත් එක ධර්මයකුදු මම නොදක්මි. මහණෙනි, කුශලධර්මයන්හි යෙදීම හා අකුශලධර්මයන්හි නො යෙදීම සද්ධම්මයාගේ ස්වර්ණය පිණිස අප්‍රමෝඡය පිණිස අතුරුදන් නොවීම පිණිස පවත්නේ ය.

වතුකොට්ඨකය නිමි.

1. 10. 33.

මහණෙනි, යම් ම මහණ කෙනෙක් (ඒ ඒ ධර්මප්‍රදේශ උපනාධිකවශයෙන් ගෙන) අධර්මය ධර්මය සි ප්‍රකාශ කෙරෙත් ද, මහණෙනි, ඒ මහණකු බොහෝ දෙනාට අහිත පිණිස බොහෝ දෙනාට නොසුව පිණිස බොහෝ දෙනාට අහිත පිණිස දෙවිමිනිසුන්ට අහිත පිණිස දුක් පිණිස පිළිපත්තානු වෙති. මහණෙනි, ඒ භික්ෂුකු බොහෝ පව් ද උදා කෙරෙති. ඔහු ම මේ සද්ධම්මය අතුරුදන් කෙරෙත්.

1. 10. 34-42.

යෙ තෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මං අධමමානි දීපෙනති -පෙ- අවිතයං විතයොති දීපෙනති -පෙ- විතයං අවිතයොති දීපෙනති -පෙ- අභාසිතං අලපිතං තථාගතෙන භාසිතං ලපිතං තථාගතෙනාති දීපෙනති -පෙ- භාසිතං ලපිතං තථාගතෙන අභාසිතං අලපිතං තථාගතෙනාති දීපෙනති -පෙ- අතාවිණ්ණං තථාගතෙන අතාවිණ්ණං තථාගතෙනාති දීපෙනති -පෙ- අවිණ්ණං තථාගතෙන අතාවිණ්ණං තථාගතෙනාති දීපෙනති -පෙ- අපපඤ්ඤාතං තථාගතෙන පඤ්ඤාතං තථාගතෙනාති දීපෙනති -පෙ- පඤ්ඤාතං තථාගතෙන අපපඤ්ඤාතං තථාගතෙනාති දීපෙනති, තෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු ඛුත්තනිකාය පටිපන්නා ඛුත්තසුඛාය ඛුත්තො ජනස්ස අත්ථාය අභිතාය දුක්ඛාය දෙවමනුස්සාතං. ඛුත්තං තෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු අපුඤ්ඤං පසවනති. තෙවිමං¹ සඤ්ඤං අනාරාධාපෙනතිති.

වගො දසමො.

11. අධමමවගො

1. 11. 1.

[සාවකීනිදානං:]

යෙ තෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු අධමමං අධමමානි දීපෙනති, තෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු ඛුත්තනිකාය පටිපන්නා ඛුත්තසුඛාය ඛුත්තො ජනස්ස අත්ථාය භිතාය සුඛාය දෙවමනුස්සාතං. ඛුත්තං තෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු පුඤ්ඤං පසවනති. තෙවිමං¹ සඤ්ඤං ධපෙනතිති.

1. 11. 2-10.

යෙ තෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මං ධමමානි දීපෙනති -පෙ- අවිතයං අවිතයොති දීපෙනති -පෙ- විතයං විතයොති දීපෙනති -පෙ- අභාසිතං අලපිතං තථාගතෙන අභාසිතං අලපිතං තථාගතෙනාති දීපෙනති -පෙ- භාසිතං ලපිතං තථාගතෙන භාසිතං ලපිතං තථාගතෙනාති දීපෙනති -පෙ- අතාවිණ්ණං තථාගතෙන අතාවිණ්ණං තථාගතෙනාති දීපෙනති -පෙ- අවිණ්ණං තථාගතෙන අතාවිණ්ණං තථාගතෙනාති දීපෙනති -පෙ- අපපඤ්ඤාතං තථාගතෙන පඤ්ඤාතං තථාගතෙනාති දීපෙනති -පෙ- පඤ්ඤාතං තථාගතෙන අපපඤ්ඤාතං තථාගතෙනාති දීපෙනති, තෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු ඛුත්තනිකාය පටිපන්නා ඛුත්තසුඛාය ඛුත්තො ජනස්ස අත්ථාය භිතාය සුඛාය දෙවමනුස්සාතං. ඛුත්තං තෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු පුඤ්ඤං පසවනති. තෙවිමං¹ සඤ්ඤං ධපෙනතිති.

වගො එකාදසමො.²

1. තෙවිමං-සිමු, තෙවිමං-සස, මජ්ඣං, PTS.

2. අධමමවගො එකාදසමො - මජ්ඣං.

1. 10. 34-42.

මහණෙනි, යම් ම මහණ කෙනෙක් ධර්මය අධර්මය යි ප්‍රකාශ කෙරෙත් ද... අවිනය විනය යි ප්‍රකාශ කෙරෙත් ද ... විනය අවිනය යි ප්‍රකාශ කෙරෙත් ද ... තථාගතයන් වහන්සේ විසින් නොදෙසන ලද්දේ නොතෙපලන ලද්දේ තථාගතයන් වහන්සේ විසින් දෙසන ලද්දේ නෙපලන ලද්දේ ප්‍රකාශ කෙරෙත් ද ... තථාගතයන් වහන්සේ විසින් දෙසන ලද්දේ නෙපලන ලද්දේ තථාගතයන් වහන්සේ විසින් නොදෙසන ලද්දේ නොතෙපලන ලද්දේ ප්‍රකාශ කෙරෙත් ද ... තථාගතයන් වහන්සේ විසින් නොපුරුදු කරණ ලද්දේ තථාගතයන් වහන්සේ විසින් පුරුදු කරණ ලද්දේ ප්‍රකාශ කෙරෙත් ද... තථාගතයන් වහන්සේ විසින් පුරුදු කරණ ලද්දේ තථාගතයන් වහන්සේ විසින් පුරුදු නො කරණ ලද්දේ ප්‍රකාශ කෙරෙත් ද ... තථාගතයන් වහන්සේ විසින් නො පණවන ලද්දේ තථාගතයන් වහන්සේ විසින් පණවන ලද්දේ ප්‍රකාශ කෙරෙත් ද ... තථාගතයන් වහන්සේ විසින් පණවන ලද්දේ තථාගතයන් වහන්සේ විසින් නොපණවන ලද්දේ ප්‍රකාශ කෙරෙත් ද ... මහණෙනි, ඒ මහණහු බොහෝ දෙනාට අභිත පිණිස බොහෝ දෙනාට නො සුව පිණිස බොහෝ දෙනාට අනාථ පිණිස දෙවිමිනිසුන්ට අභිත පිණිස දුක් පිණිස පිළිපත්තාහු වෙති. මහණෙනි, ඒ මහණහු බොහෝ පව් ද උදා කෙරෙති. ඔහු ම මේ සද්ධර්මය අතුරුදන් කෙරෙත්.

දසවන වග යි.

11. අධම්ම වගීය.

[සැවැත් නිදහසි:]

1. 11. 1.

මහණෙනි, යම් ම මහණ කෙනෙක් අධර්මය අධර්මය යි දක්වත් ද, මහණෙනි, ඒ මහණහු බොහෝ දෙනාට භිත පිණිස බොහෝ දෙනාට සුව පිණිස බොහෝ දෙනාට වැඩ පිණිස දෙවිමිනිසුන්ට භිත පිණිස සුව පිණිස පිළිපත්තාහු වෙති. මහණෙනි, ඒ මහණහු බොහෝ පින් ද උපදවත්. ඔහු ම මේ සද්ධර්මය තබත්.

1. 11. 2-10.

මහණෙනි, යම් ම මහණ කෙනෙක් ධර්මය ධර්මය යි (යථාපිටියෙන් ගෙන) දක්වත් ද ..., අවිනය අවිනය යි දක්වත් ද ..., විනය විනය යි දක්වත් ද ..., තථාගතයන් වහන්සේ විසින් නොදෙසන ලද්දේ නොතෙපලන ලද්දේ තථාගතයන් වහන්සේ විසින් නොදෙසන ලද්දේ නොතෙපලන ලද්දේ දක්වත් ද ..., තථාගතයන් වහන්සේ විසින් දෙසන ලද්දේ නෙපලන ලද්දේ තථාගතයන් වහන්සේ විසින් දෙසන ලද්දේ නොතෙපලන ලද්දේ දක්වත් ද..., තථාගතයන් වහන්සේ විසින් පුරුදු නො කරණ ලද්දේ තථාගතයන් වහන්සේ විසින් පුරුදු නො කරණ ලද්දේ තථාගතයන් වහන්සේ විසින් පුරුදු කරණ ලද්දේ තථාගතයන් වහන්සේ විසින් පුරුදු කරණ ලද්දේ දක්වත් ද ..., තථාගතයන් වහන්සේ විසින් නො පණවන ලද්දේ තථාගතයන් වහන්සේ විසින් පණවන ලද්දේ තථාගතයන් වහන්සේ විසින් පණවන ලද්දේ දක්වත් ද..., මහණෙනි, ඒ මහණහු බොහෝ දෙනාට භිත පිණිස බොහෝ දෙනාට සුව පිණිස බොහෝ දෙනාට වැඩ පිණිස දෙවිමිනිසුන්ට භිත පිණිස සුව පිණිස පිළිපත්තාහු වෙති. මහණෙනි, ඒ මහණහු බොහෝ පින් ද උපදවත්. ඔහු ම මේ සද්ධර්මය තබත්.

ඵකොළොස් වන වග යි.

12. අනාපතනිවග්ගො

1. 12. 1—10.

[සාමප්ඵතිදූතං:]

යෙ තෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු අනාපතනිං අපතනිති දීපෙනති -පෙ- අපතනිං අනාපතනිති දීපෙනති -පෙ- ලුහුකං අපතනිං ගරුකං අපතනිති දීපෙනති -පෙ- ගරුකං අපතනිං ලුහුකං අපතනිති දීපෙනති -පෙ- දුට්ඨිලං අපතනිං අදුට්ඨිලං අපතනිති දීපෙනති -පෙ- අදුට්ඨිලං අපතනිං දුට්ඨිලං අපතනිති දීපෙනති -පෙ- සාවසෙසං අපතනිං අනවසෙසං අපතනිති දීපෙනති -පෙ- අනවසෙසං අපතනිං සාවසෙසං අපතනිති දීපෙනති -පෙ- සප්පට්ඨකමමං අපතනිං අප්පට්ඨකමමං අපතනිති දීපෙනති -පෙ- අප්පට්ඨකමමං අපතනිං සප්පට්ඨකමමං අපතනිති දීපෙනති, තෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු ඛත්තූප්පතියාය පටිපන්නා ඛත්තූප්පතියාය ඛත්තූප්පතියාය ජනස්ස අත්තියාය අභිතියාය දුක්ඛාය දෙවමනුස්සානං. ඛත්තූප්පතියාය තෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු පුඤ්ඤං පසවන්ති. තෙවිමං සද්ධම්මං අනතරධාපෙනතිති.

1. 12. 11—20.

යෙ තෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු අනාපතනිං අනාපතනිති දීපෙනති -පෙ- අපතනිං අපතනිති දීපෙනති -පෙ- ලුහුකං අපතනිං ලුහුකං අපතනිති දීපෙනති -පෙ- ගරුකං අපතනිං ගරුකං අපතනිති දීපෙනති -පෙ- [දුට්ඨිලං අපතනිං දුට්ඨිලං අපතනිති දීපෙනති] -පෙ- අදුට්ඨිලං අපතනිං අදුට්ඨිලං අපතනිති දීපෙනති -පෙ- සාවසෙසං අපතනිං සාවසෙසං අපතනිති දීපෙනති -පෙ- අනවසෙසං අපතනිං අනවසෙසං අපතනිති දීපෙනති -පෙ- සප්පට්ඨකමමං අපතනිං සප්පට්ඨකමමං අපතනිති දීපෙනති -පෙ- අප්පට්ඨකමමං අපතනිං අප්පට්ඨකමමං අපතනිති දීපෙනති, තෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු ඛත්තූප්පතියාය පටිපන්නා ඛත්තූප්පතියාය ඛත්තූප්පතියාය ජනස්ස අත්තියාය අභිතියාය දුක්ඛාය දෙවමනුස්සානං. ඛත්තූප්පතියාය තෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු පුඤ්ඤං පසවන්ති. තෙවිමං සද්ධම්මං ධාපෙනතිති.

වග්ගො ද්වාදසමො

13. එකපුග්ගලවග්ගො

1. 13. 1.

[සාමප්ඵතිදූතං:]

එකපුග්ගලො භික්ඛවෙ ලොකෙ උප්පජ්ජමානො උප්පජ්ජති ඛත්තූප්පතියාය ඛත්තූප්පතියාය ලොකානුකම්පාය¹ අත්තියාය භික්ඛු පුඤ්ඤං දෙවමනුස්සානං. කතමො එකපුග්ගලො: තථාගතො අරහං සම්මාසම්මුඤ්ඤො. අයං ඛො භික්ඛවෙ එකපුග්ගලො ලොකෙ උප්පජ්ජමානො උප්පජ්ජති ඛත්තූප්පතියාය ඛත්තූප්පතියාය ලොකානුකම්පාය අත්තියාය භික්ඛු පුඤ්ඤං දෙවමනුස්සානන්ති.

1. ලොකානුකම්පාය - අධිකථා [-] අනතරිතපාදො - සිමු. පරාජ්ඣෙ සා දිස්සතෙ.

12. අනාපනති වගීය

[සාවැන් නිදහසි:]

1. 12. 1-10.

මහණෙනි, යම් ම මහණ කෙනෙක් නොඇවැන ඇවැනැයි දක්වන් ද ..., ඇවැන නොඇවැනැයි දක්වන් ද ..., ළුහු ඇවැන ගුරු ඇවැනැයි දක්වන් ද ..., ගුරු ඇවැන ළුහු ඇවැනැයි දක්වන් ද ..., දුළු ඇවැන නොදුළු ඇවැනැයි දක්වන් ද ..., නොදුළු ඇවැන දුළු ඇවැනැයි දක්වන් ද ..., සාවශෙෂ ඇවැන අනවශෙෂ ඇවැනැයි දක්වන් ද ..., අනවශෙෂ ඇවැන සාවශෙෂ ඇවැනැයි දක්වන් ද ..., පිළියම් සහිත ඇවැන පිළියම් රහිත ඇවැනැයි දක්වන් ද ..., පිළියම් රහිත ඇවැන පිළියම් සහිත ඇවැනැයි දක්වන් ද ..., මහණෙනි, ඒ මහණහු බොහෝ දෙනාට අහිත පිණිස බොහෝ දෙනාට නො සුව පිණිස බොහෝ දෙනාට නො වැඩ පිණිස දෙවිමිනිස්තට අහිත පිණිස දුක් පිණිස පිළිපත්තාහු වෙති. මහණෙනි, ඒ මහණහු බොහෝ පථ ද රැස් කෙරෙති. ඔහු ම මේ සත්ත අතුරුදන් කෙරෙත්.

1. 12. 11-20.

මහණෙනි, යම් ම මහණ කෙනෙක් නො ඇවැන නො ඇවැනැයි දක්වන් ද ..., ඇවැන ඇවැනැයි දක්වන් ද ..., ළුහු ඇවැන (පස්ඇවැන්කළු) ළුහු ඇවැනැයි දක්වන් ද ..., ගුරු ඇවැන (දෙඇවැන්කළු) ගුරු ඇවැනැයි දක්වන් ද ..., දුළු ඇවැන දුළු ඇවැනැයි දක්වන් ද ..., නො දුළු ඇවැන නො දුළු ඇවැනැයි දක්වන් ද ..., සාවශෙෂ ඇවැන සාවශෙෂ ඇවැනැයි දක්වන් ද ..., අනවශෙෂ ඇවැන (පරිජ්ඇවැන) අනවශෙෂ ඇවැනැයි දක්වන් ද ..., පිළියම් සහිත ඇවැන පිළියම් සහිත ඇවැනැයි දක්වන් ද ..., පිළියම් රහිත ඇවැන (පරිජ්ඇවැන) පිළියම් රහිත ඇවැනැයි දක්වන් ද ..., මහණෙනි, ඒ මහණහු බොහෝ දෙනාට හිත පිණිස බොහෝ දෙනාට සුව පිණිස බොහෝ දෙනාට වැඩ පිණිස දෙවිමිනිස්තට හිත සුව පිණිස පිළිපත්තාහු වෙති. මහණෙනි, ඒ මහණහු බොහෝ පින් ද උදා කෙරෙත්. ඔහු ම මේ ශාසනය නබත්.

දෙළොස්වන වග සි.

13. ඵකදුගල වගීය

[සාවැන් නිදහසි:]

1. 13. 1.

මහණෙනි, ඵක් පුද්ගලයෙක් ලොවැ (සන්තලොකයෙහි = මිනිස් ලොවැ) උපදනට සමත් වූයේ බොහෝ දෙනාට හිත පිණිස බොහෝ දෙනාට සුව පිණිස ලොවට අනුකම්පා පිණිස දෙවිමිනිස්තට වැඩ පිණිස හිත පිණිස සුව පිණිස (අභිනම්ඵලකෂණයෙහි) උපන්නේ වෙයි. කවර එක් පුද්ගලයෙකු යත්: තථාගත අර්හත් සමාස් සම්මුඛයන් වහන්සේ ය. මහණෙනි, මේ ඵක් පුද්ගලයා වනාහි ලොවැ උපදනට සමත් වූයේ බොහෝ දෙනාට හිත පිණිස බොහෝ දෙනාට සුව පිණිස ලොවට අනුකම්පා පිණිස දෙවිමිනිස්තට වැඩ පිණිස හිත පිණිස සුව පිණිස උපන්නේ වෙයි.

1. 13. 2.

එකපුග්ගලස්ස භික්ඛවෙ පාතුභාවො දුලලභො ලොකස්මිං. කතමස්ස එකපුග්ගලස්ස: තථාගතස්ස අරහතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස. ඉමස්ස බො භික්ඛවෙ එකපුග්ගලස්ස පාතුභාවො දුලලභො ලොකස්මිනිති.

1. 13. 3.

එකපුග්ගලො භික්ඛවෙ ලොකෙ උප්පජ්ජමානො උප්පජ්ජති අවජ්ජියං-මනුස්සො. කතමො එකපුග්ගලො: තථාගතො අරහං සම්මාසම්බුද්ධො. අයං බො භික්ඛවෙ එකපුග්ගලො ලොකෙ උප්පජ්ජමානො උප්පජ්ජති අවජ්ජියං-මනුස්සොති.

1 13. 4.

එකපුග්ගලස්ස භික්ඛවෙ කාලකිරියා බහුතො ජනස්ස අනුතප්පා¹හොති. කතමස්ස එකපුග්ගලස්ස: තථාගතස්ස අරහතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස. ඉමස්ස බො භික්ඛවෙ එකපුග්ගලස්ස කාලකිරියා බහුතො ජනස්ස අනුතප්පා හොතිති.

1. 13. 5-13

එකපුග්ගලො භික්ඛවෙ ලොකෙ උප්පජ්ජමානො උප්පජ්ජති අදුතියො අසභායො, අප්පට්ඨො, අප්පට්ඨමො, අප්පට්ඨාගො, අප්පට්ඨග්ගලො, අසමො අසමසමො, දිපදුතං අග්ගො. කතමො එකපුග්ගලො: තථාගතො අරහං සම්මාසම්බුද්ධො. අයං බො භික්ඛවෙ එකපුග්ගලො ලොකෙ උප්පජ්ජමානො උප්පජ්ජති අදුතියො, අසභායො, අප්පට්ඨො, අප්පට්ඨමො, අප්පට්ඨාගො, අප්පට්ඨ ග්ගලො, අසමො, අසමසමො, දිපදුතං අග්ගොති.

1. 13. 14-25.

එකපුග්ගලස්ස භික්ඛවෙ පාතුභාවා මහතො වකුඤ්ඤා පාතුභාවො හොති, මහතො ආලොකස්ස පාතුභාවො හොති, මහතො ඕභාසස්ස පාතුභාවො හොති, ඡන්තං අනුතතරියානං පාතුභාවො හොති, වතුන්තං පටිසම්භිදුතං සච්ඡකිරියා හොති, අතෙකධාතුපට්ඨෙවො හොති, තාතාධාතුපට්ඨෙවො හොති, විජ්ජාච්ඡිත්තිඵලසච්ඡකිරියා හොති, සොතාපතතිඵලසච්ඡකිරියා හොති, සකදගාමිඵලසච්ඡකිරියා හොති, අනාගාමිඵලසච්ඡකිරියා හොති, අරහත්තඵලසච්ඡකිරියා හොති. කතමස්ස එකපුග්ගලස්ස: තථාගතස්ස අරහතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස. ඉමස්ස බො භික්ඛවෙ එකපුග්ගලස්ස පාතුභාවා මහතො වකුඤ්ඤා පාතුභාවො හොති, මහතො ආලොකස්ස පාතුභාවො හොති, මහතො ඕභාසස්ස පාතුභාවො හොති, ඡන්තං අනුතතරියානං පාතුභාවො හොති, වතුන්තං පටිසම්භිදුතං සච්ඡකිරියා හොති, අතෙක ධාතුපට්ඨෙවො හොති, තාතාධාතුපට්ඨෙවො හොති, විජ්ජාච්ඡිත්තිඵලසච්ඡකිරියා හොති, සොතාපතතිඵලසච්ඡකිරියා හොති, සකදගාමිඵලසච්ඡකිරියා හොති, අනාගාමිඵලසච්ඡකිරියා හොති, අරහත්තඵලසච්ඡකිරියා හොතිති.

1. අනුතප්පා - කප්පි.

1. 13. 2.

මහණෙනි, එක් පුද්ගලයෙකුගේ ඉපදීම ලොවැ දුලිභ ය. කවර එක් පුද්ගලයෙකුගේ ය? යත්: තථාගත අතීත සමයක් සම්මුද්ධයන් වහන්සේගේ ය. මහණෙනි, මේ එක් පුද්ගලයාගේ ඉපදීම ලොවැ දුලිභ ය.

1. 13. 3.

මහණෙනි, එක් පුද්ගලයෙකු ලොවැ උපදනට සමත් වූයේ ආශ්වයා මිත්‍රයා ව උපන්නේ වෙයි. කවර එක් පුද්ගලයෙකු යත්: තථාගත අතීත සමයක් සම්මුද්ධයන් වහන්සේගේ ය. මහණෙනි, මේ එක් පුද්ගලයා වතාහි ලොවැ උපදනට සමත් වූයේ අශ්වයා මිත්‍රයා ව උපන්නේ වෙයි.

1. 13. 4.

මහණෙනි, එක් පුද්ගලයෙකුගේ කාලක්‍රියාව බොහෝ දෙනාට අනුතාප කර වෙයි. කවර එක් පුද්ගලයෙකුගේ ය? යත්: තථාගත අතීත සමයක් සම්මුද්ධයන් වහන්සේගේ (කාලක්‍රියා) ය. මහණෙනි, මේ එක් පුද්ගලයාගේ කාලක්‍රියාව බොහෝ දෙනාට අනුතාපකර (වෙනොදුබාවහ) වෙයි.

1. 13. 5-13.

මහණෙනි, එක් පුද්ගලයෙකු ලොවැ උපදනට පොහොසත් අද්විතීය ව, අසභ්‍ය ව, අප්‍රතිම ව, අප්‍රතිසම ව, අප්‍රතිභාග ව, අප්‍රතිපුද්ගල ව, අසම ව, අසමසම ව, දෙපා ඇතියනට අග්‍ර ව උපන්නේ වෙයි. කවර එක් පුද්ගලයෙකු යත්: තථාගත අතීත සමයක් සම්මුද්ධයන් වහන්සේගේ ය. මහණෙනි, මේ එක් පුද්ගල තෙමේ වතාහි ලොවැ උපදනට පොහොසත් අද්විතීය ව, අසභ්‍ය ව, අප්‍රතිම ව, අප්‍රතිසම ව, අප්‍රතිභාග ව, අප්‍රතිපුද්ගල ව, අසම ව, අසමසම ව, දෙපා ඇතියනට අග්‍ර ව උපන්නේ වෙයි.

1. 13. 14-25.

මහණෙනි, එක් පුද්ගලයෙකුගේ නිෂ්පත්තිය හේතු කොට ගෙන මහත් වූ ප්‍රඥවක්‍ෂ්‍යයක් පහළ වීම වෙයි, මහත් වූ ප්‍රඥලෝකයක් පහළ වීම වෙයි, මහත් වූ ප්‍රඥවහාසයක් පහළ වීම වෙයි, අනුප්‍රාප්තිය බලයන් සදෙනාගේ පහළ වීම වෙයි, සිටුපිළිසැඟියාවන්ගේ පසක් කිරීම වෙයි, (අටලොස් වැදූරුම්) අනෙක බාහුන්ගේ ප්‍රතිවෙධය වෙයි, (අටලොස් වැදූරුම්) තානාබාහුන්ගේ ප්‍රතිවෙධය වෙයි, විදුම්මකතිඵලයන්ගේ සාක්‍ෂාත් කිරීම වෙයි, ප්‍රොතාපනති ඵලයාගේ සාක්‍ෂාත් කිරීම වෙයි, සකාදගාමී ඵලයාගේ සාක්‍ෂාත් කිරීම වෙයි, අනාගාමී ඵලයාගේ සාක්‍ෂාත් කිරීම වෙයි, අතීත්ති ඵලයාගේ සාක්‍ෂාත් කිරීම වෙයි, කවර එක් පුද්ගලයෙකුගේ ය? යත්: තථාගත අතීත සමයක් සම්මුද්ධයන් වහන්සේගේ ය. මහණෙනි, මේ එක් පුද්ගලයාගේ නිෂ්පත්තියෙන් මහත් වූ ප්‍රඥවක්‍ෂ්‍යයක් පහළ වීම වෙයි, මහත් වූ ප්‍රඥලෝකයාගේ පහළ වීම වෙයි, මහත් වූ ප්‍රඥවහාසයාගේ පහළ වීම වෙයි, අනුප්‍රාප්තිය බලයන් සදෙනාගේ පහළ වීම වෙයි, සිටුපිළිසැඟියාවන්ගේ සාක්‍ෂාත් කිරීම වෙයි, අනෙක බාහු ප්‍රතිවෙධය වෙයි, තානාබාහුප්‍රතිවෙධය වෙයි, විදුම්මකතිඵලයාගේ සාක්‍ෂාත් කිරීම වෙයි, ප්‍රොතාපනති ඵලයාගේ සාක්‍ෂාත් කිරීම වෙයි, සකාදගාමී ඵලයාගේ සාක්‍ෂාත් කිරීම වෙයි, අනාගාමී ඵලයාගේ සාක්‍ෂාත් කිරීම වෙයි, අතීත්තිඵලයාගේ සාක්‍ෂාත් කිරීම වෙයි.

1. 13. 26.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකපුග්ගලොපි සමනුපස්සාමි, යො එවං තථාගතෙන අනුහතරං ධම්මවිකකං පවතතිතං සම්මදෙව අනුප්පවනෙනති, යථසිදං භික්ඛවෙ සාරිපුතො. සාරිපුතො භික්ඛවෙ තථාගතෙන අනුහතරං ධම්මවිකකං පවතතිතං සම්මදෙව අනුප්පවනෙනතිති.

වග්ගො තෙරසමො

14. එතදග්ගපාළි.

1. 14. 1. 1-10.

[සාවජ්ඣිදානං:]

එතදග්ගං භික්ඛවෙ මම සාවකානං භික්ඛුතං රත්තඤ්ඤානං යදිදං අඤ්ඤා-
කොණ්ඩසඤ්ඤා,¹ -පෙ- මහාපඤ්ඤානං යදිදං සාපිපුතො, -පෙ- ඉද්ධිමත්තා-
නං යදිදං මහාමාග්ගලානො, -පෙ- ධුතවාදනං යදිදං මහාභයාපො,
-පෙ- දිබ්බවිකල්පිකානං යදිදං අනුරුද්ධො, -පෙ- උච්චාකුලිකානං යදිදං
භද්දිසො කාළිගොධාය පුතො, -පෙ- මඤ්ඤාසාරං යදිදං ලකුණංක-
භද්දිසො, -පෙ- සීහනාදිකානං යදිදං පිණ්ඩාලනාරදවාපො, -පෙ- ධම්ම-
කවිතානං යදිදං පුණ්ණා මනනාණිපුතො, -පෙ- සංඛිතෙන නාසිතස්ස
විජාරෙන අසං විභජ්ජනානං යදිදං මහාභව්වානොති.

වග්ගො පඨමො.

1. 14. 2. 1-11.

එතදග්ගං භික්ඛවෙ මම සාවකානං භික්ඛුතං මනෝමයං කායං අභිනිව්ථි-
ණ්ණානං යදිදං මුලලප්ඨකො,² -පෙ- වෙතොවිවට්ඨකුසලානං යදිදං මුලල-
ප්ඨකො, -පෙ- සඤ්ඤාච්චට්ඨකුසලානං යදිදං මහාප්ඨකො, -පෙ-
අරණවිහාරිතං යදිදං සුභුති, -පෙ- දකඛිණේය්‍යානං යදිදං සුභුති, -පෙ-
ආරඤ්ඤාකානං යදිදං රෙවතො ඛදිරවතියො, -පෙ- කුසිතං යදිදං
ඛාඛ්ඛාරෙවතො -පෙ- ආරඛ්ඛිරියානං යදිදං සොණො කොළිවිසො -පෙ-
කලාසාණවාසකාරණානං යදිදං සොණො කුට්ඨිකණ්ණා, -පෙ- ලාභීනං යදිදං
සිංචලි, -පෙ- සංඛාරිච්ඡිත්තානං යදිදං වග්ගලිති.

වග්ගො දුතියො.

1. අඤ්ඤානාසංඛිතඤ්ඤා - මජ්ඣිම. අඤ්ඤානාසංඛිතඤ්ඤානි - ඩාසෙවි.

2. මුලප්ඨකො - මජ්ඣිම.

1. 13. 26.

මහණෙනි, යමෙක් මෙසේ තථාගතයන් වහන්සේ විසින් පවත්වන ලද අනුභතර වූ ධර්මවික්‍රය මොනොවට ම (තථාගතයන්) අනුව පවත්වා ද, මහණෙනි, ශාරීපුත්‍රයන් බඳු අන් එක පුතුලකුදු මම නොදක්මි. මහණෙනි, සාරිපුත්ත තෙමේ තථාගතයන් වහන්සේ විසින් පවත්වන ලද අනුභතර වූ ධර්මවික්‍රය මනා කොට ම (තථාගතයන්) අනුව පවත්වයි.

තෙළෙස්වන වගයි.

14. ඵතදගහ පාළිය

[සැවැත් නිදනයි:]

1. 14. 1-10.

මහණෙනි, යම් අසඤ්ඤාකොණ්ඩඤ්ඤා නම් මහණෙක් වේ ද, චිරරාත්‍රඥ වූ මාගේ ශ්‍රාවක භික්ෂූන් අතුරෙහි මෙ අග්‍ර වෙයි. ... යම් ශාරීපුත්‍ර නම් මහණෙක් වේ ද, මහාප්‍රාඥ වූ මාගේ ශ්‍රාවකයන් අතුරෙහි ... යම් මහා මොදගලායන නම් මහණෙක් වේ ද, සාර්ථකවූන් අතුරෙහි ... යම් මහාකාශ්‍යප නම් මහණෙක් වේ ද, ධුතවාද ඇත්තවූන් අතුරෙහි ... යම් අනුරුද්ධ නම් මහණෙක් වේ ද, දිව්‍ය ඇතියන් අතුරෙහි ... කාළිගොධා-වගේ පුත් යම් හඳ්දිය නම් මහණෙක් වේ ද, උසස් කුලයෙහි උපනුවන් අතුරෙහි ... යම් ලකුණ්‍ධන හඳ්දිය නම් මහණෙක් වේ ද, මිහිරි කටහඬ ඇතියන් අතුරෙහි ... යම් පිණ්ඩාලහාරද්වාප නම් මහණෙක් වේ ද, සිංහනාද කරනුවන් අතුරෙහි ... යම් මහනාණ්ඩු බැමිණියගේ පුත් පුණ්ණ නම් මහණෙක් වේ ද, ධර්මකථිකයන් අතුරෙහි ... යම් මහාකව්‍යාන නම් මහණෙක් වේ ද, සාතෙවින් කිසු දෑයෙහි අරුත් විතරින් බෙදා දක්වන මාගේ ශ්‍රාවක භික්ෂූන් අතුරෙහි මෙ අග්‍ර වෙයි.

පළමුවන වග යි.

1. 14. 2. 1-11.

මහණෙනි, යම් මුලලපණ්ණ නම් මහණෙක් වේ ද, මනොමය කය මවන මාගේ ශ්‍රාවක භික්ෂූන් අතුරෙහි මෙ අග්‍ර වෙයි. ... යම් මුලලපණ්ණ නම් මහණෙක් වේ ද, වෙතොවිවට්ඨ (රූපධ්‍යාන) යෙහි දක්ෂ වූ භික්ෂූන් අතුරෙහි ... යම් මහාපණ්ණ නම් මහණෙක් වේ ද, සඤ්ඤාවිවට්ඨ (අරූපධ්‍යාන) යෙහි දක්ෂ වූ භික්ෂූන් අතුරෙහි ... යම් සුභුතී නම් මහණෙක් වේ ද, කෙලෙස් රහිත විහරණ ඇතියන් අතුරෙහි ... යම් සුභුතී නම් මහණෙක් වේ ද, දක්ෂිණාසීයන් අතුරෙහි ... කිහිරිවන වැසි යම් රේචන නම් මහණෙක් වේ ද, අරණ්‍යවාසී මාගේ ශ්‍රාවක භික්ෂූන් අතුරෙහි ... යම් කඛ්ඛාරේචන නම් මහණෙක් වේ ද, ධ්‍යානයෙහි ඇලුනවූන් අතුරෙහි ... කොළිච්ඡ ගොත්‍රයෙහි උපන් යම් සෝණ නම් මහණෙක් වේ ද, පිරිපුන් වැර ඇති භික්ෂූන් අතුරෙහි ... යම් කුටිකණ්ණසෝණ නම් මහණෙක් වේ ද, කලුණ බස් තෙපලනුවන් අතුරෙහි ... යම් සිවලී නම් මහණෙක් වේ ද, සිව්පසය ලබනුවන් අතුරෙහි ... යම් චක්කලී නම් මහණෙක් වේ ද, බලවත් සෑදුනා ඇති මාගේ ශ්‍රාවක භික්ෂූන් අතුරෙහි මෙ අග්‍ර වෙයි.

දෙවැනි වග යි.

1. 14. 3. 1-10.

එතදග්ගං භික්ඛවෙ මම සාවකානං භික්ඛුනං සික්ඛාකාමානං යදිදං රාහුළො.
 -පෙ- සඤ්චාපබ්බජිතානා යදිදං රච්චපාළො, -පෙ- පඨමං සලාකං
 ගණ්ඨනනානං යදිදං කුණ්ඩබ්බාමනා, -පෙ- පටිභානවනනානං යදිදං
 ච්චන්ද්‍රිකා, -පෙ- සමනනපාසාදිකානං යදිදං උපසෙසො වහිනනපුනො,
 -පෙ- ගෙනාසනපසාදිකානං යදිදං දබ්බො මලපුනො, -පෙ- දෙවනානං
 පියමනාපානං යදිදං පිළිඤ්චමජ්ඣ,¹ -පෙ- බ්වපාතිකානං යදිදං බාහිකො
 දුරුච්ඡිකො -පෙ- විනාකපිකානං යදිදං කුමාරකායකො, -පෙ-
 පටිසම්භිද්දපහනානං යදිදං මහාකොට්ඨිකොති.

වග්ගො නිව්දො

1. 14. 4. 1-16.

එතදග්ගං භික්ඛවෙ මම සාවකානං භික්ඛුනං බ්‍රහ්මස්සනානං යදිදං ආනිකො,
 -පෙ- සතිමනනානං යදිදං ආනිකො, -පෙ- ගතිමනනානං යදිදං ආනිකො,
 -පෙ- ධිතිමනනානං යදිදං ආනිකො, -පෙ- උපට්ඨාකානං යදිදං ආනිකො,
 -පෙ- මහාපරිසානං යදිදං උරුමෙලකායකො, -පෙ- කුලප්පසාදකානං යදිදං
 කාලුද්ධි, -පෙ- අප්පානාමානං යදිදං බ්‍රහ්මලො,² -පෙ- පුබ්බ නිවාසං
 අනුසාරනානං යදිදං සොභිතො, -පෙ- විනයධර්මානං යදිදං උපාලි, -පෙ-
 භික්ඛුනොවාදකානං යදිදං නිකුළො, -පෙ- ඉන්ද්‍රියෙසු ගුණධර්මානං යදිදං
 නිකුළො, -පෙ- භික්ඛුනොවාදකානං යදිදං මහාකප්පිකො, -පෙ- තෙජෝධාතූ-
 කුසලානං යදිදං සොභිතො, -පෙ- පටිභානෙය්‍යකානං යදිදං ග්‍රහො, -පෙ-
 ලුබ්චිවර්ධනං යදිදං මොක්ඛණාති.

වග්ගො වතුකො.

1. පිළිඤ්චමජ්ඣ - මජ්ඣ. 2. බාහුලො - මජ්ඣ.

1. 14. 3. 1-10.

මහණෙනි, යම් රාහුල නම් මහණෙක් වේ ද, මාගේ ශ්‍රාවක වූ සිබ කැමැති භික්ෂුන් අතුරෙහි මෙ අග්‍ර වේ. ... යම් රට්ඨපාල නම් මහණෙක් වේ ද, සාද්ධායෙන් පැවිදි වූ මාගේ ශ්‍රාවක භික්ෂුන් අතුරෙහි ... යම් කුණ්ඩ්‍යාන නම් මහණෙක් වේ ද, පෙරට ව ලගගන්නා මාගේ ශ්‍රාවක වූ මහණුන් අතුරෙහි ... යම් චෛතිය නම් මහණෙක් වේ ද, පිරිපුන් වැටිති ඇති මාගේ ශ්‍රාවක වූ භික්ෂුන් අතුරෙහි ... වඩනනා බ්‍රාහ්මණයාගේ පුත්‍ර වූ යම් උපසෙත නම් මහණෙක් වේ ද, පැහැදීම ඵලවන මාගේ ශ්‍රාවක වූ මහණුන් අතුරෙහි ... මල්ලරාජපුත්‍ර වූ යම් දඬ නම් මහණෙක් වේ ද, සෙතසුන් පණවන මාගේ ශ්‍රාවක වූ භික්ෂුන් අතුරෙහි ... යම් පිළිඤ්චවජ නම් මහණෙක් වේ ද, දෙවියනට ප්‍රියමනාප වූ මාගේ ශ්‍රාවක වූ මහණුන් අතුරෙහි ... යම් දුරුච්ඡිය බාහිය නම් මහණෙක් වේ ද, ව්‍යා ලත් අභිඤ්ඤ ඇති මාගේ ශ්‍රාවක වූ මහණුන් අතුරෙහි ... යම් කුමාරකාශ්‍යාස නම් මහණෙක් වේ ද, විසිතුරු ධම්මකථා ඇති මාගේ ශ්‍රාවක වූ මහණුන් අතුරෙහි ... යම් මහාකොට්ඨිත නම් මහණෙක් වේ ද, පිළිසැඟියා ලත් මාගේ ශ්‍රාවක වූ මහණුන් අතුරෙහි මෙ අග්‍ර වේ.

තුන්වැනි වග සි.

1. 14. 4. 1-16.

මහණෙනි, යම් ආනාඤ නම් මහණෙක් වේ ද, බොහෝ ඇසු පිරු තැන් ඇති මාගේ සුදු මහණුන් අතුරෙහි මෙ අග්‍ර වෙයි, ... යම් ආනාඤ නම් මහණෙක් වේ ද ... ධාරණසමාපි ඇති මහණුන් අතුරෙහි ... ප්‍රඥානි ඇති ... ධාතීමත් වූ ... උපස්ථායක වූ මාගේ සුදු මහණුන් අතුරෙහි මෙ අග්‍ර වෙයි. ... යම් උරුමෙලකස්ස නම් මහණෙක් වේ ද, මහපිරිස් ඇති මාගේ සුදු මහණුන් අතුරෙහි ... යම් කාථදසී නම් මහණෙක් වේ ද, කුල පහදවන මාගේ සුදු මහණුන් අතුරෙහි ... යම් බකකුල නම් මහණෙක් වේ ද, නිරෝග වූ මාගේ සුදු මහණුන් අතුරෙහි ... යම් සොහිත නම් මහණෙක් වේ ද, පෙර විසූ කදපිළිවෙල සිහි කරණ මාගේ සුදු මහණුන් අතුරෙහි ... යම් උපාලි නම් මහණෙක් වේ ද, විතසධර වූ මාගේ ශ්‍රාවක වූ භික්ෂුන් අතුරෙහි ... යම් නාඤ්ඤ නම් මහණෙක් වේ ද, මෙහෙණතට ඔවා දෙන මාගේ සුදු මහණුන් අතුරෙහි ... යම් නාඤ්ඤ නම් මහණෙක් වේ ද, ඉදුරන් කෙරෙහි වැසූ දොර ඇති මාගේ සුදු මහණුන් අතුරෙහි ... යම් මහාකප්පිත නම් මහණෙක් වේ ද, භික්ෂුන්ට අවවාද කරණ මාගේ සුදු මහණුන් අතුරෙහි ... යම් සාගත නම් මහණෙක් වේ ද, තෙජෝධාතු සමාපත්තියට සමවැදීමෙහි දක්ෂ වූ මාගේ සුදු මහණුන් අතුරෙහි ... යම් රාධ නම් මහණෙක් වේ ද, ධම්මදේශනා ප්‍රතිපාතයට ප්‍රත්‍යය වන කථා ඇති මාගේ සුදු මහණුන් අතුරෙහි ... යම් මොසරාජ නම් මහණෙක් වේ ද, රුක්ඛවීර දරණ මාගේ සුදු මහණුන් අතුරෙහි මෙ අග්‍ර වේ.

සතරවන වග සි.

1. 14. 5. 1-13.

ඵතදග්ගං භික්ඛවෙ මම සාවිකානං භික්ඛුනීතං රත්තාඤ්ඤානං යදිදං මහාපජාපභි ගොතමි, -පෙ- මහා පඤ්ඤානං යදිදං ඛෙමා, -පෙ- ඉඤ්ඤිතනී-
තං යදිදං උපපලවණණා, -පෙ- විතසධරුතං යදිදං පටාමාග්, -පෙ-
ධම්මකට්ඨිකානං යදිදං ධම්මදින්නා, -පෙ- ක්කාසීතං යදිදං නාඤ්ඤා, -පෙ-
ආරඤ්චිට්ඨිකානං යදිදං සොණා, -පෙ- දිබ්බවක්ඛුකානං යදිදං සකුලා,¹
-පෙ- බිප්පාභිඤ්ඤානං යදිදං භඤ්ඤාණඤ්ඤා, -පෙ- පුබ්බෙතිවාසං
අනුස්සරන්තීතං යදිදං භඤ්ඤාපිලානි, -පෙ- මහාභිඤ්ඤාප්පත්තානං යදිදං
භද්දකම්මානා, -පෙ- ලුඛිට්ඨරධරුතං යදිදං කිසාගොතමි, -පෙ- සඤ්ඤා-
මුත්තානං යදිදං සිගාලමානානි.²

වග්ගො පඤ්ඤමො.

1. 14. 6. 1-10.

ඵතදග්ගං භික්ඛවෙ මම සාවිකානං උපාසිකානං පස්මං සරණං
ගච්ඡන්තානං යදිදං තප්පසහලලිකා³ වාණිජා, -පෙ- දායකානං යදිදං
සුද්දතො ගහපති අනාඨපිණ්ඩිකො, -පෙ- ධම්මකට්ඨිකානං යදිදං විතො
ගහපති මච්ඡිකාසණ්ඨිකො, -පෙ- චතුරි සම්මතචතුරි පරිසං සම්මතන්තානං
යදිදං හත්ථිකො ආලවණො, -පෙ- පණ්ණිකායකානං යදිදං මහානාමො
සකෙකො, -පෙ- මහාපදායකානං යදිදං උග්ගො ගහපති වෙසාලිකො,
-පෙ- සංඝපට්ඨාකානං යදිදං උග්ගො⁴ ගහපති, -පෙ- අවෙච්චප්පත්තානං
යදිදං සුග්ග අමුඛෙට්ඨා⁵, -පෙ- පුග්ගලප්පත්තානං යදිදං ජීවිකො
කොමාරහම්මො, -පෙ- විසාසකානං යදිදං නකුලපිතා ගහපතීති.

වග්ගො ජට්ඨො.

1. බකුලා - මජ්ඣ. 2. සිගාලගාමිණා - මජ්ඣ. 3. හපසසුහලලිකා - සාහ PFS
4. හත්ථිකො උග්ගො ගහපති - මජ්ඣ. 5. සුරබ්භො - මජ්ඣ.

1. 14. 5. 1-13.

මහණෙනි, යම් මහාපුජාපති භෞතමි නම් මෙහෙණක් ඇද්ද, විරාත්තූ චූ මාගේ ශ්‍රාවිකා මෙහෙණත් අතුරෙහි තුළ අග්‍ර වේ. ... යම් චෛමා නම් මෙහෙණක් ඇද්ද, මාගේ ශ්‍රාවිකා චූ මහාපුඤ ඇති මෙහෙණත් අතුරෙහි... යම් උපපලවණණා නම් මෙහෙණක් ඇද්ද, මාගේ ශ්‍රාවිකා චූ සාදධි ඇති මෙහෙණත් අතුරෙහි ... යම් පමාමාරා නම් මෙහෙණක් ඇද්ද, මාගේ ශ්‍රාවිකා චූ විතයධර මෙහෙණත් අතුරෙහි ... යම් ධම්මදිනනා නම් මෙහෙණක් ඇද්ද, මාගේ ශ්‍රාවිකා චූ ධම් කපික මෙහෙණත් අතුරෙහි... යම් නාසු නම් මෙහෙණක් ඇද්ද, ධ්‍යානසෙහි ඇලුනු මාගේ ශ්‍රාවිකා චූ මෙහෙණත් අතුරෙහි ... යම් ංසාණා නම් මෙහෙණක් ඇද්ද, මාගේ ශ්‍රාවිකා චූ සමුප්පණි කරණ ලද වියඝී ඇති මෙහෙණත් අතුරෙහි ... යම් සකුලා නම් මෙහෙණක් ඇද්ද, දිව්‍ය ඇති මාගේ ශ්‍රාවිකා චූ මෙහෙණත් අතුරෙහි ... යම් හඤ්ඤා නම් මෙහෙණක් ඇද්ද, කම්ප්‍රාතිඤ චූ මාගේ ශ්‍රාවිකා චූ මෙහෙණත් අතුරෙහි ... යම් හඤ්ඤා කාමිලානි නම් මෙහෙණක් ඇද්ද, පෙර විසු කදපිට්‍රිවෙල සිහි කරණ මාගේ ශ්‍රාවිකා චූ මෙහෙණත් අතුරෙහි ... යම් හඤ්ඤාමානා නම් මෙහෙණක් ඇද්ද, මහා අභිඤ්ඤ ලද මාගේ ශ්‍රාවිකා චූ මෙහෙණත් අතුරෙහි ... යම් කිසා-භෞතමි නම් මෙහෙණක් ඇද්ද, රුක්ඛ විවර දරණ මාගේ ශ්‍රාවිකා චූ මෙහෙණත් අතුරෙහි ... යම් සිංහලමානු නම් මෙහෙණක් ඇද්ද, ප්‍රදාලාසකයෙහි බාස ගත් මාගේ ශ්‍රාවිකා චූ මෙහෙණත් අතුරෙහි තුළ අග්‍ර වේ.

පස්වන වග සි.

1. 14. 6. 1-10.

මහණෙනි, යම් තප්පක ය හඳලික ය යන වෙණෙදනු දෙදෙනෙක් වෙන් ද, හාමට පලමු ව සරණ යන මාගේ ශ්‍රාවක චූ උපාසකයන් අතුරෙහි තෙල අග්‍ර වෙත්. ... යම් අනාඨපිණ්ඩික සුදත්ත නම් චූ ගෘහපතියෙක් වේ ද, දයක චූ මාගේ ශ්‍රාවක උපාසකයන් අතුරෙහි ... යම් මවුනිකාසණ්ඩ පුරවාසී විතත නම් ගෘහපතියෙක් වේ ද, ධම්මක චූ මාගේ ශ්‍රාවක උපාසකයන් අතුරෙහි ... යම් හන්ධක ආලවක නම් රජෙක් වේ ද, සිවුසගරාවතීන් පිරිස් සගන්නා මාගේ ශ්‍රාවක උපාසකයන් අතුරෙහි ... යම් මහානාම නම් ශාක්‍යයෙක් වේ ද, ප්‍රණීත ප්‍රත්‍යය දෙන මාගේ ශ්‍රාවක උපාසකයන් අතුරෙහි ... යම් විසල්පුර වාසී උග්ග නම් ගෘහාචාරියෙක් වේ ද, මනාප ද දෙන මාගේ ශ්‍රාවක උපාසකයන් අතුරෙහි ... යම් උග්ගත නම් ගෘහාචාරියෙක් වේ ද, සමිසාපසායක චූ මාගේ ශ්‍රාවක උපාසකයන් අතුරෙහි ... යම් සුරමබ්බා නම් සිවුවරයෙක් වේ ද, අවලප්‍රසාදයෙන් සමන්විත චූ මාගේ ශ්‍රාවක උපාසකයන් අතුරෙහි ... යම් ජීවක කොමාරහවම නම් උපාසකයෙක් වේ ද, පොඤ්ඤා ප්‍රසාදයෙන් සමන්විත චූ මාගේ ශ්‍රාවක උපාසකයන් අතුරෙහි ... යම් නකුලපිතු නම් ගෘහාචාරියෙක් වේ ද, විකාස කපා ඇති මාගේ ශ්‍රාවක චූ උපාසකයන් අතුරෙන් තෙල අග්‍ර වේ.

සවැනි වග සි.

1. 14. 7. 1-10.

එතදග්ගං භික්ඛවෙ මම සාවිකානං උපාසිකානං පඨමං සරණං ගවස්නනීතං
 යදිදං සුජාතා සෙනානීධිතා,¹ දුසිකානං යදිදං විසාඛා මිශාරමානා,
 බහුස්සතානං යදිදං බ්‍රජ්ජතාග්, මෙනතාවිහාරීතං යදිදං ඝාමාවතී, ක්කිතං
 යදිදං උතතග් තද්දමානා, පණීතදුසිකානං යදිදං සුප්පවාසා කොලියධිතා,
 ගිලානුපට්ඨාකිතං යදිදං සුප්පිසා උපාසිකා, අවෙච්චප්පසන්නානං යදිදං
 කාභිසාභී, විසාසිකානං යදිදං නකුලමානා ගතපතානී, අනුස්සවප්ප-
 සන්නානං යදිදං කාළී උපාසිකා කුරරඝට්ඨිකානී²

වග්ගො සත්තමො.

1. සෙනිසභිතා - මජ්ඣං.

2. කුලඝරිකා - මජ්ඣං.

1. 14. 7. 1-10.

මහණෙනි, යම් සෙනානිධිතු සුජාතා නම් උපාසිකාවක් ඇද් ද, සියල්ලන්ට පළමු ව සරණයෙහි පිහිටි මාගේ ශ්‍රාවිකා උපාසිකාවන් අතුරෙහි තුලු අග්‍ර වේ. ... යම් මිහාරමාතු විසාඨා නම් උපාසිකාවක් ඇද් ද, දීමෙහි ඇලුනු මාගේ ශ්‍රාවිකා උපාසිකාවන් අතුරෙහි ... යම් බුරුජ්ඣාග්‍රා නම් උපාසිකාවක් ඇද් ද, බහුශ්‍රාත වූ මාගේ ශ්‍රාවිකා උපාසිකාවන් අතුරෙහි ... යම් සාමාධනී නම් උපාසිකාවක් ඇද් ද, මෙමග්‍රිවිහරණ ඇති මාගේ ශ්‍රාවිකා උපාසිකාවන් අතුරෙහි... යම් උත්තග්‍ර නිකුමාතු නම් උපාසිකාවක් ඇද් ද, ධ්‍යානයෙහි අතිරත වූ මාගේ ශ්‍රාවිකා උපාසිකාවන් අතුරෙහි ... යම් කොලියධිතු සුප්පවාසා නම් උපාසිකාවක් ඇද් ද, ප්‍රණීත රසද්‍රසිකා වූ මාගේ ශ්‍රාවිකා උපාසිකාවන් අතුරෙහි ... යම් සුප්පියා නම් උපාසිකාවක් ඇද් ද, ශ්‍රොතොපසාධිකා වූ මාගේ ශ්‍රාවිකා උපාසිකාවන් අතුරෙහි ... යම් කානියානි නම් උපාසිකාවක් ඇද් ද, අවේතසප්‍රසාදයෙන් සමන්විත මාගේ ශ්‍රාවිකා වූ උපාසිකාවන් අතුරෙහි ... යම් නිකුලමාතු ගහපතානි නම් උපාසිකාවක් ඇද් ද, විශ්වාස කථා ඇති මාගේ ශ්‍රාවිකා වූ උපාසිකාවන් අතුරෙහි ... යම් කුරරසර වාසි කාලී නම් උපාසිකාවක් ඇද් ද, අනුශ්‍රවයෙන් උපන් ප්‍රසාද ඇති මාගේ ශ්‍රාවිකා වූ උපාසිකාවන් අතුරෙහි තුලු අග්‍ර වේ.

සන්වානි වග සි.

15. අවසානපාළි.

1. 16. 1.

[ශාවකභිදානං:]

අවසානමෙතං භික්ඛවෙ අනවකාසො, යං දිට්ඨිසම්පන්නො පුග්ගලො කඤ්චි¹ සංඛාරං නිව්වතො උපගච්ඡෙය්‍ය, තෙනං ආනං විජ්ජති. ආනඤ්ච බො එතං භික්ඛවෙ විජ්ජති, යං පුට්ඨජ්ජනො කඤ්චි සංඛාරං නිව්වතො උපගච්ඡෙය්‍ය, ආනමෙතං විජ්ජති.²

1. 16. 2.

අවසානමෙතං භික්ඛවෙ අනවකාසො, යං දිට්ඨිසම්පන්නො පුග්ගලො කඤ්චි සංඛාරං සුඛතො උපගච්ඡෙය්‍ය, තෙනං ආනං විජ්ජති. ආනඤ්ච බො එතං භික්ඛවෙ විජ්ජති, යං පුට්ඨජ්ජනො කඤ්චි සංඛාරං සුඛතො උපගච්ඡෙය්‍ය, ආනමෙතං විජ්ජති.

1. 16. 3.

අවසානමෙතං භික්ඛවෙ අනවකාසො, යං දිට්ඨිසම්පන්නො පුග්ගලො *කඤ්චි ධම්මං අත්තතො උපගච්ඡෙය්‍ය, තෙනං ආනං විජ්ජති. ආනඤ්ච බො එතං භික්ඛවෙ විජ්ජති, යං පුට්ඨජ්ජනො කඤ්චි ධම්මං අත්තතො උපගච්ඡෙය්‍ය, ආනමෙතං විජ්ජති.

1. 16. 4

අවසානමෙතං භික්ඛවෙ අනවකාසො, යං දිට්ඨිසම්පන්නො පුග්ගලො මාතරං ජීවිතා වොරොපෙය්‍ය, තෙනං ආනං විජ්ජති. ආනඤ්ච බො එතං භික්ඛවෙ විජ්ජති, යං පුට්ඨජ්ජනො මාතරං ජීවිතා වොරොපෙය්‍ය, ආනමෙතං විජ්ජති.

1. 16. 5.

අවසානමෙතං භික්ඛවෙ අනවකාසො, යං දිට්ඨිසම්පන්නො පුග්ගලො පිතරං ජීවිතා වොරොපෙය්‍ය, තෙනං ආනං විජ්ජති. ආනඤ්ච බො එතං භික්ඛවෙ විජ්ජති, යං පුට්ඨජ්ජනො පිතරං ජීවිතා වොරොපෙය්‍ය, ආනමෙතං විජ්ජති.

1. 16. 6.

අවසානමෙතං භික්ඛවෙ අනවකාසො, යං දිට්ඨිසම්පන්නො පුග්ගලො අරහත්තං ජීවිතා වොරොපෙය්‍ය, තෙනං ආනං විජ්ජති. ආනඤ්ච බො එතං භික්ඛවෙ විජ්ජති, යං පුට්ඨජ්ජනො අරහත්තං ජීවිතා වොරොපෙය්‍ය, ආනමෙතං විජ්ජති.

1 කිඤ්ච - කඤ්ච. 2 විජ්ජති - මජ්ඣං, සො.

15. අට්ඨානපාළිය.

[සැවැත් නිදනයි:]

1. 15. 1.

මහණෙනි, යම් හෙයකින් මාභිද්‍රව්‍යයෙන් සුඤ්ඤාන (සංවිත) පුද්ගල තෙමේ කිසි සංස්කාරයක් නිත්‍යය යි ගන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නො වේ. තෙල අවිද්‍යමාන නැතෙකි. ප්‍රත්‍යය රහිත යෙකි. මහණෙනි, යම් හෙයකින් පාඨගජන තෙමේ කිසි සංස්කාරයක් නිත්‍යය යි ගන්නේ ය යන යමෙක් වේද, තෙල කරුණ විද්‍යමාන වේ. තෙල හේතු ඇත.

1. 15. 2.

මහණෙනි, යම් හෙයකින් දුෂ්ටසම්පන්න පුද්ගල තෙමේ කිසි සංස්කාරයක් සුඛය යි ගන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නො වේ. තෙල හෙතු රහිත යෙකි. අවකාශ රහිත යෙකි. මහණෙනි, යම් හෙයකින් පාඨගජන තෙමේ කිසි සංස්කාරයක් සුඛය යි ගන්නේ ය යන යමෙක් වේ ද, තෙල කරුණ විද්‍යමාන වෙයි. තෙල හේතු ඇත.

1. 15. 3.

මහණෙනි, යම් හෙයකින් දුෂ්ටසම්පන්න පුද්ගල තෙමේ කිසි ධර්මයක් ආත්මය යි ගන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නො වේ. තෙල හෙතු රහිත යෙකි. අවකාශ රහිත යෙකි. මහණෙනි, යම් හෙයකින් පාඨගජන තෙමේ කිසි ධර්මයක් ආත්මය යි ගන්නේ ය යන යමෙක් වේ ද, තෙල කරුණ විද්‍යමාන වේ. තෙල හේතු ඇත.

1. 15. 4.

මහණෙනි, යම් හෙයකින් දුෂ්ටසම්පන්න පුද්ගල තෙමේ මව දිවියෙන් තොර කරන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නො වේ. තෙල හෙතු රහිත යෙකි. අවකාශ රහිත යෙකි. මහණෙනි, යම් හෙයකින් පාඨගජන තෙමේ මව දිවියෙන් තොර කරන්නේ ය යන යමෙක් වේ ද, තෙල කරුණ විද්‍යමාන වෙයි. තෙල හේතු ඇත.

1. 15. 5.

මහණෙනි, යම් හෙයකින් දුෂ්ටසම්පන්න පුද්ගල තෙමේ පියා දිවියෙන් තොර කරන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නො වේ. තෙල හෙතු රහිත යෙකි. අවකාශ රහිත යෙකි. මහණෙනි, යම් හෙයකින් පාඨගජන තෙමේ පියා දිවියෙන් තොර කරන්නේ ය යන යමෙක් වේද, තෙල කරුණ විද්‍යමාන වෙයි. තෙල හේතු ඇත.

1. 15. 6.

මහණෙනි, යම් හෙයකින් දුෂ්ටසම්පන්න පුද්ගල තෙමේ රහතකු දිවියෙන් තොර කරන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නො වේ. තෙල හෙතු රහිත යෙකි. අවකාශ රහිත යෙකි. මහණෙනි, යම් හෙයකින් පාඨගජන තෙමේ රහතකු දිවියෙන් තොර කරන්නේ ය යන යමෙක් වේ ද, තෙල කරුණ විද්‍යමාන වෙයි. තෙල හේතු ඇත.

1. 15. 7.

අට්ඨානමෙතං භික්ඛවෙ අනවකාසො, යං දිට්ඨිසම්පන්නො පුග්ගලො තථාගතස්ස දුට්ඨිත විනේතන ලොභිතං උප්පාදෙය්‍ය, තෙනං ණානං විජ්ජති. ණානඤ්ච බො එතං භික්ඛවෙ විජ්ජති, යං පුට්ඨජ්ජනො තථාගතස්ස දුට්ඨිත විනේතන ලොභිතං උප්පාදෙය්‍ය, ණානමෙතං විජ්ජති¹.

1. 15. 8.

අට්ඨානමෙතං භික්ඛවෙ අනවකාසො, යං දිට්ඨිසම්පන්නො පුග්ගලො සම්මං භිඤ්ඤාය, තෙනං ණානං විජ්ජති. ණානඤ්ච බො එතං භික්ඛවෙ විජ්ජති, යං පුට්ඨජ්ජනො සම්මං භිඤ්ඤාය, ණානමෙතං විජ්ජති.

1. 15. 9.

අට්ඨානමෙතං භික්ඛවෙ අනවකාසො, යං දිට්ඨිසම්පන්නො පුග්ගලො අඤ්ඤං සන්ධාරං උද්දිසෙය්‍ය, තෙනං ණානං විජ්ජති. ණානඤ්ච බො එතං භික්ඛවෙ විජ්ජති, යං පුට්ඨජ්ජනො අඤ්ඤං සන්ධාරං උද්දිසෙය්‍ය, ණානමෙතං විජ්ජති.

1. 15. 10.

අට්ඨානමෙතං භික්ඛවෙ අනවකාසො, යං එකිස්සා ලොකධාතුයා ඥෙ අරහන්තො සම්මාසම්බුද්ධො අප්‍රබ්බං අවර්මං උප්පජ්ජෙය්‍ය, තෙනං ණානං විජ්ජති. ණානඤ්ච බො එතං භික්ඛවෙ විජ්ජති, යං එකිස්සා ලොකධාතුයා එකො අරහං සම්මාසම්බුද්ධො උප්පජ්ජෙය්‍ය, ණානමෙතං විජ්ජති.

1. 15. 11.

අට්ඨානමෙතං භික්ඛවෙ අනවකාසො, යං එකිස්සා ලොකධාතුයා ඥෙ රුජානො වක්කවන්තී අප්‍රබ්බං අවර්මං උප්පජ්ජෙය්‍ය, තෙනං ණානං විජ්ජති. ණානඤ්ච බො එතං භික්ඛවෙ විජ්ජති, යං එකිස්සා ලොකධාතුයා එකො රුජා වක්කවන්තී උප්පජ්ජෙය්‍ය, ණානමෙතං විජ්ජති.

1. 15. 12.

අට්ඨානමෙතං භික්ඛවෙ අනවකාසො, යං ඉච්ඡි අරහං අස්ස සම්මාසම්බුද්ධො, තෙනං ණානං විජ්ජති. ණානඤ්ච බො එතං භික්ඛවෙ විජ්ජති, යං පුරිසො අරහං අස්ස සම්මාසම්බුද්ධො, ණානමෙතං විජ්ජති.

1 විජ්ජති - මජ්ඣිම, සං.

1. 15. 7.

මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් දූෂටිසම්පන්න පුද්ගල තෙමේ දුෂට වූ සිතින් තපාගතයන් වහන්සේගේ (සිරුරෙහි) ලේ සොලවන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නො වෙයි. තෙල හෙතු රහිත යෙකි. අවකාශ රහිත යෙකි. මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් පාඨග්‍රන්ථ පුද්ගල තෙමේ දුෂට වූ සිතින් තපාගතයන් වහන්සේගේ (සිරුරෙහි) ලේ සොලවන්නේ ය යන යමෙක් වේද, තෙල කරුණ විද්‍යමාන වෙයි. තෙල හේතු ඇත.

1. 15. 8.

මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් දූෂටිසම්පන්න පුද්ගල තෙමේ සංඝයා බිඳුනේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නොවේ. තෙල හෙතු රහිත යෙකි. අවකාශ රහිත යෙකි. මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් පාඨග්‍රන්ථ තෙමේ සංඝයා බිඳුනේ ය යන යමෙක් වේ ද, තෙල කරුණ විද්‍යමාන වෙයි. තෙල හේතු ඇත.

1. 15. 9.

මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් දූෂටිසම්පන්න පුද්ගල තෙමේ අත්‍යයායනා කෙනකුන් උදෙසා සිටුවනේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නො වෙයි, තෙල හෙතු රහිත යෙකි. අවකාශ රහිත යෙකි. මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් පාඨග්‍රන්ථ තෙමේ අත්‍යයායනා කෙනකුන් උදෙසා සිටුවනේ ය යන යමෙක් වේ ද, තෙල කරුණ විද්‍යමාන වෙයි. තෙල හේතු ඇත.

1. 15. 10.

මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් එක් ලොකධාතුවෙකි අතීත් වූ දෙසම්බුදු කෙනකුන් වහන්සේ එකවට උපදනාහු ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නො වේ. තෙල හෙතු රහිත යෙකි. අවකාශ රහිත යෙකි. මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් එක් ලොකධාතුවෙක එක ම අතීත් සම්බුදුරජානන් වහන්සේ කෙනෙක් උපදනාහ යන යමෙක් වේ ද, තෙල කරුණ විද්‍යමාන වේ. තෙල හේතු ඇත.

1. 15. 11.

මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් එක් ලොකධාතුවෙකි සක්විති රජවරු දෙදෙනෙක් එකවට උපදනාහු ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නො වේ. තෙල හෙතු රහිත යෙකි. අවකාශ රහිත යෙකි. මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් එක් ලොකධාතුවෙකි එක් සක්විතිරජෙක් උපදනේ ය යන යමෙක් වේ ද, තෙල කරුණ විද්‍යමාන වේ. තෙල හේතු ඇත.

1. 15. 12.

මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් සත්‍රියක අතීත් සම්පක්සම්බුද්ධ වෙති යි යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නො වේ. තෙල හෙතු රහිත යෙකි. අවකාශ රහිත යෙකි. මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් පුරුෂයෙක් අතීත් සම්පක්සම්බුද්ධ වන්නේ ය යන යමෙක් වේ ද, තෙල කරුණ විද්‍යමාන වේ. තෙල හේතු ඇත.

1. 15. 13.

අට්ඨානමෙතං භික්ඛවෙ අනවකාසො, යං ඉථි රාජා අස්ස චක්ඛවන්තී,
තෙනං ආනං විජ්ජති. ආනඤ්ච බො එතං භික්ඛවෙ විජ්ජති, යං පුරිසො රාජා
අස්ස චක්ඛවන්තී, ආනමෙතං විජ්ජති.

1. 15. 14—16.

අට්ඨානමෙතං භික්ඛවෙ අනවකාසො, යං ඉථි සක්ඛාතනං කාරෙය්‍ය -පෙ-,
මාරතනං කාරෙය්‍ය -පෙ-, බ්‍රහ්මතනං කාරෙය්‍ය, තෙනං ආනං විජ්ජති. ආනඤ්ච
බො එතං භික්ඛවෙ විජ්ජති, යං පුරිසො සක්ඛාතනං කාරෙය්‍ය, මාරතනං
කාරෙය්‍ය, බ්‍රහ්මතනං කාරෙය්‍ය, ආනමෙතං විජ්ජති.

1. 15. 17.

අට්ඨානමෙතං භික්ඛවෙ අනවකාසො, යං කායදුච්චරිතස්ස ඉට්ඨො කන්තො
මනාපො විපාකො නිබ්බතෙතය්‍ය, තෙනං ආනං විජ්ජති. ආනඤ්ච බො එතං
භික්ඛවෙ විජ්ජති, යං කායදුච්චරිතස්ස අතිට්ඨො අකන්තො අමනාපො
විපාකො නිබ්බතෙතය්‍ය, ආනමෙතං විජ්ජති.

1. 15. 18—19.

අට්ඨානමෙතං භික්ඛවෙ අනවකාසො, යං චච්චිදුච්චරිතස්ස -පෙ-, යං
මනො දුච්චරිතස්ස ඉට්ඨො කන්තො මනාපො විපාකො නිබ්බතෙතය්‍ය,
තෙනං ආනං විජ්ජති. ආනඤ්ච බො එතං භික්ඛවෙ විජ්ජති, යං මනො-
දුච්චරිතස්ස අතිට්ඨො අකන්තො අමනාපො විපාකො නිබ්බතෙතය්‍ය, ආන-
මෙතං විජ්ජති.

1. 15. 20.

අට්ඨානමෙතං භික්ඛවෙ අනවකාසො, යං කායසුච්චරිතස්ස අතිට්ඨො
අකන්තො අමනාපො විපාකො නිබ්බතෙතය්‍ය, තෙනං ආනං විජ්ජති. ආනඤ්ච
බො එතං භික්ඛවෙ විජ්ජති, යං කායසුච්චරිතස්ස ඉට්ඨො කන්තො මනාපො
විපාකො නිබ්බතෙතය්‍ය, ආනමෙතං විජ්ජති.

1. 15. 21—22.

අට්ඨානමෙතං භික්ඛවෙ අනවකාසො, යං චච්චිසුච්චරිතස්ස -පෙ-, යං
මනොසුච්චරිතස්ස අතිට්ඨො අකන්තො අමනාපො විපාකො නිබ්බතෙතය්‍ය,
තෙනං ආනං විජ්ජති. ආනඤ්ච බො එතං භික්ඛවෙ විජ්ජති, යං මනොසුච්ච-
රිතස්ස ඉට්ඨො කන්තො මනාපො විපාකො නිබ්බතෙතය්‍ය, ආනමෙතං විජ්ජති.

1. 15. 13.

මහණෙනි, යම් ගෙයෙකින් සත්‍රියක සක්විති රජ වෙති සි යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නො වේ. තෙල හෙතු රහිත යෙකි. අවකාශ රහිත යෙකි. මහණෙනි, පුරුෂයෙක් සක්විති රජ වන්නේ ය යන යමෙක් වේ ද, තෙල කරුණ විද්‍යමාන වේ. තෙල හේතු ඇත.

1. 15. 2. 14—16

මහණෙනි, යම් ගෙයෙකින් සත්‍රියක සක්දෙව් රජ බව කරති සි ... මාරබව කරති සි ... බ්‍රහ්ම බව කරති සි යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නො වේ. තෙල හෙතු රහිත යෙක. අවකාශ රහිත යෙක. මහණෙනි, යම් ගෙයෙකින් පුරුෂයෙක් සක්දෙව් බව කරන්නේ ය ..., මාර බව කරන්නේ ය ..., බ්‍රහ්ම බව කරන්නේ ය යන යමෙක් වේ ද, තෙල කරුණ විද්‍යමාන වේ. තෙල හේතු ඇත.

1. 15. 17.

මහණෙනි, යම් ගෙයෙකින් කායදුශ්චරිතයාගේ ඉෂට කාන්ත මනාප විපාකයෙක් උපදනේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නො වේ. තෙල හෙතු රහිත ය. අවකාශ රහිත ය. මහණෙනි, යම් ගෙයෙකින් කායදුශ්චරිතයාගේ අනිෂට අකාන්ත අමනාප වූ විපාකයෙක් උපදනේ ය යන යමෙක් වේ ද, තෙල කරුණ විද්‍යමාන වේ. තෙල හේතු ඇත.

1. 15. 18—19.

මහණෙනි, යම් ගෙයෙකින් වාග්දුශ්චරිතයාගේ ..., යම් ගෙයෙකින් මනෝ-දුශ්චරිතයාගේ ඉෂට කාන්ත මනාප විපාකයෙක් උපදනේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නො වේ. මහණෙනි, යම් ගෙයෙකින් මනෝදුශ්චරිතයාගේ අනිෂට අකාන්ත අමනාප වූ විපාකයෙක් උපදනේ ය යන යමෙක් වේ ද, තෙල කරුණ විද්‍යමාන වේ. තෙල හේතු ඇත.

1. 15. 20.

මහණෙනි, යම් ගෙයෙකින් කායසුවරිතයාගේ අනිෂට අකාන්ත අමනාප විපාකයෙක් උපදනේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නො වේ. තෙල හෙතු රහිත ය. අවකාශ රහිත ය. මහණෙනි, යම් ගෙයෙකින් කායසුවරිතයාගේ ඉෂට කාන්ත මනාප විපාකයෙක් උපදනේ ය යන යමෙක් වේ ද, තෙල කරුණ විද්‍යමාන වේ. තෙල හේතු ඇත.

1. 15. 21—22.

මහණෙනි, යම් ගෙයෙකින් වාක්සුවරිතයාගේ ..., මනෝසුවරිතයාගේ අනිෂට අකාන්ත අමනාප විපාකයෙක් උපදනේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නො වේ. තෙල හෙතු රහිත ය. අවකාශ රහිත ය. මහණෙනි, යම් ගෙයෙකින් මනෝසුවරිතයාගේ ඉෂට කාන්ත මනාප විපාකයෙක් උපදනේ ය යන යමෙක් වේ ද, තෙල කරුණ විද්‍යමාන වේ. තෙල හේතු ඇත.

1. 15. 23.

අට්ඨානමෙතං භික්ඛවෙ අනවකාසො, යං කායසුච්චරිතසමිති තනන්දුතා
තප්පච්චයා කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජෙය්‍ය,
තෙනං ආනං විජ්ජති. ආනංඤ්ච ඛො එතං භික්ඛවෙ විජ්ජති, යං කායසුච්චරිත-
සමිති තනන්දුතා තප්පච්චයා කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං
විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජෙය්‍ය, ආනමෙතං විජ්ජති

1. 15. 24-25.

අට්ඨානමෙතං භික්ඛවෙ අනවකාසො, යං ච විදුච්චරිතසමිති -පෙ-, යං
මනොසුච්චරිතසමිති තනන්දුතා තප්පච්චයා කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං
සග්ගං ලොකං උපපජ්ජෙය්‍ය, තෙනං ආනං විජ්ජති. ආනංඤ්ච ඛො එතං
භික්ඛවෙ විජ්ජති, යං මනොසුච්චරිතසමිති තනන්දුතා තප්පච්චයා කායස්ස
හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජෙය්‍ය, ආනමෙතං
විජ්ජති.

1 15. 26.

අට්ඨානමෙතං භික්ඛවෙ අනවකාසො, යං කායසුච්චරිතසමිති තනන්දුතා
තප්පච්චයා කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං
උපපජ්ජෙය්‍ය, තෙනං ආනං විජ්ජති. ආනංඤ්ච ඛො එතං භික්ඛවෙ විජ්ජති, යං
කායසුච්චරිතසමිති තනන්දුතා තප්පච්චයා කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං
සග්ගං ලොකං උපපජ්ජෙය්‍ය, ආනමෙතං විජ්ජති.

1. 15. 27-28.

අට්ඨානමෙතං භික්ඛවෙ අනවකාසො, යං ච විසුච්චරිතසමිති -පෙ-, යං
මනොසුච්චරිතසමිති තනන්දුතා තප්පච්චයා කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං
දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජෙය්‍ය, තෙනං ආනං විජ්ජති. ආනංඤ්ච ඛො
එතං භික්ඛවෙ විජ්ජති, යං මනොසුච්චරිතසමිති තනන්දුතා තප්පච්චයා
කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජෙය්‍ය, ආනමෙතං
විජ්ජති.

[අට්ඨානපාළි නිවර්තනා.]

1. 15. 23.

මහණෙනි, යම් හෙයකින් කායසුඛවර්තයෙන් සමන්විත පුද්ගල තෙමේ ඒ හෙතෙයෙන් ඒ ප්‍රත්‍යයෙන් කාබුන් මරණින් මතු (මනාගති ඇති හෙයින්) සුගති තම් වූ ස්වභාවිකයකට (ප්‍රතිසංස්කරණයෙන්) යන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නො වේ. තෙල හෙතු රහිත ය, අවකාශ රහිත ය. මහණෙනි, යම් හෙයකින් කායසුඛවර්තයෙන් සමන්විත පුද්ගල තෙමේ ඒ හෙතෙයෙන් ඒ ප්‍රත්‍යයෙන් කාබුන් මරණින් මතු (සුවෙන් පහ වූ හෙයින්) අපාය තම් වූ (නපුරු ගති ඇති හෙයින්) දුගති තම් වූ (විවෘත පතිත වන හෙයින්) විනිපාත තම් වූ නිරයට (ප්‍රතිසංස්කරණයෙන්) යන්නේ ය යන යමෙක් වේ ද, තෙල විද්‍යමාන වේ. තෙල හේතු ඇත.

1. 15. 24-25.

මහණෙනි, යම් හෙයකින් වාග්දුඛවර්තයෙන් සමන්විත පුද්ගල තෙමේ ... මනෝදුඛවර්තයෙන් සමන්විත පුද්ගල තෙමේ ඒ හෙතෙයෙන් ඒ ප්‍රත්‍යයෙන් කාබුන් මරණින් මතු සුගති තම් වූ ස්වභාවිකයකට යන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නො වේ, තෙල හෙතු රහිත ය, අවකාශ රහිත ය. මහණෙනි, යම් හෙයකින් මනෝදුඛවර්තයෙන් සමන්විත පුද්ගල තෙමේ ඒ හෙතෙයෙන් ඒ ප්‍රත්‍යයෙන් කාබුන් මරණින් මතු අපාය තම් වූ දුගති තම් වූ විනිපාත තම් වූ නිරයට යන්නේ ය යන යමෙක් වේ ද, තෙල කරුණ විද්‍යමාන වේ, තෙල හේතු ඇත.

1. 15. 26.

මහණෙනි, යම් හෙයකින් කායසුඛවර්තයෙන් යුත් පුද්ගල තෙමේ ඒ හෙතෙයෙන් ඒ ප්‍රත්‍යයෙන් කාබුන් මරණින් මතු අපාය තම් වූ දුගති තම් වූ විනිපාත තම් වූ නිරයට යන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නො වේ. තෙල හෙතු රහිත ය, අවකාශ රහිත ය. මහණෙනි, යම් හෙයකින් කායසුඛවර්තයෙන් යුත් පුද්ගල තෙමේ ඒ හෙතෙයෙන් ඒ ප්‍රත්‍යයෙන් කාබුන් මරණින් මතු සුගති තම් වූ ස්වභාවිකයකට (පිළිසඳ විසින්) යන්නේ ය යන යමෙක් වේ ද, තෙල කරුණ විද්‍යමාන වේ. තෙල හේතු ඇත.

1. 15. 27-28.

මහණෙනි, යම් හෙයකින් වාග්දුඛවර්තයෙන් සමන්විත පුද්ගල තෙමේ ..., යම් හෙයකින් මනෝදුඛවර්තයෙන් සමන්විත පුද්ගල තෙමේ ඒ හෙතෙයෙන් ඒ ප්‍රත්‍යයෙන් කාබුන් මරණින් මතු අපාය තම් වූ දුගති තම් වූ විනිපාත තම් වූ නිරයට (පිළිසඳ විසින්) යන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නො වේ. තෙල හෙතු රහිත ය, අවකාශ රහිත ය. මහණෙනි, යම් හෙයකින් මනෝදුඛවර්තයෙන් සමන්විත පුද්ගල තෙමේ ඒ හෙතෙයෙන් ඒ ප්‍රත්‍යයෙන් කාබුන් මරණින් මතු සුගති තම් වූ ස්වභාවිකයකට යන්නේ ය යන යමෙක් වේ ද, තෙල කරුණ විද්‍යමාන වේ. තෙල හේතු ඇත.

[අට්ඨානපාළිය නිම.]

16. එකධම්මපාළි.

1. 16. 1. 1.

[සාමජිකීදානං:]

එකධම්මො භික්ඛවෙ භාවිතො බහුලීකතො එකන්තනිබ්බිදාය වීරාගාය නිරෝධාය උපසමාය අභිඤ්ඤාය සම්මොධාය නිබ්බාණාය සංවත්තති කතමො එකධම්මො: බුද්ධානුස්සති. අයං බො භික්ඛවෙ එකධම්මො භාවිතො බහුලීකතො එකන්තනිබ්බිදාය වීරාගාය නිරෝධාය උපසමාය අභිඤ්ඤාය සම්මොධාය නිබ්බාණාය සංවත්තති.¹

1. 16. 1. 2—10.

එකධම්මො භික්ඛවෙ භාවිතො බහුලීකතො එකන්තනිබ්බිදාය වීරාගාය නිරෝධාය උපසමාය අභිඤ්ඤාය සම්මොධාය නිබ්බාණාය සංවත්තති. කතමො එකධම්මො: ධම්මානුස්සති -පෙ- සබ්බානුස්සති -සීලානුස්සති -පෙ- වාගානුස්සති -පෙ- දෙවතානුස්සති -පෙ- ආනාපානසති -පෙ- මරණසති -පෙ- කායගතාසති -පෙ- උපසමානුස්සති. අයං බො භික්ඛවෙ එකධම්මො භාවිතො බහුලීකතො එකන්තනිබ්බිදාය වීරාගාය නිරෝධාය උපසමාය අභිඤ්ඤාය සම්මොධාය නිබ්බාණාය සංවත්තති.

වග්ගො සංඝමො.

1. 16. 2. 1.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මමපි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නා වා අකුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා වා අකුසලා ධම්මා භියෙසාභාවාය වෙපුලාය සංවත්තන්ති, යථසීදං භික්ඛවෙ මිච්ඡාදිට්ඨි. මිච්ඡාදිට්ඨිකස්ස භික්ඛවෙ අනුප්පන්නා වෙව අකුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ව අකුසලා ධම්මා භියෙසාභාවාය වෙපුලාය සංවත්තන්ති.

1. 16. 2. 2.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මමපි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නා වා කුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා වා කුසලා ධම්මා භියෙසාභාවාය වෙපුලාය සංවත්තන්ති, යථසීදං භික්ඛවෙ සම්මාදිට්ඨි. සම්මාදිට්ඨිකස්ස භික්ඛවෙ අනුප්පන්නා වෙව කුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ව කුසලා ධම්මා භියෙසාභාවාය වෙපුලාය සංවත්තන්ති.

1. සංවත්තනතීති - මුඡ්ඤං, ස්වා

16. එකධම්මපාළිය.

1. 16. 1. 1.

[සැමැත්තිදහසි:]

මහණෙනි, එක් ම ධර්මයක් (භාවනා වශයෙන්) වඩනා ලද්දේ බහුල වශයෙන් කරණ ලද්දේ එකානතයෙන් (සසර) කලකිරීම පිණිස, (සසර) තොරැළීම පිණිස (රුහාදීත්තේ) නිරෝධය පිණිස (කෙලෙස්) සන්තිදීම පිණිස (අනිත්‍යාදිවශයෙන්) වෙසෙසා දැනුම පිණිස සිවුසස් පිළිවිදීම පිණිස නිවන් පිණිස පවත්නේ ය. කවර එක් ධර්මයක? යත්: බුද්ධානුසාරිකය යි. මහණෙනි, මේ එක් ධර්මය වඩනා ලද්දේ බහුලවශයෙන් කරණ ලද්දේ එකානතනිවේදය පිණිස විරුගය පිණිස නිරෝධය පිණිස උපශමය පිණිස අභිඤ්ච පිණිස සමොධය පිණිස නිපාණය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 1. 16. 2—10.

මහණෙනි, එක් ම ධර්මයක් (භාවනා වශයෙන්) වඩනා ලද්දේ බහුලවශයෙන් කරණ ලද්දේ එකානත නිවේදය පිණිස, විරුගය පිණිස, නිරෝධය පිණිස උපශමය පිණිස අභිඤ්ච පිණිස සමොධය පිණිස නිපාණය පිණිස පවත්නේ ය. කවර එක් ධර්මයක? යත්: ධර්මානුසාරිකය යි. ... සංකානුසාරිකය යි. ... භිජ්ජානුසාරිකය යි. ... ත්‍යාගානුසාරිකය යි. ... දෙවනානුසාරිකය යි. ... ආත්මානුසාරිකය යි. ... මරණානුසාරිකය යි. ... කායගතසාරිකය යි. ... උපශමානුසාරිකය යි. මහණෙනි, මේ එක් ධර්මය වඩනා ලද්දේ බහුලවශයෙන් කරණ ලද්දේ එකානත නිවේදය පිණිස විරුගය පිණිස නිරෝධය පිණිස උපශමය පිණිස අභිඤ්ච පිණිස සමොධය පිණිස නිපාණය පිණිස පවත්නේ ය.

පළමු වග යි.

1. 16. 2. 1.

මහණෙනි, යම් ධර්මයක් හෙතු කොට ගෙන නුපත්තා වූ ද අකුශල ධර්මයෝ උපදිත්තම්, උපත්තා වූ ද අකුශලධර්මයෝ භූයස්සය පිණිස විපුල බව පිණිස පවතිත්තම්, මහණෙනි, මිත්‍යාදූෂට්ඨය බඳු අත් එක ධර්මයකුළු මම නො දක්මි. මහණෙනි, මිත්‍යාදූෂට්ඨකයාහට නුපත්තා වූ ද අකුශලධර්මයෝ උපදිත්තම්. උපත්තා වූ ද අකුශලධර්මයෝ භූයස්සය පිණිස විපුල බව පිණිස පවතිත්තම්.

1. 16. 2. 2.

මහණෙනි, යම් ධර්මයක් හෙතු කොට ගෙන නුපත්තා වූ ද කුශල ධර්මයෝ උපදිත්තම්, උපත්තා වූ ද කුශලධර්මයෝ බොහෝ බව පිණිස විපුලබව පිණිස පවතිත්තම්, මහණෙනි, සමාසක්දෂට්ඨය බඳු අත් එක ධර්මයකුළු මම නො දක්මි. මහණෙනි, සමාසක්දෂට්ඨකයාහට නුපත්තා වූ ද කුශලධර්මයෝ උපදිත්තම්. උපත්තා වූ ද කුශලධර්මයෝ භූයස්සය පිණිස විපුල බව පිණිස පවතිත්තම්.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

1. 16. 2. 3.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකබලමමපි සමනුපසංගාමි, යෙන අනුප්පන්නා වා කුසලා ධර්මා නුප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා වා කුසලා ධර්මා පරිහායන්ති, යථසිද්ධං භික්ඛවෙ ඕච්ඡාදිට්ඨි. ඕච්ඡාදිට්ඨිකස්ස භික්ඛවෙ අනුප්පන්නා වෙව කුසලා ධර්මා නුප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ව කුසලා ධර්මා පරිහායන්ති.¹

1. 16. 2. 4.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකබලමමපි සමනුපසංගාමි, යෙන අනුප්පන්නා වා අකුසලා ධර්මා නුප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා වා අකුසලා ධර්මා පරිහායන්ති, යථසිද්ධං භික්ඛවෙ සම්මාදිට්ඨි. සම්මාදිට්ඨිකස්ස භික්ඛවෙ අනුප්පන්නා වෙව අකුසලා ධර්මා නුප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ව අකුසලා ධර්මා පරිහායන්ති.

1. 16. 2. 5.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකබලමමපි සමනුපසංගාමි, යෙන අනුප්පන්නා වා ඕච්ඡාදිට්ඨි උප්පජ්ජති, උප්පන්නා වා ඕච්ඡාදිට්ඨි පචඛික්ඛති, යථසිද්ධං භික්ඛවෙ අයොනිසො මනසිකාඤ්ඤා. අයොනිසො භික්ඛවෙ මනසිකාඤ්ඤාතො අනුප්පන්නා වෙව ඕච්ඡාදිට්ඨි උප්පජ්ජති, උප්පන්නා ව ඕච්ඡාදිට්ඨි පචඛික්ඛති.²

1. 16. 2. 6.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකබලමමපි සමනුපසංගාමි, යෙන අනුප්පන්නා වා සම්මාදිට්ඨි උප්පජ්ජති, උප්පන්නා වා සම්මාදිට්ඨි පචඛික්ඛති, යථසිද්ධං භික්ඛවෙ යොනිසො මනසිකාඤ්ඤා. යොනිසො භික්ඛවෙ මනසිකාඤ්ඤාතො අනුප්පන්නා වෙව සම්මාදිට්ඨි උප්පජ්ජති, උප්පන්නා ව සම්මාදිට්ඨි පචඛික්ඛති.

1. 16. 2. 7.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකබලමමපි සමනුපසංගාමි යෙනෙව³ සත්තා කායස්ස හෙද පරමරණං අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උප්පජ්ජන්ති, යථසිද්ධං භික්ඛවෙ ඕච්ඡාදිට්ඨි. ඕච්ඡාදිට්ඨියා භික්ඛවෙ සමන්තාගතා සත්තා කායස්ස හෙද පරමරණං අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උප්පජ්ජන්ති.⁴

1. 16. 2. 8.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකබලමමපි සමනුපසංගාමි යෙනෙව³ සත්තා කායස්ස හෙද පරමරණං සුගතිං සග්ගං ලොකං උප්පජ්ජන්ති, යථසිද්ධං භික්ඛවෙ සම්මාදිට්ඨි. සම්මාදිට්ඨියා භික්ඛවෙ සමන්තාගතා සත්තා කායස්ස හෙද පරමරණං සුගතිං සග්ගං ලොකං උප්පජ්ජන්ති.

1. පරිහායන්ති - මජ්ඣං, සා. 2. පචඛික්ඛති - මජ්ඣං, සා. 3. යෙන - මජ්ඣං.

4. උප්පජ්ජන්ති - මජ්ඣං.

1. 16. 2. 3.

මහණෙනි, යම් ධර්මයක් හෙතු කොට ගෙන නුපන්නා වූ ද කුශලධර්මයෝ නුපදිත් නම්, උපන්නා වූ ද කුශලධර්මයෝ පිරිහෙත් නම්, මහණෙනි, මිථ්‍යා-දූෂටීය බ්‍රහ්ම අත් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, මිථ්‍යාදූෂටීකයා හට නුපන්නා වූ ද කුශලධර්මයෝ නුපදිත්. උපන්නා වූ ද කුශලධර්මයෝ පිරිහෙත්.

1. 16. 2. 4.

මහණෙනි, යම් ධර්මයක් හෙතු කොට ගෙන නුපන්නා වූ ද අකුශල-ධර්මයෝ නුපදිත් නම්, උපන්නා වූ ද අකුශලධර්මයෝ පිරිහෙත් නම්, මහණෙනි, සමාන්තදූෂටීය බ්‍රහ්ම අත් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, සමාන්ත-දූෂටීකයා හට නුපන්නා වූ ද අකුශලධර්මයෝ නුපදිත්. උපන්නා වූ ද අකුශලධර්මයෝ පිරිහෙත්.

1. 16. 2. 5.

මහණෙනි, යම් ධර්මයක් හෙතු කොට ගෙන නුපන්නා වූ ද මිථ්‍යාදූෂටීය උපදනේ නම්, උපන්නා වූ ද මිථ්‍යාදූෂටීය වැඩේ නම්, මහණෙනි, මේ අයෝගිතො මනසිකාරය යම්බඳු වේ නම් එබඳු අත් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, අනුපාය මනසිකාරයෙන් මෙනෙහි කරනුවහුට නුපන්නා වූ ද මිථ්‍යාදූෂටීය උපදී. උපන්නා වූ ද මිථ්‍යාදූෂටීය වැඩේ.

1. 16. 2. 6.

මහණෙනි, යම් ධර්මයක් හෙතු කොට ගෙන නුපන්නා වූ ද සමාන්තදූෂටීය උපදනේ නම්, උපන්නා වූ ද සමාන්තදූෂටීය වැඩේ නම්, මහණෙනි, මේ යෝගිතො මනසිකාරය යම්බඳු වේ නම් එබඳු අත් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, නුවණින් මෙනෙහි කරනුවහුට නුපන්නා වූ ද සමාන්තදූෂටීය උපදී. උපන්නා වූ ද සමාන්තදූෂටීය වැඩේ.

1. 16. 2. 7.

මහණෙනි, යම් ධර්මයක් හෙතු කොට ගෙන මෙසේ සත්‍යයෝ කාබුත් මරණින් මතු අපාය නම් වූ දුගති නම් වූ විනිපාත නම් වූ තිරයට (ප්‍රතිපත්ති වශයෙන්) පැමිණෙත් නම්, මහණෙනි, මේ මිථ්‍යාදූෂටීය යම්බඳු වේ නම් එබඳු අත් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, මිථ්‍යාදූෂටීයෙන් යුක්ත සත්‍යයෝ කාබුත් මරණින් මතු අපාය නම් වූ දුගති නම් වූ විනිපාත නම් වූ තිරයට පැමිණෙත්.

1. 16. 2. 8.

මහණෙනි, යම් ධර්මයක් හෙතු කොට ගෙන මෙසේ සත්‍යයෝ කාබුත් මරණින් මතු සුගති නම් වූ සාධාරණකයට (පිළිසඳු විසින්) පැමිණෙත් නම්, මහණෙනි, මේ සමාන්තදූෂටීය යම්බඳු වේ නම් එබඳු අත් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, සමාන්තදූෂටීයෙන් යුක්ත වූ සත්‍යයෝ කාබුත් මරණින් මතු සුගති නම් වූ සාධාරණකයට පැමිණෙත්.

1. 16. 2. 9-15.

මිථ්‍යාදිට්ඨිකස්ස භික්ඛවෙ පුරිසපුග්ගලස්ස යඤ්ඤව කායකමම යථාදිට්ඨි සමත්තං සමාදින්නං, යඤ්ඤ වච්ඡිකමම -පෙ- යඤ්ඤ මනොකමම යථාදිට්ඨි සමත්තං සමාදින්නං, යා ව චේතනා-යා ව පඤ්ඤා-යො ව පඤ්ඤි-යෙ ව සඤ්ඤා-සබ්බෙ තෙ ධම්මා අනිට්ඨාය අකන්තාය අමනාපාය අභිතාය දුක්ඛාය සංවත්තනාති. තං කිස්ස හෙතු: දිට්ඨි භි¹ භික්ඛවෙ පාපිකා. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ නිමබ්බිජං වා සොසානකිබ්බිජං වා තිත්තකල්‍යාණිබ්බිජං වා අලාය පඤ්ඤා නික්ඛිත්තං යඤ්ඤව පඤ්ඤිජං උපාදියති, යඤ්ඤ ආපොරසං උපාදියති, සබ්බං තං නිත්තකන්තාය කප්පකන්තාය අසාතන්තාය සංවත්තනාති. තං කිස්ස හෙතු: ඩ්විජං² භි භික්ඛවෙ පාපකං. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ මිථ්‍යාදිට්ඨිකස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස යඤ්ඤව කායකමම යථාදිට්ඨි සමත්තං සමාදින්නං, යඤ්ඤ වච්ඡිකමම -පෙ- යඤ්ඤ මනොකමම යථාදිට්ඨි සමත්තං සමාදින්නං, යා ව චේතනා - යා ව පඤ්ඤා - යො ව පඤ්ඤි - යෙ ව සඤ්ඤා - සබ්බෙ තෙ ධම්මා අනිට්ඨාය අකන්තාය අමනාපාය අභිතාය දුක්ඛාය සංවත්තනාති. තං කිස්ස හෙතු: දිට්ඨි භි භික්ඛවෙ පාපිකාති.

1. 16. 2. 16-22.

සමමාදිට්ඨිකස්ස භික්ඛවෙ පුරිසපුග්ගලස්ස යඤ්ඤව කායකමම යථාදිට්ඨි සමත්තං සමාදින්නං, යඤ්ඤ වච්ඡිකමම -පෙ- යඤ්ඤ මනොකමම යථාදිට්ඨි සමත්තං සමාදින්නං, යා ව චේතනා - යා ව පඤ්ඤා - යො ව පඤ්ඤි - යෙ ව සඤ්ඤා - සබ්බෙ තෙ ධම්මා ඉට්ඨාය කන්තාය මනාපාය භිතාය සුඛාය සංවත්තනාති. තං කිස්ස හෙතු: දිට්ඨි භි භික්ඛවෙ හද්දිකා. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ උච්ඡ්විජං වා සාලිබ්බිජං වා මුද්දිකාබ්බිජං වා අලාය පඤ්ඤා³ නික්ඛිත්තං යඤ්ඤව පඤ්ඤිජං උපාදියති, යඤ්ඤ ආපොරසං උපාදියති, සබ්බං තං ඔවුරන්තාය සාතන්තාය අසෙවකන්තාය⁴ සංවත්තනාති. තං කිස්ස හෙතු: ඩ්විජං භි භික්ඛවෙ හද්දිකං. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ සමමාදිට්ඨිකස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස යඤ්ඤව කායකමම යථාදිට්ඨි සමත්තං සමාදින්නං, යඤ්ඤ වච්ඡිකමම යථාදිට්ඨි සමත්තං සමාදින්නං, යඤ්ඤ මනොකමම යථාදිට්ඨි සමත්තං සමාදින්නං, යා ව චේතනා - යා ව පඤ්ඤා - යො ව පඤ්ඤි - යෙ ව සඤ්ඤා - සබ්බෙ තෙ ධම්මා ඉට්ඨාය කන්තාය මනාපාය භිතාය සුඛාය සංවත්තනාති. තං කිස්ස හෙතු: දිට්ඨි භි භික්ඛවෙ හද්දිකාති.

වග්ගො දුතීයො

1. දිට්ඨිකස්ස - මජ්ඣං. 2. ඩ්විජං - ඩ්වි. ඩ්විජං - මජ්ඣං. 3. පඤ්ඤා - මජ්ඣං.
4. අසෙවකන්තාය - මජ්ඣං.

1. 16. 2. 9-15.

මහණෙනි, මිසද්ධිගත් පුරුෂපුද්ගලයාගේ දෘෂ්ටිංග අනුරූප වූ සමාප්ත වූ (නියමෙය වූ) සමාදන්ත වූ (මූල මැද අග සමකොට ගත්) යම් කායකමයෙකුත් වේ ද, ... යම් වාක්කමයෙකුත් වේ ද, දෘෂ්ටිංග අනුරූප වූ පිරිපුන් වූ මොනවට ගන්නා ලද යම් මනාකමයෙකුත් වේ ද... (දෘෂ්ටිසහජාත වූ) යම් වේතනායෙකුත් වේ ද... යම් ප්‍රාභීනායෙකුත් වේ ද... යම් විතතප්‍රණීධියෙකුත් (වේතනා ප්‍රාභීනාවන්ගේ වශයෙන් සිත පිහිටුවාලීමෙන්) වේ ද ... යම් සංස්කාර කෙනෙකුත් වෙත් ද, ඒ සියලු ධර්මයෝ අනිවු වූ අකාන්ත වූ මන නොවඔත්තා වූ අහිත වූ දුක් පිණිස පවත්නාහ. ඒ කවර හෙයින්: මහණෙනි, දෘෂ්ටිංග පව්වු ය, එහෙයිනි. මහණෙනි, යම්සේ කොසඹා බිඳුවටෙක් වේවයි, වැටකොළ බිඳුවටෙක් වේවයි, තිත්ත ලඳු බිඳුවටෙක් වේවයි, තෙත් බිම බහාලන ලද්දේ යම් ම පාඨවීරසයකුත් ඇද ගනී ද, යම් ම ආපොරසයකුත් ඇද ගනී ද, ඒ සියල්ල තිත්තරස බව පිණිස, කටුකරස බව පිණිස, නොමිනිරි රස බව පිණිස පවත්නේ ය. ඒ කවරහෙයින්: මහණෙනි, බිඳුවට ලාමක ය, එහෙයිනි. මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම මිසද්ධි ගත් පුරුෂ පුද්ගලයාගේ දෘෂ්ටිංග අනුරූප වූ පිරිපුන් වූ සමාදන් වූ යම් කායකමයෙකුත් වේ ද ... යම් වාක්කමයෙකුත් වේ ද ... යම් මනාකමයෙකුත් වේ ද ... යම් වේතනායෙකුත් වේ ද ... යම් ප්‍රාභීනායෙකුත් වේ ද ... යම් ප්‍රණීධියෙකුත් වේ ද ... යම් සංස්කාර කෙනෙකුත් වෙත් ද, ඒ සියලු ධර්මයෝ අනිවු වූ නොකල් වූ අමනාප වූ අහිත වූ දුක් පිණිස පවත්නාහ. ඒ කවරහෙයින්: මහණෙනි, දෘෂ්ටිංග පව්වු ය, එහෙයිනි.

1. 16. 2. 16-22.

මහණෙනි, සමාන්දෘෂ්ටික වූ පුරුෂපුද්ගලයාගේ දෘෂ්ටිංග අනුරූප වූ පිරිපුන් වූ සමාදන් වූ යම් කායකමයෙකුත් වේ ද ... යම් වාක්කමයෙකුත් වේ ද ... දෘෂ්ටිංග අනුරූප වූ පිරිපුන් වූ, සමාදන් වූ යම් මනාකමයෙකුත් වේ ද ... යම් වේතනායෙකුත් වේ ද ... යම් ප්‍රාභීනායෙකුත් වේ ද ... යම් විතතප්‍රණීධියෙකුත් වේ ද ... යම් සංස්කාර කෙනෙකුත් වෙත් ද, ඒ සියලු ධර්මයෝ ඉටු වූ කල් වූ මනාප වූ හිත වූ සුව පිණිස පවත්නාහ. ඒ කවර හෙයින්: මහණෙනි, දෘෂ්ටිංග කල්‍යාණය, එහෙයිනි. මහණෙනි, යම් බදු උක් බිඳුවටෙක් වේවයි, හැල් බිඳුවටෙක් වේවයි, මිදි බිඳුවටෙක් වේවයි, තෙත් බිමෙහි ඇද බහාලන ලද්දේ යම් ම පාඨවීරසයකුත් ඇද ගනී ද, යම් ම ආපොරසයකුත් ඇද ගනී ද, ඒ සියල්ල මධුරභාවය පිණිස, ප්‍රියභාවය පිණිස අසෙවනකභාවය (අමුතු රස නො ඉසිය යුතු බව = අත්‍යන්තප්‍රියභාවය) පිණිස පවත්නේ ය. ඒ කවර හෙයින්: මහණෙනි, බිඳුවට සොදුරු ය, එහෙයිනි. මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම සමාන්දෘෂ්ටික පුරුෂපුද්ගලයාගේ දෘෂ්ටිංග අනුරූප වූ පිරිපුන් වූ සමාදන් ව ගත් යම් කායකමයෙකුත් වේ ද... යම් වාක්කමයෙකුත් වේ ද ... දෘෂ්ටිංග අනුරූප වූ පිරිපුන් වූ සමාදන් ව ගත් යම් මනාකමයෙකුත් වේ ද ... යම් වේතනායෙකුත් වේ ද ... යම් ප්‍රාභීනායෙකුත් වේ ද ... යම් ප්‍රණීධියෙකුත් වේ ද ... යම් සංස්කාර කෙනෙකුත් වෙත් ද, ඒ සියලු ධර්මයෝ ඉටු වූ කල් වූ මනාප වූ හිත වූ සුව පිණිස පවත්නාහ. ඒ කවරහෙයින්: මහණෙනි, දෘෂ්ටිංග සොදුරු ය, එහෙයිනි.

දෙවන වගයි.

1. 16. 3. 1.

එකපුග්ගලො භික්ඛවෙ ලොකෙ උප්පජ්ජමානො උප්පජ්ජති බහුජ්ජනා-
තිතාය බහුජ්ජනාසුඛාය බහුතො ජ්නස්ස අනත්ථාය අභිතාය දුක්ඛාය දෙව-
මනුස්සානං. කතමො එකපුග්ගලො: මිච්ඡාදිට්ඨිකො හොති ව්‍යජ්ජනදස්සනො.
සො බහුජ්ජනං සඤ්ඤාමා වුට්ඨාපෙඤ්ඤා අසඤ්ඤාමෙව පතිට්ඨාපෙති. අයං බො
භික්ඛවෙ එකපුග්ගලො ලොකෙ උප්පජ්ජමානො උප්පජ්ජති බහුජ්ජනාතිතාය
බහුජ්ජනාසුඛාය බහුතො ජ්නස්ස අනත්ථාය අභිතාය දුක්ඛාය දෙවමනුස්සානං.

1. 16. 3. 2.

එකපුග්ගලො භික්ඛවෙ ලොකෙ උප්පජ්ජමානො උප්පජ්ජති බහුජ්ජන-
තිතාය බහුජ්ජනසුඛාය බහුතො ජ්නස්ස අනත්ථාය තිතාය සුඛාය දෙවමනුස්සානං.
කතමො එකපුග්ගලො: සමමාදිට්ඨිකො හොති අව්‍යජ්ජනදස්සනො, සො බහුජ්ජනං
අසඤ්ඤාමා වුට්ඨාපෙඤ්ඤා සඤ්ඤාමෙව පතිට්ඨාපෙති. අයං බො භික්ඛවෙ එක-
පුග්ගලො ලොකෙ උප්පජ්ජමානො උප්පජ්ජති බහුජ්ජනතිතාය බහුජ්ජනසුඛාය
බහුතො ජ්නස්ස අනත්ථාය තිතාය සුඛාය දෙවමනුස්සානනති.

1. 16. 3. 3

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මමප්පි සමනුපස්සාමි, යං එවං මහාසාවජ්ජං,
යථසිද්ධං භික්ඛවෙ මිච්ඡාදිට්ඨි. මිච්ඡාදිට්ඨිපරමාති භික්ඛවෙ වජ්ජානීති.¹

1. 16. 3. 4.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකපුග්ගලමප්පි සමනුපස්සාමි, යො එවං බහු-
ජ්ජනාතිතාය පටිපනො බහුජ්ජනාසුඛාය බහුතො ජ්නස්ස අනත්ථාය අභිතාය
දුක්ඛාය දෙවමනුස්සානං, යථසිද්ධං භික්ඛවෙ මකබ්බි මොඝපුරිසො. සොයථාපි
භික්ඛවෙ තද්දිමබ්බෙ බිපං² මිඛේඛියා බහුනනං මිච්ඡානං අභිතාය දුක්ඛාය
අනත්ථාය ව්‍යසනාය. එවමෙව බො භික්ඛවෙ මකබ්බි මොඝපුරිසො මනුස්සබ්බං
මඤ්ඤා ලොකෙ උප්පනො බහුනනං සත්තානං අභිතාය දුක්ඛාය අනත්ථාය
ව්‍යසනායාති.

1. 16. 3. 5.

දුරක්ඛාතෙ භික්ඛවෙ ධම්මච්ඡිතස්ස යො ව සමාදපෙති, යඤ්ඤා සමාදපෙති,
යො ව සමාදජ්ජනො තථත්තාය පටිපජ්ජති, සබ්බෙ තෙ බහුං අපුඤ්ඤං
පසවන්ති. භං කිස්ස ගෙභු: දුරක්ඛාතනනා භික්ඛවෙ ධම්මස්ස.

1. මහාසාවජ්ජානීති - මජ්ඣං. 2. බිපං උපබ්බියා - මජ්ඣං.

1. 16. 3. 1.

මහණෙනි, ලෙව්හි උපදනට සමත් එක් පුද්ගලයෙක් බොහෝ දෙනාට අහිත පිණිස බොහෝ දෙනාට තොසුව පිණිස බොහෝ දෙනාට නොවැඩ පිණිස දෙව්මිතිස්තට අහිත පිණිස දුක් පිණිස උපන්නේ වෙයි. කවර එක් පුද්ගලයෙකු යත්: විපරිතදැනිත ඇති මිථ්‍යාදූෂිත වෙයි. තෙතෙම බොහෝ දෙනා (දශකුශලකම්පට්ඨසංඛ්‍යාත) සඛ්‍යමයෙන් නහා (දශ අකුශල කම්පට්ඨ සංඛ්‍යාත) අසඛ්‍යමයෙහි පිහිටුවයි. මහණෙනි, ලෙව්හි උපදනට සමත් මේ එක් පුද්ගල තෙමේ බොහෝ දෙනාට අහිත පිණිස බොහෝ දෙනාට තොසුව පිණිස බොහෝ දෙනාට නොවැඩ පිණිස දෙව්මිතිස්තට අහිත පිණිස දුක් පිණිස උපන්නේ වෙයි.

1. 16. 3. 2.

මහණෙනි, ලෙව්හි උපදනට සමත් එක් පුද්ගලයෙක් බොහෝ දෙනාට හිත පිණිස බොහෝ දෙනාට සුව පිණිස බොහෝ දෙනාට වැඩ පිණිස දෙව්-මිතිස්තට හිත පිණිස සුව පිණිස උපන්නේ වෙයි. කවර එක් පුද්ගලයෙකු යත්: මහණෙනි, අවිපරිත දැනිත ඇති සමාග් දූෂිත වෙයි. තෙතෙමේ බොහෝ දෙනා අසඛ්‍යමයෙන් නහා සඛ්‍යමයෙහි පිහිටුවයි. මහණෙනි, ලෙව්හි උපදනට සමත් මේ එක් පුද්ගලයා බොහෝ දෙනාට හිත පිණිස බොහෝ දෙනාට සුව පිණිස බොහෝ දෙනාට වැඩ පිණිස දෙව්මිතිස්තට හිත පිණිස සුව පිණිස උපන්නේ වෙයි.

1. 16. 3. 3.

මහණෙනි, යමෙක් මෙසේ මහාසාවද්‍ය වේ ද, මහණෙනි, මේ මිථ්‍යාදූෂිත යම් බ්‍රහ්ම වේ නම් එබ්‍රහ්ම අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, දෛශයෝ මිථ්‍යාදූෂිත පරම කොට ඇතියහ.

1. 16. 3. 4.

මහණෙනි, යමෙක් මෙසේ බොහෝ දෙනාට අහිත පිණිස බොහෝ දෙනාට තොසුව පිණිස බොහෝ දෙනාට නොවැඩ පිණිස දෙව්මිතිස්තට අහිත පිණිස දුක් පිණිස පිළිපන්නේ ද, මහණෙනි, මසකරී මොක්ඛපුරුෂයා බ්‍රහ්ම අන් එක පුලුලකු මම නො දක්මි. මහණෙනි, යමෙක් හෝමුවදෙර බොහෝ ඡේතනට අහිත පිණිස දුක් පිණිස නොවැඩ පිණිස වාසන පිණිස කෙමිතක් බහා ලත්තේ ද, මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම මසකරී මොක්ඛපුරුෂයා බොහෝ සත්තට අහිත පිණිස දුක් පිණිස නොවැඩ පිණිස වාසන පිණිස ජොව්හි උපත් මිතිස් කෙමිතක් බ්‍රහ්ම වේ.

1. 16. 3. 5.

මහණෙනි, වරදවා දෙසන ලද බාහිරක ශාසනයෙහි යමෙකුත් සමාදන් කරවා නම්, යමකුදු ලවා සමාදන් කරවා නම්, සමාදන් කරවන ලද යම් අතැවැසියෙකුත් ඒ පිණිස පිළිපදනේ නම්, එ හැම දෙන බොහෝ පව් රැස් කෙරෙත්. ඒ කවරහෙයින්; මහණෙනි, ඒ ශාසනය වරදවා දෙසන ලද බැවිනි.

1. 16. 3. 6.

සමාකතානෙ භික්ඛවෙ ධම්මවිනයෙ යො ව සමාදපෙති, යඤ්ච සමාදපෙති, යො ව සමාදපිතො තථත්තාය පටිපජ්ජති, සබ්බෙ තෙ බහුං පුඤ්ඤං පසචන්ති. තං කිසිං හෙතු: සමාකතානත්තා භික්ඛවෙ ධම්මස්සාති.

1. 16. 3. 7.

දුරකතානෙ භික්ඛවෙ ධම්මවිනයෙ දායකෙන මත්තා ජාතිතබ්බා, තො පටිග්ගාහකෙන. තං කිසිං හෙතු: දුරකතානත්තා භික්ඛවෙ ධම්මස්සාති.

1. 16. 3. 8.

සමාකතානෙ භික්ඛවෙ ධම්මවිනයෙ පටිග්ගාහකෙන මත්තා ජාතිතබ්බා, තො දායකෙන. තං කිසිං හෙතු: සමාකතානත්තා භික්ඛවෙ ධම්මස්සාති.

1. 16. 3. 9.

දුරකතානෙ භික්ඛවෙ ධම්මවිනයෙ යො ආරභිවිජ්ජියො, සො දුක්ඛං විහරති. තං කිසිං හෙතු: දුරකතානත්තා භික්ඛවෙ ධම්මස්සාති.

1. 16. 3. 10.

සමාකතානෙ භික්ඛවෙ ධම්මවිනයෙ යො කුසිතො, සො දුක්ඛං විහරති. තං කිසිං හෙතු: සමාකතානත්තා භික්ඛවෙ ධම්මස්සාති.

1. 16. 3. 11.

දුරකතානෙ භික්ඛවෙ ධම්මවිනයෙ යො කුසිතො, සො සුඛං විහරති. තං කිසිං හෙතු: දුරකතානත්තා භික්ඛවෙ ධම්මස්සාති.

1. 16. 3. 12.

සමාකතානෙ භික්ඛවෙ ධම්මවිනයෙ යො ආරභිවිජ්ජියො, සො සුඛං විහරති. තං කිසිං හෙතු: සමාකතානත්තා භික්ඛවෙ ධම්මස්සාති.

1. 16. 3. 13.

සෙසයථාපි භික්ඛවෙ අප්පමත්තකොපි ගුප්ථො දුග්ගතො භොති, එවමෙව බො අහං භික්ඛවෙ අප්පමත්තකම්පි හවං න වණ්ණෙමි, අනත්තසො අවජ්ජරු-සබ්බානම භාණ්ඩෙති.

1. 16. 3. 6.

මහණෙනි, මොනොවට (එකානුකුලෙනෙසාණිකභාවයෙන්) දෙසන ලද ශාසනයෙහි යමෙකුත් සමාදන් කරවා නම්, යමකුදු ලවා සමාදන් කරවා නම්, සමාදන් කරවන ලද යම් අතුවැසියෙකුත් ඒ පිණිස පිළිපදනේ නම්, එ හැම දෙන බොහෝ පින් රැස් කෙරෙත්. ඒ කවරහෙයින්: මහණෙනි, ශාසනය මොනොවට දෙසන ලද බැවිනි.

1. 16. 3. 7.

මහණෙනි, වරදවා දෙසන ලද බාහිරකශාසනයෙහි දයකයා විසින් පමණ දන යුතු වෙයි. ප්‍රතිශ්‍රාහකයා විසින් නොදන යුතු වේ. ඒ කවරහෙයින්: මහණෙනි, ශාසනය වරදවා දෙසන ලද බැවිනි.

1. 16. 3. 8.

මහණෙනි, මොනොවට දෙසන ලද ශාසනයෙහි ප්‍රතිශ්‍රාහකයා විසින් පමණ දන යුතු වෙයි. දයකයා විසින් නොදන යුතු වේ. ඒ කවරහෙයින්: මහණෙනි, ශාසනය මොනොවට දෙසන ලද බැවිනි.

1. 16. 3. 9.

මහණෙනි, වරදවා දෙසන ලද බාහිරකශාසනයෙහි යමෙක් පවත්ගත් වැර ඇතියේ ද, හේ දුකසේ වෙසෙයි. ඒ කවරහෙයින්: මහණෙනි, ධර්මය වරදවා දෙසන ලද බැවිනි.

1. 16. 3. 10.

මහණෙනි, මොනොවට දෙසන ලද ශාසනයෙහි යමෙක් කුසිත (තුන් විතක් ඇති) වේ ද, හේ දුකසේ වෙසෙයි. ඒ කවරහෙයින්: මහණෙනි, ධර්මය මනාකොට දෙසන ලද බැවිනි.

1. 16. 3. 11.

මහණෙනි, වරදවා දෙසන ලද බාහිරක ශාසනයෙහි යමෙක් කුසිත වේ ද, හේ සුවසේ වෙසෙයි. ඒ කවරහෙයින්: මහණෙනි, ධර්මය වරදවා දෙසන ලද බැවිනි.

1. 16. 3. 12.

මහණෙනි, මොනොවට දෙසන ලද ශාසනයෙහි යමෙක් පටත්ගත් වැර ඇතියේ ද, හේ සුවසේ වෙසෙයි. ඒ කවරහෙයින්: මහණෙනි, ධර්මය මොනොවට දෙසන ලද බැවිනි.

1. 16. 3. 13.

මහණෙනි, යම්යේ අලාමානු චූත් ගුප්ත දුගඳ වේ ද, එසෙයින් ම මම අලාමානු කාලයකුදු යටතින් ඇඟිලිපොළනකල් පමණකුදු හවප්‍රතිසන්ධිය නො වණමි.

1. 16. 3. 14-17.

සෙය්ඨාපි භික්ඛවෙ අප්පමන්තකම්පි මුත්තං දුග්ගකිං හොති -පෙ- අප්පමන්තකොපි බෙළො දුග්ගකො හොති -පෙ- අප්පමන්තකොපි පුබ්බො දුග්ගකො හොති -පෙ- අප්පමන්තකම්පි ලොතිතං දුග්ගකිං හොති, එවමෙව බො අහං භික්ඛවෙ අප්පමන්තකම්පි හවං න වණේණම්, අන්තඤ්ඤො අව්ජරසඛ්ඤානමත්තමිති.

වග්ගො තතියො.

[ජම්බුදීපපෙය්‍යාලො]

1. 16. 4. 1.

සෙය්ඨාපි භික්ඛවෙ අප්පමන්තකං ඉමස්මිං ජම්බුදීපෙ ආරාමරාම-ණේය්‍යකං වතරාමණේය්‍යකං භුමිරාමණේය්‍යකං පොකඛරණිරාමණේය්‍යකං. අථ බො එතමෙව ඛත්තරං යදිදං උක්ඛුලම්ඛුලං තදීපිදුග්ගං බාණ්ණකණ්ටකා-ධානං¹ පබ්බතම්සමං. එවමෙව බො භික්ඛවෙ අප්පකා තෙ සත්තා යෙ ඵලජා. අථ බො එතෙව සත්තා ඛත්තරං යෙ මදකා.

1. 16. 4. 2.

-පෙ- එවමෙව බො භික්ඛවෙ අප්පකා තෙ සත්තා යෙ මනුසොසු පච්චාරායන්ති. අථ බො එතෙව සත්තා ඛත්තරං යෙ අඤ්ඤානු මනුසොසි පච්චාරායන්ති.

1. 16. 4. 3.

-පෙ- එවමෙව බො භික්ඛවෙ අප්පකා තෙ සත්තා යෙ මජ්ඣිමේසු ජනපදෙසු පච්චාරායන්ති. අථ බො එතෙව සත්තා ඛත්තරං යෙ පච්චන්තිමෙසු ජනපදෙසු පච්චාරායන්ති අවිඤ්ඤානාරෙසු මිලබොසු.

1. 16. 4. 4.

-පෙ- එවමෙව බො භික්ඛවෙ අප්පකා තෙ සත්තා යෙ පඤ්ඤාවණො, අජලා අනෙලමුගා පටිබලා සුභාසිතදුබ්භාසිතස්ස අත්ථිඤ්ඤාදුං. අථ බො එතෙව සත්තා ඛත්තරං යෙ දුප්පඤ්ඤ ජලා ඵලමුගා න පටිබලා සුභාසිත-දුබ්භාසිතස්ස අත්ථිඤ්ඤාදුං.

1. 16. 4. 5.

-පෙ- එවමෙව බො භික්ඛවෙ අප්පකා තෙ සත්තා යෙ අරියෙක පඤ්ඤාවකක්ඛනා සමිත්තාගතා. අථ බො එතෙව සත්තා ඛත්තරං යෙ අවිජ්ජාගතා සම්මුලතා.

1. 16. 4. 6.

-පෙ- එවමෙව බො භික්ඛවෙ අප්පකා තෙ සත්තා යෙ ලහන්ති නථාගතං දස්සනාය. අථ බො එතෙව සත්තා ඛත්තරං යෙ න ලහන්ති නථාගතං දස්සනාය.

1. බාණ්ණකණ්ටකාධානං - මුත්තං. බාණ්ණකණ්ටකාධානං - අරාමපා.

1. 16. 3. 14-17

මහණෙනි, යම්කෙසේ අලාමානු වූ ද මුත්‍රය දුගඳ වේ ද ... අලාමානු වූ ද කෙළ දුගඳ වේ ද ... අලාමානු වූ ද පුයා දුගඳ වේ ද ... අලාමානු වූ ද ලෙහෙ දුගඳ වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම අලාමානුකාලයකුදු යටත් පිරිසෙයින් ඇතිවිටින කලක් පමණකුදු භවය මම නො වණිමි.

තෙවන වගයි.

[ජමබුද්ධපටෙය්‍යාලය]

1. 16. 4. 1.

මහණෙනි, මෙ දඬිදිව අරම් රමණීය, වත රමණීය, බිම් රමණීය, පොකුණු රමණීය යම්කෙසේ අලාමානු වේ ද, වැලිදු ගොඩ හා හෝකඩ බුහු තැන් ද, තදි දුර්ග ද, කණු කඩු පිහිටි තැන් ද, ගිරි විෂමයථාන ද යන මෙය ම ඉබොහෝ වේ, මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම යම් සත්‍ය කෙනෙක් ගොඩ උපදනානු ද, ඒ සත්‍යයෝ අලා වෙති. වැලිදු යම් සත්‍ය කෙනෙක් දියෙහි උපදනානු ද තෙල සත්‍යයෝ ම බහුතර වෙති.

1. 16. 4. 2.

... මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්‍ය කෙනෙක් මිනිසුන් කෙරෙහි උපදිත් ද, ඒ සත්‍යයෝ අලා වෙති. වැලිදු යම් සත්‍ය කෙනෙක් මිනිසුන් හැරපියා (නිරුහි) උපදිත් ද, ඒ සත්‍යයෝ ම බහුතර වෙති.

1. 16. 4. 3.

... මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්‍ය කෙනෙක් මධ්‍යම ජනපදයෙහි උපදිත් ද, ඒ සත්‍යයෝ අලා වෙති. වැලිදු යම් සත්‍ය කෙනෙක් අඟු වූ මෙලවස්සන් ඇති පසල්දතවුහි උපදිත් ද, ඒ සත්‍යයෝ ම බහුතර වෙති.

1. 16. 4. 4.

.... මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්‍ය කෙනෙක් පැණවත් වෙන් ද, මුළු නො වෙන් ද, වහනොලු නො වෙන් ද, සුභාෂිත දුර්ගාෂිතයන්ගේ අභි දත්තට සමත් වෙන් ද, ඒ සත්‍යයෝ අලා වෙති. වැලිදු යම් සත්‍ය කෙනෙක් දුෂ්ප්‍රාඥ ද, මුළු ද, වහනොලු ද, සුභාෂිත දුර්ගාෂිතයන් ගේ අභි දත්තට අසමත් ද ඒ සත්‍යයෝ ම බහුතර වෙති.

1. 16. 4. 5.

... මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්‍ය කෙනෙක් ආර්‍ය වූ ප්‍රඥවක්‍ෂුසින් සමන්විත වෙන් ද, ඒ සත්‍යයෝ අලා වෙති. වැලිදු යම් සත්‍ය කෙනෙක් අවිදු අඳුරෙන් යුක්ත වූවාහු මූලා වූවාහු ද, තෙල සත්‍යයෝ ම බහුතර වෙති.

1. 16. 4. 6.

... මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්‍ය කෙනෙක් තථාගතයන් වහන්සේ දක්තට ලබන් ද, ඒ සත්‍යයෝ ම අලා වෙති. වැලිදු යම් සත්‍ය කෙනෙක් තථාගතයන් වහන්සේ දක්තට නො ලබන් ද, තෙල සත්‍යයෝ ම බහුතර වෙති.

1. 16. 4. 7.

-පෙ- එවමෙව බො භික්ඛවෙ අප්පකා තෙ සත්තා යෙ ලහනති තථාගභප්ප-
වෙදිනං ධම්මචිතයං සවණය. අථ බො එතෙව සත්තා බහුතර, යෙ ත
ලහනති තථාගභප්පවෙදිනං ධම්මචිතයං සවණය.

1. 16. 4. 8.

-පෙ- එවමෙව බො භික්ඛවෙ අප්පකා තෙ සත්තා යෙ සුඤ්ඤා ධම්මං
ධාරෙන්නි. අථ බො එතෙව සත්තා බහුතර, යෙ සුඤ්ඤා ධම්මං ත ධාරෙන්නි.

1. 16. 4. 9.

-පෙ- එවමෙව බො භික්ඛවෙ අප්පකා තෙ සත්තා යෙ ධිතාතං¹ ධම්මානං
අත්ථං උපපරිකඛන්ති. අථ බො එතෙව සත්තා බහුතර යෙ ධිතාතං ධම්මානං
අත්ථං ත උපපරිකඛන්ති.

1. 16. 4. 10.

-පෙ- එවමෙව බො භික්ඛවෙ අප්පකා තෙ සත්තා යෙ අත්ථමඤ්ඤය ධම්ම-
මඤ්ඤය ධම්මානුධම්මං පටිපජ්ජන්ති. අථ බො එතෙව සත්තා බහුතර යෙ ²
අත්ථමඤ්ඤය ධම්මමඤ්ඤය ධම්මානුධම්මං ත පටිපජ්ජන්ති.

1. 16. 4. 11.

-පෙ- එවමෙව බො භික්ඛවෙ අප්පකා තෙ සත්තා යෙ සංවෙජ්ඣිකෙසු³
ථානෙසු සංවිජ්ජන්ති. අථ බො එතෙව සත්තා බහුතර යෙ සංවෙජ්ඣිකෙසු
ථානෙසු ත සංවිජ්ජන්ති.

1. 16. 4. 12.

-පෙ- එවමෙව බො භික්ඛවෙ අප්පකා තෙ සත්තා යෙ සංවිග්ගා යොතිසො
පදහන්ති. අථ බො එතෙව සත්තා බහුතර යෙ සංවිග්ගා යොතිසො ත
පදහන්ති.

1. 16. 4. 13.

එවමෙව බො භික්ඛවෙ අප්පකා තෙ සත්තා යෙ වචස්සග්ගාරමමණං
කරිතො ලහනති සමාධිං⁴, ලහනති විතර්කස්ස⁵ එකග්ගං. අථ බො එතෙව
සත්තා බහුතර යෙ වචස්සග්ගාරමමණං කරිතො ත ලහනති සමාධිං, ත
ලහනති විතර්කස්ස එකග්ගං.

1. ධිතාතං-මජ්ඣ. 2. යෙ න අත්ථමඤ්ඤය න ධම්මමඤ්ඤය ධම්මානුධම්මං ත පටිපජ්ජන්ති.
සිද්ධ P.S.T. 3. සංවෙජ්ඣිකෙසු - මජ්ඣ. 4. ලහනති විතර්කස්ස සමාධිං - සිද්ධ.
5. ලහනති විතර්කස්සකග්ගං - ස්ක. මජ්ඣ.

1. 16. 4. 7.

... මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්ත්ව කෙනෙක් තථාගතයන් වහන්සේ විසින් සිවුසේ පවසා වදාළ ධර්මිකය අසන්නට ලබන් ද, ඒ සත්ත්වයෝ අලාභ වෙති. වැලිදු යම් සත්ත්ව කෙනෙක් තථාගතයන් වහන්සේ විසින් (සිවුසේ) හෙළි කොට වදාළ ධර්මිකය අසන්නට නො ලබන් ද, තෙල සත්ත්වයෝ ම බහුතර වෙති.

1. 16. 4. 8.

... මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්ත්ව කෙනෙක් අසා පෙළ දරන් ද, ඒ සත්ත්වයෝ අලාභ වෙති. වැලිදු යම් සත්ත්ව කෙනෙක් අසා පෙළ නො දරන් ද තෙල සත්ත්වයෝ ම බහුතර වෙති.

1. 16. 4. 9.

... මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්ත්ව කෙනෙක් පුහුණු පෙළ අරුත් පිරික්සන් ද, ඒ සත්ත්වයෝ අලාභ වෙති. වැලිදු යම් සත්ත්ව කෙනෙක් දැරූ පෙළ අරුත් නො පිරික්සන් ද, තෙල සත්ත්වයෝ ම බහුතර වෙති.

1. 16. 4. 10

... මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්ත්ව කෙනෙක් අවුවා දූත පෙළ දූත ඛණ්ඩානුධර්ම (ලොව්හුරා දහමට අනුලොම පිළිවෙත) පිළිපදින්න ද, ඒ සත්ත්වයෝ අලාභ වෙති. වැලිදු යම් සත්ත්ව කෙනෙක් අරුත් දූත පෙළ දූත ඛණ්ඩානුධර්ම නො පිළිපදින්න ද, තෙල සත්ත්වයෝ ම බහුතර වෙති.

1. 16. 4. 11.

... මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්ත්ව කෙනෙක් සංවේග ජනන කරුණෙහි (ජාතාදියෙහි ලා) සංවේග (සාපත්තඥන) කෙරෙත් ද, ඒ සත්ත්වයෝ අලාභ වෙති. වැලිදු යම් සත්ත්ව කෙනෙක් සංවේග ජනන කරුණෙහි සංවේග නො කෙරෙත් ද, තෙල සත්ත්වයෝ ම බහුතර වෙති.

1. 16. 4. 12.

... මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්ත්ව කෙනෙක් සංවිග්න වූවාහු උපානුච්ඡින්න ප්‍රධන් වැර වඩන් ද, ඒ සත්ත්වයෝ අලාභ වෙති. වැලිදු යම් සත්ත්ව කෙනෙක් සංවිග්න වූවාහු නුවණින් වැර නො වඩන් ද, තෙල සත්ත්වයෝ ම බහුතර වෙති.

1. 16. 4. 13.

... මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්ත්ව කෙනෙක් නිවන් අරමුණු කොට මාග්ගිකමාසික ලබන් ද, විභේදකාග්‍රය ලබන් ද, ඒ සත්ත්වයෝ අලාභ වෙති. වැලිදු යම් සත්ත්ව කෙනෙක් නිවන් අරමුණු කොට සමාසික නො ලබන් ද විභේදකාග්‍රය නො ලබන් ද, තෙල සත්ත්වයෝ ම බහුතර වෙති.

1. 16. 4. 14.

-පෙ- එවමෙව බො භික්ඛවෙ අප්පකා තෙ සත්තා යෙ අන්තග්ගරසග්ගාතං ලාභිතො. අථ බො එතෙව සත්තා බහුතරං යෙ අන්තග්ගරසග්ගාතං න ලාභිතො උඤ්ඤත්ත කපාලාභතෙන යාපෙනති.

1. 16. 4. 15.

-පෙ- එවමෙව බො භික්ඛවෙ අප්පකා තෙ සත්තා යෙ අන්තරසසං ධම්මරසසං විමුත්තිරසසං ලාභිතො. අථ බො එතෙව සත්තා බහුතරං යෙ අන්තරසසං ධම්මරසසං විමුත්තිරසසං න ලාභිතො. තස්මාතිහ භික්ඛවෙ එවං සිකඛිතබ්බං අන්තරසසං ධම්මරසසං විමුත්තිරසසං ලාභිතො භවිස්සාමාති. එවං හි වො භික්ඛවෙ සිකඛිතබ්බෙනති.

1. 16. 4. 16-18.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ අප්පමන්නකං ඉමසමිං ජබ්බෙදීපෙ ආරුමරුම-
ණෙය්‍යකං වතරුමණෙය්‍යකං භුමිරුමණෙය්‍යකං පොකනිරණිරුමණෙය්‍යකං,
අථ බො එතදෙව බහුතරං යදිදං උකකුලවිකුලං තදීවිදුග්ගං බාණ්ණකණ්ටකා-
ධාතං¹ පබ්බතවිසමිං. එවමෙව බො භික්ඛවෙ අප්පකා තෙ සත්තා යෙ මනුස්සා
චුතා මනුස්සෙසු පච්චාජායන්ති. අථ බො එතෙව සත්තා බහුතරං යෙ මනුස්සා
චුතා තීරයෙ පච්චාජායන්ති, -පෙ- තීරවජාතයොනියා පච්චාජායන්ති, -පෙ-
පෙත්තිවිසයෙ පච්චාජායන්ති.

1. 16. 4. 19-21.

-පෙ- එවමෙව බො භික්ඛවෙ අප්පකා තෙ සත්තා යෙ මනුස්සා චුතා
දෙවෙසු පච්චාජායන්ති. අථ බො එතෙව සත්තා බහුතරං යෙ මනුස්සා චුතා
තීරයෙ පච්චාජායන්ති. -පෙ- තීරවජාතයොනියා පච්චාජායන්ති. -පෙ-
පෙත්තිවිසයෙ පච්චාජායන්ති.

1. 16. 4. 22-24.

-පෙ- එවමෙව බො භික්ඛවෙ අප්පකා තෙ සත්තා යෙ දෙවා චුතා
දෙවෙසු පච්චාජායන්ති. අථ බො එතෙව සත්තා බහුතරං යෙ දෙවා චුතා
තීරයෙ පච්චාජායන්ති. -පෙ- අථ බො එතෙව සත්තා බහුතරං යෙ තීරවජාත-
යොනියා පච්චාජායන්ති -පෙ- පෙත්තිවිසයෙ පච්චාජායන්ති.

1. 16. 4. 26-27.

-පෙ- එවමෙව බො භික්ඛවෙ අප්පකා තෙ සත්තා යෙ දෙවා චුතා
මනුස්සෙසු පච්චාජායන්ති. අථ බො එතෙව සත්තා බහුතරං යෙ දෙවා චුතා
තීරයෙ පච්චාජායන්ති. -පෙ- තීරවජාතයොනියා පච්චාජායන්ති. -පෙ-
පෙත්තිවිසයෙ පච්චාජායන්ති.

1. බාණ්ණකණ්ටකාං - ම.ඡ.සා.

1. 16. 4. 14.

... මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්ත්ව කෙනෙක් අග්‍ර වූ පක්‍ඛානොජ-
යන් හා අග්‍ර වූ රස ලබනසුලු වෙත් ද, තෙල සත්ත්වයෝ අලාභ වෙති. වැලිදු යම්
සත්ත්ව කෙනෙක් අග්‍ර ආහාර හා අග්‍ර රස නො ලබන සුලු වෙත් ද අසුලා ගත්
වනමූලඵලයෙන් හෝ කබලින් අල අහරින් හෝ යපෙන් ද, තෙල සත්ත්වයෝ ම
බහුතර වෙති.

1. 16. 4. 15.

... මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්ත්ව කෙනෙක් (වතු: ශ්‍රාවණාඵල
සංඛ්‍යාත) අභීරසයන් (වතුර් මාගී සංඛ්‍යාත) ධර්මසයන් (නිජාණ සංඛ්‍යාත)
විමුක්තිරසයන් ලබනසුලු වෙත් ද, ඵ් සත්ත්වයෝ අලාභ වෙති. වැලිදු යම්
සත්ත්ව කෙනෙක් අභීරස ධර්මස විමුක්තිරස නොලබන සුලු වෙත් ද, තෙල
සත්ත්වයෝ ම බහුතර වෙති. මහණෙනි, එසෙයින් 'අභීරසය - ධර්මසය -
විමුක්තිරසය ලබන සුලු වම්හ'යි මෙසෙයින් හික්මිය යුතුය. මහණෙනි,
තොප විසින් මෙසෙයින් හික්මිය යුතුයි.

1. 16. 4. 16-18.

මහණෙනි, යම්සේ මෙ දඬුවම අරම් රමණීය, වන රමණීය, බිම් රමණීය,
පොකුණු රමණීය අලාභානු වේ. වැලිදු යම් ගොඩවළ තැන්, තද්දුගී, කණු
කටු ගැවසීගත් තැන් හා පඵත විෂමසථාත ඇත් ද, මෙය ම බහුතර වේ.
මහණෙනි, උපරිද්දෙන් ම යම් සත්ත්ව කෙනෙක් මිනිසත් බැවින් ව්‍යුත වූවානු
මනුෂ්‍යයන් කෙරෙහි උපදිත් ද, ඵ් සත්ත්වයෝ අලාභ වෙති. වැලිදු යම් සත්ත්ව
කෙනෙක් මිනිසත් බැවින් ව්‍යුත වූවානු නිරයෙහි උපදිත් ද, තෙල සත්ත්වයෝ
ම බහුතර වෙති. ... තිරිසන්යොන්හි උපදිත් ද, ... ප්‍රෙතවිෂයෙහි උපදිත් ද,
තෙල සත්ත්වයෝ ම බහුතර වෙති.

1. 16. 4. 19-21.

... මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්ත්ව කෙනෙක් මිනිසත් බැවින් ව්‍යුත
වූවානු දෙවියන් කෙරෙහි උපදිත් ද, තෙල සත්ත්වයෝ අලාභ වෙති. වැලිදු යම්
සත්ත්ව කෙනෙක් මිනිසත් බැවින් ව්‍යුත වූවානු නිරයෙහි උපදිත් ද ...
තිරිසන්යොන්හි උපදිත් ද ... ප්‍රෙතවිෂයෙහි උපදිත් ද, තෙල සත්ත්වයෝ ම
බහුතර වෙති.

1. 16. 4. 22-24.

... මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්ත්ව කෙනෙක් දෙවියන් කෙරෙත්
ව්‍යුත වූවානු දෙවියන් කෙරෙහි උපදිත් ද, ඵ් සත්ත්වයෝ අලාභ වෙති.
වැලිදු යම් සත්ත්ව කෙනෙක් දෙවියන් කෙරෙත් ව්‍යුත වූවානු නිරයෙහි උපදිත්
ද ... තිරිසන්යොන්හි උපදිත් ද ... ප්‍රෙතවිෂයෙහි උපදිත් ද තෙල
සත්ත්වයෝ ම බහුතර වෙති.

1. 16. 4. 25-27

... මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්ත්ව කෙනෙක් දෙවියන් කෙරෙත්
ව්‍යුත වූවානු මනුෂ්‍යයන් කෙරෙහි උපදිත් ද, ඵ් සත්ත්වයෝ අලාභ වෙති.
යම් සත්ත්ව කෙනෙක් දෙවියන් කෙරෙත් ව්‍යුත වූවානු නිරයෙහි උපදිත්
ද ... තිරිසන්යොන්හි උපදිත් ද ... ප්‍රෙතවිෂයෙහි උපදිත් ද, තෙල සත්ත්වයෝ
ම බහුතර වෙත්.

1. 16. 4. 28—30

-පෙ- එවමෙව බො භික්ඛවෙ අප්පකා තෙ සත්තා යෙ නිරයා චුතා මුහුසොසු පච්චාජායන්ති. අථ බො එතෙව සත්තා බහුතරං යෙ නිරයා චුතා නිරයෙ පච්චාජායන්ති -පෙ- තිරච්ඡානයොනියා පච්චාජායන්ති -පෙ- පෙතතිවිසයෙ පච්චාජායන්ති.

1. 16. 4. 31—33.

-පෙ- එවමෙව බො භික්ඛවෙ අප්පකා තෙ සත්තා, යෙ නිරයා චුතා දෙවෙසු පච්චාජායන්ති. අථ බො එතෙව සත්තා බහුතරං යෙ නිරයා චුතා නිරයෙ පච්චාජායන්ති -පෙ- තිරච්ඡානයොනියා පච්චාජායන්ති -පෙ- පෙතතිවිසයෙ පච්චාජායන්ති.

1. 16. 4. 34—36.

-පෙ- එවමෙව බො භික්ඛවෙ අප්පකා තෙ සත්තා යෙ තිරච්ඡානයොනියා චුතා මුහුසොසු පච්චාජායන්ති. අථ බො එතෙව සත්තා බහුතරං යෙ තිරච්ඡානයොනියා චුතා නිරයෙ පච්චාජායන්ති -පෙ- තිරච්ඡානයොනියා පච්චාජායන්ති -පෙ- පෙතතිවිසයෙ පච්චාජායන්ති.

1. 16. 4. 37—39.

-පෙ- එවමෙව බො භික්ඛවෙ අප්පකා තෙ සත්තා යෙ තිරච්ඡානයොනියා චුතා දෙවෙසු පච්චාජායන්ති. අථ බො එතෙව සත්තා බහුතරං යෙ තිරච්ඡාන-යොනියා චුතා නිරයෙ පච්චාජායන්ති -පෙ- තිරච්ඡානයොනියා පච්චාජායන්ති -පෙ- පෙතතිවිසයෙ පච්චාජායන්ති.

1. 16. 4. 40—42.

-පෙ- එවමෙව බො භික්ඛවෙ අප්පකා තෙ සත්තා යෙ පෙතතිවිසයා චුතා මුහුසොසු පච්චාජායන්ති. අථ බො එතෙව සත්තා බහුතරං යෙ පෙතතිවිසයා චුතා නිරයෙ පච්චාජායන්ති -පෙ- තිරච්ඡානයොනියා පච්චාජායන්ති -පෙ- පෙතතිවිසයෙ පච්චාජායන්ති.

1. 16. 4. 43—45.

-පෙ- එවමෙව බො භික්ඛවෙ අප්පකා තෙ සත්තා යෙ පෙතතිවිසයා චුතා දෙවෙසු පච්චාජායන්ති. අථ බො එතෙව සත්තා බහුතරං යෙ පෙතතිවිසයා චුතා නිරයෙ පච්චාජායන්ති -පෙ- තිරච්ඡානයොනියා පච්චාජායන්ති. -පෙ- පෙතතිවිසයෙ පච්චාජායන්ති.

[පමුඛදිප පෙය්‍යාලො නිධංගො]

වග්ගො චතුස්සො.

1. 16. 4. 28-30.

මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්ත්ව කෙනෙක් තීරයෙන් ව්‍යුහ වූවාහු මිනිසුන් කෙරෙහි උපදිත් ද, ඒ සත්ත්වයෝ අලාභ වෙති. වැලිදු යම් සත්ත්ව කෙනෙක් තීරයෙන් ව්‍යුහ වූවාහු තීරයෙහි උපදිත් ද ... තිරිසන්යොන්හි උපදිත් ද ... ප්‍රෙතවිෂයෙහි උපදිත් ද, තෙල සත්ත්වයෝ ම බහුතර වෙත්.

1. 16. 4. 31-33.

මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්ත්ව කෙනෙක් තීරයෙන් ව්‍යුහ වූවාහු දෙවියන් කෙරෙහි උපදිත් ද, ඒ සත්ත්වයෝ අලාභ වෙති. වැලිදු යම් සත්ත්ව කෙනෙක් තීරයෙන් ව්‍යුහ වූවාහු තීරයෙහි ම උපදිත් ද ... තිරිසන්යොන්හි උපදිත් ද ... ප්‍රෙතවිෂයෙහි උපදිත් ද, තෙල සත්ත්වයෝ ම බහුතර වෙත්.

1. 16. 4. 34-36.

මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්ත්ව කෙනෙක් තිරිසන්යොතින් ව්‍යුහ වූවාහු මිනිසුන් කෙරෙහි උපදිත් ද, ඒ සත්ත්වයෝ අලාභ වෙති. වැලිදු යම් සත්ත්ව කෙනෙක් තිරිසන්යොතින් ව්‍යුහ වූවාහු තීරයෙහි උපදිත් ද ... තිරිසන්යොන්හි උපදිත් ද ... ප්‍රෙතවිෂයෙහි උපදිත් ද, තෙල සත්ත්වයෝ ම බහුතර වෙත්.

1. 16. 4. 37-39.

මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්ත්ව කෙනෙක් තිරිසන්යොතින් ව්‍යුහ වූවාහු දෙවියන් කෙරෙහි උපදිත් ද, ඒ සත්ත්වයෝ අලාභ වෙති. වැලිදු යම් සත්ත්ව කෙනෙක් තිරිසන්යොතින් ව්‍යුහ වූවාහු තීරයෙහි උපදිත් ද ... තිරිසන්යොන්හි උපදිත් ද ... ප්‍රෙතවිෂයෙහි උපදිත් ද, තෙල සත්ත්වයෝ ම බහුතර වෙති.

1. 16. 4. 40-42.

මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්ත්ව කෙනෙක් ප්‍රෙතවිෂයෙන් ව්‍යුහ වූවාහු මිනිසුන් කෙරෙහි උපදිත් ද, ඒ සත්ත්වයෝ අලාභ වෙති. වැලිදු යම් සත්ත්ව කෙනෙක් ප්‍රෙතවිෂයෙන් ව්‍යුහ වූවාහු තීරයෙහි උපදිත් ද ... තිරිසන්යොන්හි උපදිත් ද ... ප්‍රෙතවිෂයෙහි උපදිත් ද, තෙල සත්ත්වයෝ ම බහුතර වෙත්.

1. 16. 4. 43-45.

මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්ත්ව කෙනෙක් ප්‍රෙතවිෂයෙන් ව්‍යුහ වූවාහු දෙවියන් කෙරෙහි උපදිත් ද, ඒ සත්ත්වයෝ අලාභ වෙති. වැලිදු යම් සත්ත්ව කෙනෙක් ප්‍රෙතවිෂයෙන් ව්‍යුහ වූවාහු තීරයෙහි උපදිත් ද ... තිරිසන්යොන්හි උපදිත් ද ... ප්‍රෙතවිෂයෙහි උපදිත් ද, තෙල සත්ත්වයෝ ම බහුතර වෙත්.

[ජමබුද්ධිප සෙයාලය නිමි.]

සතරවන මහ සි.

1. 16. 5. 1-16.

අභිමිදං භික්ඛවෙ ලාභානා යදිදං ආරක්ඛකතනං¹ - පිණ්ඩපාතිකතනං - පංසුකුලිකතනං - තෙව්වරිකතනං - ධම්මකපිකතනං - විනයධරතනං² - බොහුසඨ්ථං - ථාවරෙය්‍යං - ආකප්පසම්පදා - පරිවාරසම්පදා - මහාපරිවාරනා - කොලපුත්තී - වණණපොකනිරතා - කල්‍යාණවාකකරණතා - අපට්ඨන්තා - අප්පාබාධතාති.

(සොලසපසාදකර ධම්මා නිවසිතා.)

වග්ගො පසුඛමො.

[අච්ඡරාසංඝිකාතවග්ගො*]

1. 16. 6. 1.

අච්ඡරාසංඝිකාතවග්ගොපි වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු පස්මං කුතං³ භාවෙති, අයං ථුවච්ඡි භික්ඛවෙ භික්ඛු අරිත්තාඤ්ඤානො විහරති, සඤ්ඤාසංතකරො ඔවාදපතිකරො අමොඝං රට්ඨපිණ්ඩං භුංඤ්ති. කො පන වාදෙ යෙ තං බහුලිකරොන්ති

1. 16. 6. 2-8.

අච්ඡරාසංඝිකාතවග්ගොපි වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු දුතියං කුතං⁴ භාවෙති, -පෙ- තුතියං කුතං⁵ භාවෙති, - වතුත්ථං කුතං⁶ භාවෙති - තේතනං වෙතො - විමුත්තං භාවෙති, - කරුණං වෙතො විමුත්තං භාවෙති, - මුද්දනං වෙතො විමුත්තං භාවෙති, - උපෙකං වෙතො විමුත්තං භාවෙති, අයං ථුවච්ඡි භික්ඛවෙ භික්ඛු අරිත්තාඤ්ඤානො විහරති, සඤ්ඤාසංතකරො ඔවාදපතිකරො අමොඝං රට්ඨ - පිණ්ඩං භුංඤ්ති. කො පන වාදෙ, යෙ තං බහුලිකරොන්ති.

1. 16. 6. 9-12.

-පෙ- කායෙ කායානුපය්‍යි විහරති ආනාපි සම්පජානො සතිමා විනයෙය්‍ය ලොකෙ අභිඤ්ඤාදේමනස්සං, -පෙ- වෙදනාසු වෙදනානුපය්‍යි විහරති, -පෙ- විභෞ විතරානුපය්‍යි විහරති, -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපය්‍යි විහරති ආනාපි සම්පජානො සතිමා විනයෙය්‍ය ලොකෙ අභිඤ්ඤාදේමනස්සං =

1. ආරක්ඛකතනං - ඉත්ථං.

2. විනයධරතනං - සො. PTS

3. පස්මස්සංඝං - සි.මු.

4. දුතියස්සංඝං - සි.මු.

5. තුතියස්සංඝං - සි.මු.

6. වතුත්ථස්සංඝං - සි.මු.

7. විරියං - ඉත්ථං.

* කුතාච්ඡෙතො - PTS

1. 16. 5. 1-16.

මහණෙනි, යම් ආරණ්‍යක බවෙක් වේ ද, ... පිණ්ඩපාතික බවෙක් වේ ද, ... පංසුකුලික බවෙක් වේ ද, ... නෙව්වරික බවෙක් වේ ද, ... ධම්මකපික බවෙක් වේ ද, ... විනයධර බවෙක් වේ ද, ... ඛනුශ්‍රාත බවෙක් වේ ද, ... ස්ථාවරප්‍රාණා බවෙක් වේ ද, ... ආකලසමප්‍රත්තියෙක් වේ ද, ... පරිවාර-සමප්‍රත්තියෙක් වේ ද, ... මහපිරිවර ඇති බවෙක් වේ ද, ... කුලපුත් බවෙක් වේ ද, ... රූපසමප්‍රත්ත බවෙක් වේ ද, ... බස්කම්හි මිසුරා හඬ ඇති බවෙක් වේ ද, ... අලෝචිත බවෙක් වේ ද, ... ආරෝග්‍යසමප්‍රත්තියෙක් වේ ද, මෙය ලාභයන් අනුරෙහි එකාත්ත ලාභය වේ.

[සංකල්පාත්මකාදිකාරධම්ම නිමි]

පස්වන වග සි.

[අවජරාසනිසාත වගීය]

1. 16. 6. 1.

මහණෙනි, ඉදින් මහණ ඇතිලි පොළන පමණ කලෙකුළු ප්‍රථමධ්‍යානය භවා නම්, මහණෙනි, මේ මහණ නොහළ දහන් ඇතිව වසනිසි කියනු ලැබේ. ආරාමාසනය කරන්නේ (ආරාමාත් වහන්සේගේ) අවවාදය පිළිපදනේ රට වැසියාගේ (සම්පාත හෙයින්) නොසිත් වූ පිණ්ඩපාතය වළඳනිසි කියනු ලැබේ. යම් කෙනෙක් එය බහුල වශයෙන් කෙරෙත් නම් කවර කථා ය.

1. 16. 6. 2-8.

මහණෙනි, ඉදින් මහණ අසුරා ගසන පමණ කලෙකුළු ද්විතීයධ්‍යානය භවා නම්, ... තෘතීයධ්‍යානය භවා නම්, ... චතුර්ධ්‍යානය භවා නම්, ... (අපිණ්ණප්‍රාණා වූ) ජෛත්‍රිවිභ්‍යවිමුක්තිය භවා නම්, ... කරුණාවිතතවිමුක්තිය භවා නම්, ... මාද්‍යතාවිතතවිමුක්තිය භවා නම්, ... උපෙක්‍ෂාවිතතවිමුක්තිය භවා නම්, ... මහණෙනි මේ මහණ නොහළ දහන් ඇතිව වසනිසි කියනු ලැබේ. ආරාමාසනය කරන්නේ අවවාදය පිළිපදනේ රට වැසියාගේ (සම්පාත හෙයින්) නොසිත් වූ පිණ්ඩපාතය වළඳනිසි කියනු ලැබේ. යම් කෙනෙක් එය බහුල වශයෙන් කෙරෙත් නම් කවර කථා ය.

1. 16. 6. 9-12.

... (අටලෝස් වැදූරාම්) කයෙහි කය අනුව දක්නේ කෙලෙස් නවන වැර ඇත්තේ, සමසන්ප්‍රඥ ඇත්තේ, සමානිමත් වූයේ, (කායසංකප්පාත) ලෙව්හි (පසුදිකාමගුණිකතාමණව වූ) දළ ලෝභය ද (ප්‍රතිසංසිප්පසුකත) දොම්නස ද දුරු කොට වෙසේ ද, ... (නවමිධ වෙදනාවන්හි) වේදනාව අනුව දක්නේ වෙසේ ද, ... (ජොඩිග ප්‍රහෙද) විතතයෙහි, ... (පසුදිනිවරණාදි) ධර්මයන්හි ධර්මය අනුව දක්නේ, කෙලෙස් නවන වැර ඇත්තේ, සමසන්ප්‍රඥ ඇත්තේ, සමානිමත් වූයේ, ලෙව්හි අභිධ්‍යාව හා දොම්නස දුරුලා වෙසේ ද ...

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

1. 16. 6. 13-16.

-පෙ- අනුප්පන්නානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං අනුප්පාදය ඡන්දං ජනෙති වායමති, විරියං¹ ආරහති, විතතං පග්ගණ්හාති, පදහති. -පෙ- උප්පන්නානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පහානාය ඡන්දං ජනෙති, වායමති, විරියං ආරහති, විතතං පග්ගණ්හාති, පදහති. -පෙ- අනුප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං උප්පාදය ඡන්දං ජනෙති, වායමති, විරියං ආරහති, විතතං පග්ගණ්හාති, පදහති. -පෙ- උප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං ඩ්ඨියා අසමෝසාය භියෙසාභාවාය වෙසුලාය භාවනාය පාරිපුරියා ඡන්දං ජනෙති, වායමති, විරියං ආරහති, විතතං පග්ගණ්හාති, පදහති. -පෙ-

1. 16. 6. 17-20.

-පෙ- ඡන්ද සමාධි පබ්බතසංඝාර-සමනහාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති, -පෙ- විරිය සමාධි, -පෙ- විතතසමාධි, -පෙ- විමංසාසමාධි පබ්බතසංඝාර සමනනා-ගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති. -පෙ-

1. 16. 6. 21-25.

-පෙ- සද්ධිඤ්ඤා භාවෙති, -පෙ- විරිඤ්ඤා² භාවෙති, -පෙ- සතිඤ්ඤා භාවෙති, -පෙ- සමාධිඤ්ඤා භාවෙති, -පෙ- පඤ්ඤාඤ්ඤා භාවෙති. -පෙ-

1. 16. 6. 26-30

-පෙ- සද්ධාබලං භාවෙති -පෙ- විරියබලං¹ භාවෙති -පෙ- සතිබලං භාවෙති -පෙ- සමාධිබලං භාවෙති -පෙ- පඤ්ඤාබලං භාවෙති. -පෙ-

1. 16. 6. 31-37.

-පෙ- සතිසමෝඤ්ඤා භාවෙති, -පෙ- ධම්මවිවිච්ඡාදානං භාවෙති, -පෙ- විරියසමෝඤ්ඤා භාවෙති, -පෙ- පිතිසමෝඤ්ඤා භාවෙති, -පෙ- පසංඤාසමෝඤ්ඤා භාවෙති, -පෙ- සමාධිසමෝඤ්ඤා භාවෙති, -පෙ- උපෙක්ඛාසමෝඤ්ඤා භාවෙති. -පෙ-

1. 16. 6. 38-45.

-පෙ- සමමාදිට්ඨිං භාවෙති, -පෙ- සමමාසංකප්පං භාවෙති, -පෙ- සමමාචාරං භාවෙති, -පෙ- සමමාකම්මනං භාවෙති, -පෙ- සමමාආර්ථං භාවෙති, -පෙ- සමමාචාරාමං භාවෙති, -පෙ- සමමාසතිං භාවෙති, -පෙ- සමමාසමාධිං භාවෙති. -පෙ-

1. විරියං - මත්තං. 2. විරිඤ්ඤා - ඉත්තං.

1. 16. 6. 13--16

නූපත් ලොහාදි ලාමක අකුශල ධම්මයන්ගේ අනුතපාදය පිණිස (තර්ක-කම්පනා) කුශලච්ඡේදය උපදවා ද, ... වයම්හි යෙදේ ද කාසික වෛතසික විජීය අරඹා ද, සංජාතවිජීයෙන් සිත නගා නබා ද, ප්‍රධන් විජී කෙරේ ද, උපත් ලාමක අකුශලධම්මයන්ගේ ප්‍රකාශය පිණිස කුශලච්ඡේදය උපදවා ද, ව්‍යායාම කෙරේ ද, වැර අරඹා ද, සිත නගා නබා ද, ප්‍රධන් විජී කෙරේ ද, ... නූපත් කුශල ධම්මයන්ගේ උතපාදය පිණිස ඡන්දය දනවා ද, ව්‍යායාම කෙරේ ද, වැර අරඹා ද, සිත නගා නබා ද, ප්‍රධන් විජීය කෙරේ ද ... උපත් කුශලධම්මයන්ගේ ධර්මය පිණිස නො නස්නා පිණිස, භූයසභව පිණිස, විපුල බව පිණිස, වැඩිම පිණිස, පිරිපුන් බව පිණිස ඡන්දය දනවා ද, වැයම් කෙරේ ද, වැර අරඹා ද, සිත නගා නබා ද ප්‍රධන් විජීය කෙරේ ද- ...

1. 16. 6. 17--20

... කතනුකම්පනාඡන්දය පැවති සමාධිය හා චතුකිච්චසංධික ප්‍රධාන සංස්කාරයන්ගෙන් සමන්විත වූ සෘද්ධිපාදය වඩා ද, ... විජීය ඇසිරි කොට පැවති සමාධිය හා, ... විභතය ඇසිරි කොට පැවති සමාධිය හා, ... විමොක්ඛා ව ඇසිරි කොට පැවති සමාධිය හා ප්‍රධාන සංස්කාරයන්ගෙන් සමන්විත වූ සෘද්ධිපාදය වඩා ද ...

1. 16. 6. 21 25

... ශ්‍රද්ධාඡ්‍යය වඩා ද, ... විමේඡ්‍යය වඩා ද, ... සමාතිඡ්‍යය වඩා ද, ... සමාධිඡ්‍යය වඩා ද, ... ප්‍රඥාඡ්‍යය වඩා ද ...

1. 16. 6. 26--30

... ශ්‍රද්ධාබලය වඩා ද, ... විජීබලය වඩා ද, ... සමාතිබලය වඩා ද, ... සමාධිබලය වඩා ද, ... ප්‍රඥාබලය වඩා ද ...

1. 16. 6. 31--37

... සමාතිසමෝධායකතය වඩා ද, ... ධර්මවිවිධසමෝධායකතය වඩා ද, ... විජීසමෝධායකතය වඩා ද, ... ප්‍රීතිසමෝධායකතය වඩා ද, ... ප්‍රශ්න-සමෝධායකතය වඩා ද, ... සමාධිසමෝධායකතය වඩා ද ... උපෙක්ඛා සමෝධායකතය වඩා ද ...

1. 16. 6. 38--45

... සමන්ග්දූෂටිය වඩා ද, ... සමන්සංකල්පය වඩා ද, ... සමන්-වචනය වඩා ද, ... සමන්කම්පනතය වඩා ද, ... සමන්ග්ගාඡ්චය වඩා ද, ... සමන්ව්‍යායාමය වඩා ද, ... සමන්සමාතිකතය වඩා ද, ... සමන්සමාධිය වඩා ද ...

1. 16. 6. 46—53.

-පෙ- අර්ථකතනං රූපසංකුද්ධං ඛිද්ධං රූපානි පස්සති පරිභතානි සුවණණ-
 දුබ්බණණානි, තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමිති එවං සංකුද්ධං හොති. -පෙ-
 අර්ථකතනං රූපසංකුද්ධං ඛිද්ධං රූපානි පස්සති අපමාණානි සුවණණ-
 දුබ්බණණානි, තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමිති එවං සංකුද්ධං හොති. -පෙ-
 අර්ථකතනං අරූපසංකුද්ධං ඛිද්ධං රූපානි පස්සති පරිභතානි සුවණණ-
 දුබ්බණණානි, තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමිති එවං සංකුද්ධං හොති. -පෙ-
 අර්ථකතනං අරූපසංකුද්ධං ඛිද්ධං රූපානි පස්සති අපමාණානි සුවණණ-
 දුබ්බණණානි, තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමිති එවං සංකුද්ධං හොති. අර්ථකතනං
 අරූපසංකුද්ධං ඛිද්ධං රූපානි පස්සති නිලානි නිලවණණානි නිලනිදස්සනානි
 නිලනිභාසානි, තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමිති එවං සංකුද්ධං හොති. -පෙ-
 අර්ථකතනං අරූපසංකුද්ධං ඛිද්ධං රූපානි පස්සති පිතානි පිතවණණානි
 පිතනිදස්සනානි පිතනිභාසානි, තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමිති එවං සංකුද්ධං
 හොති. -පෙ- අර්ථකතනං අරූපසංකුද්ධං ඛිද්ධං රූපානි පස්සති ලොභිතකානි
 ලොභිතකවණණානි ලොභිතකනිදස්සනානි ලොභිතකනිභාසානි, තානි
 අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමිති එවං සංකුද්ධං හොති. -පෙ- අර්ථකතනං අරූපසංකුද්ධං
 ඛිද්ධං රූපානි පස්සති ඔදනානි ඔදනවණණානි ඔදනනිදස්සනානි ඔදන-
 නිභාසානි, තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමිති එවං සංකුද්ධං හොති. -පෙ-

1. 16. 6., 54—61.

-පෙ- රූපි රූපානි පස්සති -පෙ- අර්ථකතනං අරූපසංකුද්ධං ඛිද්ධං රූපානි
 පස්සති. -පෙ- සුභතෙතව අධිමුතෙතො හොති. -පෙ- සබ්බසො රූපසංකුද්ධං
 සමතිකකමං පටිසංකුද්ධං අපමාණං නානත්තසංකුද්ධං අමතසිකාරු
 අනතො ආකාසොති ආකාසානඤ්චායතනං උපසම්පජ්ජි විහරති. -පෙ-
 සබ්බසො ආකාසානඤ්චායතනං සමතිකකමං අනතං විකුද්ධණනති
 විකුද්ධණඤ්චායතනං උපසම්පජ්ජි විහරති. -පෙ- සබ්බසො විකුද්ධණඤ්චා-
 යතනං සමතිකකමං නත්ති නිකුද්ධිති ආනිකුද්ධඤ්චායතනං උපසම්පජ්ජි විහරති.
 -පෙ- සබ්බසො ආනිකුද්ධඤ්චායතනං සමතිකකමං තෙවසංකුද්ධාසංකුද්ධ-
 යතනං උපසම්පජ්ජි විහරති. -පෙ- සබ්බසො තෙවසංකුද්ධාසංකුද්ධයතනං
 සමතිකකමං සංකුද්ධවේදිනිතරොධං උපසම්පජ්ජි විහරති. -පෙ-

1. 16. 6. 62—72.

-පෙ- පඨවිකසිණං භාවෙති, -පෙ- ආපොකසිණං භාවෙති, -පෙ- තෙජෝ-
 කසිණං භාවෙති, -පෙ- වායොකසිණං භාවෙති, -පෙ- නිලකසිණං භාවෙති,
 -පෙ- පිතකසිණං භාවෙති, -පෙ- ලොභිතකසිණං භාවෙති, -පෙ- ඔදන-
 කසිණං භාවෙති, -පෙ- ආකාසකසිණං භාවෙති, -පෙ- විකුද්ධකසිණං
 භාවෙති, -පෙ- ආලොකකසිණං භාවෙති -පෙ-

1. 16. 6. 46-53

... එකෙක් අධ්‍යාත්මයෙහි රූප සංඥ ඇත්තේ නො වැඩු හුවණ් දුච්ඡි වූ බාහිර රූපයන් දක්නේය; ඒ (නිමිත්තරූපයන්) මැඩ දන්මි, දක්මි යන මෙබඳු සංඥ ඇත්තේ වේ ද, ... අධ්‍යාත්මයෙහි රූපසංඥ ඇත්තේ වඩනා ලද හුවණ් දුර්වණ් වූ බාහිර රූපයන් දක්නේය; ඒ රූපයන් මැඩ දන්මි, දක්මි යන මෙ බඳු සංඥ ඇත්තේ වේ ද, ... එකෙක් අධ්‍යාත්මයෙහි අරූප සංඥ ඇත්තේ පරිත්ත වූ හුවණ් දුච්ඡි වූ බාහිර රූපයන් දක්නේ ය; ඒ රූපයන් මැඩ දන්මි, දක්මි යන මෙබඳු සංඥ ඇත්තේ වේ ද, ... එකෙක් අධ්‍යාත්මයෙහි අරූප සංඥ ඇත්තේ වඩනා ලද හෙයින් අප්‍රමාණ වූ හුවණ් දුච්ඡි වූ බාහිර රූපයන් දක්නේය; ඒ රූපයන් මැඩ දන්මි, දක්මි යන මෙ බඳු සංඥ ඇත්තේ ද, ... අධ්‍යාත්මයෙහි අරූපසංඥ ඇත්තේ නිල් වූ, නිල්වත් වූ, අසමිතික නිල්වණ් ඇති, නිල්වාහාස ඇති බාහිර රූපයන් දක්නේය; ඒ රූපයන් මැඩ දන්මි, දක්මි යන මෙ බඳු සංඥ ඇත්තේ වේ ද, ... එකෙක් අධ්‍යාත්මයෙහි අරූපසංඥ ඇත්තේ පිත (කහ) වූ පිතවණ් වූ අසමිතික පිතවණ් ඇති පිතවාහාස ඇති බාහිර රූපයන් දක්නේය; ඒ රූපයන් මැඩ දන්මි, දක්මි යන මෙබඳු සංඥ ඇත්තේ වේ ද, ... එකෙක් අධ්‍යාත්මයෙහි අරූපසංඥ ඇත්තේ රතු වූ රතුවාහා ඇති නොමුහු රතු පාහා ඇති රත්පාහායෙන් බබලන බාහාරි රූ දක්නේය; ඒ රූපයන් මැඩ දන්මි, දක්මි යන මෙබඳු සංඥ ඇත්තේ වේ ද, ... එකෙක් අධ්‍යාත්මයෙහි රූපසංඥ ඇත්තේ සුදු වූ සුදු පාහා ඇති, නොමුහු සුදු පාහා ඇති, සුදුපාහායෙන් බබලන බාහාරි රූ දක්නේය; ඒ රූපයන් මැඩ දන්මි, දක්මි යන මෙබඳු සංඥ ඇත්තේ වේ ද ...

1. 16. 6. 54-61

... (නිලකසිණාදි වශයෙන් උපන්) රූපධ්‍යාත ඇත්තේ (ධ්‍යාතවක්‍ෂුසින්) රූපයන් දක්නේ ද, ... අධ්‍යාත්මයෙහි අරූපසංඥ ඇත්තේ බාහාරි රූ දක්නේ ද, ... ශුභයයි ම ගෙණ ඇළුනේ වේ ද, ... සඵප්‍රකාරයෙන් රූපාවචර-ධ්‍යාත සංඥවත් ඉක්මවීමෙන්, (දශවිධ) ප්‍රතිසංඥවත්ගේ අයනගමයෙන්, (සිටුසාලීන් වැදූරාමි) තාතාභ්‍යසංඥවත් මෙනෙහි නොකිරීමෙන්, 'ආකාශය අතන්තය'යි ආකාශානන්තායතනයට පාමිණ වෙතේ ද, ... සඵප්‍රකාරයෙන් ආකාශානන්තායතනය ඉක්මවා 'විඤ්ඤා අතන්තය'යි විඤ්ඤානන්තායතනයට පාමිණ වෙතේ ද, ... සඵප්‍රකාරයෙන් විඤ්ඤානන්තායතනය ඉක්මවා 'කිසිත් නැත'යි ආකිඤ්ඤානන්තායතනයට පාමිණ වෙතේ ද, ... සඵප්‍රකාරයෙන් ආකිඤ්ඤානන්තායතනය ඉක්මවා නෛවසංඥානාසංඥායතනයට පාමිණ වෙතේ ද, ... සඵප්‍රකාරයෙන් නෛවසංඥානාසංඥායතනය ඉක්මවා සංඥවෙදහිත නිරෝධයට පාමිණ වෙතේ ද ...

1. 16. 6. 62-72

... පඤ්චකසිණ ධ්‍යානය වඩා ද, ... ආලෝකසිණ ධ්‍යානය වඩා ද, ... තෙජෝකසිණ ධ්‍යානය වඩා ද, ... වායෝකසිණ ධ්‍යානය වඩා ද, ... නිලකසිණ ධ්‍යානය වඩා ද, ... පිත කසිණ ධ්‍යානය වඩා ද, ... ලොහිතකසිණ ධ්‍යානය වඩා ද, ... ඔද්‍යාකසිණ ධ්‍යානය වඩා ද, ... ආකාශ කසිණ ධ්‍යානය වඩා ද, ... විඤ්ඤා කසිණ ධ්‍යානය වඩා ද, ... ආලෝක කසිණ ධ්‍යානය වඩා ද, ...

1. 16. 6. 73-82.

-පෙ- අසුභසඤ්ඤාං භාවෙති, -පෙ- මරණසඤ්ඤාං භාවෙති, -පෙ- ආභාරෙ පටිකකුලසඤ්ඤාං භාවෙති, -පෙ- සබ්බලොකෙ අතභීරතසඤ්ඤාං¹ භාවෙති, -පෙ- අනිච්චසඤ්ඤාං භාවෙති, අනිච්ච දුක්ඛසඤ්ඤාං භාවෙති, -පෙ- දුක්ඛෙ අතභාවසඤ්ඤාං භාවෙති, -පෙ- පනාණසඤ්ඤාං භාවෙති, -පෙ- විරුගසඤ්ඤාං භාවෙති, -පෙ- නිරෝධසඤ්ඤාං භාවෙති -පෙ-

1. 16. 6. 83-92.

-පෙ- අනිච්චසඤ්ඤාං භාවෙති, -පෙ- අතභාවසඤ්ඤාං භාවෙති, -පෙ- මරණසඤ්ඤාං භාවෙති, -පෙ- ආභාරෙ පටිකකුලසඤ්ඤාං භාවෙති, -පෙ- සබ්බලොකෙ අතභීරතසඤ්ඤාං භාවෙති, -පෙ- අට්ඨිකසඤ්ඤාං භාවෙති, -පෙ- පුලවකසඤ්ඤාං භාවෙති, -පෙ- විනිලකසඤ්ඤාං භාවෙති, -පෙ- විච්ඡේදක-සඤ්ඤාං භාවෙති, -පෙ- උද්ඛ්වාතකසඤ්ඤාං භාවෙති -පෙ-

1. 16. 6. 93-102.

-පෙ- බුද්ධානුස්සතිං භාවෙති, -පෙ- ධම්මානුස්සතිං භාවෙති, -පෙ- සංඝා-නුස්සතිං භාවෙති, -පෙ- සීලානුස්සතිං භාවෙති, -පෙ- වාගානුස්සතිං භාවෙති, -පෙ- දෙව්භානුස්සතිං භාවෙති, -පෙ- ආනාපාතසතිං භාවෙති, -පෙ- මරණසතිං භාවෙති, -පෙ- කායගතාසතිං භාවෙති, -පෙ- උපසමානුස්සතිං භාවෙති -පෙ-

1. 16. 6. 103-142.

-පෙ- පඨමජ්ඣානසහගතං සද්ධිඤ්ඤාං භාවෙති, -පෙ- විරිඨිඤ්ඤාං² භාවෙති, -පෙ- සතිඤ්ඤාං භාවෙති, -පෙ- සමාධිඤ්ඤාං භාවෙති, -පෙ- පඤ්ඤාඤ්ඤාං භාවෙති, -පෙ- සංඛාබලං භාවෙති, -පෙ- විරියබලං භාවෙති, -පෙ- සතිබලං භාවෙති, -පෙ- සමාධිබලං භාවෙති, -පෙ- පඤ්ඤාබලං භාවෙති. දුතියජ්ඣානසහගතං -පෙ- තතියජ්ඣානසහගතං -පෙ- චතුත්ථජ්ඣානසහගතං පඤ්ඤාබලං භාවෙති -පෙ-

1. 16. 6. 143-182.

-පෙ- මෙත්තාසහගතං -පෙ- කරුණාසහගතං -පෙ- මුද්දිතාසහගතං -පෙ- උපෙක්ඛාසහගතං සද්ධිඤ්ඤාං භාවෙති, -පෙ- විරිඨිඤ්ඤාං භාවෙති, -පෙ- සතිඤ්ඤාං භාවෙති, -පෙ- සමාධිඤ්ඤාං භාවෙති, -පෙ- පඤ්ඤාඤ්ඤාං භාවෙති, -පෙ- සංඛාබලං භාවෙති, -පෙ- විරියබලං භාවෙති, -පෙ- සතිබලං භාවෙති, -පෙ- සමාධිබලං භාවෙති, -පෙ- පඤ්ඤාබලං භාවෙති, අයං වුච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු අරිහතජ්ඣානො විහරති, සඤ්ඤාසහකරො ඔවාදපතිකරො අමොඝං රට්ඨමිණං භුඤ්ඤති. කො පන වාදෙ යෙ තං බහුලිකරොන්ති.

වග්ගො ජමධා

(අච්ඡරා සංඝානවග්ගෙ පෙය්‍යාල මුඛෙන නිද්දිධංගොති ආර්ථිකාසාධික සුත්තසතං?)

1. අතභීරතසඤ්ඤාං - ම. ඡ. සං. 2. විරිඨිඤ්ඤාං - මජ්ඣ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

[කායගතාසතීවග්ගො]

1. 16. 7. 1.

යස්ස කස්සචී භික්ඛවෙ මහාසමුද්දෙ වෙනසා ථුටො, අනෙතාගධා තස්ස කුණ්ඨදියො යා කාචී සමුද්දඛාමා. එවමෙව බො¹ භික්ඛවෙ යස්ස කස්සචී කායගතාසතී භාවිතා ඛුල්ලිකතා, අනෙතාගධා තස්ස කුසලා ධම්මා, යෙ කෙචි විජ්ජාභාගියා.²

1. 16. 7. 2-8.

එකධම්මො භික්ඛවෙ භාවිතො ඛුල්ලිකතො මහතො සංවෙගාය සංවත්තති,
-පෙ- මහතො අත්ථාය සංවත්තති, -පෙ- මහතො යොගකෙතමාය සංවත්තති,
-පෙ- සතිසමපජ්ඣාය සංවත්තති, -පෙ- සද්දණ්දස්සනපටිලාභාය සංවත්තති,
-පෙ- දිට්ඨධම්මසුඛවිභාරය සංවත්තති, -පෙ- විජ්ජාවිමුක්තිඵලසච්ඡිකිරියාය,
සංවත්තති. තතමො එකධම්මො: කායගතාසතී. අයං බො භික්ඛවෙ
එකධම්මො භාවිතො ඛුල්ලිකතො මහතො සංවෙගාය සංවත්තති, මහතො
අත්ථාය සංවත්තති, මහතො යොගකෙතමාය සංවත්තති, සතිසමපජ්ඣාය
සංවත්තති, සද්දණ්දස්සනපටිලාභාය සංවත්තති, දිට්ඨධම්මසුඛවිභාරය
සංවත්තති, විජ්ජාවිමුක්තිඵලසච්ඡිකිරියාය සංවත්තති.

1. 16. 7. 9-12

එකධම්මො භික්ඛවෙ භාවිතො ඛුල්ලිකතො කායොපි පස්සමාති, -පෙ-
චිත්තමපි පස්සමාති, -පෙ- චිත්තකම්මාරාධපි චූපසම්මන්ති, -පෙ- කෙවලාපි
විජ්ජාභාගියා ධම්මා භාවතාපාරිපූරිං ගච්ඡන්ති. තතමෙමිං එකධම්මො:
කායගතාසතීයා. ඉමෙමිං බො භික්ඛවෙ එකධම්මො භාවිතො ඛුල්ලිකතො
කායොපි පස්සමාති, චිත්තමපි පස්සමාති, චිත්තකම්මාරාධපි චූපසම්මන්ති,
කෙවලාපි විජ්ජාභාගියා ධම්මා භාවතාපාරිපූරිං ගච්ඡන්ති.³

1. 16. 7. 13.

එකධම්මො භික්ඛවෙ භාවිතො ඛුල්ලිකතො අනුප්පන්නා වෙව අකුසලා
ධම්මා නුප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ච අකුසලා ධම්මා පභීයන්ති. තතමෙමිං
එකධම්මො: කායගතාසතීයා. ඉමෙමිං බො භික්ඛවෙ එකධම්මො භාවිතො
ඛුල්ලිකතො අනුප්පන්නා වෙව අකුසලා ධම්මා නුප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ච
අකුසලා ධම්මා පභීයන්ති.

1. 16. 7. 14.

එකධම්මො භික්ඛවෙ භාවිතො ඛුල්ලිකතො අනුප්පන්නා වෙව කුසලා ධම්මා
උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ච කුසලා ධම්මා භියෙසාභාවාය වෙපුලලාය
සංවත්තන්ති. තතමෙමිං එකධම්මො: කායගතාසතීයා. ඉමෙමිං බො භික්ඛවෙ
එකධම්මො භාවිතො ඛුල්ලිකතො අනුප්පන්නා වෙව කුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති,
උප්පන්නා ච කුසලා ධම්මා භියෙසාභාවාය වෙපුලලාය සංවත්තන්ති.

1. එවමෙව - මෙසා. 2. විජ්ජාභාගියාති - මෙසා. 3. ගච්ඡන්ති - මෙසා.

[කායගතාසනි වගීය]

1. 16. 7. 1.

මහණෙනි, යම් කිසිවකු විසින් මහසමුදුර සිතින් පහස්තා ලද්දේ නම්, මහමුහුදට ගලා බස්තා යම් කිසි කුඩා තදිනු වෙන් ද, ඔහු එයට ඇතුළත් වෙති. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් කිසිවකු විසින් කාගියාසී (කායගතාසනීය) වඩන ලද්දේ බහුල වශයෙන් කරුණ ලද්දේ වේ ද, අභට්ඨකු භරතය කරුණ යම් කිසි කුශල ධර්මයෝ වෙන් නම්, ඔහු එයට (කායගතාසනීයට) ඇතුළත් වෙති.

1. 16. 7. 2—8.

මහණෙනි, එක් ම ධර්මයක් වඩන ලද්දේ බහුල වශයෙන් කරුණ ලද්දේ මහත් වූ සංවෛශය පිණිස පවත්නේය... මහත් වූ අභීය (සතරමග) පිණිස පවත්නේය... මහත් වූ යෝගසෙමය (සතර ශ්‍රාමණ්ඩල) පිණිස පවත්නේය සමානිය හා සමසක්ප්‍රඥව පිණිස පවත්නේය... ඥානදර්ශනප්‍රතිලාභය (දිව්‍ය චූෂණ) පිණිස පවත්නේය. ඉතාත්මනාවසුඛ විභරණය පිණිස පවත්නේය. විද්‍යා - විමුක්තිඵල (මානීප්‍රඥ - සම්ප්‍රසන්නධර්ම - අභිත්ඵල) ප්‍රත්‍යාවේෂා කිරීම පිණිස පවත්නේය. කවර එක ම ධර්මයක යන්: කායගතාසනීය යි. මහණෙනි, මේ එක් ධර්මය වඩන ලද්දේ බහුල වශයෙන් කරුණ ලද්දේ මහත් සංවෛශය පිණිස පවත්නේය... මහත් අභීය පිණිස පවත්නේය... මහත් යෝගසෙමය පිණිස පවත්නේය... සමානිය හා සමසක් ප්‍රඥව පිණිස පවත්නේය... ඥානදර්ශනප්‍රතිලාභය පිණිස පවත්නේය... අභට්ඨකු විභරණය පිණිස පවත්නේය... විද්‍යා - විමුක්ති - ඵල ප්‍රත්‍යාවේෂ කිරීම පිණිස පවත්නේය.

1. 16. 7. 9—12.

මහණෙනි, එක් ම ධර්මයක් වැඩු කල්හි බහුල වශයෙන් (පුරුදු) කළ කල්හි කය ද (නාම - කර්ම දෙකාය) සන්තිදෙයි... සිත ද සන්තිදෙයි... විතනී විචාරයෝ ද සන්තිදෙත්... සියලු විද්‍යානීය ධර්මයෝ ද භාවනායෙන් පිරිපුන් බවට යෙත්. කවර එක් ධර්මයක් වැඩු කල්හි යන්: කායගතාසනීය යි මහණෙනි, මේ එක් ම ධර්මය වැඩු කල්හි බහුල වශයෙන් (පුරුදු) කළ කල්හි කය ද සන්තිදෙයි. සිත ද සන්තිදෙයි. විතනී විචාරයෝ ද සන්තිදෙත්. සියලු විද්‍යානීය ධර්මයෝ ද භාවනායෙන් පිරිපුන් බවට යෙත්.

1. 16. 7. 13.

මහණෙනි, එක් ම ධර්මයක් වැඩු කල්හි බහුල වශයෙන් පුරුදු කළ කල්හි නූපත් අකුශලධර්මයෝ ද නූපදිත්. උපත් අකුශලධර්මයෝ ද ප්‍රතිණ වෙත්. කවර එක් ධර්මයක් වැඩු කල්හි යන්: කාගියාසී යි. මහණෙනි, මේ එක් ම ධර්මය වැඩු කල්හි බහුල වශයෙන් කළ කල්හි නූපත්තා වූ ද අකුශලධර්මයෝ නූපදිත්. උපත්තා වූ ද අකුශලධර්මයෝ ප්‍රතිණ වෙත්.

1. 16. 7. 14.

මහණෙනි, එක් ම ධර්මයක් වැඩු කල්හි බහුල වශයෙන් පුරුදු කළ කල්හි නූපත්තා වූ ද කුශලධර්මයෝ උපදිත්. උපත්තා වූ කුශලධර්මයෝ ද භූයස්භවය පිණිස විපුල බව පිණිස පවත්නාහ. කවර එක් ධර්මයක් වැඩු කල්හි යන්: කාගියාසී (වැඩු කල්හි) යි. මහණෙනි, මේ එක් ධර්මය වැඩු කල්හි බහුල වශයෙන් කළ කල්හි නූපත්තා වූ ද කුශලධර්මයෝ බොහෝ බව පිණිස විපුල බව පිණිස පවත්නාහ.

1. 16. 7. 15—19.

එකධම්මෙ භික්ඛවෙ භාවිතො බහුලීකතො අවිජ්ජා පතියති, -පෙ- විජ්ජා උප්පජ්ජති. -පෙ- අසම්මානො පතියති, -පෙ- අනුසයා සමුග්ගානං ගවජන්ති, -පෙ- සංකොඤ්ඤා පතියන්ති. කතමෙසම් එකධම්මො: කායගතාය සතියා. ඉමෙසම් බො භික්ඛවෙ එකධම්මෙ භාවිතො බහුලීකතො අවිජ්ජා පතියති, විජ්ජා උප්පජ්ජති. අසම්මානො පතියති, අනුසයා සමුග්ගානං ගවජන්ති, සංකොඤ්ඤා පතියන්ති.¹

1. 16. 7. 20—21.

එකධම්මො භික්ඛවෙ භාවිතො බහුලීකතො පඤ්ඤාපහෙදාය සංවත්තති, -පෙ- අනුපාදා පරිනිබ්බාණාය සංවත්තති, කතමො එකධම්මො: කායගතා සති. අයං බො භික්ඛවෙ එකධම්මො භාවිතො බහුලීකතො පඤ්ඤාපහෙදාය සංවත්තති, අනුපාදා පරිනිබ්බාණාය සංවත්තති.²

1. 16. 7. 22—24.

එකධම්මෙ භික්ඛවෙ භාවිතො බහුලීකතො අනෙකධාතූපට්ඨෙධො හොති, -පෙ- නානාධාතූපට්ඨෙධො හොති, -පෙ- අනෙකධාතූපට්ඨෙධො හොති. කතමෙසම් එකධම්මො: කායගතාය³ සතියා. ඉමෙසම් බො භික්ඛවෙ එකධම්මෙ භාවිතො බහුලීකතො අනෙකධාතූපට්ඨෙධො හොති, නානාධාතූපට්ඨෙධො හොති, අනෙකධාතූපට්ඨෙධො හොති.⁴

1. 16. 7. 25—28.

එකධම්මො භික්ඛවෙ භාවිතො බහුලීකතො සොභාපතතිඵලසච්ඡිකිරියාය සංවත්තති, -පෙ- සකදගාමිඵලසච්ඡිකිරියාය සංවත්තති, -පෙ- අනාගාමිඵලසච්ඡිකිරියාය සංවත්තති -පෙ- අරහත්තඵලසච්ඡිකිරියාය සංවත්තති. කතමො එකධම්මො: කායගතා සති. අයං බො භික්ඛවෙ එකධම්මො භාවිතො බහුලීකතො සොභාපතතිඵලසච්ඡිකිරියාය සංවත්තති, සකදගාමිඵලසච්ඡිකිරියාය සංවත්තති, අනාගාමිඵලසච්ඡිකිරියාය සංවත්තති, අරහත්තඵලසච්ඡිකිරියාය සංවත්තති.

1. පතියනීති-මජ්ඣං. 2. සංවත්තනීති-මජ්ඣං. 3. කායගතා සතියා-සිවු.
4. හොතීති-මජ්ඣං.

1. 16. 7. 15-19.

මහණෙනි, මේ එක් ම ධර්මය වැඩු කල්හි බහුල වශයෙන් (පුරුදු) කළ කල්හි (අටතන්හි බොල් අපුරු කරණ) අවිද්ධව ප්‍රතිණ වේ.... (අභිත්තමාගීඥන) විද්ධව උපදතිය... (තවවිධ) අසම්මානය ප්‍රතිණ වේ ... (සඤ්ඤා) අනුශයයෝ නැස්මට යෙත්... (දශ)සංයෝජනයෝ ප්‍රතිණ වෙත්. කවර එක් ධර්මයක් වැඩු කල්හි යත්: කාගියාසී ය යි. මහණෙනි, මේ එක් ම ධර්මය වැඩු කල්හි අවිද්ධව ප්‍රතිණ වේ. විද්ධව උපදතිය. අසම්මානය ප්‍රතිණ වේ. අනුශයයෝ නැස්මට යෙත්. සංයෝජනයෝ ප්‍රතිණ වෙත්.

1. 16. 7. 20-21.

මහණෙනි, එක් ම ධර්මයක් වඩන ලද්දේ බහුල වශයෙන් කරණ ලද්දේ ප්‍රඥ ප්‍රභේදය පිණිස පවත්නේ ය ... අනුපාද පරිනිපාණය පිණිස පවත්නේ ය. කවර එක් ධර්මයක යත්: කාගියාසී ය යි. මහණෙනි, මේ එක් ම ධර්මය වඩන ලද්දේ බහුල වශයෙන් කරණ ලද්දේ ප්‍රඥප්‍රභේදය පිණිස පවත්නේ ය. අනුපාද පරිනිපාණය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 16. 7. 22-24.

මහණෙනි, එක් ම ධර්මයක් වැඩු කල්හි බහුල වශයෙන් පුරුදු කළ කල්හි අනෙක (අටළොස්) බාහුන්ගේ (ලක්ෂණ) ප්‍රතිවේධය වෙයි. ... (අටළොස්) බාහුන්ගේ නානාභාවයෙන් (ලක්ෂණ) ප්‍රතිවේධය වේ ... අනෙක (අටළොස්) බාහුන්ගේ ප්‍රතිසම්පිද්ධ ඥානය වේ. කවර එක් ධර්මයක් වැඩු කල්හි යත්: කාගියාසී ය යි. මහණෙනි, මේ එක් ම ධර්මය වැඩු කල්හි බහුල වශයෙන් කළ කල්හි අනෙක බාහුන්ගේ ප්‍රතිවේධය වේ. නානාබාහුන්ගේ ප්‍රතිවේධය වේ. අනෙක බාහුන්ගේ ප්‍රතිසම්පිද්ධ ඥානය වේ.

1. 16. 7. 25-28.

මහණෙනි, එක් ම ධර්මයක් වඩන ලද්දේ බහුල වශයෙන් කරණ ලද්දේ කෝචන්පල පසක් කිරීම පිණිස පවත්නේ ය ... සෙදගාමිපල පසක් කිරීම පිණිස පවත්නේ ය ... අනගාමිපල පසක් කිරීම පිණිස පවත්නේ ය ... රහත්පල පසක් කිරීම පිණිස පවත්නේ ය. කවර එක් ධර්මයක යත්: කාගියාසී ය යි. මහණෙනි, මේ එක් ම ධර්මය වඩන ලද්දේ බහුල වශයෙන් කරණ ලද්දේ කෝචන්පල පසක් කිරීම පිණිස පවත්නේ ය. සෙදගාමිපල පසක් කිරීම පිණිස පවතී. අනගාමිපල පසක් කිරීම පිණිස පවත්නේ ය. රහත්පල පසක් කිරීම පිණිස පවත්නේ ය.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

1. 16. 7. 29-44.

එකධම්මො භික්ඛවෙ භාවිතො ඛුලිකතො පඤ්ඤපටිලාභාය සංවත්තති,
 -පෙ- පඤ්ඤවුද්ධියා සංවත්තති, -පෙ- පඤ්ඤවෙපුලාය සංවත්තති,
 මහාපඤ්ඤතාය සංවත්තති, -පෙ- පුට්ඨපඤ්ඤතාය සංවත්තති, -පෙ- විපුලප-
 ඤ්ඤතාය සංවත්තති-පෙ- ගමථිථපඤ්ඤතාය සංවත්තති, -පෙ- අසාමන්ත-
 පඤ්ඤතාය¹ සංවත්තති, -පෙ- භූරිපඤ්ඤතාය සංවත්තති, -පෙ- පඤ්ඤබා-
 හුලාය සංවත්තති, -පෙ- සීඝ්‍රපඤ්ඤතාය සංවත්තති, -පෙ- ලහුපඤ්ඤතාය
 සංවත්තති, -පෙ- හාසුපඤ්ඤතාය² සංවත්තති, -පෙ- ජවනපඤ්ඤතාය
 සංවත්තති, -පෙ- තිකිකපඤ්ඤතාය සංවත්තති, -පෙ- නිබ්බිකපඤ්ඤතාය
 සංවත්තති. කතමො එකධම්මො: කායගතා සති. අයං බො භික්ඛවෙ එකධම්මො
 භාවිතො ඛුලිකතො පඤ්ඤපටිලාභාය සංවත්තති, පඤ්ඤවුද්ධියා සංවත්තති,
 පඤ්ඤවෙපුලාය සංවත්තති, මහාපඤ්ඤතාය සංවත්තති, පුට්ඨපඤ්ඤතාය
 සංවත්තති, විපුලපඤ්ඤතාය සංවත්තති, ගමථිථපඤ්ඤතාය සංවත්තති,
 අසාමන්තපඤ්ඤතාය සංවත්තති, භූරිපඤ්ඤතාය සංවත්තති, පඤ්ඤබාහුලාය
 සංවත්තති, සීඝ්‍රපඤ්ඤතාය සංවත්තති, ලහුපඤ්ඤතාය සංවත්තති, හාසුපඤ්ඤ-
 තාය සංවත්තති, ජවනපඤ්ඤතාය සංවත්තති, තිකිකපඤ්ඤතාය සංවත්තති,
 නිබ්බිකපඤ්ඤතාය සංවත්තති.³

[කායගතාසති] වග්ගො සත්තමො.

[අමචචගෙහා]

1. 16. 8. 1-8.

අමතං තෙ භික්ඛවෙ න පරිභුඤ්ජන්ති, යෙ කායගතාසතිං න පරිභුඤ්ජන්ති.

අමතං තෙ භික්ඛවෙ පරිභුඤ්ජන්ති, යෙ කායගතාසතිං පරිභුඤ්ජන්ති.

අමතං තෙසං භික්ඛවෙ අපරිභුත්තං, යෙසං කායගතාසති අපරිභුත්තා.

අමතං තෙසං භික්ඛවෙ පරිභුත්තං, යෙසං කායගතාසති පරිභුත්තා.

අමතං තෙසං භික්ඛවෙ පරිගීතං, යෙසං කායගතාසති පරිගීතා.

අමතං තෙසං භික්ඛවෙ අපරිගීතං, යෙසං කායගතාසති අපරිගීතා.

අමතං තෙසං භික්ඛවෙ විරද්ධං, යෙසං කායගතාසති විරද්ධා.

අමතං තෙසං භික්ඛවෙ ආරද්ධං, යෙසං කායගතාසති ආරද්ධා.

1. අසාමන්තපඤ්ඤතාය-යනා ධා - අසාමන්තපඤ්ඤතාය, කාන්ති.

හා ස පඤ්ඤතාය - මජ්ඣිම. 3. සංවත්තනීති-මජ්ඣිම.

1. 16. 7. 29 - 44.

මහණෙනි, එක් ම ධර්මයෙක් වඩන ලද්දේ, බහුල වශයෙන් කරණ ලද්දේ ප්‍රඥප්තිලාභය පිණිස පවත්නේය ... ප්‍රඥවග්ගේ වාසිම පිණිස පවත්නේය ... ප්‍රඥවග්ගේ විප්‍රල බව පිණිස පවත්නේය ... මහාප්‍රඥ බව පිණිස පවත්නේය ... (සකකාදිකාතාධර්මයන්හි) පාඨක්ප්‍රඥ ඇති බව පිණිස පවත්නේය. ... විප්‍රල ප්‍රඥ ඇති බව පිණිස පවත්නේය ... ගාමුරු ප්‍රඥ ඇති බව පිණිස පවත්නේය ... අසාමන්‍යප්‍රඥ ඇති බව පිණිස පවත්නේය ... (රුහාදිකෙලෙස් ලේඛන) භූරි ප්‍රඥ ඇති බව පිණිස පවත්නේය ... ප්‍රඥබාහුලය පිණිස පවත්නේය... ශිෂ්‍යප්‍රඥ ඇති බව පිණිස පවත්නේය... (සුභුට් සිල්පුරණ) ක්‍ෂිප්‍රප්‍රඥ ඇති බව පිණිස පවත්නේය ... (තුණ්ඩබහුලව ශිලාදිය පුරණ) භාසුප්‍රඥ ඇති බව පිණිස පවත්නේය ... (සකකාදිකාතාධර්මයන්හි ද්‍රවන) ජවනප්‍රඥ ඇති බව පිණිස පවත්නේය ... (කෙලෙස් සිද්ධිවේගී) නික්කණප්‍රඥ ඇති බව පිණිස පවත්නේය ... (සංසකාරයන්හි කලකිරුවන) නිවේදක ප්‍රඥ ඇති බව පිණිස පවත්නේය. කවර එක් ධර්මයක යත්: කායගතාසනිය සි. මහණෙනි, මේ එක් ම ධර්මය වඩන ලද්දේ බහුල වශයෙන් පුරුදු කරණ ලද්දේ ප්‍රඥවග්ගේ ප්‍රතිලාභය පිණිස පවත්නේය. ප්‍රඥවග්ගේ වෘද්ධිය පිණිස පවත්නේය. ප්‍රඥවග්ගේ විප්‍රලභාවය පිණිස පවත්නේය. මහාප්‍රඥ ඇති බව පිණිස පවත්නේය. පාඨක්ප්‍රඥ ඇති බව පිණිස පවත්නේය. විප්‍රලප්‍රඥ ඇති බව පිණිස පවත්නේය. ගම්හිරිප්‍රඥ ඇති බව පිණිස පවත්නේය. අසාමන්‍යප්‍රඥ ඇති බව පිණිස පවත්නේය. භූරිප්‍රඥ ඇති බව පිණිස පවත්නේය. ප්‍රඥබාහුලය පිණිස පවත්නේය. ශිෂ්‍යප්‍රඥ ඇති බව පිණිස පවත්නේය. ක්‍ෂිප්‍ර ප්‍රඥ ඇති බව පිණිස පවත්නේය. භාසු ප්‍රඥ ඇති බව පිණිස පවත්නේය. ජවනප්‍රඥ ඇති බව පිණිස පවත්නේය. නික්කණ ප්‍රඥ ඇති බව පිණිස පවත්නේය. නිවේදකප්‍රඥ ඇති බව පිණිස පවත්නේය.

සත්වන [කායගතාසනිය] වගසි.

[අමෘතවග්ගිය]

1. 16. 8. 1-8.

මහණෙනි, යම් කෙනෙක් අමෘතසද්දශ කායගතාසනිය පරිභෝග ධර්මාසම්පන්නයෙන් තො කෙරෙද් ද, ඔහු අමෘත සම්බන්ධ නිවේණය තො වළඳත්.

මහණෙනි, යම් කෙනෙක් කායගතාසනිය පරිභෝග කෙරෙත් ද, ඔහු අමෘතය වළඳත්.

මහණෙනි, යම් කෙනකුත් විසින් කායගතාසනිය තො වළඳන ලද්ද ද, ඔවුන් විසින් අමෘතය තො වළඳනා ලදී.

මහණෙනි, යම් කෙනකුත් විසින් කායගතාසනිය වළඳන ලද්ද ද, ඔවුන් විසින් අමෘතය වළඳනා ලදී.

මහණෙනි, යම් කෙනකුත්ගේ කායගතාසනිය පිරිහුනු ද, ඔවුන්ගේ අමෘතය පිරිහින.

මහණෙනි, යම් කෙනකුත්ගේ කායගතාසනිය තො පිරිහුනු ද, ඔවුන්ගේ අමෘතය තො පිරිහින,

මහණෙනි, යම් කෙනකුත් විසින් කායගතාසනිය අනධිගමයෙන් වරදනා ලද්ද ද, ඔවුන් විසින් අමෘතය වරදනා ලදී.

මහණෙනි, යම් කෙනකුත් විසින් කායගතාසනිය සැපයිනි ද, ඔවුන් විසින් අමෘතය නිෂපාදිත වෙයි.

1. 16. 8. 9.—24.

අමතං තෙ භික්ඛවෙ පමාදිංසු, යෙ කායගතාසතිං පමාදිංසු.

අමතං තෙ භික්ඛවෙ නප්පමාදිංසු, යෙ කායගතාසතිං නප්පමාදිංසු.

අමතං තෙසං භික්ඛවෙ පමමුට්ඨං, යෙසං කායගතාසති පමමුට්ඨා.

අමතං තෙසං භික්ඛවෙ අපමමුට්ඨං, යෙසං කායගතාසති අපමමුට්ඨා.

අමතං තෙසං භික්ඛවෙ අනාසෙවිතං, යෙසං කායගතාසති අනාසෙවිතා.

අමතං තෙසං භික්ඛවෙ ආසෙවිතං, යෙසං කායගතාසති ආසෙවිතා.

අමතං තෙසං භික්ඛවෙ අභාවිතං, යෙසං කායගතාසති අභාවිතා.

අමතං තෙසං භික්ඛවෙ භාවිතං, යෙසං කායගතාසති භාවිතා.

අමතං තෙසං භික්ඛවෙ අබ්‍රුජීකතං, යෙසං කායගතාසති අබ්‍රුජීකතා.

අමතං තෙසං භික්ඛවෙ බ්‍රුජීකතං, යෙසං කායගතාසති බ්‍රුජීකතා.

අමතං තෙසං භික්ඛවෙ අතභිඤ්ඤානං, යෙසං කායගතාසති අතභිඤ්ඤානා.

අමතං තෙසං භික්ඛවෙ අභිඤ්ඤානං, යෙසං කායගතාසති අභිඤ්ඤානා.

අමතං තෙසං භික්ඛවෙ අපරිඤ්ඤානං, යෙසං කායගතාසති අපරිඤ්ඤානා.

අමතං තෙසං භික්ඛවෙ පරිඤ්ඤානං, යෙසං කායගතාසති පරිඤ්ඤානා.

අමතං තෙසං භික්ඛවෙ අසච්ඡිකතං, යෙසං කායගතාසති අසච්ඡිකතා.

අමතං තෙසං භික්ඛවෙ සච්ඡිකතං, යෙසං කායගතාසති සච්ඡිකතා.

[අමත] චග්ගො අට්ඨමා.

එකකතිපාතස්ස සුත්තසහස්සං* සමපාතං.

* මුලාසිතය.

1. 16. 8. 9-24.

මහණෙනි, යම් කෙනෙක් කායගතාසතිය පමා කෙරෙත් ද, ඔහු අමාතය පමා කෙරෙත්.

මහණෙනි, යම් කෙනෙක් කායගතාසතිය පමා නො කෙරෙත් ද, ඔහු අමාතය පමා නො කෙරෙත්.

මහණෙනි, යම් කෙනකුනට කායගතාසතිය විසමාන ද, ඔවුනට අමාතය විසමාන වෙයි.

මහණෙනි, යම් කෙනකුනට කායගතාසතිය විසමාන නො වේ ද, ඔවුනට අමාතය විසමාන නො වෙයි.

මහණෙනි, යම් කෙනකුත් විසින් කායගතාසතිය නො සෙවුනා ලද ද, ඔවුන් විසින් අමාතය සෙවුනා ලද නො වෙයි.

මහණෙනි, යම් කෙනකුත් විසින් කායගතාසතිය සෙවුනා ලද ද, ඔවුන් විසින් අමාතය සෙවුනා ලද වෙයි.

මහණෙනි, යම් කෙනකුත් විසින් කායගතාසතිය නො වඩනා ලද ද, ඔවුන් විසින් අමාතය වඩනා ලද නො වෙයි.

මහණෙනි, යම් කෙනකුත් විසින් කායගතාසතිය වඩන ලද ද, ඔවුන් විසින් අමාතය වඩන ලද වෙයි.

මහණෙනි, යම් කෙනකුත් විසින් කායගතාසතිය බහුල වශයෙන් පුරුදු නො කරණ ලද ද, ඔවුන් විසින් අමාතය පුරුදු කරණ ලද නො වෙයි.

මහණෙනි, යම් කෙනකුත් විසින් කායගතාසතිය බහුල වශයෙන් පුරුදු කරණ ලද ද, ඔවුන් විසින් අමාතය පුරුදු කරණ ලද වෙයි.

මහණෙනි, යම් කෙනකුත් විසින් කායගතාසතිය විශිෂ්ටඥනයෙන් නො දන්නා ලද ද, ඔවුන් විසින් අමාතය දන්නා ලද නො වෙයි.

මහණෙනි, යම් කෙනකුත් විසින් කායගතාසතිය දන්නා ලද ද, ඔවුන් විසින් අමාතය දන්නා ලද වෙයි.

මහණෙනි, යම් කෙනකුත් විසින් කායගතාසතිය (භූතපරිඥවශයෙන්) පිරිසිදු නොදන්නා ලද ද, ඔවුන් විසින් අමාතය පිරිසිදු දන්නා ලද නො වෙයි.

මහණෙනි, යම් කෙනකුත් විසින් කායගතාසතිය පිරිසිදු දන්නා ලද ද, ඔවුන් විසින් අමාතය පිරිසිදු දන්නා ලද වෙයි.

මහණෙනි, යම් කෙනකුත් විසින් කායගතාසතිය පසක් නො කරණ ලද ද, ඔවුන් විසින් අමාතය පසක් කරණ ලද නො වෙයි.

මහණෙනි, යම් කෙනකුත් විසින් කායගතාසතිය පසක් කරණ ලද ද, ඔවුන් විසින් අමාතය පසක් කරණ ලද වේ යි.

අටමැති [අමා] වතයි.

ඒකකතිපාතයෙහි සූත්‍රදහස* නිමි.

* විමූඤ්ජන.

2. දුකනිපාතො

පඨමො සණ්ණාසකො

1. වසසුපනායිකාවග්ගො

වජ්ජනං

2. 1. 1. 1.

1. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා ඝාවස්ථියං විහරති ඡෙතුවනො අනාඨසිණ්ඩිකායාං ආරාමෙ. තත්‍ර ඛො භගවා භික්ඛු ආවේණෙසි භික්ඛවොති. හදනෙතති තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චෙස්සායුං. භගවා එතදවොච:

දොමානි භික්ඛවෙ වජ්ජාති. කතමානි දො: දිට්ඨධම්මකඤ්ච වජ්ජං, සමපරායිකඤ්ච වජ්ජං. කතමඤ්ච භික්ඛවෙ දිට්ඨධම්මකං වජ්ජං: ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පස්සති වොරං ආගුචාරිං රාජානො ගහෙඤා විවිධා කම්මකාරණා කාරෙනො, කසාහිපි තාලෙනො, වෙනෙහිපි තාලෙනො, අඬුදණ්ඩකෙහිපි තාලෙනො, හත්ථපි ඡිඤ්ඤෙනො, පාදපි ඡිඤ්ඤෙනො, හත්ථපාදපි ඡිඤ්ඤෙනො, කණ්ණපි ඡිඤ්ඤෙනො, තාසපි ඡිඤ්ඤෙනො, කණ්ණනාසපි ඡිඤ්ඤෙනො, බිලඞ්ග-ථාලිකපි කාරෙනො, සඞ්ඛමුණ්ඩිකපි කාරෙනො, රාහුමුඛපි කාරෙනො, ජොතිමාලිකපි කාරෙනො, හත්ථපජොතිකපි කාරෙනො, එරකවන්තිකපි කාරෙනො, වීරකවාසිකපි කාරෙනො, එණෙය්‍යකපි කාරෙනො, බලිස-මංසිකපි කාරෙනො, කභාපණ්ඩකපි කාරෙනො, බාරාපතවජිකපි කාරෙනො, පලිසපරිවන්තිකපි කාරෙනො, පලාලපිට්ඨිකපි කාරෙනො, තතෙතභපි හෙලෙත ඔසිඤ්ඤෙනො, සුතබෙහිපි බාදපෙතෙනො, ජිවන්තමපි සුලෙ උත්තාසෙනො, අසිතාපි සීසං ඡිඤ්ඤෙනො. තස්ස එවං භොති: යථාරූපානං ඛො පාපකානං කම්මානං හෙතු වොරං ආගුචාරිං රාජානො ගහෙඤා විවිධා කම්මකාරණා කාරෙනාති, කසාහිපි තාලෙනාති - පෙ - අසිතාපි සීසං ඡිඤ්ඤෙනාති. අහං චෙව ඛො පත එවරූපං පාපං කම්මං කරෙය්‍යං, මෙපි රාජානො ගහෙඤා එවරූපා විවිධා කම්මකාරණා කාරෙය්‍යං: කසාහිපි තාලෙය්‍යං - පෙ - අසිතාපි සීසං ඡිඤ්ඤෙය්‍යෙනාති. සො දිට්ඨධම්මකස්ස වජ්ජස්ස භිතො න පරෙසං පාභනං පලුච්ඡන්තො වරති. ඉදං ථුවචති භික්ඛවෙ දිට්ඨධම්මකං වජ්ජං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ සමපරායිකං වජ්ජං: ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො ඉති පටිසඤ්චිකති: කායදුච්චරිතස්ස ඛො පාපකො විපාකො අභිසම්පරායං, වච්චුච්චරිතස්ස ඛො පාපකො විපාකො අභිසම්පරායං, මනොදුච්චරිතස්ස ඛො පාපකො විපාකො අභිසම්පරායං. අහං චෙව ඛො පත කායෙත දුච්චරිතං චරෙය්‍යං, වාචාය දුච්චරිතං චරෙය්‍යං, මනසා දුච්චරිතං චරෙය්‍යං කිඤ්ච තං, යාහං න කායස්ස හෙද පරමරණං අපායං දුග්ගතිං විතීපානං තීරයං උපපජෙය්‍යෙනාති. සො සමපරායිකස්ස වජ්ජස්ස භිතො කායදුච්චරිතං පභාය කායසුච්චරිතං භාවෙති, වච්චුච්චරිතං පභාය වච්චුච්චරිතං භාවෙති, මනො-දුච්චරිතං පභාය මනොසුච්චරිතං භාවෙති, සුඬං අත්තානං පරිහරති. ඉදං ථුවචති භික්ඛවෙ සමපරායිකං වජ්ජං. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ දො වජ්ජාති. තස්මානිහ භික්ඛවෙ එවං සිත්තිතබ්බං: "දිට්ඨධම්මකස්ස වජ්ජස්ස භාගිස්සාම, සමපරායිකස්ස වජ්ජස්ස භාගිස්සාම. වජ්ජභීරුතො භවිස්සාම වජ්ජභයදස්සා-විතොති. එවං හි වො භික්ඛවෙ සිත්තිතබ්බං. වජ්ජභීරුතො භික්ඛවෙ වජ්ජභය-දස්සාවිතො එතං පාටිකඞ්ඛං, යං පරමුච්චස්සති සබ්බවජෙජ්ජිති.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

2. දුකනිපාතය

සම්මපණ්ණාසකය

1. වසසුපනාසිකා වග්ගිය

2. 1. 1. 1.

වජ්‍ය සූත්‍රය.

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්තුවර සමීපයෙහි ජේතවන නම් වූ අන්තර්විහාර සිටුවනුගේ අරමිහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණෙහි, සි භික්ෂූන් ඇමතු සේක. ඒ භික්ෂූහු වහන්සා සි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:

මහණෙනි, මේ වදා (අපරාධ) දෙකෙහි කවර දෙකෙක යත්: දෘෂ්ටවිමර්ශිතා ඇති අපරාධය හා පරලොභ විපාක ඇති අපරාධය යි. මහණෙනි, ඉභාතමයෙහි විපාක ඇති අපරාධය කවරේ ය යත්: මහණෙනි, මෙලොව රජවරු අපරාධ කරණ සොරු ගෙණ විවිධ කම්කටොලු කරත්: කසවාලිහුදු තලන්, වේවාලිහුදු තලන්, ඉච්ඡරිහුදු තලන්, අතුදු සිදුහි, පාද සිදුහි, අත් පාද සිදුහි, කණුදු සිදුහි, තාභාය ද සිදුහි, කන් නාසා ද සිදුහි, බිලඹගපාලික නම් වධය ද කරත්, සංඛ්‍යුක්කික නම් වධය ද කරත්, රුහුණු නම් වධය ද කරත්, තේතිමාලික නම් වධය ද කරත්, හත්පජ්ජාතික නම් වධය ද කරත්, එරක-වත්තික නම් වධය ද කරත්, වීරකවාසික නම් වධය ද කරත්, එණෙයාසක නම් වධය ද කරත්, බලිසමංසික නම් වධය ද කරත්, කභාපණක නම් වධය ද කරත්, බාරුපතප්පික නම් වධය ද කරත්, පලිසපරිවත්තික නම් වධය ද කරත්, පලාලපිට්ඨික නම් වධය ද කරත්, කකිනත තෙලිහුදු ඉසින්, කිණි බල්ලන් ලා කවත්, දිවමනුහුලු හිදුවත්, අසිපතිහුදු හිස සිදුහි. කිසිවෙක් තෙල සොරු දක්නේ ය. ඔහුට මේ බලු සිතෙක් වෙයි: යම් බලු පාපකමයෙන් හෙතු කොට ගෙණ අපරාධකාරී සොරු ගෙණ රජදරුවෝ විවිධ කම්කටොලු කරත් ද, කසවාලිහුදු තලන් ද, ... අසිපතිහුදු හිස සිදුහි ද, මම වැලිත් මේ බලු පවිකම් කරන්නෙමි නම්, රජදරුවෝ මසිදු ගෙණ මේ බලු විවිධ කම්කටොලු කරත්: කසවාලිහුදු තලන් ... අසිපතිහුදු හිස සිදුහි ය කියා යි. හෙ හෙම ඉභාතමයෙහි වූ වරදට බියපත් වූයේ මෙරමාගේ භාණ්ඩ වෙලොගන්මින් නො හැසිරෙයි මහණෙනි, මෙය දෘෂ්ටවිමර්ශිතවදාය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සම්මපණ්ණාසකවදාය කවරේ ය යත්: මහණෙනි, මේ ලෝකයෙහි කිසිවෙක් මෙසේ නුවණින් සිතයි: 'කායදුශ්චරිතයාගේ වතාහි පරලොභ ලාමක වූ දුෂ්ඛවිපාකයෙක, වාග්දුශ්චරිතයාගේ පරලොභ ලාමක වූ දුෂ්ඛවිපාකයෙක. මනෝදුශ්චරිතයාගේ පරලොභ ලාමක වූ දුෂ්ඛවිපාකයෙක. මම වැලිත් කසින් දුසිරිත කරන්නෙමි නම්, වචනයෙන් දුසිරිත කරන්නෙමි නම්, සිතින් දුසිරිත කරන්නෙමි නම්, යම්බලු ඒ දුසිරිතින් මම කැබුන් මරණින් මතු අපාය නම් වූ දුෂ්චිත නම් වූ විනිපාත නම් වූ තීරයෙහි නුපදින්නෙමි ද! කිම ඒ නො වේදැයි. හේ පරලොභි වරදින් බියපත් වූයේ කායදුශ්චරිතය දුරු කායසුචරිතය වඩයි. වාග්දුශ්චරිතය දුරු වාග්සුචරිතය වඩයි. මනෝදුශ්චරිතය දුරු මනස්සුචරිතය වඩයි. පිරිසිදු ආත්මයක් පරිහරණය කෙරෙයි. මහණෙනි, මේ සම්මපණ්ණාසකවදාය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මේ වදා දෙක ය. මහණෙනි, එහෙයින් මෙසේ භික්ෂු සූත්‍රය: ඉභාතමවිපාක ඇති අපරාධයෙන් බිය පත් වන්නම්හ. පරලොභ විපාක ඇති අපරාධයෙන් බිය පත් වන්නම්හ. වරදෙහි බිය දක්නා සුල්ලමෝ වදාහීරාක වුවමෝ වන්නම්හ යි. මහණෙනි, නොප විසින් මෙසේ ම භික්ෂු සූත්‍රය. මහණෙනි, සියලු වරදින් මිදෙන්නේය යන යමෙක් ඇද්ද, වරදට බිය වන සුලු වරදෙහි බිය දක්නා සුල්ලනු විසින් මෙය කැමිහි විය යුතුයි.

2. 1. 1. 2.

පධානසුභං

2. දොමොති භික්ඛවෙ පධානාති දුරභිසංඝවාති ලොකස්මිං. කතමොති දො: යඤ්ච භික්ඛිනං අගාරං අඤ්ඤාචසනං වීචරපිණ්ඩපාතසෙතාසනගිලාන-පච්චයභෙසස්පරිකරානුපපදනස්මිං පධානං, යඤ්ච අගාරස්මා අතගාරියං පබ්බජිතානං සබ්බුපධිපටිනියාග්ගස්මිං¹ පධානං. ඉමොති ඛො භික්ඛවෙ දො පධානාති දුරභිසංඝවාති ලොකස්මිං. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමෙසං ද්විත්තං පධානානං යදිදං සබ්බුපධිපටිනියාග්ගස්මිං පධානං. තස්මාතිහ භික්ඛවෙ එවං සික්ඛිතබ්බං: සබ්බුපධිපටිනියාග්ගස්මිං පධානං පදගිස්සාමොති. එවං හි වො භික්ඛවෙ සික්ඛිතබ්බන්ති.

2. 1. 1. 3.

තපනියසුභං

3. දොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා තපනීයා. කතමෙ දො: ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චස්ස කායදුචරිතං කතං හොති, අකතං හොති කායසුචරිතං; වච්ච-දුචරිතං කතං හොති, අකතං හොති වච්චසුචරිතං; මනොදුචරිතං කතං හොති, අකතං හොති මනොසුචරිතං; සො කායදුචරිතං මෙ කතන්ති තප්පති, අකතං මෙ කායසුචරිතන්ති තප්පති; වච්චදුචරිතං මෙ කතන්ති තප්පති, අකතං මෙ වච්චසුචරිතන්ති තප්පති; මනොදුචරිතං මෙ කතන්ති තප්පති, අකතං මෙ මනොසුචරිතන්ති තප්පති. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ දො ධම්මා තපනීයාති.

2. 1. 1. 4.

අතපනියසුභං

4. දොමෙ භික්ඛමෙ ධම්මා අතපනීයා. කතමෙ දො: ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චස්ස කායසුචරිතං කතං හොති, අකතං හොති කායදුචරිතං; වච්ච-සුචරිතං කතං හොති, අකතං හොති වච්චදුචරිතං; මනොසුචරිතං කතං හොති, අකතං හොති මනොදුචරිතං; සො කායසුචරිතං මෙ කතන්ති න තප්පති, අකතං මෙ කායදුචරිතන්ති න තප්පති; වච්චසුචරිතං මෙ කතන්ති න තප්පති, අකතං මෙ වච්චදුචරිතන්ති න තප්පති; මනො සුචරිතං මෙ කතන්ති න තප්පති, අකතං මෙ මනොදුචරිතන්ති න තප්පති. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ දො ධම්මා අතපනීයාති.

1. සබ්බුපධිපටිනියාග්ගස්මාය - අධිකපා.

2. 1. 1. 2.

ප්‍රධාන සූත්‍රය

2. මහණෙනි, ලොවහි දුකට පත්වීමේ (ප්‍රධාන) විෂයයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙකු යත්: ගිහිගෙයෙහි වසන ගිහියන්ගේ විවර-පිණ්ඩපාත - ශරීරාසනය - ආත්මාසනය - භෞමික - පරිභොග දීම පිණිස යම් විෂයයෙක් වේ ද, ගිහිගෙන් නික්ම අනුමාදය සහිතව ශරීරාසනයට පැමිණිය යුත්තේ (සකාසන - කෙලාශ - අභිසංසාර සංඝාත) සියලු උපයින් බැහැර ලීම වූ නිවණ පිණිස යම් විෂයයෙකුක් වේ ද (යන දෙකයි.) මහණෙනි, ලොවහි දුකට වූ මේ විෂයයෝ දෙදෙනා වෙති. මහණෙනි, මේ දව්වෙහි විෂයයන් අතුරෙන් සියලු උපයින් දුරලීම පිණිස යම් විෂයයෙක් වේ නම්, හෙල අග්‍ර වේ. මහණෙනි, එහෙයින් මෙසේ ගිහිමිය යුතුයි: සියලු උපයින් දුරලීම පිණිස විෂයය වඩන්නා විය යුතුයි. මෙසේ ම තොප විසින් ගිහිමිය යුතුයි.

2. 1. 1. 3.

තපනීය සූත්‍රය

3. මහණෙනි, මේ තපනීය (සිත් සතුවැලියෙන් තවන) ධර්මයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙකු යත්: මහණෙනි, මෙලොවහි නිසිවකු විසින් කායසුචරිතය කරණ ලද වෙයි. කාය සුචරිතය නොකරණ ලද වෙයි. වාග්දුශරිතය කරණ ලද වෙයි. වාක්සුචරිතය නොකරණ ලද වෙයි. මනෝදුශරිතය කරණ ලද වෙයි. මනස්සුචරිතය නොකරණ ලද වෙයි. හේ මා විසින් කායසුචරිතය කරණ ලද යි කැවෙයි. මා විසින් කායසුචරිතය නොකරණ ලද යි කැවෙයි. මා විසින් වාග්දුශරිතය කරණ ලද යි කැවෙයි. මා විසින් වාක්සුචරිතය නොකරණ ලද යි කැවෙයි. මා විසින් මනෝදුශරිතය කරණ ලද යි කැවෙයි. මා විසින් මනස්සුචරිතය නොකරණ ලද යි කැවෙයි. මහණෙනි, මේ වනාහි තවන ධර්මයෝ දෙදෙනා වෙති.

2. 1. 1. 4.

අතපනීය සූත්‍රය

4. මහණෙනි, මේ අතපනීය වූ (නොතවන) ධර්මයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙකු යත්: මහණෙනි, මේ ලොවහි නිසිවකු විසින් කායසුචරිතය, කරණ ලද වෙයි. කායසුචරිතය නොකරණ ලද වෙයි. වාක්සුචරිතය කරණ ලද වෙයි. වාග්දුශරිතය නොකරණ ලද වෙයි. මනස්සුචරිතය කරණ ලද වෙයි. මනෝදුශරිතය නොකරණ ලද වෙයි. හේ මා විසින් කායසුචරිතය කරණ ලද යි කො කැවෙයි. මා විසින් කායසුචරිතය නොකරණ ලද යි කො කැවෙයි. මා විසින් වාක්සුචරිතය කරණ ලද යි කො කැවෙයි. මා විසින් වාග්දුශරිතය නොකරණ ලද යි කො කැවෙයි. මා විසින් මනස්සුචරිතය කරණ ලද යි කො කැවෙයි. මා විසින් මනෝදුශරිතය නොකරණ ලද යි කො කැවෙයි. මහණෙනි, මේ වනාහි අතපනීය (නොතවන) ධර්මයෝ දෙදෙනෙකි.

2. 1. 1. 5.

උපක්‍රමාදානසූත්තං.

5. ද්විත්තාහං භික්ඛවෙ ධම්මානං උපක්‍රමාදායිං යා ව අසන්නුවසිනා කුසලෙසු ධම්මෙසු, යා ව අප්පට්ඨාතිනා පඨානස්මිං. අප්පට්ඨාති සුදුහං භික්ඛවෙ පදනාමි: කාමං තවො ව නහාරු ව අට්ඨි ව අවසිස්සතු සරිරෙ, උප-සුස්සතු මංසලොභිනං, යං තං පුරිසථාමෙන පුරිසවිරියෙන පුරිසපරකකමෙන පත්තබ්බං, න තං අපාපුණ්ණිකා විරියස්ස සන්ධානං¹ භවිස්සතීති. තස්ස මය්හං භික්ඛවෙ අප්පමාදාදිගතා බොධි, අප්පමාදාදිගතො අනුත්තරො යොගකෙබ්බො.

භූමෙහ වෙපි භික්ඛවෙ අප්පට්ඨානං පදහෙය්‍යාථ: කාමං තවො ව නහාරු ව අට්ඨි ව අවසිස්සතු සරිරෙ, උපසුස්සතු මංසලොභිනං, යං තං පුරිසථාමෙන පුරිසවිරියෙන පුරිසපරකකමෙන පත්තබ්බං, න තං අපාපුණ්ණිකා විරියස්ස සන්ධානං භවිස්සතීති. භූමෙපි භික්ඛවෙ න විරියෙව යස්සන්ධාය කුලපුත්තා සම්මදෙව අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජන්ති, තදනුත්තරං බ්‍රහ්මචරියපරියො-සානං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභික්‍රමාදා සචරිකාවා උපසම්පජ්ජ විහරිස්සාථ.

තස්මාතිහ භික්ඛවෙ එවං සික්ඛිතබ්බං: අප්පට්ඨානං පදාසිස්සාම, කාමං තවො ව නහාරු ව අට්ඨි ව අවසිස්සතු සරිරෙ, උපසුස්සතු මංසලොභිනං, යං තං පුරිසථාමෙන පුරිසවිරියෙන පුරිසපරකකමෙන පත්තබ්බං, න තං අපා-පුණ්ණිකා විරියස්ස සන්ධානං භවිස්සතීති. එවං හි වො භික්ඛවෙ සික්ඛිතබ්බන්ති.

2. 1. 1. 6.

සක්‍රෙය්‍යජනීය සූත්තං.

6. ද්වෙමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා. කතමෙ ද්වෙ: යා ව සක්‍රෙය්‍යජනීයෙසු ධම්මෙසු අස්සාදනුපය්‍යිතා, යා ව සක්‍රෙය්‍යජනීයෙසු ධම්මෙසු නිබ්බිදනුපය්‍යිතා.

සක්‍රෙය්‍යජනීයෙසු භික්ඛවෙ ධම්මෙසු අස්සාදනුපය්‍යි විහරන්තො රුහං තප්පජහති², දෙසං තප්පජහති, මොහං තප්පජහති. රුහං අප්පහාය දෙසං අප්පහාය මොහං අප්පහාය න පරිච්ඡව්වති ජාතියා ජරාය මරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුකෙහි දෙමනස්සෙහි උපායාසෙහි. න පරිච්ඡව්වති දුකසමාති වදාමි.

සක්‍රෙය්‍යජනීයෙසු භික්ඛවෙ ධම්මෙසු නිබ්බිදනුපය්‍යි විහරන්තො රුහං පජහති, දෙසං පජහති. මොහං පජහති. රුහං පහාය දෙසං පහාය මොහං පහාය පරිච්ඡව්වති ජාතියා ජරාය මරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුකෙහි දෙමනස්සෙහි උපායාසෙහි. පරිච්ඡව්වති දුකසමාති වදාමි. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ ද්වෙ ධම්මාති.

1. සන්ධානං - සසා. මජ්ඣං. 2. න පජහති - මජ්ඣං.

2. 1. 1. 5.

උපකරණය සූත්‍රය

5. මහණෙනි, මම ධර්මයන් දෙදෙනකුගේ ගුණ එළඹ දූත ගතිමි: (ධර්මාදි) කුලභවයන්හි (මෙතෙක් පමණි) යම් තොවුස්තා බවෙක් වේ ද, ප්‍රථම වියඝ්‍රයෙහි යම් තොපසු බස්තා බවෙක් වේ ද (යන දෙකයි). මහණෙනි, මම තොපසු බස්තා සැඟවී ඇත්තෙමි 'එකානතයෙන් සිරුරෙහි සම හා තහර හා ඇට ඉතිරි වේවා, මස් ලේ විසල්වො, යමෙක් පුරුෂ ශක්තියෙන් පුරුෂවියකියෙන් පුරුෂපරාක්‍රමයෙන් ලාබ්‍ධ යුතු වේ නම්, එය තො ලාබ වියඝ්‍රයාගේ තැබීමේ (තැවැත්මේ) ක් නම් තො වේ ය' වැර වැඩිමි. මහණෙනි, ඒ මා විසින් සමෘද්ධිය අප්‍රමාදයෙන් ලබන ලද, අනුතර වූ (අතීත්ථල, නිව්‍යාණ සංකප්පාන) යොග්‍යතමය අප්‍රමාදයෙන් ලබන ලදී.

මහණෙනි, තෙපි දු තො පසු බස්තා වැර වඩව: 'එකානතයෙන් ශරීරයෙහි සම හා තහර හා ඇට ඉතිරි වේවා, මස් ලේ විසල්වො, යමෙක් පුරුෂශක්තියෙන් පුරුෂවියකියෙන් පුරුෂපරාක්‍රමයෙන් ලාබ්‍ධ යුතු වේ නම්, එය තො ලාබ වියඝ්‍රයාගේ තැවැත්මෙක් නම් තො වේ ය' කියා යි. මහණෙනි, තෙපි දු මද කලෙකින් ම යමක් (යම් රහත්පලක්) උදෙසා කුලපුත්‍රයෝ ගිහිඃගන් නිත්ම අතගාරිය සංකප්පාන ශාසනයට මොනොවට යෙත් නම්, මාගීබ්‍රහ්මවයඝ්‍රයෙහි කෙළවර වූ ඒ අනුතර අයඝ්‍රීපලය දිට්‍ඨමයෙහි ම භූමු විශිෂ්ටභූතයෙන් දූත සාක්ෂාත් කොට සපයා වාසය කරව.

මහණෙනි, එහෙයින් මෙසේ භික්ෂුය යුතුයි: 'මාගේ සිරුරෙහි එකානතයෙන් සම හා තහර හා ඇට ඉතිරි වේවා, මස් ලේ විසල්වො, තො පසුබස්තා වැර වඩන්නම්හ, යමෙක් පුරුෂශක්තියෙන් පුරුෂවියකියෙන් පුරුෂපරාක්‍රමයෙන් පැමිණිය යුතු වේ නම්, එයට තො පැමිණ වියඝ්‍රයාගේ තැබීමෙක් නම් තො වේ ය' කියා යි. මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ ම භික්ෂුය යුතුයි.

2. 1. 1. 6.

සංයෝජනීය සූත්‍රය

6. මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යත්: දහවිධ සංයෝජනයකට ප්‍රත්‍යය වූ ත්‍රේතූමක ධර්මයන් විෂයෙහි යම් ආයුධාද විසින් බලන සුලු බවෙකුදු වේ නම්, සංයෝජනීයධර්මයන් විෂයෙහි යම් උකටලි විසින් බලන සුලු බවෙකුදු වේ නම්, යන මේ දෙකය.

මහණෙනි, සංයෝජනීය ධර්මයන් විෂයෙහි ආයුධාද විසින් දක්නාසුලු ව වෙසෙන්නේ රූගය තො හරනේ ය. ද්වේෂය තො හරනේ ය. මොහය තො හරනේ ය. රූගය තො හැර ද්වේෂය තො හැර මෝහය තො හැර ජාතියෙන් ජරායෙන් මරණයෙන් ශෝකයෙන් වැලැජ්මෙන් දුකින් දෙමි-තසින් අභිමාන ආයාසයෙන් නො මිදෙයි. වට දුකින් නො මිදේ ය යි කියමි.

මහණෙනි, සංයෝජනීයධර්මයන් විෂයෙහි නිවේද වශයෙන් බලන සුලු ව වෙසෙන්නේ රූගය හරනේ ය, ද්වේෂය හරනේ ය, මෝහය හරනේ ය. රූගය හැර ද්වේෂය හැර මෝහය හැර ජාතියෙන් ජරායෙන් මරණයෙන් ශෝකයෙන් වැලැජ්මෙන් දුකින් දෙමිතසින් අභිමාන ආයාසයෙන් මිදෙයි. වට දුකින් මිදේ ය යි කියමි. මහණෙනි, මේ වනාහි ධර්මයෝ දෙදෙන යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

2. 1. 1. 7.

කණ්ණසුභතං.

7. දොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා කණ්ණා. කතමෙ දො: අභිරිකඤ්ච අනොනන-
පසඤ්ච. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ දො ධම්මා කණ්ණානි.

2. 1. 1. 8

සුඤ්ඤසුභතං.

8. දොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා සුඤ්ඤා. කතමෙ දො: නිරි ව ඔනනපසඤ්ච.
ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ දො ධම්මා සුඤ්ඤානි.

2. 1. 1. 9

චජියාසුභතං.

9. දොමෙ භික්ඛවෙ සුඤ්ඤා ධම්මා ලොකං පාලෙනති. කතමෙ දො:
නිරි ව ඔනනපසඤ්ච. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ දො සුඤ්ඤා ධම්මා ලොකං
න පාලෙය්හං, තසිධ පඤ්ඤායෙථ මානාති වා මානුවජාති වා මානුලානිති වා
ආචරියහරියාති වා ගරුතං දුරාති වා, සමොදං ලොකො අගමිසස, යථා
අජෙලකා කුකකුටසුකරා සොනසිගාලා. යසමා ව ඛො භික්ඛවෙ ඉමෙ දො
සුඤ්ඤා ධම්මා ලොකං පාලෙනති, තසමා පඤ්ඤායති¹ මානාති වා මානුවජාති වා
මානුලානිති වා ආචරියහරියාති වා ගරුතං දුරාති වානි.

2. 1. 1. 10.

වසසුපනාසිකාසුභතං.

10 දොමා භික්ඛවෙ වසසුපනාසිකා. කතමා දො: පුරිමිකා ව
පච්ඡිමිකා ව. ඉමා ඛො භික්ඛවෙ දො වසසුපනාසිකානි

වසසුපනාසිකාවග්ගො පඨමො

නසසු අද්දනං :

චජ්ජා පඨානා දො තපනීයා

උපඤ්ඤානෙන පසඤ්චිමං

සඤ්ඤාප්තඤ්ච කණ්ණඤ්ච

සුඤ්ඤා චරියා වසසුපනාසිකෙන වග්ගො.*

1. පඤ්ඤායනති - සි ඉ. * සාම පටාඨමො න දිස්සතෙ.

2. 1. 1. 7.

කණ්ණ සූත්‍රය

7. මහණෙනි, මේ කාණ්ණ (පාප) ධර්මයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යත්: (පවට විලිනැති බව වූ) අභිරිකය ද (පවට බිරිනැති බව වූ) අනොත්තප්‍යය ද යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ කාණ්ණධර්මයෝ දෙදෙන ය.

2. 1. 1. 8.

සුභක සූත්‍රය

8. මහණෙනි, මේ ශුඤ්ඤ (කුශල) ධර්මයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යත්: (පවට විදුරැති බව වූ) හිරිය ද (පවට බිරිඅැති බව වූ) ඔත්තප්‍යය ද යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ ශුඤ්ඤ ධර්මයෝ දෙදෙන ය.

2. 1. 1. 9.

වරියා සූත්‍රය

9. මහණෙනි, මේ ශුඤ්ඤ ධර්මයෝ දෙදෙන ලොව පාලනය කරත්. කවර දෙදෙනෙක යත්: හිරිය හා ඔත්තප්‍යය වේ. මහණෙනි, මේ ශුඤ්ඤ ධර්මයෝ දෙදෙන ලොව නොපල්ලනාහු නම්, මෙලෙවිහි වැදූ මවැ යි හෝ සුළු මවැ යි හෝ නැඳියැ යි හෝ ඇදුරැබිරියැ යි හෝ ගුරැන්ගේ අත්බරහ යි හෝ (වෙනස) නො පැණෙයි. ලෝකයෝ එළු තිරුවන් මෙන් ද කුකුළු හුරන් මෙන් ද බලු සිවලුන් මෙන් ද පණන් බිඳුමට යන්නාහ. මහණෙනි, යම් හෙයකින් මේ ශුඤ්ඤධර්මයෝ දෙදෙන ලොව රකිත් ද, එහෙයින් වැදූ මවැ යි හෝ සුළු මවැ යි හෝ නැඳියැ යි හෝ ඇදුරැබිරියැ යි හෝ ගුරැන්ගේ අත්බරහ යි හෝ (වෙනස) පැණෙයි.

2. 1. 1. 10.

වසසුපනාසිකා සූත්‍රය

10. මහණෙනි, මේ වස් එළැඹිම දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: පෙරවස් එළැඹිම ය, පසුවස් එළැඹිම ය (යන දෙකයි). මහණෙනි, මේ වනාහි වස් එළැඹිම දෙක යි

පළමු වසසුපනාසිකා වගයි.

එහි උද්‍යනය:

වජ්‍ර සූත්‍රය, පටාන සූත්‍රය, තපනීය සූත්‍ර දෙකය, පස්වන උපසංඝු සූත්‍රය, සංයෝජන සූත්‍රය, කණ්ණ සූත්‍රය, සුභක සූත්‍රය, වරියා සූත්‍රය, වසසුපනාසිකා සූත්‍රය දැයි මෙයින් වර්ග වේ.

2. අධිකරණවග්ගො

2. 1. 2. 1.

[සාවනිනිදානං]

11. දෝමානී භික්ඛවෙ බලාති. කතමානි දෝ: පටිසංඛාතබලඤ්ච, භාවනාබලඤ්ච. කතමඤ්ච භික්ඛවෙ පටිසංඛාතබලං: ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො ඉති පටිසංඤ්චිකංති: කායදුච්චරිතස්ස බො පාපකො විපාකො දිට්ඨො චෙව¹ ධම්මෙ අභිසම්පරායඤ්ච, චච්චිදුච්චරිතස්ස පාපකො විපාකො දිට්ඨො චෙව ධම්මෙ අභිසම්පරායඤ්ච, මනොදුච්චරිතස්ස පාපකො විපාකො දිට්ඨො චෙව¹ ධම්මෙ අභිසම්පරායඤ්චාති. සො ඉති පටිසංඛාත කායදුච්චරිතං පභාය කාය-සුචරිතං භාවෙති. චච්චිදුච්චරිතං පභාය චච්චිසුචරිතං භාවෙති, මනොදුච්චරිතං පභාය මනොසුචරිතං භාවෙති. සුඤ්ඛං අත්තානං පරිහරති. ඉදං ථූව්චති භික්ඛවෙ පටිසංඛාතබලං. කතමඤ්ච භික්ඛවෙ භාවනාබලං තනු භික්ඛවෙ යම්දං² භාවනාබලං. සෙබ්බෙතං³ බලං. සෙබ්බං හි සො භික්ඛවෙ බලං අගම්ම රුගං පච්ඡාති, දොසං පච්ඡාති, මොහං පච්ඡාති, රුගං පභාය දොසං පභාය මොහං පභාය යං අකුසලං, කං ත කරෙති.⁴ යං පාපං, තං ත සෙවති. ඉදං ථූව්චති භික්ඛවෙ භාවනාබලං. ඉමානි බො භික්ඛවෙ දෝ බලානීති.

2. 1. 2. 2.

12. දෝමානී භික්ඛවෙ බලාති. කතමානි දෝ: පටිසංඛාතබලඤ්ච, භාවනාබලඤ්ච. කතමඤ්ච භික්ඛවෙ පටිසංඛාතබලං: ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො ඉති පටිසංඤ්චිකංති: කායදුච්චරිතස්ස බො පාපකො විපාකො දිට්ඨො චෙව ධම්මෙ අභිසම්පරායඤ්ච. චච්චිදුච්චරිතස්ස පාපකො විපාකො දිට්ඨො චෙව ධම්මෙ අභිසම්පරායඤ්ච. මනොදුච්චරිතස්ස පාපකො විපාකො දිට්ඨො චෙව ධම්මෙ අභිසම්පරායඤ්චාති සො ඉති පටිසංඛාත කායදුච්චරිතං පභාය කායසුචරිතං භාවෙති, චච්චිදුච්චරිතං පභාය චච්චිසුචරිතං භාවෙති, මනොදුච්චරිතං පභාය මනොසුචරිතං භාවෙති, සුඤ්ඛං අත්තානං පරිහරති. ඉදං ථූව්චති භික්ඛවෙ පටිසංඛාතබලං. කතමඤ්ච භික්ඛවෙ භාවනාබලං: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සතිසම්මොඤ්ඤාදිභිං භාවෙති විවෙකනිසීතං විරුගනිසීතං නිරෝධනිසීතං වොස්සග්ගපරිනාමිං. ධම්මවිචිතසම්මොඤ්ඤාදිභිං භාවෙති -පෙ- විරියසම්මොඤ්ඤාදිභිං භාවෙති -පෙ- චිත්තිසම්මොඤ්ඤාදිභිං භාවෙති -පෙ- පස්සඤ්ඤාසම්මොඤ්ඤාදිභිං භාවෙති -පෙ- සමාධිසම්මොඤ්ඤාදිභිං භාවෙති -පෙ- උපෙකනාසම්මොඤ්ඤාදිභිං භාවෙති විවෙකනිසීතං විරුගනිසීතං නිරෝධනිසීතං වොස්සග්ගපරිනාමිං. ඉදං ථූව්චති භික්ඛවෙ භාවනාබලං. ඉමානි බො භික්ඛවෙ දෝ බලානීති.

1. දිට්ඨො චෙව - සිවු PTS. 2. යදිදං - සිවු. 3. සෙබ්බං මෙතං බලං - මජ්ඣ. සෙබ්බස්සනංචි බලං - ධාජාචි. 4. තං තං කපරාති - මජ්ඣ.

2. අධිකරණ වගය

2 1. 2 1.

[සැවැත් නිදහසි:]

11. මහනෙති, මේ බල දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: පරිසරිකාන-බලය හා භාවනාබලය (යන දෙක) යි. මහනෙති, පරිසරිකානබලය කවරේ ය යත්: මහනෙති, මෙලොවිනි කිසිවෙක් මෙසේ නුවණින් පස්විකා බලයි: “කායදුඛවර්තයාගේ ලාමක වූ විපාකය දිවුදුම්සෙහි ද පරලොවිනි ද වෙයි. වාග්දුඛවර්තයාගේ ලාමක වූ විපාකය දිවුදුම්සෙහි ද පරලොවිනි ද වෙයි. මනෝදුඛවර්තයාගේ ලාමක වූ විපාකය දිවුදුම්සෙහි ද පරලොවිනි ද වෙයි” යි. හෙතෙම මෙසේ නුවණින් බලා කායදුඛවර්තය හැරපියා කායසුවර්තය වඩයි. වාග්දුඛවර්තය හැරපියා වාක්සුවර්තය වඩයි. මනෝදුඛවර්තය හැරපියා මනස්සුවර්තය වඩයි. පිරිසිදු අත්බව පරිහරණය කෙරෙයි. මහනෙති, මෙය පරිසරිකානබලය යි කියනු ලැබේ. මහනෙති, භාවනාබලය කවරේ ය යත්: මහනෙති, එහි ලා යම් භාවනාබලයෙක් වේ නම්, මෙය ශෛක්ෂ-බලය වේ. මහනෙති, හේ ශෛක්ෂබලයට පැමිණ රහය හැරලයි. දොෂය හැරලයි. මෝහය හැරලයි. රාගය හැර ලා, දොෂය හැර ලා, මෝහය හැර ලා යමෙක් දකුනල වේ නම් එය නො කෙරෙයි. යමෙක් පව් වේ නම් එය නො සෙවිනේය. මහනෙති, මෙය භාවනාබලය යි කියනු ලැබේ. මහනෙති, මේ වනාහි බල දෙකයි.

2. 1. 2. 2.

12. මහනෙති, මේ බල දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: පරිසරිකාන-බලය හා භාවනාබලය (යන දෙක) යි. මහනෙති, පරිසරිකානබලය කවරේ ය යත්: මහනෙති, මේ ලොවිනි කිසිවෙක් මෙසේ නුවණින් පස්විකා බලයි: කායදුඛවර්තයාගේ ලාමක විපාකය වනාහි දිවුදුම්සෙහි ද පරලොවිනි ද වෙයි. වාග්දුඛවර්තයාගේ ලාමක විපාකය දිවුදුම්සෙහි ද පරලොවිනි ද වෙයි. මනෝදුඛවර්තයාගේ ලාමක විපාකය දිවුදුම්සෙහි ද පරලොවිනි ද වෙයි. හේ මෙසේ නුවණින් බලා කායදුඛවර්තය හැරපියා කායසුවර්තය වඩයි. වාග්දුඛවර්තය හැරපියා වාක්සුවර්තය වඩයි. මනෝදුඛවර්තය හැරපියා මනස්සුවර්තය වඩයි. පිරිසිදු අත්බව පරිහරණය කෙරෙයි. මහනෙති, මේ පරිසරිකානබලය යි කියනු ලැබේ. මහනෙති, භාවනාබලය කවරේ ය යත්: මහනෙති, මේ සස්තෙහි මහණ කෙමේ විවෙකය ඇසුරු කළ, විරාගය ඇසුරු කළ, නිරෝධය ඇසුරු කළ, කෙල්ලපරිත්තාගය හා නිජාණප්පකඤ්ඤාය පිණිස පිරිනමන සතිසමොඤ්ඤාභ්ගය වඩයි. ධම්මවිවෙකසමොඤ්ඤාභ්ගය වඩයි. ... විරියසමොඤ්ඤාභ්ගය වඩයි ... පිතිසමොඤ්ඤාභ්ගය වඩයි පස්සද්ධි-සමොඤ්ඤාභ්ගය වඩයි ... සමාධිසමොඤ්ඤාභ්ගය වඩයි. විවෙකය ඇසුරු කළ, විරාගය ඇසුරු කළ, නිරෝධය ඇසුරු කළ, කෙල්ලපරිත්තාගය හා නිජාණප්පකඤ්ඤාය පිණිස පිරිනමන උපෙක්ඛාසමොඤ්ඤාභ්ගය වඩයි. මහනෙති, මේ භාවනාබලය යි කියනු ලැබේ. මහනෙති, මේ බල දෙකයි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

2. 1. 2. 3.

13. දොමානී භික්ඛවෙ බලානී. කතමානී දො: පටිසංඛාතබලංඤා භාවනාබලංඤා. කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ පටිසංඛාතබලං: ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චා ඉති පටිසංඤ්ඤානි කායදුච්චරිතස්ස ඛො පාපකො විපාකො දිට්ඨි වෙච ධම්මෙ අභිසම්පරායඤ්ඤා, චරිදුච්චරිතස්ස පාපකො විපාකො දිට්ඨි වෙච ධම්මෙ අභිසම්පරායඤ්ඤා, මනොදුච්චරිතස්ස පාපකො විපාකො දිට්ඨි වෙච ධම්මෙ අභිසම්පරායඤ්ඤානි. සො ඉති පටිසංඛාත කායදුච්චරිතං පභාය කායසුචරිතං භාවෙති, චරිදුච්චරිතං පභාය චරිසුචරිතං භාවෙති, මනො-දුච්චරිතං පභාය මනොසුචරිතං භාවෙති, සුඤ්ඤා අත්තානං පරිහරති. ඉදං චුච්චති භික්ඛවෙ පටිසංඛාතබලං. කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ භාවනාබලං: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු විවිච්චා කාමෙහි විවිච්ච අකුසලෙහි ධම්මෙහි සමිතකකං සමිචාරං විචෙකප්. පිතිසුඛං පඨමං කුතං උපසම්පජ්ජ විහරති. විතකක-විචාරනං චුපසමා අජ්ඣාතනං සම්පසාදනං චෙතසො එකොදිභාවං අවිතකකං අමිචාරං සමාධිජං පිතිසුඛං දුතියං කුතං උපසම්පජ්ජ විහරති. පිතියා ච විරුහා උපෙකකකො ච විහරති සතො ච සම්පජ්ජානො, සුඛඤ්ඤා කායෙන පටිසංචෙදෙති, යං තං අරියා ආවික්ඛන්ති උපෙකකකො තතිමා සුඛවිහාරීති, තතියං කුතං උපසම්පජ්ජ විහරති. සුඛස්ස ච පහානා දුක්ඛස්ස ච පහානා පුබ්බෙච සොමනස්සදොමනස්සානං අත්ථිගමා අදුක්ඛං අසුඛං උපෙකනායති-පාරිසුද්ධිං චතුත්ථං කුතං උපසම්පජ්ජ විහරති. ඉදං චුච්චති භික්ඛවෙ භාවනාබලං. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ දො බලානීති.

2. 1. 2. 4.

14. දොමානී භික්ඛවෙ තථාගතස්ස ධම්මදෙසනා. කතමා දො: සංඛිත්තෙන ච, විජ්ඣරෙන ච. ඉමා ඛො භික්ඛවෙ දො තථාගතස්ස ධම්මදෙසනානි.

2. 1. 2. 5

15. යස්මිං භික්ඛවෙ අධිකරණේ ආපනො² ච භික්ඛු වොදකො ච භික්ඛු න සාධුකං අත්තනාව අත්තනානං පච්චචෙකති³, තස්මෙතං භික්ඛවෙ අධිකරණේ පාටිකඛිං, දීඝන්තාය බරන්තාය වාලන්තාය සංචත්තියාති, භික්ඛු ච න ථාසුකං⁴ විහරියන්තී⁵. යස්මිං ච ඛො භික්ඛවෙ අධිකරණේ ආපනො ච භික්ඛු වොදකො ච භික්ඛු සාධුකං අත්තනාව අත්තනානං පච්චචෙකති,³ තස්මෙතං භික්ඛවෙ අධිකරණේ පාටිකඛිං, තදීඝන්තාය බරන්තාය වාලන්තාය සංචත්තියාති, භික්ඛු ච ථාසුකං⁴ විහරියන්තී:

1. පඨමජ්ඣානං - සී. ඉ. 2. ආපනාපංකනා - කප්ථි. 3. පච්චචෙකති - සී. ඉ.
4. ථාසු - කප්ථි 5. විහරියන්තී - සී. ඉ.

2. 1. 2. 3.

13. මහණෙහි, මේ බල දෙකෙහි. කවර දෙකක යන්: පටිසංඛාරාලය හා භාවනාලය (යන දෙක) යි. මහණෙහි, පටිසංඛාරාලය කවරේය යන්: මහණෙහි, මෙලොවිහි කිසිවෙක් මෙසේ නුවණින් පරිච්ඡා බලයි: කාය-දුශ්චරිතයාගේ ලාමක විපාකය වනාහි දිවුදුමයෙහි ද පරලොවිහි ද වෙයි. වාග්දුශ්චරිතයාගේ ලාමක විපාකය වනාහි මෙලොවිහි ද පරලොවිහි ද වෙයි. මනෝදුශ්චරිතයාගේ ලාමක විපාකය වනාහි මෙලොවිහි ද පරලොවිහි ද වේ. හේ මෙසේ නුවණින් බලා කායදුශ්චරිතය හැරපියා කායසුවරිතය වඩයි. වාග්දුශ්චරිතය හැරපියා වාක්සුවරිතය වඩයි. මනෝදුශ්චරිතය හැරපියා මනස්සුවරිතය වඩයි. පිරිසිදු අත්බව පිරවයි. මහණෙහි, මේ පටිසංඛාරා-බලා යි කියනු ලැබේ. මහණෙහි, භාවනාලය කවරේය යන්: මහණෙහි, මේ සත්තෙහි මහණ කාමයෙන් වෙන් ව ම අකුශලධර්මයෙන් වෙන් ව ම විතති සහිත වූ විචාර සහිත වූ විවේකයෙන් උපන් ප්‍රීතිය හා සුඛ ඇති ප්‍රථමධ්‍යානය උපයා වෙතෙයි. විතතීවිචාරයන්ගේ සන්තිදීමෙන් අධ්‍යානම-යෙහි මනා පැහැදීම ඇති වන්නායාගේ එකාග්‍රතාවය ඇති විතතීරහිත වූ විචාරරහිත වූ සමාධියෙන් උපන් ප්‍රීතිය හා සුඛ ඇති ද්විතීයධ්‍යානයට ඇවි ඇවි සද සම්මාද වෙතෙයි. ප්‍රීතිහුගේ ද විරාගයෙන් උපෙක්ඛාව ඇත්තේ ද සමාතිමත් වූයේ ද සමාස්ප්‍රඥ ඇත්තේ වෙතෙයි. කයින් සුව පිළිවිදිය ඇයව්‍යෝ “උපෙක්ඛා ඇත්තේ සමාතිමත් වූයේ සුඛවිතරණ ඇත්තෙකැ”යි යම් ධ්‍යානලාභියකු (ගෙණ) කියද්ද, ඒ නාමධ්‍යානයට පැමිණ වෙතෙයි. සුඛයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන් දුඃඛයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන් කාලා ම සොම්නස් දෙමනසුන්ගේ අභ්‍යන්තරයෙන් නොදුක් නොසුව වූ උපේක්ඛාසමාති පරිශුද්ධිය ඇති වනුද්විධ්‍යානයට එළඹ වෙතෙයි. මහණෙහි, මෙය භාවනාබලා යි කියනු ලැබේ. මහණෙහි, මේ වනාහි බල දෙකයි.

2. 1. 2. 4.

14. මහණෙහි, නිවාගතයන් වහන්සේගේ මේ ධර්මදේශනා දෙකෙහි. කවර දෙකෙක යන්: සාකෙවින් දෙසුම් හා විතර විසින් දෙසුම් ය. මහණෙහි, මේ වනාහි නිවාගතයන් වහන්සේගේ ධර්මදේශනා දෙක ය.

2. 1. 2. 5.

15. මහණෙහි, යම් අධිකරණයෙකි ලා (ඇවැත්) අවන් මහණ ද (ඇවැත්) වොදනා කරණ මහණ ද මොනොවට හෙමේ ම නමා නුවණින් සලකා නො බලා නම්, මහණෙහි, ඒ අධිකරණයෙහි ලා හෙල කැමැති විය යුතුය: දිගුකල් පැවැත්ම පිණිස, රථබස්කම් පිණිස, කැකුළුවට පිණිස (ඒ අධිකරණය) පවත්නේ ය. හිසුනු ද සුවසේ නො වසන්තානුය යි.

මහණෙහි, යම් අධිකරණයෙකි ලා (ඇවැත්) අවන් මහණ ද (ඇවැත්) වොදනා කරණ මහණ ද හෙමේ ම මොනොවට නමා නුවණින් සලකා බලා නම්, මහණෙහි, ඒ අධිකරණයෙහි දී හෙල කැමැති විය යුතුය. දිගුකල් පැවැත්ම පිණිස, රථබස්කම් පිණිස, කැකුළුවට පිණිස (ඒ අධි-කරණය) නො පවත්නේ ය. හිසුනු ද සුවසේ වසන්තානුය යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

කපඤ්ච භික්ඛවෙ ආපනේනා භික්ඛු සාමුකං අත්තනාච අත්තානං පච්චවේකති: ඉධ භික්ඛවෙ ආපනේනා භික්ඛු ඉති පටිසංඝේකති, අහං බො අකුසලං ආපනේනා කඤ්චිදෙව දෙසං කායෙන, තං¹ මං සො භික්ඛු අද්දස අකුසලං ආපජ්ජමානං කඤ්චිදෙව දෙසං කායෙන, තො වෙ අහං අකුසලං ආපජ්ජය්‍යං කඤ්චිදෙව දෙසං කායෙන, න මං සො භික්ඛු පයෙසය්‍ය අකුසලං ආපජ්ජමානං කඤ්චිදෙව දෙසං කායෙන, යසමා ච බො අහං අකුසලං ආපනේනා කඤ්චිදෙව දෙසං කායෙන, තසමා මං සො භික්ඛු අද්දස අකුසලං ආපජ්ජමානං කඤ්චිදෙව දෙසං කායෙන, දිස්වා ච පන මං සො භික්ඛු අකුසලං ආපජ්ජමානං කඤ්චිදෙව දෙසං කායෙන අත්තනමනො අහොසි, අත්තනමනො සමානො අත්තනමනවචනං මං සො භික්ඛු අවච, අත්තනමනවචනාහං තෙන භික්ඛුනා ථුතො සමානො අත්තනමනො අහොසිං, අත්තනමනො සමානො පරෙසං ආරොවෙසිං, ඉති මමෙව තත් අවචයො අවචගමා සුඛකදයකංව හණ්ඩසමිනති, එවං බො භික්ඛවෙ ආපනේනා භික්ඛු සාමුකං අත්තනාච අත්තානං පච්චවේකති.

කපඤ්ච භික්ඛවෙ වොදකො භික්ඛු සාමුකං අත්තනාච අත්තානං පච්චවේකති: ඉධ භික්ඛවෙ වොදකො භික්ඛු ඉති පටිසංඝේකති: අයං බො භික්ඛු අකුසලං ආපනේනා කඤ්චිදෙව දෙසං කායෙන, ²තාහං ඉමං භික්ඛුං අද්දසං අකුසලං ආපජ්ජමානං කඤ්චිදෙව දෙසං කායෙන, තො වෙ අයං භික්ඛු අකුසලං ආපජ්ජය්‍යං කඤ්චිදෙව දෙසං කායෙන, තාහං ඉමං භික්ඛුං පයෙසය්‍යං අකුසලං ආපජ්ජමානං කඤ්චිදෙව දෙසං කායෙන, යසමා ච බො අයං භික්ඛු අකුසලං ආපනේනා කඤ්චිදෙව දෙසං කායෙන, තසමා අහං ඉමං භික්ඛුං අද්දසං අකුසලං ආපජ්ජමානං කඤ්චිදෙව දෙසං කායෙන, දිස්වා ච පනාහං ඉමං භික්ඛුං අකුසලං ආපජ්ජමානං කඤ්චිදෙව දෙසං කායෙන, අත්තනමනො අහොසිං, අත්තනමනො සමානො අත්තනමනවචනාහං ඉමං භික්ඛුං අවචං, අත්තනමනවචනාහං භික්ඛු මයා ථුතො සමානො අත්තනමනො අහොසි, අත්තනමනො සමානො පරෙසං ආරොවෙසි, ඉති මමෙව තත් අවචයො අවචගමා සුඛකදයකංව³ හණ්ඩසමිනති, එවං බො භික්ඛවෙ වොදකො භික්ඛු සාමුකං අත්තනාච අත්තානං පච්චවේකති.

යසමිං භික්ඛවෙ අධිකරණේ ආපනේනා ච භික්ඛු වොදකො ච භික්ඛු න සාමුකං අත්තනාච අත්තානං පච්චවේකති, තසෙමනං භික්ඛවෙ අධිකරණේ පාටිකඝිං දීඝත්තාය බරත්තාය වාලත්තාය සංවතතිස්සති, භික්ඛු ච න එසුකං විහරිස්සනති, යසමිං ච බො භික්ඛවෙ අධිකරණේ ආපනේනා ච භික්ඛු වොදකො ච භික්ඛු සාමුකං අත්තනාච අත්තානං පච්චවේකති, තසෙමනං භික්ඛවෙ අධිකරණේ පාටිකඝිං න දීඝත්තාය බරත්තාය වාලත්තාය සංවතතිස්සති, භික්ඛු ච එසුකං විහරිස්සනති.

1. මං සො භික්ඛු - මජ්ඣං, තසමා මං සො භික්ඛු - සෘ, සි 1.

2. අහං ඉමං භික්ඛුං - මජ්ඣං, සෘ, 3. සුඛකදයකංව - සෘ,

මහණෙනි, කෙසේ නම් ඇවැත් අවන් මහණ මොනොවට තෙමේ ම තමා නුවණින් බලා ද? මහණෙනි, මේ සස්තෙහි (ඇවැත්) අවන් මහණ මෙසේ නුවණින් සලකා බලයි: 'මම වනාහි කරුණ කසින් කිසිදෙසක් ම අකුසලට (අනාතර ආපත්තියකට) අවන්මි. ඒ මහණ කසින් කිසියම් දේශමාත්‍ර වූ අකුසල (ආපත්ති) යකට අවදනා ඒ මා දිවි. මම වැලිත් කසින් යම් ම අකුසල (ආපත්ති) යකට නො අවන්තෙමි නම්, ඒ මහණ කසින් කිසියම් අකුසල (ආපත්ති) යකට අවදනා මා නො දක්නේ ය. යම් හෙයකින් මම කසින් කිසියම් අකුසල (ආපත්ති) යකට අවන්තෙමි වේ ද, එහෙයින් ඒ මහණ කසින් කිසියම් ප්‍රදේශමාත්‍ර වූ අකුසලයකට අවදනා මා දිවි. ඒ මහණ කසින් කිසියම් දේශමාත්‍ර වූ අකුසලයකට අවදනා මා දැක ද නො සතුටු සිත් ඇති විය. නොසතුටු සිත් ඇත්තේ ම ඒ මහණ මට නො සතුටු බස් කිය. මම ඒ මහණහු විසින් නො සතුටු බසින් කියනු ලැබුයේ ම නො සතුටු සිත් ඇත්තෙමි වීම. නොසතුටු සිත් ඇත්තෙමි ම අනුතට සැළ කෙළේමි. මෙසේ භාණ්ඩයෙහි සුවත් දෙන්නකු සෙයින් ඒ අධිකරණයෙහි මාගේ ම (තුන්වැදූරුම්) අපරාධයෙක් මා ඔබාගෙන තැනිතැ' යි. මහණෙනි, මෙසේ වනාහි ඇවැත් අවන් මහණ තෙමේ ම තමා මොනොවට නුවණින් සලකා බලයි.

මහණෙනි, කෙසේ නම් වෝදනා කරණ මහණ තෙමේ ම තමා මොනොවට නුවණින් සලකා බලා ද? මහණෙනි, මේ සස්තෙහි වෝදක භික්ෂු තෙමේ මෙසේ නුවණින් සලකා බලයි: 'මේ මහණ තෙමේ වනාහි කසින් කිසියම් දේශමාත්‍ර වූ අකුසල (ආපත්ති) යකට අවන්තේය. මම කසින් කිසියම් එකදේශමාත්‍ර වූ අකුසලයකට අවදනා ඒ මහණහු දිවිමි. ඉදින් මේ මහණ කසින් කිසියම් අකුසලයකට නො අවදනේ නම්, මම කසින් යම් ම අකුසලයකට අවදනා මේ මහණහු නො දක්නෙමි. යම් හෙයකින් මේ මහණ තෙමේ කසින් කිසියම් දේශමාත්‍ර වූ අකුසලයකට අවන්තේ ද, එහෙයින් මම කසින් කිසියම් දෙසක් ම අකුසලයකට අවදනා මේ මහණහු දිවිමි. කසින් කිසියම් දේශමාත්‍ර වූ අකුසලයකට අවදනා මේ මහණහු දැක ද මම නො සතුටු සිත් ඇත්තෙමි වීම. නොසතුටු සිත් ඇත්තෙමි ම මේ මහණහට නො සතුටු බස් කීම. මා විසින් නො සතුටු බසින් කියනු ලැබුයේ ම මේ මහණ නො සතුටු සිත් ඇති විය. නො සතුටු සිත් ඇත්තේ ම එය අනුතට සැළ කෙළේය. මෙසේ ඒ අධිකරණයෙහි ලා භාණ්ඩයෙහි සුවත් දෙන්නකු සේ මාගේ ම (දෙවැදූරුම්) අපරාධයෙක් මා ඔබාගෙන තැනිතැ' යි. මහණෙනි, මෙසේ වෝදක මහණ තෙමේ මොනොවට තෙමේ ම තමා නුවණින් සලකා බලයි.

මහණෙනි, යම් අධිකරණයෙකි ඇවැත් අවන් භික්ෂු තෙමේ ද වෝදක භික්ෂු තෙමේ ද තෙමේ ම තමා මොනොවට නුවණින් සලකා නො බලා නම්, මහණෙනි, ඒ අධිකරණයෙහි ලා තෙල කැමැති විය යුතුයි: 'දිගුකල් පාවැත්ම පිණිස රළුබස්කම් පිණිස කැකුළුබැව් පිණිස (අධිකරණය) පවත්නේය. භික්ෂුහු ද සැපයේ නො වසන්නාහු' යි. මහණෙනි, යම් අධිකරණයෙකි ලා (ඇවැත්) අවන් මහණ තෙමේ ද ඇවැත්වන් වෝදනා කරණ මහණ තෙමේ ද තෙමේ ම තමා මොනොවට නුවණින් සලකා බලා නම්, මහණෙනි, ඒ අධිකරණයෙහි ලා තෙල කැමැති විය යුතුයි: 'දිගුකල් පාවැත්ම පිණිස රළුබස් කම් පිණිස කැකුළුබැව් පිණිස අධිකරණය නො පවත්නේ ය. භික්ෂුහු ද සැපයේ වසන්නාහු' යි.

2. 1. 2. 6.

16. අථ ඛො අඤ්ඤානරු චූහමණො යෙන භගවා තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිනා භගවතා සද්ධං සමමාදි. සමමාදනීයං කථං සාරණීයං විතීසාරෙණා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීනො ඛො සො චූහමණො භගවන්තං එතදවොච: කො භු ඛො හො ගොතම හෙතු, කො පච්චයො, යෙන මධෙකචෙව සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණො අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජන්තීති?

[භගවා:]

අධම්මවරියා¹ විසම්මවරියා හෙතු ඛො චූහමණ එවමධෙකචෙව සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණො අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජන්තීති.

[චූහමණො:]

කො පන හො ගොතම හෙතු, කො පච්චයො, යෙන මධෙකචෙව සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණො සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්තීති?

[භගවා:]

ධම්මවරියා සම්මවරියා හෙතු ඛො චූහමණ එවමධෙකචෙව සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණො සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්තීති.

[චූහමණො:]

අභික්ඛන්තං හො ගොතම අභික්ඛන්තං හො ගොතම, සෙය්‍යථාපි හො ගොතම නික්ඛාජ්ජිතං වා උක්ඛාජ්ජය්‍ය, පටිච්ඡන්තං වා විචරෙය්‍ය, මුලුහස්ස වා මග්ගං අච්ඡෙදෙය්‍ය² අක්ඛාජෙ වා තෙලපජ්ජොතං ධාරෙය්‍ය, 'චක්ඛමන්තො රූපානි දඤ්ඤන්ති'³ති, එවමෙව හොතා හොතමෙන අතෙකපරියායෙන ධමමො පකාසිතො. එසාහං භවන්තං ගොතමං සරණං ගච්ඡාමි ධම්මඤ්ඤි භික්ඛු-සඤ්ඤාදි. උපාසකං මං භවං ගොතමො ඛාරෙතු අජ්ඣත්තෙහ පාණ්ඩුපෙතං සරණං ගතන්ති.

2. 1. 2. 7.

17 අථ ඛො ජාණ්ඩස්සොණී චූහමණො යෙන භගවා තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිනා භගවතා සද්ධං සමමාදි - පෙ- එකමන්තං නිසීනො ඛො ජාණ්ඩස්සොණී චූහමණො භගවන්තං එතදවොච. කො භු ඛො හො ගොතම, හෙතු, කො පච්චයො, යෙන මධෙකචෙව සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණො අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජන්තීති.

[භගවා:]

කතන්තා ච චූහමණ අකතන්තා ච එවමධෙකචෙව සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණො අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජන්තීති.

[චූහමණො:]

කො පන හො ගොතම හෙතු, කො පච්චයො, යෙන මධෙකචෙව සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණො සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්තීති.

1. අධම්මවරියා විසම්මවරියා වහනු - සභා.

2. දඤ්ඤන්ති - සභා. මිඡසං.

2. 1. 2. 6.

16. එකල්හි තොපාල බමුණෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හා සමග තුර්කකපාවට නිසි සිහිකරනුවට නිසි කපාව නිමවා එකත් පසෙක හිත. එකත්පසෙක හුන් ඒ බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සාල කළේ ය: 'හවත් ගෞතමයෙනි, යම් හෙයෙකින් මේ ලොවිහි ඇතැම් සත්ත්ව කෙනෙක් කාබුන් මරණින් මතු සුවයෙන් පහ වූ දුගීහි වූ විනිපාත වූ නිරයට එළඹෙත්.

[හඟවත්හු:]

බමුණ, අධිමයනී සංඛ්‍යාත විෂම වයනීව හේතු කොට ගෙන මෙසේ මේ ලොවිහි ඇතැම් සත්ත්ව කෙනෙක් කාබුන් මරණින් මතු සුවයෙන් පහ වූ දුගීහි වූ විනිපාත වූ නිරයට එළඹෙත්.

[බමුණු:]

හවත් ගෞතමයෙනි, මෙලොවිහි ඇතැම් සත්ත්ව කෙනෙක් කාබුන් මරණින් මතු සුවයෙන් නම් වූ ස්වභාවයට එළඹෙත් නම්, එයට හේතු කවරේය? ප්‍රත්‍යය කවරේය?

[හඟවත්හු:]

බමුණ, ධර්මවයනී සංඛ්‍යාත සමමයනීව හේතු කොට ගෙන මෙසේ මේ ලොවිහි ඇතැම් සත්ත්ව කෙනෙක් කාබුන් මරණින් මතු සුවයෙන් නම් වූ ස්වභාවයට එළඹෙත්.

[බමුණු:]

හවත් ගෞතමයන්වහන්ස, ඉතා මැනවි. හවත් ගෞතමයන් වහන්ස ඉතා මැනවි. හවත් ගෞතමයන් වහන්ස! යම්සේ යවිසුරු කොට තබන ලද්දක් හෝ උඩුහුරු කොට තබන්නේ, පිළිසන් වූවක් හෝ වැසුම් හරනේ මංමුළා වුවකුට හෝ මග කියන්නේ 'ඇස් ඇත්තෝ රු දක්නාහු' යි බොල් අඳුරෙහි තෙල් පහනක් හෝ දල්වන්නේ මේ ද, එසෙයින් ම හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ විසින් තත්කියරින් ධර්මය ප්‍රකාශ කරණ ලද්දේය. ඒ මම හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ ද ධර්මය ද භික්ෂුසංඝයා ද සරණ යෙමි. හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ අද පටන් මා දිවිහිමියෙන් සරණ ගිය උවසුවකු සේ රැස්තා සේක්වා' යි.

2. 1. 2. 7.

17. එකල්හි ජාණ්ණසොණී බ්‍රාහ්මණ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හා සමග සතුටු වීය ... එකත් පසෙක හුන් ජාණ්ණසොණී බ්‍රාහ්මණ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සාලකෙළේය: හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, යම් හෙයෙකින් මේ ලෝකයෙහි ඇතැම් සත්ත්ව කෙනෙක් කාබුන් මරණින් මතු සුවයෙන් පහ වූ දුගීහි වූ විනිපාත වූ නිරයට යෙත් නම්, (එයට) හේතු කවරේය? ප්‍රත්‍යය කවරේය?

[හඟවත්හු:]

බමුණ, කළ බැව්හුදු තොකළ බැව්හුදු මෙසේ මේ ලොව කිසි සත්ත්ව කෙනෙක් කාබුන් මරණින් මතු සුවයෙන් පහ වූ දුගීහි වූ විනිපාත වූ නිරයට එළඹෙත්.

[බමුණු:]

හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, යම් හෙයෙකින් මේ ලොව කිසි සත්ත්ව කෙනෙක් සුවයෙන් සංඛ්‍යාත ස්වභාවයට එළඹෙත් නම්, (එයට) හේතු කවරේය? ප්‍රත්‍යය කවරේය?

[භගවා:]

කතන්තා ව චු චුභමණ අකතන්තා ව ඵවමිධෙකචෙව සන්තා කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති.

[බ්‍රාහ්මණෝ:]

ත ඛො අහං ඉදෙස්ස භොතො ගොතමස්ස සංඛින්නොන භාසිතස්ස විජාරොත අත්ථං¹ අවිභන්තස්ස විජාරොත අත්ථං ආජානාමි. සාධු මෙ භවං ගොතමො තථා ධම්මං දෙසෙතු, යථා අහං ඉදෙස්ස භොතො ගොතමස්ස සංඛින්නොන භාසිතස්ස විජාරොත අත්ථං අවිභන්තස්ස විජාරොත අත්ථං ආජානෙය්‍යන්ති.

තෙන හි බ්‍රාහ්මණ සුණාහි, සාධුකං මනසි කරොහි, භාසියාමිහි. ඵවග්ගොහි ඛො ජාණ්ණස්සොණ්ඤ්ඤා බ්‍රාහ්මණො භගවතො උච්චස්සොසි: භගවා ඵතදවොච:

ඉධ බ්‍රාහ්මණ ඵකච්චස්ස කායදුච්චරිතං කතං හොති, අකතං හොති කායසුච්චරිතං. චච්චිදුච්චරිතං කතං හොති, අකතං හොති චච්චසුච්චරිතං. මනොදුච්චරිතං කතං හොති, අකතං හොති මනොසුච්චරිතං. ඵචං ඛො බ්‍රාහ්මණ කතන්තා ව අකතන්තා ව ඵවමිධෙකචෙව සන්තා කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං චිතිපාතං නිරයං උපපජ්ජන්ති.

ඉධ පන බ්‍රාහ්මණ ඵකච්චස්ස කායසුච්චරිතං කතං හොති, අකතං හොති කායදුච්චරිතං චච්චසුච්චරිතං කතං හොති, අකතං හොති චච්චිදුච්චරිතං. මනොසුච්චරිතං කතං හොති, අකතං හොති මනොදුච්චරිතං. ඵචං ඛො බ්‍රාහ්මණ කතන්තා ව අකතන්තා ව ඵවමිධෙකචෙව සන්තා කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති.

[බ්‍රාහ්මණෝ:]

අභිකතන්තං හො ගොතම -පෙ- උපාසකං මං භවං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ජනගෙහ පාණ්ණපෙතං සරණං ගතන්ති.

2. 1. 2. 8.

18. අථ ඛො ආයස්මා ආනිමෙද්ද යෙන භගවා තෙනුපසංඛිකමි. උප-සංඛිකමිත්ථා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා ඵකමන්තං නිසීදි. ඵකමන්තං නිසීන්තං ඛො ආයස්මන්තං ආනදං භගවා ඵතදවොච:

ඵකංසෙතාහං ආනදං අකරණීයං වදාමි කායදුච්චරිතං චච්චිදුච්චරිතං මනොදුච්චරිතන්ති.

1. විජාරොත අත්ථං අවිභන්තස්ස - සංඛින්නොනො අයං ක දිස්සති.

[භගවත්හු:]

බමුණ, කළබැව්හුදු නොකළ බැව්හුදු මෙසේ මෙ ලොව කිසි සත්තව කෙනෙක් කාබුන් මරණින් මතු සුගති සංඛ්‍යාත සවරියට එළඹෙත්.

[බමුණ:]

භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ විසින් සැකෙවිණි වදුරණ ලද විතර විසින් අරුත් නො බෙදන ලද මේ භාෂිතයාගේ අභිය මම විතර විසින් නො දකිමි. යම්සේ මම භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ විසින් සැකෙවිණි දෙසු විතර විසින් අරුත් නො බෙදු මේ භාෂිතයාගේ අභිය විතර විසින් දැනගන්නෙමි ද එපරිද්දෙන් භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ දහම් දෙසන සේක් නම් මැනවි.

බමුණ, එසේ වී නම් අසව, මනා කොට මෙනෙහි කරව, දෙසමි යි. එසේය වහන්සැ' යි ජාණුසෙය්‍යාණී බ්‍රාහ්මණ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් අයැවීය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:

බ්‍රාහ්මණය, මේ ලෝකයෙහි කිසිවකු විසින් කායදුශ්චරිතය කරණ ලද්දේ වෙයි, කායසුචරිතය නොකරණ ලද්දේ වෙයි. වාග්දුශ්චරිතය කරණ ලද්දේ වෙයි, වාක්සුචරිතය නො කරණ ලද්දේ වෙයි. මනෝ-දුශ්චරිතය කරණ ලද්දේ වෙයි, මනසුචරිතය නො කරණ ලද්දේ වෙයි. බ්‍රාහ්මණය, මෙසේ වනාහි කළ බැව්හුදු නො කළ බැව්හුදු මෙ ලොවිහි කිසි සත්තව කෙනෙක් කාබුන් මරණින් මතු මෙසේ සුවයෙන් පහ වූ දුගති වූ විතිපාත වූ නිරයට එළඹෙත්.

බ්‍රාහ්මණය, මෙලොව කිසිවකු විසින් කායසුචරිතය කරණ ලද්දේ වෙයි, කායදුශ්චරිතය නොකරණ ලද්දේ වෙයි. වාක්සුචරිතය කරණ ලද්දේ වෙයි, වාග්දුශ්චරිතය නොකරණ ලද්දේ වෙයි. මනසුචරිතය කරණ ලද්දේ වෙයි, මනෝදුශ්චරිතය නොකරණ ලද්දේ වෙයි. බ්‍රාහ්මණය, මෙසේ වනාහි කළ බැව්හුදු නො කළ බැව්හුදු මෙලොවිහි කිසි සත්තව කෙනෙක් මෙ පරිද්දෙන් කාබුන් මරණින් මතු සුගති සංඛ්‍යාත සවරියට එළඹෙත්.

[බමුණ:]

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි ... භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ අද පටන් දිව්‍යිමි කොට කරණ ගිය උච්ඡවකු සේ මා රාජ්‍යා සේක්වායි.

2. 1. 2. 8.

18. එකල්හි ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පසෙක හුන්හ. එකත්පසෙක හුන් ආයුෂ්මත් ආනන්දතෙරණුවන්ට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:

ආනන්දය, මම කායදුශ්චරිතය වාග්දුශ්චරිතය මනෝදුශ්චරිතය ඒකානන්දයෙන් නො කළ යුතුයි කියමි.

[ආනන්දෝ:]

යමිදං භනෙත භගවතා එකංසෙත අකරණීයං අකතානං කායදුච්චරිතං වච්චදුච්චරිතං මනොදුච්චරිතං. තස්මිං අකරණීයෙ කසිරමානෙ අයං ආදීතවො පාටිකඝේඛාති.

[භගවා:]

යමිදං ආනන්ද මයා එකංසෙත අකරණීයං අකතානං කායදුච්චරිතං වච්චදුච්චරිතං මනොදුච්චරිතං. තස්මිං අකරණීයෙ කසිරමානෙ අයං ආදීතවො පාටිකඝේඛා:

අනතාපි අනතානං උපවදති, අනුච්චව විඤ්ඤා ගරභනති, පාපකො කිත්තිසඤ්ඤා අබ්බුග්ගච්ඡති, සම්මුලොගා කාලං කරොති, කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගති විනිපාතං තීරයං උපපජ්ජති.

යමිදං ආනන්ද මයා එකංසෙත අකරණීයං අකතානං කායදුච්චරිතං වච්චදුච්චරිතං මනොදුච්චරිතං. තස්මිං අකරණීයෙ කසිරමානෙ අයං ආදීතවො පාටිකඝේඛා.

එකංසෙතානං ආනන්ද කරණීයං වදමි කායසුච්චරිතං වච්චසුච්චරිතං මනොසුච්චරිතනති.

[ආනන්දෝ:]

යමිදං භනෙත භගවතා එකංසෙත කරණීයං අකතානං කායසුච්චරිතං වච්චසුච්චරිතං මනොසුච්චරිතං. තස්මිං කරණීයෙ කසිරමානෙ කො ආනිසංසො පාටිකඝේඛාති?

[භගවා:]

යමිදං ආනන්ද මයා එකංසෙත කරණීයං අකතානං කායසුච්චරිතං වච්චසුච්චරිතං මනොසුච්චරිතං. තස්මිං කරණීයෙ කසිරමානෙ අයං ආනිසංසො පාටිකඝේඛා:

අනතාපි අනතානං හ උපවදති, අනුච්චව විඤ්ඤා පසංසනති, කල්‍යාණො කිත්තිසඤ්ඤා අබ්බුග්ගච්ඡති, අසම්මුලොගා කාලං කරොති, කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජති.

යමිදං ආනන්ද මයා එකංසෙත කරණීයං අකතානං කායසුච්චරිතං වච්චසුච්චරිතං මනොසුච්චරිතං. තස්මිං කරණීයෙ කසිරමානෙ අයං ආනිසංසො පාටිකඝේඛාති.

2. 1. 2. 9.

19. අකුසලං භික්ඛවෙ පජ්ඣති. සකකා භික්ඛවෙ අකුසලං පජ්ඣති. තො වෙ තං¹ භික්ඛවෙ සකකා අභවිස්ස අකුසලං පජ්ඣති. තාහං එවං වදෙය්‍යං “අකුසලං භික්ඛවෙ පජ්ඣති”ති. යස්මා ව බො භික්ඛවෙ සකකා අකුසලං පජ්ඣති. තස්මාහං එවං වදමි “අකුසලං භික්ඛවෙ පජ්ඣති”ති. අකුසලං ව හිදං භික්ඛවෙ පතිතං අභිතාය දුක්ඛාය සංවහෙතය්‍ය. තාහං එවං වදෙය්‍යං “අකුසලං භික්ඛවෙ පජ්ඣති”ති. යස්මා ව බො භික්ඛවෙ අකුසලං පතිතං භිතාය සුඛාය සංවහෙතති, තස්මාහං එවං වදමි “අකුසලං භික්ඛවෙ පජ්ඣති”ති.

1. කොවෙදං - මජ්ඣං.

[අතද තෙරහු:]

වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් යම් කායදුශ්චරිතයෙක්, වාග්දුශ්චරිතයෙක් මනෝදුශ්චරිතයෙක් ඵ්කාන්තයෙන් තො කළ යුතුය යි වදාරණ ලද ද ඒ තොකට යුතු ද කරණු ලබන කල්හි කවර ආදිතවයෙක් කැමැති විය යුතු ද?

[භගවත්හු:]

ආතඤ්ඤ, මා විසින් යම් කායදුශ්චරිතයෙක්-වාග්දුශ්චරිතයෙක්-මනෝදුශ්චරිතයෙක් ඵ්කාන්තයෙන් තො කට යුතුය යි වදාරණ ලද නම්, ඒ තො කට යුතු ද කරණු ලබන කල්හි මේ ආදිතවය කැමැති විය යුතුය:

“නෙමේත් වමොට උපවාද කෙරෙයි. භුවණැත්තෝ විමසා දූත ගරහත්. අපකිඤ්ඤ උස්ව නගියි. සමමුස්ථ ව කථරිය කෙරෙයි. කාබ්‍රත් මරණින් මතු සුවයෙන් පහ වූ දුගති වූ විනිපාත වූ තිරයට එළඹෙත්” ය යි.

ආතඤ්ඤ, මා විසින් යම් කායදුශ්චරිතයෙක් - වාග්දුශ්චරිතයෙක් - මනෝදුශ්චරිතයෙක් ඵ්කාන්තයෙන් තො කළ යුතුය යි පවසන ලද නම්, ඒ තොකට යුතු ද කරණු ලබන කල්හි මේ ආදිතවය කැමැති විය යුත්තේ ය.

ආතඤ්ඤ, මම කායසුවරිතය - වාක්සුවරිතය - මනසුවරිතය ඵ්කාන්තයෙන් කළ යුතු යයි කියමි.

[අතද තෙරහු:]

වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් යම් කායසුවරිතයෙක් - වාක්සුවරිතයෙක් - මනසුවරිතයෙක් ඵ්කාන්තයෙන් කළ යුතු ය යි පවසන ලද නම්, ඒ කට යුතු ද කරණු ලබන කල්හි කවර අනුසසෙක් කැමැති විය යුත්තේ ද?

[භගවත්හු:]

ආතඤ්ඤ, යම් මේ කායසුවරිතයෙක් - වාක්සුවරිතයෙක් - මනසුවරිතයෙක් ඵ්කාන්තයෙන් කට යුතුය යි මා විසින් කියන ලද නම්, ඒ කට යුතු ද කරණු ලබන කල්හි මේ අනුසස කැමැති විය යුත්තේ ය:

“නෙමේත් වමොට උපවාද තො කෙරෙයි. භුවණැත්තෝ විමසා දූත පසසත්. යසගි උස්ව නැගෙයි. අසමමුස්ථ ව කථරිය කෙරෙයි. කාබ්‍රත් මරණින් මතු සුගති සම්බාහන සමගිලෝකයට එළඹෙත්.”

ආතඤ්ඤ, යම් කායසුවරිතයෙක් - වාක්සුවරිතයෙක්-මනසුවරිතයෙක් ඵ්කාන්තයෙන් කට යුතුය යි ම විසින් පවසන ලද නම් ඒ කට යුතු ද කරණු ලබන කල්හි මේ අනුසස කැමැති විය යුත්තේ යයි.

2. 1. 2. 9.

19. මහණෙනි, අකුශලය දුරලව. මහණෙනි, අකුශලය දුරලත්තට හැකිය. මහණෙනි, ඉදින් ඒ අකුශලය දුරලිවේ නො හැකි නම් “මහණෙනි, අකුශලය දුරලවයි” මෙසේ මම නොකියමි. මහණෙනි, යම් හෙයකින් අකුශලය දුරලත්තට හැකි ද, එහෙයින් ම “මහණෙනි, අකුශලය දුරලව” යි මෙසේ මම කියමි. තවද මහණෙනි, මේ අකුශලය ප්‍රතිණ වූයේ අභිත පිණිස දුක් පිණිස පවත්නේ නම් “මහණෙනි, අකුශලය දුරලව” යි මම මෙසේ නොකියමි. මහණෙනි, යම් හෙයකින් අකුශලය ප්‍රතිණ වූයේ භිත පිණිස සුව පිණිස පවත්නේ ද එහෙයින් ම “මහණෙනි, අකුශලය දුරලව” යි මම මෙසේ කියමි.

කුසලං භික්ඛවෙ භාවෙථ. සත්තං භික්ඛවෙ කුසලං භාවෙතුං. නො වෙතං¹ භික්ඛවෙ සත්තං අභවිස්ස කුසලං භාවෙතුං, නාහං එවං වදෙය්‍යං “කුසලං භික්ඛවෙ භාවෙථා”ති. යස්මා ව බො භික්ඛවෙ සත්තං කුසලං භාවෙතුං, තස්මා-හං එවා වදාමි “කුසලං භික්ඛවෙ භාවෙථා”ති. කුසලං ව භිදං භික්ඛවෙ භාවිතං අභිතාය දුක්ඛාය සංවතෙතය්‍ය, නාහං එවං වදෙය්‍යං “කුසලං භික්ඛවෙ භාවෙථා”ති. යස්මා ව බො භික්ඛවෙ කුසලං භාවිතං භිතාය සුඛාය සංවතෙතති තස්මාහං එවං වදාමි “කුසලං භික්ඛවෙ භාවෙථා”ති.

2. 1. 2. 10.

20. දො මෙ භික්ඛවෙ ධම්මා සද්ධම්මස්ස සම්මොඤ්ඤාය අනන්තරධාතාය සංවත්තන්ති. කතමෙ දො? දුන්නිඝ්ඤානං පදබ්‍යඤ්ඤානං, අර්‍හො ව දුන්නිභො. දුන්නිඝ්ඤානං භික්ඛවෙ පදබ්‍යඤ්ඤාය අර්‍හොපි දුන්නයො භොති. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො ධම්මා සද්ධම්මස්ස සම්මොඤ්ඤාය අනන්තරධාතාය සංවත්තන්ති.

දො මෙ භික්ඛවෙ ධම්මා සද්ධම්මස්ස ධීතියා අසම්මොඤ්ඤාය අනන්තරධාතාය සංවත්තන්ති. කතමෙ දො? සුත්තිඝ්ඤානං පදබ්‍යඤ්ඤානං, අර්‍හො ව සුත්තිභො. සුත්තිඝ්ඤානං භික්ඛවෙ පදබ්‍යඤ්ඤාය අර්‍හොපි සුත්තයො භොති. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො ධම්මා සද්ධම්මස්ස ධීතියා අසම්මොඤ්ඤාය අනන්තරධාතාය සංවත්තන්ති.

අභිකරණවග්ගො දුතියො.

3. බාලවග්ගො

2. 1. 3. 1.

[සාවකීනිදානං:]

21. දොමෙ භික්ඛවෙ බාලා. කතමෙ දො? යො ව අවච්ඡං අවච්ඡන්තො න පස්සති, යො ව අවච්ඡං දෙසෙන්නස්ස යථාධම්මං න පනිගණ්හාති.¹ ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො බාලාති.

දොමෙ භික්ඛවෙ පණ්ඩිතා. කතමෙ දො? යො ව අවච්ඡං අවච්ඡන්තො පස්සති, යො ව අවච්ඡං දෙසෙන්නස්ස යථාධම්මං පනිගණ්හාති.² ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො පණ්ඩිතාති.

2. 1. 3. 2.

22. දොමෙ භික්ඛවෙ තථාගතං අබ්භාවිකන්නති. කතමෙ දො? දුට්ඨො වා දෙසන්නායො, සද්දො වා දුග්ගතිනො. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො තථාගතං අබ්භාවිකන්නති.

1. පාලපටිඤ්ඤානං - මජ්ඣං.

2. පටිඤ්ඤානං - මජ්ඣං. පටිඤ්ඤානං - සී 1

මහණෙනි, කුශලය වඩව. මහණෙනි, කුශලය වඩන්නට හැකිය. මහණෙනි, ඉදින් කුශලය නොවැඩිය හැකි තම් “මහණෙනි, කුශලය වඩව”යි මෙසේ මම නොකියමි. මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් කුශලය වඩන්නට හැකි ද එහෙයින් “මහණෙනි, කුශලය වඩව”යි මම මෙසේ කියමි. මහණෙනි, කුශලය වඩන ලද්දේ ඉදින් අභින පිණිස දුක් පිණිස පවත්නේ නම් “මහණෙනි, කුසල් වඩව”යි මෙසේ මම නො කියමි.

තවද මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් කුශලය වඩන ලද්දේ භින පිණිස සුව පිණිස පවත්නේ ද එහෙයින් ම “මහණෙනි, කුශලය වඩව”යි මම මෙසේ කියමි.

2. 1. 2. 10.

20. මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනෙක් සද්ධම්මයාගේ විනාශය පිණිස අතුරුදන් වීම පිණිස පවත්නාහ. කවර දෙදෙනෙක යත්: උපිළිවෙලින් වරදවා ගත් පෙළ ද වරදවා පෙරළා ගත් අවුවා ද යන දෙකය. මහණෙනි, වරදවා ගත් පාළියෙහි අවුවා ද දුර්තය (අන්තඃය) වෙයි. මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙන සද්ධම්මයාගේ විනාශය පිණිස අන්තඃතය පිණිස පවත්නාහ.

මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනෙක් සද්ධම්මයාගේ පාවැත්ම පිණිස අවිනාශය පිණිස අතුරුදන් නොවීම පිණිස පවත්නාහ. කවර දෙදෙනෙක යත්: මොනොවට ගත් පෙළදහම ද මොනොවට ගත් අවුවා ද යන දෙකයි. මහණෙනි, මොනොවට ගත් පෙළදහමෙහි අවුවා ද සුත්තය වෙයි.

මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙන සද්ධම්මයාගේ පාවැත්ම පිණිස අවිනාශය පිණිස අතුරුදන් නොවීම පිණිස පවත්නාහ යි.

අඛිකරණවග දෙවැනි යි

3. බාලවතීය

2. 1. 3. 1.

[සාවැත්තිදුතයි:]

21. මහණෙනි, මේ බාලයෝ දෙදෙනෙක් වෙති. කවර දෙදෙනෙක යත්: යමෙක් වරද වරද විසින් නො දක්නේ ද, යමෙකුත් (පිළිගෙන) වරද දෙසන්නහුගේ යථාධර්මය නො පිළිගන්නේ ද, මහණෙනි, මොහු බාලයෝ දෙදෙන වෙති.

මහණෙනි, මේ පණ්ඩිතයෝ දෙදෙනෙක් වෙති. කවර දෙදෙනෙක යත්: යමෙක් වරද වරද විසින් දක්නේ ද, යමෙකුත් පිළිගෙන වරද දෙසන්නහුගේ යථාධර්මය පිළිගන්නේ ද, මහණෙනි, මොහු දෙදෙන පණ්ඩිත වෙති.

2. 1. 3. 2.

22. මහණෙනි, මොහු දෙදෙන තථාගතයන්ට අහ්සාබ්සාන කෙරෙත්. (අභූතයෙන් දෙස් නබත්.) කවර දෙදෙනෙක යත්: දුෂ්ට වූයේ ඇතුළත සිටුනා දෝෂය ඇත්තේ හෝ වේ ද, වැරදි ලෙස ගැණීමෙන් වූ සැදහැ ඇත්තේ හෝ වේ ද (යන දෙදෙන වෙති.) මහණෙනි, මොහු දෙදෙන තථාගතයන්ට අහ්සාබ්සාන කෙරෙත්.

2. 1. 3. 3.

23. දෙමෙ භික්ඛවෙ නථාගහං අබ්භාවිකකන්ති. කතමෙ දෙව? යො ව අභාසිතං අලපිතං නථාගහෙන භාසිතං ලපිතං නථාගහෙනාති දීපෙති, යො ව භාසිතං ලපිතං නථාගහෙන අභාසිතං අලපිතං නථාගහෙනාති දීපෙති. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දෙව නථාගහං අබ්භාවිකකන්ති.

දෙමෙ භික්ඛවෙ නථාගහං නාබ්භාවිකකන්ති. කතමෙ දෙව? යො ව අභාසිතං අලපිතං නථාගහෙන අභාසිතං අලපිතං නථාගහෙනාති දීපෙති, යො ව භාසිතං ලපිතං නථාගහෙන භාසිතං ලපිතං නථාගහෙනාති දීපෙති. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දෙව නථාගහං නාබ්භාවිකකන්ති.

2. 1. 3. 4.

24. දෙමෙ භික්ඛවෙ නථාගහං අබ්භාවිකකන්ති. කතමෙ දෙව? යො ව නෙය්‍යස්සං සුභතතතං නීතස්සො සුභතතෙනාති දීපෙති, යො ව නීතස්සං සුභතතතං නෙය්‍යස්සො සුභතතෙනාති. දීපෙති. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දෙව නථාගහං අබ්භාවිකකන්ති.

2. 1. 3. 5.

25. දෙමෙ භික්ඛවෙ නථාගහං නාබ්භාවිකකන්ති. කතමෙ දෙව? යො ව නෙය්‍යස්සං සුභතතතං නෙය්‍යස්සො සුභතතෙනාති දීපෙති, යො ව නීතස්සං සුභතතතං නීතස්සො සුභතතෙනාති දීපෙති. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දෙව නථාගහං නාබ්භාවිකකන්ති.

2. 1. 3. 6.

26. පටිච්ඡන්තකම්මන්තස්ස භික්ඛවෙ දව්‍යං ගතීතං අඤ්ඤාතරු ගති පාටිකඛ්ඛා: තිරයො වා තිරච්ඡානගොති වාති.

අපපටිච්ඡන්තකම්මන්තස්ස භික්ඛවෙ දව්‍යං ගතීතං අඤ්ඤාතරු ගති පාටිකඛ්ඛා: දෙවා වා මුත්‍රස්සා වාති.

2. 1. 3. 7.

27. මුච්ඡාදිට්ඨිකස්ස භික්ඛවෙ දව්‍යං ගතීතං අඤ්ඤාතරු ගති පාටිකඛ්ඛා: තිරයො වා තිරච්ඡානගොති වාති.

2. 1. 3. 3.

23. මහණෙනි, මොහු දෙදෙන තථාගතයන්ට අභ්‍යාව්‍යාන කෙරෙත්. කවර දෙදෙන යත්: යමෙක් තථාගතයන් වහන්සේ විසින් නො දෙසන ලද්ද නො තෙපලන ලද්ද තථාගතයන් වහන්සේ විසින් දෙසනලද්ද සි තෙපලන ලද්ද දක්වා ද, යමෙකුත් තථාගතයන් වහන්සේ විසින් දෙසන ලද්ද තෙපලන ලද්ද තථාගතයන් වහන්සේ විසින් නො දෙසන ලද්ද සි තෙපලන ලද්ද දක්වා ද (යන දෙදෙන වෙති.) මහණෙනි, මොහු දෙදෙන තථාගතයන්ට අභ්‍යාව්‍යාන කෙරෙත්.

මහණෙනි, මොහු දෙදෙන තථාගතයන්ට අභ්‍යාව්‍යාන නො කෙරෙත්. කවර දෙදෙන යත්: යමෙක් තථාගතයන් වහන්සේ විසින් නො දෙසන ලද්ද නො තෙපලන ලද්ද තථාගතයන් වහන්සේ විසින් නො දෙසන ලද්ද සි තෙපලන ලද්ද දක්වා ද, යමෙකුත් තථාගතයන් වහන්සේ විසින් දෙසන ලද්ද තෙපලන ලද්ද තථාගතයන් වහන්සේ විසින් දෙසන ලද්ද සි තෙපලන ලද්ද දක්වා ද, (යන දෙදෙන වෙති.) මහණෙනි, මොහු දෙදෙන තථාගතයන්ට අභ්‍යාව්‍යාන නො කෙරෙත්.

2. 1. 3-4.

24. මහණෙනි, මොහු දෙදෙන තථාගතයන්ට අභ්‍යාව්‍යාන කෙරෙත්. කවර දෙදෙන යත්: යමෙක් එළවා කිය යුතු අරුත් ඇති සුත්‍රාන්තය හෙළි කළ අරුත් ඇති සුත්‍රාන්තය සි දක්වා ද, යමෙකුත් හෙළි කළ අරුත් ඇති සුත්‍රාන්තය එළවා කිය යුතු අරුත් ඇති සුත්‍රාන්තය සි දක්වා ද (යන මේ දෙදෙන වෙති.) මහණෙනි, මොහු දෙදෙන තථාගතයන්ට අභ්‍යාව්‍යාන කෙරෙත්.

2. 1. 3. 5.

25. මහණෙනි, මොහු දෙදෙන තථාගතයන්ට අභ්‍යාව්‍යාන නො කෙරෙත්. කවර දෙදෙන යත්: යමෙක් එළවා කිය යුතු අරුත් ඇති සුත්‍රාන්තය එළවා කිය යුතු අරුත් ඇති සුත්‍රාන්තය සි දක්වා ද, යමෙකුත් හෙළි කළ අරුත් ඇති සුත්‍රාන්තය හෙළි කළ අරුත් ඇති සුත්‍රාන්තය සි දක්වා ද (යන මේ දෙදෙන වෙති.) මහණෙනි, මොහු දෙදෙන තථාගතයන්ට අභ්‍යාව්‍යාන නො කෙරෙත්.

2. 1. 3. 6.

26. මහණෙනි, පිළිසන්කමත්භට (පච්ඡිකම් ඇත්තහුට) නිරය හෝ තිරිසන් යෝනිය නෝ යයි දෙගතීන් අතුරෙන් එක්තරා ගතියෙක් කැමති විය යුතුයි.

2. 1. 3. 7.

27. මහණෙනි, නො පිළිසන් කමත්භට දේවගතීය හෝ මුක්තාගතීය හෝ යයි දෙගතීන් අතුරෙන් එක්තරා ගතියෙක් කැමති විය යුතුයි.

2. 1. 3. 8.

28. සමාදිට්ඨිකස්ස භික්ඛවෙ දවිතතං ගතීතං අඤ්ඤානරු ගති පාරිකම්භා: දෙවා වා මුත්තස්සා වාති.

2. 1. 3. 9.

29. දුසසීලස්ස භික්ඛවෙ ඥෙ පටිග්ගාහා: තිරයො වා තිරව්ජානසොති වාති.¹ සීලවතො භික්ඛවෙ ඥෙ පටිග්ගාහා: දෙවා වා මුත්තස්සා වාති.

2. 1. 3. 10.

30. දාහං භික්ඛවෙ අත්ථවසෙ සමපස්සමානො අරඤ්ඤෙ වතප්ථොති¹ පනානාති සෙනාසනාති පටිසෙවාමි. කතමෙ ඥෙ? අත්තනො ව දිට්ඨධම්ම-සුඛවිහාරං සමපස්සමානො, පච්ඡිමඤ්ච ජනාහං අනුකම්පමානො. ඉමෙ බො අහං භික්ඛවෙ ඥෙ අත්ථවසෙ සමපස්සමානො අරඤ්ඤෙ වතප්ථොති පනානාති සෙනාසනාති පටිසෙවාමිති.

2. 1. 3. 11.

31. ඥෙමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා විජ්ජානාහියා. කතමෙ ඥෙ? සමථො ව විපස්සනා ව. සමථො භික්ඛවෙ භාවිතො කමත්ථමනුභොති? විතතං භාවියති. විතතං භාවිතං කමත්ථමනුභොති?² යො රුගො, සො පභියති. විපස්සනා භික්ඛවෙ භාවිතා කමත්ථමනුභොති? පඤ්ඤා භාවියති. පඤ්ඤා භාවිතා කමත්ථමනුභොති? යා අවිජ්ජා, සා පභියති. රුහපකතිලිට්ඨං වා භික්ඛවෙ විතතං න විමුච්චති. අවිජ්ජපකතිලිට්ඨං වා පඤ්ඤා න භාවියති. ඉති බො භික්ඛවෙ රුගවිරුගා වෙහොවිමුත්ති, අවිජ්ජා විරුගා පඤ්ඤා විමුත්තිති.

බාලවග්ගො තතියො.

4. යමවිහතවග්ගො

2. 1. 4. 1.

[සාවස්ථිතිදනං:]

32. අසප්පරිසභුමිඤ්ච වො භික්ඛවෙ දෙසිය්සාමි³ සප්පරිසභුමිඤ්ච. තං සුණාථ, සාධුකං මනසි කරොථ, භාසිය්සාමිති. එවමානොතාති බො තෙ භික්ඛු නගවහො පටිච්ඤ්ඤාසුං. නගවා එතදවොච:

කතමා ව භික්ඛවෙ අසප්පරිසභුමි? අසප්පරිසො භික්ඛවෙ අකාභඤ්ඤා ගොති අකතාවෙදී. අසඛතිගෙනං භික්ඛවෙ උපඤ්ඤාහං යදිදං අකාභඤ්ඤාහා අකතාවෙදීහා. කෙවලා එසා භික්ඛවෙ අසප්පරිසභුමි යදිදං අකාභඤ්ඤාහා අකතාවෙදීහා.

1. අරඤ්ඤවතප්ථොති - මජ්ඣං.

2. කිමත්ථමනුභොති - සා. කතමත්ථමනුභොති - සාසම්

3. දෙසෙස්සාමි - මජ්ඣං, සා. සී. 1.

2. 1. 8. 8.

28. මහණෙනි, ථෙට්ඨාසාදුෂට්ඨකයාට නිරය හෝ නිරිසන් යෝගීය හෝ යයි දෙගතින් අතුරෙන් එක්තරා ගතියෙන් කැමැති විය යුතුයි.

මහණෙනි, සමාග්දුෂට්ඨකයාට දෙවගතිය හෝ මනුෂ්‍යගතිය හෝ යයි දෙගතින් අතුරෙන් එක්තරා ගතියෙන් කැමැති විය යුතුයි.

2. 1. 3. 9.

29. මහණෙනි, දුෂ්ශීලයාගේ පිළිගාවෝ (ප්‍රතිශ්‍රාහකයෝ) දෙදෙනෙකි. නිරය හෝ නිරිසන් යෝගීය හෝ යි. මහණෙනි, සිල්වත්තූගේ පිළිගාවෝ දෙදෙනෙකි. දෙවියෝ හෝ මනුෂ්‍යයෝ හෝ යි.

2. 1. 3. 10.

30. මහණෙනි, මම කරුණු දෙකක් දක්නෙමි අරන් ද, වතපෙත් ද, ගැඹුරු වල් ද යන සෙනසුන් සෙවනය කරමි. කවර දෙකෙක යන්: තමන්ගට ඉහාතමසුඛවිහරණය දක්නෙමි හෝ පශ්චිමජනනාවට අනුකම්පා කරන්නෙමි හෝ යි මහණෙනි, මම මේ කරුණු දෙක දක්නෙමි අරන් ද, වතපෙත් ද, ගැඹුරු වල් ද යන සෙනසුන් සෙවනය කරමි.

2. 1. 3. 11.

31. මහණෙනි, මේ විදුහානීය ධර්මයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යන්: ශම්භය හා විදගීනාව හා යන දෙදෙනායි. මහණෙනි, ශම්භය වඩන ලද්දේ කිනම් අතීයක් සපයා ද? මාගීවිතනය වැඩෙයි. වැඩුනු සිත කිනම් අතීයක් සපයා ද? යම් රුගයෙක් වේ නම්, එය පැහෙයි (ප්‍රතිණ වේ.) මහණෙනි, විදගීනාව වඩන ලද්දේ කිනම් අතීයක් සපයා ද? මාගීප්‍රඥාව වැඩෙයි. වැඩුනු ප්‍රඥාව කිනම් අතීයක් සපයා ද? යම් අවිදුසෙක් වේ නම් එය පැහෙයි. මහණෙනි, රුගයෙන් කිලිපි වූ සිත නොමිඳෙයි. අවිදුසෙන් කිලිපි වූ ප්‍රඥාව නො වැඩෙයි. මහණෙනි, මෙසේ වනාහි රුගයාගේ ඝෞර්වරාගයෙන් (ඵලසමාධිසංඛ්‍යාත) විතතවිමුක්තිය වේ. අවිදුසවගේ ඝෞර්වරාගයෙන් (ඵලප්‍රඥසංඛ්‍යාත) ප්‍රඥවිමුක්තිය වේ.

බාල වග තෙවැනි යි.

4. සමවිතත වගීය

2. 1. 4. 1

[සැවැත්තිදනයි:]

32. මහණෙනි, යොපට අසත්පුරුෂ භූමිය හා සත්පුරුෂ භූමිය දෙකම. එය අසව, මනාකොට මෙනෙහි කරව. කියමි (වදලග.) වහන්ස, එසේ ය යි ඒ තිස්සුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇත්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදල සේක:

මහණෙනි, අසත්පුරුෂ භූමිය කවර? මහණෙනි, අසත්පුරුෂ තෙමේ අකාතඥ වෙයි, කෙළෙහිගුණ පාලකොට තො දන්නේ ද වෙයි. මහණෙනි, යම් මේ අකාතඥ බවෙන් වේ ද, අකාතවෙදී බවෙන් වේ ද, මෙය අසත්පුරුෂ-යන් විසින් ම පහස්තා ලදී. මහණෙනි, යම් අකාතඥ බවෙන් අකාතවෙදී බවෙන් වේ ද, මේ සවුපුණ් අසත්පුරුෂ භූමිය වෙයි.

කතමා ව භික්ඛවෙ සපුරිසභුමි? සපුරිසො ව බො භික්ඛවෙ කතඤ්ඤා හොති කතවෙදී. සබ්බිහෙවං භික්ඛවෙ උපඤ්ඤානං යදිදං කතඤ්ඤානා කතවෙදිතා. කෙවලා එසා භික්ඛවෙ සපුරිසභුමි යදිදං කතඤ්ඤානා කතවෙදිතාති.

2. 1. 4. 2.

33. දව්නාහං භික්ඛවෙ න සුප්පතිකාරං වදමි,* මාභුච්ච පිභුච්ච¹. එකෙන භික්ඛවෙ අංසෙන මාහරං පරිහරෙය්‍ය. එකෙන අංසෙන පිතරං පරිහරෙය්‍ය වස්සසතාසුකො වස්සසතථි. සො ව තෙසං උච්ඡාදනපරිමඤ්ඤා නායාපනසම්මානනෙන, හෙපි තතෙව මුත්තකරිසං චරෙය්‍යං, තතෙව භික්ඛවෙ මාතාපිතුනං කතං වා හොති, පතිකතං² වා.

ඉමිස්සා ව භික්ඛවෙ මහාපථවීයා පසුභසහතරනනාය³ මාතාපිතරෙ ඉස්සරුභිප්චෙව රජෙස් පතිට්ඨාපෙය්‍ය, තතෙව භික්ඛවෙ මාතාපිතුනං කතං වා හොති, පතිකතං² වා. තං කිස්ස හෙතු: ඛන්ධාරු භික්ඛවෙ මාතාපිතරෙ පුත්තානං ආපාදකා පොසකා, ඉමිස්ස ලොකස්ස දස්සෙතාරෙ.

යො ව බො භික්ඛවෙ මාතාපිතරෙ අස්සඤ්ඤා සඤ්ඤාසම්පදය සමාදපෙති, නිවෙසෙති, පතිට්ඨාපෙති, දුස්සිලෙ පිලසම්පදය සමාදපෙති, නිවෙසෙති, පතිට්ඨාපෙති, මච්ඡරි වාගසම්පදය සමාදපෙති, නිවෙසෙති, පතිට්ඨාපෙති, දුප්පඤ්ඤා පඤ්ඤාසම්පදය සමාදපෙති, නිවෙසෙති, පතිට්ඨාපෙති, එතනා වතා බො භික්ඛවෙ මාතාපිතුනං කතං ඤාති පතිකතං ඤාති අතිකතං ඤාති †

2. 1. 4. 3.

34. අථ බො අඤ්ඤාතරෙ බ්‍රාහ්මණො යෙන භගවා තෙහුපසම්බුච්චි. උපසම්බුච්චි භගවතා සද්ධිං සමෙමාදි - පෙ - එකමනනං නිසින්නො බො සො බ්‍රාහ්මණො භගවතනං එතදවොච: කිංවාදී භවා ගොතමො කිම්කොසිති?

[භගවා:]

කිරියවාදී වාහං බ්‍රාහ්මණ අකිරියවාදී වාති

[බ්‍රාහ්මණො:]

යථාකථං පන භවං ගොතමො කිරියවාදී ව අකිරියවාදී වාති.

[භගවා:]

අකිරියං බො අහං බ්‍රාහ්මණ වදමි කායදුච්චරිතස්ස වච්ඡුච්චරිතස්ස මනොදුච්චරිතස්ස, අනෙකච්චිතානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං අකිරියං වදමි. කිරියං ඤාති බො අහං බ්‍රාහ්මණ වදමි කායසුච්චරිතස්ස වච්ඡුච්චරිතස්ස මනොසුච්චරිතස්ස, අනෙකච්චිතානං කුසලානං ධම්මානං කිරියං වදමි. එවං බො අහං බ්‍රාහ්මණ කිරියවාදී ව අකිරියවාදී වාති.

* කතමෙසං දර්ශනං - මෙසං PTS. සො. 1 මාභු ව, පිභු ව - මෙසං. සො.

2. පටිසානං වා - මෙසං. සො. 3. පසුතරතරකතාය - මෙසං.

† අයං පාඨයා ස්‍යාම මරිම පටාභිකොසු ක දිස්සන්ත

මහණෙනි, සත්පුරුෂ භූමිය කවර? මහණෙනි, සත්පුරුෂ තෙමේ කාතඥ වූයේ කාතවෙදී වූයේ වේ. මහණෙනි, තෙල කාතඥ බවෙන් කාතවෙදී බවෙන් වේ ද, මෙය සත්පුරුෂයන් විසින් ම පසස්තා ලදී. මහණෙනි, තෙල කාතඥ බවෙන් කාතවෙදී බවෙන් වේ ද, මේ සමුද්ධි සත්පුරුෂ භූමිය මැයි

2. 1. 4. 2.

33. මහණෙනි, මම මවට ද පියාට දැයි දෙදෙනාට ප්‍රත්‍යුපකාරය සුකරය යි නො කියමි. මහණෙනි, යනවණිසුසක වූ යමෙක් සියවස් ජීවත් වන්නේ එක් අංකයෙකින් මව පිළිදහින්නේ එක් අංකයෙකින් පියා පිළිදහින්නේ වේ ද, හෝ ම ඔවුන්ගේ සිරුරු සුවද සුඤ්ඤ ඉළීමෙන් හා අත්පා පිරිමැදීමෙන් හා සිහිල්පාත් හුණුපාත් තැළීමෙන් හා අභ්‍යසම්බාහනයෙන් හා උපසාදාන කෙරේ ද, ඔවුන් ඒ අංකයෙහි ම හිඳ ලෙල මුහු පහකරන්නාහු නම්, මහණෙනි, හෝ එසේ ද වුව, මවුපියන්ට උපකාරයෙන් හෝ ප්‍රත්‍යුපකාරයෙන් හෝ නොවේ මැයි.

මහණෙනි, බොහෝ සත්රුවන් ඇති මේ මහා පාරිවියෙහි මවු පියන් සන්විති රජයෙහි පිහිටුවන්නේ නමුදු, මහණෙනි, මවුපියන්ට උපකාර කරණ ලද්දේ හෝ ප්‍රත්‍යුපකාර කරණ ලද්දේ හෝ නො ම වෙයි. එයට හේතු කවරේය? මහණෙනි, මවුපියෝ දු පුතුනට බොහෝ උපකාර ඇතියහ. පුතුන් වඩන්නාහු පෝෂණය කරන්නාහු මේ ලෝකය දක්වනසුලු වෙති.

මහණෙනි, යමෙක් ශ්‍රද්ධා නැති මවුපියන් ශ්‍රද්ධාසම්පන්නයෙහි සමාදන් කරවා ද, වසවා ද, පිහිටුවා ද මසුරුවුවන් න්‍යායසම්පන්නයෙහි සමාදන් කරවා ද, වසවා ද, පිහිටුවා ද. දුෂ්ප්‍රාඥවුවන් ප්‍රඥසම්පන්නයෙහි සමාදන් කරවා ද, වසවා ද, පිහිටුවා ද. මහණෙනි, මෙනෙකින් මවුපියනට උපකාර කරණ ලද්දේත් ප්‍රත්‍යුපකාර කරණ ලද්දේත් අධික උපකාර කරණ ලද්දේත් මේ යයි.

2. 1. 4. 3.

34. එකල්හි එක්තරා බ්‍රාහ්මණයෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හා සමග සතුටු වී ය ... එකක් පසෙක හුන් ඒ බ්‍රාහ්මණ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය. හවන් ගෞතමයන් වහන්සේ කෙබඳු වාද ඇතිසේක් ද? කුමක් වදාරණ ද ද?

[හඟවත්හු:]

බ්‍රාහ්මණය, මම ක්‍රියාවාදීන් වෙමි, අක්‍රියාවාදීන් වෙමි.

[බමුණු:]

කිසෙසින හවන් ගෞතමයන් වහන්සේ ක්‍රියාවාදීන් අක්‍රියාවාදීන් වන සේක් ද?

[හඟවත්හු:]

බ්‍රාහ්මණය, මම කායදුෂ්චරිතයාගේත් වාඤ්ඤාචරිතයාගේත් මනෝ-දුෂ්චරිතයාගේත් අක්‍රියාව (නො කිරීම) කියමි. තන්විදුරුම ලාමක අකුශල-ධර්මයන්ගේ නොකිරීම කියමි. බ්‍රාහ්මණය, මම කායසුචරිතයාගේත් වාඤ්ඤාචරිතයාගේත් මනෝදුෂ්චරිතයාගේත් කිරීම කියමි. තන්විදුරුම කුශලධර්මයන්ගේ කිරීම කියමි. බ්‍රාහ්මණය, මම මෙසේ වනාහි ක්‍රියාවාදීන් අක්‍රියාවාදීන් වෙමි.

[බ්‍රාහ්මණෝ:]

අභික්ඛන්තං හො ගොතම -පෙ- උපාසකං මං හමං ගොතමො ධාරෙහු
අජ්ජතගෙහ පාණ්ණපෙතං සරණං ගතන්ති.

2. 1. 4. 4

35. අථ බො අනාඨපිණ්ඩිකො ගහපතී යෙන භගවා තෙනුපඛිකම්,
උපසඛිකම්භා භගවන්තං අභිවාදෙභා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං
නිසීන්තො බො අනාඨපිණ්ඩිකො ගහපතී භගවන්තං එතදවොච: කති
හු බො භන්තො ලොකෙ දඬුණිණියො? කත්ථ ව දුතං දුතබ්බන්ති?

ඤ්ච බො ගහපතී ලොකෙ දඬුණිණියො සෙබො ව අසෙබො ව. ඉමෙ
බො ගහපතී ඤ්ච ලොකෙ දඬුණිණියො. එත්ථ ව දුතං දුතබ්බන්ති, ඉදමවොච
භගවා. ඉදං වන්තා¹ සුගහො අපාපරං එතදවොච සත්ථ:

සෙබො අසෙබො ව ඉමස්මිං ලොකෙ
අනුණිණියො යජමානානං ගොන්ති,
තෙ උජ්ජුහුතා කායෙන වාචාය උද වෙනසා
බෙත්තං තං යජමානානං එත්ථ දින්නං මහපඨලන්ති.

2. 1. 4. 5

36. එවා මෙ සුතං; එකං සමයං භගවා ඝාච්ඡජීයං විහරති ජෙතවනෙ
අනාඨපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. තෙන බො පන සමයෙන ආයස්මා ඝාච්ඡුන්තො
ඝාච්ඡජීයං විහරති පුබ්බාථාමෙ මිගාරමාහුපාසාදෙ. නත්ත බො ආයස්මා ඝාච්ඡ-
ුන්තො භික්ඛු ආමන්තෙයි, ආට්ටිසො භික්ඛවොති.² ආට්ටිසොති බො තෙ භික්ඛු
ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස පච්චස්සොසුං. ආයස්මා සාරිපුත්තො එතදවොච:

අජ්ඣත්තසඤ්ඤප්පනඤ්ච ආට්ටිසො පුග්ගලං දෙසිස්සාමි බහිද්ධාසඤ්ඤ-
ප්පනඤ්ච. නං සුණංඨ සාධුකං මනයි කරොඨ භාසිස්සාමිති. එවමාට්ටිසොති
බො තෙ භික්ඛු ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස පච්චස්සොසුං. ආයස්මා සාරිපුත්තො
එතදවොච:

කතමො වාට්ටිසො අජ්ඣත්තසඤ්ඤප්පනො පුග්ගලො? ඉධාට්ටිසො
භික්ඛු සීලවා ගොති පාතිමොක්ඛසංවරසංවුත්තො විහරති ආචාරගොචර-
සමපන්නො අණ්ණමත්තෙසු වජ්ජෙසු නයදස්සාපී සමාදය සිකති සිකති-
පදෙසු සො කායස්ස හෙද පරමමරණං අඤ්ඤානරං දෙවතිකායං උපපජ්ජති.
සො තත්තො ට්ටිසො ආගාමී ගොති ආගන්තො ඉත්ථන්තං. අයං ට්ටිච්චාට්ටිසො
අජ්ඣත්තසඤ්ඤප්පනො පුග්ගලො ආගාමී ආගන්තො ඉත්ථන්තං.

1. ඉදං වන්තා - මජ්ඣ.

2. ඝිකඛවෙති - මජ්ඣ.

[බමුණු:]

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි ... භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ අද පටන් දිවියෙන් ශරණ ගත් උපාසකයකු කොට මා රැස්නා සේක් වා යි.

2. 1. 4. 4.

35. ඉක්බිති අනාථසිංහක ගෘහපති හෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත් පසෙක හුන්නේ ය. එකත් පසෙක හුන් අනාථසිංහක ගෘහපති හෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය: වහන්ස, ලොකයෙහි දක්‍ෂිණාභිඥෝ කෙතෙක් ද? කො කාන්හි දන් දිය යුතු ද?

ගෘහපතිය, ලොකයෙහි දක්‍ෂිණාවට සුදුස්සෝ දෙදෙනෙක් වෙති. ශෛක්‍ෂ හෙමේ ය, අශෛක්‍ෂ හෙමේ ය යන දෙදෙනා යි. ගෘහපතිය, ලොකයෙහි මේ දක්‍ෂිණාවට සුදුස්සෝ දෙදෙන වෙත්. මොවුන් කෙරෙහි දන් දිය යුතු වේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළසේක. මෙය වදාරා ඉක්බිති සුගත වූ ශාක්‍යන් වහන්සේ කෙල ගය ද වදාළසේක.

මේ ලොකයෙහි ශෛක්‍ෂ හෙමේ ද අශෛක්‍ෂ හෙමේ ද යාග කරනුහට ආහුණේය (ආරුදෙන්තටආරු) වෙති. ඔහු කයින් ද වචනයෙන් ද යළි සිතින් ද සෘජු වෙති. යාග කරන්නන්හට එය කෙන වෙයි මෙහි දෙන ලද්දේ මහත්ඵල වෙයි.

2. 1. 4. 5.

36. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සමීපයෙහි පේතවන නම්වූ අනේපිඬු සිටුවුනේ අරමිනි වැඩ වසන සේක. එසමයෙහි ආයුමත් ශාරිපුත්‍ර තෙරණුවෝ සැවැත්නුවර සමීපයෙහි සුචාරිම නම් බුරුමාපායෙහි වැඩවසන සේක. එකල්හි ආයුමත් සැරිසුත් තෙරණුවෝ ඇවැත් මහණෙහි යි හිසුන් දැමූහ. ඒ හිසුන් ඇවැත්හි, යි ආයුමත් සැරිසුත් තෙරණුවන්ට පිළිවදන් ඇස්වූහ. ආයුමත් ශාරිපුත්‍ර සමීරයන් වහන්සේ කෙල සුත්‍රය දෙසූහ:

ඇවැත්හි, අධ්‍යාතමසංයෝජන ඇති පුද්ගලයා හා බාහිර සංයෝජන ඇති පුද්ගලයා හා දෙසමි. එය අසව මොනොවට මෙනෙහි කරව. දෙසමි යි. ඇවැත්හි, එසේ යි ඒ හිසුන් ආයුමත් සැරිසුත් තෙරණුවන්ට පිළිවදන් ඇස්වූහ. ආයුමත් සැරිසුත් තෙරණුවෝ කෙල වදාළහ:

ඇවැත්හි, අධ්‍යාතමසංයෝජන ඇති පුද්ගල හෙමේ කවරේ ය? ඇවැත්හි, මේ ශාසනයෙහි මහණ හෙමේ සිල්වත් වෙයි. ප්‍රාතිමොක්‍ෂසංවරශීලයෙන් සමනාගතවූයේ ආචාරභෝග්‍ය සම්පන්න වූයේ වෙතෙයි. අලාමානු වූ ද වරදෙහි බිය දක්නා සුළු වූයේ ශික්‍ෂාපදයන් මොනොවට ගෙන හික්මෙයි. හෙ හෙමේ කාබුත් මරණින් මතු එක්තරා දේවතිකායකට එළඹෙයි හේ එයින් ව්‍යුහවූයේ ආගාමි වූයේ මේ මිනිස් බවට එන්නේ වෙයි. ඇවැත්හි, මෙ හෙමේ ආගාමි වූ මිනිස්බවට එන අධ්‍යාතමසංයෝජන ඇති පුද්ගලයා යි කියනු ලැබේ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

කතමො වාට්ඨසො ඛනිඛාසඤ්ඤප්පතො පුග්ගලො? ඉධාට්ඨසො භික්ඛු සීලවා ගොති. පාතිමොක්ඛසංවරසංවුභො විහරති ආචාරගොචරසම්පන්නො අණුමතොත්ථ වජ්ජසු භයදස්සාවි. සමාදය සික්ඛති සික්ඛාපදෙසු සො අඤ්ඤාතරං සන්නං වෙතොවිමුත්තිං උපසම්පජ්ජි විහරති. සො කායස්ස හෙද පරම්මරණං අඤ්ඤාතරං දෙවනිකායං උපපජ්ජති සො භවො චුතො අනාගාමී ගොති අනාගන්නා ඉත්ථත්තං. අයං චුච්චතාට්ඨසො ඛනිඛාසඤ්ඤප්පතො පුග්ගලො අනාගාමී¹ අනාගන්නා ඉත්ථත්තං.

පුතච්චරං ආට්ඨසො භික්ඛු සීලවා ගොති -පෙ- සමාදය සික්ඛති සික්ඛාප-
දෙසු. සො කාමානං යෙව නිබ්බිදය විරාගාය නිරෝධාය පටිපන්නො ගොති.
සො භවානං යෙව නිබ්බිදය විරාගාය නිරෝධාය පටිපන්නො ගොති. සො
තණ්හකකියාය² පටිපන්නො ගොති. සො ලොභකකියාය පටිපන්නො ගොති.
සො කායස්ස හෙද පරම්මරණං අඤ්ඤාතරං දෙවනිකායං උපපජ්ජති. සො
භවො චුතො අනාගාමී ගොති අනාගන්නා ඉත්ථත්තං. අයං චුච්චතාට්ඨසො
ඛනිඛාසඤ්ඤප්පතො පුග්ගලො අනාගාමී අනාගන්නා ඉත්ථත්තනති.

අඵබ්බො සම්මනුලා සම්මිත්තා දෙවතා යෙන හගවා තොනුපසඛකම්ඨංසු.
උපසඛකම්ඨා හගවන්නං අභිවාදෙචා එකමිත්තං අට්ඨංසු. එකමිත්තං සීතා
බ්බො තා දෙවතා හගවන්නං එතදවොචු:

එසො හතෙත ආයස්සා සාරිපුත්තො පුබ්බාරාමෙ ඡිගාරමාතුපාසාදෙ
භික්ඛුතං අජ්ඣත්තාසඤ්ඤප්පතඤ්ච පුග්ගලං දෙසෙති, ඛනිඛාසඤ්ඤප්පතඤ්ච.
හට්ඨා හතෙත පරිසා සාධු හතෙත හගවා යෙනායස්සා සාරිපුත්තො තොනුප-
සඛකම්ඨා, අනුකම්ඨං උපාදයාති. අභිවාසෙසි හගවා තුණ්හිනාවෙන.

අඵ බ්බො හගවා සෙය්‍යථාපි නාම බලවා පුරිසො සම්මිඤ්ජ්ඣං³ වා බාහං
පසාරෙය්‍ය පසාරිතං වා බාහං සම්මිඤ්ජෙය්‍ය එවමෙව ජෙතවනෙ අනතර-
තිතො පුබ්බාරාමෙ ඡිගාරමාතුපාසාදෙ ආයස්සො සාරිපුත්තස්ස පමුබ්බෙ
පාතුරගොසි. නිසීදි හගවා පඤ්ඤාතො ආසනෙ. ආයස්සාපි බ්බො සාරි-
පුත්තො හගවන්නං අභිවාදෙචා එකමිත්තං නිසීදි. එකමිත්තං නිසින්නං
බ්බො ආයස්සන්නං සාරිපුත්තං හගවා එතදවොච:

1. අනාගාමී ගොති - ඡේද්‍ය. 2. තණ්හකකියාය මජ්ඣ. 3. සම්මිඤ්ජ්ඣං - ඡේද්‍ය.

ඇවැත්නි, බාහිරසංයෝජන ඇති පුද්ගල තෙමේ කවරේ ය? ඇවැත්නි, මේ ශාසනයෙහි මහණ තෙමේ සිල්වත් වෙයි ප්‍රාචීණෝක්තසංවරයෙන් සමිකාගත වූයේ ආචාර ගෝචර සම්පන්න වූයේ වෙසෙයි. අලපමාග්‍ර වූ ද වරදෙහි බිය දක්නා සුලු වූයේ ශික්ෂාපදයන් සමාදන්ව හික්මෙයි. හෙ තෙමේ එක්තරා ශාන්ත විෂය විමුක්තියකට පැමිණ වාසය කරයි. හෙ තෙමේ කාබුන් මරණින් මිදු එක්තරා දේවනිකායකට එළඹෙයි. හේ එයින් ව්‍යුත වූයේ මේ මිනිසත් බවට නො එන්නේ අනාගාමී වෙයි. ඇවැත්නි, මේ තෙමේ මේ මිනිසත් බවට නො එන්නේ බාහිරසංයෝජන ඇති අනාගාමී පුද්ගල යා යි කියනු ලැබේ.

ඇවැත්නි, යළිදු අනෙකක් කියමි: මහණ තෙමේ සිල්වත් වෙයි ... ශික්ෂාපදයන් සමාදන්ව හික්මෙයි හෙ තෙමේ කාමයන්ගේ ම නිවේදය පිණිස, විරාගය පිණිස, නිරෝධය පිණිස පිළිපත්තේ වෙයි. හෙ තෙමේ ත්‍රිවිධ භවයන්ගේ ම නිවේදය පිණිස, විරාගය පිණිස, නිරෝධය පිණිස පිළිපත්තේ වෙයි. හෙතෙම (පඤ්චකාමගුණික වූ) තෘෂණාවක්ෂය කිරීම පිණිස පිළිපත්තේ වෙයි. හෙ තෙමේ භවලෝභය ක්ෂය කිරීම පිණිස පිළිපත්තේ වෙයි. හෙ තෙමේ කාබුන් මරණින් මිනිසත් එක්තරා දේවනිකායක උපදී. හේ එයින් ව්‍යුත වූයේ මේ මිනිසත් බවට නො එන්නේ අනාගාමී වෙයි. ඇවැත්නි, මේ මිනිසත් බවට නො පැමිණෙන, අනාගාමී වූ බාහිර සංයෝජන ඇති පුද්ගලයා යි කියනු ලැබේ.

ඉක්බිති, බොහෝ වූ සමයින් ඇති දෙවිවරු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියාහු ය. එළඹි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පස් ව සිටියාහු ය. එකත්පසෙක සිටි ඒ දෙවිවරු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කළාහු ය:

වහන්ස, මේ ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සඨවිරයන් වහන්සේ පූජාරාම නම් වූ මූවරමාපහයෙහිදී භික්ෂූන්ට අධ්‍යාත්මසංයෝජන ඇති පුද්ගලයා ද බාහිර සංයෝජන ඇති පුද්ගලයා ද දෙශනා කෙරෙහි. වහන්ස, පිරිස සතුටු වූ ය. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අනුකම්පා කොට ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සඨවිරයන් වහන්සේ වෙත එළඹෙන සේක් තම් මැනවි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තුෂණීච්ඡාවයෙන් ඉවසූ සේක.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බලවත් පුරුෂයෙක් වක් කළ අතක් දික් නො කරණ තුරු දිගු කළ අතක් වක් නො කරන තුරු ජේතවනයෙහි අතුරු දහන් වූ සේක් පූජාරාම නම් මූවරමාපහයෙහි ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සඨවිරයන් වහන්සේගේ පෙරට පැණී ගිය සේක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පැත වූ අස්තෙහි වැඩ හුන් සේක. ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සඨවිරයන් වහන්සේ ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත් පසෙක හුන්හ. එකත්පසෙක හුන් ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර තෙරණුවන්ට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදාළ සේක:

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

ඉධ සාරිපුත්ත සමබ්බුලා සමචිත්තා දෙවතා යෙනාහං නෙත්‍රපසඛික-
මිංසු. උපසඛිකමිත්වා මං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං අට්ඨංසු. එකමන්තං ඕනා
බො සාරිපුත්ත භා දෙවතා මං එතදවොද්වං:

එසො හන්තෙත ආයස්මා සාරිපුත්තො පුබ්බාරාමෙ මිගාරමාතුපාසාදෙ,
තික්ඛුනං අප්ඛිත්තසංඝෙඤ්ජරනඤ්ච පුග්ගලං දෙසෙති බ්‍රහ්මාසංඝෙඤ්ජරනඤ්ච.
“හට්ඨා හන්තෙත පරිසං සාධු හන්තො හගවා යෙනායස්මා සාරිපුත්තො නෙත්‍රප-
සඛිකමතු අනුකමපං උපාදායා”ති. භා බො පත සාරිපුත්ත දෙවතා දසපි හුත්වා
විසමපි¹ හුත්වා තිංසමපි හුත්වා වත්තාරිසමපි හුත්වා පඤ්ඤසමපි හුත්වා සට්ඨිමපි
හුත්වා ආරග්ගකොට්ඨිත්තුද්දනමන්තෙපි² තිට්ඨන්ති න ච අඤ්ඤමඤ්ඤං
ව්‍යාබ්‍යාධෙන්නීති.

සියා බො³ පත භො සාරිපුත්ත එවමස්ස. තත්ථ භුත තාසං දෙවතානං
තථා විත්තං භාවිතං යෙන භා දෙවතා දසපි හුත්වා විසමපි¹ හුත්වා තිංසමපි
හුත්වා වත්තාරිසමපි හුත්වා පඤ්ඤසමපි හුත්වා සට්ඨිමපි හුත්වා ආරග්ග-
කොට්ඨිත්තුද්දන² මන්තෙපි තිට්ඨන්ති. න ච අඤ්ඤමඤ්ඤං ව්‍යාබ්‍යාධෙන්නීති.

න බො පතෙතං සාරිපුත්ත එවං අට්ඨබ්බං, ඉධෙව සාරිපුත්ත භාසං
දෙවතානං තථා විත්තං භාවිතං යෙන භා දෙවතා දසපි¹ හුත්වා විසමපි¹ හුත්වා
තිංසමපි හුත්වා වත්තාරිසමපි හුත්වා පඤ්ඤසමපි හුත්වා සට්ඨිමපි හුත්වා ආරග්ග-
කොට්ඨිත්තුද්දන² මන්තෙපි තිට්ඨන්ති. න ච අඤ්ඤමඤ්ඤං ව්‍යාබ්‍යාධෙන්නීති.

තස්මාතිහ සාරිපුත්ත එවං සික්ඛිතබ්බං: සන්තිජ්ඣයා හවිස්සාම සන්තමා-
නසාති. එවං හි වො සාරිපුත්ත සික්ඛිතබ්බං, සන්තිජ්ඣයානං හි වො සාරි-
පුත්ත සන්තමානසානං සන්තං යෙව කායකමමං හවිස්සාති සන්තං වචිකමමං
සන්තං මනොකමමං, සන්තංයෙව උපහාරං උපහරිස්සාම සබ්බවචාරිසුති.
එවං හි වො සාරිපුත්ත සික්ඛිතබ්බං.

අනස්සං බො සාරිපුත්ත අඤ්ඤතිජ්ඣයා පරිබ්බාජකා යෙ ඉමං ධම්ම-
පරියායං න අස්සොග්ගන්ති.

2. 1. 4-6.

37. * එකං සමයං ආයස්මා මහාකම්මානො වරණායං විහරති කදලුම-
දහනිරේ. අථ බො ආරාමදණේවා බ්‍රාහ්මණො යෙනායස්මා මහාකම්මානො
නෙත්‍රපසඛිකමි. උපසඛිකමිත්වා ආයස්මතා මහාකම්මානෙන සද්ධිං සමමොදි,
සමමොදනීයං කථං සාරාණීයං⁴ විනිසාරෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං
නිසින්නො බො ආරාමදණේවා බ්‍රාහ්මණො ආයස්මන්තං මහාකම්මානං
එතදවොච:

කො භු බො හො කම්මාන, හෙතු, කො පච්චයො යෙන බ්‍රහ්මියාපි
බ්‍රහ්මියෙහි විවදන්ති, බ්‍රාහ්මණාපි බ්‍රාහ්මණෙහි විවදන්ති, ගහපතිකාපි
ගහපතිකෙහි විවදන්ති?

1. විසමපි-කන්චි. 2. ආරග්ගකොට්ඨිත්තුද්දනමන්තෙපි - මජ්ඣ.

3. සියා බො පත සාරිපුත්ත - මජ්ඣ. * එවං මෙසුතං - මජ්ඣ.

4. සාරාණීයං - මජ්ඣ.

ශාරීපුත්‍රය, මෙහි බොහෝ වූ සමසින් ඇති දෙවිවරු මා වෙත ඵලසියානු ය. ඵලසි මා වාද ඵකත්පසෙක සිටියානු ය. ශාරීපුත්‍රය, ඵකත් පසෙක සිටියා වූ ඒ දෙවියෝ මට හෙල සාල කලානු ය. වහන්ස, මේ ආයුෂමත් සාරියුත්තෙරණුවෝ පුජාරාම තමවූ මුවරමාපහයෙහි දී භික්ෂුත්ව අධ්‍යාතමසංයෝජන ඇති පුද්ගලයා ද බාහිරසංයෝජන ඇති පුද්ගලයා ද දෙශනා කෙරෙහි, වහන්ස, පිරිස තුටු වූය. වහන්ස, භාෂාවකුත් වහන්සේ ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සථිරයන් වහන්සේ වෙත අනුකම්පා කොට ඵලබ්‍යෙත සේයන් නම් මැනවැයි. ශාරීපුත්‍රය, ඒ දෙවියෝ දසදෙනක් ව ද, විසිදෙනක් ව ද, තිස්දෙනක් ව ද, සතළිස්දෙනක් ව ද, පණස්දෙනක් ව ද, සැටදෙනක් ව ද, හිදි අග් වාද සිටුනා පමණ තන්හිදු සිටිත්. ඔවුනොවුන් නො ද පෙළති යි.

ශාරීපුත්‍රය, තොපට මෙබඳු සිතෙක් විය හෙයි. එනම්: යම් හෙයෙකින් ඒ දෙවිවරු දසදෙනක් ව ද, විසිදෙනක් ව ද, තිස්දෙනක් ව ද, සතළිස්දෙනක් ව ද, පණස්දෙනක් ව ද, සැටදෙනක් ව ද, හිදි අග් වාද සිටුනා පමණ තන්හිදු සිටිත් ද, උනුත් නො ද පෙළත් ද, ඒ දෙවියන් විසින් එකානායෙන් ඒ රූපභවයෙහි දී එසේ සිත වඩනා ලද්දේ ය (නියා යි.)

ශාරීපුත්‍රය, මෙය මෙසේ නොදන යුතුය. ශාරීපුත්‍රය, යම් හෙයෙකින් ඒ දෙවියෝ දසදෙනක් ව ද විසිදෙනක් ව ද, තිස්දෙනක් ව ද, සතළිස්දෙනක් ව ද, පණස්දෙනක් ව ද, සැටදෙනක් ව ද, හිදි අග් වාද සිටුනා පමණ තන්හි සිටිත් ද, ඔවුනොවුන් නො පෙළත් ද, මෙසේතෙහි දී ම ඒ දෙවියන් විසින් එසේ සිත වඩන ලද.

ශාරීපුත්‍රය, එහෙයින් මෙසේ භික්ෂුය යුතු ය: සන්ත්‍රන් ඉඳුරන් ඇත්තමෝ සන්ත්‍රන් සින් ඇත්තමෝ වන්තම්හ (නියායි.) ශාරීපුත්‍රය, තොප විසින් මෙසේ ම භික්ෂුය යුතු ය. ශාරීපුත්‍රය, සන්ත්‍රන් ඉඳුරන් ඇත්තා වූ ම සන්ත්‍රන් සින් ඇත්තා වූ ම තොපගේ කායකම්ම ශාන්ත වන්නේ ය. වාක්කම්ම ශාන්ත වන්නේ ය. මනාකම්ම ශාන්ත වන්නේ ය. සමුම්භරුත් කෙරෙහි ශාන්ත වූ ම උපහාරයක් කරන්නම්හ යි (නියායි). ශාරීපුත්‍රය, මෙසේ ම භික්ෂුය යුතු ය.

ශාරීපුත්‍රය, යම් කෙනෙක් මේ ධර්මපරිඤ්ඤා නො ඇසුනු ද, ඒ අත්‍යවිභිකයෝ නවුවානු ම වෙති යි.

2. 1. 4. 6.

37. එක් සමයෙක්හි ආයුෂමත් මහාකාත්‍යායන සථිරයන් වහන්සේ වරණායෙහි කද්දුමදහරියෙහි වසන සේක. එකල්හි ආරාමදණ්ඩ බ්‍රාහ්මණ තෙමේ ආයුෂමත් මහාකාත්‍යායන සථිරයන් වහන්සේ වෙත ඵලසියෝ ය. ඵලසි ආයුෂමත් මහාකාත්‍යායන සථිරයන් වහන්සේ සමග සතුටු වී ය. සමොදනකථාවට නිසි සිහිකරනුවට නිසි කථාව කොට නිමවා එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත් පසෙක හුන් ආරාමදණ්ඩ බ්‍රාහ්මණ ආයුෂමත් මහාකාත්‍යායන සථිරයන් වහන්සේට මෙය කී ය.

භවත් කාත්‍යායනගෙනී, යම් හෙයෙකින් ඝෘත්‍රියයෝ ද ඝෘත්‍රියයන් හා සමග විවාද කෙරෙත් නම්, බ්‍රාහ්මණයෝ ද බ්‍රාහ්මණයන් හා සමග විවාද කෙරෙත් නම්, ගෘහ්‍යවිද්‍යෝ ද ගෘහ්‍යවිද්‍යන් හා සමග විවාද කෙරෙත් නම්, එයට හේතු කවරේ ය? ප්‍රත්‍යය කවරේ ය?

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

[මහාකච්චානො:]

කාමරුගච්ඡිවෙසවිනිබ්බකි¹පලිගෙධපරිසුට්ඨානඥේඛාසානගෙතු බො
බ්‍රාහ්මණ, බහ්‍රියාපි බහ්‍රියෙහි විවදනති, බ්‍රාහ්මණාපි බ්‍රාහ්මණෙහි විවදනති,
ගහපතිකාපි ගහපතිකෙහි විවදනතී.

[ආරාමදණේඛා:]

කො පත හො කච්චාන, ගෙතු කො පච්චයො යෙන සමණාපි සමණෙහි
විවදනතී?

[මහාකච්චානො:]

දිට්ඨිරුගච්ඡිවෙසවිනිබ්බකි²පලිගෙධපරිසුට්ඨානඥේඛාසානගෙතු බො
බ්‍රාහ්මණ, සමණාපි සමණෙහි විවදනතී.

[ආරාමදණේඛා:]

අපි පත හො කච්චාන, කොපි ලොකස්මිං යො ඉමං වෙච කාමරුග-
ච්ඡිවෙසවිනිබ්බකිපලිගෙධපරිසුට්ඨානඥේඛාසානං සමතික්කනෙනා, ඉමං ච
දිට්ඨිරුගච්ඡිවෙස³විනිබ්බකිපලිගෙධපරිසුට්ඨානඥේඛාසානං සමතික්කනෙනාති?

[මහාකච්චානො:]

අපි බ්‍රාහ්මණ ලොකස්මිං යො ඉමඤ්ඤෙච කාමරුගච්ඡිවෙසවිනිබ්බකි-
පලිගෙධපරිසුට්ඨානඥේඛාසානං සමතික්කනෙනා, ඉමඤ්ඤෙදිට්ඨිරුගච්ඡිවෙස²-
විනිබ්බකිපලිගෙධ පරිසුට්ඨානඥේඛාසානං සමතික්කනෙනාති.

[ආරාමදණේඛා:]

කො පත සො හො කච්චාන, ලොකස්මිං යො ඉමඤ්ඤෙච කාමරුග-
ච්ඡිවෙසවිනිබ්බකිපලිගෙධපරිසුට්ඨානඥේඛාසානං සමතික්කනෙනා, ඉමඤ්ඤ
දිට්ඨිරුගච්ඡිවෙසවිනිබ්බකිපලිගෙධපරිසුට්ඨානඥේඛාසානං සමතික්කනෙනාති?

[මහාකච්චානො:]

අපි බ්‍රාහ්මණ, පුරුෂිමෙසු ජනපදෙසු ඝාමිණී නාම නගරං. තඤ්ඤා සො
භගවා එතරති විතරති අරහං සමමාසමුද්ධො. සො හි බ්‍රාහ්මණ, භගවා
ඉමඤ්ඤෙච කාමරුගච්ඡිවෙසවිනිබ්බකිපලිගෙධපරිසුට්ඨානඥේඛාසානං සම-
තික්කනෙනා, ඉමඤ්ඤ දිට්ඨිරුගච්ඡිවෙසවිනිබ්බකිපලිගෙධපරිසුට්ඨානඥේඛාසානං
සමතික්කනෙනාති.

එවං වුත්තො ආරාමදණේඛා බ්‍රාහ්මණො උට්ඨායාසනා එකංසං උත්තරු-
සභිං කරිනා දකඛිණං ජාණ්ණමණ්ඩලං පුප්ඵියං³ නිකන්ඨා යෙන භගවා
තෙනඤ්ඤං පණාමේඨා තික්කන්තං උදුනං උදුනෙහි: තමො තස්ස භගවතො
අරහතො සමමා සමුද්ධං - තමො තස්ස භගවතො අරහතො සමමා-
සමුද්ධස්ස -පෙ- යො හි සො භගවා ඉමඤ්ඤෙච කාමරුග² ච්ඡිවෙස විනිබ්බකි-
පලිගෙධ පරිසුට්ඨානඥේඛාසානං සමතික්කනෙනා, ඉමඤ්ඤ දිට්ඨිරුග² ච්ඡිවෙස-
විනිබ්බකි පලිගෙධ පරිසුට්ඨානඥේඛාසානං සමතික්කනෙනාති.

1. කාමරුගච්ඡිවෙස විනිබ්බකි - මජ්ඣං.

2. දිට්ඨිරුගච්ඡිවෙස විනිබ්බකි - මජ්ඣං.

3. පථවියං - කුඤ්ඤා.

[කසසින්තෙරහු:]

බ්‍රාහ්මණය, කාමරාගයෙහි වැද ගැණුම ය, වෙසෙසින් බැඳීම ය, ඵරුණු ය, මැඩගැණුම ය, ගිල ගැණුම ය යන මේ හේතු කොට ගෙන ම ක්‍ෂත්‍රියයෝ ද ක්‍ෂත්‍රියයන් හා සමග විවාද කෙරෙහි බ්‍රාහ්මණයෝ ද බ්‍රාහ්මණයන් හා සමග විවාද කෙරෙහි. ගැහැවියෝ ද ගැහැවියන් හා සමග විවාද කෙරෙහි.

[රූපදමුඛමුණු:]

හවත් කාන්‍යායනයෙහි, යම් කෙසෙසින් ශ්‍රමණයෝ ද ශ්‍රමණයන් හා සමග විවාද කෙරෙත් නම්, එයට හෙතු කවරේ ය? ප්‍රත්‍යය කවරේ ය?

[කසසින්තෙරහු:]

බ්‍රාහ්මණය, දූෂටිරාගයෙහි වැද ගැණුම ය, වෙසෙසින් බැඳීම ය, ඵරුණු ය, මැඩගැණුම ය, ගිල ගැණුම ය යන මේ හේතු කොට ගෙන ශ්‍රමණයෝ ද ශ්‍රමණයන් හා සමග විවාද කෙරෙත්.

[රූපදමුඛමුණු:]

හවත් කාන්‍යායනයෙහි, යමෙක් මේ කාමරාග විනිවේස විනිබ්‍රාහ්මණය පරිගෙඩ පරිසුට්ඨාන අර්ථසාධනය ඉක්ම වී ද, මේ දිට්ඨිපාත විනිවේස විනිබ්‍රාහ්මණය පරිගෙඩ පරිසුට්ඨාන අර්ථසාධනය ඉක්ම වී ද එබඳු කිසිවෙක් ලෝකයෙහි ඇත් ද?

[කසසින්තෙරහු:]

බ්‍රාහ්මණය, ලෝකයෙහි යමෙක් මේ කාමරාග විනිවේස විනිබ්‍රාහ්මණය පරිගෙඩ පරිසුට්ඨාන අර්ථසාධනය ඉක්ම වූයේ ද, මේ දිට්ඨිපාත විනිවේස විනිබ්‍රාහ්මණය පරිගෙඩ පරිසුට්ඨාන අර්ථසාධනය ඉක්ම වී ද එබඳු කෙනෙක් ඇත.

[රූපදමුඛමුණු:]

හවත් කාන්‍යායනයෙහි, යම් කෙනෙක් ලෝකයෙහි මේ කාමරාග විනිවේස විනිබ්‍රාහ්මණය පරිගෙඩ පරිසුට්ඨාන අර්ථසාධනය ඉක්ම වූ හු නම්, යම් කෙනෙක් මේ දිට්ඨිපාත විනිවේස විනිබ්‍රාහ්මණය පරිගෙඩ පරිසුට්ඨාන අර්ථසාධනය ඉක්ම වූ හු නම්, ඔහු කවර හ?

[කසසින්තෙරහු:]

බ්‍රාහ්මණය, පෙරදිග දතවිවෙහි සැවැත් නම් නුවරෙක් ඇත. එහි ඒ අතීත් සමයක් සම්බුද්ධ වූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දැන් වැඩවසන සේක. බ්‍රාහ්මණය, ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වනාහි මේ කාමරාග විනිවේස විනිබ්‍රාහ්මණය පරිගෙඩ පරිසුට්ඨාන අර්ථසාධනය ඉක්ම වූ සේක. මේ දූෂටිරාග විනිවේස විනිබ්‍රාහ්මණය පරිගෙඩ පරිසුට්ඨාන අර්ථසාධනය ද ඉක්ම වූ සේක යි.

මෙසේ කී කල්හි ආරාමදණ්ඩ බ්‍රාහ්මණ හුතරුන් තැනි සිට උතුරුසඵල එකක් කොට ලා දකුණු දණ්ඩල පොළොවෙහි හැත භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වසන දෘට ඇඳි බැඳ යම් ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙනෙක් මේ කාමරාග විනිවේස විනිබ්‍රාහ්මණය පරිගෙඩ පරිසුට්ඨාන අර්ථසාධනය ඉක්ම වූහු ද, මේ දූෂටිරාග විනිවේස විනිබ්‍රාහ්මණය පරිගෙඩ පරිසුට්ඨාන අර්ථසාධනය ඉක්ම වූහු ද ඒ භාග්‍යවතුන් අතීත් සමයක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේට නමස්කාර වේ වා යි කෙවරක් උදන් ඇති.

අභික්ඛන්තං හො කච්චාන -පෙ- සෙඤ්ජාපි හො කච්චාන නික්ඛුජ්ජිතං වා උක්ඛුජ්ජය්‍ය, පටිච්ඡන්තං වා විචරෙය්‍ය, මුළුභස්ස වා මග්ගං ආවිකෙඛය්‍ය, අක්ඛිකාරෙ වා තෙලපජ්ජොතං ධාරෙය්‍ය චක්ඛුමන්තො රූපානි දක්ඛිනතීති,¹ එවමෙවං හොතා කච්චානෙන අනෙකපරියායෙන ධම්මො පකාසිතො. එසාහං හො කච්චාන තං භගවන්තං ගොතමිං සරණං ගච්ඡාමි ධම්මස්සු භික්ඛු-සංඝස්සු. උපාසකං මං භවං කච්චානො ධාරෙතු අජ්ජතග්ගෙ පාණ්ණපෙතං සරණං ගතන්ති.

2. 1. 4. 7.

38. එකං සමයං ආයස්මා මහාකච්චානො මවුරාසං විහරති ගුඤුවතෙ. අථ බො කණ්ඩරුයණො² බ්‍රාහ්මණො යෙනායස්මා මහාකච්චානො, තෙනුප-සඬකම්. උපසඬකමිත්වා ආයස්මතා මහාකච්චානෙන සද්ධිං -පෙ- එකමන්තං තිසින්නො බො කණ්ඩරුයණො² බ්‍රාහ්මණො ආයස්මන්තං මහාකච්චානං එතදවොච:

සුතං මෙනං හො කච්චාන, න සමණො කච්චානො බ්‍රාහ්මණෙ ජණෙණ වුද්ධෙ මහලුකෙ අභිගතෙ වයො අනුප්පන්නෙ අභිවාදෙති වා පච්චුට්ඨති වා ආසන්නෙ වා නිමන්තෙතීති, තසිදං හො කච්චාන, තථෙව, තති භවං කච්චානො බ්‍රාහ්මණෙ ජණෙණ වුද්ධෙ මහලුකෙ අභිගතෙ වයො අනුප්පන්නෙ අභිවාදෙති වා පච්චුට්ඨති වා ආසන්නෙ වා නිමන්තෙතීති. තසිදං හො කච්චාන ත සම්පන්නමෙවාති.

අභි බ්‍රාහ්මණ, තෙන භගවතා ජාතතා පස්සතා අරහතා සම්මාසම්බුද්ධෙන වුද්ධිභූමි ව අක්ඛාතා, දහරභූමි ව. වුද්ධො චෙපි බ්‍රාහ්මණ හොති ආසීතිකො වා නාට්ඨිතිකො වා වස්සසීතිකො වා ජාතියා, සො ව කාමෙ පරිභුඤ්ජති, කාමමජ්ඣාචසති, කාමපරිලාභෙන පරිඛයාති, කාමවිතක්කෙකති ඛජ්ජති, කාමපරිශෙසනාය උස්සකෙකා. අථ බො සො ඛාලො* තෙව සඬං ගච්ඡති. දහරෙ චෙපි බ්‍රාහ්මණ, හොති යුවා සුසුකාලකෙසො භද්දෙන යොබ්බතෙන සමන්තාගතො පඨමෙන වයසො. සො ව න කාමෙ පරිභුඤ්ජති, න කාමමජ්ඣා-චසති, න කාමපරිලාභෙන පරිඛයාති, න කාමවිතක්කෙකති ඛජ්ජති, න කාමපරිශෙසනාය උස්සකෙකා. අථ බො සො පණ්ණිතො ථෙරෙතෙව සඬං ගච්ඡතිති. එවං වුන්නෙ කණ්ඩරුයණො බ්‍රාහ්මණො උඨාරායාසනා එකංසං උත්තරුසඬගං කරිත්වා දහරුතං සුදං භික්ඛුතං පාදෙ සිරසා චන්දති: වුද්ධි භවන්නො වුද්ධිභූමියං ටිතා, දහර මයං දහරභූමියං සීතාති.

අභික්ඛන්තං හො කච්චාන -පෙ- උපාසකං මං භවං කච්චානො ධාරෙතු අජ්ජතග්ගෙ පාණ්ණපෙතං සරණං ගතන්ති.

1. දක්ඛනතී - මජ්ඣ. 2. කණ්ඩරුයණො - මජ්ඣ. * ක ථෙරොතෙව - මජ්ඣ.

2. 1. 4. 8.

[සාවකභිදානං:]

39. යසම් භික්ඛවෙ සමයෙ වොරු බලවනො හොනති, රුජානො තසම් සමයෙ දුබ්බලා හොනති. තසම් භික්ඛවෙ සමයෙ රඤ්ඤා ඵාසු හොති අතියානුං වා නියානුං වා පච්චන්තිමෙ වා ජනපදෙ අනුසඤ්ඤානුං. බ්‍රාහ්මණගහපතිකානම්පි තසම් සමයෙ ඵාසු හොති අතියානුං වා නියානුං වා බාහිරුති වා කම්මන්තාති පටිවෙකම්. එවමෙව බො භික්ඛවෙ යසම් සමයෙ පාපභික්ඛු බලවනො හොනති, පෙසලා භික්ඛු තසම් සමයෙ දුබ්බලා හොනති. තසම් භික්ඛවෙ සමයෙ පෙසලා භික්ඛු තුණ්හිභුතා තුණ්හිභුතා සඤ්ඤාපේඤ්ඤා සංකසායනත්¹ පච්චන්තිමෙ වා ජනපදෙ භජන්ති. තසිදං භික්ඛවෙ හොති බහුජනාතිතාය බහුජනසුඛාය බහුතො ජනස්ස අතඤ්ඤා අභිතාය දුක්ඛාය දෙවමනුස්සානං.

යසම් භික්ඛවෙ සමයෙ රුජානො බලවනො හොනති, වොරු තසම් සමයෙ දුබ්බලා හොනති. තසම් භික්ඛවෙ සමයෙ රඤ්ඤා ඵාසු හොති අතියානුං වා නියානුං වා, පච්චන්තිමෙ වා ජනපදෙ අනුසඤ්ඤානුං. බ්‍රාහ්මණගහපතිකානම්පි තසම් සමයෙ ඵාසු හොති අතියානුං වා නියානුං වා, බාහිරුති වා කම්මන්තාති පටිවෙකම්. එවමෙව බො භික්ඛවෙ යසම් සමයෙ පෙසලා භික්ඛු බලවනො හොනති, පාපභික්ඛු තසම් සමයෙ දුබ්බලා හොනති. තසම් භික්ඛවෙ සමයෙ පාපභික්ඛු තුණ්හිභුතා තුණ්හිභුතා සඤ්ඤාපේඤ්ඤා සංකසායනත්, යෙන වා පන තෙන පපනන්.² තසිදං භික්ඛවෙ හොති බහුජනාතිතාය බහුජනසුඛාය බහුතො ජනස්ස අතඤ්ඤා අභිතාය සුඛාය දෙවමනුස්සානන්.

2. 1. 4. 9.

40. ද්වින්නාහං භික්ඛවෙ මිච්ඡාපටිපත්තිං න වණේණම්, ගිහිස්ස වා පබ්බජිතස්ස වා. ගිහි වා භික්ඛවෙ පබ්බජිතො වා මිච්ඡාපටිපන්නො මිච්ඡාපටි-පත්තාධිකරණගෙතු නාරාධකො හොති ඤ්ඤං ධම්මං කුසලං.

ද්වින්නාහං භික්ඛවෙ සම්මාපටිපත්තිං වණේණම්, ගිහිස්ස වා පබ්බජිතස්ස වා. ගිහි වා භික්ඛවෙ පබ්බජිතො වා සම්මාපටිපන්නො සම්මාපටිපත්තාධි-කරණගෙතු ආරාධකො හොති ඤ්ඤං ධම්මං කුසලන්ති.

2. 1. 4. 10.

41. යෙ තෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු දුග්ගතිතෙහි සුභතනොහි බ්‍රහ්මඤ්ඤාපටි-රූපකෙහි අත්ඤ්ඤා ධම්මඤ්ඤා පටිබාහන්ති, තෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු බහුජනා-තිතාය පටිපන්නා බහුජනසුඛාය බහුතො ජනස්ස අතඤ්ඤා අභිතාය දුක්ඛාය දෙවමනුස්සානං. බහුඤ්ඤා තෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු අපුඤ්ඤා පසවන්ති. තෙවිමං සඤ්ඤාමං අනතරධාපෙත්ති.

1. සඤ්ඤායනති, අධිකාපා - සංකායනති - කන්චි.

2. පසකම්භති - මජ්ඣං.

2. 1. 4. 8.

[සැමැත්තිදනයි:]

39. මහණෙනි, යම් කලෙක්හි සොරු බලවත් වෙත් ද, රජවරු එසමයෙහි දුළුව වෙත්. මහණෙනි, එසමයෙහි රජුට (ඇතුළුවුවරට) පිවිසෙන්නට හෝ (ඇතුළුවුවරින්) නික්මෙන්නට හෝ පසල්දතව්වෙහි (කටයුතු) සංවිධාන කරන්නට හෝ පහසු නො වෙයි. එසමයෙහි බමුණු ගැහැවියන්ට ද (ඇතුළුවුවරට) පිවිසෙන්නට හෝ (ඇතුළුවුවරින්) නික්මෙන්නට හෝ බැහැර කටයුතු සංවිධාන කරන්නට හෝ පහසු නො වේ. මහණෙනි, එසේ ම යම් සමයෙක්හි පවිටු හිසැසුනු බලවත් වෙත් ද, එසමයෙහි පේශල හිසැසුනු දුළුව වෙත්. මහණෙනි, එසමයෙහි පේශල හිසැසුනු පුත පුතා නිශාබද වූවානු සහ මෑද කර බහා හිඳුනාහ. පසල් දතවු හෝ ඇසුරු කරන්නාහ. මහණෙනි, මේ කරුණ බොහෝ දෙනාට අහිත පිණිස බොහෝ දෙනාට නො සුව පිණිස බොහෝ දෙනාට අනඬු පිණිස දෙවිමිනිසුන්ට අහිත පිණිස දුක් පිණිස වේ.

මහණෙනි, යම් කලෙක්හි රජවරු බලවත් වෙත් ද, එසමයෙහි සොරු දුළුව වෙත්. මහණෙනි, එසමයෙහි රජුට (ඇතුළු වුවරට) පිවිසෙන්නට හෝ (ඇතුළු වුවරින්) නික්ම යන්නට හෝ පසල් දතවුවෙහි (කටයුතු) සංවිධාන කරන්නට හෝ පහසු වෙයි. එසමයෙහි බමුණු ගැහැවියන්ට ද (ඇතුළු වුවරට) පිවිසෙන්නට හෝ (ඇතුළු වුවරින්) නික්ම යන්නට හෝ බැහැර කටයුතු සංවිධාන කරන්නට හෝ පහසු වේ. මහණෙනි, එසේ ම යම් සමයෙක්හි පේශල හිසැසුනු බලවත් වෙත් ද, එසමයෙහි පවිටු හිසැසුනු දුළුව වෙත්. මහණෙනි, එසමයෙහි පවිටු හිසැසුනු පුත පුතා නිශාබද වූවානු සහ මෑද කරබහා හිඳුනාහ. යම් මෑ නැතෙක හෝ යෙත්. මහණෙනි, ඒ මේ කරුණ බොහෝ දෙනාට හිත පිණිස බොහෝ දෙනාට සුව පිණිස බොහෝ දෙනාට වැඩ පිණිස දෙවිමිනිසුන්ට හිත පිණිස සුව පිණිස වේ.

2. 1. 4. 9.

40. මහණෙනි, මම ගිහියාගේ වේව යි පැවිද්දගේ වේව යි දෙදෙනාගේ වරදවා පිළිපැදුම වණිනා නො කරමි. මහණෙනි, වරදවා පිළිපත් ගිහියා වේව යි පැවිද්ද වේව යි වරදවා පිළිපැදුම හෙතෙගන් විදගීනා සහිත මාගීය පුරන්නට නො හැකි වෙයි.

මහණෙනි, මම ගිහියාගේ වේව යි පැවිද්දගේ වේව යි දෙදෙනාගේ නිවැරදි පිළිපැදුම වණිනා කරමි. මහණෙනි, නිවැරදි ව පිළිපත් ගිහියා වේව යි පැවිද්ද වේව යි නිවැරදි පිළිපැදුම හෙතෙගන් විදගීනා සහිත මාගීය පුරන්නට හැකි වෙයි.

2. 1. 4. 10.

41. මහණෙනි, යම් මහණ කෙනෙක් වරදවා ගන්නා ලද පදපුභිරුපක වූ (ශබ්දවිනායෙන් වරදවා ගන්නට නිසි) සුත්‍රාන්තයෙන් අවුවා ද පෙළ ද පිළිබඟන්නානු ද, මහණෙනි, ඒ මහණහු බොහෝ දෙනාට අහිත පිණිස ද බොහෝ දෙනාට නොසුව පිණිස ද බොහෝ දෙනාට අනඬු පිණිස ද දෙවිමිනිසුන්ට අහිත පිණිස ද දුක් පිණිස ද පිළිපත්තානු ය. මහණෙනි, ඒ හිසැසුනු බොහෝ අකුසල් ද රැස් කෙරෙත්. ඔහු ම මේ සත්ත ද අතුරුදන් කෙරෙත්.

යෙ තෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු සුග්ගතිතෙති සුභතනෙතති න බ්‍යඤ්ජනපථිරුප-
කෙති අත්ඤ්ඤා ධම්මඤ්ඤා අනුලොමෙනති, තෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු බහුජනතිතාය
පටිපන්නා බහුජනසුඛාය බහුතො ජනස්ස අත්ථාය භිතාය සුඛාය දෙව-
මනුස්සානං. බහුඤ්ඤා තෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු පුඤ්ඤං පසවන්ති. තෙ විමං සද්ධම්මං
ඌපෙනති.

සමවිනාචශේෂා චතුස්ථා

[5. පරිසවගො]

2. 1. 5. 1.

[සාවජ්ඣනිදානං:]

42. දොමා භික්ඛවෙ පරිසා. කතමා දො: උත්තාතා ව පරිසා ගමහීර්
ව පරිසා.

කතමා ව භික්ඛවෙ උත්තාතා පරිසා: ඉධ භික්ඛවෙ යස්සං පරිසායං භික්ඛු
උඤ්ඤා භොන්ති උත්තලා වපලා මුඛර් විනිණ්ණවාවා මුට්ඨස්සාති අසමපජාතා
අසමාතිතා විබ්භන්නවිත්තා පාකතිජ්ඣියා අයං වුට්ඨති භික්ඛවෙ උත්තාතා
පරිසා.

කතමා ව භික්ඛවෙ ගමහීර් පරිසා: ඉධ භික්ඛවෙ යස්සං පරිසායං
භික්ඛු අනුඤ්ඤා භොන්ති අනුත්තලා අවපලා අමුඛර් අවිනිණ්ණවාවා
උපට්ඨිතස්සා සමපජාතා සමාතිතා එකගා විත්තා සංවුතිජ්ඣියා. අයං වුට්ඨති
භික්ඛවෙ ගමහීර් පරිසා. ඉමා බො භික්ඛවෙ දො පරිසා. එතදගං භික්ඛවෙ
ඉමාසං දවිත්තං පරිසාතං යදිදං ගමහීර් පරිසාති.

2. 1. 5. 2.

43. දොමා භික්ඛවෙ පරිසා. කතමා දො: වග්ගා ව පරිසා, සමග්ගා ව
පරිසා.

කතමා ව භික්ඛවෙ වග්ගා පරිසා. ඉධ භික්ඛවෙ යස්සං පරිසායං භික්ඛු
භණ්ඩිතජාතා කලහජාතා විවාදපන්නා අඤ්ඤාමඤ්ඤා මුඛසභාති විභුදත්තා
විහරන්ති. අයං වුට්ඨති භික්ඛවෙ වග්ගා පරිසා.

කතමා ව භික්ඛවෙ සමග්ගා පරිසා: ඉධ භික්ඛවෙ යස්සං පරිසායං
භික්ඛු සමග්ගා සමෙමාදමාතා අවිච්ඡේදමාතා බිරුද්දකිභුතා අඤ්ඤාමඤ්ඤා
පිඤ්ඤාති සමපස්සන්නා විහරන්ති. අයං වුට්ඨති භික්ඛවෙ සමග්ගා පරිසා.
ඉමා බො භික්ඛවෙ දො පරිසා. එතදගං භික්ඛවෙ ඉමාසං දවිත්තං පරිසාතං
යදිදං සමග්ගා පරිසාති.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

මහණෙනි, යම් මහණ කෙනෙක් මෑතාවන් ගත්තා ලද ව්‍යාජ්‍යත ප්‍රතිරූපක නොවූ (අක්‍ෂරවිනාශයෙන් වැරදි ලෙස අදහස ගන්නට නොහිඟි) සුත්‍රාන්තයෙන් අතීය ද ඛතීය ද අනුව පවත්නාහු ද, මහණෙනි, ඒ මහණහු බොහෝ දෙනාට හිත පිණිස බොහෝ දෙනාට සුව පිණිස බොහෝ දෙනාට වැඩ පිණිස දෙවිමිනිසුනට හිත පිණිස සුව පිණිස පිළිපත්නාහු ය. මහණෙනි, ඒ මහණහු බොහෝ කුසල් ද රැස් කෙරෙත්. ඔහු ම මේ ශාසනය තබන් සි.

සිවුවැනි සමසිත්වශයි.

[5. පරිස වගීය]

2. 1. 5. 1.

[සැවැත්නිදනයි.]

42. මහණෙනි, මේ පිරිස් දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: නොගැඹුරු (ප්‍රකට) පිරිස හා ගැඹුරු (මුඛ) පිරිස හා යන දෙකය.

මහණෙනි, නොගැඹුරු පිරිස කවර: මහණෙනි, මෙසස්තෙහි යම් පිරිසෙක්හි හිසුහු වික්‍ෂිප්ත සිත් ඇති වෙත් ද, උස් ව නැගුනු මාන තල ඇති වෙත් ද, වපල වෙත් ද, රළුවදත් ඇති වෙත් ද, පලස් ඇති වෙත් ද, මුඛිකසමාන වෙත් ද, සමාස්ප්‍රඥ නැති වෙත් ද, සමාධිගත සිත් නැති වෙත් ද, එකඟ නො වූ සිත් ඇති වෙත් ද, භ්‍රාන්ත සිත් ඇති වෙත් ද, (සංවර නොකෙළෙන්) පියවි ඉඳුරන් ඇති වෙත් ද, මහණෙනි, මේ උත්තාන (නොමුඛ) පිරිස යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, ගැඹුරු පිරිස කවර: මහණෙනි, මේ සස්තෙහි යම් පිරිසෙක්හි හිසුහු වික්‍ෂිප්ත සිත් නැති වෙත් ද, උස් ව නැගුනු මාන තල නැති වෙත් ද, වපල නො වෙත් ද, රළුවදත් නැති වෙත් ද, අසංවෘත වචන නැති වෙත් ද, එළඹිසිටි සිති ඇති වෙත් ද, සමාස් ප්‍රඥ ඇති වෙත් ද, සමාධිගත සිත් ඇති වෙත් ද, එකඟ වූ සිත් ඇති වෙත් ද, සංවර කළ ඉඳුරන් ඇති වෙත් ද, මහණෙනි, මේ ගච්ඡර පිරිස යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මේ පිරිස් දෙකය. මහණෙනි, මේ දෙපිරිස් අතුරෙන් යම් ගැඹුරු පිරිසෙක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ.

2. 1. 5. 2.

43. මහණෙනි, මේ පිරිස් දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: ව්‍යග්‍ර පිරිස හා සමග්‍ර පිරිස හා යන දෙකයි.

මහණෙනි, ව්‍යග්‍ර පිරිස් කවර: මහණෙනි, මෙසස්තෙහි යම් පිරිසෙක්හි හිසුහු හටගත් පූජිතාග සවන් ඇත්තාහු, හටගත් කලහ ඇත්තාහු, විරුද්ධවාදයට පාමණියාහු, උනුත් මුවසැතින් විදුනාහු වෙසෙත් ද, මහණෙනි, මේ වගී පිරිස යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සමග්‍ර පිරිස කවර: මහණෙනි, මේ සස්තෙහි යම් පිරිසෙක්හි හිසුහු සමග වූවාහු, සතුටුවන්නාහු විවාද නොකරන්නාහු, කිරි හා දිය මෙන් සැසඳුනාහු, උනුත් පියතෙතින් බලන්නාහු වෙසෙත් ද, මහණෙනි, මේ සමග්‍ර පිරිස යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මේ වතාහි දෙපිරිස ය. මහණෙනි, මේ දෙපිරිස් අතුරෙන් යම් සමග්‍ර පිරිසක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ.

2. 1. 5. 3.

44. දෝමා භික්ඛවෙ පරිසා. කතමා දෝ: අනග්ගවතී ව පරිසා, අග්ගවතී ව පරිසා.

කතමා ව භික්ඛවෙ අනග්ගවතී පරිසා: ඉධ භික්ඛවෙ යස්සං පරිසායං ථෙරා භික්ඛු බාහුලිකා¹ භොනති සාථලිකා ඔක්කමනෙ පුබ්බඛගමා පවිච්ඡෙකෙ නික්ඛිත්තධුරු, න චිරියං ආරභනති අප්පත්තස්ස පතතියා අනඛිගතස්ස අඛිගමාය අසච්ඡිකතස්ස සච්ඡිකිරියාය, තෙසං පච්ඡිමා ජතතා දිට්ඨානුගතිං ආපජ්ජති. සාපි භොති බාහුලිකා¹ සාථලිකා ඔක්කමනෙ පුබ්බඛගමා පවිච්ඡෙකෙ නික්ඛිත්තධුරු, න චිරියං ආරභනති අප්පත්තස්ස පතතියා අනඛිගතස්ස අඛිගමාය අසච්ඡිකතස්ස සච්ඡිකිරියාය. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ අනග්ගවතී පරිසා.

කතමා ව භික්ඛවෙ අග්ගවතී පරිසා: ඉධ භික්ඛවෙ යස්සං පරිසායං ථෙරා භික්ඛු න බාහුලිකා භොනති න සාථලිකා, ඔක්කමනෙ නික්ඛිත්තධුරු පවිච්ඡෙකෙ පුබ්බඛගමා චිරියං ආරභනති, අප්පත්තස්ස පතතියා අනඛිගතස්ස අඛිගමාය අසච්ඡිකතස්ස සච්ඡිකිරියාය. තෙසං පච්ඡිමා ජතතා දිට්ඨානුගතිං ආපජ්ජති. සාපි භොති න බාහුලිකා න සාථලිකා, ඔක්කමනෙ නික්ඛිත්තධුරු පවිච්ඡෙකෙ පුබ්බඛගමා, චිරියං ආරභනති අප්පත්තස්ස පතතියා අනඛිගතස්ස අඛිගමාය අසච්ඡිකතස්ස සච්ඡිකිරියාය. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ අග්ගවතී පරිසා. ඉමා බො භික්ඛවෙ දෝ පරිසා. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමොසං දවිත්තං පරිසානං යදිදං අග්ගවතී පරිසාති.

2. 1. 5. 4.

45. දෝමා භික්ඛවෙ පරිසා. කතමා දෝ: අනරියා ව පරිසා, අරියා ව පරිසා.

කතමා ව භික්ඛවෙ අනරියා පරිසා: ඉධ භික්ඛවෙ යස්සං පරිසායං භික්ඛු ඉදං දුක්ඛනති යථාභූතං තප්පජානනති, අයං දුක්ඛසමුදයොති යථා-භූතං තප්පජානනති, අයං දුක්ඛනිරෝධොති. යථාභූතං තප්පජානනති, අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපදානි යථාභූතං තප්පජානනති, අයං වුච්චති භික්ඛවෙ අනරියා පරිසා.

1. බාහුලිකා - ස්වා. කා.

2. 1. 5. 3.

44. මහණෙනි, මේ පිරිස් දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: (උතුම් පුගුලන් ඇති හෙයින්) අග්ගවතී නම් පිරිස හා (උතුම් පුගුලන් නැති හෙයින්) අනග්ගවතී නම් පිරිස හා දෙකයි.

මහණෙනි, අනග්ගවතී පිරිස් කවර: මහණෙනි, මේ සස්තෙහි යම් පිරිසෙක ස්ථිර භික්ෂුහු (සිවුරු ඇ පිරිකරින්) බාහුලික වෙන් ද, සස්ත ලිහිල් කොට ගන්නාහු වෙන් ද, අවක්‍රමණ සංඛ්‍යාත පඤ්චනීවරණධම්මයන් පිරිමෙහි පෙරවු වෙන් ද, ප්‍රවිච්චෙක සංඛ්‍යාත නිජාණයෙහි බහා තැබූ විශ්ඤාන ඇති වෙන් ද, නොලත් (ධ්‍යාන - විදගීනා - මාගී - ඵල විශේෂයාගේ) ප්‍රාප්තිය පිණිස අනධිගත ධර්මයාගේ අධිගමය පිණිස, පසක් නො කළ ධර්මයාගේ පසක් කිරීම පිණිස වැර නො වඩන් ද, ඔවුන්ගේ (සද්ධිවිහාරිකාදී) පශ්චිත්තතාව (ඔවුන්ගේ ආචාරය අනුව යැම යි කියන ලද) දූෂ්ටානුගතියට පාමණේ. ඒ ජනතාව ද බාහුලික වෙයි. සාථලික වෙයි. අවක්‍රමණයෙහි පූර්වගත වෙයි. ප්‍රවිච්චෙකයෙහි හළ බුරු ඇති වෙයි. නො පත් ධර්මයට පාමණීම පිණිස නො ලත් ධර්මය ලැබීම පිණිස පසක් නොකළ ධර්මය පසක් කිරීම පිණිස වැර නො වඩයි. මහණෙනි, මේ අනග්ගවතී පිරිසැ යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, අග්ගවතී නම් පිරිස කවර: මහණෙනි, මේ සස්තෙහි යම් පිරිසෙක ස්ථිර භික්ෂුහු බාහුලික නො වෙන් ද, සාථලික නො වෙන් ද, පඤ්චනීවරණ සංඛ්‍යාත අවක්‍රමණයෙහි හළ විශ්ඤාන ඇති වෙන් ද, ප්‍රකෘති විච්චෙකයෙහි පෙරවු ව යන්නාහු වෙන් ද, නො පත් ධර්මයාගේ පාමණීම පිණිස, නො ලත් ධර්මයාගේ ලැබීම පිණිස, පසක් නො කළ ධර්මයාගේ පසක් කිරීම පිණිස වැර වඩන් ද, ඔවුන්ගේ පශ්චිත්තතාව දූෂ්ටානුගතියට පාමණෙයි. ඒ ජනතාවද, බාහුලික නො වේ සාථලික නො වේ අවක්‍රමණයෙහි හළ බුරු ඇති වේ ප්‍රවිච්චෙකයෙහි පෙරවු ව යන්නේ වේ. නො පත් ධර්මයාගේ පාමණීම පිණිස, නො ලත් ධර්මයාගේ ලාභය පිණිස, පසක් නො කළ ධර්මයාගේ පසක් කිරීම පිණිස, වැර වඩයි. මහණෙනි, මේ අග්ගවතී පිරිසැ යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මේ පිරිස් දෙකය. මහණෙනි, මේ පිරිස් දෙක අනුරේන් යම් අග්ගවතී පිරිසෙක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ.

2. 1. 5. 4

45. මහණෙනි, මේ පිරිස් දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: අනායාසී (ශ්‍රාවක) පිරිස හා ආයාසී (ශ්‍රාවක) පිරිස හා දෙකයි.

මහණෙනි, අනායාසී පිරිස කවර: මහණෙනි, මේ සස්තෙහි යම් පිරිසෙක භික්ෂුහු මේ (තෘෂණාව තබා පඤ්චසකකිය) දුකැයි තත් වූ පරිදි නො දනිත් ද, මේ (තෘෂණාව) දුඛසමුදයයි තත් වූ පරිදි නො දනිත් ද, මේ (තෘෂණාවගේ නැවැත්ම) දුඛනිරෝධ යයි තත් වූ පරිදි නො දනිත් ද, මේ (අර්ථවගිමග) දුඛනිරෝධගාමී ප්‍රතිපත්තියයි තත් වූ පරිදි නො දනිත් ද, මහණෙනි, මේ අනායාසී පිරිසැ යි කියනු ලැබේ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුලත් කර ඇත.

කතමා ච භික්ඛවෙ අරියා පරිසා: ඉධ භික්ඛවෙ යස්සං පරිසායං භික්ඛු ඉදං දුක්ඛන්ති යථාභූතං පජානන්ති, අයං දුක්ඛසමුදයොති යථාභූතං පජානන්ති, අයං දුක්ඛනිරෝධොති යථාභූතං පජානන්ති, අයං දුක්ඛනිරෝධ-ගාමිනී පටිපදති යථාභූතං පජානන්ති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ අරියා පරිසා. ඉමා බො භික්ඛවෙ දො පරිසා. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමාසං දව්නනං පරිසානං යදිදං අරියා පරිසාති.

2. 1. 5. 5.

46. දොමා භික්ඛවෙ පරිසා. කතමා දො: පරිසකසටො¹ ච පරිස-මණො ච.

කතමො ච භික්ඛවෙ පරිසකසටො: ඉධ භික්ඛවෙ යස්සං පරිසායං භික්ඛු ඡන්දගතිං ගච්ඡන්ති. දොසාගතිං ගච්ඡන්ති, මොහාගතිං ගච්ඡන්ති, භයාගතිං ගච්ඡන්ති, අයං වුච්චති භික්ඛවෙ පරිසකසටො.

කතමො ච භික්ඛවෙ පරිසමණො: ඉධ භික්ඛවෙ යස්සං පරිසායං භික්ඛු ත ඡන්දගතිං ගච්ඡන්ති, ත දොසාගතිං ගච්ඡන්ති, ත මොහාගතිං ගච්ඡන්ති, ත භයාගතිං ගච්ඡන්ති, අයං වුච්චති භික්ඛවෙ පරිසමණො. ඉමා බො භික්ඛවෙ දො පරිසා, එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමාසං දව්නනං පරිසානං යදිදං පරිසමණොති.

2. 1. 5. 6.

47. දොමා භික්ඛවෙ පරිසා. කතමා දො: ඔක්කාචිතවිනීතා² පරිසා නො පටිපුච්ඡාචිනීතා, පටිපුච්ඡාචිනීතා පරිසා නො ඔක්කාචිතවිනීතා.

කතමා ච භික්ඛවෙ ඔක්කාචිතවිනීතා පරිසා නො පටිපුච්ඡාචිනීතා: ඉධ භික්ඛවෙ යස්සං පරිසායං භික්ඛු යෙ තෙ සුත්තන්තා තථාගතභාසිතා ගමිතර් ගමිතර්ථො ලොකුත්තරා සුඤ්ඤතා³ පටිසඤ්ඤතා. තෙසු භඤ්ඤමා-තෙසු ත සුසුසුසන්ති ත සොතං ඔදහන්ති, ත අඤ්ඤචිතනං උපට්ඨපෙන්නි, ත ච තෙ ධම්මෙ උග්ගහෙතබ්බං පරියාපුණීතබ්බං මඤ්ඤන්ති. යෙ පන තෙ සුත්තන්තා කවිකභා⁴ කාවෙය්‍යා විතතකබ්බා විතතබ්බාඤ්ඤා බාහිරකා සාචක-භාසිතා. තෙසු භඤ්ඤමාතෙසු සුසුසුසන්ති, සොතං ඔදහන්ති, අඤ්ඤචිතනං උපට්ඨපෙන්නි, තෙ ච ධම්මෙ උග්ගහෙතබ්බං පරියාපුණීතබ්බං මඤ්ඤන්ති. තෙ තං ධම්මං පරියාපුණීතා ත වෙච අඤ්ඤමඤ්ඤං පටිපුච්ඡන්ති, පටිවිචරන්ති*. ඉදං කථං, ඉමස්ස කුච්ඡොති? තෙ අවිචරෙඤ්ඤච ත විචරන්ති, අනුත්තරානීක-තඤ්ඤා නො උත්තරානී කරෙන්නි. අනෙකවිනිතෙසු ච කඬ්ඛාදානීයෙසු ධම්මෙසු කඬ්ඛං ත පටිවිනොදෙන්නි.⁵ අයං වුච්චති භික්ඛවෙ ඔක්කාචිතවිනීතා පරිසා, නො පටිපුච්ඡාචිනීතා.

1. පරිසකසටොච, පරිසාමණොච - මජ්ඣ. 2. උක්කාචිතවිනීතා - සීඵු, සී 1, PTS, ස්‍යා
3. සුඤ්ඤතපටිසංයුතා - ස්‍යා. 4. කවිතා - මජ්ඣ. 5. පට්ඨපටිච්ඡාදෙන්නි - මජ්ඣ, ස්‍යා. * පටිවරන්ති - කසම්භි

මහණෙනි, ආයාසී පිරිස කවර: මහණෙනි, මෙසස්තෙහි යම් පිරිසෙක හිඤ්ඤා මේ දුකැයි තත් වූ පරිදි දනිත් ද, මේ දු:ඛසමුදයයි තත් වූ පරිදි දනිත් ද, මේ දු:ඛනිරෝධයයි තත් වූ පරිදි දනිත් ද, මේ දු:ඛනිරෝධගාමි ප්‍රතිපත්තියයි තත් වූ පරිදි දනිත් ද, මහණෙනි, මේ ආයාසී පිරිස යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මේ පිරිස් දෙකයි. මහණෙනි, මේ පිරිස් දෙක අතුරෙන් යම් ආයාසී පිරිසෙක් වේ නම්, තෙල අභි.

2. 1. 5. 5.

46. මහණෙනි, මේ පිරිස් දෙකෙකි. කවර දෙකක යත්: කසල පිරිස හා නිකසල පිරිස හා දෙකයි.

මහණෙනි, කසල පිරිස කවර: මහණෙනි, මෙසස්තෙහි යම් පිරිසෙක හිඤ්ඤා ඡන්දයෙන් අගතියට යෙත් ද, ද්වේෂයෙන් අගතියට යෙත් ද, මොහයෙන් අගතියට යෙත් ද, භයින් අගතියට යෙත් ද, මහණෙනි, මේ කසල පිරිස යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, නිකසල පිරිස කවර: මහණෙනි, මෙසස්තෙහි යම් පිරිසෙක හිඤ්ඤා ඡන්දයෙන් අගතියට නො යෙත් ද, ද්වේෂයෙන් අගතියට නො යෙත් ද, මොහයෙන් අගතියට නො යෙත් ද, භයින් අගතියට නො යෙත් ද, මහණෙනි, මේ නිකසල පිරිස යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මේ පිරිස් දෙකය. මහණෙනි, මේ පිරිස් දෙක අතුරෙන් යම් නිකසල පිරිසෙක් වේ නම් තෙල අභි.

2. 1. 5. 6.

47. මහණෙනි, මේ පිරිස් දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: අවිනිත වූ පිළිවිස නොහික්මුනු පිරිසය, දුර්විනිත නො වූ පිළිවිස හික්මුනු පිරිසය යන දෙකය.

මහණෙනි, අවිනිත වූ පිළිවිස නො හික්මුනු පිරිස කවර: මහණෙනි, මේ සස්තෙහි යම් පිරිසෙක හිඤ්ඤා තථාගතයන් වහන්සේ විසින් වදාරණ ලද (පාළි වසයෙන්) ගැඹුරු වූ, ගැඹුරු අරුත් ඇති, ලොකොත්තර අජීය ප්‍රකාශ කරණ (සත්ත්ව ප්‍රදාන) ශුන්‍යතාවයෙන් යුත් යම් සුත්‍රාන්ත කෙනෙක් වෙත් ද, ඒ සුත්‍රාන්ත දෙසනු ලබන කල්හි ඇසීමට නො කැමැති වෙත්, ඇසීමට කන් රුකොට නොගනිත්, දූත ගැනීමට සිත් නො එළවත්, ඒ ධර්මයන් උගත යුතු කොට පුහුණු කළ යුතු කොට නො හඟිත්, කවින් විසින් කරණ ලද, කවින්ට හිත වූ, විසිතුරු අකුරු ඇති, විසිතුරු ව්‍යාකෘත ඇති, සස්තෙන් බැහිරි වූ, සම්මත විසින් කියන ලද යම් ඒ සුත්‍රාන්ත කෙනෙක් වෙත් නම්, එය කියත් කියත් ඇසීමට කැමැති වෙත්, කන් රුකොට ගනිත්, ඇසීමට සිත් එළවත්, ඒ ධර්මයන් උගත යුතු කොට පුහුණු කළ යුතු කොට හඟිත්. ඔහු ඒ ධර්ම පුහුණු කොට ඔවුනොවුන් නො ද පිළිවිසිත්. මෙය කෙසේ ය? මෙහි අරුත් කිමැ යි පිළිවිසුමට නො ම සැරිසරත්. ඔහු පිළිසන් අරුත විවර නො කෙරෙත්. අප්‍රකට අජීය ප්‍රකට නො කෙරෙත්. තන් වැදූරැම් සාකයට කරුණු වූ ධර්මයන් විෂයෙහි සාක දුරු නො කෙරෙත්. මහණෙනි, මේ අවිනිත නො පිළිවිස හික්මුනු පිරිස වෙයි.

කතමා ච භික්ඛවෙ පටිපුච්ඡාචිනිතා පරිසා නො ඔක්කාවිතචිනිතා: ඉධ භික්ඛවෙ යස්සං පරිසායං භික්ඛු යෙ තෙ සුභතනනා, කචිකතා කාවෙය්‍යා විතතකකිරි විතතබ්‍යඤ්ඤා බාහිරකා සාවකභාසිතා, තෙසු භඤ්ඤමානෙසු ත සුසුසුසනති, ත සොතං ඔදහනති, ත අඤ්ඤා විතතං උපට්ඨපෙනති, ත ච තෙ ධම්මෙ උග්ගහෙනබ්බං පරියාපුණිතබ්බං මඤ්ඤනති. යෙ පන තෙ සුභතනනා තථාගතභාසිතා ගමහීරු ගමහීරජා ලොකුහතරු සුඤ්ඤාතාපටි-සඤ්ඤානා, තෙසු භඤ්ඤමානෙසු සුසුසුසනති, සොතං ඔදහනති, අඤ්ඤා විතතං උපට්ඨපෙනති, තෙ ච ධම්මෙ උග්ගහෙනබ්බං පරියාපුණිතබ්බං මඤ්ඤනති. තෙ තං ධම්මං පරියාපුණිතා අඤ්ඤමඤ්ඤං පටිපුච්ඡනති, පටිච්චරනති, ඉදං කථං? ඉදෙස්ස කුසොති,¹ තෙ අච්චටඤ්ඤව චිවරනති? අනුතතානිකතඤ්ඤ උතතානිකතෙති, අතෙකචිතතෙසු ච කඤ්ඤානිකතෙසු ධම්මෙසු කඤ්ඤං පටිච්චනොදෙනති. අයං ථූවච්චි භික්ඛවෙ පටිපුච්ඡාචිනිතා පරිසා නො ඔක්කාවිතචිනිතා, ඉමා බො භික්ඛවෙ ද්වෙ පරිසා. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමාසං ද්විතනං පරිසානං යදිදං පටිපුච්ඡාචිනිතා පරිසා නො ඔක්කාවිතචිනිතාති.

2. 1. 5. 7.

48. දොමා භික්ඛවෙ පරිසා. කතමා දො: ආමිසගරු පරිසා නො සඳාමමගරු, සඳාමමගරු පරිසා නො ආමිසගරු.

කතමා ච භික්ඛවෙ ආමිසගරු පරිසා නො සඳාමමගරු: ඉධ භික්ඛවෙ යස්සං පරිසායං භික්ඛු ගිහිනං ඔදනවසනානං සමමුඛා අඤ්ඤමඤ්ඤාසා වණ්ණං භාසනති, අසුකො භික්ඛු උනතොභාගච්ඡිවෙනා, අසුකො පඤ්ඤා-විමුතෙනා, අසුකො කායසකඛි, අසුකො දිට්ඨප්පහෙනා, අසුකො සඳා-විමුතෙනා, අසුකො ධම්මානුසාරී, අසුකො සඳානුසාරී, අසුකො ජිලවා කලාසාණ-ධම්මො, අසුකො දුස්සීලො පාපධම්මොති. තෙ තෙන ලාභං ලභනති. තෙ තං ලාභං ලභිතා ගමිතා මුච්ඡිතා අපේක්ඛාපනතා අනාදීතවදස්සාවිතො අනිස්ස-රණපඤ්ඤා පරිතුඤ්ඤනති. අයං ථූවච්චි භික්ඛවෙ ආමිසගරු පරිසා නො සඳාමමගරු.

1. යො අනෙති - මුත්තං.

මහණෙනි, පිළිවිස හික්මුනු අවිනිත නො වූ පිරිස කවර: මහණෙනි, මේ සත්තෙහි යම් පිරිසෙක හික්මුනු කවින් විසින් කරණ ලද, කවින්ට හිත වූ, විසිතුරු අතුරු ඇති, විසිතුරු ව්‍යාකූල ඇති, සත්තෙන් බැහැර වූ ශ්‍රාවකයන් විසින් කියන ලද, යම් ම සුත්‍රාන්ත කෙනෙක් වෙත් නම් ඒ සුත්‍රාන්තයන් කියත් ම එය ඇසීමට කන් තබා නොකෙරෙත්. දූතගැණීමට සිත් නො එළවත්. ඒ ධර්මයන් උගත යුතු කොට පුත්‍රණු කළ යුතු කොට නො ද හගිත්. තථාගතයන් වහන්සේ විසින් දෙසන ලද (පාළිවිසින්) ගැඹුරු වූ, ගැඹුරු අරුත් ඇති, ලොකොත්තර වූ, ශුන්‍යතාප්‍රතිසංයුක්ත වූ යම් ම සුත්‍රාන්ත කෙනෙක් වෙත් නම්, ඒ සුත්‍රාන්ත දෙසනු ලබන කල්හි ඇසීමට කැමැති වෙත්. කන් තබා කෙරෙත්. දූතගැණීමට සිත් එළවත්. ඒ ධර්මයන් ද උගත යුතු කොට පුත්‍රණු කළ යුතු කොට හගිත්. ඔහු ඒ ධර්මය පුත්‍රණු කොට උනුත් පිළිවිසින්. මෙය කෙසේ ය? මෙහි අර්ථය කිව? යි පිළිවිසීමට සාරිසරත්. ඒ හික්මුනු තොපිළිසින් වූ අර්ථය විවර කෙරෙත්. අප්‍රකට වූ අර්ථය ද ප්‍රකට කෙරෙත්. තන්වැදෑරුම් සැකයට කරුණු වූ ධර්ම විෂයෙහි සැක දුරු කෙරෙත්. මහණෙනි, මේ විනිත වූ පිළිවිස හික්මුනු පිරිසැ යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මේ වතාහි පිරිස් දෙකක. මහණෙනි, මේ පිරිස් දෙක අතුරෙන් යම් පිළිවිස හික්මුනු විනිත වූ පිරිසෙක් වේ ද, තෙල අති.

2 1. 5. 7

මහණෙනි, මේ පිරිස් දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: ආමිස (සිටුපස) ගරු කරණ සදහම් ගරු නොකරණ පිරිසය, සදහම් ගරු කරණ ආමිස ගරු නො කරණ පිරිසය යන දෙකය.

මහණෙනි, ආමිස ගරු කරණ සදහම් ගරු නො කරණ පිරිස කවර: මහණෙනි, මේ සත්තෙහි යම් පිරිසෙක හික්මුනු සුදුවත් හදනා ගිහියන් පෙරට අසෝ මහණ (සමථවිපස්සනා දෙකින් කෙලෙසුත් කෙරෙත් මිදුනු) උභතොභාගවිමුක්තයෙක, අසෝ මහණ (ශුභකපිදගීක ක්ෂණසුව) ප්‍රඥවිමුක්ත යෙක, අසෝ මහණ (නාමකයින් ධ්‍යානසප්තී කොට නිවන් පසක් කළ) කාය-සාක්ෂියෙක. අසෝ මහණ දූෂටප්‍රාප්තයෙක. අසෝ මහණ (ශ්‍රද්ධාධුරයෙන් වැද කෙලෙසුත් තැසු බැවින්) ශ්‍රද්ධාවිමුක්තයෙක, අසෝ මහණ (ප්‍රඥාධුරයෙන් වැද සෝවන්මහ ගන්තා බැවින්) ධර්මානුසාරියෙක, අසෝ මහණ (සැදහැයෙන් වැද සමචන් නොසපයා සොවන් ලෙට පිළිපත්) ශ්‍රද්ධානුසාරියෙක, අසෝ මහණ කලණ දහම් ඇති සිල්වතෙක, අසෝ මහණ පව්වදහම් ඇති දුශ්ශීල-යෙකැ යි උනුත් ගුණ බෙණෙන් ද, ඔහු එයින් ලාභ ලබත්. ඔහු මාසුතානු මුසපත්වුවානු (එහි) ගැලුනානු ආදීනව නො දක්නානු තිස්සරණප්‍රඥ තැත්තානු ඒ ලාභය පරිභෝග කෙරෙත්. මහණෙනි, මේ ආමිසය ගරු කරණ සඤ්චය ගරු නොකරණ පිරිස වෙයි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

කතමා ව භික්ඛවෙ සද්ධම්මගරු පරිසා නො ආමිසගරු: ඉධ භික්ඛවෙ යස්සං පරිසායං භික්ඛු ගිහිනං ඔද්දනවසනානං සමමුඛා *ත අඤ්ඤාමිඤ්ඤායසා වණණං භාසනති: අසුකො භික්ඛු උභතොභාගවිමුනෙනා, අසුකො පඤ්ඤා- විමුනෙනා, අසුකො කායසකිං, අසුකො දිට්ඨප්පභෙනා, අසුකො සද්ධා විමුනෙනා, අසුකො ධම්මානුසාරී, අසුකො සද්ධානුසාරී, අසුකො සීලවා කල්‍යාණධම්මො, අසුකො දුස්සීලො පාපධම්මොති. තෙ තෙන ලාභං ලභන්ති. භං ලාභමපි ලභිතො අගථිතා අමුච්ඡිතා අනඥොපනතා ආදිනවදස්සාමිතො නිස්සරණ- පඤ්ඤා පරිභුක්ඛන්ති. අයං ථුවච්ඡි භික්ඛවෙ සද්ධම්මගරු පරිසා නො ආමිසගරු. ඉමා ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ පරිසා. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමාසං ද්විනං පරිසානං යදිදං සද්ධම්මගරු පරිසා නො ආමිසගරුති.

2 1. 5. 8.

49. ද්වෙමා භික්ඛවෙ පරිසා. කතමා ද්වෙ: විසමා ව පරිසා, සමා ව පරිසා.

කතමා ව භික්ඛවෙ විසමා පරිසා: ඉධ භික්ඛවෙ යස්සං පරිසායං අධම්ම- කම්මාති පචත්තන්ති, ධම්මකම්මාති තප්පවත්තන්ති. අවිනයකම්මාති පචත්තන්ති, විනයකම්මාති තප්පවත්තන්ති. අධම්මකම්මාති දිප්පනති, ධම්මකම්මාති න දිප්පනති. අවිනයකම්මාති දිප්පනති, විනයකම්මාති න දිප්පනති. අයං ථුවච්ඡි භික්ඛවෙ විසමා පරිසා. †විසමත්තා භික්ඛවෙ පරිසාය අධම්මකම්මාති පචත්තන්ති, ධම්මකම්මාති තප්පවත්තන්ති. අවිනයකම්මාති පචත්තන්ති, විනයකම්මාති තප්පවත්තන්ති. අධම්මකම්මාති දිප්පනති, ධම්මකම්මාති න දිප්පනති. අවිනයකම්මාති දිප්පනති, විනයකම්මාති න දිප්පනති.

කතමා ව භික්ඛවෙ සමා පරිසා: ඉධ භික්ඛවෙ යස්සං පරිසායං ධම්මකම්මාති පචත්තන්ති, අධම්මකම්මාති තප්පවත්තන්ති. විනයකම්මාති පචත්තන්ති, අවිනයකම්මාති තප්පවත්තන්ති. ධම්මකම්මාති දිප්පනති, අධම්මකම්මාති න දිප්පනති. විනයකම්මාති දිප්පනති, අවිනයකම්මාති න දිප්පනති. අයං ථුවච්ඡි භික්ඛවෙ සමා පරිසා. †සමත්තා භික්ඛවෙ පරිසාය ධම්මකම්මාති පචත්තන්ති, අධම්මකම්මාති තප්පවත්තන්ති. විනයකම්මාති පචත්තන්ති, අවිනයකම්මාති තප්පවත්තන්ති. ධම්මකම්මාති දිප්පනති, අධම්මකම්මාති න දිප්පනති. වින- කම්මාති දිප්පනති, අවිනයකම්මාති න දිප්පනති. ඉමා ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ පරිසා. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමාසං ද්විනං පරිසානං යදිදං සමා පරිසාති.

2. 1. 5. 9.

50. ද්වෙමා භික්ඛවෙ පරිසා. කතමා ද්වෙ, අධම්මිකා ව පරිසා, ධම්මිකා ව පරිසා. -පෙ- ඉමා ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ පරිසා. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමාසං ද්විනං පරිසානං යදිදං ධම්මිකා පරිසාති.

* අඤ්ඤාමිඤ්ඤායසා වණණං භාසනති - මිඤ්ඤා, භා ගිහිනා:

ඔද්දනවසනානං සමමුඛා අඤ්ඤාමිඤ්ඤායසා වණණං භාසනති - සතා, මිඤ්ඤා.

† මරම්මපාක්ඛා අයං පාපා න දිස්සතෙ.

මහණෙනි, සඤ්ඤාය ගරු කරණ (ආමිෂය) ගරු නොකරණ පිරිස කවර: මහණෙනි, මෙසේනෙහි යම් පිරිසෙක භික්ෂුහු සුදුවත් හදනා ගිහියන් පෙරට 'අසෝ' මහණ උභයොගාග විමුක්තයෙක, අසෝ මහණ ප්‍රඥවිමුක්ත-යෙක, අසෝ මහණ කායසායසියෙක, අසෝ මහණ දෘෂ්ටප්‍රාප්තයෙක, අසෝ මහණ ශ්‍රද්ධාවිමුක්තයෙක, අසෝ මහණ ධර්මානුසාරියෙක, අසෝ මහණ ශ්‍රද්ධානුසාරියෙක, අසෝ මහණ කල්හණදහම් ඇති සිල්වෘත්තයක, අසෝ මහණ පවිට්ඨදහම් ඇති දුග්ගතිලයෙකැ යි උනුත් ගුණ නො බෙණෙත්. මහු ලාභ ද ලබා නො මැසුනාහු මුසපත් නො වූවාහු (එහි) නො ගැලුනාහු ආදීතව දක්නාහු නිසරණප්‍රඥ ඇත්තාහු පරිභොග කෙරෙත්. මහණෙනි, මේ සඤ්ඤා ගරු කරණ ආමිෂය ගරු නො කරණ පිරිසැ යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මේ පිරිස් දෙකය. මහණෙනි, මේ පිරිස් දෙක අතුරෙන් යම් සඤ්ඤා ගරු කරණ ආමිෂය ගරු නො කරණ පිරිසෙක් වේ නම් තෙල අති.

2. 1. 5. 8.

19. මහණෙනි, මේ පිරිස් දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: විෂම පිරිස හා සමපිරිස හා දෙකය.

මහණෙනි, විෂම පිරිස කවර: මහණෙනි, මේ සේනෙහි යම් පිරිසෙක අධිකමයෝ පවතින් ද, ධම්මකමයෝ නො පවතින් ද, අවිනය කමයෝ පවතින් ද, විනයකමයෝ නො පවතින් ද, අධිකමයෝ දීප්ත වෙත් ද, ධම්මකමයෝ දීප්ත නො වෙත් ද, අවිනයකමයෝ දීප්ත වෙත් ද, විනයකමයෝ දීප්ත නො වෙත් ද, මහණෙනි, මේ විෂම පිරිසැ යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, පිරිස විෂම බැවින් අධිකමයෝ පවතින්. ධම්මකමයෝ නො පවතින්. අවිනයකමයෝ පවතින්. විනයකමයෝ නො පවතින්. අධිකමයෝ දීප්ත වෙත්. ධම්මකමයෝ දීප්ත නො වෙත්. අවිනයකමයෝ දීප්ත වෙත්. විනය කමයෝ දීප්ත නො වෙත්.

මහණෙනි, සමපිරිස කවර: මහණෙනි, මේ සේනෙහි යම් පිරිසෙක ධම්මකමයෝ පවතින් ද, අධිකමයෝ නො පවතින් ද, විනයකමයෝ පවතින් ද, අවිනයකමයෝ නො පවතින් ද, ධම්මකමයෝ දීප්ත වෙත් ද, අධිකමයෝ දීප්ත නො වෙත් ද, විනයකමයෝ දීප්ත වෙත් ද, අවිනයකමයෝ දීප්ත නො වෙත් ද, මහණෙනි, මේ සමපිරිසැ යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, පිරිස සම බැවින් ධම්මකමයෝ පවතින්. අධිකමයෝ නො පවතින්. විනයකමයෝ පවතින්. අවිනයකමයෝ නො පවතින්. ධම්මකමයෝ දීප්ත වෙත්. අධිකමයෝ දීප්ත නො වෙත්. විනයකමයෝ දීප්ත වෙත්. අවිනයකමයෝ දීප්ත නො වෙත්. මහණෙනි, මේ වතාහි පිරිස් දෙකය. මහණෙනි, මේ පිරිස් දෙක අතුරෙන් යම් සම පිරිසෙක් වේ ද, තෙල අග්‍ර වේ.

2. 1. 5. 9.

50. මහණෙනි, මේ පිරිස් දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්:

අධාර්මික පිරිස හා ධාර්මික පිරිස හා දෙකය. ... මහණෙනි, මේ වතාහි පිරිස් දෙකය. මහණෙනි, මේ පිරිස් දෙක අතුරෙන් යම් මේ ධාර්මික පිරිසෙක් වේ ද, තෙල අග්‍ර වේ.

2. 1. 5. 10.

51. දොමා භික්ඛවෙ පරිසා, කතමා දො: අධමමවාදිනී ව පරිසා, ධමමවාදිනී ව පරිසා.

කතමා ව භික්ඛවෙ අධමමවාදිනී පරිසා: ඉධ භික්ඛවෙ යස්සං පරිසායං භික්ඛු අධිකරණං ආදියනති ධමමිකං වා අධමමිකං වා. තෙ තං අධිකරණං ආදිසිත්වා ත වෙව අඤ්ඤමඤ්ඤං සඤ්ඤපෙනති, න ව සඤ්ඤතතිං උපගච්ඡන්ති, න ව නිජ්ඣාපෙනති, න ව නිජ්ඣතතිං උපගච්ඡන්ති. තෙ අසඤ්ඤතතිබලා අනිජ්ඣතතිබලා අපපටිතිස්සග්ගමන්තො තමෙව අධිකරණං ථාමසා පරුමස්සා¹ අභිනිවිස්ස වොහරන්ති, ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤන්ති. අයං ථූවචති භික්ඛවෙ අධමමවාදිනී පරිසා.

කතමා ව භික්ඛවෙ ධමමවාදිනී පරිසා: ඉධ භික්ඛවෙ යස්සං පරිසායං භික්ඛු අධිකරණං ආදියනති, ධමමිකං වා අධමමිකං වා. තෙ තං අධිකරණං ආදිසිත්වා අඤ්ඤමඤ්ඤං සඤ්ඤපෙනති වෙව සඤ්ඤතතිඤ්ච උපගච්ඡන්ති. නිජ්ඣාපෙනති වෙව නිජ්ඣතතිඤ්ච උපගච්ඡන්ති. තෙ සඤ්ඤතතිබලා නිජ්ඣතතිබලා පටිතිස්සග්ගමන්තො ත තමෙව අධිකරණං ථාමසා පරුමස්සා² අභිනිවිස්ස වොහරන්ති, ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤන්ති. අයං ථූවචති භික්ඛවෙ ධමමවාදිනී පරිසා. ඉමා ඛො භික්ඛවෙ දො පරිසා. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමාසං දව්නතං පරිසාතං යදිදං ධමමවාදිනී පරිසාති.

පරිසවග්ගො පඤ්චමො.

තත්ථාඥනං:

උතතාතා වග්ගා අග්ගචති අරියා කසටො ව පඤ්චමො,
ඔකකාපිතාමිසඤ්චව විසදො අධමමා ධමමියෙත වාති.

පඨමො පණ්ණාසකො සමභොගා.

දුතියො පණ්ණාසකො

[6. පුග්ගලවග්ගො]

2. 2. 6. 1.

[සාවජ්ඣනීදනං:]

1 දොමෙ භික්ඛවෙ පුග්ගලා ලොකෙ උපපජ්ජමානා උපපජ්ජන්ති බහුජන-
තිතාය බහුජනසුඛාය බහුතො ජනස්ස අත්ථාය භිතාය සුඛාය දෙවමනුස්සාතං.

කතමෙ දො: තථාගතො ව අරහං සම්මාසම්බුද්ධො, රුජා ව චක්කවත්ති.
ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ දො පුග්ගලා ලොකෙ උපපජ්ජමානා උපපජ්ජන්ති
බහුජනතිතාය බහුජනසුඛාය බහුතො ජනස්ස අත්ථාය භිතාය සුඛාය
දෙවමනුස්සාතන්ති.

1. පරාමාසා - මජ්ඣං.

2. 1. 5. 10

51. මහණෙනි, මේ පිරිස් දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: අධම්මාදී පිරිස හා ධම්මාදී පිරිස හා දෙකය.

මහණෙනි, අධම්මාදී පිරිස කවර: මහණෙනි, මේ සත්තෙහි යම් පිරිසෙක හිසුනු දැනුම් වූ හෝ නො දැනුම් වූ අධිකරණයක් ගණිත් ද, ඔහු ඒ අධිකරණය ගෙණ උනුත් නො ද හතවත්. හැකවීමට නො ද එළඹෙත්. නො ද දක්වත්. දැක්වීමට නො ද එළඹෙත්. නො ඇහවීම බලය කොට ඇති, නො දැක්වීම බලය කොට ඇති ඔහු (අසුකති) දුරලීමට මනත්රණ නොකරන්නාහු එම අධිකරණ (දූෂට) ශක්තියෙන් පරමර්ෂ කොට එයට වැදගෙන 'මෙය ම සත්‍යය, සෙස්ස තුවත්' යි ව්‍යවහාර කෙරෙත් ද, මහණෙනි, මේ අධම්මාදී පිරිස යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, ධම්මාදී පිරිස කවර: මහණෙනි, මෙසත්තෙහි යම් පිරිසෙක හිසුනු දැනුම් හෝ නො දැනුම් අධිකරණයක් ගණිත් ද, ඔහු ඒ අධිකරණය ගෙණ උනුත් ද හතවත්. හැකවීමට ද එළඹෙත්. උනුත් දක්වත්. දැක්වීමට ද එළඹෙත්. හැකවීම බලය කොට ඇති, දැක්වීම බලය කොට ඇති (අධම්මය) දුරලීමට ම මනත්රණය කරණ සුලු ඔහු එම අධිකරණය 'මෙය ම සත්‍යය, සෙස්ස තුවත්' යි (දූෂට) ශක්තියෙන් පරමර්ෂ කොට එයට පිරිස ව්‍යවහාර නොකෙරෙත් ද, මහණෙනි, මේ වනාහි ධම්මාදී පිරිස යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මේ පිරිස් දෙකය. මහණෙනි, මේ පිරිස් දෙක අතුරෙන් යම් ධම්මාදී පිරිසෙක් වේ නම් තෙල අගු වේ.

පස්වන පිටිස් වග යි.

එහි උද්දාය:

උත්තාන, වග්ග, අග්ගවතී, අරියසුත්‍රය හා පස්වැනි කසට සුත්‍රය ද, උක්කාවත, ආර්ථිස, විසම, අධම්ම, ධම්මය සුත්‍රය ද යන මොහු (දශසුත්‍රයෝ) යි.

ප්‍රථම පණණාසකය සමාපත යි.

දෙවන පණණාසකය

[6. පුදගලවගීය]

2. 2. 6. 1.

[සැවැත්තිදනයි:]

1. මහණෙනි, මේ පුදගලයෝ දෙදෙනෙක් උපදනට සමන්විවාහු ලොකයෙහි බොහෝ දෙනාට හිත පිණිස ද බොහෝ දෙනාට සුව පිණිස ද බොහෝ දෙනාට වැඩ පිණිස ද දෙව්මිනිසුනට හිත පිණිස ද සුව පිණිස ද උපනාහ.

කවර දෙදෙනෙක යත්: නරාගත අතීත් සම්මත්සම්මුද්ධයන් වහන්සේ හා වසුවතීනි රජු හා දෙදෙන ය. මහණෙනි, මේ පුදගලයෝ දෙදෙන ලොකයෙහි උපදනට සමන්විවාහු බොහෝ දෙනාට හිත පිණිස ද බොහෝ දෙනාට සුව පිණිස ද බොහෝ දෙනාට වැඩ පිණිස ද දෙව් මිනිසුනට හිත පිණිස ද සුව පිණිස ද උපදනාහ යි.

2. 2. 6. 2.

2. දෙමෙ භික්ඛවෙ පුග්ගලා ලොකෙ උපපජ්ජමානා උපපජ්ජන්ති අවජ්ජිය-
මනුස්සා. කතමෙ දෙව්: තථාගතො ච අරහං සම්මාසම්බුද්ධො රුජා ච
චක්ඛවන්ති. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ දෙව් පුග්ගලා ලොකෙ උපපජ්ජමානා
උපපජ්ජන්ති අවජ්ජියමනුස්සාති.

2. 2. 6. 3.

3. ද්විත්තං භික්ඛවෙ පුග්ගලානං කාලකිරියා ඛත්තො ජනස්ස අනුතප්පා¹
ගොති. කතමෙසං ද්විත්තං: තථාගතස්ස² අරහතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස, රක්ඛෙය්
චක්ඛවන්තිස්ස, ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ ද්විත්තං පුග්ගලානං කාලකිරියා ඛත්තො
ජනස්ස අනුතප්පා ගොති.³

2. 2. 6. 4.

4. දෙමෙ භික්ඛවෙ පුපාරගා, කතමෙ දෙව්: තථාගතො ච අරහං සම්මා-
සම්බුද්ධො, රුජා ච චක්ඛවන්ති. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ දෙව් පුපාරගාති.

2. 2. 6. 5.

5. දෙමෙ භික්ඛවෙ බුද්ධා. කතමෙ දෙව්: තථාගතො ච අරහං සම්මා-
සම්බුද්ධො, පච්චෙක්ඛබුද්ධො ච, ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ දෙව් බුද්ධාති.

2. 2. 6. 6.

6. දෙමෙ භික්ඛවෙ අසනියා ඵලන්තියා න සන්තසන්ති. කතමෙ දෙව්:
භික්ඛු ච බිණ්ණසවො, හත්ථාජාතියො ච. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ දෙව් අසනියා
ඵලන්තියා න සන්තසන්තිති.

2. 2. 6. 7.

7. දෙමෙ භික්ඛවෙ අසනියා ඵලන්තියා න සන්තසන්ති. කතමෙ දෙව්:
භික්ඛු ච බිණ්ණසවො, අස්සාජාතියො ච. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ දෙව් අසනියා
ඵලන්තියා න සන්තසන්තිති.

2. 2. 6. 8.

8. දෙමෙ භික්ඛවෙ අසනියා ඵලන්තියා න සන්තසන්ති. කතමෙ දෙව්:
භික්ඛු ච බිණ්ණසවො, සිහො ච මගරුජා. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ දෙව් අසනියා
ඵලන්තියා න සන්තසන්තිති.

1. අනුතප්පා නොති - මජ්ඣ. සූ. PTS.

2. තථාගතස්ස ච - මජ්ඣ. සූ. PTS

3. නොතිති - මජ්ඣ. සූ. PTS.

2. 2. 6. 2.

2. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ දෙදෙනෙක් ලෝකයෙහි උපදනට සමත් වූවාහු ආශ්වායී මනුෂ්‍ය ව උපදිත්. කවර දෙදෙනෙකු යත්: තථාගත අතීත් සමසක් සම්මුඛියන් වහන්සේ හා වක්‍රවතීති රජ හා දෙදෙනයි. මහණෙනි, ලෝකයෙහි උපදනට සමත් මේ පුද්ගලයෝ දෙදෙන ආශ්වායී මනුෂ්‍ය ව උපදනාහ.

2. 2. 6. 3.

3. මහණෙනි, පුද්ගලයන් දෙදෙනෙක්හුගේ කාලක්‍රියාව බොහෝ දෙනාට අනුපාපකර වෙයි. කවර දෙදෙනෙක්හුගේ ය යත්: තථාගත අතීත් සමසක් සම්මුඛියන් වහන්සේගේ ය, වක්‍රවතීති රජහුගේ ය. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයන් දෙදෙනාගේ කාලක්‍රියාව බොහෝ දෙනාට අනුපාප කර වේ.

2. 2. 6. 4.

4. මහණෙනි, මේ සත්‍යපාඨයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙකු යත්: තථාගත අතීත් සමසක් සම්මුඛියන් වහන්සේ හා වක්‍රවතීති රජ හා දෙදෙනයි. මහණෙනි, මොහු වතාහි සත්‍යපාඨයෝ දෙදෙන වෙත්.

2. 2. 6. 5.

5. මහණෙනි, මේ බුදුවරු දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙකු යත්: තථාගත අතීත් සමසක් සම්මුඛියන් වහන්සේ හා ප්‍රත්‍යක්‍ෂ බුදුන්වහන්සේ හා දෙදෙනයි. මහණෙනි, මොහු බුදුවරු දෙදෙන වෙත්.

2. 2. 6. 6.

6. මහණෙනි, මොහු දෙදෙනෙක් සෙන ගිහිරි කරණ කල්හි නොබත්. කවර දෙදෙනෙකු යත්: ස්විණාසුරු තෙමේ ද ආජාතෙය ගජානි තෙමේ ද යන දෙදෙන යි. මහණෙනි, මේ දෙදෙන සෙන ගුගුරුන් නො බති.

2. 2. 6. 7.

7. මහණෙනි, මොහු දෙදෙන සෙන ගිහිරි කරත් ම නො බානහ. කවර දෙදෙනෙකු යත්: ස්විණාසුරු තෙමේ ද ආජාතෙය අශ්වයා ද යන දෙදෙන යි. මහණෙනි, මේ දෙදෙන සෙන ගුගුරුණ කල්හි තැති නො ගනීත්.

2. 2. 6. 8.

8. මහණෙනි, මොහු දෙදෙන සෙන ගොහන කල්හි තැති නො ගනීත්: කවර දෙදෙනෙකු යත්: ස්විණාසුරු මහණ හා මාගරාජන් වූ සිංහයා හා දෙදෙනයි. මහණෙනි, මොහු දෙදෙන සෙන ගොහන කල්හි තැති නො ගනීත්.

2. 2. 6. 9.

9. දොමෙ භික්ඛවෙ අත්ථසෙ සම්පසාමානා කිම්පුරිසා මානුසිං වාචං ත භාසන්ති. කතමෙ දො: මා ව මුසා භණ්ණො¹, මා ව පරං අභුතෙන අඛො-
පිකම්මොති. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ දො අත්ථසෙ සම්පසාමානා කිම්පුරිසා
මානුසිං වාචං ත භාසන්තිති.

2. 2. 6. 10.

10. දවින්නං භික්ඛවෙ² ධම්මානං අතිනො අප්පට්ඨානො මානුගාමො
කාලං කණ්ණාති. කතමෙසං දවින්නා: මෙට්ඨනධම්මසමාපන්නියා³ ව, විජායකස්ස
ව. ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ දවින්නං ධම්මානං අතිනො අප්පට්ඨානො මානුගාමො
කාලං කණ්ණාති.

2. 2. 6. 11.

11. අසන්නසන්නිවාසං ව වො භික්ඛවෙ දෙසියාමි⁴ සන්නසන්නිවාසංඤ්ච.
තං පුණ්ණං, සාධුකං මනසි කණ්ණං, භාසියාමිති: එවං භනෙතති ඛො තෙ
භික්ඛු භගවතො පට්ඨසොසාසං. භගවා එතදවොච.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ අසන්නසන්නිවාසො හොති: කථංඤ්ච අසනො සන්නි-
වසන්ති:

ඉධ භික්ඛවෙ ථෙරස්ස භික්ඛුනො එවං හොති: ථෙරොපි මං ත වදෙය්‍ය,
මණ්ඩමොපි මං ත වදෙය්‍ය, තවොපි මං ත වදෙය්‍ය, ථෙරම්පහං⁵ ත වදෙය්‍යං,
මණ්ඩම්පහං ත වදෙය්‍යං, තවම්පහං⁶ ත වදෙය්‍යං, ථෙරො වෙපි මං වදෙය්‍ය,
අභිනානුකම්පි මං වදෙය්‍ය, නො භිනානුකම්පී, තොති තං වදෙය්‍යං, විහෙ-
සෙය්‍යම්පි⁷ තං, පස්සම්පිය්‍ය ත පටිකරෙය්‍යං. මණ්ඩමො වෙපි මං වදෙය්‍ය,
තවො වෙපි මං වදෙය්‍ය, අභිනානුකම්පි මං වදෙය්‍ය; නො භිනානුකම්පී. තොති
තං වදෙය්‍යං, විහෙසෙය්‍යම්පි⁷ තං, පස්සම්පිය්‍ය ත පටිකරෙය්‍යං. මණ්ඩමො වෙපි මං වදෙය්‍ය,
තවො වෙපි මං වදෙය්‍ය, අභිනානුකම්පි මං වදෙය්‍ය, නො භිනානුකම්පී, තොති
තං වදෙය්‍යං, විහෙසෙය්‍යම්පි⁷ තං; පස්සම්පිය්‍ය ත පටිකරෙය්‍යං. එවං ඛො
භික්ඛවෙ අසන්නසන්නිවාසො හොති. එවං ව අසනො සන්නිවසන්ති.

1. භණ්ණ - මජ්ඣ. සූ., සී 1. PTS. 2 දවින්නං ධම්මානං භික්ඛවෙ - මජ්ඣ.

3. මෙට්ඨනසමාපන්නියා ව - මජ්ඣ. 4 ඉදසෙය්‍යාමි - මජ්ඣ., සූ., PTS.

5. ථෙරම්පාහං - මජ්ඣ., සූ. 6. තවම්පාහං - සූ. මජ්ඣ. 7. විහෙසෙය්‍යං - මජ්ඣ.

2. 2. 6. 9.

9. මහණෙනි, මේ කරුණු දෙකක් දක්නා කිංචුරුමයෝ මිනිස්බව නොබෙණෙත්. කවර දෙකෙක යත්: තහමක් මුසවා බණමෝව යි, මෙරමා අහුන-යෙන් තහමක් අහසාබාත කරමෝව යි යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ කරුණු දෙක දක්නා කිංචුරුමයෝ මිනිස්බව නොබෙණත්නාහ.

2. 2. 6. 10.

10. මහණෙනි, මේ ධර්ම දෙකක් පිළිබඳව මාගම අතාපන ව නොපසුබට ව සිට කල්ලරිය කරයි. කවර දෙකක් පිළිබඳව යත්: මේවුන්දම්සෙවීම හා පුසුතිය හා යන දෙක පිළිබඳව යි. මහණෙනි, මේ ධර්ම දෙක පිළිබඳ මාගම අතාපන ව නොපසුබට ව සිට කල්ලරිය කෙරේ ය යි.

2. 2. 6. 11.

11. මහණෙනි, නොපට අසත්පුරුෂ සන්නිවාසය හා සත්පුරුෂසානි-වාසය හා දෙසමි. එය අසව....

මහණෙනි, කෙසේ නම් අසත්පුරුෂ සන්නිවාසය වේය යත්: කෙසේ නම් අසත්පුරුෂයෝ එක්ව වෙසෙත් යත්:

මහණෙනි, මේ සත්තෙහි සථිවිර භික්ෂුහට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි: වැඩිහිටි තෙරද මට තහමක් කියවා, මධ්‍යම තෙර ද මට තහමක් කියවා, තවක තෙමේ ද මට තහමක් කියවා, මම ද මහලු තෙරුන්ට තහමක් කියමිවා, මම මැදුම් තෙරුන්ට ද තහමක් කියමිවා, තවක භික්ෂුහට ද තහමක් කියමිවා, මහලු තෙර ද මට කියන්නේ නම්, හිතානුකම්පා නැත්තේ ම මට කියයි. හිතානු-කම්පා ඇති ව නො කියයි ඔහුට තැනැයි ද කියතෙමි. ඔහුට වෙහෙස ද කරමි, එය දක්නෙමි නමුදු පිළියම් නො කරමි. ඉදින් මැදුම් තෙර ද මට කියා නම් ... ඉදින් තවක භික්ෂු ද මට කියා නම්, අහිතානුකම්පා ඇති ව මට කියන්නේය. හිතානුකම්පා ඇති ව නො වේ. ඔහුට මම තැනැයි කියමි. ඔහුට වෙහෙස ද කරමි. දක්නෙමි නමුදු එයට පිළියම් නො කරමි. මැදුම් මහණහට ද මෙබඳු සිතෙක් වෙයි ... තවක භික්ෂුහට ද මෙබඳු සිතෙක් වෙයි: මහලු තෙරද මට තහමක් කියවා, මැදුම් තෙර ද මට තහමක් කියවා, තවක භික්ෂු තෙමේ ද මට තහමක් කියවා, මම ද මහලු තෙරුන්ට තහමක් කියමි. මැදුම් තෙරුන්ට ද මම තහමක් කියමි. තවක භික්ෂුහට ද මම තහමක් කියමි. ඉදින් මහලු තෙර ද මට කියා නම්, (මට) අහිතානුකම්පි ව කියන්නේය. හිතානුකම්පි ව නො වේ. තැනැයි ඔහුට කියමි, ඔහුට වෙහෙස ද කරමි. දක්නෙමි නමුදු එයට පිළියම් නො කරමි. ඉදින් මැදුම් තෙර ද මට කියා නම් ... ඉදින් තවක භික්ෂු තෙමේ ද මට කියා නම්, අහිතානුකම්පි ව මට කියන්නේය, හිතානුකම්පි ව නො වේ. තැනැයි ඔහුට කියමි, ඔහුට වෙහෙස ද කරමි. දක්නෙමි නමුදු එයට පිළියම් නො කරමි. මහණෙනි, මෙසේ වනාහි අසත්පුරුෂ සන්නිවාසය වේ. මෙසේ ද අසත්පුරුෂයෝ එක්ව වෙසෙත්.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

කථාංකුච භික්ඛවෙ සත්තසන්නිවාසො හොති: කථාංකුච සනෙතා සන්නි-
වසනති:

ඉධ භික්ඛවෙ ථෙරස්ස භික්ඛුතො ඵලං හොති: ථෙරොපි මං වදෙය්‍ය,
මජ්ඣිමොපි මං වදෙය්‍ය. තවොපි මං වදෙය්‍ය, ථෙරමපහං වදෙය්‍යං,
මජ්ඣිමමපහං වදෙය්‍යං, තවමපහං වදෙය්‍යං. ථෙරො වෙපි මං වදෙය්‍ය,
භිතානුකමපි මං වදෙය්‍ය, තො අභිතානුකමපී, සාමුත්ති නං වදෙය්‍යං, ත නං
විහෙසෙය්‍යං පස්සමපිස්ස පටිකරෙය්‍යං. මජ්ඣිමො වෙපි මං වදෙය්‍ය,
තවො වෙපි මං වදෙය්‍ය භිතානුකමපි මං වදෙය්‍ය, තො අභිතානුකමපී, සාමුත්ති
නං වදෙය්‍යං, ත නං විහෙසෙය්‍යං, පස්සමපිස්ස පටිකරෙය්‍යං. මජ්ඣිමොපි
භික්ඛුතො ඵලං හොති -පෙ- තවස්සපි භික්ඛුතො ඵලං හොති: ථෙරොපි මං
වදෙය්‍ය, මජ්ඣිමොපි මං වදෙය්‍ය, තවොපි මං වදෙය්‍ය. ථෙරමපහං වදෙය්‍යං,
මජ්ඣිමමපහං වදෙය්‍යං, තවමපහං වදෙය්‍යං. ථෙරො වෙපි මං වදෙය්‍ය,
භිතානුකමපි මං වදෙය්‍ය, තො අභිතානුකමපී. සාමුත්ති නං වදෙය්‍යං, ත නං
විහෙසෙය්‍යං, පස්සමපිස්ස පටිකරෙය්‍යං. මජ්ඣිමො වෙපි මං වදෙය්‍ය, තවො
වෙපි මං වදෙය්‍ය, භිතානුකමපි මං වදෙය්‍ය තො අභිතානුකමපී. සාමුත්ති නං
වදෙය්‍යං, ත නං විහෙසෙය්‍යං, පස්සමපිස්ස පටිකරෙය්‍යං. ඵලං ඛො භික්ඛවෙ
සත්තසන්නිවාසො හොති. ඵලං ව¹ සනෙතා සන්නිවසනතීති.

2. 2. 6 12.

12. යස්මිං භික්ඛවෙ අධිකරණේ උභතො වච්ඡංසාරො දිට්ඨිපලාසො
වේතසො ආඝාතො අප්පච්චයො අතභීරද්ධි අජ්ඣිත්තං ත අමුපසන්නං² හොති.
තස්මෙතං භික්ඛවෙ අධිකරණේ පාටිකඝිං: දීඝත්තාය බරත්තාය වාලුත්තාය
සංවතතිස්සති, භික්ඛු ච ත ආයුං විහරිස්සනතී.

2. 2. 6. 13

13. යස්මිංකුච ඛො භික්ඛවෙ අධිකරණේ උභතො වච්ඡංසාරො දිට්ඨි-
පලාසො වේතසො ආඝාතො අප්පච්චයො අතභීරද්ධි අජ්ඣිත්තං අමුපසන්නං
හොති. තස්මෙතං භික්ඛවෙ අධිකරණේ පාටිකඝිං: ත දීඝත්තාය බරත්තාය
වාලුත්තාය සංවතතිස්සති. භික්ඛු ච ආයුං විහරිස්සනතී.

සුභගල වග්ගො ඡවේශා.

1. ඵලං - මජ්ඣ. ඵලං ඛො - ස්‍යා. 2. සුමුපසන්නං - සි 1. සිමු.

මහණෙනි, සත්පුරුෂසන්නිවාසය කෙසේය යත්: සත්පුරුෂයෝ කෙසේ නම් එක්ව වෙසෙති යත්:

මහණෙනි, මේ සත්තෙහි මහලු තෙරුන්ට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි: මහලු තෙර ද මට කියවා, මාදුම් තෙරද මට කියවා, නවකභික්ෂු තෙමේ ද මට කියවා, මම ද මහලු හෙරුන්ට ද කියමි. මාදුම් තෙරුන්ට ද මම කියමි. නවක භික්ෂුහට ද මම කියමි. ඉදින් මහලු තෙර ද මට කියා නම්, භික්ෂානුකම්පි ව මට කියයි. අභිනානුකම්පි ව නො වේ, මෑනවැසි ඔහුට කියමි. මම ඒ තෙරුන් නො වෙහෙසන්නෙමි. මම දක්නෙමි එයට පිළියම් කරමි. ඉදින් මධ්‍යම තෙර ද මට කියා ... නවක භික්ෂු තෙමේ ද මට කියා නම්, භික්ෂානුකම්පි ව මට කියන්නේය, අභිනානුකම්පි ව නො කියන්නේය. (මම) මෑනවැසි ඒ තෙරුන්ට කියමි, ඒ තෙරුන් නො වෙහෙසමි, දක්නෙමි එයට පිළියම් කරමි. මධ්‍යම භික්ෂුහට ද මෙබඳු සිතෙක් වෙයි ... නවක භික්ෂුහට ද මෙබඳු සිතෙක් වෙයි: මහලු තෙර ද මට කියවා. මාදුම් මහණ තෙමේ ද මට කියවා. නවක මහණ තෙමේ ද මට කියවා. මම ද මහලු තෙරුන්ට කියනෙමි... මම ද මාදුම් තෙරුන්ට කියන්නෙමි ... මම ද නවක මහණහට කියන්නෙමි. ඉදින් මහලු තෙර ද මට කියා නම්, මට භික්ෂානුකම්පි ව කියන්නේය. අභිනානුකම්පි ව නො කියන්නේය. ඔහුට “මෑනවැසි” කියමි. ඔහුට වෙහෙස ද නො කරමි. දක්නෙමි නමුදු එයට පිළියම් කරමි ඉදින් මාදුම් තෙර ද මට කියන්නේ නම් ... ඉදින් නවක මහණ තෙමේ ද මට කියන්නේ නම්, භික්ෂානුකම්පි ව මට කියන්නේය, අභිනානුකම්පි ව නො කියන්නේය. ඔහුට “මෑනවැසි” කියමි. ඔහුට වෙහෙස ද නො කරමි. දක්නෙමි පිළියම් ද කරමි. මහණෙනි, මෙසේ වනාහි සත්පුරුෂ සන්නිවාසය වෙයි. මෙසේ ම සත්පුරුෂයෝ එක්ව වෙසෙත් යයි.

2. 2. 6. 12.

12. මහණෙනි, යම් අධිකරණයෙක (උනුත් ආක්‍රොශවශයෙන් සමවලා ගැනීම වූ) වෘත්තසංසරණය ද, (දූෂ්ටය නිසා උපද්‍රව්‍ය සුගමාග සංඛ්‍යාත) පළාසය ද, විතතායෙහි වූ කොපය ද, නො සතුට ද, නො ඇල්ම ද, අධ්‍යාත්ම යෙහි මෑනාවින් තොසන්තිදුතේ වේ ද, මහණෙනි, ඒ අධිකරණයෙහි මෙය බොහෝ කල් පැවැත්මට රථබවට සැබබවට වැටෙන්නේය. භික්ෂුහු ද සුවසේ නො වෙසෙන්නාහ'යි කැමැති විය යුත්තේ යි.

2. 2. 6. 13.

13. මහණෙනි, යම් අධිකරණයෙක දෙපස වෘත්ත සංසරණය, දිට්ඨි-පළාසය, විතතායෙන් ආඝාතය අසනතුෂ්ටිය, අනතීරුඤ්ඤිය අධ්‍යාත්මයෙහි මෑනාවින් සන්තිදුතේ වේ ද, මහණෙනි, මෙය ඒ අධිකරණයෙහි බොහෝ කල් පැවැත්මට රථබවට සැබබවට නො වැටෙන්නේය. භික්ෂුහු ද සුවසේ වෙසෙන්නාහ යි කැමැති විය යුත්තේ යි.

සමන පුභුල්වගයි.

[7. සුඛවග්ගො]

2. 2. 7. 1.

[සාවස්ථිතිදානං:]

14. දොමොති භික්ඛවෙ සුඛාති. කතමොති දො: ගිහිසුඛඤ්ච, පබ්බජ්ජා-
සුඛඤ්ච.¹ ඉමොති ඛො භික්ඛවෙ දො සුඛාති. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමෙසං
දව්‍යානං සුඛානං යදිදං පබ්බජ්ජාසුඛන්ති.

2. 2. 7. 2.

15. දොමොති භික්ඛවෙ සුඛාති. කතමොති දො: කාමසුඛඤ්ච, තෙකම්ම-
සුඛඤ්ච. ඉමොති ඛො භික්ඛවෙ දො සුඛාති. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමෙසං
දව්‍යානං සුඛානං යදිදං තෙකම්ම සුඛන්ති.

2. 2. 7. 3.

16. දොමොති භික්ඛවෙ සුඛාති. කතමොති දො: උපධිසුඛඤ්ච,²
නිරූපධිසුඛඤ්ච. ඉමොති ඛො භික්ඛවෙ දො සුඛාති. එතදග්ගං භික්ඛවෙ
ඉමෙසං දව්‍යානං සුඛානං යදිදං නිරූපධිසුඛන්ති.

2. 2. 7. 4.

17. දොමොති භික්ඛවෙ සුඛාති. කතමොති දො: සංඝවඤ්ච සුඛං,
අනාඝවඤ්ච සුඛං.² ඉමොති ඛො භික්ඛවෙ දො සුඛාති. එතදග්ගං භික්ඛවෙ
ඉමෙසං දව්‍යානං සුඛානං යදිදං අනාඝවං සුඛන්ති.

2. 2. 7. 5.

18. දොමොති භික්ඛවෙ සුඛාති. කතමොති දො: සාමිසඤ්ච සුඛං,
නිරාමිසඤ්ච සුඛං. ඉමොති ඛො භික්ඛවෙ දො සුඛාති. එතදග්ගං භික්ඛවෙ
ඉමෙසං දව්‍යානං සුඛානං යදිදං නිරාමිසං සුඛන්ති.

2. 2. 7. 6.

19. දොමොති භික්ඛවෙ සුඛාති. කතමොති දො: අරියසුඛඤ්ච, අනරිය-
සුඛඤ්ච. ඉමොති ඛො භික්ඛවෙ දො සුඛාති. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමෙසං
දව්‍යානං සුඛානං යදිදං අරියසුඛන්ති.

1, පබ්බජ්ජාසුඛඤ්ච - මජ්ඣ.

2. සංඝවඤ්ච, අනාඝව ඤ්ච - මජ්ඣ.

[සුඛ වර්ගය]

2. 2. 7. 1.

[සැවැත්ගියනයි:]

14. මහණෙනි, මේ සුඛ දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: ගිහි සුඛ හා පැවිදි සුඛ හා යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ වනාහි සුඛ දෙක ය. මහණෙනි, මේ සුඛ දෙක අතුරෙන් යම් පැවිදි සුඛයෙක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ.

2. 2. 7. 2.

15. මහණෙනි, මේ සුඛ දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: කාමසුඛය හා තෙකම්මසුඛය හා යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ වනාහි සුඛ දෙක ය. මහණෙනි, මේ සුඛ දෙක අතුරෙන් යම් තෙකම්මසුඛයෙක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ.

2. 2. 7. 3.

16. මහණෙනි, මේ සුඛ දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: (ත්‍රේහුමිකසුඛ සංඛිසාන) උපධි සුඛය හා (ලොකොත්තරසුඛ සංඛිසාන) නිරුපධිසුඛය හා යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ සුඛ දෙක ය. මහණෙනි, මේ සුඛ දෙක අතුරෙන් යම් නිරුපධිසුඛයෙක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ.

2. 2. 7. 4.

17. මහණෙනි, මේ සුඛ දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: (වට්ඨසුඛ සංඛිසාන) සංඝවසුඛය හා (විවට්ඨසුඛ සංඛිසාන) අනාසවසුඛය හා යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ වනාහි සුඛ දෙක ය. මහණෙනි, මේ සුඛ දෙක අතුරෙන් යම් අනාසවසුඛයෙක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ.

2. 2. 7. 5.

18. මහණෙනි, මේ සුඛ දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: (වට්ඨගාමීසුඛ සංඛිසාන) සාමිස සුඛය හා (විවට්ඨගාමී සුඛ සංඛිසාන) නිරුමිස සුඛය හා යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ වනාහි සුඛ දෙකයි. මහණෙනි, මේ සුඛ දෙක අතුරෙන් යම් නිරුමිසසුඛයෙක් වේ ද, තෙල අග්‍ර වේ.

2. 2. 7. 6.

19. මහණෙනි, මේ සුඛ දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: ආයාසීසුඛය හා අනායාසී සුඛය හා යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ වනාහි සුඛ දෙක ය. මහණෙනි, මේ සුඛ දෙක අතුරෙන් යම් ආයාසීසුඛයෙක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ.

2. 2. 7. 7.

20. දෙමළානි භික්කුවෙ සුඛානි. කතමානි දෙම: කාසිකඤ්ච සුඛං වෙනසිකඤ්ච සුඛං. ඉමානි බො භික්කුවෙ වෙ සුඛානි. එතදග්ගං භික්කුවෙ ඉමෙසං දව්‍යානං සුඛානං යදිදං වෙනසිකං සුඛන්ති.

2. 2. 7. 8.

21. දෙමළානි භික්කුවෙ සුඛානි. කතමානි දෙම: සප්පිතිකඤ්ච සුඛං, නිප්පිතිකඤ්ච සුඛං. ඉමානි බො භික්කුවෙ දෙම සුඛානි. එතදග්ගං භික්කුවෙ ඉමෙසං දව්‍යානං සුඛානං යදිදං නිප්පිතිකං සුඛන්ති.

2. 2. 7. 9.

22. දෙමළානි භික්කුවෙ සුඛානි. කතමානි දෙම: සානසුඛඤ්ච උපෙකතා-සුඛඤ්ච. ඉමානි බො භික්කුවෙ දෙම සුඛානි. එතදග්ගං භික්කුවෙ ඉමෙසං දව්‍යානං සුඛානං යදිදං උපෙකතාසුඛන්ති.

2. 2. 7. 10.

23. දෙමළානි භික්කුවෙ සුඛානි. කතමානි දෙම: සමාධිසුඛඤ්ච අසමාධි-සුඛඤ්ච. ඉමානි බො භික්කුවෙ දෙම සුඛානි. එතදග්ගං භික්කුවෙ ඉමෙසං දව්‍යානං සුඛානං යදිදං සමාධිසුඛන්ති.

2. 2. 7. 11.

24. දෙමළානි භික්කුවෙ සුඛානි. කතමානි දෙම: සප්පිතිකාරමමණඤ්ච සුඛං, නිප්පිතිකාරමමණඤ්ච සුඛං. ඉමානි බො භික්කුවෙ දෙම සුඛානි. එතදග්ගං භික්කුවෙ ඉමෙසං දව්‍යානං සුඛානං යදිදං නිප්පිතිකාරමමණං සුඛන්ති.

2. 2. 7. 12.

25. දෙමළානි භික්කුවෙ සුඛානි. කතමානි දෙම: සානාරමමණඤ්ච සුඛං, උපෙකතාරමමණඤ්ච සුඛං. ඉමානි බො භික්කුවෙ දෙම සුඛානි. එතදග්ගං භික්කුවෙ ඉමෙසං දව්‍යානං සුඛානං යදිදං උපෙකතාරමමණං සුඛන්ති.

2. 2. 7. 13.

26. දෙමළානි භික්කුවෙ සුඛානි. කතමානි දෙම: රූපාරමමණඤ්ච සුඛං, අරූපාරමමණඤ්ච සුඛං. ඉමානි බො භික්කුවෙ දෙම සුඛානි. එතදග්ගං භික්කුවෙ ඉමෙසං දව්‍යානං සුඛානං යදිදං අරූපාරමමණං සුඛන්ති.

වග්ගො සත්තමො

2. 2. 7. 7.

20. මහණෙනි, මේ සුඛ දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: කායිකසුඛය හා ජෛවසික සුඛය හා යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ වතාහි සුඛ දෙකය. මහණෙනි, මේ සුඛ දෙක අතුරෙන් යම් චෛතසිකසුඛයෙක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ.

2. 2. 7. 8.

21. මහණෙනි, මේ සුඛ දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: (ප්‍රථම-ද්විතීය-ධ්‍යාන සංඛ්‍යාත) සප්තික සුඛය හා (තෘතීය චතුර්ථ ධ්‍යාන සංඛ්‍යාත) නිෂ්ප්‍රිතික සුඛය හා යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ වතාහි සුඛ දෙක ය. මහණෙනි, මේ සුඛ දෙක අතුරෙන් යම් නිෂ්ප්‍රිතික සුඛයෙක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ.

2. 2. 7. 9.

22. මහණෙනි, මේ සුඛ දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: (ප්‍රථම-ද්විතීය-තෘතීය ධ්‍යාන සංඛ්‍යාත) සාතසුඛය හා (චතුර්ථ ධ්‍යාන සංඛ්‍යාත) උපේක්‍ෂා-සුඛය හා යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ වතාහි සුඛ දෙකය. මහණෙනි, මේ සුඛ දෙක අතුරෙන් යම් උපේක්‍ෂාසුඛයෙක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ.

2. 2. 7. 10.

23. මහණෙනි, මේ සුඛ දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: (අභිනංවට හෝ උපමාරයට පැමිණි) සමාධිසුඛය හා (එසේ නො පැමිණි) අසමාධිසුඛය හා යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ වතාහි සුඛ දෙකය. මහණෙනි, මේ සුඛ දෙක අතුරෙන් යම් සමාධිසුඛයෙක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ.

2. 2. 7. 11.

24. මහණෙනි, මේ සුඛ දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: (ප්‍රථම-ද්විතීය-ධ්‍යාන දෙක ප්‍රත්‍යාවේක්‍ෂාකරන්නහුට උපන් සප්තිකාලමිත සුඛය හා (තෘතීය චතුර්ථ ධ්‍යාන ප්‍රත්‍යාවේක්‍ෂාකරන්නහුට උපන්) නිෂ්ප්‍රිතිකාලමිත සුඛය හා යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ වතාහි සුඛ දෙකය. මහණෙනි, මේ සුඛ දෙක අතුරෙන් යම් නිෂ්ප්‍රිතිකාලමිත සුඛයෙක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ.

2. 2. 7. 12.

25. මහණෙනි, මේ සුඛ දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: (ප්‍රථම-ද්විතීය-තෘතීය ධ්‍යාන සංඛ්‍යාත) සාතාලමිත සුඛය හා (චතුර්ථ ධ්‍යාන සංඛ්‍යාත) උපේක්‍ෂාලමිත සුඛය හා යන දෙක යි. මහණෙනි, මේ වතාහි සුඛ දෙකය. මහණෙනි, මේ සුඛ දෙක අතුරෙන් යම් උපේක්‍ෂාලමිතසුඛයෙක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ.

2. 2. 7. 13.

26. මහණෙනි, මේ සුඛ දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: (රූපාවචර-චතුර්ථ ධ්‍යාන අරමුණුකොට ඇති) රූපාලමිත සුඛය හා අරූපාවචරධ්‍යාන අරමුණු කොට ඇති අරූපාලමිත සුඛය හා යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ වතාහි සුඛ දෙකය. මහණෙනි, මේ සුඛ දෙක අතුරෙන් යම් අරූපාලමිත සුඛයෙක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේය යි.

සන්වැහි සුඛවග යි.

[8. සනිමිතතවගෙනා]

2. 2. 8. 1.

[සාමන්තිදානං:]

27. සනිමිතතා භික්ඛවෙ උපපජ්ජන්ති පාපකා අකුසලා ධම්මා, නො අනිමිතතා. තස්සෙව නිමිතතස්ස පහාතා එවං තෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා ත භොනති.¹

2. 2. 8. 2.

28. සනිදාතා භික්ඛවෙ උපපජ්ජන්ති පාපකා අකුසලා ධම්මා, නො අනිදාතා. තස්සෙව නිදානස්ස පහාතා එවං තෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා ත භොනති.

2. 2. 8. 3.

29. සහෙතුකා භික්ඛවෙ උපපජ්ජන්ති පාපකා අකුසලා ධම්මා, නො අහෙතුකා. තස්සෙව හෙතුස්ස පහාතා එවං තෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා ත භොනති.

2. 2. 8. 4.

30. සප්පච්චයා භික්ඛවෙ උපපජ්ජන්ති පාපකා අකුසලා ධම්මා, නො අප්පච්චයා. තස්සෙව පච්චයස්ස පහාතා එවං තෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා ත භොනති.

2. 2. 8. 5.

31. සරූපා භික්ඛවෙ උපපජ්ජන්ති පාපකා අකුසලා ධම්මා, නො අරූපා. තස්සෙව රූපස්ස පහාතා එවං තෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා ත භොනති.

2. 2. 8. 6.

32. සචේදනා භික්ඛවෙ උපපජ්ජන්ති පාපකා අකුසලා ධම්මා, නො අචේදනා. තස්සායෙව චේදනාය පහාතා එවං තෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා ත භොනති.

2. 2. 8. 7.

33. සසඤ්ඤා භික්ඛවෙ උපපජ්ජන්ති පාපකා අකුසලා ධම්මා, නො අසඤ්ඤා. තස්සායෙව සඤ්ඤාය පහාතා එවං තෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා ත භොනති.

2. 2. 8. 8.

34. සසංකාරා භික්ඛවෙ උපපජ්ජන්ති පාපකා අකුසලා ධම්මා, නො අසංකාරා. තෙසං යෙව සංකාරානං පහාතා එවං තෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා ත භොනති.

1. ත භොනති - ලෙස, යන, PTS.

[8. සනිමිතන වගීය]

2. 2. 8. 1.

[සැවැත්තිදනයි:]

27. මහණෙනි, ලාමක අකුශලධර්මයෝ සනිමිතන ව උපදිත්. අනිමිතන ව නුපදිත්. ඒ නිමිතනයාගේ ප්‍රභාණයෙන් මෙසේ ඒ ලාමක අකුශලධර්මයෝ නො වෙත් ය යි.

2. 2. 8. 2.

28. මහණෙනි, ලාමක අකුශලධර්මයෝ සනිදන ව උපදිත්. අනිදන ව නුපදිත්. ඒ නිදනයාගේ ම ප්‍රභාණයෙන් මෙසේ ඒ ලාමක අකුශලධර්මයෝ නො වෙත් ය යි.

2. 2. 8. 3.

29. මහණෙනි, ලාමක අකුශලධර්මයෝ සභේතුක ව උපදිත්. අභේතුක ව නුපදිත්. ඒ භේතුහුගේ ම ප්‍රභාණයෙන් මෙසේ ඒ ලාමක අකුශලධර්මයෝ නො වෙත් ය යි.

2. 2. 8. 4.

30. මහණෙනි, ලාමක අකුශලධර්මයෝ සංස්කාර සහිත ව උපදිත්. සංස්කාර රහිත ව නුපදිත්. ඒ සංස්කාරයන්ගේ ම ප්‍රභාණයෙන් මෙසේ ඒ ලාමක අකුශලධර්මයෝ නො වෙත් ය යි.

2. 2. 8. 5.

31. මහණෙනි, ලාමක අකුශලධර්මයෝ ප්‍රත්‍යය සහිත ව උපදිත්. ප්‍රත්‍යය රහිත ව නුපදිත්. ඒ ප්‍රත්‍යයාගේ ම ප්‍රභාණයෙන් මෙසේ ඒ ලාමක අකුශලධර්මයෝ නො වෙත් ය යි.

2. 2. 8. 6.

32. මහණෙනි, ලාමක අකුශලධර්මයෝ රූපසහිත ව උපදනාහ. රූප රහිත ව නුපදනාහ. ඒ රූපයාගේ ම ප්‍රභාණයෙන් මෙසේ ඒ ලාමක අකුශලධර්මයෝ නො වත් හ යයි.

2. 2. 8. 7.

33. මහණෙනි, ලාමක අකුශලධර්මයෝ වේදනා සහිත ව උපදනා හ. වේදනා රහිත ව නුපදනා හ. ඒ වේදනාහුගේ ම ප්‍රභාණයෙන් මෙසේ ඒ ලාමක අකුශලධර්මයෝ නො වත් නාහ යි.

2. 2. 8. 8.

34. මහණෙනි, ලාමක අකුශලධර්මයෝ සංඥ සහිත ව උපදනාහ. සංඥ රහිත ව නුපදනාහ. ඒ සංඥාහුගේ ම ප්‍රභාණයෙන් මෙසේ ඒ ලාමක අකුශලධර්මයෝ නොවත් නාහ යි.

2. 2. 8. 9.

35. සවිඤ්ඤාණං භික්ඛවෙ උප්පජ්ජන්ති පාපකා අකුසලා ධම්මා, තො අවිඤ්ඤාණං. තස්සෙව විඤ්ඤාණස්ස පභාතා එවං තෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා න භොජන්ති.

2. 2. 8. 10.

36. සංඛිතාරම්මණං භික්ඛවෙ උප්පජ්ජන්ති පාපකා අකුසලා ධම්මා, තො අසංඛිතාරම්මණං. තස්සෙව සංඛිතස්ස පභාතා එවං තෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා න භොජන්ති.

වග්ගො අට්ඨකමො

[9. ධම්මවග්ගො]

2. 2. 9. 1.

[සාවඤ්ඤිතිදානං:]

37. දොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා. කතමෙ දො: වෙතොවිමුතති වපඤ්ඤා-විමුතති ව. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ දො ධම්මාති.

2. 2. 9. 2.

38. දොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා. කතමෙ දො: පග්ගහො ව අවිකෙකපො ව. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ දො ධම්මාති.

2. 2. 9. 3.

39. දොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා. කතමෙ දො: තාමස්සව, රූපස්සව. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ දො ධම්මාති.

2. 2. 9. 4.

40. දොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා. කතමෙ දො: ජිජ්ජා ව විමුතති ව. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ දො ධම්මාති.

2. 2. 9. 5.

41. දොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා. කතමෙ දො: භවද්ධි ව විභවද්ධි ව. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ දො ධම්මාති.

2. 2. 8. 9.

35. මහණෙනි, ලාමක අකුශලධර්මයෝ විඤන සහිත ව උපදනාහ. විඤන රහිත ව නුපදනාහ. ඒ විඤනයෙන් ම ප්‍රභාණයෙන් මෙසේ ඒ ලාමක අකුශලධර්මයෝ නො වන්නාහ යි.

2. 2. 8. 10.

36. මහණෙනි, ලාමක අකුශලධර්මයෝ (හේතුප්‍රත්‍යයෙන් උපත්) සංසාරාත්‍ය අරමුණු කොට උපදනාහ. (හේතුප්‍රත්‍යයෙන් නුපත්) අසංසාරාත්‍ය අරමුණු කොට නුපදනාහ. ඒ සංඛිතයෙන් ම ප්‍රභාණයෙන් මෙසේ ඒ ලාමක අකුශලධර්මයෝ නො වන්නාහ යි.

අවමන වග යි.

[9. ධර්මවර්ගය]

[සැවැත්විණිය:]

2. 2. 9. 1.

37. මහණෙනි, මේ ධර්ම දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: (ඵලසමාසි සංඛිතයාන) වේතොවිමුක්ඛිය හා (ඵලප්‍රඥ සංඛිතයාන) ප්‍රඥවිමුක්ඛිය හා යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ වතාහි ධර්ම දෙක යි.

2. 2. 9. 2.

38. මහණෙනි, මේ ධර්ම දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: (විසිසංඛිතයාන) ප්‍රමාණය හා (විනේශකාග්‍රතා සංඛිතයාන) අවිනේශ්‍යය හා යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ වතාහි ධර්ම දෙක යි.

2. 2. 9. 3.

39. මහණෙනි, මේ ධර්ම දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: (සතර අරුපසංඛිත සංඛිතයාන) තාමය හා රූප (සංඛිත) ය හා යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ වතාහි ධර්ම දෙක යි.

2. 2. 9. 4.

40. මහණෙනි, මේ ධර්ම දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: (ඵලඥන සංඛිතයාන) විද්‍යාව හා (ඵලඥන සම්ප්‍රසූක්ත සෙසු ධර්ම සංඛිතයාන) විමුක්ඛිය හා යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ වතාහි ධර්ම දෙක ය.

2. 2. 9. 5.

41. මහණෙනි, මේ ධර්ම දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: (ශාච්‍ය සංඛිතයාන) භවදූෂිතය හා (උචේද්‍ය සංඛිතයාන) විභවදූෂිතය හා යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ වතාහි ධර්ම දෙක ය.

2. 2. 9. 6.

42. දෝමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා, කතමෙ දෝ: අභිරිකංඤ්ච අනොභතප්පංඤ්ච. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ දෝ ධම්මාති.

2. 2. 9. 7.

43. දෝමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා, කතමෙ දෝ: තිරි ව භිතතප්පංඤ්ච. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ දෝ ධම්මාති.

2. 2. 9. 8.

44. දෝමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා, කතමෙ දෝ: දොවචස්සනා ව පාපමිත්තතා ව. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ දෝ ධම්මාති.

2. 2. 9. 9.

45. දෝමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා, කතමෙ දෝ: සොවචස්සනා ව කල්යාණ-මිත්තතා ව. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ දෝ ධම්මාති.

2. 2. 9. 10.

46. දෝමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා, කතමෙ දෝ: ධාතුකුසල්ලතා ව මනසිකාර-කුසල්ලතා ව. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ දෝ ධම්මාති.

2. 2. 9. 11.

47. දෝමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා, කතමෙ දෝ: ආපතතිකුසල්ලතා ව ආපතති-උට්ඨානකුසල්ලතා ව. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ දෝ ධම්මාති.

වග්ගො නවමො

[10. බාලවග්ගො]

[සාවජ්ජිනිදානං:]

2. 2. 10. 1.

48. දෝමෙ භික්ඛවෙ බාලා, කතමෙ දෝ: යො ව අනාගතං භාරං වහති, යො ව අනාගතං භාරං න වහති. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ දෝ බාලාති.

2. 2. 10. 2.

49. දෝමෙ භික්ඛවෙ, පණ්ණාසිකා, කතමෙ දෝ: යො ව අනාගතං භාරං වහති, යො ව අනාගතං භාරං න වහති. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ දෝ පණ්ණාසිකාති.

2. 2. 9. 6.

42. මහණෙනි, මේ ධම් දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: (පවට ලජ්ජා නැති බව වූ) අභිකය හා (පවට නො බානා බව වූ) අනපත්‍රපාව හා යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ වතාහි ධම් දෙකය.

2. 2. 9. 7.

43. මහණෙනි, මේ ධම් දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: (පවට ලජ්ජා ඇති බව වූ) ග්‍රීය හා (පවට බානා බව වූ) අපත්‍රපාව හා යන දෙක ය. මහණෙනි, මේ වතාහි ධම් දෙක ය.

2. 2. 9. 8.

44. මහණෙනි, මේ ධම් දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: (ඔවා නොපිළිගන්නා බව වූ) දෙවචස්සතාව හා (පවිටු මිහුරන් සෙවුනා බව වූ) පාපමිත්තතාව හා යන දෙකය. මහණෙනි, මේ වතාහි ධම් දෙකය.

2. 2. 9. 9.

45. මහණෙනි, මේ ධම් දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: (ඔවා පිළිගන්නා බව වූ) සොචචස්සතාව හා (කලණමිහුරන් සෙවුනා බව වූ) කල්‍යාණමිත්තතාව හා යන දෙකය. මහණෙනි, මේ වතාහි ධම් දෙකය.

2. 2. 9. 10.

46. මහණෙනි, මේ ධම් දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: (අභවාදශ) ධාතුන් දැනීමෙහි දක්ෂ බව හා (ඒ) ධාතුන් අනිත්‍යාදි වශයෙන් මෙනෙහි කිරීමෙහි දක්ෂ බව හා යන දෙකය. මහණෙනි, මේ වතාහි ධම් දෙකය.

2. 2. 9. 11.

47. මහණෙනි, මේ ධම් දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: සභ්‍යාපන්නි-සාකකියන් දැනීමෙහි දක්ෂ බව හා ඇවැත්න් නැතිසිරීමෙහි දක්ෂ බව හා යන දෙක ය. මහණෙනි, මේ වතාහි ධම් දෙකය.

නවවන වග සි.

[10. බාලවගීය]

[සැවැන්තිදහසි:]

2. 2. 10. 1.

48. මහණෙනි, මේ බාලයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යත්: යමෙක් නො පැමිණී බර උසුලනුයේ ද, යමෙකුත් පැමිණී බර නො උසුලනුයේ නම් හේය යන මේ දෙදෙන ය. මහණෙනි, මොහු වතාහි බාලයෝ දෙදෙන ය.

2. 2. 10. 2.

49. මහණෙනි, මේ පණ්ඩිතයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යත්: යමෙකුත් පැමිණී බර උසුලනුයේ ද, යමෙකුත් නො පැමිණී බර නො උසුලනුයේ ද යන දෙදෙන ය. මහණෙනි, මොහු වතාහි පණ්ඩිතයෝ දෙදෙන ය.

2. 2. 10. 3.

50. දොමෙ භික්ඛවෙ බාලා. කතමෙ දො: යො ව අකප්පියෙ කප්පිය-සඤ්ඤා, යො ව කප්පියෙ අකප්පියසඤ්ඤා. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො බාලාති.

2. 2. 10. 4.

51. දොමෙ භික්ඛවෙ පණ්ඩිතා. කතමෙ දො: යො ව අකප්පියෙ අකප්පියසඤ්ඤා, යො ව කප්පියෙ කප්පියසඤ්ඤා. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො පණ්ඩිතාති.

2. 2. 10. 5.

52. දොමෙ භික්ඛවෙ බාලා. කතමෙ දො: යො ව අනාපතනියා අපතනි-සඤ්ඤා, යො ව අපතනියා අනාපතනිසඤ්ඤා. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො බාලාති.

2. 2. 10. 6.

53. දොමෙ භික්ඛවෙ පණ්ඩිතා. කතමෙ දො: යො ව අනාපතනියා අනාපතනිසඤ්ඤා, යො ව අපතනියා අපතනිසඤ්ඤා. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො පණ්ඩිතාති.

2. 2. 10. 7.

54. දොමෙ භික්ඛවෙ බාලා. කතමෙ දො: යො ව අධම්මෙ ධම්මසඤ්ඤා, යො ව ධම්මෙ අධම්මසඤ්ඤා. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො බාලාති.

2. 2. 10. 8.

55. දොමෙ භික්ඛවෙ පණ්ඩිතා. කතමෙ දො: යො ව අධම්මෙ අධම්ම-සඤ්ඤා, යො ව ධම්මෙ ධම්මසඤ්ඤා. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො පණ්ඩිතාති.

2. 2. 10. 9.

56. දොමෙ භික්ඛවෙ බාලා. කතමෙ දො: යො ව අවිනයෙ විනයසඤ්ඤා, යො ව විනයෙ අවිනයසඤ්ඤා. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො බාලාති.

2. 2. 10. 10.

57. දොමෙ භික්ඛවෙ පණ්ඩිතා. කතමෙ දො: යො ව අවිනයෙ අවිනය-සඤ්ඤා, යො ව විනයෙ විනයසඤ්ඤා. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො පණ්ඩිතාති.

2. 2. 10. 3.

50. මහණෙනි, මේ බාලයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙකු යන්: යමෙකුත් කාප දූයෙහි කාපය යන සංඥ ඇත්තේ වේ ද, යමෙකුත් කාප දූයෙහි අකාපය යන සංඥ ඇත්තේ වේ ද, යන දෙදෙන ය. මහණෙනි, මොහු වනාහි බාලයෝ දෙදෙන ය.

2. 2. 10. 4.

51. මහණෙනි, මේ පණ්ඩිතයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙකු යන්: යමෙකුත් අකාප දූයෙහි අකාපය යන සංඥ ඇත්තේ වේ ද, යමෙකුත් කාප දූයෙහි කාපය යන සංඥ ඇත්තේ වේ ද, යන දෙදෙන ය. මහණෙනි, මොහු වනාහි පණ්ඩිතයෝ දෙදෙන ය.

2. 2. 10. 5.

52. මහණෙනි, මේ බාලයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙකු යන්: යමෙකුත් අනාපනතියෙහි අපනති සංඥ ඇත්තේ වේ ද, යමෙකුත් අපනතියෙහි අනාපනතිසංඥ ඇත්තේ වේ ද, යන දෙදෙන ය. මහණෙනි, මොහු වනාහි බාලයෝ දෙදෙන ය.

2. 2. 10. 6.

53. මහණෙනි, මේ පණ්ඩිතයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙකු යන්: යමෙකුත් අනාපනතියෙහි අනාපනති සංඥ ඇත්තේ වේ ද, යමෙකුත් අපනතියෙහි අපනතිසංඥ ඇත්තේ වේ ද, යන දෙදෙන ය. මහණෙනි, මොහු වනාහි පණ්ඩිතයෝ දෙදෙන ය.

2. 2. 10. 7.

54. මහණෙනි, මේ බාලයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙකු යන්: යමෙකුත් අධිමිත්තයෙහි ධම්මසංඥ ඇත්තේ වේ ද, යමෙකුත් ධම්මයෙහි අධිමිත්ත සංඥ ඇත්තේ වේ ද, යන දෙදෙන ය. මහණෙනි, මොහු වනාහි බාලයෝ දෙදෙන ය.

2. 2. 10. 8.

55. මහණෙනි, මේ පණ්ඩිතයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙකු යන්: යමෙකුත් අධිමිත්තයෙහි අධිමිත්තසංඥ ඇත්තේ වේ ද, යමෙකුත් ධම්මයෙහි ධම්මසංඥ ඇත්තේ වේ ද, යන දෙදෙන ය. මහණෙනි, මොහු වනාහි පණ්ඩිතයෝ දෙදෙන ය.

2. 2. 10. 9.

56. මහණෙනි, මේ බාලයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙකු යන්: යමෙකුත් අවිනයෙහි විනයසංඥ ඇත්තේ වේ ද, යමෙකුත් විනයෙහි අවිනය සංඥ ඇත්තේ වේ ද, යන දෙදෙන ය. මහණෙනි, මොහු වනාහි බාලයෝ දෙදෙන ය.

2. 2. 10. 10.

57. මහණෙනි, මේ පණ්ඩිතයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙකු යන්: අවිනයෙහි අවිනයසංඥ ඇති යමෙකුත් වේ ද, විනයෙහි විනයසංඥ ඇති යමෙකුත් වේ ද, යන දෙදෙන ය. මහණෙනි, මොහු වනාහි පණ්ඩිතයෝ දෙදෙන ය.

2. 2. 10. 11.

58. දව්නනං භික්ඛවෙ ආසවා වඩ්ඪන්ති. කතමෙසං දව්නනං: යො ව න කුකකුල්වාසිතබ්බං කුකකුල්වායති, යො ව කුකකුල්වාසිතබ්බං න කුකකුල්වායති. ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ දව්නනං ආසවා වඩ්ඪන්ති.

2. 2. 10. 12.

59. දව්නනං භික්ඛවෙ ආසවා න වඩ්ඪන්ති. කතමෙසං දව්නනං: යො ව න කුකකුල්වාසිතබ්බං න කුකකුල්වායති, යො ව කුකකුල්වාසිතබ්බං කුකකුල්වායති. ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ දව්නනං ආසවා න වඩ්ඪන්ති.

2. 2. 10. 13.

60. දව්නනං භික්ඛවෙ ආසවා වඩ්ඪන්ති. කතමෙසං දව්නනං: යො ව අකප්පියෙ කප්පියසඤ්ඤී, යො ව කප්පියෙ අකප්පියසඤ්ඤී. ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ දව්නනං ආසවා වඩ්ඪන්ති.

2. 2. 10. 14.

61. දව්නනං භික්ඛවෙ ආසවා න වඩ්ඪන්ති. කතමෙසං දව්නනං: යො ව අකප්පියෙ අකප්පියසඤ්ඤී, යො ව කප්පියෙ කප්පියසඤ්ඤී. ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ දව්නනං ආසවා න වඩ්ඪන්ති.

2. 2. 10. 15.

62. දව්නනං භික්ඛවෙ ආසවා වඩ්ඪන්ති. කතමෙසං දව්නනං: යො ව අනාපනතියා ආපනතිසඤ්ඤී, යො ව අපනතියා අනාපනතිසඤ්ඤී. ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ දව්නනං ආසවා වඩ්ඪන්ති.

2. 2. 10. 16.

63. දව්නනං භික්ඛවෙ ආසවා න වඩ්ඪන්ති. කතමෙසං දව්නනං: යො ව අනාපනතියා අනාපනතිසඤ්ඤී, යො ව අපනතියා ආපනතිසඤ්ඤී. ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ දව්නනං ආසවා න වඩ්ඪන්ති.

2. 2. 10. 17.

64. දව්නනං භික්ඛවෙ ආසවා වඩ්ඪන්ති. කතමෙසං දව්නනං: යො ව අධම්මෙ ධම්මසඤ්ඤී, යො ව ධම්මෙ අධම්මසඤ්ඤී. ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ දව්නනං ආසවා වඩ්ඪන්ති.

2. 2. 10. 18.

65. දව්නනං භික්ඛවෙ ආසවා න වඩ්ඪන්ති. කතමෙසං දව්නනං: යො ව අධම්මෙ අධම්මසඤ්ඤී, යො ව ධම්මෙ ධම්මසඤ්ඤී. ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ දව්නනං ආසවා න වඩ්ඪන්ති.

2. 2. 10. 11.

58. මහණෙනි, දෙදෙනකුන්ට ආශ්‍රවයෝ වැඩෙන්නාහ. කවර දෙදෙනකුන්ටය යත්: යමෙකුත් කුකුළු නො කළ යුත්තෙහි කුකුළු කරණුයේ ද, යමෙකුත් කුකුළු කළ යුත්තෙහි කුකුළු නො කරණුයේ ද යන දෙදෙනය. මහණෙනි, මේ දෙදෙනාට ආශ්‍රවයෝ වැඩෙන්නාහ යි.

2. 2. 10. 12.

59. මහණෙනි, දෙදෙනකුන්ගේ ආශ්‍රවයෝ නො වැඩෙන්නාහ. කවර දෙදෙනකුන්ගේය යත්: යමෙකුත් කුකුළු නො කළ යුත්තෙහි කුකුළු නො කරණුයේ ද, යමෙකුත් කුකුළු කළ යුත්තෙහි කුකුළු කරණුයේ ද, යන දෙදෙන ය. මහණෙනි, මේ දෙදෙනාගේ ආශ්‍රවයෝ නො වැඩෙන්නාහ යි.

2. 2. 10. 13.

60. මහණෙනි, දෙදෙනකුන්ගේ ආශ්‍රවයෝ වැඩෙන්නාහ. කවර දෙදෙනකුන්ගේය යත්: යමෙකුත් අකාප දූයෙහි කාපය යන සංඥ ඇත්තේ වේ ද, යමෙකුත් කාප දූයෙහි නො කාපය යන සංඥ ඇත්තේ වේ ද, යන දෙදෙනාගේ ය. මහණෙනි, මේ දෙදෙනාගේ ආශ්‍රවයෝ වැඩෙන්නාහ යි.

2. 2. 10. 14.

61. මහණෙනි, දෙදෙනකුන්ගේ ආශ්‍රවයෝ නො වැඩෙන්නාහ. කවර දෙදෙනකුන්ගේය යත්: යමෙකුත් අකාප දූයෙහි අකාපය යන සංඥ ඇත්තේ වේ ද, යමෙකුත් කාප දූයෙහි කාපය යන සංඥ ඇත්තේ වේ ද, යන දෙදෙනාගේ ය. මහණෙනි, මේ දෙදෙනාගේ ආශ්‍රවයෝ නො වැඩෙන්නාහ යි.

2. 2. 10. 15.

62. මහණෙනි, දෙදෙනකුන්ගේ ආශ්‍රවයෝ වැඩෙන්නාහ. කවර දෙදෙනකුන්ගේය යත්: යමෙකුත් අනාපනතියෙහි ආපනතිසංඥ ඇත්තේ වේ ද, යමෙකුත් ආපනතියෙහි අනාපනතිසංඥ ඇත්තේ වේ ද, යන දෙදෙනාගේ ය. මහණෙනි, මේ දෙදෙනාගේ ආශ්‍රවයෝ වැඩෙන්නාහ යි.

2. 2. 10. 16.

63. මහණෙනි, දෙදෙනකුන්ගේ ආශ්‍රවයෝ නො වැඩෙන්නාහ. කවර දෙදෙනකුන්ගේය යත්: යමෙකුත් ආපනතියෙහි ආපනතිසංඥ ඇත්තේ වේ ද, යමෙකුත් අනාපනතියෙහි අනාපනතිසංඥ ඇත්තේ වේ ද, යන දෙදෙනාගේ ය. මහණෙනි, මේ දෙදෙනාගේ ආශ්‍රවයෝ නො වැඩෙන්නාහ යි.

2. 2. 10. 17.

64. මහණෙනි, දෙදෙනකුන්ගේ ආශ්‍රවයෝ වැඩෙත්. කවර දෙදෙනකුන්ගේය යත්: යමෙකුත් අධිමිසෙහි ධම්මසංඥ ඇත්තේ වේ ද, යමෙකුත් ධම්මසෙහි අධිමිසංඥ ඇත්තේ වේ ද, යන දෙදෙනාගේ ය. මහණෙනි, මේ දෙදෙනාගේ ආශ්‍රවයෝ වැඩෙන්නාහ යි.

2. 2. 10. 18.

65. මහණෙනි, දෙදෙනකුන්ගේ ආශ්‍රවයෝ නො වැඩෙන්නාහ. කවර දෙදෙනකුන්ගේය යත්: යමෙකුත් අධිමිසෙහි අධිමිසංඥ ඇත්තේ වේ ද, යමෙකුත් ධම්මසෙහි ධම්මසංඥ ඇත්තේ වේ ද, යන දෙදෙනාගේ ය. මහණෙනි, මේ දෙදෙනාගේ ආශ්‍රවයෝ නො වැඩෙන්නාහ යි.

2. 2. 10. 19.

66. දව්නාං භික්ඛවෙ ආසවා වඩස්නති. කතමෙසං දව්නාං: යො ව අවිතයෙ විතයසඤ්ඤි, යො ව විතයෙ අවිතයසඤ්ඤි. ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ දව්නාං ආසවා වඩස්නති.¹

2. 2. 10. 20.

67. දව්නාං භික්ඛවෙ ආසවා න වඩස්නති. කතමෙසං දව්නාං: යො ව අවිතයෙ අවිතයසඤ්ඤි, යො ව විතයෙ විතයසඤ්ඤි. ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ දව්නාං ආසවා න වඩස්නති.

මහණා දසමො.

දුතියො පණ්ණාසකො සමත්තො.

තතියො පණ්ණාසකො

[11. ආසාවගො]

[සාමජීනිදානං:]

2. 3. 11. 1.

1. දොමො භික්ඛවෙ ආසා දුප්පජ්ඣා. කතමො දො: ලාභාසා ව, ජ්විතාසා ව. ඉමො බො භික්ඛවෙ දො ආසා දුප්පජ්ඣාති.

2. 3. 11. 2.

2. දොමො භික්ඛවෙ පුග්ගලා දුලලභා ලොකසමිං. කතමො දො: යො ව පුබ්බකාරී, යො ව කතඤ්ඤ කතවෙදී. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො පුග්ගලා දුලලභා ලොකසමිනති.²

2. 3. 11. 3.

3. දොමො භික්ඛවෙ පුග්ගලා දුලලභා ලොකසමිං. කතමො දො: නිවෙතා ව, තපෙතා ව. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො පුග්ගලා දුලලභා ලොකසමිනති.²

2. 3. 11. 4.

4. දොමො භික්ඛවෙ පුග්ගලා දුත්තප්පයා. කතමො දො: යො ව ලද්ධං ලද්ධං නිකම්පති, යො ව ලද්ධං ලද්ධං විස්සජෙති. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො පුග්ගලා දුත්තප්පයාති.

2. 3. 11. 5

5. දොමො භික්ඛවෙ පුග්ගලා සුත්තප්පයා. කතමො දො: යො ව ලද්ධං ලද්ධං න නිකම්පති, යො ව ලද්ධං ලද්ධං න විස්සජෙති. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො පුග්ගලා සුත්තප්පයාති.

1. වඩ්ඪනතීති - මජ්ඣං, සා. 2. ලොකසමිනතීති - මජ්ඣං

2. 2. 10. 19.

66. මහණෙනි, දෙදෙනකුන්ගේ ආශ්‍රවයෝ වැඩෙන්නාහ. කවර දෙදෙනකුන්ගේය යත්: යමෙකුන් අවිනයෙහි විනයසංඥ ඇත්තේ වේ ද, යමෙකුන් විනයෙහි අවිනයසංඥ ඇත්තේ වේ ද, යන දෙදෙනාගේ ය. මහණෙනි, මේ දෙදෙනාගේ ආශ්‍රවයෝ වැඩෙන්නාහ යි.

2. 2. 10. 20.

67. මහණෙනි, දෙදෙනකුන්ගේ ආශ්‍රවයෝ නො වැඩෙන්නාහ. කවර දෙදෙනකුන්ගේය යත්: යමෙකුන් අවිනයෙහි අවිනයසංඥ ඇත්තේ වේ ද, යමෙකුන් විනයෙහි විනයසංඥ ඇත්තේ වේ ද, යන දෙදෙනාගේ ය. මහණෙනි, මේ දෙදෙනාගේ ආශ්‍රවයෝ නො වැඩෙන්නාහ යි.

දසවන වගසි.

දෙවන පණ්ණාසකය සමාප්තයි.

තෙවන පණ්ණාසකය

[11. ආසාවගීය]

[සැවැත්විද්‍යයි.]

2. 3. 11. 1.

1. මහණෙනි, මේ ආශාවෝ දෙදෙනෙක් හැරුම්මට දුෂ්කර වෙත්. කවර දෙදෙනෙකු යත්: ලාභාශාව හා ජීවිතාශාව හා යන දෙකය. මහණෙනි, මේ ආශාවෝ දෙදෙන හැරුම්මට දුෂ්කර වෙත් ය යි.

2. 3. 11. 2.

2. මහණෙනි, ලොවිති මේ පුහුලෝ දෙදෙනෙක් දුලබ වෙති. කවර දෙදෙනෙකු යත්: යමෙකුන් පළමු ම උපකාර කරන්නේ වේ ද, යමෙකුන් කෘතඥ වූයේ කෘතවෙදී වේ ද, යන දෙදෙන ය. මහණෙනි, මේ පුහුලෝ දෙදෙන වනාහි ලොවිති දුලබ වෙත් ය යි.

2. 3. 11. 3.

3. මහණෙනි, ලොවිති මේ පුහුලෝ දෙදෙනෙක් දුලබ වෙත්. කවර දෙදෙනෙකු යත්: කෘතා වූයේ ද, නෘප්තිශ්‍රම පමුණුවන්නේ ද යන දෙදෙන වෙති. මහණෙනි, මේ පුහුලෝ දෙදෙන ලොවිති දුලබ වෙත් ය යි.

2. 3. 11. 4.

4. මහණෙනි, ලොවිති මේ පුහුලෝ දෙදෙනෙක් (දයකයා විසින්) නෘප්තිශ්‍රම කළ නො හැක්කාහු වෙති. කවර දෙදෙනෙකු යත්: යමෙකුන් ලද ලද දෑ තැත්පත් කෙරේ නම්, යමෙකුන් ලද ලද දෑ විසදම් කෙරේ නම්, යන මොහු දෙදෙන ය. මහණෙනි, මේ පුහුලෝ දෙදෙන ලොවිති නෘප්තිශ්‍රම කළ නො හැක්කාහු වෙත් ය යි.

2. 3. 11. 5.

5. මහණෙනි, ලොවිති මේ පුහුලෝ දෙදෙනෙක් (දයකයා විසින්) පහසුවෙන් තප්පිය කළ හැක්කාහු වෙති. කවර දෙදෙනෙකු යත්: යමෙකුන් ලද ලද දෑ තැත්පත් නො කෙරේ ද, යමෙකුන් ලද ලද දෑ විසදම් නො කෙරේ ද යන දෙදෙන ය. මහණෙනි, මේ පුහුලෝ දෙදෙන ලොවිති පහසුවෙන් තප්පිය කළ හැක්කාහු වෙත් ය යි.

2. 3. 11. 6.

6. දෝමෙ භික්ඛවෙ පච්චයා රුගස්ස උප්පාදය. කතමෙ දෝ: සුභ-
තිමිත්තඤ්ච, අයොනිසො ව මනසිකාඤ. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දෝ පච්චයා
රුගස්ස උප්පාදය.

2. 3. 11. 7.

7. දෝමෙ භික්ඛවෙ පච්චයා දෙසස්ස උප්පාදය. කතමෙ දෝ: පටිස-
තිමිත්තඤ්ච, අයොනිසො ව මනසිකාඤ. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දෝ පච්චයා
දෙසස්ස උප්පාදය.

2. 3. 11. 8.

8. දෝමෙ භික්ඛවෙ පච්චයා මිච්ඡාදිට්ඨියා උප්පාදය. කතමෙ දෝ:
පරතො ව සොසො, අයොනිසො ව මනසිකාඤ. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දෝ
පච්චයා මිච්ඡාදිට්ඨියා උප්පාදය.

2. 3. 11. 9.

9. දෝමෙ භික්ඛවෙ පච්චයා සම්මාදිට්ඨියා උප්පාදය. කතමෙ දෝ:
පරතො ව සොසො, යොනිසො ව මනසිකාඤ. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දෝ
පච්චයා සම්මාදිට්ඨියා උප්පාදය.¹

2. 3. 11. 10.

10. දෝමො භික්ඛවෙ ආපතතියො. කතමො දෝ: ලුහුකා ව ආපතති,
ගරුකා ව ආපතති. ඉමො බො භික්ඛවෙ දෝ ආපතතියො.²

2. 3. 11. 11.

11. දෝමො භික්ඛවෙ ආපතතියො. කතමො දෝ: දුට්ඨිලා ව ආපතති,
අදුට්ඨිලා ව ආපතති. ඉමො බො භික්ඛවෙ දෝ ආපතතියො.²

2. 3. 11. 12.

12. දෝමො භික්ඛවෙ ආපතතියො. කතමො දෝ: සාවසෙසා ව ආපතති,
අතවසෙසා ව ආපතති. ඉමො බො භික්ඛවෙ දෝ ආපතතියොති.

වග්ගො එකාදසමො³.

[12. ආයාචනවග්ගො]

[සාවසීතිදුතං:]

2. 3. 12. 1.

13. සද්ධො භික්ඛවෙ භික්ඛු එවං සම්මා ආයාචමානො ආයාචෙය්‍ය:
තාදිසො හොමි, යාදිසා සාරිපුත්තමොග්ගලානාති. එසා භික්ඛවෙ තුලා,
එතං පමාණං මම සාවකාතං භික්ඛුතං යදිදං සාරිපුත්තමොග්ගලානාති.

1. උප්පාදයාති - මජ්ඣං. 2. ආපතතියාති - මජ්ඣං. 3. ආසාදපප්පභවග්ගො -
පස්මො - මජ්ඣං.

2. 3. 11. 6.

6. මහණෙනි, රුගයාගේ ඉපදීමට මේ ප්‍රත්‍යයයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යත්: සුභතිමිත්ත හා අයෝතිසෝමනසිකාරය තා යන දෙකයි. මහණෙනි, මොහු වතාහි රුගයාගේ ඉපදීමට ප්‍රත්‍යයයෝ දෙදෙන ය.

2. 3. 11. 7.

7. මහණෙනි, ද්වේෂයාගේ ඉපදීමට මේ ප්‍රත්‍යයයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යත්: ප්‍රතිෂතිමිත්ත හා අයෝතිසෝමනසිකාරය හා යන දෙදෙන ය. මහණෙනි, මොහු වතාහි ද්වේෂයාගේ ඉපදීමට ප්‍රත්‍යයයෝ දෙදෙන ය.

2. 3. 11. 8.

8. මහණෙනි, මිථ්‍යාදෂවිත්‍රයේ ඉපදීමට මේ ප්‍රත්‍යයයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යත්: මෙරමාගෙන් (අසඬුම) ඇසීම හා නුනුවණින් මෙනෙහි කිරීම හා යන දෙදෙන ය. මහණෙනි, මොහු වතාහි මිථ්‍යාදෂවිත්‍රයේ ඉපදීමට ප්‍රත්‍යයයෝ දෙදෙන ය.

2. 3. 11. 9.

9. මහණෙනි, සමන්දෂවිත්‍රයේ ඉපදීමට මේ ප්‍රත්‍යයයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යත්: මෙරමාගෙන් සඬුම ඇසීම හා නුනුවණින් මෙනෙහි කිරීම හා යන දෙදෙන ය. මහණෙනි, මොහු වතාහි සමන්දෂවිත්‍රයේ ඉපදීමට ප්‍රත්‍යයයෝ දෙදෙන ය.

2. 3. 11. 10.

10. මහණෙනි, මේ ඇවැත් දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: ලුහු ඇවැත හා ගුරු ඇවැත හා යන දෙකය. මහණෙනි, මේ වතාහි ඇවැත් දෙක ය.

2. 3. 11. 11.

11. මහණෙනි, මේ ඇවැත් දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: දුළුල් ඇවැත හා තො දුළුල් ඇවැත හා යන දෙකය. මහණෙනි, මේ වතාහි ඇවැත් දෙක ය.

2. 3. 11. 12.

12. මහණෙනි, මේ ඇවැත් දෙකෙකි. කවර දෙකක යත්: සාවසෙසා-පහතිය හා අනවසෙසාපහතිය හා යන දෙකය. මහණෙනි, මේ වතාහි ඇවැත් දෙක ය.

එකොළොස්වන වගයි.

[12. ආයාචනවගිය]

[සැවැත්තිදනයි:]

2. 3. 12. 1.

13. මහණෙනි, සැදුහැකි මහණ මෙතේ චොන්‍යොවට යදනේ සැරිසුත් බුගලන් දෙදෙන යම්බදු වෙත් නම්, එබදු වෙමිව යි යදනේය. (කවර හෙයින් යත්:) මහණෙනි, යම් සැරිසුත් බුගලන් දෙදෙනෙක් වෙත් නම්, මාගේ ශ්‍රාවක භික්ෂූන්ට තෙල තුලාව ය. තෙල ප්‍රමාණ ය යි.

2. 3. 12. 2.

14. සඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛුනී එවං සම්මා ආයාචමානා ආයාචෙය්‍යා: නාදිසා¹ හොමි, යාදිසා² ඛෙමා ව භික්ඛුනී උප්පලවණ්ණා වාති. එසා භික්ඛවෙ භුලා, එතං පමාණං මම සාවිකානං භික්ඛුනීතං යදිදං ඛෙමා ව භික්ඛුනී, උප්පලවණ්ණා වාති.

2. 3. 12. 3.

15. සඤ්ඤා භික්ඛවෙ උපාසකො එවං සම්මා ආයාචමානො ආයාචෙය්‍යා: නාදිසො හොමි, යාදිසො ඩිනෙනා ව ගහපති, හන්ඨකො ව ආලවකොති. එසා භික්ඛවෙ භුලා, එතං පමාණං මම සාවිකානං උපාසකානං යදිදං විනොතා ව ගහපති, හන්ඨකො ව ආලවකොති.

2. 3. 12. 4.

16. සඤ්ඤා භික්ඛවෙ උපාසිකා එවං සම්මා ආයාචමානා ආයාචෙය්‍යා: නාදිසා¹ හොමි, යාදිසා² බුජ්ජුතගර් ව උපාසිකා, චෙලුකණ්ඩකියා ව නන්දමාතාති. එසා භික්ඛවෙ භුලා, එතං පමාණං මම සාවිකානං උපාසිකානං යදිදං බුජ්ජුතගර් ව උපාසිකා, චෙලුකණ්ඩකියා ව නන්දමාතාති.

2. 3. 12. 5.

17. ද්විති භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සම්නාගතො බාලො අබ්‍යතෙනා අසප්පුරිසො ඛතං උපගතං අත්තානං පරිහරති, සාවචේජා ව හොති සානුවචේජා³ විඤ්ඤානං, ඛත්තඤ්ඤා අප්පඤ්ඤා පසවති. කතමෙහි ද්විති: අනනුවචිව අපරි-යොගාගෙනො අවණ්ණාරහස්ස වණ්ණං භාසති. අනනුවචිව අපරියොගාගෙනො වණ්ණාරහස්ස අවණ්ණං භාසති. ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ ද්විති ධම්මෙහි සම්නාගතො බාලො අබ්‍යතෙනා අසප්පුරිසො ඛතං උපගතං අත්තානං පරිහරති, සාවචේජා ව හොති සානුවචේජා විඤ්ඤානං, ඛත්තඤ්ඤා අප්පඤ්ඤා පසවති.⁴

2. 3. 12. 6.

18. ද්විති භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සම්නාගතො පණ්ඩිතො බ්‍යතෙනා සප්පුරිසො අකකිතං අනුපගතං අත්තානං පරිහරති, අනවචේජා ව හොති අනනුවචේජා විඤ්ඤානං, ඛත්තඤ්ඤා ප්‍රඤ්ඤා පසවති. කතමෙහි ද්විති: අනනුවචිව පරියොගාගෙනො අවණ්ණාරහස්ස අවණ්ණං භාසති, අනනුවචිව පරියොගාගෙනො වණ්ණාරහස්ස වණ්ණං භාසති. ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ ද්විති ධම්මෙහි සම්නාගතො පණ්ඩිතො බ්‍යතෙනා සප්පුරිසො අකකිතං අනුපගතං අත්තානං පරිහරති. අනවචේජා ව හොති, අනනුවචේජා විඤ්ඤානං. ඛත්තඤ්ඤා ප්‍රඤ්ඤා පසවති.

1. නාදිසි හොමි - මජ්ඣ. 2. යාදිසි - මජ්ඣ. 3. සානුවචේජා ව - මජ්ඣ.

4. පසවති - මජ්ඣ.

2. 3. 12. 2.

14. මහණෙනි, සාදුහැති මෙහෙණ මෙසේ මොනොවට යදනී බෙමා උප්පලවණණා දෙනම යම්බඳු වෙත් නම්, එබඳු වෙම්වයි යදනීය. (කවර-හෙයින යත්:) මහණෙනි, මේ බෙමා හා උප්පලවණණා හා යන දෙදෙන යම්සේ වෙත් නම් මාගේ ශ්‍රාවිකා හිඤ්ඤානිත්ව නෙල තුලාව ය. නෙල ප්‍රමාණය යි.

2. 3. 12. 3.

15. මහණෙනි, සාදුහැති උපාසක මෙසේ මොනොවට යදනේ විනත ගාහපති හා හත්ථක ආලවක හා යම්බඳු වෙත් නම්, එබඳු වෙම්වයි යදනේය. (කවරහෙයින යත්:) මහණෙනි, මේ විනත ගාහපති හා හත්ථක ආලවක හෙමේත් යම්සේ වෙත් නම් මාගේ ශ්‍රාවක උපාසකයන්ට නෙල තුලාව වේ, නෙල ප්‍රමාණය යි.

2. 3. 12. 4.

16. මහණෙනි, සාදුහැති උපාසිකාව මෙසේ මොනොවට යදනී බුජ්ජුත්තර උපාසිකාව හා වෙළකණ්ටකියා තඤ්ඤාතාව හා යම්බඳු වෙත් ද, එබඳු වෙම්වයි යදනීය. (කවරහෙයින යත්:) මහණෙනි, මේ බුජ්ජුත්තරා උපාසිකාව ද වෙළකණ්ටකිය තඤ්ඤාතාව ද යන දෙදෙනෙක් වෙත් නම් මාගේ ශ්‍රාවිකා උපාසිකාවනට නෙල තුලාව වේ. නෙල ප්‍රමාණය යි.

2. 3. 12. 5.

17. මහණෙනි, දහම් දෙකෙකින් සමන්ධාගත වූ අව්‍යක්ත වූ අසත්පුරුෂ වූ බාල තෙමේ සාරා දමන ලද ගුණ ඇති, තට ගුණ ඇති ආත්මය පරිහරණය කරයි. සදෙස් වූයේ ද නුවණැත්තන්ගේ උපවාදයට යොග්‍ය වූයේ ද වේ. බොහෝ පට ද රැස් කරයි. කවර දෙකෙකින් යත්: නොදූන නොපිවිස නුගුණ කීමට සුදුස්සාගේ ගුණ කියා නම්, නොදූන නොපිවිස ගුණ කීමට සුදුස්සාගේ අගුණ නියා නම්, මහණෙනි, මේ දහම් දෙකින් යුක්ත වූ අව්‍යක්ත වූ අසත්පුරුෂ වූ බාල තෙමේ සාරා දමන ලද ගුණ ඇති, තට ගුණ ඇති ආත්මය පරිහරණය කෙරෙයි. සදෙස් වූයේ ද නුවණැත්තන්ගේ උපවාදයට යොග්‍ය වූයේ ද වේ. බොහෝ පට ද රැස් කරණේ ය යි.

2. 3. 12. 6.

18. මහණෙනි, දහම් දෙකෙකින් සමන්ධාගත වූ ව්‍යක්ත වූ සත්පුරුෂ වූ පණ්ඩිත තෙමේ සාරා නො දැමූ ගුණ ඇති, නොතට ගුණ ඇති ආත්මය පරිහරණය කරණේය. නිදෙස් වූයේ ද නුවණැත්තන්ගේ උපවාදයට යොග්‍ය නුවූයේ ද වේ. බොහෝ පින් ද රැස් කරණේය. කවර දෙකෙකින් යත්: දූත පිවිස නුගුණ කිය යුත්තාගේ නුගුණ කියා නම්, දූත පිවිස ගුණ කීමට සුදුස්සාගේ ගුණ කියා නම්, මහණෙනි, මේ දහම් දෙකින් යුක්ත වූ ව්‍යක්ත වූ සත්පුරුෂ වූ පණ්ඩිත තෙමේ සාරා නො දැමූ ලද ගුණ ඇති, නොතට ගුණ ඇති ආත්මය පරිහරණය කෙරෙයි. නිදෙස් වූයේ ද නුවණැත්තන්ගේ උපවාදයට යොග්‍ය නුවූයේ ද වේ. බොහෝ පින් ද රැස් කරණේ ය යි.

2. 3. 12. 6.

19. ද්වීති භික්ඛවෙ ධම්මෙති සමන්තාගතො බාලො අබ්බතො අසප්පරිසො බතං උපහතං අත්තාතං පරිහරති, සාවජේථා ච ගොති සානුවජේථා විඤ්ඤානං, බහුඤ්ඤා අපුඤ්ඤා පසවති. කතමෙති ද්වීති: අනනුවච්ච අපරිසොගාගෙඤ්ඤා අපසසාදනියෙ යානෙ පසාදං උපදංසෙති. අනනුවච්ච අපරිසොගාගෙඤ්ඤා පසාදනියෙ යානෙ අපසසාදං උපදංසෙති. ඉමෙති බො භික්ඛවෙ ද්වීති ධම්මෙති සමන්තාගතො බාලො අබ්බතො අසප්පරිසො බතං උපහතං අත්තාතං පරිහරති. සාවජේථා ච ගොති, සානුවජේථා¹ විඤ්ඤානං, බහුඤ්ඤා අපුඤ්ඤා පසවති.²

2. 3. 12. 7.

20. ද්වීති භික්ඛවෙ ධම්මෙති සමන්තාගතො පණ්ඩිතො බ්බතො අසප්පරිසො අකබ්භං අනුපහතං අත්තාතං පරිහරති, අනවජේථා ච ගොති අනනුවජේථා විඤ්ඤානං, බහුඤ්ඤා පුඤ්ඤා පසවති. කතමෙති ද්වීති: අනනුවච්ච පරිසොගාගෙඤ්ඤා අපසසාදනියෙ යානෙ අපසසාදං උපදංසෙති, අනනුවච්ච පරිසොගාගෙඤ්ඤා පසාදනියෙ යානෙ පසාදං උපදංසෙති. ඉමෙති බො භික්ඛවෙ ද්වීති ධම්මෙති සමන්තාගතො පණ්ඩිතො බ්බතො අසප්පරිසො අකබ්භං අනුපහතං අත්තාතං පරිහරති. අනවජේථා ච ගොති, අනනුවජේථා විඤ්ඤානං, බහුඤ්ඤා පුඤ්ඤා පසවති.

2. 3. 12. 8.

21. ද්වීසු භික්ඛවෙ මිච්ඡා පටිපජ්ජමානො බාලො අබ්බතො අසප්පරිසො බතං උපහතං අත්තාතං පරිහරති, සාවජේථා ච ගොති සානුවජේථා විඤ්ඤානං, බහුඤ්ඤා අපුඤ්ඤා පසවති. කතමෙසු ද්වීසු: මාතරි ච පිතරි ච. ඉමෙසු බො භික්ඛවෙ ද්වීසු මිච්ඡා පටිපජ්ජමානො බාලො අබ්බතො අසප්පරිසො බතං උපහතං අත්තාතං පරිහරති, සාවජේථා ච ගොති සානුවජේථා විඤ්ඤානං, බහුඤ්ඤා අපුඤ්ඤා පසවති.²

2. 3. 12. 9.

22. ද්වීසු භික්ඛවෙ සම්මා පටිපජ්ජමානො පණ්ඩිතො බ්බතො අසප්පරිසො අකබ්භං අනුපහතං අත්තාතං පරිහරති, අනවජේථා ච ගොති අනනුවජේථා විඤ්ඤානං, බහුඤ්ඤා පුඤ්ඤා පසවති. කතමෙසු ද්වීසු: මාතරි ච පිතරි ච. ඉමෙසු බො භික්ඛවෙ ද්වීසු සම්මා පටිපජ්ජමානො පණ්ඩිතො බ්බතො අසප්පරිසො අකබ්භං අනුපහතං අත්තාතං පරිහරති, අනවජේථා ච ගොති අනනුවජේථා විඤ්ඤානං, බහුඤ්ඤා පුඤ්ඤා පසවති.

1. සානුවජේථා ච - මජ්ඣ. 2. පසවති - මජ්ඣ.

2 3. 12. 6.

19. මහණෙනි, දහම් දෙකෙකින් සමිකාගත වූ අවසාන වූ අසත්පුරුෂ වූ බාල තෙමේ කතන ලද ගුණ ඇති, නට ගුණ ඇති ආත්මය පරිහරණය කරණේය. සද්දෙස් වූයේ ද නුවණැත්තන්ගේ උපවාදයට යෝග්‍ය වූයේ ද වේ. බොහෝ පථි ද රැස් කරණේය. කවර දෙකෙකින් යත්: නොදූත නොපිවිස නොපාහාදිය යුතු තන්හි ප්‍රසාදය දක්වන්නේ ද, නො දූත නොපිවිස පාහාදිය යුතු තන්හි අප්‍රසාදය දක්වන්නේ ද යන දෙකිනි. මහණෙනි, මේ දහම් දෙකින් සමිකාගත වූ අවසාන වූ අසත්පුරුෂ වූ බාල තෙමේ කතන ලද ගුණ ඇති, නට ගුණ ඇති ආත්මය පරිහරණය කරණේය. සද්දෙස් වූයේ ද නුවණැත්තන්ගේ උපවාදයට යෝග්‍ය වූයේ ද වේ. බොහෝ පථි ද රැස් කරණේ ය යි.

2. 3. 12. 7.

20. මහණෙනි, දහම් දෙකෙකින් සමිකාගත වූ වසාන වූ සත්පුරුෂ වූ පණ්ඩිත තෙමේ නො කතන ලද ගුණ ඇති නොනට ගුණ ඇති ආත්මය පරිහරණය කරණේය. නිදෙස් වූයේ ද නුවණැත්තන් විසින් උපවාද නොකට යුත්තේ ද වේ. බොහෝ පිත් ද රැස් කරයි. කවර දෙකෙකින් යත්: දූත පිවිස නො පාහාදිය යුතු තන්හි අප්‍රසාදය දක්වන්නේ ද, දූත පිවිස පාහාදිය යුතු තන්හි ප්‍රසාදය දක්වන්නේ ද යන දෙකිනි. මහණෙනි, මේ දහම් දෙකින් සමිකාගත වූ වසාන වූ සත්පුරුෂ වූ පණ්ඩිත තෙමේ නො කතන ලද ගුණ ඇති නොනට ගුණ ඇති ආත්මය පරිහරණය කරණේය. නිදෙස් වූයේ ද නුවණැත්තන් විසින් උපවාද නොකට යුත්තේ ද වේ. බොහෝ කුසල් ද රැස් කරණේය යි.

2 3. 12. 8.

21. මහණෙනි, දෙතැනෙකි වරදවා පිළිපදනා වූ අවසාන වූ අසත්පුරුෂ වූ බාල තෙමේ කතන ලද ගුණ ඇති නට ගුණ ඇති ආත්මය පරිහරණය කෙරෙයි, සද්දෙස් වූයේ ද නුවණැත්තන් විසින් ගැරැහිය යුතු වූයේ ද වෙයි. බොහෝ පථි ද රැස් කරණේය. කවර දෙතැනෙක යත්: මවු කෙරෙහි ද පියා කෙරෙහි ද යන දෙතැන්හි ය. මහණෙනි, මේ දෙතැන්හි වරදවා පිළිපදනා වූ අවසාන වූ අසත්පුරුෂ වූ බාල තෙමේ කතන ලද ගුණ ඇති නට ගුණ ඇති ආත්මය පරිහරණය කරණේය. සද්දෙස් වූයේ ද නුවණැත්තන් විසින් උපවාද කටයුත්තේ ද වේ. බොහෝ පථි ද රැස් කරණේය.

2. 3. 12. 9.

22. මහණෙනි, දෙතැනෙක මොනොවට පිළිපදනා වූ වසාන වූ සත්පුරුෂ වූ පණ්ඩිත තෙමේ නොකතන ලද ගුණ ඇති නොනට ගුණ ඇති ආත්මය පරිහරණය කරණේය. නිදෙස් වූයේ ද නුවණැත්තන් විසින් උපවාද නො කට යුත්තේ ද වෙයි. බොහෝ කුසල් ද රැස් කරණේය. කවර දෙතැනෙක යත්: මවු කෙරෙහි ද පියා කෙරෙහි ද යන දෙතැන්හි ය. මහණෙනි, මේ දෙතැන්හි මොනොවට පිළිපදනා වූ වසාන වූ සත්පුරුෂ වූ පණ්ඩිත තෙමේ නො කතන ලද ගුණ ඇති නොනට ගුණ ඇති ආත්මය පරිහරණය කරණේය. නිදෙස් වූයේ ද නුවණැත්තන් විසින් උපවාද නො කටයුත්තේ ද වෙයි. බොහෝ පිත් ද රැස් කරණේ ය යි.

2. 3. 12. 10.

23. දඪිසු භික්ඛවෙ මිච්ඡා පටිපජ්ජමානො බාලො අබ්බතො අසප්පරිසො ඛතං උපහතං අත්තානං පරිහරති, සාවජේඡා ච ගොති සානුවජේඡා විඤ්ඤානං. බහුඤ්ඤා අප්පඤ්ඤාං පසවති. කතමෙසු දඪිසු: තථාගතෙ ච තථාගතසාවකෙ ච. ඉමෙසු බො භික්ඛවෙ දඪිසු මිච්ඡා පටිපජ්ජමානො බාලො අබ්බතො අසප්පරිසො ඛතං උපහතං අත්තානං පරිහරති, සාවජේඡා ච ගොති සානුවජේඡා විඤ්ඤානං, බහුඤ්ඤා අප්පඤ්ඤාං පසවති.

2. 3. 12. 11.

24. දඪිසු භික්ඛවෙ සමමා පටිපජ්ජමානො පණ්ණිකො බ්බතො අසප්පරිසො අකකිතං අනුපහතං අත්තානං පරිහරති, අනවජේඡා ච ගොති, අනවජේඡා විඤ්ඤානං. බහුඤ්ඤා ප්‍රඤ්ඤාං පසවති. කතමෙසු දඪිසු: තථාගතෙ ච තථාගතසාවකෙ ච; ඉමෙසු බො භික්ඛවෙ දඪිසු සමමා පටිපජ්ජමානො පණ්ණිකො බ්බතො අසප්පරිසො අකකිතං අනුපහතං අත්තානං පරිහරති, අනවජේඡා ච ගොති අනවජේඡා විඤ්ඤානං, බහුඤ්ඤා ප්‍රඤ්ඤාං පසවති.

2. 3. 12. 12.

25. දොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා. කතමෙ දො: සචිත්තවොදනඤ්ඤා, න ච කිඤ්ඤි ලොකෙ උපාදිගති. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො ධම්මාති.

2. 3. 12. 13.

26. දොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා. කතමෙ දො: කොධො ච උපතානො ච. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො ධම්මාති.

2. 3. 12. 14.

27. දොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා. කතමෙ දො: කොධචිතයො ච උපකාය-චිතයො ච. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො ධම්මාති.

වග්ගො දවාදසමො.

2. 3. 12. 10.

23. මහණෙනි, දෙතැනෙක වරදවා පිළිපදනා වූ අවසාන වූ අසත්පුරුෂ වූ බාල තෙම කතන ලද ගුණ ඇති තටගුණ ඇති ආත්මය පරිහරණය කර-
ණේය. සදෙස් වූයේ ද නුවණැත්තන් විසින් උපවාද කළ යුත්තේ ද වෙයි.
බොහෝ පථි ද රැස් කරණේය. කවර දෙතැනෙකය යන්: තථාගතයන්
වහන්සේ කෙරෙහි ද තථාගතශ්‍රාවකයා කෙරෙහි ද යන දෙතන්හිය.
මහණෙනි, මේ දෙතන්හි වරදවා පිළිපදනා වූ අවසාන වූ අසත්පුරුෂ වූ
බාල තෙම කතන ලද ගුණ ඇති තට ගුණ ඇති ආත්මය පරිහරණය
කරණේය. සදෙස් වූයේ ද නුවණැත්තන් විසින් උපවාද කටයුත්තේ ද
වෙයි. බොහෝ පථි ද රැස් කරණේ ය යි.

2. 3. 12. 11.

24. මහණෙනි, දෙතැනෙක මනාව පිළිපදනා වූ වසාන වූ සත්පුරුෂ වූ
පණ්ඩිත තෙම තොකතන ලද ගුණ ඇති තොනට ගුණ ඇති ආත්මය
පරිහරණය කරණේය. නිදෙස් වූයේ ද නුවණැත්තන් විසින් උපවාද නො
කටයුත්තේ ද වෙයි. බොහෝ පින් ද රැස් කරණේය. කවර දෙතැනෙකය
යන්: තථාගතයන් වහන්සේ කෙරෙහි ද තථාගතශ්‍රාවකයා කෙරෙහි ද යන
දෙතන්හිය. මහණෙනි, මේ දෙතන්හි මනාව පිළිපදනා වූ වසාන වූ
සත්පුරුෂ වූ පණ්ඩිත තෙම තො කතන ලද ගුණ ඇති තොනට ගුණ ඇති
ආත්මය පරිහරණය කරණේය. නිදෙස් වූයේ ද නුවණැත්තන් විසින්
උපවාද නො කටයුත්තේ ද වෙයි. බොහෝ පින් ද රැස් කරණේ ය යි.

2. 3. 12. 12.

25. මහණෙනි, මේ ධම් දෙකෙහි. කවර දෙකෙක යන්: (අභට්ඨමාපත්ති
සංඛ්‍යාන) සම්චින්නව්‍යවදානය ද ලොවා කිසි එක ද ධම්මක් (තෘෂණා දූෂට්
මානපරාමිසියෙන්) නොගන්නේ ද යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ වනාහි
ධම් දෙකයි.

2. 3. 12. 13.

26. මහණෙනි, මේ ධම් දෙකෙහි. කවර දෙකෙක යන්: ක්‍රෝධය හා
උපතාභය හා යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ වනාහි ධම් දෙකයි.

2. 3. 12. 14.

27. මහණෙනි, මේ ධම් දෙකෙහි. කවර දෙකෙක යන්: ක්‍රෝධචිතය
හා උපතාභචිතය හා යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ වනාහි ධම් දෙකයි.

දෙළොස්වන වග යි.

[13. දූත චග්ගො]

[සාමන්තීයීදානං:]

2. 3. 13. 1.

28. දොමනි භික්ඛවෙ දානානි. කතමානි දො: ආමිසදානාඤ්ච ධම්ම-
දානාඤ්ච. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ දො දානානි. එතදානං භික්ඛවෙ ඉමෙසං
දව්නාං දානානං යදිදං ධම්මදානනි.

2. 3. 13. 2.

29. දොමෙ භික්ඛවෙ යාගා. කතමෙ දො: ආමිසයාගො ව ධම්මයාගො
ව. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ දො යාගා. එතදානං භික්ඛවෙ ඉමෙසං දව්නාං
යාගානං යදිදං ධම්මයාගොනි.

2. 3. 13. 3.

30. දොමෙ භික්ඛවෙ වාගා. කතමෙ දො: ආමිසවාගො ව ධම්මවාගො ව.
ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ දො වාගා. එතදානං භික්ඛවෙ ඉමෙසං දව්නාං වාගානං
යදිදං ධම්මවාගොනි.

2. 3. 13. 4.

31. දොමෙ භික්ඛවෙ පරිච්චාගා. කතමෙ දො: ආමිසපරිච්චාගො ව
ධම්මපරිච්චාගො ව. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ දො පරිච්චාගා. එතදානං භික්ඛවෙ
ඉමෙසං දව්නාං පරිච්චාගානං යදිදං ධම්මපරිච්චාගොනි.

2. 3. 13. 5.

32. දොමෙ භික්ඛවෙ භොගා. කතමෙ දො: ආමිසභොගො ව ධම්ම-
භොගො ව. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ දො භොගා. එතදානං භික්ඛවෙ ඉමෙසං
දව්නාං භොගානං යදිදං ධම්මභොගොනි.

2. 3. 13. 6.

33. දොමෙ භික්ඛවෙ සමෙහාගා. කතමෙ දො: ආමිසසමෙහාගො ව
ධම්මසමෙහාගො ව. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ දො සමෙහාගා. එතදානං භික්ඛවෙ
ඉමෙසං දව්නාං සමෙහාගානං යදිදං ධම්මසමෙහාගොනි.

2. 3. 13. 7.

34. දොමෙ භික්ඛවෙ සංවිහාගා. කතමෙ දො: ආමිසසංවිහාගො ව
ධම්මසංවිහාගො ව. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ දො සංවිහාගා. එතදානං භික්ඛවෙ
ඉමෙසං දව්නාං සංවිහාගානං යදිදං ධම්මසංවිහාගොනි.

2. 3. 13. 8.

35. දොමෙ භික්ඛවෙ සඛගා. කතමෙ දො: ආමිසසඛගො ව ධම්ම-
සඛගො ව. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ දො සඛගා. එතදානං භික්ඛවෙ ඉමෙසං
දව්නාං සඛගානං යදිදං ධම්මසඛගොනි.

[13. දානවර්ගය]

[සංවෘත්තිදානයි:]

2. 3. 13. 1.

28. මහණෙනි, මේ දාන දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: ආමිෂ්ඨදානය හා ධර්මදානය හා යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ වතාහි දාන දෙකය. මහණෙනි, මේ දාන දෙක අනුරෝන් යම් ධර්මදානයක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ ය යි.

2. 3. 13. 2.

29. මහණෙනි, මේ යාගයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යත්: ආමිෂ්ඨයාගය හා ධර්මයාගය හා යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ වතාහි යාග දෙකය. මහණෙනි, මේ යාගයන් දෙදෙනා අනුරෝන් යම් ධර්මයාගයක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ ය යි.

2. 3. 13. 3.

30. මහණෙනි, මේ ත්‍යාග දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: ආමිෂ්ඨත්‍යාගය හා ධර්මත්‍යාගය හා යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ වතාහි ත්‍යාග දෙකය. මහණෙනි, මේ ත්‍යාගයන් දෙදෙනා අනුරෝන් යම් ධර්ම ත්‍යාගයක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ ය යි.

2. 3. 13. 4.

31. මහණෙනි, මේ පරිත්‍යාගයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යත්: ආමිෂ්ඨපරිත්‍යාගය හා ධර්මපරිත්‍යාගය හා යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ වතාහි පරිත්‍යාගයෝ දෙදෙනාය. මහණෙනි, මේ පරිත්‍යාගයන් දෙදෙනා අනුරෝන් යම් ධර්මපරිත්‍යාගයක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ ය යි.

2. 3. 13. 5.

32. මහණෙනි, මේ භෝගයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යත්: ආමිෂ්ඨභෝගය හා ධර්මභෝගය හා යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ වතාහි භෝග දෙක ය. මහණෙනි, මේ භෝගයන් දෙදෙනා අනුරෝන් යම් ධර්මභෝගයක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ ය යි.

2. 3. 13. 6.

33. මහණෙනි, මේ සම්මානගයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යත්: ආමිෂ්ඨසම්මානගය හා ධර්මසම්මානගය හා යන දෙදෙනාය. මහණෙනි, මේ වතාහි සම්මානගයෝ දෙදෙනාය. මහණෙනි, මේ සම්මානගයන් දෙදෙනා අනුරෝන් යම් ධර්මසම්මානගයක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ ය යි.

2. 3. 13. 7.

34. මහණෙනි, මේ සංවිභාගයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යත්: ආමිෂ්ඨසංවිභාගය හා ධර්මසංවිභාගය හා යන දෙදෙනාය. මහණෙනි, මේ වතාහි සංවිභාගයෝ දෙදෙනා වෙත්. මහණෙනි, මේ සංවිභාගයන් දෙදෙනා අනුරෝන් යම් ධර්මසංවිභාගයක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ ය යි.

2. 3. 13. 8.

35. මහණෙනි, මේ සංග්‍රහයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යත්: ආමිෂ්ඨසංග්‍රහය හා ධර්මසංග්‍රහය හා යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ වතාහි සංග්‍රහයෝ දෙදෙනා වෙත්. මහණෙනි, මේ සංග්‍රහයන් දෙදෙනා අනුරෝන් යම් ධර්මසංග්‍රහයක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ ය යි.

2. 3. 13. 9.

36. දොමෙ භික්ඛවෙ අනුග්ගහා. කතමෙ දො: ආමිසානුග්ගහො ව ධම්මානුග්ගහො ව. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො අනුග්ගහා. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමෙසං දඤ්ඤාං අනුග්ගහානං යදිදං ධම්මානුග්ගහොති.

2. 3. 13. 10.

37. දොමා භික්ඛවෙ අනුකම්පා. කතමා දො: ආමිසානුකම්පා ව ධම්මානුකම්පා ව. ඉමා බො භික්ඛවෙ දො අනුකම්පා. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමාසං දඤ්ඤාං අනුකම්පානං යදිදං ධම්මානුකම්පාති.

විමොක්ඛා තෙරසමො.

[14. සන්ථාරවග්ගො]

[සාවකීනිදනං:]

2. 3. 14. 1.

38. දොමෙ භික්ඛවෙ සන්ථාරා. කතමෙ දො: ආමිසසන්ථාරො ව ධම්මසන්ථාරො ව. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො සන්ථාරා. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමෙසං දඤ්ඤාං සන්ථාරානං යදිදං ධම්මසන්ථාරොති.

2. 3. 14. 2.

39. දොමෙ භික්ඛවෙ පටිසන්ථාරා. කතමෙ දො: ආමිසපටිසන්ථාරො ව ධම්මපටිසන්ථාරො ව. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො පටිසන්ථාරා. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමෙසං දඤ්ඤාං පටිසන්ථාරානං යදිදං ධම්මපටිසන්ථාරොති.

2. 3. 14. 3.

40. දොමා භික්ඛවෙ එසනා කතමා දො: ආමිසෙසනා ව ධම්මෙසනා ව ඉමා බො භික්ඛවෙ දො එසනා. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමාසං දඤ්ඤාං එසනානං යදිදං ධම්මෙසනාති.

2. 3. 14. 4.

41. දොමා භික්ඛවෙ පරියෙසනා. කතමා දො: ආමිසපරියෙසනා ව ධම්මපරියෙසනා ව. ඉමා බො භික්ඛවෙ දො පරියෙසනා. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමාසං දඤ්ඤාං පරියෙසනානං යදිදං ධම්මපරියෙසනාති.

2. 3. 14. 5.

42. දොමා භික්ඛවෙ පරියෙට්ඨියො. කතමා දො: ආමිසපරියෙට්ඨි ව ධම්මපරියෙට්ඨි ව. ඉමා බො භික්ඛවෙ දො පරියෙට්ඨියො. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමාසං දඤ්ඤාං පරියෙට්ඨිනං යදිදං ධම්මපරියෙට්ඨිති.

2. 3. 13. 9.

36. මහණෙනි, මේ අනුග්‍රහයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙකු යත්: ආමිෂ් අනුග්‍රහය හා ධම්මි අනුග්‍රහය හා යන දෙදෙනා යි. මහණෙනි, මේ වතාහි අනුග්‍රහයෝ දෙදෙනා ය. මහණෙනි, මේ අනුග්‍රහයන් දෙදෙනා අතුරෙන් යම් ධම්මි අනුග්‍රහයෙක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ යයි.

2. 3. 13. 10.

37. මහණෙනි, මේ අනුකම්පාවෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙකු යත්: ආමිෂ් අනුකම්පාව හා ධම්මි අනුකම්පාව හා යන දෙදෙනා යි. මහණෙනි, මේ වතාහි අනුකම්පාවෝ දෙදෙනා ය. මහණෙනි, මේ අනුකම්පාවන් දෙදෙනා අතුරෙන් යම් ධම්මි අනුකම්පාවෙක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ යයි.

තෙලෙස්වන වගසි.**[14. සන්තාරවග්ගිය]**

[සැවැත්තිදනයි:]

2. 3. 14. 1.

38. මහණෙනි, මේ සන්තාරයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙකු යත්: ආමිෂ් සන්තාරය හා ධම්මි සන්තාරය හා යන දෙදෙනා යි. මහණෙනි, මේ වතාහි සන්තාරයෝ දෙදෙනා ය. මහණෙනි, මේ සන්තාරයන් දෙදෙනා අතුරෙන් යම් ධම්මි සන්තාරයෙක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ යයි.

2. 3. 14. 2.

39. මහණෙනි, මේ පටිසන්තාරයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙකු යත්: ආමිෂ් පටිසන්තාරය හා ධම්මි පටිසන්තාරය හා යන දෙදෙනා යි. මහණෙනි, මේ වතාහි පටිසන්තාරයෝ දෙදෙනා ය. මහණෙනි, මේ පටිසන්තාරයන් දෙදෙනා අතුරෙන් යම් ධම්මි පටිසන්තාරයෙක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ යයි.

2. 3. 14. 3.

40. මහණෙනි, මේ ඵ්සනාවෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙකු යත්: ආමිෂ් ඵ්සනාව හා ධම්මි ඵ්සනාව හා යන දෙදෙනා යි. මහණෙනි, මේ වතාහි ඵ්සනාවෝ දෙදෙනා ය. මහණෙනි, මේ ඵ්සනාවන් දෙදෙනා අතුරෙන් යම් ධම්මි ඵ්සනාවෙක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ යයි.

2. 3. 14. 4.

41. මහණෙනි, මේ පරියේසනාවෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙකු යත්: ආමිෂ් පරියේසනාව හා ධම්මි පරියේසනාව හා යන දෙදෙනා යි. මහණෙනි, මේ වතාහි පරියේසනා දෙක ය. මහණෙනි, මේ පරියේසනාවන් දෙදෙනා අතුරෙන් යම් ධම්මි පරියේසනාවෙක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ යයි.

2. 3. 14. 5.

42. මහණෙනි, මේ (මුද්‍රත්පත්සෙවිම්) පරියෙට්ඨිනු දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙකු යත්: ආමිෂ් පරියෙට්ඨිය හා ධම්මි පරියෙට්ඨිය හා යන දෙක යි. මහණෙනි, මේ වතාහි පරියෙට්ඨිනු දෙදෙනා ය. මහණෙනි, මේ පරියෙට්ඨිනු දෙදෙනා අතුරෙන් යම් ධම්මි පරියෙට්ඨියෙක් වේ ද, මෙය අග්‍ර වේ යයි.

2. 3. 14. 6

43. දොමා භික්ඛවෙ පුජා. කතමා දො: ආමිසපුජා ව ධම්මපුජා ව. ඉමා බො භික්ඛවෙ දො පුජා. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමාසං දව්‍යනං පුජාතං යදිදං ධම්මපුජාති.

2. 3. 14. 7.

44. දොමාති භික්ඛවෙ ආතිපේය්‍යාති. කතමාති දො: ආමිසාතිපේය්‍යාද්ධි ධම්මාතිපේය්‍යාද්ධි. ඉමාති බො භික්ඛවෙ දො ආතිපේය්‍යාති. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමෙසං දව්‍යනං ආතිපේය්‍යාතං යදිදං ධම්මාතිපේය්‍යාතති.

2. 3. 14. 8.

45. දොමා භික්ඛවෙ ඉද්ධියො. කතමා දො: ආමිසිද්ධි ව ධම්මිද්ධි ව. ඉමා බො භික්ඛවෙ දො ඉද්ධියො. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමාසං දව්‍යනං ඉද්ධිතං යදිදං ධම්මිද්ධිති.

2. 3. 14. 9.

46. දොමා භික්ඛවෙ වුද්ධියො. කතමා දො: ආමිසවුද්ධි ව ධම්මවුද්ධි ව. ඉමා බො භික්ඛවෙ දො වුද්ධියො. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමාසං දව්‍යනං වුද්ධිතං යදිදං ධම්මවුද්ධිති.

2. 3. 14. 10.

47. දොමාති භික්ඛවෙ රතතාති. කතමාති දො: ආමිසරතතාද්ධි ධම්මරතතාද්ධි. ඉමාති බො භික්ඛවෙ දො රතතාති. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමෙසං දව්‍යනං රතතාතං යදිදං ධම්මරතතාතති.

2. 3. 14. 11.

48. දොමෙ භික්ඛවෙ සන්තවියා. කතමෙ දො: ආමිසසන්තවියො ව ධම්මසන්තවියො ව. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො සන්තවියා. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමෙසං දව්‍යනං සන්තවියාතං යදිදං ධම්මසන්තවියොති.

2. 3. 14. 12

49. දොමාති භික්ඛවෙ වෙපුලාති. කතමාති දො: ආමිසවෙපුලාද්ධි ධම්මවෙපුලාද්ධි. ඉමාති බො භික්ඛවෙ දො වෙපුලාති. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමෙසං දව්‍යනං වෙපුලාතං යදිදං ධම්මවෙපුලාතති.

වග්ගො චූළුසමො.

2. 3. 14. 6.

43. මහණෙනි, මේ පුජාවෝ දෙදෙනෙහි. කවර දෙදෙනෙක සත්: ආමිසපුජාව හා ධර්මපුජාව හා යන දෙදෙනාය. මහණෙනි, මේ චතාහි පුජාවෝ දෙදෙනාය. මහණෙනි, මේ පුජාවන් දෙදෙනා අනුරන් සම් ධර්මපුජාවෙක් වේ ද මෙය අග්‍රවේ යයි.

2. 3. 14. 7.

44. මහණෙනි, මේ ආගනතුකදානයෝ දෙදෙනෙහි. කවර දෙදෙනෙක සත්: ආමිසයෙන් කරණ ආගනතුකදානය හා ධර්මයෙන් කරණ ආගනතුකදානය හා යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ චතාහි ආගනතුකදාන දෙකය. මහණෙනි, මේ ආගනතුකදානයන් දෙදෙනා අනුරන් සම් ධර්මයෙන් කරණ ආගනතුකදානයෙක් වේ ද මෙය අග්‍රවේ යයි.

2. 3. 14. 8.

45. මහණෙනි, මේ සාද්ධිහු දෙදෙනෙහි. කවර දෙදෙනෙක සත්: ආමිෂ සාද්ධිය හා ධර්ම සාද්ධිය හා යන දෙදෙනාය. මහණෙනි, මේ චතාහි සාද්ධිහු දෙදෙනාය. මහණෙනි, මේ සාද්ධිහු දෙදෙනා අනුරන් සම් ධර්ම සාද්ධියෙක් වේ නම් මෙය අග්‍රවේ යයි.

2. 3. 14. 9.

46. මහණෙනි, මේ වාද්ධිහු දෙදෙනෙහි. කවර දෙදෙනෙක සත්: ආමිෂවාද්ධිය හා ධර්මවාද්ධිය හා යන දෙදෙනාය. මහණෙනි, මේ වාද්ධිහු දෙදෙනා අනුරන් සම් ධර්මවාද්ධියෙක් වේ ද මෙය අග්‍රවේ යයි.

2. 3. 14. 10.

47. මහණෙනි, මේ රතනයෝ දෙදෙනෙහි. කවර දෙදෙනෙක සත්: ආමිෂරතනය හා ධර්මරතනය හා යන දෙදෙනාය. මහණෙනි, මේ චතාහි රතනයෝ දෙදෙනාය. මහණෙනි, මේ රතනයන් දෙදෙනා අනුරන් සම් ධර්මරතනයෙක් වේ ද මෙය අග්‍රවේ යයි.

2. 3. 14. 11.

48. මහණෙනි, මේ සන්තිවයයෝ (රැස්කිරිම්) දෙදෙනෙහි. කවර දෙදෙනෙක සත්: ආමිෂසන්තිවය හා ධර්මසන්තිවය හා යන දෙදෙනාය. මහණෙනි, මේ සන්තිවයයන් දෙදෙනා අනුරන් සම් ධර්මසන්තිවයයෙක් වේ ද මෙය අග්‍රවේ යයි.

2. 3. 14. 12.

49. මහණෙනි, මේ චෛත්‍යයෝ දෙදෙනෙහි. කවර දෙදෙනෙක සත්: ආමිෂචෛත්‍යය හා ධර්මචෛත්‍යය හා යන දෙදෙනාය. මහණෙනි, මේ චතාහි චෛත්‍යයෝ දෙදෙනාය. මහණෙනි, මේ චෛත්‍යයන් දෙදෙනා අනුරන් සම් ධර්මචෛත්‍යයෙක් වේ ද මෙය අග්‍රවේ යයි.

නුදුස්ථන වග සි.

[15. සමාපනතිවගෙහා]

[සාවස්තිදහන]

2. 3. 15. 1.

50. දොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා, කතමෙ දො: සමාපනතිකුසලතා ව සමාපනතිවුට්ඨානකුසලතා ව. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො ධම්මා.¹

2. 3. 15. 2.

51. දොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා, කතමෙ දො: අජ්ජවස්ස, මග්ගවස්ස, ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො ධම්මා.

2. 3. 15. 3.

52. දොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා, කතමෙ දො: බන්ධාරි ව සොරව්වස්ස, ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො ධම්මා.

2. 3. 15. 4.

53. දොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා, කතමෙ දො: සංඛලාසකුට්ඨ පටිසන්ථාරො ව, ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො ධම්මා.

2. 3. 15. 5.

54. දොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා, කතමෙ දො: අප්පිංසා² ව සොචෙය්‍යස්ස, ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො ධම්මා.

2. 3. 15. 6.

55. දොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා, කතමෙ දො: ඉන්ද්‍රියෙසු අග්‍රහනථාරතා ව හොජනෙ අමහනස්සකුතා ව. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො ධම්මා.

2. 3. 15. 7.

56. දොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා, කතමෙ දො: ඉන්ද්‍රියෙසු ග්‍රහනථාරතා ව හොජනෙ මහනස්සකුතා ව. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො ධම්මා.

2. 3. 1. 8.

57. දොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා, කතමෙ දො: පටිසංඛාතබලස්ස භාවනා-බලස්ස, ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො ධම්මා.

2. 3. 15. 9.

58. දොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා, කතමෙ දො: සතිබලස්ස සමාධිබලස්ස, ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො ධම්මා.

1. අභිකා ව - මජ්ඣ. 2. මුට්ඨසංචිතස්ස - මජ්ඣ.

[15. සමාපන්නිවර්ග]

[සංවෘත්තිදායක:]

2. 3. 15. 1.

50. මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනෙක් වෙති. කවර දෙදෙනෙක සත්: සමාපන්නියෙහි දක්ෂ බව හා සමාපන්නියෙන් නැගී සිටීමෙහි දක්ෂ බව හා යන දෙදෙනාය. මහණෙනි, මේ වනාහි ධර්මයෝ දෙදෙනා යි.

2. 3. 15. 2.

51. මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක සත්: සංස්කෘතිය හා මාදුතිය හා යන දෙදෙනාය. මහණෙනි, මේ වනාහි ධර්මයෝ දෙදෙනා යි.

2. 3. 15. 3.

52. මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක සත්: ක්ෂාන්තිය (ඉවසීම) හා සුරතබව හා යන දෙදෙනාය. මහණෙනි, මේ වනාහි ධර්මයෝ දෙදෙනා යි.

2. 3. 15. 4.

53. මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක සත්: සංකල්ප (මොලොක් තෙජුල් ඇති) බව හා පටිසංචාරය (පිළිසදර) හා යන දෙදෙනාය. මහණෙනි, මේ වනාහි ධර්මයෝ දෙදෙනා යි.

2. 3. 15. 5.

54. මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනෙක් වෙති. කවර දෙදෙනෙක සත්: (කරුණා පුළිඟාගය වූ අවිනිංසාව හා (ශීලවශයෙන් පිරිසිදු බව) සුචිතාවය හා යන දෙදෙනාය. මහණෙනි, මේ වනාහි ධර්මයෝ දෙදෙනා යි.

2. 3. 15. 6.

55. මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක සත්: ඉදුරන්හි නො පිසුදොර ඇති බව හා භෝජනයෙහි පමණ නොදන්නා බව හා යන දෙදෙනාය. මහණෙනි, මේ වනාහි ධර්මයෝ දෙදෙනා යි.

2. 3. 15. 7.

56. මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක සත්: ඉදුරන්හි පිසු දොර ඇති බව ද, භෝජනයෙහි පමණ දන්නා බව ද යන දෙදෙනාය. මහණෙනි, මේ වනාහි ධර්මයෝ දෙදෙනා යි.

2. 3. 15. 8.

57. මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනෙක් වෙති. කවර දෙදෙනෙක සත්: ප්‍රත්‍යවේක්ෂාබලය හා භාවනාබලය හා යන දෙදෙනාය. මහණෙනි, මේ වනාහි ධර්මයෝ දෙදෙනා යි.

2. 3. 15. 9.

58. මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක සත්: සමාධිබලය හා සමාධිබලය හා යන දෙදෙනාය, මහණෙනි, මේ වනාහි ධර්මයෝ දෙදෙනා යි.

2. 3. 15. 10.

59. දොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා. කතමෙ දො: සමථො ව විපස්සනා ව.
ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො ධම්මා.

2. 3. 15. 11.

60. දොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා. කතමෙ දො: සීලවිපතති ව දිට්ඨිවිපතති ව.
ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො ධම්මා.

2. 3. 15. 12.

61. දොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා. කතමෙ දො: සීලසම්පදා ව දිට්ඨිසම්පදා ව.
ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො ධම්මා.

2. 3. 15. 13.

62. දොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා. කතමෙ දො: සීලවිසුද්ධි ව දිට්ඨිවිසුද්ධි ව.
ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො ධම්මා.

2. 3. 15. 14.

63. දොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා. කතමෙ දො: දිට්ඨිවිසුද්ධි ව ඤාදිට්ඨිසංඝා ව.
ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො ධම්මා.

2. 3. 15. 15.

64. දොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා. කතමෙ දො: අසනතුට්ඨිනා ව කුසලෙසු
ධම්මෙසු අපච්චානිනා ව පටිපත්තිං. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො ධම්මා.

2. 3. 15. 16.

65. දොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා. කතමෙ දො: මුට්ඨිසඤ්චාදි අසමප-
ජ්ඣාදි. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො ධම්මා.

2. 3. 15. 17.

66. දොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා. කතමෙ දො: සති ව සමපජ්ඣාදි.
ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො ධම්මා.

වග්ගො පණ්ණාසකො.

තනිශො පණ්ණාසකො සමත්තො.

2. 3. 15. 10.

59. මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යත්: ශමථය හා විදග්ගාව හා යන දෙදෙනාය. මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනා යි.

2. 3. 15. 11.

60. මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යත්: ශීලවිපකතිය හා දුෂට්ඨිකතිය හා යන දෙදෙනාය. මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනා යි.

2. 3. 15. 12.

61. මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යත්: ශීලසම්පදාව හා දුෂට්ඨසම්පදාව හා යන දෙදෙනාය. මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනා යි.

2. 3. 15. 13.

62. මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යත්: ශීලවිගුණිය හා දුෂට්ඨිගුණිය හා යන දෙදෙනාය. මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනා යි.

2. 3. 15. 14.

63. මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යත්: දුෂට්ඨිගුණිය හා දුෂට්ඨය වූ පරිදි ප්‍රධන්තියකි කිරීම හා යන දෙදෙනාය. මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනා යි.

2. 3. 15. 15.

64. මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යත්: කුශලධර්මයෙහි අසනකුෂලතාවය හා ප්‍රධන්තියකි යෙහි නො පසුබස්නා බව හා යන දෙදෙනාය. මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනා යි.

2. 3. 15. 16.

65. මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යත්: මූලාසිතිය හා නුනුවණ බව හා යන දෙදෙනාය. මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනා යි.

2. 3. 15. 17.

66. මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යත්: සමාතිය හා සම්ප්‍රජනනය හා යන දෙදෙනාය. මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනා යි.

පසලොස්වන වගසි.

තුන්වන පණණාසකය නිමි.

[16. කොධට්ඨෙයො]

[සාමන්තපට්ඨානං:]

2. 16. 1—5.

දෙවමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා. කතමෙ දෙව: කොධො ව උපනාහො ව -පෙ-
මකෙඛා ව පලාසො ව - ඉස්සා ව මෙච්ඡරියඤ්ච - මායා ව සාදෙය්‍යඤ්ච-අතිරි-
කඤ්ච අනොත්තප්පඤ්ච. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දෙව ධම්මා.

2. 16. 6—10.

දෙවමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා. කතමෙ දෙව: අකෙකාධො ව අනුපනාහො ව
-පෙ- අමකෙඛා ව අපලාසො ව - අතිස්සා ව අමෙච්ඡරියඤ්ච - අමායා ව
අසාදෙය්‍යඤ්ච - තිරි ව ඔත්තප්පඤ්ච. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දෙව ධම්මා.

2. 16. 11—15.

ද්විති භික්ඛවෙ ධම්මෙති සම්මනාගතො දුක්ඛං විහරති. කතමෙති ද්විති:
කොධෙත ව උපනාහෙත ව -පෙ- මකෙඛත ව පලාසෙත ව - ඉස්සාය ව
මෙච්ඡරියෙත ව - මායාය ව සාදෙය්‍යෙත ව - අතිරිකෙත ව - අනොත්ත-
පෙත ව - ඉමෙති බො භික්ඛවෙ ද්විති ධම්මෙති සම්මනාගතො දුක්ඛං
විහරති.

2. 16. 16—20.

ද්විති භික්ඛවෙ ධම්මෙති සම්මනාගතො සුඛං විහරති. කතමෙති ද්විති:
අකෙකාධෙත ව අනුපනාහෙත ව -පෙ- අමකෙඛත ව අපලාසෙත ව -
අතිස්සාය ව අමෙච්ඡරියෙත ව - අමායාය ව අසාදෙය්‍යෙත ව - තිරියා ව
ඔත්තප්පෙත ව - ඉමෙති බො භික්ඛවෙ ද්විති ධම්මෙති සම්මනාගතො සුඛං
විහරති.

2. 16. 21—25

දෙවමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා සෙබ්බස්ස භික්ඛුනො පරිභානාය සංවත්තන්ති.
කතමෙ දෙව: කොධො ව උපනාහො ව -පෙ- මකෙඛා ව පලාසො ව - ඉස්සා ව
මෙච්ඡරියඤ්ච - මායා ව සාදෙය්‍යඤ්ච - අතිරිකඤ්ච අනොත්තප්පඤ්ච - ඉමෙ
බො භික්ඛවෙ දෙව ධම්මා සෙබ්බස්ස භික්ඛුනො පරිභානාය සංවත්තන්ති.

2. 16. 26—30.

දෙවමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා සෙබ්බස්ස භික්ඛුනො අපරිභානාය සංවත්තන්ති.
කතමෙ දෙව: අකෙකාධො ව අනුපනාහො ව -පෙ- අමකෙඛා ව අපලාසො ව -
අතිස්සා ව අමෙච්ඡරියඤ්ච - අමායා ව අසාදෙය්‍යඤ්ච - තිරි ව ඔත්තප්පඤ්ච.
ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දෙව ධම්මා සෙබ්බස්ස භික්ඛුනො අපරිභානාය සංවත්තන්ති.

[16. ක්‍රොධ වග්ග]

[සැවැත්තිදනයි:]

2. 16. 1-5.

මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනෙක් වෙති. කවර දෙදෙනෙක යත්: ක්‍රොධය හා උපතාහය හා යන දෙක ය ... මකඛය හා පලාසය හා දෙක ය. ... ඊෂ්ඨාව හා මාතස්සය හා දෙක ය. ... මායාව හා සාඨෙය්‍ය හා දෙක ය. ... අභිරිකය හා අනොත්තප්‍යය හා දෙක ය. මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනා යි.

2. 16. 6-10.

මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනෙක් වෙති. කවර දෙදෙනෙක යත්: අක්‍රොධය හා අනුපතාහය හා දෙක ය. ... අමකඛය හා අපලාසය හා දෙක ය. ... අනිස්සාව හා අමච්ඡරිය හා දෙක ය. ... අමායාව හා අසාඨෙය්‍ය හා දෙක ය. ... භිරිය හා ඔත්තප්‍යය හා දෙක ය. මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනා යි.

2. 16. 11. 15.

මහණෙනි, ධර්ම දෙකෙකින් සමන්විත වූයේ දුක හේ වෙසෙයි. කවර දෙකෙකින් යත්: ක්‍රොධයෙන් හා උපතාහයෙන් හා දෙකෙනි. ... මකඛයෙන් හා පලාසයෙන් හා දෙකෙනි. ... ඊෂ්ඨයෙන් හා මාතස්සයෙන් හා දෙකෙනි ... මායාවෙන් හා සාඨෙය්‍යයෙන් හා දෙකෙනි. ... අභිරිකයෙන් හා අනොත්තප්‍යයෙන් හා දෙකෙනි. මහණෙනි, මේ දහම් දෙකින් සමන්විත වූයේ දුක හේ වෙසේ යි.

2. 16. 16-20.

මහණෙනි, දහම් දෙකෙකින් සමන්විත වූයේ සුවසේ වෙසෙයි. කවර දෙකෙකින් යත්: අක්‍රොධයෙන් හා අනුපතාහයෙන් හා දෙකෙනි. ... අමකඛයෙන් හා අපලාසයෙන් හා දෙකෙනි. ... අනිස්සයෙන් හා අමායාවෙන් හා දෙකෙනි. ... අමායාවෙන් හා අසාඨෙය්‍යයෙන් හා දෙකෙනි. ... භිරියෙන් හා ඔත්තප්‍යයෙන් හා දෙකෙනි. මහණෙනි, මේ දහම් දෙකින් සමන්විත වූයේ සුවසේ වෙසේ යි.

2. 16. 21-25.

මහණෙනි, ශෛක්‍ෂ භික්ෂුහුගේ පිරිහීම පිණිස මේ ධර්මයෝ දෙදෙනෙක් පවතීන්. කවර දෙදෙනෙක යත්: ක්‍රොධය හා උපතාහය හා දෙක ය. ... මකඛය හා පලාසය හා දෙක ය. ... ඊෂ්ඨාව හා මාතස්සය හා දෙක ය. ... මායාව හා සාඨෙය්‍ය හා දෙක ය. ... අභිරිකය හා අනොත්තප්‍යය හා දෙක ය. මහණෙනි, ශෛක්‍ෂ භික්ෂුහුගේ පිරිහීම පිණිස මේ ධර්මයෝ දෙදෙන පවතීන්.

2. 16. 26-30.

මහණෙනි, ශෛක්‍ෂ භික්ෂුහුගේ නො පිරිහීම පිණිස මේ ධර්මයෝ දෙදෙනෙක් පවතීන්. කවර දෙදෙනෙක යත්: අක්‍රොධය හා අනුපතාහය හා දෙක ය. ... අමකඛය හා අපලාසය හා දෙක ය. ... අනිස්සාව හා අමායාව හා දෙක ය. ... අමායාව හා අසාඨෙය්‍ය හා දෙක ය. ... භිරිය හා ඔත්තප්‍යය හා දෙක ය. මහණෙනි, ශෛක්‍ෂ භික්ෂුහුගේ නො පිරිහීම පිණිස මේ ධර්මයෝ දෙදෙන පවතීන්.

2. 16. 31—35.

ද්විතී භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාභතං නික්ඛින්නො එවං නිරයෙ. කතමෙහි ද්විතී: කොධෙන ව උපතාහෙන ව - මකෙකින ව පලාසෙන ව - ඉස්සාය ව මච්ඡරියෙන ව - මායාය ව සාඨෙය්‍යෙන ව - අභිරිකෙන ව අනොත්තපෙසන ව. ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ ද්විතී ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාභතං නික්ඛින්නො එවං නිරයෙ.

2. 16. 36—40.

ද්විතී භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාභතං නික්ඛින්නො එවං සග්ගෙ. කතමෙහි ද්විතී: අකෙකාධෙන ව අනුපතාගෙන ව - අමකෙකින ව අපලාසෙන ව - අනිස්සාය ව අමච්ඡරියෙන ව - අමායාය ව අසාඨෙය්‍යෙන ව - හිරියා ව ඔත්තපෙසන ව. ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ ද්විතී ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාභතං නික්ඛින්නො එවං සග්ගෙති.

2. 16. 41—45.

ද්විතී භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො ඉධෙකච්චො කායස්ස හෙද පරමරණං අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජති. කතමෙහි ද්විතී: කොධෙන ව උපතාහෙන ව - මකෙකින ව පලාසෙන ව - ඉස්සාය ව මච්ඡරියෙන ව - මායාය ව සාඨෙය්‍යෙන ව - අභිරිකෙන ව අනොත්තපෙසන ව. ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ ද්විතී ධම්මෙහි සමන්තාගතො ඉධෙකච්චො කායස්ස හෙද පරමරණං අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජති.

2. 16. 46—50

ද්විතී භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො ඉධෙකච්චො කායස්ස හෙද පරමරණං සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජති. කතමෙහි ද්විතී: අකෙකාධෙන ව අනුපතාහෙන ව -පෙ- අමකෙකින ව අපලාසෙන ව -පෙ- අනිස්සාය ව අමච්ඡරියෙන ව -පෙ- අමායාය ව අසාඨෙය්‍යෙන ව -පෙ- හිරියා ව ඔත්තපෙසන ව. ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ ද්විතී ධම්මෙහි සමන්තාගතො ඉධෙකච්චො කායස්ස හෙද පරමරණං සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජති.

වග්ගො සොළසමො.

2. 16. 81-85.

මහණෙනි, ධම් දෙකෙකින් සමන්තාගත වූයේ ගෙණවුන් බහා තැබුයේ යම්සේ වේ ද, එසෙයින් නිරයෙහි වේ. කවර දෙකෙකින් යත්: ක්‍රොධයෙන් හා උපතාහයෙන් හා දෙකෙනි. ... මක්ඛයෙන් හා පලාසයෙන් හා දෙකෙනි. ... ඊෂ්ඨායෙන් හා මාත්ස්‍යයෙන් හා දෙකෙනි. ... මායාවෙන් හා සාංඝ්‍යයෙන් හා දෙකෙනි. ... අභිරික්කයෙන් හා අනොත්තපයෙන් හා දෙකෙනි. මහණෙනි, මේ දහම් දෙකින් සමන්තාගත වූයේ ගෙණවුන් බහා තැබුයේ යම්සේ වේ ද, එසෙයින් නිරයෙහි වේ.

2. 16. 86-40.

මහණෙනි, දහම් දෙකෙකින් සමන්තාගත වූයේ ගෙණවුන් බහා තැබුයේ යම්සේ වේ ද, එසෙයින් සංගීයෙහි ය. කවර දෙකෙකින් යත්: අක්‍රොධයෙන් හා අනුපතාහයෙන් හා දෙකෙනි. ... අමක්ඛයෙන් හා අපලාසයෙන් හා දෙකෙනි. ... අභිෂ්ඨායෙන් හා අමාත්ස්‍යයෙන් හා දෙකෙනි. ... අමායාවෙන් හා අසාංඝ්‍යයෙන් හා දෙකෙනි. ... භිරිසෙන් හා ඔත්තපයෙන් හා දෙකෙනි. මහණෙනි, මේ දහම් දෙකින් සමන්තාගත වූයේ ගෙණවුන් බහා තැබුයේ යම්සේ වේ ද එසෙයින් සංගීයෙහි වේ.

2. 16. 41-45.

මහණෙනි, මෙලොව්හි ඇතැමෙක් දහම් දෙකෙකින් සමන්තාගත වූයේ කාබුන් මරණින් මතු අපාය නම් වූ, දුගති නම් වූ, විනිපාත නම් වූ නිරයට (පටිසන්ධි විසින්) පැමිණේ. කවර දෙකෙකින් යත්: ක්‍රොධයෙන් හා උපතාහයෙන් හා දෙකෙනි. ... මක්ඛයෙන් හා පලාසයෙන් හා දෙකෙනි. ... ඊෂ්ඨායෙන් හා මාත්ස්‍යයෙන් හා දෙකෙනි. ... මායාවෙන් හා සාංඝ්‍යයෙන් හා දෙකෙනි. ... අභිරික්කයෙන් හා අනොත්තපයෙන් හා දෙකෙනි. මහණෙනි, මෙලොව්හි ඇතැමෙක් මේ දහම් දෙකින් සමන්තාගත වූයේ කාබුන් මරණින් මතු අපාය නම් වූ, දුගති නම් වූ නිරයට (පටිසන්ධි විසින්) පැමිණේ.

2. 16. 46-50.

මහණෙනි, මෙලොව්හි ඇතැමෙක් දහම් දෙකෙකින් සමන්තාගත වූයේ කාබුන් මරණින් මතු සුභතී නම් වූ සංගීලොකයට (පටිසන්ධි විසින්) පැමිණේ. කවර දෙකෙකින් යත්: අක්‍රොධයෙන් හා අනුපතාහයෙන් හා දෙකෙනි. ... අමක්ඛයෙන් හා අපලාසයෙන් හා දෙකෙනි. ... අභිෂ්ඨායෙන් හා අමාත්ස්‍යයෙන් හා දෙකෙනි. ... අමායාවෙන් හා අසාංඝ්‍යයෙන් හා දෙකෙනි. ... භිරිසෙන් හා ඔත්තපයෙන් හා දෙකෙනි. මහණෙනි, මෙලොව්හි ඇතැමෙක් මේ දහම් දෙකින් සමන්තාගත වූයේ කාබුන් මරණින් මතු සුභතී නම් වූ සංගීලොකයට (පටිසන්ධි විසින්) පැමිණේ.

සොළොස්වන වගසි.

[17. සහනරසමො වගෙහා]

1. අකුසලපෙය්‍යාලං

1—50.

දොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා අකුසලා -පෙ- දොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා කුසලා -පෙ- දොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා ඤාචර්ජා -පෙ- දොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා අනචර්ජා -පෙ- දොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා දුක්ඛද්‍රව්‍යා -පෙ- දොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා සුඛද්‍රව්‍යා -පෙ- දොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා දුක්ඛවිපාකා -පෙ- දොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා සුඛවිපාකා -පෙ- දොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා සංඛ්‍යාපඤ්ඤා -පෙ- දොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා අඛ්‍යාපඤ්ඤා. කතමෙ දොමො අනෙකාධො ව අනුප්‍රාප්තො ව -පෙ- අමනෙකා ව අපලාසො ව -පෙ- අනිසා ව අමච්ඡරියඤ්ච -පෙ- අමායා ව අසායෙය්‍යඤ්ච -පෙ- ගිරි ව ඔත්තප්පඤ්ච. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ දොමො ධම්මා අඛ්‍යාපඤ්ඤාති.

2. චිත්තපෙය්‍යාලං

1—10

දොමෙ භික්ඛවෙ අත්ථවසෙ පටිච්ච නථාගතෙන සාවකානං සික්ඛාපදං පඤ්ඤන්තං. කතමෙ දොමො සම්ඝස්සට්ඨිතාය, සම්ඝථාස්සට්ඨිතාය -පෙ- දුම්භිකුතං පුග්ගලානං නිග්ගහාය, පෙසලානං භික්ඛුනං ථාස්සට්ඨිතාය -පෙ- දිට්ඨධම්මිකානං අපචානං සංවරය, සමපරාසිකානං අපචානං පටිඝාතාය -පෙ- දිට්ඨධම්මිකානං වෙරුනං සංවරය, සමපරාසිකානං වෙරුනං පටිඝාතාය -පෙ- දිට්ඨධම්මිකානං චර්ජානං සංවරය, සමපරාසිකානං චර්ජානං පටිඝාතාය -පෙ- දිට්ඨධම්මිකානං භයානං සංවරය, සමපරාසිකානං භයානං පටිඝාතාය -පෙ- දිට්ඨධම්මිකානං අකුසලානං ධම්මානං සංවරය, සමපරාසිකානං අකුසලානං ධම්මානං පටිඝාතාය -පෙ- ගිහිනං අනුකම්පාය, පාපිච්ඡානං¹ පක්ඛුපචේදය -පෙ- අපසන්නානං පසාදය, පසන්නානං භියෙසාභාතාය -පෙ- සඤ්චම්මට්ඨිතියා විතරංඝුග්ගහාය. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ දොමො අත්ථවසෙ පටිච්ච නථාගතෙන සාවකානං සික්ඛාපදං පඤ්ඤන්තන්ති.

11—300

දොමෙ භික්ඛවෙ අත්ථවසෙ පටිච්ච නථාගතෙන සාවකානං පාතිමොක්ඛං පඤ්ඤන්තං -පෙ- පාතිමොක්ඛද්‍රෝසං පඤ්ඤන්තං -පෙ- පාතිමොක්ඛට්ඨිපනං පඤ්ඤන්තං -පෙ- පචාරණං පඤ්ඤන්තං -පෙ- පචාරණට්ඨිපනං පඤ්ඤන්තං -පෙ- තඤ්ජනිකමමං පඤ්ඤන්තං -පෙ- නිසස්සකමමං පඤ්ඤන්තං -පෙ- පබ්බාජනිකමමං පඤ්ඤන්තං -පෙ- පටිපාරණීයකමමං පඤ්ඤන්තං -පෙ- උකෙඛපනිකමමං පඤ්ඤන්තං -පෙ- පටිපාසදුතං පඤ්ඤන්තං -පෙ- මූලාය -පටිකස්සනං පඤ්ඤන්තං -පෙ- මොනව්‍යාදුතං පඤ්ඤන්තං -පෙ- අබ්භානං පඤ්ඤන්තං -පෙ- ඔසාරණීයං පඤ්ඤන්තං -පෙ- නිස්සාරණීයං පඤ්ඤන්තං -පෙ- උපසම්පද පඤ්ඤන්තං -පෙ- ඤ්ඤතිකමමං පඤ්ඤන්තං -පෙ- ඤ්ඤති-දුතියකමමං පඤ්ඤන්තං -පෙ- ඤ්ඤතිවිභූතකමමං පඤ්ඤන්තං -පෙ- අපපඤ්ඤන්තො පඤ්ඤන්තං -පෙ- පඤ්ඤන්තො අනුප්පඤ්ඤන්තං -පෙ- සම්මුඛාචිතයො පඤ්ඤන්තො -පෙ- සතිචිතයො පඤ්ඤන්තො -පෙ- අමුලන-චිතයො පඤ්ඤන්තො -පෙ- පටිඤ්ඤාතකරණං පඤ්ඤන්තං -පෙ- යෙභ්‍රය්‍ය-සිකා පඤ්ඤන්තං -පෙ- තස්ස පාපියසිකා පඤ්ඤන්තං -පෙ- නිණ්චන්තො පඤ්ඤන්තො.

1. පාපිච්ඡානං භික්ඛුනං -මෙසං. 2 අනුපඤ්ඤන්තං -මෙසං.

කතමේ දේව: සමස්ත ජාතිකයන් -පෙ- සමස්ත ජාතිකයන් -පෙ- දුමවිකුණ
 පුරාණයන් නිගන්වන -පෙ- පෙරුණයන් නිකුණයන් ජාතිකයන් -පෙ-
 දිවයිනවිකුණයන් අසමාන සංවර්ධනයන් -පෙ- සමස්ත ජාතිකයන් අසමාන
 පරිසරයන් -පෙ- දිවයිනවිකුණයන් වෙනස් -පෙ- වර්ණයන් -පෙ- භාෂා
 -පෙ- අසමාන සංවර්ධනයන් -පෙ- සමස්ත ජාතිකයන් අසමාන
 සමාන පරිසරයන් -පෙ- සමාන අසමාන පරිසරයන් -පෙ- පරිසරයන් පසු-
 පරිසරයන් -පෙ- අසමාන පරිසරයන් -පෙ- පරිසරයන් සමාන පරිසරයන්
 -පෙ- සමාන පරිසරයන් -පෙ- විකුණයන්. ඉමේ බොහෝ විකුණවේ දේව
 අසමාන පරිසරයන් නිකුණයන් සමාන පරිසරයන්.

විකුණයන් නිකුණයන්.

විකුණයන් නිකුණයන්.

1-10

රාජ්‍යයන් විකුණවේ අසමාන පරිසරයන් දේව සමාන පරිසරයන්. කතමේ දේව:
 සමාන ව විකුණයන් ව. රාජ්‍යයන් විකුණවේ අසමාන පරිසරයන් ඉමේ දේව සමාන
 පරිසරයන්.

රාජ්‍යයන් විකුණවේ පරිසරයන් -පෙ- පරිසරයන් -පෙ- පරිසරයන් -පෙ-
 බාහිරයන් -පෙ- වර්ණයන් -පෙ- විකුණයන් -පෙ- නිකුණයන් -පෙ- වර්ණයන් -පෙ-
 පරිසරයන්. ඉමේ දේව සමාන පරිසරයන්.

11-70

දේවයන් -පෙ- වර්ණයන් -පෙ- කොටස් -පෙ- උපකරණයන් -පෙ-
 මනුෂ්‍යයන් -පෙ- පරිසරයන් -පෙ- ඉකුණයන් -පෙ- මනුෂ්‍යයන් -පෙ- මානවයන්
 -පෙ- සමාන පරිසරයන් -පෙ- මනුෂ්‍යයන් -පෙ- සමාන පරිසරයන් -පෙ- මනුෂ්‍යයන් -පෙ-
 අසමාන පරිසරයන් -පෙ- මනුෂ්‍යයන්, අසමාන පරිසරයන් -පෙ- පරිසරයන් -පෙ-
 පරිසරයන් -පෙ- පරිසරයන් -පෙ- බාහිරයන් -පෙ- වර්ණයන් -පෙ- විකුණයන් -පෙ-
 නිකුණයන් -පෙ- වර්ණයන් -පෙ- පරිසරයන්. ඉමේ දේව සමාන පරිසරයන්.

විකුණයන් නිකුණයන්.

විකුණයන් නිකුණයන්.

දූෂිතත්වය සමාන.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

කවර දෙකෙක යන්:සම්බන්ධයෙන් සුමුදුගාවය පිණිස හා ... සම්බන්ධාසුතාව පිණිස හා ... දුසිල් පුභුලතව නිගා පිණිස හා ... පෙබල භික්ෂුතව ඵාසුචිතාරය පිණිස හා ... ඉහාතමයෙහි වන ආසුවයන්ගේ සංවරය පිණිස හා...සාමපරාසික ආසුවයන්ගේ වැළුනිම පිණිස හා ...දුෂ්ටධාර්මික වෙරයන්ගේ...වදායන්ගේ... භීතීන්ගේ ... අකුලලධම්මයන්ගේ සංවරය පිණිස හා ... සමපරාසික අකුලල ධම්මයන්ගේ ප්‍රතිසාතය පිණිස හා ... ගිහියතව අනුකම්පා පිණිස හා ... පාපෙව්ජයන්ගේ පක්ෂොපවේජදය පිණිස හා ... අප්‍රසන්නයන්ගේ ප්‍රසාදය පිණිස හා ... ප්‍රසන්නයන්ගේ භූයෝභාවය පිණිස හා ... සද්ධම්මිකත්වය පිණිස හා ... විනයානුග්‍රහය පිණිස හා සි. මහණෙනි, මේ කරුණු දෙක පිණිස තථාගතයන් වහන්සේ විසින් සම්මතව කිණවස්ථාරකය පණවන ලදී.

විනයපෙය්‍යාලය නිමි.

රාගපෙය්‍යාලය

1-10

මහණෙනි, රාගය ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීම පිණිස ධම්මෝ දෙදෙනෙක් වැඩිය යුත්තාහ.

කවර දෙදෙනෙක යන්: සම්ථය හා විදගීතාව හා දෙදෙන ය. මහණෙනි, රාගය ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීම පිණිස මේ ධම්මෝ දෙදෙන වැඩිය යුත්තාහ. මහණෙනි, රාගයාගේ පරිජාතනය පිණිස ... පරික්ෂය පිණිස ... ප්‍රතාණය පිණිස ... ක්ෂය පිණිස ... ව්‍යය පිණිස ... විරුගය පිණිස ... නිරෝධය පිණිස ... ත්‍යාගය පිණිස ... නිසජ්තය පිණිස ... මේ ධම්මෝ දෙදෙන වැඩිය යුත්තාහ.

11-70

මහණෙනි, ද්වේෂයාගේ ... මොහයාගේ...ක්‍රොධයාගේ...උපතාහයාගේ... චෙක්ඛයාගේ ... පලාසයාගේ ... ඊෂ්ඨාවගේ ... මාත්‍රයාගේ ... මායාවගේ ... ගුහාවයාගේ ... සත්වගයාගේ ... සාරවගයාගේ ... මාත්‍රයාගේ ... අති-මාත්‍රයාගේ ... මදයාගේ ... ප්‍රමාදයාගේ ... ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීම පිණිස ... පරිජා-තනය පිණිස ... පරික්ෂය පිණිස ... ප්‍රතාණය පිණිස ... ක්ෂය පිණිස ... ව්‍යය පිණිස ... විරුගය පිණිස ... නිරෝධය පිණිස ... ත්‍යාගය පිණිස ... නිසජ්තය පිණිස ... මේ ධම්මෝ දෙදෙන වැඩිය යුත්තාහ.

රාගපෙය්‍යාලය නිමි.

සතළොස්වන වග්ගය නිමි

දුකනිපානය ස්මාප්තයි.

3. තිකනිපාතො

පඨමො පණ්ණාසකො

[1. බාලවග්ගො]

3. 1. 1. 1.

1. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා ඝාච්ඡජීයං විහරති ජෛත්වංගත අතාඨපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ. තත්ත ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙතයි, භික්ඛුවො හි. හදනෙති තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චස්සොස්සං. භගවා එතදවොච.

යාති කානි වි භික්ඛුවෙ භයාති උපපජ්ජන්ති. සබ්බාති තානි බාලතො උපපජ්ජන්ති, තො පණ්ණිතතො. යෙ කෙච්ච උපද්දවා උපපජ්ජන්ති, සබ්බෙ තෙ බාලතො උපපජ්ජන්ති, තො පණ්ණිතතො. යෙ කෙච්ච උපසග්ගා¹ උපපජ්ජන්ති, සබ්බෙ තෙ බාලතො උපපජ්ජන්ති, තො පණ්ණිතතො.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛුවෙ තළාගාරො වා තිණාගාරො² වා අග්ගිමුකෙකා³ කුටාගාරානිදි දහති උලලිතභාවලිතතාති නිවාතාති පුසිභග්ගලාති⁴ පිතිත-වාතපාතාති.⁵ එවමෙව ඛො භික්ඛුවෙ යාති කානිවි භයාති උපපජ්ජන්ති, සබ්බාති තානි බාලතො උපපජ්ජන්ති, තො පණ්ණිතතො. යෙ කෙච්ච උපද්දවා උපපජ්ජන්ති, සබ්බෙ තෙ බාලතො උපපජ්ජන්ති, තො පණ්ණිතතො. යෙ කෙච්ච උපසග්ගා උපපජ්ජන්ති, සබ්බෙ තෙ බාලතො උපපජ්ජන්ති තො පණ්ණිතතො.

ඉති ඛො භික්ඛුවෙ සප්පට්ඨයො බාලො, අප්පට්ඨයො පණ්ණිතො. සඋපද්දවො බාලො, අනුපද්දවො පණ්ණිතො. සඋපසග්ගො බාලො, අනුපසග්ගො පණ්ණිතො. තජ්ඣ භික්ඛුවෙ පණ්ණිතතො භයං, තජ්ඣ පණ්ණිතතො උපද්දවො, තජ්ඣ පණ්ණිතතො උපසග්ගො.

තසමානිහ භික්ඛුවෙ එවං සික්ඛිතබ්බං: යෙති තිති ධම්මෙහි සමන්තාගතො බාලො වෙදිතබ්බො, තෙ තයො ධම්මෙ අභිනිවජ්ජෙත්වා යෙති තිති ධම්මෙහි සමන්තාගතො පණ්ණිතො වෙදිතබ්බො, තෙ තයො ධම්මෙ සමාදාය වතතිස්සාමානි. එවං හි වො භික්ඛුවෙ සික්ඛිතබ්බන්ති.

1. උපසග්ගා - කප්පි. 2. කුටාගාරා වා තිණාගාරා වා - මජ්ඣ. සං. PTS.

3. අග්ගිමුකෙකා - මජ්ඣ. 4. පුසිභග්ගලාති - කප්පි. පුසිභග්ගලාති - මජ්ඣ. සං.

5. වාතපාතාති - PTS.

3. තිකතිපාතය.

පසිමපණ්ණාසකය

[1. බාලවග්ගීය]

3. 1. 1. 1.

1. මා විසින් මෙසේ අසුන ලදී: එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සමීපයෙහි ජේතවන නම් වූ අනේපිඬු සිවුහුගේ අරමිහි වැඩ වසන සේක. එසමයෙහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණෙනි යි හිසුන් ඇමතු සේක. පිත්තවතුන් වහන්සා යි ඒ හිසුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල සුත්‍රය වදල සේක.

මහණෙනි, යම් කිසි බිය කෙනෙක් උපදිත් නම් එහැම භීතීහු බාලයා කෙරෙන් උපදනාහ. පණ්ඩිතයා කෙරෙන් නුපදනාහ. යම් කිසි උපද්‍රව කෙනෙක් උපදිත් නම් එහැම උපද්‍රවයෝ බාලයා කෙරෙන් උපදනාහ. පණ්ඩිතයා කෙරෙන් නුපදනාහ. යම් කිසි උපසගී කෙනෙක් උපදිත් නම් එහැම උපසගීයෝ බාලයා කෙරෙන් උපදනාහ. පණ්ඩිතයා කෙරෙන් නුපදනාහ.

මහණෙනි, රතනුණින් සුසන් ගෙයක් හෝ තණ කරලින් සුසන් ගෙයක් හෝ ගිනි ඇවිල ගත්තේ, ඇතුළත පිටත සුණුවමින් ගල්වන ලද, වැළැහු සුලං ඇති, පැහැසු කටුප් ඇති, යෙදූ දෑල් කටුප්දොර ඇති කැණි දුන් ගෙය ද යම්සේ දවා ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් කිසි බිය කෙනෙක් උපදිත් නම් එහැම භීතීහු බාලයා කෙරෙන් උපදනාහ. පණ්ඩිතයා කෙරෙන් නුපදනාහ. යම් කිසි උපද්‍රව කෙනෙක් උපදිත් නම් එහැම උපද්‍රවයෝ බාලයා කෙරෙන් උපදනාහ. පණ්ඩිතයා කෙරෙන් නුපදනාහ. යම් කිසි උපසගී කෙනෙක් උපදිත් නම් එහැම උපසගීයෝ බාලයා කෙරෙන් උපදනාහ. පණ්ඩිතයා කෙරෙන් නුපදනාහ.

මහණෙනි, මෙසේ වතාහි බාල තෙමේ ප්‍රතිභය සහිත වේ. පණ්ඩිත තෙමේ ප්‍රතිභය රහිත වේ. බාල තෙමේ උපද්‍රව සහිත වේ. පණ්ඩිත තෙමේ උපද්‍රව රහිත වේ. බාල තෙමේ උපසගී සහිත වේ. පණ්ඩිත තෙමේ උපසගී රහිත වේ. මහණෙනි, පණ්ඩිතයා කෙරෙන් බියෙක් නැත. පණ්ඩිතයා කෙරෙන් උපද්‍රවයෙක් නැත. පණ්ඩිතයා කෙරෙන් උපසගීයෙක් නැත.

මහණෙනි, එහෙයින් යම් ධර්ම තුණෙකින් සමන්විත බාල තෙම දන යුතු නම්, ඒ ධර්ම තුණ තෙරු යම්බඳු ධර්ම තුණෙකින් සමන්විත පණ්ඩිත තෙම දන යුතු නම්, ඒ ධර්ම තුණ සමාදන් කොට ගෙණ පවත්නීභිය යි මෙසේ හික්මිය යුතුය. මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ ම හික්මිය යුතුයි.

3. 1. 1. 2.

2. කම්මලකකණො භික්ඛවෙ බාලො, කම්මලකකණො පණ්ඩිතො, අපදානසොභිතී¹ පඤ්ඤාති.

නීති භික්ඛවෙ ධම්මෙති සමන්තාගතො බාලො වෙදිතබ්බො. කතමෙති නීති: කායදුච්චරිතෙන, වච්ඡුච්චරිතෙන, මනොදුච්චරිතෙන. ඉමෙති බො භික්ඛවෙ නීති ධම්මෙති සමන්තාගතො බාලො වෙදිතබ්බො.

නීති භික්ඛවෙ ධම්මෙති සමන්තාගතො පණ්ඩිතො වෙදිතබ්බො; කතමෙති නීති: කායසුච්චරිතෙන, වච්ඡුච්චරිතෙන, මනොසුච්චරිතෙන. ඉමෙති බො භික්ඛවෙ නීති ධම්මෙති සමන්තාගතො පණ්ඩිතො වෙදිතබ්බො.

තසමානිභ භික්ඛවෙ එවං සිසංඛිතබ්බො; යෙති නීති ධම්මෙති සමන්තාගතො බාලො වෙදිතබ්බො, තෙ තසො ධම්මෙ අභිනිවඤ්ඤා යෙති නීති ධම්මෙති සමන්තාගතො පණ්ඩිතො වෙදිතබ්බො, තෙ තසො ධම්මෙ සමාදාය ව්‍යාපිංසාමාති. එවං හි චො භික්ඛවෙ සිසංඛිතබ්බොති.

3. 1. 1. 3

3. නිණ්මාති භික්ඛවෙ බාලස්ස බාලලකකණාති බාලනිමිත්තාති බාලාපදානාති.² කතමාති නිණ්: ඉධ භික්ඛවෙ බාලො දුච්චිනතිහවිනති ච හොති, දුබ්බාසිතභාසී, දුක්ඛතකම්මකාරී. නො වෙදං³ භික්ඛවෙ බාලො දුච්චිනතිහවිනති ච අහවිස්ස, දුබ්බාසිතභාසී. දුක්ඛතකම්මකාරී. කෙන නං පණ්ඩිතා ජානෙයස්ස බාලො අයං භවං අභිප්පුරිසොති. යසමා ච බො භික්ඛවෙ බාලො දුච්චිනතිහවිනති ච හොති, දුබ්බාසිතභාසී, දුක්ඛතකම්මකාරී. තසමා නං පණ්ඩිතා ජානනති, බාලො අයං භවං අභිප්පුරිසොති. ඉමාති බො භික්ඛවෙ නිණ් බාලස්ස බාලලකකණාති බාලනිමිත්තාති බාලාපදානාති.

නිණ්මාති භික්ඛවෙ පණ්ඩිතස්ස පණ්ඩිතලකකණාති පණ්ඩිතනිමිත්තාති පණ්ඩිතාපදානාති.⁴ කතමාති නිණ්: ඉධ භික්ඛවෙ පණ්ඩිතො සුචිනතිහවිනති ච හොති, සුභාසිතභාසී, සුක්ඛතකම්මකාරී. නො වෙදං³ භික්ඛවෙ පණ්ඩිතො සුචිනතිහවිනති ච අහවිස්ස, සුභාසිතභාසී, සුක්ඛතකම්මකාරී. කෙන නං පණ්ඩිතා ජානෙයස්ස, පණ්ඩිතො අයං භවං අභිප්පුරිසොති. යසමා ච බො භික්ඛවෙ පණ්ඩිතො සුචිනතිහවිනති ච හොති, සුභාසිතභාසී, සුක්ඛතකම්මකාරී. තසමා නං පණ්ඩිතා ජානනති, පණ්ඩිතො අයං භවං අභිප්පුරිසොති. ඉමාති බො භික්ඛවෙ නිණ් පණ්ඩිතස්ස පණ්ඩිතලකකණාති පණ්ඩිතනිමිත්තාති පණ්ඩිතාපදානාති. තසමානිභ -පෙ- එවං හි චො භික්ඛවෙ සිසංඛිතබ්බොති.

1 අපදාන සංඝාතනී පඤ්ඤා-PTS. සං. අපදාන සංඝාතනී-මජ්ඣ. 2 බාලපදානාති - PTS දු චොච්චිතං - සං. සා. 4 පණ්ඩිතපදානාති - PTS.

2 බාලපදානාති - PTS

3. 1. 1. 2.

2. මහණෙනි, බාල තෙමේ කම්ම ලකුණු කොට ඇතිගේ ය. පණ්ඩිත තෙමේ කම්ම ලකුණු කොට ඇතිගේ ය. ප්‍රඥව චරිතාපදානයෙන් හොබනී ය.

මහණෙනි, ධම්ම භූණෙකින් සමන්ධාගත වූ බාලයා දතයුතු ය. කවර භූණෙකින් යත්: කායදුශචරිතයෙන් හා වාග්දුශචරිතයෙන් හා මනෝදුශචරිතයෙන් හා යන භූණෙනි. මහණෙනි, මේ ධම්ම භූණෙන් සමන්ධාගත වූ බාල තෙමේ දතයුතු ය.

මහණෙනි, ධම්ම භූණෙකින් සමන්ධාගත වූ පණ්ඩිත තෙමේ දතයුතුය: කවර භූණෙකින් යත්: කායසුචරිතයෙන් හා වාග්සුචරිතයෙන් හා මනසුචරිතයෙන් හා යන භූණෙනි. මහණෙනි, මේ ධම්ම භූණෙන් සමන්ධාගත වූ පණ්ඩිත තෙමේ දතයුතු ය.

මහණෙනි, එහෙයින් යම් ධම්ම භූණෙකින් සමන්ධාගත බාල තෙමේ දත-යුත්තේ නම්, ඒ තුන් ධම්මයන් තෙරැ යම් ධම්ම භූණෙකින් සමන්ධාගත පණ්ඩිත තෙමේ දතයුත්තේ නම්, ඒ ධම්ම භූණ සමාදන් කොට ගෙන පවත්නම්හි මෙසේ භික්ෂුය යුතුය. මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ ම භික්ෂුය යුතුයි.

3. 1. 1. 3.

3. මහණෙනි, බාලයාගේ බාලාභිඤ්ඤායෝ, බාලනිමිත්තයෝ, බාලචරිතයෝ මොහු තුන්දෙනෙක් වෙත්. කවර තුන්දෙනෙක් යත්: මහණෙනි, මේ ලොවහි බාල තෙමේ (අභිධ්‍යාදි විසින්) නපුරැ සිතිවිලි සිතනුයේ ද වෙයි. නපුරැ බස් බණනුයේ ද වෙයි. නපුරැ කම් කරණුයේ ද වෙයි. මහණෙනි, ඉදින් බාල තෙමේ නපුරැ සිතිවිලි සිතන සුලුත්, නපුරැ බස් බණන සුලුත්, නපුරැ කම් කරණ සුලුත් නොවී නම්, පණ්ඩිතයෝ මේ හවත් බාල ය, අසත්පුරුෂ යයි කවර සැටියෙකින් ඔහු හඳුනාගත හෙත් ද, මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් බාල තෙමේ නපුරැ සිතිවිලි සිතන සුලුත් වේ ද, නපුරැ බස් බණන සුලුත් වේ ද, නපුරැ කම් කරණ සුලුත් වේ ද, පණ්ඩිතයෝ මේ හවත් බාල ය, අසත්පුරුෂ යයි එයින් ඔහු හඳුනන්නාහ. මහණෙනි, මොහු තුන්දෙන බාලයාගේ බාල-ලක්ෂණ වෙති. බාලනිමිත්ත වෙති, බාලාපදාන වෙත්.

මහණෙනි, පණ්ඩිතයාගේ පණ්ඩිතලක්ෂණයෝ පණ්ඩිතනිමිත්තයෝ පණ්ඩිතචරිතයෝ මොහු තුන්දෙනෙක් වෙති. කවර තුන්දෙනෙක් යත්: මහණෙනි, මෙලොවහි පණ්ඩිත තෙමේ මනාසිතිවිලි සිතන සුල්ලේත්, මනාතෙපුල් තෙපලන සුල්ලේත්, මනා කම් කරණ සුල්ලේත් වෙයි. මහණෙනි, පණ්ඩිත තෙමේ ඉදින් මනා සිතිවිලි සිතන සුල්ලේත්, මනා තෙපුල් තෙපලන සුල්ලේත්, මනා කම් කරණ සුල්ලේත් නොවී නම්, කවර සැටියෙකින් පණ්ඩිතයෝ මේ හවත් සත්පුරුෂයෙක පණ්ඩිතයෙකැ යි ඔහු හඳුනා ගත හෙත් ද, මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් පණ්ඩිත තෙමේ මනා සිතිවිලි සිතන සුල්ලේත් වේ ද, මනා තෙපුල් තෙපලන සුල්ලේත් වේ ද, මනා කම් කරණ සුල්ලේත් වේ ද. එහෙයින් පණ්ඩිතයෝ මේ හවත් සත්පුරුෂයෙක, පණ්ඩිත-යෙකැ යි ඔහු හඳුනා ගන්නාහ. මහණෙනි, පණ්ඩිතයාගේ පණ්ඩිත ලක්ෂණයෝ පණ්ඩිත නිමිත්තයෝ පණ්ඩිතාපදානයෝ මොහු තුන්දෙන වෙත් යයි. එහෙයින් ... මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ ම භික්ෂුය යුතුයි.

3. 1. 1. 4.

4. නීති භීතකවෙ ධමමෙති සමන්තාගතො බාලො වෙදිතබ්බො, කතමෙති නීති: අව්වයං අව්වයතො ත පස්සති, අව්වයං අව්වයතො දිඤ්චා යථාධම්මං ත පටිකරොති, පරස්ස බො පන අව්වයං දෙසෙනාස්ස යථාධම්මං ත පති-ගණ්හාති.¹ ඉමෙති බො භීතකවෙ නීති ධමමෙති සමන්තාගතො බාලො වෙදිතබ්බො.

නීති භීතකවෙ ධමමෙති සමන්තාගතො පණ්ඩිතො වෙදිතබ්බො, කතමෙති නීති: අව්වයං අව්වයතො පස්සති, අව්වයං අව්වයතො දිඤ්චා යථාධම්මං පටිකරොති, පරස්ස බො පන අව්වයං දෙසෙනාස්ස යථාධම්මං පතිගණ්හාති.³ ඉමෙති බො භීතකවෙ නීති ධමමෙති සමන්තාගතො පණ්ඩිතො වෙදිතබ්බො. නාස්මානිහ - පෙ - එවං හි වො භීතකවෙ සිකඛිතබ්බන්ති.

3. 1. 1. 5.

5. නීති භීතකවෙ ධමමෙති සමන්තාගතො බාලො වෙදිතබ්බො, කතමෙති නීති: අයොනිසො පඤ්ඤා කතතා හොති, අයොනිසො පඤ්ඤා විස්සජ්ජනා හොති, පරස්ස බො පන යොනිසො පඤ්ඤා විස්සජ්ජනං පරිමණ්ඩලෙති පදබ්‍යඤ්ඤානෙති සිලිට්ඨති උපගතෙති නාබ්‍යුත්තොදිතා හොති. ඉමෙති බො භීතකවෙ නීති ධමමෙති සමන්තාගතො බාලො වෙදිතබ්බො.

නීති භීතකවෙ ධමමෙති සමන්තාගතො පණ්ඩිතො වෙදිතබ්බො, කතමෙති නීති: යොනිසො පඤ්ඤා කතතා හොති, යොනිසො පඤ්ඤා විස්සජ්ජනා හොති, පරස්ස බො පන යොනිසො පඤ්ඤා විස්සජ්ජනං පරිමණ්ඩලෙති පදබ්‍යඤ්ඤානෙති සිලිට්ඨති උපගතෙති අබ්‍යුත්තොදිතා හොති. ඉමෙති බො භීතකවෙ නීති ධමමෙති සමන්තාගතො පණ්ඩිතො වෙදිතබ්බො. නාස්මානිහ - පෙ - එවං හි වො භීතකවෙ සිකඛිතබ්බන්ති.

3. 1. 1. 6.

6. නීති භීතකවෙ ධමමෙති සමන්තාගතො බාලො වෙදිතබ්බො, කතමෙති නීති: අකුසලෙන කායකමෙමන අකුසලෙන වචිකමෙමන අකුසලෙන මනො-කමෙමන. ඉමෙති බො භීතකවෙ නීති ධමමෙති සමන්තාගතො බාලො වෙදිතබ්බො.

නීති භීතකවෙ ධමමෙති සමන්තාගතො පණ්ඩිතො වෙදිතබ්බො, කතමෙති නීති: කුසලෙන කායකමෙමන, කුසලෙන වචිකමෙමන, කුසලෙන මනො-කමෙමන. ඉමෙති බො භීතකවෙ නීති ධමමෙති සමන්තාගතො පණ්ඩිතො වෙදිතබ්බො. නාස්මානිහ - පෙ - එවං හි වො භීතකවෙ සිකඛිතබ්බන්ති.

3. 1. 1. 7.

7. නීති භීතකවෙ ධමමෙති සමන්තාගතො බාලො වෙදිතබ්බො, කතමෙති නීති: සාවජේඤ්ඤා කායකමෙමන, සාවජේඤ්ඤා වචිකමෙමන, සාවජේඤ්ඤා මනොකමෙමන. ඉමෙති බො භීතකවෙ නීති ධමමෙති සමන්තාගතො බාලො වෙදිතබ්බො.

නීති භීතකවෙ ධමමෙති සමන්තාගතො පණ්ඩිතො වෙදිතබ්බො, කතමෙති නීති: අනවජේඤ්ඤා කායකමෙමන, අනවජේඤ්ඤා වචිකමෙමන, අනවජේඤ්ඤා මනොකමෙමන. ඉමෙති බො භීතකවෙ නීති ධමමෙති සමන්තාගතො පණ්ඩිතො වෙදිතබ්බො. නාස්මානිහ - පෙ - එවං හි වො භීතකවෙ සිකඛිතබ්බන්ති.

1 පාපට්ඨගණ්හාති - මජ්ඣ. 2. රට්ඨගණ්හාති - ඤා. 2. පාපට්ඨගණ්හාති - PTS.

3. 1. 1. 4.

4. මහණෙනි, ධම්තුණෙකින් සමකාගත බාල තෙමේ දහසූතු වේ. කවර තුණෙකින් යත්: වරද වරද විසින් නො දක්නේ ද, වරද වරද විසින් දක ඇවැතව නිසි (යථාපරාධ දණ්ඩයෙන්) පිළියම් නොකෙරේ ද, අපරාධය දෙසන මෙරමාගේ යථාධර්මය නො පිළිගනී ද (යන තුණෙනි.) මහණෙනි, මේ ධම්තුණෙන් සමකාගත බාල තෙමේ දහසූත්තේ ය.

මහණෙනි, ධම්තුණෙකින් සමකාගත පණ්ඩිත තෙමේ දහසූතු ය. කවර තුණෙකින් යත්: වරද වරද විසින් දක්නේ ද, වරද වරද විසින් දක දහම් වූ පරිදි පිළියම් කෙරේ ද, අපරාධය දෙසන අන්‍යයාගේ අපරාධය පිළිගනී ද, (යන තුණෙනි.) මහණෙනි, මේ ධම්තුණෙන් සමකාගත පණ්ඩිත තෙමේ දහසූත්තේ ය. එහෙයින් .. මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ ම භික්ෂු යුතුයි.

3. 1. 1. 5.

5. මහණෙනි, ධම්තුණෙකින් සමකාගත බාල තෙමේ දහසූතු ය. කවර තුණෙකින් යත්: නුච්චණින් ප්‍රශ්න කරණු වෙයි. නුච්චණින් ප්‍රශ්න විසඳනු වෙයි. පිරිමඩුලු සිලුටු අභානුගතපදයෙන් මෙරමා විසින් නුච්චණින් විසඳන ලද ප්‍රශ්නය සතුටින් නො පිළිගනු වෙයි. (යන තුණෙනි.) මහණෙනි, මේ ධම්තුණෙන් යුක්ත වූ බාල තෙමේ දහසූතු වේ.

මහණෙනි, ධම්තුණෙකින් සමකාගත වූ පණ්ඩිත තෙමේ දහසූතු වේ. කවර තුණෙකින් යත්: නුච්චණින් ප්‍රශ්න කරණු වෙයි. නුච්චණින් ප්‍රශ්න විසඳනු වෙයි. පිරිමඩුලු සිලුටු අභානුගත පදව්‍යක්ෂ්ණයෙන් මෙරමා විසින් නුච්චණින් විසඳන ලද ප්‍රශ්නය සතුටින් පිළිගනු වෙයි. (යන තුණෙනි.) මහණෙනි, මේ ධම්තුණෙන් සමකාගත වූ පණ්ඩිත තෙමේ දහසූතු වේ. එහෙයින් ... මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ ම භික්ෂු යුතු ය.

3. 1. 1. 6

6. මහණෙනි, ධම්තුණෙකින් සමකාගත වූ බාල තෙමේ දහසූතු වේ. කවර තුණෙකින් යත්: අකුශල වූ කායකම්මයෙන, අකුශල වූ වාක්කම්මයෙන, අකුශල වූ මනාකම්මයෙන. (යන තුණෙනි.) මහණෙනි, මේ ධම්තුණෙන් සමකාගත වූ බාල තෙමේ දහසූතු වේ.

මහණෙනි, ධම්තුණෙකින් සමකාගත වූ පණ්ඩිත තෙමේ දහසූතු වෙයි. කවර තුණෙකින් යත්: කුශල වූ කායකම්මයෙන, කුශල වූ වාක්කම්මයෙන, කුශල වූ මනාකම්මයෙන (යන තුණෙනි.) මහණෙනි, මේ ධම්තුණෙන් සමකාගත වූ පණ්ඩිත තෙමේ දහසූතු වේ. එහෙයින් ... මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ ම භික්ෂු යුතු ය.

3. 1. 1. 7.

7. මහණෙනි, ධම්තුණෙකින් සමකාගත වූ බාල තෙමේ දහසූතු වේ. කවර ධම්තුණෙකින් යත්: වරද සහිත වූ කායකම්මයෙන, වරද සහිත වූ වාක්කම්මයෙන, වරද සහිත වූ මනාකම්මයෙන (යන තුණෙනි.) මහණෙනි, මේ ධම්තුණෙන් සමකාගත වූ බාල තෙමේ දහසූතු වෙයි.

මහණෙනි, ධම්තුණෙකින් සමකාගත වූ පණ්ඩිත තෙමේ දහසූතු වෙයි. කවර තුණෙකින් යත්: නිරවද්‍ය වූ කායකම්මයෙන, නිරවද්‍ය වූ වාක්කම්මයෙන, නිරවද්‍ය වූ මනාකම්මයෙන (යන තුණෙනි.) මහණෙනි, මේ ධම්තුණෙන් සමකාගත වූ පණ්ඩිත තෙමේ දහසූතු වේ. එහෙයින් ... මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ ම භික්ෂු යුතු ය.

3. 1. 1. 8.

8. නීති භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො බාලො වෙදිතබ්බො, කතමෙහි නීති: සබ්බාපරේඛිත කායකමෙතන, සබ්බාපරේඛිත වචිකමෙතන, සබ්බා-පරේඛිත මනොකමෙතන. -පෙ- අබ්බාපරේඛිත කායකමෙතන, අබ්බාපරේඛිත වචිකමෙතන, අබ්බාපරේඛිත මනොකමෙතන. ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ නීති ධම්මෙහි සමන්තාගතො පණ්ඩිතො වෙදිතබ්බො. තසමානිභ භික්ඛවෙ එවං සිකඛිතබ්බො: යෙහි නීති ධම්මෙහි සමන්තාගතො බාලො වෙදිතබ්බො, තෙ තයො ධම්මෙ අභිනිවජ්ජෙත්වා යෙහි නීති ධම්මෙහි සමන්තාගතො පණ්ඩිතො වෙදිතබ්බො, තෙ තයො ධම්මෙ සමාදාය චතතිස්සාමොති. එවං හි වො භික්ඛවෙ සිකඛිතබ්බනති.

3. 1. 1. 9.

9. නීති භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො බාලො අව්‍යන්තො අසප්පරිසො ඛතං උපහතං අත්තානං පරිහරති, සාවජේයා ච හොති සානුවජේයා විඤ්ඤානං, බහුඤ්ඤා අපුඤ්ඤං පසවති. කතමෙහි නීති: කායඤ්චරිතෙන, වචිඤ්චරිතෙන, මනොඤ්චරිතෙන. ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ නීති ධම්මෙහි සමන්තාගතො බාලො අව්‍යන්තො අසප්පරිසො ඛතං උපහතං අත්තානං පරිහරති, සාවජේයා ච හොති, සානුවජේයා විඤ්ඤානං, බහුඤ්ඤා අපුඤ්ඤං පසවති.

නීති භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො පණ්ඩිතො ව්‍යන්තො සප්පරිසො අකකිතං අනුපහතං අත්තානං පරිහරති, අනවජේයා ච හොති, අනනුවජේයා විඤ්ඤානං, බහුඤ්ඤා පුඤ්ඤං පසවති. කතමෙහි නීති: කායඤ්චරිතෙන, වචිඤ්චරිතෙන, මනොඤ්චරිතෙන. ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ නීති ධම්මෙහි සමන්තාගතො පණ්ඩිතො ව්‍යන්තො සප්පරිසො අකකිතං අනුපහතං අත්තානං පරිහරති, අනවජේයා ච හොති, අනනුවජේයා විඤ්ඤානං, බහුඤ්ඤා පුඤ්ඤං පසවති.

3. 1. 1. 10.

10. නීති භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො තයො මලෙ අප්පහාය යථාහතං නිකඛින්නො එවං තීරයෙ. කතමෙහි නීති: දුස්සිලො ච හොති, දුස්සිලාමලඤ්ඤා අප්පහිතං හොති. ඉය්‍යකි ච හොති, ඉය්‍යාමලඤ්ඤා අප්පහිතං හොති. මච්ඡරී ච හොති, මච්ඡරමලඤ්ඤා අප්පහිතං හොති. ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ නීති ධම්මෙහි සමන්තාගතො ඉමෙ තයො මලෙ අප්පහාය යථාහතං නිකඛින්නො එවං තීරයෙ.

නීති භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො තයො මලෙ පහාය යථාහතං නිකඛින්නො එවං සග්ගෙ. කතමෙහි නීති: සීලවා ච හොති, දුස්සිලා-මලඤ්ඤා පහිතං හොති. අනිස්සකි ච හොති, ඉය්‍යාමලඤ්ඤා පහිතං හොති. අමච්ඡරී ච හොති, මච්ඡරමලඤ්ඤා පහිතං හොති. ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ නීති ධම්මෙහි සමන්තාගතො ඉමෙ තයො මලෙ පහාය යථාහතං නිකඛින්නො එවං සග්ගෙහි.

බාලවග්ගො පඨමො.

1. තසප්පද්දනං:- හයං ලක්ඛණෙනිව අව්‍යන්තො අයොගිස්සො,
අභුඤ්ඤා භාවජ්ජං - සබ්බාපරේඛිතො බලංති - මජ්ඣං. ස්‍යා.

3. 1. 1. 8.

8. මහණෙනි, ධම්මානුකූලයින් සමකාලීන වූ බාල තෙමේ දහසූභු වෙයි. කවර අනුකූලයින් යන්: සද්දේ වූ කායකමයෙන, සද්දේ වූ වාක්කමයෙන, සද්දේ වූ මනාකමයෙන (යන අනුකූලයින්.) නිදේස් වූ කායකමයෙන, නිදේස් වූ වාක්කමයෙන, නිදේස් වූ මනාකමයෙන (යන අනුකූලයින්.) මහණෙනි, මේ ධම්මානුකූලයින් සමකාලීන වූ පණ්ඩිත තෙමේ දහසූභු වේ. මහණෙනි, එහෙයින් යම් ධම්මානුකූලයින් සමකාලීන වූ බාල තෙමේ දහ සූත්තේ නම්, ඒ ධම්මානුකූල තෙරු යම් ධම්මානුකූලයින් සමකාලීන වූ පණ්ඩිත තෙමේ දහසූත්තේ නම්, ඒ ධම්මානුකූල සමාදන් කොට ගෙන පවත්නාමය යි මෙසේ හික්මිය යුතුය. මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ ම හික්මිය යුතුයි.

3. 1. 1. 9.

9. මහණෙනි, ධම්මානුකූලයින් සමකාලීන අවසාන අසත්පුරුෂ බාල තෙම කැණු ගුණ ඇති නට ගුණ ඇති ආත්මය පිරිවටයි. වරද සහිත ද වෙයි. නුවණැත්තන් විසින් උපවාද කටයුතු ද වෙයි. බොහෝ පව් ද රැස් කරයි. කවර අනුකූලයින් යන්: කායදුශ්චරිතයෙන, වාග්දුශ්චරිතයෙන, මනෝදුශ්චරිතයෙන (යන අනුකූලයින්.) මහණෙනි, මේ ධම්මානුකූලයින් සමකාලීන වූ අවසාන අසත්පුරුෂ තෙමේ කැණු ගුණ ඇති නටගුණ ඇති ආත්මය පස්වටයි. සද්දේ වූයේ ද නුවණැත්තන් විසින් උපවාද කටයුතු ද වෙයි. බොහෝ පව් ද රැස් කරයි.

මහණෙනි, ධම්මානුකූලයින් සමකාලීන ව්‍යාකූල සත්පුරුෂ වූ පණ්ඩිත තෙම තොකිණි ගුණ ඇති, තොතට ගුණ ඇති ආත්මය පිරිවටයි. නිදේස්වූයේ ද නුවණැත්තන් විසින් උපවාද තොකට සූත්තේ ද වෙයි. බොහෝ (ලොච්ඡි ලොච්ඡුරු) කුසල් ද රැස් කරයි. කවර අනුකූලයින් යන්: කායසුචරිතයෙන, වාක්සුචරිතයෙන, මනස්සුචරිතයෙන (යන අනුකූලයින්.) මහණෙනි, මේ ධම්මානුකූලයින් සමකාලීන ව්‍යාකූල සත්පුරුෂ වූ පණ්ඩිත තෙමේ තොකිණි ගුණ ඇති, තොතට ගුණ ඇති ආත්මය පරිහරණය කෙරෙයි. නිදේස් වූයේ නුවණැත්තන් විසින් තො ම උපවාද කටයුතු ද වෙයි. බොහෝ කුසල් ද රැස් කෙරේ.

3. 1. 1. 10.

10. මහණෙනි, ධම්මානුකූලයින් සමකාලීන වූයේ ත්‍රිවිධ මල කො දහා (හිසින්) ගෙනවුත් බහා තැබුයේ යම්සේ ද, එසේ තීරයෙහි (පිහිටියේ) වේ. කවර අනුකූලයින් යන්: දුශ්ශීල ද වේ. මොහුගේ දොශශීලය මලය ප්‍රතිණ නුදුයේත් වේ. ඊෂ්ඨා ඇත්තේත් වේ මොහුගේ ඊෂ්ඨාමලය ප්‍රතිණ නුදුයේත් වේ. මසුරාදුයේ ද වේ ඔහුගේ මසුරා මල තො ම ප්‍රතිණ වූයේ ද වේ. (යන අනුකූලයින්.) මහණෙනි, මේ ධම්මානුකූලයින් සමකාලීන වූයේ මේ මල ගුණ ප්‍රතිණ කො කොට හිසින් ගෙනවුත් බහා තැබුයේ යම්සේ ද එසේ තීරයෙහි (පිහිටියේ) වේ.

මහණෙනි, ධම්මානුකූලයින් සමකාලීන වූයේ ත්‍රිවිධ මල පහා හිසින් ගෙන වුත් බහා තැබුයේ යම්සේ ද, එසේ ස්වර්ගයෙහි (පිහිටියේ) වේ. කවර අනුකූලයින් යන්: සිල්වත් ද වෙයි. ඔහුගේ දොශශීලය මලය ප්‍රතිණ වූයේත් වෙයි. ඊෂ්ඨා නැත්තේ ද වෙයි. ඔහුගේ ඊෂ්ඨා මලය ප්‍රතිණ වූයේත් වෙයි. තො මසුරා වූයේ ද වෙයි. ඔහුගේ මසුරා මල ප්‍රතිණ වූයේත් වේ. මහණෙනි, මේ ධම්මානුකූලයින් සමකාලීන වූයේ මේ ත්‍රිවිධ මලය ප්‍රතිණ කොට හිසින් ගෙනවුත් බහා තැබුයේ යම්සේ ද එසේ (ස්වර්ගයෙහි) වේ.

පළමුවන බාල වග යි.

[2. රථකාරවගො]

3. 1. 2. 1.

[සාවතීතිදනං:]

11. තීති භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො ඤාතකො භික්ඛු ඛුජ්ජනා-
තිතාය පටිපනො හොති, ඛුජ්ජනාසුඛාය ඛුජ්ජනො ජනස්ස අන්තරාය අභිතාය
දුක්ඛාය දෙවමෙත්තස්සානං. කතමෙහි තීති: අනුලොමිකෙ කායකමෙව
සමාදපෙති, අනුලොමිකෙ වචිකමෙව සමාදපෙති, අනුලොමිකෙසු ධම්මෙසු
සමාදපෙති. ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ තීති ධම්මෙහි සමන්තාගතො ඤාතකො
භික්ඛු ඛුජ්ජනාතිතාය පටිපනො හොති, ඛුජ්ජනාසුඛාය ඛුජ්ජනො ජනස්ස
අන්තරාය අභිතාය දුක්ඛාය දෙවමෙත්තස්සානං. *

තීති භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො ඤාතකො භික්ඛු ඛුජ්ජනාතිතාය
පටිපනො හොති, ඛුජ්ජනාසුඛාය ඛුජ්ජනො ජනස්ස අන්තරාය භිතාය සුඛාය
දෙවමෙත්තස්සානං. කතමෙහි තීති: අනුලොමිකෙ කායකමෙව සමාදපෙති,
අනුලොමිකෙ වචිකමෙව සමාදපෙති, අනුලොමිකෙසු ධම්මෙසු සමාදපෙති.
ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ තීති ධම්මෙහි සමන්තාගතො ඤාතකො භික්ඛු ඛුජ්ජන-
තිතාය පටිපනො හොති, ඛුජ්ජනාසුඛාය ඛුජ්ජනො ජනස්ස අන්තරාය භිතාය
සුඛාය දෙවමෙත්තස්සානන්ති.

3. 1. 2. 2.

12. තිණ්මාති භික්ඛවෙ රඤ්ඤ ඛතතියස්ස මුද්ධාවසින්නස්ස යාවජ්චං
සාරුණීයාති¹ භවන්ති. කතමාති තිණ්: යස්මිං භික්ඛවෙ පදෙසෙ රුජා
ඛතතියො මුද්ධාවසින්නො ජාතො හොති ඉදං භික්ඛවෙ පඨමං රඤ්ඤ
ඛතතියස්ස මුද්ධාවසින්නස්ස යාවජ්චං සාරුණීයං හොති

පුතවපරං භික්ඛවෙ යස්මිං පදෙසෙ රුජා ඛතතියො මුද්ධාවසින්නො²
හොති. ඉදං භික්ඛවෙ දුතියං රඤ්ඤ ඛතතියස්ස මුද්ධාවසින්නස්ස² යාවජ්චං
සාරුණීයං හොති.

පුතවපරං භික්ඛවෙ යස්මිං පදෙසෙ රුජා ඛතතියො මුද්ධාවසින්නො
සංඛාතං අභිවිජ්ජනිකා විජ්ජනසංඛාතො තමෙව සංඛාතසිසං අජ්ඣාචස්සති.
ඉදං භික්ඛවෙ තතියං රඤ්ඤ ඛතතියස්ස මුද්ධාවසින්නස්ස² යාවජ්චං
සාරුණීයං¹ හොති. ඉමාති බො භික්ඛවෙ තිණ් රඤ්ඤ ඛතතියස්ස
මුද්ධාවසින්නස්ස යාවජ්චං සාරුණීයාති භවන්ති.

ඵවමෙව බො භික්ඛවෙ තිණ්මාති භික්ඛස්ස යාවජ්චං සාරුණීයාති භවන්ති.
කතමාති තිණ්: යස්මිං භික්ඛවෙ පදෙසෙ භික්ඛු කෙසමස්සුං ඔහාරෙභා
කාසායාති වජාති අවජාදෙභා අගාරස්සා අනගාරිං පබ්බජ්ජො හොති.
ඉදං භික්ඛවෙ පඨමං භික්ඛස්ස යාවජ්චං සාරුණීයං¹ හොති.

1 සාරුණීයාති - සසා. ධං. PTS. සාරුණීයාති - මජ්ඣං. 2. මුද්ධාවසින්නො - සසා.

[2. රථකාරවතිය]

[සැවැන්තිදුගසි:]

3. 1. 2. 1.

11. මහණෙනි, කරුණු තුනේනින් සමකාගත ප්‍රකට මහණ බොහෝ දෙනාට අහිත පිණිස බොහෝ දෙනාට තොසුව පිණිස බොහෝ දෙනාට අනභී පිණිස, දෙවිමිනිස්තට අහිත පිණිස, දුක් පිණිස පිළිපත්තේ වෙයි. කවර තුනේනික යන්: (ශාසනයට) අනුලෝමි නුඬු කායකමයෙහි සමාදන් කරවයි. අනුලෝමි නුඬු වාක්කමයෙහි සමාදන් කරවයි. අනුලෝමි නුඬු ධර්මයෙහි සමාදන් කරවයි. මහණෙනි, මේ ධර්ම තුනෙන් සමකාගත ප්‍රකට මහණ තෙමේ බොහෝ දෙනාට අහිත පිණිස බොහෝ දෙනාට තොසුව පිණිස බොහෝ දෙනාට අනභී පිණිස දෙවිමිනිස්තට අහිත පිණිස දුක් පිණිස පිළිපත්තේ ය.

මහණෙනි, ධර්ම තුනේනින් සමකාගත ප්‍රසිද්ධ මහණ බොහෝ දෙනාට හිත පිණිස, බොහෝ දෙනාට සුව පිණිස, බොහෝ දෙනාට වැඩ පිණිස, දෙවිමිනිස්තට හිත පිණිස, සුව පිණිස පිළිපත්තේ ය. කවර තුනේනික යන්: (සස්තවට) අනුලෝමි වූ කායකමයෙහි සමාදන් කරවයි. අනුලෝමි වූ වාක්කමයෙහි සමාදන් කරවයි, අනුලෝමි වූ ධර්මයෙහි සමාදන් කරවයි, මහණෙනි, මේ ධර්ම තුනෙන් සමකාගත ප්‍රකට මහණ බොහෝ දෙනාට හිත පිණිස, බොහෝ දෙනාට සුව පිණිස, බොහෝ දෙනාට වැඩ පිණිස, දෙවිමිනිස්තට හිත පිණිස, සුව පිණිස පිළිපත්තේ ය.

3. 1. 2. 2.

12 මහණෙනි, මේ කරුණු තුනේක මුද්දනෙහි බිසෙස් කළ කැන් රජහු විසින් දිවිහිම කොට සිති කරුණුවට නිසි වේ. කවර තුනේක යන්: මහණෙනි, යම් පෙදෙසෙකහි මුද්දනෙහි බිසෙස් කළ කැන් රජ උපන්නේ වේ ද, මහණෙනි, මෙය මුද්දනෙහි බිසෙස් කළ කැන් රජහු විසින් දිවිහිම කොට සිති කටයුතු පළමු වන කරුණ වේ.

තවද මහණෙනි, යම් පෙදෙසෙක දී මුද්දනෙහි බිසෙස් කළ කැන් රජ බිසෙස් කෙළේ වේ ද, මහණෙනි, මෙය මුද්දනෙහි බිසෙස් කළ කැන් රජහු විසින් දිවිහිම කොට සිති කටයුතු දෙවෙනි කරුණ වේ.

තවද මහණෙනි, යම් පෙදෙසෙකහි දී මුද්දනෙහි බිසෙස් කළ කැන් රජ සඛ්‍යාමය දිනා, දිනු සඛ්‍යාම ඇත්තේ, එම සඛ්‍යාම ස්ථානය (කදවැර) අභිභවා වෙසේ ද, මහණෙනි, මේ මුද්දනෙහි බිසෙස් කළ කැන් රජහු විසින් දිවි හිමියෙන් සිති කටයුතු තෙවෙනි කරුණ වේ. මහණෙනි, මේ මුද්දනෙහි බිසෙස් කළ කැන් රජහු විසින් දිවිහිමියෙන් සිති කරුණුවට නිසි කරුණු තුන ය.

මහණෙනි, ඒ සෙයින් ම මහණහු විසින් (දිවිහිම) කොට සිති කරුණුවට නිසි මේ කරුණු තුනේක වේ. කවර කරුණු තුනේක යන්: මහණෙනි, යම් පෙදෙසක දී මහණ තෙමේ කෙහෙරවුළු බා කසාවත් හැඳ පෙරව ගිහිගෙන් නික්ම සසුන් වන්නේ වේ ද, මහණෙනි, මෙය දිවිහිමියෙන් මහණහු විසින් සිතිකටයුතු පළමු වන කරුණ ය.

පුතචපරං භික්ඛවෙ යස්මිං පදෙසෙ භික්ඛු ඉදං දුක්ඛනති යථාභූතං පජානාති, අයං දුක්ඛසමුදයොති යථාභූතං පජානාති, අයං දුක්ඛනිරෝධොති යථාභූතං පජානාති, අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනි පටිපදාති යථාභූතං පජානාති. ඉදං භික්ඛවෙ දුතියං භික්ඛුස්ස යාවජ්චං සාරාණීයං ගොති.

පුතචපරං භික්ඛවෙ යස්මිං පදෙසෙ භික්ඛු ආසවානං ඛයා අනාසවං වෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාපිමුත්තිං දිට්ඨොව ධම්මෙව සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරති. ඉදං භික්ඛවෙ තතියං භික්ඛුස්ස යාවජ්චං සාරාණීයං ගොති. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ තීණී භික්ඛුස්ස යාවජ්චං සාරාණීයානි භවන්ති.

3. 1. 2. 3.

13. නයොමෙ භික්ඛවෙ පුග්ගලො සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. කතමෙ තයො: නිරුසො ආසංසො විගතාසො.

කතමො ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො නිරුසො: ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො නීවෙ කුලෙ පට්ඨාජානො ගොති, වණ්ඩාලකුලෙ වා තෙසාදකුලෙ වා වෙණකුලෙ වා රථකාරකුලෙ වා පුක්කුසකුලෙ වා, දලීඳ්දෙ අප්පනනාපාන-භොජනෙ කසිරවුතතිකෙ යත්ත කසිරෙන සාසවජාදෙ ලබ්භාති. සො ච ගොති, දුබ්බණ්ණො දුගුසිකො ඔකොට්ඨකො බට්ඨාබ්ගධො¹ කාණො වා කුණී වා බඤ්ඤා වා පකඛගතො වා, න ලාභී අන්තරාස පානස්ස වත්තස්ස යානස්ස මාලාගකිව්ලෙපනස්ස සෙය්‍යාවසථපදීපෙය්‍යස්ස. සො සුණාති, ඉත්තනාමො නිර බතතියො බතතියෙහි බතතියාභිසෙකෙන අභිසිත්තොති. තස්ස න එවං ගොති: කුදස්සු නාම මම්මපි² බතතියා බතතියාභිසෙකෙන අභිසිඤ්ඤාසුන්තිති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ පුග්ගලො නිරුසො.

කතමො ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො ආසංසො. ඉධ භික්ඛවෙ රඤ්ඤා බතති-යස්ස මුඛාවසිත්තස්ස ජෙට්ඨො පුත්තො ගොති, ආභිසෙකො අතභිසිත්තො මචලප්පත්තො. සො සුණාති, ඉත්තනාමො නිර බතතියො බතතියෙහි බතති-යාභිසෙකෙන අභිසිත්තොති. තස්ස එවං ගොති: කුදස්සු නාම මම්මපි බතතියා බතතියාභිසෙකෙන අභිසිඤ්ඤාසුන්තිති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ පුග්ගලො ආසංසො.

කතමො ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො විගතාසො: ඉධ භික්ඛවෙ රාජා ගොති, බතතියො මුඛාවසිත්තො. සො සුණාති: ඉත්තනාමො නිර බතතියො බතති-යෙහි බතතියාභිසෙකෙන අභිසිත්තොති. තස්ස න එවං ගොති: කුදස්සු³ නාම මම්මපි² බතතියා බතතියාභිසෙකෙන අභිසිඤ්ඤාසුන්තිති. තං කිස්ස ගෙභු: යා හිස්ස භික්ඛවෙ පුබ්බෙ අතභිසිත්තස්ස ආභිසෙකාසා සාස්ස පටිපසස්සධා. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ පුග්ගලො විගතාසො. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ තයො පුග්ගලො සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං.

1. බන්ධාබ්ගධො - ය්‍යා ඥා. PTS. 2. මම්මපි - මජ්ඣ. 3. කුදස්සු නාම - මජ්ඣ.

තවද මහණෙනි, මහණ යම් පෙදෙසෙකිනි දී ආශ්‍රිතයෙන් ආශ්‍රිත වූ ඵලසමාධිය ද ඵලප්‍රඥාව ද දිවුදම්යෙහි තෙමේ ම විශිෂ්ටඥානෙයන් දූත පසක් කොට ඵය ලාබලෙණ වාසය කරයි ද මහණෙනි, මෙය මහණහු විසින් දිවිහිමියෙන් මෙතෙහි කටයුතු තෙවෙනි කරුණ ය. මහණෙනි, මේ මහණහු විසින් දිවිහිමියෙන් මෙතෙහි කටයුතු කරුණ තුනයි.

3. 1. 2. 3.

මහනෙති, විගනය පුදාල තෙමේ කවරේය යත්: මහනෙති, මේ ලොවිනි ශිෂ්ටාචාරය වූ ක්‍රියා රජෙක් වේ. හේ මෙතම “ක්‍රියා තෙමේ ක්‍රියායත් විසින් ක්‍රියානිෂ්ටකයෙන් අභිෂික්තය”යි අසා, ඔහුට “කවර නම් දිනෙක ක්‍රියායෝ මාත් ක්‍රියානිෂ්ටකයෙන් බිහෙස් කරන්නාහු ද?”යි මෙසේ පිතෙක් නො වෙයි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහනෙති, අභිෂික්ත වූ ඔහුට පෙර යම් අභිෂ්ටකයෙක් වී ද, ඔහුගේ ඒ ආශාව සංඝිදිත. මහනෙති, මේ පුදාල තෙමේ විගනයයි කියනු ලැබේ. මහනෙති, මේ පුදාලයෝ තිදෙන ලොවිනි විද්‍යා වෙති.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

එවමෙව බො භික්ඛවෙ තයො පුග්ගලා සනෙතා සංවිජ්ජානා භික්ඛුසු. කතමෙ තයො: නිරුසො ආසංසො චිග්භාසො.

කතමො ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො නිරුසො. ඉධ භික්ඛවෙ එකඳෙවා පුග්ගලො දුස්සීලො හොති, පාපධම්මො අසුචි සංකය්‍යරසවාචාරො පච්චන්තකාමමනෙතා අය්‍යමණො සමුත්තපටිඤ්ඤා අබ්භවමාරි බ්භවමාරිපටිඤ්ඤා අනෙතාපුති අවස්සුතො කසලිබ්බජාතො. සො සුණාති: ඉත්තනාමො කිර භික්ඛු ආසවානං බයා අනාසවං වෙතොවිමුතතිං පඤ්ඤාචිමුතතිං දිට්ඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකඛා උපසම්පජ්ජ විහරතිති. තස්ස න එවං හොති: කුදස්සු² තාම අගමපි ආසවානං බයා අනාසවං වෙතොවිමුතතිං පඤ්ඤාචිමුතතිං දිට්ඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකඛා උපසම්පජ්ජ විහරිය්‍යාමිති. අයං ථූවචති භික්ඛවෙ පුග්ගලො නිරුසො.

කතමො ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො ආසංසො: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සීලවා හොති, කල්‍යාණධම්මො. සො සුණාති: ඉත්තනාමො කිර භික්ඛු ආසවානං බයා අනාසවං වෙතොවිමුතතිං පඤ්ඤාචිමුතතිං දිට්ඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකඛා උපසම්පජ්ජ විහරතිති. තස්ස එවං හොති: කුදස්සු² තාම අගමපි ආසවානං බයා අනාසවං වෙතොවිමුතතිං පඤ්ඤාචිමුතතිං දිට්ඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකඛා උපසම්පජ්ජ විහරිය්‍යාමිති. අයං ථූවචති භික්ඛවෙ පුග්ගලො ආසංසො.

කතමො ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො විගතාසො: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු අරහං හොති ඛිණ්ණසම්මො. සො සුණාති: ඉත්තනාමො කිර භික්ඛු ආසවානං බයා අනාසවං වෙතොවිමුතතිං පඤ්ඤාචිමුතතිං දිට්ඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකඛා උපසම්පජ්ජ විහරතිති. තස්ස න එවං හොති: කුදස්සු² තාම අගමපි ආසවානං බයා - පෙ - සච්ඡිකඛා උපසම්පජ්ජ විහරිය්‍යාමිති. තං කිය්‍ය හෙතු: යා භික්ඛ භික්ඛවෙ පුබ්බෙ අවිමුඛතස්ස විමුඛතාසා, සාය්‍ය⁴ පටිප්පස්සදධා. අයං ථූවචති භික්ඛවෙ පුග්ගලො විගතාසො. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ තයො පුග්ගලා සනෙතා සංවිජ්ජානා භික්ඛුසුති.

3. 1. 2. 4.

14. යොපි සො භික්ඛවෙ රුජා වක්කවතති ධම්මිකො ධම්මරාජා. සොපි⁵ න අරාජකං වක්කං චන්තෙතිති. එවං ථූතො අඤ්ඤතරො භික්ඛු භගවත්තං එතදවොච: කො පන භන්තෙ රඤ්ඤා වක්කවතතිය්‍ය ධම්මිකස්ස ධම්ම - රඤ්ඤා රාජාති? ධම්මො භික්ඛුති, භගවා අවොච. ඉධ භික්ඛු රුජා වක්ක - වහරී ධම්මිකො ධම්මරාජා ධම්මංයෙව නිය්‍යාය ධම්මං සකකරොනෙතා ධම්මං ගරුකරොනෙතා ධම්මං අපවායමානො ධම්මද්ධිජො ධම්මකෙතු ධම්මාධි - පකෙය්‍යො ධම්මිකං රකිතවරණගුතතිං සංවිද්ධති අනෙතා ජනස්මි.

1 අච්චරපනෙතා - මුජ්ජ. 2 කුදස්සු නාම - මුජ්ජ. 3 මෙපි - මුජ්ජ.

4 යා - මුජ්ජ. 5 යොපි නාම - සහ, P.T.S

මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම මේ පුද්ගලයෝ තුන්දෙනෙක් හිඤ්ඤාත් අතර විද්‍යමාන වෙති. කවර තුන්දෙනෙකු යත්: තිරුශය, ආශංසය, විගතාශය යි. මහණෙනි, තිරුශපුද්ගල හෙමේ කවරේය යත්: මහණෙනි, මෙයස්තෙහි ඇතැම් පුද්ගලයෙක් ලාභික ස්වභාව ඇත්තේ අපිරිසිදු වූ කායකම්මාදිය ඇත්තේ, සංඝයෙන් සිහිකටස්සු හැසිරීම් ඇත්තේ, පිළිසන් කම් ඇත්තේ ශ්‍රමණ ප්‍රතිරූපක වූ “ශ්‍රමණයෙමි” යි ප්‍රතිඥා කරන්නේ බ්‍රහ්මචාරී ප්‍රතිරූපක වූ “බමසාරිමි” යි පිළිගත කරන්නේ ඇතුළු වූ දුගඳ ඇතියේ රුශාදියෙන් තෙත් වූයේ හටගත් කෙලෙස් කසල ඇත්තේ දුශ්සීල වෙයි. හෙතෙමේ “මේතම් හිඤ්ඤා හෙම ආසුචයන් ස්‍රය කිරීමෙන් ආසුචරහිත වූ ඵලසමාධිය හා ඵලප්‍රඥා හා දිට්‍ඨිමිති හෙමේ ම විශිෂ්ටඥානයෙන් දැන පසක් කොට ලැබගෙන වෙසේ ලැයි අසා ද, ඔහුට මෙබඳු සිතෙක් නො වෙයි. “කවර තම් දිනෙක මමත් ආසුචයන්ගේ ස්‍රයයෙන් ආසුචරහිත වූ ඵලසමාධිය හා ඵලප්‍රඥා හා ඉහාතමයෙහි ම හෙමේ විශිෂ්ටඥානයෙන් දැන පසක් කොට ලැබ වසන්නෙමි ඥෙ!” යි මෙබඳු සිතෙක් නො වේ. මහණෙනි, මේ හෙමේ තිරුශ පුද්ගල යා යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, ආශංස පුද්ගල හෙමේ කවරේය යත්: මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණෙක් සිල් ඇත්තේ, කල්‍යාණදහම් ඇත්තේ වේ. “මේ තම් හිඤ්ඤා හෙම ආසුචයන්ගේ ස්‍රය කිරීමෙන් ආසුචරහිත වූ ඵලසමාධිය හා ඵලප්‍රඥා හා ඉහාතමයෙහි ම හෙමේ විශිෂ්ටඥානයෙන් දැන පසක් කොට සපයාගෙන වෙසේ ලැයි හෙතෙම අසා ද, ඔහුට “කවර තම් දිනෙක මමත් ආසුචයන්ගේ ස්‍රයයෙන් අනාශ්‍රව වූ ඵලසමාධියත් ඵලප්‍රඥාවත් මේ අත්බවිහි ම හෙමේ විශිෂ්ටඥානයෙන් දැන පසක් කොට ලැබ වසන්නෙමි ඥෙ!” යි මෙබඳු සිතෙක් වේ. මහණෙනි, මෙතෙමේ ආශංස පුද්ගල යා යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, විගතාශ පුද්ගල හෙමේ කවරේය යත්: මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණෙක් අතීත් වූයේ ස්‍රය කල ආශ්‍රව ඇත්තේ වේ ද, “මේතම් හිඤ්ඤා හෙම ආසුචයන්ගේ ස්‍රයයෙන් ආසුචරහිත වූ ඵලසමාධිය හා ඵලප්‍රඥා හා ඉහාතමයෙහි ම හෙමේ විශිෂ්ට ඥානයෙන් දැන පසක් කොට සපයා වෙසේ ලැයි අසා ද, ඔහුට “කවර තම් දිනෙක මමත් ආසුචයන්ගේ ස්‍රයයෙන් ... පසක් කොට ඊට පැමිණ වෙසෙමි ඥෙ!” යි (මෙබඳු) සිතෙක් නො වෙයි. ඒ කවරහෙයින් යත්: මහණෙනි, පෙර ම කෙලෙසුන්ගෙන් නොමිදුනා වූ ඔහුගේ යම් විමුක්තියෙහි ආශායෙක් වී ද ඒ ආශා නොමේ ඔහුට සංග්‍රහ. මහණෙනි, මේ විගතාශපුද්ගලයා යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ තිදෙන හිඤ්ඤාත් අතරෙහි විද්‍යමාන වෙත්.

3. 1. 2. 4.

14. මහණෙනි, යම් ඒ දහැම වූ ධර්මාර්ථන් වූ සක්විතිරජෙක් වේ ද, හෙ ද රජතුමාගේ තොර වූ අණසක නො පවත්වයි. මෙසේ වදාළ කල්හි එක්තර මහණෙක් “භාග්‍යවතුන් වහන්සේට වහන්ස, දහැම වූ ධර්මාර්ථන් වූ සක්විති රජතුමාට කවර තම් රජෙක් වේ ද” යි මෙය කීය. මහණ, ධර්මය වෙයා යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක. මහණ, මෙලොවහි දහැම වූ ධර්මාර්ථන් වූ සක්විතිරජ හෙමේ ධර්මය ම ආශ්‍රය කොට ධර්මයට සහකාර කරමින් ධර්මයට ගරු කරමින් ධර්මය පුද්ගලත් ධර්මය ධර්ම කොට ඇත්තේ ධර්මය කෙසේ කොට ඇත්තේ ධර්මධර්මය ඇත්තේ ධාර්මික වූ රකවල් ඇතුළත් ජනයා කෙරෙහි යොදයි.

පුත ව පරං භික්ඛු රාජා වක්ඛවන්ති ධම්මකො ධම්මරාජා ධම්මංයෙව නිසායා ධම්මං සක්කරොනො ධම්මං ගරුකරොනො ධම්මං අපවායමානො ධම්මඥථෙ ධම්මකෙතු ධම්මාධිපතෙය්සා ධම්මිකං රක්ඛාවරණගුන්තිං සංවිදහති ඛන්තියෙසු අනුයුතොසු¹ බලකායසම්මි බ්‍රාහ්මණගහපතිකෙසු, තෙගමජාතපදෙසු, සමණබ්‍රාහ්මණෙසු, මිගපක්ඛිසු. ස ඛො සො භික්ඛු රාජා වක්ඛවන්ති ධම්මකො ධම්මරාජා ධම්මඤ්ඤථ නිසායා ධම්මං සක්කරොනො ධම්මං ගරුකරොනො ධම්මං අපවායමානො ධම්මඥථෙ ධම්මකෙතු ධම්මාධි-පතෙය්සා ධම්මිකං රක්ඛාවරණගුන්තිං සංවිදහිත්වා අනොත්තමසම්මං, ධම්මිකං රක්ඛාවරණගුන්තිං සංවිදහිත්වා ඛන්තියෙසු අනුයුතොසු බලකායසම්මි බ්‍රාහ්මණ-ගහපතිකෙසු තෙගමජාතපදෙසු සමණබ්‍රාහ්මණෙසු මිගපක්ඛිසු ධම්මෙනෙව වක්ඛං වතොති. තං භොති වක්ඛං අප්පතිවන්තියං කොතචි මනුස්ස-භූතොත පච්චත්තිකොත පාණිතං.

එවමෙව ඛො භික්ඛු තථාගතො අරහං සම්මාසම්බුද්ධො ධම්මකො ධම්ම-රාජා ධම්මං යෙව නිසායා ධම්මං සක්කරොනො ධම්මං ගරුකරොනො ධම්මං අපවායමානො ධම්මඥථෙ ධම්මකෙතු ධම්මාධිපතෙය්සා ධම්මිකං රක්ඛාවරණගුන්තිං සංවිදහති කායකම්මසම්මි, ඵවරුපං කායකම්මං සෙවිතබ්බං, ඵවරුපං කායකම්මං ත සෙවිතබ්බන්ති.

පුතවපරං භික්ඛු තථාගතො අරහං සම්මාසම්බුද්ධො ධම්මකො ධම්මරාජා ධම්මංයෙව නිසායා ධම්මං සක්කරොනො ධම්මං ගරුකරොනො ධම්මං අපවායමානො ධම්මඥථෙ ධම්මකෙතු ධම්මාධිපතෙය්සා ධම්මිකං රක්ඛා-වරණගුන්තිං සංවිදහති චරිකම්මසම්මි, ඵවරුපං චරිකම්මං සෙවිතබ්බං, ඵවරුපං චරිකම්මං ත සෙවිතබ්බන්ති. -පෙ- මනොකම්මසම්මි, ඵවරුපං මනොකම්මං සෙවිතබ්බං, ඵවරුපං මනොකම්මං ත සෙවිතබ්බන්ති.

ස ඛො සො භික්ඛු තථාගතො අරහං සම්මාසම්බුද්ධො ධම්මකො ධම්මරාජා ධම්මං යෙව නිසායා ධම්මං සක්කරොනො ධම්මං ගරුකරොනො ධම්මං අපවායමානො ධම්මඥථෙ ධම්මකෙතු ධම්මාධිපතෙය්සා ධම්මිකං රක්ඛා-වරණගුන්තිං සංවිදහිත්වා කායකම්මසම්මි, ධම්මිකං රක්ඛාවරණගුන්තිං සංවිද-හිත්වා චරිකම්මසම්මි, ධම්මිකං රක්ඛාවරණගුන්තිං සංවිදහිත්වා මනොකම්මසම්මි, ධම්මෙනෙව අනුත්තරං ධම්මවක්ඛං පවතොති. තං භොති වක්ඛං අප්පති-වන්තියං සමණොත වා බ්‍රාහ්මණොත වා දෙවොත වා මාරොත වා බ්‍රහ්මණා වා කොතචි වා ලොකසම්මන්ති.

1 අනුයුතොසු - මජ්ඣ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

තවද මහණ, දූහාමි වූ ධර්මරාජන් වූ සක්විතිරජ තෙමේ ධර්මය ම ආශ්‍රය කොට ධර්මයට ම සහකාර කරන්නේ ධර්මය ම ගරු කරන්නේ ධර්මය ම පුදන්නේ ධර්මය ම ධර්ම කොට ඇත්තේ ධර්මය ම කේතු කොට ඇත්තේ ධර්මාධිපත්‍යය ඇත්තේ අනුසුකත වූ ඝෂ්ත්‍රියයන් කෙරෙහි ද, බලසෙනහ කෙරෙහි ද, බමුණුගාභාවියන් කෙරෙහි ද, නියමිගම් දතවූ වාස්සන් කෙරෙහි ද, මහණබමුණන් කෙරෙහි ද, මෘගපක්ෂීන් කෙරෙහි ද, ධාර්මික වූ රක්ෂාවරණ ගුප්තිය පණවයි. මහණ, ඒ දූහාමි වූ ධර්මරාජන් වූ සක්විතිරජ ධර්මය ම ආශ්‍රය කොට, ධර්මයට ම සහකාර කරන්නේ, ධර්මය ම ගරු කරන්නේ, ධර්මය ම පුදන්නේ, ධර්මය ධර්ම කොට ඇත්තේ, ධර්මය කේතු කොට ඇත්තේ, ධර්මාධිපත්‍යය ඇත්තේ අභ්‍යන්තර ජනයා කෙරෙහි ධාර්මික වූ රක්ෂාවරණ ගුප්තිය යොදා අනුසුකත වූ ඝෂ්ත්‍රියයන් කෙරෙහි ද, බලසෙනහ කෙරෙහි ද, බමුණු ගාභාවියන් කෙරෙහි ද, නියමිගම් දතවූ වාස්සන් කෙරෙහි ද, මහණ බමුණන් කෙරෙහි ද, මෘගපක්ෂීන් කෙරෙහි ද, ධාර්මික වූ රක්ෂාවරණ ගුප්තිය යොදා දූහාමීන් ම අණසක පණවයි ද, ඒ අණසක මනුෂ්‍ය වූ පසම්බුරු වූ නිසියම් ප්‍රාණියකු විසින් නොවැළැඟිය හැකි වෙයි.

මහණ, එපරිද්දෙන් ම දූහාමි වූ අතීන් වූ ධර්මරාජන් වූ සමසක් සමුද්ධ වූ නරාගතයන් වහන්සේ ධර්මය ම ආශ්‍රය කොට ධර්මයට සහකාර කරණ සේක් ධර්මය ම ගරු කරණ සේක් ධර්මය ම පුදන සේක් ධර්මය ම ධර්ම කොට ඇති සේක් ධර්මය ම කේතු කොට ඇති සේක් ධර්මාධිපත්‍යය ඇති සේක් මෙබඳු වූ කායකමය සෙවිය යුතුය යි ද, මෙබඳු වූ කායකමය නො සෙවිය යුතුය යි ද, කායකම විෂයෙහි ලා ධාර්මික වූ රක්ෂාවරණගුප්තිය වදාරණ සේක.

මහණ, තවද දූහාමි වූ ධර්මරාජන් වූ අතීන් වූ සමසක් සමුද්ධ වූ නරාගතයන් වහන්සේ ධර්මය ම ආශ්‍රය කොට ධර්මයට සහකාර කරණ සේක් ධර්මය ගරු කරණ සේක් ධර්මය පුදන සේක් ධර්මය ධර්ම කොට ඇති සේක් ධර්මය කේතු කොට ඇති සේක් ධර්මාධිපත්‍යය ඇති සේක් මෙබඳු වූ වාක්කමය සෙවිය යුතුය යි ද, මෙබඳු වූ වාක්කමය නො සෙවිය යුතුය යි ද, වාක්කම විෂයෙහි දූහාමි වූ රක්ෂාවරණ ගුප්තිය පණවන සේක. ... මෙබඳු වූ මනාකමය සෙවිය යුතුය, මෙබඳු වූ මනාකමය නො සෙවිය යුතුය යි ද මනාකමවිෂයෙහි දූහාමි වූ රක්ෂාවරණ ගුප්තිය පණවන සේක.

මහණ, දූහාමි වූ ධර්මරාජන් වූ අතීන් වූ සමසක් සමුද්ධ වූ ඒ නරාගතයන් වහන්සේ ධර්මයට සහකාර කරණ සේක් ධර්මය ගරු කරණ සේක් ධර්මය පුදන සේක් ධර්මය ධර්ම කොට ඇති සේක් ධර්මය කේතු කොට ඇති සේක් ධර්මාධිපත්‍යය ඇති සේක් කායකම විෂයයෙහි ධාර්මික වූ රක්ෂාවරණ ගුප්තිය පණවා, වාක්කම විෂයයෙහි ධාර්මික වූ රක්ෂාවරණ ගුප්තිය පණවා, මනාකම විෂයයෙහි ධාර්මික වූ රක්ෂාවරණ ගුප්තිය පණවා, දූහාමීන් ම තීරුතාර වූ ධර්මවක්‍රය පවත්වන සේක් ද, ඒ ධර්මවක්‍රය වනාහි ලොචිති ශ්‍රවණ වූ හෝ බ්‍රාහ්මණ වූ හෝ දෙව වූ හෝ බ්‍රහ්ම වූ හෝ ලොචිති කිසිවකු විසින් නො වැළැඟිය හැක්කේ වේ.

3. 1. 2. 5.

15. එකං සමයං හගවා බාරාණසියං විහරති ඉසිපතන නිගදයෙ. තත්‍ර බො හගවා භික්ඛු ආමනෙතසි භික්ඛවොති. හදනෙතති තෙ භික්ඛු හගවතො පච්චසෙය්‍යාසුං. හගවා එතදවොච:

භූතපුබ්බං භික්ඛවෙ රාජා අහොසි පචෙතනනා නාම. අථ බො භික්ඛවෙ රාජා පචෙතනො¹ රථකාරං ආමනෙතසි: ඉතො මෙ සමම රථකාර, ඡන්තං මාසානං අච්චයෙන සඛ්‍යාමො හවිසාසි, සකකසි² මෙ සමම රථකාර, තචං වකකයුගං කාභූනති? සකකාමි දෙවොති බො භික්ඛවෙ රථකාරො රඤ්ඤ පචෙතනස්ස පච්චසෙය්‍යාසි. අථ බො භික්ඛවෙ රථකාරො ඡති මාසෙති ඡාර-හතුනෙති එකං වකකං නිට්ඨාපෙසි. අථ බො භික්ඛවෙ රාජා පචෙතනො, රථකාරං ආමනෙතසි: ඉතො මෙ සමම රථකාර, ඡන්තං දිවසානං අච්චයෙන සඛ්‍යාමො හවිසාසි නිට්ඨිතං හො³ තචං වකකයුගනති. ඉමෙති බො දෙව ඡති මාසෙති ඡාරහතුනෙති එකං වකකං නිට්ඨිතනති. සකකසි පත මෙ සමම රථකාර, ඉමෙති ඡති දිවසෙති දුතියං වකකං නිට්ඨාපෙහුනති? සකකාමි දෙවොති බො භික්ඛවෙ රථකාරො රඤ්ඤ පචෙතනස්ස පච්චසෙය්‍යාසි. අථ බො භික්ඛවෙ රථකාරො ඡති දිවසෙති දුතියං වකකං නිට්ඨාපෙහි, තචං වකකයුගං ආදය යෙන රාජා පචෙතනො තෙත්‍රපසඛිකමි. උපසඛිකමිති, රාජානං පචෙතනං එතදවොච: ඉදනෙන දෙව තචං වකකයුගං නිට්ඨිතනති. යඤ්ච තෙ ඉදං සමම රථකාර, වකකං ඡති මාසෙති නිට්ඨිතං ඡාරහතුනෙති, යඤ්ච තෙ ඉදං වකකං ඡති දිවසෙති නිට්ඨිතං. ඉමෙසං කිං නානාකරණං තෙසාං⁴ නිඤ්චි නානාකරණං පසාමිති. අනෙවෙසං දෙව නානාකරණං, පසාමු දෙවො නානාකරණනති.

අථ බො භික්ඛවෙ රථකාරො යං තං වකකං ඡති දිවසෙති නිට්ඨිතං, තං පච්චෙතාසි. තං පච්චතතිනං සමානං යාවතිකා අභිසංඝාරස්ස ගති, තාවතිකං ගනාමි විඛුලාසිති භූමියං පපති. යං පත තං වකකං ඡති මාසෙති නිට්ඨිතං ඡාරහතුනෙති තං පච්චෙතාසි. තා පච්චතතිනං සමානං යාවතිකා අභිසංඝාරස්ස ගති, තාවතිකං ගනාමි අකබ්‍යහං මඤ්ඤ අට්ඨාසිති.

කො නු බො සමම රථකාර, හෙවු, කො පච්චයො. යමිදං වකකං ඡති දිවසෙති නිට්ඨිතං, තං පච්චතතිනං සමානං යාවතිකා අභිසංඝාරස්ස ගති, තාවතිකං ගනාමි විඛුලාසිති භූමියං පපති? කො පත සමම රථකාර, හෙවු, කො පච්චයො? යමිදං වකකං ඡති මාසෙති නිට්ඨිතං ඡාරහතුනෙති, තං පච්චතතිනං සමානං යාවතිකා අභිසංඝාරස්ස ගති, තාවතිකං ගනාමි අකබ්‍යහං මඤ්ඤ අට්ඨාසිති? යමිදං දෙව, වකකං ඡති දිවසෙති නිට්ඨිතං. නසස තෙමිපි සචංකා සදෙසා සකසාවා. අරුපි සචංකා සදෙසා සකසාවා. තාහිපි සචංකා සදෙසා සකසාවා. තං තෙමියාපි සචංකතනා සදෙසතනා සකසාවතනා, අරුතමිපි සචංකතනා සදෙසතනා සකසාවතනා, තාහිපි සචංකතනා සදෙසතනා සකසාවතනා පච්චතතිනං සමානං යාවතිකා අභිසංඝාරස්ස ගති, තාවතිකං ගනාමි විඛුලාසිති භූමියං පපති. යං පත තං දෙව වකකං ඡති මාසෙති නිට්ඨිතං ඡාරහතුනෙති. නසස තෙමිපි අචංකා අදෙසා අකසාවා. අරුපි අචංකා අදෙසා අකසාවා. තාහිපි අචංකා අදෙසා අකසාවා. තං තෙමියාපි අචංකතනා අදෙසතනා අකසාවතනා, අරුතමිපි අචංකතනා අදෙසතනා අකසාවතනා, තාහිපි අචංකතනා අදෙසතනා අකසාවතනා පච්චතතිනං සමානං යාවතිකා අභිසංඝාරස්ස ගති. තාවතිකං ගනාමි අකබ්‍යහං මඤ්ඤ අට්ඨාසිති.

1. සාවතනො නාම - මෙසං. 2. සකකසි කප්ඵ - සකකසිය - මෙසං.

3. ඡට්ඨිතං - මෙසං. ආ. PTS. 4. නානං - සිච්ච. චොසං නානං - PTS.

3. 1. 2. 5.

15. එක් සමයෙකිනි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බරණැස්නුවර ඉසිපතන නම් වූ මිඟ්‍යයෙහි වාසය කර සේක එහිදී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ 'මහණෙනි, සි' භික්ෂූන් ඇමතු සේක 'වහන්සා' යි ඒ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇත්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදල සේක:

මහණෙනි, වූ විරියෙහි. පවෙනන නම් රජෙක් විය. මහණෙනි, ඉක්බිති පවෙනන රජ තෙම, "යහළු රජකාරය, මෙයින් සමසක් ඇවැමෙන් මට සුඛයෙක් වන්නේ ය. යහළු රජකාරය, මට තව රියසක් සුවලක් කරන්නට හැක්කෙහි ද" යි රියකරුවා ඇමතීය. මහණෙනි, "හැක්කෙමි දේවයෙනි" යි රියකරු තෙම පවෙනන රජව පිළිවදන් ඇත්විය. මහණෙනි, ඉක්බිති - තෙත් රජකාර තෙමේ සරයක් අඩු සමසෙකින් එක් රියසකින් නිමවිය. මහණෙනි, ඉක්බිති තෙත් පවෙනන රජ තෙමේ, "යහළු රජකාරය, මෙයින් සදවසක් ඇවැමෙන් මාගේ සම්ප්‍රාමය වන්නේය. තා විසින් තවසක් සහල නිමවන ලද දැයි රජකාරයා ඇමතීය. "දේවයෙනි, සරයක් හල මේ සමයින් එක් රියසකෙක් නිමවන ලද" යි රියකරු කී ය. "යහළු රජකාරය, මේ සදවසින් මාගේ දෙවන රියසක නිමවන්නට හැක්කෙහි ද?" "දේවයෙනි, හැක්කෙමි" යි රජකාරු තෙමේ පවෙනන රජව පිළිවදන් ඇත්විය. මහණෙනි, ඉක්බිති රජකාර තෙමේ සදවසෙකින් දෙවන රියසක නිමවා තවසක් සුවල රැගෙන පවෙනන රජු වෙත එළඹියේය. එළඹ පවෙනන රජව "දේවයෙනි, මුඛගේ මේ තවසක් සුවල නිමවන ලද" යි මෙය පැවසීය. "යහළු රජකාරය, තා විසින් යම් මේ රියසකෙක් සරයක් අඩු සමසෙකින් නිමවන ලද ද, තා විසින් යම් මේ රියසකෙක් සදවසෙකින් නිමවන ලද ද, මේ දෙකෙහි වෙනස කවරේ ය? මම කිසිදු වෙනසක් නො දකිමි" යි රජ කීය. "දේවයෙනි, මේ දෙකිනි වෙනස ඇත් ම ය. දේව තෙමේ වෙනස දකිවා" යි රියකරු කීය.

මහණෙනි, ඉක්බිති තෙත් රජකාර තෙමේ යම් ඒ රියසකෙක් සදවසින් නිමවන ලද ද, එය පෙරලා හැරියේය. එය පෙරලා හරිණ ලද්දේ ම ප්‍රයෝග යාගේ ගතිය යම්තාක් ද ඒ තාක් ගොස් බමා බිම වැටුනේය. යම් ඒ රියසකෙක් සරයක් අඩු සමසෙකින් නිමවන ලද ද එය පෙරලා හැරියේය. එය පෙරලා හරිණ ලද්දේ ම ප්‍රයෝග ගතිය වහන තාක් ගොස් අකුරෙහි වැද තුබුවා සෙයින් සිටියේය.

"යහළු රජකාරය, යම් මේ රියසකෙක් සදවසින් නිමවන ලද ද, එය පෙරලා හරිණ ලද්දේ ම ප්‍රයෝගයාගේ ගතිය වහන තාක් බමා බිම වැටුනේ ද, එයට හෙතු කිම? එයට කරුණු කිම? යහළු රජකාරය, යම් මේ සකෙක් සරයෙකින් අඩු සමසෙකින් නිමවන ලද ද, එය පෙරලා හරිණ ලද්දේ ම ප්‍රයෝගයාගේ ගතිය වහන තාක් ගොස් අකුරෙහි වැද තුබුවා සෙයින් සිටියේ ද, එයට හෙතු කවරේ ය: එයට කරුණ කවරේය? දේවයෙනි, යම් මේ රියසකෙක් සදවසෙකින් නිමවන ලද ද, එහි නිම් වළල්ල වක්වෙයි. සදෙස් වෙයි. එලයෙන් සුකත වෙයි දැයි ද වක් වෙයි. සදෙස් වෙයි. එලයෙන් සුකත වෙයි. නැබ ද වක් වෙයි. සදෙස් වෙයි. එලයෙන් සුකත වෙයි නිම්වළල්ලෙහි වක්බැවින් ද සදෙස් බැවින් ද එලයෙන් සුත් බැවින් ද දැවියෙහි වක් බැවින් ද සදෙස් බැවින් ද එලයෙන් සුත් බැවින් ද නැබෙහි වක් බැවින් ද සදෙස් බැවින් ද එලයෙන් සුත් බැවින් ද පෙරලා හරිණ ලද්ද වූ ම එය ප්‍රයෝගයාගේ ගතිය යම්තාක් ද ඒ තාක් ගොස් බමා බිම වැටුනේ ය. දේවයෙනි, යම් ඒ රියසකෙක් සරයක් අඩු සමසෙකින් නිමවන ලද ද, එහි නිම් වළල්ල ද තො වක් වෙයි. නිදෙස් වෙයි. එලයෙන් තොර වෙයි. (එහි) දැවිනු ද තො වක්ව නිදෙස්ය. එලයෙන් තොරව. නැබ ද තො වක්ය, නිදෙස්ය, එලයෙන් තොරය, නිම් වළල්ලේ තොවක් බැවින් නිදෙස් බැවින් එලයෙන් තොර බැවින් ද, දැවියෙහි තො වක් බැවින් නිදෙස් බැවින් එලයෙන් තොර බැවින් ද, නැබෙහි තො වක් බැවින් ද නිදෙස් බැවින් ද එලයෙන් තොර බැවින් ද පෙරලා හරිණ ලද්ද වූ ම එය ප්‍රයෝගයාගේ ගතිය යම්තාක් ද ඒ තාක් ගොස් අකුරෙහි වැද තුබුවා සෙයින් සිටියේය.

සියා බො පන භික්ඛවෙ භුමිකාකං එවමස්ස: අඤ්ඤා ණුන තෙන සමයෙන සො රථකාරො අභොසීති. න බො පනෙනං භික්ඛවෙ එවං දුට්ඨබ්බං. අහං තෙන සමයෙන සො රථකාරො අභොසිං. තද්ද පනාහං භික්ඛවෙ භුසලො දුරුවකිකානං දුරුද්දෙසානං දුරුකසාවානං. එතරති බො පනාහං භික්ඛවෙ අරහං සම්මාසලේඛො භුසලො කායවකිකානං කායද්දෙසානං කායකසාවානං. භුසලො වච්චකිකානං වච්චද්දෙසානං වච්චකසාවානං. භුසලො මනොවකිකානං මනොද්දෙසානං මනොකසාවානං.

යස්ස කස්සචි භික්ඛවෙ භික්ඛුස්ස වා භික්ඛුතියා වා කායවකිකා අපපතීනො කායද්දෙසො කායකසාවො. වච්චකිකා අපපතීනො වච්චද්දෙසො වච්චකසාවො. මනොවකිකා අපපතීනො මනොද්දෙසො මනොකසාවො. එවං පපතිකා තෙ භික්ඛවෙ ඉද්දෙසමා ධම්මවිනයො. සෙය්‍යථාපි තං වකකං ඡති දිවසෙති නිට්ඨිතං.

යස්ස කස්සචි භික්ඛවෙ භික්ඛුස්ස වා භික්ඛුතියා වා කායවකිකා පතීනො කායද්දෙසො කායකසාවො. වච්චකිකා පතීනො වච්චද්දෙසො වච්චකසාවො. මනොවකිකා පතීනො මනොද්දෙසො මනොකසාවො. එවං පතිට්ඨිතා තෙ භික්ඛවෙ ඉද්දෙසමා ධම්මවිනයො. සෙය්‍යථාපි තං වකකං ඡති මොජ්ඣෙති නිට්ඨිතං ඡාරත්තනෙති.

තසමාහිග භික්ඛවෙ එවං සිකිතිබ්බං: කායවකිකං පච්ඡිසාම, කායද්දෙසං කායකසාවං. වච්චකිකං පච්ඡිසාම, වච්චද්දෙසං වච්චකසාවං. මනොවකිකං පච්ඡිසාම, මනොද්දෙසං මනොකසාවන්ති. එවං හි වො භික්ඛවෙ සිකිතිබ්බන්ති.

3. 1. 2. 6.

[සාවස්ථිතිදුතා:]

16. තීති භික්ඛවෙ ධම්මෙති සමනාහතො භික්ඛු අපඤ්ඤාකතං¹ පටිපදං පටිපන්නො භොති, යොති වස්ස ආරඤ්ඤා භොති. ආසවානං බයාය. කතමෙති තීති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු ඉද්දියෙසු ගුහනථාරො භොති, භොජනෙ මනනාඤ්ඤා භොති, ජාගරියං අනුසුතො භොති.

කථාංච භික්ඛවෙ භික්ඛු ඉද්දියෙසු ගුහනථාරො භොති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු වකුත්තා රූපං දිස්වා න නිමිත්තභාගාති භොති, තානුබ්බාඤ්ඤානභාගාති යත්ථාධිකරණ²මෙතං වකුත්තියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣා දෙමතස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අත්තාස්සාවෙය්‍යං, තස්ස සංවරය පටිපජ්ජති, රකකති වකුත්තියං, වකුත්තියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සොතෙන සද්දං පුඤ්ඤා - සාණෙන ගඤ්ඤා සාධිඤ්ඤා - ජ්ඣාය රසං සාධිඤ්ඤා - කායෙන ථොට්ඨබ්බං ථුසිඤ්ඤා - මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය න නිමිත්තභාගාති භොති, තානුබ්බාඤ්ඤානභාගාති යත්ථාධිකරණමෙතං² මතිජ්ජියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣා දෙමතස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අත්තාස්සාවෙය්‍යං, තස්ස සංවරය පටිපජ්ජති. රකකති මතිජ්ජියං, මතිජ්ජියෙ සංවරං ආපජ්ජති. එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු ඉද්දියෙසු ගුහනථාරො භොති.

1. අපඤ්ඤාකතං - ස්‍යා. මජ්ඣ. 2. යත්ථාධිකරණමෙතං - මජ්ඣ. ස්‍යා,

2. යත්ථාධිකරණමෙතං - මජ්ඣ. ස්‍යා,

මහණෙනි, එසමයෙහි ඒ රියකරු එකානතයෙන් අනෙකෙක් විය හැක්කැ යි තොපට මෙබඳු සිතෙක් විය හෙයි. මහණෙනි, මෙය මෙසේ නොදැක්ක යුතු ම ය. එ සමයෙහි මම ඒ රියකරු වීමි. මහණෙනි, මම වනාහි එකල දූව පිළිබඳ ඇදෙහි දූව පිළිබඳ දෙස්හි දූව පිළිබඳ ඵලයෙහි නිපුණයෙකිමි වීමි. මහණෙනි, දැන් වනාහි මම අභීන් සමයක් සමුද්ධවූ සෙමි කායවංශකයන්ගේ ද කායදොෂයන්ගේ ද කායකමායයන්ගේ ද නිපුණයෙකිමි වෙමි. වාග්වංශකයන්ගේ ද වාග්දොෂයන්ගේ ද වාක්කමායයන්ගේ ද නිපුණයෙකිමි වෙමි. මනෝවංශකයන්ගේ ද මනෝදොෂයන්ගේ ද මනාකමායයන්ගේ ද නිපුණයෙකිමි වෙමි.

මහණෙනි, යම්කිසි මහණකුගේ හෝ මෙහෙණකගේ හෝ කායවංශකය කායදොෂය කායකමායය ප්‍රතීණ නුදුරේ වේ ද, වාග්වංශකය වාග්දොෂය වාක්කමායය ප්‍රතීණ නුදුරේ වේ ද, මනෝවංශකය මනෝදොෂය මනාකමායය ප්‍රතීණ නුදුරේ වේ ද, මහණෙනි, මෙසේ ඔහු මේ (ධම්මිතයයෙන්) ශාසනයෙන් ගුණ හිතවීමෙන් වැටුනාහු වෙති. සද්වසෙකින් නිමවන ලද ඒ රියසක යම්සේ වේ ද, එසේය.

මහණෙනි, යම් කිසි මහණකුගේ හෝ මෙහෙණකගේ හෝ කායවංශකය කායදොෂය කායකමායය ප්‍රතීණ වූයේ ද, වාග්වංශකය වාග්දොෂය වාක්කමායය ප්‍රතීණ ද, මනෝවංශකය මනෝදොෂය මනාකමායය ප්‍රතීණ ද, මහණෙනි, මෙසේ වනාහි ඔහු මෙසස්තෙහි පිහිටියාහු වෙති. සරයක් හඳු සමසෙකින් නිමි ඒ රියසක යම්සේ වේ ද එසේය.

මහණෙනි, එහෙයින් කායවංශකය කායදොෂය කායකමායය දුරලත්තමය. වාග්වංශකය වාග්දොෂය වාක්කමායය දුරලත්තමය. මනෝවංශකය මනෝදොෂය මනාකමායය දුරලත්තමය යි මෙසේ හික්මිය යුතුයි. මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ ම හික්මිය යුතුයි.

3. 1. 2. 6.

[සැවැත්තිදනයි:]

16. මහණෙනි, ධම්ම තුණෙකින් සමනාගත භික්ෂු තෙම අවිරුද්ධ ප්‍රතිපත්තියට පිළිපත්තේ වෙයි. ඔහු විසින් ආසුවයන්ගේ සෂයය පිණිස කරුණ ද පටන්ගන්නා ලද්දේ වේ. කවර තුණෙකින යුත් මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ තෙම ඉන්ද්‍රියයන් විෂයයෙහි රක්තා ලද දොර ඇත්තේ වේ. භොජනයෙහි මාත්‍රඥ වේ. නිදිවැරීමෙහි යෙදුනේ වේ.

මහණෙනි, භික්ෂු තෙම සෙසේ ඉන්ද්‍රිය විෂයෙහි රක්තා ලද දොර ඇති වේ ද, මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි භික්ෂු තෙම ඇසින් රූපයක් දැක නිමිති වශයෙන් නො ගන්නේ වේ අනුබ්‍යක්ෂ්‍ය වශයෙන් නො ගන්නේ වේ. යම් කරුණෙකින් වක්ෂුරිත්‍රියය අසංවර කොට වාසය කරණ මේ පුද්ගලයා අභිධ්‍යා දොෂීතසය තම් වූ ලාමක අකුශල ධම්මෝ ලුහු බඳනාහු ද, ඒ වක්ෂුරිත්‍රියයාගේ සංවරය පිණිස පිළිපදුනේ ය. වක්ෂුරිත්‍රියය රක්තේ ය. වක්ෂුරිත්‍රියයෙහි සංවරයට පාමිණෙන්නේ ය. කණින් ශබ්දයක් අසා ... නාසිකායෙන් ගදක් ආශ්‍රාණය කොට ... දිවෙන් රසයක් විඳි කයින් සප්‍රභවයක් සපයී කොට ... සිතින් දහමක් දන නිමිති වශයෙන් නොගන්නේ වේ ද, අනුබ්‍යක්ෂ්‍ය වශයෙන් නො ගන්නේ වේ ද, අභිධ්‍යා දොෂීතසය තම් වූ ලාමක අකුශලධම්මෝ තුමු ම ඉන්ද්‍රියය සංවර කොට නොගෙණ වසන මේ පුද්ගලයා යම් හෙයෙකින් ලුහු බඳනාහු ද, ඒ මනිත්‍රියයාගේ සංවරය පිණිස පිළිපදිමි. මනිත්‍රිය රකිමි. මනිත්‍රියයෙහි සංවරයට පාමිණෙයි. මහණෙනි, මහණ තෙමේ මෙසේ ඉන්ද්‍රිය විෂයයෙහි වැසූ ආර ඇති වේ.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු භොජනෙ මත්තඤ්ඤා භොති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු පටිඝඛිං යොතිසො ආහාරං ආහාරෙති, නෙව දව්ඨය න මදය න මණ්ඩිනාය න විභුසනාය. යාවදෙව ඉමස්ස කායස්ස ඕතියා යාපනාය විනිසුපරිකියා බ්‍රහ්මවරියානුගහාය, ඉති පුරාණඤ්ච වෙදනං පටිගඛිංමි, නවඤ්ච වෙදනං න උප්පාදෙස්සාමි, යාත්‍රා ව මෙ භවිස්සති, අනවජ්ජනා ව එංසුචිහාරො වාති. එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු භොජනෙ මත්තඤ්ඤා භොති.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු ජාගරියං අනුසුත්තො භොති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු දිවසං වඩකමෙන නිසජ්ජාය ආවරණියෙති ධම්මෙහි විතතං පරිසො-
ධෙති, රතනියා පඨමං යාමං වඩකමෙන නිසජ්ජාය ආවරණියෙති ධම්මෙහි විතතං පරිසොධෙති, රතනියා මණ්ඩිමං යාමං දක්ඛිණෙන පයොන පිගස්සෙය්‍යං කපෙපති, පාදෙ පාදං අව්වාධාය සිතො සම්පජානො උට්ඨාතඤ්ඤා මනසිකරිත්වා. රතනියා පඨමං යාමං පච්චුට්ඨාය වඩකමෙන නිසජ්ජාය ආවරණියෙති ධම්මෙහි විතතං පරිසොධෙති. එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු ජාගරියං අනුසුත්තො භොති. ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ නීති ධම්මෙහි සමනනා-
ගතො භික්ඛු අපණ්ණකතං පටිපදං පටිපන්නො භොති. යොති වස්ස ආරඤ්ඤා භොති ආසවානං බයායාති.

3. 1. 2. 7.

17. තයොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා අත්තව්‍යාබාධායපි සංවත්තනාති, පරව්‍යාබාධායපි සංවත්තනාති, උග්ගව්‍යාබාධායපි සංවත්තනාති. කතමෙ තයො: කායදුච්චරිතං, වච්චුච්චරිතං, මනොදුච්චරිතං. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ තයො ධම්මා අත්තව්‍යාබාධායපි සංවත්තනාති, පරව්‍යාබාධායපි සංවත්තනාති, උග්ගව්‍යාබාධායපි සංවත්තනාති.

තයොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා තෙවත්තව්‍යාබාධායපි සංවත්තනාති. න පරව්‍යා-
බාධායපි සංවත්තනාති. න උග්ගව්‍යාබාධායපි සංවත්තනාති. කතමෙ තයො: කායසුච්චරිතං, වච්චුච්චරිතං, මනොසුච්චරිතං. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ තයො ධම්මා තෙවත්තව්‍යාබාධායපි සංවත්තනාති. න පරව්‍යාබාධායපි සංවත්තනාති. න උග්ගව්‍යාබාධායපි සංවත්තනාති.

3. 1. 2. 8.

18. සවෙ වො භික්ඛවෙ අඤ්ඤානිත්තියා පරිබ්බාජකා එවං පුච්චෙය්‍යං: දෙවද්‍රොකුප්පකතියා ආවුසො සමිණෙ ගොතමෙ බ්‍රහ්මවරියං වුස්සතිති? ¹ නනු තුලෙන භික්ඛවෙ එවංපුට්ඨා අට්ටියෙය්‍යාථ, හරායෙය්‍යාථ, ජ්ගුච්චෙය්‍යාථාති? එවිඤ්ඤානෙන. ඉති කිං තුලෙන භික්ඛවෙ දිබ්බෙන ආයුතා අට්ටියථ, හරායථ, ජ්ගුච්චථ. දිබ්බෙන වණ්ණෙන - දිබ්බෙන සුබ්බෙන-දිබ්බෙන යසෙන - දිබ්බෙන අයධිපතෙය්‍යෙන, අට්ටියථ, හරායථ, ජ්ගුච්චථ. පගෙව බො පත භික්ඛවෙ තුලෙනහි කායදුච්චරිතෙන අට්ටියිතබ්බං, හරායිතබ්බං, ජ්ගුච්චිතබ්බං. වච්චි-
-පෙ- මනොදුච්චරිතෙන අට්ටියිතබ්බං, හරායිතබ්බං, ජ්ගුච්චිතබ්බං.

1 වුස්සථාති - සිමු, මෙස.

මහණෙනි, මහණ තෙම කෙසේ හෝජනයෙහි මාත්‍රඥ වේ ද? මහණෙනි, මෙ සස්තෙනි මහණ තෙම නුවණින් සලකා අහර ගණිසි කෙළි පිණිස නො වේ, මද පිණිස නො වේ, අඩුතරාත් පිරවීම පිණිස නො වේ, සැරසීම පිණිස නො වේ, මේ සිරුර පාවාත් ම පිණිස ම වේ, යැපීම පිණිස ම වේ, සාගිති වේදනාව වැළැක් ම පිණිස ම වේ, ශාසනමාර්ගබලවයභීයයට අනුග්‍රහ පිණිස ම වේ, මෙසේ පැරණි කුසගිති වේදනාව තසන්නෙමි. අභිතව වේදනා නුපදවන්නෙමි. මාගේ ජීවිත යාත්‍රාව ද වන්නේ ය නිදෙස්බව ද නිවැරදිබව ද පහසු විතරණය ද වන්නේ ය යනුයි. මහණෙනි, මෙසේ වතාහි මහණ තෙමේ හෝජනයෙහි පවණ දන්නේ වේ.

මහණෙනි, මහණ තෙම කෙසේ වතාහි නිදිවැරීමෙහි යෙදුනේ වේ ද? මහණෙනි, මෙ සස්තෙනි මහණ දවල් සක්මනින් ද හිඳීමෙන් ද නිවරණධම්මයන් කෙරෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. ඊ පළමු යම සක්මනින් ද හිඳීමෙන් ද නිවරණධම්මයන්ගෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි, ඊ මැදිම දකුණු පයෙහි වම්පය මදක් හයා තබා නැගිසිටුනා සංඥාව මෙනෙහි කොට සිති ඇත්තේ නුවණ ඇත්තේ සිංහ ශය්‍යාව කරයි. ඊ පැසුවයම නැගිට සක්මනින් ද හිඳීමෙන් ද නිවරණධම්මයන් කෙරෙන් සිත පිරිසිදු කරයි. මහණෙනි, මෙසේ වතාහි මහණ තෙමේ නිදිවැරීමෙහි යෙදුනේ වෙයි. මහණෙනි, මේ ධම්ම භූතෙන් සමනවාගත මහණ අවිරුඳු ප්‍රතිපත්තියට පිළිපත්තේ වෙයි. ආසුරියන්ගේ ඝෂයය පිණිස කරුණ ද පවත්ගන්නා ලද්දේ වෙයි.

3. 1. 2. 7.

17. මහණෙනි, මේ ධම්මයෝ භූත්දෙනෙක් තමාට පිඩාව පිණිස ද පවත්නාහ. මෙරමාහට පිඩා පිණිස ද පවත්නාහ. දෙදෙනාහට ම පිඩා පිණිස පවත්නාහ. කවර භූත්දෙනෙක යත්: කායදුශ්චරිත ය වාග්දුශ්චරිත ය මනෝදුශ්චරිත යි. මහණෙනි, මේ ධම්මයෝ භූත්දෙන තමාට හිංසාව පිණිස ද පවත්නාහ. මෙරමාහට හිංසාව පිණිස ද, දෙදෙනාහට හිංසාව පිණිස ද පවත්නාහ.

මහණෙනි, මේ ධම්මයෝ භූත්දෙනෙක් තමාට පිඩා පිණිස ද නො පවත්නාහ. මෙරමාහට පිඩා පිණිස ද නො පවත්නාහ. දෙදෙනාහට ම පිඩා පිණිස නො පවත්නාහ. කවර භූත්දෙනෙක යත්: කායසුචරිතය වාක්-සුචරිතය මනාසුචරිතයි. මහණෙනි, මේ ධම්මයෝ භූත්දෙන තමාට පිඩා පිණිස ද නො පවත්නාහ. මෙරමාහට පිඩා පිණිස ද නො ම පවත්නාහ. දෙදෙනාහට ම පිඩා පිණිස ද නො ම පවත්නාහ.

3. 1. 2. 8.

18. මහණෙනි, ඉදින් අන්තොවු පිරිවැජ්ඣෝ “ඇවැත්නි, දෙව්ලොව උපදනා සද්දා මහණගොසුම්හු කෙරෙහි බහසුරවස් වැසෙන්නේ වේ ද?” යි මෙසේ පුළුවස්නාහු නම්, මහණෙනි, තෙපි මෙසේ පුළුවස්නා ලද්දහු පිහිතවත්තහු නොවු ද, ලජ්ජාවත්තහු නොවු ද, ප්‍රඥාපසා ඇත්තහු නොවු ද යි. වහන්ස, එසේය. මහණෙනි, මෙසේ තෙපි දිව්‍ය ආයුෂින් පිහිත වව, ලජ්ජිත වව, හටගත් ප්‍රඥාපසා ඇති වව, දිව්‍ය වූ වණ්ණයෙන් - දිව්‍ය වූ සුබයෙන් - දිව්‍ය වූ යශසින් - දිව්‍ය වූ ආභිපත්‍යයෙන් පිහිත වව, ලජ්ජිත වව, ප්‍රඥාපසා ඇති වව, මහණෙනි, තොප විසින් කැල ම කායදුශ්චරිතයෙන් පිහිත වුව මැනව, ලජ්ජිත වුව මැනව, ප්‍රඥාපසා ඇති වුව මැනව. වාග්දුශ්චරිතයෙන් ... මනෝදුශ්චරිතයෙන් පිහිත වුව මැනව, ලජ්ජිත වුව මැනව, ප්‍රඥාපසා ඇති වුව මැනව

3. 1. 2. 9.

19. තිති භික්ඛවෙ අඬෙහති සමනනාගතො පාපණිකො අභබ්බො අනසිගතං වා භොගං අසිගනතුං, අසිගතං වා භොගං ථාතිකතතුං.¹ කතමෙති තිති: ඉධ භික්ඛවෙ පාපණිකො පුබ්බන්තසමයං න සක්කච්චං කම්මන්තං අධිට්ඨාති, ට්ජ්ඤානතිකං² සමයං න සක්කච්චං කම්මන්තං අධිට්ඨාති, සායන්තසමයං න සක්කච්චං කම්මන්තං අධිට්ඨාති. ඉතෙති බො භික්ඛවෙ තිති අඬෙහති සමනනාගතො පාපණිකො අභබ්බො අනසිගතං වා භොගං අසිගනතුං, අසිගතං වා භොගං ථාතිකතතුං.¹

එවමෙව බො භික්ඛවෙ තිති ධම්මෙති සමනනාගතො භික්ඛු අභබ්බො අනසිගතං වා කුසලං ධම්මං අසිගනතුං, අසිගතං වා කුසලං ධම්මං ථාතිකතතුං.¹ කතමෙති තිති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු පුබ්බන්තසමයං න සක්කච්චං සමාධිතිමන්තං අධිට්ඨාති. ට්ජ්ඤානතිකං සමයං න සක්කච්චං සමාධිතිමන්තං අධිට්ඨාති. සායන්තසමයං න සක්කච්චං සමාධිතිමන්තං අධිට්ඨාති. ඉතෙති බො භික්ඛවෙ තිති ධම්මෙති සමනනාගතො භික්ඛු අභබ්බො අනසිගතං වා කුසලං ධම්මං අසිගනතුං, අසිගතං වා කුසලං ධම්මං ථාතිකතතුං.¹

තිති භික්ඛවෙ අඬෙහති සමනනාගතො පාපණිකො භබ්බො අනසිගතං වා භොගං අසිගනතුං, අසිගතං වා භොගං ථාතිකතතුං.² කතමෙති තිති: ඉධ භික්ඛවෙ පාපණිකො පුබ්බන්තසමයං සක්කච්චං කම්මන්තං අධිට්ඨාති, ට්ජ්ඤානතිකං සමයං -පෙ- සායන්තසමයං සක්කච්චං කම්මන්තං අධිට්ඨාති. ඉතෙති බො භික්ඛවෙ තිති අඬෙහති සමනනාගතො පාපණිකො භබ්බො අනසිගතං වා භොගං අසිගනතුං, අසිගතං වා භොගං ථාතිකතතුං.

එවමෙව බො භික්ඛවෙ තිති ධම්මෙති සමනනාගතො භික්ඛු භබ්බො අනසිගතං වා කුසලං ධම්මං අසිගනතුං, අසිගතං වා කුසලං ධම්මං ථාතිකතතුං. කතමෙති තිති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු පුබ්බන්තසමයං සක්කච්චං සමාධිතිමන්තං අධිට්ඨාති. ට්ජ්ඤානතිකං සමයං -පෙ- සායන්තසමයං සක්කච්චං සමාධිතිමන්තං අධිට්ඨාති, ඉතෙති බො භික්ඛවෙ තිති ධම්මෙති සමනනාගතො භික්ඛු භබ්බො අනසිගතං වා කුසලං ධම්මං අසිගනතුං, අසිගතං වා කුසලං ධම්මං ථාතිකතතුනති.

3. 1. 2. 10

20. තිති භික්ඛවෙ අඬෙහති සමනනාගතො පාපණිකො න චිත්තසංච මහත්තන්තං² වෙපුලුත්තං පාපණිකො භොගෙසු. කතමෙති තිති: ඉධ භික්ඛවෙ පාපණිකො චක්ඛුතො ව හොති, පිටුරො ව, නිසසයසම්පන්නො ව.

1. ථාතිකතතුං - PTS. සඃ. ථාති. කතතුං - ඡ්ඡසං.

2. ට්ජ්ඤානතිකසමයං - මජ්ඣ. සඃ.

3. 1 2. 9

[illegible]

මහභේෂ්, එපරිද්දෙන් මි ධම් භූතේයින් සමනාගත වූ මහණ තොලත් භූසල්දහම් ලබන්නට වේවයි ලැබූ භූසල්දහම් වඩාගන්නට වේවයි අභව්‍ය වෙයි කවර භූතේයිත සත්: මහභේෂ්, මේ සස්තෙහි මහණ පෙරවරු කාලයෙහි සකසා සමාධිනිමිත්තෙහි නොසිටුවන් ද, මධ්‍යන්තකාලයෙහි සකසා සමාධිනිමිත්තෙහි නොසිටුවන් ද, අවස්කාලයෙහි සකසා සමාධිනිමිත්තෙහි නොසිටුවන් ද, මහභේෂ්, මේ ධම් භූතේය් සමනාගත වූ මහණ තො ලැබූ සමාධිනිමිත්ත ලබා ගන්නට වේවයි ලැබූ සමාධිනිමිත්ත වඩාගත්තට වේවයි අභව්‍ය වේ.

මහභේති, අසිත භූභේතින් සමන්විත වේණේද නොලැබූ හොඟ ලබාගන්නට වේවයි. ලැබූ හොඟ වඩාගන්නට වේවයි භවය වෙයි. කවර භූභේතික යන්ත්‍ර: මහභේති, මෙලොව්හි වේණේද පෙරවැඩා කාලයෙහි සකසා කළානායෙහි සිටුවෙන් ද, මධ්‍යාහන කාලයෙහි සකසා කළානායෙහි සිටුවෙන් ද, සවස් කාලයෙහි සකසා කළානායෙහි සිටුවෙන් ද. මහභේති, මේ අසිත භූභේතින් සමන්විත වේණේද නොලැබූ හොඟ ලබන්නට වේවයි ලැබූ හොඟ වඩාගන්නට වේවයි භවය වේ.

මහණෙනි, ඵජරිද්දෙන් මි ධර්මි භුණෙනින් සමනාගත මහණ තො ලැබු කුසල්දහම් ලබන්නට වේවයි ලැබු කුසල්දහම් වඩන්නට වේවයි භව්‍ය වෙයි කවර භුණෙනිත යත්: මහණෙනි, මේ සත්තෙහි මහණ පෙරවරු කාල යෙහි සමාධිතිමින්තෙහි සකසා සිටුවන්ය. මධ්‍යාහ්නකාලයෙහි සමාධිතිමින්තෙහි සකසා සිටුවන්ය. සවස්කාලයෙහි සමාධිතිමින්තෙහි සකසා සිටුවන්ය. මහණෙනි, මේ ධර්මි භුණෙන් සමනාගත වූ මහණ තොලැබු කුසල්දහම් ලබන්නට වේවයි, ලැබු කුසල්දහම් වඩන්නට වේවයි භව්‍ය වේ.

3 1. 2. 10.

20. මහනෙති, අඩං තුනෙකින් සිව්නොගන වෙණෙද තොබෝ කලෙකින් ම හොගවිෂයෙහි මහත්බවට විප්‍රබවට පැමිණෙයි. කවර තුනෙකින් යත්: මහනෙති, මෙලොච්ඡි වෙණෙද නුවණැත් ඇත්තේ වෙයි, ඥානසම්ප්‍ර-සක්ක විශඡී ඇත්තේ ද වෙයි, නිශ්ශ්‍රයසම්පන්න ද වෙ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ පාපණීකො වක්ඛුමා හොති: ඉධ භික්ඛවෙ පාපණීකො පණ්ණියං ජාතාති. ඉදං පණ්ණියං එවං නීතං එවං වික්කයමානං උත්තං මූලං හවිස්සති එත්තංකො උදයොති¹ එවං බො භික්ඛවෙ පාපණීකො වක්ඛුමා හොති. කථංඤ්ච භික්ඛවෙ පාපණීකො විධුරො හොති: ඉධ භික්ඛවෙ පාපණීකො භුසලො හොති පණ්ණියං කෙතුඤ්ච වික්කෙතුඤ්ච. එවං බො භික්ඛවෙ පාපණීකො විධුරො හොති.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ පාපණීකො නිස්සයසම්පන්නො හොති: ඉධ භික්ඛවෙ පාපණීකො යෙ තෙ ගහපති චා ගහපතීපුත්තා චා අභිභූතං මහද්ධිනා මහාභොගා තෙ නං එවං ජාතනාති: අයං බො හං පාපණීකො වක්ඛුමා ච විධුරො ච පටිබලො පුත්තදුරඤ්ච පොසෙතුං. අමහාකඤ්ච කාලෙන කාලං අනුප්පදානුනති. තෙ නං භොගෙහි නිපතනාති: ඉතො සමම පාපණීක, භොගෙ හරිතො² පුත්තදුරඤ්ච පොසෙති අමහාකඤ්ච කාලෙන කාලං අනුප්පදෙහිති. එවං බො භික්ඛවෙ පාපණීකො නිස්සයසම්පන්නො හොති. ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ නිති අමෙග්ගි සමන්තාගතො පාපණීකො න චිරස්සෙව මහන්නන්තං³ වෙපුලුත්තං පාපුණාති භොසෙසු.

එවමෙව බො භික්ඛවෙ නිති ධම්මෙහි සමන්තාගතො භික්ඛු න චිරස්සෙව මහන්නන්තං³ වෙපුලුත්තං පාපුණාති භුසලෙසු ධම්මෙසු, කතමෙහි නිති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු වක්ඛුමා ච හොති විධුරො ච නිස්සයසම්පන්නො ච. කථංඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු වක්ඛුමා හොති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු ඉදං දුක්ඛනති යථාභූතං පජානාති -පෙ- අයං දුක්ඛනිරොධගාමිති පටිපදාති යථාභූතං පජානාති. එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු වක්ඛුමා හොති.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු විධුරො හොති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු ආරඳාචිරියො විහරති අභුසලානං ධම්මානං පහානාය භුසලානං ධම්මානං උපසම්පදය ථාමවා දළ්භපරක්කමො අතික්ඛින්නාධුරො භුසලෙසු ධම්මෙසු. එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු විධුරො හොති.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු නිස්සයසම්පන්නො හොති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු යෙ තෙ භික්ඛු බහුස්සුතා ආගතාගමාධම්මධරා විනයධරා මානිකාධරා. තෙ කාලෙන කාලං උපසම්ඝනිතො පටිපුච්ඡති, පටිපඤ්භති ඉදං හතෙන කථං? ඉමස්ස කො අත්ථොති? තස්ස තෙ ආයස්මන්නො අවිච්ච්ඤෙච්ච විචරන්ති අනුත්තානීකාඤ්ච උත්තානීකරුන්ති, අනෙකච්චිතෙසු⁴ කම්බාඨානීයෙසු ධම්මෙසු කම්බං පටිවිනොදෙනති. එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු නිස්සයසම්පන්නො හොති. ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ නිති ධම්මෙහි සමන්තාගතො භික්ඛු න චිරස්සෙව මහන්නන්තං³ වෙපුලුත්තං පාපුණාති භුසලෙසු ධම්මෙසුති.

පඤ්චාග්ගාපරා නිධිසො.

වග්ගො දුතියො

1. උදයොති - කසළි. 2. සර්වො - මජ්ඣ. 3. මහන්නං - මජ්ඣ.

4. අනෙකච්චිතෙසු ච - මජ්ඣ.

තෙසුද්දා:- කුසලාසරණිකො සිඤ්ඤා - වක්ඛවතී සමමගතො, අමහාකඤ්චා උදෙවාව-
දුමපාපණීකවතී - මජ්ඣ.

මහණෙනි, වෙළෙඳ කෙසේ නුවණැස් ඇති වේ ද යත්: මහණෙනි, මේ ලොවහි වෙළෙඳ “මේ වෙළෙඳ බඩු මෙසේ මිල දී ගන්නා ලද්දේ මෙසේ විකුණනු ලබන්නේ මෙතෙක් මිල වෙයි. මෙතෙක් ලාභ වේ යයි” බඩුමිල දැනී ද, මහණෙනි, මෙසේ වතාහි වෙළෙඳ තෙම නුවණැස් ඇති වෙයි. මහණෙනි, කෙසේ නම්, වෙළෙඳ තෙම ඥානසම්ප්‍රසන්න වියැයි ඇති වේ ද යත්: මහණෙනි, මේලොවහි වෙළෙඳ තෙම වෙළෙඳ බඩු මිලට ගන්නට හා විකුණන්නට හා දක්ෂ වේ ද, මහණෙනි, මෙසේ වතාහි වෙළෙඳ තෙම ඥානසම්ප්‍රසන්න වියැයි ඇති වෙයි.

මහණෙනි, වෙළෙඳ තෙම කෙසේ නම් නිශ්‍රයසම්පන්න වේ ද? යත් මහණෙනි, මේලොවහි වෙළෙඳෙක් වේද, “ආයුෂ වූ මහත් වූ ධන ඇති, මහා භාග ඇති, යම් ඒ ගෞරව කෙතෙක් හෝ ඇත් ද, භාගපතිපුත්‍ර කෙතෙක් හෝ ඇත් ද, ඔවුහු “මේ භවත් වෙළෙඳ තෙම නුවණැස් ඇත්තේ ද, විවුර ද වෙයි. අඹුදරුවන් පුස්තට හා අපට කලින් කල අනුප්‍රදානය කරන්නට ද ප්‍රතිබල වේ ය”යි මෙසේ ඔහු දෑත ගණිත් ද, ඔවුහු “සගය, වාණිජයෙහි, මෙයින් හොඟයන් ගෙණ ගොස් අඹුදරුවන් පුස්තට, කලින් කල අපට ද දෙව”යි ඔහු භොගයෙන් පවරත්. මහණෙනි, මෙසේ වතාහි වෙළෙඳ තෙම නිශ්‍රයසම්පන්න වේ. මහණෙනි, මේ අධ්‍යාන තුණෙන් යුත් වෙළෙඳ තෙම භොගවිෂයෙහි මහත්බවට විපුලබවට පැමිණෙයි.

මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම ධර්ම තුණකින් සමකාගත මහණ නොබෝ කලෙකින් ම ධර්මවිෂයෙහි මහත් බවට විපුල බවට පැමිණෙයි. කවර තුණකින යත්: මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ නුවණැස් ඇත්තේ ප්‍රඥ ඇත්තේ නිශ්‍රය ඇත්තේ වෙයි. මහණෙනි, මහණ කෙසේ නුවණැස් ඇති වේ ද යත්: මහණෙනි, මේ සස්තෙහි මහණ තෙම “මෙය දුකැ”යි තත් වූ පරිද්දෙන් දැනී ද - මෙය දුක් තැනි කිරීමට යන ප්‍රතිපදා යයි තත් වූ පරිද්දෙන් දැනී ද, මහණෙනි, මෙසේ වතාහි මහණ නුවණැස් ඇති වෙයි.

මහණෙනි, මහණ කෙසේ නම් විවුර වූයේ වේ ද? මහණෙනි, මේ සස්තෙහි මහණ අකුශලධර්මයන් ප්‍රතිණ කිරීම පිණිස පටන්ගත් වැර ඇත්තේ වෙසෙයි ද, කුසල්දහම් වැඩීම පිණිස ශක්ති ඇත්තේ දෘඪපරාක්‍රම ඇත්තේ වේ ද, කුශලධර්මයන් කෙරෙහි නොයල වියැයි ඇති වේ ද, මහණෙනි, මෙසේ වතාහි මහණ වියැයි ඇති වෙයි.

මහණෙනි, මහණ කෙසේ නම් නිශ්‍රය ඇති වේ ද යත්: මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ, බහුලාභ වූ පැමිණි ශාසනාශාසන ඇති ධර්මය වූ විනයධර වූ (උභය) මාතෘකාධර වූ යම් මහණ කෙතෙක් වෙත් ද, කලින් කල ඔවුන් වෙත පැමිණ කරුණු නොකරුණු විවාරා ද, වහන්ස, මෙය කෙසේ ය? මෙහි අතීත කිමෙකැයි? ප්‍රශ්නකරයි ද, ඒ ආයුෂමත්තු ඔහුට අප්‍රකට වූ ධර්මය ද විවර කෙරෙහි. විස්තෘත නුච්ච ධර්ම විස්තර කෙරෙහි. තත්වැදුරුම් සැකයට කරුණු වූ ධර්මයන් කෙරෙහි සැක දුරලයි. මහණෙනි, මෙසේ වතාහි මහණ නිශ්‍රය ඇති වේ. මහණෙනි, මේ ධර්ම තුණෙන් සමකාගත වූ මහණ නොබෝ කලෙකින් ම ධර්මවිෂයෙහි මහත්බවට විපුල බවට පැමිණෙයි.

පළමු වන බණවර නිමි.

දෙවන වග සි.

3. 1. 3. 1

21. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං ගතවා ආවජ්ඣයං විහරති, ඡෙතඛම්මන අනාථපිණ්ඩකස්ස ආරාමේ. අථ බො ආයස්මා ච සච්ඡෙද්ධා¹ ආයස්මා ච මහා-
කොට්ඨිකො යෙනායස්මා ආරිපුත්තො තෙනුපසංඝිකමිංසු. උපසංඝිකමිඤ්ඤා
ආයස්මා සාරිපුත්තො අද්ධං සමමාදිංසු. සමමාදානිකං සථං සාරුණීයං
චිතිසාරෙඤ්ඤා එකමන්තං නිසිදිංසු එකමන්තං නිසිත්තං බො ආයස්මානං
සච්චං අයස්මා සාරිපුත්තො එතදවොච:

තයොමෙ ආට්ඨසො සච්චං¹, පුගලා සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං.
කතමෙ තයො: කායසංකම් දිට්ඨප්පභොතා, සද්ධාවිමුත්තො. ඉමෙ බො ආට්ඨසො
තයො පුගලා සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. ඉමෙසං³ ආට්ඨසො නිණ්ණං
පුගලානං යථායං පුගලො සද්ධාවිමුත්තො, අයං මෙ පුගලො බමිති,
ඉමෙසං නිණ්ණං පුගලානං අභිකක්කන්තවරො ච, පණීතවරො ච. නං කියස්ස
ගෙභු, ඉමස්සාට්ඨසො පුගලස්ස සද්ධාවිමුත්තං අබිමත්තන්ති.

තයොමෙ ආට්ඨසො සාරිපුත්ත, පුගලා සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං.
කතමෙ තයො: කායසංකම් දිට්ඨප්පභොතා සද්ධාවිමුත්තො. ඉමෙ බො ආට්ඨසො
තයො පුගලා සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. ඉමෙසං ආට්ඨසො නිණ්ණං
පුගලානං යථායං පුගලො සද්ධාවිමුත්තො, අයං මෙ පුගලො බමිති,
ඉමෙසං නිණ්ණං පුගලානං අභිකක්කන්තවරො ච, පණීතවරො ච. නං කියස්ස
ගෙභු, ඉමස්සාට්ඨසො පුගලස්ස සද්ධාවිමුත්තං අබිමත්තන්ති.

අථ බො ආයස්මා සාරිපුත්තො ආයස්මානං මහාකොට්ඨිකං එතදවොච:
තයො මෙ ආට්ඨසො කොට්ඨික, පුගලා සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං.
කතමෙ තයො: කායසංකම් දිට්ඨප්පභොතා සද්ධාවිමුත්තො. ඉමෙ බො ආට්ඨසො
තයො පුගලා සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. ඉමෙසං ආට්ඨසො නිණ්ණං
පුගලානං යථායං පුගලො බමිති, අභිකක්කන්තවරො ච පණීතවරො ච
නං කියස්ස ගෙභු.

තයොමෙ ආට්ඨසො සාරිපුත්ත, පුගලා සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං.
කතමෙ තයො: කායසංකම් දිට්ඨප්පභොතා සද්ධාවිමුත්තො. ඉමෙ බො ආට්ඨසො
තයො පුගලා සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. ඉමෙසං ආට්ඨසො නිණ්ණං
පුගලානං යථායං පුගලො කායසංකම්, අයං මෙ පුගලො බමිති, ඉමෙසං
නිණ්ණං පුගලානං අභිකක්කන්තවරො ච පණීතවරො ච. නං කියස්ස ගෙභු,
ඉමස්සාට්ඨසො පුගලස්ස සද්ධාවිමුත්තං අබිමත්තන්ති.

අථ බො ආයස්මා මහාකොට්ඨිකො⁴ ආයස්මානං සාරිපුත්තං එතදවොච:
තයොමෙ ආට්ඨසො සාරිපුත්ත, පුගලා සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං.
කතමෙ තයො: කායසංකම් දිට්ඨප්පභොතා සද්ධාවිමුත්තො. ඉමෙ බො ආට්ඨසො
තයො පුගලා සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. ඉමෙසං ආට්ඨසො නිණ්ණං
පුගලානං යථායං පුගලො බමිති, අභිකක්කන්තවරො ච පණීතවරො ච
නං කියස්ස ගෙභු.

1 සච්චං - ඡෙතසං. 2 දිට්ඨප්පභොතා - කායසංකම්. 3 ඉමෙසං ආට්ඨසො - මෙසං.

4 මහාකොට්ඨිකො - ඡෙතසං.

3. 1. 3. 1.

21. මු ි විසින් වෙසේ අසන ලදි: එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඇවැත්නුවර සමීපයෙහි පේතවන නම් වූ අනෙපිඬු මහසිටුහුගේ අරමිහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි ආයුෂමත් සවිට්ඨ තෙරණුවන් හා ආයුෂමත් මහාකොට්ඨික තෙරණුවෝ ආයුෂමත් සැරිසුත් තෙරණුවන් කරා එළඹියහ. එළඹි ආයුෂමත් සැරිසුත් තෙරණුවන් හා සමය සතුටු වූහ. සමොදනසට හේතු වන ධිඤ්ඤා කරන්නට නිසි කථාව කොට නිව්වා එකත්පස් ව හුන්න. එකත්පස් ව හුන් ආයුෂමත් සවිට්ඨ තෙරණුවන්ට ආයුෂමත් සැරිසුත් තෙරණුවෝ තෙල කීහ:

ඇවැත්නි, සවිට්ඨයෙහි, ලොවහි මේ පුද්ගලයෝ තුන් දෙනෙක් ඇත. කවර තුන් දෙනෙක යන්: කායසකි ය, දිට්ඨප්පත්ත ය, සඤ්ඤානික ය. ඇවැත්නි, මේ පුද්ගලයෝ තුන්දෙන ලොවහි විද්‍යාමාන වෙත්. ඇවැත්නි, මේ පුද්ගලයන් තුන් දෙනා අතුරෙන් කවර පුද්ගලයෙක් තොපට ඉතා මැනවැයි ප්‍රණීතතරය යි රුක්තේ ය?

ඇවැත් ශාරිපුත්‍රයෙහි, ලොවහි මේ පුද්ගලයෝ තුන් දෙනෙක් ඇත. කවර තුන් දෙනෙක යන්: කායසකි ය, දිට්ඨප්පත්ත ය, සඤ්ඤානික ය. ඇවැත්නි, ලොවහි මේ පුද්ගලයෝ තුන් දෙන විද්‍යාමාන වෙති. ඇවැත්නි, මේ පුද්ගලයන් තුන් දෙනා අතුරෙන් සඤ්ඤානික නම් යම් පුද්ගලයෙක් වේ ද, මේ පුද්ගලයන් තුන් දෙනා අතුරෙන් මේ පුද්ගල තෙමේ වඩා මැනවැයි ද වඩා ප්‍රණීත යයි ද ඔට රුක්තේ වේ. ඊට හේතු කවරේය යන්: ඇවැත්නි, මේ පුද්ගලයාගේ ශ්‍රද්ධාසිද්ධිය බලවත් වේ ද එහෙයිනි.

ඉක්බිති, ආයුෂමත් සැරිසුත් තෙරණුවෝ ආයුෂමත් මහාකොට්ඨික තෙරණුවන්ට තෙල කීහ: ඇවැත්, කොට්ඨිකයෙහි, ලොවහි මේ පුද්ගලයෝ තුන් දෙනෙක් විද්‍යාමාන වෙති. කවර තුන් දෙනෙක යන්: කායසකි ය, දිට්ඨප්පත්ත ය, සඤ්ඤානික ය. ඇවැත්නි, මේ පුද්ගලයෝ තුන්දෙන ලොවහි විද්‍යාමාන වෙති. ඇවැත්නි, මේ පුද්ගලයන් තුන් දෙනා අතුරෙන් කවර පුද්ගලයෙක් වඩා මැනවැයි ද, වඩා ප්‍රණීතය යි ද තොපට රුක්තේ වේ ද?

ඇවැත් ශාරිපුත්‍රයෙහි, ලොවහි මේ පුද්ගලයෝ තුන් දෙනෙක් වෙති. කවර තුන් දෙනෙක යන්: කායසකි ය, දිට්ඨප්පත්ත ය, සඤ්ඤානික ය. ඇවැත්නි, මේ පුද්ගලයෝ තුන්දෙන ලොවහි විද්‍යාමාන වෙති. ඇවැත්නි, මේ පුද්ගලයන් තුන් දෙනා අතුරෙහි යම් පුද්ගලයෙක් කායසකි වේ ද, මේ පුද්ගල තෙමේ මේ පුද්ගලයන් තුන් දෙනා අතුරෙන් වඩා මැනවැයි ද, වඩා ප්‍රණීතය යි ද ඔට රුක්තේ වෙයි. ඒ කවර හෙයින් යන්: ඇවැත්නි, මේ පුද්ගලයාගේ සමාධිසිද්ධිය ඉතා බලවත් වේ ද, එහෙයිනි.

ඉක්බිති ආයුෂමත් මහාකොට්ඨික තෙරණුවෝ ආයුෂමත් සැරිසුත් තෙරණුවන්ට තෙල කීහ: ඇවැත් ශාරිපුත්‍රයෙහි, මේ පුද්ගලයෝ තුන්දෙනෙක් ලොවහි විද්‍යාමාන වෙත්. කවර තුන් දෙනෙක යන්: කායසකි ය, දිට්ඨප්පත්ත ය, සඤ්ඤානික ය. ඇවැත්නි, මේ පුද්ගලයෝ තුන් දෙන ලොවහි විද්‍යාමාන වෙත්. ඇවැත්නි, මේ පුද්ගලයන් තුන්දෙනා අතුරෙන් කවර පුද්ගලයෙක් වඩා මැනවැයි ද, වඩා ප්‍රණීතය යි ද තොපට රුක්තේ වේ ද?

තයො මෙ ආවුසො කොට්ඨිත, පුග්ගලා සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. කතමෙ තයො: කායසකඛ්ඛි, දිට්ඨිප්පතො, සද්ධාවිමුච්ඡනො ඉමෙ බො ආවුසො තයො පුග්ගලා සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. ඉමෙසං ආවුසො තිණ්ණං පුග්ගලානං යවායං පුග්ගලො දිට්ඨිප්පතො, අයං මෙ පුග්ගලො ඛමති, ඉමෙසං තිණ්ණං පුග්ගලානං අභිකක්ඛන්තරො ව, පණ්ණිනතරො ව, තං කියා හෙතු: ඉමස්සාවුසො පුග්ගලස්ස පඤ්ඤිත්ථිං අබිමන්තති.

අථ බො ආයස්මා සාරිපුත්තො ආයස්මන්තඤ්ච සවිට්ඨං ආයස්මන්තඤ්ච මහාකොට්ඨිතං එකදවොච: ව්‍යාකතං බො ආවුසො අමොහි සබ්බෙහෙව යථාසකං පටිනාතං. ආයාමාවුසො යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්ඤ්ජාම, උපසඛකම්ඤ්චා භගවතො එකමන්තං ආරොචෙස්සාම. යථා තො භගවා ව්‍යාකරිස්සාති, තථා තං ධාරෙස්සාමාති.

එවමාවුසොති. බො ආයස්මා ව සවිට්ඨො අයස්මා ව මහාකොට්ඨිතො ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස පච්චස්සෙස්සාමු. අථ බො ආයස්මා ව සාරිපුත්තො ආයස්මා ව සවිට්ඨො ආයස්මා ව මහාකොට්ඨිතො යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්ඤ්ජාම. උපසඛකම්ඤ්චා භගවතං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං තිසිද්ධං. එකමන්තං තිසින්නො බො ආයස්මා සාරිපුත්තො යාවතකො අහොසි ආයස්මතා ව සවිට්ඨිත ආයස්මතා ව මහාකොට්ඨිතෙන සද්ධං කථාසල්ලාපො, තං සබ්බං භගවතො ආරොචෙසි.

ත බොත්ථ¹ සාරිපුත්ත සුකරං එකංසෙන ව්‍යාකාතුං, අයං ඉමෙසං තිණ්ණං පුග්ගලානං අභිකක්ඛන්තරො ව පණ්ණිනතරො වාති. ණං හෙතං සාරිපුත්ත, විජ්ජති, යවායං පුග්ගලො සද්ධාවිමුච්ඡනො සවාස්ස අරහත්තාය පටිපනෙතා. යවායං පුග්ගලො කායසකඛ්ඛි, සවාස්ස සකදගාමී වා, අනාගාමී වා. යො වායං පුග්ගලො දිට්ඨිප්පතො, සොපස්ස සකදගාමී වා, අනාගාමී වා. ත බොත්ථ සාරිපුත්ත සුකරං, එකංසෙන ව්‍යාකාතුං, අයං ඉමෙසං තිණ්ණං පුග්ගලානං අභිකක්ඛන්තරො ව පණ්ණිනතරො වාති.

ණං හෙතං සාරිපුත්ත විජ්ජති, යවායං පුග්ගලො කායසකඛ්ඛි සවාස්ස අරහත්තාය පටිපනෙතා. යවායං පුග්ගලො සද්ධාවිමුච්ඡනො, සවාස්ස සකදගාමී වා, අනාගාමී වා. යො වායං පුග්ගලො දිට්ඨිප්පතො, සො පස්ස සකදගාමී වා, අනාගාමී වා. ත බොත්ථ සාරිපුත්ත සුකරං එකංසෙන ව්‍යාකාතුං, අයං ඉමෙසං තිණ්ණං පුග්ගලානං අභිකක්ඛන්තරො ව පණ්ණිනතරො වාති.

ණං හෙතං සාරිපුත්ත, විජ්ජති, යවායං පුග්ගලො දිට්ඨිප්පතො සවාස්ස අරහ, වා අරහත්තාය පටිපනෙතා, යවායං පුග්ගලො සද්ධාවිමුච්ඡනො, සවාස්ස සකදගාමී වා, අනාගාමී වා. යො වායං පුග්ගලො කායසකඛ්ඛි, සොපස්ස සකදගාමී වා, අනාගාමී වා. ත බොත්ථ සාරිපුත්ත, සුකරං එකංසෙන ව්‍යාකාතුං, අයං ඉමෙසං තිණ්ණං පුග්ගලානං අභිකක්ඛන්තරො ව පණ්ණිනතරො වාති.

1. නාචන්ද් - මජ්ඣං.

ඇවැත් කොට්ඨකයෙහි, මේ පුද්ගලයෝ තුන් දෙනෙක් ලොච්ඡි විදුලාන වෙත්. කවර තුන් දෙනෙක යත්: කායසකකිය, දිට්ඨප්පත්තය, සඤ්චිච්ඡිහනයි. ඇවැත්ති, මේ පුද්ගලයෝ තුන් දෙන ලොච්ඡි විදුලාන වෙත්. ඇවැත්ති, මේ පුද්ගලයන් තුන් දෙනා අතුරෙන් යම් පුද්ගලයෙක් දිට්ඨප්පත්ත වේ ද, ඇවැත්ති, මේ පුද්ගල තෙමේ මේ පුද්ගලයන් තුන් දෙනා අතුරෙන් ඉහා මැනවැයි ද, ඉතා ප්‍රණීතය යි ද, මට රැස්තේ වෙයි. ඒ කවර හෙයින් යත්: ඇවැත්ති, මේ පුද්ගලයාගේ ප්‍රඥෙක්‍රියය ඉතා බලවත් වේ ද, ඒ හෙයිනි.

ඉක්කිති ආයුෂමත් සැරියුත් තෙරණුවෝ ආයුෂමත් සවිට්ඨ තෙරණුවන් හා ආයුෂමත් මහාකොට්ඨක තෙරණුවන්ට තෙල කියා: ඇවැත්ති, අප හැම දෙනා විසින් සිය සිය වැටහීම ප්‍රකාශ කරණ ලදී. ඇවැත්ති, යම්හ, භාග්‍යවතුන් මහත්තේ කරා එළඹෙන්නම්හ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙ පවත සැල කරමින. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අපට යම් පරිද්දෙකින් වදාරණ සේක් නම්, එපරිද්දෙන් එය දරන්නම්හ යි.

ආයුෂමත් සවිට්ඨ තෙරණුවන් හා ආයුෂමත් මහාකොට්ඨක තෙරණුවෝ ඇවැත්ති, එසේ ය යි ආයුෂමත් සැරියුත් තෙරණුවන්ට පිළිවදන් ඇස්වූහ. ඉක්කිති ආයුෂමත් සැරියුත් තෙරණුවෝ ආයුෂමත් සවිට්ඨ තෙරණුවන් හා ආයුෂමත් මහාකොට්ඨක තෙරණුවන් හා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියා- හුය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පස් ව හුන්හ. එකත්පස් ව හුන් ආයුෂමත් සැරියුත් තෙරණුවෝ ආයුෂමත් සවිට්ඨ තෙරුන් හා ආයුෂමත් මහාකොට්ඨක තෙරුන් හා සමග යම් බඳු කථාසල්ලාපයෙක් වී ද, ඒ හැම භාග්‍යවතුන් වහන්සේට සැල කළහ.

ශාරීපුත්‍රය, මෙහි ලා මේ පුද්ගලයන් තුන්දෙනා අතුරෙන් මෙ තෙමේ වඩා මැනවැයි ද, වඩා ප්‍රණීතය යි ද, එකානතයෙන් ප්‍රකාශ කිරීම සුකර නො වේ. ශාරීපුත්‍රය, මෙබඳු කරුණෙක් ඇත: “යම් මේ පුද්ගලයෙක් සඤ්චිච්ඡිහන වේ ද, හේ අතීන් හෝ අතීන් මාගීයට පිළිපත්තේ හෝ වෙයි. යම් පුද්ගලයෙක් කායසකකී වේ ද, හේ සකාදගාමී හෝ අනාගාමී හෝ වෙයි. යම් මේ පුද්ගලයෙක් දිට්ඨප්පත්ත වේ ද, හේ ද සකාදගාමී හෝ අනාගාමී හෝ වෙයි.” ශාරීපුත්‍රය, මෙහි ලා මේ පුද්ගලයන් තුන් දෙනා අතුරෙන් මේ වඩා මැනවැයි ද, වඩා ප්‍රණීතය යි ද එකානතයෙන් ප්‍රකාශ කිරීම සුකර නො වේ.

ශාරීපුත්‍රය, මෙබඳු කරුණෙක් ඇත: ‘යම් මේ පුද්ගලයෙක් කායසකකී වේ ද, හේ අතීන් හෝ අතීන් මාගීයට පිළිපත්තේ හෝ වෙයි. යම් මේ පුද්ගලයෙක් සඤ්චිච්ඡිහන වේ ද, හේ සකාදගාමී හෝ අනාගාමී හෝ වෙයි. යම් මේ පුද්ගලයෙක් දිට්ඨප්පත්ත වේ ද, හේ ද සකාදගාමී හෝ අනාගාමී හෝ වෙයි.’ ශාරීපුත්‍රය, මෙහි ලා මේ පුද්ගලයන් තුන් දෙනා අතුරෙන් මේ වඩා මැනවැයි ද, වඩා ප්‍රණීතය යි ද, එකානතයෙන් ප්‍රකාශ කිරීම සුකර නො වේ.

ශාරීපුත්‍රය, මෙබඳු කරුණෙක් ඇත: “යම් මේ පුද්ගලයෙක් දිට්ඨප්පත්ත වේ ද, හේ අතීන් හෝ අතීන් මාගීයට පිළිපත්තේ හෝ වෙයි. යම් මේ පුද්ගලයෙක් සඤ්චිච්ඡිහන වේ ද, හේ සකාදගාමී හෝ අනාගාමී හෝ වෙයි. යම් මේ පුද්ගලයෙක් කායසකකී වේ ද, හේ සකාදගාමී හෝ අනාගාමී හෝ වෙයි.” ශාරීපුත්‍රය, මෙහි ලා මේ පුද්ගලයන් තුන් දෙනා අතුරෙන් මේ තෙමේ වඩා මැනවැයි ද, වඩා ප්‍රණීතය යි ද එකානතයෙන් ප්‍රකාශ කිරීමට සුකර නො වේ යයි.

[සාමන්තපට්ඨානං:]

3. 1. 3. 2.

22. තයො'මෙ භික්ඛවෙ ගිලානා සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. කතමෙ තයො: ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො ගිලානො ලහනෙතා වා සප්පායානි භොජනානි, අලහනෙතා වා සප්පායානි භොජනානි, ලහනෙතා වා සප්පායානි හෙසජ්ජානි, අලහනෙතා වා සප්පායානි හෙසජ්ජානි, ලහනෙතා වා පඤ්ඤාපට්ඨානං, අලහනෙතා වා පඤ්ඤාපට්ඨානං, තෙව වුට්ඨාති තමා ආබාධා.

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො ගිලානො ලහනෙතා වා සප්පායානි භොජනානි, අලහනෙතා වා සප්පායානි භොජනානි, ලහනෙතා වා සප්පායානි හෙසජ්ජානි, අලහනෙතා වා සප්පායානි හෙසජ්ජානි, ලහනෙතා වා පඤ්ඤාපට්ඨානං, අලහනෙතා වා පඤ්ඤාපට්ඨානං, වුට්ඨාති තමා ආබාධා.

ඉධ පන භික්ඛවෙ එකච්චො ගිලානො ලහනො' ව සප්පායානි භොජනානි නො අලහනො, ලහනො' ව සප්පායානි හෙසජ්ජානි නො අලහනො, ලහනො' ව පඤ්ඤාපට්ඨානං නො අලහනො, වුට්ඨාති තමා ආබාධා.

තත්ථ භික්ඛවෙ යවායං ගිලානො ලහනො' ව සප්පායානි භොජනානි නො අලහනො, ලහනො' ව සප්පායානි හෙසජ්ජානි නො අලහනො, ලහනො' ව පඤ්ඤාපට්ඨානං නො අලහනො, වුට්ඨාති තමා ආබාධා, ඉමං බො භික්ඛවෙ ගිලානං පට්ඨවි ගිලානහතනං අනුඤ්ඤානං, ගිලාන-හෙසජ්ජං අනුඤ්ඤානං, ගිලානුපට්ඨාකො අනුඤ්ඤානො; ඉමෙඤ්ච පන භික්ඛවෙ ගිලානං පට්ඨවි අඤ්ඤාපට්ඨානං ගිලානං උපට්ඨානං. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ තයො ගිලානා සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං.

එවමෙව බො භික්ඛවෙ තයො මෙ ගිලානුපමා පුග්ගලා සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං කතමෙ. තයො: ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො ලහනො වා තථාගතං දස්සනාය, අලහනො වා තථාගතං දස්සනාය, ලහනො වා තථාගතප්පච්ඡේදනං ධම්මචිතයං සවණාය, අලහනො වා තථාගතප්පච්ඡේදනං ධම්මචිතයං සවණාය, තෙවොක්කමිති¹ නියාමං කුසලෙසු ධම්මෙසු සම්මතං.

ඉධ පන භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො ලහනො වා තථාගතං දස්සනාය, අලහනො වා තථාගතං දස්සනාය, ලහනො වා තථාගතප්පච්ඡේදනං ධම්මචිතයං සවණාය, අලහනො වා තථාගතප්පච්ඡේදනං ධම්මචිතයං සවණාය, වොක්කමිති² නියාමං කුසලෙසු ධම්මෙසු සම්මතං.

ඉධ පන භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො ලහනො' ව³ තථාගතං දස්සනාය, නො අලහනො, ලහනො' ව තථාගතප්පච්ඡේදනං ධම්මචිතයං සවණාය, නො අලහනො, වොක්කමිති³ නියාමං කුසලෙසු ධම්මෙසු සම්මතං.

තත්ථ භික්ඛවෙ යවායං පුග්ගලො ලහනො' ව තථාගතං දස්සනාය, නො අලහනො, ලහනො' ව තථාගතප්පච්ඡේදනං ධම්මචිතයං සවණාය, නො අලහනො, වොක්කමිති³ නියාමං කුසලෙසු ධම්මෙසු සම්මතං. ඉමං බො භික්ඛවෙ පුග්ගලං පට්ඨවි ධම්මදෙසනා අනුඤ්ඤානං. ඉමෙඤ්ච පන භික්ඛවෙ පුග්ගලං පට්ඨවි අඤ්ඤාපට්ඨානං ධම්මො දෙසෙනබ්බො. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ තයො ගිලානුපමා පුග්ගලා සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිනි.

1: හෙව ඉක්කමති - මජ්ඣ. PTS. සඃ. 2. ඕක්කමති - මජ්ඣ. සඃ. PTS.

3. ලහනො - සඃ. PTS

[සැවැත්විදුනයි.]

3. 1. 3. 2.

22. මහණෙනි, ලොවිහි මේ ගිලන්නු තුන් දෙනෙක් ඇත. කවර තුන් දෙනෙක යත්: මහණෙනි, මෙ ලොවිහි කිසි ගිලනෙක් පථය හෝජන ලබන්නේ හෝ පථය හෝජන නො ලබන්නේ හෝ, පථය බෙහෙත් ලබන්නේ හෝ පථය බෙහෙත් නො ලබන්නේ හෝ, නිසි උපසායකයකු ලබන්නේ හෝ නිසි උපසායකයකු නො ලබන්නේ හෝ ඒ ආබාධයෙන් නොමැතැ හැයි සිටුවේ ය.

මහණෙනි, මෙ ලොවිහි කිසි ගිලනෙක් පථය හෝජන ලබන්නේ හෝ පථය හෝජන නො ලබන්නේ හෝ, පථය බෙහෙත් ලබන්නේ හෝ පථය බෙහෙත් නො ලබන්නේ හෝ, නිසි උපසායකයකු ලබන්නේ හෝ නිසි උපසායකයකු නො ලබන්නේ හෝ, ඒ ආබාධයෙන් තැහි සිටුවේ ය.

මහණෙනි, මෙ ලොවිහි කිසි ගිලනෙක් පථය හෝජන නො ලබනු නොව ලබනුයේ ම, පථය බෙහෙත් නො ලබනු නොව ලබනුයේ ම, නිසි උපසායකයකු නො ලබනු නොව ලබනුයේ ම, ඒ ආබාධයෙන් තැහි සිටුවේ ය.

මහණෙනි, එහි ලා යම් ගිලනෙක් පථය හෝජන නො ලබනු නො ව ලබනුයේ ම, පථය බෙහෙත් නො ලබනු නො ව ලබනුයේ ම, නිසි උපසායකයකු නො ලබනු නොව ලබනුයේ ම, ඒ ආබාධයෙන් තැහේ ද, මහණෙනි, මේ ගිලනා පිණිස ගිලන් බත අනුදත්තා ලදී. ගිලන් බෙහෙත් අනුදත්තා ලදී. ගිලන් උවටෙක් අනුදත්තා ලද්දේ ය. මහණෙනි, මේ ගිලනා නිසා අත් ගිලන්නු ද උවටත් කළසුත්තාහු වෙති. මහණෙනි, මේ වතාහි ලොවිහි විදුමාන වූ ගිලන්නු තුන් දෙන වෙත්.

මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම ලොවිහි මේ ගිලනුත් බඳු පුද්ගලයෝ තුන්-දෙනෙක් විදුමාන වෙත්. කවර තුන් දෙනෙක යත්: මහණෙනි, මෙ ලොවිහි ඇතැම් පුද්ගලයෙක් තථාගතයන් වහන්සේ දක්නට ලබන්නේ හෝ තථාගතයන් දක්නට නොලබන්නේ හෝ තථාගතයන් දෙසු ධර්මිකය අසන්නට ලබන්නේ හෝ තථාගතයන් දෙසු ධර්මිකය අසන්නට නොලබන්නේ හෝ කුසලධර්මයෙහි මාගීනියාම සංඛ්‍යාත සමසක්කයට නො පැමිණෙයි.

මහණෙනි, මෙ ලොවිහි කිසි පුද්ගලයෙක් තථාගතයන් දක්නට ලබන්නේ හෝ තථාගතයන් දක්නට නො ලබන්නේ හෝ තථාගතයන් දෙසු ධර්මිකය අසන්නට ලබන්නේ හෝ තථාගතයන් දෙසු ධර්මිකය අසන්නට නොලබන්නේ හෝ කුසලධර්මයන් විෂයෙහි මාගීනියාම සංඛ්‍යාත සමසක්කයට පැමිණෙයි.

මහණෙනි, මෙ ලොවිහි කිසි පුද්ගලයෙක් තථාගතයන් දක්නට නොලබනු නොව ලබන්නේ ම, තථාගතයන් දෙසු ධර්මිකය අසන්නට නොලබනු නොව ලබන්නේ ම කුසලධර්මයන් විෂයෙහි මාගීනියාම සංඛ්‍යාත සමසක්කයට පැමිණෙයි.

මහණෙනි, එහි ලා යම් පුද්ගලයෙක් තථාගතයන් දක්නට නොලබනු නොව ලබන්නේ ම, තථාගතයන් දෙසු ධර්මිකය අසන්නට නොලබනු නොව ලබන්නේ ම, කුසල ධර්මයන් විෂයෙහි මාගීනියාම සංඛ්‍යාත සමසක්කයට පැමිණේ ද, මේ පුතුලා පිණිස ධර්මදේශනාව අනුදත්තා ලදී. මහණෙනි, මේ පුතුලා පිණිස අනුත්තර ධර්මය දෙසිය යුතුයි. මහණෙනි, ලොවිහි ගිලනුත් උපමා කොට ඇති මේ පුද්ගලයෝ තුන් දෙන විදුමාන වෙත්.

3. 1. 3. 3

23. තයො'මෙ භික්ඛවෙ පුග්ගලො සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකසමිං. කතමෙ තයො: ඉධ භික්ඛවෙ එකවෙව්, පුග්ගලො සබ්බාපජ්ඣං කායසංඝාරං අභිසංඝාරොති, සබ්බාපජ්ඣං චරිසංඝාරං අභිසංඝාරොති, සබ්බාපජ්ඣං මනොසංඝාරං අභිසංඝාරොති. සො සබ්බාපජ්ඣං කායසංඝාරං අභිසංඝාරිත්වා සබ්බාපජ්ඣං චරිසංඝාරං අභිසංඝාරිත්වා සබ්බාපජ්ඣං මනොසංඝාරං අභිසංඝාරිත්වා සබ්බාපජ්ඣං ලොකං උපපජ්ජති. තමෙන සබ්බාපජ්ඣං ලොකං උපපන්නං සමානං සබ්බාපජ්ඣං එසො ඵුසන්ති. සො සබ්බාපජ්ඣං ඵෙද්ධං ඵෙද්ධං සමානො සබ්බාපජ්ඣං වෙදනං වෙද්ධං එකතනුදකං, සෙය්‍යථාපි සත්තා තෙරසිකා.

ඉධ පන භික්ඛවෙ එකවෙව්, පුග්ගලො අබ්බාපජ්ඣං කායසංඝාරං අභිසංඝාරොති, අබ්බාපජ්ඣං චරිසංඝාරං අභිසංඝාරොති, අබ්බාපජ්ඣං මනොසංඝාරං අභිසංඝාරොති. සො අබ්බාපජ්ඣං කායසංඝාරං අභිසංඝාරිත්වා අබ්බාපජ්ඣං චරිසංඝාරං අභිසංඝාරිත්වා අබ්බාපජ්ඣං මනොසංඝාරං අභිසංඝාරිත්වා අබ්බාපජ්ඣං ලොකං උපපජ්ජති. තමෙන අබ්බාපජ්ඣං ලොකං උපපන්නං සමානං අබ්බාපජ්ඣං එසො ඵුසන්ති. සො අබ්බාපජ්ඣං ඵෙද්ධං ඵෙද්ධං සමානො අබ්බාපජ්ඣං වෙදනං වෙද්ධං එකතනුදකං, සෙය්‍යථාපි දෙවා සුභතිණ්හා.

ඉධ පන භික්ඛවෙ එකවෙව්, පුග්ගලො සබ්බාපජ්ඣං අබ්බාපජ්ඣං කායසංඝාරං අභිසංඝාරොති, සබ්බාපජ්ඣං අබ්බාපජ්ඣං චරිසංඝාරං අභිසංඝාරොති, සබ්බාපජ්ඣං අබ්බාපජ්ඣං මනොසංඝාරං අභිසංඝාරොති. සො සබ්බාපජ්ඣං අබ්බාපජ්ඣං කායසංඝාරං අභිසංඝාරිත්වා සබ්බාපජ්ඣං චරිසංඝාරං අභිසංඝාරිත්වා සබ්බාපජ්ඣං මනොසංඝාරං අභිසංඝාරිත්වා සබ්බාපජ්ඣං ලොකං උපපජ්ජති. තමෙන සබ්බාපජ්ඣං අබ්බාපජ්ඣං ලොකං උපපන්නං සමානං සබ්බාපජ්ඣං අබ්බාපජ්ඣං එසො ඵුසන්ති. සො සබ්බාපජ්ඣං ඵෙද්ධං ඵෙද්ධං සමානො සබ්බාපජ්ඣං වෙදනං වෙද්ධං එකතනුදකං, සෙය්‍යථාපි මනුස්සා, එකවෙව් ව දෙවා, එකවෙව් ව විත්ථාතිකා. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ තයො පුග්ගලො සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකසමිනි

3. 1. 3. 4

24. තයො'මෙ භික්ඛවෙ පුග්ගලො පුග්ගලස්ස බහුකාරා. කතමෙ තයො: යං භික්ඛවෙ පුග්ගලං ආගමි පුග්ගලො බුද්ධං සරණං ගතො ගොති, ධම්මං සරණං ගතො ගොති, සබ්බං සරණං ගතො ගොති. අයං භික්ඛවෙ පුග්ගලො ඉමස්ස පුග්ගලස්ස බහුකාරා.

පුන චපරං භික්ඛවෙ යං පුග්ගලං ආගමි පුග්ගලො ඉදං දුක්ඛනති යථාභූතං පජානාති, අයං දුක්ඛසමුදයොති යථාභූතං පජානාති, අයං දුක්ඛනිරෝධොති යථාභූතං පජානාති, අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනි පටිපදති යථාභූතං පජානාති. අයං භික්ඛවෙ පුග්ගලො ඉමස්ස පුග්ගලස්ස බහුකාරා.

3. 1. 3. 3

23. භෙදෙනති, මේ පුද්ගලයෝ තුන් දෙනෙක් ලොවිහි විද්‍යමාන වෙත්. කවර තුන් දෙනෙක යත්: භෙදෙනති, මේ ලොවිහි නිසි පුගුලෙන් දූඛ සහිත (කායආරයෙහි උපද්‍යා වෙතනා රුශිය සි කියන ලද) කායසංසකාරය රැස් කෙරෙයි. දූඛ සහිත (වාග්ආරයෙහි උපද්‍යා වෙතනා රුශිය සි කියන ලද) වාක්සංසකාරය මුළු කෙරෙයි. දූඛ සහිත (මනෝආරයෙහි උපද්‍යා වෙතනා රුශිය සි කියන ලද) මනාසංසකාරය පිටු කෙරෙයි. හේ දූඛ සහිත කාය-සංසකාරය රැස් කොට, දූඛ සහිත වාක්සංසකාරය මුළු කොට, දූඛ සහිත මනාසංසකාරය පිටු කොට දූඛ සහිත ලෝකයට පැමිණෙයි. දූඛ සහිත ලෝකයට පැමිණියා වූ ම ඔහු දූඛ සහිත ස්පර්ශයෝ පහස්නාහ. හේ දූඛ සහිත ස්පර්ශයන් විසින් පහස්නා ලද්දේ ම නිරිසතුන් සෙයින් ඵ්කාන්තයෙන් දුක් වූ සාමාධිවිපාක වෙදතාව විදුනේ ය.

භෙදෙනති, මේ ලොවිහි නිසි පුද්ගලයෙක් නිදුක් කායසංසකාරය රැස් කෙරෙයි. නිදුක් වාක්සංසකාරය රැස් කෙරෙයි. නිදුක් මනාසංසකාරය රැස් කෙරෙයි. හේ නිදුක් කායසංසකාරය රැස් කොට, නිදුක් වාක්සංසකාරය රැස් කොට නිදුක් මනාසංසකාරය රැස් කොට නිදුක් ලෝකයට පැමිණෙයි. නිදුක් ලොවට පැමිණියා වූ ම ඔහු නිදුක් ස්පර්ශයෝ පහස්නාහ. හේ නිදුක් ස්පර්ශයන් විසින් පහස්නා ලද්දේ ම සුභනිශ්ණ දෙවියන් සෙයින් නිදුක් ඵ්කාන්ත සුච ඇති විපාක වෙදතාව විදුනේ ය.

භෙදෙනති, මේ ලොවිහි නිසි පුද්ගලයෙක් දූඛ සහිත වූ ද, දූඛ රහිත වූ ද කායසංසකාරය රැස් කෙරෙයි. දූඛ සහිත වූ ද දූඛ රහිත වූ ද වාක්සංසකාරය රැස් කෙරෙයි. දූඛ සහිත වූ ද දූඛ රහිත වූ ද මනාසංසකාරය රැස් කෙරෙයි. දූඛ සහිත වූ ද දූඛ රහිත වූ ද කායසංසකාරය රැස් කොට දූඛ සහිත වූ ද දූඛ රහිත වූ ද වාක්සංසකාරය රැස් කොට, දූඛ සහිත වූ ද දූඛ රහිත වූ ද මනාසංසකාරය රැස් කොට දූඛ සහිත වූ ද දූඛ රහිත වූ ද ලෝකයට පැමිණෙයි. දූඛ සහිත වූ ද දූඛ රහිත වූ ද ලෝකයට පැමිණියා වූ ම ඔහු දූඛ සහිත වූ ද දූඛ රහිත වූ ද ස්පර්ශයෝ පහස්නාහ. දූඛ සහිත වූ ද දූඛ රහිත වූ ද ස්පර්ශයන් විසින් පහස්නා ලද්දේ ම හේ ඇතැම් මිනිසුන් හා ඇතැම් විනිපාතික දෙවියන් සෙයින් දූඛ සහිත වූ ද දූඛ රහිත වූ ද සුවදුක් මුසු වූ වෙදතාව විදුනේ ය. භෙදෙනති, මේ පුද්ගලයෝ තිදෙන ලොවිහි විද්‍යමාන වෙති.

3. 1. 3. 4

24. භෙදෙනති, මේ පුද්ගලයෝ තුන් දෙනෙක් පුද්ගලයන්හට බොහෝ වහල් වෙති. කවර තුන් දෙනෙක යත්: භෙදෙනති, යම් පුගුලකු වෙත පැමිණ පුද්ගල තෙමේ බුදුන් සරණ ගියා වේ ද, දහම් සරණ ගියා වේ ද, සතුන් සරණ ගියා වේ ද, භෙදෙනති, මේ ඇදුරු පුද්ගල හෙමේ මේ අතාවැසි පුද්ගලයාහට බොහෝ වහල් වෙයි.

තවද භෙදෙනති, යම් පුද්ගලකු වෙත පැමිණ පුද්ගල තෙමේ 'මේ දුකා'යි තත් වූ පරිද්දෙන් දන්නේ වේ ද, 'මේ දුක් ඉපැදීමෙහි හේතුය'යි තත් වූ පරිද්දෙන් දන්නේ වේ ද, 'මේ දුක් නැති කිරීම'යි තත් වූ පරිද්දෙන් දන්නේ වේ ද, 'මේ දුක් නැති කරණු පිණිස යන ප්‍රතිපදාය'යි තත් වූ පරිද්දෙන් දන්නේ වේ ද, භෙදෙනති, මේ ඇදුරු පුද්ගල තෙමේ මේ අතාවැසි පුද්ගලයාහට බොහෝ වහල් වෙයි.

පුත වපරං භික්ඛවෙ යං පුග්ගලං ආගමම පුග්ගලො ආසවානං බයා අනාසවං වෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤවිමුත්තිං දිට්ඨංච ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤ සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරති; අයං භික්ඛවෙ පුග්ගලො ඉමිස්සා පුග්ගලස්ස බහුකාරො. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ තයො පුග්ගලා පුග්ගලස්ස බහුකාර.

ඉමෙහි ව පත භික්ඛවෙ තිති පුග්ගලෙහි ඉමිස්සා පුග්ගලස්ස තත්ථඤ්ඤ පුග්ගලො බහුකාරතරෙති වදමි. ඉමෙසඤ්ච භික්ඛවෙ තිණ්ණං පුග්ගලානං ඉමිනා පුග්ගලෙන න සුප්පතිකාරං වදමි, යදිදං අභිවාදන පච්චුට්ඨාන අඤ්ඤාලිකම සාමිවිකමම විවරපිණ්ඩපාතසෙතාසත හිලාතපච්චය හෙසජ්ජ-පරික්ඛාරානුපපදනෙතාති.

3. 1. 3. 5.

25. තයො'මෙ භික්ඛවෙ පුග්ගලා සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකසමිං. කතමෙ තයො: අරුකුපමච්චිනෙතා පුග්ගලො, විජ්ජපමච්චිනෙතා,¹ පුග්ගලො, වජ්ජපමච්චිනෙතා² පුග්ගලො.

කතමො ව භික්ඛවෙ අරුකුපමච්චිනෙතා පුග්ගලො: ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො කොධනො හොති උපායාසබ්බලො, අප්පමපි චුතෙතා සමානො අභිසජ්ජති, කුප්පති, බ්‍යාපජ්ජති, පතිත්ථියති, කොපඤ්ච දෙසඤ්ච අප්පමව-යඤ්ච පාතුකරෙති. සෙය්‍යථාපි³ භික්ඛවෙ දුට්ඨාරාකා⁴ කට්ඨික වා කඨලෙන⁵ වා සට්ඨිතා⁶ භියොසාසොන්තතාය අස්සඤ්ඤි;⁷ එවමෙව බො භික්ඛවෙ ඉධෙකච්චො පුග්ගලො කොධනො හොති උපායාසබ්බලො, අප්පමපි චුතෙතා සමානො අභිසජ්ජති, කුප්පති, බ්‍යාපජ්ජති, පතිත්ථියති, කොපඤ්ච දෙසඤ්ච අප්පමවයඤ්ච පාතුකරෙති, අයං චුළචති භික්ඛවෙ අරුකුපමච්චිනෙතා පුග්ගලො.

කතමො ව භික්ඛවෙ විජ්ජපමච්චිනෙතා පුග්ගලො: ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො ඉදං දුක්ඛන්ති යථාභූතං පජානාති, අයං දුක්ඛසමුදයොති යථාභූතං පජානාති, අයං දුක්ඛනිරෝධොති යථාභූතං පජානාති, අයං දුක්ඛනිරෝධ-ගාමිනී පටිපදති යථාභූතං පජානාති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ වක්ඛුමා පුරිසො රත්තකිකාරනිමිසායං විජ්ජන්තරිකාය රූපානි පසෙසය්‍ය, එවමෙව බො භික්ඛවෙ ඉධෙකච්චො පුග්ගලො ඉදං දුක්ඛන්ති යථාභූතං පජානාති -පෙ- අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපදති, යථාභූතං පජානාති, අයං චුළචති භික්ඛවෙ විජ්ජපමච්චිනෙතා පුග්ගලො.

කතමො ව භික්ඛවෙ වජ්ජපමච්චිනෙතා පුග්ගලො: ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො ආසවානං බයා අනාසවං වෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤවිමුත්තිං දිට්ඨංච ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤ සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ වජ්ජස්ස තත්ථී කිඤ්චි අහෙජ්ජං, මණි වා පාසාණො වා. එවමෙව බො භික්ඛවෙ ඉධෙකච්චො පුග්ගලො ආසවානං බයා -පෙ- සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරති. අයං චුළචති භික්ඛවෙ වජ්ජපමච්චිනෙතා පුග්ගලො. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ තයො පුග්ගලා සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකසමිනාති.

1. විජ්ජපමච්චිනෙතා - PTS. 2. වජ්ජපමච්චිනෙතා - PTS. 3. සෙය්‍යථාපි නාම - PTS

4. දුට්ඨාරාකා - ස්‍යා. මජ්ඣ. PTS. 5. කඨලාය වා - සී 1. මජ්ඣ. ස්‍යා. PTS.

6. සට්ඨිතා - මජ්ඣ. ස්‍යා. PTS. 7. අස්සඤ්ඤාති - සීමු. ආනං. ඡද්දා - PTS. මජ්ඣ. ස්‍යා

තවද මහණෙනි, යම් පුද්ගලයකු වෙත පාලිණ පුද්ගල තෙමේ ආසුවයන්-
ගේ ක්ෂයයෙහිදී අතාසුව වූ ඵලසමාධිය ද ඵලප්‍රඥාව ද ඉහාත්මයෙහි ම
තමා විසින් වෙසෙසින් දැන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට උපයා ගෙන වාසය කරන්නේ වේ
ද, මහණෙනි, මේ ඇදුරු පුද්ගල තෙමේ මේ අතාවාසි පුද්ගලයාගට බොහෝ
උපකාරවත් වේ. මහණෙනි, මේ ඇදුරු පුද්ගලයෝ තුන් දෙන මේ අතාවාසි
පුද්ගලයාගට බොහෝ උපකාරවත් වෙති.

මහණෙනි, මේ පුද්ගලයන් තුන් දෙනාට වඩා මේ අතාවාසි පුද්ගලයාට
උපකාර ඇති අතෙක් පුද්ගලයෙක් නැති බව කියමි. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයන්
තුන් දෙනාගට මේ (අතාවාසි) ප්‍රභූතා විසින් මනා සේ ප්‍රත්‍යක්ෂකාර කිරීම සුකර
තො වෙති යි කියමි. හේ කීමෙකින: වාදීම ය, දැක හුනස්නෙන් කැනී සිටීම ය,
ඇඳිලි කිරීම ය, උවසර කිරීම ය, විවර පිණිසිපාන සේනාසන ගිලාහපවටය
හා බෙහෙත් පිරිසර දීම ය යන මෙයිනි.

3. 1. 3. 5.

25. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ තුන් දෙනෙක් ලොවිහි විද්‍යමාන වෙත්.
කවර තුන් දෙනෙක යත්: පාරුණි වණයක් බදු සිත් ඇති පුද්ගලය, විදුලිය
බදු සිත් ඇති පුද්ගලය, විදුරක් බදු සිත් ඇති පුද්ගල යි.

මහණෙනි, පාරුණි වණයක් බදු සිත් ඇති පුද්ගල කවරේය යත්:
මහණෙනි, මෙලොවිහි කිසි පුද්ගලෙක් කිපෙන සුලු වෙයි, දැඩි ආයාස බහුල
කොට ඇත්තේ වෙයි, මදකුණු කියනු ලැබුයේ ම ලාගෙයි, කිපෙයි, ප්‍රකාශීය
පියයි, තද ව සිටී, කෝපයත් ඥාණයත් නොසතුවත් පහළ කෙරෙයි.
මහණෙනි, යම් පරිදි දඩුකඩෙකින් හෝ කැබිලිත්තෙකින් හෝ ගටතා ලද
පාරුණි වණයක් වෙසෙසින් (ලේ සැරව) වගුරුවා ද, මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම
මෙ ලොවිහි කිසි පුද්ගලයෙක් කිපෙන සුලු වෙයි. දැඩි ආයාස බහුල කොට
ඇත්තේ වෙයි. මදකුණු කියනු ලැබුයේ ම ලාගෙයි, කිපෙයි, ප්‍රකාශීය අත්
හරියි, තදව සිටී, කෝපයත් ඥාණයත් නොසතුවත් පහළ කෙරෙයි.
මහණෙනි, මෙ පාරුණි වණයක් බදු සිත් ඇති පුද්ගලයා යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, විදුලිය බදු සිත් ඇති පුද්ගල කවරේය යත්: මහණෙනි,
මෙ ලොවිහි කිසි පුද්ගලයෙක් “මේ දුකා” යි තත් වූ පරිද්දෙන් දනී. “මේ
දුක් උපදනා හේතු ය” යි තත් වූ පරිද්දෙන් දනී. “මේ දුක් නැති කිරීම ය” යි
තත් වූ පරිද්දෙන් දනී. “මේ දුක් නැති කරණ පිණිස යන පිළිවෙත ය” යි
තත් වූ පරිද්දෙන් දනී. මහණෙනි, යම් පරිදි ඇස් ඇති පුරුෂයෙක්
ගණදුරු රැයෙහි විදුලිය පවත්නා අභුරෙහි රූ දක්නේ වේ ද, මහණෙනි,
එපරිදි මෙ ලොවිහි කිසි පුද්ගලයෙක් ‘මේ දුකා’ යි තත් වූ පරිද්දෙන් දනී ...
‘මේ දුක් නැති කරණ පිළිවෙත’ යි තත් වූ පරිද්දෙන් දනී. මහණෙනි,
මෙ විදුලිය බදු සිත් ඇති පුද්ගලයා යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, විදුර බදු සිත් ඇති පුද්ගල කවරේය යත්: මහණෙනි,
මෙ ලොවිහි කිසි පුද්ගලයෙක් අතාසුව වූ ඵලසමාධිය ද ඵලප්‍රඥාව ද ඉහාතම-
යෙහි ම තමා විසින් විනිශ්චයනයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ඇටි ඇටි සද සමවාද
වෙසෙයි. මහණෙනි, යම් පරිදි මිණෙක් වේවයි, පහණෙක් වේවයි, විදුර
විසින් නොබිඳලියෙන දෑයෙන් නැද්ද, මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම මෙ ලොවිහි
කිසි පුද්ගලයෙක් ආසුවක්ෂයන් ... ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට උපයා වෙසෙයි.
මහණෙනි, මෙ විදුර බදු සිත් ඇති පුද්ගලයා යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි,
මේ වනාහි ලෝකයෙහි විද්‍යමාන වන පුද්ගලයෝ තුන් දෙන වෙත්.

3 1. 3. 6

26. තයො'මෙ භික්ඛවෙ පුග්ගලො සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. කතමෙ තයො: අභි භික්ඛවෙ පුග්ගලො න සෙවිතබ්බො න භජිතබ්බො න පසිරුපාසිතබ්බො. අභි භික්ඛවෙ පුග්ගලො සෙවිතබ්බො භජිතබ්බො පසිරුපාසිතබ්බො. අභි භික්ඛවෙ පුග්ගලො සක්කන්තා ගරුකන්තා සෙවිතබ්බො භජිතබ්බො පසිරුපාසිතබ්බො.

කතමො ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො න සෙවිතබ්බො න භජිතබ්බො න පසිරුපාසිතබ්බො: ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො භිනො භොති පිලෙන සමාධිතා පඤ්ඤාය. එවරුපො භික්ඛවෙ පුග්ගලො න සෙවිතබ්බො: න භජිතබ්බො න පසිරුපාසිතබ්බො අඤ්ඤානු අනුද්දායා¹ අඤ්ඤානු අනුකම්පාය.

කතමො ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො සෙවිතබ්බො භජිතබ්බො පසිරුපාසිතබ්බො: ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො සද්දසා භොති පිලෙන සමාධිතා පඤ්ඤාය. එවරුපො භික්ඛවෙ පුග්ගලො සෙවිතබ්බො, භජිතබ්බො, පසිරුපාසිතබ්බො. තං නිසා ගෙභු: සීලසාමිකාදගතානං සතං සීලකථා ච නො භවිස්සති, සා ච නො පවත්නාති² භවිස්සති, සා ච නො එාසු භවිස්සති. සමාධිසාමිකාදගතානං සතං සමාධිකථා ච නො භවිස්සති, සා ච නො පවත්නාති² භවිස්සති. සා ච නො එාසු භවිස්සති. පඤ්ඤාසාමිකාදගතානං සතං පඤ්ඤාකථා ච නො භවිස්සති, සා ච නො පවත්නාති² භවිස්සති, සා ච නො එාසු භවිස්සති නිසං එවරුපො පුග්ගලො සෙවිතබ්බො භජිතබ්බො පසිරුපාසිතබ්බො.

කතමො ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො සක්කන්තා ගරුකන්තා සෙවිතබ්බො භජිතබ්බො පසිරුපාසිතබ්බො: ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො අධිකො භොති පිලෙන සමාධිතා පඤ්ඤාය, එවරුපො භික්ඛවෙ පුග්ගලො සක්කන්තා ගරුකන්තා සෙවිතබ්බො භජිතබ්බො පසිරුපාසිතබ්බො. තං නිසා ගෙභු: ඉති අපරිපූරං වා සීලකකකිං පරිපූරෙස්සාමි, පරිපූරං වා සීලකකකිං තත්තත්තත්ත පඤ්ඤාය අනුගතෙස්සාමි. අපරිපූරං වා සමාධිකකකිං පරිපූරෙස්සාමි, පරිපූරං වා සමාධිකකකිං තත්තත්තත්ත පඤ්ඤාය අනුගතෙස්සාමි. අපරිපූරං වා පඤ්ඤාකකකිං පරිපූරෙස්සාමි, පරිපූරං වා පඤ්ඤාකකකිං තත්තත්තත්ත පඤ්ඤාය අනුගතෙස්සාමි. තස්මි එවරුපො පුග්ගලො සක්කන්තා ගරුකන්තා සෙවිතබ්බො භජිතබ්බො පසිරුපාසිතබ්බො. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ තයො පුග්ගලො සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිනි.

1. නිසීයති පුරිසො නිසීතසෙවි
න ච ගාසෙථ කදුචි තුලාසෙවි,
සෙට්ඨමුපනමං උදෙති බිප්පං
තස්මි අත්තනො උත්තරිං හජෙථාති.

1. අනුද්දායා. අනුකම්පා - සහ. මජ්ඣ. ඩී 1. PTS. 2. පවත්නාති - මජ්ඣ.

3. 1. 3. 6

26. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ තුන් දෙනෙක් ලොවිහි විදුලාන වෙත්. කවර තුන් දෙනෙක යත්: මහණෙනි, නො ඵලඕයසුතු, නො ආලියසුතු පුත-පුතා නො ඵලඕයසුතු පුද්ගලයෙක් ඇත. මහණෙනි, සේවනය කටයුතු භජනය කටයුතු පයඝ්ථාසනය කටයුතු පුද්ගලයෙක් ඇත. මහණෙනි, සත්කාර කොට ගුරුකාර කොට සේවනය කටයුතු භජනය කටයුතු පයඝ්ථාසනය කටයුතු පුද්ගලයෙක් ඇත.

මහණෙනි, සේවනය නො කටයුතු භජනය නො කටයුතු පයඝ්ථාසනය නො කටයුතු පුද්ගලයා කවරේය යත්: මහණෙනි, මෙ ලොවිහි කිසි පුද්ගලයෙක් ශීලයෙන් සමාධියෙන් ප්‍රඥයෙන් (තමහට) හීන වේ ද, මහණෙනි, මෙබඳු පුද්ගල සේවනය නො කටයුතුය. භජනය නො කටයුතුය. පයඝ්ථාසනය නො කටයුතුය. දයාව හැරයි, අනුකම්පාව හැරයි.

මහණෙනි, සේවනය කටයුතු, භජනය කටයුතු, පයඝ්ථාසනය කටයුතු පුද්ගල කවරේය යත්: මහණෙනි, මෙ ලොවිහි කිසි පුද්ගලයෙක් ශීලයෙන් සමාධියෙන් ප්‍රඥයෙන් (තමහට) සමාන වේ ද, මහණෙනි, මෙබඳු පුද්ගල සේවනය කටයුතුය. භජනය කටයුතුය. පයඝ්ථාසනය කටයුතුය. ඒ කවර හෙයින් යත්: ශීලයෙන් සමාන බවට ගියා වූ ම අපගේ ශීල කථාව ද වෙයි, අපගේ ඒ කථාව ද පවත්නී වෙයි, ඒ කථාව අපට පහසු ද වෙයි. සමාධියෙන් සමාන බවට ගියා වූ ම අපගේ සමාධිකථාව ද වෙයි, එය අපගේ පවත්නා කථාව ද වෙයි, ඒ කථාව අපට පහසු ද වෙයි. ප්‍රඥයෙන් සමාන බවට ගියා වූ ම අපගේ ප්‍රඥකථාව ද වෙයි, එය අපගේ පවත්නා කථාව ද වෙයි, ඒ කථාව අපට පහසු ද වේ. එහෙයින් මෙබඳු වූ පුද්ගල සේවනය කටයුත්තේ ය. භජනය කටයුත්තේ ය. පයඝ්ථාසනය කටයුත්තේ ය.

මහණෙනි, කවර පුද්ගලයෙක් සත්කාර කොට ගුරුකාර කොට සේවනය කටයුත්තේ වේ ද, භජනය කටයුත්තේ වේ ද, පයඝ්ථාසනය කටයුත්තේ වේ ද: මහණෙනි, මෙ ලොවිහි කිසි පුද්ගලයෙක් ශීලයෙන් සමාධියෙන් ප්‍රඥයෙන් (තමහට) වැඩි තරම් වේ ද, මහණෙනි, මෙබඳු වූ පුද්ගල සත්කාර කොට ගුරුකාර කොට සේවනය කටයුත්තේය. භජනය කටයුත්තේ ය. පයඝ්ථාසනය කටයුත්තේය. ඒ කවර හෙයින් යත්: මෙසේ නො පිරිපුන් හෝ සිල්කද පුරමි. පිරිපුන් හෝ සිල්කද ඒ ඒ තත්ති ප්‍රඥයෙන් අනුගන්මි. නො පිරිපුන් හෝ සමාධිසංකෘතිය පුරමි. පිරිපුන් හෝ සමාධිසංකෘතිය ඒ ඒ තත්ති ප්‍රඥයෙන් අනුගන්මි. නො පිරිපුන් හෝ ප්‍රඥසංකෘතිය පුරමි. පිරිපුන් වූ හෝ ප්‍රඥසංකෘතිය ඒ ඒ තත්ති ප්‍රඥයෙන් අනුගන්මි. එහෙයින් මෙබඳු වූ පුද්ගල සත්කාර කොට ගුරුකාර කොට සේවනය කටයුත්තේය. භජනය කටයුත්තේය. පයඝ්ථාසනය කටයුත්තේය. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ තිදෙන ලෝකයෙහි විදුලාන වෙති.

1. තමනට වඩා (ගුණයෙන්) හීනයන් සෙවුනා පුරුෂ පිරිහෙයි. තමන් හා (ගුණයෙන්) සමාන පුමුලන් සෙවුනා පුරුෂ කිසි කලෙකත් නො පිරිහෙයි. තමනට වඩා (ගුණයෙන්) වැඩුනවුන් වෙත තැමෙත්තේ වඩා වැඩෙයි. එහෙයින් තමනට වඩා (ගුණයෙන්) වැඩුනැතැත්තකු භජනය කරන්නේ ය.

3. 1 3. 7

27. තයෝ'මේ භික්කුවේ පුග්ගලො සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකසමිං. කතමේ තයෝ: අපි භික්කුවේ පුග්ගලො ජගුව්ඡිතබ්බො, න සෙවිතබ්බො, න හජ්තබ්බො, න පසිරුපාසිතබ්බො. අපි භික්කුවේ පුග්ගලො අජ්ඣුපෙකම්-තබ්බො, න සෙවිතබ්බො, න හජ්තබ්බො, න පසිරුපාසිතබ්බො. අපි භික්කුවේ පුග්ගලො සෙවිතබ්බො, හජ්තබ්බො, පසිරුපාසිතබ්බො.

කතමො ච භික්කුවේ පුග්ගලො ජගුව්ඡිතබ්බො, න සෙවිතබ්බො, න හජ්තබ්බො, න පසිරුපාසිතබ්බො: ඉධ භික්කුවේ එකලේවා පුග්ගලො දුස්සීලො හොති පාඨමෙමා අසුචි සංකස්සරසමාචාරො පටිච්ඡන්තකමමනෙතා අස්ස-මණො සමණපටිඤ්ඤා අබ්‍රහවාරි බ්‍රහවාරිපටිඤ්ඤා අනෙතාපුති අවස්සුතො කසලවුජානො. එවරුපො භික්කුවේ පුග්ගලො ජගුව්ඡිතබ්බො, න සෙවිතබ්බො, න හජ්තබ්බො, න පසිරුපාසිතබ්බො. තං නිස්ස හෙතු: නිස්සවාපි භික්කුවේ එවරුපස්ස පුග්ගලස්ස න දිට්ඨානුගතිං ආපජ්ජති, අථ ඛො තං පාපකො කිත්තිසද්දො අබ්‍රහ්මග්ගච්ඡති පාපමිත්තො පුරිසපුග්ගලො පාපසභායො පාප-සම්පවච්ඡෙකාති. සෙය්‍යවාපි භික්කුවේ අභි ගුථගතො, කිස්සවාපි න දංසති, අථ තං මකෙති. එවමෙව ඛො භික්කුවේ නිස්සවාපි එවරුපස්ස පුග්ගලස්ස න දිට්ඨානුගතිං ආපජ්ජති, අථ ඛො තං පාපකො කිත්තිසද්දො අබ්‍රහ්මග්ගච්ඡති පාපමිත්තො පුරිසපුග්ගලො පාපසභායො පාපසම්පවච්ඡෙකාති. තස්මිං එවරුපො පුග්ගලො ජගුව්ඡිතබ්බො, න සෙවිතබ්බො, න හජ්තබ්බො, න පසිරුපාසිතබ්බො.

කතමො ච භික්කුවේ පුග්ගලො අජ්ඣුපෙකම්තබ්බො, න සෙවිතබ්බො, න හජ්තබ්බො, න පසිරුපාසිතබ්බො: ඉධ භික්කුවේ එකලේවා පුග්ගලො කොධනො හොති -පෙ- සෙය්‍යවාපි භික්කුවේ දුට්ඨාරුකා² කට්ඨිත වා කඨලෙන වා ඝට්ටිතා³ භියෙය්‍යසොමන්තාය අස්සඤ්ඤා⁴. එවමෙව ඛො භික්කුවේ -පෙ- සෙය්‍යවාපි භික්කුවේ නිජ්ජුකාලාතං කට්ඨිත වා කඨලෙන⁵ වා ඝට්ටිතං භියෙය්‍යසොමන්තාය චිච්චිටායති, චිට්චිටායති. එවමෙව ඛො භික්කුවේ -පෙ- ගුථකුපො කට්ඨිත වා කඨලෙන⁵ වා ඝට්ටිතො භියෙය්‍යසො-මන්තාය දුග්ගකො හොති. එවමෙව ඛො භික්කුවේ ඉධෙකලේවා පුග්ගලො කොධනො හොති, උපායාසබ්‍රහ්මලො, අප්පමි වුත්තො සමානො අභිසජ්ජති, කුප්පති, ව්‍යාපජ්ජති, පතිජ්ජති, කොපඤ්ඤා දොසඤ්ඤා අපව්වයඤ්ඤා පාතු-කරොති, එවරුපො භික්කුවේ පුග්ගලො අජ්ඣුපෙකම්තබ්බො, න සෙවිතබ්බො, න හජ්තබ්බො, න පසිරුපාසිතබ්බො. තං නිස්ස හෙතු: අකෙතාසෙය්‍යවාපි මං, පරිභාසෙය්‍යවාපි මං, අනන්ධමි මං කරෙය්‍යාති, තස්මා එවරුපො පුග්ගලො අජ්ඣුපෙකම්තබ්බො, න සෙවිතබ්බො, න හජ්තබ්බො, න පසිරුපාසිතබ්බො.

2. දුට්ඨාරුකො - මජ්ඣ. සං. PTS.

3. ඝට්ටිතො - මජ්ඣ. සං. PTS. 4. අප්පමි වුත්තො - මජ්ඣ.

5. කඨලො වා - සීඝ්‍ර. මජ්ඣ. සං. PTS.

3. 1. 3. 7.

27. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ තුන් දෙනෙක් ලෝකයෙහි ඇත. කවර තුන් දෙනෙක යත්: මහණෙනි, පිළිකුල් කටයුතු වූ නොසෙවිය යුතු වූ භජනය නොකටයුතු වූ පයඝ්ටිපාසනය නොකටයුතු වූ පුතුලෙක් ඇත. මහණෙනි, මැදහත්ව දැක්කයුතු, නොසෙවියයුතු භජනය නොකටයුතු පයඝ්ටිපාසනය නොකටයුතු පුතුලෙක් ඇත. මහණෙනි, සේවනය කටයුතු භජනය කටයුතු පයඝ්ටිපාසනය කටයුතු පුතුලෙක් ඇත.

මහණෙනි, ගැරැහිය යුතු නොසෙවියයුතු නො ඇලියයුතු පුනපුනා නො ඵලඛිය යුතු පුද්ගල කවරේය යත්: මහණෙනි, මේ ලෝකයෙහි නිසි පුද්ගලයෙක් දුශ්ශීල වූ පාපකයවතාව ඇති අපචිත්ත වූ සාකෙත් සිහි කළයුතු හැසිරීම් ඇති පිළිසන්කමත් ඇති ශ්‍රමණප්‍රතිරූපක වූ, ශ්‍රමණයෙහි, පිළින කරණ, බ්‍රහ්මචාරී ප්‍රතිරූපක වූ, බ්‍රහ්මචාරීම් පිළින කරණ, ඇතුළත දුගද වූ කෙලෙසුන් විසින් තෙත් වූ හටගත් කෙලෙස් කසල ඇතියේ වේ ද, මහණෙනි, මෙබඳු පුද්ගල තෙමේ පිළිකුල් කටයුතු නොසෙවියයුතු භජනය නොකටයුතු පයඝ්ටිපාසනය නොකටයුතු වේ. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, මෙබඳු පුද්ගලයාගේ දෘෂ්ටානුගතියට නොයතුද වැලිත් “පච්චු ඕතුරන් ඇති පච්චුන් සහාය කොට ඇති පච්චුන් කෙරෙහි නැමෙන පුරුෂ පුද්ගලයෙකැ” යි ඔහුගේ ලාමක වූ කීර්ති ශබ්දය (අපකීර්තිය) උස්ව තිබියි. මහණෙනි, අසුචියෙන් වැකුනු සපියා නොබහතත් වැලි ඔහු (අසුචියෙන්) යම්සේ තව්‍රා ද, මහණෙනි, එමෙන් ම මෙබඳු පුතුලාගේ දෘෂ්ටානුගතියට නොපාමණිය ද වැලි “මේ පුරුෂපුද්ගල පාපමිත්‍රයන් ඇතියෙක, පාප යහළුවන් ඇතියෙක, පාපයන් කෙරෙහි තැමුනෙකැ” යි ඔහුගේ අපකීර්තිය ශබ්දය උස්ව නැගෙයි. එහෙයින් මෙ බඳු වූ පුද්ගල පිළිකුල් කටයුතු වෙයි. සේවනය නොකටයුතු වෙයි. භජනය නොකටයුතු වෙයි. පයඝ්ටිපාසනය නොකටයුතු වේ.

මහණෙනි, මැදහත් සේ දැක්කයුතු සේවනය නොකටයුතු භජනය නොකටයුතු පයඝ්ටිපාසනය නොකටයුතු පුද්ගල කවරේය යත්: මහණෙනි, මේ ලෝකයෙහි නිසි පුතුලෙක් නිපෙනසුලු වූයේ වේ ද ... මහණෙනි, යම් පරිදි දඬුකබෙකින් හෝ කැබිලිත්තෙකින් හෝ ගටනු ලැබූ පැරැණි වණෙක් යම් සේ වෙසෙයින් ලේ සැරව වගුරුවා ද, මහණෙනි, එසේ ම ... මහණෙනි, යම් පරිදි දඬුකබෙකින් හෝ කැබිලිත්තෙකින් හෝ ගටනු ලැබූ නිඛිරිගිනිපෙණෙහෙල්ල වැඩිපමණින් “විවි විවි” යන අනුකරණ පවත්වා ද, මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම දඬුකබෙකින් හෝ කැබිලිත්තෙකින් හෝ ගටනු ලැබූ අභූවිච්ඡ යම්සේ වෙසෙයින් දුගද ව්‍යනය කෙරේ ද, මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම මේ ලෝකයෙහි නිසි පුද්ගලයෙක් දැඩි ආයාෂබහුල කොට ඇත්තේ මදකුත් කියන ලද්දේ එහි ගැටේ ද, කිපේ ද, තදව සිටුවේ වේ ද, කෝපයත් චෝෂයත් නොසතුටත් පහල කෙරේ ද, මහණෙනි, මෙබඳු පුද්ගල මැදහත් සේ දැක්ක යුත්තේ ය. සේවනය නොකට යුත්තේ ය. භජනය නොකට යුත්තේ ය. පයඝ්ටිපාසනය නොකට යුත්තේ ය. කවර හෙයින් යත්: වැලි මා හැටියගෙන්තේය, වැලි මට අසහ්‍ය බණනේය, මට අතථි ද කරන්නේය කියායි. එබැවින් මෙබඳු පුද්ගල මැදහත් සේ දැක්ක යුත්තේ ය. සේවනය නොකට යුත්තේ ය. භජනය නොකට යුත්තේ ය. පයඝ්ටිපාසනය නොකට යුත්තේ ය.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

කතමො ව භික්ඛවෙ පුග්ගලො සෙවිතබ්බො, හජ්තබ්බො, පසිරුපාසි-
තබ්බො: ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො සීලවා ගොති කල්‍යාණධම්මො.
එවරුපො භික්ඛවෙ පුග්ගලො සෙවිතබ්බො, හජ්තබ්බො, පසිරුපාසිතබ්බො.
තං කිය්‍ය්‍ය හෙතු: කිංඤ්චි භික්ඛවෙ එවරුපස්ස පුග්ගලස්ස න දිට්ඨානුගතිං
ආපජ්ජති. අථ බො තං කල්‍යාණො කිංඤ්චිදද්දා අබ්භුග්ගවජ්ජති: “කල්‍යාණ-
මිත්තො පුරිසපුග්ගලො, කල්‍යාණසංගායො, කල්‍යාණසම්මවඬො”ති. තස්මා
එවරුපො පුග්ගලො සෙවිතබ්බො, හජ්තබ්බො, පසිරුපාසිතබ්බො. ඉමෙ
බො භික්ඛවෙ තයො පුග්ගලා සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිනි.

2. නිතියති පුරිසො නිතිතසෙවි
න ව ගායෙථ කදචි තුල්‍යසෙවි,
සෙට්ඨමුපතමං උදෙති බිප්පං
තස්මා අත්තතො උත්තරිං හජ්ජමාති.

3. 1. 3. 8

28. තයො’මෙ භික්ඛවෙ පුග්ගලා සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං.
කතමෙ තයො: ගුප්තාණි පුප්ථාණි මධ්දුගාණි.

කතමො ව භික්ඛවෙ පුග්ගලො ගුප්තාණි: ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො
පුග්ගලො සහග්ගතො¹ වා පරිසග්ගතො² වා ඤාතිමිත්ඤ්ඤගතො වා පුග්ගල-
ගතො වා රුජකුලමිත්ඤ්ඤගතො වා අභිනිතො සකඛිපුට්ඨො “එහමො³
පුරිස යං ජාතාසි, තං වදෙති” ති. සො අජාතං වා ආග, “ජාතාමි” ති.
ජාතං වා ආග, “ත ජාතාමි”ති. අපස්සං වා ආග, “පස්සාමි”ති. පස්සං වා
ආග, “ත පස්සාමි”ති. ඉති අත්තගෙතු වා පරතෙතු වා ආමිසකිඤ්ඤිකගෙතු
වා සමපජාතමුසා භාසිතා ගොති. අයං වුවිච්ඡි භික්ඛවෙ පුග්ගලො ගුප්තාණි.

කතමො ව භික්ඛවෙ පුග්ගලො පුප්ථාණි: ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො
පුග්ගලො සහග්ගතො වා පරිසග්ගතො² වා ඤාතිමිත්ඤ්ඤගතො වා පුග්ගල-
ගතො වා රුජකුලමිත්ඤ්ඤගතො වා අභිනිතො සකඛිපුට්ඨො “එහමො³
පුරිස, යං ජාතාසි තං වදෙති”ති. සො අජාතං වා ආග, “ත ජාතාමි”ති, ජාතං වා
ආග, “ජාතාමි” ති, අපස්සං වා ආග, “ත පස්සාමි” ති, පස්සං වා ආග,
“පස්සාමි”ති: ඉති අත්තගෙතු වා පරතෙතු වා ආමිසකිඤ්ඤිකගෙතු වා ත
සමපජාතමුසා භාසිතා ගොති. අයං වුවිච්ඡි භික්ඛවෙ පුග්ගලො පුප්ථාණි.

කතමො ව භික්ඛවෙ පුග්ගලො මධ්දුගාණි: ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො
පුග්ගලො ඵරුසං වාචං පභාස ඵරුසාස⁴ වාචං පටිවිරතො ගොති. යා සා
වාචා තෙලා කණ්ණසුඛා පෙමනියා හදයඛගමා පොරි බහුජ්ජනකන්තා
බහුජ්ජනමනාපා; තථාරුපිං⁵, වාචං භාසිතා ගොති. අයං වුවිච්ඡි භික්ඛවෙ
පුග්ගලො මධ්දුගාණි. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ තයො පුග්ගලා සන්තො සංවිජ්ජ-
මානා ලොකස්මිනි.

1. සහග්ගතො වා. - සා. කා. 2. පරිසග්ගතො වා - සිමු. සි 1 සා.

3. එහමොපුරිස - PTS 4. පරුසා වාචා - සිමු. 5. තථාරුපං - සිමු.

මහණෙනි, කචර පුද්ගලයෙක් සේවනය කටයුතු වේ ද, හජනය කටයුතු වේ ද, පයස්ථිපාසනය කටයුතු වේ ද: මහණෙනි, මේ ලොවිහි කිසි පුද්ගලයෙක් කලණ දහම් ඇත්තේ සිල්වත් වෙයි. මහණෙනි, මේබඳු පුද්ගල සේවනය කටයුත්තේ ය, හජනය කටයුත්තේ ය, පයස්ථිපාසනය කටයුත්තේ ය. ඒ කචර හෙයින් යත්: මහණෙනි, මේබඳු පුද්ගලයාගේ දෘටානුගතියට නොයතත් වැලි “මේ පුරුෂ පුද්ගල කලණ මිතුරන් ඇතියෙක, කලණ යහළුවන් ඇතියෙක, කලණ මිතුරන් කෙරෙහි නැමුනෙකැ”යි මෙසේ ඔහු ලකුණු කොට කලණ යස ගී උස්ව තැහෙයි. එහෙයින් මේබඳු පුද්ගල සේවනය කටයුත්තේ ය, හජනය කටයුත්තේ ය, පයස්ථිපාසනය කටයුත්තේ ය. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ තුන් දෙන ලෝකයෙහි විද්‍යමාන වෙත්.

2. තමනට වඩා ගුණයෙන්) හීනයන් සෙවුනා පුරුෂ පිරිහෙයි. තමන් හා (ගුණයෙන්) සමාන පුගලන් සෙවුනා පුරුෂ කිසිකලෙකින් නො පිරිහෙන්නේ ය. තමනට වඩා (ගුණයෙන්) වැඩිතවුන් වෙත තැමෙන්නේ වහා වැඩෙයි. එහෙයින් තමනට වඩා (ගුණයෙන්) වැඩි තැනැත්තකු හජනය කරන්නේ යි.

3. 1. 3 8

28. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ තුන් දෙනෙක් ලොවිහි විද්‍යමාන වෙති. කචර තුන් දෙනෙක යත්: ගුප්තාණීය, ප්‍රථමාණීය, මධ්‍යමාණීය යන මොහුයි.

මහණෙනි, ගුප්තාණී පුද්ගල තෙමේ කචරේ ය යත්: මහණෙනි, මේ ලොවිහි කිසි පුද්ගලයෙක් සභාවට ගියේ හෝ ගම්පිරිසට ගියේ හෝ තැන් මැදට ගියේ හෝ සේණි මැදට ගියේ හෝ රජකුලන් මැදට ගියේ හෝ “එම්බා, පුරුෂය, එව, යමක් දැනිති නම් එය කියව”යි පිළිවිසිට හමියට කැඳවන ලද්දේ සාක්ෂි කොට ප්‍රචවුස්නා ලද්දේ නොදන්නේ හෝ ‘දන්ම’යි කියයි. දන්නේ හෝ ‘නො දන්ම’යි කියයි. නො දන්නේ හෝ ‘දක්ම’යි කියයි. දන්නේ හෝ ‘නො දක්ම’යි කියයි. මෙසේ තමා හේතු කොට ගෙණ හෝ මෙරමා හේතු කොට ගෙණ හෝ මද ආමිෂයක් හේතු කොට ගෙණ හෝ දූත දූත මුසවා බෙණේ ද, මහණෙනි, මේ ගුප්තාණී පුද්ගලයා යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, ප්‍රථමාණී පුද්ගල කචරේ ය යත්: මහණෙනි, මේ ලොවිහි කිසි පුගලෙක් සභාවට ගියේ හෝ පිරිසට ගියේ හෝ තැන් මැදට ගියේ හෝ සේණි මැදට ගියේ හෝ රජකුලන් මැදට ගියේ හෝ ‘එම්බා පුරුෂය, “එව, යමක් දැනිති නම් එය කියව”යි පෙරමුණට කැඳවන ලද්දේ සාක්ෂි කොට ප්‍රචවුස්නා ලද්දේ වේ ද, නෙ නො දන්නේ හෝ “නොදන්ම” යි කියයි. දන්නේ හෝ “දන්ම”යි කියයි නො දන්නේ හෝ “නො දක්ම”යි කියයි. දන්නේ හෝ “දක්ම”යි කියයි. මෙසේ තමා හේතු කොට හෝ මෙරමා හේතු කොට හෝ මද ආමිෂයක් හේතු කොට හෝ දූත දූත මුසවා නො බෙණේ ද, මහණෙනි, මේ ප්‍රථමාණී පුද්ගලයා යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මධ්‍යමාණී පුද්ගල කචරේ ය යත්: මහණෙනි, මේ ලොවිහි කිසි පුද්ගලයෙක් පරුස්විසිකම් දුරු කොට කොරෙස් බසින් වැලනුනේ වෙයි. යම් බසක් නිදෙස් ද, කණට සුව එළවා ද, පෙම් දනවා ද, ල ගණී ද, තන්වැසි (සහස) ද, බොහෝ දෙනාට කැමති ද, බොහෝ දෙනාට මනාප ද, එබඳු බස් කියන්නේ වේ ද, මහණෙනි, මේ මධ්‍යමාණී පුද්ගලයා යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ තුන් දෙන ලොවිහි විද්‍යමාන වෙත් යයි.

3 1. 3. 9

29. නයො'මෙ භික්ඛවෙ පුග්ගලො සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. කතමෙ නයො: අකො ඵකච්ඤ්ඤා දච්චිකු. කතමො ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො අකො: ඉධ භික්ඛවෙ ඵකච්චස්ස පුග්ගලස්ස තථාරූපං චක්ඛු න හොති, යථාරූපෙන චක්ඛුනා අනඛිගතං වා හොගං අඛිගචේය්‍ය, අඛිගතං වා හොගං ථාතිකරෙය්‍ය.¹ තථාරූපමිස්ස චක්ඛු න හොති, යථාරූපෙන චක්ඛුනා කුසලාකුසලෙ ධම්මෙ ජානෙය්‍ය, සාවජ්ජානවජ්ජෙ ධම්මෙ ජානෙය්‍ය, භිතප්පණ්ණිකෙ ධම්මෙ ජානෙය්‍ය, කණ්ණපුකකසප්පට්ඨාගෙ ධම්මෙ ජානෙය්‍ය. අයං චූළචති භික්ඛවෙ පුග්ගලො අකො.

කතමො ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො ඵකච්ඤ්ඤා: ඉධ භික්ඛවෙ ඵකච්චස්ස පුග්ගලස්ස තථාරූපං චක්ඛු හොති, යථාරූපෙන චක්ඛුනා අනඛිගතං වා හොගං අඛිගචේය්‍ය, අඛිගතං වා හොගං ථාතිකරෙය්‍ය. තථාරූපමිස්ස* චක්ඛු න හොති, යථාරූපෙන චක්ඛුනා කුසලාකුසලෙ ධම්මෙ ජානෙය්‍ය, සාවජ්ජානවජ්ජෙ ධම්මෙ ජානෙය්‍ය, භිතප්පණ්ණිකෙ ධම්මෙ ජානෙය්‍ය, කණ්ණ-පුකකසප්පට්ඨාගෙ ධම්මෙ ජානෙය්‍ය, අයං චූළචති භික්ඛවෙ පුග්ගලො ඵකච්ඤ්ඤා.

කතමො ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො දච්චිකු: ඉධ භික්ඛවෙ ඵකච්චස්ස පුග්ග-ලස්ස තථාරූපං චක්ඛු හොති, යථාරූපෙන චක්ඛුනා අනඛිගතං වා හොගං අඛිගචේය්‍ය, අඛිගතං වා හොගං ථාතිකරෙය්‍ය¹ තථාරූපමිස්ස චක්ඛු හොති, යථාරූපෙන චක්ඛුනා කුසලාකුසලෙ ධම්මෙ ජානෙය්‍ය, සාවජ්ජානවජ්ජෙ ධම්මෙ ජානෙය්‍ය, භිතප්පණ්ණිකෙ ධම්මෙ ජානෙය්‍ය, කණ්ණපුකකසප්පට්ඨාගෙ ධම්මෙ ජානෙය්‍ය. අයං චූළචති භික්ඛවෙ පුග්ගලො දච්චිකු. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ නයො පුග්ගලො සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිනි.

3. න චෙව හොගා තථාරූපා න ච පුඤ්ඤති කුඛබ්බි,
උගස්සත්ත කලිග්ගාහො අකිස්ස හතචක්ඛුනො.
- 4 අථාපරායං අකබාහො ඵකච්ඤ්ඤා ච පුග්ගලො,
ධම්මාධම්මෙන සසංඝො² හොගාති පරිසෙසති.
5. ථේය්‍යෙන කුට්ඨකමෙත මුසාවාදෙන චුභසං,
කුසලො හොති සංඝාතුං³ කාමිහොති ච මානවො,
ඉතො සො තීරයං ගන්තො ඵකච්ඤ්ඤා විහංගෙති.
6. දච්චිකු පන අකබාහො සෙට්ඨං පුරිසපුග්ගලො,
ධම්මලද්ධෙති හොගෙති උට්ඨානාඛිගතං ධනං.
7. දදති සෙට්ඨසම්බලප්පා අව්‍යග්ගමනසො⁴ නරො,
උපෙති හද්දකං භානං යත්ත ගන්තො න සොච්ඡි.
8. අකිඤ්ඤා ඵකච්ඤ්ඤා අරකා පරිවජ්ජයෙ,
දච්චිකු⁵ පන සෙට්ඨං පුරිසපුග්ගලනි.

1. ථාති. කරෙය්‍ය - මජ්ඣ. සා. 2. සංඝාසංඝා - මජ්ඣ. සංඝසංඝා - කප්පි.

3. සංභාතුං - සා. 4. අඛ්‍යාතමානසො නාරා - මජ්ඣ. 5. දච්චිකුඤ්ඤා - PTS.

3. 1. 3. 9.

29. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ භූත් දෙතෙක් ලොවිහි විද්‍යමාන වෙත්. කවර භූත් දෙතෙක යත්: අකිංස, එකාස් ඇත්තේ ය, දෑස් ඇත්තේ ය යි. මහණෙනි, අකිංස පුද්ගල කවරේය යත්: මහණෙනි, මේ ලොවිහි කිසි පුද්ගලයකුට යම්බඳු පැණැසෙකින් තොලත් හෝග හෝ ලබන්නේ නම්, ලැබූ හෝග හෝ වඩා ගන්නේ නම්, එබඳු වූ නුවණැසෙක් නොවෙයි. යම් බඳු නුවණැසෙකින් කුසල් අකුසල් දහම් දැනගන්නේ නම්, සදෙස් නිදෙස් දහම් දැනගන්නේ නම්, භික්ෂුණීත දහම් දැනගන්නේ නම්, අන්‍යෝන්‍ය ප්‍රතිවිරුද්ධ වූ කෘෂණ ශුඤ්ඤ ධර්මයන් දැනගන්නේ නම්, එබඳු වූ නුවණැසෙක් ඔහුට නැත. මහණෙනි, මේ පුද්ගල අකිංස යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, එකාස් ඇති පුද්ගල කවරේය යත්: මහණෙනි, මේ ලොවිහි කිසි පුද්ගලයකුට යම් බඳු ඇසෙකින් ලබා නොගත් හෝග ලබා ගන්නේ නම්, ලබාගත් හෝග හෝ වඩා ගන්නේ නම්, එබඳු නුවණැසෙක් ද වෙයි. යම් බඳු නුවණැසෙකින් කුසල් අකුසල් දහම් දැනගන්නේ නම්, සදෙස් නිදෙස් දහම් දැනගන්නේ නම්, භික්ෂුණීත ධර්මයන් දැනගන්නේ නම්, අන්‍යෝන්‍ය ප්‍රතිවිරුද්ධ කෘෂණ ශුඤ්ඤ ධර්මයන් දැනගන්නේ නම්, එබඳු වූ නුවණැස ද ඔහුට නො වේ. මහණෙනි, මේ පුද්ගල එකාස් පුද්ගලය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, දෑස් ඇති පුද්ගල කවරේය යත්: මහණෙනි, මේ ලොවිහි කිසි පුද්ගලයකුට යම් බඳු වූ නුවණැසෙකින් තොලැබූ හෝ හෝගයන් ලබාගන්නේ නම් ලබාගත් හෝ හෝගයන් වඩා ගන්නේ නම් එබඳු නුවණැසෙක් වෙයි යම් බඳු වූ නුවණැසෙකින් කුසල් අකුසල් දහම් දැනගන්නේ නම්, සදෙස් නිදෙස් දහම් දැනගන්නේ නම්, භික්ෂුණීත ධර්මයන් දැනගන්නේ නම්, අන්‍යෝන්‍ය ප්‍රතිවිරුද්ධ වූ කෘෂණ ශුඤ්ඤ ධර්මයන් දැනගන්නේ නම්, එබඳු වූ නුවණැස ද ඔහුට වේ. මහණෙනි, මේ දෑස් ඇති පුද්ගලයා යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ භූත් දෙත ලොවිහි විද්‍යමාන වෙත්.

3. නට නුවණැස් ඇති අකිංසානට එබඳු හෝගයෝ නො වෙත්. පින් ද නොකරයි, දෙලොවිහි පරාජයග්‍රහණ වෙයි.

4. වැලිඳු ශබ්දා ඩිට්‍රිතා හේ පින්පව් දෙකින් හෝගයන් සොයා ද, එබඳු වූ මේ අතෙක් එකාස් ඇති පුද්ගලෙක් ද වදාරණ ලද්දේය.

5. කාමහොනි වූ ඒ මිනිස් සොර රැවටිලි හා මුසවාය යන දෙකිනුදු හෝග රැස් කරන්නට දක්‍ෂයෙක් වේ. එකාස් ඇති හෙ මෙයින් නිරූපිත ගොස් වැනසෙයි.

6-7 දෑස් ඇත්තා වූ ශ්‍රේෂ්ඨ පුරුෂ පුද්ගලයෙක් ද වදාරණ ලද්දේය. ශ්‍රේෂ්ඨ සංකල්පනා ඇති විවිධානුකූල සිත් ඇති ඒ මනුෂ්‍යයා දෘෂ්ටිමත් ලත් හෝගයෙන් යුක්ත වූයේ උත්තරානුකූලයෙන් ලත් ධර්මය (මෙරමානට) දෙයි. යම් කාතෙකට ගොස් නොසොස්නේ නම්, එබඳු සොදුරු තැනට පැමිණෙයි.

8 අකිංසා ද එකාස් ඇති පුද්ගලයා ද දුරින් දුරු කරන්නේය. ශ්‍රේෂ්ඨ වූ දෑස් ඇති පුරුෂ පුද්ගලයා සේවනය කරන්නේය යි.

3. 1. 3. 10

30. තයො'මෙ භික්ඛවෙ පුගගලො සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. කතමෙ තයො: අවකුජ්ජපඤ්ඤෙ පුගගලො, උච්ඡිඛගපඤ්ඤෙ පුගගලො, පුට්ඨපඤ්ඤෙ පුගගලො.

කතමො ව භික්ඛවෙ අවකුජ්ජපඤ්ඤෙ පුගගලො: ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුගගලො ආරුමං ගන්තා හොති අභික්ඛණං භික්ඛුතං සන්තතිකෙ ධම්මසවණංය. තස්ස භික්ඛු ධම්මං දෙසෙන්නි ආදිකල්‍යාණං ජෛකිකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං, සාන්ධං සම්මාද්‍යානං කෙවලපරිපුණ්ණං පරිසුඬං බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙන්නි. සො තස්මිං ආසනෙ නිසින්නො තස්සා කථාය නෙවාදිං මනසි කරොති, න මජ්ඣං මනසි කරොති, න පරියොසානං මනසි කරොති. වුට්ඨිතොපි තමා ආසනා තස්සා කථාය නෙවාදිං මනසි කරොති, න මජ්ඣං මනසි කරොති, න පරියොසානං මනසි කරොති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ කුලො නිකකුජ්ජො, තත්‍ර උදකං ආසින්නං විවට්ඨති, තො සංඝොති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ ඉධෙකච්චො පුගගලො ආරුමං ගන්තා හොති අභික්ඛණං භික්ඛුතං සන්තතිකෙ ධම්මසවණංය. තස්ස භික්ඛු ධම්මං දෙසෙන්නි, ආදිකල්‍යාණං ජෛකිකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං, සාන්ධං සම්මාද්‍යානං කෙවලපරිපුණ්ණං පරිසුඬං බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙන්නි. සො තස්මිං ආසනෙ නිසින්නො තස්සා කථාය නෙවාදිං මනසි කරොති, න මජ්ඣං මනසි කරොති, න පරියොසානං මනසි කරොති. වුට්ඨිතොපි තමා ආසනා තස්සා කථාය නෙවාදිං මනසි කරොති, න මජ්ඣං මනසි කරොති, න පරියොසානං මනසි කරොති. අයං වුට්ඨති භික්ඛවෙ අවකුජ්ජපඤ්ඤෙ පුගගලො.

කතමො ව භික්ඛවෙ උච්ඡිඛගපඤ්ඤෙ පුගගලො: ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුගගලො ආරුමං ගන්තා හොති අභික්ඛණං භික්ඛුතං සන්තතිකෙ ධම්මසවණංය. තස්ස භික්ඛු ධම්මං දෙසෙන්නි ආදිකල්‍යාණං ජෛකිකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං, සාන්ධං සම්මාද්‍යානං කෙවලපරිපුණ්ණං පරිසුඬං බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙන්නි. සො තස්මිං ආසනෙ නිසින්නො තස්සා කථාය ආදිමපි මනසි කරොති, මජ්ඣමපි මනසි කරොති, පරියොසානමපි මනසි කරොති. වුට්ඨිතොපි තමා ආසනා තස්සා කථාය නෙවාදිං මනසි කරොති, න මජ්ඣං මනසි කරොති, න පරියොසානං මනසි කරොති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුරිසස්ස උච්ඡිඛග නානාබජ්ජකානි ආනිශ්ණාති නිලා වණ්ඤාලා මොදකා බද්ධා, සො තමා ආසනා වුට්ඨිගන්තො සතිසම්මොසා පතිරොය්. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ ඉධෙකච්චො පුගගලො ආරුමං ගන්තා හොති අභික්ඛණං භික්ඛුතං සන්තතිකෙ ධම්මසවණංය. තස්ස භික්ඛු ධම්මං දෙසෙන්නි ආදිකල්‍යාණං ජෛකිකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං, සාන්ධං සම්මාද්‍යානං කෙවලපරිපුණ්ණං පරිසුඬං බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙන්නි. සො තස්මිං ආසනෙ නිසින්නො තස්සා කථාය ආදිමපි මනසි කරොති, මජ්ඣමපි මනසි කරොති, පරියොසානමපි මනසි කරොති. වුට්ඨිතොපි තමා ආසනා තස්සා කථාය නෙවාදිං මනසි කරොති, න මජ්ඣං මනසි කරොති, න පරියොසානං මනසි කරොති. අයං වුට්ඨති භික්ඛවෙ උච්ඡිඛගපඤ්ඤෙ පුගගලො.

3. 1 3. 10.

30. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ තුන් දෙනෙක් ලොවීහි විදුමාන වෙත්. කවර තුන් දෙනෙක යත්: අවකුල්පඤ්ඤ පුද්ගලය, උච්ඡිඛගපඤ්ඤ පුද්ගලය, පුද්දපඤ්ඤ පුද්ගලයි.

මහණෙනි, අවකුල්පඤ්ඤ පුද්ගල කවරේය යත්: මහණෙනි, මේ ලෝකයෙහි කිසි පුද්ගලයෙක් භික්ෂුන් වෙත නිතර බණ ඇසීම පිණිස ආරාමයට යන්නේ වේ ද, භික්ෂුහු ඔහට මූල කලණ කොට මැද කලණ කොට අග කලණ කොට අභිසතිත කොට බ්‍යඤ්ඤා සහිත කොට සේවල සම්පුණ්ණ කොට දහම් දෙසත්. පිරිසිදු කොට බමසර ප්‍රකාශ කරත්, හෙතෙම ඒ අස්තෙහි හුන්නේ ඒ කථාව පිළිබඳ මූල මෙනෙහි නො කරයි. මැද මෙනෙහි නො කරයි, අග මෙනෙහි නො කරයි. ඒ අස්තෙන් නැගී සිටියේත් ඒ කථාව පිළිබඳ මූල මෙනෙහි නො කෙරේ, මැද මෙනෙහි නො කෙරේ, අග මෙනෙහි නො කෙරේ. මහණෙනි, යම් පරිදි යටිකුරු කළ කළයෙක් වේ ද, වත් කරණ ලද ජලය පෙරළේ ද, නො නවත්තේ ද, මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම මේ ලොවීහි කිසි පුද්ගලයෙක් භික්ෂුන් වෙත බණ ඇසීම පිණිස නිතර ආරාමයට යන්නේ වේ ද, භික්ෂුහු ඔහට මූල කලණ කොට මැද කලණ කොට අග කලණ කොට දම් දෙසත් ද, අභිසතිත කොට බ්‍යඤ්ඤා සහිත කොට සියල්ලෙන් සම්පුණ්ණ කොට දහම් දෙසත්. පිරිසිදු කොට බමසර ප්‍රකාශ කරත්. හෙතෙම ඒ අස්තෙහි හුන්නේ ඒ කථාව පිළිබඳ මූල මෙනෙහි නො කරයි ද, මැද මෙනෙහි නො කරයි ද, අග මෙනෙහි නො කරයි ද, ඒ අස්තෙන් නැගී සිටියේ ම ඒ කථාව පිළිබඳ මූල මෙනෙහි නො කරයි ද, මැද මෙනෙහි නො කරයි ද, අග මෙනෙහි නො කරයි ද; මහණෙනි, මේ අවකුල්පඤ්ඤ පුද්ගලයා යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, උච්ඡිඛගපඤ්ඤ පුද්ගල කවරේය යත්: මහණෙනි, මේ ලොවීහි කිසි පුද්ගලයෙක් භික්ෂුන් වෙත දහම් ඇසීම පිණිස නිතර ආරාමයට යන්නේ වේ, භික්ෂුහු ඔහට මූල කලණ කොට මැද කලණ කොට අග කලණ කොට අභිසතිත කොට බ්‍යඤ්ඤා සහිත කොට සියල්ලෙන් සම්පුණ්ණ කොට ධර්මය දෙසත් ද, පිරිසිදු කොට බමසර ප්‍රකාශ කරත් ද, හෙතෙම ඒ අස්තෙහි හුන්නේ ඒ කථාව පිළිබඳ මූල මෙනෙහි කෙරේ ද, මැදත් මෙනෙහි කෙරේ ද, අගත් මෙනෙහි කෙරේ ද, ඒ අස්තෙන් නැගී සිටියේත් ඒ කථාව පිළිබඳ මූල මෙනෙහි නො කෙරේ ද, මැද මෙනෙහි නො කෙරේ ද, අග මෙනෙහි නො කෙරේ ද, මහණෙනි, යම් පරිදි පුරුෂයකුගේ හිමා තල සහල් අත්වට බෙබර යන නොයෙක් කැසුනු දෑ ගැවසුනේ වේ ද, හෙතෙම ඒ අස්තෙන් නැගී සිටුනේ ම සිහිමුද්‍රාවෙන් වම්හයි ද, මහණෙනි, එපරිදි ම මේ ලොවීහි කිසි පුද්ගලයෙක් භික්ෂුන් වෙත බණ ඇසීම පිණිස නිතර ආරාමයට යන්නේ වේ ද, භික්ෂුහු ඔහට මූල කලණ කොට මැද කලණ කොට අග කලණ කොට දහම් දෙසත් ද, අභිසතිත කොට බ්‍යඤ්ඤා සහිත කොට සියල්ලෙන් සම්පුණ්ණ කොට පිරිසිදු කොට බමසර ප්‍රකාශ කරත් ද, හෙතෙම ඒ අස්තෙහි හුන්නේ ඒ කථාව පිළිබඳ මූල මෙනෙහි කෙරේ ද, මැදත් මෙනෙහි කෙරේ ද, අගත් මෙනෙහි කෙරේ ද, ඒ අස්තෙන් නැගී සිටියේ ඒ කථාව පිළිබඳ මූල නො මෙනෙහි කෙරේ ද, මැද නොම මෙනෙහි කෙරේ ද, අග නොම මෙනෙහි කෙරේ ද, මහණෙනි, මේ උච්ඡිඛගපඤ්ඤ පුද්ගල යි කියනු ලැබේ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

කතමො ච භික්ඛවෙ පුථුපඤ්ඤා පුග්ගලො: ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො ආරාමං ගන්තා හොති අභික්ඛණං භික්ඛුතං සන්තිකෙ ධම්මසවණංය. තස්ස භික්ඛු ධම්මං දෙසෙනති ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣිකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං, සංඝං සවාසඤ්ඤං කෙවලපරිපුණ්ණං පරිසුඤ්ඤං බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙනති. සො තස්මිං ආසනෙ නිසින්නො තස්සා කථාය ආදිමි මනසි-කරොති, මජ්ඣමි මනසි කරොති, පරියොසානමි මනසි කරොති. වුට්ඨිතොපි තමා ආසනා තස්සා කථාය ආදිමි මනසි කරොති, මජ්ඣමි මනසි කරොති, පරියොසානමි මනසි කරොති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ කුමො උග්ගකුජො, තත්‍ර උදකං ආසිත්තං සණ්ඨාති, තො විවට්ඨති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ ඉධෙකච්චො පුග්ගලො ආරාමං ගන්තා හොති අභික්ඛණං භික්ඛුතං සන්තිකෙ ධම්මසවණංය. තස්ස භික්ඛු ධම්මං දෙසෙනති ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣිකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං, සංඝං සවාසඤ්ඤං කෙවලපරිපුණ්ණං පරිසුඤ්ඤං බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙනති. සො තස්මිං ආසනෙ නිසින්නො තස්සා කථාය ආදිමි මනසි කරොති, මජ්ඣමි මනසි කරොති, පරියොසානමි මනසි කරොති. වුට්ඨිතොපි තමා ආසනා තස්සා කථාය ආදිමි මනසි කරොති, මජ්ඣමි මනසි කරොති, පරියොසානමි මනසි කරොති. අයං වුච්ඡති භික්ඛවෙ පුථුපඤ්ඤා පුග්ගලො. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ තයො පුග්ගලා සන්නො සංවිජ්ජන්තා ලොකස්මිනි.

9. අචකුජ්ජපඤ්ඤා පුරිසො දුමෙවධො අවිචක්ඛණො,
අභික්ඛණමි වෙ හොති ගන්තා භික්ඛුත සන්තිකෙ.
10. ආදිං කථාය මජ්ඣකුච පරියොසානකුච තාදිසො,
උග්ගහෙත්තං ත සකෙකාති පඤ්ඤා භික්ඛු න විජ්ජති.
11. උච්ඡිග්ගපඤ්ඤා පුරිසො සෙය්‍යො එතෙන වුච්චති,
අභික්ඛණමි වෙ හොති ගන්තා භික්ඛුත සන්තිකෙ.
12. ආදිං කථාය මජ්ඣකුච පරියොසානකුච තාදිසො,
නිසින්නො ආසනෙ තස්මිං උග්ගහෙත්තං බ්‍යඤ්ඤං,
වුට්ඨිතො¹ නපජානාති ගතිතමිස්ස² මුස්සති.
13. පුථුපඤ්ඤා ච පුරිසො සෙය්‍යො එතෙහි වුච්චති,
අභික්ඛණමි වෙ හොති ගන්තා භික්ඛුත සන්තිකෙ.
14. ආදිං කථාය මජ්ඣකුච පරියොසානකුච තාදිසො,
නිසින්නො ආසනෙ තස්මිං උග්ගහෙත්තං බ්‍යඤ්ඤං.
15. ධාරෙති සෙට්ඨසම්භවෙය්‍යො අවාග්ගමනසො තරො,
ධම්මානුධම්මපටිපන්නො දුක්ඛස්සන්තකරො³ සියාති.

පුග්ගලවග්ගො තතියො.

1. වුට්ඨිතො ච ඛො - මජ්ඣ. 2. ගතිතං භික්ඛු - සා - කං.

3. දුක්ඛස්සන්තකරො සියා - සිමු.

තඤ්ඤාදද්ධං. - සම්මානිකානුකූල චරිතකාරා චරිතෙහි ච
සෙට්ඨ ජිගුල්ප අප්පාදා අප්පාදා අචකුජ්ජනාති.

මෙහෙතෙම, පුට්ඨපඤ්ඤ පුද්ගල කවරේය යන්න: මෙහෙතෙම, මේ ලොවිති කිසි පුද්ගලයෙක් භික්ෂූන් වෙත බණ ඇසීම පිණිස ආරාමයට නිතර යන්නේ වේ. භික්ෂූහු ඔහුට මූල කලණ කොට මැද කලණ කොට අග කලණ කොට අම්බසහිත කොට බාහිර සහිත කොට සියල්ලෙන් සමපූර්ණ කොට ධර්ම දෙසත්. පිරිසිදු බමුණ ප්‍රකාශ කෙරෙත්. හෙතෙම ඒ අස්තෙහි හුන්නේ ඒ කථාව පිළිබඳ මූලත් මෙනෙහි කෙරේ, මැදත් මෙනෙහි කෙරේ, අගත් මෙනෙහි කෙරේ. ඒ අස්තෙන් නැගීසිටියේත් ඒ කථායෙහි මූලත් මෙනෙහි කෙරේ, මැදත් මෙනෙහි කෙරේ, අගත් මෙනෙහි කෙරේ. මෙහෙතෙම, යම් පරිදි උඩුකුරු කළ කළයෙක් වේද, එහි වත් කරණ ලද දිය පිහිටාද, පිටත නොගැල්ලේද, මෙහෙතෙම, එපරිද්දෙන් ම මේ ලොවිති කිසි පුද්ගලයෙක් භික්ෂූන් වෙත බණ ඇසීම පිණිස නිතර ආරාමයට යන්නේ වේද, භික්ෂූහු ඔහුට මූල කලණ කොට මැද කලණ කොට අග කලණ කොට අම්බසහිත කොට බාහිර සහිත කොට සියල්ලෙන් සමපූර්ණ කොට ධර්ම දෙසත්ද, පිරිසිදු වූ බමුණ ප්‍රකාශ කරත්ද, හෙ ඒ අස්තේ හුන්නේ ඒ කථායෙහි මූලත් මෙනෙහි කරයිද, මැදත් මෙනෙහි කරයිද, අගත් මෙනෙහි කරයිද, ඒ අස්තෙන් නැගී සිටියේත් ඒ කථායෙහි මූලත් මෙනෙහි කරයිද, මැදත් මෙනෙහි කරයිද, අගත් මෙනෙහි කරයිද, මෙහෙතෙම, මේ පුට්ඨපඤ්ඤ පුද්ගලයා යි කියනු ලැබේ. මෙහෙතෙම, මේ පුද්ගලයෝ තුන් දෙන ලොවිති විද්‍යාමාන වෙත්.

9. විවක්ෂණ හුඩු ප්‍රභූ තැනි, අවකුණ්ඨපඤ්ඤ පුරුෂ තෙමේ ඉදින් භික්ෂූන් වෙත නිතර යන සුලු වේද-

10. එබඳු පුරුෂ කථායෙහි මූල ද මැද ද අග ද උගත්තට නොගැක්කේය. ඔහුට ප්‍රභූව තැන්ද, එහෙයිනි.

11. 'උච්ඡ්ඛිතපඤ්ඤ' පුරුෂ තෙමේ මොහුට වඩා ශ්‍රේෂ්ඨය යි කියනු ලැබේ. හෙතෙම ඉදින් නිතර භික්ෂූන් වෙත යන සුලු වේද-

12. එබඳු පුද්ගල ඒ ආසනයෙහි හුන්නේ ඒ කථායෙහි මූල ද මැද ද අග ද ඉගෙන ව්‍යාකූණතා ධරු නැගී සිටියේ ම නොදනීද, ඔහු විසින් ගන්නා ලද්දේ නැසෙයි.

13. 'පුට්ඨපඤ්ඤ' පුරුෂ මොවුනට වඩා ශ්‍රේෂ්ඨය යි කියනු ලැබේ. ඉදින් භේ නිතර භික්ෂූන් වෙත යන සුලු වේද-

14. එබඳු පුද්ගල ඒ අස්තෙහි හුන්නේ ඒ කථායෙහි මූල ද මැද ද අග ද ඉගෙන ව්‍යාකූණතා දරයි.

15. ශ්‍රේෂ්ඨසංකල්පනා ඇති විවිකිච්ඡා රහිත සිත් ඇති ධර්මානුබම්බයෙහි පිළිපත් මිනිස් ඒ දුක් කෙළවර කරන්නෙක් වන්නේය යි.

තෙවන ප්‍රභූල් වග යි.

[4. දෙවදුහවගෙහො.]

3. 1. 4. 1

[සාවස්ථිනිදුතො:]

31. සමුභමකානි භික්ඛවෙ තානි කුලානි, යෙසං පුත්තානං මාතෘපිතරො අඤ්ඤාගාරෙ පුජ්ඣා හොනති. සපුබ්බාවරියකානි භික්ඛවෙ තානි කුලානි, යෙසං පුත්තානං මාතෘපිතරො අඤ්ඤාගාරෙ පුජ්ඣා හොනති. සානුනෙය්‍යකානි¹ භික්ඛවෙ තානි කුලානි, යෙසං පුත්තානං මාතෘපිතරො අඤ්ඤාගාරෙ පුජ්ඣා හොනති. බ්‍රහ්මානි භික්ඛවෙ මාතෘපිතුන්නං එතං අධිවචනං. පුබ්බාවරියානි භික්ඛවෙ මාතෘපිතුන්නං එතං අධිවචනං. අනුනෙය්‍යානි භික්ඛවෙ මාතෘපිතුන්නං එතං අධිවචනං. තං කිසිං හෙතු: බ්‍රහ්මාරා භික්ඛවෙ මාතෘපිතරො පුත්තානං. ආපාදකා පොසකා ඉමිස්ස ලොකස්ස දස්සෙතාරොති.

16. බ්‍රහ්මානි මාතෘපිතරො පුබ්බාවරියානි වුච්චරෙ,
අනුනෙය්‍යා ව පුත්තානං පජාය අනුකම්පකා.
17. තස්මා හි තෙ තමස්සෙය්‍ය සක්කරෙය්‍යාථ පණ්ණිනො,
අනෙතන අථ පානෙන වජේත සයනෙන ව,
උච්ඡාදකෙන තභාපකෙන පාදනං ධොවනෙන ව.
18. තාය තං පරිවරියං මාතෘපිතුසු පණ්ණිනා,
ඉධවෙව² තං පසංසනති පෙච්ච සග්ගෙ ව මොදති.

3. 1. 4. 2

32. අථ බො ආයස්මා ආනන්දො යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කමි. උපසඞ්කමිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීනො බො ආයස්මා ආනන්දො භගවන්තං එතදවොච: සීයා හු බො භනෙත භික්ඛුතො තථාරුපො සමාධිපට්ට්‍යාහො, යථා ඉමස්මිඤ්ච සවිඤ්ඤාණකෙ කායෙ අභිඤ්ඤාරමමිඤ්ඤාරමානානුසයා³ තාය්‍යු, බහිද්ධා ව සබ්බනිමිතෙනසු අභිඤ්ඤාරමමිඤ්ඤාරමානානුසයා තාය්‍යු, යඤ්ච වෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාචිමුත්තිං. උපසම්පජ්ජ විහරන්තො අභිඤ්ඤාරමමිඤ්ඤාරමානානුසයා³ න හොනති, තං ව වෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාචිමුත්තිං. උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍යාති.

සීයා ආනන්ද භික්ඛුතො තථාරුපො සමාධිපට්ට්‍යාහො, යථා ඉමස්මිඤ්ච සවිඤ්ඤාණකෙ කායෙ අභිඤ්ඤාරමමිඤ්ඤාරමානානුසයා³ තාය්‍යු, බහිද්ධා ව සබ්බනිමිතෙනසු අභිඤ්ඤාරමමිඤ්ඤාරමානානුසයා³ තාය්‍යු, යඤ්ච වෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාචිමුත්තිං. උපසම්පජ්ජ විහරන්තො අභිඤ්ඤාරමමිඤ්ඤාරමානානුසයා³ න හොනති, තං ව වෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාචිමුත්තිං. උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍යාති.

යථා කථං පත භනෙත සීයා භික්ඛුතො තථාරුපො සමාධිපට්ට්‍යාහො, යථා ඉමස්මිඤ්ච සවිඤ්ඤාණකෙ කායෙ අභිඤ්ඤාරමමිඤ්ඤාරමානානුසයා³ න හොනති, බහිද්ධා ව සබ්බනිමිතෙනසු අභිඤ්ඤාරමමිඤ්ඤාරමානානුසයා³ න හොනති, යං ව වෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාචිමුත්තිං. උපසම්පජ්ජ විහරන්තො අභිඤ්ඤාරමමිඤ්ඤාරමානානුසයා න හොනති, තං ව වෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාචිමුත්තිං. උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍යාති.

1. සානුනෙය්‍යානි - මජ්ඣං. 2. ඉසධිව නං - මජ්ඣං.
3. අභිඤ්ඤාරමමිඤ්ඤාරමානානුසයා - ස්‍යා. මජ්ඣං.

[4. දෙවදුත වර්ග]

3. 1. 4. 1

[සැවැත්ගිදනයි:]

31. මහණෙනි, යම් පුත්‍ර කෙනකුත් විසින් මාපියෝ සියගෙහි පුදන ලද්දහු වෙත් ද, ඒ කුලයෝ බ්‍රහ්ම සහිතයහ. මහණෙනි, යම් පුත්‍ර කෙනකුත් විසින් මාපියෝ සියගෙහි පුදන ලද්දහු වෙත් ද, ඒ කුලයෝ පූජ්‍යවංශී සහිත යහ. මහණෙනි, යම් පුත්‍ර කෙනකුත් විසින් මාපියෝ සියගෙහි පුදන ලද්දහු වෙත් ද, ඒ කුලයෝ ආනුෂංගය සහිතයහ. මහණෙනි, 'බ්‍රහ්ම' යනු මාපියනට තෙල තමෙකි. මහණෙනි, 'පුබ්බාවරිය' යනු මාපියනට තෙල තමෙකි. මහණෙනි, 'ආනුෂංගය' යනු මාපියනට හෙල තමෙකි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, මාපියෝ පුත්‍රයන් පල්ලානු පුස්තානු මේ ලෝකය දක්වන්නාහු වෙත් ද, එහෙයින් දරුවනට බොහෝ උපකාර ඇතියහ.

16. මාපියෝ පුත්‍රයනට බ්‍රහ්මයහ සි ද පූජ්‍යවංශීයහ සි ද ආනුෂංගයහ සි ද දරුවනට අනුකම්පා කරන්නාහු යයි ද කියනු ලැබෙත්.

17. එහෙයින් නුවණැත්තේ ඔවුන් තමදන්තේ ය. ආහාරයෙහුද යළි පානයෙහුද වස්ත්‍රයෙහුද යහනිහුද ඇඟ ඉළීමෙහුද නැවීමෙහුද පා දෙවීමෙහුද ඔවුන් සහන්තේ ය.

18. චුළුපියන් කෙරෙහි ඒ පිරිසැරියෙන් පණ්ණිතයෝ මෙලොවිහි ද ඔහු පසසත්. හේ පරලොව ගොස් සවරියෙහි ද (විපාකමොදනායෙන්) තුටු වේ යයි.

3. 1. 4. 2.

32. එකල්හි ආයුෂමත් ආනිඤ්ඤා තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත් පසෙක හුන්හ. එකත් පසෙක හුන් ආයුෂමත් අනඳ තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කළහ: වහන්ස, යම් පරිද්දෙකින් සවිඥානක වූ මේ ශරීරයෙහිත් අභිකාරදූෂිත හා මමිකාරතෘෂණා හා මානානුසය යන මොහු නො වෙත් නම්, බාහිර වූ ද සියලු නිමිත්තයෙහි අභිකාර, මමිකාර, මානානුසය යන මොහු නො වෙත් නම්, යම් ඵල සමාධියකටත් ඵලප්‍රඥාවකටත් සමවැද වසන්නහුට අභිකාර, මමිකාර, මානානුසයයෝ නො වෙත් නම්, එබඳු ඵලසමාධියකට ද ඵලප්‍රඥාවකට ද පැමිණ වසන්නේ නම්, ඒ භික්ෂුහට එබඳු සමාධිප්‍රතිලාභයෙක් ඇත් ද?

ආනඤ්ඤෙනි, යම් පරිද්දෙකින් මේ සවිඥානක ශරීරයෙහි ද, අභිකාර, මමිකාර, මානානුසයයෝ නො වෙත් නම්, බාහිර වූ ද සියලු රූපාදි-නිමිත්තයෙහි අභිකාර, මමිකාර, මානානුසයයෝ නො වෙත් නම්, යම් බඳු වූ ඵල සමාධියකට ඵලප්‍රඥාවකට පැමිණ වසන්නහුට අභිකාර, මමිකාර, මානානුසයයෝ නොවෙත් නම්, එබඳු වූ ද ඵලසමාධියකට ඵලප්‍රඥාවකට පැමිණ වෙසෙන්නේ නම්, ඒ භික්ෂුහට එවැනි සමාධිප්‍රතිලාභයෙක් ඇත.

වහන්ස, යම් යෙයෙකින් මේ සවිඥානක ශරීරයෙහි ද අභිකාර, මමිකාර, මානානුසයයෝ නො වෙත් ද, බාහිර වූ ද සියලු නිමිත්තයෙහි අභිකාර, මමිකාර, මානානුසයයෝ නො වෙත් ද, යම් බඳු වූ ඵලසමාධියකට ඵලප්‍රඥාවකට පැමිණ වසන්නහුට අභිකාර, මමිකාර, මානානුසයයෝ නොවෙත් නම්, එබඳු වූ ඵලසමාධියකට ඵලප්‍රඥාවකට පැමිණ වසන්නේ නම්, ඒ භික්ෂුහට එබඳු සමාධිප්‍රතිලාභයෙක් කෙසේ නම් වන්නේ ද?

ඉධානඤ්ඤ භික්ඛුනො ඵලං ගොති: ඵතං සන්තං, ඵතං පණ්ණිතං, යදිදං සබ්බසංඛාරසමථො සබ්බපට්ඨපටිතිස්සග්ගො තණ්හකකයො විරාගො නිරෝධො නිබ්බාණනති. ඵලං බො ආනඤ්ඤ සියා භික්ඛුනො තථාරුපො සමාධිපටිලාභො, යථා ඉමස්මිං ව සවිඤ්ඤාණකෙ කායෙ අභිඤ්ඤාරමම්ඤ්ඤාරමානානුසයා¹ තාස්ස, බහිඤ්ඤා ව සබ්බනිමිත්තෙනාසු අභිඤ්ඤාරමම්ඤ්ඤාරමානානුසයා තාස්ස, යං ව වෙතොවිමුත්තතිං පඤ්ඤාචිමුත්තතිං උපසම්පජ්ජ විහරතො අභිඤ්ඤාරමම්ඤ්ඤාරමානානුසයා ත ගොනති, තං ව වෙතොවිමුත්තතිං පඤ්ඤාචිමුත්තතිං උපසම්පජ්ජ විහරෙය්. ² ඉදං ව පත මෙතං ආනඤ්ඤ සංකාය භාසිතං පාරායණෙ පුණ්ණකපඤ්ඤා:

19. සංඛාය ලොකස්මිං පරොවරාති³
 යසිඤ්ඤාතං තත්ථි කුභිඤ්ඤා ලොකෙ,
 සනෙතා විදුමො අනිසො නිරාසො
 අතාරි සො ජාතිජරනති බුමිති.

3. 1. 4. 3.

33. අථ බො ආයස්මා සාරිපුත්තො යෙන භගවා තෙනුපසම්ඤ්ඤාමි. උපසම්ඤ්ඤාමිඤ්ඤා භගවන්තා අභිවාදෙඤ්ඤා ඵකමන්තං නිසීදි. ඵකමන්තං නිසින්නං බො ආයස්මන්තං සාරිපුත්තං භගවා ඵතදවොච: සම්බන්ධෙනනපි බො අහං සාරිපුත්ත ධම්මං දෙසෙය්, විජාරෙතපි බො අහං සාරිපුත්ත ධම්මං දෙසෙය්, සම්බන්ධෙනනපි විජාරෙතපි බො අහං සාරිපුත්ත ධම්මං දෙසෙය්, අඤ්ඤාතාරො⁴ ව දුලලභාති. ඵතස්ස භගවා කාලො, ඵතස්ස සුගත කාලො, යං භගවා සම්බන්ධෙනනපි ධම්මං දෙසෙය්, විජාරෙතපි ධම්මං දෙසෙය්, සම්බන්ධෙනනපි විජාරෙතපි ධම්මං දෙසෙය්, භවිස්සනති ධම්මස්ස අඤ්ඤාතාරොති.

තස්මාතිහ සාරිපුත්ත ඵලං සිකතිතබ්බං: ඉමස්මිං ව සවිඤ්ඤාණකෙ කායෙ අභිඤ්ඤාරමම්ඤ්ඤාරමානානුසයා ත භවිස්සනති, බහිඤ්ඤා ව සබ්බනිමිත්තෙනාසු අභිඤ්ඤාරමම්ඤ්ඤාරමානානුසයා ත භවිස්සනති, යං ව වෙතොවිමුත්තතිං පඤ්ඤාචිමුත්තතිං උපසම්පජ්ජ විහරතො අභිඤ්ඤාරමම්ඤ්ඤාරමානානුසයා ත ගොනති, තං ව වෙතොවිමුත්තතිං පඤ්ඤාචිමුත්තතිං උපසම්පජ්ජ විහරෙය්. ඵලං හි වො සාරිපුත්ත සිකතිතබ්බං.

යතො ව බො සාරිපුත්ත භික්ඛුනො ඉමස්මිං ව සවිඤ්ඤාණකෙ කායෙ අභිඤ්ඤාරමම්ඤ්ඤාරමානානුසයා ත ගොනති, බහිඤ්ඤා ව සබ්බනිමිත්තෙනාසු අභිඤ්ඤාරමම්ඤ්ඤාරමානානුසයා ත ගොනති, යං ව වෙතොවිමුත්තතිං පඤ්ඤාචිමුත්තතිං උපසම්පජ්ජ විහරතො අභිඤ්ඤාරමම්ඤ්ඤාරමානානුසයා ත ගොනති, තං ව වෙතොවිමුත්තතිං පඤ්ඤාචිමුත්තතිං උපසම්පජ්ජ විහරති. අයං ද්විවති සාරිපුත්ත භික්ඛු අවෙජ්ජි,⁵ තණ්හං, වාචනතිසි⁶ සංයොජනං, සමමා මානාති-සමයා අනන්තකාසි දුක්ඛස්ස. ඉදං ව පත මෙතං සාරිපුත්ත සංකාය භාසිතං පාරායණෙ උදයපඤ්ඤා.

20. පහාණං කාමසඤ්ඤාතං දෙමනස්සානච්ඡිගං,
 ඵතස්ස ව පනුදනං කුකුඤ්ඤාචිමානං නිවාරණං.
21. උපෙක්ඛාසතිසංසුඤ්ඤා ධම්මානුකම්පරෙජං,
 අඤ්ඤාචිමොකං පබුමි අච්ඡායපපභෙදගංති.

1. අභිඤ්ඤාරමම්ඤ්ඤාරමානානුසයා - මජ්ඣ. PTS, 2. විහරෙය්නාති - මජ්ඣ. PTS.
 3. පජරාපරාති - මජ්ඣ. ස්. 4. ධම්මස්ස අඤ්ඤාතාරො - ස්.
 5. අවෙජ්ජි - ස්. ක. 6. විවතනසි - මජ්ඣ.

ආනන්දයෙහි, මේ ශාසනයෙහි භික්ෂූහට මේබඳු සිතෙක් වෙයි: යම් සියලු සංඝකාරයන්ගේ සංභිද්ධිමත් සිදු උපධිත්තේ දුරලීමෙන් තෘෂ්ණාක්ෂයයෙන් නො දැලීමෙන් නිරෝධයෙන් නිවණෙන් වේ ද, තෙල ශාන්තය. තෙල ප්‍රණීතයි. ආනන්දයෙහි, යම්සේ මේ සංවිඥාක ශරීරයෙහි අභිකාර මමිකාර මානානුසයයෝ නොවෙත් ද, යම් ඵලසමාධියකට ද යම් ඵලප්‍රඥාවකට ද පැමිණ වාසය කරන්නාහට අභිකාර මමිකාර මානානුසයයෝ නොවෙත් ද, ඒ ඵලසමාධියට ද ඒ ඵලප්‍රඥාවට ද පැමිණ වාසය කරන්නේ ද, මෙසේ ඒ භික්ෂූහට එබඳු වූ සමාධිප්‍රතිපාතයෙන් වන්නේ ය. ආනන්දයෙහි, මේ කරුණ සඳහා පාරායණයෙහි පුණීක ප්‍රශ්න-යෙහිදී මා විසින් තෙල දෙසන ලදී:

19. ලෝකයෙහි යවාතමහාව පරාතමහාව සඛ්ඛාත පරාවරයන් ක්‍රමණීන් දත, ලොවිහි කිසි අරමුණක්හිදු යමකුගේ කමපායෙක් තැන් ද, විරුඬ වූ කෙලශයන් සංහිද වූ හෙයින් ශාන්ත වූ කායද්‍රව්‍යවිතාදි වූ දුම් තැනි රාගාදී ර්ෂ හා ආශා නැති හෙතෙම ජාති ජරා ව්‍යාධි මරණ සමූහය තරණය කෙළේය යි කියමි.

3. 1. 4. 3.

33. එකල්හි ආයුෂමත් සැරිසුන් තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹිහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පස් ව හුන්හ. එකත්පස් ව හුන් ආයුෂමත් සැරිසුන් තෙරණුවකට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදල සේක: ‘ශාරීපුත්‍රයෙනි, මම සැකෙවිනුදු දහම් දෙසමි. ශාරීපුත්‍රයෙනි, මම විතර විසිනුදු දහම් දෙසමි. සංක්‍ෂෙපවිහාර දෙකින්ද දහම් දෙසමි. එතෙකුදුවත් ප්‍රතිවේධ කරණුවෝ දුර්ලභය යි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම් හෙයෙකින් සැකෙවිනුදු දහම් දෙසන සේක් ද, විතර විසිනුදු දහම් දෙසන සේක් ද, සංක්‍ෂෙපවිහාර දෙකින්ද දහම් දෙසන සේක් ද, භාග්‍යවතුන් වහන්ස, මේ එයට කලී. සුගතයන් වහන්ස, මේ එයට කලී. ධර්ම ප්‍රතිවේධ කරණුවෝ වෙති යි.

ශාරීපුත්‍රයෙනි, එසේ හෙයින් මේ සංවිඥාක ශරීරයෙහි අභිකාර මමිකාර මානානුසයයෝ නොවන්නාහු ද, බාහ්‍ය වූ හැම නිමිත්තිදු අභිකාර මමිකාර මානානුසයයෝ නොවන්නාහු ද, යම් ඵලසමාධියකටත් ඵලප්‍රඥාවකටත් පැමිණ වාසය කරන්නහුට අභිකාර මමිකාර මානානුසය-යෝ නොවෙත් නම් ඒ ඵලසමාධියට ද ඒ ඵලප්‍රඥාවට ද පැමිණ වසන්නම් හ යි මෙසේ භික්ෂ්‍මය යුතුයි. ශාරීපුත්‍රයෙනි, නොප විසින් මෙසේ ම භික්ෂ්‍මය යුතුයි.

ශාරීපුත්‍රයෙනි, යම් කලෙක පටන්ගෙන භික්ෂූහට සංවිඥාක වූ මේ ශරීර-යෙහි අභිකාර මමිකාර මානානුසයයෝ නොවෙත් නම්, බාහිර වූ සියලු නිමිත්තයෙහි දු අභිකාර මමිකාර මානානුසයයෝ නොවෙත් නම්, යම් ඵලසමාධියකට ද යම් ඵලප්‍රඥාවකට ද පැමිණ වාසය කරන්නහුට අභිකාර මමිකාර මානානුසයයෝ නොවෙත් නම්, ඒ ඵලසමාධියට ද ඵලප්‍රඥාවට ද පැමිණ වෙසේ නම්, ශාරීපුත්‍රයෙනි, මේ භික්ෂූ තෘෂ්ණාව සිදුලී ය යි ද, සංයෝජන උපුටා හළේ ය යි ද, මනා පිළිවෙතින් මාතය සංහිද-වීමෙන් සසරදුක අවසන් කෙළේය යි ද, කියනු ලැබේ. ශාරීපුත්‍රයෙනි, මෙය සඳහා ම පාණ්ඩ්‍ය වර්ගයෙහි උදය ප්‍රශ්නයෙහි මා විසින් තෙල දෙසන ලදී:

20-21. කාමසංඥාවන්ගේ ද දෛම්නස්සන්ගේ දැයි මේ ධර්මයන් දෙදෙනාගේ ප්‍රත්‍යාණය ද චිත්තඥානයන් දුරලීම ද කුක්කුල්වයන්ගේ වැළැහීම ද වතුථධ්‍යා-නට අයත් උයන් ඵලයෙහි උපන් උපේක්‍ෂායෙන් හා සැකියෙන් පිරිසිදු වූ සමාස්සංකල්පය පෙරට කොට සිටි අක්කුදිඤ්ඤායෙන් කෙළවර උපදනා අභිත්ඵලය අවිද්‍යාව බිඳීම යි කියමි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

3. 1. 4. 4.

34. නිඤ්මාති භික්ඛවෙ නිදුතාති කමමානං සමුදයාය. කතමාති නිඤ්මා ලොභො නිදුතං කමමානං සමුදයාය, දොසො නිදුතං කමමානං සමුදයාය, මොහො නිදුතං කමමානං සමුදයාය.

යං භික්ඛවෙ ලොභපකතං කමමං ලොභජං ලොභනිදුතං ලොභසමුදයං, යත්ඤ්ඤ අත්තභාවො නිබ්බන්ධනති, තත්ඤ්ඤ නං කමමං විපච්චති. යත්ඤ්ඤ නං කමමං විපච්චති, තත්ඤ්ඤ නස්ස කමමස්ස විපාකං පටිසංවෙදෙති දිට්ඨං වා ධම්මෙ, උපපජ්ජෙති වා,¹ අපරෙ වා පරියායෙ.

යං භික්ඛවෙ දොසපකතං කමමං දොසජං දොසනිදුතං දොසසමුදයං, යත්ඤ්ඤ අත්තභාවො නිබ්බන්ධනති, තත්ඤ්ඤ නං කමමං විපච්චති. යත්ඤ්ඤ නං කමමං විපච්චති, තත්ඤ්ඤ නස්ස කමමස්ස විපාකං පටිසංවෙදෙති දිට්ඨං වා ධම්මෙ, උපපජ්ජෙති වා,¹ අපරෙ වා පරියායෙ.

යං භික්ඛවෙ මොහපකතං කමමං මොහජං මොහනිදුතං මොහසමුදයං, යත්ඤ්ඤ අත්තභාවො නිබ්බන්ධනති, තත්ඤ්ඤ නං කමමං විපච්චති. යත්ඤ්ඤ නං කමමං විපච්චති, තත්ඤ්ඤ නස්ස කමමස්ස විපාකං පටිසංවෙදෙති දිට්ඨං වා ධම්මෙ, උපපජ්ජෙති වා, අපරෙ වා පරියායෙ.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ ඛිජාති අබ්ඤ්ඤාති අපුනීති අවාතාතපහතාති සාරාදුති සුඛසංකප්පාති සුඛෙතෙන සුපරිකමමකතාය භූමියා නික්ඛන්තාති, දෙවො ව සමමා ධාරං අනුප්පවෙච්ඡය්‍ය, එවංඤ්ඤ තාති භික්ඛවෙ ඛිජාති චුද්ධං විරුද්ධං වෙසුලං ආපජ්ජෙය්‍යං. එවංඤ්ඤ ඛො භික්ඛවෙ යං ලොභපකතං කමමං ලොභජං ලොභනිදුතං ලොභසමුදයං, යත්ඤ්ඤ අත්තභාවො නිබ්බන්ධනති, තත්ඤ්ඤ නං කමමං විපච්චති. යත්ඤ්ඤ නං කමමං විපච්චති, තත්ඤ්ඤ නස්ස කමමස්ස විපාකං පටිසංවෙදෙති දිට්ඨං වා ධම්මෙ, උපපජ්ජෙති වා, අපරෙ වා පරියායෙ.

යං දොසපකතං කමමං -පෙ- යං මොහපකතං කමමං මොහජං මොහනිදුතං මොහසමුදයං, යත්ඤ්ඤ අත්තභාවො නිබ්බන්ධනති, තත්ඤ්ඤ නං කමමං විපච්චති. යත්ඤ්ඤ නං කමමං විපච්චති, තත්ඤ්ඤ නස්ස කමමස්ස විපාකං පටිසංවෙදෙති දිට්ඨං වා ධම්මෙ, උපපජ්ජෙති වා, අපරෙ වා පරියායෙ. ඉමාති ඛො භික්ඛවෙ නිඤ්මා නිදුතාති කමමානං සමුදයාය.

1. උපපජ්ජෙති වා - මජ්ඣිමං.

3. 1. 4. 4

34. මහණෙනි, (වාතනගාමි) කම්මයන්ගේ රැස් කිරීමට මේ කරුණු තුළෙහි. කවර තුණක යන්: කම්මයන්ගේ රැස් කිරීමට ලෝභය කරුණෙකි, කම්මයන්ගේ රැස් කිරීමට ද්වේෂය කරුණෙකි, කම්මයන්ගේ රැස් කිරීමට මෝහය කරුණෙකි.

මහණෙනි, ලෝභයෙන් කරුණ ලද ලෝභයෙන් උපන් ලෝභය නිදන කොට ඇති ලෝභය ප්‍රත්‍යය කොට ඇති යම් කම්මයෙක් වේ ද, යම් තැනෙක කම්මයන් ඔහුගේ පස්කඳ පහළ වේ ද, ඒ අත්බැවිහි ඔහුගේ ඒ කම්මය විපාක දෙයි. යම් තැනෙක ඒ කම්මය විපාක දෙන්නේ වේද, ඒ කම්මයාගේ විපාකය ඉහාතමයෙකි හෝ දෙවන අත්බැවිහි හෝ අවකාශ ලත් යම් ම අත්බැවෙක හෝ විදුනේය.

මහණෙනි, ද්වේෂයෙන් කරුණ ලද ද්වේෂයෙන් උපන් ද්වේෂය නිදන කොට ඇති ද්වේෂය ප්‍රත්‍යය කොට ඇති යම් කම්මයෙක් වේ ද, යම් තැනෙක ඔහුගේ පස්කඳ පහළ වේ නම්, ඒ අත්බැවිහි ඒ කම්මය විවස්තේ වෙයි. යම් තැනෙක ඒ කම්මය විවස්තේ ද, මේ භවයෙහි වේවයි, දෙවන අත්බැවිහි වේවයි, තදත්‍යභවයෙක වේවයි, එහි ඒ කම්මිවිපාකය විදුනේ ය.

මහණෙනි, මෝහයෙන් කරුණ ලද මෝහයෙන් උපන් මෝහය නිදන කොට ඇති මෝහය ප්‍රත්‍යය කොට ඇති යම් කම්මයෙක් වේ ද, යම් තැනෙක ඔහුගේ ආත්මභාවය පහළ වේ නම්, ඒ අත්බැවිහි ඒ කම්මය විවස්තේ ය. යම් තැනෙක ඒ කම්මය විවස්තේ වේ ද, ඉහාතමභාවයෙහි වේවයි, දෙවන භවයෙහි වේවයි, තදත්‍යභවයෙක වේවයි එහි ඒ කම්මිවිපාකය විදුනේ ය.

මහණෙනි, යම්සේ නොබුන් කුණු නුටු අවිසුලහින් නොපහළ ඇදගත් සාරය ඇති සුවයෙන් හොත් මනා කෙනෙක්හි මොනොවට සහට බිම්හි වසුල බිජකෙනෙක් වෙත් ද, වේසය ද සමයක් ධාරාව වමිණ කෙරේ ද, මහණෙනි, එසේ ඇතිකල්හි ඒ බිජයෝ (අකුර නැගීමෙන්) වෘද්ධියට (මුල්බැස ගැණීමෙන්) විරුද්ධියට (පැහැරීමෙන්) වෛපුලයට යන්නාහ. මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම ලෝභයෙන් කරුණ ලද ලෝභයෙන් උපන් ලෝභය නිදන කොට ඇති ලෝභය ප්‍රත්‍යය කොට ඇති යම් කම්මයෙක් වේ ද, යම් තැනෙක ඔහුගේ ආත්මභාවය (පස්කඳ) පහළ වේ ද, ඒ අත්බැවිහි ඒ කම්මය විවස්තේය. යම් තැනෙක ඒ කම්මය විවස්තේ වේ ද, ඉහාතමභාවයෙහි වේවයි, දෙවන අත්බැවිහි වේවයි, තදත්‍යභවයෙක වේවයි, එහි ඒ කම්මිවිපාකය විදුනේය.

ද්වේෂයෙන් කරුණ ලද යම් කම්මයෙක් වේ ද ... මෝහයෙන් කරුණ ලද මෝහයෙන් උපන් මෝහය නිදන කොට ඇති මෝහය ප්‍රත්‍යය කොට ඇති යම් කම්මයෙක් වේ ද, යම් තැනෙක ඔහුගේ ආත්මභාවය පහළ වේ ද, එහි ඔහුගේ ඒ කම්මය විවස්තේය. යම් තැනෙක ඒ කම්මය විවස්තේ වේ ද, ඉහාතමභාවයෙහි වේවයි, දෙවන අත්බැවිහි වේවයි, එයින් අත් අත්-බැවෙකි වේවයි එහි ඒ කම්මිවිපාකය විදුනේය. මහණෙනි, (වාතනගාමි) කම්මයන්ගේ සමුදය පිණිස මේ නිදනයෝ තුන් දෙන වෙති.

නීතී'මානි භික්ඛවෙ නිදනානි කම්මානං සමුදයාය. කතමානි නීතී: අලොභො නිදනං කම්මානං සමුදයාය, අද්දෙසො නිදනං කම්මානං සමුදයාය, අමොහො නිදනං කම්මානං සමුදයාය.

යං භික්ඛවෙ අලොභපකතං කම්මං අලොභජං අලොභනිදනං අලොභ-සමුදයං, ලොභෙ විගතෙ එවං තං කම්මං පභිණං හොති උච්ඡින්නාමුලං තාලාවච්ඡිකතං අනභාවකතං¹ ආයතිං අනුප්පාදධම්මං.

යං භික්ඛවෙ අද්දෙසපකතං කම්මං අද්දෙසජං අද්දෙසනිදනං අද්දෙස-සමුදයං, ද්දෙසෙ විගතෙ එවං තං කම්මං පභිණං හොති උච්ඡින්නාමුලං තාලාවච්ඡිකතං අනභාවකතං¹ ආයතිං අනුප්පාදධම්මං.

යං භික්ඛවෙ අමොහපකතං කම්මං අමොහජං අමොහනිදනං අමොහ-සමුදයං, මොහෙ විගතෙ එවං තං කම්මං පභිණං හොති උච්ඡින්නාමුලං තාලාවච්ඡිකතං අනභාවකතං ආයතිං අනුප්පාදධම්මං.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ ධීජානි අඛණ්ඩානි අපුතීනි අවාතාතපහතානි සාරුද්ධි සුඛෙසිතානි. තානි පුරිසො අගගිතා දහෙය්‍ය, අගගිතා දගිකා මසිං කරෙය්‍ය, මසිං කරිකා මහාවාතෙ වා ඔපුතෙය්‍ය², තද්දි වා සීඝ්‍රසොතාය පවාහෙය්‍ය, එවසු තානි භික්ඛවෙ ධීජානි උච්ඡින්නාමුලානි තාලාවච්ඡිකතානි අනභාවකතානි ආයතිං අනුප්පාදධම්මානි. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ යං අලොභපකතං කම්මං අලොභජං අලොභනිදනං අලොභසමුදයං, ලොභෙ විගතෙ එවං තං කම්මං පභිණං හොති උච්ඡින්නාමුලං තාලාවච්ඡිකතං අනභාව-කතං ආයතිං අනුප්පාදධම්මං.

යං අද්දෙසපකතං කම්මං -පෙ- යං අමොහපකතං කම්මං අමොහජං අමොහනිදනං අමොහසමුදයං, මොහෙ විගතෙ එවං තං කම්මං පභිණං හොති උච්ඡින්නාමුලං තාලාවච්ඡිකතං අනභාවකතං ආයතිං අනුප්පාදධම්මං. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ නීතී නිදනානි කම්මානං සමුදයායාති.

22 ලොභජං ද්දෙසජං චෙව මොහජං වාපට්ඨෙසු,
යං තෙන පකතං කම්මං අප්පං වා යදි වා ඛුද්ධං,
ඉධෙව තං චෙදනීයං චච්ඡි අඤ්ඤං න විජ්ජති.

23 තස්මා ලොභං ව දෙසං ව මොහජං වාපි විද්දෙසු,
විජ්ජං උප්පාදයං භික්ඛු සබ්බා දුග්ගතිසො ජගෙ'ති.

1. අනභාවං කතං - මජ්ඣං. ස්‍යා

2. ඔපුතෙය්‍ය - මජ්ඣං.

මහණෙනි, වෘත්තගාමී කමිසත්තේ සමුදය පිණිස මේ නිදනයෝ තුන් දෙනෙකි: කවර තුන් දෙනෙක යත්: වෘත්තගාමී කමිසත්තේ සමුදය පිණිස අලෝභය නිදන වේ. වෘත්තගාමී කමිසත්තේ සමුදය පිණිස අද්වේශය නිදන වේ. වෘත්තගාමී කමිසත්තේ සමුදය පිණිස අමෝහය නිදන වේ.

මහණෙනි, අලෝභයෙන් කරණ ලද අලෝභයෙන් උපන් අලෝභය නිදන කොට ඇති අලෝභය සමුදය කොට ඇති යම් කමිසත්තේ වේ ද, ලෝභය පහ වූ කල්හි මෙසේ ඒ කමිස ප්‍රභව වේ. උපුටා හළ මුල් ඇති වේ. මුද්‍රිත සිද්ධා ලද (තාලවස්සුවක් මෙන්) කරණ ලද්දේ වේ. තාවත නොවැඩීම කරණ ලද්දේ වේ. තාවත නුපදනා සැඟවී ඇති වේ.

මහණෙනි, අද්වේශයෙන් කරණ ලද අද්වේශයෙන් උපන් අද්වේශය නිදන කොට ඇති අද්වේශය සමුදය කොට ඇති යම් කමිසත්තේ වේ ද, ද්වේශය පහ වූ කල්හි මෙසේ ඒ කමිස ප්‍රභව වේ. උපුටා හළ මුල් ඇති වේ. (මුද්‍රිත සිද්ධා ලද) තාලවස්සුවක් මෙන් කරණ ලද්දේ වේ. මතු නොවැඩීම කරණ ලද්දේ වේ. මතු නුපදනා සැඟවී ඇති වේ.

මහණෙනි, අමෝහයෙන් කරණ ලද අමෝහයෙන් උපන් අමෝහ නිදන කොට ඇති අමෝහ සමුදය කොට ඇති යම් කමිසත්තේ වේ ද, මෝහය පහ වූ කල්හි මෙසේ ඒ කමිස ප්‍රභව වේ. උපුටා හළ මුල් ඇති වේ. (මුද්‍රිත සිද්ධා ලද) තාලවස්සුවක් මෙන් කරණ ලද්දේ වේ. තාවත නොවැඩීම කරණ ලද්දේ වේ. තාවත නුපදනා සැඟවී ඇති වේ.

මහණෙනි, යම් පරිදි තො වූත් කුණු නුටු අවිසුලහිත් තොපහළ ඇදගත් සාරය ඇති, මොනොවට හොත් බිජුවට ඇත් ද, ඒ බිජුවට පුරාමයෙක් හිත්-තෙන් දවන්නේ ද, හිත්තෙන් දවා හළ කරන්නේ ද, හළ කොට මහසුලහෙහි යෝ පොළාහරණේ ද, සැඟ දියපහර ඇති තදියෙක්හි හෝ උල්පවා හරණේ ද, මහණෙනි, එසේ ඇති කල්හි ඒ බිජුවට සිද්ධ මුල් ඇති වේ. (මුද්‍රිත සිද්ධා ලද) තාලවස්සුවක් මෙන් කරණ ලද්දේ වේ. මතු නොවැඩීම කරණ ලද්දේ වේ. මත්තෙහි නුපදනා සැඟවී ඇති වේ. මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම අලෝභයෙන් කරණ ලද අලෝභයෙන් උපන් අලෝභය නිදන කොට ඇති අලෝභය සමුදය කොට ඇති යම් කමිසත්තේ වේ ද, ලෝභය පහ වූ කල්හි මෙසේ ඒ කමිස ප්‍රභව වේ. සිද්ධ මුල් ඇති වේ. (මුද්‍රිත සිද්ධා ලද) තාලවස්සුවක් මෙන් කරණ ලද්දේ වේ. තාවත නොවැඩීම කරණ ලද්දේ වේ. තාවත නුපදනා සැඟවී ඇති වේ.

අද්වේශයෙන් කරණ ලද යම් කමිසත්තේ වේ ද ... අමෝහයෙන් කරණ ලද අමෝහයෙන් උපන් අමෝහය නිදන කොට ඇති අමෝහය සමුදය කොට ඇති යම් කමිසත්තේ වේ ද, මෝහය පහ වූ කල්හි ඒ කමිස ප්‍රභව වේ. සිද්ධ මුල් ඇති වේ. (මුද්‍රිත සිද්ධා ලද) තාලවස්සුවක් මෙන් කරණ ලද්දේ වේ. තාවත නොවැඩීම කරණ ලද්දේ වේ. තාවත නුපදනා සැඟවී ඇති වේ. මහණෙනි, මොහු වෘත්තගාමී කමිසත්තේ සමුදය පිණිස වූ තුන් නිදනයෝයි.

22. අකු බාල තෙම ලෝභයෙන් උපන් හෝ ද්වේශයෙන් උපන් හෝ සුත්‍ර වූ හෝ බොහෝ වූ යම් කමිසත් කරයි ද, ඔහු විසින් කරණ ලද ඒ කමිස මේ අත්බැවිහි ම හින්ද යුතු වේ. (එහි විපාක දීමට) අත් තැබෙක් නැත.

23. එහෙයින් පණතිත හිසු තෙම අභිතච්ඡාදිඤ්ඤා විඤ්ඤා උපදවන්නේ ලෝභයෙන් උපන් හෝ ද්වේශයෙන් උපන් හෝ මෝහයෙන් උපන් කමි ද සියලු දුගතින් ද දුර ලන්නේ යයි.

3. 1. 4. 5.

35. එකං සමයං භගවා ආලම්බං විහරති ගොමග්ගෙ සිංසපාවතෙ පණ්ණසක්ථරෙ. අථ බො හත්ථකො ආලවකො ජඛ්ඤාච්ඡාරං අනුච්ඡිකම්මං-
තො අනුච්චරමානො අද්දස භගවන්තං තොමග්ගෙ සිංසපාවතෙ පණ්ණසක්ථ-
රෙ තිසින්නං. දිස්වා යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්මි. උපසඛකම්මිනා භගවන්තං
අභිවාදෙත්වා එකමන්තං තිසිදි. එකමන්තං තිසින්නො බො හත්ථකො ආලවකො
භගවන්තං එතදවොච: කච්චි භන්තෙ භගවා සුඛමෙසසිත්ථාති? එවං කුමාර
සුඛමෙසසිත්ථං, යෙ ව පත ලොකෙ සුඛං සෙන්නි, අහං තෙසං දඤ්ඤතරොති.

සීතා භන්තෙ හෙමන්තිකා රතති, අන්තර්ධකො භිමපානසමයො, බරු
ගොකණ්ටකහතා භූමි, තනුකො පණ්ණසක්ථරෙ, මීරලාති රුක්කස්ස පන්තාති,
සීතාති කාසායාති වත්ථාති, සීතො ව වෙරමබ්බානො¹ වාඨි. අථ ව පත භගවා
එවමො: එවං කුමාර සුඛමෙසසිත්ථං; යෙ ව පත ලොකෙ සුඛං සෙන්නි, අහං
තෙසං දඤ්ඤතරොති.

තෙන හි කුමාර තඤ්ඤාවෙත්ථ පටිපුච්ඡස්සාමි; යථා තෙ ඛමෙය්‍ය,
තථා තං ව්‍යාකරෙය්‍යාසි. තං කිමමඤ්ඤාසි කුමාර? ඉධස්ස ගහපතියස්ස වා
ගහපතිපුත්තස්ස වා කුටාගාරං උලලිත්තාවලිත්තං නිවාතං දුස්සිහග්ගලං
පිහිතවාතපාතං; හත්‍රස්ස පලලඬෙකා ගොණකත්ථතො පටිකත්ථතො පටලි-
කත්ථතො කාදලිමිගපවර පච්චත්ථරණො² සඋත්තරව්ඡදො උනන්තොලොතිත-
කුපධානො; තෙලපපදීපො වෙත්ථ කිංයෙය්‍ය; වතයො ව පජාපතියො
මනාපමනාපෙන පච්චුපට්ඨිතාස්සු; තං කිමමඤ්ඤාසි කුමාර සුඛං වා සො
සයෙය්‍ය, තො වා, කථං වා තෙ උථා ගොතිති?

සුඛං සො භන්තෙ සයෙය්‍ය; යෙ ව පත ලොකෙ සුඛං සෙන්නි, සො තෙසං
දඤ්ඤතරොති.

තං කිමමඤ්ඤාසි කුමාර? අපි නු තස්ස ගහපතියස්ස වා ගහපතිපුත්තස්ස වා
උප්පජෙය්‍යං. රුගජා පරිලාභා කාසිකා වා වෙතසිකා වා, යෙති සො
රුගජෙහි පරිලාභෙහි පරිබ්ඤාමානො දුක්ඛං සයෙය්‍යාති? එවං භන්තෙ.
යෙහි බො සො කුමාර, ගහපති වා ගහපතිපුත්තො වා රුගජෙහි පරිලාභෙහි
පරිබ්ඤාමානො දුක්ඛං සයෙය්‍ය, සො රුගො තථාගතස්ස පටිණො උච්ඡන්ත-
මුලො තාලාවච්ඡිකතො අතභාවකතො ආයතීං අනුප්පාදධමෙමො. තස්මාහං
සුඛමෙසසිත්ථං. තං කිමමඤ්ඤාසි කුමාර? අපි නු තස්ස ගහපතියස්ස වා
ගහපතිපුත්තස්ස වා උප්පජෙය්‍යං. දෙසජා පරිලාභා -පෙ- උප්පජෙය්‍යං
මොහජා පරිලාභා කාසිකා වා වෙතසිකා වා, යෙති සො මොහජෙහි පරිලාභෙහි
පරිබ්ඤාමානො දුක්ඛං සයෙය්‍යාති? එවං භන්තෙ. යෙහි බො සො කුමාර,
ගහපති වා ගහපතිපුත්තො වා මොහජෙහි පරිලාභෙහි පරිබ්ඤාමානො දුක්ඛං
සයෙය්‍ය, සො මොහො තථාගතස්ස පටිණො උච්ඡන්තමුලො තාලාවච්ඡිකතො
අතභාවකතො ආයතීං අනුප්පාදධමෙමො. තස්මාහං සුඛමෙසසිත්ථං'ති.

1. වෙරමෙකා වානො වායති - මජ්ඣං.

2. කදලිමිගපවර පච්චත්ථරණො - මජ්ඣං, සං PTS.

3. 1. 4. 5

35. එක් සමයෙකිහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අලුමිරට ගොන්මග ඇවිටර වෙනෙහි කොළ ඇතිරියෙහි වැඩවසන සේක. එකල්හි හස්සක ආලවක නම් රජපුත් ජ්‍යෙෂ්ඨභාරය කොට සක්මන් කරනුයේ ඇවිදිනුයේ ගොන්මග ඇවිටර වෙනෙහි කොළ ඇතිරියෙහි වැඩනුන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දුටුයේය. දැක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැඳ එකත් පස් ව හිත. එකත් පස්ව හුන් හස්සක ආලවක භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය කීය: කිසේත් ද, වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සුවසේ හොඳින් ද? කුමාරය, එසේය. සුවසේ හොඳින්. ලොවිහි යම් කෙනෙක් සුවසේ හොඳින් නම්, මම ඔවුන් අතුරෙන් අත්‍යතරයෙක්මි.

වහන්ස, හේමනතයට අයත් රැය සිතය, (=තවම් මැදින් දෙමස අගමුල අට දවස) හිම වැටෙන කාලය වේ. බිම රථය, ගොකුරකටයෙන් බිඳින. පත් ඇතිරිය හුනිය. ගසේ කොළ ද වීරලය. කසාවන් සිහිලා. සිහිල් වෙරබෙ වාතය ද හමයි. එහෙකුදු වුව භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදාරණ සේක: 'කුමාරය, එසේය. සුවසේ හොඳින්. ලොවිහි යම් කෙනෙක් සුවසේ හොඳින් නම්, මම ඔවුනතුරෙන් අත්‍යතරයෙක්මි යි.'

කුමාරය, එසේ නම් මෙහිලා තා ම පුළුවන්මි. යම්සේ තට රැස්නේ නම්, එසේ ප්‍රකාශ කරව. කුමාරය, එය කීමැයි හතනෙහි ද? මේ ලොවිහි ගැහැවියකුහට හෝ ගැහැවි පුතකුට හෝ ඇතුළත පිටත අලෙවි දුන් වාහයෙන් තොර වූ වැද්ද අගුල් ඇති යෙදු වා කටුළු ඇති කුළුගෙයක් වන්නේ නම්, එහි කළුකොළ පලස් අතුල, සුදු එළුලොම්බුරා ඇතිරි අතුල, සකපුප් එළුලොම් ඇතිරි අතුල, කෙහෙල්බුළුසමන් කළ උතුම් පසතුරුණු ඇති, උඩුවිසන් සහිත හිස්දෙර හා පාමුල දෙපස රත් කන්වසින් ඇති පලුහෙක් ඇත් නම්, තෙල් පහනෙක් ද එහි දල්වේ නම්, පාදපරිවාරකයෝ සිටුවෙනකුත් මනාප මනාප උපසංඝයෙන් එළඹ සිටියාහු නම්, කුමාරය, එය කීමැයි සිතයි ද? හෙතෙම සුවසේ හෝනේ හෝ වේ ද? නොහොත් නො වේ ද? මෙහිලා තට කෙබඳු සිතෙක් හෝ වේ ද? යි?

'වහන්ස, හෙතෙම සැපසේ හෝනේය. ලොවිහි යම් කෙනෙකුත් සුවසේ හොඳින් නම්, හෙතෙම ඔවුනතුරෙන් අත්‍යතරයෙකා' යි කීය. කුමාරය, එසේ නම් මෙහිලා තා ම පුළුවන්මි. යම්සේ තට රැස්නේ නම්, එසේ ප්‍රකාශ කරව.

'කුමාරය, 'එය කීමැ' යි සිතයි ද? රහසෙන් උපන් යම්බඳු පරිදහයෙන් දූවෙන හෙතෙම දුකසේ හෝනේ නම්, එබඳු කය පිළිබඳ වූ හෝ සිත පිළිබඳ වූ හෝ රහසෙන් උපන් පරිදහයෝ ඒ ගෘහපතිසාධන හෝ ගෘහපතිපුත්‍රයාට හෝ උපදනාහු ද? 'වහන්ස, එසේය'. 'කුමාරය, ඒ ගෘහපති තෙමේ හෝ ගෘහපති පුත්‍රයා හෝ රහසෙන් උපන් යම් දූවිල්ලෙකින් ගාත්පසින් දූවෙන්නේ දුකසේ හෝනේ නම්, ඒ රහස තථාගතයන් වහන්සේට ප්‍රහතය, උපුටා හල මුල් ඇත්තේය, (මුදුන සිදුහා ලද) තාලවසනුවක් මෙන් කරණ ලද්දේය. නැවත තොවැඩීම කරණ ලද්දේය. නැවත නුපදනා සැහැවි ඇත්තේය එහෙයින් මම සුවසේ හොඳින්.' 'කුමාරය, එය කීමැයි සිතයි ද? ඒ ගෘහපතිසාධන හෝ ගෘහපතිපුත්‍රයාට හෝ දේවසයෙන් උපන් දූවිල්ලි ඉදින් උපදනාහු ද? -පෙ- හෙතෙම යම්බඳු මෝහයෙන් උපන් දූවිල්ලෙන් දූවෙන්නේ දුකසේ හොඳින් නම්, එබඳු වූ කාසික හෝ වෙනසික හෝ මොහයෙන් උපන් දූවිල්ලි උපදින්නාහු ද? 'වහන්ස, එසේය.' 'කුමාරය, ඒ ගෘහපතිසාධන හෝ ගෘහපතිපුත්‍රයා හෝ මෝහයෙන් උපන් යම්බඳු දූවිල්ලෙකින් දූවෙන්නේ දුකසේ හෝනේ නම්, ඒ මෝහය තථාගතයන්ට ප්‍රහතය. උපුටා හල මුල් ඇත්තේය. (මුදුන සිදුහා ලද) තාලවසනුවක් මෙන් කරණ ලද්දේය. නැවත තොවැඩීම කරණ ලද්දේය. මතු නුපදනා සැහැවි ඇත්තේය. එහෙයින් මම සුවසේ හොඳින්' යි.

24 සබ්බද වෙ සුඛං සෙති බ්‍රාහ්මණො පරිනිබ්බුතො,
යො ත ලිප්පති¹ කාමෙසු සිතිභූතො නිරූපයි.

25 සබ්බා අසත්තියො ඡේත්වා විනෙය්‍ය හදයෙ දරං,
උපසනෙතා සුඛං සෙති සන්තිං පපුය්‍ය වෙනසො²ති.

3. 1. 4. 6.

[ශාමපථිනිදානං:]

36. තිණි³මානි භික්ඛවෙ දෙවදුතාහි. කතමානි තිණි: ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චා කායෙන දුච්චරිතං වරති, වාචාය දුච්චරිතං වරති, මනසා දුච්චරිතං වරති. සො කායෙන දුච්චරිතං වරිත්වා වාචාය දුච්චරිතං වරිත්වා මනසා දුච්චරිතං වරිත්වා කායස්ස හෙද පරමමරණං අපායං දුග්ගතිං චිතිපාතං නිරයං උපපජ්ජති. තමෙතං භික්ඛවෙ නිරයපාලා තාතාබ්‍යාසාසු ගනෙත්වා යමස්ස රඤ්ඤෙදස්සෙන්නති: ‘අයං දෙව පුරිසො අමතෙතයෙයා අපෙතෙතයෙයා අසාමඤ්ඤෙදා අබ්‍රහ්මඤ්ඤෙදා, ත කුලෙජේට්ඨාපවාසී, ඉදෙස්ස දෙවො දණ්ඨං පණෙතු’ති.

තමෙතං භික්ඛවෙ යමො රූපා පඨමං දෙවදුතං සමනුසුඤ්ඤති, සමනු-
ශාහති, සමනුභාසති: ‘අමො පුරිස, ත ත්වං අද්දස මනුස්සෙසු පඨමං දෙවදුතං
පාතුභුත’නති. සො එවමාහ: ‘තාද්දසං භනෙන්’ති.

තමෙතං භික්ඛවෙ යමො රූපා එවමාහ: ‘අමො පුරිස, ත ත්වං අද්දස
මනුස්සෙසු ඉත්ථිං වා පුරිසං වා අසීතිකං වා තාමුතිකං වා වස්සසතිකං වා
ජාතියා, ජණණං ගොපාතසිවඛනං නොග්ගං දණ්ඨපරායණං පච්චෙදිතං
භව්ජනනං ආතුරං ගතයොබ්බතං බණ්ඩදනනං පලිතකෙසං විදුතං බලිතං-
සිරො² වලිතං තිලකාහතගන්න’නති. සො එවමාහ: ‘අද්දසං භනෙන්’ති.

තමෙතං භික්ඛවෙ යමො රූපා එවමාහ: ‘අමො පුරිස, තත්ඤ්ඤෙ
විඤ්ඤාස්ස සතො මහලලකස්ස ත එතදහොසි: ‘අහමපි බොමති ජරාධමෙමා
ජරං අතතීතො, හතුහං කල්‍යාණං කරොමි කායෙන වාචාය මතසා’ති?’. ‘සො
එවමාහ: ‘තාසකඛිස්සං භනෙන්, පමාදස්සං භනෙන්’ති.

තමෙතං භික්ඛවෙ යමො රූපා එවමාහ: ‘අමො පුරිස, පමාදවතාය ත
කල්‍යාණමකාසි කායෙන වාචාය මතසා. තස්ස ත්වං අමො පුරිස, තථා
කරිස්සන්ති යථා තං පමන්තං. තං බො පතෙතං පාපං කමමං තෙව මාතරු
කතං, ත පිතරු කතං, ත භාතරු කතං, ත භගිනියා කතං, ත මිත්තාමච්චෙති
කතං, ත ඤාතිසාලොභිතෙති කතං, ත දෙවතාහි කතං, ත සමණ්‍යාමච්චෙති
කතං. අථ බො තයා වෙතං පාපං කමමං කතං, තිඤ්ඤෙදෙවතස්ස විපාකං
පටිසංවෙදිස්සසී’ති.

1. ලිප්පති - PTS 2. බලලිත සිරං - මජ්ඣ.

24. (කෙලෙස් පිරිනිවීමෙන්) පිරිනිවීමේ (කෙලෙස්තැවීම් නැති බැවින්) සිහිල් වූ කෙල්ලෝපයින්ගේ අභාවයෙන් උපති රහිත වූ යමෙක් වස්තුකාම කෙල්ලකාමයන්හි නො ඇල් ද, ඒ කෂිණාසුර ව්‍යාභරණ තෙම හැමකල්හි සැපයේ නොවීය.

25. සියලු තෘෂණාවන් සිදු සිත්හි කෙල්ලදරු සංහිදුවා විතනශාන්තියට පැමිණ සංහුන් වූයේ සුවසේ හෝනේය යි.

3. 1. 4. 6

[සැවැත්තිදනයි:]

36. මහණෙනි, මේ දෙවදුතයෝ තිදෙනෙකි. කවර තිදෙනෙක යත්: මහණෙනි, මේ ලොවිහි එකෙක් කයින් දුසිරිත් කරනේය. වචනයෙන් දුසිරිත් කරනේය. සිතින් දුසිරිත් කරනේය. හෙතෙම කයින් දුසිරිත් කොට වචනයෙන් දුසිරිත් කොට සිතින් දුසිරිත් කොට කාබුත් මරණින් මත්තෙහි අපාය නම් වූ දුගති නම් වූ විනිපාත නම් වූ තරකයට පැමිණෙයි. මහණෙනි, යමපල්ලු ඔහු වෙත වෙත අත්හි ලා ගෙණ යමරජුට දක්වත්. 'දේවයන් වහන්ස, මේ පුරුෂ මවට අභිතයෙක, පියාට අභිතයෙක, මහණුතට අභිතයෙක, බමුණතට අභිතයෙක, කුලදෙවුවන් නොපුදන්නෙක. දේවයන් වහන්සේ මුහුට දමුවම් එළුවත්වා'යි.

මහණෙනි, යමරජ ඔහුගෙන් පළමු දේවදුතයා අනුශෝග වතට නඟා විවාරයි. ලබ්ධියෙහි පිහිටුවයි, කරුණු විවාරයි: 'එම්බා පුරුෂය, මිනිසුන් අතුරෙහි පහළ වූ පළමු දෙවදුතයා නෝ නොදිවිහි ද?' හේ මෙසේ කියයි. 'වහන්ස, නො දිවිම.'

මහණෙනි, යමරජ ඔහුට මෙසේ කියයි: 'එම්බා පුරුෂය, නෝ මිනිසුන් අතුරෙහි උපතින් අසුවස් ගියා වූ හෝ අනුවස් ගියා වූ හෝ සියවස් ගියා වූ හෝ දිරා ගොතැස්සක් මෙන් තැමුනා වූ වක් වූ සැරසවිය පිහිට කොට ඇති ව වෙළුමින් යන්නා වූ ජරායෙන් ආතුර වූ ගිය යොවුන් විය ඇති, කබදත් ඇති, පැසුනු කෙස් ඇති, මුඩු හිස් ඇති, මට්ටත්තල ඇති, හටගත් රැළි ඇති තලකැලලින් යුත් සිරුර ඇති, සත්‍රියක හෝ පුරුෂයකු, නොදිවිහි ද?' හේ මෙසේ කියයි: 'වහන්ස, දිවිම.'

මහණෙනි, යමරජ ඔහුට මෙසේ කියයි: 'එම්බා පුරුෂය, මහලු වූ නුවණැත්තා වූ ම ඒ තාහට මෙබඳු සිතෙක් නො වී ද? 'මම ද ජරාව නො ඉක්ම වූයෙම් ජරාව ස්වභාව කොට ඇත්තෙම් වෙමි. ඉදින් මම කයින් වචසින් මනසින් කලණ දහම් පුරුදු කෙරෙම් නම් මැනවැ' යි. හෙතෙම මෙසේ කියයි: 'වහන්ස, නො හැකි වීම. වහන්ස, පමා වීම'යි.

ඔහට යමරජ මෙසේ කියයි: 'එම්බා පුරුෂය, පමාවන් බැවින් කයින් වචසින් මනසින් කුසල් නො කෙළෙහි, එම්බා පුරුෂය, එහෙයින් ඒ පමාවුවහට යම්සේ ද එසේ තට කරන්නාහ. ඒ මේ පාංසකමය වනාහි මව විසින් නො ම කරණ ලද්දේ ය. පියා විසින් නො ම කරණ ලද්දේ ය. බෑයා විසින් නො ම කරණ ලද්දේ ය. බිහිනිය විසින් නො ම කරණ ලද්දේ ය. සගයහළුවන් විසිනුදු නො ම කරණ ලද්දේ ය. තැ සහලේ නැයන් විසිනුදු නො ම කරණ ලද්දේ ය. දෙවියන් විසින් නො ම කරණ ලද්දේ ය. මහණ බමුණන් විසින් නො ම කරණ ලද්දේ ය. වැලිදු තා විසින් ම මේ පාපකමය කරණ ලදී. තෝ ම මේ කමයාගේ විපාක විදුව'යි.

තමෙනං භික්ඛවෙ යමො රුජා පඨමං දෙවදුතං සමනුයුඤ්ඤිඤා සමනුගා-
තිඤා සමනුගාසිඤා දුතියං දෙවදුතං සමනුයුඤ්ඤි, සමනුගාහති, සමනුගාසති:
'අමො පුරිස, න ඤාං අඤ්ඤා මනුසොසු දුතියං දෙවදුතං පාතුගුතනති?' සො
ඵවමාහ: 'නාඤ්ඤං හනෙත'ති. තමෙනං භික්ඛවෙ යමො රුජා ඵවමාහ: 'අමො
පුරිස, න ඤාං අඤ්ඤා මනුසොසු ඉත්ථිං වා පුරිසං වා ආබාධිකං දුක්ඛිතං
බාලහතිලානං සකෙ මුතතකරිසෙ පළිපන්නං සෙමානං අඤ්ඤාති වුට්ඨාපි-
මානං අඤ්ඤාති සංවෙසියමානනති?' සො ඵවමාහ: 'අඤ්ඤං හනෙත'ති.

තමෙනං භික්ඛවෙ යමො රුජා ඵවමාහ: අමො පුරිස, තස්ස තෙ
විඤ්ඤාසං සතො මහලුකස්ස න ඵතදහොසි: අහව්ඨි බොමති ව්‍යාධිවමෙමා
ව්‍යාධිං අනතීතො, හඤ්ඤං කල්‍යාණං කරොමි කායෙන වාචාය මනසාති.
සො ඵවමාහ: නාසකක්ඛිස්සං හනෙත, පමාදස්සං හනෙතති.

තමෙනං භික්ඛවෙ යමො රුජා ඵවමාහ: 'අමො පුරිස, පමාදවතාය න
කල්‍යාණමකාසි කායෙන වාචාය මනසා. තස්ස ඤාං අමො පුරිස, තථා
කරිස්සනති යථා තං පමන්නං; තං බො පනෙතං පාපං² කමමං තෙව මාතරු
කතං, න පිතරු කතං, න භාතරු කතං, න භගිනියා කතං, න මිත්තාමචෙවති
කතං, න ඤාතිසාලොතිතෙති කතං, න දෙවතාති කතං, න සමණවුහමණෙති
කතං. අථ බො තයා වෙතං පාපං² කමමං කතං, ඤාඤ්ඤාවෙතස්ස විපාකං
පටිසංවෙදිස්සසී'ති.

තමෙනං භික්ඛවෙ යමො රුජා දුතියං දෙවදුතං සමනුයුඤ්ඤිඤා සමනු-
ගාතිඤා සමනුගාසිඤා තතියං දෙවදුතං සමනුයුඤ්ඤි, සමනුගාහති, සමනු-
ගාසති: 'අමො පුරිස, න ඤාං අඤ්ඤා මනුසොසු තතියං දෙවදුතං පාතුගුතනති?'
සො ඵවමාහ: 'නාඤ්ඤං හනෙත'ති. තමෙනං භික්ඛවෙ යමො රුජා ඵවමාහ:
'අමො පුරිස' න ඤාං අඤ්ඤා මනුසොසු ඉත්ථිං වා පුරිසං වා ඵකාහමිතං වා
දභිහමතං වා තිහමතං වා උග්ගුමාතකං විතීලකං විපුබ්බකජාතනති?. සො
ඵවමාහ: 'අඤ්ඤං හනෙත'ති. තමෙනං භික්ඛවෙ යමො රුජා ඵවමාහ: 'අමො
පුරිස, තස්ස තෙ විඤ්ඤාසං සතො මහලුකස්ස න ඵතදහොසි: 'අහව්ඨි බොමති
මරණධමො, මරණං අනතීතො, හඤ්ඤං කල්‍යාණං කරොමි කායෙන වාචාය
මනසා'ති. සො ඵවමාහ: 'නාසකක්ඛිස්සං හනෙත, පමාදස්සං හනෙත'ති. තමෙනං
භික්ඛවෙ යමො රුජා ඵවමාහ: 'අමො පුරිස, පමාදවතාය න කල්‍යාණමකාසි
කායෙන වාචාය මනසා. තස්ස ඤාං අමො පුරිස, තථා කරිස්සනති යථා තං
පමන්නං. තං බො පනෙතං පාපං² කමමං තෙව මාතරු කතං න පිතරු
කතං න භාතරු කතං න භගිනියා කතං න මිත්තාමචෙවති කතං න ඤාතිසා-
ලොතිතෙති කතං න දෙවතාති කතං න සමණවුහමණෙති කතං. අථ බො
තයා වෙතං පාපං² කමමං කතං, ඤාඤ්ඤාවෙතස්ස විපාකං පටිසංවෙදිස්සසී'ති.

මහණෙනි, යමරජ ප්‍රථම දෙවද්‍රව්‍යය අනුයෝගවතට නංවා ලබියෙහි පිහිටුවා කරුණු ගත්වා, කරුණු විවාරා, දෙවන දෙවද්‍රව්‍යය අනුයෝගවතට නංවා විවාරයි, කරුණු ගත්වයි, කරුණු විවාරයි: 'එම්බා පුරුෂය, නෝ මිනිසුන් අතුරෙහි පහළ වූ දෙවන දේවද්‍රව්‍යය නොදිරිහි ද?' හේ මෙසේ කියයි: 'වහන්ස, නොදිරිමි'යි. මහණෙනි, යමරජ තුලුන්ට මෙසේ කී යයි: 'එම්බා පුරුෂය, නෝ මිනිසුන් අතුරෙහි රෝගාතුර වූ දුකට පත් වූ දැඩි හිලන් වූ සිය මලමුයෙහි ගැළී ගෝතා මෙරමා විසින් නගාසිටුවනු ලබන්නා වූ මෙරමා විසින් ගොවනු ලබන්නා වූ සත්‍රියක හෝ පුරුෂයකු නොදිරිහි ද?' හේ මෙසේ කියයි: 'වහන්ස, දිරිමි'යි. මහණෙනි, යමරජ තුලුන්ට මෙසේ කියයි: 'එම්බා පුරුෂය, මහලු වූ නුවණැත්තා වූ ම ඒ තට මේ සිත නොවී ද?' 'මම ද ව්‍යාධිය සහාව කොට ඇත්තෙමි, ව්‍යාධිය නොඉක්මවූයෙමි වෙමි. එබැවින් මම කසින් වවසින් මනසින් කුසල් දහම් කෙරෙමි'යි. හේ මෙසේ කියයි: 'වහන්ස, නොගැකිවිමි, වහන්ස, පමාවිමි'යි.

මහණෙනි, යමරජ තුලුන්ට මෙසේ කියයි: 'එම්බා පුරුෂය, පමාවත්වන බැවින් කසින් වවසින් මනසින් කුසල් දහම් නොකෙළෙහි ය. එම්බා පුරුෂය, ඒ පමාවුවකුට කරන්නාක් සෙයින් තට ද කරන්නාහ. මේ පවිකම වනාහි මව විසිනුදු නොම කරණ ලදී. පියා විසිනුදු නොම කරණ ලදී. බෑයා විසිනුදු නොම කරණ ලදී. බුන් විසිනුදු නොම කරණ ලදී. සහඵවන් විසිනුදු නොම කරණ ලදී. නැසගල්ලෙතැන් විසිනුදු නොම කරණ ලදී. දෙවියන් විසිනුදු නොම කරණ ලදී. මහණ බමුණන් විසිනුදු නොම කරණ ලදී. වැලිදු නා විසින් ම මේ පාපකමය කරණ ලදී. මේ පාපකමයාගේ විපාක තෝ ම විදුනෙහි'යි.

මහණෙනි, යමරජ දෙවන දේවද්‍රව්‍යය අනුයෝගවතට නංවා කරුණු ගත්වා කරුණු විවාරා තෙවන දේවද්‍රව්‍යය අනුයෝගවතට නංවා විවාරයි, කරුණු ගත්වයි, කරුණු කියයි: 'එම්බා පුරුෂය, නෝ මිනිසුන් අතුරෙහි පහළ වූ තෙවන දේවද්‍රව්‍යය නොදිරිහි ද?' යි. හේ මෙසේ කියයි: 'වහන්ස, නොදිරිමි'යි. මහණෙනි, යමරජ තුලුන්ට මෙසේ කියයි: 'එම්බා පුරුෂය, නෝ මිනිසුන් අතුරෙහි මලගිය එක් දවසක් ඇත්තා වූ හෝ මලගිය දෙදවසක් ඇත්තා වූ හෝ මලගිය තෙදිනක් ඇත්තා වූ හෝ ඉදිමුහු වෙසෙසින් නිල්වන් වූ පුයා වැහෙන සත්‍රියක හෝ පුරුෂයකු නොදිරිහි ද?' යි. හේ මෙසේ කියයි: 'වහන්ස, දිරිමි'යි. මහණෙනි, යමරජ තුලුන්ට මෙසේ කියයි: 'එම්බා පුරුෂය, මහලු වූ නුවණැත්තා වූ ම තට මේ සිත නොවී ද?' 'මම ද මරණය නොඉක්මවූයෙමි, මරණය සහාව කොට ඇත්තෙමි වෙමි. එබැවින් මම කසින් වවසින් මනසින් කුසල් දහම් කෙරෙමි'යි. හෙතෙම මෙසේ කියයි: 'වහන්ස, නොගැකිවිමි. වහන්ස, පමාවිමි. මහණෙනි, යමරජ තුලුන්ට මෙසේ කියයි: 'එම්බා පුරුෂය, පමාවත්වන බැවින් කසින් වවසින් මනසින් කුසල් දහම් නොකෙළෙහි ය. එම්බා පුරුෂය, ඒ පමාවුව- හුට කරන්නාක් සෙයින් තට ද කරන්නාහ. ඒ මේ පාපකමය වනාහි මව විසිනුදු නොකරණ ලදී. පියා විසිනුදු නොකරණ ලදී. බෑයා විසිනුදු නොකරණ ලදී. බුන් විසිනුදු නොකරණ ලදී. සහඵවන් විසිනුදු නොකරණ ලදී. නැසගල්ලෙතැන් විසිනුදු නොකරණ ලදී. දෙවියන් විසිනුදු නොකරණ ලදී. මහණ බමුණන් විසිනුදු නොකරණ ලදී. වැලිදු නා විසින් ම මේ පාපකමය කරණ ලදී. නෝ ම මේ කමයාගේ විපාකය විදුනෙහි'යි.

තමෙනං භික්ඛවෙ යමො රුජා තතියං දෙවදුතං සමනුසුඤ්ඤාං සමනුගාහිතාං සමනුහාසිතාං තුණ්හි හොති. තමෙනං භික්ඛවෙ නිරයපාලා පඤ්චවිධබ්බතං තාම කාරණං කරොනති, තතනං අයොබ්ලං හන්ථෙ ගමෙනති, තතනං අයොබ්ලං දුතියයමිං හන්ථෙ ගමෙනති, තතනං අයොබ්ලං පාදෙ ගමෙනති, තතනං අයොබ්ලං දුතියයමිං පාදෙ ගමෙනති, තතනං අයොබ්ලං මජ්ඣෙ උරයමිං ගමෙනති. සො තත්ථ දුක්ඛා තිබ්බා¹ කට්ඨකා වෙදනා වෙදියති. ත ච තාව කාලං කරොති, යාව න තං පාපං කමමං² බ්‍යන්තී හොති.

තමෙනං භික්ඛවෙ නිරයපාලා සංවෙසෙතා³ කුශාරීහි තච්ඡන්ති. සො තත්ථ දුක්ඛා තිබ්බා¹ කට්ඨකා වෙදනා වෙදියති. ත ච තාව කාලං කරොති, යාව න තං පාපං කමමං බ්‍යන්තී හොති. තමෙනං භික්ඛවෙ නිරයපාලා⁴ උභ්‍යාසං අධොසිරං ධපෙතා⁵ වාසිති තච්ඡන්ති -පෙ- තමෙනං භික්ඛවෙ නිරයපාලා රථෙ යොජෙතා අදිත්තාය භූමියා සමපජ්ජිතාය සජොතිභූතාය⁶ සාරෙන්නපි, පච්චාසාරෙන්නපි -පෙ- තමෙනං භික්ඛවෙ නිරයපාලා මහන්තං අභිහාරපබ්බතං අදිත්තං සමපජ්ජිතං සජොතිභූතං ආරොපෙන්නපි මරො පෙන්නපි. තමෙනං භික්ඛවෙ නිරයපාලා උභ්‍යාසං⁵ අධොසිරං ගහෙතා තතතාය ලොහකුලිනිසා පකම්පන්ති අදිත්තාය සමපජ්ජිතාය සජොතිභූතාය. සො තත්ථ ථේණ්‍යඥෙහකං පච්චති.⁷ සො තත්ථ ථේණ්‍යඥෙහකං පච්චමානො සකිම්පි උභ්‍යාසං ගච්ඡති, සකිම්පි අධො ගච්ඡති, සකිම්පි තිරියං ගච්ඡති. සො තත්ථ දුක්ඛා තිබ්බා කට්ඨකා වෙදනා වෙදියති. ත ච තාව කාලං කරොති, යාව න තං පාපං කමමං බ්‍යන්තී හොති. තමෙනං භික්ඛවෙ නිරයපාලා මහානිරයෙ පකම්පන්ති. සො බො පන භික්ඛවෙ මහානිරයො:-

26 වතුකකණෙණං වතුආරො විහත්තො භාගසො මිතො,
අයොපාකාරපරියන්තො අයසා පටිකුජ්ජිතො.

27 තස්ස අයොමයා භූමි ජලිතා තෙජසා යුතා,
සමන්තා යොජනසතං ඵරිතා තිට්ඨති සබ්බද්ධි.

භුතපුබ්බං භික්ඛවෙ යමස්ස රඤ්ඤෙ ඵතදහොසි: 'යෙ කිරි හො ලොකෙ පාපකාරී කමමාති කරොනති, තෙ ඵවරුපා විවිධා කමමකාරණා කරොනති. අහො වතාහං මනුස්සන්තං ලහෙයං, තථාගතො ච ලොකෙ උපපජ්ජෙය්‍ය අරහං සමාසමුද්ඛො, තං වාහං භගවන්තං පසිරුපාසෙය්‍යං, සො ච මෙ භගවා ධම්මං දෙසෙය්‍ය, තස්ස වාහං භගවතො ධම්මං ආජා-තෙය්‍යන්ති'. තං බො පතාහං භික්ඛවෙ ත අඤ්ඤස්ස සමණස්ස වා බ්‍රාහ්මණස්ස වා සුත්වා ඵවං වදාමි. අපි ච බො භික්ඛවෙ යදෙව මෙ සාමඤ්ඤතං සාමං දිට්ඨං සාමං විදිතං, තදෙවං වදාමි.

1. නිපා - හිමු. ස්‍යා. නිපා - ස්‍යා, තිබ්බාධරා - මජ්ඣ. 2. පාපකමමං - මජ්ඣ, PTS.
3. සංකම්පිතා කුශාරීහි තච්ඡන්ති - මජ්ඣ. 4. උභ්‍යාසං - PTS. මජ්ඣ, ස්‍යා.
5. ගහෙතා - මජ්ඣ. 6. සපෙඤ්ඤාතිභූතාය - ස්‍යා, කා. 7. මජ්ඣ. පෙත්තෙ අයං පාපො ච දික්ඛෙතෙ.

මහණෙනි, යමරජ තෙල තෙවන දේවදූතයා අනුයෝගවතට තංවා විවාර කරුණු ගත්වා කරුණු නියා තුණ්ණිමිභූත වෙයි. මහණෙනි, යමපල්ලෝ ඔහුට පඤ්චවිධබ්බත නම් කම්කටොලු කරත්: රත්කලු යහලක් දකුණතෙහි ගසත්. රත්කලු යහලක් දෙවෙහි (වම්) අතෙහි ගසත්. රත්කලු යහලක් දකුණු පසෙහි ගසත්. රත්කලු යහලක් දෙවෙහි (වම්) පාහි ගසත්. රත්කලු යහලක් ලමැද ගසත්. හේ එහි දුක් වූ තිවු වූ කවුක වූ වේදනා විදුනේයි. ඒ පාපකම්ය නොගෙවෙනා නාක් හේ කලුරිය නො කරයි.

මහණෙනි, යමපල්ලු තුලත් හොවාපියා කෙවේරියෙන් සිසිත්. හේ එහි දුක් වූ තිවු වූ කවුක වූ වේදනා විදුනේයි. ඒ පාපකම්ය නොගෙවෙන නාක් හේ කලුරිය නො කරයි. යමපල්ලු තුලත් පා උඩුකුරු කොට හිස යටිකුරු කොට තබා වැසෙත් සිසිත් ... මහණෙනි, යමපල්ලු තුලත් රියෙහි යොදා ගිනි ගෙණ දිලියෙන ගිනිදෑල් සහිත බිම්හි ඔබ මොබ ඇවිදුවත් ... මහණෙනි, යමපල්ලු තුලත් ගිනි ගෙණ දිලියෙන ගිනිදෑල් සහිත මහඅතුරුපව්වකට තංවත්, බස්වත් ... මහණෙනි යමපල්ලු තුලත් පා උඩුකුරු කොට හිස යටිකුරු කොට ගෙණ රත් වූ ඇවිලගත් ගිනිදෑල් සහිත ලෝකුඹුයෙහි බහත්. හේ එහි පෙණ නංවමින් පැසෙයි. හේ එහි පෙණ නංවමින් පැසෙන්නා වරක් උඩට මතු වෙයි. වරක් යටට බසියි. වරක් සරසට ද යෙයි. හේ එහි දුක් වූ තිවු වූ කවුක වූ වේදනා විදිසි. ඒ පව්කම් නො ගෙවෙන නාක් කලුරිය නො කරයි. මහණෙනි, යමපල්ලු තුලත් ගෙණ මහාතිරයෙහි බහත්. මහණෙනි, ඒ මහාතිරය වනාහි:

26. සිවුකොන් ඇත්තේ ය, සිවුදෙරවු ඇත්තේ ය, කොටස් කොට මැන බෙදන ලද්දේ ය, යපවුරින් පිරිසිදුනා ලද්දේ ය, යපවින් වසන ලද්දේ ය.

27. එහි බිම යමුවා ය, දිලින, ගිනිදෑලින් මුසු වෙයි. භාත්පස යොදුන් සියක් පුරා භෑමකල්හි පැතිර සිටුනේය.

මහණෙනි, වූ විරියෙහි: යමරජුට මෙබඳු සිතෙක් විය: ‘හවත්ති, ලොව්හි යම් කෙනෙක් පව්කම් කෙරෙත් ද, ඔවුහු මෙබඳු වූ තත් කම්කටොලු කරවනු ලබත්. අහෝ! ඉදින් මම මිනිසත්බවක් ලබමි නම්, අතීන් වූ සමයක් සමුදාය වූ තපාගතයන් වහන්සේ ලොව උපදින සේක් නම්, මම ද ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඇසුරු කරන්නෙමි නම්, ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ද මට දහම් දෙසන සේක් නම්, ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ධර්මය මම දැනගන්නෙමි නම්, ඉතා මැනවැයි. මහණෙනි, ඒ වනාහි මම අත් මහණකුගෙන් හෝ බමුණකුගෙන් හෝ අයා මෙසේ නො කියමි. මහණෙනි, වැලිදු යමක් මා විසින් තමා විසින් ම දැනගන්නා ලද ද, තමා ම දක්නා ලද ද, තමා විසින් ම ප්‍රකට කොට දැනගන්නා ලද ද, එය මම ම කියමි.

- 28 වොදිතා දෙවදුතෙහි යෙ පමජුන්ති මානවා,
තෙ දීඝරත්තං සොවන්ති නිතකාසුපගා තරු.
- 29 යෙ ව බො දෙවදුතෙහි සනෙතා සපුරිසා ඉධ,
වොදිතා තපමජුන්ති අරියධමෙම කුදුවතං.
30. උපාදුතෙ හයං දිසවා ජාතිමරණසමාවෙ,
අනුපාදු විමුච්චන්ති ජාතිමරණසංඛයෙ.
31. තෙ බොපමත්තා¹ සුඛිතා² දිට්ඨධම්මානිතිබ්බුතා,
සබ්බවෙරහයානිතා සබ්බදුක්ඛං උපච්චගුන්ති.

3. 1. 4. 7

37. අට්ඨමියං භික්ඛවෙ පකකියා වතුන්තං මහාරාජානං අච්චවා පාරිසර්ජා ඉමං ලොකං අනුච්චරන්ති: ‘කච්චි බහු මනුස්සා මනුස්සෙසු මනෙතය්‍යා පෙතෙතය්‍යා සාමඤ්ඤා බ්‍රහ්මඤ්ඤා කුලෙජේට්ඨාපවාසිනො උපොසථං උපවසන්ති, පටිජාගරන්ති³, පුඤ්ඤති කරොන්ති’ති.

වාතුද්දසියං* භික්ඛවෙ පකකියා වතුන්තං මහාරාජානං පුත්තා ඉමං ලොකං අනුච්චරන්ති, කච්චි බහු මනුස්සා මනුස්සෙසු මනෙතය්‍යා පෙතෙතය්‍යා සාමඤ්ඤා බ්‍රහ්මඤ්ඤා කුලෙජේට්ඨාපවාසිනො උපොසථං උපවසන්ති, පටිජාගරන්ති,³ පුඤ්ඤති කරොන්ති’ති. තදහු භික්ඛවෙ උපොසථෙ පණ්ණරසෙ වත්තාරෙ මහාරාජා⁴ සාමඤ්ඤාව ඉමං ලොකං අනුච්චරන්ති: ‘කච්චි බහු මනුස්සා මනුස්සෙසු මනෙතය්‍යා පෙතෙතය්‍යා සාමඤ්ඤා බ්‍රහ්මඤ්ඤා කුලෙජේට්ඨාපවාසිනො උපොසථං උපවසන්ති, පටිජාගරන්ති, පුඤ්ඤති කරොන්ති’ති.

සවෙ භික්ඛවෙ අප්පකා භොන්ති මනුස්සා මනුස්සෙසු මනෙතය්‍යා පෙතෙතය්‍යා සාමඤ්ඤා බ්‍රහ්මඤ්ඤා කුලෙජේට්ඨාපවාසිනො උපොසථං උපවසන්ති, පටිජාගරන්ති, පුඤ්ඤති කරොන්ති, තමෙතං භික්ඛවෙ වත්තාරෙ මහාරාජා⁴ දෙව්‍යානං තාවතීංසානං සුධම්මායං සභායං† සනතිසිත්තානං සනතිපතීතානං ආරොවෙන්නි: අප්පකා බො මාරිසා මනුස්සා මනුස්සෙසු මනෙතය්‍යා පෙතෙතය්‍යා සාමඤ්ඤා බ්‍රහ්මඤ්ඤා කුලෙජේට්ඨාපවාසිනො උපොසථං උපවසන්ති, පටිජාගරන්ති, පුඤ්ඤති කරොන්ති’ති. තෙන⁵ භික්ඛවෙ දෙව්‍යා තාවතීංසා අත්තමනා භොන්ති: දිබ්බා වත භො කායා පරිභාසියන්ති පරිපූරියන්ති අසුරා⁶ කායාති.

සවෙ පත භික්ඛවෙ බහු භොන්ති මනුස්සා මනුස්සෙසු මනෙතය්‍යා පෙතෙතය්‍යා සාමඤ්ඤා බ්‍රහ්මඤ්ඤා කුලෙජේට්ඨාපවාසිනො උපොසථං උපවසන්ති, පටිජාගරන්ති, පුඤ්ඤති කරොන්ති. තමෙතං භික්ඛවෙ වත්තාරෙ මහාරාජා දෙව්‍යානං තාවතීංසානං සුධම්මායං සභායං සනතිසිත්තානං සනතිපතීතානං ආරොවෙන්නි: ‘බහු බො මාරිසා මනුස්සා මනුස්සෙසු මනෙතය්‍යා පෙතෙතය්‍යා සාමඤ්ඤා බ්‍රහ්මඤ්ඤා කුලෙජේට්ඨාපවාසිනො උපොසථං උපවසන්ති, පටිජාගරන්ති, පුඤ්ඤති කරොන්ති’ති. තෙන භික්ඛවෙ දෙව්‍යා තාවතීංසා අත්තමනා භොන්ති: ‘දිබ්බා වත භො කායා පරිපූරියන්ති, පරිභාසියන්ති අසුරා කායාති.’⁶

1. නත අපපමන්තා - මජ්ඣි. 2. නත සබ්බමත්තා - PTS. ස්‍යා.

2. සුඛිතො - මජ්ඣි. 3. පටිජාගරොන්ති - මජ්ඣි. ස්‍යා. 4. මහාරාජානො - මජ්ඣි.

5. තෙන බො - මජ්ඣි. 6. අසුරකායා - මජ්ඣි. PTS.

* වාතුද්දසි. - මජ්ඣි. † සුධම්මාය සභාය - මජ්ඣි.

28. දේවදුතයන් විසින් මෙහෙයන ලද යම් මිනිස් කෙනෙක් පමා වෙත් ද, හිත වූ අත්බැව් ලැබූ ඒ මිනිස්සු බොහෝ කලක් සොවිත්.

29. මෙලොවහි දේවදුතයන් විසින් මෙහෙයන ලද යම් ශාන්ත සත්පුරුෂ කෙනෙක් වෙත් ද, (ඔහු) ආයාධිමයෙහි නිසි කලෙකත් පමා නො වෙත්.

30. ජාති මරණ දෙකට කරුණු වූ (පඤ්ච) උපාදානෞති බිය දෑක (ආත්ම ආත්මය වශයෙන්) සතර උපාදානයන් නො ගෙන ජාතිමරණයන්ගේ සෂ්ඨ සංඛ්‍යාත නිජාණය නිමිති කොට මිදෙත්.

31. මෙ අත්බව්හි ම කෙලෙස් පිරිනිවීමෙන් නිවුනු නොපමා වූ (එහෙයින් ම) සුවපත් වූ ඔහු සියලු වෙරහය ඉක්මවුවානු සියලු දුක් ඉක්ම ගියානු යි.

8. 1. 4. 7

37. මහණෙනි, අබ්බසා අටවන්හි සිටුමහරජුන්ගේ පිරිසට අයත් ඇමතියෝ 'කීමෙක් ද?' මිනිස් ලොව්හි බොහෝ මිනිස්සු මවුත් පුදනුවානු ද, පියන් පුදනුවානු ද, මහණුන් පුදනුවානු ද, බමුණන් පුදනුවානු ද, කුලදෙටුවන් පුදනුවානු ද, පෙහෙවස් වෙසෙත් ද, පරිජාගර උපෝසථය කෙරෙත් ද, පින් කෙරෙත්දැයි. මෙලොව සිසාරා ඇවිදිත්.

මහණෙනි, අබ්බසා තුදස්වන්හි සිටුමහරජුන්ගේ පුත්‍රයෝ මේ ලෝකය වටාගෙණ ඇවිදිත්, කීම, මිනිසුන් අතුරෙහි බොහෝ දෙනා මවුත් පුදනුවානු ද, පියන් පුදනුවානු ද, මහණුන් පුදන්තානු ද, බමුණන් පුදන්තානු ද, කුලදෙටුවන් පුදන්තානු ද, පෙහෙවස් වෙසෙත් ද, පරිජාගර උපෝසථය කෙරෙත් ද, පින් කෙරෙත් දැයි. මහණෙනි, ඒ පුරපසලොස්වක් පොහෝ දින සිටුමහරජවරු තුමු ම මේ ලොව වටාගෙණ ඇවිදිත්. 'කීම, මිනිසුන් අතුරෙහි බොහෝ දෙනා මවුත් පුදන්තානු ද, පියන් පුදන්තානු ද, මහණුන් පුදන්තානු ද, බමුණන් පුදන්තානු ද, කුලදෙටුවන් පුදන්තානු ද, පෙහෙවස් වෙසෙත් ද, පරිජාගර උපෝසථය කෙරෙත් ද, පින් කෙරෙත්දැයි.

මහණෙනි, ඉදින් මිනිසුන් අතුරෙහි මවුත් පුදන පියන් පුදන මහණුන් පුදන බමුණන් පුදන කුලදෙටුවන් පුදන මිනිස්සු සාරු වෙත් ද, (එසේ ම) සාරු මනුෂ්‍ය කෙනෙක් පෙහෙවස් වෙසෙත් ද, පරිජාගර උපෝසථය කෙරෙත් ද, පින් කෙරෙත් ද, මහණෙනි, සතරවරම් මහරජවරු සුමමාසභායෙහි රැස්ව හුන් තව්නිසාවාසි දෙවියන්ට මෙකරුණ සැල කරත්: 'නිදුකාතෙහි, මිනිස්ලොව්හි සාරු මනුෂ්‍ය කෙනෙක් මවුන්ට හිතවත්හ. පියනට හිතවත්හ. මහණුනට හිතවත්හ. බමුණනට හිතවත්හ. කුලදෙටුවන් පුදන්තාන. පෙහෙවස් කරන්තාන. පරිජාගර උපෝසථය කරන්තාන. පින් කරන්තාන' යි. මහණෙනි, එයින් තව්නිසාවාසි දෙවියෝ 'අභග' භවත්ති, දෙවිපිරිස්හු පිරිහෙන්නාහ, අසුර පිරිස්හු පිරෙන්නාහ' යි නො සතුටු සිත් ඇත්තානු වෙති.

මහණෙනි, ඉදින් මිනිස්ලොව බොහෝ මනුෂ්‍යයෝ මවුනට හිතවත් නම්, පියනට හිතවත් නම්, මහණුනට හිතවත් නම්, බමුණනට හිතවත් නම්, කුලදෙටුවන් පුදන් නම්, පෙහෙවස් වෙසෙත් නම්, පරිජාගර උපෝසථය කෙරෙත් නම්, පින් කෙරෙත් නම්, මහණෙනි, සිටුවරම් මහරජවරු සුමමාසභායෙහි රැස්ව හුන් තව්නිසාවාසි දෙවියනට මෙසේ සැල කරත්: 'නිදුකාතෙහි, මිනිසුන් අතුරෙහි බොහෝ මිනිස්සු මවුනට හිතවත්හ. පියනට හිතවත්හ. මහණුනට හිතවත්හ. බමුණනට හිතවත්හ. කුලදෙටුවන් පුදන්තාන. පෙහෙවස් වසන්තාන. පරිජාගර උපෝසථය වසන්තාන. පින් කරන්තාන' යි. මහණෙනි, එයින් තව්නිසාවාසි දෙවියෝ 'භවත්ති, ප්‍රිතිගෙක! දෙවිපිරිස්හු පිරෙන්නාහ. අසුරපිරිස්හු පිරිහෙන්නාහ' යි තුටුසිත් ඇත්තානු වෙත්.

3. 1. 4. 8

38. භූතපුබ්බං භික්ඛවෙ සකෙකා දෙවානම්ඤ්ඤ දෙවෙ තාවතිංසෙ අනුතයමානො¹ තායං වෙලායං ඉමං ගාථං අභාසි:

32. වාතුද්දසිං පඤ්චදසිං² යා ව පකකස්ස අට්ඨමී³
පාටිභාරියපකකං ව අට්ඨබ්ගසුසමාගතං,
උපොසථං උපවසෙය්‍ය යොපස්ස⁴ මාදිසො නරො'ති.

සා බො පනෙසා භික්ඛවෙ සකෙකන දෙවානම්ඤ්ඤ ගාථා දුග්ගීතා, න සුගීතා, දුබ්භාසිතා, න සුභාසිතා. තං කිස්ස හෙතු: සකෙකා හි භික්ඛවෙ දෙවානම්ඤ්ඤ අවිතරුගො අවිතදෙසො අවිතමොනො. යො ව බො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු අරහං බිණ්ණප්පො වුසිතවා* කතකරණීයො ඔතිනභාරො අනුප්පත්තසද්දේවො පරික්ඛිණ්ණභවසඤ්ඤාජනො සම්මදඤ්ඤ විමුත්තො. තස්ස බො එතං භික්ඛවෙ භික්ඛුනො කල්‍රං වචනාය:

33. වාතුද්දසිං² පඤ්චදසිං යා ව පකකස්ස අට්ඨමී,
පාටිභාරියපකකං ව අට්ඨබ්ගසුසමාගතං
උපොසථං උපවසෙය්‍ය යොපස්ස⁴ මාදිසො නරො'ති.

තං කිස්ස හෙතු? සො හි භික්ඛවෙ භික්ඛු විතරුගො විතදෙසො විතමොනොති.

භූතපුබ්බං භික්ඛවෙ සකෙකා දෙවානම්ඤ්ඤ දෙවෙ තාවතිංසෙ අනුතයමානො තායං වෙලායං ඉමං ගාථං අභාසි:-

34. වාතුද්දසිං² පඤ්චදසිං යා ව පකකස්ස අට්ඨමී,³
පාටිභාරියපකකං ව අට්ඨබ්ගසුසමාගතං,
උපොසථං උපවසෙය්‍ය යොපස්ස⁴ මාදිසො නරො'ති.

සා බො පනෙසා භික්ඛවෙ සකෙකන දෙවානම්ඤ්ඤ ගාථා දුග්ගීතා, න සුගීතා, දුබ්භාසිතා, න සුභාසිතා. තං කිස්ස හෙතු: සකෙකා හි භික්ඛවෙ දෙවානම්ඤ්ඤ අපරිමුත්තො ජාතියා ජරාමරණෙන⁵ සොකෙති පරිදෙවෙති දුක්ඛෙති දෙමනස්සෙති උපායාසෙති, අපරිමුත්තො දුක්ඛසමාති වදාමි.

යො ව බො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු අරහං බිණ්ණප්පො වුසිතවා කතකරණීයො ඔතිනභාරො අනුප්පත්තසද්දේවො පරික්ඛිණ්ණභවසඤ්ඤාජනො සම්මදඤ්ඤ විමුත්තො, තස්ස බො එතං භික්ඛවෙ භික්ඛුනො කල්‍රං වචනාය:-

35. වාතුද්දසිං පඤ්චදසිං යා ව පකකස්ස අට්ඨමී,
පාටිභාරියපකකං ව අට්ඨබ්ගසුසමාගතං;
උපොසථං උපවසෙය්‍ය යොපස්ස මාදිසො නරො'ති.

තං කිස්ස හෙතු: සො හි භික්ඛවෙ භික්ඛු පරිමුත්තො ජාතියා ජරාමරණෙන සොකෙති පරිදෙවෙති දුක්ඛෙති දෙමනස්සෙති උපායාසෙති පරිමුත්තො දුක්ඛසමාති වදාමිති.

1 අනුසඤ්ඤාමානො - අට්ඨකවා. * බ්‍රහ්මචරියො - මජ්ඣං.
2 වාතුද්දසි පඤ්චදසි - PTS. 3 යා ව පකකස්ස අට්ඨමී - සිවු.
4 යො, පස්ස - මජ්ඣං. 5 ජරාය මරණෙන - PTS. මජ්ඣං.

3. 1. 4. 8

38. මහණෙනි, වූ විරියෙකි: සක්දෙවිදු තච්ඡිසා වැසි දෙවියන් ඇලුම් කරවමින් ඒ වෙලායෙහි මේ ගය කිය:

32. 'ඉදින් යම් මිනිසෙක් මා බදු වන්නේ නම්, ඒ මිනිස් පක්ෂයෙහි තුදුස්වක්ති ද, පසළොස්වක්ති ද, අටවක්ති ද, ප්‍රාතිභායාපි පක්ෂයෙහි ද, අටතින් යුත් පෙහෙවස් වසනේ ය.

මහණෙනි, සක්දෙවිදු විසින් ඒ ගාථා වරදවා ගයන ලදී. මෑතාවින් නො ගයන ලදී. වරදවා කියන ලදී. මෑතාවින් නො කියන ලදී. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, සක්දෙවිදු වනාහි පහ නො කළ රාග ඇත්තෙක. පහ නො කළ ද්වේෂ ඇත්තෙක. පහ නො කළ මෝහ ඇත්තෙක. මහණෙනි, ඝෂය කළ ආසුව ඇති, වැස නිම වූ මහබ්බසර ඇති, කරණ ලද සිවුමෙක කටයුතු ඇති, බහා තබන ලද කෙලෙස්බර ඇති, පැමිණි ස්වාභාව ඇති, ඝෂය කළ සසරබැඳුම් ඇති, මනාසේ දැන කෙලෙසුන් කෙරෙන් මිදුන යම් රහත් මහණෙක් වේ ද, ඒ මහණු විසින් මෙය කියන්නට නිසි ය.

33. 'ඉදින් යම් මිනිසෙක් මා බදු වන්නේ ද, ඒ මිනිස් පක්ෂ පිළිබඳ තුදුස්වක්ති ද, පසළොස්වක්ති ද, අටවක්ති ද, ප්‍රාතිභායාපිපක්ෂයෙහි ද, අටතින් යුත් පෙහෙවස් වසනේ ය.

කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් ඒ මහණ පහ වූ රාග ඇත්තේ වේ ද, පහ වූ ද්වේෂ ඇත්තේ වේ ද, පහ වූ මෝහ ඇත්තේ වේ ද, එහෙයිනි.

මහණෙනි, වූ විරියෙකි: සක්දෙවිදු තච්ඡිසාවැසි දෙවියන් ඇලුම් කරවමින් ඒ වෙලායෙහි මේ ගය කිය:

34. ඉදින් යම් මිනිසෙක් මා බදු වන්නේ නම්, ඒ මිනිස් පක්ෂ පිළිබඳ තුදුස්වක්ති ද පසළොස්වක්ති ද, අටවක්ති ද, ප්‍රාතිභායාපිපක්ෂයෙහි ද, අටතින් යුත් පෙහෙවස් වසනේ යයි.

මහණෙනි, සක්දෙවිදු විසින් මේ ගාථාව වරදවා ගයන ලදී. මෑතාවින් නො ගයන ලදී, වරදවා කියන ලදී, මෑතාවින් නො කියන ලදී, ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් සක්දෙවිදු ජාතියෙන් ද, ජරායෙන් හා මරණයෙන් ද, ශෝකයෙන් ද, වැලපීමෙන් ද, දුක්දෙමිනසින් ද, දැඩි ආයාසයෙන් ද, හාත්පසින් නො මිදුනේ ද, එහෙයිනි. (හෙ තෙමේ) දුකින් නොමිදුනේ ය යි කියමි.

මහණෙනි, ඝෂය කළ ආසුව ඇති වැස නිම වූ මහබ්බසර ඇති කරණ ලද සිවුමෙක කටයුතු ඇති බහා තැබූ කෙලෙස්බර ඇති පැමිණි ස්වාභාව ඇති ඝෂය කළ සසරබැඳුම් ඇති මනාසේ දැන කෙලෙසුන්ගෙන් මිදුනු යම් රහත් මහණෙක් වේ ද, ඒ මහණු විසින් මෙය කියන්නට නිසි ය.

35. 'ඉදින් යම් මිනිසෙක් මා බදු වන්නේ ද, ඒ මිනිස් පක්ෂය පිළිබඳ තුදුස්වක්ති ද, පසළොස්වක්ති ද, අටවක්ති ද, ප්‍රාතිභායාපිපක්ෂයෙහි ද, අටතින් යුත් පෙහෙවස් වසනේ ය.

ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් ඒ මහණ ජාතියෙන් ද, ජරාමරණයෙන් ද, ශෝකයෙන් ද, වැලපීමෙන් ද, කායිකදුකින් ද, දෙමිනසින් ද, දැඩි ආයාසයෙන් ද, මිදුනේ ද, එහෙයිනි. (හෙ තෙමේ) දුකින් මිදුනේ ය යි කියමි.

3. 1. 4. 9

39. සුබ්‍රමාලෝ අහං භික්කුවෙ පරමසුබ්‍රමාලෝ. අවචන්තසුබ්‍රමාලෝ. මම සුදං භික්කුවෙ පිතු නිවෙසනෙ පොකරණියො කාරිතා හොනති. එකත් සුදං* උපපලං පුප්ඵති,¹ එකත් පද්මං, එකත් පුණ්ඩරිකං, යාවදෙව මමන්ථාය. න ඛො පතස්සාහං භික්කුවෙ අකාසිකං† වන්දනං ධාරෙමි. කාසිකං සු මෙ තං භික්කුවෙ වෙසනං හොති. කාසිකා කඤ්චුකා, කාසිකං නිවාසනං, කාසිකො උත්තරාසඛො. රතනිඤ්චං ඛො පතස්සු² චේතං භික්කුවෙ සෙතව්ජන්තං ධාරියති, මා තං පුසි සිතං මා උණං මා රජො මා තිණං මා උස්සාවො වාති.

තස්ස මය්‍යං භික්කුවෙ තයො පාසාදා අගෙසුං, එකො ගෙවින්නිකො, එකො ගිමිනිකො, එකො වසිනිකො. සො ඛො අහං භික්කුවෙ වසිකෙ පාසාදෙ වසිකෙ වන්තාරො මාසෙ නිප්පුරිසෙති තුරියෙති පරිවාරියමානො³ න ගෙට්ඨාපාසාදං ඔරොහාමි. යථා ඛො පත භික්කුවෙ අඤ්ඤාසං නිවෙස-
නෙසු⁴ දසකම්මකරපොරිසස්ස කණ්ණාජකං හොජනං දීයති බිලභගුතිසං. එවමෙවස්සු මෙ භික්කුවෙ පිතුනිවෙසනෙ දසකම්මකරපොරිසස්ස සාලිමං-
සොදනො දීයති.

තස්ස මය්‍යං භික්කුවෙ එවරුපාය ඉද්ධියා සමන්තාගතස්ස එවරුපෙන ව සුබ්‍රමාලෙන එතදහොසි: ‘අස්සුතවා ඛො පුප්ඵජ්ජනො අත්තතා ජරාධම්මො සමානො ජරං අතනිතො පරං ජිණ්ණං දිස්සා අට්ඨියති, හරායති, ජිග්ච්ජති, අත්තානඤ්ඤෙව අතිසිනා⁵, අභම්පි ඛොමති ජරාධම්මො ජරං අතනිතො, අහං වෙව ඛො පත ජරාධම්මො සමානො ජරං අතනිතො, පරං ජිණ්ණං දිස්සා අට්ඨියෙය්‍යං, හරායෙය්‍යං, ජිග්ච්ජෙය්‍යං, න මෙ තං අස්ස පතිරුපනති’. තස්ස මය්‍යං භික්කුවෙ ඉති පටිසඤ්චිකකිතො යො යොබ්බතෙ යොබ්බතමිදෙ, සො සබ්බසො පතිසි.

අස්සුතවා ඛො පුප්ඵජ්ජනො අත්තතා ව්‍යාධිධම්මො සමානො ව්‍යාධිං අතනිතො, පරං ව්‍යාධිතං දිස්සා අට්ඨියති, හරායති, ජිග්ච්ජති, අත්තානඤ්ඤෙව අතිසිනා⁵, අභම්පි ඛොමති ව්‍යාධිධම්මො, ව්‍යාධිං අතනිතො, අහං වෙව ඛො පත ව්‍යාධිධම්මො සමානො ව්‍යාධිං අතනිතො, පරං ව්‍යාධිතං දිස්සා අට්ඨි-
යෙය්‍යං හරායෙය්‍යං ජිග්ච්ජෙය්‍යං, න මෙ තං අස්ස පතිරුපනති’. තස්ස මය්‍යං භික්කුවෙ ඉති පටිසඤ්චිකකිතො යො ආරොග්‍ය ආරොග්‍යමිදෙ, සො සබ්බසො පතිසි.

* සුදං ගිකම්මෙව - මජ්ඣ. † කාසිකං - සහ. කං.

1. වපාති - සහ. මජ්ඣ. 2. ඛො පත මෙ සු තං - මජ්ඣ. PTS.

3. පරිවාරියමානො - අට්ඨකපා - මජ්ඣ.

4. නිවෙසනෙ - මජ්ඣ. 5. අතිසිනා - සිවු. මජ්ඣ. PTS සහ, සි 1

3. 1. 4. 9

39. මහණෙනි, මම නිදුක්මි. අතිශයින් නිදුක්මි. සතතයෙන් නිදුක්මි. මහණෙනි, මාගේ පියතිවෙස්තෙහි පොකුණු කරවන ලද. එකෙක වතාහි නිලුපුල් පිපෙයි. එකෙක හෙළපියුම් පිපෙයි. එකෙක රත්පියුම් පිපෙයි. ඒ වතාහි හුදෙක් මා පිණිස ම ය. මහණෙනි, මම වතාහි නො සියුම් සලුනක් නම් නො දරමි. මහණෙනි, මා හිස්වෙළුම ද සියුම් ම වෙයි. මා ගේ පොරෝනා කස්ස ද සියුම් ම ය. හඳුනා ද සියුම් වෙයි. උතුරාසළුව ද සියුම් වේ. මහණෙනි, රුදෙවෙහි ශීතය හෝ උෂ්ණය හෝ රජස හෝ තෘණ හෝ පිති හෝ මුහු තහමක් පෙළාවා යි මට සේසතෙක් දරණු ලැබේ.

මහණෙනි, ඒ මට තුන් පහයෙක් විය. එකෙක් හෙමනනයට හිත ය, එකෙක් ගිව්හනයට හිත ය, එකෙක් වෘක්ෂාභාවට හිත ය. මහණෙනි, ඒ මම වාසිකලට නිසි පහයෙහි පිරිමින් තැනි (සමුත්තරණ) පසහතුරුයෙන් පිතවනු ලබන්නෙමි යට පහයට නො බස්මි. මහණෙනි, යම්සේ අත්‍යයන්ගේ නිවෙස්හි දස්කම්කරු අතැවැසි පුරුෂයනට කාසි දෙවන කොට ඇති නිවුඩුසාලේ බත දෙනු ලැබේ ද, මහණෙනි, එලෙසින් මාගේ පිය නිවෙස්තෙහි දස්කම්කරු යටත් පුරුෂයනට මස් සහිත ඇල්සහලේ බත් දෙනු ලැබේ.

මහණෙනි, මෙබඳු ඉදුහයෙන් ද මෙබඳු සියුමැලියෙන් ද යුත් ඒ මට මේ සිත විය: අශ්‍රැතවත් පාඨඝ්‍රන්ත ජරාව සවභාව කොට ඇත්තේ ම ජරාව නො ඉක්ම වූයේ ම ජරාවට පත් අනෙකකු දෑක නමා තබා පිහිත වෙයි. ලජ්ජිතවෙයි, පිළිකුල් උපදවයි. වැලි මම ද ජරාව සවභාව කොට ඇත්තෙමි. ජරාව නො ඉක්ම වූ යෙමි වෙමි. මම ද ජරාව සවභාව කොට ඇත්තෙමි ජරාව නො ඉක්ම වූයෙමි ම ජරාවට පත් අනෙකකු දෑක පිහිත වන්නෙමි නම්, ලජ්ජිත වන්නෙමි නම්, පිළිකුල් උපදවන්නෙමි නම්, එය මට නිසි නො වන්නේ ම ය.’ මහණෙනි, මෙසේ නුවණින් සලකා බලන්නා වූ ඒ මාගේ යොවුන් විය නිමිති කොට යම් යෞවනමදයෙක් වී ද, එය සම්ප්‍රකාරයෙන් ප්‍රභත විය.

අශ්‍රැතවත් පාඨඝ්‍රන්තයා තෙමේ ව්‍යාධිය සවභාව කොට ඇත්තේ ම ව්‍යාධිය නො ඉක්ම වූයේ ම ව්‍යාධියට පත් අනෙකකු දෑක නමා තබා පිහිත වෙයි, ලජ්ජිත වෙයි, පිළිකුල් උපදවයි. මම වැලින් ව්‍යාධිය සවභාව කොට ඇත්තෙමි, ව්‍යාධිය නො ඉක්ම වූයෙමි වෙමි. මම ද ව්‍යාධිය සවභාව කොට ඇත්තෙමි, ව්‍යාධිය නො ඉක්ම වූයෙමි ම ව්‍යාධියට පත් අනෙකකු දෑක පිහිත වන්නෙමි නම්, ලජ්ජිත වන්නෙමි නම්, පිළිකුල් උපදවන්නෙමි නම්, ඒ මට තරම් නො වන්නේ ම ය.’ මහණෙනි, මෙසේ නුවණින් සලකා බලන්නා වූ ඒ මාගේ ආරෝග්‍යය නිමිති කොට යම් ආරෝග්‍යමදයෙක් වී නම්, එය සම්ප්‍රකාරයෙන් ප්‍රභත විය.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

අස්සුතවා බො පුපුප්පනො අනානා මරණධම්මො සමානො මරණං අනතීනො පරං මනං දිස්වා අට්ඨයති හරායති ජ්ඣවජ්ඣති, අනානසංකප්පො අතිසිත්තො¹. අහච්චි බොමති මරණධම්මො මරණං අනතීනො, අහං වෙව බො පන මරණධම්මො සමානො මරණං අනතීනො පරං මනං දිස්වා අට්ඨයෙය්‍යං හරායෙය්‍යං ජ්ඣවෙජ්ජය්‍යං, ත මෙ තං අස්ස පතිරුපනති'. නස්ස මස්සං භික්ඛවෙ ඉති පටිසංඝචික්ඛතො යො ජීවිතෙ ජීවිතමදෙ, සො සබ්බසො පභිසිති.

තයෝ'මෙ භික්ඛවෙ මද්. කතමෙ තයෝ යොබ්බතමදෙ, ආරොග්‍යමදෙ, ජීවිතමදෙ. යොබ්බතමදමනො වා භික්ඛවෙ අස්සුතවා පුපුප්පනො කායෙන දුච්චරිතං වරති, වාචාය දුච්චරිතං වරති, මනසා දුච්චරිතං වරති. සො කායෙන දුච්චරිතං වරිත්වා වාචාය දුච්චරිතං වරිත්වා මනසා දුච්චරිතං වරිත්වා කායස්ස හෙද පරමමරණං අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජති. ආරොග්‍යමදමනො වා භික්ඛවෙ අස්සුතවා පුපුප්පනො - පෙ- ජීවිතමදමනො වා භික්ඛවෙ අස්සුතවා පුපුප්පනො කායෙන දුච්චරිතං වරති, වාචාය දුච්චරිතං වරති, මනසා දුච්චරිතං වරති. සො කායෙන දුච්චරිතං වරිත්වා වාචාය දුච්චරිතං වරිත්වා මනසා දුච්චරිතං වරිත්වා කායස්ස හෙද පරමමරණං අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජති.

යොබ්බතමදමනො වා භික්ඛවෙ භික්ඛු සික්ඛං පච්චක්ඛාය භික්ඛායා- වතනති. ආරොග්‍යමදමනො වා භික්ඛවෙ භික්ඛු සික්ඛං පච්චක්ඛාය භික්ඛායාවතනති, ජීවිතමදමනො වා භික්ඛවෙ භික්ඛු සික්ඛං පච්චක්ඛාය භික්ඛායාවතනති.

- 36 ව්‍යාධිධම්මො ජරාධම්මො අපො මරණධම්මිනො,
සථා ධම්මො නථා සන්නා ජ්ඣවජ්ජනති පුපුප්පනා.
- 37 අහං වෙතං ජ්ඣවෙජ්ජය්‍යං එවං ධම්මෙසු පාණ්ණිසු,
ත මෙ තං පතිරුපස්ස මම එවං විහාරිතො.
- 38 සොහං එවං විහරිතො ඤාත්වා ධම්මං නිරුපධිං,
ආරොග්‍යෙ යොබ්බතස්මිං ච ජීවිතස්මිං ච යෙ මද්.
- 39 සබ්බෙ මදෙ අභිභොයම් තෙක්ඛමෙම² දඬු බෙමනං,
තස්ස මෙ අහු උස්සාභො නිබ්බාණං අභිපස්සතො.
- 40 නාහා භබ්බො එතරසි කාමානි පතිසෙවිත්තුං,
අතිවතථි භවිස්සාම් බුහව්වරියපරායනොති.

1. අතිසිත්තා - මජ්ඣ. 2 කෙක්ඛමි. දඬු වෙමනො - ස්‍යා. සි. 1 සිවු. PTS.

අශ්‍රැතවත් පාරිභ්‍යන්ත වෙමේ මරණය සංභාව කොට ඇත්තේ ම මරණය නො ඉක්ම වූයේ ම මරණයට පත් අනෙකකු දැක නමා. භවය පිහින වෙයි, ලජ්ඣන වෙයි, පිළිකුල් උපදවයි. 'මම වැලිත් මරණය සංභාව කොට ඇත්තෙමි මරණය නො ඉක්ම වූයෙමි වෙමි. මම ද මරණය සංභාව කොට ඇත්තෙමි ම මරණය නො ඉක්ම වූයෙමි ම මළා වූ අනෙකක්හු දැක පිහින වත්තෙමි නමි, ලජ්ඣන වත්තෙමි නමි, පිළිකුල් උපදවත්තෙමි නමි, ඒ මට තරම් නො වන්නේ ය. මහණෙනි, මෙසේ භූවණින් සලකන්නා වූ ඒ මාගේ ජීවිතය නිමිති කොට යම් ජීවිතමයෙක් වී නමි, එය සම්ප්‍රකාරයෙන් ප්‍රභන විය.

මහණෙනි, මේ මද තුණෙකි. කවර තුණෙක යත්: යෞවනමය, ආරෝග්‍යමය, ජීවිතමයයි. මහණෙනි, අශ්‍රැතවත් පාරිභ්‍යන්ත යෞවන මයෙන් මත්වූයේ කසින් දුසිරිත් කරයි, වචසින් දුසිරිත් කරයි, සිතින් දුසිරිත් කරයි, හේ කසින් දුසිරිත් කොට වචසින් දුසිරිත් කොට සිතින් දුසිරිත් කොට කාබුත් මරණින් මතු සුචයෙන් පහ වූ දුකට ගති වූ විවසව පතිත වන තිරයට පැමිණෙයි. මහණෙනි, ආරෝග්‍යමයෙන් මත් වූත් අශ්‍රැතවත් පාරිභ්‍යන්ත ... ජීවිතමයෙන් මත් වූත් අශ්‍රැතවත් පාරිභ්‍යන්ත කයෙන් දුසිරිත් කරයි, වචසින් දුසිරිත් කරයි, මතසින් දුසිරිත් කරයි. කසින් දුසිරිත් කොට වචසින් දුසිරිත් කොට මතසින් දුසිරිත් කොට කාබුත් මරණින් මතු සැපයෙන් පහ වූ දුකට ගති වූ (පච්ඡාදාන) විවසව පතිත වන තිරයට පැමිණෙයි.

මහණෙනි, යොවුන්මදින් මත් වූ ද මහණ ශික්‍ෂාව හැරපියා ගිහිබවට පෙරළෙයි. මහණෙනි, ආරෝග්‍යමයෙන් මත් වූ ද මහණ ශික්‍ෂාව හැරපියා ගිහිබවට පෙරළෙයි. ජීවිතමයෙන් මත් වූ ද මහණ ශික්‍ෂාව හැරපියා ගිහිබවට පෙරළෙයි.

36. ව්‍යාධිය සංභාව කොට ඇත්තා වූ ද ජරාව සංභාව කොට ඇත්තා වූ ද යළි මරණය සංභාව කොට ඇත්තා වූ ද පාරිභ්‍යන්තයෝ (ව්‍යාධිආදි) සංභාවයන් නො ඉක් මැ සිටියාහු ම (මෙරමා) පිළිකුල් කරත්.

37. මම ද මෙබඳු සංභාව ඇති ප්‍රාණින් කෙරෙහි පිළිකුල් කරන්නෙමි නමි, මෙබඳු ජුගුප්සාවිභරණ ඇති මට එය තරම් නො වන්නේ ය.

38. මම මෙසේ වසන්නෙමි නිජ්ඣානුමය දැන, ආරෝග්‍යයෙහි ද යෞවනයෙහි ද, ජීවිතයෙහි ද යම් මද කෙනෙක් වෙත් නමි,

39. නිජ්ඣානුමය ක්‍ෂෙමභාවය දැක සියලු මදයන් මැඩලූ යෙමි වෙමි. නිවන දත්තා ඒ මට උත්සාහය විය.

40. දන් මම කාමයන් සෙවුනට භව්‍ය නො වෙමි. නො නවත්තෙමි මහබ්බසර පිහිට කොට ඇත්තෙමි වෙමි.

3. 1. 4. 10.

නිණ්මානි භික්ඛවෙ ආබිපතෙය්‍යානි. කතමානි නිණ්: අත්තාබිපතෙය්‍යං, ලොකාබිපතෙය්‍යං, ධම්මාබිපතෙය්‍යං.

කතමං ව භික්ඛවෙ අත්තාබිපතෙය්‍යං: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු අරඤ්ඤගතො වා රුක්ඛමුලගතො වා සුඤ්ඤගාරගතො වා ඉති පටිසඤ්චිකති: 'න බො පනාහං චිවරහෙතු අගාරස්ම අනගාරියං පබ්බජිතො, න පිණ්ඩපාතහෙතු -පෙ- න සෙනාසනහෙතු -පෙ- න ඉතිභවාභවහෙතු අගාරස්ම අනගාරියං පබ්බජිතො. අපි ව බොලභි ඔතිණ්ණො ජාතියා ජරාමරණෙන¹ සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුකෙහි දොමනස්සෙහි උපායාසෙහි, දුකොතිණ්ණො දුක්ඛපරෙතො, අපෙචතාම ඉමස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකඛකිස්ස අන්තකිරියා පඤ්ඤයෙථා'ති. අහඤ්ච ව බො පන යාදිසකෙ² වා කාමෙ ඔහාය අගාරස්ම අනගාරියං පබ්බජිතො, තාදිසකෙ වා කාමෙ පරියෙසෙය්‍යං, තතො වා පාපිට්ඨානරු, ත මෙ තං³ අස්ස පතිරුපනති. සො ඉති පටිසඤ්චිකති: ආරඬං බො පන මෙ විරියං භවිස්සති අසලලීතං, උපට්ඨිතා සති අසමුට්ඨා,⁴ පස්සඥො කායො අසාරඥො, සමාහිතං චිත්තං එකගගන්ති'. සො අත්තා-නඤ්ඤව අබිපතිං කරිත්වා අකුසලං පඡහති, කුසලං භාවෙති, සාවඡ්ඡං පඡහති, අතවඡ්ඡං භාවෙති, සුඬං අත්තාතං පරිහරති. ඉදං වුවිච්ඡි භික්ඛවෙ අත්තාබිපතෙය්‍යං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ ලොකාබිපතෙය්‍යං: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු අරඤ්ඤගතො වා රුක්ඛමුලගතො වා සුඤ්ඤගාරගතො වා ඉති පටිසඤ්චිකති: 'න බො පනාහං චිවරහෙතු අගාරස්ම අනගාරියං පබ්බජිතො, න පිණ්ඩපාතහෙතු -පෙ- න සෙනාසනහෙතු -පෙ- න ඉතිභවාභවහෙතු අගාරස්ම අනගාරියං පබ්බජිතො. අපි ව බොලභි ඔතිණ්ණො ජාතියා ජරාමරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුකෙහි දොමනස්සෙහි උපායාසෙහි, දුකොතිණ්ණො දුක්ඛපරෙතො. අපෙචතාම ඉමස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකඛකිස්ස අන්තකිරියා පඤ්ඤයෙථා'ති. අහං වෙච බො පන එවං පබ්බජිතො සමානො කාමේචිතකතං වා විතකෙකය්‍යං, ව්‍යාපාදවිතකතං වා විතකෙකය්‍යං, විහිංසාවිතකතං වා විතකෙකය්‍යං, මහා බො පනායං ලොකසන්නිවාසො, මහත්තාසමිං බො පන ලොකසන්නිවාසෙ සන්නි සමණත්‍රාහමණා ඉද්ධිමනොන්තා දිබ්බවක්ඛුකා පරචිත්ත-විදුතො. තෙ දුරතොපි පස්සන්ති, ආසන්නාපි න දිස්සන්ති, වෙනසාපි චිත්තං පඡානන්ති⁵. තෙපි මං එවං ජාතෙය්‍යු: 'පස්සථ හො ඉමං කුලපුත්තං සඬා අගාරස්ම අනගාරියං පබ්බජිතො සමානො වොකිණ්ණො විහරති පාපකෙහි අකුසලෙහි ධම්මෙහි'ති. දෙවතාපි බො සන්නි ඉද්ධිමනාතිතියො දිබ්බවක්ඛුකා පරචිත්තවිදුතියො. තා දුරතොපි පස්සන්ති, ආසන්නාපි න දිස්සන්ති, වෙනසාපි චිත්තං පඡානන්ති⁵. තාපි මං එවං ජාතෙය්‍යු: 'පස්සථ හො ඉමං කුලපුත්තං, සඬා අගාරස්ම අනගාරියං පබ්බජිතො සමානො වොකිණ්ණො විහරති පාපකෙහි අකුසලෙහි ධම්මෙහි'ති. සො ඉති පටිසංචිකති: 'ආරඬං බො පන මෙ විරියං භවිස්සති අසලලීතං, උපට්ඨිතා සති අසමුට්ඨා,⁴ 'පස්සඥො කායො අසාරඥො, සමාහිතං චිත්තං එකගගන්ති'. සො ලොකඤ්ඤව අබිපතිං කරිත්වා අකුසලං පඡහති, කුසලං භාවෙති, සාවඡ්ඡං පඡහති, අතවඡ්ඡං භාවෙති, සුඬං අත්තාතං පරිහරති. ඉදං වුවිච්ඡි භික්ඛවෙ ලොකාබිපතෙය්‍යං.

1. ජරාය මරණෙන මඡ්ඡං. 2. යාදිසකෙ-මඡ්ඡං. 3. න මෙහං පතිරුපනති - මඡ්ඡං.
4. අපමුට්ඨා - සීල. 5. ජානන්ති - මඡ්ඡං.

3. 1. 4. 10

40. මහණෙනි, මේ ආධිපත්‍යයෝ තුන් දෙනෙකි. කවර තුන්දෙනෙක යත්: ආත්මාධිපත්‍යය, ලොකාධිපත්‍යය, ධර්මාධිපත්‍යයි.

මහණෙනි, ආත්මාධිපත්‍යය කවරේය යත්: මහණෙනි, මෙ සත්තෙහි මහණ අරණ්‍යයට ගියේ හෝ වාක්‍ෂමුලයට ගියේ හෝ ශූන්‍යාගාරයට ගියේ හෝ මෙසේ ප්‍රත්‍යවෙක්‍ෂා කරයි: 'මම විවර්ණයෙන් ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියෙමි නො වෙමි. පිණ්ඩපාත හේතුයෙන් ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියෙමි නො වෙමි. සෙනසුන් හේතුයෙන් ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියෙමි නො වෙමි. මෙසේත් භවය, මෙසේත් භවයයි ඒ ඒ සම්පත්තිභව හේතුයෙන් ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියෙමි නො වෙමි. වැලිදු ජාතියෙන් හා ජරාමරණයෙන් හා ශොකයෙන් හා වැලපීමෙන් හා දුක්දෙමනසින් හා දැඩි ආයාසයෙන් හා වැදගත්තා ලද්දෙමි වෙමි. දුකට බටුයෙමි, දුකින් පීඩිත වූයෙමි වෙමි. මෙහාම දුක්ඛසෙහි අවසන් කිරීමක් පැහැත්තේ නම් මනාමැනු යි. තවද මම යම්බඳු කාමයන් හැර ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියෙමි ද, එබඳු වූ කාමයන් හෝ එයට වඩා ඉතා ලාමක වූ කාමයන් හෝ සොයන්නෙමි නම්, එය මට තරම් නො වන්නේය යි. හෙනෙම මෙසේ නුවණින් සලකයි: 'මවිසින් වීර්‍යය සමුප්‍රණී කරණ ලද වෙයි. එහෙයින් ම නො හැකුළුවේ වෙයි. සිහිය එළඹ සිටියේ වෙයි. එහෙයින් ම හො මූලා වෙයි. කය සැහැල්ලු වෙයි. එහෙයින් ම සත්ත්‍වන් දර්ථ ඇත්තේ ය. සිත අරමුණෙහි පිහිටුවන ලද, එහෙයින් ම එකඟ වූයේ'යි. හෙනෙම තමා ම අධිපති කොට අකුශලය දුරු කෙරෙයි, කුශලය වඩයි, සාවද්‍යය දුරලයි, අනවද්‍යය වඩයි, පිරිසිදු කොට ආත්මය පිරිවටයි. මෙය අත්‍යාධිපත්‍යය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, ලෝකාධිපත්‍යය කවරේය යත්: මහණෙනි, මෙ සත්තෙහි මහණ ව්‍යසනස්තව ගියේ හෝ රුක්මුලට ගියේ හෝ හිස් ගෙයකට ගියේ හෝ මෙසේ සිතයි: 'මම ව්‍යාපි විවර්ණයෙන් ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියෙමි නො වෙමි, පිණ්ඩපාතය හේතු කොට ගෙන... සෙනසුන් හේතු කොට ගෙන හෝ ... මෙසේ මෙසේත් භවය, මෙසේත් භව යයි ඒ ඒ සම්පත්තිභව හේතුයෙන් ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියෙමි නො වෙමි. වැලිදු ජාතියෙන් ජරාමරණයෙන් ශෝකයෙන් වැලපීමෙන් දුක්දෙමනසින් දැඩි ආයාසයෙන් වැදගත්තා ලද්දෙමි දුකින් මඩන ලද්දෙමි දුකින් පීඩිත වූයෙමි වෙමි. මෙ හැම දුක්ඛය අවසන් කිරීමක් පැහැත් නම් මැනවැ යි. මම ද වැලින් මෙසේ පැවිදි වූයෙමි ම කාමවිකර්මයන් හෝ කරන්නෙමි නම්, ව්‍යාපාදවිකර්මයන් හෝ කරන්නෙමි නම්, විහිංසාවිකර්මයන් හෝ කරන්නෙමි නම්, මේ ලෝකසන්නිවාසය ව්‍යාපි මහත් වූවෙකි. මහත් වූ ලෝකසන්නිවාසයෙහි සෘණිමත් වූ දිවැස් ඇති පරසින් දත්තා මහණ බවුණෝ ඇත. ඔවුන් දුරිත දුක්ඛාග. සම්පසාදිවාහු නමුදු නො පැහැත්-නාහ. ඔවුන්ගේ සිහිනුදු මාගේ සිත දක ගනිමි. තවද ඔවුන් මා මෙසේ දතගන්නාහ: 'භවත්ති, මේ කුලපුත්‍ර බලව, සෘද්ධායෙන් ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට වන්නේ ලාමක අකුශලධර්මයන්ගෙන් ගැවසී ගත්තේ වෙසෙයි. සෘණිමත් වූ දිවැස් ඇත්තා වූ පරසින් දත්තා වූ දෙවියෝ ද ඇත. ඔවුන් ද දුරින් (මා) දකිති. සම්පසාදිවාහු ද (ඔවුන්) නො පැහැත්. ඔවුන් නමත් සිහිනුදු මා සිත දතගන්නාහ. ඔවුන් ද මා මෙසේ හඳුනා ගන්නාහ: 'භවත්ති, මේ කුලපුත්‍ර බලව, සෘද්ධායෙන් ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට වන්නේ ම ලාමක අකුශලධර්මයන්ගෙන් ව්‍යාපිණිව වෙමේය' යි. හේ මෙසේ නුවණින් සලකයි: 'මා විසින් වීර්‍යය අරඹන ලද. එය නො හැකුළුවේ වෙයි. සිහිය එළඹ සිටියේ ය. එහෙයින් මූලා නුවූයේ ය. නාමකය සත්තිදුන්නේ ය. එහෙයින් ම දර්ථ රහිත වෙයි. සිත සමාධිගත වූයේ ය. එහෙයින් ම එකඟ වේ ය'යි. හේ ලෝකයා ම අධිපති කොට අකුශලය හැරලයි, කුශලය වඩයි, සාවද්‍යය දුරලයි, අනවද්‍යය වඩයි, පිරිසිදු කොට ආත්මය පිරිවටයි මහණෙනි, මෙය ලෝකාධිපත්‍ය යි කියනු ලැබේ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ ධම්මාධිපතෙය්‍යං: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු අරඤ්ඤගතො
 වා රුක්ඛමූලගතො වා සුඤ්ඤගාරගතො වා ඉති පටිසංවිකති: 'න බො
 පතාහං චිවරහෙතු අගාරස්මා අතගාරියං පබ්බජිතො, න පිණ්ඩපාතගෙතු-පෙ-
 න සෙනාසනගෙතු -පෙ- න ඉති හවාහවහෙතු අගාරස්මා අතගාරියං
 පබ්බජිතො. අපි ව බො'වෙහි ඔතිණ්ණො ජාතියා ජරාමරණෙන¹ සොකෙහි
 පරිදෙවෙහි දුකෙහි දොළනසෙසෙහි උපායාසෙහි දුකෙහිනිණ්ණො දුක්ඛ-
 පරෙතො. අපෙපච්ඡාම ඉමස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස අන්තකිරියා
 පඤ්ඤායෙපා'ති. ස්වාක්ඛාතො හගචතා ධම්මො සන්ධිට්ඨිකො අකාලිකො
 එතිපසයිකො ඔපතයිකො,² පච්චතතං වෙදිතබ්බො විඤ්ඤතිති. සන්තී බො
 පන මෙ සමුභවාරී ජාතං පස්සං විහරන්ති. අහං වෙව බො පන ඵලං
 ස්වාක්ඛාතෙ ධම්මවිතයෙ පබ්බජිතො සමාතො කුසිතො විහරෙය්‍යං පමනෙතා,
 න මෙ තං අස්ස පතිරුපන්ති'. සො ඉති පටිසංවිකති: 'ආරද්ධං බො
 පන මෙ විරියං භවිස්සති අසලලිතං, උපට්ඨිතා සති අසමුට්ඨා, පස්සඥො
 කායො අසාරඥො, සමාහිතං විතතං එකග්ගන්ති'. සො ධම්මං යෙව අධිපතීං
 කරිත්වා අකුසලං පජ්ඣති, කුසලං භාවෙති, සාවඡ්ඡං පජ්ඣති, අතචඡ්ඡං
 භාවෙති, සුඤ්ඤං අත්තාතං පරිහරති. ඉදං වුච්චති භික්ඛවෙ ධම්මාධිපතෙය්‍යං.
 ඉමානි බො භික්ඛවෙ තීණි අධිපතෙය්‍යානීති.

41. නඤ්ච ලොකෙ රහො නාම පාපකම්මං පකුබ්බතො,
 අත්තා තෙ පුරිස ජාතානි සච්චං වා යදි වා මුක්ඛා.

42. කලාණං වත හො සක්ඛි අත්තාතං අතිමඤ්ඤයි,
 යො සත්තං අත්තති පාපං අත්තාතං පරිගුහයි.

43. පස්සන්ති දෙවා ව තථාගතා ව ලොකස්මිං බාලං විසමං වරන්තං,
 නස්මා හි අත්තාධිපකො³ සතො චරෙ ලොකාධිපො ව
 තීපකො ව කුබ්බි,
 ධම්මාධිපො ව අනුධම්මවාරී න භියති සච්චපරක්කමො මුති.

44. පසස්ස මාරං අභිභූය්‍ය අත්තකං යො ව ඵ්ඨි ජාතිබ්‍යං පධානවා,
 ස⁴ තාදිසො ලොකවිදු සුමෙධො සබ්බෙසු ධම්මෙසු අතච්චයො මුතීති.

දෙවදුග වග්ගො චතුස්සො.

*

1. ජරාය මරණෙන

3 අත්තාධිපතය්‍යානාම - මජ්ඣං.

2. ඔපතායයිකො - මජ්ඣං.

4 යො.

* තසසුද්දනං.

මුග්ගි අභ්‍යඤ්ඤා සාරිපුත්තො - නිදනං හත්තෙතො ව

දුතා දුච්ච ව රාජානො - සුමුමාලාධිපතය්‍යානාම - මජ්ඣං.

මහණෙනි, ධර්මාධිපත්‍යය කවරේය යත්: මහණෙනි, මේ සත්තෙහි මහණ වහසෙනස්තව ගියේ හෝ රුක්ඛුලට ගියේ හෝ ශුන්‍යානුරූපයට ගියේ හෝ මෙසේ සිතයි: ‘මම වතාහි විවරණේතුයෙන් ගිහිගෙන් නික්ම පාවිද්දට පැමිණියෙමි නො වෙමි. පිණ්ඩපාත හේතුයෙන් ගිහිගෙන් නික්ම ... සෙනසුන් හෙතුයෙන් ... ඉතිහවාහව හේතුයෙන් ගිහිගෙන් නික්ම පාවිද්දට පැමිණියෙමි නො වෙමි. වැලිදු ජාතියෙන් ජරාමරණයෙන් ශොකයෙන් වැලපීමෙන් දුක්දෙමනසින් දැඩි ආයාසයෙන් අවතීර්ණ වෙමි. දුකට බටුයෙමි දුකින් මඩතා ලද්දෙමි වෙමි. මේ හැම දුක් රැස අවසන් කිරීමෙන් පැණේ නම්, ඉතා මෑතව. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සාන්ද්‍රජීවක වූ අකාලික වූ ‘එව බලව’ යන විධානයට නිසි වූ උපනයනයට නිසි වූ නුවණැත්තන් විසින් තමන් කෙරෙහි ලා දනසූභූ වූ නවලොකොත්තර ධර්මය මොනොවට ප්‍රකාශ කරණ ලදී. මට සමාන බඹසර ඇත්තාහු වෙත් ම ය. ඔහු මා දත්තාහු දක්තාහු වෙසෙත්. මම ද වතාහි මෙසේ ස්වාඛ්‍යාත වූ ශාසනයෙහි පාවිදි වූයෙමි ම කුසිත ව ප්‍රමාදන ව වෙසෙමි නම්, එය මට නිසි නොවන්නේය’යි. හෙතෙම මෙසේ නුවණින් සලකයි: ‘මා විසින් වීර්‍යය පුරන ලද වෙයි. එහෙයින් ම නො හැකුවෙන් වෙයි. සිහිය එළඹ සිටියේ ය. එහෙයින් ම නුමුළා වූයේ ය. නාමකය සන්තිත. එහෙයින් ම දර්ථ රහිත වෙයි. සිත සමාධිගත වූයේය. එහෙයින් ම එකඟ වේ’ යි. හෙතෙම ධර්මය ම අධිපති කොට අකුශලය හැරලයි, කුශලය වඩයි, සාවද්‍යය හැරලයි, අනවද්‍යය වඩයි, පිරිසුදු වූ ආත්මය පරිහරණය කරයි. මහණෙනි, මෙය ධර්මාධිපත්‍ය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මේ වතාහි ආධිපත්‍යයෝ තුන් දෙන යහ.

41. පච්ඡිකම් කරණුවහට ලොච්ඡි රහසෙක් නම් තැන. පුරුෂය, තාගේ ආත්මය (හිත) එය සැබවෙක් ද, තැනනොත් මූසායෙක් දැයි දන්නේ යි.

42. යම් බඳු වූ තෝ තමා කෙරෙහි ඇත්තාවූ ම පව තමාව සහවත්තෙහි ද? පිත්චත, තමා ඉක්මවා ගතතෙහි ද? මෑතවෙක් වතාහි එකානතයෙන් ප්‍රත්‍යක්‍ෂය.

43. යම් හෙයෙනින් ලොච්ඡි විෂම ලෙස හැසිරෙන්නා වූ බාලයා දෙවියෝ ද තථාගතවරු ද දකිත් ද. එහෙයින් ම සිති ඇත්තාවූ ද තත්වැසි නුවණැත්තා වූ ද බ්‍යාන කරණ සුලු වූ ද ධර්මය අනුව හැසිරෙන්නා වූ ද සත්‍යපරාක්‍රම ඇත්තාවූ ද යම් මහණෙක්

44. ප්‍රබන්ධීයී ඇත්තේ මාරයා මෑත අත්තකයා අභිභවනය කොට රහත් බව ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කෙළේ ද, අත්තාධිපති වූ ද ලෝකාධිපති වූ ද ධර්මාධිපති වූ ද ලෝකය දැනගන්නා වූ මතා නුවණැත්තා වූ එබඳු මුනි තෙම සියලු භ්‍රෙහුමික ධර්මයන්හි තමමය නම් වූ තෘෂ්ණායෙන් තොර වූයේ ලෝකය දැනගත්තේ නො පිරිනේ ය යි.

සතරවන දෙවදුත උභයයි.

[5. චූළචගෙහා]

[සාවසීතිදානං:]

8. 1. 5. 1.

41. තිණ්ණං භික්ඛවෙ සමමුඛිභාවා සඤ්ඤා කුලපුතො ඛන්තං පුඤ්ඤං පසවති. කතමෙසං තිණ්ණං: සඤ්ඤා භික්ඛවෙ සමමුඛිභාවා සඤ්ඤා කුල-පුතො ඛන්තං පුඤ්ඤං පසවති. දෙයාධම්මස්ස භික්ඛවෙ සමමුඛිභාවා සඤ්ඤා කුලපුතො ඛන්තං පුඤ්ඤං පසවති. දක්ඛිණෙය්‍යානං භික්ඛවෙ සමමුඛිභාවා සඤ්ඤා කුලපුතො ඛන්තං පුඤ්ඤං පසවති. ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ තිණ්ණං සමමුඛිභාවා සඤ්ඤා කුලපුතො ඛන්තං පුඤ්ඤං පසවති.

3. 1. 5. 2.

42. තිති භික්ඛවෙ ණානෙහි සඤ්ඤා පසනො වෙදිතබ්බො. කතමෙහි තිති: සීලවත්තානං දස්සනකාමො හොති, සඤ්ඤා සොතුකාමො හොති, විගතමලමචෙජ්රෙන වෙනසා අගාරං අජ්ඣාචසති මුත්තවාගො පයනපාණී වොස්සග්ගරතො යාවයොගො දුතසංවිභාගරතො. ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ තිති ණානෙහි සඤ්ඤා පසනො වෙදිතබ්බොති.

45. දස්සනකාමො සීලවතං සඤ්ඤා සොතුමිච්ඡති,
විනෙය්‍ය¹මචෙජ්රමලං ස වෙ සඤ්ඤාති ටුට්ඨතිති.

3. 1. 5. 3.

43. තයො'මෙ² භික්ඛවෙ අත්ථවසෙ සමපස්සමානෙන අලමෙව පරෙසං ධම්මං දෙසෙතුං. කතමෙ තයො: යො ධම්මං දෙසෙති, සො අත්ථපටිසංවෙදී ව හොති 'ධම්මපටිසංවෙදී ව. යො ධම්මං සුණාති, සො අත්ථපටිසංවෙදී ව හොති ධම්මපටිසංවෙදී³ ව. යො වෙව ධම්මං දෙසෙති, යො ව ධම්මං සුණාති, උභො අත්ථපටිසංවෙදිතො ව හොනති ධම්මපටිසංවෙදිතො ව. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ තයො අත්ථවසෙ සමපස්සමානෙන අලමෙව පරෙසං ධම්මං දෙසෙතුනති.

1. විකයෙ - මජ්ඣං. 2. තප්පයා - මජ්ඣං. 3. ධම්මපටිසංවෙදී - මජ්ඣං.

[5. චූළවගීය]

[සැවැත්තිදනයි:]

3. 1. 5. 1.

41. මහණෙනි, තුන් දෙනකුන්ගේ හමුබැවින් සැදුහැවත් කුලපුත් බොහෝ පින් රැස් කරණේය. කවර තිදෙනකුගේය යත්: මහණෙනි, සැදුහැ හමුබැවින් සැදුහැවත් කුලපුත් බොහෝ පින් රැස් කරණේ ය. මහණෙනි, දෙයඬුම් හමුබැවින් සැදුහැති කුලපුත් බොහෝ පින් රැස් කරණේය. මහණෙනි, දක්ෂිණාඨීයන්ගේ හමුබැවින් සැදුහැවත් කුලපුත් බොහෝ පින් රැස් කරණේ ය. මහණෙනි, මෙ කරුණු තුණ හමුබැවින් සැදුහැති කුලපුත් බොහෝ පින් රැස් කරණේ ය.

3. 1. 5. 2.

42. මහණෙනි, කරුණු තුණකින් පහත් වූ සැදුහැතියේ දතයුතු වේ. කවර තුණකින් යත්: සිල්වතුන් දක්නා කැමැතියේ වෙයි, සදහම් අසනු කැමැතියේ වෙයි, චුහුචු තෘග ඇත්තේ දීමෙහි දෙව් අත් ඇතියේ හැරපිමෙහි ඇළුතේ යදනට නිසිවූයේ දන් හා සංවිහාගයෙහි ඇළුතේ පහ වූ මසුරු මලින් යුත් සිතින් ගිහිගෙයි වෙසෙයි. මහණෙනි, මේ තෙකරුණින් යුක්ත වූයේ පහත් වූ සැදුහැතියේ යි දත යුතුයි.

43. සිල්වතුන් දක්නට කැමැතියේ වේ ද, සදහම් අසන්නට කැමැති වේ ද, මසුරුමල දුරලා වෙසේ ද, හේ එකාන්තයෙන් සැදුහැත්තේ ය යි තීරණය ලැබේ.

3. 1. 5. 3.

43. මහණෙනි, මේ කරුණු තුණක් දක්නු විසින් පරහට දහම් දෙසුමට නිසි ම වේ. කවර තුණක යත්: යමෙක් දහම් දෙසා නම්, හේ අටුවා දන්නේත් වෙයි. පෙළදහම් දන්නේත් වෙයි. යමෙක් ධර්මය අසා නම්, හේ අටුවා දන්නේත් පෙළදහම් දන්නේත් වෙයි. යමෙකුත් දහම් දෙසා නම්, යමෙකුත් දහම් අසා නම්, එ දෙදෙන අටුවා දන්නාහු ද පෙළදහම් දන්නාහු ද වෙත්. මහණෙනි, මේ කරුණු තුණ දක්නු විසින් පරහට දහම් දෙසනු නිසි ම යි.

3. 1. 5. 4.

44. තිති භික්ඛවෙ ණානෙති කථා පච්ඡන්තී¹ හොති. කතමෙති තිති: යො ධම්මං දෙසෙති, සො අත්ථපටිසංවෙදී ව හොති ධම්මපටිසංවෙදී ව. යො ධම්මං සුණාති, සො අත්ථපටිසංවෙදී ව හොති ධම්මපටිසංවෙදී ව. යො වෙව ධම්මං දෙසෙති, යො ව ධම්මං සුණාති, උභො අත්ථපටිසංවෙදිනො ව හොන්ති ධම්මපටිසංවෙදිනො ව. ඉමෙති ඛො භික්ඛවෙ තිති ණානෙති කථා පච්ඡන්තී¹ හොතිති.

3. 1. 5. 5.

45. තිණ්ණිමාති භික්ඛවෙ පණ්ඩිතපඤ්ඤානාති සප්පරිසපඤ්ඤානාති. කතමාති තිණ්ණි: දුතං භික්ඛවෙ පණ්ඩිතපඤ්ඤානං සප්පරිසපඤ්ඤානං. පබ්බජ්ජා භික්ඛවෙ පණ්ඩිතපඤ්ඤානං සප්පරිසපඤ්ඤානං. මාතෘපිතුන්තං² භික්ඛවෙ උපට්ඨානං පණ්ඩිතපඤ්ඤානං සප්පරිසපඤ්ඤානං. ඉමාති ඛො භික්ඛවෙ තිණ්ණි පණ්ඩිතපඤ්ඤානාති සප්පරිසපඤ්ඤානාතිති.

46. සබ්බි දුතං උපඤ්ඤානං අහිංසා සඤ්ඤාමො දමො,
මාතෘපිතුඋපට්ඨානං සන්තානං බ්‍රහ්මචාරිනං.

47. සතං එතාති ණාතාති යාති සෙවෙථ පණ්ඩිතො,
අරියො දස්සනසම්පන්නො ස ලොකං හජ්ජෙ සිවන්ති.

3. 1. 5. 6.

46. යං භික්ඛවෙ සීලවන්නො පබ්බජ්ජා ගාමං වා නිගමං වා උපනිස්සාය විහරන්ති, තත්ථ මනුස්සා තිති ණානෙති ඛන්තං පුඤ්ඤං පසවන්ති. කතමෙති තිති: කායෙන වාචාය මනසා. යං භික්ඛවෙ සීලවන්නො පබ්බජ්ජා ගාමං වා නිගමං වා උපනිස්සාය විහරන්ති, තත්ථ මනුස්සා ඉමෙති තිති ණානෙති ඛන්තං පුඤ්ඤං පසවන්තිති.

3. 1. 5. 7.

47. තිණ්ණිමාති භික්ඛවෙ සඤ්ඤානස්ස සඤ්ඤානස්සාති. කතමාති තිණ්ණි: උපපාදෙ පඤ්ඤායති, වයො පඤ්ඤායති, ඩිතස්ස අඤ්ඤාථත්තං පඤ්ඤායති. ඉමාති ඛො භික්ඛවෙ තිණ්ණි සඤ්ඤානස්ස සඤ්ඤානස්සාතිති.

3. 1. 5. 8.

48. තිණ්ණිමාති භික්ඛවෙ අසඤ්ඤානස්ස අසඤ්ඤානස්සාති. කතමාති තිණ්ණි: න උපපාදෙ පඤ්ඤායති, න වයො පඤ්ඤායති, න ඩිතස්ස අඤ්ඤාථත්තං පඤ්ඤායති. ඉමාති ඛො භික්ඛවෙ තිණ්ණි අසඤ්ඤානස්ස අසඤ්ඤානස්සාතිති.

1. පටිකතිති - මජ්ඣං. 2. මාතෘපිතුන්තං - ජෙසං.

3. 1. 5. 4.

44. මහණෙනි, කරුණු තුණෙකින් කථාව පවත්නී වෙයි. කවර තුණෙකින් යත්: යමෙක් දහම් දෙසා නම්, හෝ අටුවා දන්නේන් පෙළදහම් දන්නේන් වේ. යමෙක් දහම් අසා නම්, හෝ අටුවා දන්නේන් පෙළදහම් දන්නේන් වේ. යමෙක් එ දහම් දෙසා නම්, යමෙක් දහම් අසා නම්, යන දෙදෙන ම අටුවා දන්නේන් පෙළදහම් දන්නේන් වෙයි. මහණෙනි, මේ කරුණු තුණෙන් කථාව පවත්නී වේ යයි.

3. 1. 5. 5.

45. මහණෙනි, පණ්ඩිතයන් විසින් පණවන ලද සන්පුරුෂයන් විසින් පණවන ලද මේ කරුණු තුණෙකි. කවර තුණෙක යත්: මහණෙනි, දානය පණ්ඩිතයන් විසින් පණවන ලද සන්පුරුෂයන් විසින් පණවන ලද. මහණෙනි, පාවිද්ද පණ්ඩිතයන් විසින් පණවන ලද. සන්පුරුෂයන් විසින් පණවන ලද මහණෙනි, මවුපියඋවචන පණ්ඩිතයන් විසින් පණවන ලද. සන්පුරුෂයන් විසින් පණවන ලද. මහණෙනි, මොහු තිදෙන පණ්ඩිතයන් විසින් පණවන ලද්දු සන්පුරුෂයන් විසින් පණවන ලද්දු වෙයි යි.

46. ශ්‍රේෂ්ඨවයභී ඇති සන්පුරුෂයන්ගේ දානය ද අභිංතාව ද ශීල-සංයමය ද ඉන්ද්‍රියසංවරය ද මවුපිය උවචන ද යන මේ සන්පුරුෂයන් විසින් පණවන ලද වෙයි.

47. පණ්ඩිත තෙමේ සන්පුරුෂයන් පිළිබඳ වූ යම්බඳු මේ තුන් කරුණු සෙවුනේ නම්, දැන සමපන්න වූ ඒ ආයභී තෙම දෙවිලොව සෙවුනේ යි.

3. 1. 5. 6.

48. මහණෙනි, සිල්වත් පාවිද්දේ යම් ගමක් හෝ නියමගමක් ඇසුරු කොට වෙසෙත් ද, එහි මිනිස්සු කරුණු තුණෙකින් බොහෝ පින් ලබත්. කවර තුණෙකින් යත්: කසින් ද, වචනයෙන් ද, සිහින් ද යි. මහණෙනි, සිල්වත් වූ පාවිද්දේ යම් ගමක් හෝ නියමගමක් හෝ ඇසුරු කොට වසත් නම්, එහි මිනිස්සු මේ කරුණු තුණෙන් බොහෝ පින් ලබත්.

3. 1. 5. 7.

47. මහණෙනි, ප්‍රත්‍යය සමවායයෙන් සකස් කරණ ලද්දහුගේ මේ සංඛිත ලක්ෂණ තුණෙකි. කවර තුණෙක යත්: ඉපැදීම පැණෙයි, තැස්ම (බිඳීම) පැණෙයි, සිටියහුගේ වෙනස්වීම (නම් වූ ජරාව) පැණෙයි. මහණෙනි, ප්‍රත්‍යය සමවායයෙන් සකස් කරණ ලද්දහුගේ මේ සංඛිත ලක්ෂණ තුණයි.

3. 1. 5. 8.

48. මහණෙනි, ප්‍රත්‍යයයන් විසින් නො සකස්කළු (නිජාණයා) ගේ මේ අසංඛිත ලක්ෂණ තුණෙකි. කවර තුණෙක යත්: උපත් නොපැණෙයි, ව්‍යය නොපැණෙයි, සිටියහුගේ අත්‍යවෘත්තිය (ජරාව) නො පැණෙයි. මහණෙනි, අසංසකාර (ධම්මයා)ගේ මේ අසංසකාර ලක්ෂණ තුණයි.

3. 1. 5. 9.

49. හිමවනනං හිකඛවෙ පබ්බතරුජං නිස්සාය මහාසාලා නීති වඩ්ඪිති වඩ්ඪනති. කතමාති නීති:¹ සාධාපතනපලාසෙන වඩ්ඪනති, තවපපටිකාය වඩ්ඪනති, ථෙග්ගසාරෙන වඩ්ඪනති. හිමවනනං හිකඛවෙ පබ්බතරුජං නිස්සාය මහාසාලා ඉමාති නීති වඩ්ඪිති වඩ්ඪනති.

එවමෙව බො හිකඛවෙ සද්ධං කුලපතීං නිස්සාය අනෙතාජතො නීති වඩ්ඪිති වඩ්ඪති, කතමාති නීති: සද්ධාය වඩ්ඪති, සිලෙන වඩ්ඪති, පඤ්ඤාය වඩ්ඪති. සද්ධං හිකඛවෙ කුලපතීං නිස්සාය අනෙතාජතො ඉමාති නීති වඩ්ඪිති වඩ්ඪනති.

48. යථාපි පබ්බතො සෙලො අරඤ්ඤාමිං බ්‍රහ්මවතෙ,
තං රුකඛා උපනිස්සාය වඩ්ඪනෙන තෙ වතස්සති.²

49. තථෙව සිලසම්පන්නං සද්ධං කුලපතීං ඉධ,
උපනිස්සාය වඩ්ඪනති පුත්තදුරා ච බ්බවා,
අමච්චා ඤාතිසංඝා ච යෙ වස්ස අනුජීවිතො.

50. ත්‍යාස්ස සිලවතො සිලං වාගං සුවරිතානි ච,
පස්සමානානුකුබ්බනති³ යෙ භවන්ති විවක්ඛණා.

51. ඉධ ධම්මං වරිකාන මග්ගං සුගතිගාමිතං,
තඤ්ඤො දෙවලොකස්මිං මොදන්ති කාමකාමිතොති.

3. 1. 5. 10.

50. නීති හිකඛවෙ ආතප්පං කරණීයං. කතමෙති නීති: අනුප්පන්නානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං අනුප්පාදය ආතප්පං කරණීයං. අනුප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං උප්පාදය ආතප්පං කරණීයං. උප්පන්නානං සාරීරිකානං වෙදනානං දුක්ඛානං තිබ්බානං⁴ බරානං කට්ඨකානං අසාතානං අමනාපානං පාණ්ඩරානං අභිවාසනාය ආතප්පං කරණීයං. ඉමෙති නීති හිකඛවෙ ආතප්පං කරණීයං.

යතො බො හිකඛවෙ හිකඛු අනුප්පන්නානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං අනුප්පාදය ආතප්පං කරොති, අනුප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං උප්පාදය ආතප්පං කරොති, උප්පන්නානං සාරීරිකානං වෙදනානං දුක්ඛානං තිබ්බානං බරානං කට්ඨකානං අසාතානං අමනාපානං පාණ්ඩරානං අභිවාසනාය ආතප්පං කරොති, අයං ථුවච්ඡි හිකඛවෙ හිකඛු ආතාපි නිපකො සතො සම්මා දුක්ඛස්ස අත්තකිරියායාති.

3. 1. 5. 11.

51. නීති හිකඛවෙ අභේගති සමන්නාගතො මහාවොරො සංඛම්පි ජිඤ්ඤාති, නිලොපම්පි හරති, එකාගාරිකම්පි කරොති, පරිපඤ්චිති තිට්ඨති. කතමෙති නීති: ඉධ හිකඛවෙ මහාවොරො විසමනිසිද්ධතො ච භොති, ගහනනිසිද්ධතො ච භොති, බලවනිසිද්ධතො ච භොති. කථංකුච්ඡි හිකඛවෙ මහාවොරො විසමනිසිද්ධතො භොති: ඉධ හිකඛවෙ මහාවොරො තද්ධිවිදුග්ගං වා නිසිද්ධතො භොති, පබ්බතවිසමං වා. එවං බො හිකඛවෙ මහාවොරො විසමනිසිද්ධතො භොති.

1. කතමෙති නීති - PTS. 2. වතප්පති - මජ්ඣ. 3. අත්තමෙති - මජ්ඣ.

4. තිට්ඨානං - සිමු, අට්ඨකථා.

3. 1. 5. 9.

49. මහණෙනි, හිමවත් පථිතරුපයා නිසා මහා වාක්‍ෂයෝ තුන් වැඩුමෙකින් වැඩෙත්. කවර තුණෙකින යත්: ශාඛායෙන් හා පත්‍ර සබ්බාන කොළපතරින් වැඩෙත්, පොතුපතරින් වැඩෙත්, එලයෙන් හා හරින් හා වැඩෙත්, මහණෙනි, හිමවත් පථිතරුපයා නිසා මහාවාක්‍ෂයෝ මේ තුන් වැඩුමෙන් වැඩෙත්.

මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම සැදුහැකි කුලදෙවුනු නිසා ඇතුළු දෙකේ තුන් වැඩුමෙකින් වැඩෙයි. කවර තුණෙකින යත්: සැදුහැකියෙන් වැඩෙයි, ශීලයෙන් වැඩෙයි, ප්‍රඥයෙන් වැඩෙයි. මහණෙනි, සැදුහැකි කුලපතිනු නිසා ඇතුළු දෙකේ මේ තුන් වැඩුමින් වැඩෙයි.

48 තොගම් මහවෙතෙහි ගල්පව්වෙන් යම්බදු වේ නම්, එය ඇසුරු කොට ගෙණ ඒ වතදෙවු වාක්‍ෂයෝ වැඩෙත්.

49. එපරිදි ම මෙහි සැදුහැකි සිල්වත් කුලදෙවුනු ඇසුරු කොට ගෙණ අඟුරුවෝ ද, බහුනු ද, සගයෝ ද, තැ සමූහයෝ ද යම් අනුච්ඡිනු වෙන් නම්, ඔහු ද වැඩෙත්.

50. යම් විවක්‍ෂණ කෙනෙක් වෙත් නම්, ඔහු ඒ සිල්වත්තූගේ ශීලය හා ත්‍යාගය හා සුවර්ත හා දක්තානු ඔහු අනුව ක්‍රියා කෙරෙත්.

51. මෙලොව සුගතිගාමී මායීය වත කුසල් දහම් පුරු (කමිනඤ්ඤායෙන්) සතුටු වුවානු පස්කම් සැප කැමැත්තානු දෙවිලොව දී (විපාක මොදනායෙන්) සතුටු වෙත්.

3. 1. 5. 10.

50. මහණෙනි, කරුණු තුණෙකින් වීර්‍යය කට යුතුයි. කවර තුණෙකින යත්: නූපත් ලාමක අකුලට බමියන්ගේ නූපදීම පිණිස වීර්‍යය කට යුතු. නූපත් කුලබමියන්ගේ ඉපැත්ම පිණිස වීර්‍යය කට යුතු. උපත් දුක් වූ තිවු වූ කකීය වූ කටුක වූ අමිහිරි වූ අමතාප වූ දිවිහරණා වූ ශාරීරික වෙදතාවන් ඉවසීම පිණිස වීර්‍යය කටයුතුය.

මහණෙනි, යම් කලෙක පටන් කොට මහණ නූපත් ලාමක අකුලබමියන් නූපදනා පිණිස වීර්‍යය කෙරේ ද, නූපත් කුලබමියන් ඉපැත්ම පිණිස වීර්‍යය කෙරේ ද, උපත් දුක් වූ තිවු වූ කකීය වූ කටුක වූ අමිහිරි වූ අමතාප වූ දිවිහරණා වූ ශාරීරික වෙදතාවන් ඉවසීම පිණිස වැර කෙරේ ද, මහණෙනි, මේ මහණ කෙලෙස් තවන වීර්‍යය ඇත්තේ පාරිභාරික නුවණින් නුවණැත්තේ සමාති සමපන්න වූයේ මොනොවට දුක් තසනු පිණිස පිළිපත්තේ යි කියනු ලැබේ.

3. 1. 5. 11.

51. මහණෙනි, අඛණ්ඩ තුණෙකින් සමකාගත වූ මහසොර භාගසකි ද සිදුකෙයි. වොලොගැණුම් ද කරනෙයි. එක් ගෙයක් පැහැර ගැණුම් ද කරනෙයි. කඩපලා සොරකමෙහි ද යෙදෙයි. කවර තුණෙකින යත්: මහණෙනි, මේ ලොවිහි මහසොර විෂමසංඝාත ඇසුරු කෙළේ ද වෙයි. වතලාහැබි ඇසුරු කෙළේ ද වෙයි. බලවතුන් ඇසුරු කෙළේ ද වෙයි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ මහාවොරො ගහනතිස්සිතො හොති: ඉධ භික්ඛවෙ මහාවොරො තිණ්ගහනං වා නිස්සිතො හොති රුක්ඛගහනං වා ගෙධං¹ වා පන වනසන්ධං. එවං බො භික්ඛවෙ මහාවොරො ගහනතිස්සිතො හොති.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ මහාවොරො බලවතිස්සිතො හොති: ඉධ භික්ඛවෙ මහාවොරො රාජානං වා රාජමහාමත්තානං වා නිස්සිතො හොති. තස්ස එවං හොති: සචෙ මං කොචි කිඤ්චි වක්ඛති, ඉමෙ මෙ රාජානො වා රාජමහාමත්තා වා පරියොධාය අත්ථං භණ්ණිස්සන්ති. සචෙ නං කොචි කිඤ්චි ආහ, තාසං රාජානො වා රාජමහාමත්තා වා පරියොධාය අත්ථං භණ්ණති. එවං බො භික්ඛවෙ මහාවොරො බලවතිස්සිතො හොති. ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ නීති අසේහති සමන්තාගතො මහාවොරො සන්ධිමි ඡිද්දති, නිලොපමි භරති, උකාගාරිකමපි කරොති, පරිපණෙපි තිට්ඨති.

එවමෙව බො භික්ඛවෙ නීති ධම්මෙති† සමන්තාගතො පාපභික්ඛු බතං උපහතං අත්තානං පරිහරති, සාවරෙජා ව හොති සානුවරෙජා² විඤ්ඤානං, බහුං ව අපුඤ්ඤං පසවති. කතමෙහි නීති: ඉධ භික්ඛවෙ පාපභික්ඛු විසමනිස්සිතො ව හොති, ගහනතිස්සිතො ව, බලවතිස්සිතො ව.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ පාපභික්ඛු විසමනිස්සිතො හොති: ඉධ භික්ඛවෙ පාපභික්ඛු විසමෙන කායකමෙවන සමන්තාගතො හොති, විසමෙන ච්චි-කමෙවන සමන්තාගතො හොති, විසමෙන මිත්තොකමෙවන සමන්තාගතො හොති. එවං බො භික්ඛවෙ පාපභික්ඛු විසමනිස්සිතො හොති.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ පාපභික්ඛු ගහනතිස්සිතො හොති: ඉධ භික්ඛවෙ පාපභික්ඛු මිච්ඡාදිට්ඨිකො හොති, අත්තභ්ගාතිකාය දිට්ඨියා සමන්තාගතො.³ එවං බො භික්ඛවෙ පාපභික්ඛු ගහනතිස්සිතො හොති.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ පාපභික්ඛු බලවතිස්සිතො හොති: ඉධ භික්ඛවෙ පාප-භික්ඛු රාජානං වා රාජමහාමත්තානං වා නිස්සිතො හොති. තස්ස එවං හොති: සචෙ මං කොචි කිඤ්චි වක්ඛති, ඉමෙ මෙ රාජානො වා රාජමහාමත්තා වා පරියොධාය අත්ථං භණ්ණිස්සන්ති. සචෙ නං කොචි කිඤ්චි ආහ, තාසං රාජානො වා රාජමහාමත්තා වා පරියොධාය අත්ථං භණ්ණති. එවං බො භික්ඛවෙ පාපභික්ඛු බලවතිස්සිතො හොති. ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ නීති ධම්මෙති සමන්තාගතො පාපභික්ඛු බතං උපහතං අත්තානං පරිහරති, සාවරෙජා ව හොති, සානුවරෙජා ව විඤ්ඤානං. බහුං ව අපුඤ්ඤං පසවති.

මූලවග්ගො පඤ්චමො.

*

පඨමො පණ්ණාසකො සමන්තො.

1. රොධං වා - මජ්ඣ. සං. 2. සානුවරෙජා ව - මජ්ඣ.

3. සමන්තාගතො හොති - මජ්ඣ.

† අසම්මත-මජ්ඣ.

* තඤ්ඤාදානං :- සමමුඛිකානාසාවකං - පට්ඨති පණ්ණිකා සීලවං. සම්මතං පඤ්චකං තප්පං මහාවොරොකතොදසාති.

මහණෙනි, මහසොර කෙසේ නම් විසමතාත් ඇසුරු කෙළේ වේ ද: මහණෙනි, මෙලොව්හි මහසොර නදී විදුරියක් හෝ පථිත විෂම ස්ථානයක් හෝ ඇසුරු කෙළේ වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මහසොර විෂමස්ථානයන් ඇසුරු කෙළේ වේ.

මහණෙනි, කෙසේ නම් මහසොර ගහන ස්ථානයන් ඇසුරු කෙළේ වේ ද: මහණෙනි, මෙ ලොව්හි මහසොර තණ ලැහැබි හෝ රුක් ලැහැබි හෝ මහවන ලැහැබි හෝ ඇසුරු කෙළේ වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මහසොර ගහන ස්ථානයන් ඇසුරු කෙළේ වේ.

මහණෙනි, මහසොර කෙසේ නම් බලවතුන් ඇසුරු කෙළේ වේ ද: මහණෙනි, මෙ ලොව්හි මහසොර රජතු හෝ රජමහඥාණියන් හෝ ඇසුරු කෙළේ වෙයි. ඔහට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි 'ඉදින් කිසිවෙක් මට කිසිවක් කියන්නේ නම්, මේ රජවරු ද රජමහඥාණියෝ ද මාගේ දෙස් සභවා කරුණු කියන්නා'යි. ඉදින් කිසිවෙක් ඔහට කිසිවක් කියා නම්, ඒ රජවරු හෝ රජමහඥාණියෝ හෝ දෙස් සභවා (ඔහුගේ නිදෙස්බවට) යුක්ති බෙණෙත්. මහණෙනි, මෙසේ මහසොර බලවතුන් ඇසුරු කෙළේ වේ. මහණෙනි, මේ අඩු තුණෙන් යුත් මහසොර ගෘහසතිය ද සිදුතෙයි, වොලො-ගැන්ම ද කරණෙයි, එක්ගෙයක් පාහැරගැණුම ද කරණෙයි. කඩපලා සොරකමිහි ද යෙදෙන්නෙයි.

මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම අහම් තුණකින් යුත් ලාංක භික්ෂු ගුණවිසින් සාල ගුණවිසින් නට ආත්මය පිරිවටයි. වරද සහිතයෙක් ද නුවණැත්තන් විසින් දෙස් කිහිපත්තෙක් ද වෙයි. බොහෝ පථි ද ප්‍රසව කෙරෙයි. කවර තුණකින් යුත්: මහණෙනි, මෙහි පවිටු මහණ විෂමස්ථාන ඇසුරු කෙළේත්, ගහනස්ථාන ඇසුරු කෙළේත් බලවතුන් ඇසුරු කෙළේත් වෙයි. මහණෙනි, පවිටු මහණ කෙසේ විෂමස්ථාන ඇසුරු කෙළේ වේ ද: මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි පවිටු මහණ විෂම වූ කායකමියෙන් යුක්ත වෙයි, විෂම වූ චාක්කමියෙන් යුක්ත වෙයි, විෂම වූ මනාකමියෙන් යුක්ත වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ පවිටු මහණ විෂමස්ථාන ඇසුරු කෙළේ වේ.

මහණෙනි, කෙසේ නම් පවිටු මහණ ගහන නිශ්ශ්‍රිත වේ ද: මහණෙනි, මෙහි පවිටු මහණ අනන්‍යාභිකදාමයෙන් යුක්ත වූයේ මිසදිටු වේ නම්, මහණෙනි, මෙසේ පවිටු මහණ ගහන නිශ්ශ්‍රිත වේ.

මහණෙනි, පවිටු මහණ කෙසේ නම් බලවතුන් ඇසුරු කෙළේ වේ ද: මහණෙනි, මෙහි පවිටු මහණ රජුන් හෝ රජමහඥාණියන් ඇසුරු කෙළේ වේ. ඔහට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි: 'ඉදින් මට කිසිවෙක් කිසිවක් කියන්නේ නම්, මේ රජවරු හෝ රජමහඥාණියෝ හෝ මාගේ දෙස් සභවා යුක්ති බෙණෙත්. ඉදින් කිසිවෙක් ඔහට කිසිවක් කියා නම්, ඒ රජවරු හෝ රජමහඥාණියෝ හෝ ඔහුගේ දෙස් සභවා යුක්ති බෙණෙති. මහණෙනි, මෙසේ පවිටු මහණ බලවතුන් ඇසුරු කෙළේ වේ. මහණෙනි, මේ ධර්ම තුණෙන් යුත් පවිටු මහණ ගුණවිසින් සාල ගුණ විසින් නට ආත්මය පිරිවටයි. වරද සහිත-යෙක් ද නුවණැත්තවුන් විසින් ගැරුහිය යුත්තෙක් ද වේ. බොහෝ පථි ද ප්‍රසව කෙරේ යි.

පස්වන වූලවග්ගයයි

පළමු පණය හිමි.

2. දුතියො පණ්ණසකො.

[1. බ්‍රාහ්මණවග්ගො]

3. 2. 1. 1.

[සාවසථිනිදානං:]

1. අථ බො දො බ්‍රාහ්මණ ජණ්ණො වුද්ධා මහලුකා අභිගතා වයො අනුප්පත්තා විසං¹ වස්සසතිකා ජාතියා, යෙන භගවා තෙනුපසංකම්පු උපසංකම්පා භගවතා සද්ධිං සමෙමාදිංසු. සමෙමාදනීයං කථං සාරාණීයං² විතියාරෙකා එකමන්තං නිසිදිංසු. එකමන්තං නිසින්නා බො තෙ බ්‍රාහ්මණ භගවන්තං එතදවොද්වු: 'මයමසු හො ගොතම බ්‍රාහ්මණ ජණ්ණො වුද්ධා මහලුකා අභිගතා වයො අනුප්පත්තා විසං¹ වස්සසතිකා ජාතියා. තෙ වමා අකතකල්‍යාණ අකතකුසලා අකතභීරුත්තාණා. ඔවදතු නො භවං ගොතමො, අනුසාසතු නො භවං ගොතමො, යං අමාකං අස්ස දීඝරත්තං හිතාය සුබ්බායා'ති.

තහස තුමො බ්‍රාහ්මණ ජණ්ණො වුද්ධා මහලුකා අභිගතා වයො අනුප්පත්තා විසං¹ වස්සසතිකා ජාතියා. තෙ වත් අකතකල්‍යාණ අකතකුසලා අකතභීරුත්තාණා. උපනිසයති බො අයං බ්‍රාහ්මණ ලොකො ජරාය ව්‍යාධිතා මරණෙන. එවං උපනිසයමානෙ බො බ්‍රාහ්මණ ලොකෙ ජරාය ව්‍යාධිතා මරණෙන, යො ඉධ කායෙන සංගමො, වාචාය සංගමො, මනසා සංගමො, තං තස්ස පෙනස්ස තාණඤ්ච ලෙනඤ්ච දීපඤ්ච සරණඤ්ච පරායණඤ්චාති.

1. උපනිසති ජීවිතමප්පමාසු ජරුපනිතස්ස න සන්ති තාණා,
එතං භයං මරණෙ පෙනමානො පුඤ්ඤති කසිරථ සුබ්බාවහාති.
2. යොධි කායෙන සඤ්ඤමො වාචාය උද වෙනසා,
තං තස්ස පෙනස්ස සුබ්බාය හොති යං ජීවමානො පකරොති පුඤ්ඤනාති.

3. 2. 1. 2.

2. අථ බො දො බ්‍රාහ්මණ ජණ්ණො වුද්ධා මහලුකා අභිගතා වයො අනුප්පත්තා විසංවස්සසතිකා ජාතියා, යෙන භගවා තෙනුපසංකම්පු -පෙ- එකමන්තං නිසින්නා බො තෙ බ්‍රාහ්මණ භගවන්තං එතදවොද්වු: මයමසු හො ගොතම බ්‍රාහ්මණ ජණ්ණො වුද්ධා මහලුකා අභිගතා වයො අනුප්පත්තා විසං වස්සසතිකා ජාතියා. තෙ වමා අකතකල්‍යාණ අකතකුසලා අකත-භීරුත්තාණා. ඔවදතු නො භවං ගොතමො, අනුසාසතු නො භවං ගොතමො, යං අමාකං අස්ස දීඝරත්තං හිතාය සුබ්බායාති.

1. විසවස්ස සතිකා - මජ්ඣ. සූ. 2. සාරාණීයං - මජ්ඣ.

2. දෙවන පණ්ණාසකය.

[1. බ්‍රාහ්මණවගීය]

3. 2. 1. 1

[සැවැත්තිදනය:]

1. එසමයෙහි ජරු ජිණ් වයො වාඤ්ඤා දූමහලු තුන් විය ඉක්මවා සිටි පාසිම් විෂට පාමිණි උපතින් එක්සිය විසි හැවිරිදි දෙබමුණු කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හා සමග සතුටු වූහ. සතුටු වියයුතු සිහි කටයුතු කළාව කොට නිමවා එකත්පස්ව හුන්හ. එකත්පස්ව හුන් ඒ බමුණෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට හෙල සාල කළහ: 'හවත් ගෞතමයන් වහන්ස ආපි වතාහි ජරුජිණ් වයොවාඤ්ඤා දූ මහලු තුන් විය ඉක්මවා සිටි පාසිම් විෂට පාමිණි උපතින් එක්සියවිසි හැවිරිදි බමුණු වම්හ. ඒ අපිදු නොකරණ ලද කලණ දහම් ඇත්තම්හ. නොකළ කුසල් ඇත්තම්හ. නොකළ හයපරිත්‍රාණ ඇත්තම්හ. යමක් අපට බොහෝකල් හිතසුව පිණිස වේ නම්, හවත් ගෞතමයෝ අපට එබ්දු අවවාද කෙරෙත්වා හවත් ගෞතමයෝ අපට අනුශාසනා කෙරෙත්වා' යි.

බ්‍රාහ්මණයෙහි, සැබව, හෙපි ජරුජිණ් වූවහු ම ය. වයසින් වැඩි සිටියහු ම ය. දූමහලු වූවහු ම ය. තුන්වයස් ඉක්ම සිටියහු ම ය. පාසිම් විෂට පාමිණියහු ම ය. උපතින් එක්සියවිසි හැවිරිදි වූවහු ම ය. ඒ හෙපි නොකළ කලණදම් ඇත්තහු ය. නොකළ කුසල් ඇත්තහු ය. නොකළ හයපරිත්‍රාණ ඇත්තහු ය. බ්‍රාහ්මණයෙහි, මේ ලෝවාසි ජරුව විසිතුදු ව්‍යාධිය විසිතුදු මරණය විසිතුදු (ඒ ඒ අවස්ථාවට) එළවනු ලැබේ. බ්‍රාහ්මණයෙහි, ලොකයා මෙසේ ජරුව විසිතුදු ව්‍යාධිය විසිතුදු මරණය විසිතුදු එළවනු ලබන්ම, මෙලොවදී කසින් යම් සංයමයෙක් වේ ද, වචනයෙන් යම් සංයමයෙක් වේ ද, සිතින් යම් සංයමයෙක් වේ ද, ඒ පිණ පරලොව ගිය ඔහට රක්‍ෂාසථාන ද නිලීයනසථාන (නාසෙන තාන) ද ප්‍රතිසංසථාන (ද්විපය) ද ශරණ ද පරායණ (පිහිටීම) ද වේ.

1. ජිවිතය මරණය කර පමුණුවනු ලබයි. ආයුෂ්‍ය අලා වෙයි. ජරුයෙන් ගෞතමයන ලද්දහුට රක්‍ෂාසථානයෝ නැත. මරණයෙහි ලා මේ බිය දක්නේ සුව එළවන පින් කරන්නේ ය.

2. කසින් වේවසි වචනයෙන් වේවසි නොහොත් සිතින් වේවසි යම් සංයමයෙක් වේ ද, ජිවත්වනුයේ යම් පිණක් කෙරේ ද, ඒ පිණ පරලොව ගිය ඔහට සුව පිණිස වේ.

3. 2. 1. 2

2. එකල්හි ජරුජිණ් වයො වාඤ්ඤා දූමහලු තුන්වයස් පානගිය පාසිම්-වයසට පාමිණි උපතින් එක්සියවිසිහැවිරිදි දෙබමුණු කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. ... එකත්පස්ව හුන් ඒ බ්‍රාහ්මණයෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට හෙල සාල කළහ: හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, අපි ජරුජිණ් වයොවාඤ්ඤා මහලු තුන් වයස් පානගිය පාසිම් විෂට පාමිණි උපතින් එක්සිය-විසිහැවිරිදි බමුණම්හ. ඒ අපිදු නොකළ කලණදහම් ඇත්තම්හ. නොකළ කුසල් ඇත්තම්හ. නොකළ හයපරිත්‍රාණ ඇත්තම්හ. යමක් අපට බොහෝ කලක් හිත පිණිස සුව පිණිස වේ නම්, හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ අපට එසේ අවවාද කරණ සේක්වා. හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ අපට එසේ අනුශාසනා කරණ සේක්වා.

තහස නුලෙන බ්‍රාහ්මණ ජිණ්ණා වුද්ධා මහලුකා අභගතා වයො අනුප්පතනා වීසං වයසසතිකා ජාතියා. තෙ වත්ථ අකතකලාණා අකතකුසලා අකතචරුතනාණා. ආදිතො බො අයං බ්‍රාහ්මණ ලොකො ජරුය ව්‍යාධිතා මරණෙන. එවං ආදිතො බො බ්‍රාහ්මණ ලොකෙ ජරුය ව්‍යාධිතා මරණෙන යො ඉධ කායෙන සඤ්ඤමො, වාචාය සඤ්ඤමො, මනසා සඤ්ඤමො. තං තස්ස පෙතස්ස තාණං ව ලෙනඤ්ච දීපඤ්ච සරණඤ්ච පරුයණඤ්චාහි.

3. ආදිතනසමං අගාරසමං යං නීතරති භාජනං,
තං තස්ස ගොති අත්ථාය නො ව යං තත්ථ ඛයතති.
4. එවං ආදිපිතො¹ ලොකො ජරුය මරණෙන ව,
නීතරෙථෙව දුතෙන දිනනං ගොති සුනීහටං.²
5. යො'ධ කායෙන සඤ්ඤමො වාචාය උද වෙතසා,
තං තස්ස පෙතස්ස සුබාය ගොති යං ජීවමානො පකරෙති පුඤ්ඤනති.

3. 2. 1. 3.

3. අථ බො අඤ්ඤතරෙ බ්‍රාහ්මණො යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්. උප-සඛකම්චා භගවතා සඤ්ඤං සමමොදි -පෙ- එකමන්තං නිසිනොනා බො සො බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං එතදවොච: සන්දිට්ඨිකො ධමමො 'සන්දිට්ඨිකො ධමමො'ති හො ගොතම වුවවති, කීත්තාවතා නු බො හො ගොතම සන්දිට්ඨිකො ධමමො ගොති අකාලිකො එහිපසයිකො ඔපනයිකො³ පච්චන්තං වෙදිතබ්බො විඤ්ඤතිති.

රතොනා බො බ්‍රාහ්මණ, රුගෙන අභිභූතො පරියාදින්නවිතොනා අත්තව්‍යා-බාධායපි වෙනෙති, පරව්‍යාබාධායපි වෙනෙති, උභයව්‍යාබාධායපි වෙනෙති, වෙනසිකම්පි දුක්ඛං දෙමනස්සං පටිසංවෙදෙති. රුගෙ පභිණේ තෙවත්තව්‍යා-බාධායපි වෙනෙති, න පරව්‍යාබාධායපි වෙනෙති, න උභයව්‍යාබාධායපි වෙනෙති, න වෙනසිකං දුක්ඛං දෙමනස්සං පටිසංවෙදෙති, එවමපි බො බ්‍රාහ්මණ සන්දිට්ඨිකො ධමමො ගොති -පෙ- දුට්ඨො බො බ්‍රාහ්මණ දෙසෙන අභිභූතො පරියාදින්නවිතොනා අත්තව්‍යාබාධායපි වෙනෙති, පරව්‍යාබාධායපි -පෙ- උභයව්‍යාබාධායපි වෙනෙති. වෙනසිකම්පි දුක්ඛං දෙමනස්සං පටිසංවෙදෙති. දෙසෙ පභිණේ තෙවත්තව්‍යාබාධායපි වෙනෙති. න පරව්‍යාබාධායපි -පෙ- න උභයව්‍යාබාධායපි වෙනෙති. න වෙනසිකං දුක්ඛං දෙමනස්සං පටිසං-වෙදෙති. එවමපි බො බ්‍රාහ්මණ සන්දිට්ඨිකො ධමමො ගොති -පෙ- මුලෙනා බො බ්‍රාහ්මණ මොගෙන අභිභූතො පරියාදින්නවිතොනා අත්තව්‍යාබාධායපි වෙනෙති. පරව්‍යාබාධායපි -පෙ- උභයව්‍යාබාධායපි වෙනෙති. වෙනසිකම්පි දුක්ඛං දෙමනස්සං පටිසංවෙදෙති. මොගෙ පභිණේ තෙවත්තව්‍යාබාධායපි වෙනෙති, න පරව්‍යාබාධායපි වෙනෙති. න උභයව්‍යාබාධායපි වෙනෙති. න වෙනසිකං දුක්ඛං දෙමනස්සං පටිසංවෙදෙති. එවං බො බ්‍රාහ්මණ සන්දිට්ඨිකො ධමමො ගොති අකාලිකො එහිපසයිකො ඔපනයිකො පච්චන්තං වෙදිතබ්බො විඤ්ඤතිති. අභිකකන්තං හො ගොතම -පෙ- උපාසකං මං භවං ගොතමො ධාරෙතු අප්පතගෙන පාණ්ණපෙනං සරණං ගතන්ති

1. ආදිතො බො-මජ්ඣං - එවං ආදිතොනො - සො. 2. සුනීහටං - මජ්ඣං - සො. PTS
3. ඔපනාපිකො - මජ්ඣං.

සැබව, බ්‍රාහ්මණයෙකි, තෙපි ජරාජණ්‍යවු, වයොවෘද්ධවු, මහපුරු, ගතවයස් ඇතියු, පැසිම්බියට ද පැමිණියු, උපතින් එක්සියවිසිකැවිරිදි වු ම ය. ඒ තෙපිදු තොකළ කලණදහම් ඇත්තනු ය, තොකළ කුසල් ඇත්තනු ය, තොකළ හයපරිත්‍රාණ ඇත්තනු ය. බ්‍රාහ්මණයෙකි, මේ ලෝකය ජරාව විසිනුදු ව්‍යාධිය විසිනුදු මරණය විසිනුදු ඇවිළ ගන්නා ලද්දේ ය. බ්‍රාහ්මණයෙකි, මෙසේ ජරාව විසිනුදු ව්‍යාධිය විසිනුදු මරණය විසිනුදු ලෝකය ඇවිළ ගණුන් ම මෙහි කසින් යම් සංයමයෙක් වේ ද, වචනයෙන් යම් සංයමයෙක් වේ ද, වැලින් මතසින් යම් සංයමයෙක් වේ ද, එය පරලොව ගිය ඔහුට ආරක්‍ෂාසාධන ද නිලීයනසාධන ද ප්‍රතික්‍ෂාසාධන ද ශරණසාධන ද පරාණසාධන ද වේ යි.

3. ගෙය ඇවිළගත් කල්හි යම් බදුනක් බාහැර කෙරේ ද, එය ගෙහිම ඔහුට වැඩ පිණිස වෙයි. යම් බදුනක් එහි දෑවේ නම්, එය වැඩ පිණිස නො වෙයි.

4. මෙසේ ජරාව විසිනුදු මරණය විසිනුදු ලෝවැසි භාත්පසින් ඇවිළ ගන්නා ලද්දේ ය. දීමෙන් ම බාහැර කරගන්නේ ය. දෙන ලද්ද මොනොවට තෙරණ ලද්දේ වේ.

5. මෙහි කසින් යම් සංයමයෙක් වේ ද, වැලින් වචනයෙන් යම් සංයමයෙක් වේ ද, සිතින් යම් සංයමයෙක් වේ ද, ජීවත් වනුයේ යම් පිතක් කරයි ද එය පරලොව ගිය ඔහුට සුව පිණිස වේ යි.

3. 2. 1. 3

3. එකල්හි එක්තරා බමුණෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු විය ... එකත්පස්ව හුන් ඒ බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සාල කෙළේ ය: භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, 'ධම්ම සාංදූෂටිකය, ධම්ම සාංදූෂටිකය' යි කියනු ලැබේ. භවත් ගෞතම-යන් වහන්ස, කොපමණෙකින් ධම්ම සාංදූෂටික වේ ද? අකාලික වේ ද? 'එව, බලව' යන විධියට සුදුසු වේ ද? උපතයනාභී වේ ද? නුවණැත්තන් විසින් තමා සතන්හි ලා දතසුතු වේ ද? යි.

බ්‍රාහ්මණය, රුගයෙන් ඇලුනේ රුගයෙන් මැඩුනේ රුගයෙන් ගත් සිත් ඇත්තේ, තමාට පිඩා පිණිස ද සිතයි, මෙරමාහට පිඩා පිණිස ද සිතයි. දෙපසට ම පිඩා පිණිස ද සිතයි. වෛතසික වූ දුක්දෙමිතස් විඳියි. රුගය ප්‍රහත වූ කල්හි ආත්ම පිඩාව පිණිස තොම සිතයි. මෙරමාහට පිඩා පිණිස තොම සිතයි. දෙපසට ම පිඩා පිණිස තොම සිතයි. වෛතසික දුක්දෙමිතස් නොවිඳියි. බ්‍රාහ්මණය, මෙසේත් ධම්ම සාංදූෂටික වේ. ... බ්‍රාහ්මණය, ද්‍රෝණියෙන් ද්‍රව්‍ය වූයේ මඩනා ලද්දේ ගත් සිත් ඇත්තේ ආත්මපිඩාව පිණිස ද සිතයි. ... දෙපසට ම පිඩා පිණිස ද සිතයි, මානසික දුක්දෙමිතස් විඳියි. ද්‍රෝණිය ප්‍රහත වත් ම ආත්මපිඩාව පිණිස නො සිතයි. මෙරමාහට ... දෙපසට ම පිඩා පිණිස නො සිතයි. මානසික දුක් දෙමිතස් නො විඳියි. ... බ්‍රාහ්මණය, මෙසේත් ධම්ම සාංදූෂටික වෙයි. බ්‍රාහ්මණය, මොහයෙන් මුස වූයේ මඩනා ලද්දේ ගත් සිත් ඇත්තේ ආත්මපිඩාව පිණිස ද සිතයි. මෙරමා-හට ... දෙපසට ම පිඩා පිණිස ද සිතයි. මානසික දුක්දෙමිතස් ද විඳියි. මෝහය ප්‍රහතවත් ම ආත්මපිඩාව පිණිස ද නො සිතයි. මෙරමාහට ... පිඩා පිණිස ද ... දෙපසට ම පිඩා පිණිස ද නො සිතයි. මානසික වූ දුක්දෙමිතස් නො විඳියි. බමුණ, මෙසේ වනාහි ධම්ම සාංදූෂටික වෙයි. කල් තොයවා විපාක දෙන්නේ වේ. 'එව බලව' යන විධියට සුදුසු වේ. උපතයනාභී වේ. නුවණැත්තන් විසින් තමා සතන්හි එළවා දත සුතු වේ යයි. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනව ... භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ අද පටන් කොට දිවියෙන් සරණ ගිය උපාසකයකු කොට මා දරණසේක්වා යි.

3. 2. 1. 4.

4. අථ බො අක්ඛන්තරො බ්‍රාහ්මණපරිබ්බාජකො යෙන භගවා තෙනුප-
සඛකම් -පෙ- එකමන්තං නිසින්නො බො සො බ්‍රාහ්මණපරිබ්බාජකො
භගවන්තං එතදවොච: සන්ධිට්ඨිකො ධම්මො සන්ධිට්ඨිකො ධම්මොති හො
ගොතම ධුච්චති, නිත්තාවතා භු බො හො ගොතම සන්ධිට්ඨිකො ධම්මො හොති
අකාලිකො එතිපසසිකො ඔපතසිකො පච්චන්තං වෙදිතබ්බො වික්ඛන්ති

රතො බො බ්‍රාහ්මණ රුගෙන අභිභුතො පරියාදින්නවින්නො අත්තව්‍යා-
බාධායපි වෙනෙති, පරව්‍යාබාධායපි වෙනෙති, උභයව්‍යාබාධායපි වෙනෙති.
වෙනසිකම්පි දුක්ඛං දෙමන්තස්සං පටිසංවෙදෙති. රුගෙ පභිණේ නෙවන්තව්‍යා-
බාධායපි වෙනෙති, න පරව්‍යාබාධායපි වෙනෙති, න උභයව්‍යාබාධායපි
වෙනෙති. න වෙනසිකං දුක්ඛං දෙමන්තස්සං පටිසංවෙදෙති.

රතො බො බ්‍රාහ්මණ රුගෙන අභිභුතො පරියාදින්නවින්නො කායෙන
දුච්චරිතං වරති, වාචාය දුච්චරිතං වරති, තෙසා දුච්චරිතං වරති, රුගෙ
පභිණේ නෙව කායෙන දුච්චරිතං වරති, න වාචාය දුච්චරිතං වරති, න
මනසා දුච්චරිතං වරති. රතො බො බ්‍රාහ්මණ රුගෙන අභිභුතො පරියාදින්න-
වින්නො අත්තන්තම්පි යථාභුතං තප්පජානාති, පරන්තම්පි යථාභුතං තප්ප-
ජානාති, උභයන්තම්පි යථාභුතං තප්පජානාති. රුගෙ පභිණේ අත්තන්තම්පි
යථාභුතං පජානාති, පරන්තම්පි යථාභුතං පජානාති, උභයන්තම්පි යථාභුතං
පජානාති. එවම්පි බො බ්‍රාහ්මණ සන්ධිට්ඨිකො ධම්මො හොති -පෙ-

දුට්ඨො බො බ්‍රාහ්මණ දෙසෙන -පෙ- මුළුභා බො බ්‍රාහ්මණ මොගෙන
අභිභුතො පරියාදින්නවින්නො අත්තව්‍යාබාධායපි වෙනෙති, පරව්‍යාබාධායපි
-පෙ- උභයව්‍යාබාධායපි වෙනෙති, වෙනසිකම්පි දුක්ඛං දෙමන්තස්සං පටිසං-
වෙදෙති. මොගෙ පභිණේ නෙවන්තව්‍යාබාධායපි වෙනෙති, න පරව්‍යාබාධායපි
වෙනෙති, න උභයව්‍යාබාධායපි වෙනෙති. න වෙනසිකං දුක්ඛං දෙමන්තස්සං
පටිසංවෙදෙති.

මුළුභා බො බ්‍රාහ්මණ මොගෙන අභිභුතො පරියාදින්නවින්නො කායෙන
දුච්චරිතං වරති, වාචාය දුච්චරිතං වරති, මනසා දුච්චරිතං වරති. මොගෙ
පභිණේ නෙව කායෙන දුච්චරිතං වරති, න වාචාය දුච්චරිතං වරති, න මනසා
දුච්චරිතං වරති. මුළුභා බො බ්‍රාහ්මණ මොගෙන අභිභුතො පරියාදින්න-
වින්නො අත්තන්තම්පි යථාභුතං තප්පජානාති. පරන්තම්පි -පෙ- උභයන්තම්පි
යථාභුතං තප්පජානාති. මොගෙ පභිණේ අත්තන්තම්පි යථාභුතං පජානාති,
පරන්තම්පි -පෙ- උභයන්තම්පි යථාභුතං පජානාති. එවං බො බ්‍රාහ්මණ
සන්ධිට්ඨිකො ධම්මො හොති අකාලිකො එතිපසසිකො ඔපතසිකො පච්චන්තං
වෙදිතබ්බො වික්ඛන්ති.

අභිකක්ඛන්තං හො ගොතම -පෙ- උපාසකං මං භවං ගොතමො ධාරෙත්තු
අප්පනග්ගෙ පාණ්ණපෙතං සරණං ගතන්ති.

3. 2. 1. 4.

4. එකල්හි එක්තරා බමුණු පිරිවැජ්ඣයක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹෙයි. ... එකත්පස්ව හුන් ඒ බමුණු පිරිවැජ්ඣ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට කෙල සැල කෙළේය: 'භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, 'ධම්ම සාංදූෂටිකය, ධම්ම සාංදූෂටිකය'යි කියනු ලැබේ. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, කොපමණෙකින් ධම්ම සාංදූෂටික වේ ද, අකාලික වේ ද, එහිපස්සික වේ ද, ඔපනයික වේ ද, නුවණැත්තන් විසින් සියසතන්හි ලා දත යුතු වේ ද?'යි.

බ්‍රාහ්මණය, රුගයෙන් අනුරක්‍ෂක වූයේ මඩතා ලද්දේ ගත් සිත් ඇත්තේ තමහට පිඩා පිණිස ද සිතයි. මෙරමාහට ... දෙපසට ම පිඩා පිණිස ද සිතයි. මාතසික දුක් දෙමිතස් විඳියි. රුගය ප්‍රභිණ වත් ම තමහට පිඩා පිණිස ද නො ම සිතයි. මෙරමාහට ... දෙපසට ම පිඩා පිණිස ද නො ම සිතයි. මාතසික දුක් දෙමිතස් නො ම විඳියි.

බ්‍රාහ්මණය, රුගයෙන් අනුරක්‍ෂක වූයේ මඩතා ලද්දේ ගත් සිත් ඇත්තේ කයින් දුසිරිත් කරයි. වචනයෙන් ... සිතින් දුසිරිත් කරයි. රුගය ප්‍රභිණ වත් ම කයින් දුසිරිත් නො ම කරයි. වචනයෙන් ... සිතින් දුසිරිත් නො ම කරයි.

බමුණ, රුගයෙන් අනුරක්‍ෂක වූයේ මඩතා ලද්දේ ගත් සිත් ඇත්තේ ආත්මාච්ඡය ද තත්වු පරිද්දෙන් නො දනියි. පරාච්ඡය ද ... උභයාච්ඡය ද තත්වු පරිද්දෙන් නො දනියි. රුගය ප්‍රභිණ වත් ම ආත්මාච්ඡය ද තත්වු පරිද්දෙන් දැනගනියි. පරාච්ඡය ද ... උභයාච්ඡය ද තත්වු පරිද්දෙන් දැනගනියි. බ්‍රාහ්මණය, මෙසේ ද ධම්ම සාංදූෂටික වෙයි. ...

බ්‍රාහ්මණය, දොෂයෙන් දව්ෂට වූයේ ... බ්‍රාහ්මණය, මොහයෙන් මුළු වූයේ මඩතා ලද්දේ ගත් සිත් ඇත්තේ තමහට පිඩා පිණිස ද සිතයි. මෙරමාහට ... දෙපසට ම පිඩා පිණිස ද සිතයි. මාතසික දුක් දෙමිතස් විඳියි. මෝහය ප්‍රභිණවත් ම තමහට පිඩා පිණිස ද නො සිතයි. මෙරමාහට පිඩා පිණිස ද නො සිතයි. දෙපසට ම පිඩා පිණිස ද නො සිතයි. මාතසික දුක් දෙමිතස් නො ම විඳියි.

බ්‍රාහ්මණය, මෝහයෙන් මුළු වූයේ මඩතා ලද්දේ ගත් සිත් ඇත්තේ කයින් දුසිරිත් කරයි. වචනයෙන් දුසිරිත් කරයි. සිතින් දුසිරිත් කරයි. මෝහය ප්‍රභිණ වත් ම කයින් දුසිරිත් නො ම කරයි. වචනයෙන් ... මතසින් දුසිරිත් නො ම කරයි.

බමුණ, මෝහයෙන් මුළු වූයේ මඩතා ලද්දේ ගත් සිත් ඇත්තේ ආත්මාච්ඡය ද තත්වු පරිද්දෙන් නො දනියි. පරාච්ඡය ද ... උභයාච්ඡය ද තත්වු පරිද්දෙන් නො දනියි. මෝහය ප්‍රභිණ වත් ම ආත්මාච්ඡය ද තත්වු පරිද්දෙන් දැනගනියි. පරාච්ඡය ද ... උභයාච්ඡය ද තත්වු පරිද්දෙන් දැනගනියි. බ්‍රාහ්මණය, මෙසේ වතාහි ධම්ම සාංදූෂටික ද අකාලික ද එහිපස්සික ද ඔපනයික ද නුවණැත්තන් විසින් තමන් සතන්හි ලා දතයුත්තේ ද වේ.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනව් ... භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ අද පටන් මා දිවියෙන් සරණ ගිය උවසුවකු කොට දරණ සේක්වා යි.

3. 2. 1. 5.

5. අථ බො ජානුසොණෝ බ්‍රාහ්මණෝ යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කම් -පෙ- එකමන්තං නිසින්නො බො ජානුසොණෝ බ්‍රාහ්මණෝ භගවන්තං එතදවොච: 'සඤ්චිකං නිබ්බාණං සඤ්චිකං නිබ්බාණන්ති' හො ගොතම චූචිචි. නිත්තාවතා නු බො හො ගොතම සඤ්චිකං නිබ්බාණං හොති අකාලිකං එභිපස්සිකං ඔපනසිකං පච්චන්තං චෙදිතබ්බං විඤ්ඤාතීති?

රතෙතො බො බ්‍රාහ්මණ රාගෙන අභිභූතො: පරියාදින්නවින්නො අත්තව්‍යා- බ්‍යාධායපි චෙතෙති, පරව්‍යාබ්‍යාධායපි චෙතෙති, උප්‍යාබ්‍යාබ්‍යාධායපි චෙතෙති. චෙතසිකමපි දුක්ඛං දෙමනස්සං පටිසංචෙදෙති. රාගෙ පභිණේ තෙවන්තව්‍යා- බ්‍යාධාය පි චෙතෙති, ත පරව්‍යාබ්‍යාධාය පි චෙතෙති, ත උප්‍යාබ්‍යාබ්‍යාධාය පි චෙතෙති, ත චෙතසිකං දුක්ඛං දෙමනස්සං පටිසංචෙදෙති. එවං බො* බ්‍රාහ්මණ සඤ්චිකං නිබ්බාණං හොති.

දුට්ඨො බො බ්‍රාහ්මණ දෙසෙන -පෙ- මුද්ලතා බො බ්‍රාහ්මණ මොගොත අභිභූතො පරියාදින්නවින්නො අත්තව්‍යාබ්‍යාධායපි චෙතෙති, පරව්‍යාබ්‍යාධායපි චෙතෙති, උප්‍යාබ්‍යාබ්‍යාධායපි චෙතෙති. චෙතසිකමපි දුක්ඛං දෙමනස්සං පටිසං- චෙදෙති. මොගෙ පභිණේ තෙවන්තව්‍යාබ්‍යාධාය පි චෙතෙති, ත පරව්‍යාබ්‍යාධාය පි චෙතෙති, ත උප්‍යාබ්‍යාබ්‍යාධායපි චෙතෙති. ත චෙතසිකං දුක්ඛං දෙමනස්සං පටිසංචෙදෙති. එවං බො* බ්‍රාහ්මණ සඤ්චිකං නිබ්බාණං හොති.

යතො ච බො අයං බ්‍රාහ්මණ අත්තවසෙසං රාගකකයං පටිසංචෙදෙති, අත්තවසෙසං දෙසකකයං පටිසංචෙදෙති, අත්තවසෙසං මොහකකයං පටිසං- චෙදෙති. එවං බො බ්‍රාහ්මණ සඤ්චිකං නිබ්බාණං හොති අකාලිකං එභිපස්සිකං ඔපනසිකං පච්චන්තං චෙදිතබ්බං විඤ්ඤාතීති.

අභික්කන්තං හො ගොතම -පෙ- උප්‍යාසකං මං භවං ගොතමො ධාරෙත්තු අජ්ජතග්ගෙ පාණ්ණපෙන සරණං ගතන්ති.

3. 2. 1. 6.

6. අථ බො අඤ්ඤාතරො බ්‍රාහ්මණමහාසාලො යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කම් -පෙ- එකමන්තං නිසින්නො බො සො බ්‍රාහ්මණමහාසාලො භගවන්තං එතද- වොච: 'සුතං මෙතං හො ගොතම පුබ්බකාතං බ්‍රාහ්මණානං චූඤ්ඤාතං මහල්ල- කාතං ආචරියපාචරියානං භාසමානානං: '1පුබ්බස්සදං අයං ලොකො අභිචිමඤ්ඤා චූටො† හොති මනුස්සෙහි, කුක්කුටසල්පාතිකා ගාමනිගමේ- ජධාතියෝ'ති. කො නු බො හො ගොතම හෙතු, කො පච්චයො යෙනෙතරති මනුස්සානං බයො හොති, තනුතං පඤ්ඤායති, ගාමාපි අගාමා හොන්ති, නිගමාපි අනිගමා හොන්ති, තගරාපි අතගරා හොන්ති, ජනපදපි අජනපද හොන්ති'ති.

1. පුබ්බස්සදං - මජ්ඣං.

* එවමෙ බො - මජ්ඣං. † දුට්ඨො අහංසි - මජ්ඣං.

3. 2. 1. 5.

5. එකල්හි ජානුසොණී බ්‍රාහ්මණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. ... එකත්පස්ව හුන් ජානුසොණී බ්‍රාහ්මණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සෑල කෙළේ ය: හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, 'නිජිණය සාංදූෂිකය: නිජිණය සාංදූෂිකය' යි කියනු ලැබේ. හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, කොපමණෙකින් නිජිණය සාංදූෂික වේ ද, අකාලික වේ ද, එහිපසසික වේ ද, ඔපතසික වේ ද, නුවණැත්තන් විසින් හමන් සතන්හි ලා දතයුතු වේදද' යි.

බමුණ, රුගයෙන් ඇලුනේ රුගයෙන් මැඩුනේ, රුගයෙන් ගත් සිත්-ඇත්තේ තමාට පිඩා පිණිස ද සිතයි ... දෙපසට ම පිඩා පිණිස ද සිතයි. වෛතසික දුක් දෙමිතස් ද විදියි. රුගය ප්‍රතිණ වත් ම තමාට පිඩා පිණිස ද නො සිතයි, මෙරමාහට පිඩා පිණිස ද නො සිතයි, දෙපසට පිඩා පිණිස ද නො සිතයි. වෛතසික දුක් දෙමිතස් ද නො විදියි. බ්‍රාහ්මණය, මෙසේත් නිජිණය සාංදූෂික වේ.

බමුණ, ද්වේෂයෙන් දව්ෂට වූයේ ... බ්‍රාහ්මණය, මෝහයෙන් මුස වූයේ මෝහයෙන් මැඩුනේ මෝහයෙන් ගත් සිත් ඇත්තේ තමාට පිඩා පිණිස ද සිතයි. මෙරමාහට පිඩා පිණිස ද සිතයි. දෙපසට ම පිඩා පිණිස ද සිතයි. වෛතසික දුක් දෙමිතස් ද විදියි. බමුණ, ද්වේෂය ප්‍රතිණ වත් ම ... මෝහය ප්‍රතිණ වත් ම තමාට පිඩා පිණිස නො සිතයි. මෙරමාහට පිඩා පිණිස නො සිතයි. දෙපසට ම පිඩා පිණිස නො සිතයි. වෛතසික වූ දුක් දෙමිතස් නො විදියි. බමුණ, මෙසේත් නිජිණය සාංදූෂික වේ.

බමුණ, යම් තැනෙක පටන් කොට මෙ තෙමේ නිරවශේෂයෙන් රුගක්‍ෂය (සබ්බාසාන නිජිණය) ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කෙරේ ද, නිරවශේෂයෙන් ද්වේෂක්‍ෂය ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කෙරේ ද, නිරවශේෂයෙන් මෝහක්‍ෂය ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කෙරේ ද, බ්‍රාහ්මණය, මෙසේ වනාහි නිජිණය සාංදූෂික වෙයි, අකාලික වෙයි, එහිපසසික වෙයි, ඔපතසික වෙයි, නුවණැත්තන් විසින් තමන් සතන්හි ලා දතයුතු වේ යි.

හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මානවි ... හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ අද පටන් කොට දිවියෙන් සරණ ගිය උච්චවතු කොට මා දරණ සේක්වා යි.

3. 2. 1. 6

6. එකල්හි එක්තරා මහසල්කුල බමුණෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. ... එකත්පසෙක හුන් බමුණු මහසල් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සෑල කෙළේ ය: 'හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, 'පෙර වනාහි මේ ලෝකය මිනිසුන් විසින් අවිච්ඡය සේ නිරතුරු පිරුණේ වෙයි. ගම් නිශම්ගම් රජදහන්හු (කුකුළකු විසින් පියහසරින් යා හැකි පමණ නුදුරෙහි වූ පියසි ඇති බැවින්) කුකුළුට සමපාතික වූහ' යි. පෙර විසු වාද්ධවූ මහලු වූ ආවායසී ප්‍රාචායසී වූ බණ්ඩ බමුණන් අතින් මවිසින් අසනලදී' යි.

හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, යම් හෙයෙකින් දැන් මිනිසුන්ගේ අඩුවෙක් වේ තම්, තුනී බවෙක් පැණේ තම්, ගමුදු නොගම් වේ තම්, නිශම්ගමුදු නො නිශම්ගම් වේ තම්, නුවර නො නුවර වේ තම්, දතවු නොදතවු වේ තම්, එයට හේතු කවර? එයට ප්‍රත්‍යය කවර' යි විචාලේ ය.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුලත් කර ඇත.

එතරහි බ්‍රාහ්මණ මනුස්සා අධම්මරාගරතතා විසමලොභාහිභුතා මිච්ඡා-
ධම්මපරෙතා තෙ අධම්මරාගරතතා විසමලොභාහිභුතා මිච්ඡාධම්මපරෙතා
නිණ්ණානි සජ්ඣානි ගහෙත්වා අඤ්ඤමඤ්ඤං¹ ජීවිතා වොරොපෙතති. තෙන ඛු
මනුස්සා කාලං කරොන්ති. අයම්පි බො බ්‍රාහ්මණ හෙතු, අයං පච්චයො
යෙනෙතරහි මනුස්සානං ඛයො හොති, තනුතනං පඤ්ඤයති, ගාමාපි අගාමා
හොන්ති, නිගමාපි අනිගමා හොන්ති, තගරාපි අතගරා හොන්ති, ජනපදපි
අජනපද හොන්ති.

පුන ව පරං බ්‍රාහ්මණ එතරහි මනුස්සා අධම්මරාගරතතා විසමලොභාහි-
භුතා මිච්ඡාධම්මපරෙතා. තෙසං අධම්මරාගරතතානං විසමලොභාහිභුතානං
මිච්ඡාධම්මපරෙතානං දෙවො න සම්මා ධාරං අනුපපවෙච්ඡති. තෙන
දුඛිකම්මං හොති දුස්සංසං සෙතච්ඡිකං සලාකාචුතනං. තෙන ඛු මනුස්සා
කාලං කරොන්ති. අයම්පි බො බ්‍රාහ්මණ හෙතු, අයං පච්චයො යෙනෙතරහි
මනුස්සානං ඛයො හොති, තනුතනං පඤ්ඤයති, ගාමාපි අගාමා හොන්ති,
නිගමාපි - පෙ- ජනපදපි අජනපද හොන්ති.

පුන ව පරං බ්‍රාහ්මණ එතරහි මනුස්සා අධම්මරාගරතතා විසමලොභාහි-
භුතා මිච්ඡාධම්මපරෙතා. තෙසං අධම්මරාගරතතානං විසමලොභාහිභුතානං
මිච්ඡාධම්මපරෙතානං යකම්මා වාලෙ මනුස්සෙ ඔස්සජන්ති.² තෙන ඛු
මනුස්සා කාලං කරොන්ති. අයම්පි බො බ්‍රාහ්මණ හෙතු, අයං පච්චයො
යෙනෙතරහි මනුස්සානං ඛයො හොති, තනුතනං පඤ්ඤයති, ගාමාපි
අගාමා හොන්ති, නිගමාපි අනිගමා හොන්ති, තගරාපි අතගරා හොන්ති,
ජනපදපි අජනපද හොන්ති.

අභිකක්කනං හො ගොතමි -පෙ- උපාසකං මං භවං ගොතමො ධාරෙතු
අජ්ජතග්ගෙ පාණ්ණපෙතං සරණං ගතන්ති.

3. 2. 1. 7.

7. අථ බො චච්ඡගොතොනො පරිබ්බාජකො යෙන භගවා තෙනුපසඬකම්
-පෙ- එකමන්තං නිසින්නො බො චච්ඡගොතොනො පරිබ්බාජකො භගවන්තං
එතදවොච: 'සුතං මෙ තං භො ගොතම' සමණො ගොතමො එවමාන: මය්‍යමෙව
දුතං දුතබ්බං, තාඤ්ඤසං දුතං දුතබ්බං, මය්‍යමෙව සාවකානං දුතං
දුතබ්බං, තාඤ්ඤසං සාවකානං දුතං දුතබ්බං, මය්‍යමෙව දින්නං මහපථලං,
තාඤ්ඤසං දින්නං මහපථලං, මය්‍යමෙව සාවකානං දින්නං මහපථලං,
තාඤ්ඤසං සාවකානං දින්නං මහපථලන්ති.'

1. අඤ්ඤමඤ්ඤං - සබ්බත් 2. අමනුස්සෙ ඔස්සජන්ති - මජ්ඣං.

බමුණ, මෙකල වතාහි මනුෂ්‍යයෝ අධර්මයෙන් රත් වූවාහු විෂම-
ලෝභයෙන් මැඩුනාහු, මිථ්‍යාධර්මයෙන් යුක්ත වෙති. අධර්මයෙන් රත් වූ
විෂමලෝභයෙන් මැඩුනු, මිථ්‍යාධර්මයෙන් යුක්ත වූ ඔහු තිස්සුන් සැත් ගණ
උනුත් දිවි නොර කෙරෙත්. එයින් බොහෝ මිනිස්සු කලුරිය කෙරෙත්.
යම් හෙයෙකින් මෙකල මිනිසුන්ගේ අඩුවෙක් වේ නම්, තුනු බවෙක් පැණේ
නම්, ගමුදු නොගම් වේ නම්, නියමිගමුදු නොනියමිගම් වේ නම්, නුවර දු
නොනුවර වේ නම්, දහවුදු නොදහවු වේ නම්, මේ එයට හේතු වෙයි. මේ
එයට ප්‍රත්‍යය වේ.

වැලිදු බමුණ, මෙකල මිනිස්සු අධර්මයෙන් රත් වූවාහු, විෂමලෝභ-
යෙන් මැඩුනාහු, මිථ්‍යාධර්මයෙන් යුක්ත වෙති. අධර්මයෙන් රත් වූ විෂම-
ලෝභයෙන් මැඩුනු, මිථ්‍යාධර්මයෙන් යුක්ත වූ ඔවුනට මේකය මැනවින් වැඩි
දහර නොපවත්වයි. එයින් දුර්භික්‍ෂ වෙයි. යසයෝ විෂමපාතී වෙති.
සෙනට්ඨිකා නම් ශක්‍යශ්‍රෙණය වෙයි. වජ්‍රය ධාන්‍යය ඉරවු ම වෙයි. එයින්
බොහෝ මිනිස්සු කලුරිය කෙරෙති. බමුණ, යම් හෙයෙකින් මෙකල මිනිසුන්-
ගේ අඩුවෙක් වේ නම්, තුනුබවෙක් පැණේ නම්, ගමුදු නොගම් වේ නම්,
නියමි ගමුදු ... දහවුදු නොදහවු වේ නම්, මේ ද එයට හේතු වෙයි. එයට
ප්‍රත්‍යය වේ.

වැලිදු බමුණ, මෙකල මිනිස්සු අධර්මයෙන් රත් වූවාහු, විෂමලෝභයෙන්
මැඩුනාහු මිථ්‍යාධර්මයෙන් යුක්ත වෙති. අධර්මයෙන් රත් වූ විෂම-
ලෝභයෙන් මැඩුනු මිථ්‍යාධර්මයෙන් යුක්ත වූ ඔවුනට යක්‍ෂයෝ සැබියකුත්
මුදු හරිති. එයින් බොහෝ මිනිස්සු කලුරිය කෙරෙති. බමුණ, යම් හෙයෙකින්
මෙකල මිනිසුන්ගේ අඩුවෙක් වේ නම්, තුනුබවෙක් පැණේ නම්, ගමුදු
නොගම් වේ නම්, නියමිගමුදු නොනියමිගම් වේ නම්, නුවරදු නොනුවර වේ
නම්, දහවුදු නොදහවු වේ නම්, මේ ද එයට හේතු වේ. මේ ද එයට
ප්‍රත්‍යය වේ.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනව්...භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ
අද පටන් කොට දිවියෙන් ගත් සරණ ගිය උවසුවකු කොට මා දරණ
සේක්වා' යි.

3. 2. 1. 7.

7. එකල්හි වච්ඡගොතන පිරිවැජ් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත
එළඹියේ ය. ... එකත්පසෙක හුන් වච්ඡගොතන පිරිවැජ් භාග්‍යවතුන්
වහන්සේට තෙල සැල කෙළේ ය:

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මා විසින් තෙල අසන ලදි: 'ඉමණ
ගෞතමයෝ මෙසේ කියති'යි. "මට ම දන් දිය යුතු ය. අන්හට දන් නො
දිය යුතුය. මාගේ ම සම්මතට දන් දිය යුතුය. අනුන්ගේ සම්මතට දන්
නොදිය යුතු ය. මට ම දුන් දෑ මහත්ඵලය. අන්හට දුන් දෑ මහත්ඵල
නොවෙයි. මාගේ ම සම්මතට දුන් දෑ මහත්ඵල ය. අන් සම්මතට දුන්
දෑ මහත්ඵල නොවේ" යි.

යෙ තෙ හො ගොතමි එවමාහංසු: සමණෝ ගොතමො එවමාහ: ‘මය්‍යමෙව දුතං දුතබ්බං, තාඤ්ඤසං දුතං දුතබ්බං -පෙ- මය්‍යමෙව සාවකානං දින්නං මහපථලං, තාඤ්ඤසං සාවකානං දින්නං මහපථලනති, කච්චි තෙ හොතො ගොතමය්‍ය චුත්තවාදිතො?’ න ච භවන්නං ගොතමං අභුතෙන අභ්‍යාවිකනනති? ඛමමය්‍ය වානුඛමං ව්‍යාකරොන්නති? න ච කොචි සහඛමමිකො වාදනුපානො ගාරය්‍යා ණං ආගච්ඡති? අනඛ්‍යාකනානුකාමා හි මයං භවන්නං ගොතම’නති.

යෙ තෙ වච්ඡ එවමාහංසු: ‘සමණෝ ගොතමො එවමාහ: මය්‍යමෙව දුතං දුතබ්බං -පෙ- තාඤ්ඤසං සාවකානං දින්නං මහපථල’නති, න මෙ තෙ චුත්තවාදිතො, අභ්‍යාවිකනනති ච පන මං¹ තෙ අසතා අභුතෙන. යො ඛො වච්ඡ පරං දුතං දදන්නං වාරෙති, සො තිණණං අනතරායකරො හොති, තිණණං පාරිපනටිකො. කතමෙසං තිණණං: දුයකය්‍ය පුඤ්ඤනතරායකරො හොති, පටිග්‍යාහකානං ලාභනතරායකරො හොති. පුඛෙඛ ව ඛො පනස්ස අතතා ඛහො ච හොති උපගතො ව. යො ඛො වච්ඡ පරං දුතං දදන්නං වාරෙති, සො ඉමෙසං තිණණං අනතරායකරො හොති, තිණණං පාරිපනටිකො.

අහං ඛො පන වච්ඡ එවං වදමි: ‘යෙපි තෙ වඤ්ඤනිකාය වා ඔලිගලෙල වා පාණා, තනුපි යො ථාලිධොවතං වා සරාවධොවතං වා ඡඬ්ඛිති. යෙ තත්ථ පාණා, තෙ තෙන යාපෙන්නු’ති. තතො නිදනමපහං වච්ඡ පුඤ්ඤස්ස ආගමං වදමි. කො පන වාදෙ මනුස්සභුතෙ. අපි වාහං වච්ඡ සීලවතො දින්නං මහපථලං වදමි, තො තථා දුසසීලෙ.² සො ච හොති, පඤ්චබ්‍යවිපට්ඨිණො පඤ්චබ්‍යසමන්තාගතො. කතමානි පඤ්චබ්‍යානි පටිණානි හොනති: කාමච්ඡද්‍යෙ පටිණො හොති, ව්‍යාපාදෙ පටිණො හොති, ජීනමිඤ්ඤං පටිණො හොති. උඤ්චවකුක්කුච්චං පටිණො හොති, විචිනිච්ඡා පටිණො හොති. ඉමානි පඤ්චබ්‍යානි පටිණානි හොනති.

කතමෙහි පඤ්චබ්‍යෙහි සමන්තාගතො හොති: අසෙකෙඛන සීලනඛකොන සමන්තාගතො හොති, අසෙකෙඛන සමාධිකඛකොන සමන්තාගතො හොති, අසෙකෙඛන පඤ්ඤකඛකොන සමන්තාගතො හොති, අසෙකෙඛන විමුත්තිකඛකොන සමන්තාගතො හොති. අසෙකෙඛන විමුත්තිඤ්ඤාණදස්සකඛකොන සමන්තාගතො හොති. ඉමෙහි පඤ්චබ්‍යෙහි සමන්තාගතො හොති. ඉති පඤ්චබ්‍යවිපට්ඨිණො පඤ්චබ්‍යසමන්තාගතො දින්නං මහපථලං වදමිති.

6. ඉති කණ්ඨාසු සෙනාසු රොහිණීසු හරිසු වා,
කම්මාසාසු සරූපාසු ගොසු පාරෙවතාසු වා.
7. යාසු කාසු වි³ එතාසු දනෙතා ජායති පුබ්බවො,
ධොරයො ඛලසමපනො කලාණ්ථවතිකකමො,⁴
8. තමෙව භාරෙ යුඤ්ඤනති තාස්ස වණණං පරිකරෙ,
එවමෙව මනුස්සෙසු යසමිං කසමිඤ්ඤි ජාතියෙ.
9. ඛතියෙ මුහමණෙ වෙස්සෙ සුද්දෙ වණ්ඤාලපුක්කසෙ,
යාසු කාසු වි එතාසු දනෙතා ජායති සුඛවතො.

1. ව පන මං අසතා - මජ්ඣ. 2. දුසසීලස්ස - මජ්ඣ.

3. යාසු කාසු වා - මජ්ඣ. 4. කලාණ්ථවතිකකමො - සීවු.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, යම් කෙනෙක් මෙසේ කියත් නම්, ‘ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ මෙසේ කියති. ‘මට ම දන් දිය යුතු ය. අන්තට දන් නො දිය යුතු ය. ... මොහෝ ම සම්මතට දුන් දෑ මහත්ඵල වෙයි. අන් සම්මතට දුන් දෑ මහත්ඵල නො වෙති’ යි. “කිසිකෙ? ඔහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිළිබඳ වදාරණ ලද්දක් කියන්නාහු වෙත් ද, භවත් ගෞතමයන් වහන්සේට අභ්‍යුත්තර අභ්‍යාබ්‍යාන නො කෙරෙත් ද?” නියුතොට පිළිකියු නිසද්ද? කිසියම් සහේතුක වූ වාදානුපාතයක් ගැරහිය යුතු නැතට නො ඒ ද? අපි වතාහි භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ අභ්‍යාබ්‍යාන නො කරනු කාමැත්තමිහ”යි.

වත්සය, යම් කෙනෙක් මෙසේ කියත් නම්, “ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ මෙසේ කියති: මට ම දන් දිය යුතුය. ... අන් සම්මතට දුන් දෑ මහත්ඵල නො වෙති”යි. ඔහු මා පිළිබඳ කියන ලද්දක් කියන්නාහු නො වෙති. ඔහු අසත් වූ අභ්‍යුත්තර මට අභ්‍යාබ්‍යාන කෙරෙත්. වත්සය, යමෙක් දන් දෙන පරහු වලඟා නම්, හේ තිදෙනකුට අනතුරුකර වෙයි, තිදෙනකුට කඩපලා (මංපහරණ) සොර වෙයි. කවර තුන් දෙනකුට යත්: දායකයාගේ පිණට අනතුරු කරන්නේ වෙයි, ප්‍රතිශ්‍රාහකයන්ගේ ලාභයට අනතුරු කරන්නේ වෙයි. කාල ම ඔහුගේ ආත්මය සාල ගුණ ඇත්තෙක් නො වූ ගුණ ඇත්තෙක් වෙයි. වත්සය, යමෙක් දන් දෙන මෙරමා වලඟා නම් හේ මේ තුන්දෙනාට අනතුරුකර වෙයි. මේ තුන්දෙනාට කඩපලා සොර වෙයි.

වත්සය, මම වැලිත් මෙසේ කියමි: ගවරවළෙක හෝ මොළෙක හෝ යම් ප්‍රාණී කෙනෙක් වෙත් නම්, එහිදු යමෙක් සැළිදෙවුන් දිය හෝ වළං දෙවුන් දිය හෝ “එහි යම් ප්‍රාණී කෙනෙක් වෙත් නම් ඔහු එයින් යපෙත්ව” යි දමා නම්, ඒ හේතු කොට ගෙන ද වත්සය පුණ්‍යයාගේ ආගමනය මම කියමි. මනුෂ්‍ය වුවකු කෙරෙහි කියනු නිම! වත්සය, එතෙකුදු වුව, සිල්වත්තට දෙන ලද්ද මහත්ඵලය යි මම කියමි. දුශ්ශීලයාට දෙන ලද්ද එසේ නො වේ. ඒ සිල්වත්තෙමේ ද ප්‍රභත පඤ්චාභිත ඇතියේ සමනාගත පඤ්චාභිත ඇතියේ වෙයි. කවර පසහෙක් ප්‍රභත වේද යත්: කාමච්ඡදය ප්‍රභත වෙයි, ව්‍යාපාදය ප්‍රභත වෙයි. විනම්භය ප්‍රභත වෙයි. උභවච්ඡාය ප්‍රභත වෙයි. විවිකිච්ඡා ප්‍රභත වෙයි. මේ පඤ්චාභිතයෝ ප්‍රභත වෙත්.

කවර පසහෙකින් සමනාගත වේ ද! “අශෙක්‍ෂ ශීලසංකයෙන් යුක්ත වෙයි. අශෙක්‍ෂ සමාධිසංකයෙන් යුක්ත වෙයි. අශෙක්‍ෂ ප්‍රඥසංකයෙන් යුක්ත වෙයි. අශෙක්‍ෂ විමුක්තිසංකයෙන් යුක්ත වෙයි. අශෙක්‍ෂ විමුක්තිඥාදර්ශනසංකයෙන් යුක්ත වෙයි. මේ පසහින් යුක්ත වෙයි. මෙසේ ප්‍රභත වූ අභ්‍යුත්තර ඇති අභ්‍යුත්තරයෙන් යුක්ත වූවහු කෙරෙහි දෙන ලද දෑ මහත්ඵල ය යි කියමි.

6. මෙසේ කළ වූත් සුදු වූත් රතු වූත් පලාවන් වූත් විත්‍රවණ් වූත් තම වස්සන් හා සමාන රු ඇත්තා වූත් කොබෝවන් පාහැනි වූත් දෙනුන් කෙරෙහි දෑයි.

7. තෙල යම් කිසි දෙන කෙනෙකුත් අතුරෙහි දූවුනු බුරුවහනයට යෝග්‍ය වූ බලසමපන්න වූ කලණ ජවයෙන් යන වාහනයක් උපදනේ වේ ද.

8-9. ඔහු ම භාග්‍යවතුන්ගේ ලා යොදත්. ඔහුගේ වණ්ණ ඵලවා නො බලත්. එසෙයින් ම මිනිසුන් කෙරෙහි යම් කිසි කුලපාතයක = ක්‍ෂත්‍රිය වේව යි, බ්‍රාහ්මණ වේව යි, වෛශ්‍ය වේව යි, ශුද්‍ර වේව යි, සැබල් පුප්සු වේව යි තෙල යම් කිසි කුලයෙක දූවුනු මහා වුත ඇති.

10. ධම්මවෙඤ්ඤා පිලිසම්පන්නො සච්චවාදී හිරිමනො,
පභිණ්ජාතිමරණො බ්‍රහ්මචරිඤ්ඤා කෙවලී.
11. පනතභාරො විසංසුතො කතනිවෙච්චා අනාසවො,
පාරගු සබ්බධම්මානං අනුපාදය නිබ්බුතො.
12. තස්මිකොද්ධං විරජෙ බෙතො විපුලා ගොති දක්ඛිණා,
බාලා ච අවිජානනා දුමෙධා අසුඤ්ඤා.
13. ඛිඤ්ඤා දදන්ති¹ දානානි න හි සතො උපාසරෙ,
යො ච සතො උපාසන්ති සප්පකොද්ධං ධර්මමතො.
14. සද්ධා ච තෙසං සුගතො මූලජානා පතිට්ඨිතා,
දෙවලොකාද්ධං නෙ යන්ති කුලෙ චා ඉධ ජායරෙ.
අනුපුබ්බත නිබ්බාණං අධිගච්ඡන්ති පණ්ඩිතාති.

3. 2. 1. 8.

8. අථ බො තිකෂණණා බ්‍රාහ්මණො යෙන භගවා තෙහුපසඛිකම්. උප-
සඛිකම්භා භගවතා සද්ධාං -පෙ- එකමන්තං නිසින්නො බො තිකෂණණා
බ්‍රාහ්මණො භගවතො සම්මුඛා තෙවිජ්ජානං සුදං බ්‍රාහ්මණානං චණ්ණං භාසති
“එවමපි තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා ඉතිපි තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා”ති.

යථා කථං පත බ්‍රාහ්මණ බ්‍රාහ්මණා බ්‍රාහ්මණා තෙවිජ්ජං පඤ්ඤාපෙනති?
ඉධ භො ගොතම බ්‍රාහ්මණො උභතො සුජාතො ගොති මාතීතො ච පිතිතො ච
සංසුද්ධිගහණිකො යථ සන්නමා පිතාමහස්සා අභිකුතො අනුපකාද්ධො
ජාතිවාදෙන. අජ්ඣායකො මන්තධරො තිණ්ණං වෙදඤං පාරගු සතිසංග්‍රහ-
කෙවුභානං සාකඛරප්පභෙදනං ඉතිහාසපඤ්චමානං. පදකො වෙය්‍යාකරණො
ලොකායතමහාපුරිසලක්කණෙසු අතවයොති. එවං බො භො ගොතම
බ්‍රාහ්මණා බ්‍රාහ්මණා තෙවිජ්ජං පඤ්ඤාපෙනති.

අඤ්ඤාථා බො බ්‍රාහ්මණ බ්‍රාහ්මණා බ්‍රාහ්මණා තෙවිජ්ජං පඤ්ඤාපෙනති.
අඤ්ඤාථා ච පත අරියස්ස විනයෙ තෙවිජ්ජො ගොතිති. යථා කථමපත භො
ගොතම අරියස්ස විනයෙ තෙවිජ්ජො ගොති? සාධු මෙ භවංගොතමො තථා
ධම්මං දෙසෙතු යථා අරියස්ස විනයෙ තෙවිජ්ජො ගොතිති. තෙන හි බ්‍රාහ්මණ
සුණාති, සාධුකා මනසි කඳෙහි, භාසිස්සාමිති. එවං ගොති බො තිකෂණණා
බ්‍රාහ්මණො භගවතො පච්චස්සෙයි. භගවා එතදවොච:

1. දදන්ති - මජ්ඣ.

10. දහමිති සිටි සිල් සපත් සැබව බණන පාසයෙහි ලා සලස්සින් ඇති පාසු ද මරණ ඇති බඩසර පිරිසුන් කළ.

11. බහා තැබූ කෙලෙස් බර ඇති එහෙයින් ම (කායාදි විවේකයෙන්) විසංසුතන වූ කළ මගනිස ඇති ආසුව නැති (පඤ්චසකකාදි) දහමුත්තේ පර තෙර පත් කෙලෙස් විසින් තො ගෙන පිරිනිවි රහතෙක් උපදනේ ද.

12. එම අතීත් සංඛ්‍යාත සෞත්‍රයෙහි දක්ෂිණාව විපුල වේ. කෙන තො දන්නා දුෂ්ප්‍රාඥ වූ කෙත් විනිස තො ඇසූ බාලයෝ

13. බැහැර තවසත් කෙරෙහි දන් දෙති. බුද්ධාදි සත්පුරුෂයන් උපාසනා නො කෙරෙත්. යම් කෙනෙක් සත්ප්‍රාඥ වූ සිර සමමන වූ බුද්ධාදි සත්පුරුෂයන් උපාසනා කෙරෙත් ද.

14. උත්තේ ශ්‍රද්ධාව සුගතයන් වහන්සේ කෙරෙහි හටගත් මුල් ඇති ව පිහිටියා වෙයි. ඒ පණ්ඩිතයෝ දෙව්ලොව ද යෙත්. මෙලොව උසස් කුලෙහි හෝ උපදිත්. ක්‍රමයෙන් නිජාණය පසක් කෙරෙත්.

3. 2. 1. 8.

8. එකල්හි තිකණ්ණ බ්‍රාහ්මණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සලීග ... එකත් පසෙක හුන් තිකණ්ණ බ්‍රාහ්මණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හමුවෙහි ත්‍රිවිද්‍ය ඇති බ්‍රාහ්මණයන්ගේ ම ගුණ වණයි. “මෙසේත් බමුණෝ ත්‍රිවිද්‍ය ඇත්තාහ. මෙසේත් බමුණෝ ත්‍රිවිද්‍ය ඇත්තාහ” කියයි.

“බමුණ, කෙසේ හෙයින් බ්‍රාහ්මණයෝ බ්‍රාහ්මණයකු ත්‍රිවිද්‍ය ඇත්තකු කොට පණවත්ද” යි. “හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මෙලොව්හි බමුණු මවු පසිනුදු පියපසිනුදු දෙපසින් මොහොවට උපන්නේ වේ. පිරිසිදු මවුකුස ඇත්තේ සත්වන මහමුතු සුග තෙක් ජාතිවාදයෙන් බැහැර නො කරණ ලද්දේ නිසු නොකරණ ලද්දේ වේ ද, වෙද හදරන්නේ වේ ද, මනත්‍ර දරන්නේ වේ ද, නිසංසු කෙටුහඟාහු සහිත වූ ශික්ෂානිරුක්ති සහිත වූ ඉතිහාසය පස්වනු කොට ඇති, ත්‍රිවේදයේ පරතෙරට ගියේ වේ ද, පදපාඨ හදරන්නේ වෘකරණ දන්නේත් වේ ද, විතණ්ඩවාද ශාස්ත්‍රයෙහි දු මහාපුරුෂලක්ෂණයෙහි දු සමුප්පණ්ණාසි වේ ද, හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, බ්‍රාහ්මණයෝ මෙසේ බ්‍රාහ්මණයකු ත්‍රිවිද්‍ය ඇත්තකු කොට පණවත්” යි.

බ්‍රාහ්මණය, බමුණෝ අන්පරිද්දෙකින් ත්‍රිවිද්‍ය ඇති බමුණා පණවත්. ආයාසිවනයෙහි අන්පරිද්දෙකින් ම ත්‍රිවිද්‍ය ඇත්තේ වේ. හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, නිපරිදි ආයාසිවනයෙහි ත්‍රිවිද්‍ය ඇත්තේ වේ ද? හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ යම් පරිද්දෙකින් ආයාසිවනයෙහි ත්‍රිවිද්‍ය ඇත්තෙක් වේ ද, එපරිදි මට ධර්මදෙශනා කරණසේක් තම් මැනවි. බමුණ, එසේ තම් අසව, මනා කොට මෙනෙහි කරව, කියමි යි. පින්වතුන් වහන්ස, එසේය යි, තිකණ්ණ බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වී ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදළු සේක:

ඉධ මුග්ග්ගං භික්ඛු විවිධෙව කාමෙහි විවිධං අකුසලෙහි ධමමෙහි සම්මතකං සම්මාරං විවේකජං පිතිසුඛං පමං ඛානං උපසම්පජ්ජි විහරති. විතසාසවිමාර්ගනං වූපසමා අජ්ඣන්තං සම්පසාදනං වෙනසො ඵකොදිභාවං අවිතකකං අවිමාරං සමාධිජං පිතිසුඛං දුතියං ඛානං උපසම්පජ්ජි විහරති. පිතියා ව විරුගා උපෙක්කකො ව විහරති සතො ව සම්පජ්ජනො, සුඛස්සු කායෙන පටිසංවෙදෙති. යං තං අරියා ආවිතතිනි: උපෙක්කකො සතිමා සුඛවිහාරිකී, තතියං ඛානං උපසම්පජ්ජි විහරති සුඛස්ස ව පභාණා දුක්ඛස්ස ව පභාණා පුබ්බෙව සොමනස්සදෙමනස්සානං අත්ථබ්බමා අදුක්ඛං අසුඛං උපෙක්කාසතිපාරිසුද්ධිං වතුන්ධං ඛානං උපසම්පජ්ජි විහරති.

සො ඵං සමාහිතෙ විතො පරිසුද්ධො පරියොදනෙ අතභ්ගණේ විගතූපකතිලෙසෙ මුද්දගුතෙ කම්මතියෙ ධීතෙ ආතෙක්ඤ්ජපනෙත පුබ්බෙ- නිවාසං පුසාසකිසද්දණං විතං අභිනින්නාමෙති. සො අතෙකවිතිනං පුබ්බෙ- නිවාසං අනුස්සරති. සෙය්‍යථිදං: ඵකම්පි ජාතියං දොපි ජාතියො තියෙය්‍යාපි ජාතියො වතෙය්‍යාපි ජාතියො පඤ්ඤාපි ජාතියො දසපි ජාතියො විසම්පි ජාතියො කිංසම්පි ජාතියො වතාරිසම්පි ජාතියො පඤ්ඤාසම්පි ජාතියො ජාතිසත්තම්පි ජාතිසත්තස්සම්පි ජාතිසත්තස්සම්පි අතෙකෙපි සංවට්ටකපෙප අතෙකෙපි විවට්ටකපෙප අතෙකෙපි සංවට්ටවිවට්ටකපෙප. අමුත්‍රාසිං ඵවන්තාමො, ඵවම්මොහොතො, ඵවංවණ්ණො, ඵවමොහාරො ඵවංසුඛදුක්ඛපටි- සංවෙදී ඵවමාසුපරියතො. සො තතො චුතො අමුත්‍ර උපපාදිං,¹ තත්‍රාපාසිං ඵවන්තාමො, ඵවම්මොහොතො, ඵවංවණ්ණො, ඵවමොහාරො ඵවංසුඛදුක්ඛපටිසං- වෙදී ඵවමාසුපරියතො. සො තතො චුතො ඉබ්බපනොති. ඉති සාකාරං සරිද්දෙසං අතෙකවිතිනං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරති. අයමස්ස පමං විජ්ජා අබ්ගතා හොති, අවිජ්ජා විගතා, විජ්ජා උප්පන්නා, තමො විතො, ආලොකො උප්පන්නා, යථා තං අප්පමන්තස්ස ආතාපිතො පතිතත්තස්ස විහරතො.

සො ඵං සමාහිතෙ විතො පරිසුද්ධො පරියොදනෙ අතභ්ගණේ විගතූ- පකතිලෙසෙ මුද්දගුතෙ කම්මතියෙ ධීතෙ ආතෙක්ඤ්ජපනෙත සත්තානං චුත්‍රපපාතසද්දණං විතං අභිනින්නාමෙති. සො දිබ්බෙත වක්ඛුතා විසුද්ධොති අතිකකන්තමානුසකෙත සතො පස්සති වචමානෙ උප්පජ්ජමානෙ භීතෙ පණීතෙ සුවණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මුපගෙ සතො පජානාති. ඉමෙ වත භොනොතො සත්තො කායදුච්චරිතෙත සමන්තාගතා, වච්- පෙ- මනොදුච්චරිතෙත සමන්තාගතා, අරියානං උප්පාදකා මිච්ඡාදිට්ඨිකා මිච්ඡාදිට්ඨිකම්මසමාදානා. තෙ කායස්ස හෙද පරමරණං අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං තීරයං උප්පන්නා. ඉමෙ වා පත භොනොතො සත්තො කායසුචරි- තෙත සමන්තාගතා වච් -පෙ- මනොසුචරිතෙත සමන්තාගතා අරියානං අනුප්පාදකා සම්මාදිට්ඨිකා සම්මාදිට්ඨිකම්මසමාදානා. තෙ කායස්ස හෙද පරමරණං සුගතිං සග්ගං ලොකං උප්පන්නාති. ඉති දිබ්බෙත වක්ඛුතා විසුද්ධොති අතිකකන්තමානුසකෙත සතො පස්සති වචමානෙ උප්පජ්ජමානෙ භීතෙ පණීතෙ සුවණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මුපගෙ සතො පජානාති. අයමස්ස දුතියං විජ්ජා අබ්ගතා හොති, අවිජ්ජා විගතා, විජ්ජා උප්පන්නා, තමො විගතො, ආලොකො උප්පන්නා, යථා තං අප්ප- මන්තස්ස ආතාපිතො පතිතත්තස්ස විහරතො.

1. උදපාදි - මජ්ඣ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

බලිණ, මේ සත්තෙහි මහණ කාමයන්ගෙන් වෙන්ව ම, අකුලබලයෙන් ගෙන් වෙන්ව ම විනය සහිත වූ විවාර සහිත වූ විවේකයෙන් හටගත් ප්‍රීතියට ඇති ප්‍රථමධ්‍යානයට පාමණ වෙසෙයි, විනයවිවාරයන් සන්තිදීමෙන් අධ්‍යාත්මයෙහි මනා පාහැදීම ඇති විනයයෙන් එකඟව වූ විනය රහිත වූ විවාර රහිත වූ සමාධියෙන් උපන් ප්‍රීතියට ඇති දිව්‍යධ්‍යානයට පාමණ වෙසේ, ප්‍රීතියෙන් ද විරාගයෙන් උපේක්ෂා ද ඇත්තේ සිහි ද ඇත්තේ සමාසන් ප්‍රභූ ද ඇත්තේ වෙසේ. කසින් සුබයන් විදුන්නේ. ආයීයෝ 'උපේක්ෂා ඇත්තේ සමාධිමත් වූයේ සුබවිහරණ ඇත්තේ' යි යම් ඒ පුලුල් කියන්නම්, ඒ තානිධ්‍යානයට පාමණ වෙසේ. සුබයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන් දුඃඛයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන් කාලම සොමිතත් දෙමිතත් දෙදෙනාගේ අත්‍යවශ්‍යයෙන් දුක් නැති සුව නැති උපේක්ෂාසමාති පරිශුද්ධි ඇති සතරවන ධ්‍යානයට පාමණ වෙසේ.

හේ මෙසේ සමාධිගත වූ සිත පිරිසිදු වූ කල්හි පවිත්‍ර වූ කල්හි කෙලෙස් අඛණ රහිත වූ කල්හි පහ වූ උපකෙලය ඇති කල්හි මාද වූ කල්හි කම්මය වූ කල්හි සිව් කල්හි නො සැලෙන බවට පත් වූ කල්හි පෙර විසු කදපිළිවෙල දන්නා නුවණ පිණිස සිත එළවයි. හේ තත්වැදුරුම් පෙර විසු කදපිළිවෙල සිහි කෙරෙයි. කෙසේය යත්: එක් ජාතියකුදු ජාති දෙකකුදු ජාති තුණකුදු ජාති සතරකුදු ජාති පසකුදු ජාති දසකුදු ජාති විස්සකුදු ජාති නිසකුදු ජාති සතළිසකුදු ජාති පණසකුදු ජාති සියකුදු ජාති දහසකුදු ජාති සියක්දහසකුදු නොයෙක් සංවච්ඡිකල්පයකුදු නොයෙක් විවච්ඡිකල්පයකුදු නොයෙක් සංවච්ඡිවිවච්ඡිකල්පයකුදු සිහි කෙරෙයි: අසෝ තැන මෙතම් ඇත්තෙයිමි වීම. මෙසේ ගොත් ඇත්තෙයිමි වීම. මෙසේ පාහැ සටහන් ඇත්තෙයිමි වීම. මෙ බඳු අහර ඇත්තෙයිමි වීම. මෙ බඳු සුවදක් විදිනසුල්ලෙයිමි වීම. මෙ බඳු ආයු කෙළවර ඇත්තෙයිමි වීම. ඒ මම එයින් සැව අසෝ තැන උපන්මි. එහිදු මෙ බඳු නම් ඇත්තෙයිමි මෙ බඳු ගොත් ඇත්තෙයිමි මෙ බඳු පාහැසටහන් ඇත්තෙයිමි මෙ බඳු ආහාර ඇත්තෙයිමි මෙ බඳු සුවදක් විදුනෙයිමි මෙ බඳු ආයු පයභින්න ඇත්තෙයිමි වීම. ඒ මම එයින් සැව මෙහි උපන්මි' යි මෙසේ ආකාර සහිත වූ උද්දෙස සහිත වූ තත්වැදුරුම් පෙරවිසු කදපිළිවෙල සිහි කෙරේ. මෙසේ ඔහු විසින් ප්‍රථම විද්‍යාව ලද අවිද්‍යාව නසන ලද. විද්‍යාව උපත මොහොතකාරය නසන ලද. ආලෝකය උපත අප්‍රමතය වූ කෙලෙස් තවන වියභිය ඇත්තා වූ නිවන් කෙරෙහි මෙහෙයු සිතාතිව වසන්තක්හට වන්නාක් සෙයිනි.

හෙතෙම මෙසේ සමාධිගත වූ සිත පිරිසිදු වූ කල්හි පයභිවදන වූ කල්හි අඛණ රහිත වූ කල්හි උපකෙලය දුරු වූ කල්හි මාද වූ කල්හි කම්මය වූ කල්හි සිව් කල්හි නො සැලිවෙ පත් වූ කල්හි සත්තයන්ගේ ව්‍යුති-උපපත්තිභූතය පිණිස සිත එළවයි. හෙ තෙමේ පිරිසිදු වූ මිනිසාස ඉක්ම සිව් දිවැසින් ව්‍යුත වන්නා වූත් උපදනා වූත් හිත වූත් ප්‍රණිත වූත් සුවණ්ඩුත් දුමණ්ඩුත් මනා ගති ඇති දුගති නැති සත්තයන් දන්නේය, එකාධියෙන් මේ හටන් සත්තයෝ කායදුක්ඛරිතයෙන් සමන්ත වූවාහු වාන්දුක්ඛරිතයෙන් සමන්ත වූවාහු මනෝදුක්ඛරිතයෙන් සමන්ත වූවාහු ආයුභින්න උපවාද කරන්නාහු මිසදිවු ඇත්තාහු මිථ්‍යාදූෂි කම් සමාදන් වූවාහු වෙති. ඔහු කාබුත් මරණින් මතු සුවෙන් පහ වූ දුකට ගති වූ විවසව පතිත වන නිරයෙහි උපන්නාහු වෙති. මේ හටන් සත්තයෝ වතාහි කායසුවරිතයෙන් සමන්ත වූවාහු වාන්සුවරිතයෙන් සමන්ත වූවාහු මනාසුවරිතයෙන් සමන්ත වූවාහු ආයුභින්න උපවාද නො කළාහු සමන්දූෂි ඇත්තාහු සමන්දූෂි කම් සමාදන් වූවාහු වෙති. ඒ සත්තයන් කාබුත් මරණින් මතු සොදුරු ගති ඇති සමිලෝකයට පිළිසද විසින් පාමණෙහි දන්නේ ය. මෙසේ පිරිසිදු වූ මිනිසාස ඉක්ම සිව් දිවැසින් ව්‍යුත වන්නා වූත් උපදනා වූත් හිත වූත් ප්‍රණිත වූත් සුවණ්ඩුත් දුමණ්ඩුත් මනා ගති ඇති, දුගති ඇති, කම් වූ පරිදි පරලොව යන සත්තයන් දන්නේය. ඔහු විසින් මේ දෙවෙනි විද්‍යාව ලද. අවිද්‍යාව නසන ලද. විද්‍යාව උපත මොහොත නසන ලද. ආලෝකය උපත නො පමා වූ කෙලෙස් තවන වැර ඇති නිවන් කෙරේ මෙහෙයු සිත් ඇති ව වසන්තක්හට වන්නාක් සෙයිනි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

සො එවං සමාහිතෙ විකේත පරිසුද්ධෙ පරියොදනෙ අනභිගණේ විගත-
පකතිලෙසෙ මුද්දානෙ කම්මතියෙ ධිතෙ ආනෙඤ්ජප්පතො ආසවානං
බයඤ්ඤායා චිත්තං අභිනිත්තාමෙති. සො ඉදං දුක්ඛන්ති යථාභූතං පජානාති,
අයං දුක්ඛසමුදයොති යථාභූතං පජානාති, අයං දුක්ඛනිරෝධොති
-පෙ- අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපදති යථාභූතං පජානාති. ඉමේ ආසවාති
යථාභූතං පජානාති, අයං ආසවසමුදයොති යථාභූතං පජානාති, අයං
ආසවනිරෝධොති -පෙ- අයං ආසවනිරෝධගාමිනී පටිපදති යථාභූතං
පජානාති. තස්ස එවං ජාතො එවං පස්සතො කාමාසවාපි චිත්තං විමුච්චති,
භවාසවාපි චිත්තං විමුච්චති, අවිජ්ජාසවාපි චිත්තං විමුච්චති, විමුත්තස්මිං
විමුත්තමිති ඤ්ඤාං හොති. ඛිණ්ණ ජාති, වුසිතං මුහුත්තරියං, කතං කරණීයං,
තාපරං ඉත්තරායාති පජානාති. අයමස්ස තතියා විජ්ජා අධිගතා හොති,
අවිජ්ජා විහතා, විජ්ජා උප්පන්නා, තමො විහතො, ආලොකො උප්පන්නො.
යථා තං අපමන්තස්ස ආතාපිතො පතිත්තස්ස විහරතොති.

15. අනුච්චාවට්ඨිලස්ස නිපකස්ස ව ක්කාසිතො,
චිත්තං යස්ස වට්ඨිභූතං එකගං සුසමාහිතං.
16. තං චෙ තමොනුදං චිරං තෙවිජ්ජං මච්චුසාසිතං,
තිතං දෙවමනුස්සාතං ආහු සබ්බප්පභාසිතං.
17. තිති විජ්ජාති සම්පන්නං අසමමුලුභවිහාරිතං,
මුඛං අනත්තිසාරිතං තං තමස්සන්ති ගොතමි.
18. සුබ්බෙතිවාසං යො චෙති¹ සග්ගාපායං ව පස්සති,
අපො ජාතිකකයං පනොති අභිඤ්ඤා වොසිතො මුති.
19. එතාති තිති විජ්ජාති තෙවිජ්ජො හොති බ්‍රාහ්මණො,
තමගං වදමි තෙවිජ්ජං තාඤ්ඤං ලම්භලාපනනති.

එවං බො බ්‍රාහ්මණ අරියස්ස චිත්තයෙ තෙවිජ්ජො හොතිති.

අඤ්ඤාපා හො ගොතමි බ්‍රාහ්මණානං තෙවිජ්ජො, අඤ්ඤාපා ව පන අරියස්ස
චිත්තයෙ තෙවිජ්ජො හොති. ඉමස්ස ව පන හො ගොතමි අරියස්ස චිත්තයෙ
තෙවිජ්ජස්ස බ්‍රාහ්මණානං තෙවිජ්ජො කල්පං තාගස්සි සොලුසිං.

අභිකංකන්නං හො ගොතමි, අභිකංකන්නං හො ගොතමි -පෙ- උපාසකං
මං භවං ගොතමො ධාරෙත්තු අජ්ජතග්ගෙ පාණ්ණපෙතං සරණංගතන්ති.

1. 'චෙති' ඉතිපි පාසො

හේ මෙසේ සමාධිගත වූ සිත පිරිසිදු වූ කල්හි පය්චදන වූ කල්හි අභිග්‍රහ රහිත වූ කල්හි උපකෝප දුරු වූ කල්හි මාද වූ කල්හි කමණ්‍ය වූ කල්හි සිව්කල්හි නො සැලීමට පත් කල්හි ආසුවක්‍ෂයඥාන පිණිස සිත එළවයි. හෙ 'මේ දුකැ'යි තත් වූ පරිදි දන්නේය. 'මේ දුඛනම්මදය'යි තත් වූ පරිදි දන්නේය, 'මේ දුඛනිරෝධය' යි තත් වූ පරිදි දන්නේය. 'මේ දුඛනිරෝධගාමි ප්‍රතිපත්'යි තත් වූ පරිදි දන්නේය. 'මොහු ආසුවයෝ' යි තත් වූ පරිදි දන්නේය. 'මේ ආසුවසම්මදය' යි තත් වූ පරිදි දන්නේය. 'මේ ආසවනිරෝධය' යි තත් වූ පරිදි දන්නේය. 'මේ ආසවනිරෝධගාමිනී පටිපද' යි තත් වූ පරිදි දන්නේය. මෙසේ දන්නා වූ මෙසේ දන්නා වූ ඔහුගේ සිත සාමාසුවයෙකුදු මිදෙයි. භවාසුවයෙකුදු සිත මිදෙයි. අවිද්‍යාසුවයෙකුදු සිත මිදෙයි. මිදුනු කල්හි 'සිත මිදුනේ' යි (ප්‍රත්‍යවේක්‍ෂා) ඥානය වේ. ජාතිය ක්‍ෂීණ විය. මහබ්බසර වෑස නිමවන ලදී. සිවුමගින් සොළොස් වැදෑරුම් කරණේ කරණ ලදී. 'මේ භොගකරණීයභාවය පිණිස අත්මාගී භාවතායෙක් නැතැ'යි දන්නේය. ඔහු විසින් මේ තෙවන විද්‍යාව ලදී. අවිද්‍යාව නසන ලදු මොහුරු නසන ලද. ආලෝකය උපත. නො පමා වූ කෙලෙස් තවන වැර ඇති නිවන් කෙරේ මෙහෙයු සිත් ඇතිව වසන්තකුහට වන්නාක් හෙයින්.

15. (විසිතුරු බවට නොපත්, එකතින්) වැඩුනු සිල් ඇති ප්‍රඥාවන් වූ ධ්‍යාන කරණ සුලු යමකුගේ සිත වසී වූයේ ද, එකඟ වූයේ ද, මොනොවට අරමුණෙහි පිහිටියේ ද,

16. එකානන්තයෙන් මොහුරු දුරු කළ කෙලෙස් තවන වැර ඇති මරණය දුර ලී දෙවිමිනිසුන්ට හිත වූ සියලු කෙලෙස් ප්‍රභව කළ ඔහු ත්‍රිවිද්‍යා ඇත්තෙකැ යි (බ්‍රහ්‍මාදි ආය්‍යියෝ) කියත්.

17. ත්‍රිවිද්‍යයෙන් සමුපුණ්ණ වූ නො මූලා වූ විහරණ ඇති අනන්ත සිරුර දරණ ඒ ගෞතම මුදුරුදුන් (දෙවිමිනිස්සු) තමෙති.

18. යමෙක් පෙර විසූ කදපරපුර දන්නේ වේ ද, සවර්ග හා අපාය දන්නේ වේ ද, වැලිත් විශිෂ්ටඥානයෙන් දූත වෑස නිමවූයේ සිවුමගනුවණින් මුනි වූයේ ජාතික්‍ෂයට පැමිණියේ ද,

19. ඒ බමුණු තෙල ත්‍රිවිද්‍යයෙන් ත්‍රේවිද්‍ය වේ. මම ඔහු ත්‍රිවිද්‍යා ඇත්තෙකැ යි කියමි. අනුන් කියූ බස් මතු වන අනෙකකු ත්‍රේවිද්‍යා යි නො කියමි.

බ්‍රාහ්මණය, මෙසේ වනාහි ආය්‍යිවිනයෙහි ත්‍රිවිද්‍යා ඇත්තේ වෙයි. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, අත්‍යාකාරයෙකින් බ්‍රාහ්මණයන්ගේ ත්‍රේවිද්‍යා වෙයි. ආය්‍යිවිනයෙහි වනාහි අත්පරිද්දෙකින් ත්‍රේවිද්‍යා වෙයි. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ආය්‍යිවිනයෙහි මේ ත්‍රේවිද්‍යා බ්‍රාහ්මණයා හට බ්‍රාහ්මණයන්ගේ ත්‍රේවිද්‍යා තෙමේ සොළොස්වන කලාවට ද නො අගනේ වෙයි.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉකලි. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉකලි. ... භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ අද පටන් කොට මා දිවියෙන් ගත් සරණකිය උවසුවකු කොට දරණ සේක්වයි.

3. 2. 1. 9

9. අථ ඛො ජාණ්ණසොණී බ්‍රාහ්මණො යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්භා භගවතා සද්ධිං -පෙ- එකමතතං නිසිනොතා ඛො ජාණ්ණසොණී බ්‍රාහ්මණො භගවතතං එතදවොච: යස්සස්ස භො ගොතම යඤ්ඤා වා සද්ධිං වා ථාලිපාකො වා දෙය්‍යධම්මං වා තෙවිජේස්ස බ්‍රාහ්මණෙස්ස දුතං දදෙය්‍යාති.

යථාකථං පන බ්‍රාහ්මණ බ්‍රාහ්මණ බ්‍රාහ්මණ තෙවිජ්ජං පඤ්ඤාපෙනාති? ඉධ පන භො ගොතම¹ බ්‍රාහ්මණො උභතො සුජාතො හොති මාතිතො ච පිතිතො ච, සංපුඤ්ඤාසො යාව සත්තමා පිතාමහාසුගා, අකම්මතො අනුපකකුටෙසා ජාතිවාදෙන, අජ්ඣායකො මනනධරො තිණණං වෙදුතං පාරගු සතිසංඝායකෙට්ඨානං සාකධරප්පභෙදුතං ඉතිහාසපඤ්චමානං පදකො වෙය්‍යාකරණො ලොකායතමහාපුරිසලකකණෙස්ස අතචයොති. එවං ඛො භො ගොතම බ්‍රාහ්මණ බ්‍රාහ්මණ තෙවිජ්ජං පඤ්ඤාපෙනාති.

අඤ්ඤාථා ඛො බ්‍රාහ්මණ බ්‍රාහ්මණ බ්‍රාහ්මණ තෙවිජ්ජං පඤ්ඤාපෙනාති, අඤ්ඤාථා ච පන අරියස්ස චිත්තයෙ තෙවිජ්ජො හොතිති. යථාකථං පන භො ගොතම අරියස්ස චිත්තයෙ තෙවිජ්ජො හොති? සාධු මෙ භවං ගොතමො තථා ධම්මං දෙසෙතු යථා අරියස්ස චිත්තයෙ තෙවිජ්ජො හොතිති. තෙන හි බ්‍රාහ්මණ සුණාහි -පෙ- භගවා එතදවොච:

ඉධ බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු විවිච්චෙව කාමෙහි -පෙ- චතුර්ධං ක්කාතං උපසම්පජ්ජ විහරති.

සො එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුඤ්ඤා පරියොදානෙ අනභිගණේ විගතූ- පකක්කිලෙසෙ මුද්දානෙ කම්මනියෙ ඕතෙ අනෙඤ්ජප්පතෙන² පුබ්බතිවාසා- නුස්සතිඤ්ඤාය චිත්තං අභිනින්නාමෙති: සො අනෙකච්ඡිතං පුබ්බතිවාසං අනුස්සරති. සෙය්‍යවිදං: එකමපි ජාතිං චෙපි ජාතියො -පෙ- ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකච්ඡිතං පුබ්බතිවාසං අනුස්සරති. අයමස්ස පථො විජ්ජා අබිගතා හොති, අවිජ්ජා විභතා, විජ්ජා උප්පන්නා, තමො විභතො, ආලොකො උප්පන්නො යථා තං අප්පමත්තස්ස ආතාපිතො පභිත්තතස්ස විහරතො.

සො එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුඤ්ඤා පරියොදානෙ අනභිගණේ විගතූ- පකක්කිලෙසෙ මුද්දානෙ කම්මනියෙ ඕතෙ අනෙඤ්ජප්පතෙන සත්තාතං චුත්ථ- පාතඤ්ඤාය චිත්තං අභිනින්නාමෙති. සො දිබ්බෙත වක්ඛුතා විසුඤ්ඤාන අතිකකතමානුසකෙන -පෙ- යථාකම්මපගෙ සතෙත පජාතාති. අයමස්ස දුතියා විජ්ජා අබිගතා හොති, අවිජ්ජා විභතා, විජ්ජා උප්පන්නා, තමො විභතො, ආලොකො උප්පන්නො යථා තං අප්පමත්තස්ස ආතාපිතො පභිත්තතස්ස විහරතො.

1. ඛො පන ගොතම - මජ්ඣිම. 2. ආනෙජ්ජපතො - සිම්බ

3. 2. 1. 9.

9. එකල්හි ජාණ්ණසංඝාණි බ්‍රාහ්මණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමඟ ... එකත් පසෙක හුන් ජාණ්ණසංඝාණි බ්‍රාහ්මණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට නෙල සැල කෙළේය. හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, යමකුගේ වනාහි යඥයෙක් හෝ මනකබතෙක් හෝ ඔව් බතෙක් හෝ (සෙසු) දෙයධර්මයෙක් හෝ වේ නම් හෙවෙයිද, බ්‍රාහ්මණයන් කෙරෙහි දන් දෙන්නේ ය. (කියායි)

බමුණ, කී හෙයින් බ්‍රාහ්මණයෝ හෙවෙයිද, බ්‍රාහ්මණයා පණවන් දැයි? හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මේ ලොව්හි බ්‍රාහ්මණ මවුපිය දෙපසින් සුජාතයෙක් වේ ද, සත්වන මහමුතුසුග තෙක් පිරිසිදු මවුගැබ් ඇත්තේ ජාතිවාදයෙන් බැහැර තොකරණ ලද්දේ වේ ද, උපකෙකාසා තොකරණ ලද්දේ වේ ද, වේද හදාරන්නේ වේදමනු දරන්නේ නිසර්ගවූ කෙටුහ (ජනෙලඬුකාර) ශායන සහිත වූ අක්‍ෂර ප්‍රහේද සහිත වූ ඉතිහාසය පස්වනු කොට ඇති ත්‍රිවේදයෙහි පරතෙර ගියේ වේ ද, පද හදාරන්නේ ව්‍යාකරණ දන්නේ වේ ද, ලෝකායන (විනය) ශායනෙහිද මහා පුරුෂලක්‍ෂණයෙහි (අනුනව) පිරිසුන් දැනුම් ඇත්තේ වේ ද, හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මෙසේ වනාහි බමුණෝ හෙවෙයිද, බ්‍රාහ්මණයා පණවන්.

බ්‍රාහ්මණය, බමුණෝ හෙවෙයිද, බ්‍රාහ්මණයා අන් පරිද්දෙකින් පණවති. ආයාචිතයෙහි වනාහි හෙවෙයිද, අන් පරිද්දෙකින් වෙයි. හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ආයාචිතයෙහි හෙවෙයිද, කෙසේ නම් වේ ද? යම් පරිද්දෙකින් ආයාචිතයෙහි හෙවෙයිද, වේ නම්, එසේ හවත් ගෞතමයන් වහන්සේට දහම් දෙසනසේක් නම් මැනවැ යි. එසේ වී නම් බමුණ, අසව, ... භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදාළ සේක.

බ්‍රාහ්මණය, මෙ සස්තෙහි මහණ කාමයන්ගෙන් වෙන්ව ම ... සිටුවන දූහැන උපයා වෙසෙයි.

හේ මෙසේ සමාධිගත සිත පිරිසිදු වූ කල්හි ප්‍රයාචිතය වූ කල්හි අභිගණ රහිත වූ කල්හි උපකෙලයෙන් පහව ගිය කල්හි මාද වූ කල්හි කමීයොග්‍ය වූ කල්හි ස්ථිත කල්හි තොසැලෙන බවට පත් වූ කල්හි පෙර විසූ කදපරපුර දන්නා නුවණ පිණිස සිත වෙසෙසින් තමයි. හේ තන් වැදුරුම් වූ පෙර විසූ කදපරපුර සිහි කෙරෙයි. කෙසේය යත්: එක් ජාතියකුදු, ජාති දෙකකුදු ... මෙසේ ආකාර සහිත වූ උදෙස සහිත වූ නන්වැදුරුම් වූ පෙර විසූ කදපරපුර සිහි කෙරෙයි. ඔහු විසින් මේ ප්‍රථම විද්‍යාව ලබන ලදී. අවිද්‍යාව නසන ලදී. විද්‍යාව උපත. මොහුරු නසන ලදී. ආලෝකය උපත. තො පමා වූ කෙලෙස් තවන වැර ඇති නිවන් කෙරෙහි මෙහෙයු සින් ඇති ව වසන්තක්ඛට වන්නාක් සෙයිනි.

හේ මෙසේ සමාධිගත සිත පිරිසිදු වූ කල්හි ප්‍රයාචිතය වූ කල්හි අභිගණ රහිත වූ කල්හි පහ වූ උපකෙලය ඇති කල්හි මාද වූ කල්හි කමීහිත වූ කල්හි ස්ථිත කල්හි තො සැලෙන බවට පත් වූ කල්හි සත්ත්වයන්ගේ ව්‍යුති උපපතති ඥානය පිණිස සිත වෙසෙසින් තමයි. හේ පිරිසිදු වූ මිනිසා ස ඉක්මැ සිටි දිවැසින් ... කම් වූ පරිදි යන සත්ත්වයන් දන්නේය. ඔහු විසින් මේ දෙවන විද්‍යාව ලබන ලදී, අවිද්‍යාව නසන ලදී, විද්‍යාව උපත. මොහුරු නැසුනේය. ආලෝකය උපන්නේ ය. තො පමා වූ කෙලෙස් තවන වැර ඇති නිවන් පිණිස මෙහෙයු සින් ඇතිව වසන්තක්ඛට වන්නාක් සෙයිනි.

සො එවං සමාහිතෙ විතෙන පරිසුද්ධෙ පරියොද්ධෙ අනඛානෙ විගතූ-
පකතිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ධිතෙ ආනෙඤ්ජපත්තෙ ආසවානං
බයඤ්ඤාය විතනං අතිතිත්තාමෙති. සො ඉදං දුක්ඛන්ති යථාභූතං පජානාති.
-පෙ- අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපද්ධි යථාභූතං පජානාති. ඉමෙ ආසවානි
යථාභූතං පජානාති. -පෙ- අයං ආසවනිරෝධගාමිනී පටිපද්ධි යථාභූතං
පජානාති. තස්ස එවං ජාතතො එවං පස්සතො කාමාසවාපි විතනං විමුච්චති,
භවාසවාපි විතනං විමුච්චති, අවිජ්ජාසවාපි විතනං විමුච්චති. විමුත්තස්මිං
විමුත්තමිති ඤ්ඤාං හොති. ඛිණං ජාති, ධූසිතං බ්‍රහ්මවර්ගං, කතං කරණීයං,
තාපරං ඉන්ද්‍රියායානි පජානාති. අයමස්ස තතිසා විජ්ජා අධිගතා හොති,
අවිජ්ජා විතතා, විජ්ජා උප්පන්නා, තමො විතතො, ආලොකො උප්පන්නො, යථා
තං අප්පමත්තස්ස ආතාපිතො පතිත්තතස්ස විහරතොති.

20. යො සීලබ්බතස්මපන්නො පතිත්තතො සමාහිතො,
විතනං යස්ස වසීභූතං එකග්ගං සුසමාහිතං.

21. පුබ්බෙතිවාසං යො වෙති¹ සග්ගාපායඤ්ච පස්සති,
අපො ජාතිකඛයං පත්තො අභිඤ්ඤා වොසිතො මුනි.

22. එතැති තිති විජ්ජාහි තෙවිජ්ජො හොති බ්‍රාහ්මණො,
තමහං වදාමි තෙවිජ්ජං නාඤ්ඤං ලපිතලාපනන්ති

එවං බො බ්‍රාහ්මණ අරියස්ස විතයෙ තෙවිජ්ජො හොතිති.

අඤ්ඤාපා හො ගොතම බ්‍රාහ්මණානං තෙවිජ්ජො. අඤ්ඤාපා ව පත අරියස්ස
විතයෙ තෙවිජ්ජො හොති. ඉමස්ස ව හො ගොතම අරියස්ස විතයෙ
තෙවිජ්ජස්ස බ්‍රාහ්මණානං තෙවිජ්ජො කලං නාග්ගති තොලුඬිං.

අභිකක්ඛන්තං හො ගොතම අභිකක්ඛන්තං හො ගොතම -පෙ- අජ්ජතග්ගෙ
පාණ්ඩුපෙතං සරණං ගතන්ති.

3. 2. 1. 10

10. අථ බො සඛිභාරවො බ්‍රාහ්මණො යෙන භගවා තෙනුප්පඛිකම්-පෙ-
එකමන්තං නිසින්නො බො සඛිභාරවො බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං එතදවොච.
මයමස්ස හො ගොතම බ්‍රාහ්මණා නාම, ඤ්ඤාදං යජාමපි, යජාපෙමපි, තත්‍ර
හො ගොතම යො වෙච යජති, යො ව යජාපෙති, සබ්බෙ තෙ අතෙකසාරි-
රිකං පුඤ්ඤාපට්ඨදං² පටිපන්නො හොන්ති යදිදං යඤ්ඤාධිකරණං, යො පනායං
හො ගොතම යස්ස වා තස්ස වා කුලා අගාරස්මා අතගාරියං පබ්බජිතො
එකමන්තානං දමෙති, එකමන්තානං සමෙති, එකමන්තානං පරිනිබ්බාපෙති,
එවමස්සායං එකසාරිරිකං පුඤ්ඤාපට්ඨදං පටිපන්නො හොති යදිදං පබ්බජ්ජාධි-
කරණන්ති.

1. වෙදි - සිමු - මජ්ඣ. - සී 1. PTS

2. පුඤ්ඤාපට්ඨදං - මජ්ඣ.,

හේ මෙතේ සමාධිගත සිත පිරිසිදු වූ කල්හි පයඝීවදාන වූ කල්හි අභිගණ රතීත වූ කල්හි පහ වූ උපකෝලය ඇති කල්හි මාද වූ කල්හි කම්බුණ-ල වූ කල්හි සිටි කල්හි නො සැලෙන බවට පැමිණී කල්හි ආසුරකෂයඥනය පිණිස වෙසෙසින් සිත එළවයි. හේ 'මේ දුකා'යි තත් වූ පරිදි දන්නේය. ... "මේ දුඃඛනිරෝධගාමී ප්‍රතිපත්" යි තත් වූ පරිදි දන්නේය. 'මේ ආසුරයෝ' යි තත් වූ පරිදි දන්නේය ... "මේ ආසුරවනිරෝධගාමී ප්‍රතිපත්" යි තත් වූ පරිදි දන්නේය. මෙතේ දන්නා මෙතේ දන්නා ඔහුගේ සිත කාමාසුරයෙකු මිදෙයි. භවාසුරයෙකු සිත මිදෙයි. අවිද්‍යාසුරයෙකු සිත මිදෙයි. (සිත) මිදුනු කල්හි මිදුනේය යන ඥානය වේ. ජාතිය ඝෂිණ විය. බඹසර වැස නිමවන ලදි. කරුණි කරුණ ලදි, "මේ කදසතනින් අතෙක් කදසතත් නැතැ" යි දන්නේය. මේ තෙවන විද්‍යාව ඔහු විසින් ලබන ලදි. විද්‍යාව උපත මොහුරු නැසුනේය, ආලෝකය උපන්නේය, නො පමා වූ කෙලෙස් තවන වැර ඇත්තා වූ නිවනට මෙහෙයු සිත් ඇතිව වසන්තසුට වන්නාක් සෙයිනි.

20. යමෙක් ශිලව්‍රතයෙන් සමන්විත වූයේ ද, නිවන් පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇත්තේ වේ ද, සමාධිගත සිත් ඇත්තේ වේ ද, යමකුගේ සිත විසිය වැටේ ද, එකඟවූයේ ද, මොනොවට අරමුණෙහි පිහිටියේ වේ ද-

21. යමෙක් පුමේතිවාසය දන්නේ වේ ද, සමගීයත් අපායත් දන්නේ වේ ද, වැලිත් ජාතියකට පැමිණියේ විශිෂ්ටඥානයෙන් දැන වැස නිමවූයේ ඝෂිණාසුර වූනි වේ ද-

22. තෙල ත්‍රිවිද්‍යයෙන් ඒ ඝෂිණාසුර බ්‍රාහ්මණ ත්‍රෛවිද්‍ය වෙයි. මම ඔහු ත්‍රෛවිද්‍යා යි කියමි. අනුත් කියු බස් මතු වන අතෙකකු (ත්‍රෛවිද්‍යා යි) නො කියමි යි.

බමුණ, මෙතේ වනාහි ආයඝීවිතයෙහි ත්‍රෛවිද්‍යා වෙ යි. භවත් ගෞතම-යන් වහන්ස, බමුණන්ගේ ත්‍රෛවිද්‍යා අත් පරිද්දෙකින් වේ. ආයඝීවිතයෙහි වනාහි ත්‍රෛවිද්‍යා අත් පරිද්දෙකින් වේ. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මේ ආයඝීවිතයෙහි ත්‍රෛවිද්‍යාභට බ්‍රාහ්මණයන්ගේ ත්‍රෛවිද්‍යා සොළොස් වන කලාවටත් නො අගනේ ය.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉකල්ය. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉකල්ය ... අද පටන් කොට දිවියෙන් ගත් සරණ ගිය උවසුවකු කොට මා දරණ සේක්වා යි.

3. 2. 1. 10.

10. එකල්හි සඛනාරව බ්‍රාහ්මණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේය. එකත්පසෙක හුන් සඛනාරව බ්‍රාහ්මණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙළේ ය: භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, බ්‍රාහ්මණ වූ අපි වනාහි යාග කරන්නමෝ ද යාග කරවන්නමෝ ද වම්හ. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඒ අප අතුරෙන් යමෙක් යාග කෙරේ ද, යමෙකුත් යාග කරවා ද, එහාම යමි මේ යාගය කරුණු කොට ගෙණ නොසෙක් සිරුරු වහලින් උපන් පුණ්‍යප්‍රතිපත්තියකට පිළිපත්තාහු වෙති. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, යමි මේ පුරාමයෙක් යමි ම කුලගෙයෙකින් ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට ගියේ වේ ද හේ (තමාගේ ඉන්ද්‍රියදමන වශයෙන්) ඒකාතමයක් ම දමනය කරන්නේ ය. ඒකාතමයක් ම ශමනය කරන්නේය. ඒකාතමයක් ම පිරි-නිවන්නේය. මෙතේ මේ තෙමේමේ පැවිද්ද හේතු කොට ගෙණ එකශාරීක වූ පුණ්‍යප්‍රතිපත්තියට පිළිපත්තේ වෙයි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

තෙන භි බ්‍රාහ්මණ, තඤ්ඤාදවෙත්ථ පටිපුච්ඡස්සාමි, යථා තෙ ඛමෙය්‍ය, තථා නං ව්‍යාකරෙය්‍යාසී. තං කිං මඤ්ඤාසි බ්‍රාහ්මණ ඉධ තථාගතො ලොකෙ උපපජ්ජති අරහං සමමාසමබ්‍රුද්ධො විජ්ජාවරණසමපනො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරො පුරිසදමමසාරපි සත්ථා දෙවමනුස්සානං බ්‍රුද්ධො භගවා, සො එවමොභ: එථායං මිගො, අයං පටිපදා, යථා පටිපනො අහං අනුත්තරං බ්‍රහ්මචරියොගධං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා පචෙදෙමි, එථ නුමොපි තථා පටිපජ්ජථ, යථා පටිපනා නුමොපි අනුත්තරං බ්‍රහ්මචරියොගධං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා උපසමපජ්ජ විහරිය්‍යාමාති. ඉති අයං චෙව සත්ථා ධම්මං දෙසෙති, පරෙ ව තථිත්තාය පටිපජ්ජන්ති. තාති බො පත ගොනති අතෙකාතිපි සතාති අතෙකාතිපි සහස්සාති අතෙකාතිපි සතසහස්සාති.

තං කිං මඤ්ඤාසි බ්‍රාහ්මණ, ඉච්චායං එවං සනෙත එකසාරිකා වා පුඤ්ඤා-පටිපදා හොති අතෙකසාරිකා වා, යදිදං පබ්බජ්ජාධිකරණන්ති? ඉච්චායමිදි¹ හො ගොතම, එවං සනෙත අතෙකසාරිකා පුඤ්ඤාපටිපදා හොති, යදිදං පබ්බජ්ජාධිකරණන්ති.

එවං වුතෙත අායසමා ආනන්දෙ සභිගාරවං බ්‍රාහ්මණං එතදවොච: ඉමාසං තෙ බ්‍රාහ්මණ දභින්නං පටිපදානං කතමා පටිපදා ඛමිති, අපපට්ඨිතරු ව අපසමාරම්භතරු ව මහපථලතරු ව මහානිසංසතරු වාති? එවං වුතෙත සභිගාරවො බ්‍රාහ්මණො අායසමන්නං ආනන්දං එතදවොච: සෙය්‍යථාපි හවං ගොතමො හං වානන්දෙ එතෙ මෙ පුජ්ජා, එතෙ මෙ පාසංසාති.

දුතියමපි බො අායසමා ආනන්දෙ සභිගාරවං බ්‍රාහ්මණං එතදවොච: න බො ත්‍යාගං බ්‍රාහ්මණ එවං පුච්ඡාමි: කෙ වා තෙ පුජ්ජා කෙ වා තෙ පාසංසාති. එවන්දු² බො ත්‍යාගං බ්‍රාහ්මණ පුච්ඡාමි: ඉමාසං තෙ බ්‍රාහ්මණ දභින්නං පටිපදානං කතමා පටිපදා ඛමිති, අපපට්ඨිතරු³ ව අපසමාරම්භතරු ව මහපථලතරු ව මහානිසංසතරු වාති. දුතියමපි බො සභිගාරවො බ්‍රාහ්මණො අායසමන්නං ආනන්දං එතදවොච: සෙය්‍යථාපි හවං ගොතමො හං වානන්දෙ එතෙ මෙ පුජ්ජා එතෙ මෙ පාසංසාති.

තතියමපි බො අායසමා ආනන්දෙ සභිගාරවං බ්‍රාහ්මණං එතදවොච: න බො ත්‍යාගං බ්‍රාහ්මණ එවං පුච්ඡාමි: කෙ වා තෙ පුජ්ජා කෙ වා තෙ පාසංසාති. එවන්දු² බො ත්‍යාගං බ්‍රාහ්මණ පුච්ඡාමි: ඉමාසං තෙ බ්‍රාහ්මණ දභින්නං පටිපදා-නං කතමා පටිපදා ඛමිති. අපපට්ඨිතරු³ ව අපසමාරම්භතරු ව මහපථලතරු ව මහානිසංසතරු වාති.

1. ඉච්චායමි - මජ්ඣ. 2. එවං නො - මජ්ඣ. 2. අපපට්ඨිතරාව - මජ්ඣ.

බ්‍රාහ්මණය, එසේ වී නම් මෙහි ලා නා ම පුළුවියිනෙමි. යම්සේ තට රුස්තේ නම් එසේ එය ප්‍රකාශ කරව. බමුණ, මෙලොවිහි අතීත් වූ සමූහක් සලකුඩු වූ අභවිද්‍යා පසළොස් වරණධමයෙන් යුක්ත වූ සුභත වූ තුන්ලෝ දත්තා වූ අනුතතර පුරුෂදමසසාරභි වූ දෙවිමනිසුනට ශාසනා වූ සිවුසස් පිළිවිදි භාග්‍යවත් වූ තථාගතයන් වහන්සේ ලොව උපදනා සේක. උන්-වහන්සේ මෙසේ වදාරත්: “එව, මේ මගය, මේ පිළිවෙතය, යම්සේ මම අනුතතර බ්‍රහ්මවයසීයට ඇතුළත් වූ නිජාණය තෙමේ ම විශිෂ්ටඥනයෙන් දූත සාක්‍ෂාත් කොට පවසමි ද, එව, තෙපිදු එසේ පිළිපදුව, යථාප්‍රතිපත්ත තෙපි අනුතතර වූ අතීත්මාගී සභිඛාසත බ්‍රහ්මවයසීයට ඇතුළත් නිජාණය තුමු ම විශිෂ්ට ඥනයෙන් දූත සාක්‍ෂාත් කොට උපයාගෙන වසන්තහුය. මෙසේ මේ ශාසනා තෙමේ ද දහම් දෙසයි. අත්හු ද ඒ පිණිස පිළිපදිත්. ඔහු ද අනෙකඟනයෝත් අනෙක සහස්‍රයෝත් අනෙකඟතසහස්‍රයෝත් වෙත්.

බමුණ, ඒ කිමැයි හඟතෙහි ද? මෙසේ ඇති කල්හි මේ පාවිද්ද හේතු කොට ගෙණ තෙල පුණ්‍යප්‍රතිපත්ති තොමෝ ඒකශාරීරික හෝ වේ ද, අනෙක ශාරීරික හෝ වේ ද? භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මෙසේ ඇති කල්හි මේ පාවිද්ද හේතු කොට ගෙණ ඇති වූ තෙල පුණ්‍යප්‍රතිපත්තිය ද අනෙක-ශාරීරික ම වේ.

මෙසේ කී කල්හි ආයුෂමත් ආනන්ද සථවිර තෙමේ සභිඛාරව බ්‍රාහ්මණයට තෙල කීය: බ්‍රාහ්මණය, මේ ප්‍රතිපද්ද දෙක අතුරෙන් කවර ප්‍රතිපත්තියෙන් (බොහෝ මෙහෙ කරන්නවුන් විසින් හෝ උපකරණයෙන් ප්‍රයෝජන තැනි බැවින්) අලාභීතර යි ද, (අධික පිඩා තැනිවන බැවින්) අලාසමාරම්භතර යි ද, මහත්ඵලතර යි ද, මහාතාශංසතර යි ද තට රුස්තේ ද? මෙසේ කී කල්හි සභිඛාරව බ්‍රාහ්මණ ආයුෂමත් ආනන්ද සථවිරයන් වහන්සේට තෙල කීය: යම්බඳු වූ භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ හා භවත් ආනන්ද සථවිරයන් වහන්සේ හා ඇත් ද, මොහු (දෙදෙන) මා විසින් පිදිය යුතු වෙති. මොහු මා විසින් පැසසිය යුතු වෙති.

දෙවනවටත් ආයුෂමත් ආනන්ද සථවිරයන් වහන්සේ සභිඛාරව බ්‍රාහ්මණයාට තෙල කීහ: බ්‍රාහ්මණය, තා විසින් කවරහු පිදිය යුත්තාහු ද තා විසින් කවරහු පැසසිය යුත්තාහුද යි මෙසේ මම තා නො විචාරමි. බ්‍රාහ්මණය, මෙසේ වනාහි මම තා පුළුවියිමි. බ්‍රාහ්මණය, මේ ප්‍රතිපත් දෙක අතුරෙන් කවර ප්‍රතිපත්තියෙන් අලාභීතර යි ද, අලාසමාරම්භතර යි ද මහත්ඵලතර යි ද මහාතාශංසතර යි දෑ තට රුස්තේ වේ දෑයි. දෙවනවටත් සභිඛාරව බ්‍රාහ්මණ ආයුෂමත් ආනන්ද සථවිරයන් වහන්සේට තෙල කීය: යම්බඳු වූ භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ හා භවත් ආනන්ද සථවිරයන් වහන්සේ හා ඇත් ද, මොහු මා විසින් පිදිය යුතු වෙති. මොහු මා විසින් පැසසිය යුතු වෙති.

තෙවනවටත් ආයුෂමත් ආනන්ද සථවිරයන් වහන්සේ සභිඛාරව බ්‍රාහ්මණ හට තෙල කීහ: බ්‍රාහ්මණය, කවරහු තා විසින් පිදිය යුතු වෙත් ද? කවරහු තා විසින් පැසසිය යුතු වෙද්දෑ යි මෙසේ මම තා නො විචාරමි. බ්‍රාහ්මණය, මෙසේ වනාහි මම තා විචාරමි: බ්‍රාහ්මණය, මේ ප්‍රතිපත් දෙක අතුරෙන් කවර නම් ප්‍රතිපත්තියෙන් අලාභීතර යි ද, අලාසමාරම්භතර යි ද, මහත්-ඵලතර යි ද, මහාතාශංසතර යි දෑ තට රුස්තේ දෑයි?

තතිගම්භි බො සභිගාරවො බ්‍රාහ්මණො ආයස්මන්තං ආතන්දං එතදවොච: සෙය්‍යථාපි හවං ගොතමො හවං වාතන්දෙ එතෙ මෙ පුජ්ජා එතෙ මෙ පාසංසාති.

අථ බො හගවතො එතදභොසි: යාවතතිගම්භි බො සභිගාරවො බ්‍රාහ්මණො ආතන්දෙත සහගම්මිකං පඤ්ඤං පුට්ඨං සංසාදෙති, නො විස්සාජෙත්ති, යනානුතාහං පරිමොචෙය්‍යන්ති. අථ බො හගවා සභිගාරවං බ්‍රාහ්මණං එතදවොච: කානුජ්ජා¹ බ්‍රාහ්මණ, රුජ්ජෙනපුරෙ රුජ්ජරිසායං² සන්තිසින්නානං සන්තිපතිතානං අන්තර් කථා උදපාදීති? අයං ඛට්ඨ්ජ්ඣො ගොතම, රුජ්ජෙනපුරෙ රුජ්ජරිසායං සන්තිසින්නානං සන්තිපතිතානං අන්තර් කථා උදපාදි: පුබ්බෙ සුදං අප්පතරං වෙච භික්ඛු අභෙසුං, ඛහුතරං ච උත්තරි මනුස්සධම්මො ඉද්ධිපාටිහාරියං දස්සෙසුං. එතරති බො ඛහුතරං වෙච භික්ඛු අප්පතරං ච උත්තරි මනුස්සධම්මො ඉද්ධිපාටිහාරියං දස්සෙන්නති. අයං ඛට්ඨ්ජ්ඣො ගොතම, රුජ්ජෙනපුරෙ රුජ්ජරිසායං සන්තිසින්නානං සන්තිපතිතානං අන්තර් කථා උදපාදීති.

නිණ්ඤා බො ඉමානි බ්‍රාහ්මණ පාටිහාරියානි. කතමානි නිණ්ඤා: ඉද්ධිපාටි-හාරියං, ආදෙසනාපාටිහාරියං, අනුසාසනිපාටිහාරියං. කතමඤ්ච බ්‍රාහ්මණ ඉද්ධිපාටිහාරියං: ඉධ බ්‍රාහ්මණ එකච්චො අනෙකච්චිතං ඉද්ධිවිධං පච්චත්ත-භොති: එකොපි සුඤ්ඤා ඛහුතො ගොති, ඛහුතොපි සුඤ්ඤා එකො ගොති, ආවිහාලං තිරොහාලං තිරොකුඛං තිරොපාකාරං තිරොපබ්බහා අසජ්ජමානොච³ ගච්ඡති, සෙය්‍යථාපි ආකාසෙ. පඨවියාපි⁴ උච්ච්ඡ්ජ්ජාතිච්ච්ඡ්ජ්ජා. කරොති සෙය්‍යථාපි උදකෙ, උදකෙපි අභිජ්ජමානො⁵ ගච්ඡති සෙය්‍යථාපි පඨවියං. අකාසෙපි පලුභික්කත කමති සෙය්‍යථාපි පක්ඛි සකුණො. ඉමෙපි ච ඤ්ඤිමුරියෙ එවං මහිද්ධිකෙ එවං මහානුභාවෙ පාණිනා පරිමසති, පරිමජ්ජති. යාව බ්‍රහ්මලොකාපි කායෙත වසං වතෙන්නති. ඉදං චුච්චති බ්‍රාහ්මණ ඉද්ධිපාටිහාරියං.

කතමඤ්ච බ්‍රාහ්මණ, ආදෙසනාපාටිහාරියං: ඉධ බ්‍රාහ්මණ එකච්චො නිමිතොත ආදිසති: එවම්පි තෙ මනො, ඉත්ථම්පි තෙ මනො. ඉතිපි තෙ විතතන්ති. සො ඛහුඤ්ඤෙපි ආදිසති, තථෙච තං ගොති, නො අඤ්ඤථා.

ඉධ පන බ්‍රාහ්මණ, එකච්චො තභව බො නිමිතොත ආදිසති, අපි ච බො මනුස්සානං වා අමනුස්සානං වා දෙවතානං වා සද්දං සුඤ්ඤා ආදිසති: එවම්පි තෙ මනො, ඉත්ථම්පි තෙ මනො. ඉතිපි තෙ විතතන්ති. සො ඛහුඤ්ඤෙපි ආදිසති, තථෙච තං ගොති, නො අඤ්ඤථා.

ඉධ පන බ්‍රාහ්මණ, එකච්චො තභව බො නිමිතොත ආදිසති, තපි මනුස්සානං වා අමනුස්සානං වා දෙවතානං වා සද්දං සුඤ්ඤා ආදිසති, අපි ච බො විතකකයනො විචාරයනො විතකකවිපථාරයද්දං සුඤ්ඤා ආදිසති: එවම්පි තෙ මනො, ඉත්ථම්පි තෙ මනො, ඉතිපි තෙ විතතන්ති. සො ඛහුඤ්ඤෙපි ආදිසති, තථෙච තං ගොති, නො අඤ්ඤථා.

1 කානුජ්ජා - මජ්ඣ. 2. රුජ්ජරිසායං - මජ්ඣ. 3. අසජ්ජමානො - මජ්ඣ.

4. පඨවියාපි - මජ්ඣ. 5. අභිජ්ජමානො - සීග්ග.

තෙවනවටත් සඬහාරව බ්‍රාහ්මණ ආයුෂමත් ආනන්ද සථවිරයන් වහන්සේට කෙල කිය: යම්බදු වූ හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ හා හවත් ආනන්ද සථවිරයන් වහන්සේ හා ඇත් ද, තොහු මා විසින් පිදිය යුතු වෙති. මොහු මා විසින් පාසසිය යුතු වෙත් යයි.

එසඳු හාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙ බදු සිතක් වී: “සඬහාරව බ්‍රාහ්මණ තෙවෙනිවරටත් ආනන්දයන් විසින් සකාරණ කොට පාණ පුළුවන්දා ලද්දේ කථාව හිදුවයි, නොවිසඳයි. මම මොවුන් දෙදෙන (වෙහෙසින්) මුදන්තෙමි නම් මනා මා හු! යි. එසඳු හාග්‍යවතුන් වහන්සේ සඬහාරව බ්‍රාහ්මණයාහට කෙල වදල සේක: බ්‍රාහ්මණය, අද රාජානන්‍යපුරයෙහි රජපිරිස්හි රැස්ව හුන්හවුන් අතර කවර නම් අතුරු කථායෙක් පහලවිදු? යි. හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, අද රාජානන්‍යපුරයෙහි රජපිරිස්හි රැස්ව හුන්හවුන් අතර මේ අතුරු කථාව උපත: පෙර භික්ෂුහු අලංකර වූහ. බහුතර භික්ෂුහු උතුරු මිනිස්දමින් ඉදුපෙලගර දක්වූහ. මෙකල වතාහි භික්ෂුහු ද බහුතර වෙති. අලංකර භික්ෂු කෙනෙක් උතුරු මිනිස්දමින් ඉදුහුපෙලගර දක්වති, හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, අද රාජානන්‍යපුරයෙහි රජපිරිස්හි රැස්ව හුන්හවුන් අතර මේ අතුරු කථාව උපත.

බමුණ, මේ පෙලගර තුණෙකි. කවර තුණෙක යත්: සාද්ධිප්‍රාති-භායායීය, ආදේශනාප්‍රාතිභායායීය, අනුශාසනීප්‍රාතිභායායී යි. බමුණ සාද්ධි-ප්‍රාතිභායායීය කවර: බ්‍රාහ්මණය, මෙලොවහි කිසිවෙක් තත්වාදාරුම් සාද්ධි-ප්‍රහෙද වලද කෙරෙයි (තෙමේ) එකලාවුයේ ම බහු ප්‍රකාර වෙයි. බහුප්‍රකාර ද වී එකෙක් වෙයි. විටෙක පානෙන බවට ද විටෙක නො පානෙන බවට ද පාමිණෙයි. ඕත්තියෙන් ඇතට ද, පටුරෙන් ඇතට ද, පව්වෙන් ඇතට ද අහසෙහි මෙන් නො ගැටී යෙයි පොළොවෙහි ද දිසෙහි මෙන් කිම්දීම ඉල්පිම් කෙරෙයි. අභිද්‍රැමාන උදකයෙහි දු පොළොවෙහි මෙන් යෙයි. අහස්හිදු පියාහඟන ලීහිණියකු සෙයින් පලහින් ඉරියවු කෙරෙයි. මේ සා මහත් සාද්ධානුභාව ඇති මේ සදහිත දෙදෙනා ද අත්ලෙන් පරමයී කෙරෙයි, පිරිමිදි. බබලොව තෙක්දු කයින් විසිය පවත්වයි. බමුණ, මේ සාද්ධි-ප්‍රාතිභායායීය යි කියනු ලැබේ.

බමුණ, ආදේශනා ප්‍රාතිභායායීය කවර: බමුණ, මෙලොවහි කිසිවෙක් තාගේ සිත මෙසේත් වෙයි. තාගේ සිත මෙබඳුත් වෙයි. තාගේ සිත මේ අයුරුදු වෙයි. නිමිත්තෙන් දක්වයි. හෙ තෙමේ බොහෝ කොට ද දක්වයි. එය එසේ ම වෙයි. අත්පරිදි නො වෙයි.

බමුණ, මෙලොවහි කිසිවෙක් නිමිත්තෙන් නො කියන්නේ ම වෙයි. වැලිදු වතාහි මනුෂ්‍යයන්ගේ චේතයි අමනුෂ්‍යයන්ගේ චේතයි දේවතාවන්ගේ චේතයි ශබ්දය අසා තාගේ සිත මෙසේත් වෙයි. තාගේ සිත මෙබඳුත් වෙයි. තාගේ සිත මේ අයුරුදු වේයයි කියයි. හේ බොහෝ කොටත් කියන්නේ නම් එය එසේ ම වෙයි. අත්පරිදි නො වේ.

බමුණ, මෙලොවහි කිසිවෙක් නිමිත්තෙනුදු නොමැ කියා මා යි. මනුෂ්‍යයන්ගේ චේතයි අමනුෂ්‍යයන්ගේ චේතයි දේවතාවන්ගේ චේතයි ශබ්දය අසා ද නො මැ කිය යි. වැලිදු විතකිතය කරත්තහුගේ විවාරය කරත්තහු-ගේ විතකිම්මාරාශබ්දය අසා තාගේ සිත මෙසේත් වෙයි. තාගේ සිත මෙබඳුත් වෙයි. තාගේ සිත මේ අයුරුත් වේය යි කියයි. හෙතෙම බොහෝ කොටත් කියන්නේ නම්, එය එසේ ම වෙයි. අත් පරිදි නො වේ.

ඉධ පත බ්‍රාහ්මණ, එකච්චො ත ගෙව බො නිමිතොතන ආදිසති, තපි මනුස්සානං වා අමනුස්සානං වා දෙවතානං වා සඤ්ඤා සුත්වා ආදිසති, තපි විතකකයතො තපි විචාරයතො ත විතකකවිපථාරසඤ්ඤා සුත්වා ආදිසති. අපි ව බො අවිතකකං අවිචාරං සමාධිං සමාපනනස්ස වෙනසා වෙනො පරිච්ච පජාතාති. යථා ඉමස්ස භොතො මනොසංඛාරා පණ්ණිතිතා, ඉමස්ස විතතස්ස අනන්තාරං අමුත්තාම විතකකං විතකකිස්සතීති, සො ඛුඤ්ඤාපි ආදිසති. තථෙව තං භොති, තො අඤ්ඤාථා. ඉදං ථුච්චති බ්‍රාහ්මණ ආදෙසනා-පාටිභාරියං.

කතමඤ්ඤා බ්‍රාහ්මණ, අනුසාසනිපාටිභාරියං: ඉධ බ්‍රාහ්මණ, එකච්චො එවමනුසාසති: එවං විතකකෙඨ, මා එවං විතකකෙඨ, එවං මනසි කරොථ, මා එවං මනසාකත්ථ, ඉදං පජහථ, ඉදං උපසමපජ්ජ විහරථාති. ඉදං ථුච්චති බ්‍රාහ්මණ අනුසාසනිපාටිභාරියං. ඉමානි බො බ්‍රාහ්මණ තිණ්ණ පාටිභාරියානි. ඉමෙසං තෙ බ්‍රාහ්මණ, තිණ්ණං පාටිභාරියානං කතමං පාටිභාරියං ඛමෙති අභිකක්කනතරඤ්ඤා පණ්ණිතතරඤ්ඤාති.

තත්‍ර භො ගොතම යදිදං¹ පාටිභාරියං, ඉධෙකච්චො අතෙකවිතිතං ඉද්ධිවිධං පච්චනුභොති -පෙ- යාව බ්‍රහ්මලොකාපි කායෙත වසං වතොති. ඉදං භො ගොතම පාටිභාරියං යොව² නං කරොති, සොව² නං පටිසංවෙදෙති. යොව නං කරොති, තස්සෙව තං භොති. ඉදං මෙ භො ගොතම පාටිභාරියං මායාසහබ්බමරූපං විය බායති.

යමපිදං භො ගොතම පාටිභාරියං ඉධෙකච්චො නිමිතොතන ආදිසති: එවමපි තෙ මනො, ඉත්ථමපි තෙ මනො, ඉතිපි තෙ විතතනති. සො ඛුඤ්ඤාපි ආදිසති, තථෙව තං භොති, තො අඤ්ඤාථා. ඉධ පත භො ගොතම, එකච්චො තගෙව බො නිමිතොතන ආදිසති, අපි ව බො මනුස්සානං වා අමනුස්සානං වා දෙවතානං වා සඤ්ඤා සුත්වා ආදිසති: -පෙ- අපි ව බො විතකකයතො විචාරයතො විතකකවිපථාරසඤ්ඤා සුත්වා ආදිසති -පෙ- තපි විතකකයතො තපි විචාරයතො විතකකවිපථාරසඤ්ඤා සුත්වා ආදිසති, අපි ව බො අවිතකකං අවිචාරං සමාධිං සමාපනනස්ස වෙනසා වෙනො පරිච්ච පජාතාති: යථා ඉමස්ස භොතො මනොසංඛාරා පණ්ණිතිතා ඉමස්ස විතතස්ස අනන්තාරං අමුත්තාම විතකකං විතකකිස්සතීති. සො ඛුඤ්ඤාපි ආදිසති, තථෙව තං භොති. තො අඤ්ඤාථා. ඉදමපි භො ගොතම පාටිභාරියං යොව නං කරොති සොව නං පටිසංවෙදෙති. යොව නං කරොති, තස්සෙව³ නං භොති. ඉදමපි භො ගොතම පාටිභාරියං මායාසහබ්බමරූපං විය බායති.

යඤ්ඤා බො ඉදං භො ගොතම පාටිභාරියං ඉධෙකච්චො එවමනුසාසති: එවං විතකකෙඨ, මා එවං විතකකෙඨ, එවං මනසි කරොථ, මා එවං මනසාකත්ථ, ඉදං පජහථ, ඉදං උපසමපජ්ජ විහරථාති. ඉදමෙව භො ගොතම පාටිභාරියං ඛමෙති ඉමෙසං තිණ්ණං පාටිභාරියානං අභිකක්කනතරඤ්ඤා පණ්ණිතතරඤ්ඤා.

1 යමිදං - සභා. කා. 2. යොව, - සභා. කා. TPS. දොව - සභා. 2. කා. PTS
3. තස්සෙව - සිවු.

මුහුණ, මෙලොවිහි කිසිවෙක් නිමිත්තෙනුදු නො කියා මැයි. මනුෂ්‍ය-
යන්ගේ වේවයි අමනුෂ්‍යයන්ගේ වේවයි දේවතාවන්ගේ වේවයි ශබ්දය
අසා ද නො කියා මැයි. විතකී කරන්නන්ගේ හෝ විවාරය කරන්නන්ගේ
හෝ විතකී විෂ්ඨාරශබ්දය අසා ද නො කියා මැයි. වැලිදු අවිතකී වූ අවිවාර
වූ සමාධියට සමවත් තමාගේ සිතින් ඔහු සිත පිරිසිදු දන්නේය. යම්සේ
මේ හවත්නුගේ මනසාසකාරයෝ පිහිටුවන ලද්දහු ද, මේ සිතට අනතුරුව
අසෝ විතකීය විතකීය කරන්නේය කියායි. හේ බොහෝ කොට ද කියා
නම්, එය එසේ ම වෙයි. අත්පරිද්දකින් නො වෙයි. බමුණ, මේ ආදේශනා
ප්‍රාතිභායෂීය යි කියනු ලැබේ.

බමුණ, අනුසාසනීපාටිහාරිය කවරු: බමුණ, මෙලොවිහි කිසිවෙක් මෙසේ
අනුශාසනා කෙරේ: මෙසේ සිතව, නහමක් මෙසේ සිතව, මෙසේ මෙනෙහි
කරව, නහමක් මෙසේ මෙනෙහි කරව, මෙය දුරලව, මෙයට පැමිණ වසව
කියායි. බමුණ, මේ අනුසාසනීපාටිහාරිය යි කියනු ලැබේ. බමුණ, මේ වතාහි
පෙළහර තුණයි. බමුණ, මේ තුන්පෙළහර අතුරෙන් කවර පෙළහරක් ඉතා
කල්යා යි ද, ඉතා ප්‍රණීතය යි ද තට රුක්තේ වේ ද?

හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මෙලොවිහි කිසිවෙක් තත් වැදුරුම්
යාදාහිටි පවත්වයි. ... බමුණෙව තෙක් ද කසින් වසය පවත්වයි, යන
යම් පෙළහරක් වේ ද, හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මේ ප්‍රාතිභායෂීය යමෙක්
කෙරේ නම්, එය හේ ම විදුන්නේය. යමෙක් එය කෙරේ නම්, ඔහුට ම එය වෙයි.
හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මේ ප්‍රාතිභායෂීය මායාසංභාව ඇතිසේ මට
වැටහේ.

හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, යම් ප්‍රාතිභායෂීයෙක් වේ ද, එනම්:
මෙ ලොවිහි කිසිවෙක් තාගේ සිත මෙසේත් වෙයි. තාගේ සිත මෙබඳුත් වෙයි.
තාගේ සිත මෙ අසුරුදු වෙය යි නිමිත්තෙන් කියයි. හේ බොහෝ කොට ද
කියා නම්, එය එසේ ම වේ. අත් පරිදි නො වේ. හවත් ගෞතමයන් වහන්ස,
මෙලොවිහි කිසිවෙක් නිමිත්තෙන් නො ම කියයි. වැලිත් මනුෂ්‍යයන්ගේ
වේවයි අමනුෂ්‍යයන්ගේ වේවයි දේවතාවන්ගේ වේවයි ශබ්දය අසා කියයි...
වැලිදු විතකී කරන්නන්ගේ විවාර කරන්නන්ගේ විතකීවිෂ්ඨාර ශබ්දය අසා
කියයි. ... විතකී කරන්නන්ගේ විවාර කරන්නන්ගේ විතකීවිෂ්ඨාර ශබ්දය
අසා ද නො කියයි. වැලිදු අවිතකී වූ අවිවාර වූ සමාධියට සමවත් තමාගේ
සිතින් (මෙරමා) සිත පිරිසිදු දන්නේය. යම්සේ මේ හවත්නුගේ මනා-
සාසකාරයෝ පිහිටුවන ලද්දහු ද මේ සිතට අනතුරුව අසෝ විතකීය
කරන්නේය කියායි. හේ බොහෝ කොට ද කියා නම්, එය එසේ ම වේ.
අත් පරිදි නො වේ. හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මේ පෙළහර ද යමෙක් ම
කෙරේ නම් එය හේ ම විදුන්නේය. යමෙක් එය කෙරේ නම් එය ඔහුට ම වේ.
හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මේ පෙළහර ද මායාසංභාව ඇතිසේ මට
වැටහේ.

හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, යම් ප්‍රාතිභායෂීයෙක් වේ ද, එනම්:
මෙලොවිහි කිසිවෙක් මෙසේ අනුශාසනා කෙරෙයි: මෙසේ සිතව නහමක්
මෙසේ සිතව, මෙසේ මෙනෙහි කරව, නහමක් මෙසේ මෙනෙහි කරව. මෙය
දුරලව. මෙයට පැමිණ වසව කියායි. හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මේ
ප්‍රාතිභායෂීය මේ තුන් ප්‍රාතිභායෂීයන් අතුරෙන් අතිශය මානව යි ද
අතිශය ප්‍රණීතය යි ද (වට) වැටහේ.

අවර්ජයං හො ගොතමි, අබ්භුතං හො ගොතමි, යාව සුභාසිතමිදං හොතා ගොතමෙන. ඉමෙහි ව මයං තිති පාටිභාරියෙහි සමන්තාගතං භවන්තා ගොතමං ධාරොමි. භවං හි ගොතමො අනෙකවිතිතං ඉද්ධිවිධං පච්චන්තු-හොති -පෙ- යාව බ්‍රහ්මලොකාපි කායෙන වසං වතෙනති. භවං හි ගොතමො අවිතකකං අවිචාරං සමාධිං සමාපන්නායා වෙතසා වෙතො පරිච්ච පජාතාති යථා ඉමිසා හොතො මනොසංඛාරා පණ්ණිතිතා ඉමිසා විතතායා අතන්තරා අමුන්තාම විතකකං විතකකියසනිති. භවං හි ගොතමො එවමනුසාසනි: එවං විතකකප්, ටො එවං විතකකසිත්ථ, එවං මනසි කරොථ, ටො එවං මනසා-කත්ථ. ඉදං පජහථ, ඉදං උපසම්පජ්ජ විහරොති.

අද්ධං බො තසායං බ්‍රාහ්මණ ආසජ්ජ උපනිස්සවාචා භාසිතා, අපි ව තසාහං වසාකරිසාමි. අහං හි බ්‍රාහ්මණ අනෙකවිතිතං ඉද්ධිවිධං පච්චන්තු-හොමි -පෙ- යාව බ්‍රහ්මලොකාපි කායෙන වසං වතෙනති. අහං හි බ්‍රාහ්මණ අවිතකකං අවිචාරං සමාධිං සමාපන්නායා වෙතසා වෙතො පරිච්ච පජාතාමි, යථා ඉමිසා හොතො මනොසංඛාරා පණ්ණිතිතා ඉමිසා විතතායා අතන්තරා අමුන්තාම විතකකං විතකකියසනිති.¹ අහං හි බ්‍රාහ්මණ එවමනුසාසනි: එවං විතකකප්, ටො එවං විතකකසිත්ථ. එවං මනසි කරොථ, ටො එවං මනසාකත්ථ, ඉදං පජහථ, ඉදං උපසම්පජ්ජ විහරොති.

අපි පන හො ගොතම අක්කෙද්ද එකභික්ඛුපි යො ඉමෙහි තිති පාටිභාරියෙහි සමන්තාගතො? අක්කෙද්ද හොතා ගොතමෙනාති. න බො බ්‍රාහ්මණ එකක්කෙද්දව සතං, න දො සතානි, ත නිණ්ණි සතානි, ත වහ්තාරි සතානි, ත පඤ්චසතානි. අථ බො භියෙසාව යෙ භික්ඛු ඉමෙහි තිති පාටිභාරියෙහි සමන්තාගතාති. කහං පන හො ගොතම එතරහි තෙ භික්ඛු විහරන්ති? ඉමසම් යෙව බො බ්‍රාහ්මණ භික්ඛුසමෙසති.

අභිකකන්තං හො ගොතමි, අභිකකන්තං හො ගොතමි -පෙ- උපාසකං මං භවං ගොතමො ධාරොතු අජ්ජතගො පාණ්ණපෙතං සරණංගතන්ති.

බ්‍රාහ්මණවග්ගො සපිමො.

* තක්ඛද්දනං:-

පද්ධිබ්‍රාහ්මණා වක්ඛෙද්දතරො - පරිබ්‍රාජකක නිබ්බුතං.

පලොකාච්ඡෙක්ඛා නිකායණං - ණයණ්ණිසංඛාරවෙන වානි - මජ්ඣං.

1. විතකකසසනි - මජ්ඣං.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ආශ්වයඝීය. අද්භූතය. භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ විසින් මෙ ආවන්සුභාසිතය. අපි භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ මේ තුන් පෙලුනරින් සමන්විත කොට දරමිහ. භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ වහාහි තන්වැදුරුම් සාදාදිවිධ වළඳ කෙරෙහි. ... බබ්ලොව තෙක් ද කසින් වසය පවත්වති. භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ ම අවිතකී වූ අවිචාර වූ සමාධියට සමවත් තමාගේ සිතින් මෙරමා සිත පිරිසිදු දන්නාහ. 'මේ පින්වත්-හුගේ මනස්සංසකාරයෝ යම්කේ පිහිටුවන ලද්දහු නම්, මේ සිතට අනතුරුව අසෝ නම් විතකීය විතකීණය කරන්නේය' කියයි. භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ ම මෙසේ අනුශාසනා කරණ සේක: 'මෙසේ සිතව. තහමක් මෙසේ සිතව. මෙසේ මෙනෙහි කරව. තහමක් මෙසේ මෙනෙහි කරව. මෙය දුර ලව මෙය උපයාගෙණ වසව' යි කියයි.

බමුණ, ඒකාන්තයෙන් තා විසින් (මා ගුණෙහි) ගටා මවෙන එළවා (තහු කොට) බසෙක් කියන ලදී. වැලිදු මම තට ප්‍රකාශ කරමි. බමුණ, මම ම තන් වැදුරුම් සාදාදිවිධ වළඳ කරමි. ... බබ්ලොව තෙක්ද කසින් වසය පවත්වමි. බමුණ, මම ම අවිතකී වූ අවිචාර වූ සමාධියට සමවත් මාගේ සිතින් (ඔහු) සිත පිරිසිදු දන්මි' මේ භවත්හුගේ මනස්සංසකාරයෝ යම් පරිද්දෙකින් පිහිටුවන ලද්දහු ද (එහෙයින්) මේ සිතට අනතුරුව අසෝ නම් විතකීය විතකීණය කරන්නේය' යි. බමුණ, මම ම මෙසේ අනුශාසනා කරමි: 'මෙසේ සිතව. තහමක් මෙසේ සිතව. මෙසේ මෙනෙහි කරව. තහමක් මෙසේ මෙනෙහි කරව. මෙය දුර ලව. මෙයට පාමිණ වසව' යි.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ තබා මේ ප්‍රාතිහායඝී තුණෙන් යුක්ත වූ යම් කිසි අන් එක ද භික්ෂුවෙක් ඇත් ද? බමුණ, එක් සියෙක් ම නො වේ. දෙසියෙක් ම නො වේ. තුන්සියෙක් ම නො වේ. සාර සියෙක් ම නො වේ. පන්සියෙක් ම නො වේ. වැලිදු යම් කිසිවෙක් මේ ප්‍රාතිහායඝී තුණෙන් සමන්විත නම්, ඔහු බෙහෙව. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඒ භික්ෂුහු මෙකල කොහි වෙසෙත් ද? බමුණ මේ භික්ෂුසංඝයා කෙරෙහි මැ වෙති.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉකලි. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉකලි. ... භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ මා අද පටන් කොට දිවියෙන් ගත් සරණ සිය උච්චුචකු කොට දරණ සේක්වා යි.

සමුච්චන බ්‍රාහ්මණ වර්ගයයි.

[2. මහාවග්ගො]

3. 2. 2. 1.

[සාමසථිතිදුතො:]

11. තිණ්මානි භික්ඛවෙ තිත්ථායතනානි, යානි පණ්ඩිතෙහි සමනුසුඤ්ජය-
මාතානි සමනුගාහියමාතානි සමනුගාහියමාතානි¹ පරමපි ගනාමා අකිරියාය
සණ්ඨහන්ති. කතමානි තිණ්: සන්ති භික්ඛවෙ එකෙ සමණබ්බාහමණා එවං-
වාදිතො එවංදිට්ඨිතො: යං කිඤ්චායං පුරිසපුග්ගලො පටිසංවෙදෙති සුඛං වා
දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා, සබ්බං තං පුබ්බෙකතභෙතුති. සන්ති භික්ඛවෙ
එකෙ සමණබ්බාහමණා එවංවාදිතො එවංදිට්ඨිතො: යං කිඤ්චායං පුරිසපුග්ගලො
පටිසංවෙදෙති සුඛං වා දුක්ඛං වා, අදුක්ඛමසුඛං වා, සබ්බං තං ඉස්සරනිමමාණ-
භෙතුති. සන්ති භික්ඛවෙ එකෙ සමණබ්බාහමණා එවංවාදිතො එවංදිට්ඨිතො:
යං කිඤ්චායං පුරිසපුග්ගලො පටිසංවෙදෙති සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං
වා, සබ්බං තං අභෙතුඅපච්චයාති.

තත්ථ භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණබ්බාහමණා එවංවාදිතො එවංදිට්ඨිතො:
යං කිඤ්චායං පුරිසපුග්ගලො පටිසංවෙදෙති සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං
වා, සබ්බං තං පුබ්බෙකතභෙතුති. ත්ථායං උපසම්භවිතො එවං වදාමි: සච්චං කිරි
තුමෙහ ආයසමනො එවංවාදිතො එවංදිට්ඨිතො: යං කිඤ්චායං පුරිසපුග්ගලො
පටිසංවෙදෙති සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා, සබ්බං තං පුබ්බෙකත-
භෙතුති? තෙ²වෙ මෙ එවං පුට්ඨා ආමාති පටිජාතන්ති, ත්ථායං එවං වදාමි:
තෙතභායසමනො පාණාතිපාතිතො භවිස්සන්ති පුබ්බෙකතභෙතු, අදින්නා-
දයිතො භවිස්සන්ති පුබ්බෙකතභෙතු, අබ්බවාරිතො භවිස්සන්ති පුබ්බෙ-
කතභෙතු, මුසාවාදිතො භවිස්සන්ති පුබ්බෙකතභෙතු, පිසුතවාචා භවිස්සන්ති
පුබ්බෙකතභෙතු. එරුසවාචා භවිස්සන්ති පුබ්බෙකතභෙතු, සමථපථලාපිතො
භවිස්සන්ති පුබ්බෙකතභෙතු, අභිජ්ඣාලුතො භවිස්සන්ති පුබ්බෙකතභෙතු,
බ්‍යාපනනවිතො භවිස්සන්ති පුබ්බෙකතභෙතු, මිච්ඡාදිට්ඨිකා භවිස්සන්ති
පුබ්බෙකතභෙතු.

පුබ්බෙකතං බො පන භික්ඛවෙ සාරතො පච්චාගච්ඡතං ත හොති ඡන්දො
වා වායාමො වා, ඉදං වා කරණීයං ඉදං වා අකරණීයන්ති. ඉති කරණීයා-
කරණීයෙ බො පන සච්චතො ථෙතතො අනුපලබ්භියමානෙ මුට්ඨස්සානිතං
අනාරක්ඛාතං විහරතං ත හොති පච්චතතං සහධමමිකො සමණවාදො,
අයං බො මෙ භික්ඛවෙ තෙසු සමණබ්බාහමණෙසු එවංවාදිසු එවංදිට්ඨිසු
පඨමො සහධමමිකො නිගග්ගො හොති.

1. සමනුගාහියමාතානි - මිජ්ඣ. සූ. 2.

2. භව වංගු - මිජ්ඣ. සූ.

[2. මහාවග්ගිය]

8. 2. 2. 1

[සැවැත්තිදහයි:]

11. මහණෙනි, යම් තිථිභාගයක කෙනෙක් (මේ කිහිමි දූෂටියෙක්ද යි මෙසේ) නුවණැතිත් විසින් පුළුල්පතා ලබන්නාහු (කවර හෙයින් මේ දූෂටි උපතැයි මෙසේ) පුත පුතා කරුණු ගන්වනු ලබන්නාහු (මේ ලබුද්වු හරුවයි මෙසේ) මොනොවට අනුශාසනා කරණු ලබන්නාහු (ආවායා - ලබයි - ආනුභාව) පරමපරවත් ගොසිනුදු අක්‍රියවෘද්ධියෙහි සිටිද්ද, එබඳු වූ මේ තිථිභාගයක කෙනෙක් තුන්දෙනෙක් වෙති. කවර තුන්දෙනෙක යත්: මහණෙනි, “මේ පුරුෂ පුද්ගල යම් කිසි සුඛවේදනායෙක් වේවයි දුඃඛවේදනායෙක් වේවයි උපේක්ෂාවේදනායෙක් වේවයි විදුනේ වේ ද, එ හැම පෙර කළ කම් හෙයින්” යි මෙබඳු වාද ඇති මෙබඳු දූෂටි ඇති මහණ බමුණු කෙනෙක් ඇත. මහණෙනි, “මේ පුරුෂ පුද්ගල යම් කිසි සුඛවේදනායෙක් වේවයි දුඃඛවේදනායෙක් වේවයි උපේක්ෂාවේදනායෙක් වේවයි විදුනේ වේ ද, එ හැම ඵ්‍යවර්තනිකාණ් භේදායෙනා” යි මෙ බඳු වාද ඇති මෙ බඳු දූෂටි ඇති මහණ බමුණු කෙනෙක් ඇත. මහණෙනි, “මේ පුරුෂ පුද්ගල යම් කිසි සුඛවේදනායෙක් වේවයි දුඃඛවේදනායෙක් වේවයි උපේක්ෂාවේදනායෙක් වේවයි විදුනේ වේ ද, එ හැම අභේදානු අප්‍රත්‍යයෙනා” යි මෙ බඳු වාද ඇති මෙ බඳු දූෂටි ඇති මහණ බමුණු කෙනෙක් ඇත.

මහණෙනි, එහි ලා “මේ පුරුෂ පුද්ගල යම් කිසි සුඛවේදනායෙක් වේවයි දුඃඛවේදනායෙක් වේවයි උපේක්ෂාවේදනායෙක් වේවයි විදුනේ වේ ද, එ හැම පෙර කළ කම් හෙයින්” යි මෙ බඳු වාද ඇති මෙ බඳු දූෂටි ඇති යම් මහණ බමුණෝ ඇද්ද, මම ඔවුන් වෙත එළඹ මෙසේ කියමි: ආයුෂමත්ති, “මේ පුරුෂ පුද්ගල යම් කිසි සුඛවේදනායෙක් වේවයි දුඃඛවේදනායෙක් වේවයි උපේක්ෂාවේදනායෙක් වේවයි විදුනේ වේ ද, එ හැම පෙර කළ කම් හෙයින්” යි තෙපි මෙ බඳු වාද ඇත්තනු ල, මෙ බඳු දූෂටි ඇත්තනු ල, ඒ සැබවෙක් වේ ද? ඉදින් ඔහු මා විසින් මෙසේ පුළුල්පතා ලද්දකු සැබැවැයි පිළිගනී කෙරෙත් ද, මම ඔවුන්ට මෙසේ කියමි: ‘ආයුෂමත්ති, එසේ වී තම් ආයුෂමත්ත පෙර කළ කම් හෙයින් පණිවා කරන්නාහු වෙති, පෙර කළ කම් හෙයින් අභිභව්‍යවාරිනු වෙති, පෙර කළ කම් හෙයින් මුසවා බණන්තාහු වෙති, පෙර කළ කම් හෙයින් පිසුනුබස් ඇත්තාහු වෙති, පෙර කළ කම් හෙයින් පරොස් බස් ඇත්තාහු වෙති, පෙර කළ කම් හෙයින් හිස් බස් තෙපලන්නාහු වෙති, පෙර කළ කම් හෙයින් දුස්සලාභ ඇත්තාහු වෙති, පෙර කළ කම් හෙයින් ව්‍යාපාදයට පත් සිත් ඇත්තාහු වෙති, පෙර කළ කම් හෙයින් මිහදිටු ඇත්තාහු වෙති’ යි.

මහණෙනි, පෙර කළ කම් සාර වශයෙන් පිළිගන්නවුන්ට ‘මෙය කටයුතු ය හෝ මෙය නො කටයුතු ය හෝ’ යි කතතුකමයනා සම්බන්ධාන ජන්දයෙක් වේවයි ව්‍යායාමයෙක් වේවයි නො වේ. මෙසේ කරණී නො කරණී සත්‍ය වශයෙන් ස්ථිරවශයෙන් නො ලැබෙත් ම, තව සිහි ඇති ඉන්ද්‍රියසංවරයෙන් තොරව වසන්නවුන්ට තමා කෙරෙහි භේදා සහිත වූ ප්‍රණීතවාදයෙක් නො වේ. මහණෙනි, මෙ බඳු වාද ඇති මෙ බඳු දූෂටි ඇති ඒ මහණ බමුණන් කෙරෙහි මාගේ මේ ප්‍රථම වූ සකාරණ නිග්‍රහය වේ.

තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණව්‍යාහමණා ඵලංවාදිනො ඵලංදිට්ඨිනො: යං කිංකුචායං පුරිසපුග්ගලො පරිසංවෙදෙති සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමිත්‍රං වා, සබ්බං තං ඉසාරතිමමාණහෙතුති, ත්‍යාගං උපසංඝමිත්‍රං ඵලං වදාමි. සච්චං කිර තුලො ආයසමනෙතා ඵලංවාදිනො ඵලංදිට්ඨිනො: යං කිංකුචායං පුරිසපුග්ගලො පරිසංවෙදෙති සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමිත්‍රං වා, සබ්බං තං ඉසාරතිමමාණහෙතුති. තෙ වෙ¹ මෙ ඵලං පුට්ඨා ආමාති² පරිජා-තනති, ත්‍යාගං ඵලං වදාමි: තෙන භායසමනෙතා පාණාතිපාතිනො භවිස්සන්ති ඉසාරතිමමාණහෙතු - පෙ- මිච්ඡාදිට්ඨිකා භවිස්සන්ති ඉසාරතිමමාණහෙතු.

ඉසාරතිමමාණං බො පන භික්ඛවෙ සාරතො පච්චාගච්ඡතං ත හොති ඡන්දෙ වා වායාමො වා, ඉදං වා කරණීයං ඉදං වා අකරණීයනති. ඉති කරණීයාකරණීයෙ බො පන සච්චතො ථෙතතො අනුපලබ්භියමානෙ මුට්ඨස්සතිතං අතාරකතාතං විහරතං ත හොති පච්චතනං සහධමමිකො සමණවාදෙ. අයං බො මෙ භික්ඛවෙ තෙසු සමණව්‍යාහමණෙසු ඵලංවාදිසු ඵලංදිට්ඨිසු දුතියො සහධමමිකො නිග්ගහො හොති.

තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණව්‍යාහමණා ඵලංවාදිනො ඵලංදිට්ඨිනො: යං කිංකුචායං පුරිසපුග්ගලො පරිසංවෙදෙති සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමිත්‍රං වා, සබ්බං තං අහෙතුඅපච්චයාති. ත්‍යාගං උපසංඝමිත්‍රං ඵලං වදාමි: සච්චං කිර තුලො ආයසමනෙතා ඵලංවාදිනො ඵලංදිට්ඨිනො: යං කිංකුචායං පුරිසපුග්ගලො පරිසංවෙදෙති සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමිත්‍රං වා, සබ්බං තං අහෙතුඅපච්ච-යාති? තෙ වෙ මෙ ඵලං පුට්ඨා ආමාති² පරිජාතනති: ත්‍යාගං ඵලං වදාමි: තෙන භායසමනෙතා පාණාතිපාතිනො භවිස්සන්ති අහෙතුඅපච්චයා - පෙ- මිච්ඡාදිට්ඨිකා භවිස්සන්ති අහෙතුඅපච්චයා.

අහෙතුං අපච්චයං* බො පන භික්ඛවෙ සාරතො පච්චාගච්ඡතං ත හොති ඡන්දෙ වා වායාමො වා, ඉදං වා කරණීයං, ඉදං වා අකරණීයනති. ඉති කරණීයාකරණීයෙ බො පන සච්චතො ථෙතතො අනුපලබ්භියමානෙ මුට්ඨස්සතිතං අතාරකතාතං විහරතං ත හොති පච්චතනං සහධමමිකො සමණවාදෙ. අයං බො මෙ භික්ඛවෙ තෙසු සමණව්‍යාහමණෙසු ඵලංවාදිසු ඵලංදිට්ඨිසු තතියො සහධමමිකො නිග්ගහො හොති.

1. තෙ ව වෙ - මජ්ඣ. 2. ආමාති - මජ්ඣ., සා., PTS.

* අහෙතුං. සිද්ධ. අහෙතු - සා., සා., අහෙතු අපච්චයා - PTS. මජ්ඣ.

මහණෙනි, එහි ලා “මේ පුරුෂ පුද්ගල යම් කිසි සුඛවේදනයෙන් වේවයි දුඛවේදනයෙන් වේවයි උපේක්ෂාවේදනයෙන් වේවයි විදුනේ වේ ද, එ හැම ඊශ්වරනිෂ්ටාණ් හේතුයෙනැ”යි මෙ බඳු වාද ඇති මෙ බඳු දෑට ඇති යම් මහණ බමුණු කෙනෙක් වෙත් ද, මම ඔවුන් වෙත එළඹ මෙසේ කියමි: ආයුෂමත්ති, “මේ පුරුෂ පුද්ගල යම් කිසි සුඛවේදනයෙන් වේවයි දුඛවේදනයෙන් වේවයි උපේක්ෂාවේදනයෙන් වේවයි විදුනේ වේ ද, එ හැම ඊශ්වරනිෂ්ටාණ් හේතුයෙනැ”යි තෙපි මෙ බඳු වාද ඇත්තනු ල, මෙ බඳු දෑට ඇත්තනු ල, ඒ සැබවෙක් ද? ඉදින් ඔහු මා විසින් මෙසේ පුළුවන්තා ලද්දහු සැබැවැයි පිළිණ කෙරෙත් ද, මම ඔවුනට මෙසේ කියමි: එසේ වී නම් ආයුෂමත්තු ඊශ්වරනිෂ්ටාණ්හේතුයෙන් පණිවා කරන්නාහු වෙති. ... ඊශ්වර-නිෂ්ටාණ්හේතුයෙන් මිසදිටු ඇත්තාහු වෙති.

මහණෙනි, ඊශ්වරනිෂ්ටාණ් වතාහි සාරභාවයෙන් පිළිගන්නවුනට මේ කළුපුතු කියා වේවයි මේ නො කළුපුතු කියා වේවයි ඡන්දයෙන් හෝ ව්‍යායාමයෙන් හෝ නො වෙයි. මෙසේ කථිව්‍යාකථිව්‍ය දෙක සත්‍යවශයෙන් ස්ථිරවශයෙන් නො ලැබෙත් ම, නට සිති ඇතිව ඉන්ද්‍රියසංවරයෙන් තොරව වසන්නවුනට තමා කෙරෙහි හේතු සහිත වූ ශ්‍රමණවාදයෙන් නො වේ. මහණෙනි, මෙ බඳු වාද ඇති මෙ බඳු දෑට ඇති ඒ මහණබමුණන් කෙරෙහි මාගේ මේ දෙවනු වූ සහේතුක නිග්‍රහය වේ.

මහණෙනි, එහි ලා “මේ පුරුෂ පුද්ගල යම් කිසි සුඛවේදනයෙන් වේවයි දුඛවේදනයෙන් වේවයි උපේක්ෂාවේදනයෙන් වේවයි විදුනේ වේ ද, එ හැම අහේතු අප්‍රත්‍යයෙනැ”යි මෙ බඳු වාද ඇති මෙ බඳු දෑට ඇති යම් මහණ බමුණු කෙනෙක් වෙත් ද, මම ඔවුන් වෙත එළඹ මෙසේ කියමි: “ආයුෂමත්ති, තෙපි මේ පුරුෂ පුද්ගල යම් කිසි සුඛවේදනයෙන් වේවයි දුඛවේදනයෙන් වේවයි උපේක්ෂාවේදනයෙන් වේවයි විදුනේ වේ ද, එ හැම අහේතු අප්‍රත්‍යයෙනැ”යි මෙ බඳු වාද ඇත්තනු ල, මෙ බඳු දෑට ඇත්තනු ල, ඒ සැබවෙක් ද? ඉදින් ඔහු මා විසින් මෙසේ පුළුවන්තා ලද්දහු ‘සැබැවැ’යි පිළිණ කෙරෙත් ද, මම ඔවුනට මෙසේ කියමි: එසේ වී නම් ආයුෂමත්තු අහේතු අප්‍රත්‍යයෙන් පණිවා කරන්නාහු වෙති ... අහේතු අප්‍රත්‍යයෙන් මිසදිටු ඇත්තාහු වෙති.

මහණෙනි, අහේතු අප්‍රත්‍යය වතාහි සාරභාවයෙන් පිළිගන්නවුනට ‘මේ කරණී වේවයි මේ නො කරණී වේවයි ඡන්දයෙන් හෝ ව්‍යායාමයෙන් හෝ නො වෙයි. මෙසේ කථිව්‍යාකථිව්‍ය දෙක සත්‍යවශයෙන් ස්ථිරවශයෙන් නො ලැබෙත් ම, නට සිති ඇතිව ඉන්ද්‍රියසංවරයෙන් තොරව වසන්නවුනට තමා කෙරෙහි හේතු සහිත වූ ශ්‍රමණවාදයෙන් නො වේ. මහණෙනි, මෙ බඳු වාද ඇති මෙ බඳු දෑට ඇති ඒ මහණ බමුණන් කෙරෙහි මාගේ මේ තෙවනු වූ සකාරණ නිග්‍රහය වේ.

ඉමානි බො භික්ඛවෙ තිණි තිප්පායතනානි: යානි පණ්ණිනෙහි සමනු-
සුඤ්ජයමානානි සමනුභාගියමානානි සමනුභාගියමානානි පරමපි ගතමා
අකිරියාය සණ්ඨහන්ති.

අයං බො පත භික්ඛවෙ මයා ධම්මො දෙසිතො අනිග්ගහිතො අසඬ්ඛි-
ලිට්ඨො අනුපවජේ: අප්පතිකුට්ඨො සමණෙහි බ්‍රාහ්මණෙහි විඤ්ඤාති.
කතමො ච භික්ඛවෙ මයා ධම්මො දෙසිතො අනිග්ගහිතො අසඬ්ඛිලිට්ඨො
අනුපවජේ: අප්පතිකුට්ඨො සමණෙහි බ්‍රාහ්මණෙහි විඤ්ඤාති. ඉමා ඡ
ධාතුසොති භික්ඛවෙ මයා ධම්මො දෙසිතො අනිග්ගහිතො - පෙ -
අප්පතිකුට්ඨො සමණෙහි බ්‍රාහ්මණෙහි විඤ්ඤාති. ඉමානි ඡ එසායතනානිති
භික්ඛවෙ මයා ධම්මො දෙසිතො අනිග්ගහිතො - පෙ - අප්පතිකුට්ඨො
සමණෙහි බ්‍රාහ්මණෙහි විඤ්ඤාති. ඉමෙ අට්ඨාරස මනොපව්චාරනි
භික්ඛවෙ මයා ධම්මො දෙසිතො අනිග්ගහිතො - පෙ - අප්පතිකුට්ඨො
සමණෙහි බ්‍රාහ්මණෙහි විඤ්ඤාති. ඉමානි වතතාරි අරියසම්මානිති භික්ඛවෙ
මයා ධම්මො දෙසිතො - පෙ - සමණෙහි බ්‍රාහ්මණෙහි විඤ්ඤාති.

ඉමා ඡ ධාතුසොති භික්ඛවෙ මයා ධම්මො දෙසිතො අනිග්ගහිතො
අසඬ්ඛිලිට්ඨො අනුපවජේ: අප්පතිකුට්ඨො සමණෙහි බ්‍රාහ්මණෙහි විඤ්ඤා-
තිති: ඉති බො පතෙතං චූතතං, කිඤ්ඤාතං පටිච්ච චූතතං: ඡසිමා භික්ඛවෙ
ධාතුසො: පස්ථිධාතු ආපොධාතු තෙජොධාතු වායොධාතු අකාසධාතු
විඤ්ඤාණධාතු. ඉමා ඡ ධාතුසොති භික්ඛවෙ මයා ධම්මො දෙසිතො අනිග්ග-
හිතො අසඬ්ඛිලිට්ඨො අනුපවජේ: අප්පතිකුට්ඨො සමණෙහි බ්‍රාහ්මණෙහි
විඤ්ඤාතිති. ඉති යං තං චූතතං, ඉදමෙතං පටිච්ච චූතතං.

මහණෙනි, රුමි තිකිසයන කෙතෙක් (මේ තිකිමි දූමටියෙක්දැයි මෙසේ) නුවණැතියන් විසින් පුළුල්වන ලබන්නාහු (කවර හෙයින් මේ දූමටි උපතැයි මෙසේ) පුත පුතා කරුණු ගත්වනු ලබන්නාහු (මේ ලමුදිටු හරුවයි මෙසේ) මොහොවට අනුශාසනා කරණු ලබන්නාහු (ආවාය්-ලබ්බි-අනම්මාව පරමපරවත් ගොසිනුදු) අක්‍රියවාදයෙහි සිටිත් ද, එබඳු වූ මේ තිකිසයනකයෝ වූත් දෙන වෙති.

මහණෙනි, මහණුන් විසින් බමුණන් විසින් නුවණැත්තන් විසින් නිගන්තට නොහැකි, කෙලෙසන්නට නොහැකි, උපවාද කරන්නට නොහැකි, බැහැර කරන්නට නොහැකි, මේ ධර්මයක් මා විසින් දෙසන ලද්දේ ය. මහණෙනි, මහණුන් විසින් බමුණන් විසින් නුවණැත්තන් විසින් නිගන්තට නොහැකි, කෙලෙසන්නට නොහැකි, උපවාද කරන්නට නොහැකි බැහැර කරන්නට නොහැකි මා විසින් දෙසන ලද ඒ ධර්මය කවරේ ය? යත්: මහණෙනි, 'මේ බාතු සයෙක' යනු මා විසින් දෙසන ලද. මහණුන් විසින් බමුණන් විසින් නුවණැත්තන් විසින් නිගන්තට නොහැකි කෙලෙසන්නට නොහැකි උපවාද කරන්නට නොහැකි බැහැර කරන්නට නොහැකි ධර්මය යි. මහණෙනි, 'මේ සංඝායන සයෙක' යනු මහණුන් විසින් බමුණන් විසින් නුවණැත්තන් විසින් නිගන්තට නොහැකි ... බැහැර කරන්නට නොහැකි මා විසින් දෙසන ලද ධර්මය යි. මහණෙනි, 'මේ අට්ඨකාය කාතෙක්හි පවත්නා මනෝපව්වාරයෝ ය' යනු මහණුන් විසින් බමුණන් විසින් නුවණැත්තන් විසින් නිගන්තට නොහැකි ... බැහැර කරන්නට නොහැකි මා විසින් දෙසන ලද ධර්මය යි. මහණෙනි, 'මේ සතර ආර්‍ය සත්‍යයෝ ය' යනු මා විසින් දෙසන ලද....මහණුන් විසින් බමුණන් විසින් නුවණැත්තන් විසින් ... බැහැර කරන්නට නොහැකි ධර්මය යි.

මහණෙනි, මහණුන් විසින් බමුණන් විසින් නුවණැත්තන් විසින් නිගන්තට නොහැකි ... බැහැර කරන්නට නොහැකි 'මේ බාතු සයෙක' යි දහමෙන් මා විසින් දෙසන ලද්දේ මෙසේ තෙල කියන ලද්දේ මෙය. තෙල කුමක් සඳහා කියන ලද ද යත්: මහණෙනි, මේ බාතුහු සදෙනෙකි: පඨවි-බාතු යැ, ආපෝබාතු යැ, තේජෝබාතු යැ, වායෝබාතු යැ, අකාශබාතු යැ, විඤ්ඤාණබාතු යි. මහණෙනි, මේ ඡතිබාතුහු යැ යි, මහණුන් විසින් බමුණන් විසින් නුවණැත්තන් විසින් නිගන්තට නොහැකි ... බැහැර කරන්නට නොහැකි වූ ධර්මයක් මා විසින් දෙසන ලද්දේ මෙසේ යමක් කියන ලද ද මෙය තෙල කරුණු තිසා කියන ලද.

ඉමානි ෂ් එස්සායතනානිති හිකබ්වෙ මයා ධම්මො දෙසිතො අනිගහිතො අසංකිලිට්ඨො අනුපවජේයා අපපතිකුට්ඨො සමණෙහි බ්‍රාහ්මණෙහි විඤ්ඤාහිති, ඉති බො පනෙනං වුත්තං, කිඤ්ඤානං පටිච්ච වුත්තං: ඡරිමානි හිකබ්වෙ එස්සායතනානි: වහ්නුං¹ එස්සායතනං සොතං එස්සායතනං සාණං එස්සායතනං ජ්වහා එස්සායතනං කායො එස්සායතනං ටිතො එස්සායතනං. ඉමානි ෂ් එස්සායතනානිති හිකබ්වෙ මයා ධම්මො දෙසිතො අනිගහිතො අසංකිලිට්ඨො අනුපවජේයා අපපතිකුට්ඨො සමණෙහි බ්‍රාහ්මණෙහි විඤ්ඤාහිති. ඉති යත්තං වුත්තං ඉදමෙතං පටිච්ච වුත්තං.

ඉමෙ අට්ඨාරස් මනොපට්ඨාරුති හිකබ්වෙ මයා ධම්මො දෙසිතො අනිගහිතො අසංකිලිට්ඨො අනුපවජේයා අපපතිකුට්ඨො සමණෙහි බ්‍රාහ්මණෙහි විඤ්ඤාහිති. ඉති බො පනෙනං වුත්තං, කිඤ්ඤානං පටිච්ච වුත්තං: වහ්නුතා රූපං දිස්වා සොමනස්සට්ඨානීයං රූපං උපට්ඨවරති, දෙවෙනස්සට්ඨානීයං රූපං උපට්ඨවරති, උපෙක්ඛාට්ඨානීයං රූපං උපට්ඨවරති. සොහෙන සද්දං සුත්වා -පෙ- සාණෙන ගඤ්ඤානං සාධිත්වා -පෙ- ජ්වහාය රස්සං සාධිත්වා -පෙ- කායෙන ථොට්ඨබ්බං චුසිත්වා -පෙ- මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය සොමනස්සට්ඨානීයං ධම්මං උපට්ඨවරති. දෙවෙනස්සට්ඨානීයං ධම්මං උපට්ඨවරති, උපෙක්ඛාට්ඨානීයං ධම්මං උපට්ඨවරති. ඉමෙ අට්ඨාරස් මනොපට්ඨාරුති හිකබ්වෙ මයා ධම්මො දෙසිතො අනිගහිතො අසංකිලිට්ඨො අනුපවජේයා අපපතිකුට්ඨො සමණෙහි බ්‍රාහ්මණෙහි විඤ්ඤාහිති. ඉති යත්තං වුත්තං ඉදමෙතං පටිච්ච වුත්තං.

ඉමානි වහ්නාරි අරියස්ථානීති හිකබ්වෙ මයා ධම්මො දෙසිතො අනිගහිතො අසංකිලිට්ඨො අනුපවජේයා අපපතිකුට්ඨො සමණෙහි බ්‍රාහ්මණෙහි විඤ්ඤාහිති. ඉති බො පනෙනං වුත්තං, කිඤ්ඤානං පටිච්ච වුත්තං: ඡත්තං හිකබ්වෙ ධාතුතං උපාදාය ගම්මාස්සාවකකන්ති හොති, මක්ඛකන්තිසා සති තාමරූපං, තාමරූපපච්චයා සළායතනං, සළායතනපච්චයා එස්සො, එස්සාපච්චයා වෙදනා. වෙදිගමනස්ස බො පනාහං හිකබ්වෙ ඉදං දුක්ඛන්ති පඤ්ඤාපෙම්. අයං දුක්ඛසමුදයොති පඤ්ඤාපෙම්. අයං දුක්ඛනිරෝධොති පඤ්ඤාපෙම්², අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපදාති පඤ්ඤාපෙම්.

කතමඤ්ච හිකබ්වෙ දුක්ඛං අරියස්ථවං: ජාතිපි දුක්ඛා, ජරාපි දුක්ඛා, ව්‍යාධිපි දුක්ඛා³ මරණමපි දුක්ඛං, සොකපරිදෙව දුක්ඛදෙමනස්සුපායාසාපි දුක්ඛා,* යමපිඡ්. ත ලහති, තමපි දුක්ඛං. සඛිතිතෙනාන පඤ්ඤාපාදනකතනා දුක්ඛා. ඉදං වුච්චති හිකබ්වෙ දුක්ඛං අරියස්ථවං.

කතමඤ්ච හිකබ්වෙ දුක්ඛසමුදයො³ අරියස්ථවං: අපිඡ්ජාපච්චයා සඛිතාරා, සඛිතාරපච්චයා විඤ්ඤාණං, විඤ්ඤාණපච්චයා තාමරූපං, තාමරූපපච්චයා සළායතනං, සළායතනපච්චයා එස්සො, එස්සාපච්චයා වෙදනා, වෙදනාපච්චයා තණ්හා, තණ්හාපච්චයා උපාදාය, උපාදායපච්චයා භවො, භවපච්චයා ජාති, ජාතිපච්චයා ජරාමරණං. සොකපරිදෙව දුක්ඛදෙමනස්සුපායාසා සම්මානති. එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකතනස්ස සමුදයො හොති. ඉදං වුච්චති හිකබ්වෙ දුක්ඛසමුදයො අරියස්ථවං.

1. වහ්නුපස්සායතනං - ටිපසං. 2. පඤ්ඤාපෙති - මජ්ඣං. 3. මජ්ඣං - නස්සි.
* අපට්ඨෙහි සමුපයොගො දුක්ඛා. පිපයති පිපපයොගො දුක්ඛා - යතා. යං.
3. දුක්ඛසමුදයං - සිමු.

මහණෙනි, මහණුන් විසින් බමුණන් විසින් නුවණැත්තන් විසින් නිගන්නට නොහැකි ... බැහැර කරන්නට නොහැකි වූ මේ අවිසමානතා-යහ සි දහමෙක් මා විසින් දෙසන ලදු සි මෙසේ මෙය කියන ලද්දේ ම ය. තෙල කුමක් සඳහා කියන ලද ද: මහණෙනි, මේ එසායතන සයෙහි: වඩනු නම් වූ එසායතනයෙක, සොන නම් වූ එසායතනයෙක, සාණ නම් වූ එසායතනයෙක, ජිව්‍යා නම් වූ එසායතනයෙක, කාය නම් වූ එසායතනයෙක, මනස නම් වූ එසායතනයෙක ය. මහණෙනි, මේ එසායතනයේ සදෙන යා සි මහණුන් විසින් බමුණන් විසින් නුවණැත්තන් විසින් නිගන්නට නොහැකි බැහැර කරන්නට නොහැකි ධර්මයෙක් මා විසින් දෙසන ලදු සි මෙසේ යමක් කියන ලද ද, මෙය තෙල කරුණ නිසා කියන ලදී.

මහණෙනි, මහණුන් විසින් බමුණන් විසින් නුවණැත්තන් විසින් නිගන්නට නොහැකි වූ ... බැහැර කරන්නට නොහැකි වූ මේ අටළොස් මනෝපවිචාරයෝ සි දහමෙක් මා විසින් දෙසන ලදු සි මෙසේ මෙය කියන ලද්දේ ම ය. තෙල කුමක් සඳහා කියන ලද ය යන්න: ඇසින් රූපයක් දැක සොම්නසට කරුණු වූ රූපය ගෙන සිත එළවයි. දෙමනසට කරුණු වූ රූපය ගෙන සිත එළවයි. උපේක්ෂාවට කරුණු වූ රූපය ගෙන සිත එළවයි. කණින් හඬක් අසා ... නැහැයෙන් ගඳක් ආශ්‍රණය කොට ... දිවින් රසක් විඳ ... කයින් සප්‍රභවයක් සපයී කොට ... මනසින් දහම් අරමුණක් දැක සොම්නසට කරුණු වූ දහම ගෙන සිත එළවයි. දෙමනසට කරුණු වූ දහම ගෙන සිත එළවයි. උපේක්ෂාවට කරුණු වූ දහම ගෙන සිත එළවයි. මහණෙනි, මහණුන් විසින් බමුණන් විසින් නුවණැත්තන් විසින් නිගන්නට නොහැකි වූ ... බැහැර කරන්නට නොහැකි වූ මේ අටළොස් මනෝපවිචාරයෝ සි ධර්මයෙක් මා විසින් දෙසන ලදු සි මෙසේ යමක් කියන ලද ද, මෙය තෙල කරුණ නිසා කියන ලදී.

මහණෙනි, මහණුන් විසින් බමුණන් විසින් නුවණැත්තන් විසින් නිගන්නට නොහැකි වූ ... බැහැර කරන්නට නොහැකි වූ මේ සතර සත්‍යයෝ සි දහමෙක් මා විසින් දෙසන ලදු සි මෙසේ මෙය කියන ලද්දේ ම ය. තෙල කුමක් සඳහා කියන ලද ය යන්න: මහණෙනි, අවිධ්‍යානුත් නිසා ගඟ්චක්‍රාන්තිය වෙයි. අවච්ඡාන්තිය ඇති කල්හි තාමරූපය වෙයි තාමරූප-ප්‍රත්‍යයයෙන් අබ්‍යායතනය වෙයි. අබ්‍යායතන ප්‍රත්‍යයයෙන් සපයීය වෙයි. සපයීප්‍රත්‍යයයෙන් වේදනාව වෙයි. මහණෙනි, විදුනාව (-විදිමි දත්තාවට) මෙතෙක් මැ දුකැ සි පණවමි. මෙතෙක් දුකට කාරණයා සි පණවමි. මෙතෙක් (-දුඛ සමුදය දෙදෙනාගේ නාසිම) දුඛනිරෝධය සි පණවමි. මෙතෙක් (-ආයතී අභ්‍යාවිනිකමාගීය) දුඛනිරෝධයම ප්‍රතිපත්තිය සි පණවමි.

මහණෙනි, දුඛායතීසත්‍යය කවරු: ජාතිය ද දුකැ, ජරාව ද දුකැ, ව්‍යාධිය ද දුකැ, මරණය ද දුකැ, යෝක - පරිදේව - දුක් - දෙමනස් - උපායසයෝත් දුක්හ. යමක් කැමැති වනුයේ නොලබන්නේ නම්, එ ද දුකැ. සැකෙවින් පඤ්චාපාද්‍යාසකකියෝ දුක්හ. මහණෙනි, මේ දුඛායතී සත්‍යය සි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, දුඛසමුදයායතීසත්‍යය කවරේ යන්න: අවිඤ්ඤාප්‍රත්‍යයයෙන් සංසාරයෝ වෙති. සංසාරප්‍රත්‍යයයෙන් විඤ්ඤාය වෙයි, විඤ්ඤාප්‍රත්‍යයයෙන් තාමරූප වෙයි, තාමරූප ප්‍රත්‍යයයෙන් අබ්‍යායතන වෙයි, අබ්‍යායතන ප්‍රත්‍යයයෙන් සපයී වෙයි, සපයී ප්‍රත්‍යයයෙන් වේදනාව වෙයි, වේදනාප්‍රත්‍යයයෙන් තාමණාව වෙයි, තාමණාප්‍රත්‍යයයෙන් උපාද්‍යනය වෙයි, උපාද්‍යන ප්‍රත්‍යයයෙන් භවය වෙයි, භවප්‍රත්‍යයයෙන් ජාතිය වෙයි, ජාතිප්‍රත්‍යයයෙන් ජරා - මරණ - සෝක - පරිදේව - දුක් - දෙමනස් - උපායසයෝ වෙත්. මෙසේ මේ සීග්‍ර (-අමීග්‍ර වූ) දුඛ රාශිනුගේ හටගැනීම වේ. මහණෙනි, මේ දුඛ සමුදයායතීසත්‍යය සි කියනු ලැබේ.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ දුක්ඛනිරෝධො,¹ අරියසව්වං: අවිජ්ජායතොව අසෙසවිරාගනිරෝධා සංඛාරනිරෝධො, සංඛාරනිරෝධා විඤ්ඤාණනිරෝධො, විඤ්ඤාණනිරෝධා නාමරූපනිරෝධො, නාමරූපනිරෝධා සලායතනනිරෝධො, සලායතනනිරෝධා ඵස්සනිරෝධො, ඵස්සනිරෝධා වෙදනානිරෝධො, වෙදනානිරෝධා ඛණ්ණානිරෝධො, ඛණ්ණානිරෝධා උපාදානනිරෝධො, උපාදානනිරෝධො භවනිරෝධො, භවනිරෝධො ජාතිනිරෝධො, ජාතිනිරෝධො ජරමරණං සොකපරිදොවදුක්ඛදොමනස්සපායාසා නිරුජ්ඣන්ති. ඵවමෙනස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකනික්ඛස්ස නිරෝධො හොති. ඉදං වුච්චති භික්ඛවෙ දුක්ඛනිරෝධො අරියසව්වං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපදා අරියසව්වං: අයමෙව අරියො අට්ඨමිතිකො මග්ගො. සෙය්‍යපීදං: සමාදිට්ඨි සමායමිකපෙපා සමාචාරා සමාකමනෙතා සමාආර්ථො සමාචාරායමො සමාසති සමාසමාධි. ඉදං වුච්චති භික්ඛවෙ දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපදා අරියසව්වං. ඉමානි වතතාරි අරියසව්වානීති භික්ඛවෙ මයා ධම්මො දෙසිතො අභිග්ගතිනො, අසලිඛිට්ඨො අනුපවජ්ජො අපභිකුට්ඨො සමණෙහි බ්‍රාහ්මණෙහි විඤ්ඤානීති. ඉති යතං වුතතං, ඉදමෙතං පටිච්ච වුතතන්ති.

3. 2. 2. 2.

12. භික්ඛමානි භික්ඛවෙ අමාතාපුත්තිකානි හයානීති අස්සතවා පුට්ඨජ්ජනො භාසති. කතමානි භික්ඛී: හොති² සො භික්ඛවෙ සමයො, යං මහාඅය්‍යධාගො උට්ඨාති. මහාඅය්‍යධාගො ඛො පත භික්ඛවෙ උට්ඨිතෙ තෙන භාමාපි ඛය්‍යන්ති නිගමාපි ඛය්‍යන්ති, තගරාපි ඛය්‍යන්ති. ගාමෙසුපි ඛය්‍යමානෙසු නිගමෙසුපි ඛය්‍යමානෙසු තගරෙසුපි ඛය්‍යමානෙසු තත්ථ මාතාපි පුත්තං තපපරිලහති, පුත්තොපි මාතරං තපපරිලහති. ඉදං භික්ඛවෙ පඨමං අමාතාපුත්තිකං හයන්ති අස්සතවා පුට්ඨජ්ජනො භාසති.

පුත්තවපරං භික්ඛවෙ හොති සො සමයො යං මහාමෙඤ්ඤො උට්ඨාති, මොමෙඤ්ඤො ඛො පත භික්ඛවෙ උට්ඨිතෙ මහාඋදකවාහකො සඤ්ජායති, මහාඋදකවාහකො ඛො පත භික්ඛවෙ සඤ්ජාතෙ තෙන ගාමාපි වුය්‍යන්ති, නිගමාපි වුය්‍යන්ති, තගරාපි වුය්‍යන්ති. ගාමෙසුපි වුය්‍යමානෙසු නිගමෙසුපි වුය්‍යමානෙසු තගරෙසුපි වුය්‍යමානෙසු තත්ථ මාතාපි පුත්තං තපපරිලහති, පුත්තොපි මාතරං තපපරිලහති. ඉදං භික්ඛවෙ දුතියං අමාතාපුත්තිකං හයන්ති අස්සතවා පුට්ඨජ්ජනො භාසති.

පුත්තවපරං භික්ඛවෙ හොති සො සමයො, යං හයං හොති අට්ඨිසංකොපො වක්ඛසමාරුළුතා ජාතපදා පරියායන්ති. හයෙ ඛො පත භික්ඛවෙ සති අට්ඨිසංකොපෙ වක්ඛසමාරුළුතෙසු ජාතපදෙසු පරියායනොතෙසු තත්ථ මාතාපි පුත්තං තපපරිලහති, පුත්තොපි මාතරං තපපරිලහති, ඉදං භික්ඛවෙ තතියං අමාතාපුත්තිකං හයන්ති අස්සතවා පුට්ඨජ්ජනො භාසති. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛී අමාතාපුත්තිකානි හයානීති අස්සතවා පුට්ඨජ්ජනො භාසති,

1. දුක්ඛනිරෝධා - සිවු 2. හොති නමා - මෙසං.

මහණෙනි, දූඛ නිරෝධායඝීසත්‍යය කවරේය යත්: අවිද්‍යාවගේ ම අනව-
ශේෂ නිරෝධයෙන් සංසකාර නිරෝධය වෙයි. සංසකාර නිරෝධයෙන් විඤ්ඤාන
නිරෝධය වෙයි, විඤ්ඤාන නිරෝධයෙන් තාමරූප නිරෝධය වෙයි, තාමරූප
නිරෝධයෙන් අබ්‍යයතන නිරෝධය වෙයි, අබ්‍යයතන නිරෝධයෙන් ස්පඨි
නිරෝධය වෙයි, ස්පඨිනිරෝධයෙන් චේදනා නිරෝධය වෙයි, චේදනා
නිරෝධයෙන් තෘෂණානිරෝධය වෙයි, තෘෂණානිරෝධයෙන් උපාදාන නිරෝ-
ධය වෙයි, උපාදානනිරෝධයෙන් භවනිරෝධය වෙයි, භවනිරෝධයෙන් ජාතිනිරෝධය
වෙයි, ජාති නිරෝධයෙන් ජරා - මරණ - සෝක - පරිදේව -
දුක් - දොම්නස් - උපායාසයෝ නිරුඳ්ධ වෙත්. මෙසේ මේ සියලු දූඛසංක-
යාගේ නිරෝධය වේ. මහණෙනි, මේ දූඛනිරෝධායඝී සත්‍යය යි කියනු
ලැබේ.

මහණෙනි, දූඛනිරෝධගාමී ප්‍රතිපදායඝීසත්‍යය කවරේය යත්: මේ ආයඝී
අමොඛික මාථීය ම ය, ඒ මෙසේ ය: සමග්ග දූෂ්ටය, සමග්ග සංකල්පය,
සමග්ග වචනය, සමග්ග ක්‍රියාත්‍යාගය, සමග්ග චර්යාමය, සමග්ග චර්යාමය,
සමග්ග සංකල්පය, සමග්ග සමාධිය යන මොහුය. මහණෙනි, මෙය දූඛනිරෝධ-
ගාමී ප්‍රතිපදායඝීසත්‍යය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මේ සතර ආයඝීසත්‍ය
කෙනෙකා යි මහණින් විසින් බලන්නන් විසින් නුවණින් තත් විසින් නිගන්වන
තොහැකි වූ කෙලෙසත්තව තොහැකි වූ උපවාද තො කළ හැකි වූ බැහැර
කරන්නට තොහැකි වූ දහමෙන් දෙසන ලද්ද යි මෙසේ යමක් කියන ලද
නම්, තෙලෙ මේ නිසා කියන ලද්ද යි.

3. 2. 2. 2.

12. මහණෙනි, (මවු පුතුවන් උනුවත් රැකගත නොහෙන බිය යි කියන
ලද) මේ අමාතෘපුත්‍රක බිය තුණකා යි අශ්‍රැතවත් පාඨන්ජන කියයි. කවර
තුණක යත්: මහණෙනි, යම් කලෙක මහත් අන්තිදහයෙක් නම් ද එබඳු
කාලයෙක් වේ ම ය. මහණෙනි, මහත් අන්තිදහයක් තැගී සිටි කල්හි එයින්
ගම්හුදු දූවෙති. නියම්ගම්හුදු දූවෙති. නගරයෝ ද දූවෙත්. ගමුදු දූවෙන
කල්හි නියම්ගමුදු දූවෙන කල්හි නුවර ද දූවෙන කල්හි එහිලා මවු ද පුතා
තොලැබෙයි. පුතාද මව තොලැබෙයි. මහණෙනි, මේ පවුල්වන අමාතෘ-
පුත්‍රක භයය යි අශ්‍රැතවත් පාඨන්ජන තෙම කියයි.

තවද මහණෙනි, යම් කලෙකින් මහත් මේසයෙක් නැගේ ද එබඳු වූ
කාලයෙක් වේ. මහණෙනි, මහත් මේසය නැගී කල්හි මහ ගංවතුරෙක්
නැගෙයි. මහණෙනි, මහගංවතුරු තැගීකල්හි එයින් ගම්හුදු හයනු ලැබෙත්.
නියම්ගම්හුදු හයනු ලැබෙත්. නගරයෝ ද හයනු ලැබෙත්. ගමුදු හයනු
ලබන කල්හි නියම්ගමුදු හයනු ලබන කල්හි නුවරද හයනු ලබන කල්හි
එහිලා මවු ද පුතා තොලැබෙයි. පුතා ද මව තොලැබෙයි. මහණෙනි, මෙය
දෙවන අමාතෘපුත්‍රක භයය යි අශ්‍රැතවත් පාඨන්ජන තෙම කියයි.

තවද මහණෙනි, යම් කලෙකින් කඩපලා සොර බියෙක් වේ නම්,
චක්‍රාරූඪ වූ දතව වැස්සෝ ගිස් ලූ ලූ අත ඔබ්බොබ යෙන් නම් පලායෙන් නම්
එබඳු කාලයෙක් ද වේ ම ය. මහණෙනි, කඩපලා සොරබිය ඇති කල්හි
චක්‍රාරූඪ වූ දතව වැස්සන් ගිස් ලූ ලූ අත ඔබ්බොබ පලා යන කල්හි එහි මවු
දු පුතු තොලැබෙයි. පුතු දු මව තොලැබෙයි. මහණෙනි, මෙය තෙවන
අමාතෘපුත්‍රක භයය යි අශ්‍රැතවත් පාඨන්ජන තෙම කියයි. මහණෙනි, මේ
තුණ වනාහි අමාතෘපුත්‍රක භයය යි අශ්‍රැතවත් පාඨන්ජන තෙම කියයි.

තාති බො පතිමාති භික්ඛවෙ තිණ්ඤි සමානාපුත්තිකාතියෙව භයාති අමානාපුත්තිකාති භයාතීති අයුක්තවා පුපුර්ණො භාසති. කතමාති තිණ්ඤි: හොති සො භික්ඛවෙ සමයො, යං මහාඅග්ගිධානො උට්ඨාති, මහාඅග්ගිධානෙ බො පත භික්ඛවෙ උට්ඨිතෙ තෙන ගාමාපි -පෙ- තගරාපි ඛයානති. ගාමෙසුපි ඛයාමානෙසු තිගමෙසුපි ඛයාමානෙසු තගරෙසුපි ඛයාමානෙසු හොති සො සමයො, යං කදච්ඡි කරහවි මානාපි පුත්තං පටිලහති, පුත්තොපි මානරං පටිලහති. ඉදං භික්ඛවෙ පඨමං සමානාපුත්තිකං යෙව භයං අමානාපුත්තිකං භයනති අයුක්තවා පුපුර්ණො භාසති.

පුත්තවපරං භික්ඛවෙ හොති සො සමයො, යං මහාමෙඤ්ඤො උට්ඨාති. මහාමෙඤ්ඤො බො පත භික්ඛවෙ උට්ඨිතෙ මහාඋදකවාහකො සඤ්ජායති, මහාඋදකවාහකෙ බො පත භික්ඛවෙ සඤ්ජාතෙ තෙන ගාමාපි වුයානති, තිගමාපි වුයානති, තගරාපි වුයානති. ගාමෙසුපි වුයාමානෙසු තිගමෙසුපි වුයාමානෙසු තගරෙසුපි වුයාමානෙසු හොති සො සමයො, යං කදච්ඡි කරහවි මානාපි පුත්තං පටිලහති, පුත්තොපි මානරං පටිලහති, ඉදං භික්ඛවෙ දුතියං සමානාපුත්තිකං යෙව භයං අමානාපුත්තිකං භයනති අයුක්තවා පුපුර්ණො භාසති.

පුත්තවපරං භික්ඛවෙ හොති සො සමයො, යං භයං හොති අට්ඨිසඬේකාපො, වක්කසමාරුලුතා ජාතපදා පරියායනති. භයෙ බො පත භික්ඛවෙ සති අට්ඨිසඬේකාපෙ වක්කසමාරුලුතෙසු ජාතපදෙසු පරියායනෙතෙසු හොති සො සමයො, යං කදච්ඡි කරහවි මානාපි පුත්තං පටිලහති. පුත්තොපි මානරං පටිලහති. ඉදං භික්ඛවෙ තතියං සමානාපුත්තිකං යෙව භයං අමානා-පුත්තිකං භයනති අයුක්තවා පුපුර්ණො භාසති. ඉමාති බො භික්ඛවෙ තිණ්ඤි සමානාපුත්තිකාති යෙව භයාති අමානාපුත්තිකාති භයාතීති අයුක්තවා පුපුර්ණො භාසති.

තිණ්ඤිමාති භික්ඛවෙ අමානාපුත්තිකාති භයාති. කතමාති තිණ්ඤි: ජරහයං ව්‍යාධිහයං මරණහයං. ත භික්ඛවෙ මානා පුත්තං ජීරමානං එවං ලහති: අහං ජීරාමි, මා මෙ පුත්තො ජීරිති. පුත්තො වා පත මානරං ජීරමානං න එවං ලහති, අහං ජීරාමි, මා මෙ මානා ජීරිති.

ත භික්ඛවෙ මානා පුත්තං ව්‍යාධියමානං එවං ලහති: අහං ව්‍යාධියාමි, මා මෙ පුත්තො ව්‍යාධියිති, පුත්තො වා පත මානරං ව්‍යාධියමානං න එවං ලහති: අහං ව්‍යාධියාමි, මා මෙ මානා ව්‍යාධියිති.

ත භික්ඛවෙ මානා පුත්තං මීයමානං එවං ලහති: අහං මීයාමි, මා මෙ පුත්තො මීයිති, පුත්තො වා පත මානරං මීයමානං න එවං ලහති: අහං මීයාමි, මා මෙ මානා මීයිති. ඉමාති බො භික්ඛවෙ තිණ්ඤි අමානාපුත්තිකාති භයාතීති.

අපච්ඡි භික්ඛවෙ මග්ගො, අපච්ඡි පටිපදා, ඉමෙසඤ්ඤා තිණ්ඤං සමානාපුත්ති-කානං භයානං, ඉමෙසඤ්ඤා තිණ්ඤං අමානාපුත්තිකානං භයානං පඨාණාය සමතික්කමාය සංවත්තනති: කතමො ව භික්ඛවෙ මග්ගො: කතමා ව පටිපදා: ඉමෙසඤ්ඤා තිණ්ඤං සමානාපුත්තිකානං භයානං, ඉමෙසඤ්ඤා තිණ්ඤං අමානා-පුත්තිකානං භයානං පඨාණාය සමතික්කමාය සංවත්තනති: අයමෙව අරියො අට්ඨිඛිතිකො මග්ගො, සෙය්‍යපීදං: සමමාදට්ඨි -පෙ- සමමාසමාධි. අයං බො භික්ඛවෙ මග්ගො, අයං පටිපදා, ඉමෙසඤ්ඤා තිණ්ඤං සමානාපුත්තිකානං භයානං, ඉමෙසඤ්ඤා තිණ්ඤං අමානාපුත්තිකානං භයානං පඨාණාය සමතික්කමාය සංවත්තනති.

මහණෙනි, සමානාපුත්‍රක වූ ම ඒ තුන් බියක් අමානාපුත්‍රක භය සි අශ්‍රාතවත් පාඨශ්ජන කියයි. කවර තුණෙක යත්: මහණෙනි, යම් කලෙක්හි මහත් වූ අන්තිදහසෙක් නැගේ නම් එබඳු කාලයෙක් වේ ම ය. මහණෙනි, මහත් වූ හින්තෙන් දැවීම ඇති කල්හි එයින් ගමුදු ... නගරයෝ ද දූවෙත්. ගමුදු දූවෙන කල්හි නියම්ගමුදු දූවෙන කල්හි නගර ද දූවෙන කල්හි යම් හෙයෙකින් කිසියම් කලෙක මව පුතා ලැබේ ද, පුතා ද මව ලැබේ ද, එබඳු කාලයෙක් වේ ම ය. මහණෙනි, මේ පළමුවන සමානාපුත්‍රක වූ ම බිය අමානාපුත්‍රක භය සි අශ්‍රාතවත් පාඨශ්ජන කියයි.

තවද මහණෙනි, යම් කලෙක මහාමෙඝය නැගේ නම් එබඳු කාලයෙක් ද වෙයි. මහණෙනි, මහාමෙඝය නැගීකල්හි ම මහ ගංවතුරු නැංවෙයි. මහ-ගංවතුරු නැගී කල්හි ගම්හුදු හයනු ලැබෙත්. නියම්ගම්හුදු හයනු ලැබෙත්. නගරයෝ ද හයනු ලැබෙත්. ගමුදු හයනු ලබන කල්හි, නියම්ගමුදු හයනු ලබන කල්හි, නගර ද හයනු ලබන කල්හි යම් හෙයෙකින් කිසි විටෙක මවත් පුතා ලැබේ ද, පුතාත් මවු ලැබේ ද, එබඳු කාලයෙක් වේ ම ය. මහණෙනි, මේ වනාහි සමානාපුත්‍රක වූ ම දෙවන බිය අමානාපුත්‍රක බිඟාසි අශ්‍රාතවත් පාඨශ්ජන කියයි.

තවද මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් කඩපලා සොරබියෙක් වේ ද, චක්‍රසමා-රූප වූ දහවුවැස්සෝ හිස් ලු ලු අත ඔබ්බෙට පලා යෙද් ද, එබඳු කාලයෙක් වේ ම ය. මහණෙනි, කඩපලා සොරබිය ඇති කල්හි චක්‍රසමාරූප වූ දහවු-වැස්සන් හිස් ලු ලු අත පලායන කල්හි යම් හෙයෙකින් කිසිකලෙක මවුදු පුතා ලැබේ නම්, පුතුද මව ලැබේ නම්, එබඳු කාලයෙක් වේ ම ය. මහණෙනි, මේ තෙවන සමානාපුත්‍රක වූ ම බිය අමානාපුත්‍රක වූ භය සි අශ්‍රාතවත් පාඨශ්ජන කියයි. මහණෙනි, මේ සමානාපුත්‍රක වූ ම තුන් බිය අමානාපුත්‍රක භය සි අශ්‍රාතවත් පාඨශ්ජන කියයි.

මහණෙනි, මේ අමානාපුත්‍රක වූ භය තුණෙනි. කවර තුණෙක යත්: ජරාභය, ව්‍යාධිභය, මරණභය යන තුණ සි. මහණෙනි, මවු ජරායෙන් දිරන පුතු (දැක) “මම දිරම්වා, මා පුතු නහමක් දිරව”යි යන මෙබන්දක් නොලැබෙයි. පුතා හෝ ජරායෙන් දිරන මව (දැක) “මම දිරම්වා, මා මවු නහමක් දිරව”යි යන මෙබන්දක් නොලැබෙයි.

මහණෙනි, මවු රෙවින් පෙළෙහු වූ පුතු (දැක) “මම පෙළෙම්වා, මාගේ පුතු නහමක් පෙළේ”ව යි යන මෙබන්දක් නොලැබෙයි. පුතා ද රෙවින් පෙළෙහු මවු දැක “මම පෙළෙම්වා, මාගේ මවු නහමක් පෙළේව”යි යන මෙබන්දක් නොලැබෙයි.

මහණෙනි, මවු ද මැරෙනු වූ පුතු (දැක) “මම මියෙම්වා, මාගේ පුතු නහමක් මියේව”යි යන මෙබන්දක් නොලැබෙයි. පුතා හෝ මැරෙනු වූ මව (දැක) “මම මියෙම්වා, මාගේ මවු නහමක් මියේව”යි යන මෙබන්දක් නොලැබෙයි. මහණෙනි, මේ වනාහි අමානාපුත්‍රක වූ බිය තුණ ය.

මහණෙනි, මේ සමානාපුත්‍රක වූ තුන් බිය ද අමානාපුත්‍රක වූ තුන් බිය ද ප්‍රභාණය කරණු පිණිස, මොනොවට ඉක්මෙනු පිණිස යමෙක් පවත්නේ නම්, ඒ මාගීය ඇත. ඒ ප්‍රතිපත්තිය ඇත. මහණෙනි, මේ සමානාපුත්‍රක වූ තුන් බිය ද මේ අමානාපුත්‍රක වූ තුන් බිය ද ප්‍රභාණය කරණු පිණිස, මොනොවට ඉක්-මෙනු පිණිස (යමෙක්) පවත්නේ නම්, ඒ මාගීය කවරෙයා: ඒ ප්‍රතිපත්තිය කවර යා: ඒ මේ ආයතී අමාබ්‍රිකමාගීය මා සි. ඒ කෙසේ යා: සමන්දූෂ්ටිය... සමන්සමාධිය (යන මේ අවසි.) මහණෙනි, මේ සමානාපුත්‍රක වූ තුන් බිය ද, මේ අමානාපුත්‍රක වූ තුන් බිය ද ප්‍රභාණය කරණු පිණිස මොනොවට ඉක්මෙනු පිණිස (යමෙක්) පවත්නේ නම්, මේ ඒ මාගී සි. මේ ඒ ප්‍රතිපත්තිය සි.

3. 2. 2. 3.

13. එකං සමයං භගවා ණොසලෙසු වාරිකං වරමානො මහතා භික්ඛු-සබ්බෙත සද්ධිං යෙන ථෙවනාගපුරිකා බ්‍රාහ්මණගහපතිකා: සමණො ඛලු හො ගොතමො සකාසපුතො සකාසකුලා පබ්බජිතො වෙතාගපුරං අනුපපන්නො “ඛං ඛො පන භවන්තං ගොතමං එවං කල්‍යාණො නිත්තිසද්දෙ අභ්‍යුග්ගතො: ඉතිපි සො භගවා අරහං සමමාසමුද්ධො විජ්ජාවරණතපනො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරො පුරිසදම්මසාරපි සත්ථං දෙවමනුස්සානං බුද්ධො භගවා, සො ඉමං ලොකං සදෙවකං සමාරකං සබ්බහවකං සසාමණ්ඩ්‍රාගමණිං පජං සදෙවමනුස්සං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පච්චෙදෙති, සො ධම්මං දෙසෙති ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣිකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං සාත්ථං සබ්බඤ්ඤානං කෙවලපරිපුණ්ණං පරිසුද්ධං බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති, සාධු ඛො පන තථා-රූපානං අරහතං දස්සනං හොති”ති.

අථ ඛො වෙතාගපුරිකා බ්‍රාහ්මණගහපතිකා යෙන භගවා තෙනුප-සබ්බකම්මසු, උපසබ්බකම්මිනා අපොසකච්ච භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. අපොසකච්ච භගවතා සද්ධිං සමමොදිංසු. සමමොදනීයං කථං සාරාණීයං¹ විනිසාරෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. අපොසකච්ච යෙන භගවා තෙනඤ්ඤලිපණාමෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. අපොසකච්ච නාමගොතනං සාවෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. අපොසකච්ච තුණ්හිගුතා එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසින්නො ඛො වෙතාගපුරිකො චච්ඡගොගන්නා බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං එතදවොච:

“අච්ඡරියං හො ගොතම, අභ්‍යුතං හො ගොතම, යාවඤ්චිදං හොහො ගොතමස්ස විපසන්තානි ඉන්ද්‍රියානි, පරිසුද්ධො ඡ්චිවණේණා පරියොදානො.

සෙය්‍යථාපි හො ගොතම සාරදං බදරපණ්ඩු² පරිසුද්ධං හොති පරියොදානං. එවමෙව හොතො ගොතමස්ස විපසන්තානි ඉන්ද්‍රියානි, පරිසුද්ධො ඡ්චිවණේණා පරියොදානො. සෙය්‍යථාපි හො ගොතම තාලපන්තං සමපති බන්ධනා පවුත්තං³ පරිසුද්ධං හොති පරියොදානං. එවමෙව හොතො ගොතමස්ස විපසන්තානි ඉන්ද්‍රියානි, පරිසුද්ධො ඡ්චිවණේණා පරියොදානො”.

1. සාරාණීයං - මජ්ඣං සරණියං - PTS.

2. බදරපණ්ඩු - මජ්ඣං සෘ. කං.

3. බන්ධනා පවුත්තං - මජ්ඣං. මුත්තං, සීමු.

3. 2. 2. 3.

13. එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහත් බික්සහන හා සමග කොසොල්දනවුහි සාරිසරණ සේක් කොසොල්දනවුයෙහි චේතාගපුර තමාහි බමුණුගමට වැසී සේක. වේතාගපුර වැසි බමුණුගාභාවියෝ “හවන්ති, ශාක්‍යපුත්‍ර වූ ශාක්‍යකුලයෙන් නික්ම පැවිදි වූ ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ වනාහි වේතාගපුරයට වැඩියහ. ඒ හවන් ගෞතමයන් වහන්සේ පිළිබඳව “මෙසේ මෙසේත් ඒ හගවත්හු අභීත්හ. සමසක්සලේඛියහ. විද්‍යවරණ සමපන්නායහ. සුගතයහ. ලොකවිදුහ. අනුතතරයහ. පුරුෂදම්‍යසාරපියහ. දෙවිමිනිස්තට ශාස්තෘයහ. බුද්ධියහ. භාග්‍යවත්හ. ඔබ දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බමුන් සහිත මේ ලෝකය ද මහණ බමුණන් සියො දෙවිමිනිසුන් සියො සභාව පුජාව ද තුමු ම අධිකඥනයෙන් දෑන සාක්‍ෂාත් කොට ප්‍රකාශ කෙරෙහි. ඔබ ආදි කල්‍යාණ කොට මධ්‍ය කල්‍යාණ කොට පශ්චාත්ත කල්‍යාණ කොට අභී සහිත කොට ව්‍යාජ්‍ය සහිත කොට සඵප්‍රකාරයෙන් පරිපූර්ණ කොට පිරිසුදු කොට දහම් දෙසති. බමුණු පවසති. මෙබඳු උතුම් වූ නිවිතියබදයෙක් ඉතා උස්ව නැංගේය. එබඳු වූ රහතුන්ගේ දැනිය මනා මැනු!” යි අයුච්ඡාස ම ය.

ඉක්බිති චේතාගපුර වැසි බමුණු ගාභාවියෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ ඇතැම් කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත් පසෙක හුන්හ. ඇතැම් කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු වූහ. තුස්තට නිසි සිහි කරණුවට නිසි කථාව කොට නිමවා එකත් පසෙක හුන්හ. ඇතැම් කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දසට ඇඳිලි බැඳ එකත් පසෙක හුන්හ. ඇතැම් කෙනෙක් තම් ගොත් අස්වා එකත් පසෙක හුන්හ. ඇතැම් කෙනෙක් තුෂණීම්භූත ව එකත් පසෙක හුන්හ. එකත් පසෙක හුන් චේතාගපුර වැසි චම්පගොත්ත බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැළ කෙළේ ය:

“හවන් ගෞතමයෙනි, ආශ්වයාසියෙක. හවන් ගෞතමයෙනි, අද්දුතයෙක. හවන් ගෞතමයන් වහන්සේගේ ඉන්ද්‍රියයෝ ඉමහත් සේ පහත් වූවාහු වෙති. ඡ්විවණිය මහත් සේ පිරිසිදුය. ඉතා ප්‍රභාසවරය.

හවන් ගෞතමයන් වහන්ස, යම්සේ සරත් කල්හි හටගත් විලිකුන් නොවූ ඩෙබරපක් පිරිසිදු වේ ද, ප්‍රභාසවර වේ ද, එසෙයින් ම හවන් ගෞතමයන් වහන්සේගේ ඉන්ද්‍රියයෝ වෙසෙසින් පහත් වෙති. ඡ්විවණිය පිරිසිදුය. ප්‍රභාසවර ය. හවන් ගෞතමයෙනි, යම්සේ එකෙණෙහි තටුයෙන් ගිළිහුන විලිකුන් තල්පක් පිරිසිදු වේ ද, ප්‍රභාසවර වේ ද, එලෙසින් ම හවන් ගෞතමයන් වහන්සේගේ ඉන්ද්‍රියයෝ වෙසෙසින් පහත්හ. ඡ්විවණිය පිරිසිදු ය. ප්‍රභාසවර ය”.

“සෙය්‍යථාපි හො ගොතම තෙකං ජලේඛානදං දහබ්බමාරාජ්‍යන-
සුපරිකමකතං උකකාමුවෙ සුකුසලසම්පහට්ඨං පණ්ඩිතමබලෙ තිකතිතනං
භාසතෙ ච කපතෙ ච විරොචති ච. එවමෙව නොතො ගොතමෙස විප-
සනනාති ඉන්ද්‍රියාති, පරිසුද්ධො ජව්වණේණ පරියොද්ධො.

යාති භුත¹ තාති හො ගොතම උච්චාසයතමභාසයතාති. සෙය්‍යථිදං:
ආසන්දි පලලභේකා ගොණකො විතතකා² පටිකා පටලිකා තුලිකා විකතිකා
උග්ගලොමි එකතතලොමි කට්ඨිසං කොසෙය්‍යං කුතතකං හත්තරං
අසාසරං රථසරං අජිතපාවෙණිං කාදලිමිගපවරපච්චසරණං සඋතත-
රච්ඡදං උහතො ලොභිතකුපධානං. එවරූපානං භුත භවං ගොතමො
උච්චාසයතමභාසයතානං නිකාමලාභී අකිච්ඡලාභී අකසිරලාභී”ති.

[භගවා:]

යාති බො පත තාති බ්‍රාහමණ උච්චාසයතමභාසයතාති. සෙය්‍යථිදං:
ආසන්දි පලලභේකා ගොණකො විතතකා පටිකා පටලිකා තුලිකා විකතිකා
උග්ගලොමි එකතතලොමි කට්ඨිසං කොසෙය්‍යං කුතතකං හත්තරං
අසාසරං රථසරං අජිතපාවෙණිං කාදලිමිගපවරපච්චසරණං³ සඋතතර-
ච්ඡදං උහතො ලොභිතකුපධානං. දුලලහාති තාති පබ්බජිතානං, ලද්ධා ච
ත කපතති.

තීණි බො ඉමාති බ්‍රාහමණ උච්චාසයතමභාසයතාති, යෙසාහං එතරහි
නිකාමලාභී අකිච්ඡලාභී අකසිරලාභී. කතමාති තීණි: දිබ්බං උච්චාසයන-
මභාසයනං බ්‍රහමං උච්චාසයතමභාසයනං අරියං උච්චාසයතමභාසයනං.
ඉමාති බො බ්‍රාහමණ තීණි උච්චාසයතමභාසයතාති, යෙසාහං එතරහි
නිකාමලාභී අකිච්ඡලාභී අකසිරලාභීති.

1. යාති තාති - මජ්ඣ. 2. විතතකා - ස්‍යා, සි 1. විතතකො - මජ්ඣ.

3. කාදලිමිගපවරපච්චසරණං - මජ්ඣ.

“හවත් ගෞතමයෙනි, නිපුණ වූ කඹුරුදරුවක්හු විසින් මොනොවට පිරිසම් කළ, කෝවෙහි පිස දක්ෂ රත්කරුවකු විසින් මොනොවට කොළන ලද දඹරන් නිකෙක් රත්පලසෙක්හි තබන ලද්දේ යම්සේ බබළා ද, දිලිසේ ද, රස් හිඳුවා ද, එළලසින් ම හවත් ගෞතමයන් වහන්සේගේ ඉන්ද්‍රියයෝ වෙසෙසින් පහන්හ. ඡත්‍රවණ්ණ පිරිසිදු ය. ප්‍රභාසවර ය.

හවත් ගෞතමයෙනි, දික් පා ඇති හැඳිය, පලහය, සකරහුලෙන් දික් ලොම් ඇති මහකොඳු පලසය, චිමෙන් විසිතුරු එළලොම් ඇතිරිය, එළලොම්-මුවා සුදුපුප් ඇතිරිය, එළලොම්මුවා ඝනපුප් ඇතිරිය, පුලුන් ඔත් තිලිය, සිහරු වගරු නහා විසන ලද එළලොම්මුවා ඇතිරිය, (දෙපස ද වළ ඇති) දෙද ඇතිරිය, (එක්පස ද වළ ඇති) එක්ද ඇතිරිය, රත්කොසුකම් කළ තිහිරිමුවා පසතුරුණ, රත් හා මුසු කොට කැටි තිහිරිහුසින් විසු පසතුරුණ, සොළොස් තළුවනට තැටිය හැකි අවන් මහඇතිරිය, ඇත් පිට අතුරුණ ඇතිරිය, අස් පිට අතුරුණ ඇතිරිය, රියෙහි අතුරුණ ඇතිරිය, අඳුන්දිවිසමින් කළ ඇතිරිය, කෙසෙල්මුවසමින් කළ පසතරුණ, ඉස්දෙර පාමුල රත්කන්වසින් (කොට්ට) ඇති උඩ රත්වියන් බැඳි අත්ත, යන යම් ම උසසුන් මහසුන් කෙනෙක් වෙත් නම්, හවත් ගෞතමයෝ මෙබඳු උසසුන් මහඅසුන් රිසිසේ ලබන සුල්ලෙහි. නිදහස් ලබන සුල්ලෙහි. මහත්සේ ලබන සුල්ලෙහි”.

[හවත්හු:]

බමුණ, දික් පා ඇති හැඳිය, පහ වලරු ගැන්වූ පලහය, දික්ලොම් ඇති කොඳු පලසය, චිමෙන් විසිතුරු එළලොම් ඇතිරිය, එළලොම්මුවා සුදුපුප් ඇතිරිය, ඝනපුප් එළලොම් ඇතිරිය, පුලුන් ඔත් තිලිය, සිහරු වගරු නහා විසන ලද එළලොම්මුවා ඇතිරිය, (දෙපස ද ඇති) දෙද ඇතිරිය (එක්පස ද ඇති) එක් ද ඇතිරිය, රත්කොසුකම් කළ තිහිරිමුවා පසතරුණය, රත් හා මුසුකොට කැටි තිහිරිහුසින් විසු පසතරුණය, සොළොස් තළුවනට තැටිය හැකි අවන් මහ ඇතිරිය, ඇත් පිට අතුරුණ ඇතිරිය, අස්පිට අතුරුණ ඇතිරිය, රියෙහි අතුරුණ ඇතිරිය, අඳුන්දිවිසමින් කළ ඇතිරිය, කෙසෙල්මුවසමින් කළ ඇතිරිය, ඉස්දෙර පාමුල රත්කන්වසින් ඇති උඩ රත්වියන් බැඳි අත්ත, යන යම් ම උසසුන් මහසුන් කෙනෙක් වෙත් නම්, පැවිද්දනට ඒ අසුන්හු දුලිභයහ. ලැබ ද නො කැප වෙති.

බමුණ, මම දැන් යම් උසසුන් මහසුන් කෙනකුත් රිසිසේ ලබන සුල්ලෙම් ද, නිදහස් ලබන සුල්ලෙම් ද, මහත්සේ ලබන සුල්ලෙම් ද, මේ උසසුන් මහඅසුන් තුන් දෙනෙක් වෙති. කවර තුන් දෙනෙක යත්: දිව්‍ය උසසුන් මහසුනා, බ්‍රාහ්ම උසසුන් මහසුනා, ආයතී උසසුන් මහසුනා. බමුණ, දැන් යම් බඳු වූ උසසුන් මහසුන් කෙනකුත් මම රිසිසේ ලබන සුල්ලෙම් නම්, නිදහස් ලබන සුල්ලෙම් නම්, මහත්සේ ලබන සුල්ලෙම් නම්, මේ ඒ උසසුන් මහසුන් තුන් දෙන වෙත්.

[බ්‍රාහ්මණෝ:]

කතමං පන භො ගොතම දිබ්බං උච්චාසයනමහාසයනං, යස්ස භවං-
ගොතමො එතරගි නිකාමලාභී අකිච්ඡලාභී අකසිරලාභී?ති.

[භගවා:]

ඉද්දං බ්‍රාහ්මණ්‍යං ගාමං වා නිගමං වා උපනිස්සාය විහරාමි, සො
පුබ්බන්‍යසමයං නිවාසෙත්වා පත්තවිවරමාදාය තමෙව ගාමං වා නිගමං වා
පිණ්ඩාය පටිසාමි. සො පච්ඡාභතතං පිණ්ඩපාතපටික්කතොතො වනන්තඤ්ඤෙව
පචාරයාමි, සො යදෙව තත්ථ භොනති තිණානි වා පණණානි වා තානි
එකජ්ඣං සංහරිත්වා¹ නිසීදාමි, පලලඛිකා ආභුජ්ඣා උජ්ජං කායං පණ්ණිමාය
පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙත්වා.

සො විවිච්චෙව කාමෙගි විවිච්ච අකුසලෙගි ධම්මෙගි සවිතක්කං සවිචාරං
විචෙකජං පිතිසුඛං පඨමං ඤානං උපසම්පජ්ජ විහරාමි. විතක්කවිචාරානං
චූපසමා අජ්ඣන්තං සම්පසාදනං චෙතසො ඵකොදිභාවං අවිතක්කං අවිචාරං
සමාධිජං පිතිසුඛං දුතියං ඤානං උපසම්පජ්ජ විහරාමි. පිතියා ව විරාගා
උපෙක්කකො ව විහරාමි සතො ව සම්පජානො, සුඛඤ්ච කායෙන පටිසං-
චෙදෙමි, යං තං අරියා ආවික්කන්ති උපෙක්කකො සතිමා සුඛවිහාරිනි, තං
තතියං ඤානං උපසම්පජ්ජ විහරාමි. සුඛස්ස ව පහාණා දුක්ඛස්ස ව පහාණා
පුබ්බෙව සොමනස්සදෙමනස්සානං අත්ථගමා අදුක්ඛමසුඛං උපෙක්කාසති-
පාරිසුද්ධිං චතුත්ථං ඤානං උපසම්පජ්ජ විහරාමි.

සො චෙ අහං බ්‍රාහ්මණ්‍යං එවමහුතො වඩ්ඤාමාමි, දිබ්බො මෙ ඵසො තස්මිං
සමයෙ වඩ්ඤාමො, භොති. සො චෙ අහං බ්‍රාහ්මණ්‍යං, එවං භූතො නිට්ඨාමි,
දිබ්බං මෙ ඵතං තස්මිං සමයෙ ඨානං භොති. සො චෙ අහං බ්‍රාහ්මණ්‍යං,
එවමහුතො නිසීදාමි, දිබ්බං මෙ ඵතං තස්මිං සමයෙ ආසනං භොති. සො
චෙ අහං බ්‍රාහ්මණ්‍යං, එවමහුතො සෙය්‍යං කපෙපමි, දිබ්බං මෙ ඵතං තස්මිං
සමයෙ උච්චාසයනමහාසයනං භොති. ඉදං ඛො තං බ්‍රාහ්මණ්‍යං දිබ්බං
උච්චාසයනමහාසයනං, යස්සාහං එතරගි නිකාමලාභී අකිච්ඡලාභී අකසිර-
ලාභීති.

[බ්‍රාහ්මණෝ:]

අච්ඡරියං භො ගොතම, අබ්භූතං භො ගොතම, කො වඤ්ඤාදා ඵචරුපස්ස
දිබ්බස්ස උච්චාසයනමහාසයනස්ස නිකාමලාභී භවිස්සති අකිච්ඡලාභී අකසිර-
ලාභී අඤ්ඤාත්‍ර භොතා ගොතමෙන.-

1. සංහරිත්වා - මජ්ඣං.

[බමුණු:]

භවත් ගෞතමයෙනි, මෙකල භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ යමක් රිසියේ ලබන සුදු වෙත් නම්, නිදුකින් ලබන සුදු වෙත් නම්, මහත්සේ ලබන සුදු වෙත් නම්, ඒ දිව්‍ය උසසුන් මහස්ත කවරේ ය?

[භගවත්හු:]

බමුණ, මෙහි මම යම් ගමක් හෝ නියමිතමක් හෝ ඇසුරු කොට වෙසෙමි ද, ඒ මම පෙරවරායෙහි හැඳ පෙරෙවැ පාසිවුරු ගෙණ එම ගමට හෝ නියමිතමට හෝ පිඬු පිණිස පිවිසෙමි. ඒ මම පස් බත්හි පිඬුයෙන් වැළකුනෙමි වනයට ම පිවිසෙමි. ඒ මම එහි යම් ම තණ හෝ පරණලා හෝ වේ නම්, ඒ එකතු කොට පලක් බැඳ කය ඩාජ් කොට තබා හවුන්විධියට හමු කොට සිහි එළවා තබා ගිදිමි.

ඒ මම කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම අකුශලධර්මයන්ගෙන් වෙන් ව ම විතැනී සහිත වූ විචාර සහිත වූ විවෙකයෙන් උපත් ප්‍රීතිසුඛය ඇති ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසෙමි. විතැනී විචාරයන්ගේ සන්තිදීමෙන් අධ්‍යාත්මයෙහි පැහැදීම වූ විතතායාගේ එකභව වූ විතැනී රහිත වූ විචාර රහිත වූ සමාධියෙන් උපත් ප්‍රීතිසුඛය ඇති දවතීයධ්‍යානයට පැමිණ වෙසෙමි. ප්‍රීතිහුගේ ද විරුගයෙන් උපේක්‍ෂා ද ඇත්තෙමි සිහි ඇත්තෙමි සමයක් ප්‍රඥ ඇත්තෙමි වෙසෙමි. සුඛය ද කසින් විදිමි. යමකු ඇරැබ උපේක්‍ෂා ඇත්තේ ය. සිහි ඇත්තේ ය. සුඛ විහරණ ඇත්තේ ය යි, ආයතීයෝ කියත් නම්, ඒ තෘතීයධ්‍යානයට පැමිණ වෙසෙමි. සුඛයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන් හා දුඛයාගේ ප්‍රභාණයෙන් හා කැල ම සොම්නස් දෙමිතසුන් හතරට යැමෙන් දුක් නැති සුව නැති උපේක්‍ෂාසමාති දෙකින් වූ පිරිසිදු බව ඇති වතුභීධ්‍යානයට පැමිණ වෙසෙමි.

බමුණ, ඒ මම ඉදින් මෙබඳු වූයෙමි, සක්මන් කෙරෙමි නම්, එසමයෙහි තෙල මාගේ දිව්‍ය සක්මණ වෙයි. බමුණ, ඉදින් ඒ මම මෙබඳු වූයෙමි සිටිමි නම්, එසමයෙහි තෙල මාගේ දිව්‍ය වූ සිටීම වෙයි. බමුණ, ඒ මම ඉදින් මෙබඳු වූයෙමි ගිදිමි නම්, එසමයෙහි තෙල මාගේ දිව්‍ය වූ හිඳුම වේ. බමුණ, ඉදින් ඒ මම මෙබඳු වූයෙමි, යයනය කෙරෙමි නම්, එසමයෙහි තෙල මාගේ දිව්‍ය උසසුන් මහසුන් වෙයි. බමුණ, මෙකල යමක් මම රිසියේ ලබමි ද, නිදුකින් ලබමි ද, මහත්සේ ලබමි ද, මේ ඒ දිව්‍ය උසසුන් මහස්ත වේ.

[බමුණු:]

භවත් ගෞතමයෙනි, ආශ්වායීයෙනි. භවත් ගෞතමයෙනි, අද්භූතයෙනි. භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ තබා අන් කවරෙක් නම් මෙබඳු දිව්‍ය උසසුන් මහස්තක් රිසියේ ලබන්නේ වේ ද නිදුකින් ලබන්නේ වේ ද! මහත්සේ ලබන්නේ වේ ද-

කතමං පත තං හො ගොතම ඛුගමං උච්චාසයතමහාසයනං, යස්ස භවං ගොතමො එතරගි තිකාමලාභී අකිච්ඡලාභී අකසිරලාභීති?*

[භගවා:]

ඉදං ඛුගමණ් යං ගාමං වා නිගමං වා උපනිස්සාය විහරාමි, සො පුබ්බත්තසමයං නිවාසෙඤ්ඤා පහතච්චරමාදාය තමෙව ගාමං වා නිගමං වා පිණ්ඩාය පටිසාමි, සො පච්ඡාභගතං පිණ්ඩපාතපටික්කන්තො වතන්තඤ්ඤෙව පචාරයාමි.

සො යදෙව තත්ථ හොන්ති තිණ්නි වා, පණ්ණානි වා තානි එකජ්ඣං සංගරිඤ්ඤා¹ නිසීදාමි, පලලඛකං ආභුජ්ඤා උජ්ජං කායං පණ්ඩාය පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙඤ්ඤා. සො මෙත්තාසහගතො වෙතසා එකං දිසං ඵරිඤ්ඤා විහරාමි. තථා දුතියං, තථා තතියං, තථා චතුඤ්ඤා, ඉති උදාමධො නිරියං සබ්බධි සබ්බත්තහාය සබ්බාවන්තං ලොකං මෙත්තාසහගතො වෙතසා විපුලෙන මහගගතො අප්පමාණෙන අවෙරෙන අව්‍යාපජ්ඣෙක ඵරිඤ්ඤා විහරාමි. කරුණාසහගතො වෙතසා -පෙ- මුද්දිනාසහගතො වෙතසා -පෙ- උපෙක්කාසහගතො වෙතසා එකං දිසං ඵරිඤ්ඤා විහරාමි. තථා දුතියං, තථා තතියං, තථා චතුඤ්ඤා². ඉති උදාමධො නිරියං සබ්බධි සබ්බත්තහාය සබ්බාවන්තං ලොකං උපෙක්කාසහගතො වෙතසා විපුලෙන මහගගතො අප්පමාණෙන අවෙරෙන අව්‍යාපජ්ඣෙක ඵරිඤ්ඤා විහරාමි.

සො වෙ අහං ඛුගමණ් එවං භුතො වෙකමාමි, ඛුගමො මෙ එසො නසමිං සමයෙ වෙකමො හොති. සො වෙ අහං ඛුගමණ් එවමෙභුතො කිට්ඨාමි - නිසීදාමි - සෙය්‍යං කපෙපමි, ඛුගමං මෙ එතං නසමිං සමයෙ උච්චාසයන-මහාසයනං හොති. ඉදං බො තං ඛුගමණ් ඛුගමං උච්චාසයනමහාසයනං, යස්සාහං එතරගි තිකාමලාභී අකිච්ඡලාභී අකසිරලාභීති.

[ඛුගමණො:]

අච්ඡරියං හො ගොතම, අබ්භූතා හො ගොතම, කො වඤ්ඤෙව ඵචරුපස්සා ඛුගමස්ස උච්චාසයනමහාසයනස්ස තිකාමලාභී ගට්ඨස්සති අකිච්ඡලාභී අකසිරලාභී අඤ්ඤානු භොතා ගොතමෙන.

කතමං පත තං හො ගොතම අරියං උච්චාසයනමහාසයනං, යස්ස භවං ගොතමො එතරගි තිකාමලාභී අකිච්ඡලාභී අකසිරලාභීති?*

[භගවා:]

ඉදං ඛුගමණ් යං ගාමං වා නිගමං වා උපනිස්සාය විහරාමි. සො පුබ්බත්තසමයං නිවාසෙඤ්ඤා පහතච්චරමාදාය තමෙව ගාමං වා නිගමං වා පිණ්ඩාය පටිසාමි. සො පච්ඡාභගතං පිණ්ඩපාතපටික්කන්තො වතන්තඤ්ඤෙව පචාරයාමි. සො යදෙව තත්ථ හොන්ති තිණ්නි වා, පණ්ණානි වා, තානි එකජ්ඣං සංගරිඤ්ඤා¹ නිසීදාමි පලලඛකං ආභුජ්ඤා උජ්ජං කායං පණ්ඩාය පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙඤ්ඤා.

1. සංගරිඤ්ඤා - මජ්ඣං. 2. චතුඤ්ඤා.

හවත් ගෞතමයෝ දෑත් යමක් රිසිසේ ලබන සුල්ලෝ ද, නිදුකින් ලබන සුල්ලෝ ද, මහත්සේ ලබන සුල්ලෝ ද, ඒ බ්‍රාහ්ම වූ උසසුන් මහත්ත කවරේ ය? [හගවත්හු:]

බමුණ, මම යම් ගමක් හෝ නියම් ගමක් ඇසුරු කොට වෙසෙමි ද, ඒ මම පෙරවරුයෙහි හැඳ පෙරෙව පා සිටුරු ගෙණ ඒ ගමට හෝ නියම් ගමට හෝ පිඩු පිණිස පිවිසෙමි. ඒ මම පස්බත්හි පිඩුයෙන් වැළකුනෙමි වනයට ම පිවිසෙමි.

ඒ මම එහි යම් ම තණ හෝ පරණලා හෝ වේ තම් ඒ එකතු කොට පලක් බැඳ කය සෘජු කොට තබා සිහිය කමටහන් අරමුණට අභිමුඛ කොට තබා හිඳිමි. ඒ මම මෙත් සහගිය සිතින් එක් දිගක් පතුරුවා වෙසෙමි. එසේ ම දෙවන දිග ද, එසේ ම තෙවන දිග ද, එසේ ම සිටුවන දිග ද, මෙසේ උඩ - යට සරස ද, හැම තන්හි සමානමානයෙන් මුළු මහත් ලොව විපුල වූ මහදිගන වූ අපමණ වූ චේර තැනි ව්‍යාපාද රහිත මෙත් සහගිය සිතින් පතුරුවා වෙසෙමි. කරුණා සහගත සිතින් ... මුදිතා සහගත සිතින් ... උපේක්‍ෂා සහගත සිතින් එක් දිගක් පතුරුවා වෙසෙමි. එසේ ම දෙවන දිග ද, එසේ ම තෙවන දිග ද, එසේ ම සිටුවන දිග ද, මෙසේ උඩ - යට සරස ද, සියලු තන්හි සමානමානයෙන් මුළු මහත් ලොව විපුල වූ මහදිගන වූ අපමණ වූ චේර තැනි ව්‍යාපාද තැනි උපේක්‍ෂා සහගත සිතින් පතුරුවා වෙසෙමි.

බමුණ, ඉදින් ඒ මම මෙබඳු වූයෙමි සක්මන් කෙරෙමි තම්, එසමයෙහි තෙල මාගේ බ්‍රාහ්ම වූ සක්මණ වෙයි. බමුණ, ඒ මම මෙසේ වූයෙමි ඉදින් සිටිමි තම්, ... හිඳිමි තම් ... ශයනය කෙරෙමි තම්, එසමයෙහි තෙල ඒ මාගේ බ්‍රාහ්ම වූ උසසුන් මහත්ත වේ. බමුණ, මම මෙකල යමක් රිසිසේ ලබන සුලුයෙමි තම්, නිදුකින් ලබන සුලුයෙමි තම්, මහත්සේ ලබන සුලුයෙමි තම්, මේ වනාහි ඒ බ්‍රාහ්ම වූ උසසුන් මහත්ත වේ.

[බමුණු:]

හවත් ගෞතමයෙනි, ආශ්වයෑයෙනි. හවත් ගෞතමයෙනි, අද්භූතයෙනි. හවත් ගෞතමයන් තබා අත් කවරෙක් මෙබඳු වූ බ්‍රාහ්ම වූ උසසුන් මහත්තක් රිසිසේ ලබනසුලු වන්නේ ද, නිදුකින් ලබනසුලු වන්නේ ද, මහත්සේ ලබන සුලු වන්නේ ද!

හවත් ගෞතමයෙනි, හවත් ගෞතමයෝ දෑත් යමක් රිසිසේ ලබන සුල්ලෝ තම්, නිදුකින් ලබන සුල්ලෝ තම්, මහත්සේ ලබන සුල්ලෝ තම්, ඒ ආයෑ උසසුන් මහසුන් කවරේ ය?

[හගවත්හු:]

බමුණ, මම යම් ගමක් හෝ නියම්ගමක් හෝ ඇසුරු කොට වෙසෙමි තම්, ඒ මම පෙරවරුයෙහි හැඳ පෙරෙව පා සිටුරු ගෙණ එම ගමට හෝ නියම්ගමට හෝ පිඩු පිණිස පිවිසෙමි. ඒ මම පැසුළු බත්හි පිඩුයෙන් වැළකුනෙමි වනයට ම පිවිසෙමි. ඒ මම එහි යම් ම තණ හෝ පරණලා ඇත් තම් ඒ එකතු කොට පලක් බැඳ කය සෘජු කොට පිහිටුවා සිහිය කමටහන් අරමුණට තතු කොට එළවා හිඳිමි.

සො එවං පජානාමි.¹ රුහො මෙ පභිණො; උච්ඡින්නාමුලො නාලාවඤ්චි-
කතො අනභාවකතො² ආයතිං අනුප්පාදධමෙවො. දෙසො මෙ පභිණො -පෙ-
මොහො මෙ පභිණො උච්ඡින්නාමුලො නාලාවඤ්චිකතො අනභාවකතො,³
ආයතිං අනුප්පාදධමෙවො

සො වෙ අහං බ්‍රාහ්මණ ඵවමහුතො වඛකමාමි, අරියො මෙ එසො තසමිං
සමයෙ වඛකමො හොති. සො වෙ අහං බ්‍රාහ්මණ ඵවමහුතො තිට්ඨාමි -පෙ-
නිසීදුමි- සෙය්‍යං කප්පමි. අරියං මෙ එතං තසමිං සමයෙ උච්චාසයන-
මහාසඤ්ඤාං හොති. ඉදං ඛො භා³ බ්‍රාහ්මණ අරියං උච්චාසයනමහාසයනා.
යස්සානං එතරහි තිකාමලාහි අනිච්ඡලාහි අකඬිරලාහිති.

[බ්‍රාහ්මණො:]

අච්ඡරියං හො ගොතම, අබ්‍රහ්මණං හො ගොතම, කො වඤ්ඤාදු ඵවරුපස්ස
අරියස්ස උච්චාසයනමහාසයනස්ස තිකාමලාහි හවිස්සාති අනිච්ඡලාහි අකඬිර-
ලාහි අඤ්ඤාදු හොතා ගොතමෙන.

අභිකකන්නං හො ගොතම, අභිකකන්නං හො නොතම, සෙය්‍යථාපි හො
ගොතම නික්කල්පිතා වා උක්කල්පේය්‍ය, පටිච්ඡන්තං වා විවරෙය්‍ය, මුල්ලාස්ස
වා මහං ආවිකෙඛය්‍ය, අකිකාරෙ වා හෙලපල්ලානං ධාරෙය්‍ය, චක්ඛුමනො
රුපානි දඬුනිනිති. ඵවමෙවං⁴ හොතා ගොතමෙන අනෙකපරියායෙන
ධමෙවො පකාසිතො. එතෙ මයං හතොතා හවන්තං ගොතමං සරණං
ගම්මාමි, ධම්මඤ්ච භික්ඛුසඛ්ඤ්ඤාදු. උපාසකො කො හවං ගොතමො ධාරෙතු
අල්ලතග්ගෙ පාණ්ණපෙතෙ සරණංගතෙති.

3. 2. 2. 4

14. එකං සමයං භගවා රුජගහෙ විහරති ගීජකුක්ඛාදු පබ්බතෙ. තෙන
ඛො පන සමයෙන සරණා තාම පරිබ්බාජකො අවිරපකකන්නො හොති
ඉමසමා ධම්මවිතයා. සො රුජගහෙ පරිසතිං⁵ එවං වාචං භාසති: අඤ්ඤාදු
මයා සමණානං සකාසපුත්තියානං ධම්මො, අඤ්ඤාදු ව පනාහං සමණානං
සකාසපුත්තියානං ධම්මං එවාහං තසමා ධම්මවිතයා අපකකන්නොති.

අථ ඛො සමබ්‍රහ්මා භික්ඛු පුබ්බතහසමයං නිවාසෙත්වා පනත්ථිවරමාදුය
රුජගහං පිණ්ඩාය පටිසිංසු. අස්සොසුං ඛො තෙ භික්ඛු සරහස්ස පරිබ්බාජකස්ස
රුජගහෙ පරිසතිං⁵ එවං වාචං භාසමානස්ස: අඤ්ඤාදු මයා සමණානං
සකාසපුත්තියානං ධම්මො, අඤ්ඤාදු ව පනාහං සමණානං සකාසපුත්තියානං
ධම්මං එවාහං තසමා ධම්මවිතයා අපකකන්නොති.

අථ ඛො තෙ භික්ඛු රුජගහෙ පිණ්ඩාය වරිත්වා පච්ඡාහන්තං පිණ්ඩපාන-
පටිකකන්නා යෙන භගවා තෙනුපසඬකමිංසු. උපසඬකමිත්වා භගවන්තං
අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසීන්නා ඛො තෙ භික්ඛු
භගවන්තං එතදවොදිං:

1. පානාමි - මජ්ඣ. 2. අනභාවකතො - මජ්ඣ. 3. මජ්ඣ. - කුසු

4. ඵවමෙවං ඛො - මජ්ඣ. 5. පරිසති - මජ්ඣ.

ඒ මම මාගේ රඟය ප්‍රභත ය. සිදු ලු මුල් ඇත්තේ ය. මුදුන සිදුන ලද තල්ගසක් මෙන් කරණ ලද්දේ ය. නැවත නො හටගන්නක් කරණ ලද්දේ ය. මතුයෙහි නුපදනා ස්වභාව ඇත්තක් කරණ ලද්දේ ය. මාගේ භෞමය ප්‍රභතය ... මාගේ මෝහය ප්‍රභතය. සිදු ලු මුල් ඇත්තේ ය. මුදුන් සුන් තල්ගසක් මෙන් කරණ ලද්දේ ය. නැවත නොහටගන්නක් කරණ ලද්දේ ය. මතුයෙහි නුපදනා ස්වභාව ඇත්තක් කරණ ලද්දේ ය යි මෙසේ දකිමි.

බ්‍රාහ්මණය, ඒ මම මෙබඳු වූයෙමි ඉදින් සත්මන් කෙරෙමි නම්, එසමයෙහි තෙල මාගේ ආයුෂී වූ සත්මණ වෙයි. බමුණ, ඒ මම මෙබඳු වූයෙමි ඉදින් සිටිමි නම් ... හිඳිමි නම් ... ගසකය කෙරෙමි නම් එසමයෙහි තෙල මාගේ ආයුෂී වූ උසසුන් මහසුන් වේ. බමුණ, දැන් මම යමක් රිසිසේ ලබන සුලුයෙමි නම්, නිදුකින් ලබන සුලුයෙමි නම්, මහත්සේ ලබන සුලුයෙමි නම්, මේ වනාහි ඒ ආයුෂී වූ උසසුන් මහසන් වේ.

[බමුණ:]

හවන් ගෞතමයෙනි, ආශ්වයෂීය. හවන් ගෞතමයෙනි, අද්දුතය. හවන් ගෞතමයන් තබා අත් කවරෙක් මෙබඳු ආයුෂී වූ උසසුන් මහසුන් රිසිසේ ලබන සුලු වන්නේ ද! නිදුකින් ලබන සුලු වන්නේ ද! මහත්සේ ලබන සුලු වන්නේ ද!

හවන් ගෞතමයෙනි, ඉතා මැනවි. හවන් ගෞතමයෙනි, ඉතා මැනවි. හවන් ගෞතමයෙනි, යටිකුරු කොට තබන ලද්දක් යම්සේ උඩුකුරු කරන්නේ ද, පිළිසන් වූවක් හෝ යම්සේ විවර කරන්නේ ද, මංචුලාවූවකුට යම්සේ මහ කියන්නේ හෝ වේද, ඇස් ඇත්තෝ රු දක්නාහසි අපුරෙහි තෙල් පහනක් හෝ යම්සේ දරන්නේ ද, එපරිද්දෙන් ම හවන් ගෞතමයන් විසින් තන්තියරින් බමිය දේශනා කරණ ලද්දේය. වහන්ස, තෙල අපි හවන් ගෞතමයන් වහන්සේ ද, බමිය ද, හිසුසඬකයා ද සරණ යමහ. හවන් ගෞතමයන් වහන්සේ අප අද පටන් කොට දිවිහිමි සරණනිය උවසුවන් කොට දරණ සේක්වා යි.

3. 2. 2. 4

14 එක් සමයෙකහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර ගිණුකුළු පමුවෙහි වැඩ වසන සේක. එසමයෙහි සරග නම් පිරිවැස් මේසස්-තෙන් බැහැරගිය නොබොහෝකලා. රජගහනුවර පිරිසෙහි “මා විසින් ශාක්‍යපුත්‍රියශ්‍රමණයන්ගේ බමිය දැනගන්නා ලද්දේය. මම ශාක්‍යපුත්‍රිය-ශ්‍රමණයන්ගේ බමිය දැනගෙන ම මෙසේ මම ඒ සත්තෙන් නික්ම සිටියෙමි” යි. මෙසේ තෙපුල් බෙණෙයි.

එකල්හි බොහෝ හිසුහු පෙරවැසෙහි හැඳ පෙරෙව පාසිවුරු ගෙන රජගහනුවරට පිළු පිණිස පිවිසියහ. ඒ හිසුහු රජගහනුවර පිරිස්මැද “මා විසින් ශාක්‍යපුත්‍රියශ්‍රමණයන්ගේ බමිය දැන ගන්නා ලද්දේය” ශාක්‍යපුත්‍රිය-ශ්‍රමණයන්ගේ බමිය දැනගෙන ම මෙසේ මම ඒ සත්තෙන් නික්ම සිටියෙමි” මෙසේ තෙපුල් හෙපලන සරග පිරිවැස්සාගේ වචනය ඇසූහ.

ඉක්බිති ඒ හිසුහු රජගහනුවර පිළු පිණිස හැසිර පාසුව බත්හි පිණිස-පානයෙන් වැළැකුනාහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පස් ව හුන්හ. එකත්පස්ව හුන් ඒ හිසුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කළහ:

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

සරභො නාම භනෙන පරිබ්බාජකො අවිරපකකනො, ඉමෙමං ධම්මං විනයං සො රුජගහෙ පරිසභිං එවං වාචං භාසති. අඤ්ඤාතො මයා සමණානං සකාසපුත්තියානං ධම්මො, අඤ්ඤාය ව පනාහං සමණානං සකාසපුත්තියානං ධම්මං එවාහං තසමා ධම්මවිනයා අපකකනොති. සාමු භනෙන භගවා යෙන සප්පිතිකානිදං යෙන පරිබ්බාජකාරුමො, යෙන සරභො පරිබ්බාජකො, තෙත්තපසඛිකමතු අනුකම්පං උපාදායාති. අභිවාසෙසි භගවා තුණ්හිභාවෙන.

අථ ඛො භගවා සායතනසම්මං පතිසලානා වුට්ඨිතො යෙන සප්පිතිකානිදං යෙන පරිබ්බාජකාරුමො යෙන සරභො පරිබ්බාජකො තෙත්තපසඛිකම්, උපසඛිකම්භා පඤ්ඤානෙත ආසනෙ නිසීදි. නිසඤ්ඤා ඛො භගවා සරභං පරිබ්බාජකං එතදවොච: සච්චං කීර තං සරභ එවං වදෙසි: අඤ්ඤාතො මයා සමණානං සකාසපුත්තියානං¹ ධම්මො, අඤ්ඤාය ව පනාහං සමණානං සකාසපුත්තියානං¹ ධම්මං එවාහං තසමා ධම්මවිනයා අපකකනොති? එවං වුතෙන සරභො පරිබ්බාජකො තුණ්හි අහොසි.

දුතියමපි ඛො භගවා සරභං පරිබ්බාජකං එතදවොච: වදෙසි සරභ, කීනති තෙ අඤ්ඤාතො සමණානං සකාසපුත්තියානං¹ ධම්මො; සච්චෙ තෙ අපරිපුරං භවිස්සති, අහං පරිපුරෙස්සාමි, සච්චෙ පන තෙ පරිපුරං භවිස්සති. අහං අනුමොදිස්සාමිති. දුතියමපි ඛො සරභො පරිබ්බාජකො තුණ්හි අහොසි.

තතියමපි ඛො භගවා සරභං පරිබ්බාජකං එතදවොච: වදෙසි සරභ, කීනති තෙ අඤ්ඤාතො සමණානං සකාසපුත්තියානං ධම්මො; සච්චෙ තෙ අපරිපුරං භවිස්සති, අහං පරිපුරෙස්සාමි, සච්චෙ පන තෙ පරිපුරං භවිස්සති, අහං අනුමොදිස්සාමිති. තතියමපි ඛො සරභො පරිබ්බාජකො තුණ්හි අහොසි.

අථ ඛො තෙ පරිබ්බාජකා සරභං පරිබ්බාජකං එතදවොචු: “යදෙව ඛො තං ආවුසො සරභ, සමණං ගොතමං යාවෙය්‍යාසි. තදෙව තෙ සමණො ගොතමො පවාරෙති. වදෙහාවුසො සරභ, කීනති තෙ අඤ්ඤාතො සමණානං සකාසපුත්තියානං¹ ධම්මො, සච්චෙ තෙ අපරිපුරං භවිස්සති. සමණො ගොතමො පරිපුරෙස්සති. සච්චෙ පන තෙ පරිපුරං භවිස්සති. සමණො ගොතමො අනුමොදිස්සති”ති. එවං වුතෙන සරභො පරිබ්බාජකො තුණ්හිභුතො මඛකුභුතො පතතකකිකො අධොමුඛො පඤ්ඤායනො අපපටිභාතො නිසීදි.

අථ ඛො භගවා සරභං පරිබ්බාජකං තුණ්හිභුතං මඛකුභුතං පතතකකිකං අධොමුඛං පඤ්ඤායනං අපපටිභාතං විදිකා තෙ පරිබ්බාජකෙ එතදවොච:

යො ඛො මං පරිබ්බාජකා² එවං වදෙය්‍ය. සමමාසමුදායං තෙ පටිජානතො ඉමෙ ධම්මො අතතිසමුදායාති, තමහං තඤ්ඤා සාමුකං සමනුසුඤ්ඤායං, සමනුගාහෙය්‍යා, සමනුභාසෙය්‍යා. සො වත මයා සාමුකං සමනුසුඤ්ඤායමානො සමනුගාහිමානො සමනුභාසිමානො අට්ඨානමෙතං අතවකාසො, යං සො තිණ්ණං ධානානං නාඤ්ඤාතරං ධානං නිගවෙජ්‍යය අඤ්ඤාත වා අඤ්ඤා පටිච්චස්සති, බිහිදා කථං අපනාමෙස්සති, කොපඤ්ඤා ද්‍රෝශ්‍යඤ්ඤා අපච්චයඤ්ඤා පාතුකරිස්සති. තුණ්හිභුතො වා මඛකුභුතො පතතකකිකො අධොමුඛො පඤ්ඤායනො අපපටිභාතො නිසීදිස්සති. සෙය්‍යථාපි සරභො පරිබ්බාජකො.

1. සකාසපුත්තියානං - මජ්ඣං. 2. පරිබ්බාජකො - PTS.

වහන්ස, සරහ පිරිවැජ් මේ ශාසනයෙන් බැහැර ගිය නොබෝ කල් ඇති වෙයි. හේ රජගහනුවර පිරිස්මැද “ම විසින් ශාසාපුත්‍රියග්‍රමණයන්ගේ ධර්මය දැනගන්නා ලද. ශාසාපුත්‍රියග්‍රමණයන්ගේ ධර්මය දැනගෙන ම මෙසේ ඒ සස්තෙන් පහව සිටියෙමි” මෙසේ තෙපුල් තෙපලයි. “වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සසම්මානාභිභූතෙහි පරිව්‍රාජකාරමයෙහි සරහ පිරිවැජ්‍යා කරා අනුකම්පා සඳහා වඩනාසේක් තම් මනා මැ නු” යි කීහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තුෂණිමහා වයෙන් ඉවසු සේක.

ඉක්කිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සවස්කල්හි පිළිසලනින් නැගිසිටි සේක් සප්පිකා හෝතෙර පිරිවැජ් අරම කර සරහ පිරිවැජ්‍යා වෙත එළඹි සේක. එළඹ, පැන්වූ අස්තෙහි වැඩනුන් සේක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඩිහිඳු ම “සැබව, සරහය? තෝ මා විසින් ශාසාපුත්‍රියග්‍රමණයන්ගේ ධර්මය දැනගන්නා ලද්දේය. ශාසාපුත්‍රියග්‍රමණයන්ගේ ධර්මය දැනගෙන ම මෙසේ මම ඒ සස්තෙන් පහව සිටිමි” මෙසේ කියයි දැයි වදාළ සේක. එසේ වදාළ කල්හි සරහ පිරිවැජ් තුෂණිමහා විය.

දෙවනවටත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සරහ පිරිවැජ්‍යාට “කිය සරහය, ශාසාපුත්‍රියග්‍රමණයන්ගේ ධර්මය තා විසින් කිසේ දැනගන්නා ලද ද? “ඉදින් තාගේ දැනුම අපරිපූර්ණ වේ නම් මම එය පරිපූර්ණ කරමි. ඉදින් තාගේ දැනුම පරිපූර්ණ වේ නම්, මම අනුමේචනෙමි” යි තෙල වදාළ සේක. දෙවනවටත් සරහ පරිව්‍රාජක තුෂණිමහා විය.

තෙවනවටත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සරහ පිරිවැජ්‍යාට “කිය සරහය, ශාසාපුත්‍රියග්‍රමණයන්ගේ ධර්මය තා විසින් කිසේ දැනගන්නා ලද ද? ඉදින් තාගේ දැනුම අපරිපූර්ණ වේ නම් මම එය පරිපූර්ණ කරමි. ඉදින් තාගේ දැනුම පරිපූර්ණ වේ නම් මම එය අනුමේචනෙමි” යි තෙල වදාළ සේක. තෙවන වටත් සරහ පරිව්‍රාජක තුෂණිමහා විය.

ඉක්කිති ඒ පිරිවැජ්‍යෝ සරහ පිරිවැජ්‍යාහට “ඇවැත සරහය, තෝ යමක් ම මහණගොසුම්හු (අතින්) යදනෙහි තම් එය ම මහණගොසුම්හු තට පවරති. කිය ඇවැත සරහය, ශාසාපුත්‍රියග්‍රමණයන්ගේ ධර්මය තා විසින් කිසේ දන්නා ලද ද? ඉදින් තාගේ දැනුම අපරිපූර්ණ වේ නම්, මහණ ගොසුම්හු එය පරිපූර්ණ කරන්නාහ. ඉදින් තාගේ දැනුම පරිපූර්ණ වේ නම්, එය මහණ ගොසුම්හු අනුමේචනෙමි” යි තෙල කීහ. මෙසේ කී කල්හි සරහ පිරිවැජ් තුෂණිමහා වූයේ නිතෙද වූයේ කරබාගත්තේ යට බලාළු මුව ඇතියේ සිහිවිලි සිතන්නේ වැටහෙන නුවණ තැත්තේ හුන්නේය.

ඉක්කිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සරහ පිරිවැජ්‍යා තුෂණිමහා වූවහු තෙද තැතියහු කරබාගත්තහු යටට හෙළා මුව ඇත්තහු සිතුවිලි සිතන්නහු වැටහෙන නුවණ තැත්තහු දැන ඒ පිරිවැජ්‍යාහට තෙල වදාළ සේක:

පිරිවැජ්‍යෙහි, “සමාස් සම්මුඛයෙහි පිළිණ කරණ නොප විසින් මේ ධර්මයෝ අතහිසම්මුඛයාහ” යි යමෙක් මට මෙසේ කියන්නේ නම්, එහි ලා මම ඔහු අතින් ප්‍රශ්න විචාරන්නෙමි. කරුණු ගත්තේ නෙමි. කරුණු කියන්නෙමි. හෙ මා විසින් මොනොවට විචාරනු ලබන්නේ කරුණු ගත්තේ නෙමි, මොනොවට කියනු ලබන්නේ යම් හෙයකින් හෙ සරහ පිරිවැජ්‍යා මෙන් අනෙකෙකින් අනෙකක් වසාලන්නේ හෝ වෙයි. බැහැරි කපාවක් ලා ප්‍රසතුක කපාව බැහැර කරන්නේ හෝ වෙයි. කෝපය ද ජේෂය ද නොසතුට ද පහල කරන්නේ හෝ වෙයි. තුෂණිමහා වූයේ හෝ තෙද රහිත වූයේ කරබාගත්තේ යටිකුරු කළ මුව ඇත්තේ සිහිවිලි සිතන්නේ (වැටහෙන) නුවණ තැත්තේ හිඳුනේ හෝ වෙයි යන මේ තුන් කරුණෙන් එක්කරා කරුණකට නොපැමිණෙන්නේය යන තෙල නොකරුණෙකි. නොවිය හැක්කෙකා යි වදාළ සේක.

යො බො මං පරිබ්බාජකා ඵලං විදෙය්‍ය: බිණ්ණසවස්ස තෙ පටිජානතො ඉමෙ ආත්මා අපරිකම්ණාති, තමහා තත් සාධුකං සමනුසුඤ්ජය්‍යං සමනුගා-
හෙය්‍යං සමනුභාසෙය්‍යං. සො වත මියා සාධුකං සමනුසුඤ්ජය්‍යමානො
සමනුගාහියමානො සමනුගාසියමානො අට්ඨානමෙතං අනවකාසො යං සො
තිණ්ණං ණානානං නාඤ්ඤතරං ණානං නිගවෙජ්ජය්‍ය, අඤ්ඤත වා අඤ්ඤං
පටිවරිය්‍යති, බිතිඛා කථං අපනාමෙය්‍යති, කොපඤ්ඤ දොසඤ්ඤ අප්පච්චයඤ්ඤ
පාතුකරිය්‍යති. භුණ්හිභුතො වා මිඬුභුතො පනතකඛ්ඤො අධොමුඛො
පජ්ඣායනො අප්පටිභාතො නිසීදිය්‍යති, සෙය්‍යථාපි සරහො පරිබ්බාජකො.

යො බො මං පරිබ්බාජකා ඵලං විදෙය්‍ය: යස්ස බො පත තෙ අත්ථාය
ධමො දෙසිතො, සො න නිය්‍යාති තකකරස්ස සමවා දුකඛකඛයායාති.
තමහං තත් සාධුකං සමනුසුඤ්ජය්‍යං, සමනුගාහෙය්‍යං, සමනුභාසෙය්‍යං.
සො වත මියා සාධුකං සමනුසුඤ්ජය්‍යමානො සමනුගාහියමානො සමනුගාසිය-
මානො අට්ඨානමෙතං අනවකාසො යං සො තිණ්ණං ණානානං නාඤ්ඤතරං
ණානං නිගවෙජ්ජය්‍ය අඤ්ඤත වා අඤ්ඤං පටිවරිය්‍යති, බිතිඛා කථං අපනා-
මෙය්‍යති, කොපඤ්ඤ දොසඤ්ඤ අප්පච්චයඤ්ඤ පාතුකරිය්‍යති. භුණ්හිභුතො වා
මිඬුභුතො පනතකඛ්ඤො අධොමුඛො පජ්ඣායනො අප්පටිභාතො නිසී-
දිය්‍යති, සෙය්‍යථාපි සරහො පරිබ්බාජකොති.

අථ බො භගවා සප්පතිකානීරෙ පරිබ්බාජකාරුමෙ තිකතිභත්තුං සීහනාදං
නදිත්වා වෙහාසං පකකාමි.

අථ බො තෙ පරිබ්බාජකා අචිරපකකන්තස්ස භගවතො සරහං පරිබ්බාජකං
සමන්තතො වාචාසත්තිතොදකෙන සඤ්ජුමාරිං අකංසු: සෙය්‍යථාපි ආට්ටසො
සරහ භුමාරුඤ්ඤ ජරසීගාලො සීහනාදං නදිය්‍යාමිති සෙගාලකඤ්ඤෙව²
නදති, හෙරණ්ඩකඤ්ඤෙව නදති. ඵවමෙව බො භං ආට්ටසො සරහ අඤ්ඤත්‍රෙව
සමණෙන ගොතමෙන සීහනාදං නදිය්‍යාමිති සෙගාලකඤ්ඤෙව නදයි,
හෙරණ්ඩකඤ්ඤෙව නදයි. සෙය්‍යථාපි ආට්ටසො සරහ අමිකමඤ්ඤ³ ථස්සකර-
විතං⁴ රවිය්‍යාමිති අමිකමඤ්ඤ රවිතඤ්ඤෙව රවති. ඵවමෙව බො භං ආට්ටසො
සරහ අඤ්ඤත්‍රෙව සමණෙන ගොතමෙන ථස්සකරවිතං රවිය්‍යාමිති අමි-
කමඤ්ඤ රවිතඤ්ඤෙව රවයි. සෙය්‍යථාපි ආට්ටසො සරහ උසහො සුඤ්ඤය
නොසාලාය ගමිතරා නදිතබ්බං මඤ්ඤති. ඵවමෙව බො භං ආට්ටසො සරහ
අඤ්ඤත්‍රෙව සමණෙන ගොතමෙන ගමිතරා නදිතබ්බං මඤ්ඤස්සීති. අථ බො
තෙ පරිබ්බාජකා සරහං පරිබ්බාජකං සමන්තතො වාචාසත්තිතොදකෙන
සඤ්ජුමාරිං අකංසුති.

1. මජ්ඣං - යහ - නාදති 2. සිඬුගාලකඤ්ඤෙව - මජ්ඣං.

3. අට්ට්ඨාසඤ්ඤෙව - මජ්ඣං 4. පුරිසකරවිතං - මජ්ඣං, පුඤ්ඤාදර්ශනං - සහ.

පිරිවැජ්ජෙති, “කම්මාසුචයෙමි”යි පිළිණ කරණ තොපගේ මේ ආසුචයෝ අපරික්ෂිණයහ” යි යමෙක් මට මෙසේ කියන්නේ නම්, එහි ලා මම ඔහු අතින් එය මොතොවට විවාරන්නෙමි. කරුණු ගත්වන්නෙමි. කරුණු කියන්නෙමි. මා විසින් හෝ ඒකාන්තයෙන් විවාරනු ලබන්නේ කරුණු ගත්වනු ලබන්නේ, කරුණු කියනු ලබන්නේ සරහ පිරිවැජ්ජා මෙන් අනෙකෙකින් අනෙකක් වසාලන්නේ හෝ වෙයි. බැහැරි කථායෙකින් ප්‍රසතුත කථාව බැහැරලන්නේ හෝ වෙයි. කෝපයත් ජේෂයත් තොසතුටත් පහළ කරන්නේ හෝ වෙයි. තුෂණීමිතුනව හෝ තෙදරනිතව කරබාගෙන යටට හෙළා මුව ඇතිව සිතිවිලි සිතන්නේ වැටහෙන නුවණ තැත්තේ හිදුනේ හෝ වෙයි යන තුන් කරුණෙන් යම් එක්තරු කරුණකට නොයන්නේ ය යන තෙල නොකරුණෙක, නොවිය හැක්කෙක.

පිරිවැජ්ජෙති, “යම් මාථීඵලයක් පිණිස තොප විසින් ධර්මය දෙසන ලද නම්, එය ඒ ධර්මය පිළිපදනනුට මොතොවට වටදුක් නසනු පිණිස තොසාහා” යි යමෙක් මෙසේ මට කියන්නේ නම්, මා විසින් හෝ මොතොවට විවාරනු ලබන්නේ මොතොවට කරුණු ගත්වනු ලබන්නේ මොතොවට කියනු ලබන්නේ සරහ පිරිවැජ්ජා මෙන් අනෙකෙකින් අනෙකක් වසා ලන්නේ හෝ වෙයි. බැහැරි කථායෙකින් ප්‍රසතුත කථාව බැහැර කරන්නේ හෝ වෙයි. කෝපයත් ජේෂයත් තොසතුටත් පහළ කරන්නේ හෝ වෙයි. තුෂණීමිතුන වූයේ හෝ තෙද නැතිසේ කර බසා ගත්තේ යටට හෙළා මුව ඇත්තේ සිතිවිලි සිතන්නේ වැටහෙන නුවණ තැත්තේ හෝ හිදුනේ ය යන තුන් කරුණු අතුරෙන් යම් එක්තරු කරුණකට නොපැමිණෙන්නේ ය යන තෙල නොකරුණෙක, නො වියහැක්කෙකැ යි වදාළ සේක.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සප්පතිකා නදීතිරයෙහි පිරිවැජ්ජරුමෙහි තෙවරක් සිංහනාද කොට අහසට නැගි සේක. ඉක්බිති ඒ පිරිවැජ්ජෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නින්ම වැඩි තොබෝ කල්හි “ආවාත සරහය, මහජවනෙහි ජරසිවලෙක් සිහනද කරන්නෙමි, සිවල්හඩ ම තහා ද, බුන් හඩ ම තහා ද, ආවාත සරහය, එසේ ම තෝ ශ්‍රමණ ගෞතමයන් තබා සිංහනාද කරන්නෙමි සිවල්හඩ ම තහව, බුන් හඩම තහව. ආවාත, සරහය, යම්සේ කුඩා කිකිළියක් මහකුකුළු හඩ තහන්නෙමි කුඩා කිකිළි-යකගේ හඩ ම කෙරේ ද, ආවාත සරහය, තෝ එපරිද්දෙන් ම මහණ ගොසුමාණන් හැරපියා ම මහකුකුළුහඩ තහන්නෙමි කියා කුඩා කිකිළියක හඩ ම තහව, ආවාත සරහය, යම්සේ ගොතෙක් හිස්වූ ගාලෙක දෙටු ගොතකුසේ ගැඹුරුහඩ නැගිය යුතු කොට සිතන්නේ ද, ආවාත සරහය, තෝ එසේ ම මහණ ගොසුමාණන් පියා ම ගැඹුරුසේ හඩ නැගිය යුතු කොට සිතමි ය යි වචන නමැති අබියසියෙන් නරතුරා ව වැදගත්තා ලද්දකු කළහ.

3. 2. 2. 5

15. එකං සමයං භගවා කොසප්පෙසු වාරිකං වරමානො මහතා භික්ඛු-
සඛෙසන සද්ධං යෙන කෙසප්පහතං තාම කාලාමානං නිගමො තදවසරි.
අසොසාසු ඛො කෙසප්පහතියා කාලාමා සමණො ඛලු හො ගොතමො සක්ක-
පුත්තො සක්කාකුලා පබ්බජිතො කෙසප්පහතං අනුප්පත්තො, තං ඛො පන
භවන්තා.¹ ගොතමං එවං කල්යාණො නිත්තිසද්දො අඛණ්ඩගතො: ඉතිපි සො
භගවා අරහං සම්මාසම්බුද්ධො -පෙ- සාධු ඛො පන තථාරූපානං අරහතං
දස්සනං ගොතීති.

අථ ඛො කෙසප්පහතියා කාලාමා යෙන භගවා තෙනුපසඛිකම්සු.
උපසඛිකම්සා අප්පෙකවෙව භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු.
අප්පෙකවෙව භගවතා සද්ධං සමමාදිංසු, සමමාදනීයං කථං සාරණීයං
විනිසාරෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. අප්පෙකවෙව යෙන භගවා තෙනඤ්ජලිං
පණ්ණමෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. අප්පෙකවෙව තාමගොතනං සාවෙත්වා
එකමන්තං නිසීදිංසු. අප්පෙකවෙව තුණ්හිභූතා එකමන්තං නිසීදිංසු. එක-
මන්තං නිසීන්තා ඛො කෙසප්පහතියා කාලාමා භගවන්තං එතදවොචු: සන්ති
භන්තෙ එකෙ සමණ්ඩ්‍රාගමණා කෙසප්පහතං ආගච්ඡන්ති, තෙ සකඤ්ඤාව
වාදං දීපෙන්නි, ජොතෙන්නි, පරවාදං පන² බ්‍රංසෙන්නි, වලෙහන්නි, ඔපපඤ්ඤා³
කරෙන්නි, පරිභවන්ති. අපරෙපි භන්තෙ එකෙ සමණ්ඩ්‍රාගමණා කෙසප්පහතං
ආගච්ඡන්ති, තෙපි සකඤ්ඤාව වාදං දීපෙන්නි, ජොතෙන්නි, පරවාදං පන
බ්‍රංසෙන්නි, වලෙහන්නි, ඔපපඤ්ඤා කරෙන්නි, පරිභවන්ති. තෙසං තො
භන්තෙ අමාකා හොතෙව කඬ්ඛා, හොති විවිකිච්ඡා: කො සු තාම ඉමෙසං
භවන්තානං සමණ්ඩ්‍රාගමණානං සම්මං ආහ, කො මුසාති.

අලංගි වො කාලාමා කඬ්ඛිභුං අලං විවිකිච්ඡිභුං, කඬ්ඛනීයෙ ව පන වො
ශානෙ විවිකිච්ඡා උප්පන්නා, එථ තුලෙහ කාලාමා මා අනුස්සවෙත, මා
පරම්පරාය, මා ඉතිකිරාය, මා පිටකසම්පදානෙත, මා තකකහෙතු, මා නයනෙතු,
මා ආකාරපරිචිතකෙකත, මා දිට්ඨිනිජ්ඣානකකිත්තියා, මා භබ්බරූපතාය, මා
සමණො තො ගරුති. යද තුලෙහ කාලාමා අත්තතාව ජාතෙය්‍යාථ: ඉමෙ
ධම්මා අකුසලා, ඉමෙ ධම්මා සාවජ්ජා, ඉමෙ ධම්මා විඤ්ඤාගරහිතා, ඉමෙ
ධම්මා සමන්තා සමාදින්නා අභිතාය දුක්ඛාය සංවත්තන්තීති: අථ තුලෙහ
කාලාමා පජ්ඣෙය්‍යාථ.

තං කිමමඤ්ඤථ කාලාමා ලොභො පුරිසස්ස අජ්ඣන්තං උප්පජ්ජමානො
උප්පජ්ජති තිතාය වා අභිතාය වාති? අභිතාය භන්තො.

1. භගවන්තං - සිවු.

2. පරපවාදං - මජ්ඣ.

3. ඉමෙසං - මජ්ඣ.

8. 2. 2. 6.

15. එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහත්වූ බික්සහන හා භොසොල් රට සාරිසර වඩනා සේක් කාලාම ඤාත්‍රියයන්ගේ කේසපුත්ත නම් නියමිගමට වැඩි සේක. කේසපුත්ත නියමිගම් වැසි කාලාම ඤාත්‍රියයෝ “පින්වත්නි, ශාක්‍යපුත්‍ර වූ ශාක්‍යකුලයෙන් නික්ම පැවිදි වූ ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ වනාහි කේසපුත්ත නියමිගමට වැඩියහ. ඒ හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ ලකුණු කොට මෙසේ මෙසේත් ඒ හඟවත්හු අභිත්ත, සමාස්සලුභියහ ... මෙසේ උතුම් වූ කිවිතියකදය ඉතා උස්ව නැංගේය. එබඳු වූ රහතුන්ගේ දර්ශනය මනා මැනු ”යි ඇසුවහ.

ඉක්බිති කේසපුත්ත නියමිගම්වැසි කාලාම ඤාත්‍රියයෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරු එළැඹියහ. එළැඹූ ඇතැම් කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක හුන්හ. ඇතැම් කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු වූහ. තුස්තට නිසි සිහි කරනුවට නිසි තෙපුල් කොට නිමවා එකත්පසෙක හුන්හ. ඇතැම් කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දසට ඇඳිලි බැඳ එකත්පසෙක හුන්හ. ඇතැම් කෙනෙක් නම්ගොත් අස්වා එකත්පසෙක හුන්හ. ඇතැම් කෙනෙක් තුෂණ්ණිකව එකත්පසෙක හුන්හ. එකත්පස්ව හුන් කේසපුත්ත නියමිගම්වැසි කාලාම ඤාත්‍රියයෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැළ කළහ. “වහන්ස, කේසපුත්තයට එන ඇතැම් මහණ බමුණු කෙනෙක් ඇත. ඔහු ස්වකීය ලබ්බිය ම කියති, පවසති. මෙරමාගේ ලබ්බිය සටා බෙණෙති, හෙළා දකිති, බැහැර කෙරෙත්. වහන්ස, අත්‍ය වූ ද ඇතැම් මහණ බමුණු කෙනෙක් කේසපුත්තයට එති. ඔහු ද ස්වකීය ලබ්බිය ම කියති, පවසති, මෙරමාගේ ලබ්බිය සටා බෙණෙති, හෙළා දකිති, බැහැර කෙරෙත්. වහන්ස, ඒ අපට “මේ හවත් මහණ බමුණන් අතුරෙන් කවරෙක් නම්, සත්‍යය කියා ද! කවරෙක් මුසවා බෙණෙදූ සි සැක ඇති වේ ම ය, විවිකිත්‍යා ඇතිවේ ම ය” යි.

කාලාමයෙනි, තොප විසින් සැක කරන්නට නිසි මැය, විවිකිත්‍යා කරන්නට නිසි මැය. සැක කටයුතු නැත ම තොපට විවිකිත්‍යාව උපත. කාලාමයෙනි, තෙපි එව, අනුශ්‍රව කථායෙහිදු තොගණුව, පරම්පරාකථායෙහිදු තොගණුව, තෙල දෙසේ වී ලැබී ද තොගණුව, අපගේ පෙළ හා යෙදෙහි ද තොගණුව, තනිග්‍රාහයෙහිදු තොගණුව, තයග්‍රාහයෙහිදු තොගණුව, ආකාරපරිච්ඡිතකීයෙහිදු තොගණුව, අප සිතා ඉවසාගත් දෘෂ්ටිය හා සැසැදෙනැබි ද තොගණුව, (මේතෙම පූජ්‍යයෙකැබි) හව්‍යරූපතායෙහිදු තොගණුව, මේ මහණ අපට ගුරුහයි ද තොගණුව, කාලාමයෙනි, මේ දහම් කුසල්ය, මේ දහම් අකුසල්ය, මේ දහම් වරද සහිතය, මේ දහම් නුවණැත්තන් විසින් ගර්හිතය, මේ දහම්හු සපුරන ලද්දහු සමාදන් කොට ගන්නා ලද්දහු අවැබ පිණිස දුක් පිණිස පවත්නාහැයි තෙපි යම් කලෙක තුමු ම දැනගන්නහු නම්, කාලාමයෙනි, එකල්හි තෙපි එය දුරු කරව.

කාලාමයෙනි, ඒ නිවැසි සිතවූ ද? ලෝභය පුරුෂයාගේ සිතතුළ උපදනුයේ ඔහුට වැඩ පිණිස යෝ අවැබ පිණිස උපදනේ දැයි ඇසූ සේක. වහන්ස, අභිත පිණිස වේ යයි කීහ.

ලුද්ධො පනායං කාලාමා පුරිසපුග්ගලො ලොභෙන අභිභූතො පරියාදිනන-
විනෙතා පාණමපි හනති¹ අදින්නමපි ආදියති, පරදරමපි ගව්ඡති, මුසාපි භණ්ති,
පරමපි තථත්තාය සමාදපෙති, යං ස හොති දීඝරතනං අභිතාය දුක්ඛායාති.
එවං භනෙන.

තං කිමමඤ්ඤථ කාලාමා දෙසො පුරිසස්ස අජ්ඣන්තං උප්පජ්ජමානො
උප්පජ්ජති භිතාය වා අභිතාය වාති. අභිතාය භනෙන.

දුට්ඨො පනායං කාලාමා පුරිසපුග්ගලො දෙසෙන අභිභූතො පරියාදිනන-
විනෙතා පාණමපි හනති -පෙ- පරමපි තථත්තාය සමාදපෙති, යං ස හොති
දීඝරතනං අභිතාය දුක්ඛායාති. එවං භනෙන.

තං කිමමඤ්ඤථ කාලාමා මොහො පුරිසස්ස අජ්ඣන්තං උප්පජ්ජමානො
උප්පජ්ජති භිතාය වා අභිතාය වාති. අභිතාය භනෙන.

මුලෙනා පනායං කාලාමා පුරිසපුග්ගලො මොහෙන අභිභූතො පරියාදිනන-
විනෙතා පාණමපි හනති, අදින්නමපි ආදියති, පරදරමපි ගව්ඡති, මුසාපි භණ්ති,
පරමපි තථත්තාය සමාදපෙති, යං ස හොති දීඝරතනං අභිතාය දුක්ඛායාති.
එවං භනෙන.

තං කිමමඤ්ඤථ කාලාමා ඉමෙ ධම්මා ඩුසුලා වා අඤ්ඤා වාති. අඤ්ඤා
භනෙන.

සාවජ්ජා වා අනවජ්ජා වාති. සාවජ්ජා භනෙන.

විඤ්ඤාගරහිතා වා විඤ්ඤාපසන්ධා වාති. විඤ්ඤාගරහිතා භනෙන.

සමත්තා සමාදින්නා අභිතාය දුක්ඛාය සංවත්තන්ති නො වා කථං වා
හෙත්ථ හොතිති. සමත්තා භනෙන සමාදින්නා අභිතාය දුක්ඛාය සංවත්තන්ති.
එවං නො හෙත්ථ හොතිති.

ඉති බො කාලාමා යනනං අවොච්චන්. එථ තුමෙහ කාලාමා මා අනුස්ස-
වෙන, මා පරමපරාය, මා ඉතිකිරිය, මා පිටකසම්පදකෙන, මා තක්කායෙහු, මා
තායෙහු, මා ආකාරපරිච්ඡිතකෙතන, මා දිට්ඨිතිස්සානකනිනායා, මා භබ්බ-
රූපතාය, මා සමිණො නො ගරුති. යද්ද තුමෙන කාලාමා අත්තනාව
ජානෙය්‍යාථ: ඉමෙ ධම්මා අඤ්ඤා, ඉමෙ ධම්මා සාවජ්ජා, ඉමෙ ධම්මා
විඤ්ඤාගරහිතා, ඉමෙ ධම්මා සමත්තා සමාදින්නා අභිතාය දුක්ඛාය
සංවත්තන්තිති. අථ තුමෙන කාලාමා පර්භෙය්‍යාථාති ඉති යනනං චුත්තං
ඉදමෙතං පටිච්චි වුත්තං.

කාලාමයෙනි, ලෝභී වූ මේ පුරුෂපුද්ගල ලෝභයෙන් මඩනා ලද්දේ ගන්නා ලද සිත් ඇතියේ යමක් ඔහුට බොහෝ කලක් අවැඩ පිණිස දුක් පිණිස වේ නම්, එබඳු පණිවෘත්ත කෙරේ, අයිතාදත්ත ද ගණී, පරමුචන් කරා ද යේ. මුසවා ද බෙණේ. මෙරමාත් එබව පිණිස සමාදන් කරවයි. එසේය, වහන්ස.

කාලාමයෙනි, ඒ කිමැයි සිතවු ද? ඥාතය පුරුෂයාගේ සිතෙහි උපදනුයේ වැඩ පිණිස හෝ අවැඩ පිණිස උපදනේ වේ ද? වහන්ස, අහිත පිණිස උපදනේය.

කාලාමයෙනි, මේ ඥාතී වූ පුරුෂපුද්ගල ඥාතයෙන් මඩනා ලද්දේ ගන්නා ලද සිත් ඇතියේ යමක් ඔහුට බොහෝ කලක් අවැඩ පිණිස දුක් පිණිස වේ නම් එබඳු වූ පණිවෘත්ත කෙරේ ... මෙරමා ද එසේයට සමාදන් කරවයි. එසේය, වහන්ස.

කාලාමයෙනි, ඒ කිමැයි හඟිවු ද? මොහග පුරුෂයාගේ සිතෙහි උපදනේ වැඩ පිණිස හෝ අවැඩ පිණිස උපදනේ වේ ද? වහන්ස, අහිත පිණිස උපදනේය.

කාලාමයෙනි, මුසි වූ මේ පුරුෂපුද්ගල මෝහයෙන් මඩනා ලද්දේ ගන්නා ලද සිත් ඇතියේ යමක් ඔහුට බොහෝ කලක් අවැඩ පිණිස දුක් පිණිස වේ නම්, එබඳු වූ පණිවෘත්ත කෙරේ. අයිතාදත්තත් ගණී. පරමුචන් කරාත් යේ. මුසවාත් බෙණේ. මෙරමාත් එසේයට සමාදන් කරවයි. එසේය, වහන්ස.

කාලාමයෙනි, ඒ කිමැයි හඟිවු ද? මේ දහම්හු කුසල් හෝ වෙන් ද? අකුසල් හෝ වෙන් ද? වහන්ස, අකුසල්ය.

සාවද්ද හෝ වෙන් ද? අනවද්ද හෝ වෙන් ද? වහන්ස, සාවද්දයහ.

නුවණැත්තන් විසින් ගරහන ලද්දහු ද? නොහොත් නොගරහන ලද්දහු ද? වහන්ස, නුවණැත්තන් විසින් ගරහන ලද්දහ.

පිරිපුන් කොට ගන්නා ලද්දහු සමාදන් කොට ගන්නා ලද්දහු අවැඩ පිණිස දුක් පිණිස පවතින් ද? නොහොත් නො පවතින් ද? මෙහිලා නොපට කෙසේ අදහස් වේ ද? වහන්ස, 'පිරිපුන් කොට ගන්නා ලද්දහු සමාදන් කොට ගන්නා ලද්දහු අවැඩ පිණිස දුක් පිණිස පවත්නාහ'යි මෙහිලා අපට මෙසේ අදහස් වේ.

කාලාමයෙනි, මෙසේ යම් ඒ බසක් කීමේ ද: 'තෙපි එව, අනුග්‍රව කපා:- යෙහුදු නොගණුව, පරමපරා කපායෙහුදු නොගණුව, 'තෙල මෙසේ වී ලා'යි ද නොගණුව, අපගේ පෙළ හා යෙදෙහි ද නොගණුව, තකිග්‍රාහයෙහුදු නොගණුව, තයග්‍රාහයෙහුදු නොගණුව, ආකාරපරිච්ඡායෙහුදු නොගණුව, 'අප සිතා ඉවසාගත් දූෂපිය හා සාසාදෙතා'යි ද නොගණුව, (මෙතෙම පුජ්ජා- යෙකා'යි) හව්‍යරූපතායෙහුදු නොගණුව, 'මේ මහණ අපට ගුරු'යි ද නොගණුව' යි. කාලාමයෙනි, මේ දහම් අකුසල්ය, මේ දහම් වරද සහිතය, මේ දහම් නුවණැත්තන් විසින් ගර්හිතය, මේ දහම්හු සපුරන ලද්දහු සමාදන් කොට ගන්නා ලද්දහු අවැඩ පිණිස දුක් පිණිස පවත්නාහ'යි යම් කලෙක තෙපි තුමු ම දැනගන්නහු නම්, කාලාමයෙනි, එකල්හි තෙපි එය දුරු කරව'යි මෙසේ යමක් කියන ලද නම්, තෙල මේ සදහා කියන ලදී.

එඵ තුමෙන කාලාමා මා අනුස්සවෙන, මා පරමපරාය, මා ඉතිකිරුය, මා පිටකසම්පදානෙන, මා තතකභෙත්තු, මා තයභෙත්තු, මා ආකාරපරිවිතකෙකත, මා දිට්ඨිනිජ්ඣානකකතනිසා, මා භබ්බරූපතාය, මා සමණො නො ගරුති. යද තුමෙන කාලාමා අතතනාව ජාතෙය්‍යාථ, ඉමෙ ධම්මා කුසලා, ඉමෙ ධම්මා අතවජ්ජා, ඉමෙ ධම්මා විඤ්ඤාපපසන්ථා, ඉමෙ ධම්මා සමෙත්තා සමාදින්නා තිතාය සුඛාය සංවත්තනතීති. අථ තුමෙන කාලාමා උපමපජ්ජ මිත්තරෙය්‍යාථ.

තං කිමමඤ්ඤථ කාලාමා අලොභො පුරිසස්ස අජ්ඣාතං උපපජ්ජමානො උපපජ්ජති තිතාය වා අතිතාය වාති. තිතාය භනෙන,

අලුඬො පතායං කාලාමා පුරිසපුග්ගලො ලොභෙන අතභිභුතො අපරියාදින්නවිත්තො තෙව පාණං භන්ති, ත අදින්නං ආදියති, ත පරදරං ගවජ්ජති, ත මුසා භණති. පරමපි තථත්තාය සමාදපෙති, යං ස භොති දීඝරත්තං තිතාය සුඛායාති. එවං භනෙන.

තං කිමමඤ්ඤථ කාලාමා අද්දෙසො පුරිසස්ස අජ්ඣාතං උපපජ්ජමානො උපපජ්ජති තිතාය වා අතිතාය වාති; තිතාය භනෙන.

අදුට්ඨො පතායං කාලාමා පුරිසපුග්ගලො දෙසෙන අතභිභුතො අපරියාදින්නවිත්තො තෙව පාණං භන්ති -පෙ- ත මුසා භණති, පරමපි තථත්තාය සමාදපෙති. යං ස භොති දීඝරත්තං තිතාය සුඛායාති. එවං භනෙන.

තං කිමමඤ්ඤථ කාලාමා අමොහො පුරිසස්ස අජ්ඣාතං උපපජ්ජමානො උපපජ්ජති තිතාය වා අතිතාය වාති? තිතාය භනෙන.

අමුලුහා පතායං කාලාමා පුරිසපුග්ගලො මොහෙන අතභිභුතො අපරියාදින්නවිත්තො තෙව පාණං භන්ති, ත අදින්නං ආදියති, ත පරදරං ගවජ්ජති, ත මුසා භණති, පරමපි තථත්තාය සමාදපෙති, යං ස භොති දීඝරත්තං තිතාය සුඛායාති. එවං භනෙන.

තං කිමමඤ්ඤථ කාලාමා ඉමෙ ධම්මා කුසලා වා අකුසලා වාති? කුසලා භනෙන.

සාවජ්ජා වා අතවජ්ජා වා ති? අතවජ්ජා භනෙන.

විඤ්ඤාගරතිතා වා විඤ්ඤාපපසන්ථා වාති? විඤ්ඤාපපසන්ථා භනෙන.

කාලාමයෙනි, තෙපි එව, අනුග්‍රහකථායෙහිදු නොගනුව, පරමපරා කථා-
යෙහිදු නොගනුව, තෙල මෙතේ චිලායිද නොගනුව, අපගේ පෙල හා
යෙදෙහිද නොගනුව, තකිත්‍රායෙහිදු නොගනුව, නසත්‍රායෙහිදු නොගනුව,
ආකාරපරිච්ඡිතකියෙහිදු නොගනුව, අප සිතා ඉවසාගත් දෘෂ්ටිය හා සාසාදේ-
තායිද නොගනුව, (මෙතෙම පුජ්‍යයෙකැයි) භව්‍යරූපතායෙහිදු නොගනුව,
'මේ මහණ අපට ගුරුවැයි'ද නොගනුව, කාලාමයෙනි, යම් කළෙක තෙපි
මේ දහම්හු කුසල්හ, මේ දහම්හු අතවදායහ, මේ දහම්හු විඤ්ඤානසහ,
මේ දහම්හු සම්පුණ්ණි කොට ගන්නා ලද්දහු සමාදන් කොට ගන්නා ලද්දහු
වැඩ පිණිස සුව පිණිස පවත්නාහ'යි තුමු ම දන්නහු නම්, එකල කාලාම-
යෙනි, තෙපි එය උපයාගෙන වසව

කාලාමයෙනි, ඒ කිමැයි සිතවු ද? පුරුෂයාගේ සිත තුළ අලෝභය
උපදනේ හිත පිණිස හෝ අහිත පිණිස හෝ උපදනේ ද? වහන්ස, හිත
පිණිස උපදනේය.

කාලාමයෙනි, අලුබ වූ මේ පුරුෂ පුද්ගල ලෝභයෙන් නොමඩනා
ලද්දේ නොගන්නා ලද සිත් ඇතියේ යම් කරුණක් ඔහුට දීඝිරාත්‍රයෙහි
හිත පිණිස සුව පිණිස වේ නම්, එබඳු වූ පණිවා නොම කෙරේ. අසිතාදන්
නො ගනී. පරදරයන් කරා නො යේ. මුසවා නො බෙණේ. මෙරමාත්
එසෙයට සමාදන් කරවයි. වහන්ස, එසේය.

කාලාමයෙනි, ඒ කිමැයි හඬවු ද? පුරුෂයාගේ සිත තුළ අද්වේෂය
උපදනේ වැඩ පිණිස හෝ අවැඩ පිණිස හෝ උපදනේ ද? වහන්ස, වැඩ
පිණිස උපදනේ ය.

කාලාමයෙනි, අද්විත වූ මේ පුරුෂ පුද්ගල ද්වේෂයෙන් නොමඩනා
ලද්දේ නොගන්නා ලද සිත් ඇතියේ යම් කරුණක් ඔහුට දීඝිරාත්‍රයෙහි
හිත පිණිස සුව පිණිස වේ නම් එබඳු වූ පණිවා නො ම කෙරේ ...
මුසවා නො බෙණේ. මෙරමාත් එසෙයට සමාදන් කරවයි. වහන්ස, එසේය.

කාලාමයෙනි, ඒ කිමැයි හඬවු ද? අමෝග්‍ය පුරුෂයා තුළ උපදනේ
වැඩ පිණිස හෝ අවැඩ පිණිස හෝ උපදනේ ද? වහන්ස, වැඩ පිණිස
උපදනේ ය.

කාලාමයෙනි, අමුස වූ මේ පුරුෂ පුද්ගල මෝහයෙන් නොමඩනා ලද්දේ-
නොගන්නා ලද සිත් ඇතියේ, යම් කරුණක් ඔහුට දීඝිරාත්‍රයෙහි හිත පිණිස
සුව පිණිස වේ නම්, එබඳු වූ පණිවා නො ම කෙරේ, අසිතාදන් නො ගනී.
පරදරයට නොයේ, මුසවා නො බෙණේ, මෙරමාත් එසෙයට සමාදන්
කරව යි. වහන්ස, එසේය.

කාලාමයෙනි, ඒ කිමැයි හඬවු ද? මේ ධර්මයෝ කුසල් හෝ අකුසල්
හෝ වෙත් ද? වහන්ස, කුසල්හු වෙති.

සාවද්‍ය හෝ අතවද්‍ය හෝ වෙත් ද? වහන්ස, අතවද්‍ය වෙති.

විඤ්ඤාත් විසින් ගර්භිත හෝ ප්‍රශස්ත හෝ වෙත් ද? වහන්ස, විඤ්ඤාත්
විසින් ප්‍රශස්තයහ.

සමන්තා සමාදින්නා භිතාය සුඛාය සංවත්තනනි නො වා කථං වා හෙත්ථ හොතිති? සමන්තා භනෙන සමාදින්නා භිතාය සුඛාය සංවත්තනනි ඵලං නො හෙත්ථ හොතිති.

ඉති ඛො කාලාමා යන්නං අචොචුලිභ: එථ තුලෙන කාලාමා මා අනුස්සවෙන, මා පරමපරාය, මා ඉතිකිරාය, මා පිටිකසම්පදනෙන, මා තකකගෙතු, මා තයගෙතු, මා අකාරපරිචිතකෙන, මා දිට්ඨිතිජ්ඣා-නකඛනනියා, මා භබ්බරුපකාය, මා සමණො නො ගරුති. යද තුලෙන කාලාමා අත්තනාව ජානෙය්‍යාථ: ඉමෙ ධම්මා කුසල්ලා, ඉමෙ ධම්මා අනවජ්ජා, ඉමෙ ධම්මා විඤ්ඤාපසසත්ථා, ඉමෙ ධම්මා සම්මානා සමාදින්නා භිතාය සුඛාය සංවත්තනනිති. අථ තුලෙන කාලාමා උපසම්පජ්ජි විහරෙය්‍යාථාති ඉති යන්නං වුහනං ඉදමෙතං පටිච්ච වුත්තං.

ස ඛො සො කාලාමා අරියසාවකො ඵලං විගතානිජ්ඣා විගතඛ්‍යාපාදෙ අසම්මුල්ලෙහා සම්පජ්ජතො පනිස්සාතො මෙත්තාසභගතෙන වේතසා -පෙ-කරුණාසභගතෙන වේතසා -මුද්ධාසභගතෙන වේතසා-උපෙකඛාසභගතෙන වේතසා එකං දිසං ඵරිත්ථා විහරති. තථා දුතියං - තථා තතියං - තථා චතුත්ථිං - ඉති උඤ්ඤාධාරිතියං සබ්බසම්මානාය සබ්බාත්තනං ලොකං උපෙකඛාසභගතෙන වේතසා විජුලෙන මිහගතෙන අප්පමාණෙන අවේරෙන අඛ්‍යාපජ්ඣෙන ඵරිත්ථා විහරති.

ස ඛො සො කාලාමා අරියසාවකො ඵලං අවේරවිත්තො ඵලං අඛ්‍යාපජ්ඣ-විත්තො ඵලං අසබ්බාසම්මානිත්තො ඵලං විසුඤ්ඤාත්තො තස්ස දිට්ඨිච්ච ධම්මෙව චන්තාරො අස්සාසො අධිගතො හොති:

සචෙ ඛො පන අත්ථි පරො ලොකො, අත්ථි සුකට්ඨකකථානං කම්මානං ඵලං විපාකො, ඨාතමහං කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජිස්සාමිති, අයමස්ස පඨමො අස්සාසො අධිගතො හොති.

සචෙ ඛො පන තත්ථි පරො ලොකො, තත්ථි සුකට්ඨකකථානං කම්මානං ඵලං විපාකො, ඉදං දිට්ඨිච්ච ධම්මෙ අවේරං අඛ්‍යාපජ්ඣං අනිසං සුඛං අත්තානං පරිහරාමිති, අයමස්ස දුතියො අස්සාසො අධිගතො හොති.

සචෙ ඛො පන කරොතො කරියති පාපං, ත ඛො පතාහං කස්සපි පාපං චෙනෙමි, අකරොත්තං ඛො පන මං පාපං කම්මං කුතො දුක්ඛං ප්‍රසිස්සාතිති අයමස්ස තතියො අස්සාසො අධිගතො හොති.

සචෙ ඛො පන කරොතො ත කරියති පාපං, ඉදං¹ උභයෙනෙව විසුඤ්ඤා අත්තානං සම්මුපස්සාමිති අයමස්ස චතුත්ථො අස්සාසො අධිගතො හොති.

පරිපූර්ණ වූවාහු මොනොවට ගන්නා ලද්දහු හිතයට සුඛයට වැටෙත් ද? නොහොත් නො වැටෙත් ද? මෙහිලා කෙසේ හෝ අදහස් වන්නේ ද? වහන්ස, පරිපූර්ණ වූවාහු මොනොවට ගන්නා ලද්දහු හිතයට සුඛයට වැටෙත්. මෙහි ලා අපට මෙබඳු අදහස් වෙයි.

“කාලාමයෙනි, තෙපි එව, අනුග්‍රව කථායෙහුද නොගණුව, පරමපරා-කථායෙහුද නො ගණුව, (තෙල මෙසේ වීල යන) ඉතිනිරුකථායෙහුද නො ගණුව. (පෙල හා සැසඳෙහි යන) පිටක සමපදානෙහුද නො ගණුව, තඤ්ඤානුසංකප්පෙහුද නො ගණුව, තසහෙතුයෙහුද නො ගණුව, ආකාරපරි-විතක්කියෙහුද නො ගණුව, දුෂ්චරිතධර්මානුකූලතාවයෙහුද නො ගණුව, භවස-රාපභාවයෙහුද නො ගණුව. මේ මහණහු අපට ගුරුහ යන හෙතෙමෙහුද නො ගණුව. කාලාමයෙනි, තෙපි යම් කලෙක මේ ධර්මයෝ කුසලය, මේ ධර්මයෝ අනවදාය, මේ ධර්මයෝ විඤ්ඤානසංකප්ප, මේ ධර්මයෝ සමානතා වූවාහු, සමාදානතා වූවාහු හිතයට සුඛයට වැටෙති’යි තුමු ම දනිවු නම් කාලාමයෙනි, එකල හෙපි එය ලැබගෙණ වසව’යි මෙසේ යම් ඒ ධර්ම කියනලදනම්, මෙය තෙල කරුණ පිණිස කියන ලදී.

කාලාමයෙනි, ඒ ආදීශ්‍රාවක වතාහි මෙසේ පහට ගිය අභිධර්ම ඇත්තේ, පහට ගිය ව්‍යාපාද ඇත්තේ අසමුප්පි වූයේ ක්‍රමණීන් දන්නේ එළඹිසිටි සිති ඇත්තේ මෙමුත් සහගත සිතින් ... කරුණා සහගත සිතින් ... මාදිව සහගත සිතින් ... උපෙක්ඛා සහගත සිතින් එක් දිගක් පැතිර ගෙණ වෙසේ. එසැටි ම දෙවන දිග, එසැටි ම තුන්වන දිග, එසැටි ම සතරවන දිග දැයි මෙසේ උඩ යට සරස හැම තැන සමානමතාවයෙන් සකල ලොකය විපුල වූ මහද්ගත වූ අප්‍රමාණ වූ අවෙර වූ එයින් ම නිදුක් වූ උපෙක්ඛා-සහගත සිතින් පැතිර ගෙණ වෙසෙයි.

කාලාමයෙනි, ඒ ආදීශ්‍රාවක වතාහි මෙසේ අවෙර සිත් ඇතියේ මෙසේ නිදුක් සිත් ඇතියේ මෙසේ නොනිලිව සිත් ඇතියේ මෙසේ පිරිසිදු සිත් ඇතියේ මේ ද, ඔහු විසින් ඉහාතමයෙහි ම සතර ආශාස කෙනෙක් අභිගත වෙත්.

ඉදින් පරලොව වේ නම් සුකාත දුෂ්කාත කමයන්ගේ ඵලවිපාකයක් වේ නම් මම එකානතයෙන් කාබුත් මරණින් මතුයෙහි ශෝභනගති ඇති සාධාරණකයට එළඹෙමි යි මේ පළමුවන ආශාසය අභිගත වෙයි.

ඉදින් පරලොව නො වේ නම් සුකාත දුෂ්කාත කමයන්ගේ ඵලවිපාක යෙක් නො වේ නම් මම මෙලොව ම අවෙර වූත් ව්‍යාඛාධරිත වූත් සුඛ වූත් ආතමයක් පරිහරණය කෙරෙමි යි මේ දෙවන ආශාසය අභිගත වෙයි.

ඉදින් කරණුවහට පටි කැරේ ද, මම වැලිත් කිසිවක්හට පවක් නො සිතමි. පටිකම් නො කරණ මා කොසින් දුක් වදනේ දැ යි ඔහු විසින් මේ තුන්වන ආශාසය අභිගත වෙයි.

ඉදින් කරණුවහට පටි නො කැරේ ද, මම වැලිත් දෙපසින් ම විභූත වූ ආතමයක් දක්මි යි ඔහු විසින් මේ සතරවන ආශාසය අභිගත වෙයි.

ස ඛො සො කාලාමා අරියසාවකො එවං අවෙරවිතො, එවං අඛණ්ඩ-
විතො, එවං අසඬ්ඛිලිට්ඨවිතො, එවං විසුඬ්ඛිතො තස්ස දිට්ඨෙව ධම්මෙ
ඉමෙ චතතාරො අස්සාසා අධිගතො භොන්තීති*

එවමෙනං භගවා, එවමෙනං සුගත, ස ඛො සො භන්තො අරියසාවකො
එවං අවෙරවිතො, එවං අඛණ්ඩවිතො, එවං අසඬ්ඛිලිට්ඨවිතො, එවං
විසුඬ්ඛිතො තස්ස දිට්ඨෙව ධම්මෙ චතතාරො අස්සාසා අධිගතො භොන්ති.

සචෙ ඛො පන අත්ථි පරො ලොකො, අත්ථි සුකච්ඡක්කවානං කම්මානං
එලං විපාකො, සාතමහං කායස්ස හෙද, පරමචරණං සුගතිං සග්ගං ලොකං
උපපජ්ජිස්සාමිති, අයමස්ස පඨමො අස්සාසො අධිගතො භොති.

සචෙ ඛො පන තත්ථි පරො ලොකො, තත්ථි සුකච්ඡක්කවානං කම්මානං
එලං විපාකො, ඉදහං දිට්ඨෙව ධම්මෙ අවෙරං අඛණ්ඩං අනිසං සුඛං
අත්තානං පරිහරාමිති අයමස්ස දුතියො අස්සාසො අධිගතො භොති.

සචෙ ඛො පන කඤ්ඤො කරියති පාපං, ත ඛො පනාහං කස්සපි පාපං
වෙනෙමි, අකරොන්තං ඛො පන මං පාපං කම්මං කුතො දුක්ඛං උප්පිස්සතිති
අයමස්ස තතියො අස්සාසො අධිගතො භොති.

සචෙ ඛො පන කඤ්ඤො ත කරියති පාපං, ඉදහං උභයෙතෙව
විසුඬ්ඛං අත්තානං සමනුපස්සාමිති අයමස්ස චතුසො අස්සාසො අධිගතො
භොති.

ස ඛො සො භන්තො අරියසාවකො එවං අවෙරවිතො, එවං අඛණ්ඩ-
විතො, එවං අසඬ්ඛිලිට්ඨවිතො, එවං විසුඬ්ඛිතො තස්ස දිට්ඨෙව ධම්මෙ
ඉමෙ චතතාරො අස්සාසා අධිගතො භොන්තීති.

අභිකක්කන්තං භන්තො -පෙ- එතෙ මයං භන්තො භගවන්තං සරණං
ගච්ඡාම ධම්මඤ්ච භික්ඛුසඬ්ඤ්ච. උපාසකො භො භන්තො භගවා ධාරෙතු
අජ්ජතග්ගො පාණ්ණපෙනෙ සරණංගතෙති.

3. 2. 2 6.

16. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං ආයස්මා න ඤාණො ඤාච්ඡේයං විහරති
පුබ්බාශ්මෙ මිගාරමාතුපාසාදෙ. අථ ඛො ඤාණො ව මිගාරත්තො
ගණ්ඨණොව පෙවුනිගත්තොගොගස්මාන ඤාණො තෙහුපස තෙහුපඝිකම්භො
ආයස්මන්තං තඤ්ඤං අභිවාදෙහිං එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසීන්තං
ඛො සාලාගං මිගාරත්තොරං ආයස්මා තඤ්ඤො එතදවොච:

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

කාලාචයෙහි, ඒ ආශ්ලාවක වනාහි මෙසේ අවෛර සිත් ඇත්තේ, මෙසේ අඛ්‍යාබාධ සිත් ඇත්තේ, මෙසේ නො කිලිටි සිත් ඇත්තේ, මෙසේ විශුද්ධ සිත් ඇත්තේ වේ ද, ඔහු විසින් ඉහාතමයෙහි ම මේ සතර ආශාසයෝ අධිගත වෙත් දැයි වදාළහ.

භාග්‍යවතුන් වහන්ස, තෙල මෙසේ මැයැ. සුගතයන් වහන්ස, තෙල මෙසේ මැයැ. වහන්ස, ඒ අරිසවු මෙසේ අවෛර සිත් ඇතියේ, මෙසේ ව්‍යාබාධ රහිත සිත් ඇතියේ - මෙසේ නො කිලිටි සිත් ඇතියේ - මෙසේ පිරිසිදු සිත් ඇතියේ වේ ද, ඔහු විසින් ඉහාතමයෙහි ම සතර ආශාසයෝ අධිගත වෙත්. (කෙසේ ද?)

ඉදින් පරලොව වේ ද, සුකාන්ත දුෂ්කාන්ත කමීයන්ගේ ඵල විපාකයෙක් වේ ද, එකාන්තයෙන් මම කාබුත් මරණින් මතුයෙහි ශුභගති ඇති ස්වරූපා-කායට ඵලබ්බති යි ඔහු විසින් මේ පළමුවන ආශාසය අධිගත වෙයි.

ඉදින් පරලොව නො වේ ද, සුකාන්ත දුෂ්කාන්ත කමීයන්ගේ ඵල විපාක-යෙක් නො වේ ද, මම වැලිත් ඉහාතමයෙහි ම අවෛර වූ ව්‍යාබාධ රහිත වූ ව්‍යසන රහිත වූ සුඛ වූ ආත්මයක් පරිහරණය කරමි යි ඔහු විසින් මේ දෙවන ආශාසය අධිගත වෙයි.

ඉදින් කරණුවහට පව් කැරේ ද, මම වැලිත් කිසිවක්හට පවක් නො සිතමි. පව්කම් නො කරණ මා කොයින් දුක් වදනේ දැ යි ඔහු විසින් මේ තුන්වන ආශාසය අධිගත වෙයි.

ඉදින් කරණුවහට පව් නො කැරේ ද, මම එයින් දෙපයින් ම විශුද්ධ වූ ආත්මයක් දක්මි යි ඔහු විසින් මේ සතරවන ආශාසය අධිගත වෙයි.

වහන්ස, ඒ අරිසවු මෙසේ අවෛර සිත් ඇත්තේ, මෙසේ නිර්ව්‍යාබාධ සිත් ඇත්තේ, මෙසේ නො කිලිටි සිත් ඇත්තේ, මෙසේ පිරිසිදු සිත් ඇතියේ වේ ද, ඔහු විසින් ඉහාතමයෙහි ම මේ සතර ආශාසයෝ අධිගත වෙත්.

වහන්ස, ඉහා මැනව, ... වහන්ස, තෙල අපි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සරණ යමිහ. දහම ද බික්සහුන් ද සරණ යමිහ. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අප අද පටන් කොට දිවියෙන් ගත් සරණ හිස උපාසකයන් කොට ධරණ සේක් වා.

3. 2. 2. 6.

16. එක් සමයෙකිනි ආයුෂමත් නන්දක මහතෙරහු සැවැත් නුවර මුවරමාපහය තම් ලද සුමාගමයෙහි වැඩ වෙසෙති. එකල්හි මුවර මහසිටුහු මුනුපුරා සාලහ සිටු හා පෙබුනිය සිටුහු මුනුපුරා ගේහණ සිටු හා නන්දක මහතෙරුන් කරා එළඹියහ. එළඹ ආයුෂමත් නන්දක මහතෙරුන් සකසා වැද එකත්පස්ව හුන්හ. එකත්පස්ව හුන් මුවර මහසිටු මුනුපුරා සාලහයනට ආයුෂමත් නන්දක මහතෙරහු තෙල පාවසුහ.

එථ භූමො සාලා මා අනුසාවෙන, මා පරමපරාය, මා ඉතිකිරාය, මා පිටකසමපදනෙන, මා තකකහෙභු, මා තයහෙභු, මා ආකාරපරිචිතකෙනන, මා දිට්ඨිනිඤ්ඤානකතනියා, මා හබ්බරූපතාය, මා සමණො නො ගරුති. යද භූමො සාලා අතතතාව ජාතෙයාථ: ඉමෙ ධම්මා අකුසලා, ඉමෙ ධම්මා සාවජ්ජා, ඉමෙ ධම්මා විඤ්ඤාගරහිතා, ඉමෙ ධම්මා සමත්තා සමාදින්නා අභිතාය දුක්ඛාය සංවත්තනන්ති. අථ භූමො සාලා පජ්ඣෙයාථ.

තං කිං මඤ්ඤථ සාලා අභි ලොභොති? එවං භනෙන, අභිඤ්ඤාති බො අහං සාලා එතමන්ථං වදාමි.

ප්‍රඥො බො අයං සාලා අභිඤ්ඤා පාණමපි හනති, අදින්නමපි ආදියති, පරදරමපි ගවන්ති, මුසාපි හණති, පරමපි තථත්තාය සමාදපෙති යං ස භොති දීඝරතනං අභිතාය දුක්ඛායාති? එවං භනෙන.

තං කිමමඤ්ඤථ සාලා අභි දොසොති? එවං භනෙන. බ්‍යාපාදොති බො අහං සාලා එතමන්ථං වදාමි.

දුට්ඨො බො අයං සාලා බ්‍යාපන්නවිනේනා පාණමපි හනති -පෙ- මුසාපි හණති, පරමපි තථත්තාය සමාදපෙති, යං ස භොති දීඝරතනං අභිතාය දුක්ඛායාති, එවමභනෙන.

තං කිමමඤ්ඤථ සාලා අභි මොභොති? එවමභනෙන. අවිජ්ජාති බො අහං සාලා එතමන්ථං වදාමි.

මුලො බො අයං සාලා අවිජ්ජාගතො පාණමපි හනති, අදින්නමපි ආදියති, පරදරමපි ගවන්ති, මුසාපි හණති, පරමපි තථත්තාය සමාදපෙති, යං ස භොති දීඝරතනං අභිතාය දුක්ඛායාති. එවමභනෙන.

තං කිං මඤ්ඤථ සාලා, ඉමෙ ධම්මා කුසලා වා අකුසලා වාති? අකුසලා භනෙන. සාවජ්ජා වා අතවජ්ජා වාති? සාවජ්ජා භනෙන. විඤ්ඤාගරහිතා වා විඤ්ඤාපපසථා වාති? විඤ්ඤාගරහිතා භනෙන. සමත්තා සමාදින්නා අභිතාය දුක්ඛාය සංවත්තනන්ති නො වා කථං වා භෙත්ථ යොතිති? සමත්තා භනෙන සමාදින්නා අභිතාය දුක්ඛාය සංවත්තනන්ති; එවං නො භෙත්ථ භොතිති.

සාමුහයෙහි, තෙපි එව, අනුයුක්තථායෙහුදු නො ගණුව, පරමපර-කථායෙහුදු නො ගණුව, (තෙල මෙසේ වේ ල යන මේ) ඉතිකිරු කථායෙහුදු නො ගණුව, (අපගේ පෙළ හා සැසඳෙති යන) පිටක සම්පදායෙහුදු නො ගණුව, තනිග්‍රාහයෙහුදු නො ගණුව, තයග්‍රාහයෙහුදු නො ගණුව, ආකාරපරිච්ඡිකයෙහුදු නො ගණුව, (අප ඉවසු දෘෂ්ටිය හා සැසඳෙති යන) දෘෂ්ටිනිර්ධ්‍යානසංඝාතයෙහුදු නො ගණුව, භව්‍යරූපභාවයෙහුදු නො ගණුව, මේ මහණහු අප ගුරුහ යන හේතුවෙහුදු නො ගණුව සාමුහයෙහි, යම් කලෙක තෙපි “මේ දහම්හු අකුසල්හ, මේ දහම්හු සාවද්‍යහ, මේ දහම්හු විභූතියහ. මේ දහම්හු පරිපුර්ණ වුවාහු පරාමම් වශයෙන් ගන්නා ලද්දහු අතීතයට දුඃඛයට වැටෙති” යි භූමි ම දනිව් ද, සාමුහයෙහි, එකල තෙපි භාරපියව.

සාමුහයෙහි, ඒ කිමැයි හඟිව් ද, ලෝභය ඇද්ද? වහන්ස, එසේය, සාමුහයෙහි, මම තෙල අනීය ‘අභිධ්‍යා’යි කියමි.

සාමුහයෙහි, ලුබ්ධ වූ අභිධ්‍යා බහුල වූ මේ පුරුෂ යම් කම්යෙක් ඔහුට දීඝිරාත්‍රයෙහි අතීතයට දුඃඛයට වැටේ ද, එබඳු කම් වූ ප්‍රාණන් තස්තේ ය, අභිකාදනුත් ගන්තේ ය, පරදරයන් කරුන් යන්නේ ය, මුසවාත් බණන්තේ ය, මෙරමාත් එසෙයට සමාදන් කරවන්නේ ය. වහන්ස, එසේය.

සාමුහයෙහි, එය කිමැයි හඟිව් ද, දෝෂය ඇද්ද? වහන්ස, එසේය. සාමුහයෙහි, මම ‘ව්‍යාපාද’යි තෙල අනීය කියමි.

සාමුහයෙහි, ද්විෂ්ට වූ ව්‍යාපාදයට පත් සිතැති මේ පුද්ගල, යම් කම්යෙක් ඔහුට දීඝිරාත්‍රයෙහි අතීතයට දුඃඛයට වැටේ ද, එබඳු කම් වූ ප්‍රාණන් තස්තේ ය ... මුසවාත් බණන්තේ ය, මෙරමාත් එසෙයට සමාදන් කරවන්නේ ය. වහන්ස, එසේය.

සාමුහයෙහි, ඒ කිමැයි හඟිව් ද, මෝහය ඇද්ද? වහන්ස, එසේය. සාමුහයෙහි, මම ‘අවිද්‍යා’යි තෙල අනීය කියමි.

සාමුහයෙහි, මුසු වූ අවිද්‍යායෙන් යුක්ත මේ පුරුෂ, යම් කම්යෙක් ඔහුට දීඝිරාත්‍රයෙහි අතීතයට දුඃඛයට වැටේ ද, එබඳු කම් වූ ප්‍රාණන් තස්තේ ය, අභිකාදනුත් ගන්තේ ය, පරදරයන් කරුන් යන්නේ ය, මුසවාත් බණන්තේ ය, මෙරමාත් එසෙයට සමාදන් කරවන්නේ ය. වහන්ස, එසේය.

සාමුහයෙහි, ඒ කිමැයි හඟිව් ද? මේ දහම්හු කුසල් හෝ අකුසල් හෝ වෙද් ද? වහන්ස, අකුසල්හ. සාවද්‍ය හෝ අතවද්‍ය හෝ වෙත් ද? වහන්ස, සාවද්‍යහ. විභූතියහ හෝ විභූප්‍රශංසා හෝ වෙද්ද? වහන්ස, විභූතියහ. සමාහත වූවාහු සමාදහත වූවාහු අතීතයට දුඃඛයට වැටෙත් ද? නොහොත් නො වැටෙද් ද? මෙහිලා කෙසේ හෝ අදහස් වේ ද? වහන්ස, පරිපුර්ණ වූවාහු මොනොවට ගන්නා ලද්දහු අතීතයට දුඃඛයට වැටෙති. මෙහිලා අපට මෙසේ අදහස් වෙයි.

ඉති බො සාමාන්‍ය යන්නට අවබෝධය: එම තුළම සාමාන්‍ය මා අනුසාරයෙන්, මා පරමපරාය, මා ඉතිකිරිය, මා පිටකසම්පදානෙන්, මා නිකායෙන්, මා ආකාරපරිච්ඡේදයෙන්, මා දිවයිනිකානුකූලතාවය, මා හඬබරුපතාවය, මා සමාජය නො ගැනී. යඳු තුළම සාමාන්‍ය අනුකූලතාව ජාතියෙන්, ඉමේ බවට අනුකූල, ඉමේ බවට සාමාන්‍ය, ඉමේ බවට විශේෂගරුක, ඉමේ බවට සමාජය සමාජය අනුකූල පුනරුත්ථාපය සංවර්ධනයකි. අප තුළම සාමාන්‍ය පරමපරායෙන් ඉති යන්නට වූයේ ඉදහිම පරිච්ඡේදයෙනි.

එම තුළම සාමාන්‍ය මා අනුසාරයෙන්, මා පරමපරාය, මා ඉතිකිරිය, මා පිටකසම්පදානෙන්, මා නිකායෙන්, මා නිකායෙන්, මා ආකාරපරිච්ඡේදයෙන්, මා දිවයිනිකානුකූලතාවය, මා හඬබරුපතාවය, මා සමාජය නො ගැනී. යඳු තුළම සාමාන්‍ය අනුකූලතාව ජාතියෙන් ඉමේ බවට සාමාන්‍ය, ඉමේ බවට අනුකූල, ඉමේ බවට විශේෂගරුක, ඉමේ බවට සමාජය සමාජය අනුකූල පුනරුත්ථාපය සංවර්ධනයකි. අප තුළම සාමාන්‍ය උපසම්පාදන විකරණයෙන්.

තමා කි. මඳදුරට සාමාන්‍ය අනු අනුකූලතාව? එවැනිකෙන. අනුකූලතාව බො අනු සාමාන්‍ය එවැනි වැඩි.

අනුකූලතාව බො අනු සාමාන්‍ය අනුකූලතාව නො පාණ් හනනි, න අනුකූලතාව අනුකූලතාව, න පරමපරායෙන්, න මුසා හනනි, පරමපරායෙන් සමාජයෙන් යං ස හොති දීඝරතනං නිකාය සුබායාති? එවැනිකෙන.

තමා කි. මඳදුරට සාමාන්‍ය අනු අනුකූලතාව? එවැනිකෙන. අනුකූලතාව බො අනු සාමාන්‍ය එවැනි වැඩි.

අනුකූලතාව බො අනු සාමාන්‍ය අනුකූලතාව නො පාණ් හනනි, -පෙ- න මුසා හනනි, පරමපරායෙන් සමාජයෙන්, යං ස හොති දීඝරතනං නිකාය සුබායාති? එවැනිකෙන.

තමා කි. මඳදුරට සාමාන්‍ය අනු අනුකූලතාව? එවැනිකෙන. අනුකූලතාව බො අනු සාමාන්‍ය එවැනි වැඩි.

අනුකූලතාව බො අනු සාමාන්‍ය අනුකූලතාව නො පාණ් හනනි, -පෙ- න මුසා හනනි, පරමපරායෙන් සමාජයෙන්, යං ස හොති දීඝරතනං නිකාය සුබායාති? එවැනිකෙන.

“සාලායෙනි, තෙපි එව, අනුප්‍රවකථායෙහි නො ගණුව, ඉතිකිරු කථායෙහි නො ගණුව, පිටකසම්පදනයෙහි නො ගණුව, තකිසේවුයෙහි නො ගණුව, තයසේවුයෙහි නො ගණුව, අකාරපරිච්ඡිකයෙහි නො ගණුව, දූෂිතිකිසානසානනයෙහි නො ගණුව, භවාරූපතායෙහි නො ගණුව, අපගේ ගුරු ශ්‍රමණයහ යන සේවුයෙහි නො ගණුව”යි මෙසේ යම් ඒ බසක් කීමේ ද, සාලායෙනි, යම් කලෙක තෙපි “මේ දහම්හු අකුසල්හ. මේ දහම්හු සාවද්‍යහ. මේ දහම්හු විඤ්ඤාත් විසින් ගර්භිතයහ. මේ දහම්හු පරිපුර්ණ වූවාහු සමාදාන විසින් ගන්නා ලද්දහු අභිතප්ප දුඛයට වැටෙති යි තුමු ම දනිව් ද? සාලායෙනි, එකල තෙපි හැරපියව්”යි මෙසේ යම් ඒ බසක් කියන ලද ද, මෙය තෙල කරුණ පිණිස කියන ලදී.

සාලායෙනි, තෙපි එව, අනුප්‍රවකථායෙහි නො ගණුව, පරමපරකථා-යෙහි නො ගණුව, ඉතිකිරු කථායෙහි නො ගණුව, පිටකසම්පදනයෙහි නො ගණුව, තකිසේවුයෙහි නො ගණුව, තයසේවුයෙහි නො ගණුව, අකාරපරිච්ඡිකයෙහි නො ගණුව, දූෂිතිකිසානසානනයෙහි නො ගණුව, භවාරූපතායෙහි නො ගණුව, අපගේ ගුරු ශ්‍රමණයහ යන සේවුයෙහි නො ගණුව. සාලායෙනි, යම් කලෙක තෙපි “මේ දහම්හු කුසල්හ, මේ දහම්හු අනවද්‍යහ, මේ දහම්හු විඤ්ඤාත්තයහ, මේ දහම්හු සමානත වූවාහු සමාදාන වූවාහු භිතප්ප සුඛයට වැටෙත්” යි තුමු ම දනිව් ද, සාලායෙනි, එකල තෙපි එයට එළඹ වසව.

සාලායෙනි, ඒ කීම යි හඬව් ද, අලෝභය ඇද් ද? වහන්ස, එසේය. සාලායෙනි, මම ‘අනභිධ්‍යා’ය යි තෙල අතීය කියමි.

සාලායෙනි, අලුබ්බ වූ අභිධ්‍යා බහුල නො වූ මේ පුරුෂ, යම් කම්යෙක් ඔහුට දීඝීරත්‍රයෙහි භිතප්ප සුඛයට වැටේ ද, එබඳු කම් වූ ප්‍රාණයන් නො ම තසයි, අසිතාදන් නො ගණි, පරදරයට නො යෙයි, මුසවා නො කියයි, මෙරමා එසෙයට සමාදන් කරවයි. වහන්ස, එසේය.

සාලායෙනි, ඒ කීම යි හඬව් ද, අදෛශ්‍ය ඇද් ද? වහන්ස, එසේය. සාලායෙනි, මම ‘අව්‍යාපාද’ය යි තෙල අතීය කියමි.

සාලායෙනි, අද්විෂ්ට වූ ව්‍යාපාදයට නොපත් සිතැති, මේ පුද්ගල යම් කම්යෙක් ඔහුට භිතප්ප සුඛයට වැටේ ද, එබඳු කම් වූ ප්‍රාණය නො ම තස්තේ ය, ... මුසවා නො බෙණන්තේ ය, මෙරමාත් එසෙයට සමාදන් කරවයි. වහන්ස, එසේය.

සාලායෙනි, ඒ කීම යි හඬව් ද, අමොහ්‍ය ඇද් ද? වහන්ස, එසේය. සාලායෙනි, මම ‘විද්‍යා’ය යි තෙල අතීය කියමි.

සාලායෙනි, අමුස වූ විද්‍යාව ලත් මේ පුරුෂ යම් කම්යෙක් ඔහුට දීඝීරත්‍රයෙහි භිතප්ප සුඛයට වැටේ ද, එබඳු කම් වූ ප්‍රාණය නො ම තස්තේ ය, ... මුසවා නො බෙණන්තේ ය, මෙරමාත් එසෙයට සමාදන් කරවන්තේ ය. වහන්ස, එසේය.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

තං කිම්මඤ්ඤප්ප සාලො ඉමෙ ධම්මා කුසලා වා අකුසලා වාති? කුසලා භනෙන. සාවඡ්ඡා වා අනවඡ්ඡා වාති? අනවඡ්ඡා භනෙන. විඤ්ඤාගරහිතා වා විඤ්ඤාපපසත්ථා වාති? විඤ්ඤාපපසත්ථා භනෙන.

සමත්තා සමාදින්නා හිතාය සුඛාය සංවත්තනනී, නො වා කථං වා හෙත්ථ භොතීති? සමත්තා භනෙන සමාදින්නා හිතාය සුඛාය සංවත්තනනී, එවං තො හෙත්ථ භොතීති.

ඉති ඛො සාලො යං තං අවොට්ඨිමා: එප් තුලො සාලො, මා අනුස්සවෙන, මා පරම්පරාය, මා ඉතිකිරුය, මා පිටකසම්පදානෙන, මා තක්කහෙතු, මා නයහෙතු, මා අකාරපරිචිතකෙකන, මා දිට්ඨිතිජ්ඣානකකනතීයා, මා භබ්බ-රූපකාය, මා සමණො නො ගරුතී. යද් තුලො සාලො අත්තකාව ජාතෙය්‍යාප්, ඉමෙ ධම්මා කුසලා, ඉමෙ ධම්මා අනවඡ්ඡා, ඉමෙ ධම්මා විඤ්ඤාපපසත්ථා, ඉමෙ ධම්මා සමත්තා සමාදින්නා හිතාය සුඛාය සංවත්තනනීති, අප් තුලො සාලො උපසම්පජ්ජි විහරෙය්‍යාපාතී, ඉති යත්තං චුතතං ඉදමෙතං පටිච්ච චුත්තනතී.

ස ඛො සො සාලො අරියසාවකො එවං විගතාභිජ්ඣො විගතබ්‍යාපාදො අසම්මුලො සම්පජානො පතිය්‍යතො මෙත්තාසභගතෙන චෙතසා -පෙ-කරුණා - මුදිතා - උපෙක්ඛාසභගතෙන චෙතසා එකං දිසං එරිත්වා විහරති. තථා දුතියං - තථා තතියං - තථා චතුත්ථිං, ඉති උභිමධො තිරියං සබ්බධි සබ්බතතාය සබ්බාවත්තං ලොකං උපෙක්ඛාසභගතෙන චෙතසා විපුලෙන මහගගතෙන අපමාණෙන අවෙරෙන අබ්‍යාපජ්ඣොප්පාදො විහරති.

සො එවං පජානාති, අඤ්ඤා, අඤ්ඤා භිතං, අඤ්ඤා පඤ්ඤා, අඤ්ඤා ඉමස්ස සඤ්ඤාගතස්ස උතතරිං නිස්සරණනතී.

තස්ස එවං ජාතතො එවං පස්සතො කාමාසවාපි විතතං විමුච්චති, භවාසවාපි විතතං විමුච්චති, අවිජ්ජාසවාපි විතතං විමුච්චති, විමුත්තාසමං විමුත්තමිති ඤාණං භොති. ඛිණං ජාති, චුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරුණියං, තාපරං ඉත්ථතායාති පජානාති.

සො එවං පජානාති. අහු පුබ්බෙ ලොභො, තදහු අකුසලං. සො එතරහි තඤ්ඤා, ඉදෙවතං කුසලං. අහු පුබ්බෙ දොසො -පෙ- අහු පුබ්බෙ මොහො, තදහු අකුසලං. සො එතරහි තඤ්ඤා, ඉදෙවතං කුසලනතී.

ඉති සො දිට්ඨිච්ච ධම්මෙ නිවර්තනො නිබ්බුතො සිතිභූතො සුඛපටිසංවෙදී බ්‍රහ්මභූතෙන අත්තනා විහරතීති.

සාලායෙහි, ඒ කීමා සි හතිවි ද? මේ දහම්හු කුසල් හෝ අකුසල් හෝ වෙද්ද? වහන්ස, කුසල්හ. සාවද්‍ය හෝ අතවද්‍ය හෝ වෙද්ද! වහන්ස, අතවද්‍යහ. විඤගර්භිත හෝ විඤප්‍රයක්‍ෂා හෝ වෙද්ද? වහන්ස, විඤප්‍රයක්‍ෂාහ.

සමානත වූවාහු සාමාදානත වූවාහු හිතයට සුඛයට වැටෙද්ද? නොහොත් නොවැටෙද්ද? මෙහි ලා කෙසේ අදහස් වේ ද! වහන්ස, සමානත වූවාහු සාමාදානත වූවාහු හිතයට සුඛයට වැටෙති. මෙහිලා අපට මෙසේ අදහස් වෙයි.

“සාලායෙහි, තෙපි එව, අනුග්‍රවකථායෙහුදු නො ගණුව. පරමපර කථායෙහුදු නො ගණුව, ඉතිකිර කථායෙහුදු නො ගණුව, පිටකසම්පදා-යෙහුදු නොගණුව, තඤ්ඤායෙහුදු නොගණුව, තයගේතුයෙහුදු නොගණුව, ආකාරපරිච්ඡිතයෙහුදු නොගණුව, දූෂ්ටනිර්ධානානන්තරයෙහුදු නොගණුව, අපගේ ගුරුග්‍රමණයහ යත ගේතුයෙහුදු නොගණුව යි මෙසේ යම් ඒ බසක් කීමෝ ද, “සාලායෙහි, යම් කලෙක තෙපි මේ දහම්හු කුසල්හ. මේ දහම්හු අතවද්‍යහ. මේ දහම්හු විඤප්‍රයක්‍ෂාහ. මේ දහම්හු පුරණ ලද්දහු සමාදාන වශයෙන් ගන්නා ලද්දහු හිතයට සුඛයට වැටෙති යි තුමුම දන්වි ද, සාලායෙහි, එකල තෙපි එයට පැමිණ වසව” යි මෙසේ යම් ඒ බසක් කියත ලද ද, මෙය තෙල අභිය පිණිස කියත ලදි.

සාලායෙහි, ඒ ආයතීශ්‍රාවක මෙසේ පහව ගිය අභිධාන ඇත්තේ පහව ගිය ව්‍යාපාද ඇත්තේ පහව ගිය මූලා ඇත්තේ නුවණින් දන්නේ එළඹි සිහි ඇත්තේ මෙන් සහගිය සිහින් ... කුලුණු සහගිය සිහින් ... මුදිතා සහගිය සිහින් ... උපෙක්‍ෂා සහගිය සිහින් එක් දිගක් පැතිර ගෙන වෙසෙයි. එසැටි ම දෙවන දිග ද, එසැටි ම තෙවන දිග ද, එසැටි ම සතරවන දිග ද යි මෙසේ උඛ - යට - සරස හැමතැන සමානමානවශයෙන් හැමලොව විප්‍රල වූ මහදිගත වූ අප්‍රමාණ වූ අවෙර වූ අව්‍යාබාධ වූ උපෙක්‍ෂාසහගත සිහින් පැතිර ගෙන වෙසෙයි.

“මේ ඇත. හිතයක් ඇත. ප්‍රණීතයක් ඇත, මේ සංඥාගතයාගේ මතු නිශ්ශරණයක් ඇත!” යි හේ මෙසේ දනී.

මෙසේ දන්නා මෙසේ දක්නා ඔහට කාමාසුවයෙහුදු සිත මිදෙයි. භවාසුවයෙහුදු සිත මිදෙයි. අවිද්‍යාසුවයෙහුදු සිත මිදෙයි. මිදෙත් ම, විමුක්තය යි නුවණෙක් වෙයි. ජාතිය ක්‍ෂීණ විය. මගබ්‍රහ්මර වැස නිම විය. සතර මග කීස කරණලදි. මේ අභිතත්‍ය පිණිස කලප්‍රතු අත් දූශෙක් තැනි යි දන්නේය.

“පෙර ලොහයක් විය. එය අකුසල් විය. ඒ දැන් තැන. මෙසේ මේ මැනව. පෙර ඥාණයක් විය ... පෙර මොහයක් විය. එය අකුසල් විය. ඒ දැන් තැන. මෙසේ මේ මැනවැ” යි හේ මෙසේ දැනගනී.

මෙසේ හෙයින් මෙලොවහි ම නිත්‍යාණන් වූයේ නිර්වාන වූයේ ශීරිභූත වූයේ ශ්‍රේෂ්ඨ වූ ආත්මයෙන් වෙසෙයි.

3. 2. 2. 7.

17. නීතිමානි භික්කුවෙ කථාවැදුනි. කතමානි නීතී: අනිතං වා භික්කුවෙ අභ්‍යන්තං ආරම්භ කථං කපේය්‍ය එවං අහොසි අනිතමධ්‍යානනනි, අනාගතං වා භික්කුවෙ අභ්‍යන්තං ආරම්භ කථං කපේය්‍ය එවං භවිස්‍යති අනාගතමධ්‍යානනනි, එතරහි වා භික්කුවෙ පච්චුප්පනනං ආරම්භ කථං කපේය්‍ය එවං එතරහි පච්චුප්පනනනි.

කථාසම්පයොගෙන භික්කුවෙ පුග්ගලො වෙදිතබ්බො, යදි වා කචේන්, යදි වා අකචේන්ති. සවායං භික්කුවෙ පුග්ගලො පඤ්ඤං පුට්ඨො සමානො එකංසව්‍යාකරණීයං පඤ්ඤං න එකංසෙන ව්‍යාකරොති, විහර්ඡ ව්‍යාකරණීයං පඤ්ඤං න විහර්ඡ ව්‍යාකරොති, පටිපුච්ඡා ව්‍යාකරණීයං පඤ්ඤං න පටිපුච්ඡා ව්‍යාකරොති, ධුප්ථියං පඤ්ඤං න ධුප්ථියං, එවං සන්තායං භික්කුවෙ පුග්ගලො අකචේන් හොති.

සචෙ පනායං භික්කුවෙ පුග්ගලො පඤ්ඤං පුට්ඨො සමානො එකංසව්‍යාකරණීයං පඤ්ඤං එකංසෙන ව්‍යාකරොති, විහර්ඡ ව්‍යාකරණීයං පඤ්ඤං විහර්ඡ ව්‍යාකරොති, පටිපුච්ඡා ව්‍යාකරණීයං පඤ්ඤං පටිපුච්ඡා ව්‍යාකරොති, ධුප්ථියං පඤ්ඤං ධුප්ථියං, එවං සන්තායං භික්කුවෙ පුග්ගලො කචේන් හොති.

කථාසම්පයොගෙන භික්කුවෙ පුග්ගලො වෙදිතබ්බො යදි වා කචේන්, යදි වා අකචේන්ති. සවායං භික්කුවෙ පුග්ගලො පඤ්ඤං පුට්ඨො සමානො ධාතාධාතෙ න සණ්ඨාති, පටිකපෙප න සණ්ඨාති, අඤ්ඤවාදෙ න සණ්ඨාති, පටිපද්‍ය න සණ්ඨාති, එවං සන්තායං භික්කුවෙ පුග්ගලො අකචේන් හොති.

සචෙ පනායං භික්කුවෙ පුග්ගලො පඤ්ඤං පුට්ඨො සමානො ධාතාධාතෙ සණ්ඨාති, පටිකපෙප සණ්ඨාති, අඤ්ඤවාදෙ සණ්ඨාති, පටිපද්‍ය සණ්ඨාති එවං සන්තායං භික්කුවෙ පුග්ගලො කචේන් හොති.

කථාසම්පයොගෙන භික්කුවෙ පුග්ගලො වෙදිතබ්බො යදි වා කචේන්, යදි වා අකචේන්ති. සවායං භික්කුවෙ පුග්ගලො පඤ්ඤං පුට්ඨො සමානො අඤ්ඤානඤ්ඤං පටිවරති, බහිඤ්ඤා කථං අපනාමෙති, කොපඤ්ඤා ද්‍රෝසඤ්ඤා අපචච්චියඤ්ඤා පාචුකරොති, එවං සන්තායං භික්කුවෙ පුග්ගලො අකචේන් හොති.

සචෙ පනායං භික්කුවෙ පුග්ගලො පඤ්ඤං පුට්ඨො සමානො නාඤ්ඤානාඤ්ඤං පටිවරති. න බහිඤ්ඤා කථං අපනාමෙති, න කොපඤ්ඤා ද්‍රෝසඤ්ඤා අපචච්චියඤ්ඤා පාචුකරොති, එවං සන්තායං භික්කුවෙ පුග්ගලො කචේන් හොති.

3. 2. 2. 7.

17. මහණෙනි, මේ කථාවසතුනු තුන් දෙනෙකි. කවර තුන් දෙනෙක යත්:

මහණෙනි, ‘අතීතකාලය මෙසේ විය’යි අතීත අභ්‍යන්තර අරභයා කථා කියන්නේය. මහණෙනි, ‘අනාගත කාලය මෙසේ වේය’යි අනාගත අභ්‍යන්තර අරභයා කථා කියන්නේය. මහණෙනි, ‘දැන් ප්‍රත්‍යක්ෂප්‍රත්‍යක්ෂය මෙසේය’ යි දැන් ප්‍රත්‍යක්ෂප්‍රත්‍යක්ෂය හෝ අරභයා කථා කියන්නේ ය.

මහණෙනි, පුග්ගලයා “කථායෙහි යෝග්‍ය වේ ද, නොහොත් කථායෙහි අයෝග්‍ය වේ ද” යි කථාසම්ප්‍රයෝගයෙන් දන යුතුය. මහණෙනි, ඉදින් පුග්ගල කරණ ලද්දේ මේ පුද්ගලයා ඵ්කාන්තයෙන් විසඳිය යුතු ප්‍රශ්නය ඵ්කාන්තයෙන් නො විසඳ ද, විභාග කොට විසඳිය යුතු ප්‍රශ්නය විභාග කොට නො විසඳ ද, පිළිවිසීමෙන් විසඳිය යුතු ප්‍රශ්නය පිළිවිසීමෙන් නො විසඳ ද, තුබුමනා ප්‍රශ්නය නො තබා ද, එසේවත් ම, මහණෙනි, මේ පුද්ගලයා කථා යෝග්‍ය නොවේ.

මහණෙනි, ඉදින් මේ පුද්ගලයෙක් ප්‍රශ්න කරණ ලද්දේ ඵ්කාන්තයෙන් විසඳිය යුතු ප්‍රශ්නය ඵ්කාන්තයෙන් විසඳ ද, විභාග කොට විසඳිය යුතු ප්‍රශ්නය විභාග කොට විසඳ ද, පිළිවිසීමෙන් විසඳිය යුතු ප්‍රශ්නය පිළිවිසීමෙන් විසඳ ද, තුබුමනා ප්‍රශ්නය තබා ද, එසේවත් ම, මහණෙනි, මේ පුද්ගලයා කථායෝග්‍ය වෙයි.

මහණෙනි, පුද්ගලයා “කථා යෝග්‍ය වේ ද, නොහොත් කථා යෝග්‍ය නො වේ ද” යි කථා සම්ප්‍රයෝගයෙන් දන යුතුයි. මහණෙනි, ඉදින් මේ පුද්ගලයෙක් ප්‍රශ්න කරණ ලද්දේ කාරණාකාරණයෙහි නො සිටුවේ ද, පරිකල්පනා කොට ගත් කරුණෙහි නො සිටුවේ ද, දැන සිටි වාදයෙහි නො සිටුවේ ද, ප්‍රතිපත්තියෙහි නො සිටුවේ ද, මෙසේ වත් ම, මහණෙනි, මේ පුද්ගලයා කථා යෝග්‍ය නො වෙයි,

මහණෙනි, ඉදින් මේ පුද්ගලයෙක් ප්‍රශ්න කරණ ලද්දේ කාරණාකාරණයෙහි සිටුවේ ද, පරිකල්පනා කොට ගත් කරුණෙහි සිටුවේ ද, දැන සිටි වාදයෙහි සිටුවේ ද, ප්‍රතිපත්තියෙහි සිටුවේ ද, එසේ වත් ම, මහණෙනි, මේ පුද්ගලයා කථා යෝග්‍ය වේ.

මහණෙනි, පුද්ගලයා “කථා යෝග්‍ය වේ ද, කථා යෝග්‍ය නො වේ ද” යි කථා සම්ප්‍රයෝගයෙන් දන යුතු ය.

මහණෙනි, ඉදින් මේ පුද්ගලයෙක් ප්‍රශ්න කරණ ලද්දේ අත්‍යකථාවකින් අත්‍යකථාව වසාලයි ද, එයින් ම බැහැරට කථාව තෙරලයි ද, කෝපය හා දෝෂය හා නො සතුට හා පහළ කෙරේ ද, එසේවත් ම, මහණෙනි, මේ පුද්ගලයා කථා යෝග්‍ය නො වෙයි.

මහණෙනි, ඉදින් මේ පුද්ගලයෙක් ප්‍රශ්න කරණ ලද්දේ අත්‍යකථාවකින් අත්‍යකථාව නො වසාලයි ද, එයින් ම බැහැරට කථාව නො තෙරලයි ද, කෝපය හා දෝෂය හා නොසතුට හා පහළ නොකෙරේ ද, එසේවත් ම, මහණෙනි, මේ පුද්ගලයා කථා යෝග්‍ය වෙයි.

මහණෙනි, පුද්ගලයා “කථායෝග්‍ය වේ ද, කථායෝග්‍ය නො වේ ද”යි කථාසම්ප්‍රයෝගයෙන් දනවුණු ය.

මහණෙනි, ඉදින් මේ පුද්ගලයෙක් ප්‍රශ්න කරණ ලද්දේ ඔබ්බොබින් කරුණු එළවා බාධා කෙරේ ද, කරුණු එළවා කථාව මැඩ පියා ද, අත් පාහැර මහා හාසය කෙරේ ද, සංඛලිතය ඇද ගනී ද, එසේ වත් ම, මහණෙනි, මේ පුද්ගලයා කථායෝග්‍ය නො වේ.

මහණෙනි, ඉදින් මේ පුද්ගලයෙක් ප්‍රශ්න කරණ ලද්දේ ඔබ්බොබින් කරුණු එළවා බාධා නො කෙරේ ද, කරුණු එළවා කථාව නො මැඩපියා ද, අත් පාහැර මහා හාසය නො කෙරේ ද, සංඛලිතය නො ගනී ද, එසේ වත් ම මහණෙනි, මේ පුද්ගලයා කථායෝග්‍ය වේ.

මහණෙනි, පුද්ගල තෙමේ “උපනිශ්‍රය සහිත වේ ද, උපනිශ්‍රය රහිත වේ ද”යි කථාසම්ප්‍රයෝගයෙන් දනවුණු ය.

මහණෙනි, යොමු නො කළ කන් ඇතියෙ උපනිශ්‍රය නැතියෙ තම් වෙයි. යොමු කළ කන් ඇතියේ උපනිශ්‍රය ඇතියේ තම් වෙයි. හේ උපනිශ්‍රය ඇතියේ එක් කුසල් දහමක් වූ අරිමග දැනී. එක් දහමක් වූ දුෂ්ඨසත්‍යය තීරණය කොට දැනී. එක් දහමක් වූ සමාකූලය දුරු කෙරෙයි. එක් දහමක් වූ අභිනිවිච්ඡය ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කෙරෙයි. හේ එක් දහමක් වූ අරිමග දන්නේ, එක් දහමක් වූ දුෂ්ඨසත්‍යය තීරණය කොට දන්නේ, එක් දහමක් වූ සමාකූලය හරන්නේ, එක් දහමක් වූ අභිනිවිච්ඡය ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කරුණුයේ සමයක් විමුක්ති සංඛ්‍යාත අභිනිවිච්ඡ විමෝක්‍ෂය ඥානසංඝියෙන් සංඝී කෙරෙයි.

මහණෙනි, යම් මේ විතතයාගේ අනුපාදවිමෝක්‍ෂයෙක් වේ ද, කථාව මෙ අභී කොට ඇත. මනත්‍රණාව මේ අභී කොට ඇත. උපනිසාව මේ අභී කොට ඇත, කන් නතු කිරීම මෙ අභී කොට ඇත.

23. යම් කෙනෙක් කොපයෙන් විරුද්ධ වුවාහු එහි බැසගත්තාහු මාතයෙන් තහන ලද්දහු උනුත් සිදුරු සොයන්නාහු ගුණ සටා අතායනී-කථාව අලලාප සලලාප විසින් කෙරෙත් ද,

24. ඔහු උනුත්ගේ දුභිෂිතය මුඛදොෂ ආදී අලලාසලිතය මුලාව පරාජය ගෙණ සතුටු වෙත්. ආයනී තෙමේ එබඳු කථාව නො කරන්නේ ය.

25-26. ඉදින් කථාවට කැමති වන්නේ වී තම් නිසි කල් දූත ධීර වූ අවිරුද්ධ වූ මාතයෙන් නො හුවන ලද ඒ පණති තෙමේ අනුබ්‍රත සිතින් යුගලාහ රහිත ව ලාභෙලාකම් තැතිව ධර්මය වූත් ධර්මප්‍රතිසංයුක්ත වූත් යම් ආයනීකථායෙක් ඇද්ද, ඒ කථාව කියන්නේ ය.

27. ඒ පණති තෙමේ ඊෂ්ඨා රහිත සිතුවන්නේ මොනොවට දූත බෙණේ. සුභාෂිතය අනුවෙච්ඡේය. දුභිෂිතයෙහි ලා නො බස්නේ ය.

28. කරුණොතතරකරණ ලක්ෂණ උපාරමාය ශික්ෂණ විසින් නො ගන්නේය. පමාදොස නො ගන්නේ ය. (මෙරමා කථාව වළඟා) කරුණු නො එළවන්නේ ය. (මෙරමා කථාව) නො මඩනේ ය. සත්‍යාසත්‍යප්‍රති-සංයුක්ත තෙපුල නො බණන්නේය.

29. අඤ්ඤානන්දං පසාදන්දං සතං වෙ භොති මනනානා,
එවං ඛො අරියා මනෙතන්ති එසා අරියාන මනනානා,
එතදඤ්ඤාය මෙධාචී න සමුසෙසය් මනනායෙති.

3. 2. 2. 8.

18. සචෙ භික්ඛවෙ අඤ්ඤානිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං පුච්චෙය්‍යං: තයො, මෙ ආවුසො ධම්මා: කතමෙ තයො: රාගො දොසො මොහො. ඉමෙ ඛො ආවුසො තයො ධම්මා. ඉමෙසං ආවුසො තිණ්ණං ධම්මානං කො විසෙසො, කො අභිප්පායො, කිං නානාකාරණන්ති? එවං පුට්ඨා තුලෙහ භික්ඛවෙ තෙසං අඤ්ඤානිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං තින්නි බ්‍යාකරෙය්‍යාථාති?

භගවම්බුලකා නො භනෙත ධම්මා භගවනෙතන්තිකා භගවම්පටිසරණං සාමු වත භනෙත භගවනනඤ්ඤාව පටිභාතු එතස්ස භාසිතස්ස අන්තො: භගවතො සුඤ්ඤා භික්ඛු ධාරෙය්‍යන්ති.

තෙන සි භික්ඛවෙ සුණාථ -පෙ- භගවා එතදවොච:

සචෙ භික්ඛවෙ අඤ්ඤානිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං පුච්චෙය්‍යං තයො, මෙ ආවුසො ධම්මා: කතමෙ තයො: රාගෝ දොසො මොහො. ඉමෙ ඛො ආවුසො තයො ධම්මා. ඉමෙසං ආවුසො තිණ්ණං ධම්මානං කො විසෙසො, කො අභිප්පායො, කින්නානාකාරණන්ති? එවං පුට්ඨා තුලෙහ භික්ඛවෙ තෙසං අඤ්ඤානිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං එවං බ්‍යාකරෙය්‍යාථ: රාගො ඛො ආවුසො අප්පසාචජේ: දුකච්චරාගී, දොසො මහාසාචජේ: ඛේප්පච්චරාගී, මොහො මහා-සාචජේ: දුකච්චරාගීති.

කො පනාවුසො හෙතු කො පච්චයො, යෙන අනුප්පනො වා රාගො උප්පජ්ජති, උප්පනො වා රාගො භියෙසාභාවාය චෙපුල්ලාය සංවත්තන්ති? සුභතිමත්තන්තිස්ස වචනීයං.

තස්ස සුභතිමිත්තං අයොනිසො මතසිකරුතො අනුප්පනො චෙව රාගො උප්පජ්ජති. උප්පනො ව රාගො භියෙසාභාවාය චෙපුල්ලාය සංවත්තන්ති. අයං ඛො ආවුසො හෙතු, අයං පච්චයො, යෙන අනුප්පනො වා රාගො උප්පජ්ජති, උප්පනො වා රාගො භියෙසාභාවාය චෙපුල්ලාය සංවත්තන්ති.

කො පනාවුසො හෙතු කො පච්චයො, යෙන අනුප්පනො වා දොසො උප්පජ්ජති, උප්පනො වා දොසො භියෙසාභාවාය චෙපුල්ලාය සංවත්තන්ති? පටිඝතිමත්තන්තිස්ස වචනීයං.

තස්ස පටිඝතිමිත්තං අයොනිසො මතසිකරුතො අනුප්පනො චෙව දොසො උප්පජ්ජති, උප්පනො ව දොසො භියෙසාභාවාය චෙපුල්ලාය සංවත්තන්ති. අයං ඛො ආවුසො හෙතු, අයං පච්චයො, යෙන අනුප්පනො වා දොසො උප්පජ්ජති, උප්පනො වා දොසො භියෙසාභාවාය චෙපුල්ලාය සංවත්තන්ති.

29. පණ්ඩිතයන්ගේ මනත්‍රණාව දැනුම් පිණිස ද ප්‍රසාදය පිණිස ද එකැතින් වෙයි. ආයතීයෝ මෙසේ මනත්‍රණය කෙරෙහි, මේ ආයතීයන්ගේ මනත්‍රණාව යි. ප්‍රශස්තවුද්ධි ඇති පණ්ඩිත තෙම මෙපවත් දැන මාතයෙන් සුවා හො ගන්නේ ය. මාතනියාශ්‍රිත හො වී මනත්‍රණය කරන්නේ ය.

3. 2. 2. 8.

18. මහණෙනි, ඉදින් අන්තොවු පිරිවැජ්ඣෝ “ඇවැත්ති, මේ ධර්මයෝ තුන් දෙනෙකි. කවර තුන් දෙනෙක යත්: රුගය, දොමය, මොහ යි ඇවැත්ති, මේ ධර්මයෝ තුන් දෙනෙක. ඇවැත්ති, මේ තුන් දහමුත්ගේ විශේෂය කවරේ ය, අභිප්‍රාය කවරේ ය, තතස කවරේ යැ? යි මෙසේ විචාරන්නාහු තම් මහණෙනි, මෙසේ පුළුවස්තා ලද තෙපි ඒ අන්තොවු පිරිවැජ්ඣයට කීමා යි ප්‍රකාශ කරන්නාහු ද?

වහන්ස, අපගේ දහම්හු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මුල් කොට ඇත්තාහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙතා කොට ඇත්තාහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිළිතරණ කොට ඇත්තාහ. වහන්ස, තෙල භාෂිතයාගේ අතීත භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ම වැටගේ තම් මතා මැ හු. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ තෙපුල් අයා භික්ෂුහු ධරන්නාහ.

මහණෙනි, එසේ වී තම් අසව ... භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදලහ:

මහණෙනි, ඉදින් අන්තොවු පිරිවැජ්ඣෝ “ඇවැත්ති, මේ ධර්මයෝ තුන් දෙනෙකි. කවර තුන් දෙනෙක යත්: රුගය දොමය මොහ යි. ඇවැත්ති, මේ ධර්මයෝ තුන් දෙනෙක. ඇවැත්ති, මේ ධර්මයන් තුන් දෙනාගේ විශේෂය කවරේ යැ, අභිප්‍රාය කවරේ යැ, තතස කවරේ යැ?” යි මෙසේ විචාරන්නාහු තම්, මහණෙනි, මෙසේ පුළුවස්තා ලද තෙපි ඒ අන්තොවු පිරිවැජ්ඣයට මෙසේ ප්‍රකාශ කරව: ඇවැත්ති, රුගය අලාසාවද්‍ය ය, ලැයිව පහවන සුලු ය. දොමය මහාසාවද්‍ය ය, වහා පහවන සුලු ය. මොහය මහාසාවද්‍ය ය, ලැයිව පහවන සුලු ය.

ඇවැත්ති, යම් හෙයෙකින් නුපත් හෝ රුගය උපදනේ ද, උපත් හෝ රුගය භූයෝභාවය පිණිස වෛපුලය පිණිස පවත්නේ ද, එයට හේතු කවරේ යැ, ප්‍රත්‍යය කවරේ යැ? එයට හේතු සුභතිමිත්තය යි කිය යුතු ය.

සුභතිමිත්ත නුනුවණින් මෙතෙහි කරණ ඔහට නුපන්නා වූ ද රුගය උපදනේ ය. උපන්නා වූ ද රුගය භූයෝභාවය පිණිස වෛපුලය පිණිස පවත්නේ ය. ඇවැත්ති, යම් හෙයෙකින් නුපත් හෝ රුගය උපදනේ ද, උපත් හෝ රුගය භූයෝභාවය පිණිස වෛපුලය පිණිස පවත්නේ ද, මේ එයට හේතු වේ. මේ එයට ප්‍රත්‍යය වෙයි.

ඇවැත්ති, යම් හෙයෙකින් නුපත් හෝ දොමය උපදනේ ද, උපත් හෝ දොමය භූයෝභාවය පිණිස වෛපුලය පිණිස පවත්නේ ද, එයට හේතු කවරේ යැ, එයට ප්‍රත්‍යය කවරේ යැ? එයට හේතු ප්‍රතිසතිමිත්තය යි කිය යුතු ය.

ප්‍රතිසතිමිත්ත නුනුවණින් මෙතෙහි කරණ ඔහට නුපන්නා වූ ද දොමය උපදනේ ය. උපන්නා වූ ද දොමය භූයෝභාවය පිණිස වෛපුලය පිණිස පවත්නේ ය. ඇවැත්ති, යම් හෙයෙකින් නුපත් හෝ දොමය උපදනේ ද, උපත් හෝ දොමය භූයෝභාවය පිණිස වෛපුලය පිණිස පවත්නේ ද, මේ එයට හේතු වෙයි. මේ එයට ප්‍රත්‍යය වෙයි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

කො පතාට්ඨසො හෙතු, කො පච්චයො, යෙන අනුප්පනො වා මොහො උප්පජ්ජති, උප්පනො වා මොහො භියෙසාභාවාය වෙජ්ජලාය සංවත්තනීති? අයොතිසො මනසිකාරොතිස්ස වචනීයං.

තස්ස අයොතිසො මනසිකරොතො අනුප්පනො වෙච මොහො උප්පජ්ජති, උප්පනො ව මොහො භියෙසාභාවාය වෙජ්ජලාය සංවත්තනී. අයං බො ආට්ඨසො හෙතු අයං පච්චයො, යෙන අනුප්පනො වා මොහො උප්පජ්ජති, උප්පනො වා මොහො භියෙසාභාවාය වෙජ්ජලාය සංවත්තනීති.

කො පතාට්ඨසො හෙතු, කො පච්චයො, යෙන අනුප්පනො වා රාගො නුප්පජ්ජති, උප්පනො වා රාගො පභියසතීති? අසුභනිමිත්තනනිස්ස වචනීයං.

තස්ස අසුභනිමිත්තං යොතිසො මනසිකරොතො අනුප්පනො වෙච රාගො නුප්පජ්ජති, උප්පනො ව රාගො පභියසති. අයං බො ආට්ඨසො හෙතු අයං පච්චයො. යෙන අනුප්පනො වා¹ රාගො නුප්පජ්ජති, උප්පනො වා රාගො පභියසතීති.

කො පතාට්ඨසො හෙතු, කො පච්චයො, යෙන අනුප්පනො වා දෙසො නුප්පජ්ජති, උප්පනො වා දෙසො පභියසතීති? මෙතො වෙතොවිමුත්තනිස්ස වචනීයං.

තස්ස මෙතො වෙතොවිමුත්තං යොතිසො මනසිකරොතො අනුප්පනො වෙච දෙසො නුප්පජ්ජති, උප්පනො වා² දෙසො පභියසති. අයං බො ආට්ඨසො හෙතු අයං පච්චයො. යෙන අනුප්පනො වා¹ දෙසො නුප්පජ්ජති, උප්පනො වා² දෙසො පභියසතීති.

කො පතාට්ඨසො හෙතු, කො පච්චයො, යෙන අනුප්පනො වා මොහො නුප්පජ්ජති, උප්පනො වා² මොහො පභියසතීති. යොතිසො මනසිකාරොතිස්ස වචනීයං.

තස්ස යොතිසො මනසිකරොතො අනුප්පනො වෙච මොහො නුප්පජ්ජති, උප්පනො ව මොහො පභියසති. අයං බො ආට්ඨසො හෙතු, අයං පච්චයො. යෙන අනුප්පනො වා මොහො නුප්පජ්ජති, උප්පනො වා මොහො පභියසතීති.

3. 2. 2. 9.

19. තිණ්මාති භික්ඛවෙ අකුසලමූලාති. කතමාති තිණ්: ලොභො අකුසලමූලං දෙසො අකුසලමූලං මොහො අකුසලමූලං.

යදපි භික්ඛවෙ ලොභො, තදපි අකුසලං³. යදපි ලුඤ්ඤා අභිසංඝරොති. කායෙන වා⁴ මනසා. තදපි අකුසලං. යදපි ලුඤ්ඤා ලොභෙන අභිභූතො පරිඥාදිත්තවිත්තො පරස්ස අසභා දුක්ඛං උපදහති⁵, වධෙන වා ඛණිකෙන වා ජාතියා වා ගර්භාය වා පබ්බාජනාය වා. “බලවම්භි බලජො ඉතිපි”⁶ තදපි අකුසලං. ඉතිස්සමෙ ලොභජා ලොභනිදානා ලොභස්මුදයා ලොභපච්චයා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා සම්භවන්ති.

1. අනුප්පනො වෙච - මජ්ඣ. 2. උප්පනො ව - මජ්ඣ. 3. අකුසලමූලං - මජ්ඣ.

4. වාචාය - මජ්ඣ. සි 1. 5. උපාදයති - මජ්ඣ. 6. බලජො ඉති - සි 1. සිමු.

ඇවැත්ති, යම් හෙයෙකින් නුපත් හෝ මෝහය උපදනේ ද, උපත් හෝ මෝහය භූයෝභාවය පිණිස වෛපුලාය පිණිස පවත්නේ ද, එයට හේතු කවරේ යැ, එයට ප්‍රත්‍යය කවරේ යැ? එයට හේතු නුනුවණින් මෙනෙහි කිරීම යි කිය යුතු ය.

නුනුවණින් මෙනෙහි කරණ ඔහට නුපත්තා වූ ද මෝහය උපදනේ ය. උපත්තා වූ ද මෝහය භූයෝභාවය පිණිස වෛපුලාය පිණිස පවත්නේ ය. ඇවැත්ති, යම් හෙයෙකින් නුපත් හෝ මෝහය උපදනේ ද, උපත් හෝ මෝහය භූයෝභාවය පිණිස වෛපුලාය පිණිස පවත්නේ වේ ද, මේ එයට හේතු වෙයි. මේ එයට ප්‍රත්‍යය වෙයි.

ඇවැත්ති, යම් හෙයෙකින් නුපත් හෝ රහය නුපදනේ ද, උපත් හෝ රහය පහව යන්නේ ද, එයට හේතු කවරේ යැ, එයට ප්‍රත්‍යය කවරේ යැ? එයට හේතු අශුභනිමිත්තය යි කිය යුතු වෙයි.

අශුභනිමිත්ත නුවණින් මෙනෙහි කරණ ඔහට නුපත්තා වූ ද රහය නුපදනේ ය. උපත්තා වූ ද රහය පහව යන්නේ ය. ඇවැත්ති, යම් හෙයෙකින් නුපත් හෝ රහය නුපදනේ ද, උපත් හෝ රහය පහව යන්නේ වේ ද, මේ එයට හේතු වේ. මේ එයට ප්‍රත්‍යය වේ.

ඇවැත්ති, යම් හෙයෙකින් නුපත් දෝෂය නුපදනේ ද, උපත් හෝ දෝෂය පහව යන්නේ වේ ද, එයට හේතු කවරේ යැ, එයට ප්‍රත්‍යය කවරේ යැ? එයට හේතු මෙතනාවේතොවිමුත්තිය යි කිය යුතු වෙයි.

මෛත්‍රිවේතොවිමුත්තිය නුවණින් මෙනෙහි කරණ ඔහට නුපත්තා වූ ද දෝෂය නුපදනේ ය. උපත්තා වූ ද දෝෂය පහව යන්නේ ය. ඇවැත්ති, යම් හෙයෙකින් නුපත්තා වූ ද දෝෂය නුපදනේ වේ ද, උපත්තා වූ හෝ දෝෂය පහව යන්නේ වේ ද, මේ එයට හේතු වේ. මේ එයට ප්‍රත්‍යය වේ.

ඇවැත්ති, යම් හෙයෙකින් නුපත් හෝ මෝහය නුපදනේ ද, උපත් හෝ මෝහය පහව යන්නේ වේ ද, එයට හේතු කවරේ යැ? එයට ප්‍රත්‍යය කවරේ යැ? එයට හේතු නුවණින් මෙනෙහි කිරීම යි කිය යුතු වෙයි.

නුවණින් මෙනෙහි කරණ ඔහට නුපත්තා වූ ද මෝහය නුපදනේ වෙයි. උපත්තා වූ ද මෝහය පහව යන්නේ වෙයි. ඇවැත්ති, යම් හෙයෙකින් නුපත් හෝ මෝහය නුපදනේ ද, උපත් හෝ මෝහය පහව යන්නේ වේ ද, මේ එයට හේතු වෙයි. මේ එයට ප්‍රත්‍යය වෙයි.

3. 2. 2. 9

19. මහණෙනි, මේ අකුශලමූලයෝ තුන් දෙනෙකි. කවර තුන් දෙනෙක යත්: ලෝභය අකුශලමූලයෙකි. දෝෂය අකුශලමූලයෙකි. මෝහය අකුශල-මූලයෙකි.

මහණෙනි, යම් ලෝභයෙක් වේ ද, හෙ ද අකුශලය. ලුබ්ධ වූයේ කයින් වේවයි වචසින් වේවයි මනසින් වේවයි යමක් පිළියෙළ කරන්නේ නම් එ ද අකුශලය. ලුබ්ධ වූයේ ලෝභයෙන් මඛතා ලද්දේ ලෝභයෙන් ගත් සිතැත්තේ “බලවත් වෙමි. බලයෙන් අභී ඇතියෙමි” යි හෝ මෙරමාහට වඩයෙන් වේවයි බිකිනගෙන් වේවයි, සථිසවහරණයෙන් වේවයි, ගභීයෙන් වේවයි, ගාමින් හෝ රචින් තැනීමෙන් වේවයි, අවිද්‍යානදෙශයෙකින් දුක් උපදවා ද, එ ද අකුශලය. මෙසේ ලෝභයෙන් හටගත් ලෝභය නිදන කොට ඇති ලෝභය සමුදය කොට ඇති ලෝභය ප්‍රත්‍යය කොට ඇති අනේකපාපක අකුශලධර්මයෝ ඔහට පහළ වෙත්.

යදපි භික්ඛවෙ දෙසො, තදපි අකුසලං¹. යදපි දුට්ඨො අභිසංඛරොති කායෙන වාචා² මනසා. තදපි අකුසලං. යදපි දුට්ඨො දෙසෙන අභිභූතො පරියාදින්නාවිතො පරස්ස අසතා දුක්ඛං උපදහති³, වධෙන වා බ්බන්තො වා ජාතියා වා ගරහාය වා පබ්බාජනාය වා. “බලවමහි බලජො ඉතිපි”. තදපි අකුසලං. ඉතිස්සමෙ මොහජා මොහනිදානා මොහසමුදයා මොහපච්චයා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා සමභවන්ති.

යදපි භික්ඛවෙ මොහො, තදපි අකුසලං. යදපි මුළුලො අභිසංඛරොති කායෙන වාචා මනසා. තදපි අකුසලං. යදපි මුළුලො මොහෙන අභිභූතො පරියාදින්නාවිතො පරස්ස අසතා දුක්ඛං උපදහති, වධෙන වා බ්බන්තො වා ජාතියා වා ගරහාය වා පබ්බාජනාය වා “බලවමහි බලජො ඉතිපි”. තදපි අකුසලං. ඉතිස්සමෙ මොහජා මොහනිදානා මොහසමුදයා මොහපච්චයා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා සමභවන්ති. එවරුපො වායං භික්ඛවෙ පුග්ගලො වුවවති: අකාලවාදීතිපි අභුතවාදීතිපි අනත්වාදීතිපි අධම්මවාදීතිපි අවිතයවාදීතිපි.

කසමා වායං භික්ඛවෙ එවරුපො පුග්ගලො වුවවති: අකාලවාදීතිපි අභුත-වාදීතිපි අනත්වාදීතිපි අධම්මවාදීතිපි අවිතයවාදීතිපි තථා හයං භික්ඛවෙ පුග්ගලො පරස්ස අසතා දුක්ඛං උපදහති³, වධෙන වා බ්බන්තො වා ජාතියා වා ගරහාය වා පබ්බාජනාය වා “බලවමහි බලජො ඉතිපි” භූතෙන බො පන වුවවමානො අවජානාති තො පටිජානාති, අභූතෙන වුවවමානො න ආතප්පං කරොති, තස්ස නිබ්බන්ධනාය: ඉතිපෙතං අතච්ඡං ඉතිපෙතං අභුතන්ති. තස්මා එවරුපො පුග්ගලො වුවවති අකාලවාදීතිපි අභුතවාදීතිපි අනත්වාදීතිපි අධම්මවාදීතිපි අවිතයවාදීතිපි.

එවරුපො භික්ඛවෙ පුග්ගලො ලොහජෙහි පාපකෙහි අකුසලෙහි ධම්මෙහි අභිභූතො පරියාදින්නාවිතො දිට්ඨො චෙව ධම්මෙ දුක්ඛං විහරති සවිසාතං සමුපායාසං සපරිත්‍රාහං, කායස්ස ච නෙදා පරමරණං දුග්ගති පාටිකඛ්ඛා.

දෙසජෙහි -පෙ- මොහජෙහි පාපකෙහි අකුසලෙහි ධම්මෙහි අභිභූතො පරියාදින්නාවිතො දිට්ඨො චෙව ධම්මෙ දුක්ඛං විහරති සවිසාතං සමුපායාසං සපරිත්‍රාහං. කායස්ස ච නෙදා පරමරණං දුග්ගති පාටිකඛ්ඛා.

1 අකුසලමූලං - ඡස්ස 2. වාචාය - සී 1. 3. උපපාදයති - මජ්ඣං.

මහණෙනි, යම් ද්වේෂයෙක් වේ ද, එ ද අකුශලයෙනි. “ද්වේෂං වූයේ කයින් වේවයි වචසින් වේවයි මනසින් වේවයි යමක් සකස් කරන්නේ වේ ද, එ ද අකුශලය. ද්වේෂං වූයේ ද්වේෂයෙන් මඛතා ලද්දේ ද්වේෂයෙන් ගත් සිත් ඇත්තේ “බලවත් වෙමි, බලයෙන් අභී ඇතියෙමි” යි හෝ මෙරමානට වඩයෙන් වේවයි, බක්කියෙන් වේවයි, ධනභානියෙන් වේවයි, ගැරහිමෙන් වේවයි ගැමින් හෝ රටින් තෙරතායෙන් වේවයි, යම් දුකක් උපදවා ද, එ ද අකුශලය. මෙසේ ද්වේෂයෙන් හැටි ද්වේෂය නිදන කොට ඇති ද්වේෂය සමුදය කොට ඇති ද්වේෂය ප්‍රත්‍යය කොට ඇති මේ අනේකපාපකඅකුශලධර්මයෝ ඔහට පහළ වෙත්.

මහණෙනි, යම් මෝහයෙක් වේ ද, එ ද අකුශලය. මූෂ් වූයේ කයින් වේවයි, වචසින් වේවයි, මනසින් වේවයි, යමක් රැස් කරන්නේ වේ ද, එ ද අකුශලය. මූෂ් වූයේ මෝහයෙන් මඛතා ලද්දේ එයින් ම ඇදගත් සිතාත්තේ “බලවත් වෙමි. බලයෙහි සිටියෙමි” යි මෙරමානට වඩයෙන් වේවයි, බක්කියෙන් වේවයි, ධනය පාහැර ගැණීමෙන් වේවයි, ගැරහිමෙන් වේවයි, ගැමින් හෝ රටින් තැහීමෙන් වේවයි අවිද්‍යාමාන දෙවයෙකින් යම් දුකක් උපදවා ද, එ ද අකුශලය. මෙසේ මෝහයෙන් හැටි මෝහය නිදන කොට ඇති මෝහය සමුදය කොට ඇති මෝහය ප්‍රත්‍යය කොට ඇති මේ අනේකපාපකඅකුශලධර්මයෝ ඔහට පහළ වෙත්. මහණෙනි, මෙ වැනි වූ මේ පුද්ගල ද අකාලවාදීය යි ද, අභූතවාදීය යි ද, අතථිවාදීය යි ද, අධම්මවාදීය යි ද, අවිතයවාදීය යි ද කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, කවර හෙයකින් මෙබඳු වූ මේ පුද්ගල අකාලවාදීය යි ද, අභූතවාදීය යි ද, අතථිවාදීය යි ද, අධම්මවාදීය යි ද, අවිතයවාදීය යි ද කියනු ලබන්නේ වේ ද? මහණෙනි, යම්සේ මේ පුද්ගල “බලවත් වෙමි; බලයෙන් අභී ඇත්තෙමි” යි හෝ මෙරමානට වඩයෙන් වේවයි, බක්කියෙන් වේවයි, ධනභානියෙන් වේවයි, ගතියෙන් වේවයි, ගැමින් හෝ රටින් තැහීමෙන් වේවයි අවිද්‍යාමාන දෙවයෙකින් දුක් උපදවා ද එහෙයිනි. සත්‍යවූ දෑයින් කියනු ලබන්නේ අවඥ කෙරෙයි. ප්‍රතිඥ නො කෙරෙයි. අභූතයෙන් අභ්‍යාවෘත කරණු ලබන්නේ මෙසේත් මෙය තථ්‍ය නො වෙයි, මෙසේත් මෙය භූත නො වෙයි කියා ඒ අභූතය අවුල් හරණු පිණිස උත්තාහ නො කරයි. එහෙයින් මෙබඳු පුද්ගල අකාලවාදීය යි ද, අභූතවාදීය යි ද, අතථිවාදීය යි ද, අධම්මවාදීය යි ද, අවිතයවාදීය යි ද කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මෙබඳු පුද්ගල ලෝභයෙන් හටගත් පාපකඅකුශලධර්මයෙන් මඛතා ලද්දේ එයින් ම වැළඳගත් සිතාත්තේ ඉභාතමයෙහි ම වෙහෙස සහිත උපායාස සහිත පරිදහ සහිත දුකින් වෙසෙයි. කාබුත් මරණින් මතුයෙහි දුගතිය කාමැති විය යුතු ය.

ද්වේෂයෙන් හැටි ... මෝහයෙන් හැටි පාපකඅකුශලධර්මයෙන් මඛතා ලද්දේ එයින් පාහැර ගත් සිතාත්තේ ඉභාතමයෙහි ම වෙහෙස ඇති උපායාස ඇති පරිදහ ඇති දුකින් වෙසෙයි. කාබුත් මරණින් මතුයෙහි දුගතිය කාමැති විය යුතු ය.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ සාලො වා ධවො වා ඵ්‍යදනො වා තිති මාලුවාලතාති උඬ්ඛසොතා පරියොතදොයො අතයං අපඡ්ඡති, ව්‍යසනං අපඡ්ඡති, අතයව්‍යසනං අපඡ්ඡති; එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ එවරුපො පුග්ගලො ලොභජෙති පාපකෙති අකුසලෙති ධම්මෙති අභිතුනො පරියාදින්නවින්නො දිට්ඨි වෙව ධම්මෙ දුක්ඛං විහරති සම්ඝාතං සට්ඨපායාසං සපරිප්පාහං. කායස්ස ච හෙදා පරමමරණා දුග්ගති පාටිකඛිං, දෙසජෙති -පෙ- මොහජෙති පාපකෙති අකුසලෙති ධම්මෙති අභිතුනො පරියාදින්නවින්නො දිට්ඨි වෙව ධම්මෙ දුක්ඛං විහරති සම්ඝාතං සට්ඨපායාසං සපරිප්පාහං. කායස්ස ච හෙදා පරමමරණා දුග්ගති පාටිකඛිං ඉමාති ඛො භික්ඛවෙ තිණ් අකුසලමූලානිති.

තිණ්මාති භික්ඛවෙ කුසලමූලාති. කතමාති තිණ්: අලොභො කුසලමූලං. අදෙසො කුසලමූලං. අමොහො කුසලමූලං.

යදපි භික්ඛවෙ අලොභො, තදපි කුසලං. යදපි අප්‍රදොයො අභිසංඛරොති කායෙත වාචා² මතසා, තදපි කුසලං. යදපි අප්‍රදොයො ලොභෙන අතභිතුනො අපරියාදින්නවින්නො න පරස්ස අසතා දුක්ඛං උපදහති³, වධෙන වා ඛකින්නෙත වා ජාතියා වා ගරහාය වා පබ්බාජතාය වා “බලවමිති බලජො” ඉතිපි, තදපි කුසලං. ඉතිස්සමෙ අලොභජා අලොභනිදානා අලොභසමුදයා අලොභපච්චයා අනෙකෙ කුසලා ධම්මා සමභවන්ති.

යදපි භික්ඛවෙ අදෙසො, තදපි කුසලං. යදපි අදුට්ඨො අභිසංඛරොති කායෙත වාචා² මතසා, තදපි කුසලං. යදපි අදුට්ඨො දෙසෙන අතභිතුනො අපරියාදින්නවින්නො න පරස්ස අසතා දුක්ඛං උපදහති³, වධෙන වා ඛකින්නෙත වා ජාතියා වා ගරහාය වා පබ්බාජතාය වා “බලවමිති බලජො” ඉතිපි, තදපි කුසලං. ඉතිස්සමෙ අදෙසජා අදෙසනිදානා අදෙසසමුදයා අදෙසපච්චයා අනෙකෙ කුසලා ධම්මා සමභවන්ති.

යදපි භික්ඛවෙ අමොහො, තදපි කුසලං. යදපි අමුලොහො අභිසංඛරොති කායෙත වාචා² මතසා, තදපි කුසලං. යදපි අමුලොහො මොහෙන අතභිතුනො අපරියාදින්නවින්නො න පරස්ස අසතා දුක්ඛං උපදහති³ වධෙන වා ඛකින්නෙත වා ජාතියා වා ගරහාය වා පබ්බාජතාය වා “බලවමිති බලජො” ඉතිපි තදපි කුසලං. ඉතිස්සමෙ අමොහජා අමොහනිදානා අමොහසමුදයා අමොහපච්චයා අනෙකෙ කුසලා ධම්මා සමභවන්ති. එවරුපො වායං භික්ඛවෙ පුග්ගලො වුචමති, කාලවාදීතිපි භූතවාදීතිපි අත්ථවාදීතිපි ධම්මවාදීතිපි විතයවාදීතිපි.

1. කුසලමූලං - මජ්ඣං. 2. වාචාය - සී 1. - මජ්ඣං. 3. උපපාදහති - මජ්ඣං.
4. අතභාවංකතා - මජ්ඣං.

මහණෙනි, යම් පරිදි සල්ගසෙක් වේවයි දැවගසෙක් වේවයි බුදුරාගසෙක් වේවයි තුන් මාලුවා ලියන් විසින් මතුයෙහි වසාගන්නා ලද්දේ භාත්පස වළඳනා ලද්දේ නො වැඩිවෙට පැමිණේ ද, වනයට පැමිණේ ද, අනායවසනයට පැමිණේ ද, මහණෙනි, එපරිදි ම මේබදු පුද්ගල ලොභයෙන් හැටි පාපකරුකුලබ්බියෙන් මඛනා ලද්දේ එයින් ම ඇදගත් සිතැත්තේ ඉභාතමයෙහි ම වෙගෙස ඇති උපායාස ඇති පරිදහ ඇති දුකින් වසනේ ය. කාබුත් මරණින් මතුයෙහි දුගතිය කාමැති විය යුතු ය. ඥේෂයෙන් හටගත්... මොහයෙන් හටගත් පාපකරුකුලබ්බියෙන් මඛනා ලද්දේ ඇදගත් සිතැත්තේ ඉභාතමයෙහි ම විඝාත සහිත උපායාස සහිත පරිලාභ සහිත දුකින් වෙසෙයි. කාබුත් මරණින් මතුයෙහි දුගතිය කාමැති විය යුතු. මහණෙනි, මේ අකුලබ්බියෝ තුන් දෙනෙක.

මහණෙනි, මේ කුලබ්බියෝ තුන් දෙනෙකි. කවර තුන් දෙනෙක යත්: අලෝභය කුලබ්බිය, අද්වේශය කුලබ්බිය, අමොහය කුලබ්බිය.

මහණෙනි, යමෙක් අලෝභ වේ ද, එ ද කුලබ්බිය. අලුබ්බි වූයේ කයින් වේවයි වචනයෙන් වේවයි මනසින් වේවයි යමක් ම කෙරේ ද, එ ද කුලබ්බිය. අලුබ්බි වූයේ ලොභයෙන් නො මඛනා ලද්දේ එයින් ඇද නොගත් සිතැත්තේ “බලවත්මි, බලයෙහි සිටියෙමි” යි මෙරමාහට වඩයෙන් වේවයි බක්කියෙන් වේවයි ධනභාතියෙන් වේවයි ගඬායෙන් වේවයි රටින් නැගීමෙන් වේවයි අවිද්‍යාන දෙව්දෙව්කින් පරහට දුක් නො දනවා ද එ ද කුලබ්බිය. මෙසේ අලෝභයෙන් හැටි අලෝභය නිදන කොට ඇති අලෝභය සමුදය කොට ඇති අලෝභය ප්‍රත්‍යය කොට ඇති මේ අනෙක කුලබ්බියෝ පහළ වෙත්.

මහණෙනි, යමෙක් ම අද්වේශ වේ ද, එ ද කුලබ්බිය. අද්වේශ වූයේ කයින් වේවයි, වචනයෙන් වේවයි, සිතින් වේවයි යමක් ම කෙරේ ද, එ ද කුලබ්බිය. අද්වේශ වූයේ ඥේෂයෙන් නොමඛනා ලද්දේ එයින් පැහැර නොගත් සිතැත්තේ “බලවත්මි, බලයෙන් අභි ඇතියෙමි” යි වඩයෙන් වේවයි, බක්කියෙන් වේවයි, සම්මතවරණයෙන් වේවයි, ගැරනීමෙන් වේවයි, රටින් තෙර්මෙන් වේවයි අවිද්‍යාන දෙව්දෙව්කින් යම් දුකක් පරහට නොදනවා ද එ ද කුලබ්බිය. මෙසේ අද්වේශයෙන් හටගත් අද්වේශය නිදන කොට ඇති, අද්වේශය සමුදය කොට ඇති, අද්වේශය ප්‍රත්‍යය කොට ඇති මේ අනෙක කුලබ්බියෝ ඔහට පහළ වෙත්.

මහණෙනි, යමෙක් ම අමොහ වේ ද, එ ද කුලබ්බිය. අමුස වූයේ කයින් වේවයි, වචනයෙන් වේවයි, මනසින් වේවයි, යමක් කෙරේ ද එ ද කුලබ්බිය. අමුස වූයේ මොහයෙන් නොමඛනා ලද්දේ එයින් භාත්පස ඇද නොගත් සිතැත්තේ “බලවත්මි, බලයෙන් අභි ඇතියෙමි” යි වඩයෙන් වේවයි, බක්කියෙන් වේවයි, වස්තුව පැහැර ගැනීමෙන් වේවයි, ගඬායෙන් වේවයි, රටින් තොරණයෙන් වේවයි අවිද්‍යාන දෙව්දෙව්කින් මෙරමාහට යම් දුකක් නො දනවා ද එ ද කුලබ්බිය. මෙසේ අමොහයෙන් හටගත් අමොහය නිදන කොට ඇති, අමොහය සමුදය කොට ඇති, අමොහය ප්‍රත්‍යය කොට ඇති මේ අනෙක කුලබ්බියෝ ඔහට පහළ වෙත්. මහණෙනි, මේබදු වූ ද මේ පුද්ගල කාලවාදීය යි ද, භූතවාදීය යි ද, අභිවාදීය යි ද, ධම්මවාදීය යි ද, විනයවාදීය යි ද කියනු ලැබේ.

කසමා වායං භික්ඛවෙ එවරුපො පුග්ගලො ථුවච්ඡි, කාලවාදීතිපි -පෙ- විතයවාදීතිපි. තථාගයං භික්ඛවෙ පුග්ගලො න පරස්ස අසතා දුක්ඛං උපදහති¹, වධෙන වා බ්බන්තෙ වා ජාතියා වා ගරුභාය වා පබ්බාජනාය වා “බලවමිහි බලඤ්ඤා” ඉතිපි. භූතෙන බො පන ථුවච්ඡිමානො පටිජ්ජානාති නො අවජ්ජානාති. අභූතෙන ථුවච්ඡිමානො අතප්පං කුරුමි නස්ස නිබ්බේදනාය: ඉතිපෙතං අතච්ඡං ඉතිපෙතං අභූතනති. කසමා එවරුපො පුග්ගලො ථුවච්ඡි කාලවාදීතිපි -පෙ- විතයවාදීතිපි.

එවරුපස්ස භික්ඛවෙ පුග්ගලස්ස ලොභජා පාපකා අකුසලා ධම්මා පභිණ්ණා උච්ඡින්නාමුලා තාලාවඤ්ඤාකතා අනභාවකතා² ආයතිං අනුප්පාදධම්මා දිට්ඨේව ධම්මෙ සුඛං විහරති, අවිඤ්ඤානං අනුප්පායාසං අපරිප්පාභං. දිට්ඨේව ධම්මෙ පරිනිබ්බායති.

දෙසජා -පෙ- මොහජා පාපකා අකුසලා ධම්මා පභිණ්ණා උච්ඡින්නාමුලා තාලාවඤ්ඤාකතා අනභාවකතා ආයතිං අනුප්පාදධම්මා, දිට්ඨේව ධම්මෙ සුඛං විහරති. අවිඤ්ඤානං අනුප්පායාසං අපරිප්පාභං දිට්ඨේව ධම්මෙ පරිනිබ්බායති.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ සාලො වා ධම්මා වා එඤ්ඤා වා, තිති මාලුචාලතාති උද්ධයොසො පරියොනඤ්ඤා. අථ පුරිසො ආගච්ඡෙය්‍ය කුද්දලපිටකං³ ආදය. සො තං මාලුචාලතං මුලෙ ඡිඤ්ඤාය. මුලෙ ඡෙත්වා පට්ඨිබ්බේය්‍ය. පට්ඨිබ්බේත්වා මුලාති උද්ධරෙය්‍ය අනතඤ්ඤො උසිරිතාලමිත්තානිපි.⁴ සො තං මාලුචාලතං බණ්ඩා-බණ්ඩිකං ඡිඤ්ඤාය, බණ්ඩාබණ්ඩිකං ඡෙත්වා ථාලෙය්‍ය, ථාලෙත්වා සකලිකං සකලිකං කරෙය්‍ය, සකලිකං සකලිකං කරිත්වා වාතාතපෙ විසොසෙය්‍ය, වාතාතපෙ විසොසෙත්වා අග්ගිනා දහෙය්‍ය,⁵ අග්ගිනා දහිත්වා මසිං කරෙය්‍ය, මසිං කරිත්වා මහාවාතෙ වා ඔපුනෙය්‍ය,⁶ නදියා වා සීඝ්‍රසොනාය පවාහෙය්‍ය. එවමස්ස තා⁷ භික්ඛවෙ මාලුචාලතා උච්ඡින්නාමුලා තාලාවඤ්ඤාකතා අනභාවකතා ආයතිං අනුප්පාදධම්මා.

එවමෙව බො භික්ඛවෙ එවරුපස්ස පුග්ගලස්ස ලොභජා අකුසලා ධම්මා පභිණ්ණා උච්ඡින්නාමුලා තාලාවඤ්ඤාකතා අනභාවකතා ආයතිං අනුප්පාදධම්මා, දිට්ඨේව ධම්මෙ සුඛං විහරති අවිඤ්ඤානං අනුප්පායාසං අපරිප්පාභං, දිට්ඨේව ධම්මෙ පරිනිබ්බායති. දෙසජා -පෙ- මොහජා පාපකා අකුසලා ධම්මා පභිණ්ණා උච්ඡින්නාමුලා තාලාවඤ්ඤාකතා අනභාවකතා ආයතිං අනුප්පාදධම්මා, දිට්ඨේව ධම්මෙ සුඛං විහරති අවිඤ්ඤානං අනුප්පායාසං අපරිප්පාභං, දිට්ඨේව ධම්මෙ පරිනිබ්බායති. ඉමාති බො භික්ඛවෙ තිණ්ණි කුසලමුලානිති.

1 උපපාදයති - මජ්ඣ. 2 අනභාවකතා - මජ්ඣ. 3 කුද්දලපිටකං - මජ්ඣ. 4 උසිරිතාලමිත්තානිපි - මජ්ඣ. 5 ඛාහය්‍ය - මජ්ඣ. 6 ඔපුනෙය්‍ය - මජ්ඣ. 7 එවමංසං - මජ්ඣ.

මහණෙනි, මෙබඳු මේ පුද්ගල ද කාලවාදීය යි ද, ... විනයවාදීය යි ද කවර හෙයෙකින් කියනු ලැබේ ද? මහණෙනි, මේ පුද්ගල යම්සේ “බලවත්මි. බලයෙන් අභී ඇතියෙමි” යි වඩයෙන් වේවයි බකිතයෙන් වේවයි ධනභාතියෙන් වේවයි රටින් තැනීමෙන් වේවයි අවිද්‍යාමාන දෙමයෙකින් පරිහරිත දුක් නොදනවා ද, එහෙයින් විද්‍යාමාන වූ ගුණයෙන් කියනු ලබන්නේ පිළිණ කරන්නේ ය. ආඥා නො කරන්නේ ය. අවිද්‍යාමාන දෙමයෙන් කියනු ලබන්නේ “මෙසේ මෙය අනාභය, මෙසේත් මෙය අභුතය” යි ඒ දෙමය නිරතුරු කරණු පිණිස විනාශ කරන්නේ ය. මහණෙනි, එහෙයින් මෙබඳු පුද්ගල කාලවාදීය යි ද ... විනයවාදීය යි ද කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මෙබඳු පුද්ගලයාගට ලෝභයෙන් හටගත් පාපක අකුශල ධර්මයෝ ප්‍රභත වෙත්. මූලුසුත් වෙත්. මුදුන් සුත් තලක් සෙසින් අවස්තුක බව කරණ ලද්දහු වෙත්. අනභාවය කරණ ලද්දහු වෙත්. මතුයෙහි අනුතපාදසංභාව ඇත්තාහු වෙත්. ඉහාතමයෙහි ම විඝාත රහිත උපායාස රහිත පරිදහ රහිත සුබයෙන් වසන්නේ ය. ඉහාතමයෙහි ම පිරිනිවන් පානේ ය.

ඥාණයෙන් හටගත් ... මෝහයෙන් හටගත් පාපක අකුශල ධර්මයෝ ප්‍රභත වෙත්. මූලුසුත් වෙත්. මුදුන් සුත් තලක් සෙසින් අවස්තුක බව කරණ ලද්දහු වෙත්. අනභාවය කරණ ලද්දහු වෙත්. මතුයෙහි අනුතපාදසංභාව ඇත්තාහු වෙත්. ඉහාතමයෙහි ම විඝාත තැනි, උපායාස තැනි, පරිදහ තැනි සුබයෙන් වෙසෙයි ඉහාතමයෙහි ම පිරිනිවන් පානේ ය.

මහණෙනි, යම් පරිදි සල්ගසෙක් වේවයි, දැවගසෙක් වේවයි, කොළොම්-ගසෙක් වේවයි මාලුවාවැල් තුණෙකින් මතුයෙහි වසා ගත්තා ලද්දේ වළඳනා ලද්දේ වේ ද, ඉක්බිති පුරුෂයෙක් හුදුල්ලක් හා පාසක් හා ගෙණ එන්නේ වේ ද, හේ ඒ මාලුවාවැල් මූලහි සිටුවේ වේ ද මූලහි සිදු සාරන්නේ වේ ද සාරා මූල් උදුරන්නේ වේ ද, යටත්පිරිසෙසින් සුවඳහොට තල සා මූලුදු උදුරන්නේ වේ ද, හේ ඒ මාලුවා වැල කඩ කඩ කොට සිටුවේ වේ ද, කඩ කඩ කොට සිදු පළන්නේ වේ ද, පළා කැබැලි-කැබැලි කරන්නේ වේ ද, කැබැලි-කැබැලි කොට අවිසුලගෙහි වියළන්නේ වේ ද, අවිසුලගෙහි වියළා ගින්නෙන් දවන්නේ වේ ද, ගින්නෙන් දවා දැළි කරන්නේ වේ ද, දැළි කොට මහා වාතයෙහි හෝ පොළන්නේ වේ ද, ගිඹුසුතක් ඇති නදියෙහි හෝ උල්පවා හරණේ වේ ද, මහණෙනි, මෙසේ ඒ මාලුවා වැල්ලු මූලුසුත් වූවාහු වෙත්. තාලාවස්තුකභාවට ගියාහු වෙත්. අනභාව කරණ ලද්දහු වෙත්. මතුයෙහි අනුතපාදසංභාව ඇත්තාහු වෙත්.

මහණෙනි, එපරිදි ම මෙබඳු පුද්ගලයාගට ලෝභයෙන් හටගත් පාපක අකුශල ධර්මයෝ ප්‍රභත වෙත්. මූලුසුත් වෙත්. තාලාවස්තුකභාවට ගියාහු වෙත්. අනභාව කරණ ලද්දහු වෙත්. මතුයෙහි අනුතපාදසංභාව ඇත්තාහු වෙත්. ඉහාතමයෙහි ම විඝාත තැනි උපායාස තැනි පරිදහ තැනි සුබයෙන් වසන්නේ ය. ඉහාතමයෙහි ම පිරිනිවන් පානේ ය. ඥාණයෙන් හටගත් ... මෝහයෙන් හටගත් පාපක අකුශල ධර්මයෝ ප්‍රභත වෙත්. මූලුසුත් වෙත්. තාලාවස්තුක බවට ගියාහු වෙත්. අනභාව කරණ ලද්දහු වෙත්. මතුයෙහි අනුතපාදසංභාව ඇත්තාහු වෙත්. ඉහාතමයෙහි ම විඝාත තැනි උපායාස තැනි පරිදහ තැනි සුබයෙන් වෙසේ. ඉහාතමයෙහි ම පිරිනිවන් පානේ ය. මහණෙනි, මේ තුන් කුශලමූලයෝ යි.

3. 2. 2 10.

20. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං හභවා සාවඤ්ඤිං විහරති, පුබ්බාග්ගම් මගාරමානුපාසාදෙ. අථ බො විසාබා මගාරමානා තදග්‍රපොසප්ථෙ යෙන භගවා තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිති, භගවන්තං අභිවාදෙති, එකමහතං. නිබ්බිදි. එකමහතං නිබ්බන්තං බො විසාබං මගාරමානරං භගවා එතදවොච:

හඤ්ඤානො හු තුං විසාබෙ අගච්ඡස්සි දිවා දිවස්සාති?

උපසාසථානං හන්තො අප්ප උපච්ඡාමිති.

තයො බො මෙ විසාබෙ උපොසථා, කථාමෙ තයො? ගොපාලකුපොසප්ථො නිගණ්ඨුපොසප්ථො අරිල්ලපොසප්ථො.

කථංඤ්ඤා විසාබෙ ගොපාලකුපොසප්ථො හොති: සෙත්තප්ථාපි විසාබෙ ගොපාලකො සායනසමයං¹ සාමිකානං ගාවො නීයානෙත්වා ඉති පටිසං- විකබ්භි: අප්ප බො ගාවො අමුකසමිඤ්ඤා අමුකසමිඤ්ඤා පදෙසෙ වරිංසු, අමුකසමිඤ්ඤා අමුකසමිඤ්ඤා පදෙසෙ පානීයානි අපංසු, සෙවදනී ගාවො අමුකසමිඤ්ඤා අමුකසමිඤ්ඤා පදෙසෙ වරිස්සනති, අමුකසමිඤ්ඤා අමුකසමිඤ්ඤා පදෙසෙ පානීයානි පිටිස්සනති. එවමෙව බො විසාබෙ ඉධෙකච්චො උපොසථිකො ඉති පටිසංවිකබ්භි: අනං ඛට්ඨ් අදඤ්චිදඤ්ච ඛාදනීයං ඛාදිං. ඉදඤ්චිදඤ්ච හොජනීයං භුඤ්ජිං. සෙවදනාගං ඉදඤ්චිදඤ්ච ඛාදනීයං ඛාදිස්සාමි, ඉදඤ්චිදඤ්ච හොජනීයං භුඤ්ජිස්සාමිති. සො තෙන ලොහෙන අභිජ්ඣාසහගතෙන වෙහසා දිවසං අතීතාමෙති. එවං බො විසාබෙ ගොපාලකුපොසප්ථො හොති. එවං උපවුජ්ඣො බො විසාබෙ ගොපාලකු- පොසප්ථො ත මහපථලො හොති ත මහාතිස්සංසො ත මහාජ්ඣිකො ත මහාවිපථාරො.

කථංඤ්ඤා විසාබෙ නිගණ්ඨුපොසප්ථො හොති: අනම් විසාබෙ නිගණ්ඨා නාම සමුත්තරානිකා. තෙ සාවකං එවං සමාදපෙන්නි: එහි තුං අමො පුරිස, යෙ පුරිසමයා දිසාය පාණා පරං යොජනසතං, තෙසු දණ්ඩං නිකම්පාහි, යෙ පච්ඡිමයා දිසාය පාණා පරං යොජනසතං, තෙසු දණ්ඩං නිකම්පාහි: යෙ උත්තරයා දිසාය පාණා පරං යොජනසතං, තෙසු දණ්ඩං නිකම්පාහි, යෙ දක්කිණයා දිසාය පාණා පරං යොජනසතං, තෙසු දණ්ඩං නිකම්පාහි. ඉති එකච්චානං පාණානං අනුග්ගයා අනුකම්පාය සමාදපෙන්නි, එකච්චානං පාණානං නානුග්ගයා නානුකම්පාය සමාදපෙන්නි. තෙ තදග්‍රපොසප්ථෙ සාවකං එවං සමාදපෙන්නි: එහි තුං අමො පුරිස සබ්බවෙලාති නිකම්පිතො, එවං වදෙති: නාහං ඤ්චිතං² කස්සපි කිඤ්චතතානං³. ත ව මම ඤ්චිත කථම් කිඤ්චතං⁴ තාමිති.

1. සායනසමයෙ - මජ්ඣ.

2. කච්චානි - මජ්ඣ. - ඤ්චිතී - අභිඤ්ඤා.

3. නිඤ්චතං තාමිති - සිවු. සි 1 PTS.

4. නිඤ්චතං තාමිති - සිවු. සි. 1 නිඤ්චතං තාමිති - PTS.

3. 2. 2. 10

20. එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්තුමුර සමීපයෙහි සුච්ඡායම නම් වූ මුවරමාපායෙහි වැඩ වසන සේක. එකල මාගාරිමාතෘ වූ විශාඛා තොමෝ පොහෝ ලත් එදින භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹුනු. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පසෙක හුණු. එකත්පසෙක හුන් මුවරමා විශාඛාවතට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදල සේක.

විශාඛාවෙනි, මේ දෙවෙන්දුවහල්හි තෙපි කොහි සිට එවූ ද?

වහන්ස, මම අද පෙහෙවස් ඇතියෙමි උපවාස කරමි යි.

විශාඛාවෙනි, මේ පෙහෙවස්හු තුන් දෙනෙක. කවර තුන් දෙනෙක යන්:

ගොපාලකුපොසථය, නිගණ්ඨපොසථය, අරියුපොසථ යි.

විශාඛාවෙනි, ගොපාලකුපොසථය කෙසේ වේ ද?

විශාඛාවෙනි, යම් පරිදි ගොපලු සවස්කල හිමියනට ගවයක් දක්වා දී මෙසේ සලකා බලන්නේ වේ ද: “අද ගවයෝ අසෝ අසෝ පියෙස්හි (තණ) කෑහ. අසෝ අසෝ පියෙස්හි පාත් පිහ. සෙට දවස්හි ගවයෝ අසෝ අසෝ පියෙස්හි තණ කති. අසෝ අසෝ පෙදෙස්හි පාත් බොති” යි.

විශාඛාවෙනි, එපරිදි ම මෙලොව කිසිවෙක් පෙහෙවස් ඇතියේ මෙසේ සලකයි: “මම අද මේ මේ බාද්‍ය කෑයෙමි. මම අද මේ මේ භොජ්‍ය වැළඳීමි. සෙට දවස මම මේ මේ බාද්‍ය කමි. මේ මේ භොජ්‍ය බුදීමි” යි. හේ ඒ ලෝභයෙන් අභිධ්‍යාසගතව සිතින් දවස ගලවයි. විශාඛාවෙනි, මෙසේ ගොපාලකුපොසථය (ගොපලු පෙහෙවස) වෙයි. විශාඛාවෙනි, මේ පරිදි වූයු ගොපාලකුපොසථය මහත්ඵල නො වෙයි. මහානිශංස නො වෙයි. මහාදුෂ්කික නො වෙයි. මහාපිසථාර ද නො වෙයි.

විශාඛාවෙනි, නිගණ්ඨපොසථය කෙසේ වේ ද:

විශාඛාවෙනි, නිගණ්ඨ නම් වූ මහණ පිරිසෙක් ඇත. ඔහු සච්චා මෙසේ සමාදන් කරවන්: “එම්බා පුරුෂය, එව, තෝ පැදුම් දිග යොදුන් සියෙකින් ඔබ යම් ප්‍රාණීහු වෙත් ද ඔවුන් කෙරෙහි දඬු බහා තබව. පැළදිග යොදුන් සියෙකින් ඔබ යම් ප්‍රාණීහු වෙත් ද ඔවුන් කෙරෙහි දඬු බහා තබව. උතුරුදිගෙහි සියක් යොදුනෙන් ඔබ යම් ප්‍රාණීහු වෙත් ද ඔවුන් කෙරෙහි දඬු බහා තබව. දකුණු දිගෙහි සියක් යොදුනෙන් ඔබ යම් ප්‍රාණීහු වෙත් ද ඔවුන් කෙරෙහි දඬු බහා තබව” යි. මෙසේ ඇතැම් ප්‍රාණීන්හට දයා පිණිස අනුකම්පා පිණිස සමාදන් කරවන්. ඇතැම් ප්‍රාණීන්හට නිර්දයා පිණිස නිරනුකම්පා පිණිස සමාදන් කරවන්. ඔහු පොහෝ ලත් එදින සච්චා මෙසේ සමාදන් කරවන්: “එම්බා පුරුෂය, එව, තෝ හැම පිළි බහා තබා මෙසේ කියව: “මම කිසිතැනෙක්හිදු කිසිවකුගේ පළිබෝධයෙකිමි නොවෙමි. මාගේ ඇතුලත හෝ පිටත කිසිදු හැනෙක පිරිකරෙක පළිබෝධයෙක් ද නැතැ” යි.

ජානනී බො පනස්ස මාතාපිතරො: අයං අමාකං පුතොති සොපි ජානාති, ඉමෙ මය්හං මාතාපිතරොති. ජානාති බො පනස්ස පුතනදරො අයං අමාකං හතතාති. සොපි ජානාති අයං මය්හං පුතනදරොති. ජානනී බො පනස්ස දුස්සකම්මකරපොරිසා අයං අමාකං අයොසාති. සොපි ජානාති ඉමෙ මය්හං දුස්සකම්මකරපොරිසාති. ඉති යස්මිං සමයෙ සචේව සමාදපෙනබ්බා මුසාවාදෙ තස්මිං සමයෙ සමාදපෙනති ඉදංසං මුසාවාදස්මිං වදාමි. සො තස්සා රතනියා අවචයෙන නෙ භොගෙ අදින්නාදෙදුව පරිභුංඤ්ති. ඉදංසං අදින්නාදුතස්මිං වදාමි එවං බො විසාබෙ තිගණ්ඨපොසපො හොති. එවං උපවුනො බො විසාබෙ තිගණ්ඨපොසපො ත මහපථලො හොති න මහාතිසංසො න මහාච්ඡිකිකො න මහාච්ඡිප්පාදො.

කථංඤ්ච විසාබෙ අරියසංපාසපො හොති: උපකක්ඛිත්ථියං විසාබෙ විතතස්ස උපකක්ඛමෙන පරියොදපනා හොති. කථංඤ්ච විසාබෙ උපකක්ඛි-ත්ථියං විතතස්ස උපකක්ඛමෙන පරියොදපනා හොති. ඉධ විසාබෙ අරියසා-වකො තථාගතං අනුස්සරති: ඉතිපි සො භගවා අරතං සමමාසලේඛෙධො විජ්ජා-වරණසම්පන්නො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරො පුරිසදම්මසාරථී සන්ථා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො භගවාති.

තස්ස තථාගතං අනුස්සරතො විතතං පසිදති. පාමුජ්ජං උපපජ්ජති. යෙ විතතස්ස උපකක්ඛිලෙසා නෙ පභියන්ති. සෙය්හංථාපි විසාබෙ උපකක්ඛි-ත්ථියං සීසස්ස උපකක්ඛමෙන පරියොදපනා හොති.

කථංඤ්ච විසාබෙ උපකක්ඛිත්ථියං සීසස්ස උපකක්ඛමෙන පරියොදපනා හොති. කක්ඛංඤ්ච පච්චෙව මෙතිකඤ්ච පච්චෙව උදකඤ්ච පච්චෙව පුරිසස්ස ව තජ්ජං වායාමිං පච්චෙව. එවං බො විසාබෙ උපකක්ඛිත්ථියං සීසස්ස උපකක්ඛ-මෙන පරියොදපනා හොති. එවමෙව බො විසාබෙ උපකක්ඛිත්ථියං විතතස්ස උපකක්ඛමෙන පරියොදපනා හොති.

කථංඤ්ච විසාබෙ උපකක්ඛිත්ථියං විතතස්ස උපකක්ඛමෙන පරියොදපනා හොති: ඉධ විසාබෙ අරියසාවකො තථාගතං අනුස්සරති. ඉතිපි සො භගවා-පෙ-සන්ථා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො භගවාති.

තස්ස තථාගතං අනුස්සරතො විතතං පසිදති. පාමුජ්ජං උපපජ්ජති. යෙ විතතස්ස උපකක්ඛිලෙසා නෙ පභියන්ති. අයං වුච්චති විසාබෙ අරිය-සාවකො බ්‍රහ්මපොසථං උපවසති. බ්‍රහ්මිනා සද්ධිං සංවසති. බ්‍රහ්මං වස්ස ආරබ්භ විතතං පසිදති. පාමුජ්ජං උපපජ්ජති. යෙ විතතස්ස උපකක්ඛිලෙසා නෙ පභියන්ති. එවං බො විසාබෙ උපකක්ඛිත්ථියං විතතස්ස උපකක්ඛමෙන පරියොදපනා හොති.

“මේ අපගේ පුතු ය”යි ඔහුගේ මාපියෝ හඳුනත්. හෙ ද “මොහු මාගේ මාපියා”යි ද “මේ අපගේ හඬා ය”යි ඔහුගේ අඹුදරුවෝ ද දනිති. හෙ ද “මේ මාගේ අඹුදරුවා”යි දනිති ඔහුගේ දස් කම්කරු පිරිස්හු ද “මේ අපගේ හිමියාපුත්ත” යි දනිති හෙ ද “මොහු මාගේ දස්කම්කරු පිරිස්හු”යි දනිති මෙසේ යම් කලෙක සත්‍යයෙහි සමාදන් කරවිය යුත්තාහු ද එසමයෙහි මුසවායෙහි සමාදන් කරවයි. මෙය ඔහුගේ මුසවා යි කියමි. හේ ඒ රැය ඉක්ම යාමෙන් පසු අසිතාදන් වූ ම ඒ හෝග වළඳ කෙරෙයි. මෙ ද ඔහුගේ අසිතාදතා යි කියමි. විශාඛාවෙති, මෙසේ නිගණ්ඨපොසථය (නුවට පෙහෙවස) වේ. විශාඛාවෙති, මෙසේ වුසු නිගණ්ඨපොසථය මහත් එල නො වෙයි. මහත් අනුසස් ඇතියේ නො වෙයි. මහත් දිලුම් ඇතියේ නො වෙයි. මහත් පැතිරීම් ඇතියේ ද නො වෙයි.

විශාඛාවෙති, අරිසුපොසථය කෙසේ වේ ද: විශාඛාවෙති, සකිලිටි විතතයාගේ පිරිසිදු කිරීම උපක්‍රමයෙන් වෙයි. විශාඛාවෙති, කෙසේ නම් සකිලිටි විතතයාගේ උපක්‍රමයෙන් පිරිසිදු කිරීම වේ ද: විශාඛාවෙති, මෙසස්තෙහි අරිසවු තථාගතයන් අනුසමරණය කෙරෙයි: “මේ කරුණිනුදු ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අභිත් වන සේක. සමසක්සමුදායක. විදුමරණ-සමපන්නායක. සුගතයක. ලොකවිදුහ. අනුගතරපුරිසදමමසාරථියක. දෙවි-මිනිස්තට ශාස්තෘයක බුද්ධයක. භාග්‍යවත්ත”යි.

තථාගතයන් අනුසමරණය කරණ ඔහුගේ සිත පහදී. ප්‍රමොදය උපදී විතතයාගේ යම්බඳු උපකෙල්ලයෝ වෙත් ද ඔහු ප්‍රහත වෙත්. විශාඛාවෙති, යම්සේ කිලිටි හිසෙහි පිරිසිදුබව උපක්‍රමයෙන් වේ ද එසෙයිති.

විශාඛාවෙති, කිලිටි හිසෙහි පිරිසිදු බව කෙසේ උපක්‍රමයෙන් වේ ද. ඇඹුලුකල්කය ද නිසා මැටි ද නිසා දිය ද නිසා පුරුෂයාගේ එයව නිසි ව්‍යායාමය ද නිසා වෙයි. විශාඛාවෙති, මෙසේ කිලිටි හිසෙහි පිරිසිදුබව උපක්‍රමයෙන් වෙයි. විශාඛාවෙති, එපරිදි ම කිලිටිසිත්හි පිරිසිදු බව උපක්‍රමයෙන් වෙයි.

විශාඛාවෙති, කිලිටිසිත්හි පිරිසිදුබව උපක්‍රමයෙන් කෙසේ වේ ද: විශාඛාවෙති, මෙසස්තෙහි ආයතීශ්‍රාවක තථාගතයන් අනුසමරණය කෙරෙයි. “මේ කරුණිනුදු ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ... දෙවිමිනිස්තට ශාස්තෘයක. බුද්ධයක. භාග්‍යවත්ත”යි.

තථාගතයන් අනුසමරණය කරණ ඔහුගේ සිත පහදී. ප්‍රමොදය උපදී. විතතයාගේ යම්බඳු උපකෙල්ලයෝ වෙත් ද, ඔහු ප්‍රහත වෙත්. විශාඛාවෙති, මේ ආයතීශ්‍රාවක බ්‍රහ්මපොසථය (සමාදන්ව) වෙසේ ය යි ද (සමසක්සමුදායකසංඛ්‍යාත) බ්‍රහ්මයා සමග වෙසේ යි ද කියනු ලැබේ. සමසක් (සමුදායකසංඛ්‍යාත) බ්‍රහ්මයා ඇරඹ ඔහුගේ සිත පහදී, ප්‍රමොදය උපදී. විතතයාගේ යම්බඳු උපකෙල්ලයෝ වෙත් ද, ඔහු ප්‍රහත වෙත්. විශාඛාවෙති, මෙසේ කිලිටි විතතයාගේ පයවිදුහත උපක්‍රමයෙන් වේ.

උපකක්ඛිත්‍රිට්ඨස්ස විසාබ්බෙ විතතස්ස උපකක්ඛමෙන පරියොදපතා හොති. කථංඤ්ච විසාබ්බෙ උපකක්ඛිත්‍රිට්ඨස්ස විතතස්ස උපකක්ඛමෙන පරියොදපතා හොති. ඉධ විසාබ්බෙ අරියසාවකො ධම්මං අනුස්සරති: ස්වාකතාතො භගවතා ධම්මො සද්ධිට්ඨිකො අසාලිකො එතිපස්සිකො ඔපනතිකො¹ පච්චත්තං චෙදිතබ්බො විඤ්ඤාතීති.

තස්ස ධම්මං අනුස්සරතො විතතං පසීදති, පාමුණං උපපජ්ජති, යෙ විතතස්ස උපකක්ඛිත්‍රෙසා තෙ පතියන්ති. සෙය්‍යථාපි විසාබ්බෙ උපකක්ඛිත්‍රිට්ඨස්ස කායස්ස උපකක්ඛමෙන පරියොදපතා හොති.

කථංඤ්ච විසාබ්බෙ උපකක්ඛිත්‍රිට්ඨස්ස කායස්ස උපකක්ඛමෙන පරියොදපතා හොති: සොභනිංඤ්ච පටිච්ච චුණ්ණංඤ්ච පටිච්ච උදකංඤ්ච පටිච්ච පුරිසස්ස ච නජ්ජං වායාමං පටිච්ච. එවං බො විසාබ්බෙ උපකක්ඛිත්‍රිට්ඨස්ස කායස්ස උපකක්ඛමෙන පරියොදපතා හොති.

එවමෙව බො විසාබ්බෙ උපකක්ඛිත්‍රිට්ඨස්ස විතතස්ස උපකක්ඛමෙන පරියොදපතා හොති. කථංඤ්ච විසාබ්බෙ උපකක්ඛිත්‍රිට්ඨස්ස විතතස්ස උපකක්ඛමෙන පරියොදපතා හොති: ඉධ විසාබ්බෙ අරියසාවකො ධම්මං අනුස්සරති: ස්වාකතාතො භගවතා ධම්මො -පෙ- පච්චත්තං චෙදිතබ්බො විඤ්ඤාතීති. තස්ස ධම්මං අනුස්සරතො විතතං පසීදති, පාමුණං උපපජ්ජති, යෙ විතතස්ස උපකක්ඛිත්‍රෙසා තෙ පතියන්ති. අයං චූච්චති විසාබ්බෙ අරියසාවකො ධම්මො-පොසථං උපවසති. ධම්මෙන සද්ධිං සංවසති ධම්මං වස්ස ආරබ්භ විතතං පසීදති, පාමුණං උපපජ්ජති. යෙ විතතස්ස උපකක්ඛිත්‍රෙසා තෙ පතියන්ති. එවං බො විසාබ්බෙ උපකක්ඛිත්‍රිට්ඨස්ස විතතස්ස උපකක්ඛමෙන පරියොදපතා හොති.

උපකක්ඛිත්‍රිට්ඨස්ස විසාබ්බෙ විතතස්ස උපකක්ඛමෙන පරියොදපතා හොති. කථංඤ්ච විසාබ්බෙ උපකක්ඛිත්‍රිට්ඨස්ස විතතස්ස උපකක්ඛමෙන පරියොදපතා හොති: ඉධ විසාබ්බෙ අරියසාවකො සම්මං අනුස්සරති: සුපටිපනෙනා භගවතො සාවක-සම්මෙසා උජ්ජපටිපනෙනා භගවතො සාවකසම්මෙසා ඤායපටිපනෙනා භගවතො සාවකසම්මෙසා සාමිපිපටිපනෙනා භගවතො සාවකසම්මෙසා යදිදං චත්තාරි පුරිසසුගාති අට්ඨි පුරිසසුගාලා එස භගවතො සාවකසම්මෙසා ආහුනෙය්‍යො පාහුණෙය්‍යො දකඛිණෙය්‍යො අසප්පිකරණීය්‍යො අනුත්තරං පුඤ්ඤකෙටිහතං ලොකස්සාති.

තස්ස සම්මං අනුස්සරතො විතතං පසීදති, පාමුණං උපපජ්ජති. යෙ විතතස්ස උපකක්ඛිත්‍රෙසා තෙ පතියන්ති. සෙය්‍යථාපි විසාබ්බෙ උපකක්ඛිත්‍රිට්ඨස්ස චර්ථස්ස උපකක්ඛමෙන පරියොදපතා හොති.

1. ඔපනෙය්‍යිකො - මිත්තං.

විශාඛාවෙනි, කිලිටි වූ විත්තයාගේ පයඝීවද්දන ප්‍රසක්තියෙන් වේ. විශාඛාවෙනි, කෙසේ කිලිටි වූ විත්තයාගේ පයඝීවද්දන ප්‍රසක්තියෙන් වේ ද: විශාඛාවෙනි, මෙසේනෙහි අරිසවු ධර්මය අනුසාරණය කෙරෙයි. “භාග්‍ය-වතුන් වහන්සේ විසින් ධර්මය (අනුසාරයට නොගොස් මැනවින් දෙසන ලද බැවින්) ස්වාඛ්‍යාතය තමා තුළ සාක්ෂාත්කරණ විසින් දකුණු බැවින් සාන්ද්‍රණිකය (කල් නොයවා පල දෙන හෙයින්) අකාලිකය. (“එව, බලව,” යන විධියට නිසි බැවින්) එහිපසිකය (තමා තුළ එළවා පිළිවිදීමට නිසි බැවින්) ඔපනසිකය නුවණැත්තන් විසින් තමන් තමන් සිත්හි වෙත වෙත ම එළවා පිළිවිදිය යුතු වේ”යි.

මෙසේ දහම් සිහි කරණ ඔහුගේ සිත පහන් වෙයි. ප්‍රමෝදය උපද්ධි. විත්තයාගේ යම්බඳු උපකේලයකට වෙන් ද, ඔහු ප්‍රහත වෙත්. විශාඛාවෙනි, යම් සේ කිලිටි ශරීරයාගේ පයඝීවද්දන ප්‍රසක්තියෙන් වේ ද එසෙයිනි.

විශාඛාවෙනි, කිලිටි වූ ශරීරයාගේ පයඝීවද්දන කෙසේ උපක්‍රමයෙන් වේ ද: කුරුඳුවළ ද නිසා තනනු ද නිසා දිය ද නිසා පුරුෂයාගේ එයට නිසි වූ ව්‍යායාමය ද නිසා වෙයි. විශාඛාවෙනි, කිලිටි ශරීරයාගේ මෙසේ උපක්‍රමයෙන් පයඝීවද්දන වේ.

විශාඛාවෙනි, එපරිදි ම කිලිටි විත්තයාගේ පයඝීවද්දන ප්‍රසක්තියෙන් වේ. විශාඛාවෙනි, කෙසේ කිලිටි විත්තයාගේ පයඝීවද්දන ප්‍රසක්තියෙන් වේ ද: විශාඛාවෙනි, මෙ සේනෙහි අරිසවු ධර්මය අනුසාරණය කෙරෙයි. “ධර්මය භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ස්වාඛ්‍යාතය ... නුවණැත්තන් විසින් තමන් තමන් සිත්හි වෙත වෙත ම එළවා පිළිවිදිය යුතු වේ”යි. ධර්මය අනුසාරණය කරණ ඔහුගේ සිත පහන් වේ. ප්‍රමෝදය උපදී. විත්තයාගේ යම්බඳු උපකේලයකට වෙන් නම් ඔහු ප්‍රහත වෙත්. විශාඛාවෙනි, මේ අරිසවු ධර්මපොසථය වෙසේ ය යි ද ධර්මය හා සමග වෙසේ ය යි ද කියනු ලැබේ. ධර්මය ඇරඹ ඔහු සිත පහන් වේ. ප්‍රමෝදය උපදී. විත්තයාගේ යම්බඳු උපකේලයකට වෙන් ද ඔහු ප්‍රහත වෙත්. විශාඛාවෙනි, මෙසේ වනාහි කිලිටි වූ විත්තයාගේ පයඝීවද්දන ප්‍රසක්තියෙන් වේ.

විශාඛාවෙනි, කිලිටි වූ විත්තයාගේ පයඝීවද්දන ප්‍රසක්තියෙන් වේ. විශාඛාවෙනි, කිලිටි වූ විත්තයාගේ පයඝීවද්දන කෙසේ උපක්‍රමයෙන් වේ ද: විශාඛාවෙනි, මෙසේනෙහි අරිසවු සඛ්‍යය අනුසාරණය කෙරෙයි. “භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකසඛ්‍ය සුපිළිපත් වේ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකසඛ්‍ය ඉදිපිළිවෙතට පිළිපත්වේ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකසඛ්‍ය ආයුර්විද්‍යා සඛ්‍යාත න්‍යායයට පිළිපත්වේ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකසඛ්‍ය මනා පිළිවෙතට පිළිපත්වේ වෙයි. එනම්: මේ පුරුෂයෙකු සතරය; පුරුෂපුරුෂයෝ අව දෙනය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ තෙල ශ්‍රාවකසඛ්‍ය තෙමේ (දුරින් ගෙනවුත් දෙන පුරුෂ සඛ්‍යාත) ආනුතයට නිසි වෙයි. (ආගන්තුක දහසඛ්‍යාත) පානුතයට නිසි වෙයි. පරලොව සඳහා දෙන දහ සඛ්‍යාත දක්ෂිණ පිළිගැනීමට නිසි වෙයි. අයුරුලිකමයට නිසි වෙයි. ලෝකානට අනුත්තර පුණ්‍යකෘත්‍යය වේ” යි.

සඛ්‍යය සිහි කරණ ඔහුගේ සිත පහදී. ප්‍රමෝදය උපද්ධි. විත්තයාගේ යම්බඳු උපකේලයකට වෙන් ද, ඔහු ප්‍රහත වෙත්. විශාඛාවෙනි, යම් සේ කිලිටි ව්‍යායාමයන්ගේ පයඝීවද්දන ප්‍රසක්තියෙන් වේ ද, එසෙයිනි.

කථඤ්ච විසාබෙ උපකක්ඛිත්ථිසං වත්ථස්ස උපකක්ඛමෙන පරියොදපතා හොති; උසුමඤ්ච පටිච්ච ඛාරඤ්ච පටිච්ච භොමයඤ්ච පටිච්ච උදකඤ්ච පටිච්ච පුරිසස්ස ච තජ්ජං වායාමං පටිච්ච. එවං බො විසාබෙ උපකක්ඛිත්ථිසං වත්ථස්ස උපකක්ඛමෙන පරියොදපතා හොති. එවමෙව බො විසාබෙ උපකක්ඛිත්ථිසං විතතස්ස උපකක්ඛමෙන පරියොදපතා හොති.

කථඤ්ච විසාබෙ උපකක්ඛිත්ථිසං විතතස්ස උපකක්ඛමෙන පරියොදපතා හොති: ඉධ විසාබෙ අරියසාවකො සඛ්ඤං අනුස්සරති: සුපටිපන්නො භගවතො සාවකසඬේඤා -පෙ- අනුත්තරං පුඤ්ඤකෙබ්බතං ලොකස්සාති. තස්ස සඛ්ඤං අනුස්සරතො විතතං පසිදති, පාමුජ්ජං උපපජ්ජති. යෙ විතතස්ස උපකක්ඛි-ලෙසා තෙ පභීයන්ති. අයං වුච්චති විසාබෙ අරියසාවකො සඬක්ඛපොසථං උපවසති, සඬේඤන සද්ධිං සංවසති. සඬ්ඤං වස්ස ආරබ්භ විතතං පසිදති, පාමුජ්ජං උපපජ්ජති. යෙ විතතස්ස උපකක්ඛිලෙසා තෙ පභීයන්ති. එවං බො විසාබෙ උපකක්ඛිත්ථිසං විතතස්ස උපකක්ඛමෙන පරියොදපතා හොති.

උපකක්ඛිත්ථිසං විසාබෙ විතතස්ස උපකක්ඛමෙන පරියොදපතා හොති. කථඤ්ච විසාබෙ උපකක්ඛිත්ථිසං විතතස්ස උපකක්ඛමෙන පරියොදපතා හොති: ඉධ විසාබෙ අරියසාවකො අත්තතො සීලාති අනුස්සරති අබණ්ඩාති අවජ්ඣාති අසබලාති අකම්මාසාති භුජ්ඣාති විඤ්ඤාපසස්ථාති අපරාමධාති සමාධිසංවත්තතිකාති. තස්ස සීලං අනුස්සරතො විතතං පසිදති, පාමුජ්ජං උපපජ්ජති, යෙ විතතස්ස උපකක්ඛිලෙසා තෙ පභීයන්ති. සෙය්‍යථාපි විසාබෙ උපකක්ඛිත්ථිසං ආදාසස්ස උපකක්ඛමෙන පරියොදපතා හොති.

කථඤ්ච විසාබෙ උපකක්ඛිත්ථිසං ආදාසස්ස උපකක්ඛමෙන පරියොදපතා හොති: තෙලඤ්ච පටිච්ච ඡාරිකඤ්ච පටිච්ච වාලණ්ඩුකඤ්ච පටිච්ච¹ පුරිසස්ස ච තජ්ජං වායාමං පටිච්ච. එවං බො විසාබෙ උපකක්ඛිත්ථිසං ආදාසස්ස උපකක්ඛමෙන පරියොදපතා හොති. එවමෙව බො විසාබෙ උපකක්ඛිත්ථිසං විතතස්ස උපකක්ඛමෙන පරියොදපතා හොති.

කථඤ්ච විසාබෙ උපකක්ඛිත්ථිසං විතතස්ස උපකක්ඛමෙන පරියොදපතා හොති. ඉධ විසාබෙ අරියසාවකො අත්තතො සීලාති අනුස්සරති අබණ්ඩාති -පෙ- සමාධිසංවත්තතිකාති. තස්ස සීලං අනුස්සරතො විතතං පසිදති, පාමුජ්ජං උපපජ්ජති, යෙ විතතස්ස උපකක්ඛිලෙසා තෙ පභීයන්ති. අයං වුච්චති විසාබෙ අරියසාවකො සීලපොසථං උපවසති, සීලෙන සද්ධිං සංවසති, සීලං වස්ස ආරබ්භ විතතං පසිදති, පාමුජ්ජං උපපජ්ජති, යෙ විතතස්ස උපකක්ඛිලෙසා, තෙ පභීයන්ති. එවං බො විසාබෙ උපකක්ඛිත්ථිසං විතතස්ස උපකක්ඛමෙන පරියොදපතා හොති.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

විශාඛාවෙනි, කෙසේ කිලිටි වස්ත්‍රයාගේ පය්වදනය උපක්‍රමයෙන් වේ ද: උණුසුම නිසා ද හළු නිසා ද ගොනු (හෝ එළුපක්) නිසා ද දිය නිසා ද පුරුෂයාගේ එයට නිසි ව්‍යායාමය නිසා ද වේ. විශාඛාවෙනි, මෙසේ කිලිටි වස්ත්‍රයාගේ පය්වදනය උපක්‍රමයෙන් වේ. විශාඛාවෙනි, එපරිදි ම කිලිටි විත්තයාගේ පය්වදනය උපක්‍රමයෙන් වේ.

විශාඛාවෙනි, කෙසේ කිලිටි විත්තයාගේ උපක්‍රමයෙන් පිරිසිදුබව වේ ද: විශාඛාවෙනි, මෙ සත්තෙහි අරිසවු සඛ්ඛයා අනුසමරණය කෙරෙයි: “භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකසඛ්ඛ සුපිළිපත් වෙයි ... ලෝකයාට අනුතතර පුණ්‍යකෘත්‍රය වේ”යි සඛ්ඛයා සිහි කරණ ඔහුගේ සිත පහදී, ප්‍රමෝදය උපදී, විත්තයාගේ යම්බඳු උපකෝලයෝ වෙත් ද ඔහු ප්‍රහත වෙත්. විශාඛාවෙනි, මේ අරිසවු තෙම සඛ්ඛපෝසථය වසන්නේ යි ද සඛ්ඛයා සමග වසන්නේ යි ද කියනු ලැබේ. සඛ්ඛයා ඇරඹ ඔහුගේ සිත පහදී, ප්‍රමෝදය උපදී. විත්තයාගේ යම්බඳු උපකෝලයෝ වෙත් ද ඔහු ප්‍රහත වෙත්. විශාඛාවෙනි, මෙසේ කිලිටි විත්තයාගේ පිරිසිදු බව උපක්‍රමයෙන් වේ.

විශාඛාවෙනි, උපක්‍රමයෙන් කිලිටි විත්තයාගේ පය්වදනය වේ. විශාඛාවෙනි, කෙසේ උපක්‍රමයෙන් කිලිටි විත්තයාගේ පය්වදනය වේ ද: විශාඛාවෙනි, මෙ සත්තෙහි අරිසවු අනුතතෙහි විකුම්භාරි මැද සිදුරු නොවූ ශබ්ද නොවූ කල්මාෂ නොවූ තෘණාද්‍යයාගෙන් බුද්ධ නුවණින් තවුන් විසින් පසන්තා ලද තෘණාද්‍යවින් විසින් පරාමසී නොපත් සමාධිය පිණිස පවත්නා වූ තමාගේ සිල් අනුසමරණය කෙරෙයි. භීලය සිහි කරණ ඔහුගේ සිත පහදී, ප්‍රමෝදය උපදියි. විත්තයාගේ යම්බඳු උපකෝලයෝ වෙත් ද ඔහු ප්‍රහත වෙත්. විශාඛාවෙනි, යම්සේ කිලිටි වූ කැටපත්හි පිරිසිදු බව උපක්‍රමයෙන් වේ ද එසෙයිනි.

විශාඛාවෙනි, කෙසේ කිලිටි වූ කැටපත්හි පිරිසිදු බව උපක්‍රමයෙන් වේ ද: කෙල් නිසා ද හළු නිසා ද වල් කොසුව නිසා ද පුරුෂයාගේ එයට නිසි ව්‍යායාමය නිසා ද වේ. විශාඛාවෙනි, මෙසේ කිලිටි කැටපත්හි පිරිසිදුබව උපක්‍රමයෙන් වේ. විශාඛාවෙනි, එපරිදි ම කිලිටි වූ විත්තයාගේ පිරිසිදු බව උපක්‍රමයෙන් වේ.

විශාඛාවෙනි, කෙසේ කිලිටි වූ විත්තයාගේ පිරිසිදු බව උපක්‍රමයෙන් වේ ද: විශාඛාවෙනි, මෙ සත්තෙහි අරිසවු අඛණ්ඩ වූ ... සමාධිය පිණිස පවත්නා තමාගේ සිල් සිහි කෙරේ. සිල් සිහි කරණ ඔහුගේ සිත පහදී, ප්‍රමෝදය උපදී, විත්තයාගේ යම්බඳු උපකෝලයෝ වෙත් ද ඔහු ප්‍රහත වෙත්. විශාඛාවෙනි, මේ අරිසවු සිදුපෝසථය වසන්නේ යි ද භීලය හා සමග වසන්නේ යි ද කියනු ලැබේ. සිල් ඇරඹ ඔහුගේ සිත පහත් වේ. විත්තයාගේ යම්බඳු උපකෝලයෝ වෙත් ද ඔහු ප්‍රහත වෙත්. විශාඛාවෙනි, මෙසේ කිලිටි සිත්හි පය්වදනය උපක්‍රමයෙන් වේ.

උපකක්ඛිලිට්ඨස්ස විසාඛෙ විභ්‍යාස්ස උපකක්ඛමෙන පරියොදපතා හොති. කථංඤ්ච විසාඛෙ උපකක්ඛිලිට්ඨස්ස විභ්‍යාස්ස උපකක්ඛමෙන පරියොදපතා හොති. ඉධ විසාඛෙ අරියසාවකො දෙවතා අනුස්සරති, සනති දෙවතා චාතුමමහාරුකා සනති දෙවතා තාවතිංසා සනති දෙවතා යාමා -පෙ- තුසිතා - නිමමාණරතීතො - පරතීමිතවසවත්තීතො, සනති දෙවතා බ්‍රහ්මකායිකා, සනති දෙවතා තතුනතරිං, යථාරූපාය සද්ධාය සමන්තාගතා තා දෙවතා ඉතො චූතා තත් උපපන්නා. මඤ්චි තථාරූපා සද්ධා සංවිජ්ජති යථාරූපෙන සිලෙන සමන්තාගතා තා දෙවතා ඉතො චූතා තත් උපපන්නා, මඤ්චි තථාරූපං සීලං සංවිජ්ජති. යථාරූපෙන සුතෙන සමන්තාගතා තා දෙවතා ඉතො චූතා තත් උපපන්නා, මඤ්චි තථාරූපං සුතං සංවිජ්ජති. යථාරූපෙන වාගෙන සමන්තාගතා තා දෙවතා ඉතො චූතා තත් උපපන්නා, මඤ්චි තථාරූපො වාගො සංවිජ්ජති. යථාරූපාය පඤ්ඤාය සමන්තාගතා තා දෙවතා ඉතො චූතා තත් උපපන්නා, මඤ්චි තථාරූපා පඤ්ඤා සංවිජ්ජති. තස්ස අත්තතො ව තාසං ව දෙවතානං සද්ධාඤ්ච සීලඤ්ච සුතඤ්ච වාගඤ්ච පඤ්ඤාඤ්ච අනුස්සරතො විතතං පසීදති පාමුජ්ජං උපපජ්ජති. යෙ විභ්‍යාස්ස උපකක්ඛිලෙසා තෙ පභීයන්ති.

සෙය්‍යථාපි විසාඛෙ උපකක්ඛිලිට්ඨස්ස ජාතරූපස්ස උපකක්ඛමෙන පරියොදපතා හොති. කථං ව විසාඛෙ උපකක්ඛිලිට්ඨස්ස ජාතරූපස්ස උපකක්ඛමෙන පරියොදපතා හොති. උකක්ඛඤ්ච පටිච්ච ලොණඤ්ච පටිච්ච ගෙරුකඤ්ච පටිච්ච නාලිසණ්ඩාසඤ්ච පටිච්ච පුරිසස්ස ව තජ්ජං වායාමං පටිච්ච. එවං ඛො විසාඛෙ උපකක්ඛිලිට්ඨස්ස ජාතරූපස්ස උපකක්ඛමෙන පරියොදපතා හොති. එවමෙව ඛො විසාඛෙ උපකක්ඛිලිට්ඨස්ස විභ්‍යාස්ස උපකක්ඛමෙන පරියොදපතා හොති.

කථංඤ්ච විසාඛෙ උපකක්ඛිලිට්ඨස්ස විභ්‍යාස්ස උපකක්ඛමෙන පරියොදපතා හොති: ඉධ විසාඛෙ අරියසාවකො දෙවතා අනුස්සරති: සනති දෙවතා චාතුමමහාරුකා -පෙ- සනති දෙවතා තතුනතරිං, යථාරූපාය සද්ධාය සමන්තාගතා තා දෙවතා ඉතො චූතා තත් උපපන්නා, මඤ්චි තථාරූපා සද්ධා සංවිජ්ජති, යථාරූපෙන සිලෙන -පෙ- සුතෙන -වාගෙන-පඤ්ඤාය සමන්තාගතා තා දෙවතා ඉතො චූතා තත් උපපන්නා මඤ්චි තථාරූපා පඤ්ඤා සංවිජ්ජති. තස්ස අත්තතො ව තාසඤ්ච දෙවතානං සද්ධාඤ්ච සීලඤ්ච සුතඤ්ච වාගඤ්ච පඤ්ඤාඤ්ච අනුස්සරතො විතතං පසීදති. පාමුජ්ජං උපපජ්ජති. යෙ විභ්‍යාස්ස උපකක්ඛිලෙසා තෙ පභීයන්ති. අයං චූළච්ඡි විසාඛෙ අරියසාවකො දෙවතු-පොසථං උපවසති. දෙවතාති සද්ධා සංවසති, දෙවතා වස්ස ආරබ්භා විතතං පසීදති, පාමුජ්ජං උපපජ්ජති, යෙ විභ්‍යාස්ස උපකක්ඛිලෙසා තෙ පභීයන්ති. එවං ඛො විසාඛෙ උපකක්ඛිලිට්ඨස්ස විභ්‍යාස්ස උපකක්ඛමෙන පරියොදපතා හොති.

විශාඛාවෙනි, කිලිටි සිත්ති පිරිසිදු බව උපක්‍රමයෙන් වේ. විශාඛාවෙනි, කෙසේ කිලිටි සිත්ති පිරිසිදු බව උපක්‍රමයෙන් වේ ද: විශාඛාවෙනි, මෙ සක්තෙහි අරිසවු දෙවියන් අනුසමරණය කෙරෙයි: සිවුමහරජයෙහි වැසි දෙවියෝ ඇත. තව්තිසා වැසි දෙවියෝ ඇත. යාමියෙහි වැසි දෙවියෝ ඇත. ... කුසිපුරවැසි දෙවියෝ ... නිමාණරති දෙවිලෝ වැසි ... පරනිර්මිත-වශවර්කියෙහි වැසි දෙවියෝ ඇත. බඹලොව වැසි දෙවියෝ ඇත. ඉන් ඔබ උපන් දෙවියෝ ඇත. යම්බඳු වූ ශ්‍රද්ධායෙකින් සමන්වාගත වූ ඒ දෙවියෝ මෙයින් සැව එහි උපන්තෘහු තම් මට ද එබඳු ශ්‍රද්ධායෙක් විද්‍යමාන වෙයි. යම්බඳු වූ ශීලයෙකින් සමකාගත වූ ඒ දෙවියෝ මෙයින් ව්‍යුත වූවාහු එහි උපන්තෘහු තම් මට ද එබඳු ශීලය විද්‍යමාන වේ. යම්බඳු වූ ශ්‍රාතයෙකින් සමකාගත වූ ඒ දෙවියෝ මෙයින් ව්‍යුත වූවාහු එහි උපන්තෘහු තම් මට ද එබඳු ශ්‍රාතයෙක් විද්‍යමාන වෙයි. යම්බඳු වූ ත්‍යාගයෙන් සමකාගත වූ ඒ දෙවියෝ මෙයින් සැව එහි උපන්තෘහු තම් මට ද එබඳු වූ ත්‍යාගයෙක් විද්‍යමාන වේ. යම්බඳු වූ ප්‍රඥයෙකින් සමකාගත වූ ඒ දෙවියෝ මෙයින් සැව එහි උපන්තෘහු තම් මට ද එබඳු වූ ප්‍රඥයෙක් විද්‍යමාන වෙයි. තමාගේ හා දෙවියන්ගේ හා ශ්‍රද්ධාව හා ශීලය හා ශ්‍රාතය හා ත්‍යාගය හා ප්‍රඥාව හා අනුසමරණය කරණ ඔහුගේ සිත පහන් වෙයි. ප්‍රමෝදය උපද-නේය. විතතයාගේ යම්බඳු උපකෙලියෝ වෙත් තම් ඔහු ප්‍රහත වෙත්.

විශාඛාවෙනි, යම්පරිදි කිලිටි වූ රතක්කුගේ පිරිසිදුබව උපක්‍රමයෙන් වේ ද එසෙයිනි. විශාඛාවෙනි, කෙසේ වතාහි කිලිටි රතක්කුගේ පිරිසිදුබව උපක්‍රමයෙන් වේ ද: උදුන ද නිසා ලුණු ද නිසා ගෞරික ද නිසා පුඬුනා තලය හා අඬුව ද නිසා පුරුෂයාගේ එයට නිසි ව්‍යායාමය ද නිසා වෙයි. විශාඛාවෙනි, මෙසේ වතාහි කිලිටි වූ ජාතරූපයාගේ පිරිසිදුබව උපක්‍රමයෙන් වේ. විශාඛාවෙනි, එපරිදි ම කිලිටි වූ විතතයාගේ පිරිසිදුබව උපක්‍රමයෙන් වේ.

විශාඛාවෙනි, කෙසේ තම් කිලිටි වූ විතතයාගේ පිරිසිදුබව උපක්‍රමයෙන් වේ ද: විශාඛාවෙනි, මෙසක්තෙහි ආයතීශ්‍රාවක දෙවියන් සිහි කරයි. “සිවුමහ-රජය වැසි දෙවියෝ ඇත. ... ඉන් ඔබ උපන් දෙවියෝ ඇත. යම්බඳු ශ්‍රද්ධායෙකින් සමකාගත වූ ඒ දෙවියෝ මෙයින් සැව එහි උපන්තෘහු තම් මට ද එබඳු ශ්‍රද්ධායෙක් විද්‍යමාන වෙයි. යම්බඳු ශීලයෙකින් ... යම්බඳු ශ්‍රාතයෙකින් ... ත්‍යාගයෙකින් ... ප්‍රඥයෙකින් සමකාගත වූ ඒ දෙවියෝ මෙයින් ව්‍යුත වූවාහු එහි උපන්තෘහු තම් මට ද එබඳු ප්‍රඥයෙක් විද්‍යමාන වේ”යි. තමාගේ හා ඒ දෙවියන්ගේ හා ශ්‍රද්ධාව හා ශීලය හා ශ්‍රාතය හා ත්‍යාගය හා ප්‍රඥාව හා අනුසමරණය කරණ ඔහුගේ සිත පහන් වේ. ප්‍රමෝදය උපදී. විතතයාගේ යම්බඳු උපකෙලියෝ වෙත් තම් ඔහු ප්‍රහත වෙති. විශාඛාවෙනි, මේ අරිසවු දෙවතුපොසථය වසන්තේ යසී ද දෙවියන් හා සමග වසන්තේ යසී ද කියනු ලැබේ. දෙවියන් ඇරබ ඔහු සිත පහදී. ප්‍රමෝදය උපදී. විතතයාගේ යම්බඳු උපකෙලියෝ වෙත් තම් ඔහු ප්‍රහත වෙත්. විශාඛාවෙනි, කිලිටි විතතයාගේ පයතීවදානය මෙසේ උපක්‍රමයෙන් වේ.

ස ඛො සො විසාබෙ අරියසාවකො ඉති පටිඤ්ඤානිකති: යාවජ්චං අරහනො පාණාතිපාතං පහාය පාණාතිපාතා පටිවිරතා නිතිතදණ්ඩා නිතිතසත්ථා ලජ්ජ දයාපනතා සබ්බපාණභුතතිතානුකම්පී විහරන්ති. අහමපජ්ජ ඉමඤ්ඤා රතතිං ඉමඤ්ඤා දිවසං පාණාතිපාතං පහාය පාණාතිපාතා පටිවිරතො නිතිතදණ්ඩා නිතිතසත්ථො ලජ්ජ දයාපනතො සබ්බපාණභුතතිතානුකම්පී විහරාමි. ඉමිතාපහං අබ්බෙත අරහතං අනුකරොමි, උපොසථො ච මෙ උපට්ඨන්තො භවිස්සති.

යාවජ්චං අරහනො අදින්නාදුතං පහාය අදින්නාදුතා පටිවිරතා දින්නාදුඨි දින්නාපාටිකඛිඨි අපේතෙන සුචිභුතෙන අත්තතා විහරන්ති. අහමපජ්ජ ඉමඤ්ඤා රතතිං ඉමඤ්ඤා දිවසං අදින්නාදුතං පහාය අදින්නාදුතා පටිවිරතො දින්නාදුඨි දින්නාපාටිකඛිඨි අපේතෙන සුචිභුතෙන අත්තතා විහරාමි. ඉමිතාපහං අබ්බෙත අරහතං අනුකරොමි, උපොසථො ච මෙ උපට්ඨන්තො භවිස්සති.

යාවජ්චං අරහනො අබ්බහවරියං පහාය බ්බහවාරී ආරාමාරී වීරතා මෙජ්ජතා ගාමධම්මා. අහමපජ්ජ ඉමඤ්ඤා රතතිං ඉමඤ්ඤා දිවසං අබ්බහවරියං පහාය බ්බහවාරී වීරතො මෙජ්ජතා ගාමධම්මා. ඉමිතාපහං අබ්බෙත අරහතං අනුකරොමි, උපොසථො ච මෙ උපට්ඨන්තො භවිස්සති.

යාවජ්චං අරහනො මුසාවාදං පහාය මුසාවාද පටිවිරතා සච්චවාදී සච්චසක්ඛා ථෙතා පච්චයිකා අවිසංවාදකා ලොකස්සා. අහමපජ්ජ ඉමඤ්ඤා රතතිං ඉමඤ්ඤා දිවසං මුසාවාදං පහාය මුසාවාද පටිවිරතො සච්චවාදී සච්චසක්ඛො ථෙතො පච්චයිකො අවිසංවාදකො ලොකස්සා. ඉමිතාපහං අබ්බෙත අරහතං අනුකරොමි, උපොසථො ච මෙ උපට්ඨන්තො භවිස්සති.

යාවජ්චං අරහනො සුරුමෙරයමජ්ජපමාදට්ඨානං පහාය සුරුමෙරයමජ්ජපමාදට්ඨානා පටිවිරතා. අහමපජ්ජ ඉමඤ්ඤා රතතිං ඉමඤ්ඤා දිවසං සුරුමෙරයමජ්ජපමාදට්ඨානං පහාය සුරුමෙරයමජ්ජපමාදට්ඨානා පටිවිරතො. ඉමිතාපහං අබ්බෙත අරහතං අනුකරොමි, උපොසථො ච මෙ උපට්ඨන්තො භවිස්සති.

යාවජ්චං අරහනො එකභතතිකා රත්තපරතා වීරතා විකාලභොජනා. අහමපජ්ජ ඉමඤ්ඤා රතතිං ඉමඤ්ඤා දිවසං එකභතතිකො රත්තපරතො වීරතො විකාලභොජනා. ඉමිතාපහං අබ්බෙත අරහතං අනුකරොමි, උපොසථො ච මෙ උපට්ඨන්තො භවිස්සති.

යාවජ්චං අරහනො නච්චගිතවාදිතවිසුකදස්සනමාලාගක්ඛිලෙපන-ධාරණමණ්ඩනවිභුසනට්ඨානා පටිවිරතා. අහමපජ්ජ ඉමඤ්ඤා රතතිං ඉමඤ්ඤා දිවසං නච්චගිතවාදිතවිසුකදස්සනමාලාගක්ඛිලෙපනධාරණමණ්ඩනවිභුසනට්ඨානා පටිවිරතො. ඉමිතාපහං අබ්බෙත අරහතං අනුකරොමි, උපොසථො ච මෙ උපට්ඨන්තො භවිස්සති.

විශාඛාවෙනි, එම අර්ථයට මෙසේ නුවණින් සලකයි: “රහත්තු දිවි-
හිමියෙන් පණිවා හැර පණිවායෙන් වැළකුනාහු බහා තුඩු දඩු ඇත්තාහු
බහා කැඩූ අවි ඇත්තාහු ලජ්ජා ඇත්තාහු දයාවට පැමිණියාහු සම්ප්‍රාණ-
භූතයන් කෙරෙහි හිතානුකම්පි ව වෙසෙත්. මම ද අද මේ රෑ හා මේ
දවස හා පණිවා හැර පණිවායෙන් වැළකියෙමි බහා කැඩූ දඩු ඇතියෙමි
බහා කැඩූ අවි ඇතියෙමි ලජ්ජා ඇතියෙමි දයාවට පැමිණියෙමි සම්ප්‍රාණ-
භූතයන් කෙරෙහි හිතානුකම්පි වූයෙමි වෙසෙමි. මම මේ ගුණාඛයෙහිනුදු
රහතුන් අනුකරණය කරමි. මා විසින් පෙහෙවස ද විසුයේ වෙයි.

රහත්තු දිවිහිමියෙන් අසිතාදනින් වැළකුනාහු දුන් දෑ ගන්තාසුලු වූවාහු
දුන් දෑ කැමැතිවනසුලු වූවාහු නොසොර වූ පිරිසිදු අත්බාවින් වෙසෙත්. මම ද
අද මේ රෑ හා මේ දවස හා අසිතාදනින් හැර දමා අසිතාදනින් වැළකියෙමි
දුන් දෑ ගන්තා සුල්ලෙමි දුන් දෑ කැමැති වන සුල්ලෙමි නොසොර වූ පිවිතුරු
අත්බාවින් වෙසෙමි. මම මේ ගුණාඛයෙහිනුදු රහතුන් අනුකරණය කරමි.
මා විසින් පෙහෙවස් වූයුයේ ද වෙයි.

රහත්තු දිවිහිමි අමුම්සර හැරදමා බහසර ඇත්තාහු අමුම්සරින් දුරුව
වසන්තාහු ගැමිදහමි වූ මෙවුන්දමින් වැළකුනාහු වෙති, මම ද අද මේ රෑ
හා මේ දවල හා අමුම්සර හැරදමා බහසරියෙමි ගැමිදමි වූ මෙවුන්යෙන්
වැළකියෙමි වෙමි. මම මේ ගුණාඛයෙහිනුදු රහතුන් අනුකරණය කරමි.
මා විසින් පෙහෙවස් ද වූයුයේ වෙයි.

රහත්තු දිවිහිමි මුසවා හැරදමා මුසවායෙන් වැළකුනාහු සත්‍යවාදී
වූවාහු සත්‍යයෙන් සත්‍යය සටනාහු සරි කපා ඇත්තාහු හැදෑරිය යුතු
කපා ඇත්තාහු ලෝකයා නල නො කෙරෙහි. මම ද අද මේ රෑ හා මේ
දවල හා මුසවා හැර දමා මුසවායෙන් වැළකියෙමි. සත්‍යවාදී වූයෙමි.
සත්‍යයෙන් සත්‍යය සටනෙමි සරි කපා ඇතියෙමි හැදෑරිය හැකි කපා
ඇතියෙමි ලෝකයා නොවස්නෙමි වෙමි. මම මේ ගුණාඛයෙහිනුදු රහතුන්
අනුකරණය කරමි. මා විසින් පෙහෙවස ද විසුයේ වෙයි.

රහත්තු දිවිහිමි කොට පාන වෙනතා නැමැති ප්‍රමාදයට කරුණු වූ
රහමෙරමද හැරදමා පමා කරුණු වූ රහමෙරමදින් වැළකුනාහු වෙති.
මම ද අද මේ රෑ හා මේ දවල පමා කරුණු වූ රහමෙර මද හැර දමා පමා
කරුණු වූ රහමෙරමදින් වැළකියෙමි වෙමි. මේ ගුණාඛයෙහිනුදු මම රහතුන්
අනුකරණය කරමි. මා විසින් පෙහෙවස් ද විසුයේ වෙයි.

රහත්තු දිවිහිමි එකඟතක වූවාහු රුත්‍රිභෝජනයෙන් වැළකුනාහු
විකල්බොජ්ජනෙන් වැළකුනාහු වෙති. මම ද අද මේ රෑ හා මේ දවල
හා එකඟතක වූයෙමි රුත්‍රිභෝජනයෙන් වැළකුනෙමි විකල් බොජ්ජනෙන්
දුරුවූයෙමි වෙමි මම මේ ගුණාඛයෙහිනුදු රහතුන් අනුකරණය කරමි.
මා විසින් පෙහෙවස් ද වූයුයේ වෙයි.

රහත්තු දිවිහිමියෙන් නැවුම් ගැයුම් වැයුම් විසුළුදකුම් මල්ගදවිලෙවුන්
දරණ සජන සරසන යන කරුණින් වැළකුනාහු වෙති. මම ද අද මේ රෑ හා
මේ දවල හා නැවුම් ගැයුම් වැයුම් විසුළු දකුම් මල්ගද විලෙවුන් දුරුම්
සෑදුම් සැරැයුම් යන කරුණින් වැළකුනෙමි වෙමි. මම මේ ගුණාඛයෙහිනුදු
රහතුන් අනුකරණය කරමි. මා විසින් පෙහෙවස් වූයුයේ ද වෙයි.

යාවජ්චං අරහන්තො උච්චාසයනමහාසයනං පහාය උච්චාසයනමහා-
සයනං පටිවිරතා නිවසෙය්‍යං කපෙපනති. මඤ්චකෙ වා තිණ්‍යසඤ්ඤාකෙ
වා. අභමපජ්ජ ඉමඤ්ච රතති ඉමඤ්ච දිවසං උච්චාසයනමහාසයනං පහාය
උච්චාසයනමහාසයනං පටිවිරතො නිවසෙය්‍යං කපෙපමි. මඤ්චකෙ වා
තිණ්‍යසඤ්ඤාකෙ වා ඉමිනාපහං අබෙගන අරහතං අනුකරෙමි. උපොසථො ව
මෙ උපවුජ්ඣො හවිස්සති. එවං බො විසාවෙ අරියුපොසථො හොති.

එවං උපවුජ්ඣො බො විසාවෙ අරියුපොසථො මහපථලො හොති. මහානි-
සංසො මහාජ්ඣිකො මහාවිපථාරෙ. කීච මහපථලො හොති. කීච මහානිසංසො
කීච මහාජ්ඣිකො කීච මහාවිපථාරෙ.

සෙය්‍යථාපි විසාවෙ යො ඉමෙසං සොලසතතං මහාජනපදානං පහුත-
සතතරතතානං¹ ඉසුරියාධිපච්චං රජං කාරෙය්‍ය, සෙය්‍යථිදං: අභිගානං
මහධානං කාසිනං කොසලානං වජ්ජිනං මල්ලානං චෙතීනං වඛ්ඛානං කුරුනං
පඤ්චාලානං චෙත්තානං සුරසෙනානං අසුසකානං අචන්තීනං ගඤ්ඤානං
කම්බොජානං, අට්ඨඛගසමන්තාගතස්ස උපොසථස්ස එතස්ස කලං තාග්‍යති²
සොලසිං. තං කිස්ස හෙතු: කපණ්: විසාවෙ මානුසකං රජං දිබ්බං සුඛං
උපතිමාය.

යාති විසාවෙ මානුසකාති පඤ්ඤාස වස්සාති, වාතුමමහාරුජ්කානං
දෙව්‍යං එසො එකො රතතිඤ්චො³, තාය රතතියා තිංසරතතියො මාසො,
තෙන මාසෙන ආදසමාසියො සංවච්ඡරෙ, තෙන සංවච්ඡරෙන පඤ්චවස්ස-
සකාති* වාතුමමහාරුජ්කානං දෙව්‍යං අයුපපමාණං. ණානං බො පනෙනං
විසාවෙ විජ්ජති යං ඉධෙකච්චො ඉතී වා පුරිසො වා අට්ඨඛගසමන්තාගතං
උපොසථං උපවසිත්වා කායස්ස හෙද පරමමරණං වාතුමමහාරුජ්කානං
දෙව්‍යං සහව්‍යතං උපපජේය්‍ය. ඉදං බො පනෙනං විසාවෙ සකාය භාසිතං
කපණ්: මානුසකං රජං දිබ්බං සුඛං උපතිමාය.

යං විසාවෙ මානුසකං වස්සසතං, තාවතීංසානං දෙව්‍යං එසො එකො
රතතිඤ්චො, තාය රතතියා තිංසරතතියො මාසො, තෙන මාසෙන ආදස-
මාසියො සංවච්ඡරෙ, තෙන සංවච්ඡරෙන දිබ්බං වස්සසහස්සං තාවතීංසානං
දෙව්‍යං අයුපපමාණං. ණානං බො පනෙනං විසාවෙ විජ්ජති යං ඉධෙකච්චො
ඉතී වා පුරිසො වා අට්ඨඛගසමන්තාගතං උපොසථං උපවසිත්වා කායස්ස
හෙද පරමමරණං තාවතීංසානං දෙව්‍යං සහව්‍යතං උපපජේය්‍ය. ඉදං බො
පනෙනං විසාවෙ සකාය භාසිතං කපණ්: මානුසකං රජං දිබ්බං සුඛං
උපතිමාය.

යාති විසාවෙ මානුසකාති ඥෙ වස්සසකාති, යාමානං දෙව්‍යං එසො
එකො රතතිඤ්චො, තාය රතතියා තිංසරතතියො මාසො, තෙන මාසෙන
ආදසමාසියො සංවච්ඡරෙ තෙන සංවච්ඡරෙන දිබ්බාති ඥෙ වස්සසහස්සාති
යාමානං දෙව්‍යං අයුපපමාණං. ණානං බො පනෙනං විසාවෙ විජ්ජති යං
ඉධෙකච්චො ඉතී වා පුරිසො වා අට්ඨඛගසමන්තාගතං උපොසථං උපවසිත්වා
කායස්ස හෙද පරමමරණං යාමානං දෙව්‍යං සහව්‍යතං උපපජේය්‍ය. ඉදං
බො පනෙනං විසාවෙ සකාය භාසිතං කපණ්: මානුසකං රජං දිබ්බං සුඛං
උපතිමාය.

1. පහුතරතතානං - මජ්ඣ. 2. තාග්‍යති - මජ්ඣ. 3. රතතිඤ්චො - මජ්ඣ.
* දිබ්බාති පඤ්චවස්සසකාති - මජ්ඣ.

රහත්තු දිවිහිමියෙන් උසසුන් මහඅසුන් හැර දමා උසසුන් මහස්තෙන් වැළැක්කානු හැදෙක හෝ තණඇතිරියෙක හෝ බට යය්‍යා කෙරෙත්. මම ද අද මේ රෑ හා මේ දවල හා උසසුන් මහසුන් හැරදමා උසසුන් මහස්තෙන් වැළකියෙමි හැදෙක හෝ තණඇතිරියෙක බටහෙටුම් කෙරෙමි. මේ ගුණාඛගයෙහුද මම රහතුන් අනුකරණය කරමි. මා විසින් පෙහෙවස ද වුසුයේ වෙයි. විශාඛාවෙති, මෙසේ අරියුපොසථය (අරිපෙහෙවස) වෙයි.

විශාඛාවෙති, මෙසේ විසු අරියුපොසථය මහත්ඵල වෙයි. මහාතිසංස ද වෙයි. මහාචුතික ද වෙයි. මහාවිපථාර ද වෙයි. කිපමණ මහත්ඵල වේ ද: කිපමණ මහාතිසංස වේ ද: කිපමණ මහාචුතික වේ ද: කිපමණ මහාවිපථාර වේ ද?

විශාඛාවෙති, යම්පරිදි අඛග - මගධ - කාශි - කොසල - වජ්ජි - මලල - වෙති - වඛග - කුරු - පක්ඛාල - මව්ජ - සුරසේන - අසංක - අවනති - ගකුර - කාමෙඛප් බදු නොමද සත්ථුවතින් පිරි සොළොස් මහා ජනපදයන්ගේ ජෛශ්වග්‍යාධිපත්‍යය ඇති රාජ්‍යය යමෙක් කරන්නේ නම් තෙල අභ්‍යාඛගසමනාගත උපොසථයාගේ සොළොස් වන කොටසට ද (එය) නො අභි. ඒ කවර හෙයින්: විශාඛාවෙති, දිව්‍යසුඛය පිණිස මිනිස්ථර්‍යය ඇලුප් වෙයි.

විශාඛාවෙති, මිනිසුන් සතු යම් පණස් වසෙක් වේ ද, තෙල වාතුමමහා-රුජ්කා දෙවියනට එක් රූ දවලෙකි. මසෙක් එරැසින් තිස් රැයෙක් වේ. හවුරුද්දෙක් එසිටින් දෙළොස් මාසි වෙයි. එ හවුරුද්දෙයින් පන්සිය වසෙක් වාතුමමහාරුජ්කා දෙවියන්ගේ ආයුෂ්‍යමාණය වේ. විශාඛාවෙති, යම් හෙයෙකින් මෙලොව කිසි සත්‍රියක් වේවයි, පුරුෂයෙක් වේවයි අභ්‍යාඛගසමනාගත වූ පෙහෙවස් වාස කාලුන් මරණින් මතු සිවුමහරජවැසි දෙවියන්ගේ සහවාසයට පැමිණේ යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන වේ. විශාඛාවෙති, මේ කරුණ සඳහා දිව්‍යසුඛය පිණිස මිනිස්ථර්‍යය ඇලුප් වෙයි. යන තෙල කියන ලදි.

විශාඛාවෙති, මිනිසුන් සතු යම් වෂ්ටි ශතයෙක් වේ ද, තච්චිසාවාසි දෙවියනට තෙල එක් රූ දවලෙකි. එරැසින් තිස් රැයෙක් මසෙකි. එසිටින් දෙළොස්මාසි වූයේ හවුරුද්දෙකි. එහවුරුද්දෙයින් දිව්‍යවෂ්ටිසහසුයෙක් තච්චිසා වාසි දෙවියන්ගේ ආයුෂ්‍යමාණය වෙයි. විශාඛාවෙති, යම් හෙයෙකින් මෙලොව කිසි සත්‍රියක් වේවයි පුරුෂයෙක් වේවයි අටගින් යුත් පෙහෙවස් වාස කාලුන් මරණින් මතු තාවතීය වාසි දෙවියන්ගේ සහවාසයට පැමිණේ යන මෙකරුණ විද්‍යමාන වේ. විශාඛාවෙති, දිව්‍යසුඛය පිණිස මිනිස්ථර්‍යය ඇලුප් වෙයි. යන මේ සඳහා තෙල කරුණ කියන ලදි.

විශාඛාවෙති, මනුෂ්‍යයන් පිළිබඳ යම් දෙසිය හවුරුද්දෙයක්, වේ ද, යාම දෙවියනට තෙල එක් රූ දවලෙකි. එරැසින් තිස් රැයෙක් මසෙකි. එසිටින් දෙළොස්මාසි වූයේ හවුරුද්දෙකි. එහවුරුද්දෙයින් දිව්‍ය වූ දච්ඡහසු වෂ්ටියෙක් යාමදෙවියන්ගේ ආයුෂ්‍යමාණය වෙයි. විශාඛාවෙති, යම් හෙයෙකින් මෙලොව කිසි ගුණාචි සත්‍රියක් වේවයි පුරුෂයෙක් වේවයි අටගින් යුත් පෙහෙවස් වාස කාලුන් මරණින් මතු යාමදෙවියන්ගේ සහවාසයට එළඹේ යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන වේ. විශාඛාවෙති, මේ සඳහා දිව්‍යසුඛය පිණිස මිනිස්ථර්‍යය ඇලුප් වෙයි. යන තෙල කරුණ කියන ලදි.

යාති විසාවෙ මානුසකාති වත්තාරි වස්සසතාති, තුසිතානං දෙවතානං එසො එකො රතතිඤ්චො, තාය රතතියා තිංසරතතියො මාසො, තෙන මාසෙන ආදසමාසියො සංවච්ඡරෙ, තෙන සංවච්ඡරෙන දිබ්බාති වත්තාරි වස්සසහස්සාති තුසිතානං දෙවතානං ආයුපපමාණං. ණානං බො පතෙනං විසාවෙ විජ්ජති යං ඉධෙකචෙවා ඉත්ථි වා පුරිසො වා අට්ඨබ්ගසමන්තාගතං උපොසථං උපවසිත්වා කායස්ස හෙද පරමමරණා තුසිතානං දෙවතානං සහව්‍යතං උපපජ්ජෙය්‍ය. ඉදං බො පතෙනං විසාවෙ සක්ඛාය භාසිතං කපණං මානුසකං රජ්ජං දිබ්බං සුඛං උපතිධාය.

යාති විසාවෙ මානුසකාති අට්ඨවස්සසතාති නිමමාණරතීනං දෙවතානං එසො එකො රතතිඤ්චො, තාය රතතියා තිංසරතතියො මාසො, තෙන මාසෙන ආදසමාසියො සංවච්ඡරෙ, තෙන සංවච්ඡරෙන දිබ්බාති අට්ඨ වස්සසහස්සාති නිමමාණරතීනං දෙවතානං ආයුපපමාණං. ණානං බො පතෙනං විසාවෙ විජ්ජති, යං ඉධෙකචෙවා ඉත්ථි වා පුරිසො වා අට්ඨබ්ගසමන්තාගතං උපොසථං උපවසිත්වා කායස්ස හෙද පරමමරණා නිමමාණරතීනං දෙවතානං සහව්‍යතං උපපජ්ජෙය්‍ය. ඉදං බො පතෙනං විසාවෙ සක්ඛාය භාසිතං කපණං මානුසකං රජ්ජං දිබ්බං සුඛං උපතිධාය.

යාති විසාවෙ මානුසකාති සොළස වස්සසතාති පරතිමිතවසවතතීනං දෙවතානං එසො එකො රතතිඤ්චො, තාය රතතියා තිංසරතතියො මාසො, තෙන මාසෙන ආදසමාසියො සංවච්ඡරෙ, තෙන සංවච්ඡරෙන දිබ්බාති සොළස වස්සසහස්සාති පරතිමිතවසවතතීනං දෙවතානං ආයුපපමාණං. ණානං බො පතෙනං විසාවෙ විජ්ජති, යං ඉධෙකචෙවා ඉත්ථි වා පුරිසො වා අට්ඨබ්ගසමන්තාගතං උපොසථං උපවසිත්වා කායස්ස හෙද පරමමරණා පරතිමිතවසවතතීනං දෙවතානං සහව්‍යතං උපපජ්ජෙය්‍ය. ඉදං බො පතෙනං විසාවෙ සක්ඛාය භාසිතං කපණං මානුසකං රජ්ජං දිබ්බං සුඛං උපතිධායාති.

30. පාණං ත භාතෙ¹ ත වදින්නමාදියෙ
මුසා ත භාසෙ ත ව මජ්ජො සියා,
අබ්බවච්ඡරා විරජෙය්‍ය මෙට්ඨතා
රතතී ත භුඤ්ජෙය්‍ය විකාලභොජනං.
31. මාලං ත ධාරෙ ත ව ගක්ඛමාවරෙ
මඤ්ඤො ඡමායං ව සයෙථ සත්ථෙන,
එතං හි අට්ඨබ්බිකමාහු පොසථං
බුද්ධො දුක්ඛන්තගුතා පකාසිතං.
32. වඤ්ඤෙ ව සුරියො ව උභො සුදස්සතා
ඔභාසයං අනුපරිඤ්ඤා යාවතා,
තමොහුද තෙ පත අන්තලික්ඛගා
තභෙ පභාසෙත්ථි දිසා විරොචතා.
33. එතස්මිං යං විජ්ජති අන්තරෙ ධනං
මුත්තා මණි වෙච්ඡියඤ්ඤා හග්ගකං,
සිඛිතිසුවණ්ණං අථවාපි කඤ්ඤානං
යං ජාතරූපං හට්ඨකත්ථි බ්‍රිච්චති.
34. අට්ඨබ්බදුපෙතස්ස උපොසථස්ස
කලමපි තෙ තානුභවන්ති සොළසිං,
වජ්ජපභා තාරගණා ව සබ්බෙ.
35. තස්මා හි තාරි ව තරෙ ව සීලවා
අට්ඨබ්බදුපෙතං උපවසසුපොසථං,
සුඤ්ඤාති කතානා සුබුද්ධාති
අතිඤ්ඤා සග්ගමුපෙත්ති ණානන්ති.

*

මහාවග්ගො දුතියො

1. ත භඤ්ඤා - මජ්ඣං.

* තසසුද්ධා:- නිත්භායඤ්ඤා වෙතානො - ඤානො භොසසුභායීයා
සාලොහා වාපි කථාවන්ති නිත්භසමුද්ධොසපොති.

විශාඛාවෙනි, මිනිසුන්ගේ යම් සාරයක් වසෙක් වේ ද තෙල තුළින් දෙවියන්ගේ එක් රැදුවලෙකි. එරැසින් තිස්සයෙක් මාසයෙකි. එමගින් දෙළොස් මැසි වූයේ හවුරුදුයෙකි. එහවුරුදුයෙන් දිව්‍ය වූ සාරදහස් වසෙක් තුළින් දෙවියන්ගේ ආයුෂ්‍යමාණය වේ. විශාඛාවෙනි, යම් හෙයකින් මෙලොව කිසි සත්‍රියක් වේවයි පුරුෂයෙක් වේවයි අටගින් යුත් පෙහෙවස් වැස කාබුන් මරණින් මතු තුළින් දෙවියන්ගේ සහවාසයට එළඹෙන්නේය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන වේ. විශාඛාවෙනි, මේ සඳහා මානුෂිකරූපය දිව්‍යසුඛය පිණිස අල්ප වෙයි යන තෙල කරුණ කියනලදි.

විශාඛාවෙනි, මානුෂික වූ යම් අටසිය වසෙක් වේ ද තෙල නිමාණරතී දෙවියනට එක් රැදුවලෙකි. එරැසින් තිස්සයෙක් මාසයෙකි. එමගින් දෙළොස්මස් ඇතියේ හවුරුද්දෙකි. එහවුරුදුයෙන් දිව්‍ය වූ අභ්‍යවමිසහසු යෙක් නිමාණරතී දෙවියන්ගේ ආයුෂ්‍යමාණය වේ. විශාඛාවෙනි, යම් හෙයකින් මෙලොව සත්‍රියක් වේවයි පුරුෂයෙක් වේවයි අටගින් යුත් පෙහෙවස් වැස කාබුන් මරණින් මතු නිමාණරතී දෙවියන්ගේ සහවාසයට එළඹෙන්නේය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන වේ. විශාඛාවෙනි, මේ සඳහා දිව්‍යසුඛය පිණිස මානුෂිකරූපය කාපණ වේ යන තෙල කරුණ කියන ලදි.

විශාඛාවෙනි, මිනිසුන් පිළිබඳ යම් සොළොස් සියවසෙක් වේ ද, පරනිර්මිත වශවර්තී දෙවියනට තෙල එක් රැදුවලෙකි. එරැසින් තිස්සයෙක් මාසයෙකි. එමගින් දෙළොස්මැසි වූයේ හවුරුද්දෙකි. එහවුරුද්දෙන් දිව්‍ය වූ ශෝඛම වම් සහසුයෙක් පරනිර්මිතවශවර්තී දෙවියන්ගේ ආයුෂ්‍යමාණය වේ. විශාඛාවෙනි, මෙලොව යම් හෙයකින් කිසි සත්‍රියක් වේවයි, පුරුෂයෙක් වේවයි අටගින් යුත් පෙහෙවස් වැස කාබුන් මරණින් මතු පරනිර්මිත වශවර්තී දෙවියන්ගේ සහවාසයට එළඹෙන්නේය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන වේ. විශාඛාවෙනි, දිව්‍යසුඛය පිණිස මානුෂික රූපය පුරුදු වෙයි යන තෙල කරුණ කියන ලදි.

30. පරපණ නො තක්කේය. අසිතාදත් නො ද ගන්නේය. මුසවා නො බණන්නේය. මත්පැන් පානය කරන්නෙක් නො ද වන්නේය. අබ්‍රහ්මවයාසී සංඛ්‍යාත මෛත්‍රිකයෙන් වළක්කේය. රුත්‍රිභෝජනය හා විකාලභෝජනය නො බුද්ධන්කේය.

31. මල්දම් නො දරන්නේය. සුවද නො තවරගන්නේය. හැඳෙහි ද (පිරියම් කළ) බිමෙහි ද ඇතිරියෙහි ද හෝන්නේය. දුකත් ගිය බුදුරජුන් විසින් වදහළ තෙල ම අටහපෙහෙවසා යි කිනු.

32. සුදර්ශන වූ වන්දනා ද සුඛයා ද යන දෙදෙන යම්තාක් තාත් හොබවමින් සිසාරා යෙත් ද, අදුරු බිඳලන අහසෙහි යන ඔහු සවි දිගුත් හොබවන්නාහු අහස්හි රස් තහන් ද,

33. මේ දෙයතුරෙහි සිත්කලු මුතු හා දූමණි හා වෙරළමණි හා සිතු රත් හා වැලිත් පාවිසසුන් හා බුදුබද පාහැනි රත් හා කුහුඹුවන් විසින් ගෙණෙන ලද හෙයින් “හාටකයා”යි කියනු ලබන රත් හා යම් බදු බනයක් වේ ද,

34. ඔහු ද අටගින් යුත් පෙහෙවස්හුගේ සොළොස් වන කොටස ද නොයෙත්.

35. හැම උපකාන්ත සදරස්හුගේ සොළොස්වන කොටසට නොවැටෙද්ද එසෙයිනි. එහෙයින් ම සිල්වත් තරතාරිහු අටගින් යුත් පෙහෙවස් වැස සුව එළවන පින් කොට අතිරික්ත වූවාහු සංඛ්‍යාතයට එළඹෙත්.

දෙවන මහවග්ගි.

3. 2. 3. 1.

[ශාචපථි නිදනං]

21. අථ ඛො ජනනා පරිබ්බාජකො යෙනායසමා ආනන්දො තෙනුපසඬකම්. උපසඬකම්භා ආයසමනා ආනන්දෙන සද්ධං සමොද්දි, සමොද්දීයං කථං සාරුඤ්ඤං විතීසාරෙත්වා එකමනනං නිසීදි. එකමනනං නිසීනෙනා ඛො ජනනා පරිබ්බාජකො ආයසමනනං ආනන්දං එතදවොච:

තුමෙනපි ආට්ඨසො ආනන්ද රුගස්ස පභාණං පඤ්ඤපෙථ. දෙසස්ස -පෙ- මොහස්ස පභාණං පඤ්ඤපෙථාති. මියං ඛො ආට්ඨසො රුගස්ස පභාණං පඤ්ඤපෙම, දෙසස්ස -පෙ- මොහස්ස පභාණං පඤ්ඤපෙමාති. කිම්පන තුමෙන ආට්ඨසො රුගෙ ආදීතවං දිස්වා රුගස්ස පභාණං පඤ්ඤපෙථ. කිං දෙසෙ -පෙ- කිං මොහෙ ආදීතවං දිස්වා මොහස්ස පභාණං පඤ්ඤපෙථාති.

රතෙනා ඛො ආට්ඨසො රාගෙන අභිභූතො පරියාදින්නවිතෙනා අත්තව්‍යා- බ්බායපි වෙනෙති, පර -පෙ- උභයව්‍යාබ්බායපි වෙනෙති. වෙනසිකම්පි දුක්ඛං දෙමනස්සං පටිසංවෙදෙති. රුගෙ පභිණේ තෙවත්තව්‍යාබ්බාය වෙනෙති, න පර -පෙ- න උභය -පෙ- න වෙනසිකං දුක්ඛං දෙමනස්සං පටිසංවෙදෙති. රතෙනා ඛො ආට්ඨසො රුගෙන අභිභූතො පරියාදින්නවිතෙනා කායෙත දුච්චරිතං වරති, වාචාය -පෙ- මනසා දුච්චරිතං වරති. රුගෙ පභිණේ තෙව කායෙත දුච්චරිතං වරති, න වාචාය -පෙ- න මනසා දුච්චරිතං වරති. රතෙනා ඛො ආට්ඨසො රුගෙන අභිභූතො පරියාදින්නවිතෙනා අත්තත්ථම්පි යථාභූතං තප්පජානාති, පරත්ථම්පි -පෙ- උභයත්ථම්පි යථාභූතං තප්පජානාති. රුගෙ පභිණේ අත්තත්ථම්පි යථාභූතං පජානාති. පරත්ථම්පි -පෙ- උභයත්ථම්පි යථාභූතං පජානාති. රුගො ඛො ආට්ඨසො අකුසල්ලොකො අවකුසල්ලොකො අඤ්ඤාණකරණො පඤ්ඤාතිරොධිකො විසාතපකම්කො අනිබ්බාණ- සංවත්තතිකො.

දුට්ඨො ඛො ආට්ඨසො දෙසෙන -පෙ- මුලෙනා ඛො ආට්ඨසො මොහෙන අභිභූතො පරියාදින්නවිතෙනා අත්තව්‍යාබ්බායපි වෙනෙති -පෙ- උභයව්‍යා- බ්බායපි වෙනෙති. වෙනසිකම්පි දුක්ඛං දෙමනස්සං පටිසංවෙදෙති. මොහෙ පභිණේ තෙවත්තව්‍යාබ්බාය වෙනෙති, න පර -පෙ- න උභය -පෙ- න වෙනසිකං දුක්ඛං දෙමනස්සං පටිසංවෙදෙති.

3. 2. 3. 1.

[ඇවැත් නිදනයි:]

21. එකල්හි සන් පිරිවැජ් ආයුෂමත් අනද තෙරණුවන් කරු එළඹියේය. එළඹ ආයුෂමත් අනද තෙරණුවන් හා සමග සතුටු විය. සමෝදනයට නිසි සිහි කරණුවට නිසි කථාව කොට නිමවා එකත්පස් ව ගිහ. එකත්පස්ව හුන් සන් පිරිවැජ් ආයුෂමත් අනද තෙරණුවන්ට තෙල සාල කෙළේ ය:

කිගග ආනන්දයෙනි, තෙපිත් රුගප්‍රභාණය පතවාලවු ද, දෝම-ප්‍රභාණය ... මොහප්‍රභාණය පතවාලවු ද* යි. ඇවැත්නි, අපි ම රුගප්‍රභාණය පණවමිහ. දෝමප්‍රභාණය ... මෝහ ප්‍රභාණය පණවමිහ යි. කීමෙක ඇවැත්නි, තෙපි රුගයෙහි ආදීතව දෑක රුගප්‍රභාණය පණවා ලවු ද?, කීම දෝමයෙහි ... කීම? මෝහයෙහි ආදීතව දෑක මෝහප්‍රභාණය පණවා ලවු ද යි.

ඇවැත්නි, රුගයෙන් රත්වූයේ, මිඛතා ලද්දේ, ගත් සිතැතියේ ආතමව්‍යාබාධය පිණිස ද සිතයි, පරව්‍යාබාධය පිණිස ද ... උභයව්‍යාබාධය පිණිස ද සිතයි. වෛතසික වූත් දුක් දොමිතස් විදුනේය, රුගය ප්‍රභතවත් ම ආතමව්‍යාබාධය පිණිස නොසිතයි. පරව්‍යාබාධය පිණිස ... උභයව්‍යාබාධය පිණිස ... වෛතසික වූ දුක් දොමිතස් නො විදුනේය. ඇවැත්නි, රුගයෙන් රත්වූයේ, මිඛතා ලද්දේ, ගත් සිතැතියේ කසිත් දුසිරිත් කරයි. වචනයෙන් ... සිතින් දුසිරිත් කරයි. රුගය ප්‍රභතවත් ම කසිත් දුසිරිත් නොම කරයි. වචනයෙන් ... සිතින් දුසිරිත් නොම කරයි. ඇවැත්නි, රුගයෙන් රත්වූයේ, මිඛතා ලද්දේ, ගත් සිතැතියේ ආතමාභීය ද තත් වූ පරිදි නො දන්නේය. පරාභීය ද ... උභයාභීය ද තත් වූ පරිදි නො දන්නේය. රුගය ප්‍රභතවත් ම ආතමාභීය ද තත් වූ පරිදි දන්නේය. පරාභීය ද ... උභයාභීය ද තත් වූ පරිදි දන්නේය. ඇවැත්නි, රුගය වනාහි අද කරන්නේ වෙයි. පැණැස් නො කරන්නේ වෙයි. නුවණ නොකරන්නේ වෙයි. ප්‍රඥව නිරුඬ කරන්නේ වෙයි. දුඛපක්‍ෂයෙහි වැටෙන්නේ වෙයි. කෙලෙස් නිවනු පිණිස නොපවත්නේ වෙයි.

ඇවැත්නි, දෝමයෙන් දවිෂට වූයේ ... ඇවැත්නි, මෝහයෙන් මුසි වූයේ, මිඛතා ලද්දේ, ඇදගත් සිතැතියේ ආතමව්‍යාබාධය පිණිස ද සිතයි. පරව්‍යාබාධය පිණිස ... උභයව්‍යාබාධය පිණිස ද සිතයි. වෛතසික වූත් දුක් දොමිතස් විදුනේය. මෝහය ප්‍රභතවත් ම ආතමව්‍යාබාධය පිණිස නොම සිතයි. පරව්‍යාබාධය පිණිස ... උභයව්‍යාබාධය පිණිස නොම සිතයි. වෛතසික වූ දුක් දොමිතස් නො විදුනේය.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

මුළුභූතා බො ආට්ඨසො මොහෙන අභිභූතො පරියාදින්නවිතො කායෙන දුච්චරිතං වරති. වාචාය දුච්චරිතං වරති. මනසා දුච්චරිතං වරති. මොහෙ පභිණේ තෙව කායෙන දුච්චරිතං වරති. ත වාචාය දුච්චරිතං වරති. ත මනසා දුච්චරිතං වරති. මුළුභූතා බො ආට්ඨසො මොහෙන අභිභූතො පරියාදින්න-විතො අතනන්ධම්පි යථාභූතං තපපරානාති. පරන්ධම්පි යථාභූතං තපපරා-නාති. උභයන්ධම්පි යථාභූතං තපපරානාති. මොහෙ පභිණේ අතනන්ධම්පි යථාභූතං පරානාති. පරන්ධම්පි යථාභූතං පරානාති. උභයන්ධම්පි යථාභූතං පරානාති. මොහො බො ආට්ඨසො අකිකරණො අවනක්ඛකරණො අඤ්ඤාණකරණො පඤ්ඤාතිරුධිකො විසාතපකිකො අතිබ්බාණසං-වතනතිකො.

ඉදං බො මයං ආට්ඨසො රුගෙ ආදීතවං දිස්වා රුගස්ස පභාණං පඤ්ඤාපෙම, ඉදං දෙසෙ ආදීතවං දිස්වා දෙසස්ස පභාණං පඤ්ඤාපෙම, ඉදං මොහෙ ආදීතවං දිස්වා මොහස්ස පභාණං පඤ්ඤාපෙමාති.

අත්ථි පතාට්ඨසො මග්ගො අත්ථි පටිපදු එතස්ස රුගස්ස දෙසස්ස මොහස්ස පභාණායාති? අත්ථාට්ඨසො මග්ගො අත්ථි පටිපදු එතස්ස රුගස්ස දෙසස්ස මොහස්ස පභාණායාති. කතමො පතාට්ඨසො මග්ගො කතමා පටිපදු එතස්ස රුගස්ස දෙසස්ස මොහස්ස පභාණායාති? අයමෙව අරියො අට්ඨබ්බිකො මග්ගො සෙය්‍යපීදං සම්මාදිට්ඨි -පෙ- සම්මාසමාධි. අයං බො ආට්ඨසො මග්ගො අයං පටිපදු එතස්ස රුගස්ස දෙසස්ස මොහස්ස පභාණායාති. භද්දකො ආට්ඨසො මග්ගො භද්දිකා පටිපදු එතස්ස රුගස්ස දෙසස්ස මොහස්ස පභාණායාති, අලඤ්ච පතාට්ඨසො ආතන්ද අපමාදායාති.

3. 2. 3. 2.

22. එකං සමයං ආයස්මා ආනන්දො කොසම්මියං විහරති සොසිතාග්ගමි. අථ බො අඤ්ඤාතරො ආජීවකසාවකො ගහපති යෙනායස්මා ආනන්දො තෙත්ථු-පසඬකම්. උපසඬකම්භා ආයස්මන්තං ආනන්දං අභිවාදෙත්වා එකමින්නං නිසීදි. එකමින්නං නිසින්නො බො සො ආජීවකසාවකො ගහපති ආයස්මන්තං ආනන්දං එතදවොච: කෙසං නො භනෙත ආනන්ද ධම්මො ස්වාකඛානො, කෙ ලොකෙ සුපටිපන්නා¹, කෙ ලොකෙ සුකතාති?²

තෙන හි ගහපති තඤ්ඤාවෙන් පටිපුච්ඡස්සාමි, යථා තෙ ඛම්මෙය්‍ය, තථා තං ව්‍යාකරෙය්‍යාසි. තං කිං ඤ්ඤාසි ගහපති යෙ රුගස්ස පභාණාය ධම්මං දෙසෙන්නති, දෙසස්ස පභාණාය ධම්මං දෙසෙන්නති, මොහස්ස පභාණාය ධම්මං දෙසෙන්නති, තෙසං ධම්මො ස්වාකඛානො නො වා, කථං වා තෙ එන්ධ්‍යොතිති? යෙ භනෙත රුගස්ස පභාණාය ධම්මං දෙසෙන්නති. දෙසස්ස -පෙ- මොහස්ස පභාණාය ධම්මං දෙසෙන්නති. තෙසං ධම්මො ස්වාකඛානො, එවං මෙ එන්ධ්‍යොතිති.

තං කිං ඤ්ඤාසි ගහපති, යෙ රුගස්ස පභාණාය පටිපන්නා, දෙසස්ස -පෙ- මොහස්ස පභාණාය පටිපන්නා, තෙ ලොකෙ සුපටිපන්නා, නො වා කථං වා තෙ එන්ධ්‍යොතිති? යෙ භනෙත රුගස්ස පභාණාය පටිපන්නා, දෙසස්ස -පෙ- මොහස්ස පභාණාය පටිපන්නා, තෙ ලොකෙ සුපටිපන්නා, එවං මෙ එන්ධ්‍යොතිති.

1 සුපටිපන්නා - මජ්ඣ. 2. සුකතාති - මජ්ඣ.

ඇවැත්නි, මෝහයෙන් මුළු වූයේ මඛනා ලද්දේ, ඇදගත් සිතැතියේ කසින් දුසිරිත් කරයි. වචනයෙන් ... සිතින් දුසිරිත් කරයි. මෝහය ප්‍රහත වත් ම කසින් දුසිරිත් නොම කරයි වචනයෙන් ... සිතින් දුසිරිත් නොම කරයි. ඇවැත්නි, මෝහයෙන් මුළු වූයේ මඛනා ලද්දේ, ඇදගත් සිතැතියේ ආසමාජීය ද තත් වූ පරිදි නොදන්නේය. පරාජීය ද ... උභයාජීය ද තත් වූ පරිදි නොදන්නේය. මෝහය ප්‍රහත වත් ම ආත්මාජීය ද තත් වූ පරිදි දන්නේය. පරාජීය ද ... උභයාජීය ද තත් වූ පරිදි දන්නේය. ඇවැත්නි, මෝහය වනාහි අද කරන්නේ වෙයි. පාණ්ඩ්‍ය නොකරන්නේ වෙයි. නුවණ නොකරන්නේ වෙයි. ප්‍රඥව තීරුකු කරන්නේ වෙයි. දුබලසංයෙහි වැටෙන්නේ වෙයි. කෙලෙස් නිවනු පිණිස නොපවත්නේ වෙයි.

ඇවැත්නි, අපි රහයෙහි මේ ආදීතවය දැක රහප්‍රභාණය පණවමහ. ද්වේෂයෙහි මේ ආදීතවය දැක ද්වේෂප්‍රභාණය පණවමහ. මෝහයෙහි මේ ආදීතවය දැක මෝහප්‍රභාණය පණවමහ යි.

ඇවැත්නි, තෙල රහයාගේ ද්වේෂයාගේ මෝහයාගේ ප්‍රභාණය පිණිස, මාගීයෙක් ඇත් ද? ප්‍රතිපදයෙක් ඇත් ද යි? ඇවැත්නි, තෙල රහයාගේ ද්වේෂයාගේ මෝහයාගේ ප්‍රභාණය පිණිස මාගීයෙක් ඇත. ප්‍රතිපදයෙක් ඇත, ඇවැත්නි, තෙල රහයාගේ ද්වේෂයාගේ මෝහයාගේ ප්‍රභාණය පිණිස වැටෙන මාගීය කවරේ? ප්‍රතිපදව කවර? ඇවැත්නි, මේ අපි අටහි මග ම යි. හේ කෙසේය: සමාග් දෂ්ටිය, ... සමාග් සමාධි යි. ඇවැත්නි, තෙල රහයාගේ ද්වේෂයාගේ මෝහයාගේ ප්‍රභාණය පිණිස මේ මගයි. මේ ප්‍රතිපදයි. ඇවැත්නි, තෙල රහයාගේ ද්වේෂයාගේ මෝහයාගේ ප්‍රභාණය පිණිස වැටෙන මාගීය හද්‍රය. ප්‍රතිපදව හද්‍රය. ඇවැත්, ආනන්දයෙනි, අප්‍රමාදය පිණිස නිසිත් වෙයි.

8. 2. 8. 2.

[කොසඛෑ නිදනයි:]

22. එක් කලෙක ආයුෂමත් අනඳ තෙරණුවෝ කොසඛෑ නුවර කෝෂිතාරුමයෙහි වැඩ වෙසෙති. එකල එක්තරා ආච්චක ශ්‍රාවක වූ ගැහැවියෙක් ආයුෂමත් අනඳ තෙරණුවන් කර එළඹියේය. එළඹ ආයුෂමත් අනඳ තෙරණුවන් ඇදුරු කොට වැද, එකත්පස්සි හිත. එකත්පස්සි හුන් ඒ ආච්චක ශ්‍රාවක වූ ගැහැවියා ආයුෂමත් අනඳ තෙරණුවන්ට තෙල සෑල කෙළේය. වහන්ස, ආනන්දයෙනි, කවර කෙනකුන්ගේ දහම මොනොවට දෙසන ලද්දේ වේ ද? ලෝකයෙහි කවර කෙනෙක් සුපිටිපත් වෙත් ද? ලෝකයෙහි කවර කෙනෙක් මනා ගති ඇති වෙත් ද යි?

ගැහැවියෙනි, එයින් තා ම මෙහි ලා පුළුවන්තෙම යම් පරිදි තට රිසියේ නම් එපරිදි එය ප්‍රකාශ කරව. ගැහැවියෙනි, ඒ කීමැයි සිතවු ද? යම් කෙනෙක් රහප්‍රභාණය සදහා දහම් දෙසත් ද, ද්වේෂප්‍රභාණය සදහා දහම් දෙසත් ද, මෝහප්‍රභාණය සදහා දහම් දෙසත් ද, ඔවුන් විසින් ඒ දහම මොනොවට දෙසන ලද්දේ වේ ද, නොහොත් නොවේ ද? තට මෙහි ලා කෙසේ හෝ අදහස් වේ දැයි? වහන්ස, යම් කෙනෙක් රහප්‍රභාණය සදහා දහම් දෙසත් ද? ද්වේෂප්‍රභාණය ... මෝහප්‍රභාණය සදහා දහම් දෙසත් ද, ඔවුන් විසින් ඒ දහම මොනොවට දෙසන ලද්දේ වෙයි. මෙහි ලා මට මෙසේ සිත් වෙයි.

ගැහැවියෙනි, ඒ කීමැයි සිතවු ද? යම් කෙනෙක් රහප්‍රභාණය සදහා පිටිපත්තාහු වෙත් ද, ද්වේෂප්‍රභාණය ... මෝහප්‍රභාණය සදහා පිටිපත්තාහු වෙත් ද? ඔහු ලෝකයෙහි සුපිටිපත්තාහු වෙත් ද, නොහොත් නොවෙත් ද, තට මෙහි ලා කෙසේ හෝ අදහස් වේදැයි? වහන්ස, යම් කෙනෙක් රහප්‍රභාණය සදහා පිටිපත්තාහු වෙත් ද? ද්වේෂප්‍රභාණය ... මෝහප්‍රභාණය පිණිස පිටිපත්තාහු වෙත් ද, ඔහු ලෝකයෙහි සුපිටිපත් වෙති. මෙහි ලා මට මෙසේ අදහස් වෙයි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

තං කිංමඤ්ඤසි ගහපති යෙසං රුගො පභිණො උච්ඡින්නාමුලො තාලා-
වඤ්ඤකතො අතභාවකතො¹ ආයතිං අනුප්පාදධම්මො, යෙසං දෙසො පභිණො
-පෙ- යෙසං මොහො පභිණො උච්ඡින්නාමුලො තාලාවඤ්ඤකතො අතභාව-
කතො ආයතිං අනුප්පාදධම්මො, තෙ ලොකෙ සුගතා, නො වා කථං වා
තෙ එඤ්ඤා හොතිති? යෙසං භනෙත රුගො පභිණො උච්ඡින්නාමුලො
තාලාවඤ්ඤකතො අතභාවකතො ආයතිං අනුප්පාදධම්මො, යෙසං දෙසො
පභිණො -පෙ- මොහො පභිණො උච්ඡින්නාමුලො තාලාවඤ්ඤකතො අතභාව-
කතො ආයතිං අනුප්පාදධම්මො, තෙ ලොකෙ සුගතා. එවං මෙ එඤ්ඤා හොතිති.

ඉති බො ගහපති තයා චෙතං ව්‍යාකතං. යෙ භනෙත රුගස්ස පභාණාය
ධම්මං දෙසෙන්නි, දෙසස්ස -පෙ- මොහස්ස පභාණාය ධම්මං දෙසෙන්නි
තෙසං ධම්මො ස්වාකතොති, තයා චෙතං² ව්‍යාකතං. යෙ භනෙත රුගස්ස
පභාණාය පටිපන්නා, දෙසස්ස -පෙ- මොහස්ස පභාණාය පටිපන්නා, තෙ
ලොකෙ සුපටිපන්නාති, තයා චෙතං ව්‍යාකතං. යෙසං භනෙත රුගො
පභිණො උච්ඡින්නාමුලො තාලාවඤ්ඤකතො අතභාවකතො ආයතිං අනුප්පාද-
ධම්මො, යෙසං දෙසො පභිණො -පෙ- මොහො පභිණො උච්ඡින්නාමුලො
තාලාවඤ්ඤකතො අතභාවකතො ආයතිං අනුප්පාදධම්මො, තෙ ලොකෙ
සුගතාති.³

අච්ඡරියං භනෙත, අබ්භූතං භනෙත, ත චෙව තාම සධම්මකකංසනා
භවිස්සති, ත ව පරධම්මාපසාදනා, ආයතනෙව ධම්මදෙසනා. අනො ව
චුතො. අතො ව අනුපතීහො.

තුමො භනෙත ආනන්ද රුගස්ස පභාණාය ධම්මං දෙසෙථ, දෙසස්ස
පභාණාය ධම්මං දෙසෙථ, මොහස්ස පභාණාය ධම්මං දෙසෙථ. තුමාකං
භනෙත ආනන්ද ධම්මො ස්වාකතො. තුමො භනෙත ආනන්ද රුගස්ස
පභාණාය පටිපන්නා. දෙසස්ස -පෙ- මොහස්ස පභාණාය පටිපන්නා.
තුමො⁴ ලොකෙ සුපටිපන්නා⁵. තුමාකං භනෙත ආනන්ද රුගො පභිණො
උච්ඡින්නාමුලො තාලාවඤ්ඤකතො අතභාවකතො ආයතිං අනුප්පාද-
ධම්මො. තුමාකං දෙසො -පෙ- තුමාකං මොහො පභිණො උච්ඡින්නාමුලො
තාලාවඤ්ඤකතො අතභාවකතො¹ ආයතිං අනුප්පාදධම්මො. තුමො ලොකෙ
සුගතා.

1. අතභාවකතො - මජ්ඣ. 2. තයාචෙතං - මජ්ඣ.

3. සුගතාති - මජ්ඣ. 4. තුමො භනෙත ලොකෙ - මජ්ඣ.

5. සුපටිපන්නා - මජ්ඣ.

ගැහැවියෙකි, ඒ කිසෙයින් සිතවූ ද? යම් කෙනකුන්ගේ රුගය ප්‍රහත වේ ද, මුලුසුන් වේ ද, මුදුන් සුන් තලක් සේ අවස්තුකභාවය කරණ ලද්දේ වේ ද, අනභාව කරණ ලද්දේ වේ ද, මතුයෙහි නූපදනා සැහැවි ඇතියේ වේ ද, යම් කෙනකුන්ගේ දෝෂය ප්‍රහත වේ ද, ... යම් කෙනකුන්ගේ මෝහය ප්‍රහත වේ ද, මුලුසුන් වේ ද, මුදුන් සුන් තලක් සේ අවස්තුකභාවය කරණ ලද්දේ වේ ද, අනභාව කරණ ලද්දේ වේ ද, මතුයෙහි නූපදනා සැහැවි ඇතියේ වේ ද, ඔහු ලෝකයෙහි මනා ගති ඇති වෙත් ද? තොසේ වෙත් ද? මෙහි ලා නට කෙසේ ගෝ අදහස් වේ ද යි? වහන්ස, යම් කෙනකුන්ගේ රුගය ප්‍රහත වේ නම්, මුලුසුන් වේ නම්, මුදුන් සුන් තලක් සේ අවස්තුකභාවය කරණ ලද්දේ වේ නම්, අනභාවය කරණ ලද්දේ වේ නම්, මතුයෙහි නූපදනා සැහැවි ඇතියේ වේ නම්, යම් කෙනකුන්ගේ දෝෂය ප්‍රහත වේ නම් ... මෝහය ප්‍රහත වේ නම්, මුලුසුන් වේ නම්, මුදුන් සුන් තලක් සේ අවස්තුකභාවය කරණ ලද්දේ වේ නම්, අනභාවය කරණ ලද්දේ වේ නම්, මතුයෙහි නූපදනා සැහැවි ඇතියේ වේ නම්, ඔහු ලෝකයෙහි මනාගති ඇති වෙති. මෙහි ලා මට මෙසේ අදහස් වෙයි.

ගැහැවියෙකි, “වහන්ස, යම් කෙනෙක් රුගප්‍රභාණය සඳහා දහම් දෙසත් ද, දෝෂප්‍රභාණය සඳහා ... මෝහප්‍රභාණය සඳහා දහම් දෙසත් ද, ඔවුන් විසින් ඒ දහම මොනොවට දෙසන ලද්දේ ය” යි මෙසේ තා විසින් ම තෙල ප්‍රශ්නය විසඳ කියන ලදී. ‘වහන්ස, යම් කෙනෙක් රුගප්‍රභාණය පිණිස පිළිපත්තාහු වෙත් ද, දෝෂප්‍රභාණය පිණිස ... මෝහප්‍රභාණය පිණිස පිළිපත්තාහු වෙත් ද, ඔහු ලෝකයෙහි සුපිළිපත්ත’ යි තා විසින් ම තෙල ප්‍රශ්නය විසඳ කියන ලදී. ‘වහන්ස, යම් කෙනකුන්ගේ රුගය ප්‍රහත වේ නම්, මුලුසුන් වේ නම්, මුදුන් සුන් තලක් සේ අවස්තුකභාවය කරණ ලද්දේ වේ නම්, අනභාව කරණ ලද්දේ වේ නම්, මතුයෙහි නූපදනා සැහැවි ඇතියේ වේ නම්, යම් කෙනකුන්ගේ දෝෂය ප්‍රහත වේ නම් ... මෝහය ප්‍රහත වේ නම්, මුලුසුන් වේ නම්, මුදුන් සුන් තලක් සේ අවස්තුකභාවය කරණ ලද්දේ වේ නම්, අනභාව කරණ ලද්දේ වේ නම්, මතුයෙහි නූපදනා සැහැවි ඇතියේ වේ නම්, ඔහු ලෝකයෙහි මනාගති ඇති වෙති’ යි තා විසින් ම තෙල ප්‍රශ්නය විසඳ කියන ලදී.

වහන්ස, ඇතිලී පොළන්තට නිසිය. වහන්ස, නොවූවිරියෙක, තමා ලද හුවා නො දක්වනු වෙයි. මෙරමා ලද හෙළනුද නොවෙයි. නිසි කරැණෙහි ම දහම් දෙසුම වෙයි. පුළුල් පාතට අභිය ම පැවසින. තෙමෙන් (අපි මෙබන්දම්හ යි) එළවා නො දක්වින.

වහන්ස, ආනන්දයෙහි, තෙපි රුගප්‍රභාණය සඳහා දහම් දෙසව. දෝෂ - ප්‍රභාණය සඳහා දහම් දෙසව. මෝහප්‍රභාණය සඳහා දහම් දෙසව. වහන්ස, ආනන්දයෙහි, නොපගේ දහම මොනොවට පවසන ලදී. වහන්ස, ආනන්දයෙහි, තෙපි රුගප්‍රභාණය සඳහා පිළිපත්තාව. දෝෂප්‍රභාණය ... මෝහප්‍රභාණය සඳහා පිළිපත්තාව. තෙපි ලෝකයෙහි සුපිළිපත්තාව. වහන්ස, ආනන්දයෙහි, නොපගේ රුගය ප්‍රහත වෙයි. මුලුසුන් වෙයි මුදුන් සුන් තලක් සෙයින් අවස්තුකභාවය කරණ ලද්දේ වෙයි. අනභාව කරණ ලද්දේ වෙයි. මතුයෙහි නූපදනා සැහැවි ඇතියේ වෙයි. නොපගේ දෝෂය ... නොපගේ මෝහය ප්‍රහත වෙයි. මුලුසුන් වෙයි. මුදුන් සුන් තලක් සෙයින් අවස්තුකභාවය කරණ ලද්දේ වෙයි. අනභාව කරණ ලද්දේ වෙයි. මතුයෙහි නූපදනා සැහැවි ඇතියේ වෙයි. තෙපි ලෝකයෙහි මනාගති ඇත්තාව.

අභිකක්කනං භනෙන, අභිකක්කනං භනෙන, සෙය්ඨාපි භනෙන නික්කුජ්ඣං වා උක්කුජ්ජෙය්, පටිච්ඡන්තං වා විචරෙය්, මුලුහස්ස වා මග්ගං ආචිකෙඛය්, අකිකාරෙ වා තෙලපජ්ජානං ධාරෙය් වක්ඛුමනෙතා රුපානි දක්ඛිනතී.¹ එවමෙවං අයෙයන ආතඤ්ඤ අනෙකපරියායෙන ධම්මො පකාසිතො.

එසාහං භනෙන ආතඤ්ඤ නං භගවන්තං සරණං ගච්ඡාමි, ධම්මං ච භික්ඛුසම්මං ච. උපාසකං මං අයෙයා ආතඤ්ඤ ධාරෙතු අජ්ඣතග්ගෙ පාණ්ණපෙන සරණං ගතන්ති.

3. 2. 3. 3.

[කපිලවස්ථුනිදානං:]

23. එකං සමයං භගවා සකෙකස්ස විහරති කපිලවස්ථුසමිං නිග්‍රොධාරාමෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන භගවා ගීලාතා² වුට්ඨිතො හොති අචිර-වුට්ඨිතො ගෙලඤ්ඤ. අථ ඛො මහානාමො සකෙකා යෙන භගවා තෙහුපසඛකම්. උපසඛකම්භා භගවන්තං අභිවාදෙභා එකමන්තං නිසීදී. එකමන්තං නිසීනෙතා ඛො මහානාමො සකෙකා භගවන්තං එතදවොච: දීඝරත්තාහං භනෙන භගවතා එවං ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි: සමාභිතස්ස ඤ්ණං, තො අසමාභිතස්සාති. සමාගි හු ඛො භනෙන පුබ්බෙ, පච්ඡා ඤ්ණං. උදුහු ඤ්ණං පුබ්බෙ, පච්ඡා සමාසිති?

අථ ඛො අයසමතො ආතඤ්ඤ එතදගොසි. භගවා ඛො ගීලාතා වුට්ඨිතො අචිරවුට්ඨිතො ගෙලඤ්ඤ; අයඤ්ච මහානාමො සකෙකා භගවන්තං අභිගමිහිරං පඤ්ඤං පුච්ඡති. යනාහුතාහං මහානාමං සකකං එකමන්තං අපනෙතො ධම්මං දෙසෙය්නන්ති.

අථ ඛො අයසමා ආනිජෙද, මහානාමං සකකං බාහාය³ ගගෙභා, එකමන්තං අපනෙභා මහානාමං සකකං එතදවොච: සෙබ්බෙ ඛො මහානාම සීලං වුත්තං භගවතා, අසෙබ්බෙ සීලං වුත්තං භගවතා, සෙබොපි සමාගි වුත්තො භගවතා, අසෙබොපි සමාගි වුත්තො භගවතා, සෙබොපි පඤ්ඤ වුත්තා භගවතා, අසෙබොපි පඤ්ඤ වුත්තා භගවතා.

කතමඤ්ච මහානාම සෙබං සීලං: ඉධ මහානාම භික්ඛු සීලවා නොති පාඨිමොක්ඛසංවරසංවුත්තො -පෙ- සමාදය සික්ඛති සික්ඛාපදෙස්ස ඉදං වුච්චති මහානාම සෙබං සීලං. කතමො ච මහානාම සෙබො සමාගි: ඉධ මහානාම භික්ඛු විවිධෙව කාමෙහි -පෙ- වදාන්ථං ක්ඛාතං උපසම්පජ්ජ විහරති. අයං වුච්චති මහානාම සෙබො සමාගි. කතමා ච මහානාම සෙබො පඤ්ඤ: ඉධ මහානාම භික්ඛු ඉදං දුක්ඛන්ති යථාභූතා පජානාති -පෙ- අයං දුක්ඛානිරොධගාමිති පටිපදාති යථාභූතං පජානාති. අයං වුච්චති මහානාම සෙබො පඤ්ඤ.

1 දක්ඛනතී - මජ්ඣ. 2. ගීලාතවුට්ඨිතො - මජ්ඣ. 3. බාහායං - මජ්ඣ.

වහන්ස, ඉතා මෑතව, වහන්ස, ඉතා මෑතව. වහන්ස, යව්නුරු කරණ ලද්දක් හෝ යම්සේ උඩුනුරු කරන්නේ වේ ද, පිටුසන් දයක් හෝ යම්සේ විවච කරන්නේ වේ ද, මං මුලාඩුවක්හට හෝ යම්සේ මග කියන්නේ වේ ද, 'ඇස් ඇතිගේ රුපායතනයන් දක්නාහ' යි අදුරෙහි හෝ යම්සේ තෙල් පහතක් දල්වන්නේ වේ ද, එපරිදි ම ආසී ආතඤ තෙරණුවන් විසින් අනෙකපඨායයෙන් (නුත් අයුරින්) දහම් දෙසන ලදී.

වහන්ස, ආතඤයෙනි, තෙල මම ඒ හඟවත්නු ද දහම ද බික්සගුන් ද සරණ යෙමි. ආසී ආතඤ තෙරණුවෝ අද පටන් කොට මා දිවියෙන් සරණ ගිය උපාසකයකු කොට ධරත්වා.

3. 2. 3. 3.

[කිඞුල්වන්හිදනයි:]

23. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශාක්‍යජනපදයෙහි කිඞුල්වන නිශ්‍රොධාශමයෙහි වැඩ වසන සේක. එකල භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගිලන් ව තැනි සිටි සේක් ගිලන් සෙසින් තැනිසිටි නොබෝකල් ඇති සේක. එක්බිති මහානාම සැඟරජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරු එළඹියේය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඇදුරු කොට වැද එකත්පස්ව ගිත. එකත්පස් ව හුන් මහානාම සැඟරජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙළේය. වහන්ස, 'එකග සිතැතියාහට ඥානය ඇත. එකග සිත් නැතියාහට ඥානය නැත' යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මෙසේ දෙසු දහම මම දීඝී-රාත්‍රයෙහි දැන සිටිමි. වහන්ස, කැල ම සමාධිය වේ ද? පසු ව ඥානය වේ ද? නොහොත් කැල ම ඥානය වේ ද? පසු ව ලා සමාධිය වේ දැ යි?

එසඳ ආයුෂමත් අතද තෙරණුවන්ට මෙබඳු සිතෙක් වී. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගිලන්ව තැනිසිටි සේක් ගිලන් බැවින් තැනිසිටි නොබෝකල් ඇති සේක. වැලිදු මේ මහානාම සැඟරජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අතින් ඉගැඹුරු පාතක් පුළුල්කෙරේ. මම මහානාම සැඟරජ එකත්පසෙකට ගෙන ගොස් දහම් දෙසමි නම් මනා මෑ නුයි.

එක්බිති ආයුෂමත් අතද තෙරණුවෝ මහානාම සැඟරජු අත්හි ගෙන එකත්පසෙකට තෙරු මහානාම සැඟරජුට තෙල කීහ: මහානාමයෙනි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ශෛක්‍ෂශීලයෙකු දු වදුරණ ලදී. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් අශෛක්‍ෂශීලයෙකු දු වදුරණ ලදී. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ශෛක්‍ෂසමාධියෙකු දු වදුරණ ලදී. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් අශෛක්‍ෂසමාධියෙකු දු වදුරණ ලදී. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ශෛක්‍ෂප්‍රඥයෙකු දු වදුරණ ලදී. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් අශෛක්‍ෂප්‍රඥයෙකු දු වදුරණ ලදී.

මහානාමයෙනි, ශෛක්‍ෂශීලය නම් කවරේ ය? මහානාමයෙනි, මෙසේ-තෙහි මහණ සිල්වත් වෙයි. ප්‍රාතිමොක්‍ෂ සංවරසංවාතව ... මොනොවට ගෙන ශික්‍ෂාපද විෂයෙහි හික්මෙයි. මහානාමයෙනි, මේ ශෛක්‍ෂශීලය යි කියනු ලැබේ. මහානාමයෙනි, ශෛක්‍ෂසමාධිය කවරේ ය? මහානාමයෙනි, මෙසේ තෙහි මහණ කාමයන් කෙරෙන් වෙන්ව ම...වතුච්චිධ්‍යානයට එළඹ වෙසෙයි. මහානාමයෙනි, මේ ශෛක්‍ෂසමාධිය යි කියනු ලැබේ. මහානාමයෙනි, ශෛක්‍ෂප්‍රඥව කවර? මහානාමයෙනි, මෙසේතෙහි මහණ මේ දුකැයි යථාභු-තය ප්‍රකාරයෙන් දන්නේය. ... මේ දුඛතිරිණිධර්මයාහි වූ ප්‍රතිපත්තිය යි යථා-භුතය ප්‍රකාරයෙන් දන්නේය මහානාමයෙනි, මේ ශෛක්‍ෂප්‍රඥ යි කියනු ලැබේ.

ස ඛො සො මහානාම අරියසාවකො එවං සීලසම්පන්නො එවං සමාධි-
සම්පන්නො එවං පඤ්ඤාසම්පන්නො ආසවානං ඛයා අනාසවං වෙතොවිමුත්තිං
පඤ්ඤාවිමුත්තිං දිට්ඨිම ධම්මෙ සං අභිඤ්ඤා සම්පන්නො උපසම්පජ්ජ විහරති.

එවං ඛො මහානාම සෙබ්බි සීලං වුත්තං භගවතා, අසෙබ්බි සීලං වුත්තං
භගවතා, සෙබ්බි සමාධි වුත්තං භගවතා, අසෙබ්බි සමාධි වුත්තං
භගවතා, සෙබ්බි පඤ්ඤා වුත්තං භගවතා, අසෙබ්බි පඤ්ඤා වුත්තං භගවතා.

3. 2. 3. 4

[වෙසාලිනිදානං:]

24. එකං සමයං ආයසමා ආනන්දො වෙසාලියං විහරති මහාවතෙ
කුටාගාරසාලායං. අපි ඛො අහංගො ව ලිච්ඡි පණ්ඩිතකුමාරො ව ලිච්ඡි
යෙනායසමා ආනන්දො තෙහුපසම්බන්ධං. උපසම්බන්ධා ආයසමන්තං ආනන්දං
අභිවාදෙමා එකමන්තං නිසීදංසු. එකමන්තං නිසීන්තො ඛො අහංගො ලිච්ඡි
ආයසමන්තං ආනන්දං එතදවොච:

නිගණ්ඨො භතෙන නාහපුත්තො¹ සබ්බඤ්ඤා සබ්බදස්සාවි අපරිසෙසාං
ඤ්ඤාදස්සනං පටිජානාති: වරතො ව මෙ තිට්ඨතො ව සුත්තස්ස ව ජාගරස්ස
ව සතතා සමිතං ඤ්ඤාදස්සනං පච්චුපට්ඨිතතති. සො පුරුණානං කම්මානං
තපසා වෘත්තීභාවං පඤ්ඤාපෙති, නවානං කම්මානං අකරුණා සෙතුසාතං.
ඉති කම්මකම්මානං දුක්ඛකම්මානං, දුක්ඛකම්මානං වෙදනාකම්මානං, වෙදනාකම්මානං
සබ්බං දුක්ඛං නිජ්ඣණ්ණං භවිස්සති. එවතේතිස්සා සංචිට්ඨිකාය නිජ්ජරුචිසුද්ධියා
සමතික්කමො භොති.

ඉධ භතෙන භගවා නිමාභාති.

තිස්සො ඛො ඉමො අහං, නිජ්ජරුචිසුද්ධියො තෙන භගවතා ජාතතා
පස්සතා අරහතා සම්මාසනිමුද්ධෙන සම්මදකතා සත්තානං විසුද්ධියා
සොකපට්ඨෙව්වානං² සමතික්කමාය දුක්ඛදොමනස්සානං අත්ථිභාවාය ඤායස්ස
අසිගමාය නිබ්බාණස්ස සම්ප්පිකිරියාය.

කතමා තිස්සො: ඉධ අහං, භික්ඛු සීලවා භොති - පෙ - සමාදය සික්කති
සික්කාපදෙසු. සො නව්ඤ්ච කම්මං ත කරෙති. පුරුණඤ්ච කම්මං පුස්ස පුස්ස
වෘත්තී කරෙති. සංචිට්ඨිකා නිජ්ජරු අකාලිකා එභිපස්සිකා ඔපනයිකා³
පට්ඨන්තං වෙදිකබ්බො විඤ්ඤාගිති.

1. නාහපුත්තො - සබ්බත්. 2. සොකපට්ඨෙව්වානං - මෙඡ්ඣං. 3. ඔපනයිකා - මෙඡ්ඣං.

මහාතාමයෙනි, ඒ අරිසවු මෙබදු සිල් ඇතියේ, මෙබදු සමාධි ඇතියේ මේ බදු පාණ ඇතියේ ආප්‍රවක්‍ෂයයෙන් අතාප්‍රව වූ රහත්ඵල සපියුතු සමාධි හා ප්‍රඥවිමුක්තිය ඉහාත්මයෙහි ම තෙමේ විශිෂ්ටඥනයෙන් ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට උපයාගෙණ වෙසෙයි.

මහාතාමයෙනි, මෙ පරිදි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ශෛක්‍ෂශීලය ද වදාරණ ලදී. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් අශෛක්‍ෂ ශීලය ද වදාරණ ලදී. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ශෛක්‍ෂසමාධිය ද වදාරණ ලදී. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් අශෛක්‍ෂ සමාධිය ද වදාරණ ලදී. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ශෛක්‍ෂප්‍රඥව ද වදාරණ ලදී. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් අශෛක්‍ෂ-ප්‍රඥව ද වදාරණ ලදී.

3. 2. 3. 4.

[වෙසාලිනිදානයි]

24. එක් කලෙක ආයුෂමත් අතද තෙරණුවෝ විශාලා මහනුවර මහාවනයෙහි කුමාරකාරකාලායෙහි (කැණි දී තැනු කුලාරපහයෙහි) වැඩ වෙසෙති එක්බිති අහස ලිව්වි හා භේණිතකුමාර ලිව්වි හා දෙදෙන ආයුෂමත් අතද තෙරණුවන් කර එළඹියහ. එළඹ ආයුෂමත් අතද තෙරණුවන් සකසා වැද එකත්පස් ව හුන්හ. එකත්පස්ව හුන් අහස ලිව්වි ආයුෂමත් අතද තෙරණුවන්ට තෙල කිය.

වහන්ස, නිගණ්ඨතානපුත්‍ර ‘අච්ඡිදානා වූත් සිටුතා වූත් නිදන්තා වූත් නිදිවරන්තා වූත් මව තරතුරු ඥානදායීතය එළඹ සිටිති’යි සළඹ යැයි සළද්දයි යැයි නිශේෂඥනයක් පිළිගත කෙරෙයි. හේ පුරුෂකමයන්ගේ තපසින් විගතානතභාවය පණවයි. තවකමයන්ගේ නොකීර්තෙන් සෙතු-සාතය පණවයි. මෙසේ කමික්‍ෂය හේතුයෙන් දුඃඛක්‍ෂය වෙයි. දුඃඛක්‍ෂය-හේතුයෙන් වේදනාක්‍ෂය වෙයි. වේදනාක්‍ෂය හේතුයෙන් සම්ප්‍රියාධය නිර්දේශී වෙයි. මෙසේ තෙල සාන්ද්‍යචිකතිර්ජරා විශුද්ධියෙන් භවසම්භික්‍රමණය වේය යි කියා යි.

වහන්ස, මෙහි ලා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කුමක් වදාරණ සේක් ද?

අහසයෙනි, සත්ත්වයන්ගේ විශුද්ධිය සඳහා ශෝකපරිදේවයන්ගේ සමති-ක්‍රමණය සඳහා දුඃඛදෝෂිතසායන්ගේ අත්‍යාභිමය සඳහා මායිකාගේ අභිගමය සඳහා නිවේණියාගේ ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කරණය සඳහා අතාවරණඥනයෙන් සියල්ල දන්තා වූ සමනතවක්‍ෂයින් සියල්ල දන්තා වූ අතීත් වූ සමයක් සම්බුද්ධ වූ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මේ තුන් වැදෑරුම් නිර්ජර විශුද්ධි මොනොවට වදාරණ ලදහ.

තවර තුන් දෙනෙක යන්: අහසයෙනි, මෙසේතෙහි මහණ සිල්වත් වෙයි. ... මොනොවට ගෙණ ශක්‍ෂාපදයෙහි හික්මෙයි. හේ නුතන වූත් කමී නො කෙරෙයි. පුරුෂ වූත් කමී පුතපුතා විපාක සාධී කොට විගතානත කෙරෙයි. (තෙල) අකාලික වූ ‘එව, බලව’ යන විධියට යෝග්‍ය වූ උපතයනාභී වූ නුවණැතියන් විසින් තමා කෙරෙහි එළවා වේදිතව්‍ය වූ සාන්ද්‍යචික නිර්ජර විශුද්ධිය යි.

ස ඛො සො අභය, භික්ඛු එවං සීලසම්පන්නො විවිච්චෙව කාමෙහි -පෙ-
වභුන්ථං ක්කාතං උපසම්පජ්ජි විහරති. සො නවඤ්ච කම්මං න කරෙති.
පුරුණඤ්ච කම්මං පුස්ස පුස්ස ව්‍යන්තී කරෙති. සන්ධිවසීකා නිජ්ජරු අකාලිකා
එහිපසයිකා ඔපතයිකා¹ පච්චන්තං වෙදිතබ්බා විඤ්ඤාතිති.

සො අභය භික්ඛු එවං සීලසම්පන්නො එවං සම්මාසම්පන්නො ආසවානං
බයො අනාසවං වෙතොවිමුත්තං පඤ්ඤාචිමුත්තං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා
සම්මතො උපසම්පජ්ජි විහරති. සො නවඤ්ච කම්මං න කරෙති. පුරුණඤ්ච
කම්මං පුස්ස පුස්ස ව්‍යන්තී කරෙති. සන්ධිවසීකා නිජ්ජරු අකාලිකා එහිපසයිකා
ඔපතයිකා¹ පච්චන්තං වෙදිතබ්බා විඤ්ඤාතිති.

ඉමෙ ඛො අභය, තිස්සො නිජ්ජරු විසුද්ධියො තෙන භගවතා ජාතතා
පස්සතා අරහතා සම්මාසම්මුද්ධොත සම්මදකතා සත්තානං විසුද්ධියා සොක-
පරිද්දවානං² සම්මතිකකම්මො දුක්ඛදොමතස්සානං අත්ඛිගම්මො ඤායස්ස
අභිගම්මො නිබ්බාණස්ස සම්මතිරියායාති.

එවං වුත්තෙත පඤ්ඤානුමාරකං ලිච්ඡි අභයං ලිච්ඡිං එතදවොච:

කීං පන තං සම්ම අභය, ආයස්මහො ආනන්දස්ස සුභාසිතං සුභාසිතතො
නාභිහත්තමොදයිති.

කත්තං සම්ම³ ආයස්මහො ආනන්දස්ස සුභාසිතං සුභාසිතතො නාභිහත්ත-
මොදියාමි, මුඛාපි තස්ස විපකෙය්‍ය, යො ආයස්මහො ආනන්දස්ස සුභාසිතං
සුභාසිතතො නාභිහත්තමොදෙය්‍යාති.

3. 2. 3. 5

[සාමප්පිතිදානං:]

25. අථ ඛො ආයස්මා ආනන්දස්ස යෙන භගවා හෙත්ථපසම්මතම්.
උපසම්මතමිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං තිසීදි. එකමන්තං තිසින්නං
ඛො ආයස්මන්තං ආනන්දං භගවා එතදවොච:

යෙ¹ ආනන්ද අනුකෘත්ථයොථ යෙ ව සොතබ්බං මඤ්ඤෙය්‍යං මිත්තා වා
අමෙවා වා ඤාතී වා සාලොභිතා වා, තෙ වො ආනන්ද නිසු ධාතෙසු
සමාදපෙතබ්බා, නිවෙසෙතබ්බා, පනිට්ඨාපෙතබ්බා.

කතමෙසු තිසු: බුද්ධො අවෙච්චපසාදෙ සමාදපෙතබ්බා, නිවෙසෙතබ්බා,
පනිට්ඨාපෙතබ්බා “ඉතිපි සො භගවා අරහං සම්මාසම්මුද්ධො -පෙ- සත්ථා
දෙවමනුස්සානං බුද්ධො භගවා”ති.

1. ඔපතයිකා - මජ්ඣ. 2. සොකපරිද්දවානං - මජ්ඣ.
3. සම්ම පඤ්ඤානුමාරක - මජ්ඣ. 4. යං - කාසවි.

අභයයෙනි, ඒ මහණ මෙ පරිදි සිල් ඇතියේ කාමයන් කෙරෙන් වෙන් ව ම ... වඩුභිධ්‍යාතයට සම්මත වෙසෙයි. හේ නුතන වූත් කම් නොකෙ-
රෙයි. පුරුණ වූත් කම් විපාක විසින් පුතපුතා ආර්ථි කොට විගතානත
කෙරෙයි. (තෙල) අකාලික වූ 'එව, බලව' යන විධියට යෝග්‍ය වූ
උපතයනාභී වූ නුවණැතියන් විසින් තමා කෙරෙහි එළවා වෙදිනව්‍ය වූ
සාන්දර්ශන නිර්ජර විශුද්ධිය යි.

අභයයෙනි, ඒ මහණ මෙපරිදි සිල් ඇතියේ මෙපරිදි සමාධි ඇතියේ
අසුච්ඡායයෙන් අනාසුච වූ වෙහෙවිච්ඡානිය පුඤ්චිච්ඡානිය ඉහාත්මයෙහි ම
තෙමේ විනිශ්චයනයෙන් දුත පුතාසා කොට ගෙණ උපයා වෙසෙයි. හේ
නුතන වූත් කම් නොකෙරෙයි. පුරුණ වූත් කම් ආර්ථි කොට කොට
විගතානත කෙරෙයි. (තෙල) අකාලික වූ 'එව, බලව' යන විධියට යෝග්‍ය වූ
උපතයනාභී වූ නුවණැතියන් විසින් තමා කෙරෙහි එළවා වෙදිනව්‍ය වූ
සාන්දර්ශන නිර්ජර විශුද්ධිය යි.

අභයයෙනි, සත්ත්වයන්ගේ විශුද්ධිය සඳහා ශෝකපරිදේවයන්ගේ සමති-
භුමිණය සඳහා දුෂ්ඨදෝෂිතසායන් හතරකට යනු සඳහා අර්හත්කම්මානියාගේ
අධිගමය සඳහා නිව්‍යාණයාගේ පුතාසාකරණය සඳහා සියල්ල දන්තා වූ
සියල්ල දන්තා වූ අතීත් වූ සමාන්තරවූ වූ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින්
මේ වූත් වාදාරම් නිර්ජරවිශුද්ධිහු මොනොවට වදාරණ ලදහ.

මෙසේ වදාළ කල්හි පණ්ඩිතානුමාර ලිව්ව් අනස ලිව්ව්හට තෙල කිය:

යහළු අභයයෙනි, නිම, කො අනුමෙවුනෙහි ද?

යහළුව, කීමෙක, මම අනුමෙවු අනතුරු තෙරණුවන්ගේ සුභාසිතය
සුභාසිත විසින් කො අනුමෙවුනෙම වෙමි ද, යමෙක් අනුමෙවු අනතුරු
තෙරණුවන්ගේ සුභාසිතය සුභාසිත විසින් නොඅනුමෙවුනේ වේ නම් ඔහුගේ
හිසත් ඇදගෙන්නේ ය.

3. 3. 3 5

[සාවැත්තිදුතයි:]

25. එක්කලෙක අනුමෙවු අනතුරු තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ
කර එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පස් ව හුන්හ.
එකත්පස් ව හුන් අනුමෙවු අනතුරු තෙරණුවන්ට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල
වදාළහ:

ආනන්දය, යම් කෙනෙකුන්ට අනුකම්පා කරව් ද මිත්‍රයෝ වෙත්ව යි,
සුභාදයෝ වෙත්ව යි, නැද්දිසිල් දෙපස නැගේ වෙත්ව යි, ප්‍රානාහනිතාදි
සාලේ කැයෝ වෙත්ව යි ඒ යම් කෙනෙක් (කොපගේ බස) ඇසියයුතු කොට
හඬින් ද, ආනන්දය, කොප විසින් ඔහු තුන් නැතෙක්හි ලා සමාදන් කරවිය
යුතු වහ. ඇතුළත් කරවිය යුතු වහ. පිහිටුවාලිය යුතු වහ.

කවර තුන් නැතෙක යන් බුදුන් කෙරෙහි අවෙහාප්‍රසාදයෙහි සමාදන්
කරවිය යුතු වහ. ඇතුළත් කරවිය යුතු වහ. පිහිටුවා ලිය යුතු වහ. "ඒ
භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙකරුණිනුදු අර්හත්හ. සමාන්තරවූයහ ...
දෙව්මිනිස්සට ශාසනායහ. වඩුසසත්තය අවබෝධ කළහ. භාග්‍යවත්හ නිසා යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

ධම්ම අවේච්චපසාදෙ සමාදපෙනබ්බා, නිවෙසෙනබ්බා, පතිට්ඨාපෙනබ්බා: ‘සාකකානො භගවතා ධම්මා සන්දිට්ඨිකො -පෙ- පච්චත්තං වෙදිතබ්බා විඤ්ඤාති’ති.

සබ්බෙ අවේච්චපසාදෙ සමාදපෙනබ්බා, නිවෙසෙනබ්බා, පතිට්ඨාපෙනබ්බා: “සුපටිපනො භගවතො සාවකසබ්බො -පෙ- අනුතරං පුඤ්ඤකෙතනං ලොකස්සා”ති.

සිය ආතඤ්ඤා, චතුත්තං මහාභුතානං අඤ්ඤාථත්තං පස්චිධාතුයා ආපො-ධාතුයා තෙජෝධාතුයා වායොධාතුයා. නතො චුද්ධෙ අවේච්චපසාදෙන සමන්තාගතස්ස අරියසාවකස්ස සිය අඤ්ඤාථත්තං. තඤ්ඤං අඤ්ඤාථත්තං: සො චතාතඤ්ඤා චුද්ධෙ අවේච්චපසාදෙන සමන්තාගතො අරියසාවකො නිරයං වා තීරච්ඡානස්සොතිං වා පෙතතිවිසයං වා උපපජ්ජස්සාති තෙතං ණං විජ්ජති.

සිය ආතඤ්ඤා, චතුත්තං මහාභුතානං අඤ්ඤාථත්තං පස්චිධාතුයා ආපොධාතුයා තෙජෝධාතුයා වායොධාතුයා. නතො ධම්ම -පෙ- නතො සබ්බෙ අවේච්චපසාදෙන සමන්තාගතස්ස අරියසාවකස්ස සිය අඤ්ඤාථත්තං. තඤ්ඤං අඤ්ඤාථත්තං: සො චතාතඤ්ඤා, සබ්බෙ අවේච්චපසාදෙන සමන්තාගතො අරියසාවකො නිරයං වා තීරච්ඡානස්සොතිං වා පෙතතිවිසයං වා උපපජ්ජස්සාති තෙතං ණං විජ්ජති.

යෙ ආතඤ්ඤා, අනුකම්පය්‍යාථ යෙ ච සොතබ්බං මඤ්ඤෙය්‍යං මිත්තා වා අම්මවා වා ඤාති වා සාලොභිතා වා, තෙ වො ආතඤ්ඤා ඉමෙසු තිසු ණානෙසු සමාදපෙනබ්බා, නිවෙසෙනබ්බා, පතිට්ඨාපෙනබ්බාති.

3. 2. 3. 6

26 අථ බො ආයස්මා ආනිත්ඤ්ඤායෙන භගවා තෙහුපසබ්බාමි. උපසබ්බා-මිත්තා -පෙ- භගවත්තං එතදවොච: ‘භවො, භවො’ති භනො ටුට්ඨති. කිත්තාවතා හු බො භනො භවො ගොතිති?

කාමධාතුචෙපකතාදො ආතඤ්ඤා, කම්මං තාභවිස්ස අපි හු බො කාමභවො පඤ්ඤෙය්‍යාති?

තො ගෙතං භනො.

ඉති බො ආතඤ්ඤා, කම්මං බෙත්තං, විඤ්ඤාණං ඛිජං, තණ්හා සිතෙහො.¹ අවිජ්ජානීවරණානං සත්තානං තණ්හාසංයෝජනානං සීනාය ධාතුයා විඤ්ඤාණං පතිට්ඨිතං. එවං ආයති* පුතබ්බවාතිතිබ්බතති ගොති.

1 තණ්හාසෙකතො - මජ්ඣං. 2. ආයතිං - මජ්ඣං.

ධම්මෙහි අවේනාප්‍රසාදයෙහි සමාදන් කරවිය යුතුවන. ඇතුළත්-කරවිය යුතුවන. පිහිටුවාලිය යුතුවන. 'භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ධම්ම මොනොවට වදාරණ ලද්දේය. සාන්දූෂටිකය. ... නුවණැතියන් විසින් සියසතන්හි ලා දතයුතුය' නිසා යි.

සඟුන් කෙරෙහි අවේනාප්‍රසාදයෙහි සමාදන් කරවිය යුතුවන. ඇතුළත් කරවිය යුතුවන. පිහිටුවාලිය යුතුවන. 'භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවක-සංඝයා සුපිළිපත ... ලෝකයට අනුත්තර පුණ්‍යකෞතුකය' නිසා යි.

ආනන්දය, පාච්චිධාතු, අබ්බධාතු, තේජෝධාතු, වායෝධාතු යන සතර මහාභූතයන්ගේ අත්‍යවශ්‍යතාවය වෙයි. බුදුන් කෙරෙහි අවේනාප්‍රසාදයෙන් සම්මානන ආර්ථිශ්‍රාවකයාගේ අත්‍යවශ්‍යතාවයක් නොම වෙයි. එහි මේ වෙනසයි: ආනන්දය, බුදුන් කෙරෙහි අවේනාප්‍රසාදයෙන් සම්මානන ආර්ථි-ශ්‍රාවක තීරයට හෝ තීරිසන් ගතියට හෝ ප්‍රෙතවිෂයට හෝ එළඹෙන්නේය යන තෙල කරුණ සිදු නොවේ.

ආනන්දය, පාච්චිධාතු, අබ්බධාතු, තේජෝධාතු, වායෝධාතු යන සතර මහාභූතයන්ගේ අත්‍යවශ්‍යතාවය වෙයි. ධම්මෙහි ... සංඝයා කෙරෙහි අවේනා-ප්‍රසාදයෙන් සම්මානන ආර්ථිශ්‍රාවකයාගේ අත්‍යවශ්‍යතාවයක් නොම වෙයි. එහි මේ වෙනසයි: ආනන්දය, සඟුන් කෙරෙහි අවේනාප්‍රසාදයෙන් සම්මානන ඒ ආර්ථිශ්‍රාවක එකානතයෙන් නිරයට හෝ තීරිසන් යෝනියට හෝ ප්‍රෙතවිෂයට හෝ එළඹෙන්නේය යන මෙ කරුණ සිදු නොවෙයි.

ආනන්දය, ඥාණී කෙනකුන්ට අනුකම්පා කරවී ද, මිත්‍රයෝ හෝ සුභාදයෝ හෝ නැයෝ හෝ සාලේ නැයෝ හෝ යම් කෙනෙක් (නොපගේ බස) ඇසිය යුතු කොට සිතත් ද, ආනන්දය, නොප විසින් ඔහු මේ තුන් තන්හි සමාදන් කරවිය යුතුවන. ඇතුළත් කරවිය යුතුවන. පිහිටුවිය යුතුවන.

3. 2. 3. 6.

26. එකල්හි ආයුෂමත් අනිද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ ... භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සෑල කළහ: වහන්ස, 'භව්‍ය, භව්‍ය'යි කියනු ලැබේ. වහන්ස, කෙනෙකින් භවය මේ ද?

ආනන්දය, කාමධාතුයෙහි විවේකා කමියෙක් නොවී නම් කාමභවයෙක් කිම, පැහැදිලි ද?

වහන්ස, තෙල එසේ නො පැහැදිලි.

ආනන්දය, මෙසේ කමිය කෞතුකය වෙයි. අභිසංසකාර විඤ්ඤාන ධර්මය වෙයි. තෘෂණාව උදකය වෙයි. අවිද්‍යායෙන් ඇවුරුණු, තෘෂණාවකාශයෙන් බැඳුනු සත්ත්වයන්ගේ කාමධාතුයෙහි විඤ්ඤාන පිහිටියේ ය. මෙසේ මතුයෙහි පුතර්භව සංඛ්‍යාත අභිනිවේශය වේ.

රූපධාතුවෙපක්කඤ්ච ආතඤ, කමමං නාහවිස්ස, අපි නු බො රූපභවො පඤ්ඤයෙථාති.

නො හෙතං හනෙන.

ඉති බො ආතඤ, කමමං බෙතනං, විඤ්ඤාණං ඛිජං, තණ්හා සිතෙහො. අවිජ්ජානීවරණානං සත්තානං තණ්හාසංයෝජනානං මජ්ඣමාය ධාතුයා විඤ්ඤාණං පතිට්ඨිතං. එවං ආයති පුතබ්බවාහිතිබ්බත්ති හොති.

අරූපධාතුවෙපක්කඤ්ච ආතඤ කමමං නාහවිස්ස, අපි නු බො අරූපභවො පඤ්ඤයෙථාති.

නො හෙතං හනෙන.

ඉති බො ආතඤ, කමමං බෙතනං, විඤ්ඤාණං ඛිජං, තණ්හා සිතෙහො. අවිජ්ජානීවරණානං සත්තානං තණ්හාසංයෝජනානං පඤ්ඤාය ධාතුයා විඤ්ඤාණං පතිට්ඨිතං. එවං ආයති පුතබ්බවාහිතිබ්බත්ති හොති. එවං බො ආතඤ, භවො හොතිති.

3. 2. 3. 7

27. අථ බො ආයස්මා ආනුෂෙඤ්ඤෙහ භගවා තෙනුපසම්බුධි -පෙ- එකමන්තං තිසිතො බො ආයස්මා ආතඤ -පෙ- භගවන්තං එතදවොච:

‘හස්මා, භවො’ති හනෙන චුළ්චිති, භිත්තාවතා නු බො හනෙන භවො හොතිති.

කාමධාතුවෙපක්කඤ්ච ආතඤ, කමමං නාහවිස්ස, අපි නු බො කාමභවො පඤ්ඤයෙථාති.

නො හෙතං හනෙන.

ඉති බො ආතඤ, කමමං බෙතනං, විඤ්ඤාණං ඛිජං, තණ්හා සිතෙහො.¹ අවිජ්ජානීවරණානං සත්තානං තණ්හාසංයෝජනානං තිත්තාය ධාතුයා චෙතනා පතිට්ඨිතා, පඤ්ඤා පතිට්ඨිතා. එවං ආයති². පුතබ්බවාහිතිබ්බත්ති හොති.

රූපධාතුවෙපක්කඤ්ච ආතඤ, කමමං නාහවිස්ස, අපි නු බො රූපභවො පඤ්ඤයෙථාති.

නො හෙතං හනෙන.

ඉති බො ආතඤ, කමමං බෙතනං, විඤ්ඤාණං ඛිජං, තණ්හා සිතෙහො. අවිජ්ජානීවරණානං සත්තානං තණ්හාසංයෝජනානං මජ්ඣමාය ධාතුයා චෙතනා පතිට්ඨිතා, පඤ්ඤා පතිට්ඨිතා. එවං ආයති² පුතබ්බවාහිතිබ්බත්ති හොති.

1 රූපභවනං - මජ්ඣං. 2 ආයතිං - මජ්ඣං.

ආනන්දය, රූපධාතූයෙහි විවස්තා කමය කො වී නම් රූපභවය කිම, පැණේ ද?

වහන්ස, තෙල එසේ නොවේ මැයි.

ආනන්දය, මෙසේ කමය කෙළුණු වෙයි. අභිසංඝායාරවිඤ්ඤාය ධර්මය වෙයි. තෘණොව උදකය වේ. අවිද්‍යායෙන් ඇවුරුණු තෘණොබ්බතයෙන් බැඳුණු සත්ත්වයන්ගේ රූපධාතූයෙහි විඤ්ඤාය පිහිටියේ වෙයි. මෙසේ ඔහුයෙහි පුතර්භව සංඛ්‍යාත අභිනිවෘත්තිය වෙයි.

ආනන්දය, අරූපධාතූයෙහි විවස්තා කමය කො වී නම් අරූපභවයෙක් කිම, පැණේ ද?

වහන්ස, තෙල එසේ නොවේ මැයි.

ආනන්දය, මෙසේ කමය කෙළුණු වෙයි. අභිසංඝායාරවිඤ්ඤාය ධර්මය වෙයි. තෘණොව උදකය වෙයි. අවිද්‍යායෙන් ඇවුරුණු තෘණොබ්බතයෙන් බැඳුණු සත්ත්වයන්ගේ අරූපධාතූයෙහි විඤ්ඤාය පිහිටියේ වෙයි. මෙසේ ඔහුයෙහි පුතර්භව සංඛ්‍යාත අභිනිවෘත්තිය වෙයි. ආනන්දය, මෙසේ භවය වෙයි.

3. 2. 3. 7.

27. එකල්හි ආයුෂමත් අනද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එකත්පස්ව හුන් ආයුෂමත් අනද තෙරණුවෝ ... භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කළහ:

වහන්ස, 'භවය, භවය'යි කියනු ලැබේ. වහන්ස, කෙනෙකින් භවය වේ දැයි?

ආනන්දය, කාමධාතූයෙහි විවස්තා කමයෙක් කො වී නම්, කාමභවය කිම, පැණේ ද?

වහන්ස, තෙල නොවේ මැයි.

ආනන්දය, මෙසේ කමය කෙළුණු වෙයි. (සභරාත) අභිසංඝායාරවිඤ්ඤාය ධර්මය වෙයි. තෘණොව උදකය වෙයි. අවිද්‍යායෙන් ඇවුරුණු තෘණොබ්බතයෙන් බැඳුණු සත්ත්වයන්ගේ කාමධාතූයෙහි කමවේතනාව පිහිටියාය, කම ප්‍රාණීතාව පිහිටියාය. මෙසේ ඔහුයෙහි පුතර්භව සංඛ්‍යාත අභිනිවෘත්තිය වේ.

ආනන්දය, රූපධාතූයෙහි විවස්තා කමයෙක් කො වී නම්, රූපධාතූව කිම, පැණේ ද?

වහන්ස, තෙල නොවේ මැයි.

ආනන්දය, මෙසේ කමය කෙළුණු වෙයි. අභිසංඝායාරවිඤ්ඤාය ධර්මය වෙයි. තෘණොව උදකය වෙයි. අවිද්‍යායෙන් ඇවුරුණු තෘණොබ්බතයෙන් බැඳුණු සත්ත්වයන්ගේ කමවේතනාව රූප ධාතූයෙහි පිහිටියාය. කම ප්‍රාණීතාව පිහිටියාය. මෙසේ ඔහුයෙහි පුතර්භව සංඛ්‍යාත අභිනිවෘත්තිය වෙයි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

අරුපධාත්‍යවෙපක්කඤ්චි අතඤ්ඤ කම්මං නාහවිස්ස, අපි නු ඛො අරුපභවො පඤ්ඤායෙථාති?

නො හෙතං භනෙහ.

ඉති ඛො අතඤ්ඤ කම්මං ඛෙවනං, විඤ්ඤාණං ඛිජං, තණ්හා සිතෙහො. අවිජ්ජානීවරණානං සත්තානං තණ්හාසංයෝජනානං පණීතාය ධාතුයා වෙතනා පතිට්ඨිතා. පත්තා පතිට්ඨිතා. එවං අයති පුතඛහවාහිතිබ්බතති හොති. එවං ඛො අතඤ්ඤ භවො හොතීති.

3. 2. 3. 8.

28. අථ ඛො අයස්මා ආනිඤ්ඤා යෙන භගවා තෙනුපසඛිකම් -පෙ- එකමනතං නිසින්නං ඛො අයස්මනතං අතඤ්ඤ භගවා එතදවොච:

සබ්බං නු ඛො අතඤ්ඤ සීලබ්බතං ජීවිතං බ්‍රහ්මචරියං උපට්ඨානසාරං සථලනති.

ත ඛෙවත්ථ භනෙහ එකංසෙතාති.

තෙන භාතඤ්ඤ විහජස්සති.

යං භික්ඛ භනෙහ සීලබ්බතං ජීවිතං බ්‍රහ්මචරියං උපට්ඨානසාරං සෙවතො අකුසලා ධම්මා අභිවංසනති, කුසලා ධම්මා පරිභායනති, එවරුපං සීලබ්බතං ජීවිතං බ්‍රහ්මචරියං උපට්ඨානසාරං අථලං.

යඤ්ච ඛවාස්ස භනෙහ සීලබ්බතං ජීවිතං බ්‍රහ්මචරියං උපට්ඨානසාරං සෙවතො අකුසලා ධම්මා පරිභායනති, කුසලා ධම්මා අභිවංසනති, එවරුපං සීලබ්බතං ජීවිතං බ්‍රහ්මචරියං උපට්ඨානසාරං සථලනති.

ඉදමවොච අයස්මා ආතඤ්ඤ සමනුඤ්ඤා සත්ථා අහොසි. අථ ඛො අයස්මා ආතඤ්ඤ “සමනුඤ්ඤා මෙ සත්ථා”ති උට්ඨායාසනා භගවනතං අභිවාදෙත්වා පදනකිණං කත්වා පක්කාමි.

අථ ඛො භගවා අවිරපක්කනෙහ අයස්මනෙහ අතඤ්ඤ භික්ඛු අමනෙහසි:

සෙඛො භික්ඛවෙ අතඤ්ඤ, න ච පනස්ස සුලහරුපො සමසමො පඤ්ඤායාති.

3. 2. 3. 9.

29. අථ ඛො අයස්මා ආනිඤ්ඤා යෙන භගවා තෙනුපසඛිකම් -පෙ- එකමනතං නිසින්නං ඛො අයස්මා ආතඤ්ඤ භගවනතං එතදවොච:

නිණ්මොති භනෙහ ගඤ්ජාතාති යෙසං අනුචාහඤ්ඤච ගඤ්ජො ගච්ජති, තො පටිච්චාතං.

ආතඤ්ඤා, අරුපධාතූයෙහි විවස්තා කමයෙන් නො වී නම්, අරුපභවයෙන් කිම, පැණේ ද?

වහන්ස, තෙල නො වේ මැයි.

ආතඤ්ඤා, මෙසේ කමය ක්ෂේත්‍ර වෙයි. අභිසංඝකාරවිඤ්ඤාය ධීර වෙයි. කාමණ්ඩු උදක වේ. අවිජ්ඣායෙන් අච්ඡිද්‍රැණු තාමණ්ඩුකයෙන් බැඳුනු සත්ත්වයන්ගේ කමිවේනතාව අරුපධාතූයෙහි පිහිටියාය. කමිප්‍රාණීතාව පිහිටියාය. මෙසේ මතුයෙහි පුතභිව සංඛ්‍යාත අභිනිර්වාණීය වෙයි. ආතඤ්ඤා, මෙසේ භවය වෙයි.

3. 2. 3. 8.

28. එකල්හි ආයුෂමත් අනඳ තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ ... එක්ත්පස්ව හුන් ආයුෂමත් අනඳ තෙරණුවන්ට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදාළ සේක:

ආතඤ්ඤා, හැම ශීලව්‍රතයෙක් දුෂකරකාරිකානුයෝග සංඛ්‍යාත ජීවිත වූයේ බහිසර වූයේ වටනතර වූයේ සඵල වේ දැ යි?

වහන්ස, මෙහිලා ඒකාන්තවෘතයෙන් එසේමය යි නොකියැ හෙයි.

ආතඤ්ඤා, එසේ වී නම් බෙදාලවයි.

වහන්ස, යම් ශීලව්‍රතයෙක් දුෂකරකාරිකානුයෝග සංඛ්‍යාත ජීවිත වේ ද, බහිසර වේ ද, මේ සාරයයි වැටහුනේ වේ ද, එය සෙවුනහුගේ අකුසල් දහම්හු වැඩෙත් නම්, කුසල් දහම්හු පිරිහෙත් නම්, මෙබඳු වූ ශීලව්‍රතය ජීවිත වූයේ බ්‍රහ්මවතී වූයේ උපසාධාත සාර වූයේ අඵල වෙයි.

වහන්ස, යම් ශීලව්‍රතයෙක් ජීවිත වේ ද, බ්‍රහ්මවතීය වේ ද, උපසාධාත සාර වේ ද, එය සෙවුනහුගේ අකුසල් දහම්හු පිරිහෙත් නම්, කුසල් දහම්හු වැඩෙත් නම්, මෙබඳු ශීලව්‍රතය ජීවිත වූයේ, බ්‍රහ්මවතී වූයේ උපසාධාත සාර වූයේ සඵල වෙයි.

ආයුෂමත් අනඳ තෙරණුවෝ තෙල සැල කළහ. ශාස්ත්‍රාත් වහන්සේ අනුදත් සේක. එක්බිහි ආයුෂමත් අනඳ තෙරණුවෝ ශාස්ත්‍රාත් වහන්සේ මඛස අනුදත් සේකැ යි හුතස්සෙන් නැගී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද පැදකුණු කොට ගියහ.

එක්බිහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආයුෂමත් අනඳ තෙරණුවන් වඩනා හා ම හිසුන් ඇමිනු සේක:

මහණෙනි, අනඳ තෙරණුවෝ ශෛක්‍ෂයහ. ඔහුට ප්‍රඥයෙන් සමසමයෙක් දුලභ නො ද වේ.

3. 2. 3. 9.

29. එකල ආයුෂමත් අනඳ තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියහ ... එක්ත්පස්ව හුන් ආයුෂමත් අනඳ තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කළහ:

වහන්ස, යම් ගකුජාතයන්ගේ ගඳක් අනුවාතයට ම හමා ද, පටිවාතයට නො හමා ද, එබඳු මේ ගකුජාතයෝ තුන් දෙනෙකි.

කතමාති තිණි: මුලගනො සාරගනො පුළුගනො. ඉමාති බො හනන තිණි ගකුජාතාති යෙසං අනුචාතඤ්ඤව ගනො ගව්ඡති, නො පටිචාතං.

අභි නු බො හනන තිඤ්ඤි ගකුජාතං යස්ස අනුචාතමි ගනො ගව්ඡති, පටිචාතමි ගනො ගව්ඡති, අනුචාතපටිචාතමි ගනො ගව්ඡති?

අත්ථානඤ්ඤ¹ ගකුජාතං යස්ස අනුචාතමි ගනො ගව්ඡති, පටිචාතමි ගනො ගව්ඡති, අනුචාතපටිචාතමි ගනො ගව්ඡති.

කතමඤ්ඤ පත තං හනන ගකුජාතං, යස්ස අනුචාතමි ගනො ගව්ඡති, පටිචාතමි ගනො ගව්ඡති, අනුචාතපටිචාතමි ගනො ගව්ඡති?

ඉධානඤ්ඤ යස්මිං ගාමෙ වා තිගමෙ වා ඉඤ්ඤ වා පුරිසො වා බුද්ධං සරණං ගතො හොති, ධම්මං සරණං ගතො හොති, සංඝං සරණං ගතො හොති. පාණාතිපාතා පටිච්ඡිතො හොති, අදිනාදානා පටිච්ඡිතො හොති, කාමෙසු ඡිච්ඡාචාරා පටිච්ඡිතො හොති, මුසාවාදා පටිච්ඡිතො හොති, සුරාමේරයමජ්ජ-පමාදව්ශානා පටිච්ඡිතො හොති, සීලවා හොති, කල්යාණධර්මො, විගතමලම-චේතරෙත වෙනසා අගාරං අජ්ඣාචසති මුත්තවාගො පයතපාණී වොස්සගර-රතො යාවයොගො දුතසංවිහාරතො. තස්ස දිසාසු සමණබ්‍රාහ්මණා වණ්ණං භාසකති: අසුකස්මිං නාම ගාමෙ වා තිගමෙ වා ඉඤ්ඤ වා පුරිසො වා බුද්ධං සරණං ගතො හොති, ධම්මං සරණං ගතො හොති, සංඝං සරණං ගතො හොති, පාණාතිපාතා පටිච්ඡිතො හොති, අදිනාදානා පටිච්ඡිතො හොති, කාමෙසු ඡිච්ඡාචාරා පටිච්ඡිතො හොති, මුසාවාදා පටිච්ඡිතො හොති, සුරා-මේරයමජ්ජපමාදව්ශානා පටිච්ඡිතො හොති, සීලවා හොති, කල්යාණධර්මො, විගතමලමචේතරෙත වෙනසා අගාරං අජ්ඣාචසති මුත්තවාගො පයතපාණී වොස්සගරතො යාවයොගො දුතසංවිහාරතොති.

දෙවභාසිස්ස අමනුස්සා වණ්ණං භාසකති: අසුකස්මිං නාම ගාමෙ වා තිගමෙ වා ඉඤ්ඤ වා පුරිසො වා බුද්ධං සරණං -පෙ- ධම්මං සරණං -පෙ- සංඝං සරණං ගතො හොති, පාණාතිපාතා පටිච්ඡිතො -පෙ- දුතසංවිහාරතොති.

ඉදං බො තං අතඤ්ඤ ගකුජාතං යස්ස අනුචාතමි ගනො ගව්ඡති, පටිචාතමි ගනො ගව්ඡති, අනුචාතපටිචාතමි ගනො ගව්ඡති.

36. න පුළුගනො පටිචාතමෙති
න වඤ්ඤං. ²තගරමලලිකා වා,
සතඤ්ඤ ගනො පටිචාතමෙති
සබ්බා දිසා සපුරිසො පචාතිති.

1. අත්ථානඤ්ඤ තිඤ්ඤ - මිත්තං. 2. තගරමලලිකා වා. P.T.S.

කවර තුන් දෙනෙකු යත්: මූලගකිය, සාරගකිය, පුෂ්පගකිය. වහන්ස, යම් ගකිජාතයන්ගේ ගඳෙන් අනුවාතයට ම හමා ද, පරිවාතයට නො හමා ද, මේ ඒ ගකිජාතයෝ තුන් දෙනෙකු.

වහන්ස, යම් ගකිජාතයන්ගේ ගකිය අනුවාතයටත් හමා ද, පරිවාතයටත් හමා ද, අනුවාත පරිවාතයටත් හමා ද, එබඳු කිසි ගකිජාතයෙක් ඇත් ද?

ආතඤ්ඤ, යම් ගකිජාතයන්ගේ ගකිය අනුවාතයටත් හමා ද, පරිවාතයටත් හමා ද, අනුවාතපරිවාතයටත් හමා ද, එබඳු ගකිජාතයෙක් ඇත.

වහන්ස, යම් ගකිජාතයන්ගේ ගකිය අනුවාතයටත් හමා ද, පරිවාතයටත් හමා ද, අනුවාතපරිවාතයටත් හමා ද, එබඳු ගකිජාතය කවරේ ය?

ආතඤ්ඤ, මෙලොව යම් ගමෙක වේවයි, නිසම් ගමෙක වේවයි යනුයක් හෝ පුරුෂයෙක් හෝ බුදුන් සරණ ගියේ වේ ද, දහම් සරණ ගියේ වේ ද, සතුන් සරණ ගියේ වේ ද, පණ්ඩායෙන් දුරුවූයේ වේ ද, අධිකාදනින් දුරුවූයේ වේ ද, කාමයෙහි මිස හසරින් දුරුවූයේ වේ ද, මුසවායෙන් දුරුවූයේ වේ ද, පමාවරදට කරුණු වූ රහමෙරමදින් දුරුවූයේ වේ ද, සිල්වත් වේ ද, කල්ණදහම් ඇතියේ වේ ද, පාත්‍ර මලමසුරු ඇති සිතින් ගිහිගෙහි වෙසේ ද, මුදු දෙන ත්‍යාග ඇතියේ ද, දෙනුවට දෙව් අත් ඇතියේ වේ ද, දීමෙහි ඇලුනේ වේ ද, යදනට තිසිවූයේ වේ ද, දන් හා සංවිභාගයෙහි ඇලුනේ වේ ද, ඔහුගේ ගුණ ඒ ඒ දික්ගි මහණබමුණෝ බෙණෙත්. “දසෝ ගම නෝ නිසම්ගම හෝ සත්‍රියක් හෝ පුරුෂයෙක් බුදුන් සරණ ගියේ වෙයි. දහම් සරණ ගියේ වෙයි. සතුන් සරණ ගියේ වෙයි. පණ්ඩායෙන් දුරුවූයේ වෙයි. අධිකාදනින් දුරුවූයේ වෙයි. කාමයෙහි මිස හසරින් දුරුවූයේ වෙයි. මුසවායෙන් දුරුවූයේ වෙයි. පමාවරදට කරුණු වූ රහමෙරමදින් දුරුවූයේ වෙයි. සිල්වත් වෙයි. කල්ණදහම් ඇතියේ වෙයි. පාත්‍ර මලමසුරු ඇති සිතින් ගිහිගෙහි වෙසෙයි. මුදුදෙන ත්‍යාග ඇතියේ වෙයි. දෙනුවට දෙව් අත් ඇතියේ වෙයි. පිළෙහි ඇලුනේ වෙයි. යැදවත් දීමෙන් යාවයොග වෙයි. දීමෙහි හා සංවිභාගයෙහි ඇලුනේ වෙයි” කියයි.

මනුෂ්‍ය තොවන දෙවියෝත් පවා ඔහුගේ ගුණ කියත්: “අසුවල් ගම නෝ නිසම්ගම හෝ සත්‍රියක් හෝ පුරුෂයෙක් හෝ බුදුන් සරණ ... දහම් සරණ ... සතුන් සරණ ගියේ වෙයි, පණ්ඩායෙන් දුරුවූයේ වෙයි, ... දීමෙහි හා සංවිභාගයෙහි ඇලුනේත් වෙයි” කියයි.

ආතඤ්ඤ, යම් ගකිජාතයන්ගේ ගකිය අනුවාතයටත් හමා ද පරිවාතයටත් හමා ද අනුවාතපරිවාතයටත් හමා ද, මේ ඒ ගකිජාතයයි.

36 පුෂ්පගකිය උඩුසුළඟට නොහමයි. සඳුන් තුවරලා, සමන්සුවද හෝ උඩුසුළඟට නොහමයි. සත්පුරුෂයන්ගේ ගුණගකිය උඩුසුළඟට හමා සත්පුරුෂ නෙමේ හැඳි දික්ති ම වැහිරෙයි. (ගුණ සුවදින් හැමේ.)

3. 2. 8. 10.

30. අථ ඛො ආයස්මා ආනිත්ඤ්ඤායෙන භගවා තෙනුපසාකම් -පෙ- එකමන්තං නිසින්නො ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ භගවන්තං එතදවොච: සමමුඛා මේතං භන්තෙ භගවතො සුතං, සමමුඛා පටිග්ගහීතං: “භගවතො ආනන්ද ඩිබ්බස්ස අභිභු තාම සාවකො බ්‍රහ්මලොකෙ ධීනො සහස්සිලොකධාතුං සරෙන විඤ්ඤපෙසී”ති. භගවා පන භන්තෙ අරහං සම්මාසම්බුද්ධො කීවතං පභොති සරෙන විඤ්ඤපෙසුනති.

සාවකො සො ආනන්ද, අප්පමේයො තථානතාති.

දුතියමි ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ භගවන්තං එතදවොච: සමමුඛා මේතං භන්තෙ -පෙ- සාවකො සො ආනන්ද, අප්පමේයො තථානතාති.

තතියමි ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ භගවන්තං එතදවොච: සමමුඛා මේතං භන්තෙ භගවතො සුතං, සමමුඛා පටිග්ගහීතං: “භගවතො ආනන්ද, ඩිබ්බස්ස අභිභු තාම සාවකො බ්‍රහ්මලොකෙ ධීනො සහස්සිලොකධාතුං සරෙන විඤ්ඤපෙසී”ති. භගවා පන භන්තෙ අරහං සම්මාසම්බුද්ධො කීවතං පභොති සරෙන විඤ්ඤපෙසුනති.

සුතා තෙ ආනන්ද සහස්සි මූලනිකා ලොකධාතුති:

එතස්ස භගවා කාලො එතස්ස සුගත කාලො යං භගවා භාසෙය්, භගවතො සුඛා භික්ඛු ධාරෙය්න්තීති.

හෙන භානන්ද සුණාහි-පෙ- යාවකා ආනන්ද වන්දිමසුරිය පරිහරනති, දිසා හන්ති විරෝචනා, තාව සහස්සධා ලොකො. තස්මිං සහස්සධා ලොකෙ සහස්සං වන්දනං, සහස්සං සුරියානං, සහස්සං සිතෙරුපබ්බතරුජානං, සහස්සං ජම්බුදීපානං, සහස්සං අපරගොසානානං, සහස්සං උත්තරකුරුනං, සහස්සං පුබ්බවිදෙහානං, වත්තාරි මහාසමුද්දායසංඝානි, වත්තාරි මහාරුජ-සහස්සානි, සහස්සං වාතුමන්තරුජානං, සහස්සං තාවතීංසානං, සහස්සං යාමානා, සහස්සං තුසිතානං, සහස්සං නිමමාණුජිනං, සහස්සං පරතිමිත-වන්තරානං, සහස්සං බ්‍රහ්මලොකානං. අයං චූළිචතානන්ද සහස්සි මූලනිකා ලොකධාතු.

3. 2. 3. 10.

30. එකල ආයුෂමත් අනඳ තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සෑල කළහ: වහන්ස, මා විසින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ හමුයෙහි තෙල අසන ලදී: හමුයෙහි පිළිගන්නා ලදී: “ආනන්දය, සිඛි සමමා සම්බුද්ධන්ගේ අභිභූතම් ශ්‍රාවක බඞ්ද්‍රොව සිටියේ සහස්‍රී ලෝකධාතුව ස්වරයෙන් විඤ්ජනක කෙළේය”යි. වහන්ස, අතීත් සමයක් සම්බුද්ධ වූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වතාහි කෙතෙක් තැන් ස්වරයෙන් විඤ්ජනක කරන්නට සමත් වෙහි හෝ යි?

ආනන්දය, හේ ශ්‍රාවකයෙක; තථාගතයෝ වතාහි අපරිමේය වෙහි.

දෙවනවටත් ආයුෂමත් අනඳ තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සෑල කළහ: වහන්ස, මා විසින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ හමුයෙහි තෙල ... ආනන්දය, හේ ශ්‍රාවකයෙක; තථාගතයෝ වතාහි අපරිමේය වෙහි.

තෙවනවටත් ආයුෂමත් අනඳ තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සෑල කළහ: වහන්ස, මා විසින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ හමුයෙහි තෙල අසන ලද: හමුයෙහි පිළිගන්නා ලද: “ආනන්දය, සිඛි සමමා සම්බුද්ධන්ගේ අභිභූතම් ශ්‍රාවක බඞ්ද්‍රොව සිටියේ සහස්‍රී ලෝකධාතුව ස්වරයෙන් විඤ්ජනක කෙළේය” වහන්ස, අතීත් සමයක් සම්බුද්ධ වූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙතෙක් තැන් ස්වරයෙන් විඤ්ජනක කරන්නට සමත් වෙහි හෝ යි?

ආනන්දය, තා විසින් දහසක් සක්වල ඇති මූලනීය ලෝකධාතුව අසන ලද හු යි?

යම් හෙයෙකින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාරණ සේක් ද, භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ බස් අසා භික්ෂූහු ධර්ම ද, භාග්‍යවතුන් වහන්ස, තෙල සිංහනාදයට මේ කාලය යි. සුගතයන් වහන්ස, තෙල සිංහනාදයට මේ කාලය යි.

ආනන්දය, එසේ වී තම් අසව..... ආනන්දය, සද්ධර්ම බලමින් යම් තාක් තැන් ඇවිද්දාහු ද, දිශා බබුලුවන් ද, ඒ තාක් තැන් සහස්‍රීලෝකධාතුව යි. ඒ සහස්‍රධාලෝකයෙහි සද දහසෙක් ඇත. භිරු දහසෙක් ඇත. සුතෙරු පවුරද දහසෙක් ඇත. දඹදිව් දහසෙක් ඇත. අපරගොයාන දහසෙක් ඇත. උතුරුකුරුදිව් දහසෙක් ඇත. සුච්චිදෙහ දහසෙක් ඇත. මහාසමුද්‍ර සහස්‍රයෝ සතර දෙනෙක් ඇත. මහාරූපසහස්‍රයෝ සතර දෙනෙක් ඇත. වාතූමිභාරූපික සහස්‍රයෙක් ඇත. ත්‍රයත්‍රිංශත් දෙවලෝක සහස්‍රයෙක් ඇත. යාම දෙවලෝක සහස්‍රයෙක් ඇත. තුෂිත දෙවලෝක සහස්‍රයෙක් ඇත. නිමාණරතී දෙවලෝක සහස්‍රයෙක් ඇත. පරනිමිත වෘතතීකී දෙවලෝක සහස්‍රයෙක් ඇත. බ්‍රහ්මලෝක සහස්‍රයෙක් ඇත. ආනන්දය, මේ සහස්‍රීමූලනීය ලෝකධාතුව යි කියනු ලැබේ.

යාවතා ආනන්ද සහසී චූලනිකා ලොකධාතු, තාව සහසයධා ලොකො.
අයං චූළචතානන්ද දවිසහසී මජ්ඣිමිකා ලොකධාතු.

යාවතා ආනන්ද දවිසහසී මජ්ඣිමිකා ලොකධාතු, තාව සහසයධා
ලොකො. අයං චූළචතානන්ද තිසහසී මහාසහසී ලොකධාතු.

ආකඞ්ගිමානො ආනන්ද තථාගතො තිසහසී මහාසහසී ලොකධාතුං
සරෙන විඤ්ඤපෙය්‍ය, යාවතා පන ආකඞ්ගියාති.

යථා කථමපන භනෙන භගවා තිසහසී මහාසහසී ලොකධාතුං සරෙන
විඤ්ඤපෙය්‍ය, යාවතා පන ආකඞ්ගියාති?

ඉධානන්ද තථාගතො තිසහසී මහාසහසී ලොකධාතුං ඔහාසෙන ථරෙය්‍ය,
යද්‍ය තෙ සත්තා නං ආලොකං සඤ්ඤානෙය්‍ය, අථ තථාගතො ඝොසං
කරෙය්‍ය, සද්දමනුස්සාවෙය්‍ය. එවං බො ආනන්ද තථාගතො තිසහසී මහා-
සහසී ලොකධාතුං සරෙන විඤ්ඤපෙය්‍ය, යාවතා පන ආකඞ්ගියාති.

එවං චූනෙන ආයස්මා ආනන්දෙ භගවන්තං එතදවොච: ලාභා වත
මෙ ,සුලඤ්ඤං වත මෙ යස්ස මෙ සන්දා එවං මහිද්ධිකො එවං මහානු-
භාවොති.

එවං චූනෙන ආයස්මා උද්ධි ආයස්මන්තං ආනන්දං එතදවොච: කිං
තුමොස්ස ආචුසො ආනන්ද යදි තෙ සන්දා එවං මහිද්ධිකො එවං මහානු-
භාවොති?

එවං චූනෙන භගවා ආයස්මන්තං උද්ධිං එතදවොච: මා හෙවං උද්ධි,
මා හෙවං උද්ධි. සවෙ උද්ධි ආනන්දෙ අවිඤ්ඤානො කාලං කරෙය්‍ය, තෙන
විත්තප්පසාදෙන සත්තකඛිනත්තුං දෙවෙස්ස දෙවරජ්‍යං කරෙය්‍ය, සත්තකඛිනත්තුං
ඉමිසමිඤ්ඤෙව ජලේඤ්ඤෙව මහාරජ්‍යං කරෙය්‍ය. අපි උද්ධි ආනන්දෙ දිට්ඨෙව
ධම්මෙ පරිනිබ්බායියාති.

ආනන්දමග්ගා නතිමයා.

ආතඤ්ඤ, යම්කාක් තැන් ද්විසහස්‍රිකාමික ලෝකධාතූයෙක් වේ ද, ඒ තාක් සහස්‍රභාගයෙන් ගණනා ලද ලෝකයෙක් වේ ද, ආතඤ්ඤ, මේ ද්විසහස්‍රි මාධ්‍යමික ලෝකධාතූය හි කියනු ලැබේ.

ආතඤ්ඤ, යම්කාක් තැන් ද්විසහස්‍රිකාමික ලෝකධාතූයෙක් වේ ද, ඒ තාක් සහස්‍රභාගයෙන් ගණනා ලද ලෝකයෙක් වේ ද, ආතඤ්ඤ, මේ ත්‍රිසහස්‍රි මාධ්‍යමික ලෝකධාතූය හි කියනු ලැබේ.

ආතඤ්ඤ, තථාගතයන් වහන්සේ කාමැතිවන සේක් ත්‍රිසහස්‍රි මාධ්‍යමික ලෝකධාතූව ස්වරයෙන් විඥපතය කරණ සේක. ඉන් පිටත් යම්කාක් කාමැති වන සේක් නම්, ඒ ද ස්වරයෙන් විඥපතය කරණ සේක.

වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වතාහි කෙසේ නම් ත්‍රිසහස්‍රි මාධ්‍යමික ලෝකධාතූව ස්වරයෙන් විඥපතය කරණ සේක් ද? ඉන් පිටත් යම් හාක් කාමැති වන සේක් නම් ඒ ද ස්වරයෙන් විඥපතය කරණ සේක් ද?

ආතඤ්ඤ, මෙහි තථාගතයන් වහන්සේ ත්‍රිසහස්‍රි මාධ්‍යමික ලෝකධාතූව ශරීරවහාසයෙන් පතුරුවන සේක. යම් වරෙක ඒ සත්ත්‍ව ඒ ආලෝකය හදුනන් ද, ඒවැ තථාගතයන් වහන්සේ බ්‍රහ්මාණ්ඩය කරණ සේක. හඬ අස්වන සේක. ආතඤ්ඤ, මෙසේ තථාගතයන් වහන්සේ ත්‍රිසහස්‍රි මාධ්‍යමික ලෝකධාතූව ස්වරයෙන් විඥපතය කරණ සේක. ඉන් පිටත් යම්කාක් කාමැති වන සේක් නම් ඒ හාක් ස්වරයෙන් විඥපතය කරණ සේක.

මෙසේ වදාළ කල්හි ආයුෂ්මත් අතද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “යම් බද්ධ මාගේ ශාස්තෘන් වහන්සේ මෙබඳු මහත් සාධු ඇති සේක් ද, මෙබඳු මහත් අනුභාව ඇති සේක් ද, එකානතයෙන් මට ලාභයෙක. එකානතයෙන් මට මනා ලැබීමෙකැ” යි තෙල ප්‍රසාදය සැළ කළහ.

මෙසේ කී කල්හි ආයුෂ්මත් උද්ධි තෙරණුවෝ ආයුෂ්මත් අතද තෙරණුවන්ට තෙල කීහ. “කියග ආතඤ්ඤ, ඉදින් තාගේ ශාස්තෘන් වහන්සේ මෙබඳු මහත් සාධු ඇති සේක් ද, මෙබඳු මහත් අනුභාව ඇති සේක් ද, මෙහිලා හෙපි කීමෙකැ” යි.

මෙසේ කී කල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආයුෂ්මත් උද්ධි තෙරණුවන්ට තෙල බස් වදාළහ: උද්ධිය, නහමක් මෙසේ කියව. උද්ධිය, නහමක් මෙසේ කියව. උද්ධිය, ඉදින් අතද තෙර අභිකර්ම ව කළුරිය කෙරේ නම්, ඒ විහතා-ප්‍රසාදයෙන් සත් වටක් දෙවියන් කෙරෙහි දෙව්වරය කෙරෙහි. සත්වටක් මේ දැඩිව ම මහරජය කෙරෙහි. වැලිත් උද්ධිය, අතද ඉහාතමයෙහි ම පිරිනිවන් පානේය.

ආනංඤ්ඤය තෙවෙනිසි.

[4. සමණවග්ගො]

3. 2. 4. 1.

[සාවජී නිදනං]

31. නිණ්මානි භික්ඛවෙ සමණස්ස සමණකරණීයාති.¹ කතමානි නිණ්මානි: අධිපිලසිකකාසමාදනං, අධිවිතතසිකකාසමාදනං, අධිපඤ්ඤසිකකාසමාදනං. ඉමානි බො භික්ඛවෙ නිණ්ම සමණස්ස සමණකරණීයාති. තසමානිහ භික්ඛවෙ එවං සිකඛිතබ්බං: තිබ්බො තො ඡන්දෙ භවිස්සති අධිපිලසිකකාසමාදනෙ, තිබ්බො තො ඡන්දෙ භවිස්සති අධිවිතතසිකකාසමාදනෙ, තිබ්බො තො ඡන්දෙ භවිස්සති අධිපඤ්ඤසිකකාසමාදනෙති. එවං හි වො භික්ඛවෙ සිකඛිතබ්බනති.

3. 2. 4. 2.

32. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ ගද්දහො ගොගණං පිට්ඨිතො පිට්ඨිතො අනුබ්බෙය්‍යො හොති, “අභමපමානං අභමපමානාති”.² තස්ස න තාදිසො වණ්ණො හොති සෙය්‍යථාපි ගුත්තං. න තාදිසො සරෙ හොති සෙය්‍යථාපි ගුත්තං. න තාදිසං පදං යොති සෙය්‍යථාපි ගුත්තං. සො ගොගණඤ්ඤඤව පිට්ඨිතො පිට්ඨිතො අනුබ්බෙය්‍යො හොති, “අභමපමානං අභමපමානාති.”³

එවමෙව බො භික්ඛවෙ ඉධෙකවෙච්චා භික්ඛු භික්ඛුසඛ්ඤං පිට්ඨිතො පිට්ඨිතො අනුබ්බෙය්‍යො හොති, “අභමපි භික්ඛු, අභමපි භික්ඛුති”, තස්ස න තාදිසො ඡන්දෙ හොති අධිපිලසිකකාසමාදනෙ, සෙය්‍යථාපි අඤ්ඤාසං භික්ඛුතං. න තාදිසො ඡන්දෙ හොති අධිවිතතසිකකාසමාදනෙ. සෙය්‍යථාපි අඤ්ඤාසං භික්ඛුතං. න තාදිසො ඡන්දෙ හොති අධිපඤ්ඤසිකකාසමාදනෙ, සෙය්‍යථාපි අඤ්ඤාසං භික්ඛුතං. සො භික්ඛුසඛ්ඤඤඤව පිට්ඨිතො, පිට්ඨිතො අනුබ්බෙය්‍යො හොති, “අභමපි භික්ඛු අභමපි භික්ඛුති.”

තසමානිහ භික්ඛවෙ එවං සිකඛිතබ්බං: තිබ්බො තො ඡන්දෙ භවිස්සති අධිපිලසිකකාසමාදනෙ. තිබ්බො තො ඡන්දෙ³ භවිස්සති අධිවිතතසිකකාසමාදනෙ, තිබ්බො තො ඡන්දෙ භවිස්සති අධිපඤ්ඤසිකකාසමාදනෙති. එවං හි වො භික්ඛවෙ සිකඛිතබ්බනති.

3. 2. 4. 3

33. නිණ්මානි භික්ඛවෙ කස්සකස්ස ගහපනිස්ස පුබ්බෙ කරණීයාති. කතමානි නිණ්මානි: ඉධ භික්ඛවෙ කස්සකො ගහපනි පටිගලෙව⁴ බෙහතං පුකට්ඨං කරෙති පුමතිකතං. පටිගලෙව බෙහතං පුකට්ඨං කරිත්වා පුමතිකතං කාලෙත බිජානි පතිට්ඨාපෙති. කාලෙත බිජානි පතිට්ඨාපෙන සමයෙන උදකං අභිතෙතිපි අපතෙතිපි. ඉමානි බො භික්ඛවෙ නිණ්ම කස්සකස්ස ගහපනිස්ස පුබ්බෙ කරණීයාති.

1, සමණ්ඤ්ඤාති - මජ්ඣ. 2. අභමපි ගො - කප්ඵි. අභමපි දමමා, අභමපි දමමා - මජ්ඣ. තිබ්බො ඡන්දෙ - සිවු. 4. පටිකලෙව - මජ්ඣ.

[4. ශ්‍රමණවර්ගය]

1. 2. 4. 1.

[සැමැත්තියෙහි:]

31. මහණෙනි, ශ්‍රමණසන්නාසයෙහි මේ ශ්‍රමණකරණියෙකු තුන් දෙනෙකි. කවර තුන් දෙනෙකු යත්: අධිශීලශික්ෂාසමාදානය, අධිවිත්තශික්ෂාසමාදානය, අධිප්‍රඥ ශික්ෂාසමාදානය යි. මහණෙනි, ශ්‍රමණ සන්නාසයෙහි මේ තුන් ශ්‍රමණ කරණියෙකු යි. මහණෙනි, එහෙයින් මෙසේ භික්ෂුය යුතුය: “අධිශීලශික්ෂා සමාදානයෙහි ලා අපගේ නිවු වූ ඡන්දයෙක් වෙයි. අධිවිත්තශික්ෂා සමාදානයෙහි ලා අපගේ නිවු වූ ඡන්දයෙක් වෙයි. අධිප්‍රඥශික්ෂා සමාදානයෙහි ලා අපගේ නිවු වූ ඡන්දයෙක් වෙයි” කියා යි. මහණෙනි, මෙසේ ම තොප විසින් භික්ෂුය යුතු යි.

3. 2. 4. 2.

32. මහණෙනි, යම් පරිදි ගුණයෙක් “අභමපමා අභමපමා (මම ද ගවයෙමි, මම ද ගවයෙමි යි” යන අනුකරණයෙන් හඬමින්) ගොගණයා පස් පස් ලුහු බඳනේ වේ ද, ගවයන්ට වන පරිද්දෙන් ඔහුට එබඳු පාඨාසට්ඨකෙක් නොවෙයි. ගවයන්ට වන පරිද්දෙන් එබඳු හඬකුළු නොවෙයි. ගවයන්ට වන පරිදි එබඳු පිය සටහනක් ද නොවෙයි. හේ “අභමපමා, අභමපමා” යි ගවමුළු ම පස් පස් ලුහු බඳ යන්නේ වෙයි.

මහණෙනි, එපරිදි ම මෙසේ නෙති කියි මහණෙක් “මම ද මහණයෙමි, මම ද මහණයෙමි” යි (බෙණෙමින්) බිත් සතුන් පස් පස් ලුහු බඳ යන්නේ වේ ද, සෙසු මහණුන්ට වන පරිදි අධිශීලශික්ෂාසමාදානයෙහි ලා ඔහුට එබඳු ඡන්දයෙක් නො වෙයි. සෙසු මහණුන්ට වන පරිදි අධිවිත්ත ශික්ෂාසමාදානයෙහි ලා එබඳු ඡන්දයෙක් නො වෙයි. සෙසු මහණුන්ට වන පරිදි අධිප්‍රඥ ශික්ෂා සමාදානයෙහි ලා එබඳු ඡන්දයෙක් නො වෙයි. හේ “මම ද මහණයෙමි, මම ද මහණයෙමි” යි බිත් සතුන් ම පස් පස් ලුහු බඳනේ වෙයි.

මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි මෙසේ භික්ෂුය යුතුය: අධිශීලශික්ෂාසමාදානයෙහි ලා අපගේ නිවු ඡන්දයෙක් වෙයි. අධිවිත්තශික්ෂාසමාදානයෙහි ලා අපගේ නිවු ඡන්දයෙක් වෙයි. අධිප්‍රඥශික්ෂාසමාදානයෙහි ලා අපගේ නිවු ඡන්දයෙක් වෙයි, කියා යි. මහණෙනි, මෙසේ ම තොප විසින් භික්ෂුය යුතු යි.

3. 2. 4. 3.

33. මහණෙනි, සීසානා ගෙහෙවියා විසින් කාල ම මේ කළ යුතු දෑ තුනකි. කවර තුනකු යත්: මහණෙනි, මෙලොව සීසානා ගෙහෙවි කාල ම කේන්‍ද්‍රය මොනොවට සානා ලද්දක් පුරුදුවෙන් සම කරණ ලද්දක් කෙරේ ද. කේන්‍ද්‍රය මොනොවට සාට තැනක් පුරුදු ගා සම කරණ ලද්දක් කොට නිසි කල බිජු පිහිටුවයි. නිසි කල්හි බිජු පිහිටුවා නිසි සමාන දිය වද්දකුණක් තෙරනුයේත් වෙයි. මහණෙනි, සානා ගෙහෙවියා විසින් කාල ම මේ කළයුතු දෑ තුනකි.

එවමෙව බො භික්ඛවෙ තීණ්ණානි භික්ඛුස්ස පුබ්බෙ කරණීයාති. කතමානි තීණ්ණි: අධිපිලිසිකතාසමාදානං, අධිවිතනසිකතාසමාදානං, අධිපඤ්ඤාසිකතාසමාදානං. ඉමානි බො භික්ඛවෙ තීණ්ණි භික්ඛුස්ස පුබ්බෙ කරණීයාති.

තසමානිභ භික්ඛවෙ එවං සිකතිතබ්බං: තිබ්බො, නො ඡන්දෙ ගවිස්සති අධිපිලිසිකතාසමාදානෙ. තිබ්බො නො ඡන්දෙ ගවිස්සති අධිවිතනසිකතාසමාදානෙ. තිබ්බො නො ඡන්දෙ ගවිස්සති අධිපඤ්ඤාසිකතාසමාදානෙති එවං ගි වො භික්ඛවෙ සිකතිතබ්බනති.

3. 2. 4. 4

[වෙසාලි නිදනං:]

34. එවං මෙ සුතා: එකං සමයං භගවා වෙසාලියං විහරති මහාවංශ කුමාරසාලායං. අථ බො අඤ්ඤානරො වජ්ජිපුතනකො භික්ඛු යෙන භගවා තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිත්වා -පෙ- එකමන්තං නිසින්නො බො සො වජ්ජිපුතනකො භික්ඛු භගවන්තං එතදවොච:

සාධිකමිදං භන්තෙ දිගඤ්ඤාසිකතාපදසතං අනුගාමිකං උද්දෙසං අගච්ඡති. තාභං භන්තෙ එතථ සකෙකාමි සිකතිතුන්ති.

සකකමි පන චං භික්ඛු තිසු සිකතාසු සිකතිතුං අධිපිලිසිකතාය අධිවිතනසිකතාය අධිපඤ්ඤාසිකතායාති?

සකෙකාමිභං භන්තෙ තිසු සිකතාසු සිකතිතුං අධිපිලිසිකතාය අධිවිතනසිකතාය අධිපඤ්ඤාසිකතායාති.

හස්මානිභ චං භික්ඛු තිසු සිකතාසු සිකතිස්ස අධිපිලිසිකතාය අධිවිතනසිකතාය අධිපඤ්ඤාසිකතාය. යතො බො චං භික්ඛු අධිපිලිමපි සිකතිස්සමි, අධිවිතනමපි සිකතිස්සමි, අධිපඤ්ඤාමපි සිකතිස්සමි, තස්ස නුඤ්ඤා භික්ඛු අධිපිලිමපි සිකතිතො අධිවිතනමපි සිකතිතො අධිපඤ්ඤාමපි සිකතිතො රුගො පභිසිස්සති. දෙසො පභිසිස්සති. මොහො පභිසිස්සති. සො චං රුගස්ස පභාණං දෙසස්ස පභාණං මොහස්ස පභාණං යං අකුසලං තං න කරියාමි. යං පාපං තං න සෙවියාමිති.

අථ බො සො භික්ඛු අපරෙත සමයෙන අධිපිලිමපි සිකති, අධිවිතනමපි සිකති, අධිපඤ්ඤාමපි සිකති. තස්ස අධිපිලිමපි සිකතිතො අධිවිතනමපි සිකතිතො අධිපඤ්ඤාමපි සිකතිතො රුගො පභිසි. දෙසො පභිසි. මොහො පභිසි. සො රුගස්ස පභාණං දෙසස්ස පභාණං මොහස්ස පභාණං යං අකුසලං තං නාකාමි. යං පාපං තං න සෙවිති.

3. 2. 4. 5

[සාවසථි නිදනං:]

35. අථ බො අඤ්ඤානරො භික්ඛු යෙන භගවා තෙනුපසඤ්ඤාමි -පෙ- එකමන්තං නිසින්නො බො සො භික්ඛු භගවන්තං එතදවොච: සෙබො සෙබොති භන්තෙ ථුළුවති භික්ඛාචරා නු බො භන්තෙ සෙබො හොතිති?

මහණෙනි, එපරිදි ම මහණහු විසින් කැල ම මේ කළ යුතු දෑ තුනෙකි. කවර තුනෙක යත්: අධිශීලයෙහි සමාදානය, අධිවිතනියෙහි සමාදානය, අධිප්‍රඥයෙහි සමාදානය යි. මහණෙනි, මහණහු විසින් කැල ම මේ කළ යුතු දෑ තුනෙක

මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි මෙසේ හික්මිය යුතුය: අධිශීලයෙහි සමාදානයෙහි ලා අපගේ නිවු වූ ඡන්දය වෙයි. අධිවිතනියෙහි සමාදානයෙහි ලා අපගේ නිවු ඡන්දය වෙයි. අධිප්‍රඥයෙහි සමාදානයෙහි ලා අපගේ නිවු ඡන්දය වේයයි. මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ ම හික්මිය යුතුය.

3. 2. 4. 4.

[වෙසාලි නිදානය:]

34. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මිශාලා මහනුවර මහවනයෙහි කුටාගාරශාලායෙහි වැඩ වසන සේක. එකල එක්තරා වැදූ රජකුලපුත් මහණෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කර එළඹින. එළඹි .. එකත්පස්ව හුන් ඒ වැදූපුත් මහණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙළේය:

වහන්ස, “සාධක යෙළ සියක් මේ සිකපද අඛමසක් පාසා උදෙසීමට එයි. වහන්ස, මම මෙහි හික්මෙන්නට නො පොහොසත්ම” යි.

මහණ, අධිශීල, අධිවිතන, අධිප්‍රඥ යන තුන් සිකයෙහි හික්මෙන්නට තෝ පොහොසත්හී?

වහන්ස, මම අධිශීල, අධිවිතන, අධිප්‍රඥ යන තුන් සිකයෙහි හික්මෙන්නට පොහොසත්ම.

මහණ, එහෙයින් තෝ අධිශීල, අධිවිතන, අධිප්‍රඥ යන තුන් සිකෙහි හික්මෙව. මහණ, යම් හෙයකින් තෝ අධිශීලයෙහි හික්මෙහි ද, අධිවිතනයෙහි හික්මෙහි ද, අධිප්‍රඥයෙහි හික්මෙහි ද, මහණ, අධිශීලයෙහි හික්මෙන අධිවිතනයෙහි හික්මෙන, අධිප්‍රඥයෙහි හික්මෙන ඒ තට රාගය ප්‍රභව වෙයි. දෝෂය ප්‍රභව වෙයි. මෝහය ප්‍රභව වෙයි. ඒ තෝ, රුහප්‍රභාණයෙන් දෝෂප්‍රභාණයෙන් මෝහප්‍රභාණයෙන් - යම් අකුශලයෙක් වේ නම් එය තො කෙරෙහි, යම් පාපයෙක් වේ නම්, ඒ තො කෙරෙහිය.

එක්බිහි ඒ මහණ, පසු කලෙක අධිශීලයෙහි හික්මන. අධිවිතනයෙහි හික්මන. අධිප්‍රඥයෙහි හික්මන. අධිශීලයෙහි ‘අධිවිතනයෙහි අධිප්‍රඥයෙහි හික්මෙන ඔහුට රාගය ප්‍රභව විය. දෝෂය ප්‍රභව විය. මෝහය ප්‍රභව විය. රුහයාගේ ප්‍රභාණයෙන් දෝෂයාගේ ප්‍රභාණයෙන් මෝහයාගේ ප්‍රභාණයෙන් පසු යම් අකුශලයෙක් ඇත් ද ඒ තො කෙළේය. යම් පාපයෙක් ඇත් ද එය තො කෙරෙහි විය.

3. 2. 4. 5.

[සැවැත් නිදානය:]

35. එකල අනාගත මහණෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කර එළඹිණේය. ... එකත්පස්ව හුන් ඒ මහණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙළේය: වහන්ස, ‘ශෛක්‍ෂය, ශෛක්‍ෂය’ යි කියනු ලැබේ. වහන්ස, කෙතෙකින් ශෛක්‍ෂ වේ හො යි?

සිකතිති වො භික්ඛු තස්ම සෙවොති ටුවච්ඡිති. නිඤ්ච සිකතිති: අධි-
සීලච්ඡි සිකතිති, අධිචිත්තාච්ඡි සිකතිති, අධිපඤ්ඤාච්ඡි සිකතිති. සිකතිති
වො භික්ඛු තස්ම සෙවොති ටුවච්ඡිති.

37 සෙවස්ස සිකතිමානස්ස උජ්ජමග්ගානුසාරිනො,
බසස්මිං පඨමං ඤාණං තභො අඤ්ඤා අනන්තරං.

38 තතො අඤ්ඤාච්ඡිත්තානස්ස ඤාණං වෙ ගොති තාදිනො,
අකුප්පා මෙ විමුඛතීති භවසංඤ්ඤාප්තකම්යෙති.

3. 2. 4. 6

36. සාධකමිදං භික්ඛුවෙ දිශංසුසිකතාපදසතං අනුභූතාසං උදෙසං
ආගච්ඡති, යත් අත්තකාමා¹ භූලපුත්තා සිකතිනති. තිස්සො ඉමා භික්ඛුවෙ
සිකතා, යතෙතං සබ්බං සමොධානං ගච්ඡති. කතමා තිස්සො: අධිසීලසිකතා,
අධිචිත්තසිකතා අධිපඤ්ඤාසිකතා. ඉමා වො භික්ඛුවෙ තිස්සො සිකතා,
යතෙතං සබ්බං සමොධානං ගච්ඡති.

ඉධ භික්ඛුවෙ භික්ඛු සීලෙසු පරිපූරකාරී භොති, සමාධිසමි.
මත්තසොකාරී, පඤ්ඤාස මත්තසොකාරී. සො යාති තාති බුද්ධානුබුද්ධකාති
සිකතාපදාති තාති ආපඤ්ඤාපි ටුවච්ඡිති. තං තිස්ස ගෙතු? ත භි මෙත්ථ
භික්ඛුවෙ අභබ්බතා ටුවතා. යාති ව වො තාති සිකතාපදාති ආදිබ්බතච්ඡිකාති
බ්බතච්ඡිසාරාපාති තත්ථ ටුවසීලී ව භොති ටිතසීලී ව. සමාදාය සිකති
සිකතාපදෙසු සො තිණ්ණං සංයොජනානං පරිකම්යා සොතාපතො භොති
අවිජිපාතධම්මො නිශතො සමොධිපරායණො.

ඉධ පන භික්ඛුවෙ භික්ඛු සීලෙසු පරිපූරකාරී භොති සමාධිසමි.
මත්තසොකාරී, පඤ්ඤාස මත්තසොකාරී. සො යාති තාති බුද්ධානුබුද්ධකාති
සිකතාපදාති තාති ආපඤ්ඤාපි ටුවච්ඡිති. තං තිස්ස ගෙතු? ත භි මෙත්ථ
භික්ඛුවෙ අභබ්බතා ටුවතා. යාති ව වො තාති සිකතාපදාති ආදිබ්බතච්ඡිකාති
බ්බතච්ඡිසාරාපාති, තත්ථ ටුවසීලී ව ගොති ටිතසීලී ව. සමාදාය සිකති
සිකතාපදෙසු. සො තිණ්ණං සංයොජනානං පරිකම්යා රුගදෙසමොගානං
තනුතා සකදගාමී භොති සනිදෙව ඉමං ලොකං ආගන්ත්වා දුක්ඛස්සන්තං
කරෙති.

1 අත්තකාමා - මෙසං.

මහණ, හික්මේ නු සි එහෙයින් ශෛක්‍ෂය සි කියනු ලැබේ. කුමක් හික්මේ ද? අභිශීලයත් හික්මෙයි. අභිචිත්තයත් හික්මෙයි. අභිප්‍රඥාවත් හික්මෙයි. මහණ හික්මේ නු සි එහෙයින් ශෛක්‍ෂය සි කියනු ලැබේ.

37 අරීමග පිළිපදනා සුලු හික්මෙන ශෛක්‍ෂයානව පළමුව ලා (කෙලශක්‍ෂය කරණ හෙයින්) ඝාය නම් ලද මාගීයෙහි ඥානය උපදනේ ය, ඒ වතුනී මාගීඥානයෙන් අතතුරුව අභීත්තිඵලය උපදනේ ය.

38 එක්තිති අභීත්තිඵලවිමුක්තියෙන් විමුක්ත වූ ඒ තාදිහට එකානා-යෙන් ප්‍රත්‍යවේක්‍ෂණඥානය පහල වෙයි. “භවසංයෝජනක්‍ෂයයෙහි දී මාගේ විමුක්තිය අකොප්‍ය විය” කියා සි,

3. 2. 4. 6.

36. මහණෙනි, තමනට වැඩ කැමැති කුලපුත්‍රයෝ යමෙක්හි හික්මෙත් නම් එබඳු මේ සාධක යෙළසියක් සිකපද අභිමසක් පාසා උදෙසීමට එයි. මහණෙනි, යමෙක මේ හැම සිකපද සංග්‍රහයට යේ නම් මේ එබඳු ශික්‍ෂාවෝ තුන් දෙනෙකි. කවර තුන් දෙනෙක යත්: අභිශීලශික්‍ෂාය, අභිචිත්තශික්‍ෂාය, අභිප්‍රඥශික්‍ෂා යි. මහණෙනි, යමෙක මේ හැම සිකපද සංග්‍රහයට යේ නම් මේ එබඳු ශික්‍ෂාවෝ තුන් දෙනක.

මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ, ශීලයෙහි පරිපූරකාරී වෙයි, සමාධියෙහි පමණින් කරණ සුලු වෙයි. ප්‍රඥයෙහි පමණින් කරණ සුලු වෙයි, හේ යම් ඒ කුදන්කුදු සිකපද ඇත් ද, ඒ සිකපද අවදනේත් ඇවැතිත් නැත සිටුවනේත් වෙයි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, මෙහි ලා මා විසින් අභව්‍යභාවයෙක් නොකියන ලදී. චුභවවයීයට තිසි වූ යම් ඒ අදිචුභවවයීක ශික්‍ෂාපදයෝ වෙන් ද, එහි ලා තිබඳු සිල් ඇතියේත් පිහිටි සිල් ඇතියේත් වෙයි. මොනොවට සමාදන්ව සිකපෙදෙහි හික්මෙයි. හේ තුන් වැදූරුම් සංයෝජනයන්ගේ ක්‍ෂයහේතුයෙන් අපායට නොහෙන සාහාපි ඇතියේ මාගීනියාමයෙන් නියත වූයේ උපරිමාගීත්‍රය සංකියාන සමොධිය පරායණ කොට ඇතියේ සෝවත් වෙයි.

මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ ශීලයෙහි පරිපූරකාරී වෙයි. සමාධියෙහි පමණින් කරණ සුලු වෙයි. ප්‍රඥයෙහි පමණින් කරණ සුලු වෙයි. හේ යම් ඒ කුදන්කුදු සිකපද ඇත් ද, ඒ අවදනේත් ඇවැතිත් නැති සිටුවනේත් වෙයි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, මෙහි ලා මා විසින් අභව්‍යභාවයෙක් නොකියන ලදී. චුභවවයීයට තිසි වූ යම් ඒ අදිචුභවවයීක ශික්‍ෂාපදයෝ ඇත් ද, එහි තිබඳු සිල් ඇතියේත් පිහිටි සිල් ඇතියේත් වෙයි. මොනොවට සමාදන්ව සිකපෙදෙහි හික්මෙයි. හේ තුන් වැදූරුම් සංයෝජනයන්ගේ පරිත්‍යය හේතුයෙන් රුගඥාම මෝහයන්ගේ තාතවයෙන් සකාදගාමී වෙයි. එක් වරක් ම මේ ලොවට අවුත් දුක් කෙළවර කෙරෙයි

ඉධ පන භික්ඛවෙ භික්ඛු පිලෙසු පරිපුරකාරී හොති සමාධිසමිං පරිපුරකාරී පඤ්ඤාය මනනසොකාරී. සො යාති තාති බුද්ධානුබුද්ධකාති සික්ඛාපදාති තාති අපඡ්ඡතිපි වුට්ඨාතිපි. තං කිසසු හෙතු: න හි මේඤ්ඤ භික්ඛවෙ අභබ්බතා වුත්තා. යාති ව බො තාති සික්ඛාපදාති අද්විභවවර්ධකාති බ්‍රහ්මවර්ධකාරූපාති තත්ථ ධුවසිලි ව¹ හොති සීතසිලි ව² සමාදාය සික්ඛති සික්ඛාපදෙසු. සො පඤ්චනනං ඔරමාගිගාතං සංයෝජනානං පරික්ඛයා ඔපපාතිකො හොති තත්ථ පරිතිබ්බාසී අනාවතරිධමෙමා තස්මා ලොකා.

ඉධ පන භික්ඛවෙ භික්ඛු පිලෙසු පරිපුරකාරී හොති, සමාධිසමිං පරිපුරකාරී. පඤ්ඤාය පරිපුරකාරී. සො යාති තාති බුද්ධානුබුද්ධකාති සික්ඛාපදාති, තාති අපඡ්ඡතිපි වුට්ඨාතිපි. තං කිසසු හෙතු? න හි මේඤ්ඤ භික්ඛවෙ අභබ්බතා වුත්තා. යාති ව බො තාති සික්ඛාපදාති අද්විභවවර්ධකාති බ්‍රහ්මවර්ධකාරූපාති, තත්ථ ධුවසිලි ව¹ හොති සීතසිලි ව² සමාදාය සික්ඛති සික්ඛාපදෙසු. සො අසම්මතං ඛයා අනාසවං චෙතොවිමුත්තං පඤ්ඤාවිමුත්තං දිට්ඨං ව ඛමෙම සයං අභිඤ්ඤ ඤවජ්ඣානං උපසම්පජ්ඡ විහරති.

ඉති බො භික්ඛවෙ පදෙසං පදෙසකාරී ආරුධෙති. පරිපුරං පරිපුරකාරී. අවඤ්ඤාති³ තෙව්වාහං භික්ඛවෙ සික්ඛාපදාති වදාමිති.

3. 2. 4. 7.

37. සාධිකමිදං භික්ඛවෙ දිගඤ්ඤ සික්ඛාපදසතං අනුභවමාසං උදෙසං ආගමජ්ඣ, යත්ථ අත්ථකාමා කුලපුත්තා සික්ඛන්ති. තිස්සො ඉමා භික්ඛවෙ සික්ඛා, යත්ථෙතං සබ්බං සමොධානං ගමජ්ඣ. කතමො තිස්සො? අධිපිලසික්ඛා, අධිචිත්තසික්ඛා, අධිපඤ්ඤාසික්ඛා. ඉමා බො භික්ඛවෙ තිස්සො සික්ඛා, යත්ථෙතං සබ්බං සමොධානං ගමජ්ඣ.

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු පිලෙසු පරිපුරකාරී හොති, සමාධිසමිං මනනසොකාරී, පඤ්ඤාය මනනසොකාරී. සො යාති තාති බුද්ධානුබුද්ධකාති සික්ඛාපදාති, තාති අපඡ්ඡතිපි වුට්ඨාතිපි. තං කිසසු හෙතු? න හි මේඤ්ඤ භික්ඛවෙ අභබ්බතා වුත්තා. යාති ව බො තාති සික්ඛාපදාති අද්විභවවර්ධකාති බ්‍රහ්මවර්ධකාරූපාති, තත්ථ ධුවසිලි ව¹ හොති සීතසිලි ව, සමාදාය සික්ඛති සික්ඛාපදෙසු.

සො තිස්සං සංයෝජනානං පරික්ඛයා සත්තකතත්තුපරමො හොති: සත්තකතත්තුපරමං දෙවෙ ව මුත්තස්සෙ ව සංකාමිත්වා සංසරිත්වා දුක්ඛස්සන්තං කරෙති.

1. ධුවසිලො ව - PTS. මජ්ඣ.
2. සීතසිලො ව - PTS. මජ්ඣ.
3. අවඤ්ඤාති - PTS.

මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ ශීලයෙහි පරිපූරකාරී වෙයි. සමාධියෙහි පරිපූරකාරී වෙයි. ප්‍රඥයෙහි පමණින් කරණ සුලු වෙයි. හේ යම් ඒ කුදන්කුදු සිකපද ඇත් ද, ඒ අවදනෙන් ඇවැත්ත නැග සිටුවන්නේ වෙයි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, මෙහි ලා මා විසින් අභව්‍යභාවයෙක් නොකියන ලදී. බ්‍රහ්මචරීයව තිසි වූ යම් ඒ ආදිබ්‍රහ්මචරීක ශික්ෂාපදයෝ ඇත් ද, එහි නිබද සිල් ඇතියේත්. පිහිටි සිල් ඇතියේත් වෙයි. මොනොවට සමාදන්ව සිකපදයෙහි හික්මෙයි. හේ පඤ්ච ඔරම්භාගිය සංයෝජනයන්ගේ පරික්ෂය හේතුයෙන් ඔපපාතික වෙයි. ඒ බබ්ලොවින් වටාලා නොඑන සැහැටි ඇත්තේ එහි ම පිරිනිවන් පාත්‍රය.

මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ ශීලයෙහි පරිපූරකාරී වෙයි. සමාධියෙහි පරිපූරකාරී වෙයි. ප්‍රඥයෙහි පරිපූරකාරී වෙයි. හේ යම් ඒ කුදන්කුදු සිකපද ඇත් ද, ඒ අවදනෙන් ඇවැත්ත නැග සිටුවන්නේ වෙයි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, මෙහි ලා මා විසින් අභව්‍යභාවයෙක් නොකියන ලදී. බ්‍රහ්මචරීයව තිසි වූ යම් ඒ ආදිබ්‍රහ්මචරීක ශික්ෂාපදයෝ ඇත් ද, එහි ලා නිබද සිල් ඇතියේත් පිහිටි සිල් ඇතියේත් වෙයි. මොනොවට සමාදන්ව සිකපදයෙහි හික්මෙයි. හේ ආසුරයන්ගේ ක්ෂයහේතුවෙන් අනාසුර වූ චෙතොච්ඡික්කරිය හා ප්‍රඥච්ඡික්කරිය ඉහාත්මයෙහි ම තෙමේ විශිෂ්ටඥානයෙන් ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එයට එළඹ වෙසෙයි.

මහණෙනි, මෙසේ ප්‍රදේශකාරී ආඪී පුද්ගල (=සොවන් සෙදගාමි, අභගාමි පුත්‍රල්) ප්‍රදේශයක් සපයයි. පරිපූරකාරී පුද්ගල (=රහත් තෙමේ) පරිපූරණීය (=රහත්ඵලය) සපයයි. මහණෙනි, මම සිකපදහු නොවදහයි කියමිනි.

3 2. 4 7.

37. මහණෙනි, තමනට වැඩ කැමැති කුලපුත්‍රයෝ යමෙක්හි හික්මෙත් නම් මේ එබඳු සාධිකයෙලෙසින් සිකපද අභිමසක් පාසා උදෙසිමට එයි. මහණෙනි, මේ හැම සිකපද යමෙක සංග්‍රහයට යේ නම් එබඳු මේ ශික්ෂාවෝ තුන් දෙනෙකි. කවර තුන් දෙනෙක යත්: අභිශීලශික්ෂාය, අභිචිත්ත-ශික්ෂාය, අභිප්‍රඥශික්ෂා යි. මහණෙනි, යමෙක මේ හැම සිකපද සංග්‍රහයට යේ නම් මේ එබඳු ශික්ෂාවෝ තුන් දෙනහ

මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ ශීලයෙහි පරිපූරකාරී වෙයි. සමාධියෙහි පමණින් කරණ සුලු වෙයි. ප්‍රඥයෙහි පමණින් කරණ සුලු වෙයි. හේ යම් ඒ කුදන්කුදු සිකපද ඇත් ද, ඒ සිකපද අවදනෙන් ඇවැත්ත නැග සිටුවන්නේ වෙයි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, මෙහි ලා මා විසින් අභව්‍යභාවයෙක් නොකියන ලදී. බ්‍රහ්මචරීයව තිසි වූ යම් ඒ ආදිබ්‍රහ්මචරීක ශික්ෂාපදයෝ ඇත් ද, එහි ලා නිබද සිල් ඇතියේත් වෙයි. පිහිටි සිල් ඇතියේත් වෙයි. මොනොවට සමාදන්ව සිකපදයෙහි හික්මෙයි

හේ තුන් වැදූරැම් සංයෝජනයන්ගේ ක්ෂයහේතුවෙන් සත්‍යකඛන්ත-පරම වෙයි. සත් වටක් පරම කොට දෙවියන් කෙරෙහි ද මිනිසුන් කෙරෙහි ද දිව සැරිසර දුක් කෙලවර කෙරෙයි.

සො තිණණං සඤ්ඤප්පතානං පරිකබ්බා කොලඛෙකාලො හොති:
ඥො වා තිණ්ණං වා කුලාති සංඛාචිච්චා සංසරිච්චා දුක්ඛස්සන්තං කරොති.

සො තිණණං සඤ්ඤප්පතානං පරිකබ්බා එකඛිථි හොති: එකඤ්ඤව
මානුස්සං ගමං නිබ්බන්ධෙතච්චා දුක්ඛස්සන්තං කරොති.

සො තිණණං සඤ්ඤප්පතානං පරිකබ්බා රුගදෙසමොභානං නනුත්තා
සකදුගාමි හොති: සභිදෙව ඉමං ලොකං ආගන්ත්වා දුක්ඛස්සන්තං කරොති.

ඉධ පන භික්ඛවෙ භික්ඛු ජිලෙසු පරිපුරකාරී හොති, සමාධිස්මිං
පරිපුරකාරී, පඤ්ඤාය මත්තසොකාරී. සො යාති තාති බුද්ධානුබුද්ධකාති
සික්ඛාපදාති, තාති ආපජ්ජතිපි වුට්ඨාතිපි. තං කිය්ස හෙතු? න හි ඡේත්ථ
භික්ඛවෙ අභබ්බතා වුත්තා. යාති ව බො තාති සික්ඛාපදාති ආදිබ්බමචරිසිකාති
බ්බමචරිසිකාරූපාති, තත්ථ බුච්ඡිලී ව¹ හොති සීතසීලී ව, සමාදාය සික්ඛති
සික්ඛාපදෙසු.

සො පඤ්ඤානං ඔරමාගියානං සඤ්ඤප්පතානං පරිකබ්බා උද්ධංසොතො
හොති අකානිට්ඨගාමි.

සො පඤ්ඤානං ඔරමාගියානං සඤ්ඤප්පතානං පරිකබ්බා සංඛාර-
පරිනිබ්බාසි හොති.

සො පඤ්ඤානං ඔරමාගියානං සඤ්ඤප්පතානං පරිකබ්බා අසංඛාර-
පරිනිබ්බාසි හොති.

සො පඤ්ඤානං ඔරමාගියානං සඤ්ඤප්පතානං පරිකබ්බා උපගච්ච-
පරිනිබ්බාසි හොති.

සො පඤ්ඤානං ඔරමාගියානං සඤ්ඤප්පතානං පරිකබ්බා අත්තරු-
පරිනිබ්බාසි හොති.

ඉධ පන භික්ඛවෙ භික්ඛු ජිලෙසු පරිපුරකාරී හොති, සමාධිස්මිං
පරිපුරකාරී, පඤ්ඤාය පරිපුරකාරී. සො යාති තාති බුද්ධානුබුද්ධකාති
සික්ඛාපදාති තාති ආපජ්ජතිපි වුට්ඨාතිපි. තං කිය්ස හෙතු? න හි ඡේත්ථ
භික්ඛවෙ අභබ්බතා වුත්තා. යාති ව බො තාති සික්ඛාපදාති ආදිබ්බමචරිසිකාති
බ්බමචරිසිකාරූපාති, තත්ථ බුච්ඡිලී ව හොති සීතසීලී ව¹ සමාදාය සික්ඛති
සික්ඛාපදෙසු. සො ආසවානං බයා අනාසවං වෙතොවිමුත්තං පඤ්ඤවිමුත්තං
දිට්ඨෙව ඛමෙම සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරති.

ඉති බො භික්ඛවෙ පදෙසං පදෙසකාරී ආරුධෙති. පරිපුරං පරිපුරකාරී.
අඤ්ඤාකාතීන්ධෙවාහං භික්ඛවෙ සික්ඛාපදාති වදාමිති.

1. බුච්ඡිලො ව හොති ඤ්ඤාසීලො ව - ඡෙසං - PTS.

හේ තුන් වැදූරුම් සංයෝජනයන්ගේ පරික්ෂය හේතුයෙන් කොලං-කොල (=භවයෙන් භවයට යනුවෙන්) වෙයි. භවයන් දෙකක් හෝ තුනක් හෝ දිව්‍ය සැරු දුක් කෙළවර කෙරෙයි.

හේ තුන් වැදූරුම් වූ සංයෝජනයන්ගේ පරික්ෂය හේතුයෙන් එකබිජු (=එක් භවයකට ම බිජ ඇතියේ) වෙයි. එක් ම මනුෂ්‍යභවයක් නිපයා දුක් කෙළවර කෙරෙයි.

හේ තුන් වැදූරුම් සංයෝජනයන්ගේ පරික්ෂය හේතුයෙන් රුහ දොෂ මෝහයන්ගේ තාතවයෙන් (තුනී බැවින්) සෙදගාමී වෙයි. වරක් ම මේ ලොවට අවුත් දුක් කෙළවර කෙරෙයි.

මහණෙනි, මෙ සත්තෙහි මහණ ශීලයෙහි පරිපූරකාරී වෙයි. සමාධියෙහි පරිපූරකාරී වෙයි. ප්‍රඥයෙහි පමණින් කරුණ සුලු වෙයි. හේ යම් ඒ කුදන්කුදු සිකපද ඇත් ද, ඒ අවදනෙන් ඇවැත්ත තැනි සිටුනේත් වෙයි. ඒ කවර හෙයක යත්? මහණෙනි, මෙහි ලා මා විසින් අභව්‍යභාවයෙන් නොකියන ලදී. චුභවධීයට නිසි වූ යම් ඒ ආදිචුභවධීය ශික්ෂාපදයෝ ඇත් ද, එහි නිබද සිල් ඇතියේත් පිහිටි සිල් ඇතියේත් වෙයි. මොනොවට සමාදන්ව සිකපෙදෙහි හික්මෙයි.

හේ පස් වැදූරුම් ඔරමහාගිය සංයෝජනයන්ගේ පරික්ෂය හේතුයෙන් උද්ධංභොත අකතිට්ඨගාමී වෙයි.

හේ පස්වැදූරුම් ඔරමහාගිය සංයෝජනයන්ගේ පරික්ෂය හේතුයෙන් සංසඛාර පරිනිබ්බාසී වෙයි.

හේ පස්වැදූරුම් ඔරමහාගිය සංයෝජනයන්ගේ පරික්ෂය හේතුයෙන් අසඛාර පරිනිබ්බාසී වෙයි.

හේ පස් වැදූරුම් ඔරමහාගිය සංයෝජනයන්ගේ පරික්ෂය හේතුයෙන් උපහව්වපරිනිබ්බාසී වෙයි.

හේ පස් වැදූරුම් ඔරමහාගිය සංයෝජනයන්ගේ පරික්ෂය හේතුයෙන් අනාරාධපරිනිබ්බාසී වෙයි.

මහණෙනි, මෙ සත්තෙහි මහණ ශීලයෙහි පරිපූරකාරී වෙයි. සමාධියෙහි පරිපූරකාරී වෙයි. ප්‍රඥයෙහි පරිපූරකාරී වෙයි. හේ යම් ඒ කුදන්කුදු සිකපද ඇත් ද, ඒ අවදනෙන් ඇවැත්ත තැනි සිටුනේත් වේ. ඒ කවර හෙයක යත්? මහණෙනි, මෙහි ලා මා විසින් අභව්‍යභාවයෙන් නොකියන ලදී. චුභවධීයට නිසි වූ යම් ඒ ආදිචුභවධීය ශික්ෂාපදයෝ ඇත් ද, එහි නිබද සිල් ඇතියේත් පිහිටි සිල් ඇතියේත් වෙයි. මොනොවට සමාදන්ව සිකපදයෙහි හික්මෙයි. හේ ආසුවයන් කෘය කිරීමෙන් අනාසුව වූ වෙතො-විමුක්තිය හා ප්‍රඥ විමුක්තිය ඉහාත්මයෙහි ම තෙමේ විශිෂ්ටඥානයෙන් ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එයට එළඹ වෙතෙයි.

මහණෙනි, මෙයේ ප්‍රදේශකාරී පුද්ගල ප්‍රදේශය සපයයි. පරිපූරකාරී පුද්ගල පරිපූරණීය සපයයි. මහණෙනි, මම “සිකපදහු නොවදහ”යි වදාරමි යි.

3. 2. 4. 8.

38. සාධිකමිදං භික්ඛවෙ දියඛසිසිකාපදසතං අනුඤ්ඤාසං උද්දෙසං ආගච්ඡති, යජ්ඨ අත්තමා¹ කුලපුත්තා සික්ඛනති. තිස්සො ඉමා භික්ඛවෙ සික්ඛා, යජේතං සබ්බං සමොධානං ගච්ඡති. කතමා තිස්සො: අධිසීලසික්ඛා, අධිචිත්තසික්ඛා, අධිපඤ්ඤාසික්ඛා. ඉමා බො භික්ඛවෙ තිස්සො සික්ඛා, යජේතං සබ්බං සමොධානං ගච්ඡති.

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සීලෙසු පරිපූරකාරී හොති, සමාධිසම් පරිපූරකාරී, පඤ්ඤාය පරිපූරකාරී. සො යාති තාති බුද්ධානුබුද්ධාති සික්ඛාපදති, තාති ආපජ්ජතිපි වුට්ඨාතිපි. තං කියා හෙතු? ත භි මෙජ්ඨ භික්ඛවෙ අභබ්බතා වුත්තා. යාති ව බො තාති සික්ඛාපදති ආදිබ්භවවරිඨිකාති බ්‍රහ්මවරිය-සාරුප්පාති, තත්ථ බුච්ඡිලී ව හොති ඝීතපිලී ව, සමාදාය සික්ඛති සික්ඛාපදෙසු. සො ආසවානං බයා අතාසවං වෙතොවිමුත්තං පඤ්ඤාචිමුත්තං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරති.

තං වා පත අනභිසම්භවං අප්පට්ඨිජ්ඣං පඤ්ඤානං ඔරම්භාගියානං සඤ්ඤාජ්ජානං පරික්ඛයා අනතරුපරිතිබ්බාසී හොති.

තං වා පත අනභිසම්භවං අප්පට්ඨිජ්ඣං පඤ්ඤානං ඔරම්භාගියානං සඤ්ඤාජ්ජානං පරික්ඛයා උපසම්භවපරිතිබ්බාසී හොති -පෙ-

අසංඛාරපරිතිබ්බාසී හොති. -පෙ- සසංඛාරපරිතිබ්බාසී හොති -පෙ- උඤ්ඤාසො හොති, අකතිට්ඨගාමී.

තං වා පත අනභිසම්භවං අප්පට්ඨිජ්ඣං තිණ්ණං සඤ්ඤාජ්ජානං පරික්ඛයා රුහදෙසජ්ජොහානං තනුත්තා සකදගාමී හොති, සනිදෙව ඉමං ලොකං ආගන්ත්වා දුක්ඛස්සන්තං කරොති

තං වා පත අනභිසම්භවං අප්පට්ඨිජ්ඣං තිණ්ණං සඤ්ඤාජ්ජානං පරික්ඛයා එකඛිජ්ඣ හොති, එකඤ්ඤාච ඡාත්‍රසකං ගවං නිබ්බතොත්තා දුක්ඛස්සන්තං කරොති.

තං වා පත අනභිසම්භවං අප්පට්ඨිජ්ඣං තිණ්ණං සඤ්ඤාජ්ජානං පරික්ඛයා කොලභේනාලො හොති, දො වා නිණ්ඨි වා කුලාති සකුච්ඡිකා සංසරිත්වා දුක්ඛස්සන්තං කරොති.

තං වා පත අනභිසම්භවං අප්පට්ඨිජ්ඣං තිණ්ණං සඤ්ඤාජ්ජානං පරික්ඛයා සත්තකතිත්තුපරමො හොති. සත්තකතිත්තුපරමං දෙවෙ ව මනුස්සෙ ව සකුච්ඡිකා සංසරිත්වා දුක්ඛස්සන්තං කරොති.

ඉති බො භික්ඛවෙ පරිපූරං පරිපූරකාරී ආරුධෙති. පදෙසං පදෙසං-කාරී.

අවඤ්ඤානිත්තොපානං භික්ඛවෙ සික්ඛාපදති වදමිති.

3. 2. 4. 8.

38. මහණෙනි තමනට වැඩ කැමැති කුලපුත්‍රයෝ යමෙකු හික්මෙත් නම් මේ එබඳු සාධක යෙළසියක් සිකපද අඛමසක් පාසා උදෙසීමට එයි. මහණෙනි, යමෙකු මේ හැම සිකපද සංග්‍රහයට යේනම් මේ එබඳු ශික්ෂාවෝ භූත්දෙනෙකි. කවර භූත් දෙනෙකු යත්: අභිශිලශික්ෂාය, අභිචිත්තශික්ෂාය, අභිප්‍රඥශික්ෂා යි. මහණෙනි, යමෙකු මේ හැම සිකපද සංග්‍රහයට යේ නම් මේ එබඳු ත්‍රිවිධ ශික්ෂාවෝ යි.

මහණෙනි, මෙසේනෙහි මහණ ශිලයෙහි පරිපූරකාරී වෙයි, සමාධියෙහි පරිපූරකාරී වෙයි, ප්‍රඥයෙහි පරිපූරකාරී වෙයි. හේ යම් ඒ කුදන්කුදු සිකපද ඇත් ද, ඒ අවදනේත් ඇවැත් නැති සිටුනේත් වෙයි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, මෙහිලා මා විසින් අභව්‍යභාවයෙන් තොකින ලදී. බ්‍රහ්මචරියාවට නිසි වූ යම් ඒ ආදිබ්‍රහ්මචරියා ශික්ෂාපදයෝ ඇත් ද, එහි නිබද සිල් ඇතියෙන් පිහිටි සිල් ඇතියෙන් වෙයි. මොනොවට සමාදන්ව සික පදයෙහි හික්මෙයි. හේ ආප්‍රව්‍යන් ඝෘය කිරීමෙන් අනාප්‍රව වූ වෙතො- විමුක්තිය ප්‍රඥවිමුක්තිය ඉහාන්තයෙහි ම තෙමේ විශිෂ්ටඥානයෙන් ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ඊට එළඹ වෙතෙයි.

ඒ අභික්කිය හෝ නො විදුනේ නො පිළිවිදුනේ පඤ්ච ඔරමාගිය සංයෝජනයන් ඝෘය කිරීමෙන් ‘අත්තරුපරිනිබ්බාසී’ වෙයි.

ඒ අත්තරුපරිනිබ්බාසී භාවය හෝ නො විදුනේ නො පිළිවිදුනේ පඤ්ච ඔරමාගිය සංයෝජනයන් ඝෘය කිරීමෙන් “උපහම්මපරිනිබ්බාසී” වෙයි.

අසඬාරපරිනිබ්බාසී වෙයි. ... සසඬාරපරිනිබ්බාසී වෙයි. ... අකතිට්ඨ- ගාමීඋඤ්ඤාන වෙයි. ...

ඒ උඤ්ඤාන අකතිට්ඨභාවය හෝ නො විදුනේ නො පිළිවිදුනේ ත්‍රිවිධ සංයෝජනයන් ඝෘය කිරීමෙන් රුගදොෂමොහයන් භූත කිරීමෙන් සෙදගාමී වෙයි. වරක් ම මේ ලොවට අවුත් දුක් කෙළවර කෙරෙයි.

ඒ සෙද ගාමී බව හෝ නො විදුනේ නො පිළිවිදුනේ ත්‍රිවිධ සංයෝජනයන් ඝෘය කිරීමෙන් එකබිජු වෙයි, එක් ම මිනිස්බවක් නිපයා දුක් කෙළවර කෙරෙයි.

ඒ මිනිස්බව හෝ නොවිදුනේ නො පිළිවිදුනේ ත්‍රිවිධ සංයෝජනයන් ඝෘය කිරීමෙන් කොලංකොල වෙයි. භව දෙකක් හෝ තුණක් දිවැ ඇවිද දුක් කෙළවර කෙරෙයි

ඒ කොලංකොල බව හෝ නො විදුනේ නො පිළිවිදුනේ ත්‍රිවිධ සංයෝජන- යන් ඝෘය කිරීමෙන් සත්තකම්මපරම වෙයි. සත්වරක් පරම කොට දෙවිලොව ද මිනිස්ලොව ද දිවැ ඇවිද දුක් කෙළවර කෙරෙයි.

මහණෙනි, මෙසේ පරිපූරකාරී පුද්ගල පරිපුණ්ණිය සපයයි. ප්‍රදේශකාරී පුද්ගල ප්‍රදේශානීය සපයයි. මහණෙනි, මම “සිකපදහු නො වද හ”යි වදාරමි යි.

3. 2. 4. 9.

39. තිස්සො ඉමා භික්ඛවෙ සික්ඛා. කතමා තිස්සො? අභිසීලසික්ඛා අභිචිත්තසික්ඛා අභිපඤ්ඤාසික්ඛා.

කතමා ව භික්ඛවෙ අභිසීලසික්ඛා: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සීලවා භොති-පෙ-සමාදාය සික්ඛති සික්ඛාපදෙසු. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ අභිසීලසික්ඛා.

කතමා ව භික්ඛවෙ අභිචිත්තසික්ඛා. ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු විච්චෙව භාලෙති-පෙ- වතුන්ථං කාතං උපසම්පජ්ජි විහරති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ අභිචිත්තසික්ඛා.

කතමා ව භික්ඛවෙ අභිපඤ්ඤාසික්ඛා: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු ඉදං දුක්ඛන්තරි යථාභූතං පජානාති-පෙ- අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපදාති යථාභූතං පජානාති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ අභිපඤ්ඤාසික්ඛා.

ඉමා ඛො භික්ඛවෙ තිස්සො සික්ඛාති.

3. 2. 4. 10.

40. තිස්සො ඉමා භික්ඛවෙ සික්ඛා. කතමා තිස්සො: අභිසීලසික්ඛා අභිචිත්තසික්ඛා අභිපඤ්ඤාසික්ඛා.

කතමා ව භික්ඛවෙ අභිසීලසික්ඛා: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සීලවා භොති-පෙ-සමාදාය සික්ඛති සික්ඛාපදෙසු. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ අභිසීලසික්ඛා.

කතමා ව භික්ඛවෙ අභිචිත්තසික්ඛා: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු විච්චෙව භාලෙති-පෙ- වතුන්ථං කාතං උපසම්පජ්ජි විහරති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ අභිචිත්තසික්ඛා.

කතමා ව භික්ඛවෙ අභිපඤ්ඤාසික්ඛා: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු ආසවානං ඛයා අනාසවං වෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාච්ඡිමුත්තිං දිට්ඨං ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සම්මතො උපසම්පජ්ජි විහරති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ අභිපඤ්ඤාසික්ඛා.

ඉමා ඛො භික්ඛවෙ තිස්සො සික්ඛාති.

39 අභිසීලං අභිචිත්තං ව අභිපඤ්ඤාඤාච්ඡි විරියවා,
ථාමවා ධිතිමා කාසි සතො ගුණතිස්සියො වරෙ.

40 යථා පුරෙ තථා පච්ඡා යථා පච්ඡා තථා පුරෙ,
යථා අධො තථා උග්ගං යථා උග්ගං තථා අධො.

41 යථා දිවා තථා රතනිං යථා රතනිං තථා දිවා,
අභිභූතා දිසා සබ්බා අප්පමාණසමාසිනා.

3. 2. 4. 9.

39. මහණෙනි, මේ ශිෂ්‍යාවෝ තුන් දෙනෙකි. කවර තුන් දෙනෙකු යත්: අධිශීලශිෂ්‍යාය, අධිචිත්තශිෂ්‍යාය, අධිප්‍රඥශිෂ්‍යා යි.

මහණෙනි, අධිශීලශිෂ්‍යා නම් කවර: මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ සිල්වත් වෙයි ... සමාදාන කොට සිකපෙදෙහි හික්මෙයි. මහණෙනි, මේ අධිශීලශිෂ්‍යා යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, අධිචිත්තශිෂ්‍යා නම් කවර: මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ කාමයෙන් වෙන්ව ම ... වතුච්චාසානසංච ඵලඛ වෙසෙයි. මහණෙනි, මේ අධි-චිත්ත ශිෂ්‍යා යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, අධිප්‍රඥශිෂ්‍යා නම් කවර: මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ “මේ දුකැ” යි යථාභූතය දනී ... “මේ දුකින් රොගාමිනී ප්‍රතිපත්තිය” යි යථාභූතය දනී. මහණෙනි, මේ අධිප්‍රඥ ශිෂ්‍යා යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මේ ත්‍රිවිධ ශිෂ්‍යාවෝ යි.

3. 2. 4. 10.

40. මහණෙනි, මේ ශිෂ්‍යාවෝ තුන් දෙනෙකි. කවර තුන් දෙනෙකු යත්: අධිශීලශිෂ්‍යාය, අධිචිත්තශිෂ්‍යාය, අධිප්‍රඥශිෂ්‍යා යි.

මහණෙනි, අධිශීලශිෂ්‍යා නම් කවර: මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ සිල්වත් වෙයි ... සමාදාන කොට ශිෂ්‍යා පදයෙහි හික්මෙයි. මහණෙනි, මේ අධිශීලශිෂ්‍යා යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, අධිචිත්තශිෂ්‍යා නම් කවර: මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ කාමයෙන් වෙන්ව ම ... වතුච්චාසානසංච ඵලඛ වෙසෙයි. මහණෙනි, මේ අධිචිත්තශිෂ්‍යා යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, අධිප්‍රඥශිෂ්‍යා නම් කවර: මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ ආප්‍රවක්‍ෂය කිරීමෙන් අනාප්‍රව වූ වෙතොච්ඡිකති හා ප්‍රඥච්ඡිකති ඉහාත්ම-යෙහි ම තෙමේ විශිෂ්ටඥානයෙන් ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට ඊට ඵලඛ වෙසෙයි. මහණෙනි, මේ අධිප්‍රඥශිෂ්‍යා යි (අභිනන්ධායී යි) කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මේ ත්‍රිවිධ ශිෂ්‍යාවෝ යි.

39. (වෛතසිකවිධියෙන්) විධිවත් වූ (කාසිකවිධියෙන්) ස්ථාමවත් වූ ධෛර්‍යවත් වූ ධ්‍යාන කරණ සුප්‍ර සමානිමත් වූ සංයත ඉදුරන් ඇති මහණ අධිශීල, අධිචිත්ත, අධිප්‍රඥ යන ත්‍රිවිධ ශිෂ්‍යාවන් පුරත්තේ ය.

40. යම් පරිදි පළමු දවස් ත්‍රිවිධ ශිෂ්‍යාවන් පිරි ද පසු දවසුදු එසේ ම පුරත්තේ ය. පසු දවස් යම්සේ පුරත්තේ ද පළමු දවස්හිදු එසේ ම වෙයි. යම් පරිදි යට කය අශුභවශයෙන් දක්නේ ද එපරිදි උඩුකය ද දක්නේ ය. යම් පරිදි උඩුකය දක්නේ ද එපරිදි යටිකය ද දක්නේ ය.

41. යම් පරිදි දවල ත්‍රිවිධ ශිෂ්‍යාවන් පුරත්තේ ද, රැය ද එසේ ම පුරත්තේ ය. යම් පරිදි රැයෙහි පුරත්තේ ද දවල ද එසේ ම පුරත්තේ ය. අභිනන්ධායී සමාධියෙන් හැම දික් (=අරමුණු) මැඩ ගෙන සිටුනේ ය.

- 42 තමාහු සෙකඩං පරිපදං අපො¹ සංසුඤ්චාරණං,
තමාහු ලොකෙ සමුද්ධං විරං² පරිදපන්නගං.
- 43 විඤ්ඤාණස්ස නිරොධෙන තණ්හාකඩයවිමුත්තීතො,
පජේතසංසාර නිබ්බාණං විමොක්ඛා ගොථී වෙතතොති.

3. 2. 4. 11.

[කොසලභිද්‍යන:]

41. එකං සමයං භගවා කොසලපු වාරිකං වරමානො මහතා භික්ඛු-
සංඝස්ස සද්ධං යෙන සංඝකම්³ නාම කොසලානං නිගමො තදවසරි. තත්‍ර
සුදං භගවා පඤ්ඤායං විහරති. පඤ්ඤා නාම කොසලානං නිගමො⁴.

තෙන බො පන සමයෙන කාසලපුතො නාම භික්ඛු පඤ්ඤායං
ආවාසිකො ගොථී. තත්‍ර සුදං භගවා සිකිංසාපදපරිසඤ්ඤානාය ධම්මියා-
කථාය භික්ඛු සඤ්ඤායෙන සමාදපෙන සමුත්තරෙතෙ සමපහංසෙති.

අථ බො කාසලපුතො භික්ඛුතො භගවති සිකිංසාපදපරි-
සඤ්ඤානාය ධම්මියා කථාය භික්ඛු සඤ්ඤායෙන සමාදපෙන සමුත්තර-
ෙතෙතෙ සමපහංසෙනෙත අනුදෙව අකඛන්ති, අනු අප්පච්චයො, ‘අභිසලලිබ-
තෙවායං⁵ සමණො’ති.

අථ බො භගවා පඤ්ඤායං යථාභිද්‍යනං විහරිතො යෙන රුජගහා
තෙන වාරිකං පකාමී. අනුපුබ්බත වාරිකං වරමානො යෙන රුජගහා
තදවසරි. තත්‍ර සුදං භගවා රුජගහෙ විහරති ගිජ්ඣිකූටෙ පබ්බතෙ.⁶ අථ බො
කාසලපුතො භික්ඛුතො අවිපකානාස්ස භගවතො අනුදෙව කුකුඤ්චං.
අනු විපට්ඨායෙ “අලාභා වත මෙ, ත වත මෙ ලාභා. දුලලං වත මෙ, ත
වත මෙ සුලලං, යස්ස මෙ භගවති සිකිංසාපදපරිසඤ්ඤානාය ධම්මියා-
කථාය භික්ඛු සඤ්ඤායෙන සමාදපෙන සමුත්තරෙතෙතෙ සමපහං-
සෙනෙත අනුදෙව අකඛන්ති, අනු අප්පච්චයො, අභිසලලිබතෙවායං
සමණො”ති.

යනන්තරාං යෙන භගවා තෙනුපසඤ්ඤායං, උපසඤ්ඤායං භගවතො
සන්තිකො අච්චයං අච්චයො දෙසෙය්‍යන්ති.

අථ බො කාසලපුතො භික්ඛු සෙතාසනං සංසාමෙතො පනනවිවරං
ආදාය යෙන රුජගහෙ තෙන පකාමී. අනුපුබ්බත යෙන රුජගහෙ යෙන
ගිජ්ඣිකූටො පබ්බතො යෙන භගවා තෙනුපසඤ්ඤායං. උපසඤ්ඤායං භග-
වතො අභිවාදෙතො එකමන්තං නිසීදී. එකමන්තං නිසීදො බො කාසල-
පුතො භික්ඛු භගවතො එතදවොච:

1. සංසුඤ්චාරණං - මජ්ඣ. 2. විරං - සීදු.

3. සංඝකම්, නාම - මජ්ඣ. 4. නිගම - සබ්බත්. 5. අභිසලලිබතෙවායං - භෞ.

6. ගිජ්ඣිකූටෙ පබ්බතෙ - නදියතෙ මජ්ඣ.

42. සකරණිය වූ ඔහු පිළිපත්තකු කොට තිසත්. වැලිත් පිරිසිදු සිල් ඇති ඔහු ලෝකයෙහි චතුස්සත්තාචාර්යයෙකු කළ පිළිවෙත්හි කෙළවරට ගිය විර වූ ධිතිසම්පන්නයකු කොට තිසත්.

43 තාමණ්ණය විමුක්ති සංඛ්‍යාත අභිනවච්ඡිද්ධතියෙන් සමනාගත ඒ අභිප්‍රද්ගලයාගේ වරම්විභූතයාගේ නිරෝධයෙන් ප්‍රදීපනිථිණයක් මෙන් විතතයාගේ විමුක්තිය වේ.

3. 2. 4. 11.

[කොසොල් නිදනයි:]

41. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කොසොල් දතව්වෙහි මහත් ඕක්සතුන් සමග සැරි සරණ සේක් කෝශලයන්ගේ පඩිකඩා නම් නියමිතව වැඩි සේක. එහි කෝශලයන්ගේ ‘පඩිකඩා’ නම් නියමි. ගමෙක් වේ ද ඒ ‘පඩිකඩා’ යෙහි වැඩ වෙසෙති.

එසමයෙහි කසුබ්‍රගොතු නම් මහණ පඩිකඩායෙහි ආවාසික වෙයි. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශික්ෂාපද ප්‍රතිසංස්කෘත දෘෂ්ටි කථායෙන්. සතුන් දක්වත්. කරුණු බැණ සමාදන් කරවත්. උත්සාහ දතවත්. පහදවත්.

ඉක්බිති කසුබ්‍රගොතු මහණහට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශික්ෂාපද ප්‍රති-සංස්කෘත දෘෂ්ටි කථායෙන් මහණුන් දක්වත් ම සමාදන් කරවත් ම උත්සාහ දතවත් ම පහදවත් ම අක්ෂානතිය වී ම ය. නො සතුටෙක් වී ම ය. ‘මේ මහණ අත්‍යභීයෙන් සියුම් සියුම් කොට බෙණෙක්’ යි.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පඩිකඩායෙහි කැමැති තාක් වැස රජගහනුවර කරා වාරිකාවෙහි වැඩි සේක. පිළිවෙළින් සැරිසරණ සේක් රජගහනුවරට වැඩි සේක. එකල භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර ගිජුකුළු පව්සෙහි වැඩ වසන සේක. ඉක්බිති, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නික්ම වඩුත් ම කසුබ්‍රගොතු මහණහට කුකුළු වී ම ය. විපිළිසර වී ම ය. “යම් බඳු මට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශික්ෂාපද ප්‍රතිසංස්කෘත දෘෂ්ටි කථායෙන් මහණුන් දක්වත් ම සමාදන් කරවත් ම, උත්සාහ කරවත් ම පහදවත් ම මේ මහණ අත්‍යභීයෙන් කරුණු බැණ තිසත් යි අක්ෂානතියෙක් වී ද, නො සතුටෙක් වී ද, ඒ මට ඒකානතයෙන් අලාභයෙකි. ඒ මට ඒකානතයෙන් ලාභයෙක් නොවේ. ඒ මට ඒකානතයෙන් අභාග්‍යයෙකි. ඒ මට ඒකානත-යෙන් මනා භාග්‍යයෙක් නො වේ ය” යි.

“මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹෙමි නම් එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත වරද වරද විසින් දෙසන්නෙමි නම් මහා මැ නු” යි.

ඉක්බිති කසුබ්‍රගොතු මහණ සෙනසුන් සහවා තබා පාසිවුරු ගෙණ රජගහනුවර කරා එළඹියේ ය. පිළිවෙළින් රජගහනුවර ගිජුකුළු පව්සෙහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹින. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පස්ව හින. එකත්පස්ව හුන් කසුබ්‍ර ගොතු මහණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙළේය:

එකමිදං¹. භනෙන සමයං භගවා පඞ්කඩායං විහරති, පඞ්කඩා නාම කොසලානං නිගමො². නත්ත සුදං භගවා සික්ඛාපදපටිසංයුත්තාය ධම්මියා කථාය භික්ඛු සන්දසෙසසි. සමාදපෙසි සමුත්තෙජෙනි සමපහංසෙසි. තස්ස මය්හං භනෙන භගවති සික්ඛාපදපටිසංයුත්තාය ධම්මියා කථාය භික්ඛු සන්දසෙසනෙන සමාදපෙනෙන සමුත්තෙජෙනෙන සමපහං-සෙනෙන අනුදෙව අකඛනති, අනු අප්පච්චියො, “අධිසලලිඛතෙවායං සමණෝ”ති. අථ ඛො භනෙන භගවා පඞ්කඩායං යථාභිර්නතං විහරිත්වා යෙන රුජගහං තෙන වාරිකං පකකාමි. තස්ස මය්හං භනෙන අභිර-පකකන්තස්ස භගවතො අනුදෙව කුකකුච්චං, අනු විප්පට්ඨයො, “අලාභා වත මෙ, න වත මෙ ලාභා. දුලලභං වත මෙ, න වත මෙ සුලලභං, යස්ස මෙ භගවති සික්ඛාපදපටිසංයුත්තාය ධම්මියා කථාය භික්ඛු සන්දසෙසනෙන සමාදපෙනෙන සමුත්තෙජෙනෙන සමපහංසෙනෙන අනුදෙව අකඛනති, අනු අප්පච්චියො, අධිසලලිඛතෙවායං සමණෝති. යනන්තූතං යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කමෙය්හං, උපසඞ්කමිත්වා භගවතො සන්තිකෙ අච්චියං අච්චියතො දෙසෙය්හ”නති.

අච්චියො මං භනෙන අච්චගමො යථාබාලං යථාමුලුභං යථාඅකුසලං යස්ස මෙ භගවති සික්ඛාපදපටිසංයුත්තාය ධම්මියා කථාය භික්ඛු සන්දසෙසනෙන සමාදපෙනෙන සමුත්තෙජෙනෙන සමපහංසෙනෙන අනුදෙව අකඛනති, අනු අප්පච්චියො, අධිසලලිඛතෙවායං සමණෝති. තස්ස මෙ භනෙන භගවා අච්චියං අච්චියතො පතිගණන්තූ අයතිං සංවරායාති.

තග්ග කිං කස්සප අච්චියො අච්චගමො යථාබාලං යථාමුලුභං යථාඅකුසලං; යස්ස තෙ මගි සික්ඛාපදපටිසංයුත්තාය ධම්මියා කථාය භික්ඛු සන්දසෙසනෙන සමාදපෙනෙන සමුත්තෙජෙනෙන සමපහංසෙනෙන අනුදෙව අකඛනති, අනු අප්පච්චියො, අධිසලලිඛතෙවායං සමණෝති.

යහො ව ඛො කිං කස්සප අච්චියං අච්චියතො දිස්වා යථාධම්මං පටිකරොසි, තං තෙ මයං පතිගණන්තූ, වුද්ධි හෙසං කස්සප අරියස්ස විනයෙ යො අච්චියං අච්චියතො දිස්වා යථාධම්මං පටිකරොති. අයතිං සංවරං අපඡජති.

ථෙරො චෙපි කස්සප භික්ඛු හොති න සික්ඛාකාමො සික්ඛාභමාදනස්ස න වණණවාදී. යෙ වඤ්ඤෙ භික්ඛු න සික්ඛාකාමා තෙ ව පත සික්ඛාය න සමාදපෙති, යෙ වඤ්ඤෙ භික්ඛු සික්ඛාකාමා තෙසංඥව න වණණං භණති, භූතං තච්ඡං කාලෙන. එවරූපස්සාහං කස්සප ථෙරස්ස භික්ඛුතො න වණණං භණාමි.

වහන්ස, එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කොශලයන්ගේ පඬකඩා නම් නියමගමෙක් වේද, එගම වැඩ වසන සේක. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශික්ෂාපද ප්‍රතිසංයුක්ත දූහම් කථායෙන් මහණුන් මොනොවට දක්වූ සේක, සමාදන් කරවූ සේක. උත්තංගවත් කරවූ සේක. පහදවා දී සේක. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශික්ෂාපද ප්‍රතිසංයුක්ත දූහම් කථායෙන් මහණුන් දක්වන් ම සමාදන් කරවන් ම උත්තංග කරවන් ම පහදවන් ම “මේ මහණ අත්‍යථීයෙන් කරුණු බැණ නියන් ම ය” යි ඒ මට අක්ෂාන්තියෙක් නො සතුටෙක් වී ම ය. වහන්ස, ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පඬකඩායෙහි කැමැති තාක් වැස රජගහ නුවරට වාරිකායෙහි වැසී සේක වහන්ස, භාග්‍ය-වතුන් වහන්සේ තික්ම දිවුන් ම “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශික්ෂාපද ප්‍රතිසංයුක්ත දූහම් කථායෙන් මහණුන් දක්වන් ම සමාදන් කරවන් ම උත්තංග කරවන් ම පහදවන් ම ‘මේ මහණ අත්‍යථීයෙන් කරුණු බැණ නියති’ යි යම් බඳු මට අක්ෂාන්තියෙක් නොසතුටෙක් වී ද, ඒ මට කුකුසෙක් වී ම ය. විප්‍රතිසාරයෙක් වී ම ය. මට එකාන්තයෙන් අලාභයෙක, මට එකාන්තයෙන් ලාභයෙක් නො වේ. මට එකාන්තයෙන් අභාග්‍යයෙක, මට එකාන්තයෙන් මනා භාග්‍යයෙක් නො වේ. මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරු එළඹෙමි නම්, එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හමුවෙහි වරද වරද විසින් දෙසන්නෙමි නම් මනා මැ නු!” යි.

වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශික්ෂාපද ප්‍රතිසංයුක්ත දූහම් කථායෙන් මහණුන් දක්වන් ම සමාදන් කරවන් ම උත්තංග කරවන් ම පහදවන් ම “මේ මහණ අත්‍යථීයෙන් කරුණු බැණ නියති” යි යම්බඳු මට අක්ෂාන්තියෙක් නො සතුටෙක් වී ද, ඒ අපරාධය බාල බවට අනුරිච්ඡන් මුළු බවට අනුරිච්ඡන් අකුශලට අනුරිච්ඡන් ම අධිභවා ගියේ ය. වහන්ස, ඒ මාගේ වරද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආයති සංවරය සඳහා වරද විසින් පිළිගන්නා සේක්වා.

කස්බ, මා ශික්ෂාපද ප්‍රතිසංයුක්ත දූහම් කථායෙන් සඟුන් දක්වන් ම සමාදන් කරවන් ම උත්තංග කරවන් ම පහදවන් ම “මේ මහණ අත්‍යථීයෙන් කරුණු බැණ සියුම් සියුම් කොට කියන් මැ ය” යි යම්බඳු නට අක්ෂාන්තියෙක් නො සතුටෙක් වී ද, එකාන්තයෙන් ඒ වරද යම් පරිදි බාල වී නම් යම් පරිදි මුළු වී නම් යම් පරිදි අකුශල වී නම් එපරිදි ම තා අධිභවා ගියේ ය.

කස්බ, යම් හෙයෙකින් තෝ වරද වරද විසින් දූක ධර්මානුරූප පරිදි ප්‍රතිකම් කෙරෙහි ද, තාගේ ඒ වරද අපි පිළිගණ්මහ. කස්බ, යමෙක් වරද වරද විසින් දූක ධර්මානුරූප පරිදි ප්‍රතිකම් කෙරේ නම්, ආයති සංවරයට පැමිණේ නම්, තෙල ප්‍රතිපත්තිය, ආඨි විනයෙහි අභිවෘද්ධියෙක් ම ය.

කස්බ, සථවිර භික්ෂුවෙක් වේ ද, හේ ශික්ෂාකාම නො වේ ද, ශික්ෂාසමා-දානම පිළිබඳ ගුණ නියන්නේ නො වේ ද, ශික්ෂාකාම නොවන යම් අත්තිසි සහනු වෙත් නම්, ඔවුහු ශික්ෂායෙහි සමාදන් නො කරවා ද, ශික්ෂාකාම වූ යම් අත්තිසි සහනු වෙත් නම්, ඔවුන්ගේ විදුමාන වූ සාබා වූ ගුණ නිසි කල්හි නො කියා නම්, කස්බ, මෙබඳු වූ ඒ සථවිර භික්ෂුහුගේ ගුණ මම නො කියමි.

තං කියස් හෙතු:

සථා හියස් වණණං හණ්ඨිති අඤ්ඤා නං භික්ඛු භජේය්‍යං, යෙ නං භජේය්‍යං, ත්‍යාස්‍ය දිට්ඨානුගතිං ආපජේය්‍යං. ය්‍යාස්‍ය දිට්ඨානුගතිං ආපජේය්‍යං, තෙසං තං අස්‍ය දීඝරතනං අභිතාය දුක්ඛායාති. තස්මාහං කස්‍යප එවරුපස්‍ය පේරස්‍ය භික්ඛුතො න වණණං හණාමි.

මජ්ඣිමො වෙට්ඨි කස්‍යප භික්ඛු හොති -පෙ- නවො වෙට්ඨි කස්‍යප භික්ඛු හොති න සික්ඛාකාමො සික්ඛාසමාදානස්‍ය න වණණවාදී. යෙ වඤ්ඤා භික්ඛු න සික්ඛාකාමො තෙ ව පන සික්ඛාය න සමාදායෙති. යෙ වඤ්ඤා භික්ඛු සික්ඛාකාමො, තෙසඤ්ඤා න වණණං හණ්ඨි භූතං තච්ඡං කාලෙත. එවරුපස්‍යාහං කස්‍යප තවස්‍ය භික්ඛුතො න වණණං හණාමි.

තං කියස් හෙතු:

සථා හියස් වණණං හණ්ඨිති අඤ්ඤා නං භික්ඛු භජේය්‍යං, යෙ නං භජේය්‍යං, ත්‍යාස්‍ය දිට්ඨානුගතිං ආපජේය්‍යං. ය්‍යාස්‍ය දිට්ඨානුගතිං ආපජේය්‍යං, තෙසං තං අස්‍ය දීඝරතනං අභිතාය දුක්ඛායාති. තස්මාහං කස්‍යප එවරුපස්‍ය තවස්‍ය භික්ඛුතො න වණණං හණාමි.

පේරො වෙට්ඨි කස්‍යප භික්ඛු හොති සික්ඛාකාමො සික්ඛාසමාදානස්‍ය වණණවාදී, යෙ වඤ්ඤා භික්ඛු න සික්ඛාකාමො, තෙ ව සික්ඛාය සමාදායෙති, යෙ වඤ්ඤා භික්ඛු සික්ඛාකාමො තෙසඤ්ඤා වණණං හණ්ඨි භූතං තච්ඡං කාලෙත. එවරුපස්‍යාහං කස්‍යප පේරස්‍ය භික්ඛුතො වණණං හණාමි.

තං කියස් හෙතු:

සථා හියස් වණණං හණ්ඨිති අඤ්ඤා නං භික්ඛු භජේය්‍යං, යෙ නං භජේය්‍යං, ත්‍යාස්‍ය දිට්ඨානුගතිං ආපජේය්‍යං. ය්‍යාස්‍ය දිට්ඨානුගතිං ආපජේය්‍යං, තෙසං තං අස්‍ය දීඝරතනං භිතාය දුක්ඛායාති. තස්මාහං කස්‍යප එවරුපස්‍ය පේරස්‍ය භික්ඛුතො වණණං හණාමි.

මජ්ඣිමො වෙට්ඨි කස්‍යප භික්ඛු හොති -පෙ- නවො වෙට්ඨි කස්‍යප භික්ඛු හොති සික්ඛාකාමො සික්ඛාසමාදානස්‍ය වණණවාදී. යෙ වඤ්ඤා භික්ඛු න සික්ඛාකාමො, තෙ ව සික්ඛාය සමාදායෙති, යෙ වඤ්ඤා භික්ඛු සික්ඛාකාමො, තෙසඤ්ඤා වණණං හණ්ඨි භූතං තච්ඡං කාලෙත, එවරුපස්‍යාහං කස්‍යප තවස්‍ය භික්ඛුතො වණණං හණාමි.

තං කියස් හෙතු:

සථා හියස් වණණං හණ්ඨිති අඤ්ඤා නං භික්ඛු භජේය්‍යං. යෙ නං භජේය්‍යං, ත්‍යාස්‍ය දිට්ඨානුගතිං ආපජේය්‍යං. ය්‍යාස්‍ය දිට්ඨානුගතිං ආපජේය්‍යං, තෙසං තං අස්‍ය දීඝරතනං භිතාය දුක්ඛායාති. තස්මාහං කස්‍යප එවරුපස්‍ය තවස්‍ය භික්ඛුතො වණණං හණාමිති.

සමණවග්ගො චතුෂස්ථා.

* තස්සදදනං--

සමණො භූතො ඛෙත්තං - චජ්ජුත්තො ව සෙක්ඛනං
තස්‍ය ව සික්ඛකා පුත්තා දො සික්ඛා සංකපායනාමාහි. මජ්ඣං.

ඒ කවර හෙයින් යත්:

“ඥානාන් වහන්සේ වතාහි ඔහුගේ ගුණ වදාරති” යි සෙස්සෝ ඒ මහණ සෙටුනාහුය. යම් මහණ කෙනෙක් ඒ මහණ සෙටුනාහු ද, ඒ මහණහු ඔහු පිළිබඳ දූෂටානුගතියට පැමිණෙන්නාහුය. යම් මහණ කෙනෙක් ඔහුගේ දූෂටානුගතියට පැමිණෙන්නාහු ද, ඔවුනට එය දීඝීරුත්‍රයෙහි අභිත පිණිස දුක් පිණිස වන්නේ ය. කස්බ, එහෙයින් මම මෙබඳු ස්ථිර භික්ෂුහුගේ ගුණ නො කියමි.

කස්බ, ඉදින් මධ්‍යම භික්ෂුවෙක් වේ ද ... කස්බ, ඉදින් නවක භික්ෂුවෙක් වේ ද, හේ ශික්ෂාකාම නො වේ ද, ශික්ෂාසමාදානය පිළිබඳ ගුණ කියන්නේ නො වේ ද, ශික්ෂාකාම නොවන යම් අත්තිසි සහනු ඇත් ද, ඔවුහු ශික්ෂා-යෙහි සමාදාන නො කරවා ද, ශික්ෂාකාම වන යම් අත්තිසි සහනු ඇත් ද, ඔවුන්ගේ හේ විදුමාන වූ සැබෑ වූ ගුණ නිසි කල්හි නො කියා ද, කස්බ, මම මෙබඳු නවක භික්ෂුහුගේ ගුණ නො කියමි.

ඒ කවර හෙයින් යත්:

“ඥානාන් වහන්සේ වතාහි ඔහුගේ ගුණ වදාරති” යි අත් මහණහු ඔහු සෙටුනාහුය. යම් මහණ කෙනෙක් ඔහු සෙටුනාහු ද, ඒ මහණහු ඔහු පිළිබඳ දූෂටානුගතියට පැමිණෙන්නාහුය. යම් මහණ කෙනෙක් ඔහු පිළිබඳ දූෂටානුගතියට පැමිණෙන්නාහු ද, ඔවුනට එය දීඝීරුත්‍රයෙහි අභිත පිණිස දුක් පිණිස වන්නේ ය. කස්බ, එහෙයින් මම මෙබඳු නවක භික්ෂුහුගේ ගුණ නො කියමි.

කස්බ, ස්ථිර භික්ෂුවෙක් වේ ද, හේ ශික්ෂාකාම වේ ද, ශික්ෂාසමාදානය පිළිබඳ ගුණ කියන්නේ වේ ද, ශික්ෂාකාම නොවන යම් අත්තිසි සහනු ඇත් ද, ඔවුන් ශික්ෂායෙහි සමාදාන කරවා ද, ශික්ෂාකාම වන යම් අත්තිසි සහනු ඇත් ද, ඔවුහු හේ විදුමාන වූ සැබෑ වූ ගුණ නිසි කල්හි බෙණේ ද, කස්බ, මම මෙබඳු ස්ථිර භික්ෂුහුගේ ගුණ කියමි.

ඒ කවර හෙයින් යත්:

“ඥානාන් වහන්සේ වතාහි ඔහුගේ ගුණ වදාරති” යි අත් මහණහු ඔහු සෙටුනාහුය. යම් මහණ කෙනෙක් ඔහු සෙටුනාහු ද, ඒ මහණහු ඔහුගේ දූෂටානුගතියට පැමිණෙන්නාහුය. යම් මහණ කෙනෙක් ඔහුගේ දූෂටානුගතියට පැමිණෙන්නාහු ද, ඔවුනට එය දීඝීරුත්‍රයෙහි භිත පිණිස දුක් පිණිස වන්නේ ය. කස්බ, එහෙයින් මම මෙබඳු ස්ථිර භික්ෂුහුගේ ගුණ කියමි.

කස්බ, මධ්‍යම භික්ෂුවෙක් වේ ද ... කස්බ, නවක භික්ෂුවෙක් වේ ද, හේ ශික්ෂාකාම වේ ද, ශික්ෂාසමාදානය පිළිබඳ ගුණ කියන්නේ වේ ද, ශික්ෂාකාම නොවන යම් අත්තිසි සහනු ඇත් ද, ඔවුහු ශික්ෂායෙහි සමාදාන කරවා ද, ශික්ෂාකාම වන යම් අත්තිසි සහනු ඇත් ද, ඔවුහු හේ විදුමාන වූ සැබෑ වූ ගුණ නිසි කල්හි බෙණේ ද, කස්බ, මම මෙබඳු නවක භික්ෂුහුගේ ගුණ කියමි.

ඒ කවර හෙයින් යත්:

“ඥානාන් වහන්සේ වතාහි ඔහුගේ ගුණ වදාරති” යි අත් මහණහු ඔහු සෙටුනාහුය. යම් මහණ කෙනෙක් ඔහු සෙටුනාහු ද, ඒ මහණහු ඔහුගේ දූෂටානුගතියට පැමිණෙන්නාහු ය. යම් මහණ කෙනෙක් ඔහුගේ දූෂටානු-ගතියට පැමිණෙන්නාහු ද, ඔවුනට ඒ දීඝීරුත්‍රයෙහි භිත පිණිස දුක් පිණිස වන්නේ ය. කස්බ, එහෙයින් මම මෙබඳු නවක භික්ෂුහුගේ ගුණ කියමි.

යතරවන ශ්‍රමණ වර්ගය යි.

[5. ලොණඵල චෛගගා]

3. 2. 5. 1.

[සාවස්ථිනිදානං:]

42. නිණ්මොති භික්ඛවෙ කස්සකස්ස ගහපතිස්ස අව්වාසිකාති කරණීයාති.

කතමොති නිණ්:

ඉධ භික්ඛවෙ කස්සකො ගහපති සිඝස්සිං බෙතනං සුකට්ඨං කරොති සුමතිකතං. සිඝස්සිං බෙතනං සුකට්ඨං කරිත්වා සුමතිකතං සිඝස්සිං ඛිජාති පතිට්ඨාපෙති. සිඝස්සිං ඛිජාති පතිට්ඨාපෙත්වා සිඝස්සිං උදකං අභිනෙහිපි අපනෙහිපි. ඉමොති ඛො භික්ඛවෙ නිණ් කස්සකස්ස ගහපතිස්ස අව්වාසිකාති කරණීයාති.

තස්ස ඛො තං භික්ඛවෙ කස්සකස්ස ගහපතිස්ස තත්ථි සා ඉද්ධි වා ආනුභාවො වා, අපේථ මෙ ධඤ්ඤාති ජායන්තු සෙව ගබ්භිති නොන්තු උත්තරසෙව පච්චන්තුති. අථ ඛො භික්ඛවෙ හොති සො සමයො. යං තස්ස කස්සකස්ස ගහපතිස්ස තාති ධඤ්ඤාති උතුපරිණාමිති ජායන්ති ගබ්භිතිපි හොන්ති පච්චන්තිපි.

ඵවමෙව ඛො භික්ඛවෙ නිණ්මොති භික්ඛුස්ස අව්වාසිකාති කරණීයාති.

කතමාති නිණ්:

අධිසිලසිකකාසමාදානං අධිවිත්තසිකකාසමාදානං අධිපඤ්ඤසිකකාසමාදානං. ඉමොති ඛො භික්ඛවෙ නිණ් භික්ඛුස්ස අව්වාසිකාති කරණීයාති.

තස්ස ඛො තං භික්ඛවෙ භික්ඛුතො තත්ථි සා ඉද්ධි වා ආනුභාවො වා, අපේථ මෙ අනුපාදාය ආසවෙහි විතනං විමුච්චතු සෙව වා උත්තරසෙව වාති. අථ ඛො භික්ඛවෙ හොති සො සමයො, යං තස්ස භික්ඛුතො අධිසිලමපි සිකකතො අධිවිත්තමපි සිකකතො අධිපඤ්ඤමපි සිකකතො අනුපාදාය ආසවෙහි විතනං විමුච්චති.

තස්මාතිහ භික්ඛවෙ ඵවං සිකතිතබ්බං තිබ්බො තො ඡන්දෙ හවිස්සති අධිසිලසිකකාසමාදානෙ. තිබ්බො ඡන්දෙ හවිස්සති අධිවිත්තසිකකාසමාදානෙ. තිබ්බො ඡන්දෙ හවිස්සති අධිපඤ්ඤසිකකාසමාදානෙති. ඵවං හි වො භික්ඛවෙ සිකතිතබ්බන්ති.

[5. ලොභඵලවර්ගීය]

3. 2. 5. 1.

[සැවැත් නිදනයි:]

42. මහණෙනි, සීසානා ගැහැවිහුගේ මේ අතින් ආවශ්‍යක කාර්‍යයෝ තුන් දෙනෙකි.

කවර තුන් දෙනෙක යත්:

මහණෙනි, මෙලොව සීසානා ගැහැවි වහ වහා කෙන මොනොවට සානා ලද්දක් පුරු ගා සම කරණ ලද්දක් කෙරෙයි. වහ වහා කෙන මොනොවට සාට තැනක් මොනොවට පුරු ගා සම කළ තැනැත් කොට වහ වහා බිජු පිහිටුවයි. වහ වහා බිජු පිහිටුවා වහ වහා දිය එළවීමුදු තෙරිමුදු කෙරෙයි. මහණෙනි, සානා ගැහැවිහුගේ මේ අතින් ආවශ්‍යක කාර්‍යයෝ තුන් දෙනහ.

මහණෙනි, ඒ සානා ගෙහෙවිහුගේ “අද ම මාගේ බාහ්‍යයෝ නැගෙත්වා, සෙට ම ගර්භිත වෙත්වා, අනෙක් (හෙවන) ද ම පැසෙත්වා” යි එබඳු සෘණියෙක් වේ ව යි අනුභාවයෙක් වේව යි තැන. වැලිදු මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් ඒ සානා ගෙහෙවිහුගේ සෘතුපරිණාමයට පත් ඒ බාහ්‍යයෝ නැගෙත් ද, ගර්භිතත් වෙද්ද, පැසෙද්ද, එබඳු කලෙක් වෙයි.

මහණෙනි, එපරිදිම මහණහුගේ මේ අතින් ආවශ්‍යක කාර්‍යයෝ තුන් දෙනෙකි.

කවර තුන් දෙනෙක යත්:

අධිශීලශික්‍ෂා සමාදානය අධිවිතතශික්‍ෂා සමාදානය අධිප්‍රඥශික්‍ෂා සමාදාන යි. මහණෙනි, මොහු තුන් දෙනා මහණහුගේ අතින් ආවශ්‍යක කාර්‍යයෝ යි.

මහණෙනි, ඒ මහණහුගේ “අද ම මාගේ සිත උපාදා විසින් නො ගෙන ආප්‍රවයන් කෙරෙත් මිදේව යි හෝ සෙට හෝ අනෙක් ද හෝ මිදේව යි කියා හෝ එබඳු සෘණියෙක් වේව යි අනුභාවයෙක් වේව” යි තැන. වැලිදු මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් අධිශීලයෙහි හික්මෙන අධිවිතතයෙහි හික්මෙන අධිප්‍රඥයෙහි හික්මෙන ඒ මහණහුගේ සිත උපාදා විසින් නො ගෙන මිදේ නම් එබඳු කලෙක් වෙයි.

මහණෙනි, එහෙයින් මෙසේ හික්මෙන්නේ ය: “අපගේ නිවු ඡන්දයෙක් අධිශීලශික්‍ෂා සමාදානයෙහි වෙයි. නිවු ඡන්දයෙක් අධිවිතත ශික්‍ෂා සමාදානයෙහි වෙයි. නිවු ඡන්දයෙක් අධිප්‍රඥශික්‍ෂා සමාදානයෙහි වෙයි”. මහණෙනි, මෙසේ ම තොප හික්මෙන්නේ ය.

3 2 6. 2.

43. නිණිමානි භික්ඛවෙ අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා පටිවෙකානි පඤ්ඤා-පෙනති.

කතමානි නිණි:

විවරපටිවෙකං පිණ්ඩපාතපටිවෙකං සෙනාසනපටිවෙකං.

නත්‍රිදං භික්ඛවෙ අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා විවරපටිවෙකසමිං පඤ්ඤා-පෙනති: සාණානිපි ධාරෙනති, මසාණානිපි ධාරෙනති, ඡවදුස්සානිපි ධාරෙනති, පංසුකුලානිපි ධාරෙනති, තිරිටිකානිපි¹ ධාරෙනති, අජ්නානිපි² ධාරෙනති, අජ්නකම්පමපි ධාරෙනති, කුසරිමපි ධාරෙනති, වාකචිරමපි ධාරෙනති, ඵල-කචිරමපි ධාරෙනති, කෙසකම්බලමපි ධාරෙනති, වාලකම්බලමපි ධාරෙනති, උළුකපකම්බලමපි ධාරෙනති. ඉදං බො භික්ඛවෙ අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා විවරපටිවෙකසමිං පඤ්ඤාපෙනති.

නත්‍රිදං භික්ඛවෙ අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා පිණ්ඩපාතපටිවෙකසමිං පඤ්ඤාපෙනති: සාකහකම්බපි ගොනති, සාමාකහකම්බපි ගොනති, නිවාරහකම්බපි ගොනති, දදුලුහකම්බපි ගොනති, හටහකම්බපි ගොනති, කණහකම්බපි ගොනති, ආවාමහකම්බපි ගොනති, පිඤ්ඤාකහකම්බපි ගොනති, තිණහකම්බපි ගොනති, ගොච්ඡහකම්බපි ගොනති, වනමුලප්ප්ලාහාරා යාපෙනති, පට්ඨනප්ප්ලහොජ්. ඉදං බො භික්ඛවෙ අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා පිණ්ඩපාතපටිවෙකසමිං පඤ්ඤාපෙනති.

නත්‍රිදං භික්ඛවෙ අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා සෙනාසනපටිවෙකසමිං පඤ්ඤාපෙනති: අරඤ්ඤා, රුකිනමුලං, සුසානං, වනපථං, අබ්බොකාසං, පලාලපුඤ්ජං, භූසාහාරං. ඉදං බො භික්ඛවෙ අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා සෙනාසනපටිවෙකසමිං පඤ්ඤාපෙනති.

ඉමානි බො භික්ඛවෙ නිණි අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා පටිවෙකානි පඤ්ඤාපෙනති.

නිණි බො පනිජානි භික්ඛවෙ ඉමසමිං ධම්මවිතයෙ භික්ඛුනො පටිවෙ-කානි.

කතමානි නිණි:

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු පිලවා ව ගොති. දුස්සීලාඤ්ඤායං පනිණං ගොති, තෙන ව විවිච්ඡෙතො ගොති. සම්මාදිට්ඨිකො³ ගොති, මිච්ඡාදිට්ඨි වයං පනිණං ගොති, තාය ව විවිච්ඡෙතො ගොති. ඛිණ්ණසම්මා ගොති, ආසවා වයං පනිණං ගොනති, තෙහි ව විවිච්ඡෙතො ගොති.

යනො බො භික්ඛවෙ භික්ඛු පිලවා ගොති, දුස්සීලාඤ්ඤායං පනිණං ගොති, තෙන ව විවිච්ඡෙතො ගොති. සම්මාදිට්ඨිකො ගොති, මිච්ඡාදිට්ඨි වයං පනිණං ගොති, තාය ව විවිච්ඡෙතො ගොති. ඛිණ්ණසම්මා ව ගොති, ආසවා වයං පනිණං ගොනති, තෙහි ව විවිච්ඡෙතො ගොති. අයං චූළච්ඡි භික්ඛවෙ භික්ඛු අග්ගප්පච්ඡෙතො සාරප්පච්ඡෙතො සුඤ්ඤා සාර පනිට්ඨිතො.

1. තිරිටිකපි - මජ්ඣ. 2. අජ්නානිපි - මජ්ඣ. 3. සම්මාදිට්ඨිකො ව. - මජ්ඣ.

3. 2. 5. 2.

43. මහණෙනි, අන්තොටු පිරිවැජ්ඣෝ මේ ප්‍රතිවේක තුණ පණවත් කවර තුණෙක යත්:

විවර ප්‍රතිවේකය, පිණ්ඩපාන ප්‍රතිවේකය, ශයනාසන ප්‍රතිවේක යි.

මහණෙනි, අන්තොටු පිරිවැජ්ඣෝ ඒ විවර ප්‍රතිවේකයෙහි ලා මේ පැණවීම කෙරෙත්: සන්තාතාරි ද ධරත්. මුසු පිළී ද ධරත්. මිනියෙන් තෙල වත් ද ධරත්. බිම ලී මෙලු පිළී ද ධරත්. රැක්පොතුමුවා පිළී ද ධරත්. අඳුන්මුවසමුදු ධරත්. ලැදින් පැළ අඳුන්මුවසමුදු ධරත්. කුසවැහැරි ද ධරත්. චක්කලමුදු ධරත්. පුරු වැහැරි ද ධරත්. කෙස්මුවා කම්බිලි ද ධරත්. අශ්ලෝමිමුවා කම්බිලි ද ධරත්. මහමුහුනු පියාසෙන් කල පිළී ද ධරත් මහණෙනි, අන්තොටු පිරිවැජ්ඣෝ විවරප්‍රතිවේකයෙහි ලා මෙය පණවත්.

මහණෙනි, අන්තොටු පිරිවැජ්ඣෝ ඒ පිණ්ඩපානප්‍රතිවේකයෙහි ලා මේ පැණවීම කෙරෙත්: පලා වළඳනුවෝ ද වෙත්. බඩහමු වළඳනුවෝ ද වෙත්. හුරැහැල් වළඳනුවෝ ද වෙත්. සම්කසල වළඳනුවෝ ද වෙති, ලහටු හෝ කෙවෙල් වළඳනුවෝ ද වෙති. කුඩු වළඳනුවෝ ද වෙති. දමුබත් වළඳනුවෝ ද වෙති. පුහකු වළඳනුවෝ ද වෙති. තණ වළඳනුවෝ ද වෙත්. ගොම වළඳනුවෝ ද වෙති. වනමුල් පිලි අහර කොට ඇති ව යපෙත්. තුවටුවෙන් ගුළු පල වළඳනු සුලු ද වෙති. මහණෙනි, අන්තොටු පිරිවැජ්ඣෝ පිණ්ඩපානප්‍රතිවේකයෙහි ලා මේ පණවත්.

මහණෙනි, අන්තොටු පිරිවැජ්ඣෝ ඒ ශයනාසනප්‍රතිවේකයෙහි ලා මේ පැණවීම කෙරෙති: අරණ්‍යය, වාක්‍ෂමුලය, සමශානය, වානප්‍රස්‍රාය, අභ්‍යවකාශය, පලාලප්‍රස්‍රාය, කලවිචිතල යන මේ ය. මහණෙනි, අන්තොටු පිරිවැජ්ඣෝ ශයනාසන ප්‍රතිවේක විෂයෙහි ලා මෙය පණවත්.

මහණෙනි, අන්තොටු පිරිවැජ්ඣෝ මේ ප්‍රතිවේක තුණ පණවත්.

මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණහට මේ ප්‍රතිවේකයෝ තුන් දෙනෙක් ඇත.

කවර තුන් දෙනෙක යත්:

මහණෙනි, මේ සස්තෙහි මහණ සිල්වත් ද වෙයි. ඔහුගේ පස්වැදූරැම් දොශශීලය ද ප්‍රහත වෙයි. එයින් විවික්ක ද වෙයි. සමන්ද්‍රවික වෙයි. ඔහුගේ මිත්‍යාදූෂිත ප්‍රහත වෙයි එයින් විවික්ක ද වෙයි. ක්ෂීණාසුච ද වෙයි. ඔහුගේ ආසුචයෝ ද ප්‍රහත වෙත්. එයින් විවික්ක ද වෙයි.

මහණෙනි, යම් කලෙක මහණ සියුපිරිසිදු ශීලයෙන් සිල්වත් වේ ද, ඔහුගේ පස්වැදූරැම් දොශශීලය ප්‍රහත වේ ද, එයින් විවික්කත් වේ ද, සමන්ද්‍රවික වේ ද, ඔහුගේ මිත්‍යාදූෂිතත් ප්‍රහත වේ ද, එයින් විවික්කත් වේ ද, ක්ෂීණාසුචත් වේ ද, ඔහුගේ ආසුචයෝත් ප්‍රහත වෙත් ද, එයින් විවික්කත් වේ ද, මහණෙනි, මේ මහණ ශීලයෙන් අගතැන් පාමණියේ යයි ශීලසාරය ලද්දේ යයි පිරිසිදු යයි ගිල සමාධි ප්‍රඥ සාරයෙහි පිහිටියේ යයි කියනු ලැබේ.

සේයාපාපි භික්ඛවෙ කස්සකස්ස ගහපතියා සමපන්නං සාලිකේඛනතං, නලේතං කස්සකො ගහපති සීඝසීඝං¹ වපාපෙය්‍ය සීඝසීඝං වපාපෙතා සීඝසීඝං සංඝරාපෙය්‍ය. සීඝසීඝං සංඝරපෙතා සීඝසීඝං උබ්බහාපෙය්‍ය. සීඝසීඝං උබ්බහාපෙතා සීඝසීඝං පුඤ්ජං කාරාපෙය්‍ය. සීඝසීඝං පුඤ්ජං කාරපෙතා සීඝසීඝං මද්දපෙය්‍ය. සීඝසීඝං මද්දපෙතා සීඝසීඝං පලාලාති උඤ්ඤපෙය්‍ය. සීඝසීඝං පලාලාති උඤ්ඤපෙතා සීඝසීඝං භුසිකං උඤ්ඤපෙය්‍ය. සීඝසීඝං භුසිකං උඤ්ඤපෙතා සීඝසීඝං ඔපුණාපෙය්‍ය. සීඝසීඝං ඔපුණාපෙතා සීඝසීඝං අතිහරාපෙය්‍ය. සීඝසීඝං අතිහරාපෙතා සීඝසීඝං කොට්ඨාපෙය්‍ය. සීඝසීඝං කොට්ඨාපෙතා සීඝසීඝං ථූසාති උඤ්ඤපෙය්‍ය. එවමස්ස තාති භික්ඛවෙ කස්සකස්ස ගහපතියා තාති ධක්ඤාති අග්ගපපන්නාති සාරපපන්නාති සුඤ්ඤාති සාරෙ පතිට්ඨිතාති.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු සීලවා ව හොති, දුස්සීලසඤ්ඤා පනිණං හොති, තෙන ව විවිතෙනා හොති. සමමාදිට්ඨිකො ව හොති, මිච්ඡාදිට්ඨි වස්ස පනිණං හොති, තාය ව විවිතෙනා හොති. ඛිණ්ණසෙව ව හොති, අසවා වස්ස පනිණං හොතති, තෙති ව විවිතෙනා හොති. අයං ථූවචති භික්ඛවෙ භික්ඛු අග්ගපපන්නො සාරපපන්නො සුඤ්ඤා සාරෙ පතිට්ඨිතොති.

3. 2. 5. 3.

44. සේයාපාපි භික්ඛවෙ සරදසමයෙ විද්ධා විගතවලාගසෙ දෙවෙ දාදිවෙවා නනං අබ්බුස්සක්කමානො² සබ්බං අකාසගතං තමගතං අභිවිහළව හාසතෙ ව තපතෙ ව විරොවති ව.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ යහො අරියසාවකස්ස විරජං විතමලං ධම්මවක්ඛුං උදපාදි. සහදස්සනුප්පාදා භික්ඛවෙ අරියසාවකස්ස තිණ්ණි සඤ්ඤාජනාති පතියනති, සක්කායදිට්ඨි විවිකිච්ඡා සීලබ්බතපරාමාසො.

අපාපරා ද්විති ධම්මෙති නිශ්ඝාති අභිජ්ඣාය ව ව්‍යාපාදෙන ව. සො විවිච්චව කාමෙති -පෙ- පඨමං ක්කානං උපසම්පජ්ජ විහරති. තස්මිං භික්ඛවෙ සමයෙ අරියසාවකො කාලං කරෙය්‍ය, තස්මිං තං සඤ්ඤාජනං, යෙන සඤ්ඤා-ජනෙන සඤ්ඤාතො අරියසාවකො පුත ඉමං ලොකං ආගච්ඡෙය්‍යාති.

1. සීඝංසීඝං - මජ්ඣං. 2. අබ්බුස්සක්කමානො - මජ්ඣං.

මහණෙනි, යම් පරිදි කථිකගාහපතිහුගේ පිරිසුදු ශාලිකෂෙත්‍රයක් වේ ද, කථිකගාහපති ඒ කෙන වහ වහා වපුරවන්නේ වේ ද, වහ වහා වපුරවා වහ වහා ගොයම් හකුළුවන්නේ වේ ද, වහ වහා හකුළවා වහ වහා කලව්වට එළවා ලවන්නේ වේ ද, වහ වහා එළවා ලවා වහ වහා පිඩු කරවන්නේ වේ ද, වහ වහා පිඩු කරවා වහ වහා මඩවන්නේ වේ ද, වහ වහා මඩවා වහ වහා පිදුරු උදුරවන්නේ වේ ද, වහ වහා පිදුරු උදුරවා වහ වහා බොල් උදුරවන්නේ වේ ද, වහ වහා බොල් උදුරවා වහ වහා හුලඟෙහි පොළවන්නේ වේ ද, වහ වහා හුලඟෙහි පොළවා වහ වහා කොටුවට තංවන්නේ වේ ද, වහ වහා කොටුවට තංවා වහ වහා කොටවන්නේ වේ ද, වහ වහා කොටවා වහ වහා දහසිව් උදුරවන්නේ වේ ද. මහණෙනි, මෙසේ කරත් ම කථිකගාහපතිහුගේ ඒ ධාන්‍යයෝ සහලීන් අගතෑන් පෑමිණියාහු වෙති. සාරබවට පෑමිණියාහු වෙති. ශුඬවුවාහු වෙති. සාරයෙහි පිහිටියාහු වෙති.

මහණෙනි, එපරිදි ම මහණ වතුපාරිශුඬ ශීලයෙන් සිල්වත් වේ ද, ඔහුගේ පස් වැදුරුම් දොශධීර්ගය ප්‍රහත වේ ද, එයින් විවික්කත් වේ ද, සමාන්ද්‍යමානත් වේ ද, ඔහුගේ මථ්‍යාද්‍යමයත් ප්‍රහත වේ ද, එයින් විවික්කත් වේ ද, සම්මානාසුවත් වේ ද, ඔහුගේ ආසුවයෝත් ප්‍රහත වෙත් ද, එයින් විවික්කත් වේ ද, මහණෙනි, මේ මහණ ශීලයෙන් අගතෑන් පෑමිණියේ යයි ශීලසාරය ලද්දේ යයි ශුඬ යයි ශීල සමාධි ප්‍රඥාසාරයෙහි පිහිටියේ යයි කියනු ලැබේ.

3. 2. 5. 3.

44. මහණෙනි, යම් සේ සරත් කාලයෙහි අතස පහ වූ වලා ඇති ව පහත් ව සිටි කල ගිරු අතසට තැගෙමින් අහස්හි වත් කෑම අඳුරු තසා බබළන්නේ වේ ද, රස් පතුරුවන්නේ වේ ද, දිලෙන්නේ වේ ද.

මහණෙනි, එපරිදි ම යම් කලෙක ආයතීශ්‍රාවකයාට රුහාදි රජස් තැති රුහාදි මල තැති ධර්මවක්‍ෂ්‍යස පහල වී ද, මහණෙනි, ආයතීශ්‍රාවකයාගේ ශ්‍රෝතෘපතනිමාණීතපාදය සමග ත්‍රිවිධ සංයෝජනයෝ පහව යෙත්. සත්‍යායද්‍යමය විවිකිත්‍යාය ශීලව්‍යපරුමයී යි.

අතතුරුව අභිධ්‍යා හා ව්‍යාපාදයෙන් දැයි දෙදහමින් නියතීණය කෙරෙයි. හේ කාමයෙන් වෙන්ව ම ප්‍රථමධ්‍යානට එළඹ දෙකෙයි. මහණෙනි, එකමයෙහි ආයතීශ්‍රාවක කල්පිත කරන්නේ වේ ද, යම් සංයෝජන-යෙකින් සංයුක්ත ආයතීශ්‍රාවකයෙක් නැවත මෙලොවට එන්නේ වේ ද, එබඳු සංයෝජනයෙක් ඔහුට තැන.

3. 2. 5. 4

45. තියොං ඉමා භිකිඛවෙ පරිසා. කතමා තියොං: අග්ගවතී පරිසා, වග්ගා පරිසා, සමග්ගා පරිසා.

කතමා ව භිකිඛවෙ අග්ගවතී පරිසා:

ඉධ භිකිඛවෙ යොං පරිසායං ථෙරා භිකිඛු ත බාහුලිකා ගොනති. ත සාථලිකා, ඔක්කමනෙ නික්ඛිත්තධුරු පච්චෙකෙ පුබ්බඛගමා විරියං ආරහන්ති අපච්ඡාදනස්ස පතති යා අනධිගතස්ස අධිගමාය අසච්ඡිකතස්ස සච්ඡිකිරියාය. තෙසං පච්ඡිමා ජනතා දිට්ඨානුගතිං අපජ්ජති. සාපි ගොති ත බාහුලිකා ත සාථලිකා ඔක්කමනෙ නික්ඛිත්තධුරු පච්චෙකෙ පුබ්බඛගමා විරියං ආරහන්ති අපච්ඡාදනස්ස පතති යා අනධිගතස්ස අධිගමාය අසච්ඡිකතස්ස සච්ඡිකිරියාය. අයං වුච්චති භිකිඛවෙ අග්ගවතී පරිසා.

කතමා ව භිකිඛවෙ වග්ගා පරිසා:

ඉධ භිකිඛවෙ යොං පරිසායං භිකිඛු භණ්ඩනජාතා කලගජාතා විවාද-පනතා අඤ්ඤමඤ්ඤං මුඛසතතීති විකුදන්තා විහරන්ති. අයං වුච්චති භිකිඛවෙ වග්ගා පරිසා.

කතමා ව භිකිඛවෙ සමග්ගා පරිසා:

ඉධ භිකිඛවෙ යොං පරිසායං භිකිඛු සමග්ගා සමමොදමාතා අවිවදමාතා බිරොදකිභූතා අඤ්ඤමඤ්ඤං පියවකිඛුති සමපස්සන්තා විහරන්ති. අයං වුච්චති භිකිඛවෙ සමග්ගා පරිසා.

යසම් භිකිඛවෙ සමයෙ භිකිඛු සමග්ගා සමමොදමාතා අවිවදමාතා බිරොදකිභූතා අඤ්ඤමඤ්ඤං පියවකිඛුති සමපස්සන්තා විහරන්ති. ඛුං භිකිඛවෙ භිකිඛු තසම් සමයෙ පුඤ්ඤං පසචන්ති භුගමං භිකිඛවෙ විහාරං තසම් සමයෙ භිකිඛු විහරන්ති යදිදං මුදිතාය චෙතොවිමුත්තියා. පමුදිතස්ස පිති ජායති. පිතිමතස්ස කායො පස්සමන්ති. පස්සාදාකායො සුඛං චෙදියති. සුඛිතො විත්තං සමාසියති.

තෙයථාපි භිකිඛවෙ උපරිපබ්බතෙ පුලලුප්පිතකෙ දෙවෙ වස්සනෙන තං උදකං යථානිත්තං පච්චන්තමානං පබ්බත කඤ්ජරපදරසාඛා පරිපුරෙති, පබ්බතකඤ්ජරපදරසාඛා පරිපුරු භාසුබ්බෙහ පරිපුරෙන්නති, කුසුඤ්ඤා පරිපුරා මහාසොබ්බෙහ පරිපුරෙන්නති, මහාසොබ්බා පරිපුරු කුන්තදියො පරිපුරෙන්නති, කුන්තදියො පරිපුරා මහානදියො පරිපුරෙන්නති, මහානදියො පරිපුරා සමුද්දං පරිපුරෙන්නති. ඵලමෙව ඛො භිකිඛවෙ යසම් සමයෙ භිකිඛු සමග්ගා සමමොදමාතා අවිවදමාතා බිරොදකිභූතා අඤ්ඤමඤ්ඤං පියවකිඛුති සමපස්සන්තා විහරන්ති. ඛුං භිකිඛවෙ භිකිඛු තසම් සමයෙ පුඤ්ඤං පසචන්ති. භුගමං භිකිඛවෙ විහාරං තසම් සමයෙ භිකිඛු විහරන්ති, යදිදං මුදිතාය චෙතොවිමුත්තියා. පමුදිතස්ස පිති ජායති. පිතිමතස්ස කායො පස්සමන්ති. පස්සාදාකායො සුඛං චෙදියති. සුඛිතො විත්තං සමාසියති.

ඉමා ඛො භිකිඛවෙ තියොං පරිසාති.

8. 2. 5. 4.

45. මහණෙනි, මේ පඨිද්දු තුන් දෙනෙකි. කවර තුන් දෙනෙක යත් අග්‍රචන් පඨිද්ද ය. වග්ගිපඨිද්ද ය, සමග්‍රපඨිද්ද යයි.

මහණෙනි, අග්‍රචන් පඨිද්ද කවර?

මහණෙනි, මෙසේනෙහි යම් පඨිද්දෙක සථවිර භික්ෂුහු ප්‍රත්‍යය බාහුල්‍යය නැත්තාහු වෙද්ද, ශික්ෂාශාසනය ලිහිල් කොට නොගන්නාහු වෙද්ද, පඤ්චානුරක්‍ෂණයෙහි හළ ධුර ඇත්තාහු වෙද්ද, ප්‍රවිච්ඡෙකයෙහි පුළුඹගම වෙන් ද, නොලත් විශේෂය ලබනු පිණිස, අනගිගත විශේෂය අධිගම කරණු පිණිස, පසක් නොකළ විශේෂය පසක් කරණු පිණිස වැර අරඹන් ද, ඔවුන්ගේ පශ්චිම ජනතා නොවෙත් දූෂ්ටානුගතියට පාමිණේ ද, ඒ ජනතාවන් බාහුලික නොවේ ද, ශික්ෂාශාසනය ලිහිල් කොට නොගනී ද, පඤ්චානුරක්‍ෂණයෙහි හළ ධුර ඇද්ද, ප්‍රවිච්ඡෙකයෙහි පුළුඹගම වේ ද, නොලත් විශේෂය ලබනු පිණිස අනගිගත විශේෂය අධිගම කරණු පිණිස පසක් නොකළ විශේෂය පසක් කරණු පිණිස වැර අරඹා ද, මහණෙනි, මේ අග්‍රචන් පඨිද්ද කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, වග්ගිපඨිද්ද කවර?

මහණෙනි, මේ සස්තෙහි යම් පිරිසෙක මහණහු හටගත් හණ්ඩන ඇත්තාහු හටගත් කලහ ඇත්තාහු විවාදයට පාමිණියාහු පුරිස් තෙපුල් සැතීන් උනුත් විද්‍යාහු වෙසෙත් ද, මහණෙනි, මේ වග්ගිපඨිද්ද කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සමග්‍ර පඨිද්ද කවර?

මහණෙනි, මේ සස්තෙහි යම් පිරිසෙක මහණහු සමග වූවාහු සතුටු වන්නාහු විවාද නොකරන්නාහු ක්ෂීරොදක බඳු වූවාහු උනුත් ප්‍රිය ඇසින් දන්නාහු වෙසෙත් ද, මහණෙනි, මේ සමග්‍රපඨිද්ද කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, යම් කලෙක මහණහු සමග වූවාහු සතුටු වන්නාහු විවාද නොකරන්නාහු ක්ෂීරොදක බඳු වූවාහු උනුත් ප්‍රිය ඇසින් දන්නාහු වෙසෙත් ද, මහණෙනි, එකල මහණහු බොහෝ පින් රැස් කෙරෙත්. මහණෙනි, යම් මේ මෘදුතා වෙතොවිමුනන්යෙන් වේ ද, එයින් එකල මහණහු බ්‍රහ්මචාරිය කෙරෙති. ප්‍රමුද්ධයාහට ප්‍රීතිය උපදී. ප්‍රීතිමත් සිතැත්තාහට කය සන්තිදෙයි. සන්තූන් කය ඇතියේ සුව විදි. සුව ඇතියහුගේ සිත සමාධිගත වෙයි.

මහණෙනි, යම් පරිදි ගල්වුදනෙක දළ පොද ඇති මෙසක් වස්තූකල ඒ දිය තිම්බ තුළු සේ පෙරළෙමින් අවුද පමිත කඤ්ඤ පුද්‍ර යාබාවන් පුරවා ද, ගල්කපුර පාළි ඇලිහු පිරිතාහු කුඩා හෙළ පුරවන් ද, කුඩා හෙළහු පිරිතාහු මහ හෙළ පුරවන් ද, මහහෙළහු පිරිතාහු කුඩා තදින් පුරවන් ද, කුඩා තදිහු පිරිතාහු මහා තදින් පුරවන් ද, මහාතදිහු පිරිතාහු මුහුදු පුරවන් ද මහණෙනි, එපරිදි යම් කලෙක මහණහු සමග වූවාහු සතුටු වන්නාහු විවාද නොකරන්නාහු ක්ෂීරොදක බඳු වූවාහු ප්‍රිය ඇසින් දන්නාහු වෙසෙත් ද, මහණෙනි, එකල මහණහු බොහෝ පින් රැස් කෙරෙත්. මහණෙනි, යම් ඒ මෘදුතා වෙතොවිමුනන්යෙන් වේ ද, එයින් එකල මහණහු බ්‍රහ්මචාරිය කෙරෙත්. ප්‍රමුද්ධයාහට ප්‍රීතිය හටගනී. ප්‍රීතිමත් සිතැත්තාහුගේ කය සන්තිදේ. සන්තූන් කය ඇතියේ සුව විදී. සුව ඇතියහුගේ සිත සමාධිගත වෙයි.

මහණෙනි, මේ ත්‍රිවිධ පඨිද්ද යි.

8. 2. 5. 5

46. තීති භික්ඛවෙ අබ්බෙති සමන්තාගතො රඤ්ඤා භද්‍රො අස්සාජා-
නීයො රාජාරහො හොති රාජභොග්ගො රඤ්ඤා අභගනොච්ච සංඛං
ගච්ඡති.

කතමෙති තීති:

ඉධ භික්ඛවෙ රඤ්ඤා භද්‍රො අස්සාජානීයො වණ්ණසම්පන්නො ව
හොති, බලසම්පන්නො ව ජවසම්පන්නො ව. ඉමෙති ඛො භික්ඛවෙ තීති
අබ්බෙති සමන්තාගතො රඤ්ඤා භද්‍රො අස්සාජානීයො රාජාරහො හොති
රාජභොග්ගො රඤ්ඤා අභගනොච්ච සංඛං ගච්ඡති.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ තීති ධම්මෙති සමන්තාගතො භික්ඛු ආනුනෙය්‍යො
හොති, පානුණ්ණෙය්‍යො, දකඛ්ණෙය්‍යො, අඤ්ඤාචාර්‍ය්‍යො, අනුතරං
පුඤ්ඤකෙතිතං ලොකස්ස.

කතමෙති තීති:

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු වණ්ණසම්පන්නො ව හොති බලසම්පන්නො ව
ජවසම්පන්නො ව.

කථංඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු වණ්ණසම්පන්නො හොති:

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සීලවා හොති, පාඨමොක්ඛසංවරසංවුත්තො
විහරති ආචාරභොවරසම්පන්නො අණුමනෙතස්ස වජ්‍ජස්ස භග්‍යස්සාපී, සමාදාය
සිකති සිකාපදෙස්ස. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු වණ්ණසම්පන්නො හොති.

කථංඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු බලසම්පන්නො හොති:

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු ආරභ්විට්ඨො විහරති අකුසලානං ධම්මානං පහාණාය,
කුසලානං ධම්මානං උපසම්පදාය ථාමවා දළහපරකකමො අනිකම්මනාධුරො
කුසලෙස්ස ධම්මෙස්ස. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු බලසම්පන්නො හොති.

කථංඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු ජවසම්පන්නො හොති:

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු ඉදං දුක්ඛන්ති යථාභූතං පජානාති, -පෙ- අයං
දුක්ඛනිරෝධගාමීති පටිපදාති යථාභූතං පජානාති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු
ජවසම්පන්නො හොති.

ඉමෙති ඛො භික්ඛවෙ තීති ධම්මෙති සමන්තාගතො භික්ඛු ආනුනෙය්‍යො
හොති -පෙ- අනුතරං පුඤ්ඤකෙතිතං ලොකස්සාති.

3. 2. 5. 5.

46. මහණෙනි, ගුණාඛග භූණෙකින් සමන්විත වූ රුජකිය, හදු ආජාතෙය අයවයා රජුට නිසි වෙයි. රජුට උපහොග වෙයි. රජුගේ අවයවයෙක් ම ය යි ගණනට යෙයි.

කවර අඛග භූණෙකින් යත්:

මහණෙනි, ටෙලොට රජුගේ හදු ආජාතිය අයව වණ්ඤාසම්පන්න ද වෙයි. කායබලසම්පන්න ද වෙයි. ජවසම්පන්න ද වෙයි. මහණෙනි, මේ ගුණාඛග භූණින් සමන්විත රුජකිය හදු අයවජාතෙය රුජාතී වෙයි. රුජහොගය ද වෙයි. රජුගේ අවයවයෙක් ම ය යි ගණනට ද යේ.

මහණෙනි, එපරිදි ම ධම් භූණෙකින් සමන්විත මහණ ආහුති සංඛ්‍යාත පිණ්ඩපාතයට නිසි වෙයි. ප්‍රාසූණ සංඛ්‍යාත ආගනතුග භක්තයට නිසි වෙයි, දක්ෂිණාවට නිසි වෙයි. අක්ඛලිකරණයට නිසි වෙයි. සම්මේයකයට අසද්දය පුණ්‍යකෛත්‍ර ද වෙයි.

කවර භූණෙකින් යත්:

මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ ගුණවණ්ඤායෙන් යුක්ත වූයේ ද වෙයි. විශ්චලයෙන් යුක්ත වූයේ ද වෙයි. ඥානජවයෙන් යුක්තවූයේ ද වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ ගුණවණ්ඤායෙන් යුක්ත වූයේ වේ ද:

මහණෙනි, මේ සස්තෙහි මහණ සිල්වත් වෙයි. ප්‍රාතිමෝක්ෂසංවරයෙන් සංවෘත ව වෙසෙයි. ආචාරගෝචර දෙකින් යුක්ත වෙයි. අණුමාත්‍ර වරදෙකින් බිය දක්නා පුළු වෙයි. ශික්ෂාපද විෂයෙහි සමාදන් කොට ගෙන හික්මෙයි. මහණෙනි, කෙසේ මහණ වණ්ඤාසම්පන්න වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ විශ්චලයෙන් යුක්ත වූයේ වේ ද:

මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ අකුශලධම්මයන්ගේ ප්‍රහාණය පිණිස කුශලධම්මයන්ගේ උපසම්පන්නතිය පිණිස පටන් ගත් වැර ඇතියේ වෙසෙයි. ඥානසාමයෙන් යුක්ත වූයේ වෙයි. දුස්සපරාක්‍රම ඇත්තේ වෙයි. කුසල් දහමිහි නො තැබූ මුර ඇත්තේ වෙයි. මහණෙනි, කෙසේ මහණ බලසම්පන්න වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ ඥානජවයෙන් යුක්ත වූයේ වේ ද:

මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ “මේ දුකැ” යි යථාභූතය දනී. ... “මේ දුඛ නිරෝධගාමීනී ප්‍රතිපදා” යි යථාභූතය දනී. මහණෙනි, මෙසේ මහණ ඥානසම්පන්න වෙයි.

මහණෙනි, මේ තුන් දහමින් සමන්විත මහණ ආහුති සංඛ්‍යාත පිණ්ඩපාතයට නිසි වෙයි. සම්මේයකයට අසද්දය පුණ්‍යකෛත්‍ර වෙයි.

3. 2. 5. 6.

47 නීති භික්ඛවෙ අඛෙගති සමන්තාගතො රඤ්ඤා භද්‍රො අස්සාජා-
නීයො රුජාරහො හොති රුජහොග්ගො රඤ්ඤා අභිගනෙතිව සංඛං ගච්ඡති.

කතමෙති නීති:

ඉධ භික්ඛවෙ රඤ්ඤා භද්‍රො අස්සාජානීයො වණණසම්පන්නො ව හොති.
බලසම්පන්නො ව ජවසම්පන්නො ව. ඉමෙති ඛො භික්ඛවෙ නීති අඛෙගති
සමන්තාගතො රඤ්ඤා භද්‍රො අස්සාජානීයො රුජාරහො හොති රුජහොග්ගො
රඤ්ඤා අභිගනෙතිව සංඛං ගච්ඡති.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ නීති ධම්මෙති සමන්තාගතො භික්ඛු ආහුතෙය්‍යො
හොති -පෙ- අනුත්තරං පුඤ්ඤකෙතිත්තං ලොකස්ස.

කතමෙති නීති:

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු වණණසම්පන්නො ව හොති බලසම්පන්නො ව
ජවසම්පන්නො ව.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු වණණසම්පන්නො හොති:

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සීලවා හොති -පෙ- සමාදාය සිකති සිකතිපදෙසු.
එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු වණණසම්පන්නො හොති.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු බලසම්පන්නො හොති:

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු ආරාධිතීරියො හොති අභුසලානං ධම්මානං පතා-
ණාය, භුසලානං ධම්මානං උපසම්පදාය, ථාමිවා දළහපරකකමො අතිකම්පන-
ධුරො භුසලෙසු ධම්මෙසු. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු බලසම්පන්නො හොති.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු ජවසම්පන්නො හොති:

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු පඤ්චානං ඔරමනානියානං සංඤ්ඤාජනානං පරිකයා
ඔපපාතිකො හොති තථ පරිතිබ්බාසී අනාවතතිධම්මො තස්මා ලොකා. එවං
ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු ජවසම්පන්නො හොති.

ඉමෙති ඛො භික්ඛවෙ නීති ධම්මෙති සමන්තාගතො භික්ඛු ආහුතෙය්‍යො
හොති -පෙ- අනුත්තරං පුඤ්ඤකෙතිත්තං ලොකස්සාති.

3. 2. 5. 6.

47. මහනෙති, අඩග භූතෙතින් සමිකාගත වූ රාජකීය හදු අඤා-
ජාතෙය රාජාභී වෙයි. රාජභෝග්‍ය වෙයි. රජුගේ අවයවයෙක් ම ය යි
ගණනව ද යේ:

කවර කරුණු හඳුනාගත යුතුය:

මහභේති, ටෙලොව රජුගේ හද්ද ආජාතෙය අයව වණ්සමපන්න ද වෙයි. කායබල සමපන්න ද වෙයි. ජවසමපන්න ද වෙයි. මහභේති, මේ කරුණු තුනින් සමුක්කාගත රාජකීය හද්ද අයාජාතෙය රාජාඨී වෙයි. රාජනොග්ග වෙයි. රජුගේ අවයවයෙක් ම යයි ගණනට යේ.

මහභේති, එපරිදිම ධර්ම භූතේතිත් සම්මානගත මහණ ආහුත් සිංඛ්‍යාත පිණ්ඩපාතයට නිසි වෙයි. ... සම්මොක්තයට අසදූශ පණ්ණාසොත්ත ද වෙයි.

කවර් භූගෝලික යන්.

මහනෙති, මෙසස්තෙහි මහණ ගුණවණ්ඤෙන් සුඤ්ඤා වූයේ ද වෙයි.
පිඤ්ඤායෙන් සුඤ්ඤා වූයේ ද වෙයි. ඥානප්පයෙන් සුඤ්ඤා වූයේ ද වෙයි.

මහනෙති, කෙසේ නම් මහණ ගුණවර්ණයෙන් යුක්ත වූයේ වේ ද:

මහනෙති, මෙසස්තෙති මහණ සිල්ලත් වෙයි. . . ශික්ෂාපද විෂයෙහි සමාදන්ව තිබ්මෙයි. මහනෙති, මෙසස් මහණ වර්ණිතමාත්රා වෙයි.

මහගෙනි, කෙසේ නම් මහණ ඩියැබ්ලයෙන් සුකත වූයේ චේ ද:

මහභේති, වෛස්තෙහි මාණ අකුලාලධිමයන්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස කුලාලධිමයන්ගේ උපසම්පන්නය පිණිස පටන් ගත් වැර ඇතියේ වෙයි. ඥානසාමයෙන් සුක්‍රා වූයේ වෙයි. දූෂපරකූම ඇතියේ වෙයි. කුන්‍ය දහමිති නොතැබූ බුර ඇත්තේ වෙයි. මහභේති, වෛස් මහණ බලසම්පන්න වෙයි.

උපකරණ, මගණ කෙසේ නම් ඉදිරිපත්වන්නේ සුඛන වූයේ වේ ද:

මහභේති, මෙසය්තෙහි මහණ පඤ්චවිධ ඔරමොගිය සංගෝජනයන්ගේ පරික්ෂාගෙන් එහි පිරිනිවෙන සුළුප්‍රියේ ඒ සුදුවැසි ලොවින් පෙරළා නොඑන සුළු ප්‍රියේ ඔපපාතික වෙයි. මහභේති, මෙයේ මහණ ඥානජවයෙන් සුක්ක ප්‍රියේ වෙයි.

මහණෙනි, මේ ධම් තුණෙන් සමකාලය මහණ ආනුනෙය්‍ය වෙයි... සඵලෝකයට අසද්‍ය පණ්‍යසෙනු ද වෙයි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

8. 2. 5. 7.

48. තිති භික්ඛවෙ අභෙගහි සමන්තාගතො රඤ්ඤා භද්‍රො අසාංජා-
නීයො රුජාරහො හොති රුජහොග්ගො රඤ්ඤා අභගනෙත්ථ සඛිං ගච්ඡති.

කතමෙහි තිති:

ඉධ භික්ඛවෙ රඤ්ඤා භද්‍රො අසාංජානීයො වණ්ණසම්පන්නො ව හොති
බලසම්පන්නො ව ජවසම්පන්නො ව. ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ තිති අභෙගහි
සමන්තාගතො රඤ්ඤා භද්‍රො අසාංජානීයො රුජාරහො හොති රුජහොග්ගො
රඤ්ඤා අභගනෙත්ථ සඛිං ගච්ඡති.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ තිති ධම්මෙහි සමන්තාගතො භික්ඛු ආහුනෙය්‍යො
හොති -පෙ- අනුත්තරං පුඤ්ඤකෙඛන්තං ලොකස්ස.

කතමෙහි තිති:

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු වණ්ණසම්පන්නො ව හොති බලසම්පන්නො ව
ජවසම්පන්නො ව.

කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු වණ්ණසම්පන්නො හොති:

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සීලවා හොති -පෙ- සමාදාය සිකති සිකාපදෙසු.
එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු වණ්ණසම්පන්නො හොති.

කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු බලසම්පන්නො හොති:

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු ආරභිවීරියො විහරති -පෙ- ථාමවා දළහපරකකමො
අනිකම්මනාදුරෙ කුසලෙසු ධම්මෙසු. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු බලසම්පන්නො
හොති.

කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු ජවසම්පන්නො හොති:

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු ආත්මානං ඛයා -පෙ- සචරිකත්වා උපසම්පජ්ජ
විහරති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු ජවසම්පන්නො හොති.

ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ තිති ධම්මෙහි සමන්තාගතො භික්ඛු ආහුනෙය්‍යො
හොති -පෙ- අනුත්තරං පුඤ්ඤකෙඛන්තං ලොකස්සාති.

8. 2. 5. 8.

49. තවොපි භික්ඛවෙ පොඤ්ඤො දුබ්බණ්ණො ව හොති දුක්ඛසම්පය්‍යො
ව අප්පගෙසො ව. මජ්ඣිමොපි භික්ඛවෙ පොඤ්ඤො දුබ්බණ්ණො ව හොති
දුක්ඛසම්පය්‍යො ව අප්පගෙසො ව. ජණ්ණොපි භික්ඛවෙ පොඤ්ඤො දුබ්බ-
ණ්ණො ව හොති දුක්ඛසම්පය්‍යො ව අප්පගෙසො ව.

ජණ්ණොපි භික්ඛවෙ පොඤ්ඤං උක්ඛලිපරිමජ්ජනං වා කරොන්ති
සංකාරකුටෙ වා තං ඡබ්බන්ති.

3. 2. 5. 7.

48. මහණෙනි, අභිභූතකරසහිත රාජකීය හද්‍ර අශ්වාචාර්යයෙකු රාජාභි චෙයි. රාජාභිභූතය ද චෙයි. රජුගේ අවයවයෙක් ම ය යි ගණනට ද යේ.

කවර භූතකරසහිත යත්:

මහණෙනි, මෙලොව රජුගේ හද්‍ර අභිභූතය අශ්ව වණ්ණසම්පන්න ද චෙයි. කායබලසම්පන්න ද චෙයි. ජවසම්පන්න ද චෙයි. මහණෙනි, මේ කරුණු තුනින් සමන්විත රාජකීය හද්‍ර අශ්වාචාර්යයෙකු රාජාභි චෙයි. රාජාභිභූතය චෙයි. රජුගේ අවයවයෙක් ම ය යි ගණනට යේ.

මහණෙනි, එපරිදි ම බිම් භූතකරසහිත මහණ ආහුති සංඛ්‍යාත පිණ්ඩපාතයට නිසි චෙයි ... සම්මුතියට අසද්දාය පුණ්‍යකෛත්‍ර ද චෙයි.

කවර භූතකරසහිත යත්:

මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ වණ්ණසම්පන්න ද චෙයි. බලසම්පන්න ද චෙයි. ජවසම්පන්න ද චෙයි.

මහණෙනි, මහණ කෙසේ නම් වණ්ණසම්පන්න වේ ද:

මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ සිල්වත් චෙයි ... සිකපද සමාදන්ව තික්චෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ වණ්ණසම්පන්න චෙයි:

මහණෙනි, කෙසේ මහණ බලසම්පන්න වේ ද:

මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ ඇරඹූ වැර ඇතියේ ... ඥානසම්පාදයෙන් පුකත වූයේ දුභිච්ඡාද ඇත්තේ කුසල්දහමිනි නොබොහොත් වූවු වූවු ඇතියේ වෙසෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ බලසම්පන්න චෙයි.

මහණෙනි, මහණ කෙසේ ජවසම්පන්න වේ ද:

මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ ආහුතියත්තේ ක්‍ෂයයෙන්.. සංඝාත කොට එයට පැමිණ වෙසෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ ජවසම්පන්න චෙයි:

මහණෙනි, මේ කරුණු තුනින් සමන්විත වූ මහණ ආහුතිසංඛ්‍යාත පිණ්ඩපාතයට නිසි චෙයි සම්මුතියට අසද්දාය පුණ්‍යකෛත්‍ර ද චෙයි:

3. 2. 5. 8

49. මහණෙනි, නව්‍ය වූත් වාකමය වසත්‍රය දුප්ඵණ් ද වේ. දුඛසප්ඵණ් ද වේ. අලාභී ද වේ. මහණෙනි, මධ්‍යම වූත් වාකමය වසත්‍රය දුප්ඵණ් ද වේ. දුඛසප්ඵණ් ද වේ. අලාභී ද වේ. මහණෙනි, ජ්ඣේවූත් වාකමය වසත්‍රය දුප්ඵණ් ද වේ. දුඛසප්ඵණ් ද වේ. අලාභී ද වේ.

මහණෙනි, ජ්ඣේ වූත් වාකමය වසත්‍රය ඉතිලි පිස්තක් හෝ කෙරෙත්. එය කසලගොඩෙහි හෝ බහත්.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ තපො වෙපි භික්ඛු හොති දුස්සීලො පාපධමෙමා. ඉදමස්ස දුබ්බණ්ණකාය වදාමි. සෙය්‍යථාපි සො භික්ඛවෙ පොඤ්ඤා දුබ්බණ්ණා, තථුපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං පුග්ගලං වදාමි. යෙ ඛො පනස්සු* සෙවනති හජනති පසිරුපාසනති, දිට්ඨානුගතිං ආපජ්ජනති, තෙසං තං හොති දීඝරතනං අභිතාය දුක්ඛාය. ඉදමස්ස දුක්ඛසම්පය්‍යකාය වදාමි. සෙය්‍යථාපි සො භික්ඛවෙ පොඤ්ඤා දුක්ඛසම්පය්‍යා, තථුපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං පුග්ගලං වදාමි. යෙසං ඛො පන පතීගණනාති විවරපිණ්ඩපාතසෙතාසනගිලානපච්චය හෙසජ්ජපරික්ඛාරං, තෙසං තං න මහපථලං හොති. න මහාතිසංඝං. ඉදමස්ස අප්පග්ගකාය වදාමි. සෙය්‍යථාපි සො භික්ඛවෙ පොඤ්ඤා අප්පග්ගො, තථුපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං පුග්ගලං වදාමි.

මජ්ඣිමො වෙපි භික්ඛවෙ භික්ඛු හොති -පෙ- ථෙරො වෙපි භික්ඛවෙ භික්ඛු හොති දුස්සීලො පාපධමෙමා. ඉදමස්ස දුබ්බණ්ණකාය වදාමි. සෙය්‍යථාපි සො භික්ඛවෙ පොඤ්ඤා දුබ්බණ්ණා, තථුපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං පුග්ගලං වදාමි. යෙ ඛො පනස්සු සෙවනති හජනති පසිරුපාසනති, දිට්ඨානුගතිං ආපජ්ජනති, තෙසං තං හොති දීඝරතනං අභිතාය දුක්ඛාය. ඉදමස්ස දුක්ඛසම්පය්‍යකාය වදාමි. සෙය්‍යථාපි සො භික්ඛවෙ පොඤ්ඤා දුක්ඛසම්පය්‍යා, තථුපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං පුග්ගලං වදාමි. යෙසං ඛො පන පතීගණනාති විවරපිණ්ඩපාතසෙතාසනගිලානපච්චය හෙසජ්ජපරික්ඛාරං, තෙසං තං න මහපථලං හොති න මහාතිසංඝං. ඉදමස්ස අප්පග්ගකාය වදාමි. සෙය්‍යථාපි සො භික්ඛවෙ පොඤ්ඤා අප්පග්ගො, තථුපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං පුග්ගලං වදාමි.

එවරුපො වායං භික්ඛවෙ ථෙරො භික්ඛු සම්ඝමජේඛි භණ්ති, තදෙනං භික්ඛු එවමාහංසු: තිනනුබො¹ භුග්ගං බාලස්ස අව්‍යවතස්ස භණ්තෙන, කුමපි තාම භණ්තබ්බං මෙඤ්ඤසීති.² සො කුපිතො අභතතමනො තථාරුථිං වාචං නිවර්තරෙති යථාරුපාය වාචාය සම්ඝො තං උක්ඛිපති සම්ඝාරකුට්ටෙව තං පොඤ්ඤං.

තවමපි භික්ඛවෙ කාසිකං වජං. වණ්ණවන්තඤ්ඤෙව හොති සුඛසම්පය්‍යඤ්ඤා මහගඤ්ඤා, මජ්ඣිමෙපි භික්ඛවෙ කාසිකං වජං -පෙ- ජණ්ණමපි භික්ඛවෙ කාසිකං වජං. වණ්ණවන්තං වෙව හොති සුඛසම්පය්‍යඤ්ඤා මහගඤ්ඤා. ජණ්ණමපි භික්ඛවෙ කාසිකං වජං. රහතපට්ටිවෙදනං වා කඤ්ඤන්ති³, ගඬකරණකිකෙ වා නං පකම්පනති.

* යෙ ඛො - පනස්ස - සබ්බපථ.

1. කිංඛො - කප්ථි 2. මෙඤ්ඤසීති-කාප්ථි

3 සාරාති - මජ්ඣිම.

මහණෙනි, එපරිදි ම තවම වූත් මහණ දුසිල් වේ ද, පාපසංහාර ඇතිවේ ද, මෙය ඔහුගේ දුෂ්ඨතායෙහිලා වදාරමි. මහණෙනි, යම් පරිදි ඒ වාකමය වසත්‍රය දුෂ්ඨ වේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇතියෙකැ යි වදාරමි. යම් කෙනෙක් ඔහු සෙවිත් ද, භජනය කෙරෙත් ද, පශ්චාත්තාප කෙරෙත් ද, දූෂ්ටානුගතියට පැමිණෙත් ද, ඔවුනට එය දීඝීරුත්‍රයෙහි අතිත පිණිස දුක් පිණිස වෙයි. මෙය ඔහුගේ දූෂ්ටානුගතියෙහිලා වදාරමි. මහණෙනි, යම් පරිදි ඒ වාකමය වසත්‍රය දූෂ්ටානුගතියෙහි වේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇතියෙකැ යි වදාරමි. යම් කෙනෙකුත්ගේ විවර පිණිසපාත ශයනාසන ග්ලානප්‍රත්‍යය ගෞරවය පරිභ්‍යාස පිළිගනී ද, ඔවුනට එය මහත්ඵල නො වේ. මහත් අනුසන් ඇතිවේ නොවේ. මෙය ඔහුගේ අප්‍රාප්තියෙහිලා වදාරමි. මහණෙනි, යම් පරිදි ඒ වාකමය වසත්‍රය අප්‍රාප්තියෙහි වේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇතියෙකැ යි වදාරමි.

මහණෙනි, මධ්‍යම වූත් මහණ දුසිල් වේ ද ... මහණෙනි, සංවිත වූත් මහණ දුසිල් වේ ද, පටිච්ඡ සංහාරි ඇතිවේ වේ ද, මෙය ඔහුගේ දුෂ්ඨතායෙහිලා වදාරමි. මහණෙනි, යම් පරිදි ඒ වාකමය වසත්‍රය දුෂ්ඨ වේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇතියෙකැ යි වදාරමි. යම් කෙනෙක් ඔහු සෙවිත් ද, භජනය කෙරෙත් ද, පශ්චාත්තාප කෙරෙත් ද, ඔහුගේ දූෂ්ටානුගතියට පැමිණෙත් ද, ඔවුනට එය දීඝීරුත්‍රයෙහි අතිත පිණිස දුක් පිණිස වෙයි. මෙය ඔහුගේ දූෂ්ටානුගතියෙහිලා වදාරමි. මහණෙනි, යම් පරිදි ඒ වාකමය වසත්‍රය දූෂ්ටානුගතියෙහි වේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇතියෙකැ යි වදාරමි. යම් කෙනෙකුත්ගේ විවර පිණිසපාත ශයනාසන ග්ලානප්‍රත්‍යය ගෞරවය පරිභ්‍යාස පිළිගනී ද, ඔවුනට එය මහත්ඵල නො වේ. මහත් අනුසන් ඇතිවේ ද නො වේ. මේ ඔහුගේ අප්‍රාප්තියෙහිලා වදාරමි: මහණෙනි, යම් පරිදි ඒ වාකමය වසත්‍රය අප්‍රාප්තියෙහි වේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇතියෙකැ යි වදාරමි.

මහණෙනි, මෙබඳු වූ මේ සංවිත මහණ සංඝමධ්‍යයෙහි බෙණේ නම්, සෙසු භික්ෂූහු ඔහුට මෙසේ කියත්: “බාල වූ අවසාන වූ තාගේ හඬින්-යෙන් කිම? තොයින් බිණිය යුත්තකු කොට හඟනෙහිද?”යි? හේ කිසියේ නොසතුටු සිතැතිවේ යම්බඳු වචනයක් නිසා සහනු ඒ මහණ ඒ වාකමය වසත්‍රය කසල ගොඩනගා ලත්තාක් සෙයින් බාහාර ලත් ද, එබඳු වචන පිහිදුනේ ය.

මහණෙනි, තවක වූත් කසිවත් පාඨ සටහන් ඇතිවේත් සුවපහස් ඇතිවේත් මාහැඟි වූයේත් වේ. මහණෙනි, මධ්‍යම වූත් කසිවත් ... මහණෙනි, ජණීවූත් කසිවත් පාඨ සටහන් ඇතිවේත් සුවපහස් ඇතිවේත් මාහැඟි වූයේත් වේ. මහණෙනි, ජණී වූත් කසිවත් රුවන් හකුලා තබනුවත් හෝ කෙරෙත්. සුවද කරවුවෙක හෝ එය බහත්.

එවමෙව බො භික්ඛවෙ නවො වෙපි භික්ඛු හොති සීලවා කල්‍යාණධම්මො, ඉදමස්ස සුවණ්ණතාය වදුමි. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ. කාසිකං වන්ථං වණ්ණ-වන්තං, තදුපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං පුග්ගලං වදුමි. යෙ බො පනස්ස සෙවනති හජනති පසිරුපාසනති දිට්ඨානුගතිං ආපජ්ජනති, තෙසං තං හොති දීඝරතනං භිතාය සුඛාය, ඉදමස්ස සුඛසම්ප්පාදනාය වදුමි. සෙය්‍යථාපි තං භික්ඛවෙ කාසිකං වන්ථං සුඛසම්ප්පාදනං, තදුපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං පුග්ගලං වදුමි. යෙසං බො පන සො පතිගණනාති විවරපිණ්ඩපාතසෙතාසතගිලානපච්චය-භෙසජ්ජපරිකාරං, තෙසං තං මහපථලං හොති මහාතිසංසං, ඉදමස්ස මහග්ගතාය වදුමි. සෙය්‍යථාපි තං භික්ඛවෙ කාසිකං වන්ථං මහග්ගං, තදුපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං පුග්ගලං වදුමි.

මජ්ඣිමො වෙපි භික්ඛවෙ භික්ඛු හොති -පෙ- ථෙරෙ වෙපි භික්ඛවෙ භික්ඛු හොති සීලවා කල්‍යාණධම්මො, ඉදමස්ස සුවණ්ණතාය වදුමි. සෙය්‍යථාපි තං භික්ඛවෙ කාසිකං වන්ථං වණ්ණවන්තං, තදුපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං පුග්ගලං වදුමි. යෙ බො පනස්ස¹ සෙවනති හජනති පසිරුපාසනති දිට්ඨානුගතිං ආපජ්ජනති, තෙසං තං හොති දීඝරතනං භිතාය සුඛාය. ඉදමස්ස සුඛ-සම්ප්පාදනාය වදුමි. සෙය්‍යථාපි තං භික්ඛවෙ කාසිකං වන්ථං සුඛසම්ප්පාදනං, තදුපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං පුග්ගලං වදුමි. යෙසං බො පන සො පතිගණනාති විවරපිණ්ඩපාතසෙතාසතගිලානපච්චයභෙසජ්ජපරිකාරං, තෙසං තං මහපථලං හොති මහාතිසංසං, ඉදමස්ස මහග්ගතාය වදුමි. සෙය්‍යථාපි තං භික්ඛවෙ කාසිකං වන්ථං මහග්ගං තදුපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං පුග්ගලං වදුමි.

එවරුපො වායං භික්ඛවෙ ථෙරෙ භික්ඛු සමසමජ්ඣෙකි භණ්ති, තමෙන භික්ඛු එවමාහංසු අපපසද්ද අයසමනො නොථ, ථෙරෙ භික්ඛු ධම්මඤ්ච විතයඤ්ච භණ්තිති.

තස්මාතිහ භික්ඛවෙ එවං සිකඛිතබ්බං: ‘කාසිකවච්ඡුපමා ගවේස්සාම ත පොඤ්ඤාපමා’ති. එවං හි වො භික්ඛවෙ සිකඛිතබ්බනති.

3. 2. 5. 9.

50. යො භික්ඛවෙ එවං වදෙය්‍ය: යථා යථායං පුරිසො කම්මං කරෙති, තථා තථා තං පරිසංවෙදියතීති. එවං සන්තං භික්ඛවෙ බ්‍රහ්මචරියවාසො න හොති. ඔකාසො න පඤ්ඤායති සම්මා දුක්ඛස්ස අනනකිරියාය.

1. යෙ ඡබා පකස්ස - සබ්බන්ථ.

මහණෙනි, එපරිදි ම තවකවූත් මහණ සිල්වත් වේ ද, කලණ සාහැසි ඇතියේ වේ ද, මෙය ඔහුගේ සුවණ්ණායෙහි ලා වදාරමි. මහණෙනි, යම් පරිදි කසිවත් පාහැසි සටහන් ඇතියේ වේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇතියෙකැ යි වදාරමි. යම් කෙනෙක් ඔහු සෙවිත් ද, හර්තය කෙරෙත් ද, පයස්සිපාසනය කෙරෙත් ද, දෘෂ්ටානුගතියට පාමණෙත් ද, ඔවුනට එය දීඝිරුත්‍රයෙහි භිත පිණිස සුඛ පිණිස වෙයි. මෙය ඔහුගේ සුඛසප්පාදිතායෙහි ලා වදාරමි. මහණෙනි, යම් පරිදි ඒ කසිවන සුඛසප්පාදි වේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇතියෙකැ යි වදාරමි. යම් කෙනකුත්ගේ චිවර පිණ්ඩපාත ශයනාසන භෞමර්ජ පරිඡාර පිළිගණී ද, ඔවුනට එය මහත්ඵල වෙයි. මහත් අනුසස් ඇතියේ වෙයි. මෙය ඔහුගේ මහාභිබ්බතිය ලා වදාරමි. මහණෙනි, යම් පරිදි ඒ කසිවන මහාභි වේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇතියෙකැ යි වදාරමි.

මහණෙනි, මධ්‍යම වූත් මහණ සිල්වත් වේ ද ... මහණෙනි, සථවිර වූත් මහණ සිල්වත් වේ ද, කලණ දහම් ඇතියේ වේ ද, මෙය ඔහුගේ සුවණ්ණායෙහි ලා වදාරමි. මහණෙනි, යම් පරිදි ඒ කසිවන වණ්ණවත් වේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇතියෙකැ යි වදාරමි. යම් කෙනෙක් ඔහු සෙවිත් ද, හර්තය කෙරෙත් ද, පයස්සිපාසනය කෙරෙත් ද, ඔහුගේ දෘෂ්ටානුගතියට පාමණෙත් ද, ඔවුනට එය දීඝිරුත්‍රයෙහි භිත පිණිස සුඛ පිණිස වෙයි. මෙය ඔහුගේ සුඛසප්පාදිතායෙහි ලා වදාරමි. මහණෙනි, යම් පරිදි ඒ කසිවන සුඛසප්පාදි වේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇතියෙකැ යි වදාරමි. යම් කෙනකුත්ගේ චිවර පිණ්ඩපාත ශයනාසන භෞමර්ජ පරිඡාර පිළිගණී ද, ඔවුනට එය මහත්ඵල වෙයි. මහත් අනුසස් ඇතියේ වෙයි. මෙය ඔහුගේ මහාභිබ්බතිය ලා වදාරමි. මහණෙනි, යම් පරිදි ඒ කසිවන මහාභි වේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇතියෙකැ යි වදාරමි.

මහණෙනි, මෙබඳු වූ සථවිර මහණ සහමාද බෙණේ ද, ඔහු නිසා (එහි සෙසු) භික්ෂුහු භික්ෂුන්ට මෙසේ කියති. “ඇවැත්නි, නිහඬ වව. සථවිර මහණ දහමක් විනයක් බෙණේ” යි කියා යි.

මහණෙනි, එහෙයින් මෙසේ හික්මෙන්නේ ය. “කසිවත් බඳු වම්හ. වාසාවය වසා බන්දමෝ නො වම්හ” යි. මහණෙනි, නොප මෙසේ ම හික්මෙන්නේ ය.

3. 2. 5. 9.

50. මහණෙනි, යමෙක් “යම් යම් ආකාරයකින් මේ පුරාණ කම් කෙරේ ද, ඒ ඒ ආකාරයෙන් ඒ කම්යාගේ විපාක විදුනේ ම ය” යි, මෙසේ බෙණේ ද, මහණෙනි, එසේවත් ම බ්‍රහ්මවර්ණවාරය (කම්කාරකර) නො වෙයි. මෑතාවන් දුක් කෙළවර කිරීමට අවකාශයක් නො පාණේ,

යො ව ඛො භික්ඛවෙ එවං වදෙය්‍ය: යථා යථා වෙදනීයං අයං පුරිසො කම්මං කරොති, තථා තථාය්‍යා¹ විපාකං පටිසංවෙදිතීති. එවං සන්තං භික්ඛවෙ බ්‍රහ්මචරියවාසො හොති, ඔකාසො පඤ්ඤායති සම්මාදුක්ඛස්‍ය අන්ත-කිරියාය.

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චස්‍ය පුග්ගලස්‍ය අප්පමන්තකම්පි පාපං² කම්මං කතං තමෙතං නිරයං උපනෙති. ඉධ පන භික්ඛවෙ එකච්චස්‍ය පුග්ගලස්‍ය තාදිසඤ්ඤාව අප්පමන්තකං පාපං කම්මං කතං දිට්ඨධම්මවෙදනීයං හොති, නාණ්ණම්පි³ බායති. කිං⁴ බහුදෙව.

කථං රූපස්‍ය භික්ඛවෙ පුග්ගලස්‍ය අප්පමන්තකම්පි පාපං² කම්මං කතං තමෙතං නිරයං උපනෙති?

ඉධ පන භික්ඛවෙ එකච්චො, පුග්ගලො භාවිතකායො හොති අභාවිත-සිලො අභාවිතචිත්තො අභාවිතපඤ්ඤා පරිඥානා අප්පාතුමො අප්පදුක්ඛ-විහාරී, එවරූපස්‍ය භික්ඛවෙ පුග්ගලස්‍ය අප්පමන්තකම්පි පාපං කම්මං කතං තමෙතං නිරයං උපනෙති.

කථං රූපස්‍ය භික්ඛවෙ පුග්ගලස්‍ය තාදිසඤ්ඤාව අප්පමන්තකං පාපං² කම්මං කතං දිට්ඨධම්මවෙදනීයං හොති, නාණ්ණම්පි³ බායති, කිං⁴ බහුදෙව?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො, පුග්ගලො භාවිතකායො හොති භාවිතසිලො භාවිතචිත්තො භාවිතපඤ්ඤා අපරිනෙතො මහත්තා⁵ අප්පමාණවිහාරී. එවරූපස්‍ය භික්ඛවෙ පුග්ගලස්‍ය තාදිසඤ්ඤාව අප්පමන්තකං පාපං කම්මං කතං දිට්ඨධම්මවෙදනීයං හොති නාණ්ණම්පි බායති. කිං බහුදෙව.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුරිසො ලොණථලං⁶ පරිත්තෙත උදකම්මලකෙ⁷ පක්ඛිපෙය්‍ය, තං කිං මඤ්ඤාථ භික්ඛවෙ අපි නු තං පරිත්තං උදකම්මලකෙ උදකං අමුතා ලොණථලෙන ලොණං අස්‍ය අප්පෙය්‍යාති?

එවං භන්තෙ.

තං කිස්‍ය හෙතු?

අදුං හි භන්තෙ පරිත්තං උදකම්මලකෙ⁷ උදකං අමුතා ලොණථලෙන ලොණං අස්‍ය අප්පෙය්‍යාති.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුරිසො ලොණථලං ගඛ්භාය තදියා පක්ඛිපෙය්‍ය, තං කිං මඤ්ඤාථ භික්ඛවෙ අපි නු තං ගඛ්භා තදි අමුතා ලොණථලෙන ලොණං අස්‍ය අප්පෙය්‍යාති?

තො හෙතං භන්තෙ.

තං කිස්‍ය හෙතු?

අසු හි භන්තෙ ගඛ්භාය තදියා මහා උදකක්ඛන්ධො, සො අමුතා ලොණ-ථලෙන ලොණං තෙවස්‍ය අප්පෙය්‍යාති.

1. තථා තස්‍යා - මජ්ඣ. 2. පාපකම්මං - මජ්ඣ. 3. නාණ්ණම්පි - මජ්ඣ.

4. 'කිං' නත්ති - පිටු. PTS. 5. මහත්තො - මජ්ඣ. 6. ලොණභරලල - මජ්ඣ.

7. උදකපලලක - මජ්ඣ.

මහණෙනි, වැලි යමෙක් “යම් යම් අයුරෙකින් මේ පුරුෂ (විපාකකාර විසින්) වින්ද යුතු වූ කම් කෙරේ ද, ඒ ඒ අයුරින් ඒ කම්යාගේ විපාක විද්වේය” යි ලෙසේ බෙණේ ද, මහණෙනි, මෙසේ වත් ම කම්කරුකර භුක්තවස්තුවාසය වේ මානවින් දුක් කෙළවර කිරීමට අවකාශයෙක් පාණේ.

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් විසින් අල්පමාත්‍ර වූත් පාප-කම්යෙක් කරණ ලද්දේ වේ ද, ඒ කම්ය තෙල පුද්ගලයා නිරයට එළවයි. මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් විසින් එබඳු වූ ම අල්පමාත්‍ර වූත් පාපකම්යෙක් කරණ ලද්දේ ඒ දූෂටධම්මවෙද්ද වෙයි. පරලොව අණුමාත්‍රයකුදු විපාක විසින් නො පාණේ. බොහෝ (විපාක දෙසි කියනු) කීම?

මහණෙනි, කෙබඳු අයුරු ඇති පුද්ගලයෙක් විසින් අල්පමාත්‍ර වූත් පාපකම්යෙක් කරණ ලද්දේ ඒ කම්ය තෙල පුද්ගලයා නිරයට එළවා ද?

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් කායභාවනා නැතියේ වෙයි. ඡීලභාවනා නැතියේ වෙයි. විතතභාවනා නැතියේ වෙයි. ප්‍රඥාභාවනා නැතියේ වෙයි. අල්පගුණ ඇතියේ වෙයි. ගුණ විසින් අල්පාත්ම ඇතියේ වෙයි. අල්පපාපයෙහිත් දූෂටවිහරණ ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, මෙබඳු පුද්ගලයෙක් විසින් අල්පමාත්‍ර වූත් පාපකම්යෙක් කරණ ලද්දේ තෙල පුද්ගලයා නිරයට එළවයි.

මහණෙනි, කෙබඳු අයුරු ඇති පුද්ගලයෙක් විසින් එබඳු වූ ම අල්පමාත්‍ර පාපකම්යෙක් කරණ ලද්දේ දූෂටධම්මවෙද්ද වේ ද, පරලොව අණුමාත්‍ර විපාකයකුත් නො පාණේ ද? බොහෝ කොට පාණීමෙක් කීම?

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් වැඩු කය ඇතියේ වෙයි. වැඩු සිල් ඇතියේ වෙයි. වැඩු සිත් ඇතියේ වෙයි. වැඩු පාණ ඇතියේ වෙයි. ගුණ විසින් අල්ප නො වෙයි. ගුණ විසින් මහාත්ම වෙයි. (ප්‍රමාණකර රුහාදීන්ගේ අභාවයෙන්) අප්‍රමාණ විහරණ ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, මෙබඳු අයුරු ඇති පුද්ගලයෙක් විසින් එබඳු වූ ම අල්පමාත්‍ර වූත් පාපකම්යෙක් කරණ ලද්දේ දූෂටධම්මවෙද්ද වෙයි. පරලොව අණුමාත්‍ර විපාකයෙකුත් නො පාණේ. බොහෝ විපාක කියනු කීම?

මහණෙනි, යම් පරිදි පුරුෂයෙක් ලුණුකාටයක් කුඩා දියමලායෙක බහන්නේ වේ ද, මහණෙනි, ඒ කෙසේ සිතවු ද? දියමලායෙහි වූ ඒ දියත්ත මේ ලුණු කාටයෙන් ලුණුරසට යන්නේ වේ ද?

වහන්ස, එසේය.

ඒ කවර හෙයින්?

වහන්ස, දියමලායෙහි වූ තෙල දියත්ත (අල්ප හෙයින්) තෙල ලුණුකාට-යෙන් ලුණුරසට යන්නේ වෙයි.

මහණෙනි, යම් පරිදි පුරුෂයෙක් ලුණුකාටයක් ගඟනාදියෙහි බහන්නේ නම්, ඒ කෙසේ සිතවු ද? මහණෙනි, ඒ ගඟනාදිය තෙල ලුණු කාටයෙන් ලුණුරසට යන්නේ වේ ද?

වහන්ස, තෙල නොවන සුළුය.

ඒ කවර හෙයින්?

වහන්ස, ගඟනාදියෙහි වූ තෙල මහදියකදෙක් වේ ද, ඒ දියකද තෙල ලුණුකාට යෙන් ලුණුරසට නො පාමිණෙන්නේ ම ය.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ ඉධෙකච්චස්ස පුග්ගලස්ස අපමනතකම්පි පාපං කම්මං කතං තමෙනං නිරයං උපනෙති. ඉධ පන භික්ඛවෙ එකච්චස්ස පුග්ගලස්ස තාදිසඤ්ඤව අපමනතකං පාපං කම්මං කතං දිට්ඨධම්මවෙදනීයං හොති. නාණ්ණම්පි බායති. කිං ඛුදෙව. (1)

කථංරූපස්ස භික්ඛවෙ පුග්ගලස්ස අපමනතකම්පි පාපං කම්මං කතං, තමෙනං නිරයං උපනෙති?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො භාවිතකායො හොති අභාවිතසීලො අභාවිතචිත්තො අභාවිතපඤ්ඤා පරිත්තො අපපාත්තුමො අපපුකඛවිහාරී. එවරූපස්ස භික්ඛවෙ පුග්ගලස්ස අපමනතකම්පි පාපං කම්මං කතං, තමෙනං නිරයං උපනෙති.

කථංරූපස්ස භික්ඛවෙ පුග්ගලස්ස තාදිසඤ්ඤව අපමනතකම්පි පාපං කම්මං කතං දිට්ඨධම්මවෙදනීයං හොති, නාණ්ණම්පි බායති, කිං ඛුදෙව?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො භාවිතකායො හොති භාවිතසීලො භාවිතචිත්තො භාවිතපඤ්ඤා අපරිත්තො මහත්තො අපමාණවිහාරී. එවරූපස්ස භික්ඛවෙ පුග්ගලස්ස තාදිසඤ්ඤව අපමනතකම්පි පාපං කම්මං කතං දිට්ඨධම්මවෙදනීයං හොති. නාණ්ණම්පි බායති. කිං ඛුදෙව.

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො අභිකභාපණෙනපි ඛකිතං නිගච්ඡති. කභාපණෙනපි ඛකිතං නිගච්ඡති. කභාපණසතෙනපි ඛකිතං නිගච්ඡති. ඉධ පන භික්ඛවෙ එකච්චො අභිකභාපණෙනපි න ඛකිතං නිගච්ඡති. කභාපණෙනපි න ඛකිතං නිගච්ඡති. කභාපණසතෙනපි න ඛකිතං නිගච්ඡති.

කථංරූපො භික්ඛවෙ අභිකභාපණෙනපි ඛකිතං නිගච්ඡති, කභාපණෙනපි ඛකිතං නිගච්ඡති, කභාපණසතෙනපි ඛකිතං නිගච්ඡති?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො දුට්ඨිඤ්ඤා හොති අපපස්සකො අපපහොගො. එවරූපො භික්ඛවෙ අභිකභාපණෙනපි ඛකිතං නිගච්ඡති. කභාපණෙනපි ඛකිතං නිගච්ඡති. කභාපණසතෙනපි ඛකිතං නිගච්ඡති.

මහණෙනි, එ පරිදි ම මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් වූ විසින් අල්පමාත්‍ර වූත් පාපකමයෙක් කරණ ලද්දේ ඒ කමය තෙල පුද්ගලයා නිරයට එළවයි. මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් වූ විසින් එබඳු වූ ම පාපකමයෙක් කරණ ලද්දේ දූෂටබ්බවේද්‍ය වෙයි. පරලොව අණුමාත්‍ර විපාකයකුදු නො පැහේ. බොහෝ කොට ම නො පැහේ ම ය. (1)

මහණෙනි, කෙබඳු පුද්ගලයෙක් වූ විසින් අල්පමාත්‍ර වූත් පාපකමයෙක් කරණ ලද්දේ ඒ කමය තෙල පුද්ගලයා නිරයට ගෙන යේ ද?

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් නො වැඩූ කය ඇතියේ වෙයි. නො වැඩූ සිල් ඇතියේ වෙයි. නො වැඩූ සිත් ඇතියේ වෙයි. නො වැඩූ පැණ ඇතියේ වෙයි. ගුණ විසින් අල්ප වෙයි. ගුණ විසින් අල්පාත්ම වෙයි. අල්ප-පාපයෙකුත් දූෂටවිහරණ ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, මෙබඳු පුද්ගලයා විසින් අල්පමාත්‍ර වූත් පාපකමයෙක් කරණ ලද්දේ ඒ කමය තෙල පුද්ගලයා නිරයට ගෙන යන්නේය.

මහණෙනි, කෙබඳු වූ පුද්ගලයකු විසින් එබඳු වූ ම අල්පමාත්‍ර වූත් පාප-කමයෙක් කරණ ලද්දේ දූෂටබ්බවේද්‍ය වේ ද, පරලොව අණුමාත්‍ර විපාක-යකුත් නො පැහේ ද, බොහෝ කොට නො පැහේන්නේ ම වේ ද?

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් භාවිතකාය වෙයි. භාවිතසීල වෙයි. භාවිතවිතත වෙයි. භාවිතප්‍රඥ වෙයි. ගුණ විසින් අනල්ප වෙයි. ගුණ විසින් මහාතම වෙයි. (ප්‍රමාණ කර රුගාදීන්ගේ අභාවයෙන්) අප්‍රමාණ විහරණ ඇත්තේ වෙයි. මහණෙනි, මෙබඳු පුද්ගලයකු විසින් එබඳු වූ ම අල්පමාත්‍ර වූත් පාපකමයෙක් කරණ ලද්දේ දූෂටබ්බවේද්‍ය වෙයි. පරලොව අණුමාත්‍ර වූත් විපාකයක් නො පැහේ. බොහෝ කොට නො පැහේන්නේ ම වෙයි.

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැමෙක් අභි කහවණුයෙකුත් ඛනිකයට යෙයි. කහවණුයෙකුත් ඛනිකයට යෙයි. සියක් කහවණුයෙකුත් ඛනිකයට යෙයි. මහණෙනි, මෙලොව ඇතැමෙක් අභි කහවණුයෙකුත් ඛනිකයට නො යෙයි. කහවණුයෙකුත් ඛනිකයට නො යෙයි. සියක් කහවණුයෙකුත් ඛනිකයට නො යෙයි.

මහණෙනි, කෙබඳු වූයෙක් අභිකහවණුයෙකුත් ඛනිකයට යේ ද, කහ-වණුයෙකුත් ඛනිකයට යේ ද, සියක් කහවණුයෙකුත් ඛනිකයට යේ ද?

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැමෙක් දිග්‍රිඳු වෙයි. අලාභික වෙයි. අලාභොග වෙයි. මහණෙනි, මෙබඳු පුද්ගලයා අභිකහවණුයෙකුත් ඛනිකයට යෙයි. කහවණුයෙකුත් ඛනිකයට යෙයි. සියක් කහවණුයෙකුත් ඛනිකයට යෙයි.

කථංරූපො භික්ඛවෙ අභිකභාපණේනපි න ඛක්ඛනං නිගව්ඡති, කභා-
පණේනපි න ඛක්ඛනං නිගව්ඡති, කභාපණසතෙතපි න ඛක්ඛනං නිගව්ඡති?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො අබ්බො හොති මහභික්ඛො මහාභොගො. එව-
රූපො භික්ඛවෙ අභිකභාපණේනපි න ඛක්ඛනං නිගව්ඡති, කභාපණේනපි න
ඛක්ඛනං නිගව්ඡති කභාපණසතෙතපි න ඛක්ඛනං නිගව්ඡති. එවමෙව බො
භික්ඛවෙ ඉධෙකච්චස්ස පුග්ගලස්ස තාදිසඤ්ඤව අපමනතකම්පි පාපං කම්මං
කතං, තමෙනං නිරයං උපතෙති. ඉධ පන භික්ඛවෙ එකච්චස්ස පුග්ගලස්ස
තාදිසඤ්ඤව අපමනතකං පාපං කම්මං කතං දිට්ඨධම්මවෙදනීයං හොති.
තාණ්හම්පි බායති. කීං බහුදෙව. (2)

කථංරූපස්ස භික්ඛවෙ පුග්ගලස්ස අපමනතකම්පි පාපං කම්මං කතං
තමෙන නිරයං උපතෙති?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො භාවිතකායො හොති අභාවිතසීලො
අභාවිතවිතෙතො අභාවිතපඤ්ඤ පරිතෙතො අපාතුමො අපපුකඛිභාරී.
එවරූපස්ස භික්ඛවෙ පුග්ගලස්ස අපමනතකම්පි පාපං කම්මං කතං තමෙනං
නිරයං උපතෙති.

කථංරූපස්ස භික්ඛවෙ පුග්ගලස්ස තාදිසඤ්ඤව අපමනතකං පාපං
කම්මං¹ කතං දිට්ඨධම්මවෙදනීයං හොති, තාණ්හම්පි බායති, කීං බහුදෙව?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො භාවිතකායො හොති භාවිතසීලො
භාවිතවිතෙතො භාවිතපඤ්ඤ අපරිතෙතො මහතො² අපමාණවිහාරී.
එවරූපස්ස භික්ඛවෙ පුග්ගලස්ස තාදිසඤ්ඤව අපමනතකං පාපං කම්මං
කතං දිට්ඨධම්මවෙදනීයං හොති, තාණ්හම්පි³ බායති, කීං බහුදෙව.

තෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ ඔරබ්භිකො වා උරබ්භසාතකො වා අපෙකච්චං
උරබ්භං අදින්නං ආදියමානං පහොති හනතුං වා ඛජ්ඣිතුං වා ජාපෙතුං වා
යථාපච්චයං වා කාතුං, අපෙකච්චං උරබ්භං අදින්නං ආදියමානං තප්පහොති
හනතුං වා ඛජ්ඣිතුං වා ජාපෙතුං වා යථාපච්චයං වා කාතුං.

කථංරූපො⁴ භික්ඛවෙ ඔරබ්භිකො වා උරබ්භසාතකො වා උරබ්භං
අදින්නං ආදියමානං පහොති හනතුං වා ඛජ්ඣිතුං වා ජාපෙතුං වා යථාපච්චයං
වා කාතුං?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො දුට්ඨිඤ්ඤ හොති අපපස්සකො අපපභොගො.
එවරූපො⁵ භික්ඛවෙ ඔරබ්භිකො වා උරබ්භසාතකො වා උරබ්භං අදින්නං
ආදියමානං පහොති හනතුං වා ඛජ්ඣිතුං වා ජාපෙතුං වා යථාපච්චයං වා කාතුං.

1. පාපකම්මං කතං - මජ්ඣං. 2. තාණ්හම්පි - මජ්ඣං. 3. මහජනනා - මජ්ඣං.
4. කථංරූපං - මජ්ඣං. 5. එවරූපං - මජ්ඣං.

මහණෙනි, කෙබඳු පුද්ගලයෙක් අඛකභවණ්ණයෙකුත් ඛකිතයට නො යේ ද, කභවණ්ණයෙකුත් ඛකිතයට නො යේ ද, සියක් කභවණ්ණයෙකුත් ඛකිතයට නො යේ ද?

මහණෙනි, මෙ ලොව ඇතැමෙක් ආසා වෙයි. මහත්ඛත වෙයි. මහාභෝග වෙයි. මහණෙනි, මෙබඳු පුද්ගල අඛකභවණ්ණයෙකුත් ඛකිතයට නො යෙයි. කභවණ්ණයෙකුත් ඛකිතයට නො යෙයි. සියක් කභවණ්ණයෙකුත් ඛකිතයට නො යෙයි.

මහණෙනි, එ පරිදි ම මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයකු විසින් එබඳු වූ ම අලාභාත්‍ර වූත් පාපකම්යෙක් කරණ ලද්දේ කෙල පුද්ගලයා තීරයට ගෙන යයි. මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයකු විසින් එබඳු වූ ම අලාභාත්‍ර වූත් පාපකම්යෙක් කරණ ලද්දේ දූෂටධම්මවෙද්‍ය වෙයි. පරලොව අණ්ණමාත්‍ර විපාකයෙක් ද නො පැණෙයි. බොහෝ විපාක නො පැණෙන්නේ ම ය. (2)

මහණෙනි, කෙබඳු පුද්ගලයකු විසින් අලාභාත්‍ර වූත් පාපකම්යෙක් කරණ ලද්දේ කෙල පුද්ගලයා තීරයට එළවන්නේ වේ ද?

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් අභාවිතකාය වෙයි. අභාවිත-
සීල වෙයි අභාවිතචිත්ත වෙයි අභාවිතප්‍රඥ වෙයි. ගුණ විසින් අලාභ වෙයි. ගුණ විසින් අලාභම වෙයි. අලාභාපරෙකුත් දුඛවිහරණ ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, මෙබඳු පුද්ගලයා විසින් අලාභාත්‍ර වූත් පාපකම්යෙක් කරණ ලද්දේ කෙල පුද්ගලයා තීරයට පඬුණුවයි.

මහණෙනි, කෙබඳු පුද්ගලයකු විසින් එබඳු වූ ම අලාභාත්‍ර පාපකම්යෙක් කරණ ලද්දේ දූෂටධම්මවෙද්‍ය වේ ද, පරලොව අණ්ණමාත්‍ර වූත් විපාකයෙක් නො පැණේ ද, බොහෝ විපාක නො පැණෙන්නේ ම වේ ද?

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් වාඩු කය ඇතියේ වෙයි. වාඩු සිල් ඇතියේ වෙයි. වාඩු සිත් ඇතියේ වෙයි. වාඩු ප්‍රඥ ඇතියේ වෙයි. ගුණ විසින් අතලා වෙයි. ගුණ විසින් මහාතම වෙයි. (ප්‍රමාණ කර රුගාදීන්ගේ අභාවයෙන්) අප්‍රමාණ විහරණ ඇත්තේ වෙයි. මහණෙනි, මෙබඳු පුද්ගලයෙක් විසින් එබඳු වූ ම අලාභාත්‍ර පාපකම්යෙක් කරණ ලද්දේ දූෂටධම්මවෙද්‍ය වෙයි. පරලොව අණ්ණමාත්‍රවූත් විපාකයෙක් නො පැණේ. බොහෝ විපාක නො පැණෙන්නේ ම වෙයි.

මහණෙනි, යම් සේ තිරෙඵ භිමියෙක් හෝ තිරෙඵවත් තස්සෙක් හෝ නො දුත් තිරෙඵවකු පාඨාරගත්තා කිසිවකු තස්සට හෝ බඳනට හෝ ඛතයෙන් තෙරණට හෝ කාමැති සේ කරන්නට හෝ පොහොතේ වෙයි. නුදුන්නා වූ තිරෙඵවකු පාඨාරගත්තා වූ කිසිවකු තස්සට හෝ බඳනට හෝ ඛතයෙන් තෙරණට හෝ කාමැති සේ කරන්නට හෝ නො පොහොතේ වෙයි.

මහණෙනි, තිරෙඵභිමියෙක් හෝ තිරෙඵවත් තස්සෙක් හෝ නුදුන්නා වූ තිරෙඵවකු පාඨාරගත්තා වූ කෙබඳුවකු තස්සට හෝ බඳනට හෝ ඛතයෙන් තෙරණට හෝ කාමැති සේ කරන්නට හෝ පොහොතේ වේ ද?

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැමෙක් දිමිදු වේ. අලාභික වේ. අලාභාග වේ. මහණෙනි, තිරෙඵ භිමියෙක් හෝ තිරෙඵවත් තස්සෙක් හෝ නුදුන්නා වූ තිරෙඵවකු ගත්තා වූ මෙබඳුවකු තස්සට හෝ බඳනට හෝ ඛතයෙන් තෙරණට හෝ කාමැති සේ කරන්නට හෝ පොහොතේ වෙයි.

කථංරූපං භික්ඛවෙ ඔරබ්භිකො වා උරබ්භසානකො වා උරබ්භං අදින්නං
ආදියමානං තප්පභොති භනතුං වා බ්ඪිතුං වා ජාපෙතුං වා යථාපච්චයං වා
කාතුං?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො අබ්භිං භොති මහඥානො මහාභොගො රුජා වා
රුජමහාමිත්තො වා. එවරූපං භික්ඛවෙ ඔරබ්භිකො වා උරබ්භසානකො වා
උරබ්භං අදින්නං ආදියමානං තප්පභොති භනතුං වා බ්ඪිතුං වා ජාපෙතුං වා
යථාපච්චයං වා කාතුං. අඤ්ඤදච්ඡි පඤ්ඤලිකො ව¹ නං යාවති: දෙති මෙ
මාරිස උරබ්භං වා උරබ්භාධනං වාති.

එවමෙව බො භික්ඛවෙ ඉධෙකච්චස්ස පුග්ගලස්ස අප්පමත්තකමි පාපං
කමමං කතං තමෙතං නිරයං උපතෙති. ඉධ පත භික්ඛවෙ එකච්චස්ස
පුග්ගලස්ස තාදිසඤ්ඤෙව අප්පමත්තකං පාපං කමමං කතං දිට්ඨධම්මවේදනීයං
භොති. නාණ්ණමි බායති, කිං බහුදෙව.

කථංරූපස්ස භික්ඛවෙ පුග්ගලස්ස අප්පමත්තකමි පාපං කමමං කතං
තමෙතං නිරයං උපතෙති?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො භාවිතකායො භොති අභාවිතසිලො
අභාවිතවිත්තො අභාවිතපඤ්ඤෙ පරිත්තො අප්පාභුණො අප්පදුක්ඛවිහාරී.
එවරූපස්ස භික්ඛවෙ පුග්ගලස්ස අප්පමත්තකමි පාපං කමමං කතං තමෙතං
නිරයං උපතෙති.

කථංරූපස්ස භික්ඛවෙ පුග්ගලස්ස තාදිසඤ්ඤෙව අප්පමත්තකං පාපං
කමමං කතං දිට්ඨධම්මවේදනීයං භොති. නාණ්ණමි බායති, කිං බහුදෙව.

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො භාවිතකායො භොති -පෙ- අපරිත්තො
මහත්තා අප්පමාණවිහාරී. එවරූපස්ස භික්ඛවෙ පුග්ගලස්ස තාදිසඤ්ඤෙව
අප්පමත්තකං පාපං කමමං කතා, දිට්ඨධම්මවේදනීයං භොති. නාණ්ණමි
බායති, කිං බහුදෙව. (3)

යො භික්ඛවෙ එවං වදෙය්‍ය: යථා යථායං පුරිසො කමමං කරොති, තථා
තථා නං පටිසංවේදියතීති². එවං සත්තං භික්ඛවෙ බ්‍රහ්මචරියවාසො න
භොති. ඔකාසො න පඤ්ඤායති සමමා දුක්ඛස්ස අත්තකිරියාය.

යො ව බො භික්ඛවෙ එවං වදෙය්‍ය: යථා යථා වේදනීයං අයං පුරිසො
කමමං කරොති, තථා තථා අස්ස විපාකං පටිසංවේදියතීති. එවං සත්තං
භික්ඛවෙ බ්‍රහ්මචරියවාසො භොති. ඔකාසො පඤ්ඤායති සමමා දුක්ඛස්ස
අත්තකිරියායාති.

1. පඤ්ඤලිකො - මජ්ඣ. 2 වේදනීති - මජ්ඣ.

මහණෙනි, තිරෙඵභිමියෙක් හෝ තිරෙඵචන් තසන්තෙක් හෝ නුදුත් තිරෙඵචකු ගන්තා කෙබඳුවකු තස්තට හෝ බිඳින්තට හෝ ධනයෙන් තෙරතට හෝ කාමාභි සේ කරන්නට හෝ නො පොහොනේ වේ ද?

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැමෙක් ආස්ස වෙයි. මහත්ධන වෙයි. මහා හෝග වෙයි. රජ හෝ රජමහාමාත්‍ය හෝ වෙයි. මහණෙනි, තිරෙඵ භිමියෙක් හෝ තිරෙඵචන් තසන්තෙක් හෝ මෙබඳු වූ නුදුත් තිරෙඵචකු ගන්තහු තස්තට හෝ බිඳින්තට හෝ ධනයෙන් තෙරතට හෝ කාමාභි සේ කරන්නට හෝ නො පොහොනේ වෙයි. එකාන්තයෙන් බද්දිලිව “තිදුකාණෙනි, මාගේ තිරෙඵචා හෝ තිරෙඵ ධනය හෝ දෙව”යි ඔහු අතින් ඉල්ලයි

මහණෙනි, එපරිදි ම මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයකු විසින් අලාමාත්‍ර වූත් පාපකමියෙක් කරණ ලද්දේ, හෙල පුද්ගලයා තිරයට ගෙන යයි. මහණෙනි, මෙ ලොව ඇතැම් පුද්ගලයකු විසින් එබඳු වූ ම අලාමාත්‍ර පාපකමියෙක් කරණ ලද්දේ දූෂටබමිවෙදූ වෙයි. පරලොව අණුමාත්‍ර වූත් විපාකයෙක් නො පෑණේ. බහුවිපාක කිම දෙන්නේ වේ ද?

මහණෙනි, කෙබඳු වූ පුද්ගලයකු විසින් අලාමාත්‍ර වූත් පාපකමියෙක් කරණ ලද්දේ හෙල පුද්ගලයා තිරයට පමුණුවා ද?

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් අභාවිතකාය වෙයි. අභාවිතශීල වෙයි. අභාවිත විතන වෙයි. අභාවිතප්‍රඥ දෙයි. ගුණ විසින් අලා වෙයි ගුණ විසින් අලාභම වෙයි. අලාපාපයෙකුත් දූෂටවිහරණ ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, මෙබඳු පුද්ගලයකු විසින් අලාමාත්‍ර වූත් පාපකමියෙක් කරණ ලද්දේ හෙල පුද්ගලයා තිරයට පමුණුවයි.

මහණෙනි, කෙබඳු පුද්ගලයකු විසින් එබඳු වූ ම අලාමාත්‍ර පාපකමියෙක් කරණ ලද්දේ දූෂටබමිවෙදූ වේ ද, පරලොව අණුමාත්‍ර වූත් විපාකයෙක් නො පෑණේ ද, බොහෝ විපාක නො පෑණෙන්නේ ම වේ ද?

මහණෙනි, මෙ ලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් වැඩු කය ඇතියේ වෙයි. ... ගුණ විසින් අලා නො වෙයි ගුණ විසින් මහාතම වෙයි. (ප්‍රමාණ කර රුගාදිත්තේ අභාවයෙන්) අප්‍රමාණ විහරණ ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, මෙ බඳු පුද්ගලයකු විසින් එබඳු වූ ම අලාමාත්‍ර පාපකමියෙක් කරණ ලද්දේ දූෂටබමිවෙදූ වෙයි. පරලොව අණුමාත්‍ර විපාකයෙක් ද නො පෑණේ. බොහෝ විපාක නො පෑණෙන්නේ ම වෙයි. (3)

මහණෙනි, “යම් යම් ආකාරයෙකින් මේ පුරුෂ කමි කෙරේ ද, ඒ ඒ ආකාරයෙන් එය විපාක විසින් විදුන්නේය”යි යමෙක් මෙසේ බෙණේ ද, මහණෙනි, මෙසේ වත් ම කමීක්‍ෂයකරවුහවච්ඡාසයෙක් නම් නො වේ. මෑතවත් දුක් කෙළවර කරන්නට අවකාශයෙක් නො පෑණේ.

මහණෙනි, “යම් යම් ආකාරයෙකින් වෙදනීය කමියක් මේ පුරුෂ කෙරේ ද, ඒ ඒ ආකාරයෙන් ඒ කමියාගේ විපාක විදුන්නේ ය”යි යමෙක් මෙසේ බෙණේ ද, මහණෙනි, මෙසේ වත් ම කමීක්‍ෂයකරවුහවච්ඡාසය වෙයි. මෑතවත් දුක් කෙළවර කරන්නට අවකාශයෙක් පෑණේ.

3. 2. 5. 10

51 සනති භික්ඛුවෙ ජාතරූපස්ස ඔදාරිකා උපකම්ප්‍රෙසා: පංසු වාලිකා සකබරකද්දා. තමෙන පංසුධොවකො වා පංසුධොවකනෙතවාසී වා දෙණ්ණිං ආකිරිණා ධොවති සංඝොවති තිඤ්ඤොවති. තස්මිං පභිනෙ තස්මිං ව්‍යන්තිකතෙ සනති ජාතරූපස්ස මජ්ඣිමසහගතා උපකම්ප්‍රෙසා: සුමුමසකබර දුල්ලවාලිකා. තමෙන පංසුධොවකො වා පංසුධොවකනෙතවාසී වා ධොවති සංඝොවති තිඤ්ඤොවති. තස්මිං පභිනෙ තස්මිං ව්‍යන්තිකතෙ සනති ජාතරූපස්ස සුමුමසහගතා උපකම්ප්‍රෙසා: සුමුමවාලිකා කාළප්පලිකා. තමෙන පංසුධොවකො වා පංසුධොවකනෙතවාසී වා ධොවති සංඝොවති තිඤ්ඤොවති. තස්මිං පභිනෙ තස්මිං ව්‍යන්තිකතෙ අථාපරං සුවණ්ණසිකතාවසිස්සන්ති. තමෙන සුවණ්ණකාරො වා සුවණ්ණකාරනෙතවාසී වා තං ජාතරූපං¹ මුසාය² පකඛිපිණා ධම්මි සකම්පිති තිඤ්ඤොවති. තං ගොති ජාතරූපං ධන්තං³ සඝනතං තිඤ්ඤතං, අනිගිතං අනිඝ්ණිතකසාවං, ත වෙව මුදු ගොති න ච කම්මතිං. ත ච පහස්සරං පහඞ්ගු ව, ත ච සම්මා උපෙති කම්මාය.

ගොති සො භික්ඛුවෙ සම්මෙයං යං සො සුවණ්ණකාරො වා සුවණ්ණකාරනෙතවාසී වා තං ජාතරූපං ධම්මි සකම්පිති තිඤ්ඤොවති. තං ගොති ජාතරූපං ධන්තං සඝනතං තිඤ්ඤතං තිගිතං නිඝ්ණිතකසාවං, මුදු ව ගොති කම්මිඤ්ඤාදි පහස්සරාදි න ච පහඞ්ගු, සම්මා උපෙති කම්මාය. යස්සා යස්සා ච පිලකිතවිකතිසා ආකඞ්ඛති: යදි පට්ටකාය යදි කුණ්ඩලාය යදි ගිවෙයසකෙ යදි සුවණ්ණපාලාය තස්සාදි අත්ථං අනුගොති.

එවමෙව බො භික්ඛුවෙ සනති අධිච්ඡතමනුසුත්තාස්ස භික්ඛුනො ඔදාරිකා උපකම්ප්‍රෙසා: කායදුචරිතං වච්ඡදුචරිතං මනොදුචරිතං. තමෙන සවෙ-
තසො භික්ඛු දබ්බජාතිකො පජ්ඣති විනොදෙති ව්‍යන්තිකරොති අතභාවං ගමෙති. තස්මිං පභිනෙ තස්මිං ව්‍යන්තිකතෙ සනති අධිච්ඡතමනුසුත්තාස්ස භික්ඛුනො මජ්ඣිමසහගතා උපකම්ප්‍රෙසා: කාමචිතකෙකා ව්‍යාපාදචිතකෙකා විහිංසාචිතකෙකා. තමෙන සවෙතසො භික්ඛු දබ්බජාතිකො පජ්ඣති විනොදෙති ව්‍යන්තිකරොති අතභාවං ගමෙති. තස්මිං පභිනෙ තස්මිං ව්‍යන්තිකතෙ සනති අධිච්ඡතමනුසුත්තාස්ස භික්ඛුනො සුමුමසහගතා උපකම්ප්‍රෙසා: ඤාතිවිතංකකා ජනපදවිතකෙකා අනුචිඤ්ඤානතිපටිසඤ්ඤාතොනො විතකෙකා. තමෙන සවෙතසො භික්ඛු දබ්බජාතිකො පජ්ඣති විනොදෙති ව්‍යන්තිකරොති අතභාවං ගමෙති. තස්මිං පභිනෙ තස්මිං ව්‍යන්තිකතෙ අථාපරං ධම්ම-
විතකතාවසිස්සන්ති. සො ගොති සම්මා න වෙව සන්තො න ච පණ්ණිනො න පටිපස්සාදුලිලඤ්ඤා න එකොදිභාවාධිගන්තො, සසංඛාරතිග්ගස්සවාරිතවතො.⁴

1. ජාතරූපං - මජ්ඣං. 2. මුසායං - මජ්ඣං. 3. අධන්තං අසඝනතං - සො, ධන්තං සඝනතං නිද්ධන්තං අනිද්ධන්තකසාවං - මජ්ඣං. ධන්තං සඝනතං අනිද්ධන්තං අනිගිතං අනිඝ්ණිත කසාවං - සීමු. 4. සසංඛාරතිග්ගස්සවාරිතවතො - මජ්ඣං.

3. 2. 5. 10.

61 | මහණෙනි, ජාතරාජයා(රත්න)ගේ පස් හා වැලිය, සකුරා හා කැබි-
ලිනි යයි ඔලාරික උපකෙල්ලයෝ ඇත. ඒ උපකෙල්ල පස්දෙකේ හෝ පස්
දෙනෙකුගේ අතවැසියෙක් හෝ දෙදෙනෙකු විසුරුවා දෙන්නේය. මොනොවට
දෙන්නේය. නිගණ දෙන්නේය. ඒ උපකෙල්ල ප්‍රභව වත් ම ඒ උපකෙල්ල
වෘත්ත කොට ලත් ම රත්නුගේ සියුම් සකුරාය, දළ වැලිය යි මධ්‍යම
සහගත උපකෙල්ලයෝ ඇත. ඒ උපකෙල්ල පාංශුධාවක හෝ පාංශු-
ධාවකයා අතවැසියෙක් හෝ සලයි. මොනොවට සලයි, පෙළාගෙණ
සලයි. ඒ උපකෙල්ල ප්‍රභව වත් ම ඒ උපකෙල්ල විගත කොට ලත් ම
රත්නුගේ සියුම් වැලිය, කළු දැලිය යි සුක්ෂම සහගත උපකෙල්ලයෝ ඇත.
ඒ උපකෙල්ල පාංශුධාවක හෝ පාංශුධාවකයා අතවැසියෙක් හෝ සෝදයි.
මොනවට සෝදයි, පෙළාගෙණ සෝදයි. ඒ උපකෙල්ල ප්‍රභව වත් ම ඒ
උපකෙල්ල බැහැර කොට ලත් ම යළි රත්වැලි ඉතිරි වෙයි. රත්කරා
හෝ රත්කරා අතවැසියෙක් හෝ ඒ රත කබලෙහි බහා පිඹයි.
මොනොවට පිඹයි. පෙළාගෙණ පිඹයි. පිඹි ලෙ හළ, මොනොවට පිඹි
ලෙ හළ, නිගණ පිඹි ලෙ හළ, විවාරකොට නොතැබූ, නොහළ කසට ඇති,
ඒ රත මාදුන් නො වෙයි. කමිණ්‍යන් නො වෙයි. ප්‍රභාසවරන් නො වෙයි.
බිදෙන සුළුන් වෙයි. කමිණ්‍යයට මොනොවට නො වැදෙයි.

මහණෙනි, යම් මහණෙකින් ඒ ස්වණිකාරයා හෝ ස්වණිකාරයා අතවැසියා
හෝ ඒ රත පිඹි ලෙ හරනේ ද, මොනොවට පිඹි ලෙ හරනේ ද, නිගණ පිඹි
ලෙ හරනේ ද, උබදු කලෙක් වෙයි. පිඹි මල හළ, මොනොවට පිඹි ලෙ හළ,
නිගණ පිඹි කසකළ මල ඇති, ශුච කොට බහා තැබූ, හළ කසට ඇති, ඒ
රතෙක් වේ ද, ඒ මාදුන් වෙයි. කමිණ්‍යන් වෙයි ප්‍රභාසවරන් වෙයි. බිදෙන
සුළුන් නො වෙයි කමිණ්‍යයට ද මොනවට වැදෙයි. රත්පටට වේවයි,
කොඩොලට වේවයි, ප්‍රිවාලකාරයෙහි වේවයි, රත්ලොට වේවයි යම් යම්
පිළිකිනවිකාතිසකට කැමති වේ ද ඒ අර්ථය ද වළඳ කෙරේ

මහණෙනි, එපරිදි ම අධිවිත්තයෙහි යෙදුනු මහණුන්ගේ කායදුශ්චරිතය
වාග්දුශ්චරිතය මනෝදුශ්චරිතය යි ඔලාරික උපකෙල්ලයෝ ඇද්ද, විත්ත
සම්පන්න පණ්ඩිතස්වභාව ඇති මහණ එය දුරා කෙරේ. විනෝදනා කෙරේ.
විගතාන්ත කෙරේ. අතභාවයට පමුණුවයි. ඒ උපකෙල්ල ප්‍රභව වත් ම ඒ
උපකෙල්ල විගතාන්ත කරත් ම අධිවිත්තයෙහි යෙදුනු මහණහට කාම-
විතකීය ව්‍යාපාදවිතකීය විනිසා විතකීය යි මධ්‍යම සහගත උපකෙල්ලයෝ
ඇද්ද, ඒ උපකෙල්ල විගතසම්පන්න වූ පණ්ඩිතස්වභාව ඇති මහණ දුරා
කෙරේ. විනෝදනා කෙරේ. විගතාන්ත කෙරේ අතභාවයට පමුණුවයි.
ඒ ප්‍රභව වත් ම ඒ විගතාන්ත කොට ලත් ම අධිවිත්තයෙහි යෙදුනු මහණහට
ඤ්චිවිතකීය ජනපදවිතකීය අනුච්ඡේදනිප්‍රතිසංයුක්ත විතකීය යි සුක්ෂම
සහගත උපකෙල්ලයෝ ඇද්ද, ඒ උපකෙල්ල විගතසම්පන්න පණ්ඩිතස්වභාව
ඇති මහණ දුරා කෙරේ. විනෝදනා කෙරේ. විගතාන්ත කෙරේ. අතභාවයට
පමුණුවයි. ඒ උපකෙල්ල ප්‍රභව වත් ම ඒ උපකෙල්ල විගතාන්ත කොට
ලත් ම ඉන් මුහුයෙහි ධර්මවිතකීයෝ (දශවිදගීනොපකෙල්ලවිතකී) ඉතිරි
වෙති. ඒ (අවශිෂ්ට ධර්මවිතකී) විදගීනාසමාධිය (නොසන්හුන් කෙලෙස් ඇති
බැවින්) අශාන්ත වෙයි. ප්‍රණීත නො ද වෙයි. කෙලෙස් සන්තිද්‍රවීමෙන්
නොලද්දේ වෙයි. එකඟ බවට නො පැමිණියේ වෙයි. සප්‍රයෝගයෙන්
කෙලෙස් නිගණිමෙන් උපන්නේ වෙයි.

හොති සො භික්ඛවෙ සමයො, යං තං විභාං අජකිත්තඤ්ඤව සන්තිට්ඨති, සන්තිසීදති, එකොදි හොති¹, සමාධියති. සො හොති සමාධි සන්තො පණිතො පටිපට්ඨාසාධුලඤ්ඤා එකොදිභාවාධිගතො, න සංඛාර- නිගග්ගචාතවතො. යස්ස යස්ස ච අභිඤ්ඤා සච්ඡිකරණීයස්ස ධම්මස්ස විහතං අභිතිහ්නාමෙති අභිඤ්ඤා සච්ඡිකරියාය, තත්ත තත්තෙව සකඛිතබ්බතං පාපුණාති සති සති ආයතනෙ.

සො සචෙ ආකඛති “අනෙකවිතිතං ඉද්ධිවිධං පච්චත්තවෙය්‍යං: එකොපි හුත්වා ඛත්තං අස්සං, ඛත්තංපි හුත්වා එකො අස්සං, ආචිතාචං නිරෝහාචං, නිරෝහාධිං නිරෝපාකාරං නිරෝපබ්බතං අසජ්ජමානො ගවේජ්‍යං සෙය්‍ය- ථාපි ආකාසෙ. පඨවියාපි උච්චුජ්ජතිච්චුජ්ජං කරෙය්‍යං සෙය්‍යථාපි උදකෙ, උදකෙපි අභිජ්ජමානෙ ගවේජ්‍යං සෙය්‍යථාපි පඨවියං, ආකාසෙපි පලලභේකත කමෙය්‍යං සෙය්‍යථාපි පකඛි සකුණේ, ඉමෙපි ච්ඡිද්ධිසුරියෙ එවං මහිද්ධිකෙ එවං මහාත්තාචෙ පාණිතා පරිමසෙය්‍යං පරිමජ්ජෙය්‍යං, යාව මුග්ගලොකාපි කායෙත චිංචං චන්තෙය්‍ය”න්ති, තත්ත තත්තෙව සකඛිතබ්බතං පාපුණාති සති සති ආයතනෙ.

සො සචෙ ආකඛති “දිබ්බාය සොභාමාත්‍යං විසුඤ්ඤාය අතිකකතාමාත්‍ය- සිකාය උභො සද්දෙ සුභෙය්‍යං දිබ්බෙ ච මාත්‍රසෙ ච යෙ දුරෙ ඝනාතිකෙ වා”ති, තත්ත තත්තෙව සකඛිතබ්බතං පාපුණාති සති සති ආයතනෙ.

සො සචෙ ආකඛති “පරසත්තාතං පරපුග්ගලාතං වෙනසා වෙනො පරිච්ච පජානෙය්‍යං, සරුතං වා විතතං සරුතං විතතන්ති පජානෙය්‍යං, විතරුතං වා විතතං විතරුතං විතතන්ති පජානෙය්‍යං, සදෙසං වා විතතං -පෙ- මිතදෙසං වා විතතං -පෙ- සමොහං වා විතතං -පෙ- විතමොහං වා විතතං -පෙ- සඛිවිතතං වා විතතං -පෙ- විකඛිතතං වා විතතං -පෙ- මගග්ගතං වා විතතං -පෙ- අමගග්ගතං වා විතතං -පෙ- ස උග්ගාරං වා විතතං -පෙ- අත්තහතරං වා විතතං -පෙ- සමාතිතං වා විතතං -පෙ- අසමාතිතං වා විතතං- [සබ්බං විජාරකබ්බං] - පෙ - විමුත්තං වා විතතං විමුත්තං විතතන්ති පජානෙය්‍යං, අවිමුත්තං වා විතතං අවිමුත්තං විතතන්ති පජානෙය්‍ය”න්ති, තත්ත තත්තෙව සකඛිතබ්බතං පාපුණාති සති සති ආයතනෙ.

සො සචෙ ආකඛති “අනෙකවිතිතං පුබ්බෙතිවාසං අත්තස්සරෙය්‍යං, සෙය්‍යපීදං: එකමපි ජාතීං දොපි ජාතියො භිස්සොපි ජාතියො චතස්සොපි ජාතියො -පෙ- ජාතිසතමපි ජාතිසතස්සමපි ජාතිසතස්සමපි ‘අනෙකෙපි සංවට්ටකපෙප අනෙකෙපි විවට්ටකපෙප අනෙකෙපි සංවට්ටිවට්ටකපෙප ‘අමුත්තාසිං එවන්තාමො එවසොනානො එවංවණේණා එවමොහාරො එවංසුඛ දුක්ඛපට්ඨංවෙදී එවමොසුපරියන්තො. සො තතො චුතො අමුත්ත උපපාදිං,² නත්තාපාසිං එවන්තාමො එවසොනානො එවංවණේණා එවමොහාරො එවංසුඛ- දුක්ඛපට්ඨංවෙදී එවමොසුපරියන්තො. සො තතො චුතො ඉබ්බපන්නා’ති. ඉති සාකාරං ස උදෙය්‍යං අනෙකවිතිතං පුබ්බෙතිවාසං අත්තස්සරෙය්‍ය”න්ති, තත්ත තත්තෙව සකඛිතබ්බතං පාපුණාති සති සති ආයතනෙ.

1 එකොදිභාවං ගවේජ - සිමු 2 අමුත්ත උදපාදිං - මජ්ඣ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

මහනෙති, යම් කලෙක ඒ සිත අධ්‍යාත්මයෙහි ම බැස සිටුවෙන් ද, බැස හිඳුනෙන් ද, එකක වේ ද, සමාධිගත වේ ද, එබඳු කලෙක් වෙයි. ඒ සමාධිය ශාන්ත වෙයි. ප්‍රණීත වෙයි. කෙලෙස් සන්තිද්‍රවීමෙන් ලද්දේ වෙයි. එකක බවට ගියේ වෙයි. සප්‍රයෝගයෙන් කෙලෙස් නිගණ්ණීමෙන් ලද්දේ නො වෙයි. විශිෂ්ටඥානයෙන් ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීම පිණිස විශිෂ්ටඥානයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්ෂ කළහු යම් යම් දහමකට සිත තතු කෙරේ ද පුමිහේතු හා අභිඥපාදක-ධ්‍යානාදි ආයතන (සාධන) ඇති ඇතිවත් ම ඒ ඒ සිද්ධියෙහි ලා පසක් කිරීමෙහි හව්‍යතාවට පැමිණේ.

ඉදින් හෙ “බහුප්‍රකාර සාක්ෂිප්‍රභේද වලදමුව සි, පියෙවින් එකක් ව බහු-ප්‍රකාර වෙමුව සි, බහුප්‍රකාරව ද එකෙකිම වෙමුව සි, ඇවිරිහාවයට තිරෙනා-වයට හිතතිපාරයට (හිතතියෙන් ඔබ්බට) ප්‍රාකාරපාරයට පමිතපාරයට අභසෙහි ගෙන යනුවන් සෙසින් නො සැටෙමින් යෙමුව සි, දියෙහි සෙසින් පොළොවෙහිත් උන්මිජ්ජන නිමිජ්ජන කෙරෙමි ව සි, නො බිඳෙන දියෙහිදු පොළොවෙහි සෙසින් යෙමුව සි, පක්ෂියකුනින් සෙසින් අභසෙහිත් පලහින් යෙමුව සි, මෙසේ මහත් සාධු ඇති මෙසේ මහත් අනුතාව ඇති මේ සදහිරුහුත් අතින් පිරිවදමුව සි, බබලොව දක්වාත් කයින් විසිය පවත්-වමුව” සි කැමැති වේ තම ආයතන ඇති ඇතිවත් ම ඒ ඒ සිද්ධියෙහි ලා පසක් කිරීමෙහි හව්‍යතාවට පැමිණෙයි.

ඉදින් හෙ “යම් ශබ්ද කෙනෙක් දුරෙහි ඇද්ද සමීපයෙහි හෝ ඇද්ද දිව්‍ය වූත් මානුෂ්‍ය වූත් ඒ උභය ශබ්දයන් මිනිස්කණ ඉක්ම සිටි විශුද්ධ වූ දිව්‍යශ්‍රෝත්‍රානුයෝගෙන් අසමුව” සි කැමැති වේ තම ආයතන ඇති ඇතිවත් ම ඒ ඒ සිද්ධියෙහි ලා පසක් කිරීමෙහි හව්‍යතාවට පැමිණෙයි.

ඉදින් හෙ “පරසතාමයන්ගේ පරපුදාලයන්ගේ සිත සිහින් පිරිසිදු දනිමුව” සි සරග වූ හෝ සිත සරග සිතැ සි දනිමුව සි, චිතරග වූ හෝ සිත චිතරග සිතැ සි දනිමුව සි, සඤ්ඤ වූ හෝ සිත ... චිතඤ්ඤ වූ හෝ සිත ... සමොහ වූ හෝ සිත ... චිතමොහ වූ හෝ සිත ... සසික්ඛ්‍යා වූ හෝ සිත ... වික්ෂිප්‍යා වූ හෝ සිත ... මහද්දග වූ හෝ සිත ... අමහද්දග වූ හෝ සිත ... සහොතතර වූ හෝ සිත ... අනුතතර වූ හෝ සිත ... සමාහිත වූ හෝ සිත ... අසමාහිත වූ හෝ සිත ... විමුක්ත වූ හෝ සිත විමුක්ත සිතැ සි දනිමුව සි, අවිමුක්ත වූ හෝ සිත අවිමුක්ත සිතැ සි දනිමුව” සි කැමැති වේ තම ආයතන ඇති ඇතිවත් ම ඒ ඒ සිද්ධියෙහි ලා පසක් කිරීමෙහි හව්‍යතාවට පැමිණෙයි.

ඉදින් හෙ “අනේකප්‍රකාර පූජෙතිවාසය සිහි කෙරෙමුව” සි කැමැති වේ ද, ඒ කෙසේද යත්: “එක් ජාතියකුදු දෙජාතියකුදු තුන් ජාතියකුදු සිවුජාතියකුදු ... සියක් ජාතියකුදු දහසක් ජාතියකුදු සියක් දහසක් ජාතියකුදු අනෙකසංචරිකල්පයකුදු අනෙක විචරිකල්පයකුදු අනෙක සංචරිචරිකල්පයකුදු ‘අනෝ තැන මෙබඳු තම ඇතියෙමි වීම සි, මෙබඳු නොහු ඇතියෙමි වීම සි, මෙබඳු වණ් ඇතියෙමි වීම සි මෙබඳු අහර ඇතියෙමි වීම සි, මෙබඳු සුවදක් විඳියෙමි සි, මෙබඳු ආයු කෙලවර ඇතියෙමි සි, මම එයින් ව්‍යුතව අනෝ තැන උපතිමි සි, එහිදු මෙබඳු තම ඇතියෙමි සි, මෙබඳු නොහු ඇතියෙමි සි, මෙබඳු වණ් ඇතියෙමි සි, මෙබඳු ආහාර ඇතියෙමි සි, මෙබඳු සුවදක් විඳියෙමි සි, මෙබඳු ආයු පිරිහිමි කොට ඇතියෙමි සි, මම ඉන් සැව මෙහි උපතිමි’ සි මෙසේ ආකාර සහිත වූ උදෙස සහිත වූ අනේකප්‍රකාර වූ පූජෙතිවාස සිහි කරන්නෙමි” සි කැමැති වේ තම ආයතන ඇති ඇතිවත් ම ඒ ඒ සිද්ධියෙහි ලා පසක් කිරීමෙහි හව්‍යතාවට පැමිණෙයි.

සො සචේ ආකඛිති “දිංඛිත වකඛුතා විසුඛේත අභිකකනනමානුසං-
කෙත සතො පසෙසයං වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ භිතෙ පණිතෙ සුවණේණ
දුඛඛණේණ සුගතෙ දුගතෙ යථාකම්මපගෙ සතො පජානෙය්‍යං: ‘ඉමෙ වත
භොනො: සත්තා කායදුච්චරිතෙත සමනනාගතා වචී -පෙ-මනොදුච්චරිතෙත
සමනනාගතා අරියානං උපවාදකා මච්ඡාදිට්ඨිකා මච්ඡාදිට්ඨිකමච්ඡාදනා, තෙ
කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුගතියං විනිපාතං නිරයං උපපන්නා.
‘ඉමෙ වා පත භොනො: සත්තා කාය සුචරිතෙත සමනනාගතා වචීසුචරි-
තෙත සමනනාගතා මනොසුචරිතෙත සමනනාගතා අරියානං අනුපවාදකා
සමමාදිට්ඨිකා සමමාදිට්ඨිකමච්ඡාදනා තෙ කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතියං
සංගං ලොකං උපපන්නා’ති. ඉති දිංඛිත වකඛුතා විසුඛේත අභිකකනන-
මානුසකෙත සතො පසෙසයං වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ භිතෙ පණිතෙ
සුවණේණ දුඛඛණේණ සුගතෙ දුගතෙ යථාකම්මපගෙ සතො පජා-
නෙය්‍ය”න්ති, තත්‍ර තත්‍රෙව සකඛිතබ්බතං පාපුණ්ති සති සති ආයතනෙන.

සො සචේ ආකඛිති “ආසවානං බයා අනාසවං චෙතොවිමුතතීං පඤ්ඤා-
විමුතතීං දිට්ඨං ව මෙම සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකකා උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍ය”න්ති,
තත්‍ර තත්‍රෙව සකඛිතබ්බතං පාපුණ්ති සති සති ආයතනෙන.

3. 2. 5. 11.

52 අධිචිත්තමනුසුතොති භිකඛුතා තිණි නිච්ඡන්තාති කාලෙත
කාලං මනසිකාතබ්බාති: කාලෙත කාලං සමාධිතිමිත්තං මනසිකාතබ්බං.
කාලෙත කාලං පග්ගනිච්ඡන්තං මනසිකාතබ්බං කාලෙත කාලං උපෙක්ඛා-
තිච්ඡන්තං මනසිකාතබ්බං.

සචේ භිකඛවේ අධිචිත්තමනුසුතොති භිකඛු ඵකන්තං සමාධි-
තිමිත්තඤ්ඤාච මනසිකරෙය්‍ය, ණානං තං චිත්තං කොසජ්ජය සංවතොය්‍ය.

සචේ භිකඛවේ අධිචිත්තමනුසුතොති භිකඛු ඵකන්තං පග්ගනති-
මිත්තඤ්ඤාච මනසිකරෙය්‍ය, ණානං තං චිත්තං උද්ධමය සංවතොය්‍ය.

සචේ භිකඛවේ අධිචිත්තමනුසුතොති භිකඛු ඵකන්තං උපෙක්ඛාති-
මිත්තඤ්ඤාච මනසිකරෙය්‍ය, ණානං තං චිත්තං ත සමමා සමාධියෙථ ආස-
වානං බයාය.

යතො ව බො භිකඛවේ අධිචිත්තමනුසුතොති භිකඛු කාලෙත කාලං
සමාධිතිච්ඡන්තං මනසිකරෙය්‍ය, කාලෙත කාලං පග්ගනතිමිත්තං මනසි-
කරෙය්‍ය, කාලෙත කාලං උපෙක්ඛාතිමිත්තං මනසිකරෙය්‍ය, තං තොති
චිත්තං මුද්දාච කමිඤ්ඤාච පග්ගනාච න ව පග්ගනා, සමමා සමාධියති
ආසවානං බයාය.

සෙය්‍යථාපි භිකඛවේ සුවණ්ණකාරෙ වා සුවණ්ණකාරෙනවාසී වා
උකතං බකිති, උකතං බකිති උකතාමුඛං ආලිංමපති, උකතාමුඛං ආලිංමපති
සණ්ඨාසෙන ජාතරූපං ගහණා උකතාමුඛෙ පකඛිපිති කාලෙත කාලං
අභිධිමිති, කාලෙත කාලං උදකෙත පරිපෙඨාසෙති, කාලෙත කාලං අච්ඡි-
පෙක්ඛති

සචේ භිකඛවේ සුවණ්ණකාරෙ වා සුවණ්ණකාරෙනවාසී වා තං
ජාතරූපං ඵකන්තං අභිධිමෙය්‍ය, ණානං තං ජාතරූපං ඛතෙය්‍ය.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

ඉදින් හෙ “මිනිසාස ඉක්ම පැවැති විශුද්ධ වූ දිවැසින්, ව්‍යුහ වන්තා වූ ද උපදතා වූ ද හිත වූ ද ප්‍රණීත වූ ද සුළුණ වූ ද දුර්භී වූ ද සුගත වූ ද දුර්භී වූ ද සහකාරීන් දක්නෙමි යි ද, ‘මේ හවන් සහකාරීන් ඵකාන්තයෙන් කායදුගවර්තයෙන් සමකාගත වූවාහු වාග්දුගවර්තයෙන් ... මනෝදුගවර්තයෙන් සමකාගත වූවාහු ආයෙඝීපවාද කරන්තාහු මිථ්‍යාදූෂටික වූවාහු මිථ්‍යාදූෂටික කමි සමාදන් වූවාහු වෙති. ඔහු කාබුත් මරණින් මතු අපාය තම වූ දුර්භී නම වූ මිනිපාත වූ ‘නිරයට ඵලකියාහු වෙතැ’ යි කම වූ පරිදි යන සහකාරීන් දකිමැ යි ද, ‘මේ හවන් සහකාරීන් කායසුවර්තයෙන් සමකාගත වූවාහු වාග්දුගවර්තයෙන් සමකාගත වූවාහු මනෝදුගවර්තයෙන් සමකාගත වූවාහු ආයෙඝීපවාද නොකරන්තාහු සමසක්දූෂටික වූවාහු සමසක්දූෂටිකමි සමාදන් වන්තාහු වෙති. ඔහු කාබුත් මරණින් මතු සුතති සඛිසාත සවර්තයකට ඵලකියාහු’ යි මෙසේ මිනිසාස ඉක්ම හිය විශුද්ධ වූ දිවැසින් ව්‍යුහ වන්තා වූ ද උපදතා වූ ද හිත වූ ද ප්‍රණීත වූ ද සුළුණ වූ ද දුර්භී වූ ද සුගත වූ ද දුර්භී වූ ද කම වූ පරිදි යන සහකාරීන් දකිමි ව” යි මෙසේ කරුණු ඇති ඇතිවන්ම ඒ ඒ කාරියෙහි ලා පසක් කිරීමෙහි හව්‍යතාවට පැමිණෙයි.

ඉදින් හෙ “ආසුච්ඡායයෙන් අනාසුච වූ විභවමික්‍ෂිකරිය ද ප්‍රඥාමික්‍ෂිකරිය ද ඉහාත්මයෙහි ම තෙමේ විශිෂ්ටඥනයෙන් දූත සංඝාත් කොට උපයා වෙසෙමිව” යි කැමැති වේ තමි කරුණු ඇති ඇතිවන් ම ඒ ඒ කාරියෙහි ලා පසක් කිරීමෙහි හව්‍යතාවට පැමිණේ,

3. 2. 5. 11.

52 මහණෙනි, (සමඵවිද්දීනාවිතන සඛිසාත) අධිවිතනයෙහි යෙදුනු මහණහු විසින් කරුණයෝ තුන් දෙනෙක් කලින් කල මෙනෙහි කළ යුත්තාහ: කලින් කල සමාධි සඛිසාත ඵකාග්‍රතා නිමිත්ත මෙනෙහි කළ යුතුය. කලින් කල ඵෙය්‍යී සඛිසාත ප්‍රග්‍රහ නිමිත්ත මෙනෙහි කළ යුතුය. කලින් කල සමාධිවිද්ධාසනා සඛිසාත උපෙක්‍ෂානිමිත්ත මෙනෙහි කළ යුතුය.

මහණෙනි, ඉදින් අධිවිතනයෙහි යෙදුනු මහණ ඵකාන්තකොට සමාධිනිමිත්ත ම මෙනෙහි කරන්නේ වේ තමි, ඒ සිත කුසිතනාවයට වැටෙන්නේ ය යන මෙකරුණ වෙයි.

මහණෙනි, ඉදින් අධිවිතනයෙහි යෙදුනු මහණ ඵකාන්තකොට ප්‍රග්‍රහ-නිමිත්ත ම මෙනෙහි කරන්නේ තමි, ඒ සිත උග්‍රාභවයට වැටෙන්නේ ය යන මෙකරුණ වෙයි.

මහණෙනි, ඉදින් අධිවිතනයෙහි යෙදුනු මහණ ඵකාන්තකොට උපෙක්‍ෂා-නිමිත්ත ම මෙනෙහි කරන්නේ තමි, ඒ සිත අසුච්ඡාය පිණිස මැනවින් සමාධිගත නොවන්නේ ය යන මෙ කරුණ වෙයි.

මහණෙනි, යම් කලෙක අධිවිතනයෙහි යෙදුනු මහණ කලින් කල සමාධිනිමිත්ත මෙනෙහි කෙළේ ද, කලින් කල ප්‍රග්‍රහනිමිත්ත මෙනෙහි කෙළේ ද, කලින් කල උපෙක්‍ෂානිමිත්ත මෙනෙහි කෙළේ ද ඒ සිත මාදුන් වෙයි. කමණ්‍යන් වෙයි. ප්‍රනාසවරන් වෙයි. බිඳෙන සුඤ්ඤා නො වෙයි. ආසුච්ඡාය සඛිසාත අභිත්ථලය පිණිස මැනවින් සමාධිගත වෙයි.

මහණෙනි, යම් පරිදි තුලාරෙක් හෝ තුලාර අනවැසියෙක් හෝ අතුරු කබල බඳි ද, බැද කබල මුළු හිනි ගන්වා ද, කබල මුළු හිනි අවුල්වා අඩුවෙන් රන් ගෙණ කබල මුළුවෙහි බහා කලින් කල අභිමුඛ කොට ගෙන පිඬි ද, කලින් කල දියෙන් ඉස්සේ වේ ද, කලින් කල පාසුනු නො පාසුනු බව සොයා ද,

මහණෙනි, ඉදින් රන්කරුවෙක් හෝ රන්කරු අනවැසියෙක් හෝ ඒ රත ඵකාන්ත කොට ඉදිරිකොටගෙන පිඬිනේ තමි ඒ රත දැවෙන්නේ ය යන මෙ කරුණ වෙයි.

සචෙ භික්ඛවෙ සුචණ්ණකාරො වා සුචණ්ණකාරනෙතවාසී වා තං ජාත-
රූපං එකන්තං උදකෙත පරිපෙඨාසෙය්‍ය, ණානං තං ජාතරූපං නිබ්බායෙය්‍ය.¹

සචෙ භික්ඛවෙ සුචණ්ණකාරො වා සුචණ්ණකාරනෙතවාසී වා තං ජාත-
රූපං එකන්තං අජ්ඣුපෙකෙය්‍ය, ණානං තං ජාතරූපං න සම්මා පරිපාකං
ගවෙජ්‍යය.

යතො ව බො භික්ඛවෙ සුචණ්ණකාරො වා සුචණ්ණකාරනෙතවාසී වා
තං ජාතරූපං කාලෙන කාලං අභිධම්මි, කාලෙන කාලං උදකෙත පරිපෙඨා
සෙය්‍ය, කාලෙන කාලං අජ්ඣුපකෙය්‍ය, තං භොති ජාතරූපං මුද්දඤ්ඤා
කම්මඤ්ඤාදාප්පි පහස්සරඤ්ඤා න ව පහභිඤ්ඤා, සම්මා උපෙති කම්මාය. යස්සා යස්සා
ව පිලක්ඛනවිකම්මායා ආකඛති: යදි පට්ටකාය යදි කුණ්ඩලාය යදි ගීවෙය්‍ය-
කෙ යදි සුචණ්ණමාලාය නඤ්ඤාසුද්ධා² අත්ථං අනුභොති,

එවමෙව බො භික්ඛවෙ අධිචිත්තමනුසුතො භික්ඛු භික්ඛු නිමිත්තානි
කාලෙන කාලං මනසිකාතබ්බානි: කාලෙන කාලං සමාධිනිමිත්තං මනසිකා-
තබ්බං. කාලෙන කාලං පග්ගහනිමිත්තං මනසිකාතබ්බං. කාලෙන කාලං
උපෙකනානිමිත්තං මනසිකාතබ්බං.

සචෙ භික්ඛවෙ අධිචිත්තමනුසුතො භික්ඛු එකන්තං සමාධිනිමිත්ත-
ඤ්ඤාදාප්පි මනසිකරෙය්‍ය, ණානං තං චිත්තං කොසල්ජාය සංවතෙතය්‍ය.

සචෙ භික්ඛවෙ අධිචිත්තමනුසුතො භික්ඛු එකන්තං පග්ගහනි-
මිත්තඤ්ඤාදාප්පි මනසිකරෙය්‍ය, ණානං තං චිත්තං උද්ධවයාය සංවතෙතය්‍ය

සචෙ භික්ඛවෙ අධිචිත්තමනුසුතො භික්ඛු එකන්තං උපෙකනානිමිත්ත-
ඤ්ඤාදාප්පි මනසිකරෙය්‍ය. ණානං තං චිත්තං න සම්මා සමාධිගෙය්‍ය ආසවානං
බයාය.

යතො ව බො භික්ඛවෙ අධිචිත්තමනුසුතො භික්ඛු කාලෙන කාලං
සමාධිනිමිත්තං මනසිකරොති, කාලෙන කාලං පග්ගහනිමිත්තං මනසිකරොති,
කාලෙන කාලං උපෙකනානිමිත්තං මනසිකරොති, තං භොති චිත්තං
මුද්දඤ්ඤා කම්මඤ්ඤාදාප්පි පහස්සරඤ්ඤා න ව පහභිඤ්ඤා, සම්මා සමාධියති ආසවානං
බයාය. යස්සා යස්සා ව අභිඤ්ඤා සච්ඡිකරණීයස්ස බම්මස්ස චිත්තං අභිනිත්තා-
මෙති. අභිඤ්ඤා සච්ඡිකරියාය, තත්ත තත්තෙව සකම්මනබ්බතං පාපුණාති සති
සති ආයතනෙ.

සො සචෙ ආකඛති “අතෙකවිතිකං ඉද්ධිවිධං පච්චනුභවෙය්‍යං”න්ති
-පෙ- [ජාභිඤ්ඤාචිත්තං ඤ්ඤාතබ්බං³]. [සො සචෙ ආකඛති]* “ආසවානං බයා
[අනාසවං වෙතොවිච්ඡිතති පඤ්ඤාචිච්ඡිතති දිට්ඨං බම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා]*
සච්ඡිකරියා උපසම්පජ්ජා විහරෙය්‍ය”න්ති, තත්ත තත්තෙව සකම්මනබ්බතං පාපුණාති
සති සති ආයතනෙති.

ලොඤ්ඤාදාප්පි මනසිකරෙය්‍ය, සචෙ භික්ඛවෙ.

මහාපණ්ණාසකො සමනො දුතියො.

1 නිබ්බාපෙය්‍ය - මජ්ඣ. 2 තඤ්ඤා - අබ්බත් 3 ජ අභිඤ්ඤා වින්දනබ්බං මජ්ඣ.

* [—] අනාර්ථ වාසයපට්ඨාසා පොත්තෙසු පෙය්‍යාදමුඛො සභග්ගිනා

මහණෙනි, ඉදින් රන්කරුවෙක් හෝ රන්කරු අනවැසියෙක් හෝ ඒ රන ඒකාන්තකොට දියෙන් ඉස්සේ නම් ඒ රන නිවේන්තේය යන මෙකරුණ වෙයි.

මහණෙනි, ඉදින් තුලාරෙක් හෝ තුලාර අනවැසියෙක් හෝ ඒ රන ඒකාන්තකොට සොයා බලන්නේ නම් ඒ රන මානවිත් පරිපාකයට නොයන්නේය යන මෙකරුණ වෙයි.

මහණෙනි යම් කලෙක රන්කරුවෙක් හෝ රන්කරු අනවැසියෙක් හෝ ඒ රන කලින් කල ඉදිරි කොට ගෙන පිහින්නේ ද කලින් කල දියෙන් ඉස්සේ ද කලින් කල සොයා බලන්නේ ද ඒ රන මාදුන් වෙයි. කමාණ්ණත් වෙයි. ප්‍රභාඤ්චරත් වෙයි. බිඳෙන සුලුත් නොවෙයි. මානවිත් කමාන්තයට වාදෙයි. රන්පට්ට වේවයි, කොඬොලට වේවයි, ග්‍රීවාලඛිකාරයෙහි වේවයි, රන්මලට වේවයි යම් යම් පිලකින විකෘතියකට කැමැති වේ ද, ඒ අතීය ද වළඳ කෙරේ.

මහණෙනි, එ පරිදි ම අධිවිත්තයෙහි යෙදුනු මහණු විසින් කාරණයෝ තුන් දෙනෙක් කලින් කල මෙනෙහි කළ යුත්තාහ: කලින් කල සමාධිනිමිත්ත මෙනෙහි කළ යුතුය. කලින් කල ප්‍රග්‍රහනිමිත්ත මෙනෙහි කළ යුතුය. කලින් කල උපේක්ෂානිමිත්ත මෙනෙහි කළ යුතුය.

මහණෙනි, ඉදින් අධිවිත්තයෙහි යෙදුනු මහණ ඒකාන්තකොට සමාධි-නිමිත්ත ම මෙනෙහි කෙරේ ද, ඒ සිත කුසිත බවට වැටෙන්නේය යන මෙකරුණ වෙයි.

මහණෙනි, ඉදින් අධිවිත්තයෙහි යෙදුනු මහණ ඒකාන්තකොට ප්‍රග්‍රහ-නිමිත්ත ම මෙනෙහි කෙරේ ද, ඒ සිත උඛිතභාවයට වැටෙන්නේය යන මෙකරුණ වෙයි.

මහණෙනි, ඉදින් අධිවිත්තයෙහි යෙදුනු මහණ ඒකාන්තකොට උපේක්ෂා-නිමිත්ත ම මෙනෙහි කෙරේ ද, ඒ සිත ආසුචයන්ගේ ඤාය සංඛ්‍යාත අභිත්ඵලය පිණිස මානවිත් සමාධිගත නො වන්නේය යන මෙකරුණ වෙයි.

මහණෙනි, යම් කලෙක අධිවිත්තයෙහි යෙදුනු මහණ කලින් කල සමාධිනිමිත්ත මෙනෙහි කෙරේ ද, කලින් කල ප්‍රග්‍රහනිමිත්ත මෙනෙහි කෙරේ ද, කලින් කල උපේක්ෂානිමිත්ත මෙනෙහි කෙරේ ද ඒ සිත මාදුන් කමාණ්ණත් වෙයි. ප්‍රභාඤ්චරත් වෙයි. බිඳෙන සුලුත් නොවෙයි. ආසුච-යන්ගේ ඤාය සංඛ්‍යාත අභිත්ඵලය පිණිස මානවිත් සමාධිගත වෙයි. විශිෂ්ටඥානයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීම පිණිස විශිෂ්ටඥානයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්ෂ කළ යුතු යම් යම් දහමකට සිත නතු කෙරේ ද, කරුණ ඇති ඇති වත්ම ඒ ඒ කාර්යයෙහි ලා පසක් කිරීමෙහි භව්‍යතාවට පැමිණේ.

ඉදින් ඒ මහණ බහුප්‍රකාර සංඛිප්‍රභේදය වළඳන්නෙමි ව යි ... කැමති වන්නේ නම් [මෙහි පෙය්‍යාල චූඛයෙන් ෂඩ්භිඤ්චිත්තය දතායුතුයි.] ඉදින් ඒ මහණ “ආසුචක්ෂයෙන් අනාසුච වූ විත්තවිච්ඡිකන්ත ද ප්‍රඥවිච්ඡිකන්ත ද ඉතාත්මයෙහි ම තෙමේ විශිෂ්ට ඥානයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ඊට එළඹ වෙසෙමි ව” යි කැමැති වන්නේ නම්, කරුණ ඇති ඇති වත්ම ඒ ඒ කාර්යයෙහි පසක් කිරීමෙහි භව්‍යතාවට පැමිණේ.

පස්වැනි ලොණපල වගියයි.

දෙවන මහාපණ්ණාසකය සමාපතයි.

3. තතියො පණ්ණාසකො

[1. සමෙබ්බිවග්ගො]

3. 3. 1. 1.

[සාවනිවිද්දානං:]

1 පුබ්බව මෙ භික්ඛවෙ සමෙබ්බා අනනිසම්බුද්ධස්ස බොධිසත්තස්සෙව සතො එතද්දොසි: කො හු බො ලොකෙ අස්සාදො, කො ආදීතවො, නිස්සරණනති.

කස්ස ඥානං භික්ඛවෙ එතද්දොසි: යං බො ලොකෙ¹ පටිච්ච උපපජ්ජති සුඛං සොඤ්ඤාසං, අයං ලොකෙ අස්සාදො, යං ලොකො² අනිච්චො දුකෙඛා විපරිණාමධම්මො, අයං ලොකෙ ආදීතවො. යං ලොකෙ ඡන්දරුගච්ඡිතයො ඡන්දරුගප්පයානං, ඉදං ලොකෙ නිස්සරණනති.

සාවනිවිද්දානං භික්ඛවෙ එවං ලොකස්ස අස්සාදස්සු අස්සාදතො ආදීත-වස්සු ආදීතවතො නිස්සරණස්සු නිස්සරණතො යථාභූතං තාබ්හස්සුසිං, තෙව තාවාහං භික්ඛවෙ සදෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ සමුග්ගකෙ-සස්සමණ චූභමණියා පජාය සදෙවමනුස්සාය අනුහතරං සමමාසමෙබ්බාං අභිසම්බුද්ධො³ පටිච්චස්සුසිං.

යතො ව බො අහං⁴ භික්ඛවෙ එවං ලොකස්ස අස්සාදස්සු අස්සාදතො ආදීතවස්සු ආදීතවතො නිස්සරණස්සු නිස්සරණතො යථාභූතං තාබ්හස්සුසිං, අථාහං භික්ඛවෙ සදෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ සමුග්ගකෙ-සස්සමණ චූභමණියා පජාය සදෙවමනුස්සාය අනුහතරං සමමාසමෙබ්බාං අභිසම්බුද්ධො³ පටිච්චස්සුසිං.

ස්සුණස්සු පන මෙ දස්සනං උදපාදි: “අකුප්පා මෙ වෙතොවිමුහති. අසමනතිමා ජාති. තඡච්ඡති පුතබ්බවො”ති.

3. 3. 1. 2.

2. ලොකස්සාහං භික්ඛවෙ අස්සාදපරියෙසනං අවරිං. යො ලොකෙ අස්සාදො, තද්දස්සිගමිං. යාච්ඡතො ලොකෙ අස්සාදො, පස්සුස්ස මෙ එසො සුද්ධිං. ලොකස්සාහං භික්ඛවෙ ආදීතවපරියෙසනං අවරිං. යො ලොකෙ ආදීතවො, තද්දස්සිගමිං. යාච්ඡතො ලොකෙ ආදීතවො, පස්සුස්ස මෙ එසො සුද්ධිං. ලොකස්සාහං භික්ඛවෙ නිස්සරණපරියෙසනං අවරිං. යං ලොකෙ නිස්සරණං, තද්දස්සිගමිං. යාච්ඡතං ලොකෙ නිස්සරණං, පස්සුස්ස මෙ එතං සුද්ධිං.

සාවනිවිද්දානං භික්ඛවෙ ලොකස්ස අස්සාදස්සු අස්සාදතො ආදීතවස්සු ආදීතවතො නිස්සරණස්සු නිස්සරණතො යථාභූතං තාබ්හස්සුසිං, තෙව තාවාහං භික්ඛවෙ සදෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ සමුග්ගකෙ-සස්සමණ චූභමණියා පජාය සදෙවමනුස්සාය අනුහතරං සමමාසමෙබ්බාං අභිසම්බුද්ධො³ පටිච්චස්සුසිං.

1 ලොකං-ඡේයං. 2 ලොකෙ-PTS. 3 අභිසම්බුද්ධාති-ඡේයං. 4 ඛවාහං-ඡේයං.

3. තෙවන පණ්ණාසකය

[1. සමෙබ්බි වගීය]

3. 3. 1. 1.

[සැවැත්තිදායම:]

1. මහණෙනි, සමසක් සමෙබ්බියෙන් කැල ම වතුසානසාවබොධ නොකළ බෝසත් වූ ම මට මෙබඳු සිතෙක් විය: ලෝකයෙහි ආස්වාදය කවරේය, ආදීනව කවරේය, නිසාරණය කවරේය යි.

මහණෙනි, ඒ මට තෙල සිත් විය: යම් හෙයකින් ලෝකයෙහි යමක් නිසා සුඛය හා සෞමන්තසය උපදනේ ද, මේ ලෝකයෙහි ආස්වාද යි. යම් හෙයකින් ලෝකය අතීතය වේ ද, දුඃඛ වේ ද, විපරිණාමසවභාව වේ ද, මේ ලෝකයෙහි ආදීනව යි. යම් හෙයකින් ලෝකයෙහි ඡන්දරාගයාගේ විනයයෙක් වේ ද, ඡන්දරාගයාගේ ප්‍රභාණයෙක් වේ ද, මේ ලෝකයෙහි නිසාරණය වේ යි.

මහණෙනි, මම යම්තාක් කල් මෙසේ ලෝකයාගේ ආස්වාදයත් ආස්වාද විසින් ආදීනවයත් ආදීනව විසින් නිසාරණයත් නිසාරණ විසින් තත් වූ පරිදි නො දැනීමි ද, මහණෙනි, ඒ තාක් මම දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බමුන් සහිත ලෝකයෙහි - මහණ බමුණන් සියෝ දෙවිමිනිසුන් සියෝ සත්ත්වබන්ධුප්‍රජායෙහි 'අනුතරසමසක්සමෙබ්බිය අවබෝධ කෙළෙමි' යි ප්‍රතිඥා නොම කෙළෙමි.

මහණෙනි, යම් කලෙක මම මෙසේ ලෝකයාගේ ආස්වාදයත් ආස්වාද විසින් ආදීනවයත් ආදීනව විසින් නිසාරණයත් නිසාරණ විසින් තත් වූ පරිදි දැනීමි ද, එසේ මහණෙනි, මම දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බමුන් සහිත ලෝකයෙහි - මහණ බමුණන් සියෝ දෙවිමිනිසුන් සියෝ සත්ත්වබන්ධුප්‍රජා-යෙහි 'අනුතරසමසක්සමෙබ්බිය අවබෝධ කෙළෙමි' යි පිළිඹිබු කෙළෙමි.

"මාගේ වෙතොවිමුතරිය අවිකායානී (නිශ්චල) විය. මේ අනර්මජානි යි. දුන් පුතභීතයෙක් නැතැ" යි ඥානදර්ශනය (ප්‍රත්‍යාවේක්ෂාඥානය) ද මට පහළ විය.

3. 3. 1. 2.

2. මහණෙනි, මම ලෝකයාගේ ආස්වාදපද්‍යෙය්‍යණය කෙළෙමි. ලෝක-යෙහි යම් ආස්වාදයෙක් ඇද්ද, එය අවබෝධ කෙළෙමි. ලෝකයෙහි යම් පමණ ආස්වාදයෙක් ඇද්ද, මා විසින් තෙල ආස්වාදය ප්‍රඥයෙන් දක්නා ලදි. මහණෙනි, මම ලෝකයාගේ ආදීනව පද්‍යෙය්‍යණය කෙළෙමි. ලෝකයෙහි යම් ආදීනවයෙක් ඇද්ද, එය අවබෝධ කෙළෙමි. ලෝකයෙහි යම් පමණ ආදීනව-යෙක් ඇද්ද, මා විසින් තෙල ආදීනවය ප්‍රඥයෙන් දක්නා ලදි. මහණෙනි, මම ලෝකයාගේ නිසාරණ පද්‍යෙය්‍යණය කෙළෙමි. ලෝකයෙහි යම් නිසාරණ-යෙක් ඇද්ද, එය අවබෝධ කෙළෙමි. ලෝකයෙහි යම් පමණ නිසාරණයෙක් ඇද්ද, මා විසින් තෙල නිසාරණය ප්‍රඥයෙන් දක්නා ලදි.

මහණෙනි, මම යම් තාක් කල් ලෝකයාගේ ආස්වාදයත් ආස්වාද විසින් ආදීනවයත් ආදීනව විසින් නිසාරණයත් නිසාරණ විසින් තත් වූ පරිදි නො දැනීමි ද, මහණෙනි, ඒ තාක් කල් මම දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බමුන් සහිත ලෝකයෙහි - මහණ බමුණන් සියෝ දෙවිමිනිසුන් සියෝ සත්ත්වබන්ධුප්‍රජායෙහි 'අනුතරසමසක්සමෙබ්බිය අවබෝධ කෙළෙමි' යි පිළිඹිබු නොම කෙළෙමි.

යනො ව බො අතං භික්ඛවෙ ලොකස්ස අස්සාදස්සව අස්සාදනො ආදීන-
වස්සව ආදීනවතො නිස්සරණස්සව නිස්සරණතො යථාභූතං අබ්බසුද්ධස්සං,
අථාතං භික්ඛවෙ සද්දෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ සමුහමකෙ - සස්සමණ
බ්‍රාහ්මණීය පජාය සද්දෙවමනුස්සාය අනුතතරං සමමාසමොධං අභිසම්බුද්ධො
පච්චස්සද්ධස්සං.

සුද්ධං ව පත මෙ දස්සනං උදපාදි: “අකුප්පා මෙ වෙනොවිමුතති.
අයමනතිමා ජාති. තජ්ඣද්දති ප්‍රතබ්බවො”ති.

3. 3. 1. 3.

3. නො වෙදං¹ භික්ඛවෙ ලොකෙ අස්සාදෙ අභවිස්ස, නග්දං සත්තා
ලොකෙ සාරජේය්‍යං. යසමා ව බො භික්ඛවෙ අජී ලොකෙ අස්සාදෙ, තසමා
සත්තා ලොකෙ සාරජනති.

නො වෙදං¹ භික්ඛවෙ ලොකෙ ආදීනවො අභවිස්ස, නග්දං සත්තා ලොකෙ
නිබ්බිද්දෙය්‍යං. යසමා ව බො භික්ඛවෙ අජී ලොකෙ ආදීනවො, තසමා
සත්තා ලොකෙ නිබ්බිද්දනති

නො වෙදං භික්ඛවෙ ලොකෙ නිස්සරණං අභවිස්ස, නග්දං සත්තා
ලොකමා නිස්සරෙය්‍යං. යසමා ව බො භික්ඛවෙ අජී ලොකෙ නිස්සරණං,
තසමා සත්තා ලොකමා නිස්සරනති.

යාවකිවස්සව භික්ඛවෙ සත්තා ලොකස්ස අස්සාදස්සව අස්සාදනො ආදීන-
වස්සව ආදීනවතො නිස්සරණස්සව නිස්සරණතො යථාභූතං න අබ්බසුද්ධස්සං,
නෙව නාව භික්ඛවෙ සත්තා සද්දෙවකා ලොකා සමාරකා සමුහමකා-සස්සමණ
බ්‍රාහ්මණීය පජාය සද්දෙවමනුස්සාය නිස්සවා විසසුද්ධානතා විපජමුතතා
විමරියදීකතෙන වෙනසා විහරිංහු.

යනො ව බො භික්ඛවෙ සත්තා ලොකස්ස අස්සාදස්සව අස්සාදනො
ආදීනවස්සව ආදීනවතො නිස්සරණස්සව නිස්සරණතො යථාභූතං අබ්බසුද්ධස්සං,
අථ භික්ඛවෙ සත්තා සද්දෙවකා ලොකා සමාරකා සමුහමකා - සස්සමණ
බ්‍රාහ්මණීය පජාය සද්දෙවමනුස්සාය නිස්සවා විසසුද්ධානතා විපජමුතතා
විමරියදීකතෙන වෙනසා විහරනති.

3. 3. 1. 4.

4. යෙ හි කෙවි² භික්ඛවෙ සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා ලොකස්ස අස්සාදස්සව
අස්සාදනො ආදීනවස්සව ආදීනවතො නිස්සරණස්සව නිස්සරණතො යථාභූතං
නපපජානනති, න මෙ තෙ භික්ඛවෙ සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා සමණෙහු වා
සමණසම්මතා, බ්‍රාහ්මණෙහු වා බ්‍රාහ්මණසම්මතා න ව පත තෙ අයසම්මතො
සාමසුද්ධත්ථං වා බ්‍රහ්මසුද්ධත්ථං වා දිට්ඨව ධම්මෙ සයං අභිසුද්ධ සච්ඡිකත්ථා
උපසම්පජ්ජ විහරනති.

1 යමතං - සා. තං - PTS

2 යෙ කෙවි - මජ්ඣං.

මහණෙනි, යම් කලෙක මම ලෝකයාගේ ආඥාදයක් ආඥාද විසින් ආදීතවයක් ආදීතව විසින් නිසාරණයක් නිසාරණ විසින් තත් වූ පරිදි දකිමි ද, එසේද මහණෙනි, මම දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බ්ලුන් සහිත ලෝකයෙහි - මහණබ්ලුණන් සහිත දෙවිමිනිසුන් සහිත සත්ත්වාබ්ලුණයෙහි 'අනුතරාසනයෙහි සමාසයෙහි' යි පිළිගත් කෙළෙමි.

“මාගේ වේතොවිමුකතිය අකෝප්‍ය විය. මේ අනන්ත ජාති යි. දැන් පුනර්ථයෙක් නැතැ” යි මට ප්‍රත්‍යාවේක්‍ෂාඥාන සංකීර්ණ ඥානදර්ශනය ද පහසු විය.

3. 3. 1. 3.

3. මහණෙනි, ඉදින් ලෝකයෙහි ආඥාදයක් නො වී නම් සත්ත්වයෝ ලෝකයෙහි නො ඇලෙති. මහණෙනි, යම් හෙයකින් ලෝකයෙහි ආඥාද-යෙක් ඇද්ද, එහෙයින් ලෝකයෙහි සත්ත්වයෝ ඇලෙති.

මහණෙනි, ඉදින් ලෝකයෙහි ආදීතවයක් නො වී නම් සත්ත්වයෝ ලෝකයෙහි නො කලකිරෙති. මහණෙනි, යම් හෙයකින් ලෝකයෙහි ආදීතවයක් ඇද්ද, එහෙයින් සත්ත්වයෝ ලෝකයෙහි කලකිරෙති.

මහණෙනි, ඉදින් ලෝකයෙහි නිසාරණයක් නො වී නම් සත්ත්වයෝ ලෝකයෙන් නිසාරණ නො කෙරෙති. මහණෙනි, යම් හෙයකින් ලෝක-යෙහි නිසාරණයක් ඇද්ද, එහෙයින් සත්ත්වයෝ ලෝකයෙන් නිසාරණ කෙරෙති.

මහණෙනි, යම් තාක් කල් සත්ත්වයෝ ලෝකයාගේ ආඥාදයක් ආඥාද විසින් ආදීතවයක් ආදීතව විසින් නිසාරණයක් නිසාරණ විසින් තත් වූ පරිදි නො දක්නු ද, මහණෙනි, ඒ තාක් සත්ත්වයෝ මරුන් සහිත බ්ලුන් සහිත දෙවියන් සහිත ලෝකයෙන් - මහණ බ්ලුණන් සහිත දෙව-මනුෂ්‍යයන් සහිත ප්‍රජාව කෙරෙන් නිසාභව නො වූ හ. විසංයුක්ත නො වූ හ. විප්‍රමුක්ත නො වූ හ. ඔවුන් මියර ඇති (මිදුනු) සිහින් නො වියහ.

මහණෙනි, යම් කලෙක සිට සත්ත්වයෝ ලෝකයාගේ ආඥාදයක් ආඥාද විසින් ආදීතවයක් ආදීතව විසින් නිසාරණයක් නිසාරණ විසින් තත් වූ පරිදි දක්නු ද, මහණෙනි, එකල සිට සත්ත්වයෝ දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බ්ලුන් සහිත ලෝකයා කෙරෙන් - මහණ බ්ලුණන් සහිත දෙවි-මිනිසුන් සහිත ප්‍රජාව කෙරෙන් නිසාභව වුවාහු විසංයුක්ත වුවාහු විප්‍රමුක්ත වුවාහු ඔවුන් මියර ඇති සිහින් වෙසෙත්.

3. 3. 1. 4.

4. මහණෙනි, යම් නිසි ශ්‍රමණ කෙනෙක් හෝ බ්‍රාහ්මණ කෙනෙක් හෝ ලෝකයාගේ ආඥාදයක් ආඥාද විසින් ආදීතවයක් ආදීතව විසින් නිසාරණයක් නිසාරණ විසින් තත් වූ පරිදි නො දකිත් ද, මහණෙනි, ඒ ශ්‍රමණයෝ හෝ බ්‍රාහ්මණයෝ හෝ මා විසින් ශ්‍රමණයන් කෙරෙහි ශ්‍රමණයහ යි සම්මත නොවෙති. බ්‍රාහ්මණයන් කෙරෙහි බ්‍රාහ්මණයහ යි සම්මත නොවෙති. ඒ අයුෂ්මත්ත ශ්‍රමණයාචාරී බ්‍රාහ්මණයාචාරී සංකීර්ණ වතුර්විධ ආයඝ්‍රාමීඵල ඉත්‍යාත්මයෙහි ම තුමු විශිෂ්ටඥාතයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට උපසාගෙන නො වෙසෙත්.

යෙ ව බො කෙවි භික්ඛවෙ සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ලොකස්ස අස්සාදස්ස අස්සාදතො ආදීතවස්ස ආදීතවතො නිස්සරණස්ස නිස්සරණතො යථාභුතං පජාතනති, තෙ බො භික්ඛවෙ සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා සමණෙස්ස වා සමණසමතො, බ්‍රාහ්මණෙස්ස වා බ්‍රාහ්මණසමතො, තෙ බො පනායසමනො සාමස්සාදස්සාද බ්‍රහ්මස්සාදස්සාද දිට්ඨොව ධම්මෙ සයං අභිස්සාද සවජ්ඣානා උපසම්පජ්ජ විහරන්තීති.¹

3. 3. 1. 5.

5. රුණණමිදං භික්ඛවෙ අරියස්ස විනයෙ යදිදං ගීතං. උම්මතතකමිදං භික්ඛවෙ අරියස්ස විනයෙ යදිදං නච්චං. කොමාරකමිදං භික්ඛවෙ අරියස්ස විනයෙ යදිදං අතිවෙලං දන්තමිදංසකං හසිතං.²

හස්මාතිහ භික්ඛවෙ සෙතුසාතො ගීතෙ. සෙතුසාතො නච්චෙ. අලං වො ධම්මපථොදිතානං සතං සිතං සිතමිත්තායාති.

3. 3. 1. 6.

6. තිණණො භික්ඛවෙ පටිසෙවනාය නච්චි තිත්ති. ඤානෙසං තිණණො:

සොපාස්ස භික්ඛවෙ පටිසෙවනාය නච්චි තිත්ති. සුරුමෙරයපාතස්ස භික්ඛවෙ පටිසෙවනාය නච්චි තිත්ති, ථෙට්ඨනධම්මසමාපතතියා භික්ඛවෙ පටිසෙවනාය නච්චි තිත්ති.

ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ තිණණං පටිසෙවනාය නච්චි තිත්තීති.

3. 3. 1. 7.

7 අප්ඵ බො අනාඨපිණ්ඩිකා ගහපති යෙන භගවා තෙනුපසඬකමි. උපසඬකමිති භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං තිසීදි. එකමන්තං තිසීන්තං බො අනාඨපිණ්ඩිකං ගහපතිං භගවා එතදවොච:

විනෙත ගහපති අරකඛිතෙ කායකම්මම්භි අරකඛිතං හොති. වචි කම්මම්භි අරකඛිතං හොති. මනොකම්මම්භි අරකඛිතං හොති.

1. විහරස්සන්තීති - සිවු. 2. දන්තමිදංසකසිතං - මෙස.

මහණෙනි, යම් කිසි ශ්‍රමණ කෙනෙක් හෝ බ්‍රාහ්මණ කෙනෙක් හෝ ලෝකයාගේ ආස්වාදයත් ආස්වාද විසින් ආදිතවයත් ආදිතව විසින් නිසරණයත් නිසරණ විසින් තත් වූ පරිදි දනින් ද, මහණෙනි, ඒ ශ්‍රමණයෝ හෝ බ්‍රාහ්මණයෝ හෝ ශ්‍රමණයන් කෙරෙහි හෝ ශ්‍රමණයන් සි සම්මතයහ. බ්‍රාහ්මණයන් කෙරෙහි හෝ බ්‍රාහ්මණයන් සි සම්මතයහ. ඒ ආයුෂ්මත්භූ වතාහි ශ්‍රමණයාචී බ්‍රාහ්මණයාචී සංඛ්‍යාත වතුර්විධ ආයුෂ්මතීඵල ඉහාතමයෙහි ම තුමු විශිෂ්ටඥනයෙන් දෑන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ගෙන ඊට පැමිණ වෙසෙත්.

3. 3. 1. 5.

5. මහණෙනි, ආයුෂ්විතයෙහි නිතය නම් හැඩ්මෙකි. මහණෙනි, ආයුෂ්විතයෙහි නාත්‍යය නම් උමතු ක්‍රියායෙකි. මහණෙනි, ආයුෂ්විතයෙහි අත්‍යාචීයෙන් දත් විදහා කරණ සිතාව නම් කුමරුන් කරණ දෑයෙකි (ලභී කමෙකි).

මහණෙනි, එහෙයින් ගිතයෙහි හේතු තැස්ම වේවා නාත්‍යයෙහි හේතු තැස්ම වේවා. කිසියම් කරුණෙකින් ප්‍රමුද්ධ වූ කොපට මද සිතායෙක් වේ නම් ඒ දත් අගමතු දක්වා කරණ සම්බන්ධයට ම යුතු ය.

3. 3. 1. 6.

6. මහණෙනි, කරුණු තුන් දෙනකුන්ගේ ප්‍රතිස්ථාපනයෙහි තැප්පියෙක් නැත. කවර තුන් දෙනකුන්ගේ ද යත්:

මහණෙනි, නිද්‍රාවගේ ප්‍රතිස්ථාපනයෙහි තැප්පියෙක් නැත. මහණෙනි, සුරුචේරයපාතයාගේ ප්‍රතිස්ථාපනයෙහි තැප්පියෙක් නැත. මහණෙනි, මෛත්‍රිකධර්මපාතයාගේ ප්‍රතිස්ථාපනයෙහි තැප්පියෙක් නැත.

මහණෙනි, මේ තුන්දෙනාගේ ප්‍රතිස්ථාපනයෙහි තැප්පියෙක් නැත.

3. 3. 1. 7.

7. එකල අනේපිඬු ගෙහෙව් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරු එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පස්ව ගිත. එකත්පස්ව හුන් අනේපිඬු ගෙහෙව්ගට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හෙල වදළහ:

ගෙහෙව්ග, සිත තොරක්තා ලද කල්හි කායකමය ද තොරුකුනේ වෙයි. වාක්කමය ද තොරුකුනේ වෙයි. මනාකමය ද තොරුකුනේ වෙයි.

තස්ස අරකඛිතකායකමමනනස්ස අරකඛිතවචිකමමනනස්ස අරකඛිත-
මනොකමමනනස්ස කායකමමමපි අවස්සුතං හොති. චචි කමමමපි අවස්සුතං
හොති. මනොකමමමපි අවස්සුතං හොති. තස්ස අවස්සුතකායකමමනනස්ස
අවස්සුතවචිකමමනනස්ස අවස්සුතමනොකමමනනස්ස කායකමමමපි පුත්තියං
හොති. වචිකමමමපි පුත්තියං හොති. මනොකමමමපි පුත්තියං හොති. තස්ස
පුත්තිකායකමමනනස්ස පුත්තිවචිකමමනනස්ස පුත්තිමනොකමමනනස්ස න භද්දකං
මරණං හොති. න භද්දිකා කාලනිරියා.

සෙය්‍යථාපි ගහපති කුටාගාරෙ දුර්වණෙන කුටමපි අරකඛිතං හොති.
ගොපානසියොපි අරකඛිතා හොනති. භිත්තිපි අරකඛිතා හොති. කුටමපි අවස්සු-
තං හොති. ගොපානසියොපි අවස්සුතා හොනති. භිත්තිපි අවස්සුතා හොති
කුටමපි පුත්තිකං හොති. ගොපානසියොපි පුත්තිකා හොනති. භිත්තිපි පුත්තිකා
හොති.

ඵවමෙව ඛො ගහපති විනෙත අරකඛිතෙ කායකමමමපි අරකඛිතං
හොති. වචිකමමමපි අරකඛිතං හොති. මනොකමමමපි අරකඛිතං හොති.
තස්ස අරකඛිතකායකමමනනස්ස අරකඛිතවචිකමමනනස්ස අරකඛිත
මනොකමමනනස්ස කායකමමමපි අවස්සුතං හොති. වචිකමමමපි අවස්සුතං
හොති. මනොකමමමපි අවස්සුතං හොති. තස්ස අවස්සුතකායකමමනනස්ස
අවස්සුතවචිකමමනනස්ස අවස්සුතමනොකමමනනස්ස කායකමමමපි පුත්තියං
හොති. වචිකමමමපි පුත්තියං හොති. මනොකමමමපි පුත්තියං හොති. තස්ස
පුත්තිකායකමමනනස්ස පුත්තිවචිකමමනනස්ස පුත්තිමනොකමමනනස්ස න භද්දකං
මරණං හොති. න භද්දිකා කාලනිරියා.

විනෙත ගහපති රකඛිතෙ කායකමමමපි රකඛිතං හොති. වචිකමමමපි
රකඛිතං හොති. මනොකමමමපි රකඛිතං හොති. තස්ස රකඛිතකාය-
කමමනනස්ස රකඛිතවචිකමමනනස්ස රකඛිතමනොකමමනනස්ස කායකමමමපි
අනවස්සුතං හොති. චචිකමමමපි අනවස්සුතං හොති. මනොකමමමපි
අනවස්සුතං හොති. තස්ස අනවස්සුතකායකමමනනස්ස අනවස්සුතවචිකමම-
නනස්ස අනවස්සුතමනොකමමනනස්ස කායකමමමපි අපුත්තියං හොති. වචි
කමමමපි අපුත්තියං හොති. මනොකමමමපි අපුත්තියං හොති. තස්ස අපුත්තිකාය-
කමමනනස්ස අපුත්තිවචි කමමනනස්ස අපුත්ති මනොකමමනනස්ස භද්දකං
මරණං හොති. භද්දිකා කාලනිරියා.

සෙය්‍යථාපි ගහපති කුටාගාරෙ සුර්වණෙන කුටමපි රකඛිතං හොති.
ගොපානසියොපි රකඛිතා හොනති. භිත්තිපි රකඛිතා හොති. කුටමපි
අනවස්සුතං හොති. ගොපානසියොපි අනවස්සුතා හොනති. භිත්තිපි අන-
වස්සුතා හොති. කුටමපි අපුත්තිකං හොති. ගොපානසියොපි අපුත්තිකා හොනති.
භිත්තිපි අපුත්තිකා හොති.

තොරැකුනු කායකමානන ඇති, තොරැකුනු වාක්කමානන ඇති, තොරැ-
කුනු මනාකමානන ඇති ඔහුගේ කායකමානන ද කෙලෙසින් තෙත් වූයේ
වෙයි. වාක්කමානන ද කෙලෙසින් තෙත් වූයේ වෙයි. මනාකමානන ද කෙලෙසින්
තෙත් වූයේ වෙයි. තෙත් වූ කායකමානන ඇති, තෙත් වූ වාක්කමානන
ඇති, තෙත් වූ මනාකමානන ඇති ඔහුගේ කායකමානන ද අපවිත්‍ර වෙයි.
වාක්කමානන ද අපවිත්‍ර වෙයි මනාකමානන ද අපවිත්‍ර වෙයි. අපවිත්‍ර වූ
කායකමානන ඇති, අපවිත්‍ර වූ වාක්කමානන ඇති, අපවිත්‍ර වූ මනාකමානන
ඇති ඔහුගේ මරණය හදු නො වේ. කලක්‍රියාව හදිකා නො වෙයි.

ගෙහෙවිය, යම් පරිදි කුළුගෙයක් දුසෙවු කල්හි කුටයන් තොරැකුනේ
වේ ද, ගොතැස්සුන් තොරැකුනාහු වෙත් ද, බිතත් තොරැකුනේ වේ ද,
කුටයන් තෙත් වූයේ වේ ද, ගොතැස්සුන් තෙත් වූවාහු වෙත් ද, බිතත්
තෙත් වූයේ වේ ද, කුටයන් දිරාපත් වූයේ වේ ද, ගොතැස්සුන් දිරාපත්
වූවාහු වෙත් ද, බිතත් දිරාපත් වූයේ වේ ද,

ගෙහෙවිය, උපරිදි ම සිත තොරැකුනු කල්හි කායකමානන ද තොරැ-
කුනේ වේ. වාක්කමානන ද තොරැකුනේ වේ. මනාකමානන ද තොරැකුනේ වෙයි.
තොරැකුනු කායකමානන ඇති, තොරැකුනු වාක්කමානන ඇති තොරැ-
කුනු මනාකමානන ඇති ඔහුගේ කායකමානන ද කෙලෙසින් විසින්
තෙත් වූයේ වෙයි. වාක්කමානන ද කෙලෙසින් විසින් තෙත් වූයේ වෙයි.
මනාකමානන ද කෙලෙසින් විසින් තෙත් වූයේ වෙයි. තෙත් වූ කායකමානන
ඇති, තෙත් වූ වාක්කමානන ඇති, තෙත් වූ මනාකමානන ඇති ඔහුගේ
කායකමානන ද අපවිත්‍ර වේ. වාක්කමානන ද අපවිත්‍ර වේ. මනාකමානන ද අපවිත්‍ර
වේ. අපවිත්‍ර කායකමානන ඇති, අපවිත්‍ර වාක්කමානන ඇති, අපවිත්‍ර
මනාකමානන ඇති ඔහුගේ මරණය හදු නොවෙයි. කලක්‍රියාව හදිකා
නොවෙයි.

ගෙහෙවිය, සිත රැකුනු කල්හි කායකමානන ද රැකුනේ වෙයි. වාක්-
කමානන ද රැකුනේ වෙයි. මනාකමානන ද රැකුනේ වෙයි. රැකුනු කාය-
කමානන ඇති, රැකුනු වාක්කමානන ඇති, රැකුනු මනාකමානන ඇති
ඔහුගේ කායකමානන ද කෙලෙසින් විසින් තෙත් වූයේ නොවෙයි. වාක්කමානන
ද කෙලෙසින් විසින් තෙත් වූයේ නොවෙයි මනාකමානන ද කෙලෙසින් විසින්
තෙත් වූයේ නොවෙයි තෙත් නොවූ කායකමානන ඇති, තෙත් නොවූ
වාක්කමානන ඇති, තෙත් නොවූ මනාකමානන ඇති ඔහුගේ කායකමානන ද
පවිත්‍ර වෙයි. වාක්කමානන ද පවිත්‍ර වෙයි. මනාකමානන ද පවිත්‍ර වෙයි. පවිත්‍ර
කායකමානන ඇති, පවිත්‍ර වාක්කමානන ඇති, පවිත්‍ර මනාකමානන ඇති
ඔහුගේ මරණය හදු වෙයි. කලක්‍රියාව හදිකා වෙයි.

ගෙහෙවිය, යම් පරිදි කුළුගෙයක් මොනොවට සෙවෙති කළ කල්හි
කුටයන් රැකුනේ වේ ද, ගොතැස්සුන් රැකුනාහු වෙත් ද, බිතත් රැකුනේ
වේ ද, කුටයන් තෙත් වූයේ නොවේ ද, ගොතැස්සුන් තෙත් වූවාහු
නොවෙත් ද, බිතත් තෙත් වූයේ නොවේ ද, කුටයන් තොදිරු ගියේ වේ ද,
බිතත් තොදිරු ගියේ වේ ද,

එවමෙව බො ගහපති විතෙන රකඛිතෙ කායකමමපි රකඛිතං ගොති වචිකමමපි රකඛිතං ගොති, මනොකමමපි රකඛිතං ගොති. තස්ස රකඛිත-කායකමමනායස් රකඛිතවචිකමමනායස් රකඛිත මනොකමමනායස් කායකමමපි අනවස්සනං නොති. වචිකමමපි අනවස්සනං ගොති. මනො-කමමපි අනවස්සනං ගොති. තස්ස අනවස්සනකායකමමනායස් අනවස්සනවචිකමමනායස් අනවස්සන මනොකමමනායස් කායකමමපි අප්පතිස්සං ගොති, වචිකමමපි අප්පතිස්සං ගොති. මනොකමමපි අප්පතිස්සං ගොති. තස්ස අප්පතිකාය-කමමනායස් අප්පතිවචිකමමනායස් අප්පති මනොකමමනායස් භද්දකං මරණං ගොති. භද්දිකා කාලකිරියාති.

3. 3. 1. 8.

8. එකමනාං නිසින්නං බො අනාථපි ඡක්ඛිකං ගහපතිං භගවා එතදවොච: විතෙන ගහපති ව්‍යාපනො කායකමමපි ව්‍යාපනං ගොති. වචිකමමපි ව්‍යාපනං ගොති. මනොකමමපි ව්‍යාපනං ගොති. තස්ස ව්‍යාපනකාය-කමමනායස් ව්‍යාපනවචිකමමනායස් ව්‍යාපනමනොකමමනායස් න භද්දකං මරණං ගොති. න භද්දිකා කාලකිරියා.

සෙය්‍යථාපි ගහපති කුටාගාරෙ දුච්ඡන්තෙ කුටමපි ව්‍යාපනං ගොති. ගොපානසියොපි ව්‍යාපනා ගොනති. භිතතීපි ව්‍යාපනා ගොති. එවමෙව බො ගහපති විතෙන ව්‍යාපනො කායකමමපි ව්‍යාපනං ගොති. වචිකමමපි ව්‍යාපනං ගොති. මනොකමමපි ව්‍යාපනං ගොති. තස්ස ව්‍යාපනකායකමමනායස් ව්‍යාපනවචිකමමනායස් ව්‍යාපනමනොක-මමනායස් න භද්දකං මරණං ගොති. න භද්දිකා කාලකිරියා.

විතෙන ගහපති අව්‍යාපනො කායකමමපි අව්‍යාපනං ගොති. වචිකමමපි අව්‍යාපනං ගොති. මනොකමමපි අව්‍යාපනං ගොති. තස්ස අව්‍යාපනකායකමමනායස් අව්‍යාපනවචිකමමනායස් අව්‍යාපනමනොකමමනායස් භද්දකං මරණං ගොති. භද්දිකා කාලකිරියා.

සෙය්‍යථාපි ගහපති කුටාගාරෙ සුච්ඡන්තෙ කුටමපි අව්‍යාපනං ගොති. ගොපානසියොපි අව්‍යාපනා ගොනති. භිතතීපි අව්‍යාපනා ගොති. එවමෙව බො ගහපති විතෙන අව්‍යාපනො කායකමමපි අව්‍යාපනං ගොති, වචිකමමපි අව්‍යාපනං ගොති. මනොකමමපි අව්‍යාපනං ගොති. තස්ස අව්‍යාපනකායකමමනායස් අව්‍යාපනවචිකමමනායස් අව්‍යාපනමනොකමමනායස් භද්දකං මරණං ගොති. භද්දිකා කාලකිරියාති.

3. 3. 1. 9.

9. නිඤ්ඤාති භිතතීපෙ නිදනාති කමමානං සමුදයාය. කතමාති තිඤ්ඤා: ලොභො නිදනං කමමානං සමුදයාය. දොසො නිදනං කමමානං සමුදයාය. මොහො නිදනං කමමානං සමුදයාය.

යං භික්ඛවෙ ලොභපකතං කමමං ලොභජං ලොභනිදනං ලොභසමුදයං, තං කමමං අකුසලං, තං කමමං සාවජ්ජං, තං කමමං දුක්ඛපීපාකං, තං කමමං කමමසමුදයාය සංවත්තති. න තං කමමං කමමතිරොධාය සංවත්තති.

ගෙහෙවිය, එපරිදි ම සිත රැකුනු කල්හි කායකමයත් රැකුනේ වේ. වාක්කමයත් රැකුනේ වේ. මනාකමයත් රැකුනේ වේ. රැකුනු කායකමානන ඇති, රැකුනු වාක්කමානන ඇති, රැකුනු මනා කමානන ඇති ඔහුගේ කායකමය ද කෙලෙසුන් විසින් නොතෙත් වූයේ වෙයි. වාක්කමය ද නොතෙත් වූයේ වෙයි. මනාකමය ද නොතෙත් වූයේ වෙයි. නොතෙත් වූ කායකමානන ඇති, නොතෙත් වූ වාක්කමානන ඇති, නොතෙත් වූ මනාකමානන ඇති ඔහුගේ කායකමය ද පවිත්‍ර වූයේ වෙයි. වාක්කමය ද, පවිත්‍ර වූයේ වෙයි. මනාකමය ද පවිත්‍ර වූයේ වෙයි. පවිත්‍ර වූ කායකමානන ඇති, පවිත්‍ර වූ වාක්කමානන ඇති, පවිත්‍ර වූ මනාකමානන ඇති ඔහුගේ මරණය හද වේ. කාලක්‍රියාව හදිකා වේ.

3. 3. 1 8.

8. එකත්පස්ව හුන් අනේපිඬු සිටුවට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදලු හා: ගෙහෙවිය, සිත පෙරළියාව සිටි කල්හි කායකමය ද පෙරළියා වෙයි. වාක්කමය ද පෙරළියා වෙයි. මනාකමය ද පෙරළියා වෙයි. පෙරළියා වූ කායකමානන ඇති, පෙරළියාවූ වාක්කමානන ඇති, පෙරළියාවූ මනාකමානන ඇති ඔහුගේ මරණය හද නොවෙයි. කාලක්‍රියාව හදිකා නොවෙයි.

ගෙහෙවිය, යම් පරිදි කුළුගෙය තපුරු කොට සෙවෙති කළ කල කුටයත් විපත්තේ වෙයි. ගොතැන්හුත් විපත්තුව වෙති. බිතත් විපත්තේ වෙයි. ගෙහෙවිය, එපරිදි ම සිත පෙරළි කල්හි කායකමය ද පෙරළියා වෙයි. වාක්කමය ද පෙරළියා වෙයි. මනාකමය ද පෙරළියා වෙයි. පෙරළියා වූ කායකමානන ඇති, පෙරළියා වූ වාක්කමානන ඇති, පෙරළියා වූ මනාකමානන ඇති ඔහුගේ මරණය හද නොවේ. කාලක්‍රියාව හදිකා නොවෙයි.

ගෙහෙවිය, සිත නොපෙරළියා ව සිටි කල කායකමය ද නො පෙරළියා වෙයි. වාක්කමය ද නො පෙරළියා වෙයි. මනාකමය ද නො පෙරළියා වෙයි. නො පෙරළිනු කායකමානන ඇති, නො පෙරළිනු වාක්කමානන ඇති නො පෙරළිනු මනාකමානන ඇති ඔහුගේ මරණය හද වෙයි. කාලක්‍රියාව හදිකා වෙයි.

ගෙහෙවිය, යම් පරිදි කුළුගෙය මොනොවට සෙවෙති කළ කල කුටයත් විපත්තේ නො වෙයි. ගොතැන්හුත් විපත්තානු නො වෙති. බිතත් විපත්තේ නො වෙයි. ගෙහෙවිය, එපරිදි ම සිත නො පෙරළි කළ කායකමය ද නො පෙරළියා වෙයි. වාක්කමය ද නො පෙරළියා වෙයි. මනාකමය ද නො පෙරළියා වෙයි. නො පෙරළිනු කායකමානන ඇති, නො පෙරළිනු වාක්කමානන ඇති, නො පෙරළිනු මනාකමානන ඇති ඔහුගේ මරණය හද වේ. කාලක්‍රියාව හදිකා වේ.

3 3. 1. 9.

9. මහණෙනි, වට්ටගාමිකමයන්ගේ පිඬුකිරීම පිණිස මේ කාරණයෝ තුන් දෙනෙක් වෙති. කවර තුන් දෙනෙක යත්: කමයන්ගේ රැස් කිරීම පිණිස ලෝභය කාරණයෙකි. කමයන්ගේ රැස් කිරීම පිණිස දෝෂය කාරණයෙකි. කමයන්ගේ රැස් කිරීම පිණිස මෝහය කාරණයෙකි.

මහණෙනි, ලෝභයෙන් කළ, ලෝභයෙන් උපත්, ලෝභය නිදන් කොට ඇති, ලෝභය කරුණු කොට ඇති, යම් කමයෙක් ඇද් ද, ඒ කමය අකුලය, ඒ කමය සද්දෙය, ඒ කමය දුඛවිපාකය, ඒ කමය අත්‍යකමයන් රැස් කිරීම පිණිස ද පවතී. ඒ කමය වට්ටගාමිකමයන්ගේ නිරෝධය පිණිස නො වැටෙයි.

යං භික්ඛවෙ දෙසපකතං කමමං -පෙ- යං භික්ඛවෙ මොහපකතං කමමං මොහජං මොහනිදුතං මොහසමුදයං, තං කමමං අකුසලං, තං කමමං සාවඡ්ජං, තං කමමං දුක්ඛවිපාකං, තං කමමං කමමසමුදයාය සංවහනති. ත තං කමමං කමමනිරෝධාය සංවහනති. ඉමිං ඛො භික්ඛවෙ තිණි නිදුතාති කමමානං සමුදයාය.

තිණිමාති භික්ඛවෙ නිදුතාති කමමානං සමුදයාය. කතමාති තිණි: අලොභො නිදුතං කමමානං සමුදයාය. අද්දෙසො නිදුතං කමමානං සමුදයාය අමොහො නිදුතං කමමානං සමුදයාය.

යං භික්ඛවෙ අලොහපකතං කමමං අලොහජං අලොහනිදුතං අලොහසමුදයං, තං කමමං කුසලං, තං කමමං අනවඡ්ජං, තං කමමං සුඛවිපාකං, තං කමමං කමමනිරෝධාය සංවහනති. ත තං කමමං කමමසමුදයාය සංවහනති.

යං භික්ඛවෙ අද්දෙසපකතං කමමං -පෙ- යං භික්ඛවෙ අමොහපකතං කමමං අමොහජං අමොහනිදුතං අමොහසමුදයං, තං කමමං කුසලං, තං කමමං අනවඡ්ජං, තං කමමං සුඛවිපාකං, තං කමමං කමමනිරෝධාය සංවහනති. ත තං කමමං කමමසමුදයාය සංවහනති. ඉමිං ඛො භික්ඛවෙ තිණි නිදුතාති කමමානං සමුදයායාති.

3. 3. 1. 10

10. තිණිමාති භික්ඛවෙ නිදුතාති කමමානං සමුදයාය. කතමාති තිණි: අතීතෙ භික්ඛවෙ ඡන්දරාගට්ඨානීයෙ ධම්මෙ ආරබ්භ ඡන්දෙ ජායති. අනාගතෙ භික්ඛවෙ ඡන්දරාගට්ඨානීයෙ ධම්මෙ ආරබ්භ ඡන්දෙ ජායති. පච්චුප්පනො භික්ඛවෙ ඡන්දරාගට්ඨානීයෙ ධම්මෙ ආරබ්භ ඡන්දෙ ජායති.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ අතීතෙ ඡන්දරාගට්ඨානීයෙ ධම්මෙ ආරබ්භ ඡන්දෙ ජායති: අතීතෙ භික්ඛවෙ ඡන්දරාගට්ඨානීයෙ ධම්මෙ ආරබ්භ වේතසා අනු-විභකෙකති අනුචිලාරෙති. තස්ස අතීතෙ ඡන්දරාගට්ඨානීයෙ ධම්මෙ ආරබ්භ වේතසා අනුචිතකකායො අනුචිලාරයො ඡන්දෙ ජායති. ඡන්දජාතො හෙති ධම්මෙහි සඤ්ඤාතො හෙති. එතමං භික්ඛවෙ සඤ්ඤාජනං චිද්දමි යො වේතසො සාරගො. එමං ඛො භික්ඛවෙ අතීතෙ ඡන්දරාගට්ඨානීයෙ ධම්මෙ ආරබ්භ ඡන්දෙ ජායති.

මහණෙනි, දෙව්මයෙන් කළ ... යම් කමියෙක් ඇද් ද ... මහණෙනි, මොහයෙන් කළ, මොහයෙන් උපන්, මොහය නිදන් කොට ඇති, මොහය හෙතු කොට ඇති යම් කමියෙක් ඇද් ද ඒ කමිය අනුශලය. ඒ කමිය අද්වේශය. ඒ කමිය දුඛවිපාක ය. ඒ කමිය අත්‍යාකමියන්ගේ රැස්කිරීම පිණිස ද වැටේ. ඒ කමිය වට්ටගාමි කමියන්ගේ නිරෝධය පිණිස නො වැටේ. මහණෙනි, වට්ටගාමි කමියන්ගේ රැස්කිරීම පිණිස මොහු කාරණයෝ තුන් දෙනෙකු.

මහණෙනි, කමියන් රැස්කිරීම පිණිස මේ කාරණයෝ තුන් දෙනෙක් වෙති. කවර තුන් දෙනෙකු යත්: කමියන්ගේ රැස්කිරීම පිණිස අලෝභය කාරණයෙකි. කමියන්ගේ රැස්කිරීම පිණිස අද්වේශය කාරණයෙකි. කමියන්ගේ රැස්කිරීම පිණිස අමොහය කාරණයෙකි.

මහණෙනි, අලෝභයෙන් කළ, අලෝභයෙන් උපන්, අලෝභය නිදන් කොට ඇති, අලෝභය කරුණු කොට ඇති යම් කමියෙක් ඇද් ද, ඒ කමිය කුශලය. ඒ කමිය අද්වේශය. ඒ කමිය දුඛවිපාක ය. ඒ කමිය කමිනිරෝධය පිණිස වැටේ. ඒ කමිය වට්ටගාමි කමියන්ගේ රැස්කිරීම පිණිස නො වැටේ.

මහණෙනි, අද්වේශයෙන් කළ යම් කමියෙක් ඇද් ද ... මහණෙනි, අමොහයෙන් කළ, අමොහයෙන් හටගත්, අමොහය නිදන් කොට ඇති, අමොහය හෙතු කොට ඇති යම් කමියෙක් ඇද් ද ඒ කමිය කුශලය. ඒ කමිය අද්වේශය. ඒ කමිය දුඛවිපාක ය. ඒ කමිය කමියන්ගේ නිරෝධය පිණිස වැටේ. ඒ කමිය කමියන්ගේ රැස්කිරීම පිණිස නො වැටේ. මහණෙනි, වට්ටගාමි කමියන්ගේ රැස්කිරීම පිණිස මොහු කාරණයෝ තුන් දෙනෙකු.

3. 3. 1. 10.

10. මහණෙනි, වට්ටගාමි කමියන්ගේ රැස්කිරීම පිණිස මේ නිදානයෝ තුන් දෙනෙකි: කවර තුන් දෙනෙකු යත්: මහණෙනි, අතීත වූ ඡන්දරුගයට කරුණු වූ ධර්මයන් අරහයා තෘණාච්ඡන්දය උපදී. මහණෙනි, අතීත වූ ඡන්දරුගයට කරුණු වූ ධර්මයන් අරහයා තෘණාච්ඡන්දය උපදී. මහණෙනි, ප්‍රත්‍යක්ෂයෙන් වූ ඡන්දරුගයට කරුණු වූ ධර්මයන් අරහයා තෘණාච්ඡන්දය උපදී.

මහණෙනි, කෙසේ අතීත වූ ඡන්දරුගයට කරුණු වූ දහම් අරහයා තෘණාච්ඡන්දය උපදනේ ය යත්: මහණෙනි, අතීත වූ ඡන්දරුගයට කරුණු වූ දහම් අරහයා සිතින් නුකොට විතකීණය කෙරෙයි, නුකොට විචාරණය කෙරෙයි. අතීත වූ ඡන්දරුගයට කරුණු වූ දහම් අරහයා සිතින් නුකොට විතකීණය කරණ නුකොට විචාරණයකරණ ඔහුට තෘණාච්ඡන්දය උපදී. හටගත් තෘණාච්ඡන්ද ඇතිවේ ඒ දහමින් සංයුක්ත වෙයි. මහණෙනි, සිත පිළිබඳ යම් සංරුගයක් වේ ද, මම තෙල සංරුගය සංයෝජනය යි කියමි. මහණෙනි, මෙසේ අතීත වූ ඡන්දරුගයට කරුණු වූ දහම් අරහයා තෘණාච්ඡන්දය උපදී.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ අනාගතෙ ඡන්දරුගට්ඨානීයෙ ධම්මෙ ආරබ්භ ඡන්දෙ ජායති: අනාගතෙ භික්ඛවෙ ඡන්දරුගට්ඨානීයෙ ධම්මෙ ආරබ්භ චේතසා අනුචිතකෙකති අනුචිවාරෙති. තස්ස අනාගතෙ ඡන්දරුගට්ඨානීයෙ ධම්මෙ ආරබ්භ චේතසා අනුචිතකකයතො අනුචිවාරයතො ඡන්දෙ ජායති. ඡන්දජාතො තෙති ධම්මෙහි සඤ්ඤානෙතා'ගොති. එතමහං භික්ඛවෙ සඤ්ඤාජනං වදාමි යො චේතසො සාරගො. එවං බො භික්ඛවෙ අනාගතෙ ඡන්දරුගට්ඨානීයෙ ධම්මෙ ආරබ්භ ඡන්දෙ ජායති.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ පච්චුප්පනෙත ඡන්දරුගට්ඨානීයෙ ධම්මෙ ආරබ්භ ඡන්දෙ ජායති: පච්චුප්පනෙත භික්ඛවෙ ඡන්දරුගට්ඨානීයෙ ධම්මෙ ආරබ්භ චේතසා අනුචිතකෙකති අනුචිවාරෙති තස්ස පච්චුප්පනෙත ඡන්දරුගට්ඨානීයෙ ධම්මෙ ආරබ්භ චේතසා අනුචිතකකයතො අනුචිවාරයතො ඡන්දෙ ජායති. ඡන්දජාතො තෙති ධම්මෙහි සඤ්ඤානෙතා'ගොති. එතමහං භික්ඛවෙ සඤ්ඤාජනං වදාමි. යො චේතසො සාරගො. එවං බො භික්ඛවෙ පච්චුප්පනෙත ඡන්දරුගට්ඨානීයෙ ධම්මෙ ආරබ්භ ඡන්දෙ ජායති. ඉමානි බො භික්ඛවෙ තිණ්හි නිදනානි කම්මානං සමුදයායාති.

තිණ්හිමානි භික්ඛවෙ නිදනානි කම්මානං සමුදයාය.කතමානි තිණ්හි: අතීතෙ භික්ඛවෙ ඡන්දරුගට්ඨානීයෙ ධම්මෙ ආරබ්භ ඡන්දෙ න ජායති. අනාගතෙ භික්ඛවෙ ඡන්දරුගට්ඨානීයෙ ධම්මෙ ආරබ්භ ඡන්දෙ න ජායති. පච්චුප්පනෙත භික්ඛවෙ ඡන්දරුගට්ඨානීයෙ ධම්මෙ ආරබ්භ ඡන්දෙ න ජායති.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ අතීතෙ ඡන්දරුගට්ඨානීයෙ ධම්මෙ ආරබ්භ ඡන්දෙ න ජායති: අතීතානං භික්ඛවෙ ඡන්දරුගට්ඨානීයානං ධම්මානං ආයතිං විපාකං පජානාති. ආයතිං විපාකං විදිඤා තදභිනිවර්ජෙති.¹ තදභිනිවර්ජෙතො² චේතසා අභිවීරාජෙතො³ පඤ්ඤාය අභිවීර්ඤ්ඤා පසාති. එවං බො භික්ඛවෙ අතීතෙ ඡන්දරුගට්ඨානීයෙ ධම්මෙ ආරබ්භ ඡන්දෙ න ජායති.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ අනාගතෙ ඡන්දරුගට්ඨානීයෙ ධම්මෙ ආරබ්භ ඡන්දෙ න ජායති: අනාගතානං භික්ඛවෙ ඡන්දරුගට්ඨානීයානං ධම්මානං ආයතිං විපාකං පජානාති, ආයතිං විපාකං විදිඤා තදභිනිවර්ජෙති. තදභිනිවර්ජෙතො චේතසා අභිවීරාජෙතො පඤ්ඤාය අභිවීර්ඤ්ඤා පසාති. එවං බො භික්ඛවෙ අනාගතෙ ඡන්දරුගට්ඨානීයෙ ධම්මෙ ආරබ්භ ඡන්දෙ න ජායති.

1 තදභිනිවර්ජෙති අධි - සිමු. තදභිනිවර්ජනාහි - මජ්ඣ. - තදභිනිවර්ජෙති - PTS.

2. තදභිනිවර්ජෙතො. අධි - සිමු. 3. අභිනිවර්ජෙතො - මජ්ඣ.

මහණෙනි, කෙසේ අනාගත වූ ඡන්දරුගයට කරුණු වූ දහම් අරහයා තාමණාවච්ඡදය උපදන්තය යත්: මහණෙනි, අනාගත වූ ඡන්දරුගයට කරුණු වූ දහම් අරහයා සිතින් නුකොට විතකිණිය කෙරේ ද, නුකොට විචාරණ කෙරේ ද, අනාගත වූ ඡන්දරුගයට කරුණු වූ දහම් අරහයා සිතින් නුකොට විතකිණිය කරණ, නුකොට විචාරණ කරණ මහට තාමණාවච්ඡදයෙන් උපදි හටගත් ඡන්ද ඇතිශේ ඒ දහමින් සංයුතක වෙයි. මහණෙනි, සිත පිළිබඳ යම් සංරුගයක් වේ ද, මම තෙල සංරුගය සංයෝජනය යි කියමි. මහණෙනි, මෙසේ අනාගත වූ ඡන්දරුගයට කරුණු වූ දහම් අරහයා තාමණාවච්ඡදය උපදී.

මහණෙනි, කෙසේ ප්‍රත්‍යක්‍ෂානන්ත වූ ඡන්දරුගයට කරුණු වූ දහම් අරහයා තාමණාවච්ඡදය උපදන්තය යත්: මහණෙනි, ප්‍රත්‍යක්‍ෂානන්ත වූ ඡන්දරුගයට කරුණු වූ දහම් අරහයා සිතින් නුකොට විතකිණිය කෙරෙයි. නුකොට විචාරණ කෙරෙයි. ප්‍රත්‍යක්‍ෂානන්ත වූ ඡන්දරුගයට කරුණු වූ දහම් අරහයා සිතින් නැවත විතකි කරණ නුකොට විචාරණ කරණ මහට තාමණාවච්ඡදයෙන් උපදී. හටගත් ඡන්ද ඇතිශේ ඒ දහමින් සංයුතක වෙයි. මහණෙනි, සිත පිළිබඳ යම් සංරුගයක් ඇදී ද, මම තෙල සංරුගය සංයෝජනය යි කියමි. මහණෙනි, මෙසේ ප්‍රත්‍යක්‍ෂානන්ත වූ ඡන්දරුගයට කරුණු වූ දහම් අරහයා තාමණාවච්ඡදයෙන් උපදන්තය. මහණෙනි, වට්ටගාමී කමියන්ගේ රැස් කිරීම පිණිස මොහු නිදහසේ භූත් දෙනෙහ.

මහණෙනි, විවට්ටගාමී කමියන්ගේ රැස් කිරීම පිණිස මේ නිදහසේ භූත් දෙනෙකි. කවර භූත් දෙනෙක යත්: මහණෙනි, අතීත වූ ඡන්දරුගයට කරුණු වූ ධර්මයන් අරහයා තාමණාවච්ඡදය නුපදී. මහණෙනි, අනාගත වූ ඡන්දරුගයට කරුණු වූ ධර්මයන් අරහයා තාමණාවච්ඡදය නුපදී. මහණෙනි, ප්‍රත්‍යක්‍ෂානන්ත වූ ඡන්දරුගයට කරුණු වූ ධර්මයන් අරහයා තාමණාවච්ඡදය නුපදී.

මහණෙනි, කෙසේ අතීත වූ ඡන්දරුගයට කරුණු වූ දහම් අරහයා තාමණාවච්ඡදය නුපදන්තය යත්: මහණෙනි, අතීත වූ ඡන්දරුගයට කරුණු වූ දහමුන්ගේ මතුයෙහි විපාකය දනී. මතුයෙහි විපාක දූත, එය වළඟයි. එය වළඟා සිතින් පහ කොට නුවණින් විනිවිද දක්නේ ය. මහණෙනි, මෙසේ අතීත වූ ඡන්දරුගයට කරුණු වූ දහම් අරහයා ඡන්දය නුපදන්ත ය.

මහණෙනි, කෙසේ නම් අනාගත වූ ඡන්දරුගයට කරුණු වූ දහම් අරහයා තාමණාවච්ඡදය නුපදන්තය යත්: මහණෙනි, අනාගත වූ ඡන්දරුගයට කරුණු වූ ධර්මයන්ගේ විපාකය මතුයෙහි දන්නේ ය. මතුයෙහි විපාක දූත එය වළඟයි. එය වළඟා සිතින් පහ කරයි සිතින් පහ කොට නුවණින් විනිවිද දක්නේ ය. මහණෙනි, මෙසේ අනාගත වූ ඡන්දරුගයට කරුණු වූ දහම් අරහයා තාමණාවච්ඡදය නුපදී.

කථසද්ධ භික්ඛවෙ පච්චුප්පනෙන ඡන්දරගට්ඨානියෙ ධම්මෙ ආරඛ්‍ය ඡන්දෙ න ජායති: පච්චුප්පනානං භික්ඛවෙ ඡන්දරගට්ඨානියානං ධම්මානං ආයතිං විපාකං පජානාති. ආයතිං විපාකං විදිතා තදභිතිවජ්ජෙති. තදභිතිවජ්ජෙතා වෙනසා අභිවිරජ්ජෙතා පඤ්ඤාය අතිවිජ්ඣ පසස්සති. එවං ඛො භික්ඛවෙ පච්චුප්පනෙන ඡන්දරගට්ඨානියෙ ධම්මෙ ආරඛ්‍ය ඡන්දෙ න ජායති.

ඉමාති ඛො භික්ඛවෙ තිණී නිදනාති කම්මානං සම්මදයායාති.

සමමනාධිව නග්ගා පඨිංමා.*

[2. අපාසිත වග්ගො]

3. 3. 2. 1.

සාචිනී නිදනං:

11. තයොමෙ භික්ඛවෙ ආපාසිකා තෙරසිකා ඉදමප්පගාය. තනමෙ තයො:

යො ච අබ්‍රහ්මචාරී බ්‍රහ්මචාරී පටිඤ්ඤා. යො ච සුඛං බ්‍රහ්මචරියං වර්තනං අමුලකෙන අබ්‍රහ්මචරියෙන අනුඛංසෙති. යො වායං එවංවාදී එවං දිට්ඨි නභ්ථි කාමෙසු දෙසොති, සො කාමෙසු පාතව්‍යහං ආපජ්ජති.

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ තයො ආපාසිකා තෙරසිකා ඉදමප්පගායාති.

3. 3. 2. 2.

12. තිණණං භික්ඛවෙ පාතුහාවො දුලලහො ලොකස්මිං. තනමෙසං තිණණං:

තථාගතස්ස භික්ඛවෙ අරයතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස පාතුහාවො දුලලහො ලොකස්මිං. තථාගතප්පච්චේදිතස්ස ධම්මවිතයස්ස දෙසෙතා පුග්ගලො දුලලහො ලොකස්මිං. කතඤ්ඤා කතචේදී පුග්ගලො දුලලහො ලොකස්මිං.

ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ තිණණං පාතුහාවො දුලලහො ලොකස්මිනති.

* තසසද්ධා - පුරාණික ද්විව අස්සාදං සම්මතො රාණ්ණ පඤ්ඤා.

අභිනති දෙව ව දුරතානි - නිදනානි අපර ද්වෙති

මහණෙනි, කෙසේ නම් ප්‍රත්‍යක්‍ෂපණන වූ ඡන්දරාගයට කරුණු වූ දහම් අරහයා ඡන්දය නො උපදනේ ය යත්: මහණෙනි, ප්‍රත්‍යක්‍ෂපණන වූ ඡන්දරාගයට කරුණු වූ දහමුත්තේ මතුයෙහි විපාකය දනී. මතුයෙහි විපාකය දන ඒ වළහයි. ඒ වළහා සිතින් පහ කොට නුවණින් විනිවිද දක්නේ ය. මහණෙනි, තෙසේ ප්‍රත්‍යක්‍ෂපණන වූ ඡන්දරාගයට කරුණු වූ දහම් අරහි තාමණාච්ඡන්දය නුපදනේ ය.

මහණෙනි, වට්ටගාමි කමියන්නේ රැස් කිරීම පිණිස මොහු නිදහසේ තිදෙනය හ.

පළමුවන සංමුඛය වර්ගයයි.

[2. අපායික වර්ගය]

3. 3. 2. 1.

[සැමැත් නිදහසයි:]

11. මහණෙනි, (බ්‍රහ්මචාරිප්‍රතිඥාවාදී) මේ පාපධම් තුණ නො හැර සිටුනා මොහු තුන් දෙන අපායගාමීහු වෙත්. නිරයගාමීහු වෙත්. කවර තුන් දෙනක යත්:

යමෙක් අබ්‍රහ්මචාරි වූයේ බ්‍රහ්මචාරිප්‍රතිඥා ඇතියේ වේ ද, යමෙක් ශුඛ වූ බ්‍රහ්මචර්යාය පුරත්තන අමුලක අබ්‍රහ්මචර්යාවාදයෙන් නිගන්නේ ද, යමෙක් කාමයෙහි දෛශ්‍යයක් තැනැයි හේ කාමයෙහි පරිභෝග කටයුතු බවට පාමිණේ ද, මෙබඳු වාද ඇති මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇති, මෙ තෙමේ ය යන තුන් දෙනෙහි

මහණෙනි, මේ පාපධම් තුණ නො හැර සිටුනා මොහු තුන් දෙන අපායික වෙත්. ගෙරැසික වෙත්.

3. 3. 2. 2.

12. මහණෙනි, තුන් දෙනෙකුන්ගේ ප්‍රාදුර්භාවය ලෝකයෙහි දුලිභය. කවර වූත් දෙනෙකුගේ යත්:

මහණෙනි, අතීත් සමයක් සම්බුද්ධි තථාගතයන් වහන්සේගේ ප්‍රාදුර්භාවය ලෝකයෙහි දුලිභ ය. තථාගතයන් වහන්සේ වදාළ ධර්මවිතය දෙසන පුද්ගල ලෝකයෙහි දුලිභය. කෘතඥ-කෘතවේදී පුද්ගල ලෝකයෙහි දුලිභයි.

මහණෙනි, මේ පුද්ගලයන් තුන් දෙනාගේ ප්‍රාදුර්භාවය ලෝකයෙහි දුලිභ වෙයි.

3. 3. 2. 3.

13. තයොමෙ භික්ඛවෙ පුග්ගලො සනෙතො සංවිජ්ජිතො ලොකස්මිං.
කතමෙ තයො: සුප්පමෙයො, දුප්පමෙයො, අප්පමෙයො.

කතමො ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො සුප්පමෙයො?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො උඤ්ඤිතො භොති උත්තලො ව්‍යලො
මුඛරො විකිණ්ණවාචො මුඛස්සති අසම්පජානො අසමාහිතො විබ්බන්ත
විතොනො පාකහිජ්ජියො. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ පුග්ගලො සුප්පමෙයො.

කතමො ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො දුප්පමෙයො?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො අනුඤ්ඤිතො භොති අනුත්තලො අව්‍යලො
අමුඛරො අවිකිණ්ණවාචො උපව්ඪිතස්සි සම්පජානො සමාහිතො එකස්ස-
විතොනො සංවුඪිජ්ජියො. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ පුග්ගලො දුප්පමෙයො.

කතමො ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො අප්පමෙයො?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු අරහං භොති ඛිණ්ණස්මො. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ
පුග්ගලො අප්පමෙයො.

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ තයො පුග්ගලො සනෙතො සංවිජ්ජිතො ලොකස්මිනි.

3. 3. 2. 4

14. තයොමෙ භික්ඛවෙ පුග්ගලො සනෙතො සංවිජ්ජිතො ලොකස්මිං.
කතමෙ තයො:

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො සබ්බසො උපසංඝද්දන්තං සමිතික්කමි,
පටිසංඝද්දන්තං අස්සව්ඪිතං තානන්තසංඝද්දන්තං අමිනසිකාරං අනන්තො
ආකාසොති ආකාසානන්තඤ්ඤායානං උපසම්පජ්ජි විතර්ති. සො තදස්සාදෙහි.
තත්තතිකාමෙහි, තෙන ච විතර්ති ආපජ්ජති. නන්තර්ථිකො නදසිමුතො තබ්බ-
නුලවිතාරී අපරිහිතො කාලං කුරුමිතො ආකාසානන්තඤ්ඤායානනුපගානං
දෙව්‍යානං සත්ත්වං උපපජ්ජති.

3. 3. 2. 3.

13. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ තුන් දෙනෙක් ලෝකයෙහි විද්‍යමාන ය. කවර තුන් දෙනෙකු යත්: සුවසේ මිතිය හැකි පුද්ගලය, දුකසේ මිතිය හැකි පුද්ගලය, තොමිතිය හැකි පුද්ගලය.

මහණෙනි, සුවසේ මිතිය හැකි පුද්ගල කවරේ ය?

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් උඤ්ච වේ. ඔසොවා ළමානතල ඇතියේ වේ. පාත්‍රමණ්ඩනාදි වාපල්‍යය ඇතියේ වෙයි. දොඩමළු වෙයි. අසංයත වචන ඇතියේ වෙයි. මුළු සිහි ඇතියේ වෙයි. සමප්‍රඥත තැත්තේ වෙයි. විවෘතකාත්‍රතා තැතියේ වෙයි. මුත්ත සිත් ඇතියේ වෙයි විවෘත ඉඳුරත් ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, මේ පුද්ගල සුප්‍රමෙය (=සුවසේ මිතිය හැකි) ය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, දුක සේ මිතිය හැකි පුද්ගල කවරේ ය?

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් අනුඤ්ච වෙයි. ඔසොවා ළමානතල තැතියේ වෙයි. පාත්‍රමණ්ඩනාදි වාපල්‍යය තැතියේ වෙයි. දොඩමළු තො වූයේ වෙයි. අසංයත වචන තැතියේ වෙයි. එළඹ සිටි සිහි ඇතියේ වෙයි. සමප්‍රඥත ඇතියේ වෙයි. සමාධිගත වූයේ වෙයි. එකාත්‍ර සිත් ඇතියේ වෙයි. සංවෘත ඉඳුරත් ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, මේ පුද්ගල දුප්‍රමෙය (දුකසේ මිතිය හැකි) ය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, අප්‍රමෙය පුද්ගල කවරේ ය?

මහණෙනි, මෙසත්තෙහි අරීත්සමිණාසුව මහණෙක් වේ. මහණෙනි, මේ පුද්ගල අප්‍රමෙය (තොමිතිය හැකි) පුද්ගලය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ තුන් දෙන ලෝකයෙහි විද්‍යමාන ය.

3. 3. 2. 4.

14. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ තුන් දෙනෙක් ලෝකයෙහි විද්‍යමාන ය. කවර තුන් දෙනෙකු යත්:

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් සමීපකාරයෙන් රූපසංඥාවන් සමච්ඡික්‍රමණය කිරීමෙන් ප්‍රතිසංඥාවන් අයත්භගම කිරීමෙන් තානාතාසංඥාවන් මෙනෙහි තො කිරීමෙන් “ආකාශය අනන්තය” යි ගෙන ආකාශානන්තාසංයතයට එළඹ වෙසෙයි. හේ ඒ ධ්‍යානය ආසවාද කෙරෙයි. ඒ ධ්‍යානය පතයි. ඒ ධ්‍යානයෙන් තුෂ්ටියට පැමිණෙයි. ඒ ධ්‍යානයෙහි සිටියේ ඒ ධ්‍යානයෙහි අභිමුක්ත වූයේ ඒ ධ්‍යානයෙන් බහුල විහරණ ඇතියේ ඒ ධ්‍යානයෙන් තො පිරිහුනේ කළුරිය කරමින් ආකාශානන්තාසංයතතොපග දෙවියන්ගේ සහභාවයට එළඹෙයි.

ආකාසානඤ්චායතනුපගානං භික්ඛවෙ දෙවානං වීජනිකප්පසහස්සානි ආයුප්පමාණං. තත්‍ර පුපුර්ණතො යාවතායුකං ණ්ඩා යාවතකං තෙසං දෙවානං ආයුප්පමාණං, තං සබ්බං බෙපෙඤා තිරයමපි ගව්ජති. තිරව්ජානසො- නිමපි ගව්ජති, පෙතතිවිසයමපි ගව්ජති.

භගවතො පත සාවකො තත්ථ යාවතායුකං ණ්ඩා යාවතකං තෙසං දෙවානං ආයුප්පමාණං, තං සබ්බං බෙපෙඤා තසමිංයෙව භවෙ පරිනිබ්බා- යති.

අයං බො භික්ඛවෙ විසෙසො, අයං අධිප්පායො, ඉදං නානාකරණං සුත- වතො අරියසාවකස්ස අසසුතවතා පුපුර්ණතෙන යද්දිදං ගතියා උපපත්තියා සති.

පුතවපරං භික්ඛවෙ ඉධෙකවෙවා පුග්ගලො සබ්බසො ආකාසානඤ්චා- යතනං සමෙතිකකමම අනන්තං විඤ්ඤාණනති විඤ්ඤාණඤ්චායතනං උප- සම්පජ්ජ විහරති. සො නදස්සාදෙති, තනතිකාමෙති, තෙන ව විතතිං ආපජ්ජති. තත්‍රධිකිතො තදධිමුතො තබ්බසුලචිතාරී අපරිභිතො කාලං භුරුමානො විඤ්ඤාණඤ්චායතනුපගානං දෙවානං සහව්‍යතං උපපජ්ජති.

විඤ්ඤාණඤ්චායතනුපගානං භික්ඛවෙ දෙවානං වතතාරීසං කප්පසහ- ස්සානි ආයුප්පමාණං. තත්ථ පුපුර්ණතො යාවතායුකං ණ්ඩා යාවතකං තෙසං දෙවානං ආයුප්පමාණං, තං සබ්බං බෙපෙඤා තිරයමපි ගව්ජති, තිරව්ජානසො- නිමපි ගව්ජති, පෙතතිවිසයමපි ගව්ජති.

භගවතො පත සාවකො තත්ථ යාවතායුකං ණ්ඩා යාවතකං තෙසං දෙවානං ආයුප්පමාණං, තං සබ්බං බෙපෙඤා තසමිංයෙව භවෙ පරිනිබ්බා- යති.

අයං බො භික්ඛවෙ විසෙසො, අයං අධිප්පායො, ඉදං නානාකරණං සුතවතො අරියසාවකස්ස අසසුතවතා පුපුර්ණතෙන යද්දිදං ගතියා උපපත්තියා සති.

පුතවපරං භික්ඛවෙ ඉධෙකවෙවා පුග්ගලො සබ්බසො විඤ්ඤාණඤ්චා- යතනං සමෙතිකකමම තපචි නිඤ්චිති ආනිඤ්චඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජ විහරති. සො තදස්සාදෙති, තනතිකාමෙති, තෙන ව විතතිං ආපජ්ජති. තත්‍රධිකිතො තදධිමුතො තබ්බසුලචිතාරී අපරිභිතො කාලං භුරුමානො ආනිඤ්චඤ්ඤා- යතනුපගානං දෙවානං සහව්‍යතං උපපජ්ජති.

ආනිඤ්චඤ්ඤායතනුපගානං භික්ඛවෙ දෙවානං සබ්බං කප්පසහස්සානි ආයුප්පමාණං. තත්ථ පුපුර්ණතො යාවතායුකං ණ්ඩා යාවතකං තෙසං දෙවානං ආයුප්පමාණං, තං සබ්බං බෙපෙඤා තිරයමපි ගව්ජති, තිරව්ජානසො- නිමපි ගව්ජති, පෙතතිවිසයමපි ගව්ජති.

භගවතො පත සාවකො තත්ථ යාවතායුකං ණ්ඩා යාවතකං තෙසං දෙවානං ආයුප්පමාණං තං සබ්බං බෙපෙඤා තසමිංයෙව භවෙ පරිනිබ්බා- යති.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

මහණෙනි, ආකාශනන්‍යායතනොපග දෙවියන්ගේ ආයුෂ්‍යප්‍රමාණය කප් විසිදහසෙකි. එහි පාඨන්ජන හෙමේ ආයු ඇති තාක් සිට ඒ දෙවියන්ගේ ආයුෂ්‍යප්‍රමාණය යම් තාක් වේ ද, ඒ හැම ගෙවා නිරයට ද යෙයි. තිරිසන් යෝනියට ද යෙයි. ප්‍රේතවිෂයට ද යෙයි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවක එහි ආයු ඇති තාක් සිට ඒ දෙවියන්ගේ ආයුෂ්‍යප්‍රමාණය යම් තාක් වේ ද, ඒ හැම ගෙවා ඒ භවයෙහි ම පිරිනිවන් පානේ ය.

මහණෙනි, යම් මේ ගතිය හෝ උපපතිය හෝ ඇතිවත් ම ශ්‍රාවකවත් ආයුෂ්‍යප්‍රමාණයෙන් අශ්‍රාවකවත් පාඨන්ජනයා හා සමග මේ විශේෂ යි. මේ අධිකප්‍රයෝග යි. මේ තාතාකරණ යි.

තවද මහණෙනි, ටෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් ආකාශනන්‍යායතනය ඉක්ම ගෙණ “විඤ්ඤාන අතන්‍යාය” යි කොට විඤ්ඤානන්‍යායතනයට එළඹ වෙසේ. හේ ඒ ධ්‍යානය ආඥාද කෙරේ. ඒ ධ්‍යානය පතයි. ඒ ධ්‍යානයෙන් තුෂ්ටියට පැමිණේ. ඒ ධ්‍යානයෙහි සිටියේ ඒ ධ්‍යානයෙහි අභිමුක්ත වූයේ ඒ ධ්‍යානයෙන් බහුල විහරණ ඇතියේ, ඒ ධ්‍යානයෙන් තොපිරිහුනේ කල්පරිය කරමින් විඤ්ඤානන්‍යායතනොපග දෙවියන්ගේ සහභාවයට එළඹෙයි.

මහණෙනි, විඤ්ඤානන්‍යායතනොපග දෙවියන්ගේ ආයුෂ්‍යප්‍රමාණය කප් සතළිස්දහසෙකි. පාඨන්ජන එහි ආයු ඇතිතාක් සිට ඒ දෙවියන්ගේ ආයුෂ්‍යප්‍රමාණය යම් තාක් වේ ද, ඒ හැම ගෙවා නිරයට ද යෙයි. තිරිසන් යෝනියට ද යෙයි. ප්‍රේතවිෂයට ද යෙයි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවක වතාහි එහි ආයු ඇතිතාක් සිට ඒ දෙවියන්ගේ ආයුෂ්‍යප්‍රමාණය යම් තාක් වේ ද, ඒ හැම ගෙවා ඒ භවයෙහි ම පිරිනිවන් පානේ ය.

මහණෙනි, යම් මේ ගතිය හෝ උපපතිය හෝ ඇතිවත් ම ශ්‍රාවකවත් ආයුෂ්‍යප්‍රමාණයෙන් මේ විශේෂ යි. මේ අධිකප්‍රයෝග යි. මේ තාතාකරණ යි.

තවද මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් සම්ප්‍රකාරයෙන් විඤ්ඤානන්‍යායතනය ඉක්ම “කිසිත් තැනැ” යි ගෙණ ආකිංචනන්‍යායතනයට එළඹ වෙසෙයි. හේ ඒ ධ්‍යානය ආඥාද කෙරෙයි. ඒ ධ්‍යානය පතයි. ඒ ධ්‍යානයෙන් ම තුෂ්ටියට පැමිණේ. ඒ ධ්‍යානයෙහි සිටියේ ඒ ධ්‍යානයෙහි අභිමුක්ත වූයේ ඒ ධ්‍යානයෙන් බහුල විහරණ ඇතියේ ඒ ධ්‍යානයෙන් තොපිරිහුනේ කල්පරිය කරමින් ආකිංචනන්‍යායතනොපග දෙවියන්ගේ සහභාවයට යෙයි.

මහණෙනි, ආකිංචනන්‍යායතනොපග දෙවියන්ගේ ආයුෂ්‍යප්‍රමාණය කප් සැටදහසෙකි. පාඨන්ජන එහි ආයු ඇති තාක් සිට ඒ දෙවියන්ගේ ආයුෂ්‍යප්‍රමාණය යම් තාක් වේ ද, එ හැම ගෙවා නිරයට ද යෙයි. තිරිසන් යෝනියට ද යෙයි. ප්‍රේතවිෂයට ද යෙයි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවක වතාහි එහි ආයු ඇති තාක් සිට ඒ දෙවියන්ගේ ආයුෂ්‍යප්‍රමාණය යම් තාක් වේ ද, ඒ හැම ගෙවා ඒ භවයෙහි ම පිරිනිවන් පානේ ය.

අයං බො භික්ඛවෙ විසේසො, අයං අභිප්පායො, ඉදං තාතාකරණං සුතච්ඡො අරියසාවකස්ස අස්සුභවතා පුච්ඡන්තො යදිදං ගතියා උපපත්තිං සති. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ තයො පුග්ගලා සතොතා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිනි.

3. 3. 2. 5.

15. තිස්සො ඉමා භික්ඛවෙ විපතනියො. කතමා තිස්සො: සීලවිපතනි, විතනවිපතනි, දිට්ඨිවිපතනි.

කතමා ව භික්ඛවෙ සීලවිපතනි?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පාණාතිපාතී හොති, අදින්නාදුසී හොති, කාමෙසු මිඤ්ජාලාරී හොති, මුසාවාදී හොති, පිසුණාවාචො හොති, ඵරුසාවාචො හොති, සම්ඵප්පලාපි හොති. අයං චූළචිති භික්ඛවෙ සීලවිපතනි.

කතමා ව භික්ඛවෙ විතනවිපතනි?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො අභිජ්ඣාදි හොති: ව්‍යාපන්නාවිතො හොති, අයං චූළචිති භික්ඛවෙ විතනවිපතනි.

කතමා ව භික්ඛවෙ දිට්ඨිවිපතනි?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො මිච්ජාදිට්ඨිකො හොති. විපරිතදස්සනො තත්ති දින්නං, තත්ති සිට්ඨං, තත්ති හුතං, තත්ති සුකට්ඨකකට්ඨානං කම්මානං ඵලං විපාකො, තත්ති අයං ලොකො, තත්ති පරොලොකො, තත්ති මාතා, තත්ති පිතා, තත්ති සත්තා ඔප්පාතිකා, තත්ති ලොකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා සම්මග්ගතා සම්මාපටිපත්තා, යෙ ඉමස්සුචි ලොකං පරස්සුචි ලොකං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පච්චෙදෙන්නති. අයං චූළචිති භික්ඛවෙ දිට්ඨිවිපතනි.

සීලවිපතනිහෙනු වා භික්ඛවෙ සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණං අපායං දුග්ගතිං විනිපාතා තිරයං උපපජ්ජන්ති. විතනවිපතනිහෙනු වා භික්ඛවෙ සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණං අපායං දුග්ගතිං විනිපාතා තිරයං උප-පජ්ජන්ති. දිට්ඨිවිපතනිහෙනු වා භික්ඛවෙ සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණං අපායං දුග්ගතිං විනිපාතා තිරයං උපපජ්ජන්ති.

ඉමා බො භික්ඛවෙ තිස්සො විපතනියොති.

තිස්සො ඉමා භික්ඛවෙ සම්පද. කතමා තිස්සො: සීලසම්පද විතනසම්පද දිට්ඨිසම්පද.

මහණෙනි, යම් මේ ගතිය හෝ උපපතිය ඇතිවත් ම ශ්‍රාවණවත් ආයතීශ්‍රාවකයාගේ අශ්‍රාවණවත් පාඨශ්‍රවණයා හා මේ විශේෂ යි මේ අධිකප්‍රයෝග යි. මේ කරුණ තාත්පර්‍යය යි.

මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ තුන්දෙනා ලෝකයෙහි විද්‍යමාන ය.

3. 3. 2. 5.

15. මහණෙනි, මේ විපතනීත්‍ර තුන් දෙනෙකි. කවර තුන් දෙනෙක යත්: ශීලවිපතනය, විතතවිපතනය, දෘෂ්ටිවිපතනිය යි.

මහණෙනි, ශීලවිපතනිය කවර?

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැමෙක් පණ්ණිවා කරන්නේ වෙයි. අධිකාදන් ගන්නේ වෙයි. කාමයෙහි මිසගසර ඇතියේ වෙයි. මුසවා බණන්නේ වෙයි. පිටුණුබත් ඇතියේ වෙයි. පරාධස් ඇතියේ වෙයි. සම්මපපලප ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, මේ ශීලවිපතනිය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, විතතවිපතනිය කවර?

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැමෙක් අභිධ්‍යා බහුල වෙයි ව්‍යාපාදයට පත් සිතාත්තේ වෙයි. මහණෙනි, මේ විතතවිපතනිය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, දෘෂ්ටිවිපතනිය කවර?

මහණෙනි, මේ ලොව ඇතැමෙක් ඓථ්‍යාදෘෂ්ටික වෙයි. විපරිතදෘෂ්ටික ඇතියේ වෙයි. “දතවිපාක තාත, යාගවිපාක තාත, ප්‍රාසුණ්‍යන්කාරවිපාක තාත, සුකාතදෘෂ්ටිකතමයන්ගේ ඵලවිපාක තාත, මෙලෝ තාත, පරලෝ තාත, මාතෘඋපස්ථාන විපාක තාත, පිතෘඋපස්ථාන විපාක තාත, ඔපපාතික සහචයෝ තාත. මෙලෝ පරලෝ තමන් දූත ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට පවසන් ද එබඳු සමෘග්ගත සමෘක් ප්‍රතිපත්ත ශ්‍රමණව්‍යාගවණයෝ ලොව තැනැ” යි ඓථ්‍යාදෘෂ්ටික වෙයි. මහණෙනි, මේ දෘෂ්ටිවිපතනිය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, ශීලවිපතනියේතුයෙන් හෝ සහචයෝ කාබුන් මරණින් මතුයෙහි සැපයෙන් පහවූ තපුරා ගති ඇති විවසව පතිත වන තීරයට එළඹෙත්. මහණෙනි, විතතවිපතනියේතුයෙන් හෝ සහචයෝ කාබුන් මරණින් මතුයෙහි සැපයෙන් පහවූ තපුරා ගති ඇති විවසව පතිත වන තීරයට එළඹෙත්. මහණෙනි, දෘෂ්ටිවිපතනියේතුයෙන් හෝ සහචයෝ කාබුන් මරණින් මතුයෙහි සැපයෙන් පහවූ තපුරා ගති ඇති විවසව පතිත වන තීරයට එළඹෙත්.

මහණෙනි, මේ විපතනීත්‍ර තුන් දෙනෙක ය.

මහණෙනි, මේ සම්මතනීත්‍ර තුන් දෙනෙකි. කවර තුන් දෙනෙක යත්: ශීලසම්මතනය, විතතසම්මතනය, දෘෂ්ටිසම්මතනය යි.

කතමා ච භික්ඛවෙ සීලසම්පදා?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පාණ්ණිපාතා පටිච්චරතො හොති, අදින්නාදුතා පටිච්චරතො හොති, කාමේසු මිච්ඡාචාරාදි පටිච්චරතො හොති, මුසාලාදි පටිච්චරතො හොති, පිසුණ්ණාලාදි පටිච්චරතො හොති, එරුසාලාදි පටිච්චරතො හොති, ඝමථපප්පාදි පටිච්චරතො හොති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ සීලසම්පදා.

කතමා ච භික්ඛවෙ විතතසම්පදා?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො අනභිජාදි හොති, අව්‍යාපන්නවිතතො හොති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ විතතසම්පදා.

කතමා ච භික්ඛවෙ දිට්ඨිසම්පදා?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො සම්මාදිට්ඨිකො හොති අපිපට්ඨදස්සනො: අනි දින්නං, අනි සිට්ඨං, අනි හුතං, අනි සුකට්ඨකකථානං කම්මානං ඵලං විපාකො, අනි අයං ලොකො, අනි පරෙ ලොකො, අනි මාතා, අනි පිතා, අනි සත්තා ඔපපාතිකා, අනි ලොකෙ සමිණ්ඩාභමණා සම්මග්ගතා සම්මා පටිපන්නා යෙ ඉමිඤ්ච ලොකං පරාඤ්ච ලොකං සයං අභිඤ්ඤා සමිජ්ජකාමා පච්චෙදෙන්නීති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ දිට්ඨිසම්පදා.

සීලසම්පදාගෙන චා භික්ඛවෙ සත්තා කායස්ස ගෙද පරම්මරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති. විතතසම්පදාගෙන චා භික්ඛවෙ සත්තා කායස්ස ගෙද පරම්මරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති. දිට්ඨිසම්පදාගෙන චා භික්ඛවෙ සත්තා කායස්ස ගෙද පරම්මරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති.

ඉමා බො භික්ඛවෙ තිස්සො සම්පදාති.

3. 3. 2. 6.

16. තිස්සො ඉමා භික්ඛවෙ විපතනියො. කතමා තිස්සො: සීලවිපතනි, විතතවිපතනි, දිට්ඨිවිපතනි.

කතමා ච භික්ඛවෙ සීලවිපතනි?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පාණ්ණිපාතී හොති -පෙ- සම්මාපප්පාදී හොති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ සීලවිපතනි.

කතමා ච භික්ඛවෙ විතතවිපතනි?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො අභිජාදි හොති, ව්‍යාපන්නවිතතො හොති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ විතතවිපතනි.

මහණෙනි, ශීලසම්පත්ති කවර?

මහණෙනි, මේ ලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් පණිවෘතයන් දුරුවූයේ වෙයි. අශ්වභාදනින් දුරුවූයේ වෙයි. කාමයෙහි මිසගසරින් දුරුවූයේ වෙයි. ඔසවායෙන් දුරුවූයේ වෙයි. පිපුණුබසින් දුරුවූයේ වෙයි. පරාක්බසින් දුරුවූයේ වෙයි. සම්ප්පලපිත් දුරුවූයේ වෙයි. මහණෙනි, මේ ශීල-සම්පත්ති කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, විතතසම්පත්ති කවර?

මහණෙනි, මේ ලොව ඇතැමෙක් අභිධ්‍යානසුලු වූයේ නො වෙයි. ව්‍යාපාදයට පැමිණි සිතැතියේ නො වෙයි. මහණෙනි, මේ විතතසම්පත්ති කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, දූෂටිසම්පත්ති කවර?

මහණෙනි, මේ ලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් සමාන්දූෂටික වේ. විපරිතදූෂිත තැන්තේ වේ. “දුතවිපාක ඇත, යාගවිපාක ඇත, ප්‍රාසූණ සන්කාරවිපාක ඇත, සුකාතදුෂකාතකමීයන්ගේ ඵලවිපාක ඇත, මේ ලොව ඇත, පරලොව ඇත, මුට්ඨවතෙහි විපාක ඇත, පියවතෙහි විපාක ඇත, ව්‍යුත වෑ පහසුත සතකයෝ ඇත, මෙලෝ පරලෝ තමන් දුත පසක් කොට දෙසන සමාන්-ගත වූ (මනාගති ඇති) මොනොවට පිළිපත් මහණබමුණෝ ලොව ඇතැ” යි අවිපරිතදූෂිත ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, මේ දූෂටිසම්පත්ති කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, ශීලසම්පත්තියේ හේතුවෙන් හෝ සත්තයෝ කාබුත් මරණින් මතුයෙහි මනා ගති ඇති ස්වභාවයට එළඹෙත්. මහණෙනි, විතතසම්පත්ති හේතුවෙන් හෝ සත්තයෝ කාබුත් මරණින් මතුයෙහි ශෝභනගති ඇති ස්වභාවයට එළඹෙත්. මහණෙනි, දූෂටිසම්පත්ති හේතුවෙන් හෝ සත්තයෝ කාබුත් මරණින් මතුයෙහි ශෝභනගති ඇති ස්වභාවයට එළඹෙත්.

මහණෙනි, මොහු සම්පත්තූ තුන් දෙනෙක.

3. 3. 2. 6.

16. මහණෙනි, මේ විපත්ති තුන් දෙනෙකි. කවර තුන් දෙනෙක යත්: ශීලවිපත්තිය, විතතවිපත්තිය, දූෂටිවිපත්ති යි.

මහණෙනි, ශීලවිපත්ති කවර?

මහණෙනි, මේ ලොව ඇතැමෙක් පණිවෘත කරන්නේ වෙයි. ... සම්ප්පලප ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, මේ ශීලවිපත්ති කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, විතතවිපත්ති කවර?

මහණෙනි, මේ ලොව ඇතැමෙක් අභිධ්‍යානසුලු වෙයි. ව්‍යාපාදයට පැමිණි සිතැතියේ වෙයි. මහණෙනි, මේ විතතවිපත්ති කියනු ලැබේ.

කතමා ව භික්ඛවෙ දිට්ඨිවිපතනි?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො, මිට්ඨාදිට්ඨිකො හොති චිපරිතදස්සනො: තඤ්ච දින්නං තඤ්ච සිට්ඨං -පෙ- තඤ්ච ලොකෙ සමණ්ණාභවණා සමමග්ගතා සමමා-පටිපන්නා යෙ ඉමිඤ්ච ලොකං පරඤ්ච ලොකං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පච්චෙදෙනති. අයං චූළචති භික්ඛවෙ දිට්ඨිවිපතනි.

සීලවිපතනිහෙතු වා භික්ඛවෙ සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජනති. විත්තවිපතනිහෙතු වා භික්ඛවෙ සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උප-පජ්ජනති. දිට්ඨිවිපතනිහෙතු වා භික්ඛවෙ සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජනති.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ අප ඤාණකො මණ්ඨි උග්ගං ඛින්නො යෙන යෙනෙව පතිට්ඨාති, සුප්පතිට්ඨිතඤ්ඤච පතිට්ඨාති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ සීලවිපතනි-හෙතු වා සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජනති. විත්තවිපතනිහෙතු වා සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජනති. දිට්ඨිවිපතනිහෙතු වා සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උප-පජ්ජනති.

ඉමා ඛො භික්ඛවෙ තිස්සො විපතනියොති.

තිස්සො ඉමා භික්ඛවෙ සමපද, කතමා තිස්සො: සීලසමපද, විත්තසමපද, දිට්ඨිසමපද.

කතමා ව භික්ඛවෙ සීලසමපද?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො, පාණතිපාතා පටිවිරතො හොති -පෙ- සමථප්පලාපා පටිවිරතො හොති. අයං චූළචති භික්ඛවෙ සීලසමපද.

කතමා ව භික්ඛවෙ විත්තසමපද?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො, අනභිජ්ඣාලි හොති, අව්‍යාපන්නාචිත්තො හොති. අයං චූළචති භික්ඛවෙ විත්තසමපද.

කතමා ව භික්ඛවෙ දිට්ඨිසමපද?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො, සමමාදිට්ඨිකො හොති අචිපරිතදස්සනො: අඤ්ච දින්නං, අඤ්ච සිට්ඨං -පෙ- අඤ්ච ලොකෙ සමණ්ණාභවණා සමමග්ගතා සමමාපටිපන්නා යෙ ඉමිඤ්ච ලොකං පරඤ්ච ලොකං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පච්චෙදෙනති. අයං චූළචති භික්ඛවෙ දිට්ඨිසමපද.

මහණෙනි, දූෂට්ඨිපතනි කවර?

මහණෙනි, මේ ලොව ඇතැමෙක් මිථ්‍යාදූෂට්ඨික වෙයි. විපරිතදර්ශන ඇතියේ වෙයි. “දූත විපාක නැත, යාගවිපාක නැත, ... මේ ලොවත් පරලොවත් තමන් විශිෂ්ටඥනයෙන් දූත ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට දෙසන මනාගති ඇති මොනොවට පිළිපත් මහණබමුණෝ ලොව නැත,” යන විපරිතදර්ශන ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, මේ දූෂට්ඨිපතනිය යි නියනු ලැබේ.

මහණෙනි, ශීලවිපතනියේතුයෙන් හෝ සත්‍යයෝ කාබුත් මරණින් මතුයෙහි සැපයෙන් පහව සිටුනා තපුරු ගති ඇති විවසව පතිත වන තීරයට එළඹෙත්. මහණෙනි, විතතවිපතනියේතුයෙන් හෝ සත්‍යයෝ කාබුත් මරණින් මතුයෙහි සැපයෙන් පහව සිටි තපුරු ගති ඇති විවසව පතිත වන තීරයට එළඹෙත්. මහණෙනි, දූෂට්ඨිපතනියේතුයෙන් හෝ සත්‍යයෝ කාබුත් මරණින් මතුයෙහි සැපයෙන් පහව සිටුනා තපුරු ගති ඇති විවසව පතිත වන තීරයට එළඹෙත්.

මහණෙනි, යම් පරිදි ෂබ්බ ඇති පසාට උඩ දියේ යම් යම් ලෙසෙකින් සිටුවේ ද, මොනොවට සිටුවේ ම සිටී. මහණෙනි, එපරිදි ම ශීලවිපතනි-යේතුයෙන් හෝ සත්‍යයෝ කාබුත් මරණින් මත්තෙහි සැපයෙන් පහව සිටුනා තපුරු ගති ඇති විවසව පතිත වන තීරයට එළඹෙත්. විතතවිපතනි-යේතුයෙන් හෝ සත්‍යයෝ කාබුත් මරණින් මතුයෙහි සැපයෙන් පහව සිටුනා තපුරු ගති ඇති විවසව පතිත වන තීරයට එළඹෙත්. දූෂට්ඨිපතනි-යේතුයෙන් හෝ සත්‍යයෝ කාබුත් මරණින් මතුයෙහි සැපයෙන් පහව සිටුනා තපුරු ගති ඇති විවසව පතිත වන තීරයට එළඹෙත්.

මහණෙනි, මේ තුන් විපතනිහු යි.

මහණෙනි, මේ සම්පතනිහු තුන් දෙනෙකි. කවර තුන් දෙනෙක යත්: ශීලසම්පතනිය, විතතසම්පතනිය, දූෂට්ඨිසම්පතනිය යි.

මහණෙනි, ශීලසම්පතනි කවර?

මහණෙනි, මේ ලොව ඇතැමෙක් පණ්ඩිතයන් දුරුවූයේ වෙයි සම්පපලපිත් දුරුවූයේ වෙයි. මහණෙනි, මේ ශීලසම්පතනිය යි නියනු ලැබේ.

මහණෙනි, විතතසම්පතනි කවර?

මහණෙනි, මේ ලොව ඇතැමෙක් අභිබ්‍යාබහුල වූයේ නො වෙයි. ව්‍යාපාදයට පාමණි සිතැතියේ නො වෙයි. මහණෙනි, මේ විතතසම්පතනිය යි නියනු ලැබේ.

මහණෙනි, දූෂට්ඨිසම්පතනි කවර?

මහණෙනි, මේ ලොව ඇතැමෙක් සමාග්දූෂට්ඨික වෙයි. විපරිතදර්ශන නැතියේ වෙයි. “දූත විපාක ඇත, යාගවිපාක ඇත මෙලෝ පරලෝ තමන් විශිෂ්ටඥනයෙන් දූත ප්‍රත්‍යක්‍ෂකොට ප්‍රකාශ කරණ මනාගති ඇති මොනොවට පිළිපත් මහණබමුණෝ ලොව ඇත” යන අවිපරිතදර්ශන ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, මේ දූෂට්ඨිසම්පතනිය යි නියනු ලැබේ.

සීලසම්පදායෙහි වා භික්ඛවෙ සත්තා කායස්ස හෙද පරම්මරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති. චිත්තසම්පදායෙහි වා භික්ඛවෙ සත්තා කායස්ස හෙද පරම්මරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති. දිට්ඨිසම්පදායෙහි වා භික්ඛවෙ සත්තා කායස්ස හෙද පරම්මරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ අපණ්ණකො මණ්ණි උග්ගං ඛින්නො යෙන යෙනෙව පතිට්ඨාති, සුප්පතිට්ඨිතඤ්ඤව පතිට්ඨාති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ සීලසම්පදායෙහි වා සත්තා කායස්ස හෙද පරම්මරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති. චිත්තසම්පදායෙහි වා -පෙ- දිට්ඨිසම්පදායෙහි වා සත්තා කායස්ස හෙද පරම්මරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති.

ඉමා ඛො භික්ඛවෙ තිස්සො සම්පදාති.

3. 3. 2. 7.

17. තිස්සො ඉමා භික්ඛවෙ විපතියො. කතමා තිස්සො: කම්මන්ත විපතති, ආජීවවිපතති, දිට්ඨිවිපතති.

කතමා ව භික්ඛවෙ කම්මන්තවිපතති?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පාණාතිපාති හොති -පෙ- සම්ඵප්පලාපි හොති. අයං චූච්චති භික්ඛවෙ කම්මන්තවිපතති.

කතමා ව භික්ඛවෙ ආජීවවිපතති?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො මිච්ඡාආජීවො හොති. මිච්ඡාආජීවෙන ජීවිකං කප්පෙති. අයං චූච්චති භික්ඛවෙ ආජීවවිපතති.

කතමා ව භික්ඛවෙ දිට්ඨිවිපතති?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො මිච්ඡාදිට්ඨිකො හොති විපරිතදස්සනො: තජ්ඨි දින්නං, තජ්ඨි ඤට්ඨං -පෙ- තජ්ඨි ලොකෙ සම්මන්ත්‍රාභවණා සම්මග්ගතා සම්මා-පටිපත්තා යෙ ඉමඤ්ච ලොකං පරාඤ්ච ලොකා සයං අභිඤ්ඤා ඥානිකත්වා පච්චෙදෙන්ති. අයං චූච්චති භික්ඛවෙ දිට්ඨිවිපතති.

ඉමා ඛො භික්ඛවෙ තිස්සො විපතියොති.

මහණෙනි, භික්ෂුසංඝයාගේ භාග්‍යයෙන් හෝ සත්‍යයෙන් කාලයක් මරණින් මතුයෙහි යෝග්‍යතාව ඇති සංවිලෝකයට එළඹෙත්. මහණෙනි, විතර්ක-සංඝයාගේ භාග්‍යයෙන් හෝ සත්‍යයෙන් කාලයක් මරණින් මතුයෙහි යෝග්‍යතාව ඇති සංවිලෝකයට එළඹෙත්. මහණෙනි, දෘෂ්ටිසංඝයාගේ භාග්‍යයෙන් හෝ සත්‍යයෙන් කාලයක් මරණින් මතුයෙහි යෝග්‍යතාව ඇති සංවිලෝකයට එළඹෙත්.

මහණෙනි, යම් පරිදි භාග්‍ය ඇති පසුට උඩ දියේ යම් යම් තෙලෙකින් පිහිටා සිටුවන් ද, සුප්‍රතිභාව කොටමැ සිටුවන්ය. මහණෙනි, එපරිදි ම භික්ෂු-සංඝයාගේ භාග්‍යයෙන් හෝ සත්‍යයෙන් කාලයක් මරණින් මතුයෙහි යෝග්‍යතාව ඇති සංවිලෝකයට එළඹෙත්. විතර්කසංඝයාගේ භාග්‍යයෙන් හෝ... දෘෂ්ටිසංඝයාගේ භාග්‍යයෙන් හෝ සත්‍යයෙන් කාලයක් මරණින් මතුයෙහි යෝග්‍යතාව ඇති සංවිලෝකයට එළඹෙත්.

මහණෙනි, මොහු තුන් සංඝයානිසි.

3. 3. 2. 7.

17. මහණෙනි, මේ විපතනිසු තුන් දෙනෙකි. කවර තුන් දෙනෙක යත්: කම්මානවිපතනිය, ආර්ථවිපතනිය, දෘෂ්ටිවිපතනිය යි.

මහණෙනි, කම්මානවිපතනිය කවර?

මහණෙනි, මේ ලොව ඇතැමෙක් පණ්ඩා කරන්නේ වෙයි සම්මාන-ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, මේ කම්මානවිපතනිය කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, ආර්ථවිපතනිය කවර?

මහණෙනි, මේ ලොව ඇතැමෙක් මිථ්‍යාආර්ථ ඇතියේ වෙයි. මිථ්‍යා-ආර්ථයෙන් ජීවිත කෙරෙයි. මහණෙනි, මේ ආර්ථවිපතනිය කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, දෘෂ්ටිවිපතනිය කවර?

මහණෙනි, මේ ලොව ඇතැමෙක් මිථ්‍යාදෘෂ්ටික වෙයි. විපරිතදර්ශන ඇතියේ වෙයි. “දැනවිසාන නැත, (මහලු විසින් සුදුසු) ඉන්ද්‍රියයෙහි විසාන නැත, ... මෙලොවත් පරලොවත් තමන් විශිෂ්ටඥානයෙන් දැන පසක් කොට දෙසන මනාගති ඇති මොනොවට පිළිපත් මහණබ්‍රහ්මණ් ලොව නැත” යන විපරිතදර්ශන ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, මේ දෘෂ්ටිවිපතනිය කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මොහු තුන් විපතනිසි යි.

තිස්සො ඉමා භික්ඛවෙ සම්පදා, කතමා තිස්සො: කම්මන්තසම්පදා,
ආජීවසම්පදා, දිට්ඨිසම්පදා.

කතමා ව භික්ඛවෙ කම්මන්තසම්පදා?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චා පාණාතිපාතා පටිවීරතො හොති -පෙ- සම්ඵ්පප-
ලාපා පටිවීරතො හොති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ කම්මන්තසම්පදා.

කතමා ව භික්ඛවෙ ආජීවසම්පදා?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චා සම්මාආජීවො හොති. සම්මාආජීවෙන ජීවිකං
කපෙති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ ආජීවසම්පදා:

කතමා ව භික්ඛවෙ දිට්ඨිසම්පදා?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චා සම්මාදිට්ඨිකො හොති අවිපරිනදස්සනො: අත්ථි
දින්නං, අත්ථි සිට්ඨං -පෙ- අත්ථිලොකෙ සමණත්වාහවණං සම්මග්ගතා සම්මාපටි-
පත්තා යෙ 'ඉමඤ්ච ලොකං පරඤ්ච ලොකං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්තා
පච්චෙදෙන්ති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ දිට්ඨිසම්පදා.

ඉමා ඛො භික්ඛවෙ තිස්සො සම්පදාති.

3. 3. 2. 8.

18: නිණ්මානි භික්ඛවෙ සොචෙය්‍යාති. කතමානි නිණ්: කායසොචෙය්‍යං,
වච්චිසොචෙය්‍යං, මනොසොචෙය්‍යං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ කායසොචෙය්‍යං?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චා පාණාතිපාතා පටිවීරතො හොති, අදින්නාදතා
පටිවීරතො හොති, කාමෙසු ඕච්ඡාමාරු පටිවීරතො හොති. ඉදං වුච්චති
භික්ඛවෙ කායසොචෙය්‍යං:

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ වච්චිසොචෙය්‍යං?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චා මුසාවාදා පටිවීරතො හොති, පිසුණාවාචා
පටිවීරතො හොති, ඵරුසාවාචා පටිවීරතො හොති, සම්ඵ්පපලාපා පටිවීරතො
හොති. ඉදං වුච්චති භික්ඛවෙ වච්චිසොචෙය්‍යං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ මනොසොචෙය්‍යං?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චා අනභිජ්ඣාසු හොති, අව්‍යාපන්තවිනේතා හොති,
සම්මාදිට්ඨිකො හොති. ඉදං වුච්චති භික්ඛවෙ මනොසොචෙය්‍යං.

ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ නිණ්: සොචෙය්‍යානිති.

මහණෙනි, මේ සම්පත්තිහු තුන් දෙනෙකි කවර තුන් දෙනෙක යත්: කම්මානසම්පත්තිය, ආජීවසම්පත්තිය, දූෂටිසම්පත්තිය යි

මහණෙනි, කම්මානසම්පත්තිය කවර?

මහණෙනි, මෙ ලොව ඇතැමෙක් පණ්ඩිතයෙක් දුරු වූයේ වෙයි ... සම්පත්තිප්පත්ති දුරු වූයේ වෙයි. මහණෙනි, මේ කම්මානසම්පත්තිය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, ආජීවසම්පත්තිය කවර?

මහණෙනි, මෙ ලොව ඇතැමෙක් සමයන් ආජීව ඇතිවේ වෙයි. සමයන් ආජීවයෙන් ජීවිතය කෙරෙයි මහණෙනි, මේ ආජීවසම්පත්තිය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, දූෂටිසම්පත්තිය කවර?

මහණෙනි, මෙ ලොව ඇතැමෙක් සමයන් දූෂටික වෙයි. විපරිතදර්ශන නැතිවේ වෙයි “දුතච්ඡාසක ඇත, ඉභ්බච්ඡාසක ඇත ... මෙ ලොවත් පර-ලොවත් තමන් විශිෂ්ටභූතයෙන් දූත ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ප්‍රකාශ කරණ මතාගතී ඇති මොනොවට පිළිපත් මහණබමුණෝ ලොව ඇත” යන අවිපරිතදර්ශන ඇතිවේ වෙයි.

මහණෙනි, මේ දූෂටිසම්පත්තිය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මේ ත්‍රිවිධ සම්පත්තිහු යි.

3. 2. 2 8.

18. මහණෙනි, මේ ශුචිභාවයෝ තුන් දෙනෙකි. කවර තුන් දෙනෙක යත්: කායචාරයෙහි ශුචිභාවය, වාග්චාරයෙහි ශුචිභාවය, මනෝචාරයෙහි ශුචිභාවය යි.

මහණෙනි, කායචාරයෙහි ශුචිභාවය කවරේ යත්:

මහණෙනි, මෙ ලොව ඇතැමෙක් පණ්ඩිතයෙක් දුරු වූයේ වෙයි. අධිකා-දනින් දුරු වූයේ වෙයි. කාමයෙහි මිසභසරින් දුරු වූයේ වෙයි. මහණෙනි, මේ කායචාරයෙහි ශෞචය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, වාග්චාරයෙහි ශුචිභාවය කවරේ යත්:

මහණෙනි, මෙ ලොව ඇතැමෙක් මුසවායෙන් දුරු වූයේ වෙයි. පිසුණු බසින් දුරු වූයේ වෙයි පරාක්බසින් දුරු වූයේ වෙයි, සම්ප්ප්ප්ප්ප්ප්ප්ප්ප් දුරු වූයේ වෙයි, මහණෙනි, මේ වාග්චාරයෙහි ශෞචය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මනෝචාරයෙහි ශුචිභාවය කවරේ යත්:

මහණෙනි, මෙ ලොව ඇතැමෙක් අභිධ්‍යානප්‍රාප්ත නො වෙයි. ව්‍යාපාදයට පැමිණි සිතැතිවේ නොවෙයි, සමයන් දූෂටික වෙයි, මහණෙනි, මේ මනෝචාර-යෙහි ශෞචය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මොහු තුන් වැදූරැම් ශුචිභාවයෝ යි.

3. 3. 2. 9.

19. තීණ්මානි භික්ඛවෙ සොවෙය්‍යානි. කතමානි තීණ්: කායසොවෙය්‍යං, වච්ඡිසොවෙය්‍යං, මනොසොවෙය්‍යං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ කායසොවෙය්‍යං?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු පාණාතිපාතා පටිච්ඡරතො හොති, අදිනනාදුතා පටිච්ඡරතො හොති, අබ්‍රහ්මවරියා පටිච්ඡරතො හොති. ඉදං චූළචති භික්ඛවෙ කායසොවෙය්‍යං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ වච්ඡිසොවෙය්‍යං?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු මුසාවාද පටිච්ඡරතො හොති, පිත්‍රණාවාද පටිච්ඡරතො හොති, ඵරුසාවාද පටිච්ඡරතො හොති, සම්ප්පලාපා පටිච්ඡරතො හොති. ඉදං චූළචති භික්ඛවෙ වච්ඡිසොවෙය්‍යං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ මනොසොවෙය්‍යං?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සන්තං වා අර්කිතං කාමච්ඡදං අත්ථි මෙ අර්කිතං කාමච්ඡදෙති පජානාති. අසන්තං වා අර්කිතං කාමච්ඡදං තත්ථි මෙ අර්කිතං කාමච්ඡදෙති පජානාති. යථා ව අනුප්පන්නස්ස කාමච්ඡදස්ස උප්පාදෙ හොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ව උප්පන්නස්ස කාමච්ඡදස්ස පහාණං හොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ව පභිණස්ස කාමච්ඡදස්ස ආයතිං අනුප්පාදෙ හොති, තඤ්ච පජානාති.

සන්තං වා අර්කිතං ව්‍යාපාදං අත්ථි මෙ අර්කිතං ව්‍යාපාදෙති පජානාති. අසන්තං වා අර්කිතං ව්‍යාපාදං තත්ථි මෙ අර්කිතං ව්‍යාපාදෙති පජානාති. යථා ව අනුප්පන්නස්ස ව්‍යාපාදස්ස උප්පාදෙ හොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ව උප්පන්නස්ස ව්‍යාපාදස්ස පහාණං හොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ව පභිණස්ස ව්‍යාපාදස්ස ආයතිං අනුප්පාදෙ හොති, තඤ්ච පජානාති.

සන්තං වා අර්කිතං චිත්ථිද්ධං අත්ථි මෙ අර්කිතං චිත්ථිද්ධානි පජානාති. අසන්තං වා අර්කිතං චිත්ථිද්ධං තත්ථි මෙ අර්කිතං චිත්ථිද්ධානි පජානාති. යථා ව අනුප්පන්නස්ස චිත්ථිද්ධස්ස උප්පාදෙ හොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ව උප්පන්නස්ස චිත්ථිද්ධස්ස පහාණං හොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ව පභිණස්ස චිත්ථිද්ධස්ස ආයතිං අනුප්පාදෙ හොති, තඤ්ච පජානාති.

සන්තං වා අර්කිතං උද්ධච්චකුක්ඛුච්චං අත්ථි මෙ අර්කිතං උද්ධච්චකුක්ඛුච්චානි පජානාති. අසන්තං වා අර්කිතං උද්ධච්චකුක්ඛුච්චං තත්ථි මෙ අර්කිතං උද්ධච්චකුක්ඛුච්චානි පජානාති. යථා ව අනුප්පන්නස්ස උද්ධච්චකුක්ඛුච්චස්ස උප්පාදෙ හොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ව උප්පන්නස්ස උද්ධච්චකුක්ඛුච්චස්ස පහාණං හොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ව පභිණස්ස උද්ධච්චකුක්ඛුච්චස්ස ආයතිං අනුප්පාදෙ හොති, තඤ්ච පජානාති.

සන්තං වා අර්කිතං විචිකිච්ඡං අත්ථි මෙ අර්කිතං විචිකිච්ඡානි පජානාති. අසන්තං වා අර්කිතං විචිකිච්ඡං තත්ථි මෙ අර්කිතං විචිකිච්ඡානි පජානාති. යථා ව අනුප්පන්නස්ස විචිකිච්ඡස්ස උප්පාදෙ හොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ව උප්පන්නස්ස විචිකිච්ඡස්ස පහාණං හොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ව පභිණස්ස විචිකිච්ඡස්ස ආයතිං අනුප්පාදෙ හොති, තඤ්ච පජානාති.

ඉදං චූළචති භික්ඛවෙ මනොසොවෙය්‍යං.

3. 3. 2. 9.

19. මහණෙනි, මේ ශුචිභාවයෝ තුන් දෙනෙකි. කවර තුන් දෙනෙකු යත්: කායඥාතරසභියෙහි ශුචිභාවය, වාග්ඥාතරසභියෙහි ශුචිභාවය, මනෝඥාතරසභියෙහි ශුචිභාවය යි.

මහණෙනි, කායඥාතරසභියෙහි ශුචිභාවය කවරේ ය යත්:

මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ, පණ්ඩිතයෙක් දුරුවූයේ වෙයි. අධිනා-දනින් දුරුවූයේ වෙයි අබ්බුතරින් දුරුවූයේ වෙයි. මහණෙනි, මේ කායඥාතරසභියෙහි ශුචිභාවය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, වාග්ඥාතරසභියෙහි ශුචිභාවය කවරේ ය යත්:

මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ, මුත්තයෙක් දුරුවූයේ වෙයි. පිසුණු-බසින් දුරුවූයේ වෙයි. පරාසිබසින් දුරුවූයේ වෙයි. සමථප්පලපිත් දුරු-වූයේ වෙයි. මහණෙනි, මේ වාග්ඥාතරසභියෙහි ශුචිභාවය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මනෝඥාතරසභියෙහි ශුචිභාවය කවරේ ය යත්:

මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ අධ්‍යාත්මයෙහි විද්‍යමාන වූ හෝ කාමච්ඡදය 'මාගේ අධ්‍යාත්මයෙහි කාමච්ඡදය ඇතැ' යි දනී. අධ්‍යාත්මයෙහි අවිද්‍යා-මාන වූ හෝ කාමච්ඡදය 'මාගේ අධ්‍යාත්මයෙහි කාමච්ඡදය නැතැ' යි දනී. යම් පරිදි නූපත් කාමච්ඡදයාගේ උත්පාදයෙන් වේ ද, එ ද දනී. යම් සෙසෙකින් උපත් කාමච්ඡදයාගේ ප්‍රභාණයෙන් වේ ද, එ ද දනී. යම් පරිදි ප්‍රභත කාමච්ඡදයාගේ මතුයෙහි නූපාත්මෙක් වේ ද, එ ද දනී.

අධ්‍යාත්මයෙහි විද්‍යමාන වූ හෝ ව්‍යාපාදය 'මාගේ අධ්‍යාත්මයෙහි ව්‍යාපාදය ඇතැ' යි දනී. අධ්‍යාත්මයෙහි අවිද්‍යමාන වූ හෝ ව්‍යාපාදය 'මාගේ අධ්‍යාත්මයෙහි ව්‍යාපාදය නැතැ' යි දනී. යම් පරිදි නූපත් ව්‍යාපාදයාගේ ඉපාත්මෙක් වේ ද, එ ද දනී. යම් පරිදි උපත් ව්‍යාපාදයාගේ ප්‍රභාණයෙන් වේ ද, එ ද දනී. යම් පරිදි ප්‍රභත ව්‍යාපාදයාගේ මතුයෙහි නොඉපාත්මෙක් වේ ද, එ ද දනී.

අධ්‍යාත්මයෙහි විද්‍යමාන වූ හෝ චිත්තමිඛය 'මාගේ අධ්‍යාත්මයෙහි චිත්තමිඛය ඇතැ' යි දනී. අධ්‍යාත්මයෙහි අවිද්‍යමාන වූ හෝ චිත්තමිඛය 'මාගේ අධ්‍යාත්මයෙහි චිත්තමිඛය නැතැ' යි දනී. යම් පරිදි නූපත් චිත්තමිඛයාගේ ඉපාත්මෙක් වේ ද, එ ද දනී. යම් පරිදි උපත් චිත්තමිඛයාගේ ප්‍රභාණයෙන් වේ ද, එ ද දනී. යම් පරිදි ප්‍රභත චිත්තමිඛයාගේ මතුයෙහි නොඉපාත්මෙක් වේ ද, එ ද දනී.

අධ්‍යාත්මයෙහි විද්‍යමාන වූ හෝ උද්ධව්වකුක්කුල්වය 'මාගේ අධ්‍යාත්මයෙහි උද්ධව්වකුක්කුල්වය ඇතැ' යි දනී. අධ්‍යාත්මයෙහි අවිද්‍යමාන වූ හෝ උද්ධව්වකුක්කුල්වය 'මාගේ අධ්‍යාත්මයෙහි උද්ධව්වකුක්කුල්වය නැතැ' යි දනී. යම් පරිදි නූපත් උද්ධව්වකුක්කුල්වයාගේ ඉපාත්මෙක් වේ ද, එ ද දනී. යම් පරිදි උපත් උද්ධව්වකුක්කුල්වයාගේ ප්‍රභාණයෙන් වේ ද, එ ද දනී. යම් පරිදි ප්‍රභත උද්ධව්වකුක්කුල්වයාගේ මතුයෙහි නොඉපාත්මෙක් වේ ද, එ ද දනී.

අධ්‍යාත්මයෙහි විද්‍යමාන වූ හෝ විචිකිච්ඡාව 'මාගේ අධ්‍යාත්මයෙහි විචිකිච්ඡාව ඇතැ' යි දනී. අධ්‍යාත්මයෙහි අවිද්‍යමාන වූ හෝ විචිකිච්ඡාව 'මාගේ අධ්‍යාත්මයෙහි විචිකිච්ඡාව නැතැ' යි දනී. යම් පරිදි නූපත් විචිකිච්ඡාවගේ ඉපාත්මෙක් වේ ද, එ ද දනී. යම් පරිදි උපත් විචිකිච්ඡාවගේ ප්‍රභාණයෙන් වේ ද, එ ද දනී. යම් පරිදි ප්‍රභත විචිකිච්ඡාවගේ මතුයෙහි නොඉපාත්මෙක් වේ ද, එ ද දනී.

මහණෙනි, මේ මනෝඥාතරසභියෙහි ශුචිභාවය යි කියනු ලැබේ.

ඉමානි බො භික්ඛවෙ නිඤ්ඤි සොවෙය්‍යානිති.

1. කායසුචිං චචිසුචිං වෙතොසුචිමනාසවං,
සුචිං සොවෙය්‍යසම්පන්නං ආහු තිනහාතසාපකන්ති.

3. 3. 2. 10.

20. නිඤ්ඤානි භික්ඛවෙ මොනෙය්‍යාති. කතමානි නිඤ්ඤි: කායමොනෙය්‍යං, චචිමොනෙය්‍යං, මනොමොනෙය්‍යං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ කායමොනෙය්‍යං?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු පාණාතිපාතා පටිච්ඡිතො හොති. අදින්නාදුතා පටිච්ඡිතො හොති. අබ්‍රහ්මචරියා පටිච්ඡිතො හොති. ඉදං චූළචති භික්ඛවෙ කායමොනෙය්‍යං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ චචිමොනෙය්‍යං?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු මුතාවාදු පටිච්ඡිතො හොති. පිපුණාවාචා පටිච්ඡිතො හොති. ඵරුසාවාචා පටිච්ඡිතො හොති. සම්ප්පලාපා පටිච්ඡිතො හොති. ඉදං චූළචති භික්ඛවෙ චචිමොනෙය්‍යං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ මනොමොනෙය්‍යං?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු ආසවානං ඛයා අතාසවං වෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤා-
විමුත්තිං දිට්ඨං ධර්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සචරිකතා උපසම්පජ්ඣති. ඉදං
චූළචති භික්ඛවෙ මනොමොනෙය්‍යං.

ඉමානි බො භික්ඛවෙ නිඤ්ඤි මොනෙය්‍යානිති.

2. කායමුච්චිං චචිමුච්චිං වෙතොමුච්චිමනාසවං,
මුච්චිං මොනෙය්‍යසම්පන්නං ආහු සම්පපහායිතන්ති.

ආපාසික වග්ගො දුතියො.*

* තසසුද්දනං :- ආපාසිකා දුලලෙහා අපටමෙය්‍යං
ආනෙඤ්ජ චිත්තති සම්පදා
අපඤ්ඤා ච කම්මෙතො
දෙව සසාවසානි මොනෙය්‍යානි - මජ්ඣං.

මහණෙනි, මොහු ශුචිභාවයෝ තුන් දෙනෙකු

1. කායආරයෙහි පවිත්‍ර වූ වාග්ආරයෙහි පවිත්‍ර වූ මනෝආරයෙහි පවිත්‍ර වූ එයින් ම අනාසුච වූ මෙසේ ත්‍රිවිධයෝවයෙන් යුක්ත වූ කෙල්ලා-භාවයෙන් පවිත්‍ර වූ මහණ බෞතපාපය යි කියත්.

3. 3. 2. 10.

20. මහණෙනි, මේ මුනිභාවයෝ තුන් දෙනෙකි. කවර තුන් දෙනෙකු යත්: කායආරයෙහි මුනිභාවය, වාග්ආරයෙහි මුනිභාවය, මනෝආරයෙහි මුනිභාව යි.

මහණෙනි, කායආරයෙහි මුනිභාවය කවරේ ය යත්:

මහණෙනි, මෙසේනෙහි මහණ පණ්ඩායෙන් දුරුවූයේ වෙයි, අධිනා-දනින් දුරුවූයේ වෙයි. අමුම්සරින් දුරුවූයේ වෙයි. මහණෙනි, මේ කායආරයෙහි මුනිභාවය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, වාග්ආරයෙහි මුනිභාවය කවරේ ය යත්:

මහණෙනි, මෙසේනෙහි මහණ මුසවායෙන් දුරුවූයේ වෙයි, පිසුණු-බයින් දුරුවූයේ වෙයි, පරාඥබයින් දුරුවූයේ වෙයි. සච්ඡපලපිත් දුරුවූයේ වෙයි. මහණෙනි, මේ වාග්ආරයෙහි මුනිභාවය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මනෝආරයෙහි මුනිභාවය කවරේ ය යත්:

මහණෙනි, මෙසේනෙහි මහණ අසුචයන් කෂය කිරීමෙන් අනාසුච වූ වෙතොච්ඡිකතිය ප්‍රඥවිමුක්තිය ඉහාත්මයෙහි ම තෙමේ විශිෂ්ටඥනයෙන් දූත පසක් කොට උපයාගෙණ වෙසෙයි. මහණෙනි, මේ මනෝආරයෙහි මුනිභාව යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මොහු තුන් මුනිභාවයෝ යි.

2. කායආරයෙන් පවිත්‍ර වූ වාග්ආරයෙන් පවිත්‍ර වූ මනෝආරයෙන් පවිත්‍ර වූ එයින් ම අනාසුච වූ එයින් ම මුනිභාවයෙන් යුක්ත වූ රහත් මුනිහු සියලු පව් පැහැවකු කොට කියත්.

දෙවන ආචාරික වර්ගය

[3. හරණ්ඩු වගො] *

3. 3. 3. 1.

[කුසිනාග් නිදන:]

21. එකං සමයං භගවා කුසිනාගයං විහරති බ්‍රහ්මරණේ වතසණේඛ.
තත්‍ර ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙකසි -පෙ-

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු අඤ්ඤාතරං ගාමං වා නිගමං වා උපනිස්සාය විහරති.
තමෙතං ගහපති වා ගහපතිපුතො වා උපසඤ්ඤාමිත්වා සමාත්තාය භවෙනත
නිමනෙතාති. ආකඛමානො භික්ඛවෙ භික්ඛු අපිවාසෙති. සො තස්සා රත්තිය
අවටයෙන පුබ්බකක්කමයං නිවාසෙත්වා පහතව්වරං ආදාය යෙන තස්ස
ගහපතිස්ස වා ගහපතිපුතස්ස වා නිවෙසනං තෙනුපසඤ්ඤාමිති. උපසඤ්ඤා-
මිත්වා පඤ්ඤාතො ආසතෙ නිසීදති. තමෙතං සො ගහපති වා ගහපතිපුතො
වා පණීතෙන බාදනීයෙන භොජනීයෙන සහත්වා සන්තපෙපති සම්පවාරෙති.
තස්ස එවං හොති: සාධු වත මායං ගහපති වා ගහපතිපුතො වා පණීතෙන
බාදනීයෙන භොජනීයෙන සහත්වා සන්තපෙපති සම්පවාරෙතිති. එවට්ඨස්ස
හොති: අහො වත මායං ගහපති වා ගහපතිපුතො වා ආයතිමපි එවරුපෙන
පණීතෙන බාදනීයෙන භොජනීයෙන සහත්වා සන්තපෙපසා සම්පවාරෙය්‍යාති.
සො තං පිණ්ඩපාතං ගපිතො මුට්ඨිකො අර්ඝ්ඤාපනො අනාදිනවදස්සාපී
අනිස්සරණපඤ්ඤා පරිභුංඤාති. සො හත්ථ කාමවිතක්කමපි විතකෙකති.
ව්‍යාපාදවිතක්කමපි විතකෙකති. විහිංසාවිතක්කමපි විතකෙකති. එවරුපස්සා-
ගං භික්ඛවෙ භික්ඛුතො දිනනං න මහපථලාන්ති වදාමි. තං කිස්ස හෙතු:
පමනො භික්ඛවෙ භික්ඛු විහරති.

ඉධ පත භික්ඛවෙ භික්ඛු අඤ්ඤාතරං ගාමං වා නිගමං වා උපනිස්සාය
විහරති. තමෙතං ගහපති වා ගහපතිපුතො වා උපසඤ්ඤාමිත්වා සමාත්තාය
භවෙනත නිමනෙතාති, ආකඛමානො භික්ඛවෙ භික්ඛු අපිවාසෙති. සො තස්සා
රත්තියා අවටයෙන පුබ්බකක්කමයං නිවාසෙත්වා පහතව්වරං ආදාය යෙන
තස්ස ගහපතිස්ස වා ගහපතිපුතස්ස වා නිවෙසනං තෙනුපසඤ්ඤාමිති.
උපසඤ්ඤාමිත්වා පඤ්ඤාතො ආසතෙ නිසීදති. තමෙතං සො ගහපති වා
ගහපතිපුතො වා පණීතෙන බාදනීයෙන භොජනීයෙන සහත්වා සන්ත-
පෙපති සම්පවාරෙති. තස්ස ත එවං හොති: සාධු වත මායං¹ ගහපති වා
ගහපතිපුතො වා පණීතෙන බාදනීයෙන භොජනීයෙන සහත්වා සන්තපෙපති
සම්පවාරෙතිති. එවට්ඨස්ස න හොති: අහො වත මායං ගහපති වා ගහපති-
පුතො වා ආයතිමපි එවරුපෙන පණීතෙන බාදනීයෙන භොජනීයෙන
සහත්වා සන්තපෙපසා සම්පවාරෙය්‍යාති. සො තං පිණ්ඩපාතං අගපිතො
අමුට්ඨිකො අනර්ඝ්ඤාපනො ආදිනවදස්සාපී නිස්සරණපඤ්ඤා පරිභුංඤාති.
සො තත්ථ තෙකඛමමවිතක්කමපි විතකෙකති. අව්‍යාපාදවිතක්කමපි විතකෙකති,
අවිහිංසාවිතක්කමපි විතකෙකති. එවරුපස්සාගං භික්ඛවෙ භික්ඛුතො දිනනං
මහපථලාන්ති වදාමි. තං කිස්ස හෙතු: අපමනො භි භික්ඛවෙ භික්ඛු
විහරතිති.

1 මායං - මජ්ඣ. මයං, සි.මු. - PTS. * කුසිනාරාමක - මජ්ඣ.

[3. හරණ්ඩු වගීය]

[කුසිනාග් නිදානයි:]

3. 3. 3. 1.

21. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කුසිනාග් නුවර බලිහරණ නම් වනලාභාබෙහි වැඩවසන සේක. එකල භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තිසූන් ඇමතු සේක ...

මහණෙනි, මේ සස්තෙහි මහණෙක් එක්තරා ගමක් හෝ නියමිගමක් හෝ ඇසුරු කොට ගෙන වෙසෙයි. ඔහු කරා ගාහපතියෙක් හෝ ගාහපති-පුත්‍රයෙක් හෝ එළඹ සෙටදවස වියයුතු බොජු සදහා බිහිත් නිමනත්‍රණය කෙරෙයි. මහණෙනි, කැමැති වන මහණ ඉවසයි. හෝ එරය ගෙවියැමෙන් පෙරවරු හැදපෙරෙව පාසිවුරු ගෙන ඒ ගාහපතියාගේ හෝ ගාහපතිපුත්‍රයාගේ හෝ නිවෙස්ත කරා එළඹෙයි. එළඹ පැණ වූ අස්තෙහි හිඳුනේය. ඒ මහණ ඒ ගාහපතියා හෝ ගාහපතිපුත්‍රයා හෝ ප්‍රණීත වූ බාද්‍යයෙන් භෝජයෙන් සියතින් සතපයි. මොනොවට පවරවයි. ඔහුට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි: “මේ ගාහපතියා හෝ ගාහපතිපුත්‍රයා හෝ ප්‍රණීත වූ බාද්‍යයෙන් භෝජයෙන් සියතින් මා මොනොවට සතපන්නේය. මොනොවට පවරවන්නේය” කියා යි. මෙසේ ද ඔහුට සිතෙක් වෙයි. “යහහ, මේ ගාහපතියා හෝ ගාහපතිපුත්‍රයා හෝ මතුයෙහිදු මෙබඳු ප්‍රණීත වූ බාද්‍යයෙන් භෝජයෙන් සියතින් මා සතපා නම් මොනොවට පවරවා නම් මැනව” කියා යි. ඒ මහණ ඒ පිණ්ඩපාතය තෘෂ්ණායෙන් ග්‍රහිත වූයේ මුර්ජිතවූයේ තෘෂ්ණාවිසින් ගිලගත්තේ ආදීතව නො දක්නා සුල්ලේ නිසාරණප්‍රඥ තැත්තේ වළඳ කෙරෙයි. ඒ මහණ එහි කාමචිතකීය ද චිතකීණ කෙරෙයි. ව්‍යාපාදචිතකීය ද චිතකීණ කෙරෙයි. විනිංසාවිතකීය ද චිතකීණ කෙරෙයි. මහණෙනි, මම මෙබඳු මහණහට දෙන ලද්ද මහත්ඵලය යි නො කියමි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, ඒ මහණ පමාවූයේ වෙසේ. එහෙයිනි.

මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණෙක් එක්තරා ගමක් හෝ නියමිගමක් හෝ ඇසිරි කොට වෙසෙයි. ඔහු කරා ගාහපතියෙක් හෝ ගාහපති-පුත්‍රයෙක් හෝ එළඹ සෙටදවසට බිහිත් නිමනත්‍රණය කෙරෙයි. මහණෙනි, කැමැති වන මහණ ඉවසයි. ඒ මහණ ඒ රය ගෙවියැමෙන් පෙරවරු හැද පෙරව පාසිවුරු ගෙන ඒ ගාහපතියාගේ හෝ ගාහපතිපුත්‍රයාගේ හෝ නිවෙස්ත කරා එළඹෙයි. එළඹ පැණ වූ අස්තෙහි හිඳුනේය. ඒ මහණ ඒ ගාහපතියා හෝ ගාහපතිපුත්‍රයා හෝ ප්‍රණීත වූ බාද්‍යයෙන් භෝජයෙන් සියතින් සතපයි. මොනොවට පවරවයි. ඔහුට මෙබඳු සිතෙක් නොවෙයි. “මේ ගාහපතියා හෝ ගාහපතිපුත්‍රයා හෝ ප්‍රණීත වූ බාද්‍යයෙන් භෝජයෙන් සියතින් මා සතපන්නේය. මොනොවට පවරවන්නේය” කියා යි. ඔහුට මෙබඳු සිතෙක් ද නොවෙයි. “යහහ, මේ ගාහපතියා හෝ ගාහපතිපුත්‍රයා හෝ මතුයෙහිදු මෙබඳු ප්‍රණීත වූ බාද්‍යයෙන් භෝජයෙන් සියතින් මා සතපා නම් මොනොවට පවරවා නම් මැනව” කියා යි. ඒ මහණ ඒ පිණ්ඩපාතය ග්‍රහිත නොවූයේ මුර්ජිත නොවූයේ තොගිලගත්තේ ආදීතව දක්නා සුළු වූයේ නිස්සරණප්‍රඥ ඇත්තේ වළඳ කෙරෙයි. ඒ මහණ එහි නිෂ්කාම-චිතකීය ද චිතකීණ කෙරෙයි. අව්‍යාපාදචිතකීය ද චිතකීණ කෙරෙයි. අවිනිංසාවිතකීය ද චිතකීණ කෙරෙයි. මහණෙනි, මම මෙබඳු මහණහට දෙන ලද්ද මහත්ඵලය යි කියමි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, ඒ මහණ අප්‍රමාද විහරණ ඇතිසේ වෙසෙයි.

3. 3. 3. 2.

[සාවනී නිදහ:]

22. යසං භික්ඛවෙ දිසායං භික්ඛු භණ්ඩතජාතා කලහජාතා විවාදපනතා අඤ්ඤමඤ්ඤං මුඛසතතිති විතුදනතා විහරන්ති, මතසිකානුපි මෙ එසා භික්ඛවෙ දිසා න එාසු භොති. පගෙව ගනතුං. නිට්ඨමෙත්ථ ගවජාමි: “අද්ධා තෙ ආයස්මනො තයො ධම්මෙ පජ්ඣංසු, තයො ධම්මෙ බහුලමකංසු.”

කතමෙ තයො ධම්මෙ පජ්ඣංසු: තෙකම්මවිතකකං, අව්‍යාපාදවිතකකං, අවිහිංසාවිතකකං. ඉමෙ තයො ධම්මෙ පජ්ඣංසු.

කතමෙ තයො ධම්මෙ බහුලමකංසු:¹ කාමවිතකකං, ව්‍යාපාදවිතකකං, විහිංසාවිතකකං. ඉමෙ තයො ධම්මෙ බහුලමකංසු

යසං² භික්ඛවෙ දිසායං භික්ඛු භණ්ඩතජාතා කලහජාතා විවාදපනතා අඤ්ඤමඤ්ඤං මුඛසතතිති විතුදනතා විහරන්ති, මතසිකානුපි මෙ එසා භික්ඛවෙ දිසා න එාසු භොති. පගෙව ගනතුං. නිට්ඨමෙත්ථ ගවජාමි: “අද්ධා තෙ ආයස්මනො ඉමෙ තයො ධම්මෙ පජ්ඣංසු. ඉමෙ තයො ධම්මෙ බහුලමකංසු.”

යසං භික්ඛවෙ දිසායං භික්ඛු සමග්ගා සමමාදමාතා අවිවදමාතා බිරොදකීභුතා අඤ්ඤමඤ්ඤං පියවකුක්ඛි සමපස්සනතා විහරන්ති. ගනතුපි මෙ එසා භික්ඛවෙ දිසා එාසු භොති. පගෙව මතසිකානු. නිට්ඨමෙත්ථ ගවජාමි: “අද්ධා තෙ ආයස්මනො තයො ධම්මෙ පජ්ඣංසු, තයො ධම්මෙ බහුලමකංසු.”

කතමෙ තයො ධම්මෙ පජ්ඣංසු: කාමවිතකකං, ව්‍යාපාදවිතකකං, විහිංසාවිතකකං. ඉමෙ තයො ධම්මෙ පජ්ඣංසු.

කතමෙ තයො ධම්මෙ බහුලමකංසු: තෙකම්මවිතකකං, අව්‍යාපාදවිතකකං අවිහිංසාවිතකකං. ඉමෙ තයො ධම්මෙ බහුලමකංසු

යසං භික්ඛවෙ දිසායං භික්ඛු සමග්ගා සමමාදමාතා අවිවදමාතා බිරොදකීභුතා අඤ්ඤමඤ්ඤං පියවකුක්ඛි සමපස්සනතා විහරන්ති, ගනතුපි මෙ එසා භික්ඛවෙ දිසා එාසු භොති. පගෙව මතසිකානු. නිට්ඨමෙත්ථ ගවජාමි: “අද්ධා තෙ ආයස්මනො ඉමෙ තයො ධම්මෙ පජ්ඣංසු, ඉමෙ තයො ධම්මෙ බහුලමකංසු”ති.

1. බහුලමකංසු - සහක. - PTS: 2. යසං පත - මජ්ඣ.

3. 3. 3. 2.

[සැවැත් ගිදුනයි:]

22. මහණෙනි, යම් දිගෙක මහණහු හටගත් හණ්ඩන ඇත්තාහු හටගත් කලහ ඇත්තාහු විවාදයට වැදුනාහු උනුත් මුවසැතීන් පෙළුන්නාහු වෙසෙත් ද, මහණෙනි, මට තෙල දිග මෙනෙහි කරන්නට ද පහසු නොවේ. යන්නට කැලම ය. “ඒ ආයුෂමත්තු එකානනයෙන් කරුණු තුණක් හැරපියති. කරුණු තුණක් බහුල වශයෙන් කෙරෙති” යි මෙසේ මෙහි නිෂ්ඨාවට යෙමි.

කවර කරුණු තුණක් හැරපියත් ද යත්: නිෂකාමතාවිතකීය, අව්‍යාපාද-විතකීය, අවිහිංසාවිතකීය යන මේ තුන් දහම් හැරපියත්.

කවර කරුණු තුණක් බහුල වශයෙන් කෙරෙත් ද යත්: කාමෙවිතකීය, ව්‍යාපාදවිතකීය, විහිංසාවිතකීය යන තුන් දහම් බහුල වශයෙන් කරත්.

මහණෙනි, යම් දිගෙක මහණහු හටගත් හණ්ඩන ඇත්තාහු, හටගත් කලහ ඇත්තාහු විවාදයට වැදුනාහු උනුත් මුවසැතීන් පෙළුමින් වෙසෙත් ද, මහණෙනි, මට තෙල දිග මෙනෙහි කරන්නට ද පහසු නොවේ. යන්නට කැලම ය. “ඒ ආයුෂමත්තු එකානනයෙන් මේ තුන් දහම් හැරපියත්. මේ තුන් දහම් බහුල වශයෙන් කෙරෙති” යි මෙසේ මෙහි නිෂ්ඨාවට යෙමි.

මහණෙනි, යම් දිගෙක මහණහු සමගි වූවාහු තුස්තාහු විවාද නොකරන්නාහු ඤීරොදකීභූත වූවාහු උනුත් පිය ඇසින් දක්නාහු වෙසෙත් ද, මහණෙනි, මට තෙල දිග යන්නට ද පහසුය. මෙනෙහි කරනු කැලම ය. “ඒ ආයුෂමත්තු එකානනයෙන් කරුණු තුණක් හැරපියති. කරුණු තුණක් බහුල වශයෙන් කරති” යි මෙසේ මෙහි නිෂ්ඨාවට යෙමි.

කවර කරුණු තුණක් හැරපියත් ද යත්: කාමෙවිතකීය, ව්‍යාපාදවිතකීය, විහිංසාවිතකීය යන මේ කරුණු තුණ හැරපියත්.

කවර කරුණු තුණක් බහුලවශයෙන් කෙරෙත් ද යත්: නිෂකාමතාවිතකීය, අව්‍යාපාදවිතකීය, අවිහිංසාවිතකීය යන මේ තුන් දහම් බහුල වශයෙන් කරත්.

මහණෙනි, යම් දිගෙක මහණහු සමගි වූවාහු තුස්තාහු විවාද නොකරන්නාහු, ඤීරොදකීභූත වූවාහු උනුත් පිය ඇසින් දක්නාහු වෙසෙත් ද, මහණෙනි, මට තෙල දිග යන්නට ද පහසු වේ. මෙනෙහි කරනු කැලම පහසු වේ. “ඒ ආයුෂමත්තු එකානනයෙන් මේ තුන් දහම් හැරපියත්. මේ තුන් දහම් බහුල වශයෙන් කරති” යි මෙසේ මෙහි නිෂ්ඨාවට යෙමි.

3. 3. 3. 3

[වෙසාලි නිදන:]

23. එකං සමයං භගවා වෙසාලියං විහරති ගොභමෂක වෙතියෙ. තත්ත ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙතයි -පෙ-

අභිඤ්ඤායාහං භික්ඛවෙ ධම්මං දෙසෙමි නො අතභිඤ්ඤාය. සනිද්දතාහං භික්ඛවෙ ධම්මං දෙසෙමි නො අනිද්දනං. සප්පාටිභාරියාහං භික්ඛවෙ ධම්මං දෙසෙමි නො අප්පාටිභාරියං.

තස්ස මය්හං භික්ඛවෙ අභිඤ්ඤාය ධම්මං දෙසෙය්හො නො අතභිඤ්ඤාය, සනිද්දනං ධම්මං දෙසෙය්හො නො අනිද්දනං, සප්පාටිභාරියං ධම්මං දෙසෙය්හො නො අප්පාටිභාරියං, කරණීයො ඔවාදෙ කරණීයා අනුසාසති.

අලඤ්ච පත වො භික්ඛවෙ තුට්ඨියා, අලං අත්තමතනාය, අලං සොචි-තස්සාය "සමාසලුඤ්ඤො භගවා, සවාකතො භගවතා ධම්මො, සුපටිපන්නො සබ්බෙසා"ති.

ඉදමවොච භගවා. අත්තමතා තෙ භික්ඛු භගවතො භාගිතං අභිතඤ්ඤං. ඉමිසමිඤ්ච පත වෙය්සාකරණයමිං හඤ්ඤමානෙ සහස්සී ලොකධාතු අකමපිත්ථාති.

3. 3. 3. 4.

[කපිලවස්ථු නිදන:]

24. එකං සමයං භගවා කොසලෙස්ස වාරිකං වරමානො යෙන කපිලවස්ථු තදවසරි. අය්සොයි ඛො මහානාමො සකෙකා භගවා කීර කපිලවස්ථුං අනුප්පභොති. අථ ඛො මහානාමො සකෙකා යෙන භගවා තෙනුපසඛිකමි. උපසඛිකමිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං අට්ඨායි. එකමන්තං සීතං ඛො මහානාමං සකෙකං භගවා එතදවොච:

ගව්ඡ මහානාම, කපිලවස්ථුසමිං තථාරූපං ආවසථං ජාන යජ්ඣ්ඡ මයං එකරතතිං විහරෙය්සාමිති. එවං හන්තෙති ඛො මහානාමො සකෙකා භගවතො පටිසසුත්වා කපිලවස්ථුං පටිසිත්වා කෙවලකප්පං කපිලවස්ථුං අකුංචිණධන්තො ත අද්දස කපිලවස්ථුසමිං තථාරූපං ආවසථං යජ්ඣ භගවා එකරතතිං විහරෙය්සා.

අථ ඛො මහානාමො සකෙකා යෙන භගවා තෙනුපසඛිකමි. උපසඛිකමිත්වා භගවන්තං එතදවොච: තජ්ඣි හන්තෙති කපිලවස්ථුසමිං තථාරූපො ආවසථො යජ්ඣ්ඡ භගවා එකරතතිං විහරෙය්සා. අයං හන්තෙති ජරණ්ණකාලාමො භගවතො පුරාණසමුච්චාටි. තස්සාඡ්ඡ භගවා අස්සමේ එකරතතිං විහරතුති.

3. 3. 3. 3.

[විශාලා නිදහසි:]

23. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විශාලා හෙහුවර ගොතමක භෙවණියෙහි වැඩවසන සේක. එකල භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්ෂූන් ඇමතුසේක

මහණෙනි, මම විශිෂ්ටඥනයෙන් අවබෝධ කොට දහම් දෙසමි. අවබෝධ නොකොට නො දෙසමි. මහණෙනි, මම හේතු සහිත කොට දහම් දෙසමි. හේතු රහිත කොට නො දෙසමි. මහණෙනි, මම ප්‍රත්‍යන්තිකධර්මයන් තෙරලිම් සහිත කොට දහම් දෙසමි. තෙරලිම් රහිත කොට නො දෙසමි.

මහණෙනි, අවබෝධ කොට ගෙන දහම් දෙසන අවබෝධ නොකොට නො දෙසන, නිදන සහිත කොට ගෙන දහම් දෙසන, නිදන රහිත කොට නො දෙසන, ප්‍රත්‍යන්තිකධර්මයන් තෙරලිම් සහිත කොට ගෙන දහම් දෙසන, තෙරලිම් රහිත කොට නො දෙසන ඒ මාගේ අවවාදය කළ යුතුය. අනුශාසනා කළ යුතුය

මහණෙනි, “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමයක් සම්බුද්ධය හ, ධර්මය ස්වාඛ්‍යා-
නය, සහනු සුප්‍රතිපත්තිය”යි නොපට තුෂ්ටියට නිසිය. සතුටු සිත් ඇති
සෞඛ්‍යට නිසිය. සෞම්‍යසංගම නිසිය.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළහ. ඒ සියමනා මහණනු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතය අභිමුඛ ව තුස්නවුනු. මේ වෙය්‍යාකරණය වදාරණු ලබන් ම සහසු ලොකයාවාට කම්පිත විය.

3. 3. 3. 4.

[කිඹුල්වත් නිදහසි:]

24. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කොණ්‍දොල් දනුවෙහි සැරි-
සරණසේක් කිඹුල්වත් නුවර කර වැඩසේක. මහානාම ශාක්‍ය භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කිඹුල්වතට වැඩසේක් ලැබී ඇති ය. එක්බිති මහානාම ශාක්‍ය භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කර එළඹින. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඇදුරු කොට වැද එකත්පස්ව සිටියේ ය. එකත්පස්ව සිටි මහානාම සැඟරුල්ලට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හෙල වදළ සේක:

මහානාමය, යථා, අද එකරැයක් අපි යම් තැනෙක වසමෝ ද කිඹුල්වතෙහි එබඳු ආවසරයක් ද නැති ය. වහන්ස, එසේය සි මහානාම සැඟරුර භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිණකොට කිඹුල්වතට වැද මුළු කිඹුල්වත ඔබමොබ ඇවිදුනේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම් ආවසරයෙක එක රැයක් වසන සේක් ද එබඳු ආවසරයක් කිඹුල්වතෙහි නො දිට.

එක්බිති මහානාම සැඟරුර භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කර එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සාලකෙළිය: වහන්ස, අද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම් තැනෙක එක්රැයක් වසනසේක් ද, එබඳු ආවසරයක් කිඹුල්වතෙහි නැත. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පාරණී සබ්බසංසාරයා ගරණ්‍යකාලාම නව්සා ඇත. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අද ඔහුගේ අසපුවෙහි එක් රැයක් වසන සේක්වා,

ගව් මහාතම, සථරං පඤ්ඤාපෙති. එවං භනෙති ඛො මහාතමො සකකො භගවතො පටිසුඤ්ඤා යෙන භරණ්ඩස්ස කාලාමස්ස අස්සමො තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්ඤා සථරං පඤ්ඤාපෙති උදකං ඔපෙඤා පාදනං ඛොවතාය යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්ඤා භගවන්තං එතදවොච:

සථතො භනෙත සථාරො, උදකං ඔපිතං පාදනං ඛොවතාය, යස්සදුති භනෙත භගවා කාලං මෙඤ්ඤතිති.

අථ ඛො භගවා යෙන භරණ්ඩස්ස කාලාමස්ස අස්සමො, තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්ඤා පඤ්ඤාතෙන ආසනෙ නිසීදි. නිසජ්ඣ ඛො භගවා පාදෙ පකකාලෙයි.

අථ ඛො මහාතමස්ස සකකස්ස එතදභොයි: අකාලො ඛො අජ්ඣ භගවන්තං පසිරුපාසිතුං, කීලනෙතා භගවා, සෙවදුතාහං භගවන්තං පසිරුපාසිස්සාමිති භගවන්තං අභිවාදෙඤා පදකඛිණං කඤා පකකාමි.

අථ ඛො මහාතමො සකකො තස්සා රතනියා අව්වයෙන යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්ඤා භගවන්තං අභිවාදෙඤා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නං ඛො මහාතමං සකකං භගවා එතදවොච:

තයො ඛො මෙ මහාතම සථාරො සනෙතා සංවිජ්ජිතා ලොකස්මිං.

කතමෙ තයො?

ඉධ මහාතම එකච්චො සථා කාමානං පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙති, ත රුපානං පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙති, ත වේදනානං පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙති. ඉධ පත මහාතම එකච්චො සථා කාමානං මෙව පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙති, රුපානං ව පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙති, ත වේදනානං පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙති. ඉධ පත මහාතම එකච්චො සථා කාමානං ව පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙති, රුපානං ව පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙති, වේදනානං ව පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙති. ඉමෙ ඛො මහාතම තයො සථාරො සනෙතා සංවිජ්ජිතා ලොකස්මිං.

ඉමෙසං මහාතම භිණ්ණං සථාරානං එකා නිට්ඨා, උදුහු පුපු නිට්ඨාති.

එවං වුතෙන භරණ්ඩකාලාමො මහාතමං සකකං එතදවොච: එකාති මහාතම වදෙතිති.

එවං වුතෙන භගවා මහාතමං සකකං එතදවොච: තානාති මහාතම වදෙතිති.

දුතියම්ඨි -පෙ- තතියම්ඨි ඛො භරණ්ඩකාලාමො මහාතමං සකකං එතදවොච: එකාති මහාතම වදෙතිති. තතියම්ඨි ඛො භගවා මහාතමං සකකං එතදවොච: තානාති මහාතම වදෙතිති.

මහාතාමය, යව, පසතරණක් පත්ව සි. “වහන්ස, එසේය”යි මහාතාම සැඟරජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් අස්වා හරණ්‍යකාලාම තථිසාගේ අසපුවට එළඹියේය. එළඹ පසතරණක් පත්වා පා දෙතට දිය එළවා තබා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කර එළඹින. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැළකෙළේ ය.

වහන්ස, පසතරණ ඇතිරින. පාදෙතට දිය එළවා තැබින. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දුන් යම් කිසෙක් ඇද්ද, එයට කල් දන්නේ මැතැවැයි.

එක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හරණ්‍යකාලාමයාගේ අසපුවට වැඩිසේක. වැඩ පැත්වූ අස්තෙහි හුන් සේක. හිද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පා දෙවූ සේක.

එක්බිති මහාතාම ශාක්‍යයාගට තෙල සිත් විය: දුන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පසපුපාසතයට අකාලය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කලාන්තයහ. “දුන් මම හෙට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ උපාසනය කරමි” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද පැදකුණු කොට ගියේ ය.

එක්බිති මහාතාම ශාක්‍ය ඒ රූය ඉක්මෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කර එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පසෙක ගින. එකත්පත්ව හුන් මහාතාම ශාක්‍යරජුට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදාළහ:

මහාතාමය, ලෝකයෙහි මේ ශාක්‍යාහු තුන් දෙනෙක් විද්‍යාමානගහ.

කවර තුන් දෙනෙක යත්:

මහාතාමය, මෙලොව කිසි ශාක්‍යා කෙනෙක් කාමයන්ගේ ප්‍රභාණය පණවත්. රූපයන්ගේ ප්‍රභාණය නො පණවත්. වේදනාවන්ගේ ප්‍රභාණය නො පණවත්, මහාතාමය, මෙලොව කිසි ශාක්‍යා කෙනෙක් කාමයන්ගේ ද ප්‍රභාණය පණවත්. රූපයන්ගේ ද ප්‍රභාණය පණවත්. වේදනාවන්ගේ ප්‍රභාණය නො පණවත්. මහාතාමය, මෙලොව කිසි ශාක්‍යා කෙනෙක් කාමයන්ගේ ද ප්‍රභාණය පණවත් රූපයන්ගේ ද ප්‍රභාණය පණවත්. වේදනාවන්ගේ ද ප්‍රභාණය පණවත්. මහාතාමය, මේ ශාක්‍යාහු තුන් දෙනා ලෝකයෙහි විද්‍යාමානගහ.

මහාතාමය, මේ තුන් ශාක්‍යාවරුන්ගේ නිෂ්ඨාව එකෙක් වේ ද? නොහොත් බොහෝ නිෂ්ඨාවෝ ඇත්ද?

මෙසේ වදාළ කල්හි හරණ්‍යකාලාම තවුස් මහාතාම ශාක්‍යයාට තෙල කිය: “මහාතාමය, එකැයි කියව”යි.

මෙසේ කී කල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහාතාම ශාක්‍යයාට තෙල වදාළහ: “මහාතාමය, තාතානිෂ්ඨාය කියව”යි.

දෙවන වටත් ... තුන් වන වටත් හරණ්‍යකාලාම තථිසා මහාතාම ශාක්‍යයාට තෙල කිය. “මහාතාමය, එකැ යි කියවයි.” තුන්වන වටත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහාතාම ශාක්‍යයාට තෙල වදාළහ: “මහාතාමය, තාතානිෂ්ඨාය කියව”යි.

අථ බො හරණ්ඩුස්ස කාලාමස්ස එතදහොසි: 'මහෙසකකස්ස චතමභි මහානාමස්ස සකකස්ස සමමුඛා සමණෙන ගොතමෙන යාවතතියකං අපසාදිතො, යනනුතංගං කපිලවත්ථුමා පකකමෙය්‍යන්ති'

අථ බො හරණ්ඩු කාලාමො කපිලවත්ථුමා පකකාමි. යං කපිලවත්ථුමා පකකාමි, තථා පකකන්තොව අහොසි. ත පුත පච්චාගඤ්ජිති.

3. 3. 3. 6.

[සාවජඪී ගීදනං:]

25 එකං සමයං භගවා සාවජඪීයං විහරති ජෙතවනෙ අනාඨපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. අථ බො හජ්ජකා දෙවපුතො අභිකකන්තාය රතනියා අභිකකන්තවණණං කෙවලකපං ජෙතවනං ඔහාසෙති යෙන භගවා නෙත්‍රපසඛිකම්. උපසඛිකමිති භගවතො පුරතො ණස්සාමිති ඔසීදති වෙච සංසීදති ව, තසකෙකාති සණ්ඨාතුං. සෙය්‍යථාපි නාම සප්පිං වා ඩෙලං වා වාලිකාය ආසිත්තං ඔසීදති සංසීදති ත සණ්ඨාති. එවමෙව හජ්ජකො දෙවපුතො භගවතො පුරතො ණස්සාමිති ඔසීදති වෙච සංසීදති ව, ත සකෙකාති සණ්ඨාතුං.

අථ බො භගවා හජ්ජකං දෙවපුත්තං එතදවොච: ඔලාරිකං හජ්ජක, අත්තහාවං අභිනිමිතිතාහිති.

එවං භන්තෙති බො හජ්ජකො දෙවපුතො භගවතො පටියසුති ඔලාරිකං අත්තහාවං අභිනිමිතිති භගවන්තා අභිවාදෙති එකමන්තං අට්ඨාසි. එකමන්තං සීතං බො හජ්ජකං දෙවපුත්තං භගවා එතදවොච:

යෙ තෙ හජ්ජක ධම්මා පුබ්බෙ මනුස්සගුහස්ස පචතනිතො අහෙසුං, අපි නු තෙ තෙ ධම්මා එතරගි පචතනිතොති?

යෙ ච මෙ භන්තෙ ධම්මා පුබ්බෙ මනුස්සගුහස්ස පචතනිතො අහෙසුං, තෙ ච මෙ ධම්මා එතරගි පචතනිතො. යෙ ච මෙ භන්තෙ ධම්මා පුබ්බෙ මනුස්සගුහස්ස නප්පචතනිතො අහෙසුං, තෙ ච මෙ ධම්මා එතරගි පචතනිතො. සෙය්‍යථාපි භන්තෙ භගවා එතරගි ආකිණ්ණො විහරති භික්ඛුති භික්ඛුතීති උපාසකෙහි උපාසිකාහි රාජුති රාජමහාමත්තෙහි තිස්සියෙහි තිස්සියාචකෙහි, එවමෙව බො අහං භන්තෙ ආකිණ්ණො විහරාමි දෙව-පුතෙහි. දුරතොපි භන්තෙ දෙවපුත්තා ආගච්ඡන්ති හජ්ජකස්ස දෙව-පුත්තස්ස සන්තිකෙ ධම්මං සොස්සාමාති. භිණ්ණාහං භන්තෙ ධම්මානං අතින්තො අප්පට්ඨාතො කාලිකතො.

එක්කිති හරණ්ඩුකාලාම තව්සාට මෙසින් විය: “මහේශ්වරයා මහාතාම ශාක්‍යරජුගේ හමියෙහි දී මහණ ගොයුම්හු විසින් තුන්වන වට තෙක් ගරහන ලද්දෙමි. මම කිබුල්වතින් පාතයෙමි තම මැනවැ”යි.

එක්කිති හරණ්ඩුකාලාම තව්සා කිබුල්වතින් නික්මින. කිබුල්වතින් යම් සැටියෙකින් පාත ගියේ ද, එසැටියෙන් ගියේ ම විය. වටාලා නො පැමිණියේ ය.

3. 3. 3. 5.

[සැවැත් ගිදුහසි:]

25. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සම්පයෙහි ජේතවන නම් අතේපිඬු සිටුඅරමිහි වැඩවසන සේක. එසඳ හත්තක දෙවි-පුත් ඉකල් රැය අභිකාන්තවත්වණ් අැත්තේ සම්පුණ් ජේතවනය වටා බඩුලුවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරු එළඹියේය. ‘එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරට සිටිමි’යි ගලයි. වැනිරිමි කෙරෙයි. නො සිටියහෙයි. සර්පිස් බිඳු හෝ තෙලෙබිඳු හෝ සිසුම් වැලි මඩෙක ඉස්නා ලද්දේ ගලනේ වතුරැනේ වේ ද, නො සිටුනේ වේ ද, එපරිදි ම හත්තක දෙවිපුත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරට සිටිමි’යි ගලනා හා වරුතුනා හා කෙරෙයි. සිටුනට නොහැකි වෙයි.

එක්කිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හත්තක දෙවිපුත්හට තෙල වදුලහ: හත්තකය, ඔලාරික අත්මහාවයක් මවාලව යි.

වහන්ස, එසේය යි හත්තක දෙවිපුත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දී ඔලාරික අත්මහාවයක් මවාගෙණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පස්ව සිටියේ ය. එකත්පස්ව සිටි හත්තක දෙවිපුත්හට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදුලහ:

හත්තකය, පෙර මනුෂ්‍ය වූ තොපට යම් ඒ දහම්හු (හැදෑරීමෙන්) වණ පොත්ව වැටුනාහු ද, ඒ දහම්හු තොපට දැනුත් වණපොත්ව වැටෙත් ද?

වහන්ස, යම් ඒ දහම්හු පෙර මනුෂ්‍ය වූ මට වණපොත්ව වැටුනාහු ද, ඒ දහම්හු දැනුත් මට වණපොත්ව වැටෙති. වහන්ස, යම් ඒ දහම්හු පෙර මනුෂ්‍ය වූ මට වණපොත්ව නොවැටුනාහු ද, ඒ දහම්හුත් දැන් මට වණ-පොත්ව ඇත. වහන්ස, යම් පරිදි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්ෂු, භික්ෂුණී, උපාසක, උපාසිකා, රූප රූපමහාමාන්‍ය, නිජීක නිජීකත්‍රාවකයන් විසින් ඇතිණ්ව වසනසේක් ද, වහන්ස, එපරිදි ම මමත් දේවපුත්‍රයන් විසින් ඇතිණ්ව වෙතෙමි. වහන්ස, දුරසිට ද “හත්තක දෙවපුත්‍රයා වෙත දහම් අසමිහ”යි දෙවිපුත්හු එති. වහන්ස, මම දහම් තුණක් පිළිබඳව අතෘප්ත වූයෙමි උතකණ්ඨිත නො වූයෙමි කල්පිත කෙලෙමි.

කතමෙසං තිණණං?

භගවතො අභං භනෙත දස්සනස්ස අතීතො අපපට්ඨානො කාලකතො. සඤ්චමසවණස්සාභං භනෙත අතීතො අපපට්ඨානො කාලකතො. සඛ්ඤාස්සාභං භනෙත උපට්ඨානස්ස අතීතො අපපට්ඨානො කාලකතො. ඉමෙසං ඛො අභං භනෙත තිණණං ධම්මානං අතීතො අපපට්ඨානො කාලකතොති.

3. තාභං භගවතො දස්සනස්ස තිතතිමජ්ඣගා¹ කුදුවනං,
සඛ්ඤාස්ස උපට්ඨානස්ස සඤ්චමසවණස්ස ව.

4. අධිසීලෙ සිකඛමානො සඤ්චමසවණෙ රතො
තිණණං ධම්මානමතිතො හත්ථකො අවිතං ගතොති.

3. 3. 3. 6.

[බ්‍රාහ්මණි හිද්‍යනං:]

26. එකං සමයං භගවා බ්‍රහ්මණියං විහරති ඉසිප්භාණක මගදායෙ. අථ ඛො භගවා පුබ්බත්තසමයං නිවාසෙත්වා පත්තවිවරමාදාය බාරුණසිං පිණ්ඩාය පාවිසි. අද්දසං ඛො භගවා භොයොගපිලකඛයම්² පිණ්ඩාය වරමානො අඤ්ඤාතරං භික්ඛුං රිත්තාසං බාහිරුසං මුට්ඨස්සතිං අසමපරානං අසමාහිතං විබහන්තවිත්තං පාකතිජ්ඣයං. දිස්වා තං භික්ඛුං එතදවොච:

භික්ඛු භික්ඛු³ මා ඛො ත්වං අත්තානං කට්ඨවියමකාසි. තං චත භික්ඛු කට්ඨවියකතං අත්තානං ආමග්ඤ්ඤි⁴ අවස්සුතං මහවිකා තානුපතිස්සන්ති, තත්ථාස්සවිස්සන්ති, තෙතං ථානං විජජති.

අථ ඛො සො භික්ඛු භගවතා ඉමිතා ඔවාදෙත ඔවදිතො සංවෙගමාපාදි.

අථ ඛො භගවා බාරුණසියං පිණ්ඩාය වරිත්වා පච්ඡාභාතනං පිණ්ඩපාතං පටිකකතො භික්ඛු ආමනෙතසි:

ඉද්දං⁵ භික්ඛවෙ පුබ්බත්තසමයං නිවාසෙත්වා පත්තවිවරමාදාය බාරුණසිං පිණ්ඩාය පාවිසි. අද්දසං ඛො අභං භික්ඛවෙ භොයොගපිලකඛයම් පිණ්ඩාය වරමානො අඤ්ඤාතරං භික්ඛුං රිත්තාසං බාහිරුසං මුට්ඨස්සතිං අසමපරානං අසමාහිතං විබහන්තවිත්තං පාකතිජ්ඣයං. දිස්වා තං භික්ඛුං එතදවොච:

1. තිතතිමජ්ඣකුදුවනං - PTS 2. භොයොග පිලකඛයම් - ස්‍යා. 3. රෙමමග්ඤ්ඤි
හදිස්සාන. 4. ආමග්ඤ්ඤි - මජ්ඣ. 5. ඉද්දං - මජ්ඣ.

කවර කරුණු භුක්ත පිළිබඳවය යත්:

වහන්ස, මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ දැනියට අනාප්ත වූයෙහි උනන්දුකරන නොවූයෙහි කල්පය කෙළෙහි. වහන්ස, මම සඤ්චිත්තවත්තයට අනාප්ත වූයෙහි උනන්දුකරන නොවූයෙහි කල්පය කෙළෙහි. වහන්ස, මම සංකප්පයට අනාප්ත වූයෙහි උනන්දුකරන නොවූයෙහි කල්පය කෙළෙහි. වහන්ස, මම මේ තුන් දහමින් පිළිබඳව අනාප්ත වූයෙහි උත්තරාසන නොවූයෙහි කල්පය කෙළෙහි යි.

3. මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ දැනියට පිළිබඳව නිසිදු කලෙක තාප්තියට නොගියෙහි. සතුන් වටහට සඤ්චිත්තවත්තයට තාප්ත නොවීම්.

4. දශගිලයෙහි තිත්තේන්තෙම් සඤ්චිත්තවත්තයෙහි ඇළෙනම් තුන් දහමින් පිළිබඳව අනාප්ත වූයෙහි හත්තක නම් මම අවිහ බබලොවට ගියෙහි.

3. 3. 3. 6.

[බරණුස් හිදුනයි:]

26. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බරණුස් නුවර මගදයෙහි වූ ඉසිපතනාගමයෙහි වැඩවසන සේක. එකල භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙර-වරුයෙහි හැඳ පෙරෙව පාසිවුරු ගෙණ බරණුස් පිණ්ඩපාතයට වැඩියේක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගෙරින් විකොටගන්නා තැනෙක වූ පුලිල ගසක් සමීපයෙහි පිටුපිණ්ඩ වඩනා සේක් ධ්‍යානසුඛ නැතියෙන් අල්පාය වූ, කාමගුණ සුඛවශයෙන් බාහිරයා ඇති, එයින් ම මුද්‍රා සිති ඇති, සමුද්‍රභූත රහිත, සමාහිත කොටුව, විමුක්ත සිත් ඇති, තොදමුනු ඉදුරන් ඇති මහණක්හු දුටුසේක. ඒ මහණක්හු දැක තෙල වදළන:

මහණ, මහණ, තෝ ආත්මය තහමක් ඉදුල් කරව. මහණ ඉදුල් කළ, ක්‍රොධ සංකප්පය ආදිගතියෙහි තෙත් වූ ඒ ආත්මය කෙලෙස් මැස්සෝ නැති වූහ නො බිඳිති, චුක්ඛිත නො කති යන තෙල කරුණ ඒකාන්තයෙන් නොවේ.

එක්බිති ඒ මහණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මේ අවවාදයෙන් අවවාද කරණ ලද්දේ සංවේගයට පැමිණියේය.

එක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බරණුස් පිටු පිණ්ඩ හැසිර පස්වන පිණ්ඩපාතයෙන් වැළකුනු සේක් හිසුන් ඇමතු සේක:

මහණෙනි, මම පෙරවරු හැඳ පෙරෙව පාසිවුරු ගෙණ බරණුස් පිටු පිණ්ඩ පිටිසිතිමි. මහණෙනි, මම ගොයොගපලක්ෂ මූලයෙහි දී පිටු පිණ්ඩ හැසිරෙන්නෙමි ධ්‍යානාභාවයෙන් අල්පායා ඇති, කාමගුණවශයෙන් බාහිරයා ඇති, මුද්‍රා සිති ඇති, සමුද්‍රභූත නැති, සමාහිත නො වූ, විමුක්ත සිත් ඇති, ප්‍රාකාශ ඉන්ද්‍රිය ඇති එක්තරා මහණක්හු දිවිමි. දැක ඒ මහණයට තෙල බස කීමි:

“භික්ඛු භික්ඛු, ටො බො චං අත්තානං කට්ඨවිසේසාසී. තං වත භික්ඛු කට්ඨවිසේසකතං අත්තානං ආමග්ගේ අවස්සුතං මකඛිකා නානුපති ස්සන්ති තනායසවිස්සන්තිති තෙනං ණං විජ්ජති”ති.

අථ බො භික්ඛවෙව සො භික්ඛු ටො ඉඤ්ඤා ඔවාදෙන ඔවදිතො සංවෙගමාපාදීති.

එවං ථූභෙන අඤ්ඤාතරො භික්ඛු භගවන්තං එතදවොච: කිනනු බො භන්තෙ කට්ඨවිසං? කො ආමග්ගො? කා මකඛිකාති.

අභිජ්ඣා බො භික්ඛු කට්ඨවිසං. ව්‍යාපාදො ආමග්ගො. පාපකා අකුසලා විතසකා මකඛිකා. තං වත භික්ඛු කට්ඨවිසං කතං අත්තානං ආමග්ගේ අවස්සුතං මකඛිකා නානුපතිස්සන්ති තනායසවිස්සන්තිති තෙනං ණං විජ්ජතිති.

5. අගුහරං වක්ඛුසොතස්මිං ඉන්ද්‍රියෙසු අසංවුතං,
මකඛිකා අනුපතිස්සන්ති සංකප්පා රාගනිස්සතා.
6. කට්ඨවිසකතො භික්ඛු ආමග්ගේ අවස්සුතො,
අරකා හොති නිබ්බාණා විසාහස්සෙව භාගවා.
7. ගාමෙ වා යදි වා, රජඤ්ඤ අලඞ්ඛා සමමන්තතො,¹
පරෙති² බාලො දුමමධො මකඛිකාති පුරකතො.
8. ඤෙ ව සීලෙන සමපන්නා පඤ්ඤාසුපසමෙ රතා,
උපසන්නා සුඛං සෙන්නි තාසයිතිවත මකඛිකාති.

3. 3. 3. 7.

[සාවස්ථි නිදනං:]

27. අථ බො අයස්මා අනුරුද්ධො -පෙ- භගවන්තං එතදවොච: ඉදං භන්තෙ දිබ්බෙන වක්ඛුතා විසුඤ්ඤිත අභික්ඛන්තමානුසකෙන යෙභුයොන පස්සාමි මාතුගාමං කායස්ස හෙද පරමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජිතො.

කතීති නු බො භන්තෙ ධම්මෙති සමන්තාගතො මාතුගාමො කායස්ස හෙද පරමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජතිති?

නිති බො අනුරුද්ධා ධම්මෙති සමන්තාගතො මාතුගාමො කායස්ස හෙද පරමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජති.

“මහණ, මහණ, තෝ ආත්මය තහමක් ඉඳුල් කරව, මහණ, ඉඳුල් කළ, ක්‍රෝධ සංඛ්‍යාත ආලෝකයෙහි තෙත් වූ ඒ ආත්මය කෙලෙස්මැස්සෝ නැති වූහ නො බඳිති, ළුහු බැඳ නො කති යහ තෙල කරුණ ඒකාන්තයෙන් නොවේ” යි කියා යි.

මහණෙනි, එක්කිනි ඒ මහණ මො විසින් මේ අවවාදයෙන් අවවාද කරණ ලද්දේ සංවේගයට පැමිණින.

මෙසේ වදාළ කල්හි එක්තරා මහණෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සාල කෙළේ ය: වහන්ස, ‘ඉඳුල්’ යනු කිම? ‘ආලෝක’ යනු කිම? ‘මැයි’ යනු කිම?

මහණ, අභිධ්‍යාව ඉඳුල්. ව්‍යාපාදය ආලෝකය. පාපක අනුශල විතකීයෝ මැස්සහ. මහණ, ඉඳුල් කළ ක්‍රෝධ සංඛ්‍යාත ආලෝකයෙහි තෙත් වූ ඒ ආත්මය “කෙලෙස්මැස්සන් නැති ළුහු නො බඳිති යි ළුහු බැඳ නො කති යි” යන තෙල කරුණ ඒකාන්තයෙන් සිදු නොවෙයි.

5. වක්‍රශ්‍රෝත්‍ර දෙකිනි කළ ගොපන නැති, ඉන්ද්‍රියයෙහි අසංවෘත වූ මහණහු රහතියුහු සංකල්පාධ්‍ය මන්දිකාවෝ ළුහු බැඳ ගනිති.

6. කෙලාශ්‍ය ආලෝකයෙහි තෙත් ව සිටුනා එයින් ම ඉඳුල් කළ මහණ නිවණින් විදුර වෙයි. සංසාරදුඃඛයට ම භාගි වෙයි.

7. ගමෙහි වේවයි, නොහොත් වෙනෙහි වේවයි, තමනට සමයක්නු නොලැබ දුෂ්ප්‍රාඥ වූ අඳබල් මහණ කෙලෙස්මැස්සන් විසින් පුරස්කෘත ව යෙයි.

8. යම් මහණහු ශිලසමපන්න වෙත් ද, ප්‍රඥයෙන් කෙලාශ්‍යපශ්‍යමයෙහි නිරත වෙත් ද, උපශාන්ත වූ ඒ මහණහු කෙලෙස්මැස්සන් තසා පියා සුවසේ හොචිත්.

3. 3. 3. 7.

[සැවැත් නිදහසි:]

27. එසඳ ආයුෂ්‍මත් අනුරුඬා තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සාල කළහ: වහන්ස, මම විශුඬා වූ මිනිසාස ඉක්ම සිටුනා දිවැසින් කාලුන් මරණින් චතුරයෙහි සුවයෙන් පහව සිටි තපුරු ගති ඇති විවසව පතිත වන නිරයට එළඹ සිටුනා මාගම් භූයොභාවයෙන් දක්මි.

වහන්ස, කෙතෙක් දහමින් සමකාගත මාගම් කාලුන් මරණින් මතුයෙහි සුවයෙන් පහ වූ තපුරු ගති ඇති විවසව පතිත වන නිරයට එළඹෙ ද?

අනුරුඬාය, දහම තුණෙකින් සමකාගත වූ මාගම් කාලුන් මරණින් චතුරයෙහි සුවයෙන් පහව සිටි තපුරු ගති ඇති විවසව පතිත වන නිරයට එළඹෙයි.

කතමෙතිති හි ?

ඉධ අනුරුඳු මාතුගාමො පුබ්බත්තසමයං මචෙත්ථලපරිසුට්ඨිතෙන වෙනසා අගාරං අර්කාවසති. මර්කන්තිකං සමයං ඉස්සාපරිසුට්ඨිතෙන වෙනසා අගාරං අර්කාවසති. සායනසමයං කාමරුගපරිසුට්ඨිතෙන වෙනසා අගාරං අර්කාවසති.

ඉමෙහි බො අනුරුඳු නිති ධමමෙති සමන්තාගතො මාතුගාමො කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජතිති.

3. 3. 3. 8.

අථ බො අයස්මා අනුරුඳො යෙනායස්මා සාපිපුතො නෙත්‍රපසඞ්කමි. උපසඞ්කමිනා අයස්මො සාරිපුතෙන සද්ධිං සමොදි. සමොදනීයං කථං සාරණීයං විනිසුරෙතො එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නො බො අයස්මො අනුරුඳො අයස්මන්තං සාරිපුතො එතදවොච:

ඉදහං අචුසො සාරිපුතො, දිබ්බෙන වකඛුතා විසුඳොත අතිකකන්තමානු- සකෙන සහස්සං ලොකං ඔලොකෙමි. අරඬං බො පන මෙ විරියං අසලලිතං. උපට්ඨිතා සති අපමච්ඡිට්ඨා. පස්සඳො කායො අසාරඳො. සමාහිතං විතනං එකග්ගං. අථ ච පන මෙ න අනුපාදය අසවෙහි විතනං විමුච්චතීති

[සාරිපුතො:]

යං බො තෙ අචුසො අනුරුඳු එවං ගොති: ‘එවාහං දිබ්බෙන වකඛුතා විසුඳොත අතිකකන්තමානුසකෙන සහස්සං ලොකං ඔලොකෙමි’ති ඉදන්තෙ මානස්මිං.

යස්මි තෙ අචුසො අනුරුඳු එවං ගොති: ‘අරඬං බො පන මෙ විරියං අසලලිතං. උපට්ඨිතා සති අපමච්ඡිට්ඨා. පස්සඳො කායො අසාරඳො. සමාහිතං විතනං එකග්ගන්ති’ ඉදන්තෙ උඬවමස්මිං.

යස්මි තෙ අචුසො අනුරුඳු එවං ගොති: ‘අථ ච පන මෙ න අනුපාදය අසවෙහි විතනං විමුච්චතී’ති ඉදන්තෙ කුකකුච්චස්මිං.

සාධු වතායස්මා අනුරුඳො ඉමෙ තයො ධමමෙ පහාය ඉමෙ තයො ධමමෙ අමෙතිකරිනා අමතාය ධාතුයා විතනං උපසංහරතුති.

අථ බො අයස්මා අනුරුඳො අපරෙත සමයෙන ඉමෙ තයො ධමමෙ පහාය ඉමෙ තයො ධමමෙ අමෙති කරිනා අමතාය ධාතුයා විතනං උපසංහරි. අථ බො අයස්මා අනුරුඳො එකො වූපකට්ඨො අපමමන්තො අතාපි පතිතන්නො විහරන්නො ත විරසෙව යස්සන්ධය කුලපුත්තො සමමදෙව අගාරස්මා අතගාරියං පබ්බජන්ති තදනුත්තරං බ්‍රහ්මචරියපරියොසානං දිට්ඨව ධමමෙ සතං අභිඤ්ඤා සම්ප්පාදනා උපසම්පජ්ජ විහාසි. “ඛිණං ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණීයං, තාපරං ඉත්තනායං”ති අභ්‍යඤ්ඤාසි අඤ්ඤාතරො ච පතායස්මා අනුරුඳො අරහතං අගොථිති.

කවර දහම් තුණෙකින යත්:

අනුරුඬිය, මේ ලොව මාගම පෙරවරා වේලෙහි මසුරුමලින් මබනා ලද සිතින් ගෙහි වෙසෙයි. මධ්‍යාහ්න වේලෙහි ඊෂ්ඨායෙන් මැඩුනු සිතින් ගෙහි වෙසෙයි. සවස් වේලෙහි කාමරුගයෙන් මැඩුනු සිතින් ගෙහි වෙසේ.

අනුරුඬිය, මේ තුන් දහමින් සමන්විත මාගම කාබුන් මරණින් මතු-
යෙහි සුවයෙන් පහව සිටි තපුරා ගති ඇති විවසව පතිත වන තීරයට එළඹෙයි.

3. 3. 3. 8.

28. එකල ආයුෂමත් අනුරුඬි තෙරණුවෝ ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර තෙරණු-
වන් කර එළඹිය හ. එළඹ ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර තෙරණුවන් හා සමග සතුටු වූහ.
සතුටට හේතු වූ සිහි කළ යුතු වූ කථාව කොට නිමවා එකත්පස්ව හුන්හ.
එකත්පස්ව හුන් ආයුෂමත් අනුරුඬි තෙරණුවෝ ආයුෂමත් සාරියුත්
තෙරණුවන්ට තෙල සැළ කළහ:

කියග ශාරීපුත්‍රයෙනි, මම පිරිසිදු වූ මිනිසාගේ ඉක්ම සිටුවනා දිවැසින්
සහසුලෝකය බලමි. මා විසින් විසීය ඇරඹින. නොසැඟවින. සමානිය
එළඹ සිටුවනිය. මුසිත නොවුවාය. නාමකය සංගිදින. සාරඬි රභිතය. සිත
සමානිතය. එකතය. එහෙත් මාගේ සිත උපාද්‍යතවශයෙන් නොගෙණ
ආසුවයන් කෙරෙත් නොමිදෙයි.

[සාරියුත්:]

කියග අනුරුඬිය, යම් හෙයකින් තොපට මෙයින් වේ ද: 'මෙසේ මම
විශුද්ධ වූ මිනිසාගේ ඉක්ම සිටුවනා දිවැසින් සහසුලෝකය බලමි' යි. මේ
තොපගේ මාතය යි.

ඇවැත අනුරුඬිය, යම් හෙයකින් තොපට මෙයින් වේ ද: 'මා විසින්
විසීය ඇරඹින ලදී. නොසැඟවින. සමානිය එළඹ සිටුවනිය. ප්‍රමුසිත නො
වුවාය. නාමකය සංගිදින, සාරඬි රභිතය, සිත සමානිතය, එකතය' යි.
මේ තොපගේ උඬ්ඛතාවය වේ.

ඇවැත අනුරුඬිය, යම් හෙයකින් තොපට මෙබඳු සිතෙක් වේ ද:
'එහෙත් මාගේ සිත උපාද්‍යතවශයෙන් නොගෙණ අසුවයන් කෙරෙත් නො
මිදෙයි' යි. මේ තොපගේ කුකුසෙකි.

ඇවැත් අනුරුඬි තෙරණුවෝ මේ තුන් දහම් හැරපියා මේ තුන් දහම්
නො මෙනෙහි කොට නිජාණධාතුවට සිත එළවත් තම් මනාම ය

එක්බිති ආයුෂමත් අනුරුඬි තෙරණුවෝ පසුකලෙක මේ තුන් දහම්
හැරපියා, මේ තුන් දහම් නො මෙනෙහි කොට නිජාණධාතුවට සිත එළවූහ.
එක්බිති ආයුෂමත් අනුරුඬි තෙරණුවෝ එකලා වුවාහු වෙන්වුවාහු අප්‍රමතනා
වුවාහු කෙලෙස් නවන විසී ඇත්තාහු කායජිවිත තීරපෙක්‍ෂාව වසන්තාහු
යම් අභීත්තයක් පිණිස කුලපුත්‍රයෝ මොතොවට ගිහිගෙන් තික් ම පාවිද්දට
යෙත් ද, ශාසන බ්‍රහ්මචරියය අපසත් වූ ඒ අභීත්තය මද කලෙකින් ම ඉහාතම
යෙහි ම තුමා විසින් විශිෂ්ටඥතයෙන් දූත ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට ඊට එළඹ විසූහ.
"ජාතිය ඝෂය විය. බහිසර වාස නිමවින. සිටුමග කිස කරණ ලදී. මේ
අභීත්තය පිණිස මින් බාහැර දූයෙක් තැනි" යි දන්හ. ආයුෂමත් අනුරුඬි
තෙරණුවෝ රහතුන් අතුරෙන් අත්‍යතර කෙනෙක් ද වූහ.

3. 3. 3. 9.

29. තිණ්ණොති භික්ඛවෙ පටිච්ඡන්තාති වහන්ති නො විවටාති.

කතමොති තිණ්ණො?

මාතුගාමො භික්ඛවෙ පටිච්ඡන්තො වහන්ති නො විවටො. බ්‍රාහ්මණානං භික්ඛවෙ මනතො පටිච්ඡන්තො වහන්ති නො විවටො. මිච්ඡාදිට්ඨි භික්ඛවෙ පටිච්ඡන්තො වහන්ති නො විවටො.

ඉමාති ඛො භික්ඛවෙ තිණ්ණො පටිච්ඡන්තාති වහන්ති නො විවටාති.

තිණ්ණොති භික්ඛවෙ විවටාති විරෝධන්ති. නො පටිච්ඡන්තාති.

කතමොති තිණ්ණො?

වජ්‍රමණ්ඩලං භික්ඛවෙ විවටං විරෝධති නො පටිච්ඡන්තං. සූරියමණ්ඩලං භික්ඛවෙ විවටං විරෝධති නො පටිච්ඡන්තං. තථාගතප්පවේදිනො ධම්මචිත්තයො භික්ඛවෙ¹ විවටො විරෝධති නො පටිච්ඡන්තො.

ඉමාති ඛො භික්ඛවෙ තිණ්ණො විවටාති විරෝධන්ති නො පටිච්ඡන්තාතිති

3. 3. 3. 10.

30. තයො මෙ භික්ඛවෙ පුග්ගලො සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං

කතමෙ තයො: පාසාණලෙඛුපමො පුග්ගලො, පඨවිලෙඛුපමො පුග්ගලො, උදකලෙඛුපමො පුග්ගලො.

කතමො ව භික්ඛවෙ පාසාණලෙඛුපමො පුග්ගලො?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො අභිණ්ණං කුජ්ඣති. සො ව ඛවස්ස කොඛො දීඝරතනං අනුසෙති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පාසාණෙ ලෙඛා² න ඛිප්පං දුජ්ජති වාතෙන වා උදකෙන වා, විරට්ඨිතිකා හොති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ ඉධෙකච්චො පුග්ගලො අභිණ්ණං කුජ්ඣති. සො ව ඛවස්ස කොඛො දීඝරතනං අනුසෙති. අයං ථුච්චති භික්ඛවෙ පාසාණලෙඛුපමො පුග්ගලො.

කතමො ව භික්ඛවෙ පඨවිලෙඛුපමො පුග්ගලො?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො අභිණ්ණං කුජ්ඣති. සො ව ඛවස්ස කොඛො න දීඝරතනං අනුසෙති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පඨවිෂං ලෙඛා ඛිප්පං දුජ්ජති වාතෙන වා උදකෙන වා, න විරට්ඨිතිකා හොති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ ඉධෙකච්චො පුග්ගලො අභිණ්ණං කුජ්ඣති. සො ව ඛවස්ස කොඛො න දීඝරතනං අනුසෙති. අයං ථුච්චති භික්ඛවෙ පඨවිලෙඛුපමො පුග්ගලො.

1 තථාගතප්පවේදිනො භික්ඛවෙ ධම්මචිත්තයො-මිලිඤ්ජපඤ්ඤා. 2. පාසාණ ලෙඛා - සි. මු.

8. 8. 8. 9.

29. මහණෙනි, මේ කාරණයෝ තුන් දෙනෙක් පිළිසන්ව වහන්. විවෘත ව නො වහන්.

කවර තුන් දෙනෙක යන්:

මහණෙනි, මාගම පිළිසන්ව වහයි. විවෘතව නොවහයි. මහණෙනි, බමුණන්ගේ වෙදජනත්‍රයෝ පිළිසන්ව වහන්. විවෘතව නො වහන්. මහණෙනි, මිථ්‍යාදූෂිත පිළිසන්ව වහයි. විවෘතව නොවහයි.

මහණෙනි, මේ කාරණයෝ තුන් දෙන පිළිසන්ව වහන්. විවෘතව නො වහන්.

මහණෙනි, මේ කාරණයෝ තිදෙනෙක් විවෘතව බබලන්, පිළිසන්ව නො බබලන්.

කවර තුන් දෙනෙක යන්:

මහණෙනි, සද්මච්ච විවෘතව බබලයි. පිළිසන්ව නො බබලයි. මහණෙනි, භිරුමච්ච විවෘත ව බබලයි. පිළිසන්ව නො බබලයි. මහණෙනි, තථාගත-යන් වෘත්තේ විසින් වදාල ධර්මිකය විවෘත ව බබලයි. පිළිසන්ව නො බබලයි.

මහණෙනි, මේ කාරණයෝ තිදෙන විවෘතව බබලන්. පිළිසන්ව නො බබලන්.

8. 8. 8. 10.

30. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ තුන් දෙනෙක් විද්‍යාමාන ය.

කවර තුන් දෙනෙක යන්: ශිලාලෙඛාවට බදු පුද්ගලය, පාචිච්ඡේදාවට බදු පුද්ගලය, ජලලෙඛාවට බදු පුද්ගල යි.

මහණෙනි, ශිලාලෙඛාවට බදු පුද්ගල කවරේය යන්:

මහණෙනි, මෙ ලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් නිරතුරු කීපෙයි. ඔහුගේ ඒ කෝපය දීඝීරුත්‍රයෙහි ළුහුබැඳ වැටෙයි. මහණෙනි, යම් පරිදි ශිලාලේඛාව වාතයෙන් වේවයි, උදකයෙන් වේවයි වහා නොතක්නී ද, විරසායිනී වේ ද, මහණෙනි, එපරිදි ම මෙ ලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් නිරතුරු කීපෙයි. ඔහුගේ ඒ ක්‍රෝධය ද දීඝීරුත්‍රයෙහි ළුහුබැඳ වැටෙයි. මහණෙනි, මේ ශිලා-ලේඛාවට බදු පුද්ගල යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, පාචිච්ඡේදාවට බදු පුද්ගලයා කවරේය යන්:

මහණෙනි, මෙ ලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් නිරතුරු කීපෙයි. ඔහුගේ ඒ ක්‍රෝධය නිරතුරු ළුහු බැඳ නො වැටේ. මහණෙනි, යම් පරිදි පොළොවෙහි ඇඳි ලේඛාව වාතයෙන් වේවයි, උදකයෙන් වේවයි වහා තක්නී ද, විරසායිනී නො වේ ද, මහණෙනි, එපරිදි ම මෙ ලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් නිරතුරු කීපෙයි. ඔහුගේ ඒ ක්‍රෝධය දීඝීරුත්‍රයෙහි ළුහු බැඳ නො වැටෙයි. මහණෙනි, මේ පාචිච්ඡේදාවට බදු පුද්ගල යි කියනු ලැබේ.

කතමෙ ව භික්ඛවෙ උදකලෙඛුපමො පුගගලො?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුගගලො ආගාලොකනපි චුළචමානො ඵරුසෙතපි චුළචමානො අමනාපෙතපි චුළචමානො සක්ඛියති වෙව, සංසඤ්ඤාති වෙව, සමමාදනී වෙව. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ උදකෙ ලොබා ඛපං යෙව පටිවිගච්ඡති, න විරට්ඨිතිකා හොති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ ඉධෙකච්චො පුගගලො ආගාලොකනපි චුළචමානො ඵරුසෙතපි චුළචමානො අමනාපෙතපි චුළචමානො සක්ඛියති වෙව සංසඤ්ඤාති වෙව සමමාදනී වෙව. අයං චුළචති භික්ඛවෙ උදකලෙඛුපමො පුගගලො.

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ තයො පුගගලා සන්නො සවිජ්ජමානා ලොකස්මිනති.

ගරණඛුචග්ගො තනියො.

[4. යොධාජීවචග්ගො]

3. 3. 4. 1.

[සාවස්ථි නිදනං.]

31. තිති භික්ඛවෙ අභෙගති සමනනාගතො යොධාජීවො රුජාරහො හොති රුජහොග්ගො, රඤ්ඤා අභිගනෙතිව සඬං ගච්ඡති.

කතමෙති නිති?

ඉධ භික්ඛවෙ යොධාජීවො දුරෙ පාතී ව හොති, අකඛණ්චෙසී ව, මහතො ව කායස්ස පදලොකො. ඉමෙති ඛො භික්ඛවෙ නිති අභෙගති සමනනාගතො යොධාජීවො රුජාරහො හොති රුජහොග්ගො, රඤ්ඤා අභිගනෙතිව සඬං ගච්ඡති.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ තිති ධම්මෙති සමනනාගතො භික්ඛු ආනුකෙය්‍යො හොති -පෙ- අනුතරං පුඤ්ඤකෙඛනං ලොකස්ස.

කතමෙති නිති?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු දුරෙ පාතී ව හොති. අකඛණ්චෙසී ව මහතො ව කායස්ස පදලොකො.

කථංච භික්ඛවෙ භික්ඛු දුරෙ පාතී හොති?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු යං කිඤ්චි රූපං අතීතානාගතපච්චුප්පනං අජ්ඣිකතං වා ඛතිඬා වා ඔලාරිකං වා සුබ්බං වා භීතං වා පණීතං වා යං දුරෙ වා සනතිකෙ වා සබ්බං රූපං “තෙතං මම, තෙසොගමස්මි, න මෙසො අත්තා”ති එවමෙතං යථාභූතං සමමපඤ්ඤාය පස්සති. යං කාචී වෙදනා අතීතාගත පච්චුප්පනං අජ්ඣිකතං වා ඛතිඬා වා ඔලාරිකං වා සුබ්බං වා භීතං වා පණීතං වා යං දුරෙ වා සනතිකෙ වා සබ්බං වෙදනං “තෙතං මම, තෙසොගමස්මි, න මෙසො අත්තා”ති එවමෙතං යථාභූතං සමමපඤ්ඤාය පස්සති. යං කාචී සඤ්ඤා අතීතාගතපච්චුප්පනං අජ්ඣිකතං වා ඛතිඬා වා ඔලාරිකං වා සුබ්බං වා භීතං වා පණීතං වා යං දුරෙ සනතිකෙ වා සබ්බං සඤ්ඤා “තෙතං මම, තෙසොගමස්මි, න මෙ සො අත්තා”ති එවමෙතං යථාභූතං සමමපඤ්ඤාය පස්සති. යෙ කෙචි සඬාරා අතීතාගත පච්චුප්පනං අජ්ඣිකතං වා ඛතිඬා වා ඔලාරිකං වා සුබ්බං වා භීතං වා පණීතං වා යෙ දුරෙ වා සනතිකෙ වා සබ්බං සඬාරෙ “තෙතං මම, තෙසොගමස්මි, න මෙසො අත්තා”ති එවමෙතං යථාභූතං සමමපඤ්ඤාය පස්සති. යං කිඤ්චි විඤ්ඤාණං අතීතාගතපච්චුප්පනං අජ්ඣිකතං වා ඛතිඬා වා ඔලාරිකං වා සුබ්බං වා භීතං වා පණීතං වා යං දුරෙ වා සනතිකෙ වා සබ්බං විඤ්ඤාණං “තෙතං මම, තෙසොගමස්මි, න මෙසො අත්තා”ති, එවමෙතං යථාභූතං සමමපඤ්ඤාය පස්සති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු දුරෙ පාතී හොති.

මහණෙනි, උදකලේඛාවට බදු පුද්ගල කවරේය යත්:

මහණෙනි, මේ ලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් කැතුලෙන් කියනු ලබන්නේත් පරාජයක්. කියනු ලබන්නේත් මහ නොගන්නා බසින් කියනු ලබන්නේත් ගැලපෙන්නේ ම වෙයි. සැසඳෙන්නේ ම වෙයි. සතුටු වන්නේ ම වෙයි. මහණෙනි, යම් පරිදි දිශෙහි ඇඳි ලේඛාව වහා ම පහව යේ ද, විරසායනී නොවේ ද, මහණෙනි, එපරිදි ම මේ ලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් කැතුලෙනුද කියනු ලබන්නේ පරාජයක්. කියනු ලබන්නේ මහ නොගන්නා බසින් කියනු ලබන්නේ ගැලපේ ම ය. සැසඳේ ම ය. සතුටු වේ ම ය. මහණෙනි, මේ උදලේඛාවට බදු පුද්ගල යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ තුන් දෙන ලෝකයෙහි විද්‍යාමාන ය.

තුන්වැනි ගරණු වහි යි.

[4. යොධාජීව වගීය]

8. 8. 4. 1.

[සැවැත් හිදනයි:]

31. මහණෙනි, අභිතුනතරසභියෙහි සමනාගත යොධාජීව රජාභී වෙයි. රාජභොග්‍ය වෙයි. රජුගේ අවයවයෙක් ම ය යි ගණනට යෙයි. කවර අභිතුනතරසභියෙක් යත්:

මහණෙනි, මෙලොව යොධාජීව දුරෙහි ඊය ගෙවන සුලු වෙයි. විදුලියෙන් විදින සුලු වෙයි. ලොභොපටි ඇදි මහත් කය බිඳින සුලු වෙයි. මහණෙනි, මේ තුන් අතින් සමනාගත යොධාජීව රජුට නිසි වෙයි. රජු විසින් උපභෝග කටයුතු වෙයි. රජුගේ අවයවයෙක් ම ය යි ගණනට යෙයි.

මහණෙනි, එපරිදි ම අභිතුනතරසභියෙහි සමනාගත මහණ ආනුත සභිකාත පුජාවට නිසි ය ... ලෝකයට අනුතර වූ පුණ්‍යසෛත්‍ර ද වෙයි.

කවර අභිතුනතරසභියෙක් යත්:

මහණෙනි, මේ සස්තෙහි මහණ දුරෙපාතීන් වෙයි, අකබ්භවෙයිත් වෙයි, මහත් කය බිඳින්නේත් වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ දුරෙපාතී වේ ද?

මහණෙනි, මේ සස්තෙහි මහණ අතීතානාගත ප්‍රත්‍යක්ෂන වේවයි, ආධ්‍යාත්මික වේවයි, බාහ්‍ය වේවයි, ඔලාරික වේවයි, සිසුම් වේවයි, හිත වේවයි, ප්‍රණීත වේවයි, දුරෙහි වේවයි, ලභෙහි වේවයි යම් කිසි රූපායතන-යෙක් ඇද්ද, එහාම රූප “තෙල මා ගැත්තේ නො වෙයි. මම හේ නොවෙමි. හේ මා විසිය නො වැටේ” යි මෙසේ මෙය තත් වූ පරිදි සමාස් ප්‍රඥයෙන් දක්නේ ය. අතීතානාගතප්‍රත්‍යක්ෂන වේවයි, ආධ්‍යාත්මික වේවයි, බාහ්‍ය වේවයි, ඔලාරික වේවයි, සිසුම් වේවයි, හිත වේවයි, ප්‍රණීත වේවයි, දුරෙහි වේවයි, ලභෙහි වේවයි යම් කිසි වේදනා ඇද්ද ... අතීතානාගත ප්‍රත්‍යක්ෂන වේවයි, ආධ්‍යාත්මික වේවයි, බාහ්‍ය වේවයි, ඔලාරික වේවයි, සිසුම් වේවයි, හිත වේවයි, ප්‍රණීත වේවයි, දුරෙහි වේවයි, ලභෙහි වේවයි යම් කිසි සංඥා ඇද්ද, එහාම සංඥා “තෙල මාගේ නො වෙයි, මම හේ නො වෙමි. හේ මාගේ ආත්ම නොවේ” යි මෙසේ තත් වූ පරිදි සමාස් ප්‍රඥයෙන් දක්නේ ය. අතීතානාගතප්‍රත්‍යක්ෂන වේවයි, ආධ්‍යාත්මික වේවයි, බාහ්‍ය වේවයි, ඔලාරික වේවයි, සිසුම් වේවයි, හිත වේවයි, ප්‍රණීත වේවයි, දුරෙහි වේවයි, ලභෙහි වේවයි යම් කිසි සංස්කාර ඇද්ද “තෙල මාගේ නොවෙයි. මම හේ නොවෙමි. හේ මාගේ ආත්ම නොවේ” යි මෙසේ තත් වූ පරිදි සමාස් ප්‍රඥයෙන් දක්නේ ය. අතීතානාගත ප්‍රත්‍යක්ෂන වේවයි, ආධ්‍යාත්මික වේවයි, බාහ්‍ය වේවයි, ඔලාරික වේවයි, සිසුම් වේවයි, හිත වේවයි, ප්‍රණීත වේවයි, දුරෙහි වේවයි, ලභෙහි වේවයි යම් කිසි විඥන ඇද්ද, එහාම විඥන “තෙල මාගේ නො වෙයි, මම හේ නො වෙමි. හේ මාගේ විසිය නො වැටේ” යි මෙසේ මෙය තත් වූ පරිදි සමාස් ප්‍රඥයෙන් දක්නේ ය. මහණෙනි, මෙසේ මහණ දුරෙපාතී වෙයි.

කථකුටු භික්ඛවෙ භික්ඛු අකඛණ්ණවෙධි හොති?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු “ඉදං දුක්ඛ”න්ති යථාභූතං පජානාති. “අයං දුක්ඛසමුදයො”ති යථාභූතං පජානාති. “අයං දුක්ඛනිරෝධො”ති යථාභූතං පජානාති. “අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපදා”ති යථාභූතං පජානාති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු අකඛණ්ණවෙධි හොති.

කථකුටු භික්ඛවෙ භික්ඛු මහතො කාරණං පදලෙතා හොති?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු මහතො අවිජ්ජාකඛණ්ණං පදලෙති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු මහතො කාරණං පදලෙතා හොතිති.

ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ නීති ධම්මෙහි සමන්තාගතො භික්ඛු ආනුනෙය්‍යො හොති -පෙ- අනුත්තරං පුඤ්ඤකෙඛ්‍යාතං ලොකස්සාති.

3. 3. 4. 2.

32. තිස්සො ඉමා භික්ඛවෙ පරිසා.

කතමා තිස්සො?

උක්කාචිතවිනීතා පරිසා, පටිපුච්ඡාචිනීතා පරිසා, යාවතාවිනීතා¹ පරිසා.

ඉමා ඛො භික්ඛවෙ තිස්සො පරිසාති.

3. 3. 4. 3.

33. නීති භික්ඛවෙ අභෙගහි සමන්තාගතො මිත්තො සෙවිතබ්බො.

කතමෙහි නීති?

දුද්දං දදති, දුක්ඛාරං කරොති, දුක්ඛමං ඛමති.

ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ නීති අභෙගහි සමන්තාගතො මිත්තො සෙවි-
තබ්බොති.

3. 3. 4. 4.

34. උප්පාදා වා භික්ඛවෙ තථාගතානං අනුප්පාදා වා තථාගතානං ඕතාව සා ඛාතු ධම්මට්ඨිතතා ධම්මනිශාමතා “සබ්බෙ සංඛාරා අනිච්චා”ති. තං තථාගතො අභිසම්මුඤ්ඤති අභිසමෙති. අභිසම්මුඤ්ඤාති අභිසමෙති ආවිකක්ඛි දෙසෙති පඤ්ඤාපෙති පට්ඨපෙති විචරති විහරති උත්තාරී කරොති “සබ්බෙ සංඛාරා අනිච්චා”ති.

උප්පාදා වා භික්ඛවෙ තථාගතානං අනුප්පාදා වා තථාගතානං ඕතාව සා ඛාතු ධම්මට්ඨිතතා ධම්මනිශාමතා “සබ්බෙ සංඛාරා දුක්ඛා”ති. තං තථාගතො අභිසම්මුඤ්ඤති අභිසමෙති. අභිසම්මුඤ්ඤාති අභිසමෙති ආවිකක්ඛි දෙසෙති පඤ්ඤාපෙති පට්ඨපෙති විචරති විහරති උත්තාරී කරොති “සබ්බෙ සංඛාරා දුක්ඛා”ති.

1. යාවතඤ්ඤිචිනීතා - අට්ඨකථා; යාවතා ව චිනීතා, පාඨානාරං - අට්ඨකථා.

මහණෙනි, කෙසේ මහණ අනුබ්බන්ධවෙයි වේ ද?

මහණෙනි, මෙසේනෙහි මහණ “මේ දුක්ඛ” යි තත් වූ පරිදි දනී. “මේ දුක්ඛසමුදය (දුක් උපදවන හේතු)” යි තත් වූ පරිදි දනී. “මේ දුක්ඛ-නිරෝධය (දුක් නැතිවීමය)” යි තත් වූ පරිදි දනී. “මේ දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපදය” යි තත් වූ පරිදි දනී. මහණෙනි, මෙසේ මහණ අකඩණ්ඩුවෙහි වෙයි.

මහනෙති, කෙසේ මහණ මහත් කය බිඳුනේ වේ ද?

මහනෙති, මෙ සත්තෙති මහණ මහත් අවිජ්ජාසක්කායා ඩිට්ඨතේ වෙයි.
මහනෙති, මෙසේ මහණ මහත් කාය ඩිට්ඨතේ වෙයි.

මහතෙහි, මේ තුන් දහමින් සම්මානගත මහණ ආහුන සංඛ්‍යාත පූජාවට නිසි වෙයි ... ලෝකයාට අනුතතර පුණ්‍යසෞත්‍ර වෙයි.

3. 3. 4. 2.

32. මහභෝගි, මේ පරීද්දු හුන් දෙවෙනි.

කවර තුන් දෙනෙකු යන්:

නො: පිළිවිස විනිත හෙයින් දුර්විනිත පණිදය, පිළිවිස විනිත හෙයින් සුවිනිත පණිදය, පමණ විසින් විනිත හෙයින් ප්‍රමාණවත් තේ විනිත පණිදය (අදහස් දැන විනිත පණිදය).

මහණෙනි, මේ තුන් පමිද්දු යි.

3. 3. 4. 3.

33. මහනෙති, අඩග භුනේකිත් සමකාගත මිත්‍රයා දෙවියයුතු යි.

කවර් අඩග තුණකින යන්:

තොදිගහෙන දූග දෙසි. තොකට්ඨැනි දූග කෙරේ. තොසිනිගහෙන දූග කෙරේ.

මහභෝගී, මේ අඩග නුභෝගී සමෂෝගත මිත්‍රයා සෙවියයුතු ය.

3. 3. 4. 4.

34. භූගෝල, තර්කානුකූල වගන්තියේ උපතින් හෝ තර්කානුකූල වගන්තියේ නූපතින් හෝ “සියලු සංස්කාරයෝ අනිත්‍යය” යන ඒ ධර්මයකු ව ස්වභාවයෙහි තාව ස්වභාවනිත්‍යාමතාව සිටිය යුතු වෙයි. තර්කානුකූල වගන්තියේ එය අවබෝධ කෙරෙහි, අනිත්‍යය කෙරෙහි, අවබෝධ කොට අනිත්‍යය කොට “සියලු සංස්කාරයෝ අනිත්‍යය” යි වදාළත්, දෙසත්, පණවත්, ප්‍රකාරයෙන් පිහිටුවත්, විවරණ කෙරෙත්, විභාග කෙරෙත්, අවිච්ඡිද්‍ය කෙරෙත්.

මහතෙහි, තථාගතයන් වහන්සේගේ උපතින් හෝ තථාගතයන් වහන්සේගේ නූපතින් හෝ “සියලු සංඝකාරයෝ දුඛයක” යන ඒ ධර්මානුච සම්භාවයයිතිතාව, සම්භාවතියාමිතාව සිවියා ම වෙයි. තථාගතයන් වහන්සේ එය අවබෝධ කෙරෙහි, අතීතමය කෙරෙහි, අවබෝධ කොට අතීතමය කොට “සියලු සංඝකාරයෝ දුඛයක” යි වදනත්, දෛනත්, පණවත්, ප්‍රකාරයෙන් තබත්, විවරණ කෙරෙත්, විභාග කෙරෙත්, ආචරිභූත කෙරෙත්.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

උපායද වා භික්ඛවෙ තථාගතානං අනුපායද වා තථාගතානං ඕනාව සා ධාතු ධම්මට්ඨිතතා ධම්මනියාමිතා “සබ්බෙ ධම්මා අනත්තා”ති. තං තථාගතො අභිසම්මුජ්ඣති අභිසම්මෙති. අභිසම්මුජ්ඣන්තො අභිසම්මෙත්වා අාවිකති දෙසෙති පඤ්ඤාපෙති පටිපෙති විවරති විහරති උත්තානී කරොති “සබ්බෙ ධම්මා අනත්තා”ති.

3. 3. 4. 5.

35. සෞඛ්‍යමය භීෂිකවෙ යාති කාතිවි තනනාවුතාතං වජ්ඣං කස-
කමිලො තෙසං පාවාරාතං පතිකිට්ඨො අකකායති. කොසමිලො
භීෂිකවෙ සිතෙ සිතො, උණො උණො, දුබ්බණො දුග්ගණො දුක්ඛ-
සමමසො. එවමෙව බො භීෂිකවෙ යාති කාතිවි පුට්ඨමණ්ඨපව්දානං¹
මකඛිලිවාදො තෙසං පතිකිට්ඨො² අකකායති.

මකඩලී හිකඩවෙ මොසපුරියො එවංවාදී එවංදිට්ඨි: “තනු කමමං, තනු කිරියං, තනු විරියං”තත්.

යෙපි තෙ භික්ඛවෙ අහෙසුං. අතීතමධ්‍යානං අරහතො සම්මාසම්බුද්ධා,
තෙපි භගවතො කම්මවාදා වෙව අහෙසුං කිරියවාදා ච චිරියවාදා ච. තෙපි
භික්ඛවෙ මෙකලී මොඝපුරිසො පටිබාහති: “තඤ්ඤි කම්මං, තඤ්ඤි කිරියං, තඤ්ඤි
චිරියං”නති.

යෙපී තෙ භික්ඛවෙ භවිසානන් අනාගතමධුනං අරහතො සම්මා-සම්මුඤ්ඤා, තෙපි භගවතො කම්මවාදු වෙව භවිසානන් කිරිඳිවාදු ච පිරිඳි-වාදු ච. තෙපි භික්ඛවෙ මකඤ්ඤි ලොඝපුරිසො පටිබාහති: “නඤ්ඤි කම්මං, නඤ්ඤි කිරිඳං, නඤ්ඤි පිරිඳි”න්ති.

අහවිසි භික්ඛවෙ එතරහි අරහං සම්මාසම්බුද්ධො කම්මවාදෙ ව කිරිං-
වාදෙ ව විරියවාදෙ ව. මවිසි භික්ඛවෙ මක්ඛලී මොඝපුරිසො පටිබාහනි:
‘තඤ්ඤාකම්මං, තඤ්ඤා කිරිං, තඤ්ඤා විරියං’නාහි

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ තද්වුඛෙ ඛිපං. ඔඛේඛිය්‍ය³ බහුන්තං⁴ ඔවජාතං.
අභිකාය දුක්ඛාය අතංග ව්‍යසන්තං. ඵවදෙව බො භික්ඛවෙ ඔක්ඛළී
මොඝපුරිසො මනුස්සඛිපං මඤ්ඤෙ ලොකෙ උප්පන්නො බහුන්තං සන්තාතං
අභිකාය දුක්ඛාය අතංග ව්‍යසන්තංඤාති.

3. 3. 4. 6.

36. නිසේනා ඉමා හිකඩවෙ සමිපදා.

කතමා තිසෙසා: සද්ධාසම්පද, ජීලසම්පද, පක්කද්දසම්පද

‘ඉමා බො භික්ඛවෙ තිසෙසා සමපදාහි.

1 පුළුස්මණයාගමණවාද්‍යය - මජ්ඣ. 2 රටිකිඤ්චියා - මජ්ඣ.

3. ବିଜ୍ଞାନ ଚିନ୍ତାଧାରା - ଉତ୍ତର. 4. ଉଦ୍ଭିଦ - ଉତ୍ତର.

මහණෙනි, තථාගතයන් වහන්සේගේ උපතින් හෝ තථාගතයන් වහන්සේගේ නූපතින් හෝ “සියලු ධර්මයෝ අනාත්මයහ”යි යන ඒ ධර්මානුව සවභාවසපිතිතාව සවභාවනියාමනාව සිටියා ම වෙයි. තථාගතයන් වහන්සේ එය අවබෝධ කෙරෙත්. අභිසමය කෙරෙත්. අවබෝධ කොට අභිසමය කොට “සියලු ධර්මයෝ අනාත්මයහ”යි වදාරත්, දෙසත්, පණවත්, ප්‍රකාරයෙන් තබත්, වීරරණ කෙරෙත්, විභාග කෙරෙත්, ආවර්භූත කෙරෙත්.

3. 3. 4. 5.

35. මහණෙනි, යම් පරිදි යම් කිසි හුයින් විසූ වස්තුවක් ඇද්ද, ඒ පවුරු අතුරෙන් කේසකම්බලය නිකාමය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, කේසකම්බලය ශිතකාලයෙහි ශිතය, උෂණකාලයෙහි උෂණය, දුෂ්ණය, දුශ්කිලය, දුඛසප්ඨ ඇත්තේ ය. මහණෙනි, එපරිදි ම යම් කිසි මහත් ශ්‍රමණප්‍රවාදයෝ ඇද්ද, ඔවුනතුරෙන් මකබලිවාදය නිකාමය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මකබලි මුළු පුරුෂ මෙබඳු වාද ඇතියේ වෙයි මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇතියේ වෙයි: “කමයෙක් නැත, ක්‍රියායෙක් නැත, වීර්‍යයෙක් නැත” කියා යි.

මහණෙනි, අතීතයෙහි යම් ම අතීත් සමයක් සලබ්බකාලයක කෙනෙක් වූහු ද ඒ හඟවත්හුද කමිවාද ඇතිවූහු ද ක්‍රියාවාද ඇතිවූහු ද වීර්‍යවාද ඇතිවූහු ද වූහු. මහණෙනි, මකබලි මුළු පුරුෂ ඒ බුදුවරුන් පිළිකෙච්ඡි කෙරෙයි: “කමයෙක් නැත, ක්‍රියායෙක් නැත, වීර්‍යයෙක් නැත” කියා යි.

මහණෙනි, අනාගතයෙහි යම් ම අතීත් සමයක් සලබ්බකාලයක කෙනෙක් වෙත් ද ඒ හඟවත්හුද කමිවාද ඇත්තාහු ද වෙත්. ක්‍රියාවාද ඇත්තාහු ද වෙත්. වීර්‍යවාද ඇත්තාහු ද වෙත්. මහණෙනි, මකබලි මුළු පුරුෂ ඒ බුදුවරුන් පිළිකෙච්ඡි කෙරේ: “කමයෙක් නැත, ක්‍රියායෙක් නැත, වීර්‍යයෙක් නැත” කියා යි.

මහණෙනි, මෙකල අතීත් සමයක් සලබ්බකාලයක වූ මෙත් කමිවාද ඇතියෙම් ද වෙමි. ක්‍රියාවාද ඇතියෙම් ද වෙමි. වීර්‍යවාද ඇතියෙම් ද වෙමි. මහණෙනි, මකබලි මුළු පුරුෂ මාත් පිළිකෙච්ඡි කෙරෙයි: “කමයෙක් නැත, ක්‍රියායෙක් නැත, වීර්‍යයෙක් නැත” කියා යි.

මහණෙනි, යම් පරිදි හෝමුව කෙමිනක් බොහෝ මුහුතව අභිත පිණිස දුක් පිණිස අතය පිණිස ව්‍යසනය පිණිස ගිල්වා තබා ද, මහණෙනි, එපරිදි ම මකබලි මොසපුරුෂයා බොහෝ සත්ත්වයන්ට අභිත පිණිස දුක් පිණිස අතය පිණිස ව්‍යසනය පිණිස ලෝකයෙහි උපන් මිනිස් කෙමිනක් වැන්න.

3. 3. 4. 6.

36. මහණෙනි, මේ සමපත්තු තුන් දෙනෙකි.

කවර තුන් දෙනෙක යත්: ශ්‍රද්ධාසම්පදය, ඡීලසම්පදය, ප්‍රඥාසම්පද යි.

මහණෙනි, මේ තුන් සමපත්තු යි.

3. 3. 4. 7.

37. තිස්සො ඉමා භික්ඛවෙ වුද්ධියො.

කතමා තිස්සො? සද්ධාචුද්ධි භීලචුද්ධි පඤ්ඤචුද්ධි.

ඉමා ඛො භික්ඛවෙ තිස්සො වුද්ධියොති

3. 3. 4. 8.

38. තයො ව භික්ඛවෙ අස්සබ්බුඛෙක දෙසිය්සාමි තයො ව පුරිස-
බ්බුඛෙක. තං පුණ්ණං - පෙ-

කතමෙ ව භික්ඛවෙ තයො අස්සබ්බුඛකා?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො අස්සබ්බුඛෙකා ජවසම්පන්නො හොති, න වණණ-
සම්පන්නො න ආරොහපරිණාගසම්පන්නො. ඉධ පන භික්ඛවෙ එකච්චො
අස්සබ්බුඛෙකා ජවසම්පන්නො ව හොති වණණසම්පන්නො ව, න ආරොහපරි-
ණාගසම්පන්නො. ඉධ පන භික්ඛවෙ එකච්චො අස්සබ්බුඛෙකා ජවසම්පන්නො
ව හොති වණණසම්පන්නො ව ආරොහපරිණාගසම්පන්නො ව. ඉමෙ ඛො
භික්ඛවෙ තයො අස්සබ්බුඛකා.

කතමෙ ව භික්ඛවෙ තයො පුරිසබ්බුඛකා?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුරිසබ්බුඛෙකා ජවසම්පන්නො හොති, න වණණ-
සම්පන්නො න ආරොහපරිණාගසම්පන්නො. ඉධ පන භික්ඛවෙ එකච්චො
පුරිසබ්බුඛෙකා ජවසම්පන්නො ව හොති වණණසම්පන්නො ව, න ආරොහපරි-
ණාගසම්පන්නො. ඉධ පන භික්ඛවෙ එකච්චො පුරිසබ්බුඛෙකා ජවසම්පන්නො
ව හොති වණණසම්පන්නො ව ආරොහපරිණාගසම්පන්නො ව.

කථංඤා භික්ඛවෙ පුරිසබ්බුඛෙකා ජවසම්පන්නො හොති, න වණණසම්ප-
න්නො න ආරොහපරිණාගසම්පන්නො?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු “ඉදං දුක්ඛන්තර් යථාභූතං පජානාති. අයං දුක්ඛ-
සමුදයො”ති යථාභූතං පජානාති. ‘අයං දුක්ඛනිරෝධො’ති යථාභූතං
පජානාති. “අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපදා”ති යථාභූතං පජානාති. ඉදමස්ස
ජවස්මිං වදාමි. අභිධම්මෙ ඛො පන අභිනිත්තසෙ පඤ්ඤං පුට්ඨං සංසාදෙති
නො ථිය්සප්පෙති. ඉදමස්ස න වණණස්මිං වදාමි. ත ඛො පන ලාභී හොති
ච්චරපිණ්ඩපාත සෙනාසනගිලානපච්චයනෙසජ්ජපරික්ඛාරතං. ඉදමස්ස න
ආරොහපරිණාගස්මිං වදාමි. එවං ඛො භික්ඛවෙ පුරිසබ්බුඛෙකා ජවසම්පන්නො
හොති, න වණණසම්පන්නො න ව ආරොහපරිණාගසම්පන්නො.

3. 3. 4. 7.

37. මහණෙනි, මේ වෘද්ධිහු තුන් දෙනෙකි.

කවර තුන් දෙනෙක යත්: ශ්‍රද්ධාවෘද්ධිය, ශීලවෘද්ධිය, ප්‍රඥාවෘද්ධිය.

මහණෙනි, මේ තුන් වෘද්ධිහු යි.

3. 3. 4. 8.

38. මහණෙනි, තුන් අස්ගුණකයෝ (පොච්චන්) දෙසමි. තුන් පුරිස්ගුණකයනුදු (පොච්චනුදු) දෙසමි. ඒ අසව ...

මහණෙනි, තුන් අස්ගුණකයෝ කවරහ යත්:

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් අස්ගුණකයෙක් ජවසම්පන්න වෙයි. වණ්ණසම්පන්න නො වෙයි. ආරෝහපරිණාහ සම්පන්න නො ද වෙයි. මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් අස්ගුණකයෙක් ජවසම්පන්න ද වෙයි. වණ්ණසම්පන්න ද වෙයි. ආරෝහපරිණාහ සම්පන්න නොවෙයි. මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් අස්ගුණකයෙක් ජවසම්පන්න ද වෙයි. වණ්ණසම්පන්න ද වෙයි. ආරෝහපරිණාහසම්පන්න ද වෙයි. මහණෙනි, මේ තුන් අස්ගුණකයෝ යි.

මහණෙනි, තුන් පුරිස්ගුණකයෝ කවරහ යත්:

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුරිස්ගුණකයෙක් ජවසම්පන්න වෙයි. වණ්ණසම්පන්න නො වෙයි. ආරෝහපරිණාහසම්පන්න නො ද වෙයි. මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුරිස්ගුණකයෙක් ජවසම්පන්න ද වෙයි. වණ්ණසම්පන්න ද වෙයි. ආරෝහපරිණාහ සම්පන්න නො වෙයි. මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුරිස්ගුණකයෙක් ජවසම්පන්න ද වෙයි. වණ්ණසම්පන්න ද වෙයි. ආරෝහපරිණාහ සම්පන්න ද වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ නම් පුරිස්ගුණකයා ජවසම්පන්න වේ ද. වණ්ණසම්පන්න නො වේ ද, ආරෝහපරිණාහසම්පන්න නො වේ ද?

මහණෙනි, මෙසේ නෙහි මහණ “මේ දුක්ඛ” යි ඇතිසැටියෙන් දනී. “මේ දුක්ඛසමුදය” යි ඇතිසැටියෙන් දනී. “මේ දුක්ඛනිරෝධය” යි ඇති සැටියෙන් දනී. “මේ දුක්ඛනිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදා” යි ඇතිසැටියෙන් දනී. මේ ඔහුගේ ඥානජවය යි කියමි. අභිධම්මයෙහි අභිනිව්‍යයෙහි ප්‍රයාන විචාරණ ලද්දේ අවසාදනය කෙරෙයි (පසුබසී.) නොවිසදයි. මේ ඔහුගේ වණ්ණ නොවෙති යි කියමි. විවර පිණිසාන ශක්තියෙන් ග්‍රාහ්‍යප්‍රත්‍යය හෙතෙම පරිණාම නොලබන සුළු වෙයි. මේ ඔහුගේ ආරෝහපරිණාහ සම්පත් නො වෙති යි කියමි. මහණෙනි, මෙසේ පුරිස්ගුණකයා ජවසම්පන්න වෙයි. වණ්ණසම්පන්න නො වෙයි. ආරෝහපරිණාහසම්පන්න නො ද වෙයි.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ පුරිසඛලුඤ්ඤා ජවසම්පන්නො ව හොති වණණ-
සම්පන්නො ව, න ආරොහපරිණාහසම්පන්නො ?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු “ඉදං දුක්ඛනති යථාභූතං පජානාති -පෙ- අයං
දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපදා”ති යථාභූතං පජානාති, ඉදමස්ස ජවසම්පි වදාමි.
අභිධම්මෙ ඛො පන අභිචිතයෙ පඤ්ඤාං පුට්ඨො විසංජජ්ජති, නො සංසාදෙති.
ඉදමස්ස වණණසම්පි වදාමි. න ඛො පන¹ ලාභී හොති චිවරපිණ්ඩපාතසේනා-
සකතිලාභපව්වයහෙසජ්ජපරික්ඛාදනං. ඉදමස්ස න ආරොහපරිණාහසම්පි
වදාමි. එවං ඛො භික්ඛවෙ පුරිසඛලුඤ්ඤා ජවසම්පන්නො ව හොති වණණ-
සම්පන්නො ව, න ආරොහපරිණාහසම්පන්නො.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ පුරිසඛලුඤ්ඤා ජවසම්පන්නො ව හොති වණණ-
සම්පන්නො ව ආරොහපරිණාහසම්පන්නො ව ?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු “ඉදං දුක්ඛනති යථාභූතං පජානාති -පෙ- අයං
දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපදා”ති යථාභූතං පජානාති, ඉදමස්ස ජවසම්පි වදාමි.
අභිධම්මෙ ඛො පන අභිචිතයෙ පඤ්ඤාං පුට්ඨො විසංජජ්ජති, නො සංසාදෙති.
ඉදමස්ස වණණසම්පි වදාමි. ලාභී ඛො පන හොති චිවරපිණ්ඩපාතසේනාසන-
තිලාභපව්වයහෙසජ්ජපරික්ඛාදනං. ඉදමස්ස ආරොහපරිණාහසම්පි වදාමි.
එවං ඛො භික්ඛවෙ පුරිසඛලුඤ්ඤා ජවසම්පන්නො ව හොති වණණ-
සම්පන්නො ව ආරොහපරිණාහසම්පන්නො ව.

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ තයො පුරිසඛලුඤ්ඤාති.

3 3. 4. 9.

39. තයො ව භික්ඛවෙ අස්සසදස්සො² දෙසියාමි තයො ව පුරිසසදස්සො,
නං සුණාම -පෙ-

කතමෙ ව භික්ඛවෙ තයො අස්සසදස්සා?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො අස්සසදස්සො ජවසම්පන්නො හොති, න වණණ-
සම්පන්නො න ආරොහපරිණාහසම්පන්නො, ඉධ පන භික්ඛවෙ එකච්චො
අස්සසදස්සො ජවසම්පන්නො ව හොති වණණසම්පන්නො ව, න ආරොහ-
පරිණාහසම්පන්නො, ඉධ පන භික්ඛවෙ එකච්චො අස්සසදස්සො ජවසම්පන්නො
ව හොති වණණසම්පන්නො ව ආරොහපරිණාහසම්පන්නො ව. ඉමෙ ඛො
භික්ඛවෙ තයො අස්සසදස්සා.

කතමෙ ව භික්ඛවෙ තයො පුරිසසදස්සා?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුරිසසදස්සො ජවසම්පන්නො හොති, න වණණ-
සම්පන්නො න ආරොහපරිණාහසම්පන්නො, ඉධ පන භික්ඛවෙ එකච්චො
පුරිසසදස්සො ජවසම්පන්නො ව හොති වණණසම්පන්නො ව, න ආරොහපරි-
ණාහසම්පන්නො, ඉධ පන භික්ඛවෙ එකච්චො පුරිසසදස්සො ජවසම්පන්නො
ව හොති වණණසම්පන්නො ව ආරොහපරිණාහසම්පන්නො ව.

1. න පන ලාභී හොති - මජ්ඣං.

2. අස්සපරස්සො - මජ්ඣං.

මහණෙනි, කෙසේ පුරිස්ගුණකියා ජවසම්පන්නත් වේ ද වණ්ණසම්පන්නත් වේ ද, ආරෝහපරිණාහසම්පන්න නො වේ ද?

භගණෙනි, මේ සස්තෙහි භගණ “මේ දුකැ”යි යථාභූතය දනී ... “මේ දුඛතීරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදාය”යි යථාභූතය දනී. මේ ඔහුගේ ඥානජවය වෙති යි කියමි. අභිධම්මයෙහි අභිවිතයෙහි ප්‍රශ්න විවාරණ ලද්දේ විසදයි. අවසාදනය නො කෙරෙයි. මේ ඔහුගේ වණ්ණය වෙති යි කියමි. විවර-පිණ්ඩපාත ශයතාසත භ්‍රාතප්‍රත්‍යය භෞමජ්‍ය පරිභ්‍ෂාර නොලබන සුදු වෙයි. මේ ඔහුගේ ආරෝහපරිණාහ සම්පත් නො වෙති යි කියමි. මහණෙනි, මෙසේ පුරිස් ගුණකියා ජවසම්පන්නත් වෙයි. වණ්ණසම්පන්නත් වෙයි. ආරෝහපරිණාහසම්පන්න නො වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ පුරිස්ගුණකියා ජවසම්පන්නත් වේ ද වණ්ණසම්පන්නත් වේ ද ආරෝහපරිණාහසම්පන්නත් වේ ද?

භගණෙනි, මේ සස්තෙහි මහණ “මේ දුකැ”යි යථාභූතය දනී .. “මේ දුඛතීරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදාය”යි යථාභූතය දනී. මේ ඔහුගේ ඥානජවය වෙති යි කියමි. අභිධම්මයෙහි අභිවිතයෙහි ප්‍රශ්න විවාරණ ලද්දේ විසදයි. අවසාදනය නො කෙරෙයි. මේ ඔහුගේ වණ්ණය වෙති යි කියමි. විවර-පිණ්ඩපාතශයතාසතභ්‍රාතප්‍රත්‍යය භෞමජ්‍යපරිභ්‍ෂාර ලබන සුදු වෙයි මේ ඔහුගේ ආරෝහපරිණාහසම්පත් වෙති යි කියමි. භගණෙනි, මෙසේ පුරිස්-ගුණකියා ජවසම්පන්නත් වෙයි. වණ්ණසම්පන්නත් වෙයි. ආරෝහපරිණාහ-සම්පන්නත් වෙයි.

භගණෙනි, මේ පුරිස්ගුණකියෝ තුන් දෙන වෙති.

3. 3. 4: 9

39. මහණෙනි, අශ්වයන් කෙරෙහි සද්ශ්වයන් තුන් දෙන ද (ජාතිමත් අසුන්) දෙසමි. සද්ශ්වසද්ශ පුරුෂයන් තුන් දෙන ද දෙසමි. ඒ අසව, ...

මහණෙනි. අශ්වසද්ශයෝ තුන් දෙන කවරහ?

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් අශ්වසද්ශයෙක් ජවසම්පන්න වෙයි. වණ්ණසම්පන්න නොවෙයි. ආරෝහපරිණාහසම්පන්න නොවෙයි. මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් අශ්වසද්ශයෙක් ජවසම්පන්නත් වෙයි. වණ්ණසම්පන්නත් වෙයි. ආරෝහපරිණාහසම්පන්න නො වෙයි. මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් අශ්වසද්ශයෙක් ජවසම්පන්නත් වෙයි. වණ්ණසම්පන්නත් වෙයි. ආරෝහ-පරිණාහසම්පන්නත් වෙයි. මහණෙනි, මොහු තුන් අශ්වසද්ශයෝ යි

මහණෙනි, සද්ශ්වසද්ශ තුන් පුරුෂයෝ කවරහ?

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුරුෂසද්ශයෙක් ජවසම්පන්න වෙයි. වණ්ණසම්පන්න නො වෙයි. ආරෝහපරිණාහසම්පන්න නො වෙයි. මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුරුෂසද්ශයෙක් ජවසම්පන්නත් වෙයි වණ්ණසම්පන්නත් වෙයි. ආරෝහපරිණාහසම්පන්න නො වෙයි. මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුරුෂසද්ශයෙක් ජවසම්පන්නත් වෙයි. වණ්ණසම්පන්නත් වෙයි. ආරෝහ-පරිණාහසම්පන්නත් වෙයි.

කථාකතෘ භීතියෙන් පුරිසසදයෙන් ජවසම්පන්නා හොඳින්, න වණණ-
සම්පන්නා න ආරෝහපරිණාහසම්පන්නා?

ඉබ භීතියෙන් භීතිය පසුවන නොමැති බැවින් සංකෘතියෙන් පරිකල්පය
භවනාත්මක හොඳින් නැති පරිනිබ්බාසී අනාවතනිධිමෙමා නසමා ලොකා.
ඉදමස්ස ජවසම්පන්නා වදාමි. අභිධමෙම බො පන අභිවිතයෙ පසුගා පුට්ඨා
සංසාදෙති, නො විසයාපෙති. ඉදමස්ස න වණණසම්පන්නා වදාමි. න බො පන
ලාභී හොඳින් විවරපිණ්ඩපානසෙතාසනගිලානපච්චයහෙසජ්ජපරිකල්පා.
ඉදමස්ස න ආරෝහපරිණාහසම්පන්නා වදාමි. එවං බො භීතියෙන් පුරිසසදයෙන්
ජවසම්පන්නා හොඳින්, න වණණසම්පන්නා න ආරෝහපරිණාහසම්පන්නා.

කථාකතෘ භීතියෙන් පුරිසසදයෙන් ජවසම්පන්නා ව හොඳින් වණණ-
සම්පන්නා ව, න ආරෝහපරිණාහසම්පන්නා?

ඉබ භීතියෙන් භීතිය පසුවන නොමැති බැවින් සංකෘතියෙන් පරිකල්පය
භවනාත්මක හොඳින් නැති පරිනිබ්බාසී අනාවතනිධිමෙමා නසමා ලොකා.
ඉදමස්ස ජවසම්පන්නා වදාමි. අභිධමෙම බො පන අභිවිතයෙ පසුගා පුට්ඨා
විසයාපෙති නො සංසාදෙති. ඉදමස්ස වණණසම්පන්නා වදාමි. න බො පන ලාභී
හොඳින් විවරපිණ්ඩපානසෙතාසනගිලානපච්චයහෙසජ්ජපරිකල්පා.
ඉදමස්ස න ආරෝහපරිණාහසම්පන්නා වදාමි. එවං බො භීතියෙන් පුරිසසදයෙන්
ජවසම්පන්නා හොඳින් වණණසම්පන්නා, න ආරෝහපරිණාහසම්පන්නා.

කථාකතෘ භීතියෙන් පුරිසසදයෙන් ජවසම්පන්නා ව හොඳින් වණණසම්ප-
න්නා ව ආරෝහපරිණාහසම්පන්නා ව?

ඉබ භීතියෙන් භීතිය පසුවන නොමැති බැවින් සංකෘතියෙන් පරිකල්පය
භවනාත්මක හොඳින් නැති පරිනිබ්බාසී අනාවතනිධිමෙමා නසමා ලොකා.
ඉදමස්ස ජවසම්පන්නා වදාමි. අභිධමෙම බො පන අභිවිතයෙ පසුගා පුට්ඨා
විසයාපෙති, නො සංසාදෙති. ඉදමස්ස වණණසම්පන්නා වදාමි.
ලාභී බො පන හොඳින් විවරපිණ්ඩපානසෙතාසනගිලානපච්චයහෙසජ්ජපරිකල්පා-
රුකං. ඉදමස්ස ආරෝහපරිණාහසම්පන්නා වදාමි. එවං බො භීතියෙන් පුරිසසදයෙන්
ජවසම්පන්නා ව හොඳින් වණණසම්පන්නා ව ආරෝහපරිණාහසම්පන්නා ව.

ඉමෙ බො භීතියෙන් නයො පුරිසසදයාහි.

මහණෙනි, කෙසේ පුරුෂසද්ධාව තෙමේ ජවසම්පන්න වේ ද, වණ්ණ-සම්පන්න නො වේ ද ආරොහපරිණාහසම්පන්න නො වේ ද?

මහණෙනි, මේ සස්තෙති මහණ පස් වැදූරුම් ඔරමාගිය සංයෝජනයන් ඝෘය කිරීමෙන් ඔපපාතික වෙයි. ඒ බබ්ලොවින් වටාලා නො එන සැහැවි ඇතිවේ ඒ බබ්ලොව ම පිරිනිවන් පානේ වෙයි. මේ ඔහුගේ ඥානජවය යි කියමි. අභිධම්මෙහි ලා අභිවිතයෙහි ලා ප්‍රශ්න නගන ලද්දේ අවසාදනය කෙරෙයි. නො විසදයි මේ ඔහුගේ වණ්ණ නො වෙතියි කියමි. විවරපිණ්ඩ-පානශයනාසනගලානප්‍රත්‍යයගෙනෂජ්‍යපරිඡ්ඡාර නො ලබන සුලු වෙයි. මේ ඔහුගේ ආරොහපරිණාහසම්පත් නො වෙති යි කියමි. මහණෙනි, මෙසේ පුරුෂසද්ධාවයා ජවසම්පන්න වෙයි. වණ්ණසම්පන්න නො වෙයි. ආරොහ-පරිණාහසම්පන්න නො වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ පුරුෂසද්ධාවයා ජවසම්පන්නත් වේ ද වණ්ණසම්පන්නත් වේ ද, ආරොහපරිණාහසම්පන්න නො වේ ද?

මහණෙනි, මේ සස්තෙති මහණ පස් වැදූරුම් ඔරමාගිය සංයෝජනයන් ඝෘය කිරීමෙන් ඔපපාතික වෙයි. ඒ බබ්ලොවින් වටාලා නො එන සැහැවි ඇතිවේ ඒ බබ්ලොව ම පිරිනිවන් පානේ වෙයි. මේ ඔහුගේ ඥානජවය වෙති යි කියමි. අභිධම්මෙහි ලා අභිවිතයෙහි ලා ප්‍රශ්න නගන ලද්දේ විසද යි. නො ගලයි. මේ ඔහුගේ වණ්ණසම්පත් වෙති යි කියමි. විවරපිණ්ඩ-පානශයනාසනගලානප්‍රත්‍යයගෙනෂජ්‍යපරිඡ්ඡාර නො ලබන සුලු වෙයි. මේ ඔහුගේ ආරොහපරිණාහ සම්පත් නො වෙති යි කියමි. මහණෙනි, මෙසේ පුරුෂසද්ධාවයා ජවසම්පන්න වෙයි. වණ්ණසම්පන්න වෙයි. ආරොහපරිණාහ-සම්පන්න නො වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ පුරුෂසද්ධාවයා ජවසම්පන්නත් වේ ද වණ්ණසම්පන්නත් වේ ද ආරොහපරිණාහසම්පන්නත් වේ ද?

මහණෙනි, මේ සස්තෙති මහණ පස් වැදූරුම් ඔරමාගිය සංයෝජනයන් ඝෘය කිරීමෙන් ඔපපාතික වෙයි. ඒ බබ්ලොවින් වටාලා නො එන සැහැවි ඇතිවේ ඒ බබ්ලොව ම පිරිනිවන් පානේ වෙයි. මේ ඔහුගේ ඥානජවය වෙති යි කියමි. අභිධම්මෙහි ලා අභිවිතයෙහි ලා ප්‍රශ්න නගන ලද්දේ විසදයි. නො ගලයි. මේ ඔහුගේ වණ්ණසම්පත් වෙති යි කියමි. විවර-පිණ්ඩපානශයනාසනගලානප්‍රත්‍යයගෙනෂජ්‍යපරිඡ්ඡාර ලබන සුලු වෙයි. මේ ඔහුගේ ආරොහපරිණාහසම්පත් වෙති යි කියමි. මහණෙනි, මෙසේ පුරුෂසද්ධාවයා ජවසම්පන්නත් වෙයි. වණ්ණසම්පන්නත් වෙයි. ආරොහපරිණාහ-සම්පන්නත් වෙයි.

මහණෙනි, මේ තුන් පුරුෂසද්ධාවයෝ යි.

3. 3. 4. 10.

40. තයො ව භික්ඛවෙ හද්‍රෙ අස්සාජාතීයෙ දෙසිය්සාම් තයො ව හද්‍රෙ පුරිසාජාතීයෙ. තං සුඤ්චං -පෙ-

කතමෙ ව භික්ඛවෙ තයො හද්‍රා අස්සාජාතීයා?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චා හද්‍රො අස්සාජාතීයො ජවසම්පන්නො ව හොති, [-පෙ- * ත ආරොහපරිණාගසම්පන්නො හොති -පෙ- * ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චා හද්‍රො අස්සාජාතීයො ජවසම්පන්නො ව හොති.] වණණසම්පන්නො ව ආරොහපරිණාගසම්පන්නො ව. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ තයො හද්‍රා අස්සාජාතීයා

කතමෙ ව භික්ඛවෙ තයො හද්‍රා පුරිසාජාතීයා [-පෙ- *]

ඉධ භික්ඛවෙ හද්‍රො පුරිසාජාතීයො ජවසම්පන්නො ව හොති වණණ-සම්පන්නො ව ආරොහපරිණාගසම්පන්නො ව. [-පෙ- *]

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ හද්‍රො පුරිසාජාතීයො ජවසම්පන්නො ව හොති වණණ-සම්පන්නො ව ආරොහපරිණාගසම්පන්නො ව.

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු ආසවානං ඛයා අනාසවං වෙතොවිම්බනීං පඤ්ඤා-විම්බනීං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සචරිකත්වා උපසම්පජ්ඣ විහරති. ඉදං මෙ ජවසම්පත්තියං වදාමි. අභිධම්මෙ ඛො පන අභිවිතයෙ පඤ්ඤා පුට්ඨා විස්සජේන්ති තො සංසාදෙති. ඉදං මෙ වණණසම්පත්තියං වදාමි. ලාභී ඛො පන හොති විවරපිණ්ඩ-පාකසනාසනගිලානපච්චයභෙසජ්ජපරිකාරාදිනං. ඉදං මෙ ආරොහපරිණා-ගසම්පත්තියං වදාමි. එවං ඛො භික්ඛවෙ හද්‍රො පුරිසාජාතීයො ජවසම්පන්නො ව හොති වණණසම්පන්නො ව ආරොහපරිණාගසම්පන්නො ව.

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ තයො හද්‍රා පුරිසාජාතීයාති.

3. 3. 4. 11.

41. එකං සමයං හභවා රුජග්ගෙ විහරති මොරනිවාපෙ පරිබ්බජ-කාරමෙ. තත්‍ර ඛො හභවා භික්ඛු ආමනෙතසි -පෙ-

නීති භික්ඛවෙ ධම්මෙති සම්මනාගතො භික්ඛු අවචන්තනිට්ඨො හොති අවචන්තයොගකෙබ්බි අවචන්තමුභවාරී අවචන්තපරියොසානො සෙට්ඨො දෙවමනුස්සානං.

කතමෙති නීති?

අසෙබ්බෙත සීලකබ්බෙත අසෙබ්බෙත සමාධිකබ්බෙත අසෙබ්බෙත පඤ්ඤා-කබ්බෙත.

ඉමෙති ඛො භික්ඛවෙ නීති ධම්මෙති සම්මනාගතො භික්ඛු අවචන්තනිට්ඨො හොති අවචන්තයොගකෙබ්බි අවචන්තමුභවාරී අවචන්තපරියොසානො සෙට්ඨො දෙවමනුස්සානන්ති.

* පෙය්‍යාඥාමිති අනන්තරික සුභතප්පදෙසා පුබ්බෙ වුන්ත සුභතානුසාරෙන වෙදිතබ්බා.

“ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු ආසවානං ඛයා” ආදී පදෙ ඩි යොජේඤ්ඤා පුරිසාජාතීයා වාරා වෙදිතබ්බා.

3. 3 4. 10.

40. මහණෙනි, හදු අශ්වාඡාතීයයන් තුන් දෙනා දෙසමි. හදු පුරුෂාඡාතීයයන් තුන් දෙනා ද දෙසමි. එය අසව

මහණෙනි, හදු අශ්වාඡාතීයයෝ තුන් දෙනා කවරහ යත්:

මහණෙනි, මෙ ලොව ඇතැම් හදු අශ්වාඡාතීයයෙක් ජවසම්පන්න වෙයි. ... * ආරොහපරිණාහසම්පන්න නො වෙයි [... *] මහණෙනි. මෙලොව ඇතැම් හදු අශ්වාඡාතීයයෙක් ජවසම්පන්නත් වෙයි. වණිසම්පන්නත් වෙයි. ආරොහපරිණාහසම්පන්නත් වෙයි. මහණෙනි, මේ තුන් වැදූරුම් හදු අශ්වාඡාතීයයෝ යි.

මහණෙනි, හදු පුරුෂාඡාතීයයෝ තුන් දෙනා කවරහ යත්: [...*]

මහණෙනි, මෙ ලොව හදු පුරුෂාඡාතීයයා ජවසම්පන්නත් වෙයි. වණිසම්පන්නත් වෙයි. ආරොහපරිණාහසම්පන්නත් වෙයි. [.... *]

මහණෙනි, කෙසේ හදු පුරුෂාඡාතීයයා ජවසම්පන්නත් වේ ද, වණිසම්පන්නත් වේ ද, ආරොහපරිණාහසම්පන්නත් වේ ද?

මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ ආසුරයන් ක්ෂය කිරීමෙන් අතාසුර වූ වෙතොවිච්ඡිකතීය ප්‍රඥවිච්ඡිකතීය ඉහාත්මයෙහි ම තෙමේ විශිෂ්ටඥනයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ඊට එළඹ වෙසෙයි. මේ ඔහුගේ ඥානජවය වෙති යි කියමි. අභිධම්මයෙහි ලා අභිවිතයෙහි ලා පාන පුළුල්තා ලද්දේ විසඳයි. නො හමයි. මේ ඔහුගේ වණිය වෙති යි කියමි. විවර පිණිසාතයකාසනග්‍රාහ-ප්‍රත්‍යයභෞමජපරිනිකාර ලබන සුලු වෙයි. මේ ඔහුගේ ආරොහපරිණාහය වෙති යි කියමි. මහණෙනි, මෙසේ හදු පුරුෂාඡාතීයයා ජවසම්පන්න ද වෙයි. වණිසම්පන්න ද වෙයි. ආරොහපරිණාහ සම්පන්න ද වෙයි.

මහණෙනි, මේ තුන් හදු පුරුෂාඡාතීයයෝ යි.

3. 3. 4. 11.

41. එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර මොරනිවාස නම් පරිව්‍රාජකාරුමයෙහි වැඩ වෙසෙති. එකල භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හික්කන් ඇමතු සේක. ...

මහණෙනි, දහම් තුණෙකින් සමන්තාගත මහණ අත්‍යන්ත නිෂ්ඨ වෙයි. අත්‍යන්තයෝගඤ්ඤම් වෙයි. අත්‍යන්තපඨිවසාන ඇති සේ දෙවිමිනිත්තට ශ්‍රේෂ්ඨ වූ අත්‍යන්තබ්‍රහ්මචාරී වෙයි.

කවර තුන් දහම්ත යත්:

අශෙක්ෂ ශීලසකකියෙන, අශෙක්ෂ සමාධිසකකියෙන, අශෙක්ෂ ප්‍රඥ-සකකියෙන

මහණෙනි, මේ තුන් දහමින් සමන්තාගත මහණ අත්‍යන්තනිෂ්ඨ වෙයි. අත්‍යන්තයෝගඤ්ඤම් වෙයි. අත්‍යන්තපඨිවසාන ඇති, දෙවිමිනිත්තට ශ්‍රේෂ්ඨ වූ අත්‍යන්තබ්‍රහ්මචාරී වෙයි.

* ... මෙහි පෙය්‍යාලවූයෙත් වැහුනු සුභ ප්‍රදේශ පෙරහි සුභඅනුකාරයෙන් දහසුතු.

“මහණෙනි ආසුරයන් ක්ෂය කිරීමෙන්” ආදිපද යොදා පුරුෂාඡාතීය වාර දහසුතු.

3. 3. 4. 12.

42. තිති භික්ඛවෙ ධම්මෙති සමනනාගතො භික්ඛු අවචන්තනිට්ඨො
හොති, අවචන්තයොගකෙබ්බි අවචන්තබ්බමාරි අවචන්තපරියොසානො
සෙට්ඨො දෙවමනුස්සාතං.

කතමෙති තිති?

ඉද්ධිපාටිභාරියෙන, ආදෙසනාපාටිභාරියෙන, අනුසාසනිපාටිභාරියෙන.

ඉමෙති බො භික්ඛවෙ තිති ධම්මෙති සමනනාගතො භික්ඛු අවචන්ත-
නිට්ඨො හොති -පෙ- සෙට්ඨො දෙවමනුස්සාතනති.

3. 3. 4. 13.

43. තිති භික්ඛවෙ ධම්මෙති සමනනාගතො භික්ඛු අවචන්තනිට්ඨො හොති
-පෙ- සෙට්ඨො දෙවමනුස්සාතං.

කතමෙති තිති?

සමාදිට්ඨියා සමාඤ්ඤෙන සමාවිච්ඡිතතියා.

ඉමෙති බො භික්ඛවෙ තිති ධම්මෙති සමනනාගතො භික්ඛු අවචන්තනිට්ඨො
හොති, අවචන්තයොගකෙබ්බි අවචන්තබ්බමාරි අවචන්තපරියොසානො
සෙට්ඨො දෙවමනුස්සාතනති.

සොධාපිච්චණ්ණා චතුසස්සා*

[5. මඩගල චගෙහා]

3. 3. 5. 1.

[සාවස්ථිහිදානං:]

44. තිති භික්ඛවෙ ධම්මෙති සමනනාගතො යථාභතං නික්ඛිනො ඵලං
නිරයෙ.

කතමෙති තිති?

අකුසලෙන කායකමෙමන, අකුසලෙන වචිකමෙමන, අකුසලෙන මනෝ-
කමෙමන.

ඉමෙති බො භික්ඛවෙ තිති ධම්මෙති සමනනාගතො යථාභතං නික්ඛිනො
ඵලං නිරයෙ.

තිති භික්ඛවෙ ධම්මෙති සමනනාගතො යථාභතං නික්ඛිනො ඵලං
සග්ගෙ.

කතමෙති තිති?

කුසලෙන කායකමෙමන, කුසලෙන වචිකමෙමන, කුසලෙන මනෝ-
කමෙමන.

ඉමෙති බො භික්ඛවෙ තිති ධම්මෙති සමනනාගතො යථාභතං නික්ඛිනො
ඵලං සග්ගෙති.

*තසසුද්දානං: සොධො පරිඝ මිත්තඤ්ඤා
උපපාදු පකසකම්මලො
සම්පදු චුද්ධි තපසා අසො
තපසා මාරුතිවාපිනොති - මඡ්ඤ.

3. 3. 4. 12

42. මහණෙනි, ධම්මානුකූලකීන් සමනාගත මහණ අත්තනනිකූල වෙයි, අත්තනනියොගකෂෙමී වෙයි, අත්තනනපඨිවසාන අභියෝ දෙවිමිනිස්තට ශ්‍රේෂ්ඨ වූ අත්තනනබ්බවාරී වෙයි.

කවර තුන් දහමින යත්:

සංඤ්චාතිභාසීයෙන. ආදේශනාප්‍රාතිභාසීයෙන. අනුශාසනීප්‍රාතිභාසීයෙන.

මහණෙනි, මේ තුන් දහමින් සමනාගත මහණ අත්තනනිකූල වෙයි, අත්තනනියොගකෂෙමී වෙයි ... දෙවිමිනිස්තට ශ්‍රේෂ්ඨ වූ අත්තනනබ්බවාරී වෙයි.

3. 4. 4. 13

43. මහණෙනි, දහමිනුකූලකීන් සමනාගත මහණ අත්තනනිකූල වෙයි ... දෙවිමිනිස්තට ශ්‍රේෂ්ඨ වූ අත්තනනබ්බවාරී වෙයි.

කවර තුන් දහමින යත්:

සමග්දූෂටියෙන, සමග්ඥතයෙන, සමග්විමුක්තියෙන.

මහණෙනි, මේ තුන් දහමින් යුක්ත වූ මහණ අත්තනනිකූල වෙයි. අත්තනනියොගකෂෙමී වෙයි, අත්තනනපඨිවසාන අභියෝ දෙවිමිනිස්තට ශ්‍රේෂ්ඨ වූ අත්තනනබ්බවාරී වෙයි.

සතරවන යොධාජීව වහි යි.

[5. මධ්‍යම වග්ග]

3. 3. 5. 1

[සැමැත් නිදහසි:]

44. මහණෙනි, දහමිනුකූලකීන් සමනිත වූයේ ගෙණවුන් තැබුයේ යම් සේ ද, එපරිදි තීරයෙහි වෙයි.

කවර දහමිනුකූලකීන යත්:

අකුශලකායකමියෙන්, අකුශලවාක්කමියෙන්, අකුශලමනාකමියෙන්.

මහණෙනි, මේ තුන් දහමින් සමනාගත වූයේ ගෙණවුන් තැබුයේ යම් සේ ද, එපරිදි තීරයෙහි සිටියේ වේ.

මහණෙනි, දහමිනුකූලකීන් සමනාගත වූයේ ගෙණවුන් තැබුයේ යම් සේ ද, එපරිදි ස්වභාවයෙහි සිටියේ වේ.

කවර දහමිනුකූලකීන යත්:

කුශලකායකමියෙන්, කුශලවාක්කමියෙන්, කුශලමනාකමියෙන්.

මහණෙනි, මේ තුන් දහමින් සමනාගත වූයේ ගෙණවුන් තැබුයේ යම් සේ ද, එපරිදි ස්වභාවයෙහි සිටියේ වේ.

3. 3. 5. 2.

45. නීති භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාභතං නිකක්ඛන්තො එවං නිරයෙ.

කතමෙහි නීති?

සාවජේන් කායකමෙවන, සාවජේන් වචිකමෙවන, සාවජේන් මනොකමෙවන.

ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ නීති ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාභතං නිකක්ඛන්තො එවං නිරයෙ.

නීති භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාභතං නිකක්ඛන්තො එවං සග්ගෙ.

කතමෙහි නීති?

අතවජේන් කායකමෙවන, අතවජේන් වචිකමෙවන, අතවජේන් මනොකමෙවන.

ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ නීති ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාභතං නිකක්ඛන්තො එවං සග්ගෙති.

3. 3. 5. 3.

46. නීති භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො -පෙ- එවං නිරයෙ.
කතමෙහි නීති?

විසමෙන කායකමෙවන, විසමෙන වචිකමෙවන, විසමෙන මනොකමෙවන.
ඉමෙහි ඛො -පෙ- එවං නිරයෙ.

නීති -පෙ- එවං සග්ගෙ.

කතමෙහි නීති?

සමෙන කායකමෙවන, සමෙන වචිකමෙවන, සමෙන මනොකමෙවන.
ඉමෙහි ඛො -පෙ- එවං සග්ගෙති.

3. 3. 5. 4.

47. නීති භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො -පෙ- එවං නිරයෙ.
කතමෙහි නීති?

අසුචිතා කායකමෙවන, අසුචිතා වචිකමෙවන, -පෙ- මනොකමෙවන.
ඉමෙහි ඛො නීති -පෙ- එවං නිරයෙ.

නීති භික්ඛවෙ -පෙ- එවං සග්ගෙ.

කතමෙහි නීති?

සුචිතා කායකමෙවන, සුචිතා වචිකමෙවන -පෙ- මනොකමෙවන.

ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ නීති ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාභතං නිකක්ඛන්තො එවං සග්ගෙති.

3. 3. 5. 5.

48. නීති භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො බාලො අව්‍යතො, අසප්පරිසො ඛතං උපගතං අත්තානං පරිහරති. සාවජේන ච ගොති සානුචජේන විඤ්ඤානං. ඛන්ධුඤ්ඤානං අප්පඤ්ඤං පසවති.

කතමෙහි නීති?

අකුසලෙන කායකමෙවන, අකුසලෙන වචිකමෙවන, අකුසලෙන මනොකමෙවන.

3. 8. 5. 2

45. මහණෙනි, ධම් තුණෙකින් සමකාගත වූයේ ගෙනවුත් තැබුයේ යම්සේ ද, එපරිදි නිරයෙහි සිටියේ වේ.

කවර දහම් තුණෙකින් යත්:

සදෙස් කාකමිත, සදෙස් විසිකමිත, සදෙස් මුතිකමිත.

මහණෙනි, මේ තුන් දහමින් සමකාගත වූයේ ගෙනවුත් තැබුයේ යම් සේ ද, එපරිදි නිරයෙහි වේ.

මහණෙනි, දහම් තුණෙකින් සමකාගත වූයේ ගෙනවුත් තැබුයේ යම් සේ ද, එපරිදි සංවිතියෙහි වේ.

කවර තුණෙකින් යත්:

නිර්දෙශකායකමියෙන්, නිර්දෙශවාක්කමියෙන්, නිර්දෙශමනාකමියෙන්.

මහණෙනි, මේ තුන් දහමින් සමකාගත වූයේ ගෙනවුත් තැබුයේ යම් සේ ද, එපරිදි සංවිතියෙහි වේ.

3. 8. 5. 3

46. මහණෙනි, දහම් තුණෙකින් සමකාගත වූයේ ... නිරයෙහි සිටියේ වේ. කවර දහම් තුණෙකින් යත්:

විෂම වූ කාකමිත, විෂම වූ විසිකමිත, විෂම වූ මුතිකමිත ...

මහණෙනි, මේ තුන්දහමින් ... නිරයෙහි වේ.

මහණෙනි, දහම් තුණෙකින් ... සංවිතියෙහි වේ.

කවර දහම් තුණෙකින් යත්:

සම වූ කායකමියෙන්, සම වූ වාක්කමියෙන්, සම වූ මනාකමියෙන් ...

මහණෙනි, මේ තුන් දහමින් ... සංවිතියෙහි වේ.

3. 8. 5. 4

47. මහණෙනි, දහම් තුණෙකින් සමකාගත වූයේ නිරයෙහි සිටියේ වේ. කවර තුණෙකින් යත්:

අපචිත්ත වූ කායකමියෙන්, අපචිත්ත වූ වාක්කමියෙන්, අපචිත්ත වූ මනාකමියෙන්.

මහණෙනි, මේ තුන් දහමින් ... එපරිදි නිරයෙහි වේ.

මහණෙනි, දහම් තුණෙකින් ... සංවිතියෙහි වේ.

කවර තුණෙකින් යත්:

පචිත්ත වූ කායකමියෙන්, පචිත්ත වූ වාක්කමියෙන්, පචිත්ත වූ මනාකමියෙන්.

මහණෙනි, මේ තුන් දහමින් සමකාගත වූයේ ගෙනවුත් සිටියේ යම්සේ ද, එපරිද්දෙන් සංවිතියෙහි වේ.

3. 8. 5. 5

48. මහණෙනි, කරුණු තුණෙකින් සමකාගත අවෘත්ත වූ අසත්පුරුෂ වූ බාලයා ගුණවිසින් සාල නවු ආත්මයක් පරිහරණය කරයි. සාවද්‍ය ද වෙයි. නුවණැතියන් විසින් උපවාද කටයුතු ද වෙයි. බොහෝ පව් ද රැස් කෙරෙයි.

කවර තුන් දහමකින් යත්:

අකුශලකායකමියෙන්, අකුශලවාක්කමියෙන්, අකුශලමනාකමියෙන්.

ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ නීති ධම්මෙහි සමන්තාගතො බාලො අව්‍යන්තො අසප්පරිසො ඛනං උපහතං අත්තාතං පරිහරති, සාවජේථා ව හොති, සානුවජේථා විඤ්ඤානං, බහුඤ්ඤා අපුඤ්ඤාං පසවතීති.

නීති භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො පණ්ඩිතො විශ්වෙනා සප්පරිසො අත්තතං අනුපහතං අත්තාතං පරිහරති, අනවජේථා ව හොති, අනනු-වජේථා විඤ්ඤානං, බහුඤ්ඤා පුඤ්ඤාං පසවතී.

කතමෙහි නීති:

කුසලෙන කායකමෙවන, කුසලෙන වචිකමෙවන, කුසලෙන මනෝ-කමෙවන.

ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ -පෙ- බහුඤ්ඤා පුඤ්ඤාං පසවතීති.

3. 3. 5. 6.

49. නීති භික්ඛවෙ ධම්මෙහි -පෙ-

සාවජේථන කායකමෙවන, සාවජේථන වචිකමෙවන, සාවජේථන මනෝකමෙවන. -පෙ-

නීති භික්ඛවෙ ධම්මෙහි -පෙ-

අනවජේථන කායකමෙවන, අනවජේථන වචිකමෙවන, අනවජේථන මනෝකමෙවන. -පෙ-

3. 3. 5. 7.

50. නීති භික්ඛවෙ ධම්මෙහි -පෙ-

විසමෙන කායකමෙවන, විසමෙන වචිකමෙවන, විසමෙන මනෝ-කමෙවන. -පෙ-

නීති භික්ඛවෙ ධම්මෙහි -පෙ-

සමෙන කායකමෙවන, සමෙන වචිකමෙවන, සමෙන මනෝකමෙවන. -පෙ-

3. 3. 5. 8.

51. නීති භික්ඛවෙ ධම්මෙහි -පෙ-

අසුචිතා කායකමෙවන, අසුචිතා වචිකමෙවන, අසුචිතා මනෝකමෙවන -පෙ-

නීති භික්ඛවෙ ධම්මෙහි -පෙ-

සුචිතා කායකමෙවන, සුචිතා වචිකමෙවන, සුචිතා මනෝකමෙවන. -පෙ-

ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ නීති ධම්මෙහි සමන්තාගතො පණ්ඩිතො විශ්වෙනා සප්පරිසො අත්තතං අනුපහතං අත්තාතං පරිහරති, අනවජේථා ව හොති, අනනුවජේථා ව විඤ්ඤානං, බහුඤ්ඤා පුඤ්ඤාං පසවතීති.

3. 3. 5. 9.

52. තිස්සො ඉමා භික්ඛවෙ වඤ්ඤා.

කතමා තිස්සො?

කායෙන ටිට්ඨාය මනසා.

ඉමා බො භික්ඛවෙ තිස්සො වඤ්ඤාහි.

මහණෙනි, මේ තුන් දහමින් සමකාගත වූ අවසාන වූ අසත්පුරුෂ වූ බාලයා ගුණවිසින් සැරෑ, නටුවා වූ ආත්මයක් පරිහරණය කෙරෙයි. සාවද්‍ය ද වෙයි නුවණැතියන් විසින් උපවාද කට යුතු ද වෙයි. බොහෝ පව් ද රැස් කෙරෙයි.

මහණෙනි, තුන් දහමෙකින් සමකාගත වූ වසාන වූ සත්පුරුෂ වූ පණ්ඩිතයා ගුණවිසින් නොසැරෑ, නොනට ආත්මයක් පරිහරණය කෙරෙයි. අනවද්‍ය ද වෙයි. නුවණැතියන් විසින් උපවාද නොකට යුතු ද වෙයි. බොහෝ පින් ද රැස් කෙරෙයි.

කවර තුන් දහමෙකින යත්:

කුශලකායකමයෙන්, කුශලවාක්කමයෙන්, කුශලමනාකමයෙන්

මහණෙනි, මේ තුන් දහමින් ... බොහෝ පින් ද රැස් කෙරෙයි.

3. 3. 5. 6.

49. මහණෙනි, තුන් දහමෙකින් ...

සාවද්‍යකායකමයෙන්, සාවද්‍යවාක්කමයෙන්, සාවද්‍යමනාකමයෙන් ...

මහණෙනි, තුන් දහමෙකින් ...

අනවද්‍යකායකමයෙන්, අනවද්‍යවාක්කමයෙන්, අනවද්‍යමනාකමයෙන් ...

3. 3. 5. 7.

50. මහණෙනි, තුන් දහමෙකින් ...

විෂමකායකමයෙන්, විෂමවාක්කමයෙන්, විෂම මනාකමයෙන් ...

මහණෙනි, තුන් දහමෙකින් ...

සම වූ කායකමයෙන්, සම වූ වාක්කමයෙන්, සම වූ මනාකමයෙන් ...

3. 3. 5. 8.

51. මහණෙනි, තුන් දහමෙකින් ...

අපචිත්‍ර කායකමයෙන්, අපචිත්‍ර වාක්කමයෙන්, අපචිත්‍ර මනාකමයෙන් ...

මහණෙනි, තුන් දහමෙකින් ...

පචිත්‍ර කායකමයෙන්, පචිත්‍ර වාක්කමයෙන්, පචිත්‍ර මනාකමයෙන් ...

මහණෙනි, මේ තුන් දහමින් සමකාගත වූ වසාන වූ සත්පුරුෂ වූ පණ්ඩිතයා ගුණවිසින් නොසැරෑ, නොනට ආත්මයක් පරිහරණය කෙරෙයි. අනවද්‍ය ද වෙයි, නුවණැතියන් විසින් උපවාද නොකට යුතු ද වේ, බොහෝ පින් ද රැස් කෙරෙයි.

3. 3. 5. 9.

52. මහණෙනි, මේ වන්දනාවෝ තුන් දෙනෙකි.

කවර තුන් දෙනෙක යත්:

කසින්, විසින්, සිතින්.

මහණෙනි, මේ තුන් වන්දනාවෝ යි.

3. 3. 5. 1.0.

53. යෙ හි භික්ඛවෙ,¹ සත්තා පුබ්බන්තසමයං කායෙන සුවරිතං වරනති, වාචාය සුවරිතං වරනති, මනසා සුවරිතං වරනති, සුපුබ්බකෙහා භික්ඛවෙ තෙසං සත්තානං.

යෙ හි භික්ඛවෙ සත්තා මජ්ඣන්තිකං සමයං² කායෙන සුවරිතං වරනති, වාචාය සුවරිතං වරනති, මනසා සුවරිතං වරනති, සුමජ්ඣන්තිකො භික්ඛවෙ තෙසං සත්තානං.

යෙ හි භික්ඛවෙ සත්තා සායන්තසමයං කායෙන සුවරිතං වරනති, වාචාය සුවරිතං වරනති, මනසා සුවරිතං වරනති, සුසායකෙහා භික්ඛවෙ තෙසං සත්තානනති.

10. සුතකකතං සුමිහලං සුපපතං, සුචුට්ඨං,³ සුඛණො සුමුහුතො ව සුසිට්ඨං ඔභවාරිසු.
11. පදකම්ණං කායකමමං වාචාකමමං පදකම්ණං, පදකම්ණං මනෝකමමං පණ්ඩිතො⁴ පදකම්ණං, පදකම්ණාති කතාන ලහතතෙ⁵ පදකම්ණෙ.
12. තෙ අත්ථලඤා සුඛිතා විරුද්ධා බුද්ධසාසනෙ, අරොගා සුඛිතා භොථ සහ සබ්බෙහි ඤාතිහීති.

මහලවගො පඤ්චමො.*

බුද්දක පණ්ණාසකා සමතො තති 3෪0.

[6. පටිපද්ධගො]

[සාවස්ථි නිදානං:]

1. තිස්සො ඉමා භික්ඛවෙ පටිපදා.

කතමා තිස්සො?

ආශාලා පටිපදා, නිජ්ඣාපි පටිපදා, මජ්ඣිමා පටිපදා.

කතමා ව භික්ඛවෙ ආශාලා පටිපදා?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චා එවංවාදී භොති එවංදිට්ඨි: නැපි කාමෙසු දෙසොති. සො කාමෙසු පාතව්‍යතං ආපජ්ජති. අයං චුච්චති භික්ඛවෙ ආශාලා පටිපදා.

1. යෙ භික්ඛවෙ - මජ්ඣ. 2. මජ්ඣන්තිකං සමයං - මජ්ඣ. 3. සුචුට්ඨං, - මජ්ඣ. 4. පණ්ඩිතා - මජ්ඣ. 5. ලහතතෙ - මජ්ඣ.

* තඤ්ඤාදිකා:-

අකුලඤ්ච සාවජ්ජං විසමා සුඛිතා සහ

වතුරො ඛතා වතුරා පුබ්බකෙහා නාම තෙ දසාහි - මජ්ඣ.

3. 3. 6. 10.

53. මහණෙනි, යම් කිසි සත්ත්ව කෙනෙක් පෙරවරු වේලෙහි කසින් සුවරිත පුරත් ද, වචනයෙන් සුවරිත පුරත් ද, සිතින් සුවරිත පුරත් ද, මහණෙනි, ඒ සත්ත්වයාට ශුභ පුඵභගයෙකි.

මහණෙනි, යම් සත්ත්ව කෙනෙක් මධ්‍යාහ්න සමයෙහි කසින් සුවරිත පුරත් ද, වචනයෙන් සුවරිත පුරත් ද, සිතින් සුවරිත පුරත් ද, මහණෙනි, ඒ සත්ත්වයාට ශුභ මධ්‍යාහ්නයෙකි.

මහණෙනි, යම් සත්ත්ව කෙනෙක් සායාහ්නසමයෙහි කසින් සුවරිත පුරත් ද, වචනයෙන් සුවරිත පුරත් ද, සිතින් සුවරිත පුරත් ද, මහණෙනි, ඒ සත්ත්වයාට ශුභ සායාහ්නයෙකි.

10. චුම්භරුන් කෙරෙහි ඉෂටදාන විසින් පිදීමෙන් වේ ද, ඒ ශුභ තක්ෂත්‍රයෙකි. ශුභ මහලයෙකි. ශුභ අලයමෙකි. ශුභ නැගී සිටුමෙකි. ශුභ ක්ෂණයෙකි. ශුභ මුහුර්තයෙකි.

11. එදින කළ කායකමීය වාදාදික්‍රියායෙකි. වාක්කමීය වාදාදික්‍රියා-යෙකි. මනාකමීය වාදාදික්‍රියායෙකි. ප්‍රණීතිහු වාදාදියකයෝ සි. වාදාදියකත කායකමීදීන් කොට වාදාදි අතීයන් ලබන්නෝය.

12. ලබ්ධාභී ඇති, සුඛිත වූ බුද්ධාසන්නයෙහි විරුඪ වූ ඒ තෙපි සියලු ඥාතීන් හා සමග නිරෝග වව, සුඛිත වව.

පස්වන මංගල වග්ගයයි.

තෙවන මුද්දකපණ්ණාසකය සමාපතයි.

[6. පටිපදාවගීය]

3. 6. 1.

[සැවැත් නිදනයි:]

1. මහණෙනි, මේ පටිපදාවෝ තුන් දෙනෙකි.

කවර තුන් දෙනෙක යත්:

ආගාඨප්‍රතිපත්තිය, පරිතප්‍රාප්තිපත්තිය, මධ්‍යමප්‍රතිපත්ති යි.

මහණෙනි, ආගාඨප්‍රතිපත්ති කවර?

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැමෙක් මෙබඳු වාද ඇතියේ වෙයි, මෙබඳු දෂටි ඇතියේ වෙයි: කාමයෙහි දෛශ්‍යයක් නැත කියායි. හේ කාමයෙහි පියසුතු බවට පැමිණෙයි.

මහණෙනි, මේ ආගාඨප්‍රතිපත්තිය යි කියනු ලැබේ.

කතමා ච භික්ඛවෙ නිජ්ඣමා පටිපදා?

ඉධ භික්ඛවෙ එකවෙචා අවෙලකො භොති මුත්තාවාගේ ගජොපලෙඛනො න එහිභද්දන්තිකො, න තිට්ඨභද්දන්තිකො. න අභිභවං, න උද්දිස්සකං, න නිමිත්තණං සාදියති. සො න කුමහිමුඛා පතිගණහාති, න ඛලොපිමුඛා¹ පතිගණහාති, න ඵලකම්මනතරං, න දණ්ඩම්මනතරං, න මුසලම්මනතරං, න දවනනං භුස්සර්මානානං. න ගබ්හිනියා, න පායමානාය, න පුරිසනතරගතාය, න සංකිත්තිපු, න යජ්ඣ සා උපට්ඨිතො භොති, න යජ්ඣ මක්ඛිකා සණ්ඨසණ්ඨවාරිනී, න මෙව්ඡං, න මංසං. න සුරං න මේරයං න පුස්සොදකං පිචති. ඥො එකාගාරිකො වා භොති එකාලොපිකො වා.² ආගාරිකො වා භොති ආලොපිකො වා.² සත්තාගාරිකො වා භොති සත්තාලොපිකො වා. එකිස්සාපි දන්තියා යාපෙති. දව්හිපි දන්තීති යාපෙති. තීහිපි දන්තීති යාපෙති. සත්තාහිපි දන්තීති යාපෙති. එකාහිකම්පි ආහාරං ආහාරෙති. ආහිකම්පි ආහාරං ආහාරෙති. සත්තාහිකම්පි ආහාරං ආහාරෙති. ඉති එවරුපං අභිමාසිකම්පි පරියායභතභොජනානුයොගමනුසුතො වීහරති. සො සාකභකෙධාපි භොති, සාමාකභකෙධාපි භොති, නිවාරභකෙධාපි භොති, දඤ්ඤභකෙධාපි භොති, ගවභකෙධාපි භොති, කණ්භකෙධාපි භොති, ආවාමභකෙධාපි භොති, පිණ්ඩකභකෙධාපි භොති, තිණ්භකෙධාපි භොති, ගොමයභකෙධාපි භොති. වතමුලඵලාභාගේ යාපෙති පච්ඡතඵලනොජී.

සො සාණානිපි බාරෙති, මසාණානිපි බාරෙති, ඡවද්දස්සානිපි බාරෙති, පංසුකුලානිපි බාරෙති, තීරිට්ඨානිපි බාරෙති, අජිතානිපි බාරෙති, අජිතකම්පිපි බාරෙති, කුසචීරම්පි බාරෙති, වාකචීරම්පි බාරෙති, ඵලකචීරම්පි බාරෙති, කෙසකම්මලම්පි බාරෙති, වාලකම්මලම්පි බාරෙති, උද්දිකපකම්පි බාරෙති. කෙසමස්සලොචකොපි භොති කෙසමස්සලොචනානුයොගමනුසුතො. උබ්බට්ඨකොපි භොති ආයතපටිකම්පිතො. උක්කුට්ඨකොපි භොති උක්කුට්ඨකපට්ඨානානුයොගමනුසුතො. කණ්ටකපස්සාසිකොපි භොති කණ්ටකපස්සයෙ සෙය්‍යං කපෙපති. සායතනියකම්පි උදකොරොගණානුයොගමනුසුතො වීහරති.

ඉති එවරුපං අමනකම්පිතං කායස්ස ආනාපනපරිනාපනානුයොගමනුසුතො වීහරති. අයං චූළචනි භික්ඛවෙ නිජ්ඣමා පටිපදා

1. කාලොපිමුඛා - මජ්ඣං. 2 එකාලොපිතො - මජ්ඣං. - දව්දලොපිතො - මජ්ඣං.

මහණෙනි, පරිතපාප්‍රතිපත්ති කවර?

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැමෙක් සෙලු වෙයි. හල ආචාර ඇතියේ වෙයි. පිඩු නිමිකල අත ලෝනේ වෙයි. 'එව, වහන්සා'යි කිකල නො එනු සිල් කොට ඇතියේ වෙයි. 'සිටුව, වහන්සා'යි කිකල නොසිටිනු සිල් කොට ඇතියේ වෙයි, පළමු එළවු අහර නොපිළිගන්නේ වෙයි, උදෙසා කළ අහර නොපිළිගන්නේ වෙයි, නිමන්ත්‍රණය නොපිළිගන්නේ වෙයි, හේ කළමුවෙන් උදුරා දුන් අහර නොපිළිගන්නේ වෙයි, සැලමුවින් උදුරා දුන් අහර නොපිළිගන්නේ වෙයි, එළිපත අතර කොට දෙන අහර නොපිළිගන්නේ වෙයි, දඩු අතර කොට දෙන අහර නොපිළිගන්නේ වෙයි, මොහොලා අතර කොට දෙන අහර නොපිළිගන්නේ වෙයි, වළඳන දෙදෙනකුත් අතුරින් එකකු තැහි දෙන අහර නොපිළිගන්නේ වෙයි, ගැබ්ලිය දෙන අහර නොපිළිගන්නේ වෙයි, කිරිපොවතිය දෙන අහර නොපිළිගන්නේ වෙයි, පුරුෂානතරගත සත්‍රිය දෙන අහර නොපිළිගන්නේ වෙයි, සහල් ඇ සමාදන් කොට පිසූ කල දෙන අහර නොපිළිගන්නේ වෙයි, යම් තැනෙක බලු එළඹ සිටියේ තම් එහි දී දෙන අහර නොපිළිගන්නේ වෙයි, යම් තැනෙක මැයි මුළු ගලගල ව ගැසිරෙත් තම්, එහිදී දෙන අහර නොපිළිගන්නේ වෙයි, මනසාමාස නොපිළිගන්නේ වෙයි. රහ නොබොන්නේය, මෙර නොබොන්නේය. සෞචරික නොබොන්නේය. හේ එක් ගෙයෙකින් පිඩු ලැබ තවත්තේ හෝ වෙයි, එක් ආලොපයෙකින් යැපෙන්නේ හෝ වෙයි, දෙගෙයෙකින් පිඩු ලැබ තවත්තේ හෝ වෙයි, ආලොපදෙයෙකින් යැපෙන්නේ හෝ වෙයි, සත්ගෙයෙකින් පිඩු ලැබ තවත්තේ හෝ වෙයි, ආලොප සතෙකින් යැපෙන්නේ හෝ වෙයි. එක් දෑත් තෙකුනුදු (කුඩාතලියෙකුනුදු) යැපෙයි, දෙදෑත්තෙකිනිදු යැපෙයි. තුන් දෑත්තෙකිනුදු යැපෙයි, සත් දෑත්තෙකිනුදු යැපෙයි. එක් දවසක් අතර කොට ගන්නා අහර ද වළඳයි, දෙදවසක් අතර කොට ගන්නා අහර ද වළඳයි, සත් දවසක් අතර කොට ගන්නා අහර ද වළඳයි. මෙසේ මෙබඳු අබමසක් අතර කොට ගන්නා අහර දෑ යි වාරගතත හොඳ්තයෙහි යෙදුනේ වෙසෙයි. හේ පලා වළඳන්නේ හෝ වෙයි, බබහමු වළඳන්නේ හෝ වෙයි, හුරුහැල් වළඳන්නේ හෝ වෙයි, සම්කඩ වළඳන්නේ ද වෙයි, ලහවු වළඳන්නේ හෝ වෙයි, කුඩු වළඳන්නේ හෝ වෙයි, දමුබත් වළඳන්නේ හෝ වෙයි, පුතකු වළඳන්නේ හෝ වෙයි, ගොම වළඳන්නේ හෝ වෙයි. වැඩුනු එල වළඳන සුලු වූයේ වතමුලඑල ආහර කොට ඇතියේ ද යැපෙයි.

හේ හණ වැහැරි ද දරයි, මුහුණ වැහැරි ද දරයි, මිනියෙන් හල පිළි ද දරයි, පහල් පිළි ද දරයි, රැක්සුහුලු ද දරයි, අඳුන්මුවසම් ද දරයි, ක්‍ෂුර සතික අඳුන්දිවිසම් ද දරයි, කුසවැහැරි ද දරයි, වාකචීරය ද දරයි, එලකචීරය ද දරයි, කේශකම්බල ද දරයි, වාලකම්බල ද දරයි, මහමුහුණුපියාපතු ද දරයි. හිසකේ රවුලු උදුරා ලීමෙහි යෙදුනේ හිසකේ රවුලු උදුරනුයේ ද වෙයි. අසුන් පිළිකෙච් කෙළේ උඩුහුරුව සිටුවේ ද වෙයි. උලුඵයෙන් තවුන්වැර වැළීමෙහි යෙදුනේ උලුඵයෙන් සිටුවේ ද වෙයි. කටු ඇතිරියෙහි හෝනේ ද වෙයි, කටුඇතිරියෙහි යගනය ද කෙරෙයි. සවස තුන්වනු කොට තෙවරක් උදකාවගානයෙහි යෙදුනේ වෙසෙයි.

මෙසේ මෙබඳු අභේකප්‍රකාර වූ කය පිළිබඳ ආනාපන පරිතාපනානු-යෝගයෙහි යෙදුනේ වෙසෙයි. මහණෙනි, මේ පරිතපා ප්‍රතිපත්තිය යි කියනු ලැබේ.

කතමා ව භික්ඛවෙ මජ්ඣිමා පටිපදා?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපය්ඨි විහරති: ආතාපි සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදොමනස්සං, වෙදනාසු -පෙ- විතො -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපය්ඨි විහරති ආතාපි සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදොමනස්සං. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ මජ්ඣිමා පටිපදා.

ඉමා බො භික්ඛවෙ තිස්සො පටිපදාති.

3. 6. 2.

තිස්සො ඉමා භික්ඛවෙ පටිපදා.

කතමා තිස්සො?

ආගාලොකා පටිපදා, නිජ්ඣාමා පටිපදා, මජ්ඣිමා පටිපදා.

කතමා ව භික්ඛවෙ ආගාලොකා පටිපදා? (යථා පුබ්බෙ තථා ඤාතබ්බං.)
-පෙ-අයං වුච්චති භික්ඛවෙ ආගාලොකා පටිපදා.

කතමා ව භික්ඛවෙ නිජ්ඣාමා පටිපදා? (යථා පුබ්බෙ තථා ඤාතබ්බං.)
-පෙ-අයං වුච්චති භික්ඛවෙ නිජ්ඣාමා පටිපදා.

කතමා ව භික්ඛවෙ මජ්ඣිමා පටිපදා?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු අනුපපන්නානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං අනුපපාදය ඡන්දං ජනෙති වායමති චිරියං ආරහති විතං පග්ගණ්හාති පදහති. උපපන්නානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පග්ගණ්හාය -පෙ- අනුපපන්නානං කුසලානං ධම්මානං උපපාදය -පෙ- උපපන්නානං කුසලානං ධම්මානං ඩිතියා අසලෙමාසාය භික්ඛොභාවාය වෙසුලාය භාවනාපාරිපුරියා ඡන්දං ජනෙති වායමති චිරියං ආරහති විතං පග්ගණ්හාති පදහති -පෙ-

3. 6. 3.

[තිස්සො ඉමා භික්ඛවෙ, පටිපදා -පෙ-]

ඡන්දසමාධිපධානසංඝාරසමන්නාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති. චිරියසමාධි-පෙ- විතතසමාධි -පෙ- විමසාසමාධිපධානසංඝාරසමන්නාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති.
-පෙ-

3. 6. 4.

[තිස්සො ඉමා භික්ඛවෙ, පටිපදා -පෙ-]

සද්ධිඤ්ඤායං භාවෙති, චිරියඤ්ඤායං භාවෙති, සතිඤ්ඤායං භාවෙති, සමාධිඤ්ඤායං භාවෙති, පඤ්ඤාඤ්ඤායං භාවෙති -පෙ-

3. 6. 5

[තිස්සො ඉමා භික්ඛවෙ, පටිපදා -පෙ-]

සද්ධාබලං භාවෙති, චිරියබලං භාවෙති, සතිබලං භාවෙති, සමාධිබලං භාවෙති, පඤ්ඤාබලං භාවෙති -පෙ-

මහණෙනි, මධ්‍යම ප්‍රතිපත්ති කවර?

මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ කෙලෙස් තවන වැර ඇතිගේ නුවණින් දන්නේ, සිහි ඇතිගේ, ලෝකයෙහි අභිධ්‍යාදොමිතස්ස දුරු කොට කයෙහි කය අනුව දන්නේ වෙසෙයි. කෙලෙස් තවන වැර ඇතිගේ, නුවණින් දන්නේ, සිහි ඇතිගේ, ලෝකයෙහි අභිධ්‍යාදොමිතස්ස දුරු කොට වෙදනා-යෙහි ... චිත්තයෙහි ... ධර්මයෙහි ... ධර්මය අනුව දන්නා සුළු වූයේ වෙසෙයි. මහණෙනි, මේ මධ්‍යම ප්‍රතිපත්තිය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මේ තුන් ප්‍රතිපත්ති යි.

3. 6. 2.

මහණෙනි, මේ ප්‍රතිපත්ති තුන් දෙනෙකි.

කවර තුන් දෙනෙක යත්:

ආගාමප්‍රතිපත්තිය, පරිත්‍යාගප්‍රතිපත්තිය, මධ්‍යම ප්‍රතිපත්ති යි.

මහණෙනි, ආගාමප්‍රතිපත්ති කවර? ... මහණෙනි, මේ ආගාමප්‍රතිපත්තිය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, පරිත්‍යාග ප්‍රතිපත්ති කවර? ... මහණෙනි, මේ පරිත්‍යාග ප්‍රතිපත්තිය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මධ්‍යම ප්‍රතිපත්ති කවර?

මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ නූපත් පාපක අකුශලධර්මයන්ගේ නූපදීම පිණිස ඡන්දය උපදවයි. ව්‍යායාම කෙරෙයි. විධාරණ කෙරෙයි. සිත දූෂි කොට ගනී. ප්‍රධන් විධිය කෙරෙයි. උපත් පාපක අකුශල ධර්මයන්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස ... නූපත් කුශලධර්මයන්ගේ ඉපදීම පිණිස ... උපත් කුශලධර්මයන්ගේ සතිතිය පිණිස අසමෝඡය පිණිස, බොහෝ බව පිණිස, විප්‍රලබව පිණිස, භාවනාවගේ පාරිපූරිය පිණිස, ඡන්දය උපදවයි ව්‍යායාම කෙරෙයි. විධාරණ කෙරෙයි. සිත දූෂි කොට ගනී. ප්‍රධන් විධිය කෙරෙයි. ...

3. 6. 3.

මහණෙනි, මේ ප්‍රතිපත්ති තුනෙකි ...

ඡන්දය නිසා පැවැති සමාධි හා ප්‍රධානසංස්කාර යන මෙයින් සමන්විත සාද්ධිපාදය වඩයි. ... විධිසමාධි ... චිත්තසමාධි ... විමංසාසමාධි හා ප්‍රධානසංස්කාර යන මෙයින් සමන්විත සාද්ධිපාදය වඩයි. ...

3. 6. 4.

මහණෙනි, මේ ප්‍රතිපත්ති තුනෙකි ...

ශ්‍රද්ධාඤ්ඤිය වඩයි. විචේඤ්ඤිය වඩයි. සමාතිඤ්ඤිය වඩයි. සමාධිඤ්ඤිය වඩයි. ප්‍රඥාඤ්ඤිය වඩයි. ...

3. 6. 5.

මහණෙනි, මේ ප්‍රතිපත්ති තුනෙකි.

ශ්‍රද්ධාබලය වඩයි. විජීබලය වඩයි. සමාතිබලය වඩයි. සමාධිබලය වඩයි. ප්‍රඥාබලය වඩයි. ...

3. 6 6.

[තිස්සා ඉමා භික්ඛවෙ, පටිපදා -පෙ-]

සතිසමෝඤ්ඤාං භාවෙති, ධම්මවිවයසමෝඤ්ඤාං භාවෙති,
 විජිග්ගසමෝඤ්ඤාං භාවෙති, පිතිසමෝඤ්ඤාං භාවෙති, පසාද්ධි-
 සමෝඤ්ඤාං භාවෙති, සමාධිසමෝඤ්ඤාං භාවෙති, උපෙක්ඛා-
 සමෝඤ්ඤාං භාවෙති. -පෙ-

3. 6. 7.

[තිස්සා ඉමා භික්ඛවෙ පටිපදා -පෙ-]

සමාදිට්ඨිං භාවෙති, සමාසංකප්පං භාවෙති, සමමාචාරං භාවෙති, සමා-
 කම්මන්තං භාවෙති, සමාදාජ්චං භාවෙති, සමමාචාරාමං භාවෙති, සමාසනිං
 භාවෙති, සමාසමාධිං භාවෙති. අයං චූළවතී භික්ඛවෙ මජ්ඣිමා පටිපදා.

ඉමා ඛො භික්ඛවෙ තිස්සා පටිපදාති.

[පටිපදා] චග්ගො ජට්ඨො*

[7. කම්මපථ පෙය්නාලං]

3. 7. 1.

තීති භික්ඛවෙ ධම්මෙති සමන්තාගතො යථාභතං නික්ඛින්නො එවං
 නිරසෙ.

කතමෙති තීති?

අත්තනා ච පාණාතිපාතී හොති, පරඤ්ච පාණාතිපාතෙ සමාදපෙති,
 පාණාතිපාතෙ ච සමනුඤ්ඤාං හොති.

ඉමෙති ඛො භික්ඛවෙ තීති ධම්මෙති සමන්තාගතො යථාභතං නික්ඛින්නො
 එවං නිරසෙ.

3. 7. 2.

තීති භික්ඛවෙ ධම්මෙති සමන්තාගතො යථාභතං නික්ඛින්නො එවං
 සග්ගෙ.

කතමෙති තීති?

අත්තනා ච පාණාතිපාතා පටිවිරතො හොති, පරඤ්ච පාණාතිපාතා
 වේරමණ්ණියා සමාදපෙති, පණ නිපාතා වේරමණ්ණියා ච සමනුඤ්ඤාං හොති
 -පෙ- එවං සග්ගෙ.

* තඤ්ඤාදායං:- *සතිපට්ඨානං සම්මෙඤ්ඤාං - ඉද්ධිපාදිඤ්ඤාං ච

බලං ඛොඤ්ඤාං මග්ගො ච - පටිපදා පෙය්නෙති - ප්‍රජා.

3. 6, 6:

මහණෙනි, මේ ප්‍රතිපතත්තුණෙකි ...

සතිසමෝඤ්ඤාඛයා වෙයි. ධම්මවිවෙසමෝඤ්ඤාඛයා වෙයි. විරිය-සමෝඤ්ඤාඛයා වෙයි. පිතිසමෝඤ්ඤාඛයා වෙයි. පසංඤාසමෝඤ්ඤාඛයා වෙයි. සමාධිසමෝඤ්ඤාඛයා වෙයි උපෙක්ඛාසමෝඤ්ඤාඛයා වෙයි. ...

3. 6. 7.

මහණෙනි, මේ ප්‍රතිපතත්තුණෙකි ...

සමාදිට්ඨිය වෙයි. සමාසඤ්ඤාපය වෙයි. සමාචාරාච වෙයි. සමා-කමනතය වෙයි. සමාආර්ථය වෙයි. සමාචාරාමය වෙයි. සමාසනිය වෙයි. සමාසමාධිය වෙයි. මහණෙනි, මේ ධර්මප්‍රතිපතත්තිය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මේ තුන් ප්‍රතිපතත්තියුයි.

සවන [ප්‍රතිපදා] වගිසි.

[7. කම්මපථ පෙය්‍යාලය]

3. 7. 1.

මහණෙනි, දහම් තුණෙකින් සමනාගත වූයේ ගෙනවුත් තැබුයේ යම් සේ ද, එපරිදි තීරයෙහි සිටියේ වේ.

කවර දහම් තුණෙකින් යත්:

තෙමේ ද පණ්ණාසකරත්තේ වෙයි. පණ්ණාසක මෙරමා ද සමාදන් කරවයි. පණ්ණාසක අනුදත්තේ ද වෙයි.

මහණෙනි, මේ තුන් දහමින් සමනාගත වූයේ ගෙනවුත් තැබුයේ යම් සේ ද, එපරිදි තීරයෙහි සිටියේ වේ.

3. 7. 2.

මහණෙනි, දහම් තුණෙකින් සමනාගත වූයේ ගෙනවුත් තැබුයේ යම් සේ ද, එපරිදි සවගියෙහි සිටියේ වේ.

කවර දහම් තුණෙකින් යත්:

තෙමේ ද පණ්ණාසක දුරු වූයේ වෙයි. මෙරමා ද පණ්ණාසක දුරු විමෙහි සමාදන් කරවයි. පණ්ණාසක දුරු විමෙහි අනුදත්තේ ද වෙයි... එසේ සවගියෙහි සිටියේ වේ.

3. 7. 3.

[තීති භික්ඛවෙ, ධම්මෙති -පෙ-]

අත්තනා ව අදින්නාදායී හොති, පරස්සු අදින්නාදායෙ සමාදපෙති,
අදින්නාදායෙ ව සමනුඤ්ඤායා හොති -පෙ- එවං තිරයෙ.

3. 7. 4.

[තීති භික්ඛවෙ, ධම්මෙති -පෙ-]

අත්තනා ව අදින්නාදායා පටිච්ඡින්නො හොති. පරස්සු අදින්නාදායා
වෙරමණීයා සමාදපෙති. අදින්නාදායා වෙරමණීයා ව සමනුඤ්ඤායා හොති -පෙ-
එවං සග්ගෙ,

3. 7. 5.

[තීති භික්ඛවෙ, ධම්මෙති -පෙ-]

අත්තනා ව කාමෙසු මිත්ථාචාරී හොති, පරස්සු කාමෙසු මිත්ථාචාරෙ
සමාදපෙති, කාමෙසු මිත්ථාචාරෙ සමනුඤ්ඤායා හොති -පෙ- එවං තිරයෙ.

3. 7. 6.

[තීති භික්ඛවෙ, ධම්මෙති -පෙ-]

අත්තනා ව කාමෙසු මිත්ථාචාරා පටිච්ඡින්නො හොති, පරස්සු කාමෙසු
මිත්ථාචාරා වෙරමණීයා සමාදපෙති, කාමෙසු මිත්ථාචාරා වෙරමණීයා ව
සමනුඤ්ඤායා හොති -පෙ- එවං සග්ගෙ.

3. 7. 7.

[තීති භික්ඛවෙ, ධම්මෙති -පෙ-]

අත්තනා ව මුසාවාදී හොති, පරස්සු මුසාවාදෙ සමාදපෙති, මුසාවාදෙ ව
සමනුඤ්ඤායා හොති. -පෙ- එවං තිරයෙ.

3. 7. 8.

[තීති භික්ඛවෙ, ධම්මෙති -පෙ-]

අත්තනා ව මුසාවාද පටිච්ඡින්නො හොති, පරස්සු මුසාවාද වෙරමණීයා
සමාදපෙති. මුසාවාද වෙරමණීයා ව සමනුඤ්ඤායා හොති. -පෙ- එවං සග්ගෙ.

3. 7. 9.

[තීති භික්ඛවෙ, ධම්මෙති -පෙ-]

අත්තනා ව පිසුනාචාරො හොති. පරස්සු පිසුනාචාරාචාරා සමාදපෙති.
පිසුනාචාරාචාරා ව සමනුඤ්ඤායා හොති -පෙ- එවං තිරයෙ

3. 7. 10.

[තීති භික්ඛවෙ, ධම්මෙති -පෙ-]

අත්තනා ව පිසුනාචාරාචාරා පටිච්ඡින්නො හොති. පරස්සු පිසුනාචාරාචාරා
වෙරමණීයා සමාදපෙති. පිසුනාචාරාචාරා වෙරමණීයා ව සමනුඤ්ඤායා
හොති. -පෙ- එවං සග්ගෙ.

3. 7. 3.

මහණෙනි, දහම් තුණෙකින් ...

තෙමේන් අයිතාදන් ගන්තේ වෙයි. මෙරමාන් අයිතාදනෙහි සමාදන් කරවයි. අයිතාදනෙහි අනුදන්තේන් වෙයි ... එසේ නිරයෙහි සිටියේ වේ.

3. 7. 4.

මහණෙනි, දහම් තුණෙකින් ...

තෙමේන් අයිතාදනින් දුරුවූයේ වෙයි. මෙරමා ද අයිතාදනින් දුරුවීමෙහි සමාදන් කරවයි. අයිතාදනින් දුරුවීමෙහි අනුදන්තේන් වෙයි ... එසේ ස්වභාවයෙහි සිටියේ වේ.

3. 7. 5.

මහණෙනි, දහම් තුණෙකින් ...

තෙමේන් කාමයෙහි මිසභසර ඇතියේ වෙයි. මෙරමාන් කාමයෙහි මිසභසරෙහි සමාදන් කරවයි. කාමයෙහි මිසභසරෙහි අනුදන්තේන් වෙයි ... එසේ නිරයෙහි සිටියේ වේ.

3. 7. 6.

මහණෙනි, දහම් තුණෙකින් ...

තෙමේන් කාමයෙහි මිසභසරින් දුරුවූයේ වෙයි. මෙරමාන් කාමයෙහි මිසභසරින් දුරුවීමෙහි සමාදන් කරවයි. කාමයෙහි මිසභසරින් දුරුවීමෙහි අනුදන්තේන් වෙයි ... එසේ ස්වභාවයෙහි සිටියේ වේ.

3. 7. 7.

මහණෙනි, දහම් තුණෙකින් ...

තෙමේන් මුසවා බණන්තේ වෙයි. මෙරමාන් මුසවා බිණීමෙහි සමාදන් කරවයි. මුසවායෙහි අනුදන්තේන් වෙයි ... එසේ නිරයෙහි සිටියේ වේ.

3. 7. 8.

මහණෙනි, දහම් තුණෙකින් ...

තෙමේන් මුසවායෙන් දුරුවූයේ වෙයි. මෙරමාන් මුසවායෙන් දුරුවීමෙහි සමාදන් කරවයි. මුසවායෙන් දුරුවීමෙහි අනුදන්තේන් වෙයි ... එසේ ස්වභාවයෙහි සිටියේ වේ.

3. 7. 9.

මහණෙනි, දහම් තුණෙකින් ...

තෙමේන් පිටුණුබස් ඇතියේ වෙයි. මෙරමාන් පිටුණුබසෙහි සමාදන් කරවයි. පිටුණුබසෙහි අනුදන්තේන් වෙයි ... එසේ නිරයෙහි සිටියේ වේ.

3. 7. 10.

මහණෙනි, දහම් තුණෙකින් ...

තෙමේන් පිටුණුබසින් දුරුවූයේ වෙයි. මෙරමාන් පිටුණුබසින් දුරුවීමෙහි සමාදන් කරවයි. පිටුණුබසින් දුරුවීමෙහි අනුදන්තේන් වෙයි ... එසේ ස්වභාවයෙහි සිටියේ වේ.

3. 7. 11.

[නීති භික්ඛවෙ, ධම්මෙති -පෙ-]

අත්තතා ව ඵරුසාචාමො හොති, පරඤ්ච ඵරුසාය වාචාය සමාදපෙති,
ඵරුසාය වාචාය ව සමනුඤ්ඤා හොති. -පෙ- එවං නිරයෙ.

3. 7. 12.

[නීති භික්ඛවෙ, ධම්මෙති -පෙ-]

අත්තතා ව ඵරුසාය වාචාය පටිවිරතො හොති. පරඤ්ච ඵරුසාය වාචාය
වෙරමණීයා සමාදපෙති, ඵරුසාය වාචාය වෙරමණීයා ව සමනුඤ්ඤා
හොති. -පෙ- එවං සග්ගෙ.

3. 7. 13.

[නීති භික්ඛවෙ, ධම්මෙති -පෙ-]

අත්තතා ව සම්ඵසල්ලාපි හොති, පරඤ්ච සම්ඵසල්ලාපෙ සමාදපෙති,
සම්ඵසල්ලාපෙ ව සමනුඤ්ඤා හොති. -පෙ- එවං නිරයෙ.

3. 7. 14.

[නීති භික්ඛවෙ, ධම්මෙති -පෙ-]

අත්තතා ව සම්ඵසල්ලාපා පටිවිරතො හොති, පරඤ්ච සම්ඵසල්ලාපා
වෙරමණීයා සමාදපෙති, සම්ඵසල්ලාපා වෙරමණීයා ව සමනුඤ්ඤා හොති.
-පෙ- එවං සග්ගෙ.

3. 7. 15.

[නීති භික්ඛවෙ ධම්මෙති -පෙ-]

අත්තතා ව අභිජ්ඣාලු හොති, පරඤ්ච අභිජ්ඣාය සමාදපෙති, අභිජ්ඣාය
ව සමනුඤ්ඤා හොති. -පෙ- එවං නිරයෙ.

3. 7. 16.

[නීති භික්ඛවෙ ධම්මෙති -පෙ-]

අත්තතා ව අතභිජ්ඣාලු හොති, පරඤ්ච අතභිජ්ඣාය සමාදපෙති,
අතභිජ්ඣාය ව සමනුඤ්ඤා හොති. -පෙ- එවං සග්ගෙ.

3. 7. 17.

[නීති භික්ඛවෙ ධම්මෙති -පෙ-]

අත්තතා ව ව්‍යාපනනවිතෙතා හොති, පරඤ්ච ව්‍යාපාදෙ සමාදපෙති,
ව්‍යාපාදෙ ව සමනුඤ්ඤා හොති. -පෙ- එවං නිරයෙ.

3. 7. 18.

[නීති භික්ඛවෙ ධම්මෙති -පෙ-]

අත්තතා ව අව්‍යාපනනවිතෙතා හොති, පරඤ්ච අව්‍යාපාදෙ සමාදපෙති,
අව්‍යාපාදෙ ව සමනුඤ්ඤා හොති. -පෙ- එවං සග්ගෙ.

3. 7. 11.

මහණෙනි, දහම් තුණෙකින් ...

තෙමේත් පරොස්ඛස් ඇතියේ වෙයි. මෙරමාත් පරොස්ඛස්හි සමාදන් කරවයි. පරොස්ඛසෙහි අනුදන්තේත් වෙයි ... එසේ නිරයෙහි සිටියේ වේ.

3. 7. 12.

මහණෙනි, දහම් තුණෙකින් ...

තෙමේත් පරොස්ඛසින් දුරුවූයේ වෙයි. මෙරමාත් පරොස්ඛසින් දුරුවීමෙහි සමාදන් කරවයි. පරොස්ඛසින් දුරුවීමෙහි අනුදන්තේත් වෙයි ... එසේ සංගීයෙහි සිටියේ වේ.

3. 7. 13.

මහණෙනි, දහම් තුණෙකින් ...

තෙමේත් සමථපාලප ඇතියේ වෙයි. මෙරමාත් සමථපාලපයෙහි සමාදන් කරවයි. සමථපාලපයෙහි අනුදන්තේත් වෙයි ... එසේ නිරයෙහි සිටියේ වේ.

3. 7. 14.

මහණෙනි, දහම් තුණෙකින් ...

තෙමේත් සමථපාලපයෙන් දුරුවූයේ වෙයි. මෙරමාත් සමථපාලපයෙන් දුරුවීමෙහි සමාදන් කරවයි. සමථපාලපයෙන් දුරුවීමෙහි අනුදන්තේත් වෙයි ... එසේ සංගීයෙහි සිටියේ වේ.

3. 7. 15.

මහණෙනි, දහම් තුණෙකින් ...

තෙමේත් අභිධ්‍යාඛහුල වෙයි. මෙරමාත් අභිධ්‍යායෙහි සමාදන් කරවයි. අභිධ්‍යායෙහි අනුදන්තේත් වෙයි ... එසේ නිරයෙහි සිටියේ වේ.

3. 7. 16.

මහණෙනි, දහම් තුණෙකින් ...

තෙමේත් අභිධ්‍යාඛහුල නොවෙයි. මෙරමාත් අභිධ්‍යාවෙහි සමාදන් කරවයි. අභිධ්‍යායෙහි අනුදන්තේත් වෙයි ... එසේ සංගීයෙහි සිටියේ වේ.

3. 7. 17.

මහණෙනි, දහම් තුණෙකින් ...

තෙමේත් ව්‍යාපාදයට පත් සිතෑතියේ වෙයි. මෙරමාත් ව්‍යාපාදයෙහි සමාදන් කරවයි. ව්‍යාපාදයෙහි අනුදන්තේත් වෙයි ... එසේ නිරයෙහි සිටියේ වේ.

3. 7. 18.

මහණෙනි, දහම් තුණෙකින් ...

තෙමේත් ව්‍යාපාදයට නොපත් සිතෑතියේ වෙයි. මෙරමාත් අව්‍යාපාදයෙහි සමාදන් කරවයි. අව්‍යාපාදයෙහි අනුදන්තේත් වෙයි ... එසේ සංගීයෙහි සිටියේ වේ.

3. 7. 19.

[තීති භික්ඛවෙ ධම්මෙති -පෙ-]

අත්තතා ච ඡිව්ත්ථදිට්ඨිකො හොති, පරඤ්ච මිච්ඡාදිට්ඨියා සමාදපෙති,
මිච්ඡාදිට්ඨියා ච සමනුඤ්ඤා හොති. -පෙ- එවං තිරයෙ.

3. 7. 20

[තීති භික්ඛවෙ ධම්මෙති -පෙ-]

අත්තතා ච සම්මාදිට්ඨිකො හොති, පරඤ්ච සම්මාදිට්ඨියා සමාදපෙති,
සම්මාදිට්ඨියා ච සමනුඤ්ඤා හොති.

ඉමෙති ඛො භික්ඛවෙ තීති ධම්මෙති සමන්තාගතො යථාහතං
තික්ඛිතො එවං සග්ගෙති.

කම්මපථපයාලං නිට්ඨිතං.*

[8. රාග පෙය්‍යාලං]

3. 8 1-170

රාගස්ස භික්ඛවෙ අභිඤ්ඤාය ඉමෙ තයො ධම්මා භාවෙනබ්බා.

කතමෙ තයො:

සුඤ්ඤානො සමාධි, අතිමිත්තො සමාධි, අප්පණ්ණිකො සමාධි. රාගස්ස
භික්ඛවෙ අභිඤ්ඤාය ඉමෙ තයො ධම්මා භාවෙනබ්බා.

රාගස්ස භික්ඛවෙ පරිඤ්ඤාය - පරික්ඛයාය - පභාණාය - ඛයාය - වයාය -
වීරුගාය - නිරෝධාය - වාගාය - පටිනිස්සයාය - ඉමෙ තයො ධම්මා භාවෙනබ්බාති.

දොසස්ස - පෙ- මොහස්ස - කොඛස්ස - උපතාහස්ස - මකඛස්ස - පලාහස්ස -
ඉසාය - මච්ඡිරිහස්ස - මායාය - සාඝේය්‍යස්ස - එමහස්ස - සාරමහස්ස - මානස්ස -
අභිමානස්ස - මදස්ස - පමාදස්ස අභිඤ්ඤාය - පරිඤ්ඤාය - පරික්ඛයාය - පභාණාය -
ඛයාය - වයාය - වීරුගාය - නිරෝධාය - වාගාය - පටිනිස්සයාය ඉමෙ තයො ධම්මා
භාවෙනබ්බාති.

ඉදමවොච භගවා අත්තමිතා තෙ භික්ඛු භගවතො භාසිතං අභිනඤ්ඤති.

ගිහපෙය්‍යාලං නිට්ඨිතං.*

තිකතිපාතො.

එකතිකතිපාතො ච ද්වතිකතිපාතො ච තිකතිපාතො ච සමන්තා.

* තසසුද්දා: පාණං අදික්ඛමිච්ඡා ච මුසාවාදී ච පිසුණං
එරුසා සමිප්පප්පාපො ච අභිජ්ඣාචාසාදාදි දිට්ඨි ච
කම්මිප්පප්ප පෙය්‍යාලං තිකතිකත නිකේර්පෙති - මජ්ඣං.

* (කම්මිප්පප්පයාලෙ විසති කම්මිප්පප්පයානි දට්ඨබ්බානි. පොඤ්ඤාසු අකුසල-
කුසල කම්මිප්පවිසෙත එකතො යොජිතානි දසෙව සුත්තානි පෙය්‍යාලමුඛෙති දිස්සන්ති.
රාග පෙය්‍යාලමුඛෙති සත්තතාසිකසත්තසුත්තානි දට්ඨබ්බානි.)

3. 7. 19.

[මහණෙනි, දහම් තුණකින් ...]

තෙමේත් මිථ්‍යාදූෂටික වෙයි. මෙරමාත් මිථ්‍යාදූෂටියෙහි සමාදන් කරවයි. මිථ්‍යාදූෂටියෙහි අනුදන්තේත් වෙයි...එපරිදි නිරයෙහි සිටියේ වේ.

3. 7. 20.

[මහණෙනි, දහම් තුණකින් ...]

තෙමේත් සමාන්දූෂටික වෙයි. මෙරමාත් සමාන්දූෂටියෙහි සමාදන් කරවයි. සමාන්දූෂටියෙහි අනුදන්තේත් වෙයි.

මහණෙනි, මේ තුන් දහමින් සම්භාගත වූයේ ගෙනවුත් තැබුයේ යම්කෙසේ ද, එපරිදි සටහනෙහි සිටියේ වේ.

කම්මපටපෙය්‍යාලය නිමි.*

[8. රාගපෙය්‍යාලය]

3. 8. 1-170.

මහණෙනි, රාගයාගේ අභිඥාතය (වෙසෙසින් දැනීම) පිණිස දහම්හු තුන් දෙනෙක් වැඩිය යුත්තාහ.

කවර තුන් දෙනෙකු යත්:

සුඤ්ඤතසමාධිය, අනිමිත්තසමාධිය, අපඤ්චිතසමාධිය යි.

මහණෙනි, රාගයාගේ වෙසෙසින් දැනීම පිණිස මේ තුන් දහම්හු වැඩිය යුත්තාහ.

මහණෙනි, රාගයාගේ පරිජාතනය පිණිස - පරික්‍ෂය පිණිස - ප්‍රභාණය පිණිස - ක්‍ෂය පිණිස - ව්‍යය පිණිස - විරුගය පිණිස - නිරෝධය පිණිස - ත්‍යාගය පිණිස - දුරලිම පිණිස මේ තුන් දහම්හු වැඩිය යුත්තාහ.

දොමයාගේ ... මොහයාගේ ... ක්‍රෝධයාගේ ... උපතාහයාගේ මකඩයාගේ ... පලාසයාගේ ඊෂ්ඨාවගේ ... මාත්ස්‍යයාගේ මායාවගේ ... සාධෙය්‍යයාගේ ... එමහයාගේ ... සාධෙය්‍යයාගේ ... මාතයාගේ ... අතිමාතයාගේ ... මදයාගේ ... ප්‍රමාදයාගේ ... අභිඥාතය පිණිස - පරිඥාතය පිණිස - පරික්‍ෂය පිණිස - ප්‍රභාණය පිණිස - ක්‍ෂය පිණිස - ව්‍යය පිණිස - විරුගය පිණිස - නිරෝධය පිණිස - ත්‍යාගය පිණිස - තෙරතා පිණිස මේ තුන් දහම්හු වැඩිය යුත්තාහ.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළා. සතුවුසින් ඇති ඒ මහණහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතය අභිමුඛ කොට ගෙන සතුවුමුහු.

රාගපෙය්‍යාලය නිමි.*

නිකානිපාත යි.

ඵකකනිපාත-දුකකනිපාත-නිකානිපාතයෝ සමාපත්තයහ.

* මෙහි කම්මපට පෙය්‍යාලයෙහි 'පාණානිපාති හොති' ආදී දසඅක්‍රමලකම්මපට හා, 'පාණානිපාතා පටිච්චතො හොති' ආදී දසක්‍රමලකම්මපට වශයෙන් යෙදුනු සූත්‍ර 20 කි. රාගපෙය්‍යාලයෙහි රාහාදී පද 17 වෙත වෙත ම 'අභිඤ්ඤා' ආදී පද 10 සමග යොදා ඒ එක එක 'සුඤ්ඤතසමාධි' ආදී පද 3 හා ගවං ගැණීමෙන් සූත්‍ර 170 ක් වන බව දකුණු

[උදදනිගාථා]

1. අභිතුනතරනිකායවරෙ සබ්බසුඤ්ඤා පරමවිසුඤ්ඤාසිතා,
නිපාතා එකාදසයෙව පවතතිතා උද්දනතො තෙ නිසාමෙථ ආදිතො:

[එකකනිපාතො]

2. ඉච්චිතං පුරිසරූපං පඤ්චනීවරණානි ච,
අකමමනිසාදිකං පඤ්ච පඤ්ච විතතං අදනතතො.
3. සුකං පද්ධාර්ථද ඵඤ්ඤා ලහු පහස්සරු,¹
ආසෙවහාවෙ මතස්ස² භාගිහි අපරෙ දුචෙ.
4. උපපජ්ජන්ති පරිභාණී අතස්සාය අසමමුතා,
චතුකොට්ඨි මුඛා එතෙ චතුරෙ සබ්බවතති තා.³
5. අධිමමා විතයා ච භාසිතා විණ්ණපඤ්ඤාතපඤ්චමං,⁴
ආපතති ලහු දුට්ඨුල්ලං සාවසෙසක්කමෙන ච.
6. පුග්ගලො සාරිපුතො ච එතදග්ගෙ තථෙව ච,
අට්ඨාතඤ්ච නිබ්බිදා සමුඛා⁵ අනුපපන්නං ච කුසල්ලං.

1. පහස්සරු - සබ්බත්. 2. ආපසවභාවමනසා - සබ්බත්. 3. සබ්බවච්ඡිතා - සබ්බත්.
4. පණ්ණාසකපඤ්චමං - සබ්බත්. 5. සමපදා - සබ්බත්.

[උද්දහනාමා]

1. සෞභ්ග්‍යමත්‍රපසාදනයෙන් දක්නා හෙයින් පරමවිශුද්ධදර්ශී වූ සජ්ඣයන් වහන්සේ විසින් පවර අභ්‍යුත්තරනිකායෙහි ලා නිපාතයෝ එකොළොස් දෙනෙක් වදාරණ ලදහ. ආදිය පවත් කොට ඒ නිපාතයන් උද්දහනාමා විසින් අසව:

[එකකනිපාතය]

2. සමුරුපය, පුරුෂරුපය, පඤ්චවරණසූත්‍රයෝ ය, අකමමනියාදි පසය, අදන්තවිශේෂණය පවත් කොට විතතසූත්‍ර පසය. (මෙහි ප්‍රථම වර්ගයෙහි සමුරුපාදි පසෙක, පුරුෂරුපාදි පසෙකැයි සූත්‍ර දසයෙක, ද්විතීය වර්ගයෙහි පඤ්චවරණයන්ගේ උත්පාද අනුත්පාද හේදයෙන් සූත්‍ර දසයෙක, තෘතීයවර්ගයෙහි විතතයාගේ අකමමනියාදි හේදයෙන් සූත්‍ර දසයෙක, චතුර්ථ වර්ගයෙහි විතතයාගේ අදන්තයාදි හේදයෙන් සූත්‍ර දසයෙකැයි මෙ හැම සම-සතප්‍රිතෙක.)

3 - 4. සුක, පද්ධම්, රතද, එකද, ලහු පරිවතන, පහසාර සූත්‍රයෝ ය. ආසෙවනි - භාවෙනි - මනසිකරුණි යි තුන් සූත්‍රයෝ ය. 'අකුසලභාගියා - කුසලභාගියා' යි 'භාගි' භාගයෙන් ගත් අත්‍ය සූත්‍රයෝ දෙදෙනෙක. 'උපපජ්ජනි' 'පරිභානි' 'අතත්ථාය - අසමෝචායාය' යන පදහෙදයෙන් ගත් සූත්‍රයෝ ය. පය්ච්චසානසූත්‍රයෙහි එන 'අනුයොගො අකුසලානං' යනාදි තෙල සතර මූඛයෝ වතුකොටි නම් වෙති. ඔහු 'තාහං භික්ඛවෙ' යනාදි හැම සූත්‍රයෙහි නම් විසින් වැටෙති.

(මෙහි දසවන වර්ගයෙහි දෙතිස්වන සූත්‍රය අවසන් කොට හැම සූත්‍ර පැවැසින. 'පහසාර' සූත්‍රයෝ නම්: පස්වන සවන දෙවර්ගයෙහි අග හා මූල හා එන සතර සූත්‍රයෝ යි. 'උපපජ්ජනි' යන ක්‍රියායෙන් ගත් සූත්‍රයෝ නම්: සවන වර්ගයෙහි අවමන සූත්‍රය පටන් කොට අවමන වර්ගයෙහි පස්වන සූත්‍රය අවසන් කොට එන සූත්‍රයෝ ය. අවමන වර්ගයෙහි සවන සූත්‍රය පටන් කොට පරිභානී සූත්‍ර කීයත් ම ව්‍යතිරේක වශයෙන් වුද්ධිසූත්‍රයෝත් සභිකානික වෙන්වූ යි ඔහු එහි ම ඇතුළත් වෙති. 'අතත්ථාය - අසමෝචායාය' යන පදහෙදයෙන් ගත් සූත්‍ර රුහියෙහිද ව්‍යතිරේකපක්‍ෂය ඇතුළත් වේ. "අනුයොගො අකුසලානං, අනුයොගො කුසලානං, අනුයොගො අකුසලානං." යන සතර කෙළෙක් පය්ච්චසාන සූත්‍රයෙහි ඇත. එයින් 'වතුකොටි' නම්. "තාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එක-ධම්මපි සමත්‍රපසාමි" යනාදි මූල කිසු සූත්‍රජාතය හැම ම එනමින් ගත් සේ කිහි. එයින් ම ඒ වතුකොටිය සජ්ඣවතී වෙයි.)

5. 'අධම්ම - අවිතය' දෙපදයෙන් එන සූත්‍ර ය, 'භාගික - ආවිණණ' දෙපදයෙහිද පස්වන 'පඤ්ඤාන' පදයෙහිද ගත් සූත්‍රය. 'ආපතනි - ලහුක-ද්වස්සිල' යන පදහෙදයෙන් ගත් සූත්‍ර ය. 'භාවසෙස - අනවසෙස' ආදි ක්‍රමයෙන් වෙන් කොට ගත් සූත්‍ර ය.

6. (තෙළෙස්වන වර්ගයෙහි මූල) 'පුග්ගල' පදයෙන් යුත් සූත්‍ර ය. (එහි අග) 'භාරිපුත්ත' පදයෙන් ගත් සූත්‍ර ය. එසෙයින් ම 'එතදග්ග' පාළියෙහි එන සූත්‍ර ය. අට්ඨානපාළි සූත්‍ර ය, 'නිබ්බිදය - සමොඛායාය' යන පෙදෙන් බිඳි සූත්‍ර ය. 'අනුප්පන්න - කුසල' යන පෙදෙන් බිඳි සූත්‍ර ය. (මෙහි ද අනුප්පන්න අකුසල' ආදි ව්‍යතිරේක පක්‍ෂය ද ඇතුළත් ය)

7. මිච්ඡාදිට්ඨි පච්ඤ්ඤානි යෙනෙව සත්තා අසඬාමමට්ඨානෙන,
පරෙ සාවජ්ජබ්භං දුරක්ඛානෙ ව යඤ්ච සං.¹
8. මනුස්සෙසු මජ්ඣිමෙ පඤ්ඤාචරියෙන² වක්ඛුතා,
දස්සනසච්ඡාධාරණං උපපරික්ඛණං අත්ථෙඤ්ඤාය දස.
9. සංවෙගො සංවිග්ගෙන වචස්සාගාරමමණෙන ව,
අනෙතන ව යෙ චුතතා යෙ යෙ අත්ථරසෙන ව.
10. දො මනුස්සා දො දෙවා තිරයා³ අපරෙ දුට්ඨො,
දො තිරච්ඡානගොනිසා⁴ දො පෙතති විසයා ජලවුද්දිපෙති යොජයෙ.
11. අරඤ්ඤෙ පිණ්ඩපාතං පංසුකුලං ධම්මකපිකා විතයෙන ව,
බාහුසච්චං ථාවරෙය්‍යං අකප්පා දො ව භොනති.
12. පරිවාරජ්ඣානමෙත්තා උට්ඨානං⁵ පධාන ඉන්ද්‍රිය බලබොජ්ඣබ්බිතා,⁶
මග්ගො අභිනායතනං විමොක්ඛකසිණෙන ව.
13. දො සඤ්ඤා අනුස්සතිට්ඨාතා සහගතෙති යොජයෙ,
අච්ඡරා ව මහාසමුද්දො සංවෙගො පස්සඤ්ඤා අනුසල්ලං කුසල්ලෙන ව.
14. අවිජ්ජාපඤ්ඤාපභෙදො ව පරිවෙධො පරිසමතිදා වතුරො,
ඵලෙන පරිලාභො වුද්ධි වෙසුල්ලතාය ව.
15. මහාපුට්ඨිපුල්ලඤ්ච⁷ ගමතිරං අසාමන්තභූරි ව,
බාහු සිස ලහු හාසු⁸ ජවන තික්ඛතිබ්බෙබ්බෙන ව.
16. භුඤ්ජනතිභූතනපරිභිතං⁹ විරභ්බමපමාදිංසු තෙ,
සෙවනභාවනබහුලා අභිඤ්ඤාපරිඤ්ඤාය ව අපො සච්ඡිකිරිතායාති.

පඨමො නිපාතො.

1. යඤ්චසං - සබ්බන්. 2. ඤ්ඤාචරියෙන - සබ්බන්. 3. තිරය - සබ්බන්.
4. තිරච්ඡානගොනිසා - සබ්බන්. 5. උට්ඨානං - සබ්බන්. 6. බොජ්ඣබ්බිතා -
සබ්බන්. 7. වෙසුල්ලඤ්ච - සබ්බන්. 8. හාසු - සබ්බන්. 9. පරිභිතතා - සබ්බන්.

7. 'මිච්ඡාදිට්ඨි පච්ඤානි' 'සෙතෙවං සත්තා' 'අසඤ්චානං වුට්ඨාපෙකා' යන ආදී පෙදෙන් බිඳි සූත්‍රය. 'මහාසාවජ්ජං' යන මෙහිදී 'බිපං ඔබ්බිසා' යන මෙහිදී 'සාවජ්ජං, බිපං' යන දෙපෙදෙන් බිඳි සූත්‍ර දෙකක. 'දුරන්තානෙ' යන පෙදෙන් බිඳි සූත්‍රය. එහිදී 'ඤ්ඤානං සමාදායෙති' යන පෙදෙන් බිඳි සූත්‍රය.

8. 'මනුසොසු' යන පෙදෙන් බිඳි සූත්‍රය. 'මජ්ඣිමෙසු' යන පෙදෙන් බිඳි සූත්‍රය. 'පඤ්ඤාපනෙතා' යන පෙදෙන් බිඳි සූත්‍රය. 'අරියෙත පඤ්ඤා-වනඤ්ඤා' යන පෙදෙන් බිඳි සූත්‍රය. (නටාගතං දසානායං - ධම්මවිතංසං සම-ණායං - ධම්මං ධාරෙන්නා යන) දර්ශන ශ්‍රවණධාරණයෙන් වෙන් කළ සූත්‍රය. (අන්තං උපපරික්කන්තං - අන්තමඤ්ඤාය මෙහි) උපපරික්කණයෙන් බිඳි සූත්‍රය හා 'අන්තමඤ්ඤා' යන පෙදෙන් බිඳි සූත්‍රය.

9. 'සංවිජ්ජනානි' මෙහි සංවේගයෙන් බිඳි සූත්‍රය. 'යෙ සංවිග්ගා' යන 'සංවිග්ගා' පෙදෙන් බිඳි සූත්‍රය. 'වචස්සග්ගාරම්මණං' යන පෙදෙන් බිඳි සූත්‍රය. 'යෙ අත්තග්ගාරස්සග්ගානං' යන පෙදෙන් බිඳි සූත්‍රය. 'යෙ අන්තර්ග්ගා' යන පෙදෙන් බිඳි සූත්‍රය.

10. 'මනුසොසු' මෙයින් බිඳි දෙසූත්‍රය. 'දෙවා වුතා' මෙයින් බිඳි දෙසූත්‍රය. 'තිරයා වුතා' මෙයින් බිඳි දෙසූත්‍රය. 'තිරව්ජාතයොතිසා වුතා, මෙයින් බිඳි දෙසූත්‍රය. 'පෙතතිවිසයා වුතා' මෙයින් බිඳි දෙසූත්‍රය යන මේ සූත්‍ර "සෙය්‍යථාපි...ජලේද්දිපෙ" ආදීන් වදාළ කරුණු හා සසදා ගත්තේ ය.

11. 'අරඤ්ඤා - පිණ්ඩපාන - පංසුකුල - ධම්මකපික - විතය' යන පෙදෙන් බිඳි සූත්‍රය. 'බාහුසම්මං ථානිරොයාං' යි දෙ පෙදෙන් ගත් දෙසූත්‍රය, 'ආකප්පසම්පන්න පරිවාරසම්පන්න' යි 'සම්පන්න' යන පෙදෙන් බිඳි සූත්‍රයෝ දෙදෙනෙක.

12. 'පරිවාර - කාය - මෙතනා' යන පෙදෙන් බිඳි සූත්‍රය. උත්තානග වදාළ සූත්‍රය හා 'ඡන්දසමාධිපට්ඨාන...' යි 'පට්ඨාන' පෙදෙන් බිඳි සූත්‍ර හා ඉන්ද්‍රිය - බල - බොජ්ඣංග සූත්‍රය. 'සමමාදිට්ඨිං භාවෙති' ආදී මාර්ග සූත්‍රය. 'තානි අභිභුයා' ආදීන් වදාළ 'අභිනායක' සූත්‍රය. විමොක්ඛසූත්‍ර හා 'ආපොකසිණා'දී කසිණ සූත්‍රය.

13. සඤ්ඤාසූත්‍රයෝ දෙවර්ගයෙක. 'බුද්ධානුස්සති' ආදී අනුස්සති සූත්‍රය. 'මෙතනාසගගතං' යනාදී සගගත සූත්‍ර හා වර්ගය යොදා ගන්නේ ය. මේ අවජරසංඝාත වර්ගය. 'මොහමුද්දො - සංවේගාය - පසංගමානි - අකුසලා ධම්මා - කුසලා ධම්මා' යන පෙදෙන් බිඳි සූත්‍රය.

14 - 15 - 16 'අවිජ්ජා' පෙදෙන් බිඳි සූත්‍රය, 'පඤ්ඤාපනෙතා' පෙදෙන් බිඳි සූත්‍රය, 'අනෙකධාතුවිපව්වෙධො' පෙදෙන් බිඳි සූත්‍රය, මේ සියුම්පිට්ඨානිකානි සූත්‍රය. 'තොතාපතතිඵලසම්පන්නිකායා' ආදීන් වදාළ 'ඵල' පදයෙන් බිඳි සූත්‍රය. 'පඤ්ඤාපටිලාභාය' ආදීන් වදාළ 'පටිලාභ - වුද්ධි - වෙසුලා - මහා - පුට්ඨ - විපුල - ගමහිර - අසාමන්තා - හිරි - බාහුලා - සිස - ලහු - භාසු - ජවන - තිකකි - නිබ්බන්ධිකා' යන පෙදෙන් බිඳි සූත්‍රය. 'ත පරිභුක්ඛන්තා - අපරිභුක්තං - පරිභිතං - විරභිං - තෙ...පමාදිංසු' යන පෙදෙන් (අනුය ව්‍යතිරෙක වශයෙන්) බිඳි සූත්‍රය. 'අනාසෙවිතං - අභාවිතං - අබහුලිකතං' යන පෙදෙන් (අනුය ව්‍යතිරෙක වශයෙන්) බිඳි සූත්‍රය. 'අනභිඤ්ඤානං - අපරිඤ්ඤානං' යන පෙදෙන් (අනුය ව්‍යතිරෙක වශයෙන්) බිඳි සූත්‍රය. නැවත 'අඤ්ඤානං' යන පෙදෙන් (අනුය ව්‍යතිරෙක වශයෙන්) බිඳි සූත්‍රය.

සුචම්මපාන සි.

[දුක්ඛනිපාතො]

1. චජ්ජා පටානා ඥේ තපනීයා උපඤ්ඤානෙන පඤ්චමං,
සඤ්ඤාජ්ජනං ව කණ්ණං ව සුක්කං චරියාවස්සුපනාසිකෙන.
2. ඛලබොජ්ඣක්ඛිගඤ්ඤානෙන දෙසනාධිකරණෙන ව,
අධම්මචරියා අකතතතා එකංසං අකුසලං අථොපි සමෙමාසා.

 3. බාලො ව දුට්ඨො භාසිතඤ්ඤා නෙය්‍යන්තො පටිච්ඡන්තදිට්ඨි,
සිලෙන අරඤ්ඤා විජ්ජාභාසිගෙන ව.
 4. භූමිදුප්පතිකාග්‍රෙ කිංවාදී දුක්ඛිණියා,
සඤ්ඤාජ්ජනසම්පිත්තො ව චරණකම්මානවොරු¹ පටිපත්තිව්‍යඤ්ජනෙන.
 5. උත්තාතා වග්ගා අග්ගවතී අරියකසට්ඨෙක පඤ්චමං,
උක්කාචිත ආමිසගරු විසමඅධම්මිකා අධම්මචාදිතී.
 6. හිත අවේරකං අනුතප්පජ්ජාරගා අථොපි ඥේ බුද්ධා,
අසති තයො කිංසුරිසවිජ්ජායතා අථ සන්තිවාසං සාරෙන වාතී.
 7. ගිහී ව කාමඋපටී ආසවා සාමිසඤ්ඤා අරියෙන,
කායපිතිසංතසමාසිතිවතතී ව.
 8. තිදහඤ්ඤා ගෙභු සඤ්ඤාරපට්ඨයරුපං,
වේදයිතං සඤ්ඤං විඤ්ඤාණං යඤ්ඤා සඤ්ඤාතං.
 9. විමුක්තී පග්ගො නාමං,
විජ්ජාභවෙසු දිට්ඨි අහිරිහිරි දෙවචස්සං,
අථ ධාතුයො ආපත්තිට්ඨිතකුසලතාති.
 10. බාලා ව කප්පියාපත්ති අධම්මචිතයෙන ව,
කුසකුච්චකප්පියාපත්ති අධම්මචිතයෙන ව.
 11. පුග්ගලො පුභතීම්මතඤ්ඤා වෙතො බාලෙන පඤ්චමං,
පඤ්ඤා අසොක පුබ්බකාරී ව තිතො ගො දුක්ඛප්පට්ඨවයඤ්ඤා.*
 12. චූතතගරුකා ලහුකා දුට්ඨිලෙක වාතී
ආයාමාති වතතාග්‍රෙ බතෙහි ව දුරපරිසම්මතකො ව,*
 13. (විතයෙ) වාගං පරිච්චාගං භොගාසමේගාගා
සංවිහාග සම්භාගමනුග්ගාගං අථොපි අනුකමෙපත වාතී.

* ගලිතබ්‍යංගාපකො'ගා ගාථා විරතිභින්නා දිස්සන්ති

[දුකනිපාතය]

[මෙහි සූත්‍ර සංඛ්‍යා පෙළෙහි එන සෙයින්දැයි දතයුතු.]

1. (ප්‍රථමවග්ගයෙහි) වජ්‍ර, පටාන, තපනීය-අතපනීය දෙකය, පස්වන උපඤ්ඤාන, සංඤ්ඤාපනීය, කණ්ණ, සුක්ක, වරියා, වයස්සපනාසිකාය යි සූත්‍ර (දසයෙකි.)

2. (ද්විතීයවග්ගයෙහි) බල, බොජ්ඣංග, ක්කාන, ධම්මදේසනා, අධිකරණ අධම්මවරියා, අකතනතා, එකංස, අකුසල හා යලි සම්මොඝ යි සූත්‍ර (දසයෙකි.)

3. (තෘතීය වග්ගයෙහි) බාල, දුට්ඨ, අභාසින, හා තෙය්‍යත්ථ දෙකය, පරිවජනකම්මනතා, මිච්ඡාදිට්ඨික, සම්මාදිට්ඨික, දුස්සීල, අරඤ්ඤා, විජ්ජා-භාගියයෙනා යි සූත්‍ර (එකොළොසෙකි.)

4. (චතුෂ්ඨවග්ගයෙහි) භූමි, දුප්පතිකාර, කිංවාදී, දකඛ්ණේය්‍ය, සංඤ්ඤා-ජන-සමචිත්ත, වරණ, කම්මායන, වොර, පරිපතනි, බ්‍යඤ්ඤාපනිරූපක - යෙනා යි සූත්‍ර (දසයෙකි.)

5. (පඤ්චම වග්ගයෙහි) උත්තාන, වග්ග, අග්ගවතී, අරිය, පරිසකසරි, උක්කාචිත, ආමිසගරා, විසම්පරිසා, අධම්මිකපරිසා, අධම්මවාදිනී ය යි සූත්‍ර (දසයෙකි.)

6. (ඡෂ්ඨවග්ගයෙහි) හිත, අවජරියමනුස්ස, ආනුතප්පා, පුපාරහ-බුද්ධි සූත්‍ර දෙක හා අසති තුණය, කිම්පුරිස, විජ්ජායන සූත්‍ර හා සන්තිවාස සූත්‍රයෙක, වළි සංඝාර දෙකය යි සූත්‍ර (තෙලෙසෙකි.)

7. (සත්ථවග්ගයෙහි) හිතීසුඛ, කාමීසුඛ, උපබ්බිසුඛ, සාසව, සාමිසසුඛ, අරියසුඛ, තාසිකසුඛ, සප්පිතීක, සාතසුඛ, සමාධිසුඛ, සප්පිතීකාරම්මණ, සාතාරම්මණ, රූපාරම්මණ ය යි (පෙළෙහි සූත්‍ර තෙලෙසෙකි. මෙහි අග සූත්‍ර තුණ ගාථායෙහි තොදැක් වේ.)

8. (අෂ්ටමවග්ගයෙහි) සතිමිත්ත, සතිදුත, සහෙතුක, සප්පව්වය, සරූප, සවෙදනා, සසඤ්ඤා, සසංඛාර, සවිඤ්ඤාණ, සංඛිතාරම්මණ ය යි (පෙළෙහි සූත්‍ර දසයෙකි. සතිමිත්ත, ගාථායෙහි නැත.)

9. (නවමවග්ගයෙහි) වෙනොවිමුත්ති, පග්ගහ, තාමරූප, විජ්ජාවිමුත්ති, දිට්ඨි, අභිරික, හිරි, ද්‍රෝවවස්ස, සොව්වස්ස, ධාතුකුසලතා, ආපතතිට්ඨාන-කුසලතා යි සූත්‍ර (එකොළොසෙකි.)

10. මෙහි 'බාල, කප්පිය, ආපතනි, අධම්ම, විතය' වචන පසින් බාල පණ්ඩිත සූත්‍ර දශය ද- 'කුකකුච්ච, කප්පිය, ආපතනි, අධම්ම, විතය' වචන පසින් ආසව සූත්‍ර දශය දැයි දශම වග්ගයෙහි පෙළෙහි එන සූත්‍ර විස්ස ගතයුතු.

11. (එකාදශවග්ගයෙහි) ආසා, පුග්ගල සතරය, රූපව්වය, දෙසපව්වය, මිච්ඡාදිට්ඨිපව්වය, සම්මාදිට්ඨිපව්වය, ආපතනි තුණය යි (පෙළෙහි එන සූත්‍ර දෙළොසෙකි. ගාථාවෙන් මෙය නොකියැ වේ.)

12. (ආදාශවග්ගයෙහි) ආයාමාන සතරය, බත සූත්‍ර සතය, සචිත්ත-වොදුත, කොට්ඨපනාහ, කොට්ඨපනාහවිතය යි සූත්‍ර (තුදුසෙකි.)

13. (ත්‍රයොදශවග්ගයෙහි) දුත, යාග, වාග, පරිච්චාග, භොග, සම්මොග, සංවිභාග, සංඛග, අනුග්ගහ, අනුකම්පා යි (පෙළෙහි සූත්‍ර දසයෙකි. දුත යාග දෙක ගාථායෙහි නැත.)

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

14. සන්තාරු පරිසන්තාරු එසනා පරියෙසනා,
පරියෙට්ඨියො පුජා ආභිථෙය්‍යා වුද්ධිරතනසන්නිවයා.
15. සමාපතති අජ්චක්ඛව ඛනතිසංඛලොං අවිහිංසා ඥෙ,
ඉඤ්ච පරිසංඛාත සතිසමථො විපතතිසමපද,
විපුද්ධිදිට්ඨි අසනතුට්ඨි මුට්ඨසලේචන ව පඤ්ඤසකො.
16. ඥෙ ධම්මා සෙඛො තක්ඛව සාසෙය්‍යං කුසලාතවජ්ජං ව,
සුඛුද්‍රයක්ඛව විපාකා සබ්‍යාපජ්ඣ දුකෙඛ ව තයො ව.
17. සමමුඛා ඥෙ පචාරණා තජ්ජනීයං නියසංඝං ව,
පබ්බාජනීයක්ඛව සාරණං උකෙඛපො පරිව්‍යාසො ව
මුලමානතත අබ්‍හානනති.

දුභියො නිපාතො.

[නිකතිපාතො]

1. භයලක්ඛණවිතර්ථ¹ ව අවමයං ව අයොනිසො,
අකුසලා ව සාවජ්ජං සබ්‍යාපජ්ඣං ඛතං මලනති.
2. ඤාතකො සාරාභිඤ්ඤො² නිරුසො වක්ඛවතති පචේතනො,
අපණ්ණකතතා දෙවො³ ව දුචේ පාපණ්ණිකෙත වාති.
3. කායසකඛ්ථි⁴ හිලාසනා සඛ්ඛාරො ඛජුකාරො අරුකො,⁵
අසෙවිතබ්බො ජෙගුච්ඡි පුප්ඵභාණි⁶ අකො අවකුජ්ජෙත ව.
4. සමුභවකාතඤ්ඤාජිපුතත නිදනා ආලවකෙත ව,
දෙවදුතා ඥෙ ව රුජා සුමුමාලාඛිපතෙය්‍යා වග්ගො
5. සමමුච්චිට්ඨානඤ්ඤාපච්චතතනි⁷ පණ්ණිතො සිලවා,
සඛිතං පබ්බතාතපපා මහාවොරෙත තෙ දස.
6. ඥෙ ජ්ණණා⁸ බ්‍රාහ්මණපරිබ්බාජකා නිබ්බාහමහාසාලෙත ව,
වච්ඡගොතනං ව භික්ඛණ්ණා ජාණ්ණසොණි සංගාරවෙත ව
7. නිත්ථං භයක්ඛව වෙතාගො සරහො කෙසපුතනියා,
සාලොතා ව කථාවඤ්ඤං අඤ්ඤතිජීයා,
අකුසලමුලඋපොසථබ්බෙත තෙ දස.
8. ජතො ආජීවිකො සකෙකො නිගණ්ඨසමාදපෙතබ්බත ව,
භව වෙතනා - පඤ්ඤා උපට්ඨානගතිඅභිනුසගසමණා ව.

1. විතතා ව - සි.මු. 2. ඤාතො සාරණිඤ්ඤො හිතමු - මජ්ඣ. 3. දෙව - සි.මු. 4. සමිදධ - මජ්ඣ. සමිට්ඨ-සා. ක. 5. වජ්ජරත ව - මජ්ඣ. 6. දුට්ඨාණි - මජ්ඣ. 7. පරපස වතනති - සි.මු. 8. ජතා - සි.මු. ජනා බ්‍රාහ්මණඤ්ඤාතරත - මජ්ඣ.

14. (වතුදිගවගීයෙහි) සන්ධාර, පටිසන්ධාර, එසනා, පරියෙසනා, පරියෙට්ඨි, පුජා, ආනිපට්ඨය, ඉද්ධි, රතන, සන්තිවග්ග, වෙසුලලසි පෙළෙහි එන (සුත්‍ර දෙළොසෙකි. ගාමයෙහි වෙසුලලසුත්‍රය නැත.)

15. (පඤ්චදගවගීයෙහි) සමාපත්තිකුසලතා, අජ්ජව, බන්ධනිසාරවට්ඨ, සාබ්බස, අභිනිසා හා ඉන්ද්‍රිය සුත්‍ර දෙකය, පටිසම්භාන, සතිබල, සමථ, විපතති, සමපද, විසුද්ධි දිට්ඨි දෙකය, අසනතුට්ඨි, මුට්ඨසච්ච, සතිසමපජඤ්ඤ (පෙළෙහි සුත්‍ර සතළොසෙකි.) යි පණණාසකය වේ. (සතිසමපජඤ්ඤ-සුත්‍රය ගාමායෙහි නැත.)

16. 17. ධම්මසුත්‍ර දෙකය, සෙබ්බ, සාමෙය්‍යය, කුසලය, අනවජ්ජය, සුබ්බද්ධ, විපාකය, ආත්මාපජ්ඣය, පචාරණ, තජ්ජනිය, නියස්ස, සාරාණීය උකෙඛප, පරිවාස, මූලාය පටිකස්සන, මානසාන, අබ්බාතය යි සුත්‍ර-සම්මතය වේ.*

ද්විතීය නිසාග යි.

[නිකානිපාතය]

[මෙහි සුත්‍රසම්භානා පෙළෙහි එන සෙයින්ම දත යුතු]

1. භය, ලක්ඛණ, චිත්තී, අවචය, අයොනිසො, අකුසල, සාවජ්ජ, ආත්මාපජ්ඣ, බත, මල සුත්‍රය යි (ප්‍රථම - බාල වගීයෙහි) දසයෙක.

2. ඤාතක, සාරාණීය, නිරුහ, වක්ඛවතති, පචෙතන, අපණ්ණක, අනන්තවාසාධ, දෙවලොක, පච්චපාපණීක හා දුර්භිපාපණීක හා දෙක යි සුත්‍ර (ද්විතීය - රථකාර වගීයෙහි) දසයෙක.

3. කායසකම්, ගිලාන, සම්භාර, බ්‍රහ්මාර, අරාකුපම, අසෙවිතබ්බ, ජ්‍යෙෂ්ඨතබ්බ, පුප්ඵභාණී, අක්ඛ, අවකුජ්ජ සුත්‍රය යි (තෘතීය - පුග්ගල වගීයෙහි) දසයෙක.

4. සමුග්ගක, ආනන්ද, සාරිපුත්ත, නිදන, ආලභි, දෙවදුත, වතුමහාරුජ, සකකදෙවරුජ, සුබ්බමාල, ආභිපතෙය්‍ය සුත්‍ර ය යි (චතුර්ථ - දෙවදුත වගීයෙහි) දසයෙක.

5. සමමුඛිභාව, ආන, අනුච්ඡ, කථා, පණ්ණිත, සීලවා, සම්බත, අසම්බත, පබ්බතරුජ, ආනපා, මහාවොර යි සුත්‍ර (පඤ්චම - චූල වගීයෙහි) එකොළොසෙකි.

6. ජණණමුග්ගමණ දෙකය, මුග්ගමණ, පරිබ්බාජක, නිබ්බාන, මහාසාල, වච්ඡගොතන, කිකණණ, ජාණ්ණසොයණී, සම්භාරව යි සුත්‍ර (ඡෂ්ට - මුග්ගමණ වගීයෙහි) දසයෙක.

7. තිස්සායතන, භය, වෙනාගපුර, සරහ, අකුසලමූල, කෙසපුත්තිය, සාලාන, කථාවන්දු, අඤ්ඤාතිත්ථිය, උපොසථ යි සුත්‍ර (සප්තම - මහාවගීයෙහි) දසයෙක.

8. ඡන්දන, ආජිවක, මහාතාමසකක, නිගණ්ඨ, සමාදුපෙතබ්බ, භව, වෙනතා - පඤ්ඤා, උපට්ඨාන, ගනිජාන, අභිභු යි සුත්‍ර (අෂ්ටම - ආනන්ද වගීයෙහි) දසයෙක.

* පෙළෙහි 16 වන වගීයෙහි සුත්‍ර 50 කි. 17 වන වගීයෙහි සුත්‍ර 300 කි.

9. ගුහො සුබ්බෙතං වජ්ජිපුතං සේවෙන පඤ්චමා සා,
යො ව සාවිකා පුතතා ඥෙ සිකඛා අථ පඛිකධානෙන ව.
10. අව්වාසිකං ව පව්වෙකං අග්ගවතීපරිසා ව,
තයො ආජාතියා වන්ථං අථ පොඤ්ඤං ලොණපිලෙන,
පංසුධොවක සුචණ්ණකාරෙන ව පණ්ණාසකො.
11. පුබ්බෙ පරියෙසනා අසාදෙ රුණෙණාච්ඡණං,
අතිතති ඥෙ ව පඤ්චමං කුටා ඥෙ නිදානාති අපරෙ දුට්ඨෙ.
12. ආපාසිකදුලලොහො අප්පමෙයො ආනෙඤ්ජායතනෙන විපතතියො,
අපණ්ණකො කම්මනතං ඥෙ සොවෙයො මොනෙයෙත ව වගො.
13. කුසිතාරහණඛතගොතමකා හරණ්ඩුකඤ්ඤෙන ව,
කට්ඨිමං ඥෙ අනුරුඬා පච්චන්තපාසාණලෙබ්බෙන තෙදස.
14. යොධා පරිසාමිතො උපපාදකෙසකම්මලසම්පදා වුඤ්ඤානො,
අසසබ්බකා තයො ව මොරනිවාපෙත වගො.
15. අකුසලා සාවජ්ජා විසමා අසුචිතා සහ ඛතො ව හොනති,
වතනාරි වන්දන සුඛ පුබ්බතෙහන වගොති.*

තතියො නිපාතො.

* පොරාණෙහි තාති තාති සුතාති උද්දන ගාථාසු සඤ්ඤාලොහාති. කිඤ්චාපි තා ගාථායො සුභිතා සුභිකම්මතා. තථාපි, එතරති විලිහතපාසා විකිණණපාසා දිශානති. තෙනෙව, කම්මිපථපෙයොලාදිසුපි ආගතාති සුතාති තාගිසමෙතුණංම. අන්තිකෙහි මතකාය උපඤ්ඤාතබ්බාති.

9 සමඟ, ගුණ, බෙහෙව, වජ්‍රපුත්ත, සෙව, සිකිකාපද, තුණ, සිකිකාත්තය දෙකය, පබ්බතා සුත්‍ර සි (තවමුණුම වර්ගය) එකොළොසෙක. (මෙහි සමඟ සුත්‍රය 8 වන ගාථායෙහි සඳහන් වෙයි.)

10. අව්වාසික, පරිවෙක, සරද, අභ්‍යන්තරිපරිසා, ආජානීය තුණය, පොත්තක, ලොණඵල, පංගුබොවක, සුවණ්ණකාර සුත්‍රයෙන් පණ්ණාසකය වේ. (දශම - ලොණඵල වර්ගයෙහි) එකොළොසෙකි. (සරද, ගාථායෙහි නැත)

11. පුබ්බවසමොධි, පරියෙසන, අසාද, සමඟ්‍රාහමණ, රුණ්ණ, අතිතති, අරකති, චාපන, තිදන දෙක සි සුත්‍ර (එකාදශ - සමොධි වර්ගයෙහි) දසයෙක.

12. ආපාසික, දුලලහ, අප්පමෙය, ආනෙක්ඛායන, විපතතිසමපද, අපණ්ණක, කම්මන, සොවෙය්‍ය දෙක ය, මොනෙය්‍ය සි සුත්‍ර (ආදාශ ආපාසික වර්ගයෙහි) දසයෙක.

13. කුසිකාර, හණ්ඩන, ගොතමවෙති, හරණ්ඩකාලාම, හත්තක, කට්ඨි, අනුරාභි සුත්‍ර දෙකය, පටිච්ඡන්ත, පාසාණලොඛ සි සුත්‍ර (ත්‍රයොදශ - හරණ්ඩ වර්ගයෙහි) දසයෙක.

14. යොධාජ්ච, පරිසා, මිත්ත, උපපාද, කෙසකම්බල, සම්පද, වුද්ධි, අසාබ්‍රහ්මක, අසාසදසා, අසාජානීය, මොරතිවාප තුණ සි සුත්‍ර (වතුදීශ - යොධාජ්ච වර්ගයෙහි) තෙළෙසෙක.

15. අකුසල, සාවජ්ජ, විසම, අසුචි, බත සතරය, වන්දනා, පුබ්බතන සි සුත්‍ර (පඤ්චදශ - මම්බල වර්ගයෙහි) දසයෙක.

තෘතීය නිපාත සි.

අඩගුනාරනිකායෙ
එකක දුක් නික් නිපාටෙනසු
ගාථාදිපාද්‍යුක්කමණිකා

අ	පිටකඛනාහි
අගුත්තං වක්ඛුසොතසමිං	506
අව්වාධිකානී කරණීයානී	426
අඤ්ඤතථං පසාදථං	256
අට්ඨබ්බපෙතස්ස උපොසථස්ස	308
අථාපරුයං අක්කාතො	238
අභිසිලං අභිචිත්තඤ්ඤ	418
අනුච්චාවචිසිලස්ස	296
අනුසුය්‍යායමාතො සො	254
අක්ඛඤ්ඤ ඵකචක්ඛඤ්ඤ	238
අවකුල්පඤ්ඤා පුරිසො	242
අහං වෙතං ජිගුචේත්‍යායං	266
ආදිං කථාය මජ්ඣිකඤ්ඤ	242
ආදිත්තසමිං අගාරසමිං	282
ඉ	
ඉති කණ්ණාසු සෙතාසු	290
ඉධ ධම්මං චිරික්ඛාත	276
උ	
උච්ඡිකපඤ්ඤා පුරිසො	242
උත්තාතාවග්ගා අග්ගචතී	146
උපතීයති ජීවිතමපමාසු	280
උපාදුතෙ හයං දිස්වා	260
උපාරමහං ත සිකෙකිය්‍ය	254
එ	
එවං ආදිපිතො ලොකො	282
එකසමිං යං විජ්ජති	380
එතාහි තීහි විජ්ජාහි	296, 300
ක	
කල්‍යාණං වත හො සක්ඛි	270
කටුචිය කතො භික්ඛු	506
ඛ	
ඛතං උපහතං	172
ඛතති යෙ මුහුත්තෙ වෙසෙස	290

ග	පිටකඛනාහි
ගාමෙ වා යදි වාරඤ්ඤා	506
ඝ	
ඝට්ටිකා	230
ච	
චතුක්කණේණ චතුථාරේ	258
චන්ද්‍ර ච සුරියො ච	380
චාතුරුසිං පඤ්ඤාදසිං	262
චිත්තකරු	140
චොදිතා දෙවදුතෙහි	260
ඡ	
ඡතො අඤ්ඤාපිච්ඡිත්තස්ස	410
ඡට්ඨෙ සිලසමපන්නං	276
ඡමාසු සෙක්කං පටිපදං	420
ඡමෙව භාරෙ සුඤ්ජනති	290
ඡස්වා හි තෙ තමසෙසය්‍ය	244
ඡස්වා හි තාරී ච තරෙ ච සිලච්ච	380
ඡස්වා ලොහඤ්ඤ දෙසඤ්ඤ	250
ඡස්මිඤ්ඤඤච වීරජේ	292
ඡස්ස අයොමයා භුමි	258
ඡත්තස්ස සිලවතො සිලං	276
ඡං කථං කප්පෙසි රේ	354
ඡං වෙ තමොනුදං වීරං	296
ඡාය ඡං පරිවරියාය	244
ඡීහි විජ්ජාහි සමපන්නං	296
ඡෙ අත්ථලථා සුඛිතා	532
ඡෙ බොපමත්තා සුඛිතා	260
ථ	
ථමහස්ස	194
ථුපාරතා	148
ථාමසා	146
ථෙරා භික්ඛු	138
ථෙරොපි	150
ථාමවාදලුහපරක්කමො	220

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

න	පිටුවකිනාති
ත වෙව හොගා තථාරූපා	238
තනි ලොකෙ රහො නාම	270
ත පුප්ඵගකො පටිවාතකෙති	400
තාහං භබ්බො එතරති	266
නිභිඤ්ඤා පුරිසො නිභිතසෙවි	232, 236

ප

පදනකිණං කායකමමං	532
පනතභාරො විසංයුතො	292
පසානති දෙවං ව තථාගතං ව	270
පසංගා මාරං අභිභුසා අනන්තං	270
පණං තභානෙ	380
පුඤ්ඤාදි ව පුරිසො	242
පුබ්බෙතිවාසං යො වෙති	296, 300

බ-ම

බහිඤා දදන්ති දුතාති	292
බ්‍රහ්මාති මාතෘපිතරො	244
මාලං තධාරෙ	380

ය

යථා දිවා තථා රතනි	418
යථාපි පබ්බතො සෙලො	276
යථා පුරෙ තථා පච්ඡා	418
යාසු කාසු වි එතාසු	290
යෙ ව බො දෙවදුතෙති	260
යෙ ව සීලෙන සම්පන්නා	506
යෙ විරාඤ්ඤා සලපනති	354
යොධ කායෙන සංඤ්ඤාමො	280, 282
යො සීලබ්බතාමපනො	300

ල

ලොහජං දෙසජං වෙව	420
ච	
චජ්ජා පටිභානා දො තපනීයා	102
චාඨාබ්බමො ජරාබ්බමො	266
චිත්තඤ්ඤා නිරුධෙත	420

ස

සවෙ වසා කථාකාමො	354
සතං එතාති ණාතාති	274
සඤ්ඤා ව නෙසං සුගතෙ	292
සබ්බද වෙ සුඛං සෙති	254
සබ්බා ආසතති යො ඡෙත්වා	254
සබ්බෙ ඥානෙ අභිනොසමි	266
සබ්බි දුතං උපඤ්ඤාතං	274
සුතකම්මතං සුමභිග්ගං	532
සෙබ්බසා සිත්තමානසා	410
සෙබ්බො අසෙබ්බො ව ඉමසමි.	
ලොකෙ	124
සොහං එවං විහරන්තො	266

ද

දදති සෙට්ඨසංකපො	238
දස්සනකාමො සීලවතං	272
දුබ්බාසිතං විකල්පිතං	354
දථිවක්ඛු පත අනතාතො	238

ධ

ධම්මවෙට්ඨා සීලසම්පන්නො	292
ධ රෙඤ්ඤා සෙට්ඨසංකපො	242

අඩගුහරනීකායෙ
එකක දුක නික නිපාතෙසු
සඤ්ඤනාමානුකතමනීකා

අ	පිට්ඨකයානි	ක	පිට්ඨකයානි
අඤ්ඤකොණ්ඩඤ්ඤ	46	කුණ්ඩානො	48
අනාඨපිණ්ඩකස්ස අරුමෙ 1, 96, 124		කුමාරකස්සපො	48
අනාඨපිණ්ඩකො	50, 124, 464	කුරුඝරිකා	52
අභයො	390	කුටාගාරසාලායං	390, 408
අනුරුද්ධො	46, 506, 508	කෙසපුත්තං	336
අභිභු	402	කොසලිභිං	384
අකඤ්ඤ	48, 112, 244, 302, 382	කොසලෙසු	322, 336, 420
	34, 388, 390, 392, 396		
	398, 402	ඛ	
අරුමදණ්ඩො	124, 128, 130	බෙමා	50, 127
අලභිං	252	බුද්ධත්තරු	52, 172
ඉ		භ	
ඉසිපතනෙ	212	ගඛනානදිං	444
උ		ගිජ්ඣකුටෙ	330
උග්ගනො	50	ගුඤ්චනෙ	132
උග්ගො	50	ඝ	
උත්තරු	52	ඝොසිතාරුමෙ	384
උද්ධි	404	ච	
උපාලවණණො	50, 172	චිත්තො	50, 172
උපසෙතො	48	චුලපඤ්ඤො	46
උපාලි	48	ඡ	
උරාවෙලකස්සපො	48	ඡත්තො	382
ක		ඡ	
කඛ්ඛාරෙවනො	46	ඡාණ්ඩස්සොණි	110, 286, 298
කණ්ඩරුගනො	132	ඡවකො කොමාරහවෙට්ඨා	50
කඤ්ඤනාමානුකතමනීකා	128	ඡෙතවනෙ	1, 96, 124, 196, 222
කපිලවත්තමිං	388	ඤ	
කස්සපගොත්තො	420	ඤපසුභලලිකා	50
කාතියානී	52	ඤකණ්ණො	292
කාලාමානං	336		
කාලුද්ධි	48		
කාලී	52		
කිසාගොතමී	50		

ද	පිටුවකි
දබ්බා මල්ලපුත්තො	48
දෙවදුතාති	254
ඛ	
ධම්මදින්නා	50
න	
නකුලපිතා	50
නකුලමාතා	52
නන්දකො	48, 344
නන්දමාතා	172
නන්ද	50
නන්ද	48
නිග්‍රොධාරුමෙ	388
ප	
පඛකධා	420
පච්චිකතො	212
පට්ඨාරු	50
පණ්ඩිතකුමාරෙ	390
පිණ්ඩාලිතා රථාපො	46
පිට්ඨිච්චෙත්තා	48
පුණ්ණා මනතාතිපුත්තො	46
පුබ්බාරුමෙ	124, 344, 366
බ	
බකකුලො	48
බාරුණසියං	212
බාහියො දාරුචිරියො	48
භ	
භද්දකච්චාතා	50
භද්ද කාපිලාති	50
භද්ද කුණ්ඩලකෙසා	50
භද්දියො	46
ම	
මකඛලී	516
මධුරං	132
මහාකච්චාතො	46, 124, 128, 132
මහාකප්පිකො	48
මහාකසාපො	46
මහාකොට්ඨිකො	48, 222
මහාතාමො	50, 388
මහාපජාපති ගොතමී	50
මහාපඤ්ඤා	46
මහාමොග්ගලානො	46
මහාවතෙ	390, 408
මොසරුජා	48
මොරනිවාපෙ	524
ය	
යමො	254

ර	පිටුවකි
රථපාලො	48
රුධො	48
රුජගහෙ	330, 524
රුහුලො	48
රෙවතො	46
රොහණො	344
ල	
ලකුණට්ඨකඤ්ඤො	46
ව	
වකකලී	46
වඛ්ඛිසො	48
වච්ඡගොතො	288, 322
වරණං	128
විසාධා	366
විසාධා මිගාරමාතා	52
වෙතාගපුරං	322
වෙච්ඡානිකියා	172
වෙසාලියං	390, 408
ස	
සකෙකපු	388
සකුලා	50
සඛිතාරචො	300
සප්පිතිකාතිරෙ	332
සරණො	330
සව්චො	222
සාගතො	48
සාමාවතී	52
සාරිපුත්තමොග්ගලානො	170
සාරිපුත්තො	46, 122, 124, 508
සාවතී	130
සාවතියං	1, 96, 124, 196, 222, 344, 366
සාලොහා	344
සිගාලමාතා	50
සිවලී	46
සුජාතා	52
සුදත්තො	50
සුප්පවාසා	52
සුප්පියා	52
සුභුති	46
සුරො අමබ්චො	50
සොණො නුවිකණ්ණො	46
සොණො කොමුචියො	46
සොතිතො	48
හ	
හත්තකො ආලම්බො	50, 172, 252

අඩුකරනිර්කායේ
එකක දුක තික නිපාතෙසු
පද්‍යකකමණිකා.

අ	පිට්ඨකකානි
අංකෙත	122
අකකතං	16
අකෙකාධො	188
අකෙකාසෙය්‍යාථාපි මං	234
අනඛතං	530
අනඛතං අනුපහතං	172
අනඛණ්ඩවෙසී	512, 514
අනඛාතං	114
අනඛාතා	132
අනඛායති	516
අනඛාගතං ඔසෙසෙ	212
අනඛිතෙතා	292
අකච්ඡා හොති	354
අකතකල්‍යාණං	280
අකතකුසලා	280
අකතසුඤ්ඤතා	120
අකතතතා	110, 112
අකතභීරුතතාණං	280
අකතවෙදිතා	120
අකතවෙදී	120
අකපටියෙ කපටියහසුඤ්ඤ	164
අකමමතියං	10
අකරණියං	112, 114
අකසාපා	212
අකසිරලාභි	324, 326, 328, 330
අකාලවාදීතිපි	360
අකාලිකා එභිපසයිකා	392
අකාලිකො	270, 370
අකාසිකං චන්දනං	264
අකිච්ඡලාභී	324, 326, 328, 330
අකිරියං	122
අකිරියවාදී	122
අකිරියං සණ්ඨානනි	310
අකුප්‍යා	460, 462
අකුසලං	114, 468, 470
අකුසලං පජ්ගති	268, 270

අ	පිට්ඨකකානි
අකුසලං භික්ඛවෙ පජ්ගථ	114
අකුසලභාගියා	20
අකුසලා	20, 158, 192, 506
අකුසලා ධම්මා නුප්පජ්නති	88
අකුසලා ධම්මා පභිසන්ති	88
අකුසලාතං	122
අකුසලාතං ධම්මාතං	192, 434, 536
අකුසලාතං ධම්මාතං පභානාය	220
අකුසලාතං ධම්මාතං	
පරිකායනති	398
අකුසලාතං ධම්මාතං සංවරය	194
අකුසලෙත කායකමෙමත	200, 526
අකුසලෙත මනොකමෙමත	200,
	526
අකුසලෙත වචිකමෙමත	200, 526
අකුසලෙභි	106
අකුසලෙභි ධම්මෙභි	294
අඛණ්ඩාති	248
අඛණ්ඩාති අච්ඡද්දති	372
අග්ගප්පභොතා	428
අග්ගමකඛායති	18
අග්ගවතී පරිසා	138, 432
අග්ගිතා දුග්ගතා	250, 364
අග්ගිමුකෙකා	196
අගථිතා	144
අගාමා	286
අගාරං	508
අගාරං අජ්ඣාමසති	272, 400, 508
අගාරයමා	268, 300, 508
අගාරයමා අතගාරියං	
පබ්බජිතාතං	98
අගාලා පටිපද්ද	532, 536
අග්ගතං	12
අභිනන්ති	34
අභිනන්තම	512
අභිනාතං	378

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

අ	පිටප්පිටකානි
අභිනාර්ථබ්‍යං	258
අභේගනි සමන්තාගතෙ	434, 514
අච්ඡාය	108
අච්ඡායනිවේදි	524, 526
අච්ඡායනිපරිශෝකානෙ	524
අච්ඡායනිව්‍යාපාරි	524, 526
අච්ඡායනියොගකෙබ්‍රි	524, 526
අච්ඡායනිප්‍රමාදො	264
අච්ඡායං අච්ඡායනො දෙසෙය්‍ය	420
අච්ඡායො මං භනන්ත අච්ඡායො	422
අච්ඡායසංඝාතනිව්‍යාපාරි	20, 80
අච්ඡායං	308, 322, 326, 330
අච්ඡායමිනුසො	44
අච්ඡාය ව්‍යාපාරි	246
අච්ඡාය	18
අච්ඡායකරණො	382
අච්ඡායො	476
අච්ඡාය	460
අච්ඡායකතනායං	334, 420
අච්ඡායවිධිතො ගෙලාසු	388
අච්ඡායො	534
අච්ඡායො ගාථො	366
අච්ඡායනො	110, 132, 282
	296, 330, 388
අච්ඡායව	184
අච්ඡාය මෙ අනුපාදය	426
අච්ඡාය මෙ ධර්මසු	426
අච්ඡායනො	106, 512
අච්ඡායනො අරුපසංකප්පො	84
අච්ඡායනොකෙසෙසු භනනිධි	454
අච්ඡායනො රුපසංකප්පො	84
අච්ඡායනො සම්ප්‍රසාදනං	294, 326
අච්ඡායනොකෙසෙසුප්පනං	124
අච්ඡායනො	512
අච්ඡායනිකං	34
අච්ඡායොගෙර	244
අච්ඡායොකො	292
අච්ඡායවසනි	508
අච්ඡායොපකතනි	456
අච්ඡායොපකතනිකෙබ්‍රි	232
අච්ඡායොපකතනියං	458
අච්ඡායොපකතනො	142
අච්ඡායොපදා	286
අච්ඡායො	72

අ	පිටප්පිටකානි
අච්ඡායකම්පමි	428, 534
අච්ඡායොපකතනි	324
අච්ඡායනිපි	428, 534
අච්ඡාය ලිකමමො	230
අච්ඡායො එකධර්මො	22, 26
අච්ඡායො සන්ධාරො	56
අච්ඡායො අනුකම්පාය	232
අච්ඡායො අනුසංයො	232
අච්ඡායො භොතො භොතමෙත	308
	326, 330
අච්ඡායො මිනුසො	72
අච්ඡායොගෙර ගති	118
අච්ඡායොගෙරො	110, 122, 506, 508
අච්ඡායනිපිටො	128
අච්ඡායනිපිටො පරිබ්‍රාජකා	216, 356
	428
අච්ඡායොපකතනං	394
අච්ඡායො	296
අච්ඡායොද්‍රව්‍ය	450
අච්ඡායොකෙසෙසු	140, 288
අච්ඡායොකෙසෙසු චෛත්‍යනි	432
අච්ඡායොකෙසෙසු ව්‍යාචාරො	128
අච්ඡායොකෙසෙසු	144
අච්ඡායොකෙසෙසු භණ්ඩානි	352
අච්ඡායො විතනො උපධිපෙතනි	140
අච්ඡායොගෙරො	246
අච්ඡායොකෙසෙසු	382
අච්ඡායොකෙසෙසු පරිබ්‍රාජකානි	332
අච්ඡායොකෙසෙසු භණ්ඩො	424
අච්ඡායොකෙසෙසු ගිලානො	226
අච්ඡායොකෙසෙසු	256
අච්ඡායොකෙසෙසු එකතිකව්‍යාපාරි	308
අච්ඡායොකෙසෙසු	264
අච්ඡායොකෙසෙසු	216
අච්ඡායොකෙසෙසු	216
අච්ඡායොකෙසෙසු නොගතං -	
	උපොසථං 378
අච්ඡායොකෙසෙසු ප්‍රායොගො	370
අච්ඡායොකෙසෙසු	260
අච්ඡායොකෙසෙසු භණ්ඩානි	380
අච්ඡායොකෙසෙසු	332
අච්ඡායොකෙසෙසු පරිබ්‍රාජකානි	314
අච්ඡායොකෙසෙසු	100

අ	පිට්ඨකයාහි
අට්ඨකඤ්ඤං	86
අට්ඨිසංකොපො	318
අඤ්ඤා	450
අඤ්ඤා හොති මහඥානො	448
අඤ්ඤානෙතසු වජේජසු	124, 454
අත්තත්ථමපි	382
අත්තතා ව අදින්නාදුසි	540
අත්තතා ව අභිජ්ඣාදු හොති	542
අත්තතා ව කාමෙසු මිච්ඡාචාරී	540
අත්තතා ව පාණාතිපාති	538
අත්තතා ව පාණාතිපාතා	
පටිච්ඡරතො	538
අත්තතා ව පිසුතාචාවෝ	540
අත්තතා ව ඵරුසාචාවෝ	542
අත්තතා ව මිච්ඡාදිට්ඨිකො	544
අත්තතා ව මුසාචාදී	542
අත්තතා ව සම්මප්පලාපි	542
අත්තභාවෝ	248
අත්තමිතො	108
අත්තව්‍යාබාධාය	216, 282, 284
අත්තහෙතු	236
අත්තා	290
අත්තා ව අනුපතීනො	386
අත්තාබ්‍යවෙය්‍යං	268
අත්තානං පරිහරති	172, 278, 528
අත්තානඤ්ඤාව අභිපතිං	268
අත්තානඤ්ඤාව	264
අත්තාපි අත්තානං -	
න උපවදති	114
අත්ථං	458
අත්ථකාමා කුලපුත්තා	410
අත්ථභගමා	294, 326
අත්ථඤ්ඤා ධම්මඤ්ඤා	134
අත්ථපටිසංවේදී	272, 274
අත්ථරසස්ස	76
අත්ථවසෙ	120, 150
අත්ථවසෙ පටිච්ච	192
අත්ථවාදීතිපි ධම්මවාදීතිපි	362
අත්ථාය	10, 40, 42, 146
අත්ථි අයං ලොකො	482
අත්ථි දින්නං	484, 482
අත්ථි පටිපද	320, 384
අත්ථි පරෙ ලොකො	342, 482
අත්ථි පියා	482

අ	පිට්ඨකයාහි
අත්ථි මග්ගො	320
අත්ථි මාතා	482
අත්ථි සිට්ඨං	482, 484, 488
අත්ථි ලොකෙ සමණ්ත්‍රාගමණා -	
සමමග්ගතා සමමාපටිපන්නා	482
	484, 488
අත්ථි සත්තා ඔපපාතිකා	482
අත්ථි සුකට්ඨකකථානං කමමානං -	
ඵලං විපාකො	482, 342
අත්ථි සුතං	482
අත්ථෙවෙසං	212
අත්ථො	356
අත්ථො ව දුන්නීනො	116
අත්ථො ව සුතීනො	116
අත්ථො ව චුතො	386
අත්ථපතීයා	98
අතිකකතමානුසංකෙත	294, 506
අතිකකඤ්ඤා	122
අතිතො	160
අතිමාතස්ස	194, 544
අතීයාතුං	134
අතීඤ්ඤා	264
අතීවෙලං	464
අතීහරපෙය්‍ය	430
අතීතාතාගතපටිච්චපන්නා	512
අථ ඛො	112, 244
අථ ඛො තිශ්‍යොච	308
අථ ව පත	252
අථ තං මකෙඛති	232
අථාපරං	124, 430
අථාහං	462
අථෙතෙත සුචිතුතෙත අත්තතා	376
අඤ්ඤා භගවත්තං	252
අඤ්ඤානාං ඤේතපි	446
අඤ්ඤාතා	280
අඤ්ඤාතෙ	132
අඤ්ඤාසිකමපි	534
අඤ්ඤාං භික්ඛවෙ ලාභානං	80
අඤ්ඤා ඛො ත්‍යායං මුහුණ්	308
අදින්නං	12
අදින්නං ආදියමානං	448, 450
අදින්නමපි ආදියති	338
අදින්නාදුතං පභාය	376
අදින්නාදුතා පටිච්ඡරතො	400, 482
	488

අ	පිට්ඨකයානි
අදිනනාදනෙ ව සමනුඤ්ඤ	540
අදිනනාදසිනො හවිසානනි	310
අදුක්ඛමසුඛං	294, 310, 326
අදුට්ඨිලාං ආපනනිං දුට්ඨිලාං - ආපනනිනි	42
අදුට්ඨිලාං ව ආපනනි	170
අදුට්ඨො අභිසංඛාරොති	362
අදුං හි භනෙන පරිනතං	444
අදෙසජං	250
අදෙසජං අදෙසනිදානං	250
අදෙසපකතං	250, 470
අදෙසසමුදයං	250
අදෙසා	212
අදෙසො කුසලමූලං	362
අදෙසො නිදානං	250
අධමං අධමෙමානි	40
අධමං ධමෙමානි	38
අධමකමමානි	144
අධමවරියා විසමවරියාහෙතු	110
අධමවරාගරතනා	288
අධමව්‍යාදිනී පරිසා	146
අධමව්‍යාදිනිපි	360
අධමමිකා ව පරිසා	144
අධමමෙ අධමමසඤ්ඤ	166
අධමමෙ ධමමසඤ්ඤ	164
අධිකරණං	146
අධිකරණේ	106
අධිකො ගොති	232
අධිගතං	218, 238
අධිගපේත්‍යය	238
අධිවිත්තමපි සිකඛියාසි	408
අධිවිත්තමනුසුත්තායා	452
අධිවිත්තසිකඛාය	408
අධිවිත්තසිකඛාසමාදානං	406, 426
අධිපපායො	478
අධිපඤ්ඤමපි සිකඛියාසි	408
අධිපඤ්ඤසිකඛාය	408
අධිපඤ්ඤසිකඛාසමාදානං	406, 426
අධිවමනං	244
අධිවාසනාය	276
අධිවාසෙසි	126
අධිසලලිඛනෙවායං සමණෝ	420
අධිසිලමපි සිකඛියාසි	408
අධිසිලමපි සිකඛනො	408
අධිසිලසිකඛාසමාදානං	406, 426

අ	පිට්ඨකයානි
අධිසිලසිකඛාය	408
අධොමුඛං	332, 334
අධොසිරං	258
අනතකිරියා	268
අනතකිරියාය	276
අනතයා	206
අනතයාහිකාය දිට්ඨියා - සමනනාගනො	278
අනතමකාසි දුක්ඛයා	246
අනතමසො අච්ඡරාසසිසානං - මනනමපි	72
අනතමසො උසිරනාලං - මනනානිපි	364
අනතරට්ඨකො	252
අනතරධානාය	116
අනතරධාපෙනනි	38, 40
අනතරභිනො	126
අනතරා කථා	304
අනතරා පරිනිබ්බාසි හොති	414
අනතරායකරො හොති	290
අනෙතාගධා	88
අනෙතාජ්ඣත්ථි	208
අනෙතා ජනො	276
අනෙතා පුත්ථි	208, 332
අකිකාරෙ	132
අකිකාරෙ වා නෙලපපේජානං - ධාරෙය්‍ය	110, 330, 388
අකො	238
අකුඛමාසං	408
අකුදෙව අකුසලා ධමමා	20
අකුදෙව කුසලා ධමමා	20
අකුයො	292
අකග්ගවතී ව පරිසා	138
අකගරා	286
අකගාරියං	268, 300, 508
අකඛණේ	294
අකජේකාපනනා	144
අකත්තමනා	260
අකත්තසඤ්ඤා	86
අකත්ථමපි මං කරෙය්‍ය	232
අකත්ථවාදිනිපි	360
අකත්ථාය	10, 38, 40, 42
අකත්ථාය අභිතාය	134
අකඛිගතං	218
අකඛිගතං වා භොගං	238

අ	පිටිබිකානි
අතභිගතය අභිගමය	138, 432
අතනතං විඤ්ඤාණනති	84, 478
අතනෙතා අංකාසො	84, 476
අතනුයොගො කුසලානං-	
ධම්මානං	26, 36, 38
අතනුලොමිකෙ කායකමෙව	204
අතනුලොමිකෙසු ධම්මෙසු	204
අතනුලොමිකෙ චරිකමෙව	204
අතනුවජ්ජෝ	172, 202
අතනුවිච්ච අපරිඥාගාහෙනා	172
අතබ්බකඛාතුකාමා	290
අතභාවකතො	330, 386
අතභිජ්ඣාලු	484, 488
අතභිඤ්ඤානං	94
අතභීරද්ධි	152
අතභීතමුද්ධායා	460
අතභීසිතෙනා	206
අතයං අපජ්ජති	362
අතයවසනං අපජ්ජති	362
අතරියසුඛං	154
අතරියා පරියා	138
අතයාය	516
අතවකාසො	332
අතවජ්ජං භාවෙති	268, 270
අතවජ්ජනා ව	216
අතවජ්ජා	192
අතවජ්ජෙන කායකමෙවන	200, 528
අතවජ්ජෙන මනොකමෙවන	200
අතවජ්ජෙන චරිකමෙවන	200, 528
අතවජ්ජෝ නොති	172
අතවස්සුතකායං-	
කම්මනතසාය	466, 468
අතවස්සුතමනො-	
කම්මනතසාය	466, 468
අතවස්සුතචරිකම්මනතසාය	466, 468
අතවස්සෙසං අපනතී-	
සාවස්සො අපනතී	42
අතවස්සො ව අපනතී	170
අතස්සුං	128
අතාගතං භාරං වහති	162
අතාගාමී	224
අතාගාමිථලසච්ඡිකිරියාය	44, 90
අතාවිණ්ණං තථාගතෙන	40
අතාදිතවදසාචිනො	142

අ	පිටිබිකානි
අතාපනතීං අපනතීති	42
අතාපනතියා අපනතියඤ්ඤා	164
අතාරකකානං	310
අතාවතතිධම්මො	522
අතාවතතිධම්මො තස්මා ලොකා	412
අතාවිලතනා භික්ඛවෙ උදකසා	18
අතාවිලො	18
අතාසවං	208, 230, 456, 524
අතාසවං වෙතොවිමුතතීං	206, 392
අතාසවං වෙතොවිමුතතීං-	
පඤ්ඤාවිමුතතීං	412
අතාසවං සුඛං	154
අතාසෙවිතං	94
අතික්ඛිතතකසාවං	452
අතික්ඛිතතධුරො	220
අතිශක්තිනො	314
අතිගමො	226
අතිච්චසඤ්ඤං	86
අතිච්ච දුක්ඛසඤ්ඤං	86
අතිජ්ඣිතතිබලා	146
අතිට්ඨො අකනෙතා අමනාපො	58
අතිදුතා	158
අතිබ්බාතසංවත්තනිකො	382
අතිමිතතා	158
අතිමිතෙනා සමාධි	544
අතිසාරණපඤ්ඤා	142
අතිසායා	188
අතිසුඤ්ඤා	202
අතිහිතං	452
අතීසං	342
අනුකම්පං	126
අනුකම්පෙය්‍යාථ	392, 394
අනුග්‍රහො	180
අනුවිකම්මානෙ	252
අනුඤ්ඤානං	226
අනුතතරං	46, 454, 460
අනුතතරං පුඤ්ඤකෙඛතනං	
ලොකසාය	370, 512
අනුතතරො	100, 302, 322
අනුතතානිකතඤ්ච උතතානී	
කරොන්ත්	220
අනුතප්පා	44
අනුග්‍රහාය	366
අනුග්‍රහො	474

අ	පිට්ඨකයාහි
අප්පට්ඨො	44
අප්පට්ඨිකායාග්ගමනනිකො	146
අප්පට්ඨකමමං අපනතිං	
සප්පට්ඨකමමං අපනතිනි	42
අප්පට්ඨකයො	196
අප්පට්ඨානං	332
අප්පට්ඨානො	332, 334
අප්පට්ඨාගො	44
අප්පට්ඨානිකා	100
අප්පට්ඨානො	150
අප්පට්ඨිඡ්ඤා	416
අප්පට්ඨකමො	44
අප්පණ්ණිකො	544
අප්පත්තසා පතතිසා	138, 432
අප්පත්ත වෙව	304
අප්පතිකුට්ඨො	314
අප්පද්ධකවිහාරී	444, 450
අප්පත්තපානගොඡනෙ	206
අප්පගොගො	446
අප්පට්ඨි චුතොතා සමානො	230
අප්පමත්තකමපි	450
අප්පමත්තකමපි පාපං	444
අප්පමත්තකමපි භවං	72
අප්පමත්තකමපි ලොභිකං	72
අප්පමත්තකොපි ඛෙද්දො	72
අප්පමත්තකොපි පුබ්බො	72
අප්පමත්තිකා එසා භික්ඛවෙ-	
පරිභාති	26, 28
අප්පමත්තිකා එසා භික්ඛවෙ චුද්ධි	28
අප්පමත්තකො	294
අප්පමත්තො	508
අප්පමාණවිහාරී	448
අප්පමාණෙත	328, 342
අප්පමාද්ධිගතා	100
අප්පමාදො	28, 36
අප්පමෙයොසා	476
අප්පවත්තිසං	210
අප්පසාකො	446
අප්පසද්දං අයසමනොතො ගොථ	442
අප්පසන්නානං පසාදය	192, 194
අප්පසමාරම්භකරා	302
අප්පසාදං උපදංඝෙති	174
අප්පසාදනියෙ ථානෙ	174
අප්පසාවජේරා	356

අ	පිට්ඨකයාහි
අප්පට්ඨිකං	202
අප්පාතුමො	450
අප්පාබාධතා	80
අප්පාබාධානං	48
අප්පිවජ්ජනං	22, 30, 34, 38, 80
අප්පොකවෙව	322, 336, 448
අප්පොවනාම	268
අපරිභානාය සංවත්තනනි	188
අපරිභිතං	92
අපරිභිතො	476, 478
අපරෙත සමයෙත	408, 508,
අපරෙ වා පරියායෙ	248
අපලායො	188
අපසං වා	236
අපාතුභුතං	10
අපාපුණ්ණිකා	100
අපායං	16, 110, 190, 484, 506
අපකකනො	330
අපවායමානො	208
අපණ්ණකකං පටිපදං	214, 216
අපද්ධතසොභිතී පඤ්ඤා	198
අපනෙතිපි	426
අපමමුඨා	508
අපරාමට්ඨාති	372
අපරිකම්භො	334
අපරිඤ්ඤාතං	94
අපරිතොතො මහත්තො	448
අපරිපුරං	332
අපරිපුරං වා සිලකඩකා	232
අපරිමුත්තො ජාතියා	262
අපරිමුත්තො දුක්ඛසමා	262
අපරිභුතං	92
අපරියාදිත්තවිතොතො	362
අපරිසෙසං ඤාණදස්සනං	390
අපි ව ත්‍යාගං ව්‍යාකරිත්‍යාමි	308
අපි වාහං	290
අපිත්‍ර වො	394, 396
අපුඤ්ඤං පසවනති	40, 68, 134
අපුත්තිකායකමත්තසා	468
අපුත්තිමනොකමත්තසා	468
අපුත්තිවජිකමත්තසා	468
අපුත්ති	248
අපෙත්තෙයොසා	254
අභිඤ්ඤාසිං	462, 508

අ	පිට්ඨකනාමි
අබ්බනුද්වේදිකා	200
අබ්බාචිකානන්ති	116, 290
අබ්බාතං	192
අබ්බුග්ගච්ඡති	232
අබ්බුග්ගතො	322
අබ්බුතං හො ගොතම	308
අබ්බොකාසං	428
අබ්බාපජ්ඣං කායසංඛාරං	228
අබ්බාපජ්ඣං ලොකං	228
අබ්බාපජ්ඣං වෙදනං	228
අබ්බාපජ්ඣවිතො	342
අබ්බාපජ්ඣා	192
අබ්බාපජේඛිත	342
අබ්බාපජේඛිත කායකමෙවන	202
අබ්බාපජේඛිත මනොකමෙවන	202
අබ්බාපජේඛිත චරිකමෙවන	202
අබ්බුභව්වරියං	376
අබ්බුභව්වෙකුකු	254
අබ්බුභව්වාරිතො හවිසානන්ති	310
අබ්බුභව්වාරි	208, 232
අබ්බුභව්වාරි බ්බුභව්වාරිපටිකෙකු	474
අබ්බුලිකතං	12, 94
අභබ්බං	218
අභවිසා	114
අභාවිතං	10, 94
අභාවිතකායො	444, 450
අභාවිතවිතො	444, 450
අභාවිතපකෙකුකු	444, 450
අභාවිතසිලො	444, 450
අභාසිතං අලපිතං තථාගතෙන	40
අභිකකානං	124, 296
අභිකකානං හො ගොතම	110, 112
	330
අභිකකානතරො	222
අභිකකණං	240
අභිජ්ජමානො	304
අභිජ්ඣා	346, 506
අභිජ්ඣා දෙමනසං	80, 556
අභිජ්ඣාය ව සම්බුද්ධෙකුකු	542
අභිජ්ඣාය ව්‍යාපාදෙන ව	430
අභිජ්ඣාසහගතෙන වෙනසා	366
අභිජ්ඣාපු	482
අභිජ්ඣාපුතො හවිසානන්ති	310
අභිජ්ඣාපු හොති	480

අ	පිට්ඨකනාමි
අභිජ්ජානනො	354
අභිජ්ජානන්ති එකං ධම්මං	354
අභිකුකු	482
අභිකුකුතං	94
අභිකුකුය	194, 544
අභිකුකු සච්ඡිකානා	484, 486
අභිකුතං කුජ්ඣති	510
අභිධම්මෙ	518, 522, 324
අභිධම්මති	456
අභිධම්මෙය්‍ය	456
අභිනිත්තාමෙති	294
අභිනිවජ්ජනා	198
අභිනිවිසා	146
අභිනිතො	236
අභිභුතො	362
අභිමග්ගති	354
අභිවාදනපච්චුට්ඨාන	230
අභිවාදෙති	132
අභිවිතයෙ	518, 522, 524
අභිසංඛාරොති	228
අභිසජ්ජති	230
අභිසමාරායකුච	104
අභිසමුජ්ඣති	514
අභිසමුද්ධො	460
අභිසමෙති	514
අභිසිතො	206
අභිසොකාසා	206
අභිහරති	354
අභුතෙන	290
අභිභු තාමි සාවකො	402
අභුතවාදිතිපි	360
අභුතෙන වුච්චමානො	364
අමබ්බමග්ගති	334
අමබ්බමග්ගතිරවිතකෙකුකු	334
අමනාකං අයොසාති	368
අමනාකං භතතාති	368
අමනො පුරිස	254
අමනෙකා	188
අමච්චා	260, 392
අමච්ඡරියං	188
අමච්ඡරි	202
අමතං	92
අමතාය ධාතුයා	508
අමතෙතයොසා	264

අ	පිට්ඨකයාගේ	අ	පිට්ඨකයාගේ
අමතාපාතං	270, 276	අවසුත්තො	208, 232
අමතාපෙනපි	512	අවසිසානු	100
අමනුස්සානං	304	අවාතාතපහතානී	248
අමහස්සනං වා චිත්තං	454	අවිකෙට්ඨො	160
අමාතාපුත්තිකහස්සං	318	අවිකිණ්ණවාටො	476
අමාතාපුත්තිකානී හස්සානී	318	අවිසාතං අනුපායාසං-	
අමාසං	188	අපරිමාණං	864
අමුකස්මිං වෙ පදෙසෙ	366	අවිවාරං	106, 294, 326
අමුඛරො	476	අවිවාරං සමාධිං	306
අමුච්ඡිතං	144	අවිජ්ජා	294, 120, 346
අමුත්ථ උපපාදිං	294	අවිජ්ජාකකිං පදලෙති	514
අමුත්තාසිං	294, 454	අවිජ්ජාගතා	72
අමුත්තාම චිත්තකං	306	අවිජ්ජානීවරණං තං	394
අමුතා ලොණථලෙන	444	අවිජ්ජාපච්චයා සඛිංඤා	316
අමුලනචිතයො	192	අවිජ්ජා පභියති	90
අමුලොයා අභිසංඛාරොති	362	අවිජ්ජායකෙව	318
අමුලොයා මොහෙන අතභිභූතො	362	අවිජ්ජාචරිතාපසංඝාදවිමුත්ති	120
අමුලකෙන අමුභවවරියෙන	474	අවිජ්ජාසවාපි	296, 350
අමොසං	20, 80	අවිජ්ජපකකිලිට්ඨා	120
අමොහජං	250	අවිඤ්ඤාතාරෙසු මිලකෙනසු	72
අමොහජා අමොහනිදානා	362	අචිතස්සං	294, 106, 326
අමොහනිදානං	250	අචිතීපාතධම්මො	410
අමොහපකතං	250, 470	අචිතයං අචිතයොති	40
අමොහපච්චයා	362	අචිතයං චිතයොති දීපෙනති	40
අමොහසමුදයං	250	අචිතයකමානා	144
අමොහසමුදයා	362	අචිතයවාදීනිපි	360
අමොහො	250, 470	අචිතයෙ අචිතයසංඝාදේ	168
අමොහො කුසලමුලං	362	අචිතයෙ චිතයසංඝාදේ	164, 168
අව්‍යාතතස්ස	440	අචිච්චඤ්චව	140
අව්‍යාතතො	528	අචිච්චඤ්චව විවරනති	220
අව්‍යාපජේඛිත	328	අචිච්චමානා	136
අව්‍යාපනනවිනොතා	482, 484	අචිච්චමානා ඛිණ්ණදක්ඛිණා	432
අව්‍යාපනනකායකමමනතස්ස	468	අවිසං වාදකා ලොකස්ස	376
අව්‍යාපනනමනොකමමනතස්ස	468	අචිංසං	184
අව්‍යාපනනවිචිකමමනතස්ස	468	අචිචි මඤ්ඤාද	286
අවකුල්පඤ්ඤා	240	අචිතදෙසො	262
අවඛිකා	212	අචිතමොහො	262
අවජාතානි තො පටිජාතානි	360	අචිතරුහො	262
අවජ්ඣානිකෙව්‍යාහං	412	අචිතරුහො කාලං කරෙස්ස	404
අවණ්ණාරහස්ස	172	අවෙච්චපසනනාතං	50
අවනුතීතං	378	අවෙදනා	158
අවසුත්තකායකමමනතස්ස	466	අවෙරචිතෙනා	342
අවසුත්තමනොකමමනතස්ස	466	අවෙරෙන	328, 342
අවසුත්තවචිකමමනතස්ස	466	අසම්මානො පභියති	90

අ	පිටිකිකිකිකි
අසාකානං	378
අසාබලුකිකි	518
අසානරං	324
අසාදෙ	122
අසානරං	230
අසාමනෙ	208, 232
අසානවතා පුපුරුනෙත	478
අසානවතා පුපුරුනෙත	20, 264
අසාසදසෙත	520
අසාදනෙ	460, 462, 464
අසාදසෙත	464
අසාදපරිසෙත	460
අසාදනුපසිකා	100
අසාදනුපසිකා	100
අසාදෙ	460, 462
අසාසු	128
අසංවුතං	14, 214
අසංකිලිකිකි	314
අසංකිලිකිකිකි	342
අසං අසාකං පුනෙතානි	368
අසං බවරු	304
අසං බො අපුසොනෙත	356, 358
අසං දුකකි නිරුධිතාමිති	
පවිපද	136, 206, 520
අසං දුකකිනිරුධිතා	138, 206, 518
අසං දුකකිනිරුධිතා	228
අසං දුකකිසමුදයො	206, 518, 138
අසං නිකිමා ජාති	460, 462
අසොනිසො පසුතං කතනා	200
අසොනිසො පසුතං	
විසාසෙතා	200
අසොනිසො මනසිකරුතො	356
අසොනිසො මනසිකරුතො	6, 24, 26
30, 34, 38, 64, 170	
අසොනිසො මනසිකරුතො	
වවනියං	356
අරකිකිතං	14, 464, 466
අරකිකිකායකමනනාසා	466
අරකිකිමනොකමනනාසා	466
අරකිකිවචිකමනනාසා	466
අරකුකු	428
අරකුකුතො	268
අරණවිහාරිතං	46
අරති	6

අ	පිටිකිකිකිකි
අරකං	42, 130, 262, 302, 322, 476
අරහං සමාසමුදො	148, 336
අරහතඵල සමනිතිරියා	44, 90
අරහතං	322, 508
අරහතං අනුකරුමි	376
අරහතං ජිවිතා වොරුපෙය්‍ය	56
අරහතො	376
අරහතො සමාසමුදො	516
අරුජකං	208
අරුජි	212
අරිතනජ්ඣානො	20, 80
අරියං උච්චාසයතමකාසයතං	330
අරියසා විතයෙ	292, 422, 464
අරියසාවකසා	
සියා අසුකුප්තනං	394
අරියසාවකො	342, 368
අරියසුඛං	154
අරියා	106, 294
අරියාතං අනුපවාදකා	294
අරියාතං උපවාදකා	294
අරියා පරිසා	140
අරියුපොසපො	366
අරියෙත පසුකුප්තනා	72
අරියො අරිකිකිකිකො මයො	318
අරියො වකිකමො	330
අරුකුපමිනෙතා	230
අරුපධානුවෙපකකකුච	398
අරුපහවො පසුකුකුකුප	398
අරුපාරමමණකුච සුඛං	156
අලං විචිකිවරිතං	336
අලං හි වො කාලාමා කකිකු	336
අලපිතං	118
අලහනොතා වා	226
අලමෙව පරෙයං ධම්මං දෙසෙතං	272
අලාහාවතමෙ	420
අලොහරං	250, 470
අලොහනිදනං	250, 470
අලොහපකතං	250, 470
අලොහපච්චයා	362
අලොහසමුදයං	250
අලොහසමුදයා	362
අලොහො	470
අලොහො කුසලමුලං	362
අලොහො නිදනං	250

අ	පිට්ඨකයානි
අසඬාතාරමණො	160
අසඬාරපරිනිබ්බාසි හොති	414
අසඬාරො	158
අසව්ඪිකතං	94
අසව්ඪිකතස්ස සව්ඪිකිරියො	432
අසජ්ජමානො	304, 454
අසඤ්ඤාතනිබ්බලො	146
අසතො දුක්ඛං උපදහති	358
අසතො අභුතෙන	290
අසඬාමෙම පතිට්ඨාපෙති	68
අසනතසනනිවාසං	150
අසනතුට්ඨිතො	24, 30, 34, 38, 100
අසනතුට්ඨිතො කුසලෙසු	
ඛමෙමසු	186
අසනියො ඵලනතියො	148
අසපපුරිසභුමිං	120
අසපපුරිසො	120, 172, 198, 528
අසබ්බලාති අකමමාසාති	372
අසමපජ්ඤාදො	24, 30, 34, 38, 186
අසමපජානො	476
අසමමුට්ඨො	268, 270
අසමමුලොකො	342
අසමමුලොකො කාලං කරොති	114
අසමමොසාය	82, 116, 536
අසමසමො	44
අසමාධිපුබ්බංගො	156
අසමාසිතං වා	454
අසමාසිතො	136
අසමො	44
අසලභිතං	268, 270, 508
අසභායො	44
අසාදේයයං	188
අසාතාතං	276
අසාමඤ්ඤා	254
අසාමනනපඤ්ඤාතාය	92
අසාරද්ධො	268, 508
අසුකො	142
අසුචි	232
අසුචිතො කායකමෙමත	528
අසුචිතො මනොකමෙමත	528
අසුචිතො වචිකමෙමත	528
අසුචි	208
අසුභනිමිත්තං	358
අසුභනිමිත්තනනනිස්ස වචනීයං	358

අ	පිට්ඨකයානි
අසුභසඤ්ඤා	86
අසුරු කායො	260
අසු භී භනෙන	444
අසෙකෙකත	290
අසෙබ්බෙ පිලං	388
අසෙබ්බෙ පඤ්ඤාමුත්තං භාවනා	
මුත්තං භගවතො	388
අසෙබ්බෙ පඤ්ඤාකකිකෙත	524
අසෙබ්බෙ සමාධිකකිකෙත	524
අසෙබ්බෙ සීලකකිකෙත	524
අසෙවකානාය	66
අසෙබ්බො	124
අසෙබ්බො පි සමාධි	388
අසෙසව්ඪිගතිරොධා	318
අභං ජීරාමි	320
අභං තෙසං අඤ්ඤාතරො	257
අභං මියාමි	320
අභං වායාධියාමි	320
අභමපජ් ඉමඤ්ඤා රතනිං	376
අභමපමා අභමපමාති	406
අභමපි භික්ඛු අභමපි භික්ඛුති	406
අභි ගුප්ඵතො	232
අභිචකාරමමිචකාර මානානුසයො	244
අභිතානුකමපි	150
අභිතාය 38, 40, 114, 204, 336, 512	
අභිරිකඤ්ඤා	102
අභිරිකඤ්ඤා අනොත්තප්පඤ්ඤා	162
අහු අප්පච්චයො	420
අහු දෙවකුකකුච්චං	420
අහුදෙවචනති	420
අහු පුබ්බෙ දොසො	350
අහු පුබ්බෙ මොහො	350
අහු පුබ්බෙ ලොභො	350
අහු විප්පට්ඨායො	420
අභෙත්තං අප්පච්චයං බො පහ	312
අභෙත්ත අප්පච්චයො	310
අභෙත්තකා	158

ආ

ආකඬති	454
ආකප්පසමපදා	80
ආකාසකසිණං	84
ආකාසධාතු	314
ආකාසානඤ්ඤායනනං	84, 476

ආ	පිට්ඨකයානි
ආකාසංගද්ධායන-	
නුපගානං	476, 478
ආකාසෙපි පලුච්චෙන	
කමෙය්‍යං	454
ආකිඤ්ඤාද්ධායනං	84, 478
ආකිණ්ණංති	240
ආකිරිකා	452
ආගච්ඡයි දිවාදිවසානි	366
ආගතං භාරං න වහති	162
ආගතාගමි	220
ආගනනා	124
ආගනතුකෙති	18
ආගාමි	124
ආගාලොභනපි	512
ආඝාතො	152
ආවරිතපාවරියානං	286
ආවරිතභරියාති	102
ආවාමහකෙබ්බපි	534
ආචාරගොවරසමපනෙනා	124, 404
අ.චිකඛන්ති	106, 294, 514
ආචිණ්ණං තථාගතෙන	40
ආජාතෙය්‍යං	112, 258
ආජීවකසාවකො	384
ආජීවවිපත්ති	486
ආජීවසමපද	488
ආතප්පං කරොති	364
ආතාපිනො	294
ආතාපි	80, 276, 508, 536
ආතිපේය්‍යාති	182
ආතුරං	254
ආද්දසස්ස උපකකමෙන	372
ආදිකල්‍යාණං	240, 322
ආදිච්චා	430
ආදිතතාය	258
ආදිමුභවවරිකිකාති	410
ආදීනවදස්සාවිනො	144
ආදීනවපරිඥෙසනං	460
ආදීනවො	462
ආදෙසනාපාවිහාරිකං	304
ආදෙසනාපාවිහාරියෙන	526
ආබිපතෙය්‍යාති	268
ආතඤ්ඤ දිට්ඨිව ධමෙම	
පරිනිබ්බාසිස්සති	404
ආනාපානසතිං	62, 80

ආ	පිට්ඨකයානි
ආනුතප්පා	148
ආනුභාවො වා	426
ආතෙඤ්ඤප්පනෙන	204
ආපඤ්ඤිති ප්‍රිට්ඨාතිපි	410
ආපත්තිං අනාපතතිති	42
ආපතතිකුසලතා	162
ආපතතියා ආපතතිසඤ්ඤා	164
ආපනෙනා ව භිකූ	106
ආපාදකා	122, 244
ආපාසිකා	474
ආපොධාතු	314
ආපොකසිණං	84
ආපොධාතුයා	394
ආපොරසං	66
ආබාධිකං	256
ආභිසෙකාසා	206
ආභුජිකා	526
ආමගඤ්ඤා	506
ආමතෙතසි	1
ආමාති පච්ඡානනති	310
ආමිසසිඤ්චිකඛගෙභු වා	236
ආමිසගරු පරිසා	142
ආමිසමාගො	178
ආමිසදුතඤ්ච	178
ආමිසපටිසඤ්ච	180
ආමිසපටිච්චාගො	178
ආමිසපටිඥෙට්ඨි	180
ආමිසපටිඥෙසනා	180
ආමිසපුජා	182
ආමිසභොගො	178
ආමිසයාගො	178
ආමිසරතනං	182
ආමිසප්‍රිද්ධි	182
ආමිසවේප්පලං	182
ආමිසසඛගභො	178
ආමිසසඤ්ච	180
ආමිසසමොගො	178
ආමිසසංවිහාගො	178
ආමිසසන්තිවයො	182
ආමිසාතිපේය්‍යං	182
ආමිසානුකම්පා	180
ආමිසානුග්‍රහණො	180
ආමිසිද්ධි	182
ආමිසෙසනා	180

ආ	පිට්ඨකයානි
ආයතනෙව ධම්මදෙයනා	386
ආයතීං අනුප්පාදධම්මං	250, 330, 386
ආයතීං විපාකං පජානාති	472
ආයසමා	112, 244
ආයාචෙය්‍ය	170
ආයුප්පමාණං	378, 478
ආරග්ගකොට්ඨිකතුදන- මනෙතපි	128
ආරඤ්ඤකතතං	80
ආරඤ්ඤකාතං	46
ආරභිං විරියං	508
ආරභිවිරියස්ස	22
ආරුචාරී	376
ආරුධකො හොති	134
ආරුමං ගතතා හොති	240
ආරුමරාමණේය්‍යකං	72, 76
ආරෙග්ගමද්දෙ	264
ආරෙපෙන්නි	258
ආරෙහපරිණාහසමිං,	518, 522
ආරෙයපරිණාහසමපනො,	518
ආලොකකසිණං	84
ආලොකො	294
ආලවකො	252
ආවරණිකෙහි	216
ආවාසිකො හොති	420
ආවිහාවං	304, 454
ආවිලතතා	18
ආවිලො	18
ආවුසො	124, 332
ආසර්ථ උපතීය	308
ආසඤ්ඤි	324
ආසනපටිකඛිතො	534
ආසනනාපි ත දිස්සන්ති	268
ආසනෙ	126
ආසංසො	206
ආසවනිරුධො	296
ආසවනිරුධගාමිනී පටිපදා	296
ආසවනමුදයො	296
ආසවා	334
ආසවාචස්ස පභිණා	428
ආසවාතං බයඤ්ඤාය	296
ආසවාතං බයා	392, 412, 456
	206, 208, 214, 230, 524
ආසවා වඩ්ඪන්ති	166

ආ	පිට්ඨකයානි
ආසවෙහි විතතං විමුච්චති	426
ආසා	168
ආසීතිකො	132
ආසෙවති	20
ආසෙවිතං	94
ආහාරං ආහාරෙති	216
ආහාරෙ පටිකතු ලසඤ්ඤං	86
ආහුතෙය්‍යාති	124, 244,
ආහුතෙය්‍යා	370, 512
ඉ	
ඉච්චායං	302
ඉච්චො කතොතා මතාපො,	58
ඉජ්ඣතං	124
ඉජ්ඣතාය	296
ඉජ්ඣතාමො	206
ඉජ්ඣපි තෙ මනො	304
ඉජ්ඣං වා පුරිසං වා	254
ඉජ්ඣගඤ්ඤා	1
ඉජ්ඣොච්චබෙබ්බා	4
ඉජ්ඣරසො	1
ඉජ්ඣරූපං	1
ඉජ්ඣරූපං භික්ඛවෙ පුරිසස්ස	
විතතං පරිඤ්ඤා තිට්ඨති	1
ඉජ්ඣඤ්ඤා	1
ඉජ්ඣී අරහං අස්ස	
භමාසමුද්දො	56
ඉජ්ඣ වා පුරිසො වා	378, 400
ඉජ්ඣ රූපා අස්ස චක්ඛවන්ති	58
ඉති කරණීයාකරණීයෙ	310
ඉතිපටිසඤ්චිකඛති	364, 366
ඉතිපි	322, 336
ඉතිපි සො හගවා	392
ඉතිපෙතං අභුතන්ති	360
ඉතිපෙතං අතච්ඡං	360, 364
ඉතිපෙතං අභුතං	364
ඉති හවාහවහෙතු	268
ඉතිස්ස මෙ අලොහජා	362
ඉතිහාසපඤ්චමාතං	292
ඉතො වුතා	374
ඉද්ධිපාටිභාරියං	304
ඉද්ධිපාටිභාරියෙන	526
ඉද්ධිපාදා	82, 536
ඉද්ධිමන්තාතං	46

ඉ	පිට්ඨකයාති
ඉඤ්චිනතිනියො	268
ඉඤ්චිනතිනං	50
ඉඤ්චිනෙතො	268
ඉඤ්චියො	182
ඉඤ්චිවිධං	304 458,
ඉදං දුක්ඛං	138, 206, 228, 520
ඉදං දුක්ඛන්ත්‍රස්සං	
පජානාති	306
ඉදං වා අකරණීයං	310
ඉදංඤ්ච පත මෙතං	246
ඉදංතො කුක්කුච්චයමි	508
ඉදංතො මානසමි	508
ඉදංසං ජවයමි	518, 522
ඉදංමෙව සච්චං	146
ඉදංසං	16, 326, 506, 508
ඉද්ධිපපනෙතො	294, 454
ඉධෙකචෙවං	306
ඉඤ්චියෙසු අගුත්තඤ්චාරතො	184
ඉඤ්චියෙසු ගුත්තඤ්චාරතං	48
ඉඤ්චියෙසු ගුත්තඤ්චාරෙ	214
ඉමසමා ධම්මවිතයා	330
ඉමසං විතතසං අතනතරං	306
ඉමා ජිඨාකුසො	314
ඉමිතාපතං අබ්භිගතං	376
ඉමෙ ධම්මා අකුසලා	336
ඉමෙ ධම්මා අතතිසම්මුඤ්චා	332
ඉමෙ ධම්මා විඤ්ඤාගරතිතා	336
ඉමෙ ධම්මා සාවජ්ජා	336
ඉමෙ මග්ගං මානාපිතරො	368
ඉමෙති ව මගං තිති පාටිභාරියෙති	308
ඉසාරතිමමාණං ඛො පත	312
ඉසාරතිමමාණසො	310
ඉසාරතිමපචෙව	122, 378
ඉසං	188
ඉසංමලං	202
ඉසංසකි	202

උ

උකකං ඛකිති	456
උකකඤ්ච ලොණඤ්ච	374
උකකාචිතචිතීතා	514
උකකාමුඛං ආලිලෙපති	456
උකකාමුඛෙ	324

උ	පිට්ඨකයාති
උකකුජෙජයං	132
උකකුජෙජා	242
උකකුචිකප්පධාතානුයොග	
මනුසුතො	534
උග්ගහෙතඛං	140
උච්චාකුලිකාතං	46
උච්චාසංගතමහාසංගතං	324, 378
උච්චිකප්පඤ්ඤා	240
උච්චිකෙත	240
උච්චාදනපරිමිඤ්ඤානතාපත	
සම්මානතෙත	122
උච්චිනනමුලං	250
උච්චිනනමුලො	330, 386
උච්චිගුතා	124
උච්චිපටිපනෙතො	370
උච්චිත කපාලාභතෙත	76
උච්චාති	318
උච්චාතකුසලතා	162
උච්චාතසංඤ්ඤා මතසි කරිතා	216
උච්චාසංගතා	130
උච්චාසං	264
උච්චාසං උච්චාසං	516
උච්චාසං පටිපනෙතො	426
උච්චාසං ව පටිපනෙතො	136
උච්චාසං කපාලාභතෙත	140, 514
උච්චාසං සංගතං	130
උච්චාසං මනුසුතො	304
උච්චාසං	324
උච්චාසං ආගමනී	408
උච්චාසං කුක්කුච්චං	8, 290
උච්චාසං	508
උච්චාසං	456
උච්චං	484
උච්චාසං හොනති	136
උච්චාසං	476
උච්චාසං	258
උච්චාසං	328, 342, 350
උච්චාසං	362
උච්චාසං හොනති	
අකතිට්ඨගාමි	414
උච්චාසං	256
උච්චාසං සංඤ්ඤා	86
උච්චං	124
උච්චං අභිනෙති	426

උ	පිට්ඨකයානි
උදකං ආසිත්තං	240
උදකමලකෙ	444
උදකරහදෙ	18
උදකලෙච්ඡාමො පුග්ගලො	510
උදකෙපි අභිජ්ජමානො	
භවෙත්ඥං	454
උදකොතරොහණානුයොග	
මනුසුතො	534
උද්දාදි	304
උදයපඤ්ඤා	246
උද්දනං	130
උද්දනු ඤාණං පුබ්බං	
පච්ඡං සමාධි	388
උත්තලා	136
උත්තලො	476
උපපජ්ජති	6, 302, 356
උපපන්නා	294
උපපන්නානං සාරිථිකානං	
වෙදනානං	276
උපපන්නො වා සාමච්ඡන්දෙ	8
උපපන්නො වා රුගො	256
උපපජ්ජමානා	42, 146
උපපජ්ජයස්සං	252
උපපලං පුපථිති	264
උපකකමෙත	368, 370
උපකකිලිට්ඨං	18
උපකකිලිට්ඨස්ස	368
උපකකිලෙසා	18, 452
උපකකිලිපරිමජ්ජනං	438
උපගතෙහි	200
උපඤ්ඤාසී	100
උපට්ඨපෙත්වා	326
උපට්ඨාකානං	48
උපට්ඨාතබ්බා	226
උපට්ඨාතසාරං	398
උපට්ඨිතසති සමපජානා	136
උපට්ඨිතා සති	268, 270, 508
උපද්දවො	196
උපබිසුඛං	154
උපතාහවිතයො	176
උපතාහස්ස	194, 544
උපතියාති	280
උපතිසා	354
උපපජ්ජමානං	506

උ	පිට්ඨකයානි
උපපතතිසා	478
උපපන්නා	294
උපපජ්ජෙව්වා	248
උපපජ්ජති	112
උපපජ්ජන්ති	16, 110
උපරිපබ්බතෙ	432
උපවසාමි	366
උපවසිකා	378
උපවිවරති	316
උපවුජ්ඣො භවිස්සති	376
උපසංභරතු	508
උපසය්සා	196
උපසඛකමිත්ති	110, 124, 244
උපතිස්සාය	328
උපසමපජ්ජ විහරති	294, 230
උපසමපද	192
උපසමාය	62
උපසමානුස්සති	62, 86
උපසුස්සතු	100
උපහම්පරිතිබ්බාසී	414
උපහතො	290
උපහාරං	128
උපාදානතිරොධා භවතිරොධො	318
උපාදානපට්ඨයා භවො	316
උපායාසබ්බසුලො	230
උපාසකං	110, 124, 296
උපෙකං වෙතොවිමුත්ති	80
උපෙකකො	106, 294, 326
උපෙකකො සතිමාසුඛවිහාරී	326
උපෙකකායානිකං රූපං	316
උපෙකකානිමිත්තං	456
උපෙකකාරමමණ්ණඤ්ඤා සුඛං	156
උපෙකකාසමොජ්ඣිකං	82, 538
උපෙකකාසතිපාරිසුද්ධි	294, 326
උපෙකකාසභගතං	86
උපෙකකාසභගතෙත	328
උපෙකකාසභගතෙත වෙතසා	342
උපෙකකාසුඛඤ්ඤා	156
උපොසථං උපවසන්ති	260
උපොසථාහං භනෙත	366
උපොසවිකො	366
උබ්බට්ඨකො	534
උම්මත්තක මිදං	464
උම්මජ්ජතිමුජ්ජ	304, 45

උ	පිට්ඨකයාගේ	එ	පිට්ඨකයාගේ
උරබ්භං	450	එකාගාරිකමපි කරුණි	276
උරබ්භසාතකො	448, 450	එකාගාරිකො	534
උරබ්භධනං	450	එකාලොපිකො	534
උලුලිත්තාවලිත්තං	252	එකාගමනං	256
උලුලිත්තාවලිත්තානි	196	එකාභිකමපි ආභාරං ආභාරෙති	534
උද්දකපකමපි	534	එකිත්තාපි දතතියා යාපෙති	534
උද්දකපකමිකමපි	428	එකිත්තා ලොකධාතුයා	56
උසාංචො	264	එකෙ සමණව්‍යාගමණා	310
උසසුකො	132	එකොදිභාවං	106
උසතෙන	334	එකොදිභාවගතො	452
උසුමඤ්ඤ පටිච්ච	372	එකොදි භොති	454
එ		එකොපි හුත්වා	304
එකං දිසං එරිත්වා	342, 350	එකොපි හුත්වා ඛත්‍යධා අසාං	454
එකං සං	130	එකො රතති ඡදිවො	378
එකං සමයං	252 366	එතතකං මූලං	220
එකං සෙන	112, 114, 224	එතතකො උදයො	220
එකයං	268, 508	එතං පමාණං	170
එකයාගමිත්තා	136, 476	එතදයං	46, 136
එකවං පුග්ගලං	16	එතදත්ථං කොතාවධානං	354
එකව්වාතං පාණානං	366	එතදත්ථා-කපා	354
එකවො 104, 190, 482, 484, 486,		එතදවොච	110, 112, 244
450, 518, 534		එතදයොසි	264, 304
එකවකඤ්ඤ	238	එතරති 130, 288, 304, 324, 516	
එකජ්ඣං	326	එතරති තෙ භික්ඛු	308
එකඤ්ඤෙව මානුසකං භවං	414	එතරති පච්චුප්පනතං	352
එකධමමපි	6, 10	එතසා භගවා කාලො	402
එකධමෙවා භික්ඛවෙ භාමිකො	63	එතසා භාසිතසා	456
එකන්තං	456, 458	එතසා රුගසා	384
එකන්තනිබ්බිදය	62	එතායං මයො	302
එකන්තලොමි	324	එවං අභොසි අතීතමඤ්ඤානං	352
එකන්තදුක්ඛං	228	එවං අයති පුතබ්භවාහි-	
එකන්තසුඛං	228	නිබ්බන්ති	394, 396
එකපුග්ගලො	42	එවං උපච්ඡන්දො	366
එකබ්බිජ්	414	එවං කීතං	220
එකභතතිසා	376	එවං කුමාරං	250
එකමපි ජාතියං	294, 454	එවං ජාතකො	350, 396
එකමත්තානං සමෙති	300	එවං දිට්ඨි	310, 474, 516, 532
එකමත්තං	110	එවං තීරයෙ	190, 202
එකමත්තං අපතෙත්වා	388	එවං පපතිකා	214
එකමත්තං නිසීදි	244	එවං පසානො	296, 350
එකමිදං	422	එවං පුච්ඡෙත්‍යස්සං	356
එකරූපමපි	1	එවං පුච්ඡා	356
එකසාරීරිකා	302	එවං භවිත්තාහි අනාගතමඤ්ඤානං	352
		එවං භොති	292

එ	පිටුවකිනාති
එවං මතසි කරුථ	306
එවං භොක්‍රුහාවෙ	304, 454
එවං මහිඳුකිකෙ	304, 454
එවං මා විතකකගිථ	306
එවං මෙ එථ හොති	384
එවං මෙ සුතං	1
එවං ලහති	320
එවංවණේණං	294, 454
එවංවාදිතො	310
එවංවාදිසු	310
එවං වදෙය්‍ය	442
එවං වදෙති	366
එවංවාදී	474, 516, 532
එවං විකකයමානං	220
එවං විතකකප්	306
එවං ටුතෙත	302
එවං සග්ගෙ	190, 202
එවං සඤ්ඤී	84
එවං සත්තායං	354
එවං සනෙත	302
එවං සිකිතිබ්බං	246, 426
එවං සුබද්‍රකකපටිසං වෙදී	294, 454
එවමපි තෙ මනො	304
එවමනුතො	326, 330
එවමෙහාති	112
එවමනුසංසති	306
එවමාසුපට්ඨනෙතා	294, 454
එවමාහංසු	290
එවමාහාරෙ	294, 454
එවමෙතං	512
එවමෙතස්ස කෙවලස්ස - දුකකිකකිස්ස	516
එවමෙව	110, 408, 450, 468,
එවරූපං	450
එවරූපස්ස ථෙරස්ස	424
එවරූපාය ඉද්ධියං	264
එවරූපො	232
එවස්ස	248
එවාහං	508
එසතා	180
එසා තුලා	170
එසාහං	110, 132
එනමො පුරිස	238
එති තිං අමො, පුරිස	366

එ	පිටුවකිනාති
එහිපසිකො	270, 370
එළමුගා	72
ඔ	
ඔකකනතියං සති	316
ඔකකමනෙ නිකිතිතබ්බරෙ	138, 432
ඔකකමනෙ පුබ්බමගමා	138
ඔකකාවිතවිනිතා	140
ඔකාසො	450
ඔකාසො ත පඤ්ඤායති	442
ඔකොට්ඨකො	206
ඔතතපං	188
ඔතතපඤ්ච	102
ඔතිණේණං ජාතියං	268
ඔදකා	72
ඔදතකසිණං	84
ඔදතනිදස්සතාති	84
ඔදතනිහාසාති	84
ඔදතවණේණාති	84
ඔදතවසතාතං	142
ඔදතාති	84
ඔපතගිකො	270, 370
ඔපපකිං කරුනති	336
ඔපපාතිකො හොති	410
ඔපුතෙය්‍ය	250
ඔහාසෙන ඵරෙය්‍ය	404
ඔරබ්බිකො වා	448
ඔරමහාගියානං සඤ්ඤාද්‍රවතාතං	522
ඔරොපෙනති	258
ඔරොහාමි	264
ඔලීගලෙ වා	290
ඔවදිතො	506
ඔවාදපතිකරෙ	20, 80
ඔවාදෙන	506
ඔස්සජනති	288
ඔසාරණීයං	192
ඔහිතහාරෙ	262
ඔශාරිකං	452, 512
ඔශාරිකා උපකාමිලෙයා	452
ක	
කායාහං	392
කානො	140
කකකඤ්ච පටිච්ච මතතිකඤ්ච	368

ක	පිට්ඨකයානි
කඩිං	140
කඩිං පටිච්ඡිනොදෙනති	220
කඩිනීයෙ ව පන වො ධාතෙ	336
කඩිංධානීයෙසු	140, 220
කච්චි	260, 290
කච්චි භනෙන	252
කඤ්චිදෙව දෙසං	108
කඤ්චි ධම්මං අත්තනො	
උපගචෙත්ඨය	54
කඤ්චි සඛිංරං නිව්චනො	
උපගචෙත්ඨය	54
කඤ්චි සඛිංරං සුඛනො	
උපගචෙත්ඨය	54
කට්ඨිංසං	324
කට්ඨික වා කථලෙන වා	230
කට්ඨිකා	258
කට්ඨිකානං	276
කට්ඨිවිං	50
කට්ඨිවිසකතං	506
කට්ඨිවිසමකාසි	506
කණ්ඩකාපය්‍යසිකොපි	534
කණ්ඩකාපය්‍යයෙ	534
කණ්ණසුඛා	236
කණ්ණසුකකපපට්ඨාගො	238
කණ්ණා	102
කණ්ණකඩාපි	428
කණ්ණකෙඛාපි හොති	534
කණ්ණාජකං හොජනං	264
කථා	124
කථාචි කිඤ්චතතාජචිති	336
කතං	122
කතං කරණීයං	250, 296, 508
කතකරණීයො	262
කතඤ්ඤා	122
කතඤ්ඤා කතවෙදී	168
කතඤ්ඤා කතවෙදී පුග්ගලො	
දුලලහො	474
කතත්තා ව	110
කතමා	120, 482, 484, 486
කතමා ව පටිපදා	320
කතමෙසං තිණ්ණං	290
කතමො ව මග්ගො	320
කතවෙදී	122
කති	124

ක	පිට්ඨකයානි
කතීති නු වො	506
කථංරුපං	416
කථංරුපය්‍ය පුග්ගලය්‍ය	444
කථං වා තෙ ඵථ හොතිති	384
කථාපවත්තනී	274
කථාවජ්ජුති	352
කථාසම්පයොගෙන	352, 354
කථාසල්ලාපො	224
කදුචි	320
කප්පියෙ අකප්පිසඤ්ඤා	164
කප්පියෙ කප්පිසඤ්ඤා	166
කප්පෙති	216
කපණං විසාවෙ	
මානුසයකං රජ්ජං	378
කමොජානං	378
කමං කරොති	442
කමං ඛෙත්තං	394, 396, 398
කමං නාභවිසං	396
කමං විපට්ඨති	248
කමකඩයා දුකකකඩයො	390
කමකාරණො	258
කමඤ්ඤං	452
කමඤ්ඤාදා	456
කමඤ්ඤානාය	18
කමන්තවිපත්ති	486
කමන්තසම්පදා	488
කමන්තාති	134
කමනීයං	10
කමනීරොධාය	468, 470
කමමුකඩණො	198
කමමාදා	516
කමමසමුදයාය	468, 470
කමමානං සමුදයාය	468, 470
කමති	304
කසිරමානො	114
කරණීයෙ	114
කරුණං වෙතොවිමුත්තිං	80
කරුණාසහගතෙන	328
කරොතො කරියනී පාපං	342
කල්‍යාණං කරොමි	254
කල්‍යාණධම්මො	144, 232, 400
කල්‍යාණමිත්තතා	26, 38, 162
කල්‍යාණවාකකරණතා	80

ක	පිටුවකි
කලාණවෘත්තකරණානං	46
කලාණං ලපවිඛිකා	232
කලාණසහායං	236
කලාණො	322
කලාණො කිත්තිසද්දො-	
අබ්බුග්ගවත්ති	114
කලං වචනාය	262
කලං නාග්ගති සොළසිං	296, 378
කලලිභුතො	18
කලහජාතො	136
කචිකතා	140
කසමාචාරයං	360, 364
කසසකසස	246
කසසකො ගහපති	406
කසසචි කිඤ්චනතසමිං	366
කසලුපුජාතො	208, 232
කසිරවුත්තිකො	206
කහං පත භො ගොතමි	308
කහාපණ්ණතෙනපි	446
කහාපණ්ණෙනපි	446

කා

කාණො වා	206
කාදලිමිගපවරපව්වභරණො	252
කානුජ්ජ	304
කාමං	100
කාමෙත්තජ්ඣෙ	6, 290
කාමෙධාතුචෙට්ඨකකඤ්ච කමමං	
නාගචිකස	394
කාමපරියෙසනා	132
කාමපරිප්පාහෙන	132
කාමිහවො පඤ්ඤායෙථ	394
කාමමන්තිකා	506
කාමමජ්ඣාචාරති	132
කාමරුගපරිප්පුට්ඨිතෙන වේතකා	508
කාමරුගචිතිවෙසචිතිබිකා-	
පලිගෙධපරිප්පුට්ඨානපෙකා-	
සාතහෙතු	130
කාමවිතකෙකා	452
කාමසුඛං	154
කාමානං	126
කාමාසමාපි	296, 350
කාමෙ මහාය	268
කාමෙසු පාතව්‍යතං	474

කා	පිටුවකි
කාමෙසු පාතව්‍යතං ආපජ්ජති	532
කාමෙසු මිත්තාචාර පටිච්චරතො	400,
	482, 588
කාමෙසු මිත්තාචාරී	480
කාමෙසු මිත්තාචාරෙ සමනුඤ්ඤා	
	540
කාමෙති	106, 294
කායකමච්චි ව්‍යාපනාං	468
කායකමච්චි	210
කායකසාචානං	214
කායගතාසති	62, 82
කායද්වර්තං	98, 112, 114, 216, 452
කායද්වර්තසං	58, 104, 122
කායද්වර්තසමිති	60
කායද්වර්තෙන	198, 294
කායද්වේශානං	214
කායවිකානං	214
කායසං	124
කායසං ආනාපතපරිතාපනානු-	
යොගමනුසුතො	534
කායසං හෙද	110, 190, 482, 484,
	486, 506
කායසං හෙද පරමමරණ	
අපායං	114
කායසකම්	144, 222, 224
කායසකාරං	228
කායසුචර්තං	98
කායසුචර්තසමිති	60
කායසොචෙය්‍යං	488
කායානුපය්‍යි	80
කායිකඤ්ච සුඛං	156
කායිකා වා වේතසිකා	252
කායෙ කායානුපය්‍යි	536
කායෙන ථොට්ඨබ්බං පුඨිතිං	316
කායෙන වසං වතෙතය්‍යං	454
කායෙන වාචා මතසා	358
කායෙන සංයමො	280
කායෙන සුචර්තං වර්තති	532
කායොපි පසංගාති	88
කායො ථස්සායනතං	316

නා	පිටිය බිකානි	කු	පිටිය බිකානි
කාලං කරෙය්	430	කුකකුට්ඨයමිං	508
කාලකිරියා	44, 148	කුකකුට්ඨාසිතබ්බං	
කාලං කුරුමානො	476, 478	කුකකුට්ඨායති	116
කාලවාදීතිපි භුතවාදීතිපි	362	කුකකුට්ඨපමපාතිකා	286
කාලෙන කාලං	456	කුජකිති	510
කාලෙන ඕජානි පතිට්ඨාපෙනි	406	කුජාරිති	258
කාලො	246	කුණී වා	206
කාවෙය්	140	කුත්තකං	324
කාසංයානි වන්ථානි	252	කුද්දුලපිටකං ආදය	364
කාසංයානි වන්ථානි අවජාදෙසා	204	කුද්දුසු තාම	206
කාසිකං නිවාසනං	264	කුත්තදියො	88, 432
කාසිකං වන්ථං	440	කුප්පති	230
කාසිකවත්ථපමා භවිසාම	442	කුපිතො අත්තනමනො	440
කාසිකං වෙඨනං	264	කුමො නිකකුජෙජ්	240
කාසිකා කකුට්ඨකා	264	කුරුතං	378
කාසිකො උත්තරුසබ්බො		කුලපුත්තා	508
කාසිතං	378	කුලා	300
කාමරලලිකා	452	කුලෙජෙට්ඨාපමාසිතො	260
කි		කුසුබ්බෙහ පරිපුරෙනති	432
කිං නාතාකරණං	212, 356	කුසචිරමපි	428, 534
කිං නිසාරණං	460	කුසලං ධම්මං	218
කිං බහුදෙව	444, 450	කුසලං භාවෙති	268, 270
කිංසු කිකා සුඛං සෙති	422	කුසලං භික්ඛවෙ භාවෙට්ඨ	116
කිකුට්ඨතත්තසමිං	366	කුසලපක්ඛිකා	20
කිකුට්ඨාපි ත දංසති	232	කුසලභාගියා	20
කිකුට්ඨතං පරිච්ච වුත්තං	314	කුසලමුලානි	362
කිත්තාවතා නු බො	394, 408	කුසලා	20, 192
කිත්තිසද්දො	322	කුසලාකුසලෙ ධම්මෙ	238
කිත්ති බ්‍යාකරෙය්පාති	356	කුසලධම්මා අභිවක්ඛන්ති	398
කිත්තිබො	506	කුසලධම්මා උපපජ්ජන්ති	88
කිත්ති බො කුසාං බාලසා	440	කුසලානං ධම්මානං	434, 536
කිත්ති බො භනෙන කට්ඨිචියං	506	කුසලානං ධම්මානං උපසම්පදය	220
කිමුජිරිසා	150	කුසලෙන කායකමෙත්ත	200, 526
කිමකඩාසිති	122	කුසලෙන මනොකමෙත්ත	200, 526
කිරියං	122	කුසලෙන වචිකමෙත්ත	200, 526
කිරියොදි	122	කුසිතො	70, 270
කි		කු	
කිවතකං	402	කුට්ඨපි	466
කිවමනපථලො හොති	378	කුට්ඨපි අවස්සුතං	466
		කුට්ඨපි පුතිකං	466
		කුට්ඨපි ව්‍යාපන්නං	468
		කුට්ඨාගාරං	252
		කුට්ඨාගාරානි	196

කෙ	පිටසබ්බානි
කෙතුඤ්ඤ	220
කෙ ලොකෙ සුපට්ඨනතා	384
කෙවලපට්ඨ ඡාණං	240, 322
කෙවලසා	268
කෙවලා	122
කෙසං තො භනෙත ආතඤ	384
කෙසකම්බලො	516
කෙසපුතතං	336
කෙසපුතතියා කාලාමි	336
කෙසමය්‍යං ඕභාරෙකි	204
කෙසමය්‍යලොචකො	534
කෙසමය්‍යලොචනානුයොග- මනුසුතො	534

කො	
කො අධිපායො	354
කො අය්‍යාදො	466
කො ආදීතවො	114, 460
කො ආමගකො	506
කොට්ඨාපෙය්‍ය	430
කොධතො භොති	230
කොධවිතයො ව	176
කොධසා	194, 544
කොධො ව උපතාභො ව	176
කො නු ඛො භො ගොතමි හෙතු	110
කො පච්චයො	110, 356
කොපඤ්ඤ	332
කොපඤ්ඤ දොසඤ්ඤ	230
කොපඤ්ඤ දොසඤ්ඤ අපපච්චයඤ්ඤ- පානුකරොති	352
කො පත වාදො	20, 80, 290
කොපතාමුසො	356
කොමාරකමිදං	464
කොලඛොකාලො භොති	414
කොලපුතති	80
කො විසෙසො	356
කොසජ්ජං	22, 28, 36
කොසජ්ජාය	456
කොසලාතං	378
කොසලාතං නිගමො	420
කොසෙය්‍යං	324

බ	
බජ්ජති	132
බඤ්ඤා වා	206

බ	පිටසබ්බානි
බණ්ඩදනතං	254
බණ්ඩාබණ්ඩකං ජ්ඤෙය්‍ය	364
බතතියා	206
බතං	278, 528
බනතී	184
බතො ව භොති	290
බමති	302
බමෙය්‍ය	302
බයාය	194, 544
බයො	286
බරතතාය	106, 152
බරු	252
බලිතං ගණතාති	354
බලිතංසිරො	251
බලු	322

බා	
බාණ්ඩකණ්ඩකාධාතං	72, 76
බාදනීයං බාදිසාමි	366
බාරඤ්ඤ පට්ඨව	372

බි	
බිතො	484
බිප්පං	510
බිප්පවිරුති	356
බිප්පාතිකුඤ්ඤතං	48, 50

බ්	
බිණං ජාති	296, 350, 508
බිණංතවො	148, 262, 428, 476
බිරොදකීභුතා	136

බ්‍ර	
බ්‍රඥානුබුද්ධකාති සිකඛාපදාති	410

බේ	
බෙතතං	124, 406
බෙපෙකි	478

භ	
භබ්‍යාය තදියා	444
භතයොබ්බතං	254

ශ්‍රී	පිටපි බිකානි
ගතිමනානං	48
ගතිශා	478
ගථිකා	142
ගද්‍රහො	406
ගනිකරණකිකෙ වා	440
ගනිජාතං	400
ගනිදාතං	378
ගබ්‍රහස්සාවකකනති හොති	316
ගබ්‍රහිනීපි හොනති	426
ගමනිරං තදිතබ්බං	334
ගමනිරන්ධා	140
ගමනිරපඤ්ඤාතාය	92
ගමනිරු	140
ගමනිරු ව පරිසා	136
ගරුකං ආපනතිං ලුහුකා	
ආපනතිති	42
ගරුකඤ්ඤානං	208
ගරුකා ව ආපනති	170
ගහණනිසිතතා ව හොති	276
ගහණනිසිතො	278
ගහපති	124, 184
ගහපතිකාපි	128
ගහපතිපුතො වා	220
ගහපති වා	220
ශා	
ශාථා දුගතිකා	262
ශාමං	326
ශාමනිගමෙරුජධානියො	286
ශාමා	286
ශාමාපි ඛයනනති	318
ශාමාපි වුයනනති	318
ශාමෙ වා නිගමෙ වා	400
ශාමෙසුපි ඛයනමානෙසු	318
ශාරයාං ථාතං	290
ශී	
ශිජ්ඣකුටෙ පබ්බතෙ	420
ශිමතිකො	264
ශීලාතං පටිච්ච	226
ශීලාතනනං	226
ශීලාතා	226
ශීලාතා වුට්ඨිකො	388
ශීලානුපට්ඨානිතං	50

ශී	පිටපි බිකානි
ශීලානුපට්ඨාකො	226
ශීලානුපමං පුග්ගලා	226
ශීහිස්ස වා	134
ශීහිතං අනුකම්පාය	192, 194
ශීහිසුබ්බො	154
ශීතං	464
භූ	
භූතතං	12
භූ	
භූප්පාණි	236
භෞ	
භෛධං වා පත වනසණ්ඩං	278
භෛරුකඤ්ඤා පටිච්ච	374
භෞකණ්ඩකතා	252
භෞගණං	406
භෞණකත්තො	252
භෞණකො	324
භෞතමස්ස	112
භෞපානසියොපි	466
භෞපානසියොපි අවස්සුතා	466
භෞපානසිවිබ්බං	254
භෞපාලකුපොසපො	366
භෞපාලකො	366
භෞමිගෙහ	252
භෞමියඤ්ඤා පටිච්ච	372
භෞමියභකාපි	428
භෞමියභකොපි හොති	534
සා	
සාණං ඵස්සායතනං	316
සාණෙන ගනිං සාසීත්වා	316
සො	
සොසං කරෙය්‍ය	404
ච	
චක්කං	208, 210, 212
චක්කසමාරුළුතා ජාතපදා	318
චක්කුං ඵස්සායතනං	316
චක්කුඤ්ඤං	214
චක්කුතා රූපං දිස්වා	214, 316
චක්කුමනො රූපානි දකිනති	110, 388

ව	පිට්ඨකයානි
වකුමා	218
වකුමා පුරිසො	18, 230
වකුමෙත	216
වජ්ජය්‍ය	122
වණ්ඛාලකුලෙ	206
වත්තාරි අරියසව්‍යානි	314
වත්තාරි මහාරුජසහසාරානි	402
වත්තාරි මහාසංඝදාසහසාරානි	402
වත්තාරි වසාසතානි	380
වත්තාරි වසාසහසාරානි	380
වත්තාරිසං කප්පසහසාරානි	478
වත්තාරිසම්මි හුත්‍ය	128
වත්තාරෙ අසාසා	342, 344
වතසොපි හි ජාතියො	454
වතුථං ක්‍යානං	80
වතුන්තං පටිසම්භදානං	
සච්ඡිකිරියා	44
වතුන්තං මහාරුජානං	260
වතුන්තං මහාභුත්තානං	394
වතුන්තං මහාරුජානං පුත්තා	260
වතුහි සම්භවවත්තේ පරිසං	
සම්භවණන්තානං	50
වපලො	476
වජ්ජනිකාය වා	290
වජ්ජමණ්ඩලං	510
වජ්ජමසුරියො	304, 454
වරතො ව	390
වරතනම්මි	18
වරමානො	456
වා	
වාගසම්පදාය	122
වාගා	178
වාගානුසාරි	62
වාගාය	194, 544
වාගෙත සම්මන්තාගතා	374
වාතුද්දුපියං	260
වාතුමමහාරුජකානං	378
වාරිකං වරමානො	420
වි	
විඛ්‍යුලාගිත්‍යා	212
විච්චිට්ඨායති	232
විච්චිට්ඨායති	232
විත්තං	10, 120, 294, 296
විත්තං අභිනින්නාමෙති	454

වි	පිට්ඨකයානි
විත්තං පග්ගණතාති	82, 536
විත්තං පසිදති	368
විත්තකථිකානං	48
විත්තකා	324
විත්තබ්‍යාඤ්ජනං	140
විත්තභාවතා	20
විත්තම්මි පසාමනාති	88
විත්තවිපතති	480, 482
විත්තවිපතතිහෙතු	480, 484
විත්තසං උපකානිලෙසා	368
විත්තසම්පද	482, 484
විත්තසම්පදහෙතු	482
විවෙත අරකම්මෙත	464
විරට්ඨිතිකො	510

වි

විවරපටිච්චෙකසම්මං	
පඤ්ඤාපෙතති	428
විවරපිණ්ඩපාතසෙතාසනගිලා -	
තප්පච්චය හෙසජ්ජපරිකාරං	440
විවරපිණ්ඩපාතසෙතාසන -	
ගිලාතප්පච්චයහෙසජ්ජ -	
පරිකාරානං	518, 524
විවරපිණ්ඩපාතසෙතාසන -	
ගිලාතප්පච්චයහෙසජ්ජ -	
පරිකාරානුප්පදානථං	98
විවරපිණ්ඩපාත - පෙ -	
පරිකාරානුප්පදානෙත	230
විවරහෙතු	268

වෙ

වෙතතා පතිට්ඨිතා	396
වෙතතා	124, 306
වෙතසා අභිවිරුපෙත්ථා	474
වෙතසා වෙතො පරිච්ච	
පජානෙය්‍යං	454
වෙතසාපි විත්තං පජානන්ති	268
වෙතසා චුට්ඨො	88
වෙතසිකඤ්ච සුඛං	156
වෙතසිකම්මි දුක්ඛං	382

වෙ	පිට්ඨකයානි
වෙනසො ඵකොදිභාවං	294, 326
වෙනසො ව ලිභතතං	6
වෙනසො වූපසමො	8
වෙනිතං	378
වෙනොපදෙසනෙතුච්ච	16
වෙනොවිවුත්ති	160, 460, 462
වෙනොවිවච්චකුසලානං	46

වො	
වොදකො	108
වොදකො ව භික්ඛු	106
වොරු	134

ජ	
ජඛෙති	290
ජබ්බාදුරු	314
ජන්දං ජනෙති	82, 536
ජන්දජාතො	470
ජන්දරුතට්ඨානීයො	470, 472
ජන්දරුගප්පභාතං	460
ජන්දරුගච්ඡිතයො	460
ජන්දසම්මාධිපඛාතසංඛාර- සමන්තාගතං	82, 536
ජන්දගතිං	140
ජන්දො	470, 472
ජත්තං අනුත්තරියානං	
පාතුභාවො	44
ජත්තං දිවසානං	212
ජත්තං ඛාතුනං උපාදය	316
ජඵසායතනානි	314
ජග්ගිමානි	316
ජවදුස්සානිපි	534
ජවදුස්සානිපි ඛාරෙන්නි	428
ජභි මාසෙහි	212

ජා	
ජාරතතුනෙහි	212

ජෙ	
ජෙත්වා ඵාලෙය්‍ය	364

ජ	
ජඛ්ඤාචිභාරං	252
ජතපදවිතකෙකා	452

ජ	පිට්ඨකයානි
ජතපදෙ	134
ජමුද්දිපෙ	72, 76
ජරං අතනීතො	264
ජරසිභාලො	334
ජරුබමො	254, 264
ජරුපි දුක්ඛා	316
ජරුතයං	320
ජරුය	280
ජචතපඤ්ඤාතාය	92
ජචසම්පන්නො	518
ජචසම්පන්නො ව	434
ජලා	72

ජා	
ජාගරස්ස ව	390
ජාගරියං අනුසුත්තො	214, 216
ජාණ්ණමණ්ඩලං	130
ජාතරූපස්ස	374, 452
ජාතිභිරුධො ජරුමරණං - තිරුජ්ඣන්ති	318
ජාතිපච්චයා ජරුමරණං	316
ජාතිපි දුක්ඛා	316
ජාතියා	132, 254, 280
ජාතිවාදෙත	292
ජාතිසත්ථි	294, 445
ජාතිසත්ථසගස්සම්චි	294, 454
ජාතිසගස්සම්චි	294, 454
ජාතං	270
ජාතං වා අන	236
ජාතතා	132
ජාතපදෙසු පරියායනෙතසු	318
ජාතන්ති ඛො පතස්ස	368
ජාතාමිති	236
ජාතියා වා ගරභාය වා	358, 360
ජාපෙතුං වා	450
ජායනතු	426

ජි	
ජිගුච්ඡති	264
ජිගුච්ඡිතබ්බං	216
ජිගුච්ඡිතබ්බො	232
ජිණ්ණො	132
ජිව්භාථස්සායතනං	316

පිටුව	පිටුව
ජී	පිටුව
ජීවහං රසං සාසිනා	316
ජීවිතං	398
ජීවිතමදො	266
ජීවිතා වොරොපෙනති	288
ජීවිතාසා	168
ජෙ	
ජෙතවතෙ	1
ජො	
ජොභෙනති	336
කා	
කාසිතං	45, 50
කෘ	
කෘතති කමමං	192
කෘතති වතුප්පකමමං	192
කෘතති දුතියකමමං	192
කෘ	
කෘණකෘ	460
කෘණදසානං පච්චුප්පකමමං	390
කෘණදසානපටිලාභාය	88
කෘතකො	204
කෘතිපරිහාණි	26
කෘතිමජ්ඣිකතො වා	236
කෘතිවිතකො	452
කෘතිවුද්ධි	28
කෘතිසාලොභිතං	254
කෘති	392
කෘයං	134
කෘයපටිපනො	370
කෘයසා අභිමාය	392
ඛ	
ඛපතියං පඤ්ඤං	352
ඛා	
ඛානං බො පනෙතං	378
ඛානං හෙතං	224
ඛාතමභං	342
ඛාතමෙතං විජ්ජති	16
ඛාතාතෙත ත සණ්ඨාති	352

පිටුව	පිටුව
කි	පිටුව
කිතසිල ව	410
කිතාව සා බාතු	514
කිතියා	216, 536
කිතෙ	294
ක	
කාසාය	278
කාසාය දිට්ඨානුගතියං	424
කාසොදොවෙතසාය	254
කාමපි නාම භණ්ටබ්බං මඤ්ඤසි	440
තං කිං මඤ්ඤසි	250
තං කියාහෙතු	378
තං බො පනෙතං	254
තං තෙ මයං පතිගණනාම	422
තං ත කරියසි	408
තං තාකාසි	408
තං වා පත අනභිසම්භවං	416
තකකරසාය	334
තග්ග	280, 282
තග්ග නිං කසාප	422
තවජනති	258
තවපපටිකාය	276
තවො	100
තජ්ජනියකමමං	192
තඤ්ඤසු	458
තඤ්ඤවෙත්	252
තඤ්ඤවෙත් පටිපුට්ඨසාම	384
තණ්හකතියො	246
තණ්හාතිරොධා උපාදාන- තිරොධො	318
තණ්හාපච්චයා උපාදානං	316
තණ්හාසංයොජනං	394
තණ්හාසිතෙතො	394, 396, 398
තනතං අයොබ්ලං	258
තත් උපපනතා	374
තත් පරිනිබ්බාසි	412, 522
තත්‍ර	1
තත්‍රට්ඨිතො	476, 478
තත්‍ර නත්‍රෙව සත්‍යබ්බතං	
පාපුණාති	454, 456, 458
තත්‍රසාය	252
තත්‍ර සුදං	420
තත්‍රාපාසිං	428
තත්‍රිදං	428

න	පිටපතකොට්ඨක
තනියං කොතං උපසම්පජ්ජ	326
තනියං දෙවදුතං	256, 258
තනියස්සානසහගතං	86
තනියමපි බො	302
තනියො අසාසො	342
තතො චුතො	294, 454
තතො නිදනං	302
තථතතාය සමාදපෙති	338
තථා කර්මානන්ති	254
තථාගතං අනුසාරති	368
තථාගතපථවේදිතං	226
තථාගතපථවේදිතො	
බමමවිතයො	510
තථාගතභාසිතා	140
තථාගතස්ස දුට්ඨිත විනේතන	
ලොකිතං උපපාදෙය්‍ය	56
තථාගතස්ස බමමදෙසනා	106
තථාගතස්ස පභිණො	252
තථාගතසාවකෙ ව	176
තථාගතාතං උපපාද වා	514
තථා වතුප්ඵං	328, 332, 350
තථා තනියං	328, 342, 350
තථා තථා තං පටිසංවේදීයති	442
තථා දුතියං	328, 342, 350
තථා තං ව්‍යාකරෙය්‍ය	384
තථාරූපං චික්ඛු	238
තථාරූපං සුතං විජ්ජති	374
තථාරූපාතං අරභතං	336
තථාරූපා සභා	374
තථාරූපි වාවං	236, 440
තථාභයං	360
තථාභයං පුග්ගලො	364
තදුපමාතං	440
තථෙව	304
තදස්සිගමං	460
තදබිමුතො	476, 478
තදනුතතරං	508
තදපි අකුසලං	338
තදභිනිවජ්ජෙති	472
තදවසරි	322, 336, 420
තදස්සාදෙති	476, 478
තදනු උපොසථෙ	260
තදනුපොසථෙ	366

න	පිටපතකොට්ඨක
තද පතාතං	214
තනතාචුතාතං වජ්ජාතං	516
තනි	6
තනතිකාමෙති	476, 478
තනුකො	252
තනුතතා	410
තප්පති	98
තපතෙ	324
තපනියං	98
තබ්බසුලවිතාරි	408, 476
තමපි දුක්ඛං	376
තමහා අසතා	214
තමගතං	430
තමො	294
තයාවෙනං	254
තයිදං	132, 134
තයො පාසාද	264
තයොමෙ පුග්ගලො	510
තයොමෙ බමමා	356
තසමාතිත 196, 198, 200, 246, 406,	408, 464
තසමාතිත තං භික්ඛු	408
තසමා සෙබොති චුච්චති	410
තසමාතං කස්සප	424
තසමිං අසතෙ	240
තස්ස කුසං භික්ඛු	408
තස්ස නිබ්බේදිතාය	364
තස්සපාපියසසිකා	192
තස්සා කථාය	240
තස්සෙව තං හොති	306

තා

තාණඤ්ච	280
තාදිසකෙ වා කාමෙ පරිඥෙසෙය්‍යං	268
තාදිසො හොමි	170
තා දෙවතා	374
තාති කුලාති	244
තාති බො පත හොනති	302
තාති බො පනිමාති	320
තාය ව විවිතො හොති	428
තාය රතනියා	378
තාලපක්කං සමපති බක්ඛිතා-	
පටුතතං	322

තා	පිටිබ්බකානි
තාලාවන්ජුකතං	250
තාලාවන්ජුකතො	330, 386
තාවසහසාධා ලොකො	402
නි	
තිංසමපි හුන්වා	128
තිංසරතතියො මාහො	378
තිකකතනුං සිහනාදං තදිත්වා	334
තිකකපඤ්ඤනාය	92
තිට්ඨතො ව	390
තිට්ඨනතමපි	18
තිට්ඨාමි	330
තිණණං පුග්ගලානං	230
තිණණං වෙදනං පාරගු	292
තිණණං සංයෝජනානං පරිකයා	410
තිණණං සමුත්ථිතා වා	272
තිණ්හානි සත්ථානි	288
තිණං	264
තිණගහණං වා	278
තිණහකොපි	428
තිණහකොපි හොති	534
තිණවත්ථාරකො	192, 194
තිණසත්ථාරකො වා	378
තිණාගාරො	196
තිත්තො ව තපෙපතා ව	168
තිත්ථායතනානි	310
තිත්ඤ්ඤාලානං	232
තිබ්බා	258
තිබ්බානං	276
තිබ්බො තො ජ්ඤෙහවිසාසි	406, 426
තිරවජ්ඣනයොනි	118, 120
තිරවජ්ඣනයොනියා චූතා දෙවෙසු	78
තිරියං	328, 342, 350
තිරිටකානිපි	428
තිරිටානිපි	534
තිරොකුඩ්ධං	304, 454
තිරොපබ්බතං	304, 454
තිරොපාකාරං	304, 454
තිරොභාවං	304, 454
තිලකාහතගතනං	254
තිලා තණ්ඩුලා	240

නි	පිටිබ්බකානි
තිසොමා සිකකා	410
තිසො පටිපද	532, 536
තිසො පරිසා	524
තිසොපි ජාතියො	454
තිසො වන්දනා	530
තිසො විපතතියො	483, 486
තිසො චූඨතියො	518
තිසො සමපද	484, 488, 516
තිසහසසි මහාසසසසි ලොකධාතු	404
ති	
තිණ්මොති	248
තිණ්මොති පටිවජ්ඣනානි	510
තිණ්මොති භික්ඛවෙ ගකුජාතානි	398
තිණ්මොති විරොවන්ති	510
තිණ්මොති සොවෙය්සානි	488
තිසු සිකකාසු සිකකස්සු	408
තිසු සිකකාසු සිකකිභූං	408
තිහමතං	356
තිනිපි දතනිහි යාපෙති	534
තිහි වඩ්ඩිති	276
තු	
තුණති	332
තුණතිභාවෙන	126
තුණතිභූතා	134, 336
තුමෙන ආයසමනො	310
තුමෙන ලොකෙ සුගතා	386
තුමෙන ලොකෙ සුපටිපන්නා	386
තුසිතා	374
තු	
තුලිකා	324
තෙ	
තෙ ව පත සිකකාය ත සමාදපෙති	422
තෙවිවරිකතනං	80
තො වෙ මෙ එවං පුට්ඨා	310
තෙජෝකසිණං	84
තෙජෝධාතු	314
තෙජෝධාතුකුසලානං	48
තෙජෝධාතුයා	394
තෙත බො පත සමයෙන	420
තෙතඤ්ඤලිමපනාමෙත්වා	336
තෙත පකකාමි	420

තෙ	පිට්ඨකයාහි
තෙතභානඤ්ඤාසුඤ්ඤා	402
තෙතභායසමනෙතා	310
තෙත හි	252
තෙත හි ගහපති	384
තෙත හි බ්‍රාහ්මණ	112
තෙත හි සුඤ්ඤා	356
තෙත්‍රපසඬකම්	110, 124, 244,
තෙත්‍රපසඬකමෙය්‍යං	420
තෙ පභියන්ති	368
තෙ භික්ඛු	1
තෙලඤ්ඤා පටිච්ච ඡාරිකඤ්ඤා	372
තෙලපඤ්ඤාතං	132
තෙලපඤ්ඤා	252
තෙ ලොකෙ සුගතා	386
තෙවිජ්ජා	292
තෙවිජ්ජාතං සුදං	292
තෙවිජ්ජාසු	298
තෙසං තං අසං දීඝරතතං	
අභිකාය	424
ථ	
ථමසං	544
ථලජා	72
ථා	
ථාමවා	434
ථාලිබොවනං	290
ථාලිපාකො	298
ථාවරෙය්‍යං	80
ථි	
ථිතමිඤ්ඤා	8, 290
ථි	
ථිලලුච්ඡිකකො	432
ථිසාති උඤ්ඤාපෙය්‍ය	430
ථෙ	
ථෙතා පච්චයිකා	376
ථෙර භික්ඛු	138, 432
ථෙරෙ වෙපි	424
ද	
දාගාරිකො	432
දාදසමාසියො සංවච්ඡරෙ	378
දාලොපිකො	534

ද	පිට්ඨකයාහි
දාහං	120
දාවකචු	238
දාවිතං ගතිතං	118
දාවිතං පටිපදාතං	302
දාවිතාහං	100, 122
දාවිසගසී මංගුමිකා	
ලොකධාතු	404
දාවිසමං	256
දාවිසි ධම්මෙති නිය්‍යාති	430
දාවිසි දත්තිති යාපෙති	534
දො අරගනෙතා සමමාසමුද්ධා	
අප්‍රබං අවරිමං උපපජ්ජෙය්‍යං	56
දොපි ජාතියො	294, 454
දොමාති	98
දොමෙ භික්ඛවෙ	120
දො රාජාතො වකකවතී	56
දො වසංසතාති	378
දො වසංසගසාති	378
දො වා තිණි වා කුලාති	414
දකඛකමොරපුත්තසුපරි-	
කමකතං	324
දකඛිණං	130
දකඛිණං දිසං	366
දකඛිණෙත පසෙත	216
දකඛිණෙය්‍යං	124
දකඛිණෙය්‍යංතං සමුච්ඡිකාචා	272
දකඛිණෙය්‍යං	370
දකඛිනති	132
දණං නික්ඛිපාති	366
දණං පණෙතු	254
දණංපරායණං	254
දඤ්ඤාකඛාපි	428
දඤ්ඤාකෙකාපි ගොති	534
දදෙය්‍ය	298
දත්තං	12
දත්තවිදංසකං ගසිතං	464
දකිවිරුති	356
දකිච්ඡාතිකො	452
දමෙති	300
දලිඤ්ඤා	206
දලිඤ්ඤා කොති	446
දසංතං	460
දසෙකාතො	122
දසෙන්නති	254

ද	පිට්ඨකකානි
දසපි හුන්වා	128
දහරභූමි	132
දහරේ	132
දහිනි	250
දලහපරකකමෝ	434

ද	
දානබ්බං	124
දානං දානබ්බං	290
දානසංවිභාගරතො	272, 400
දායකස්ස	290
දායකෙන මතතා ජාතිතබ්බං	70
දායිකානං	50
දාරාකසාවානං	214
දාරාදෙසානං	214
දාරාවකානං	214
දසකමමකරපොරිසස්ස	261
දසකමමකරපොරිසා	368

දී	
දිට්ඨධම්මවෙදනීයං	444, 450
දිට්ඨපානේනා	144, 222, 224
දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරං	120
දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරාය	88
දිට්ඨධම්මිකානං ආසවානං	192
දිට්ඨධම්මිකානං ආසවානං සංවරය	194
දිට්ඨධම්මිකානං භයානං	192
දිට්ඨධම්මිකානං වජ්ජානං	192
දිට්ඨධම්මිකානං චේරුනං	192, 194
දිට්ඨානුගතිං ආපජ්ජති	232, 432
	440
දිට්ඨිපලාසො	152
දිට්ඨිරුගවිනිවේසවිනිබ්බං	
පමුගෙධිපරිසුට්ඨානඥේකා-	
සාතභෙතු	130
දිට්ඨිවිපතති 186, 480, 482, 484, 486	
දිට්ඨිවිපතතිභෙතු	480, 484
දිට්ඨිවිසුද්ධි	186
දිට්ඨිසම්පද, 186, 482, 484, 488	
දිට්ඨිසම්පදභෙතු	182, 486
දිට්ඨිසම්පදෙතො පුග්ගලො	54
දිට්ඨි සී භික්ඛවෙ භද්දිකා	66
දිට්ඨිවෙව ධම්මෙ	104, 360, 362

දී	පිට්ඨකකානි
දිට්ඨව ධම්මෙ	208, 230, 350, 392
	426, 508, 524
දිට්ඨව ධම්මෙ පරිනිබ්බායති	364
දිට්ඨව ධම්මෙ සුඛං විහරති	364
දිට්ඨි වා ධම්මෙ	248
දින්නං	124, 290
දින්නාදායී දින්නපාරිකඤ්ඤි	376
දිපදානං අය්ගො	44
දිබ්බං උච්චාසයතමසාසයනං	324
	326
දිබ්බං සුඛං උපනිධාය	378
දිබ්බවකඤ්ඤා	268
දිබ්බවකඤ්ඤානං	46, 50
දිබ්බාය සොතධාතුයා	454
දිබ්බෙ ව මානුසෙ ව	454
දිබ්බෙන ආභිපතෙය්ගෙන	216
දිබ්බෙන වකඤ්ඤා	204, 456, 506
	508
දිබ්බෙන යසෙන	216
දිබ්බෙන වණ්ණෙන	216
දිබ්බෙන සුඛෙන	216
දිගඤ්ඤිකාපදසතං	408
දිවසං අතිතාමේති	366
දිස්වා	252
දිසා භනති විරෝචනා	402

දී	
දීඝතතාය	106, 152
දීඝරතනං	280, 388, 510
දීඝරතනං අතිතාය දුක්ඛාය	440
දීපඤ්ඤා	280

දී	
දුක්ඛතකමමඤ්ජාරී	198
දුක්ඛරං කරුණී	316, 514
දුක්ඛං විහරති	70, 188, 360, 362
දුක්ඛං සයෙය්ග	252
දුක්ඛකතියා	390
දුක්ඛකතියස්ස	268
දුක්ඛකතියස්ස නිරෝධො	318
දුක්ඛදෙමනස්සානං	
අත්ථගමාය	392
දුක්ඛතනි පඤ්ඤපෙමි	316
දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපදා	228

ද	පිට්ඨකානි
දුක්ඛනිරුද්ධගාමිනී පටිපදාති	
පඤ්ඤාපෙම්	316
දුක්ඛනිරුද්ධො	318
දුක්ඛනිරුද්ධොති පඤ්ඤාපෙම්	326
දුක්ඛපරෙතො	268
දුක්ඛමං බමති	514
දුක්ඛවිපාකං	468
දුක්ඛවිපාකා	192
දුක්ඛස්ස	276
දුක්ඛස්ස ව පභාණං	294, 326
දුක්ඛස්සන්තං කරොති	410
දුක්ඛසම්ප්පාදනාය වදාමි	440
දුක්ඛසම්ප්පාදනාය	446, 516
දුක්ඛසම්ප්පාදනා ව	438
දුක්ඛසම්ප්පාදනොති පඤ්ඤාපෙම්	316
දුක්ඛාය	38, 40, 114,
	204, 336, 516
දුක්ඛාවහං	12
දුක්ඛිතං	256
දුක්ඛුද්දා	192
දුක්ඛෙ අනුත්තරස්සඤ්ඤා	86
දුක්ඛොතිණ්ණො	268
දුග්ගතිං	16, 110, 190,
	484, 506
දුග්ගති පාටිකඛිං	360, 362
දුග්ගතෙ	294, 456
දුග්ගතො ගොති	232
දුග්ගතිනෙති	134
දුච්චරිතා චරති	254
දුච්චන්තිතචින්නී	198
දුච්ඡන්තො	466
දුච්ඡාරුකා	230
දුට්ඨිලං ආපනතිං අදුට්ඨිලං	
ආපනතීති	42
දුට්ඨිලං ව ආපනති	170
දුට්ඨො දෙසෙත	360
දුට්ඨො පුරිසපුග්ගලො	338
දුත්තප්පායං	168
දුතියං ක්කාතං	80, 106, 294, 326
දුතියස්සානසංගතං	86
දුතියං දෙවදුතං	256
දුතියා විජ්ජා	294
දුතියො අස්සාසො	342
දුග්ගදං දදාති	514

ද	පිට්ඨකානි
දුග්ගසිකො	206
දුන්නිකම්මතඤ්ඤා පදබ්බඤ්ජනං	116
දුප්පජ්ඣා	168
දුප්පඤ්ඤා	72
දුප්පමෙය්‍යො	476
දුබ්බණ්ණනාය වදාමි	440
දුබ්බණ්ණො ව ගොති	438
දුබ්බලා	134
දුබ්බාසිතභාසී	198
දුබ්බාසිතා	262
දුබ්බිකං	288
දුමමඛකුතං පුග්ගලානං	192
දුමමඛකුතං පුග්ගලානං -	
තිග්ගනාය	194
දුරක්ඛාතන්තා භික්ඛවෙ ධම්මස්ස	68
දුරක්ඛාතෙ	68
දුරතීසම්මචාති	98
දුලලංඛං වත මෙ	420
දුලලාති	324
දුලලා ලොකස්මිං	168
දුලලො	44, 474
දුස්සස්සං	288
දුස්සිලාඤ්ඤා පභිණං	202
දුස්සිලාමලං	202
දුස්සිලො	202, 208
දුස්සිලො පාපධම්මො	142, 144,
	440

ද

දුරතොපි පස්සන්ති	268
දුරෙ	512
දුරෙපාති	512

දෙ

දෙය්‍යධම්මං	298
දෙය්‍යධම්මස්ස සම්මුඛිභාවා	272
දෙවතා අනුස්සරති	374
දෙවතානං පියමනාපානං	48
දෙවතානං වා	304
දෙවතානුස්සති	62
දෙවතාපියං අමනුස්සා	400
දෙවතාති	254

දෙ	පිටුවකිනාති
දෙවනාති සඳහා සංවසනි	374
දෙවතුපොසථං උපවසනි	374
දෙවදුතං	254
දෙවතිකායං	124
දෙවමනුසානං	38, 40, 134, 146, 204
දෙවලොකුපපතනියා	216
දෙවා	118, 120
දෙවා තතුතාරිං	374
දෙවා තාවතියා	372
දෙවා යාමා	374
දෙවා පුහනිණ්ණා	228
දෙවෙ ව මනුසො ව සනාචිනා	412
දෙවො ත සමාමාරං	
අනුපාවෙවති	288
දෙසෙනා පුග්ගලො දුලලහො	474
දෙසෙති	302, 514

දෙ	
දෙණියං	452
දෙමනසාධානියං රූපං	316
දෙවවසානා	162
දෙසං පජ්ඣති	104
දෙසජං	248
දෙසජා දෙසනීදනා	360
දෙසජා පරිලාභා	252
දෙසසුචි	332
දෙසනනරො	116
දෙසනීදනං	248
දෙසපකතං කමමං	248, 470
දෙසසා උපපාදය	170
දෙසසා පභාණා	408
දෙසසා පභාණාය	384, 386
දෙසසමුදයං	248
දෙසාගතිං	140
දෙසෙන අතභිභුතො	362
දෙසො අකුසලමූලං	358
දෙසො අභිනාය	338
දෙසො තිදනං	248, 468
දෙසො පභිණො	386
දෙසො පභිසිසාති	408
දෙසො මහාසාවජේජා	356

බ	පිටුවකිනාති
බඤ්ඤති අග්ගපානනාති	430
බඤ්ඤති උතුපරිනාමිති	426
බන්තං	452
බමමං අබමොති දීපෙනති	40
බමමං අනුසාරති	370
බමමං බමොති දීපෙනති	40
බමමං සරණං ගතො	228
බමමං සරණං ගතො හොති	400
බමමකථිකතනං	80
බමමකථිකානං	46, 50
බමමකමොති	144
බමමකෙතු	208
බමමකකං	46
බමමකකුං උදපාදි	430
බමමවරියා සමවරියා	110
බමමවාහො	178
බමමඤ්ච	110
බමමට්ඨිකතා	514
බමමථාජො	208
බමමදුතඤ්ච	178
බමමදෙසනා	226
බමමධරු	220
බමමනියාමනා	514
බමමපරිසන්ධාරො	180
බමමපරිසංවෙදී	272, 274
බමමපමොදිතානං සතං	464
බමමපරිච්චාගො	178
බමමපරියායං	128
බමමපරියෙට්ඨි	180
බමමපරියෙසනා	180
බමමපුජා	182
බමමගොගො	178
බමමයාගො	178
බමමරසසා	76
බමමරුජා	208
බමමච්චයසමොච්ඡිකිකං	82, 538
බමමච්චකෙකාචසිසානාති	452
බමමච්චකෙ	428
බමමවුද්ධි	182
බමමවෙපුලලං	182
බමමසංඛගො	178
බමමසන්ධාරො	180
බමමසන්ධාවයො	182
බමමසමොගො	178

බ	පිට්ඨකයානි	න	පිට්ඨකයානි
බමමසංවිහාගො	178	න අභිභවං	534
බමමසචණ්‍යය	240	න අංතපං කරොති	360
බමමා	20	න උද්දායකං	531
බමමා කපේයසං	182	න උප්පාදෙය්‍යාමි	216
බමමාභිපතෙය්‍යා	208	න උප්පාදෙ පඤ්ඤායති	274
බමමානං	122	න ඵලකමනතරං	534
බමමානුකම්පා	180	න ඵභිභදනතිකො	534
බමමානුගතභො	180	න කල්‍යාණමකාසි	254
බමමානුසානිං	86	න කුකකුච්චාසිතබ්බං	
බමමානුසානි	62	කුකකුච්චායති	166
බමමානුසාරී	144	න කුමහිමුඛා පතීගණ්‍යාති	534
බමමිකා පරිසා	144	න කුලෙජේට්ඨාපචාසී	254
බමමිකො	208	න බලොපිමුඛා පතීගණ්‍යාති	534
බමමිඤ්ඤි	182	න බිප්පං ලුජ්ජති	510
බමමියං කථාය	420	න බො ත්‍යාගං	302
බමමෙ අබමමනඤ්ඤි	164, 166	න බො පතෙනං	214
බමමෙ අවෙච්චප්පසාදෙන	394	න බො මුග්ගමණ ඵකඤ්ඤාච	
බමමෙ බමමසඤ්ඤි	166	සතං	308
බමමෙන සද්ධිං සංවසති	370	න ගබ්හිතියා	534
බමමෙසිනා	180	නගරා	236
බමමෙසු බමමානුපසසී	536	නගරාපි බය්‍යනති	318
බමමෙහි	106, 216, 506	නච්චං	464
බමමො	132	නච්චගිත - පෙ - විභූසනට්ඨානා	376
බමමො දෙසිතො	314	නච්ච	464
බමමො දෙසෙනබෙබ්බා	226	න ච කමමතීයං	452
බමමො පකාසිතො	110	න ච කිඤ්චි ලොකෙ උපාදිසති	176
බමමො ස්වාකකාතො	334, 386	න ච තතාරි සතාති	308
බමති	452	න ච පතස්ස සුලභරුපො	
බමො වා	362	සමසමො පඤ්ඤාය	398
බා		න ච පහස්සරං	452
බාදුකුසලතා	162	න ච මම කුචන	366
බාරෙචු	110, 297	න විරසොච	220, 508
බාරෙම	302	න චෙව මුද්‍රිතොති	452
බි		න ජාතාමිති	236
බිතිමනතාතං	48	න සීතස්ස අඤ්ඤාචතතං	
බු		පඤ්ඤායති	274
බුතවාදතං	46	නතොච	122
බුච්ඡිලී ච	410	නතඤ්ඤා පුග්ගලො	230
බො		න තිට්ඨභදනතිකො	534
බොවති	452	න නිණී සතාති	308
		නනී අයං ලොකො	480
		නනී කමමං	516
		නනී කාමෙසු දෙසො	532
		නනී කිඤ්චිති	84

න	පිටප්පිටකානි
තප්පි කිරියං	516
තප්පි තං සඤ්ඤාප්තං	430
තප්පි තිත්ති	464
තප්පිද්දති පුතබ්බවො	460, 462
තප්පි දින්නං	480, 484, 486
තප්පි පරො ලොකො	480
තප්පි පිතා	480
තප්පි මාතා	48, 480
තප්පි සිට්ඨං	480, 484, 486
තප්පි ලොකෙ සමණමුහුණං	
සමමග්ගතා සමමා පටිපන්නා	480
	484, 486
තප්පි විරියං	516
තප්පි සත්තා ඔපපාතිකා	480
තප්පි සා ඉද්ධි වා	426
තප්පි සා ඉද්ධි වා ආනුභාවො වා	426
තප්පි සුකට්ඨකකට්ඨානං කමමානං	
ඵලං විපාකො	480
තප්පි සුතං	480
ත ප්‍රසොදකං	534
ත දවන්නං භුඤ්ජමානානං	534
ත දො සත්තාති	308
ත දණ්ඩමන්නරං	534
තදියා වා	250
තදියා සිඝසොතාය	364
ත දීඝරතනං අනුසෙති	510
තදිමුඛෙ බීජං ඔබ්බියා	516
තදිවිදුග්ගං	72, 76, 276
තනායකවිසයනති	506
ත නිමන්නණං සාදියති	534
ත නිමිත්තකතාති	214
තපපගොති කාචුං	448
තපපමාදිංසු	94
ත පඤ්චස්තාති	308
ත පඤ්චපාසනති	232
ත පරිසය අසතා දුක්ඛං	
උපදානති	362
ත පරියොසානං මනසි	
කරොති	240
ත පායමානාය	534
ත පුරිසන්නරගතාය	534
ත පොඤ්ඤාපමා	
ත බාහුලිකා ගොනති	138, 432
තභං අබ්බසාසකමානො	430

න	පිටප්පිටකානි
ත භාජ්තබ්බො	232
ත භග්ගකං මරණං	466
ත භග්ගකා කාලකිරියා	466
ත මච්ඡං	534
ත මජ්ඣං මනසි කරොති	240
ත මණ්ඩිතාය	216
ත මංසං	534
ත මදය	216
ත මහපථලං කොති	
ත මහානිසංඝං	440
ත මහපථලො	366
ත මහාජ්ඣිකො	366
ත මහානිසංසං	366
ත මහාවිප්ථාරො	366
ත මුසලමන්නරං	534
ත මෙතං අසා පතිරුපං	264
ත මෙරයං	534
ත මේසො අත්තා	512
තමො තසා	130
ත යථා මනසිකා සණ්ඩසණ්ඩ	
වාරිණී	534
ත යථා සා උපට්ඨිතො කොති	534
තඤ්ඤං	462
ත ලාභී	206
තචං වක්කසුගං	212
තචඤ්ච කම්මං ත කරොති	392
තචඤ්ච වෙදනං	216
ත වණණං භණ්ණි	422
ත වණණං භණ්ණම්	422, 424
ත වත මෙ සුලඤ්ඤං	420
තචමපගං	150
ත වයො පඤ්ඤායති	274
තවානං කම්මානං අකරණං	
සෙභුසානං	390
ත විභුසිතාය	216
ත විරියං ආරගනති	138
තවො වෙපි කසාප භික්ඛුතො	424
තවොපි	150
තවොපි පොඤ්ඤා	438
ත සංකිත්තිසු	534
ත සංචලිකා	138, 432
ත සිත්තාකාමො	422
ත සුරං	534
ත සුසංසුසනති	140

න	පිට්ඨකයාහි
ත සෙවිතබ්බො	232
තභාරු	100
ත හි මෙත්ථ අභබ්බතා චූත්තා	410
ත හෙව වො	304
ත හොති ඡන්දෙ	310
නා	
නාඤ්ඤසං	209
නාඤ්ඤසං දතං දතබ්බං	288
නාඤ්ඤසං සාවකානං දිනනං	
මහපථලං	288
නාඤ්ඤසං සාවකානං දතං	
දතබ්බං	288
නාණුපිටි බායති	444, 450
නාද්දසං	254
නාතතතභාසද්දනං අමතසිකාරු	
	80, 476
නාතාකරණං	212, 478
නාතා බජ්ජකානි	240
නාතාධාතු පටිවෙධො හොති	44, 90
නාතාබාහාසු ගහෙත්වා	254
නානුකම්පාය	356
නානුද්දයාය	366
නානුපතිය්සනත්ති	506
නානුබ්බසද්දනග්ගාහි	214
නාපරං ඉත්ථතතාය	350, 508
නාබ්බාවිත්ථනත්ති	118
නාබ්බසද්දසිං	460
නාමගොතනං	322
නාමගොතනං සාවෙත්වා	336
නාමඤ්ච	160
නාමරූපං	316
නාමරූපනිරෝධා සලායතන	
නිරෝධො	318
නාමරූපපච්චයා	316
නාලිපණ්ඩාසඤ්ච	374
නාචුතිකං	254
නාචුතිකො	132
නායසු	244
නාසනක්ඛ්‍යං	254
නාහං කචන	388
නාහං හතෙන ඵත්ථ සකෙකාමි	
සිහිකිචුං	408
නාහං හිකඛ්චෙ	1, 22, 26, 28

හි	පිට්ඨකයාහි
නිකකුජ්ජිතං	132
නිකකුජ්ජිතං වා උකකුජ්ජය්‍ය	110, 330, 388
නිකඛිතකයාවං	452
නිකඛිතකුරු	432
නිකඛිතතානි	284
නිකාලොභී	324, 326, 328, 330
නිග්ගහාය	192
නිගණ්ඨා නාම සමණජාති	366
නිගණ්ඨුපොසපො	366
නිගණ්ඨා නාතපුත්තො	390
නිගමං	326
නිගමා	286
නිගමාපි ඛය්‍යනත්ති	318
නිගමෙසුපි චූය්‍යමානෙසු	318
නිව්ජානො	350
නිව්ජාරෙති	440
නිජ්ජරු විසුද්ධියො	392
නිජ්ජාපෙනත්ති	146
නිජ්ජාමා පටිපදා	532, 534, 536
නිට්ඨිතං	212
නිඛිනනං	452
නිඛිමති	452
නිඛොවති	452
නිදනානි	248, 468
නිපට්ඨිකඤ්ච සුඛං	156
නිපට්ඨිකාරමමණඤ්ච සුඛං	156
නිපපුරිසෙහි තුරියෙහි	26
නිපකො	276
නිපතනත්ති	220
නිබ්බතතති	248
නිබ්බතෙත්වා	414
නිබ්බානං	16, 246
නිබ්බානස්ස සච්ඡිකිරිතාය	392
නිබ්බාණාය	62
නිබ්බායෙය්‍ය	454
නිබ්බිදානුපසස්සිතා	100
නිබ්බිදාය	126
නිබ්බුතො	350
නිබ්බෙදනාය	360
නිබ්බෙධිකපඤ්ඤතාය	92
නිව්වාණරතිතො	374
නිව්වෙනතති	132
නිමිතතානි	456

නි	පිටුවකිනි
නිමිතෙනත ආදිසති	307
නියතාති	334
නියතො	410
නියසාකමමං	192
නියමං	226
නිරයං 16, 110, 450, 484, 506	
නිරයං උපතෙති	444
නිරයං උපපජ්ජති	190
නිරයපාලා	254, 258
නිරයමපි ගවජති	478
නිරයා චූතා දෙවෙසු	
පච්චාජායනති	78
නිරයා චූතා මනුසොසු	
පච්චාජායනති	78
නිරයො	118, 120
නිරුමිසඤ්ච සුඛං	154
නිරුසො	260
නිරුපගිසුඛං	154
නිරුධසඤ්ඤා	86
නිරුධාය	62, 126, 194
නිරුධො	246
නිලොපමපි හරති	276
නිවාතං	250
නිවාතාති	296
නිවෙසතෙසු	246
නිවෙසෙතබ්බා	392
නිවෙසෙති	122
නිසාටා	462
නිසායසම්පනො	218, 220
නිසාරණපඤ්ඤා	144
නිසාරණං	462
නිසාරණඤ්ච	464
නිසාරණතො	362, 460, 464
නිසාරණපරියෙසනං	460
නිසාරණියං	192
නිසජ්ජාය	216
නිසිනො	110, 240, 244
නිසිදි	110
නිහනචා	130
නිහිතදණ්ඩා	370
නිහිතසත්ථා	376
නි	
නිවසෙය්‍යං කපෙපති	378

නි	පිටුවකිනි
නිවෙ කුලෙ පච්චාජාතො	206
නිතථො සුත්තනොනාති	118
නියාතුං	134
නියාතෙතා	366
නිලකසිණං	84
නිලනිදසානාති	84
නිලනිහාසාති	84
නිලවණණාති	84
නිලාති	84
නිවාරහකබ්බාපි	428
නිවාරහකෙබ්බාපි ගොතු	634
නෙ	
නෙකබං ජලොකදං	324
නෙකබමමසුඛං	154
නෙගමජාතපදෙසු	210
නෙතං සාතං විජ්ජති	16, 394
න තං මම	512
නෙමිපි	212
නෙය්‍යත්ථං සුත්තනං	118
නෙය්‍යත්ථො සුත්තනොනාති	118
නෙරසිකා	474
නෙව තාව	462
නෙව තාවාහං	460
නෙව දවාය	216
නෙව මාතරා කතං	254
නෙව චුට්ඨාති තමා ආබාධා	226
නෙවසා අපෙය්‍ය	444
නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං	84
නෙවාදිං මතසි කරොති	240
නෙවොකකමති	226
නෙසාදකුලෙ	206
නෙසාහං	212
නෙසොගමෙමි	612
නො	
නො අඤ්ඤාථා	304
නො අරුපා	154
නො වෙදං	862
නො තථා උසසිලෙ	590
නො පටිපුච්ඡා විනිතා	140
නො පටිබාහුං	398
නො විචට්ඨති	242
නො විචටාති	510

නො:	පිටිබිඹකානි	ප	පිටිබිඹකානි
නො: විසසජේජනි	304, 518	පජ්ඣායනො:	332, 334
නො: සණ්ඨානි	240	පජ.	322
නො: සඤ්චිමගරු	142	පජහති	452
නො: ගෙනං හනෙන	394, 396, 444	පජහති එකං ධම්මං.	354
ප		පජහථ	114
පක්ඛය්‍ය	260	පජහනො:	354
පක්ඛගතො: වා	206	පජානාති	294
පක්ඛිපෙය්‍ය	444	පජාපතියො:	252
පක්ඛි සතුණො	304	පජාය	462
පක්ඛුපචේජදාය	193	පඤ්චබ්‍යව්ච්ඡාදිණො	290
පකාසිතො	232	පඤ්චබ්‍යසම්මනාගතො	290
පකාසෙනාති	240	පඤ්චබ්‍යානි	290
පකිරෙය්‍ය	240	පඤ්චනං ඔරමනාගිගානං	
පග්ගහතිමිත්තං	456	සඤ්ඤාජනානං	412
පග්ගතො	160	පඤ්චවය්‍යසතාති	378
පගෙව	216	පඤ්චවිධබ්‍රහ්මිකං	258
පච්චඤ්ඤාසිං	460	පඤ්චගබ්‍රහ්මිකං	290
පච්චතනං චේදිතබ්‍යං විඤ්ඤානි	392	පඤ්චාලානං	378
පච්චතනං චේදිතබ්‍යං		පඤ්චලිකො	450
විඤ්ඤානිති	270, 370	පඤ්ඤතනං	192
පච්චතනං සහධම්මිකො		පඤ්ඤතනං තථාගතෙන	40
සමණවාදො	310	පඤ්ඤතෙන	126
පච්චනාතිමෙ	136	පඤ්ඤතෙන අනුපපඤ්ඤතනං	192
පච්චනාතිමෙත්‍ර ජතපදෙත්‍ර		පඤ්ඤතෙන ආසනෙ	332
පච්චාජායනාති	72	පඤ්ඤ	120
පච්චච්ඡිකෙන පාණිනා	210	පඤ්ඤකබ්‍රහ්මිකං	290
පච්චනුභවෙය්‍යං	458	පඤ්ඤකථා	232
පච්චනුභොති	304	පඤ්ඤනිරෝධිකො	382
පච්චයං මිච්ඡාදිට්ඨියං උපපාදාය	170	පඤ්ඤපටිලාභාය	92
පච්චයං රුග්ගං උපපාදාය	170	පඤ්ඤපභෙදාය	90
පච්චයොසාසි	212, 292	පඤ්ඤපට්ඨානි	26, 28
පච්චාසාරෙනතිපි	258	පඤ්ඤපෙතති	292
පච්චුට්ඨාය	216	පඤ්ඤපෙති	514
පච්චුට්ඨානි	132	පඤ්ඤබලං	82, 86, 535
පච්චුපට්ඨිතායස්ස	252	පඤ්ඤබ්‍යානුලලාය	92
පච්චිකබ්‍රහ්මිකං	148	පඤ්ඤාය	232, 460
පච්ඡාහතනං	326, 330	පඤ්ඤාය අතිවිජ්ඣා	472
පච්ඡිමඤ්ඤ ජතනං	120	පඤ්ඤාය අනුග්‍රහගෙසාමි	232
පච්ඡිමං යාමං	216	පඤ්ඤාය පරිපූරකාරී	412
පච්ඡිමස්ස ව ජතනං	120	පඤ්ඤාය මිත්තසොකාරී	410, 412
පච්ඡිමා ජතනා	432	පඤ්ඤාය වසානි	276
පච්ඡිමාය දිසාය පාණො	366	පඤ්ඤාය සම්මනාගතා	377
පජ්ඣායනානං	332	පඤ්ඤායෙථ	102, 382
		පඤ්ඤායවනො:	72

ප	පිටිබිඛානි
පඤ්ඤා විමුක්තිය	208, 230, 456, 524
පඤ්ඤා විමුක්තිය ෮ පසමපජ්ජ	244
පඤ්ඤා විමුක්තිය ව	160
පඤ්ඤා විමුක්තිය නො	144
පඤ්ඤා ධුරිය	28, 518
පඤ්ඤා ධුරියා	92
පඤ්ඤා වෙසුලාය	92
පඤ්ඤා සමපද	516
පඤ්ඤා සමපි හුක්ක	128
පඤ්ඤා සාමඤ්ඤා ගතානං	232
පඤ්ඤා ජ්‍යෙයං	82, 86, 536
පඤ්ඤා ජ්‍යෙයං අභිමතතං	224
පඤ්ඤා පුට්ඨා	518
පඤ්ඤා පුට්ඨා සමානො	354
පට්ඨාපෙති	514
පට්ටිකාප්පනො	252
පට්ටිකා	324
පට්ටිකාප්පනො	252
පට්ටිකාරෙති	200
පට්ටිකා	324
පට්ඨානාහකානං	290
පට්ඨානාහකෙත මතතා- ජාතිකබ්බා	70
පට්ඨානාහා	120
පට්ඨානවෙවච	406
පට්ඨානිමිතතං	8, 170, 356
පට්ඨානිමිතතනාතිස්ස වචනියං	356
පට්ඨාසඤ්ඤානං අප්පායමා	84
පට්ඨාසඤ්ඤානං අප්පායමා	476
පට්ටච	460
පට්ටචනං	132
පට්ටචනං වා විවරෙය්‍ය	110, 330, 388
පට්ටචනකමමනො	208, 232
පට්ටජාගරනනි	260
පට්ටජාතනො	332
පට්ටජාතානි නො අවජාතානි	364
පට්ඤ්ඤානකරණං	192
පට්ටිකායනාය	194, 544
පට්ටපජ්ජනනි	302
පට්ටපද	302
පට්ටපදය න සණ්ඨානි	352

ප	පිටිබිඛානි
පට්ටපනා හොනනි	300
පට්ටපසායනා	206, 208
පට්ටපසායනාදිලඤ්ඤා	452
පට්ටප්පනනි	140
පට්ටප්පනා වාසකරණියං පඤ්ඤා	352
පට්ටප්පනා විනිතා	514
පට්ටප්පනා විනිතා පට්ටසා	514
පට්ටප්පනා සාමි	252, 302
පට්ටාහනනි	134
පට්ටාහනනානං	48
පට්ටාහනනානං	48
පට්ටානවචන ගඤ්ඤා ගව්චනි	400
පට්ටිගව්චනි	512
පට්ටිවරනනි	140
පට්ටිනොදෙනනි	140
පට්ටිවරනො හොති	236
පට්ටිවෙකකිතුං	134
පට්ටිවෙදෙති	248, 382
පට්ටිසංඛාතබලං	103, 184
පට්ටිසංඛාය	104
පට්ටිසංඛා සොතිසො	216
පට්ටිසංඛාතිකාති	376
පට්ටිසංඛාතිකා	140
පට්ටිසංඛාතිකා	180
පට්ටිසංඛාතිකා පපතනානං	48
පට්ටිසංඛාතිකාතිකා	192
පට්ටිසංඛාතිකා	460
පට්ටිසංඛාතිකා	216
පට්ටිසංඛාතිකා 80, 106, 294, 326	
පට්ටිසංඛාතිකා	254
පට්ටිසංඛාතිකා	216
පට්ටිසංඛාතිකා ගව්චනනිතං	50
පට්ටිසංඛාතිකා ගව්චනනානං	48
පට්ටිසංඛාතිකා සංඛාතිකා	86
පට්ටිසංඛාතිකා	294
පට්ටිසංඛාතිකා	132
පට්ටිසංඛාතිකා	342
පට්ටිසංඛාතිකා නිගගහො හොති	310
පට්ටිසංඛාතිකා	84
පට්ටිසංඛාතිකා	314
පට්ටිසංඛාතිකා	394
පට්ටිසංඛාතිකා	304
පට්ටිසංඛාතිකා	66

ප	පිට්ඨකයානි
පථවිලොචනමො පුග්ගලො	510
පණ්ඩිතතො	196
පණ්ඩිතනිමිත්තනානි	198
පණ්ඩිතපඤ්ඤාතනං	274
පණ්ඩිතපඤ්ඤාතනා	274
පණ්ඩිතපඤ්ඤාතනානි	274
පණ්ඩිතලක්ඛණානි	198
පණ්ඩිතා	115, 162, 190
පණ්ඩිතාපදානානි	198
පණ්ඩිතෙති	310
පණ්ඩිතො බ්‍යවෙතා	172
පණ්ඩුකමබ්ලෙ නිකම්මතං	324
පණ්ණරසෙ	260
පණ්ණානි	326
පණ්ණමෙත්වා	130
පණ්ණියං	220
පණ්ණිතිතා	306
පණ්ණිතං	246, 512
පණ්ණිතතරඤ්ච	306
පණ්ණිතතරෙ	222
පණ්ණිතදායකානං	50
පණ්ණිතදායිකානං	50
පණ්ණිතා	512
පණ්ණිතාය ධාතුයා	396, 398
පණ්ණිතෙ	456
පණ්ණිතො	452
පත්තකකිකිං	332
පත්තකකිකො	334
පත්තච්චරං ආදාය	420
පත්තච්චරමාදාය	326, 330
පත්තබ්බං	100
පත්තානි	252
පත්තනා පතිට්ඨිතා	396
පතිකතං	122
පතිකතඤ්ච	122
පතිනිට්ඨං	26, 28
පතිනිට්ඨා	516
පතිගණනානි	116, 200
පතිගණනානු ආයතීං	
	සංවරාය 422
පතිට්ඨාපෙතබ්බං	392
පතිට්ඨාපෙති	122
පතිට්ඨාපෙය්‍ය	122

ප	පිට්ඨකයානි
පතිත්ථියති	230
පතිරූපං උපට්ඨාකං	226
පතිස්සතො	342
පදකම්ණං කත්වා	398
පදකො	292
පදබ්‍යඤ්ජනස්ස	116
පදබ්‍යඤ්ජනෙති	200
පදහති	536
පදහාමි	100
පදහිස්සාම	98
පදලොභා	514
පදුට්ඨචිත්තං	16
පදුමං	264
පදෙසං පදෙසකාරී-	
ආරාධෙති	412, 414
පදෙසෙ වරිංසු	366
පදෙසෙ වරිස්සනානි	366
පධානං	98
පධානස්මිං	100
පධානානි	98
පනතානි සෙනාසනානි	120
පනායස්මා	508
පපති	212
පබ්බජ්‍යාධිකරණං	300
පබ්බජ්‍යාසුඛං	154
පබ්බජනති	508
පබ්බජිතස්ස	134
පබ්බජිතානං	324
පබ්බජිතො	134, 300
පබ්බතකඤ්ජරසාඛා	432
පබ්බතච්ඡිසමං	76, 276
පබ්බාජනාය වා	358, 362
පබ්බාජනීයකමමං	192
පහඬු	452, 456
පහස්සරං	18
පහස්සරඤ්ච	456
පමනෙතො	270
පමාදවතාය	254
පමාදස්සං	254
පමාදස්ස	194, 544
පමාදිංසු	94
පමාදෙ	28, 36
පමුඛෙ	126

ප	පිටියකිනාති
පමුටිය	94
පමුදිනසා පිති ජායති	432
පයතපාණී	272
පසිරුපාසිතබ්බං	232
පසිරුපාසෙය්‍යං	258
පරං දුතං දදන්තං	290
පරං ඤාජනසතං	366
පරපිත්තවිදුනියො	268
පරපිත්තවිදුනො	268
පරඤ්ච අදින්නාදුතෙ-	
සමාදපෙති	540
පරඤ්ච අභිජ්ඣාය සමාදපෙති	542
පරඤ්ච කාමෙසු මිච්ඡාචාරෙ-	
සමාදපෙති	540
පරඤ්ච පාණාතිපාතෙ සමාදපෙති	
	538
පරඤ්ච පිසුණාය වාචාය-	
සමාදපෙති	540
පරඤ්ච ඵරුසාය වාචාය-	
සමාදපෙති	542
පරඤ්ච මිච්ඡාදිට්ඨියා සමාදපෙති	544
පරඤ්ච මුසාවාදෙ සමාදපෙති	540
පරඤ්ච ව්‍යාපාදෙ සමාදපෙති	542
පරඤ්ච සමථපපලාපෙ-	
සමාදපෙති	542
පරජාමපි	382
පරදුරමපි ගච්ඡති	338
පරධම්මාපසාදනා	386
පරනිමිතිවසවතනීතං	380
පරනිමිතිවසවතනීතො	374
පරමපි ගන්තව්‍යං	310
පරමමරණං 110, 482, 484, 486, 506	
පරමසුබ්බමාලො	264
පරම්‍යාබ්‍යාධාය	282, 284
පරම්‍යාබ්‍යාධායපි	216, 382
පරමාදං පත මුංසෙනති	336
පරසත්තාතං පරපුග්ගලාතං	454
පරහෙතු වා	236
පරායණඤ්ච	280
පරාමසා	146
පරිකකියා	412, 522
පරිකකියාය	194, 544
පරිකකිණ්ණවසඤ්ඤාප්පනො	262
පරිකපො න සණ්ඨාති	352

ප	පිටියකිනාති
පරිච්ච	306
පරිච්චාගා	178
පරිචාරියමානො	264
පරිජාතනො, එකං ධම්මං	354
පරිජාතාති එකං ධම්මං	354
පරිඤ්ඤාතං	94
පරිඤ්ඤාය	194, 544
පරිභයාති	132
පරිභයාමානො	252
පරිත්තාති	84
පරිත්තෙ උදකමලකෙ	444
පරිත්තො	450
පරිත්තො අප්‍යාතුමො	444
පරිනිබ්බාපෙති	800
පරිනිබ්බායති	478
පරිපෙඨාසෙති	456
පරිපෙඨාසෙය්‍ය	458
පරිපඤ්ඤාති	220
පරිපඤ්ඤි තිට්ඨති	276
පරිපුච්ඡති	220
පරිපුරං පරිපුරකාරී	412
පරිපුරකාරී භොති	410
පරිපුරං වා සීලකකිකිං	232
පරිපුරිසානති	260
පරිපුරෙති	432
පරිබ්බාජකා	128
පරිබ්බාජකාරාමො	524
පරිබ්බාජකාරාමො	332
පරිබ්බාජකො	330, 382
පරිභවන්ති	336
පරිතුත්තං	92
පරිමජ්ජනා	304
පරිමජ්ජෙය්‍යං	454
පරිමණ්ඩලෙති	200
පරිමුඛං සතිං	326
පරිමුත්තො ජාතියා	262
පරිමුත්තො දුක්ඛසමා	262
පරිමොචෙය්‍යං	304
පරියාදින්නවිත්තො 282, 284, 338,	
	358, 362
පරියාපුණ්ණිතබ්බං	140
පරියායන්ති	318
පරියායභන්තභොජනානුයොග-	
මනුසුත්තො	534

ප	පිටුව
පරිඥාපිත	180
පරිඥාපිත	180
පරිඥාපිත	368
පරිඥාපිත	322
පරිඥාපිත	294
පරිඥාපිත	322
පරිඥාපිත	278
පරිඥාපිත	362
පරිඥාපිත	240, 322
පරිඥාපිත	80
පරිඥාපිත	192
පරිඥාපිත	140
පරිඥාපිත	236
පරිඥාපිත	330
පරිඥාපිත	140
පරිඥාපිත	126, 136, 432
පරිඥාපිත	240, 322
පරිඥාපිත	294
පරිඥාපිත	322
පරිඥාපිත	216
පරිඥාපිත	104
පරිඥාපිත	122
පරිඥාපිත	188
පරිඥාපිත	22, 24
පරිඥාපිත	260
පරිඥාපිත	02
පරිඥාපිත	302
පරිඥාපිත	326
පරිඥාපිත	252, 324
පරිඥාපිත	428
පරිඥාපිත	194, 544
පරිඥාපිත	188
පරිඥාපිත	264
පරිඥාපිත	232
පරිඥාපිත	428, 534
පරිඥාපිත	432
පරිඥාපිත	46, 212
පරිඥාපිත	192
පරිඥාපිත	192
පරිඥාපිත	250, 364
පරිඥාපිත	428
පරිඥාපිත	138
පරිඥාපිත	138, 432
පරිඥාපිත	302

ප	පිටුව
පරිඥාපිත	254
පරිඥාපිත	428
පරිඥාපිත	80
පරිඥාපිත	452
පරිඥාපිත	452
පරිඥාපිත	452
පරිඥාපිත	270
පරිඥාපිත	236
පරිඥාපිත	132
පරිඥාපිත	432
පරිඥාපිත	82, 538
පරිඥාපිත	508
පරිඥාපිත	432
පරිඥාපිත	432
පරිඥාපිත	506
පරිඥාපිත	236
පරිඥාපිත	16
පරිඥාපිත	192, 194
පරිඥාපිත	174
පරිඥාපිත	174
පරිඥාපිත	126
පරිඥාපිත	126
පරිඥාපිත	382
පරිඥාපිත	86
පරිඥාපිත	194, 544
පරිඥාපිත	104
පරිඥාපිත	508
පරිඥාපිත	114
පරිඥාපිත	250
පරිඥාපිත	364
පරිඥාපිත	290
පරිඥාපිත	330, 452
පරිඥාපිත	430
පරිඥාපිත	378
පරිඥාපිත	122
පරිඥාපිත	448
පරිඥාපිත	364
පරිඥාපිත	364
පරිඥාපිත	256
පරිඥාපිත	
පරිඥාපිත	136
පරිඥාපිත	476

පා	පිටුවකිනාහි
පාටිකඛිං	118
පාටිභාරිකාහි	304
පාණමපි හතති	338
පාණහරුතං	276
පාණං	290, 366
පාණංතිපාතං පහාය	376
පාණංතිපාතා පටිච්චිතා	376
පාණංතිපාතා පටිච්චිතො	400, 482, 484, 488
පාණංතිපාති	480, 486
පාණංතිපාතිතො භවිස්සන්ති	310
පාණංතිපාතෙ ව සමනුඤ්ඤා	538
පාණිතා පටිමසති	304
පාණිතා පටිමසෙය්‍යං	454
පාණුපෙතං	110, 132, 282, 296
පාණුපෙතං සරණං හතං	388
පාතිමොක්කං	192
පාතිමොක්කවට්ඨපතං	192
පාතිමොක්කසංවරතංචිතො	124, 434
පාතිමොක්කද්දෙසා	192
පාතුකරිස්සති	332
පාතුකරෙති	230
පාතුභාෂවා	44, 474
පාතුභුතං	10, 254
පාතුරහොසි	126
පාදෙ ගමෙන්නි	258
පාදෙත	16
පාදෙ පාදං අවමාධාය	216
පාතස්ස	206
පාතියාති අපංසු	366
පාතියාති පිටිස්සන්ති	366
පාපං කමමං	254
පාපකා	158, 506
පාපකා අතුසලා විතකකා	506
පාපකාතං	122, 536
පාපකො	104
පාපකො කිතතිසද්දෙ	114, 232
පාපණිකො	218, 220
පාපබලෙමා	208, 232
පාපභිකු	134, 278
පාපමිතතතා	24, 38, 164
පාපමිතතතා	232
පාපසම්පවච්චෙකා	232

පා	පිටුවකිනාහි
පාපපහායො	322
පාපිච්ඡාතං	194
පාපිච්ඡාතං පකුට්ඨපච්චෙදය	194
පාපිච්ඡාතරො	268
පාමුඡ්‍යං උපපජ්ජති	368
පාරායණෙ	246
පාරිපජ්ජිකො	290
පාරිසජ්ජා	260
පාචරුතං	516
පාසංසාති	302
පාසාණලොඛුපමො ධුග්ගලො	510
පාසාණො වා	230
පාසුණෙය්‍යො	370

පි

පිඤ්ඤාකහනකාපි	428
පිඤ්ඤාකහනකොපි ගොති	534
පිට්ඨිතො පිට්ඨිතො අනුබ්බො	406
පිණ්ඩපාතපටිකකන්තො	326, 330
පිණ්ඩපාතගෙතු	268
පිණ්ඩපාතපටිවෙකස්මිං	428
පිණ්ඩපාතිකතතං	80
පිණ්ඩාය	326
පිතරං	122
පිතරං ජීවිතා වොරොපෙය්‍ය	56
පිතරු කතං	254
පිතුච්ච	122
පිතුතිවෙසනෙ	264
පියවකුච්ඡි	136
පියවකුච්ඡි සම්පස්සන්තො	432
පිලකිතවිකතියා	452, 458
පිසුණාචාචාපටිච්චිතො	482, 488
පිසුණාචාචා භවිස්සන්ති	310
පිසුණාචාවො	480
පිහිතවාතපාතං	252
පිහිතවාතපාතාති	196

පි

පිතකපිණං	84
පිතතිදස්සනාති	84
පිතතිභාසාති	84
පිතවණ්ණොති	84
පිතාති	84
පිතිමතස්සකායො	432

පි	පිටුවකිනානි
පිතියා ව විරාගා	106, 294, 326
පිතියමොජ්ඣකිනා	82, 558
පිතිසුඛං	106, 294, 326

පි	පිටුවකිනානි
පුකකුසකුලෙ	206
පුග්ගලං	124
පුග්ගලං ආගමි	228
පුග්ගලපසනනානං	50
පුග්ගලා	146, 168
පුග්ගලො වෙදිතබ්බො	357
පුජ්ජා	302
පුජ්ජං කාරාපෙතා	430
පුජ්ජං කාරාපෙය්‍යා	430
පුජ්ජං පසවනති	40, 136, 332
පුජ්ජානනාරායකරො	290
පුජ්ජාපටිපදං	300
පුජ්ජාසා ආගමං	290
පුට්ඨා	304
පුණ්ඩරිකං	264
පුණ්ණකපඤ්ඤා	246
පුතනං ජිව්‍යානං	220
පුතනං පටිලහති	320
පුතනං මියමානං	320
පුතනදරඤ්ඤා	220
පුතනානං	122, 244
පුතනාපි මාතරං නපට්ඨහති	318
පුට්ඨජනෙන	318, 478
පුට්ඨපඤ්ඤාතාය	92
පුට්ඨපඤ්ඤා	240
පුට්ඨවිසං	130
පුට්ඨමණ්ඩපවාදනං	516
පුත ඉමං ලොකං	430
පුතවපරං	318
පුප්ඵගඤ්ඤා	400
පුප්ඵභාණී	236
පුබ්බකානං	286
පුබ්බකාරී	168
පුබ්බතසමයං	218, 326, 340, 508, 532
පුබ්බසුද්දං	286
පුබ්බාවරියාති	244
පුබ්බාරාමෙ	366
පුබ්බ කතං	310

පු	පිටුවකිනානි
පුබ්බකතහෙතු	310
පුබ්බතිවාසං	294, 454
පුබ්බතිවාසං අනුසාරනානං	48
පුබ්බතිවාසං අනුසාරනීතං	50
පුබ්බතිවාසං අනුසාරෙය්‍යා	454
පුබ්බතිවාසානුසාරිකදණ්ණං	294
පුබ්බව	294
පුබ්බව සමෙබ්බා	460
පුබ්බ සුද්දං	304
පුරුෂිමෙසු ජනපදෙසු	130
පුරුෂිමාය දිසාය	366
පුරුෂඤ්ඤා කමමං	392
පුරුෂඤ්ඤා වෙදනං	216
පුරුෂානං කමමානං තපසා	
ව්‍යනතීභාවං පඤ්ඤාපෙති	390
පුරිසබ්බකා	518
පුරිසදමොජ්ජරපී	302, 390
පුරිසථාමෙන	100
පුරිසපරකතමෙන	100
පුරිසපුග්ගලාය	66
පුරිසපුග්ගලො	232, 310, 338
පුරිසවිරියෙන	100
පුරිසසා ව තජ්ජං	368
පුරිසසදසා	520
පුරිසො	126
පුරිසො අරහං අය්‍යා සමමා	
සමුද්ධො	56
පුරිසො රුජා අය්‍යා වකකවහති	58
පුරිසො සකකතනං කාරෙය්‍යා	58
පුලවකසඤ්ඤා	86

පු	පිටුවකිනානි
පුගමිජ්ඣගතො වා	236
පුජා	182
පුජ්ජා භොනති	244
පුතීකායකමමනාය්‍යා	466
පුතීමතොකමමනාය්‍යා	466
පුතීවචිකමමනාය්‍යා	466
පුතීයං	466

පෙ	පිටුවකිනානි
පෙබුතියනා	344
පෙනතිවිසයං වා	394
පෙනතිවිසයමපි ගවජ්ජි	478
පෙනතිවිසයා චුතා දෙවෙසු	78

පෙ	පිට්ඨකයාහි
පෙනතිවිසයා චූතා මනුස්සෙසු	78
පෙනෙතයා	260
පෙනස්ස	280
පෙමිනීරා	336
පෙසලා	134
පෙසලානං හික්ඛුතං එසුචිකාරාය	194

පො	
පොකරණීරුමණෙය්‍යකං	72
පොඤ්ඤා දුබ්බණ්ණං	438, 440
පොථි	236
පොසකා	122, 244
පොසෙතුං	210

ඵ	
ඵඤ්ඤා	18
ඵරුසං වාචං පභාය	336
ඵරුසාය වාචාය සමනුඤ්ඤා	542
ඵරුසවාචො	480
ඵරුසෙනපි	512
ඵලකච්ඡරමපි	428, 534
ඵස්සනිරුධො වෙදනානිරුධො	318
ඵස්සපච්චායා	316
ඵස්සො	316

ඵා	
ඵාතීකතතුං	118
ඵාතීකරෙය්‍ය	238
ඵාසු	134
ඵාසුකං	106
ඵාසුචිකාරාය	192

ඵු	
ඵුචෙතො සමානො	228
ඵුචො	286
ඵුස්සක රචිතං රචිස්සාමි	334
ඵුසසිතග්ගලං	252
ඵුස්ස ඵුස්ස ව්‍යනානිකරොති	392
ඵුසිතග්ගලාති	196

ඵෙ	
ඵෙහගුසාරෙත	276
ඵෙණ්ණස්සෙහකං පච්චති	258

ඛ	පිට්ඨකයාහි
ඛදරු	240
ඛකිතං නිගව්ඡති	446
ඛකිතුං වා	448
ඛලකායස්මිං	210
ඛලවනො	134
ඛලවතිස්සිකො හොති	276, 278
ඛලවමති ඛලඤ්ඤා ඉතිපි	358, 362
ඛලවා	126
ඛලසමපනො වා	434
ඛලාති	104
ඛච්ඡාඛාධො	206
ඛභිඤ්ඤා	512
ඛභිඤ්ඤාකථං අපනාමෙති	352
ඛභිඤ්ඤා රුපාති	84
ඛභිඤ්ඤා සඤ්ඤාප්පකඤ්ඤා	124
ඛසුකාරතරෙති	230
ඛසුකාරු	122, 228, 244
ඛසුප්පකතනා	236
ඛසුප්පකමනාපා	236
ඛසුප්පකසුඛාය	38, 40, 42, 68
	204, 146
ඛසුප්පකතිතාය	40, 42, 136, 146
	204
ඛසුප්පකසුඛාය	38, 40, 42, 68
	134, 204
ඛසුප්පකතිතාය	38, 40, 42, 68
	134, 204
ඛසුඤ්ඤා පුඤ්ඤං පසවති	530
ඛසුඤ්ඤාපි අදියති	304
ඛසුධාපි හුචො එකො අස්සං	454
ඛසුධා හොති	304
ඛසුතො ජනස්ස අත්ථාය	68, 204
ඛසුතො ජනස්ස අනත්ථාය	68, 204
ඛසුනතං මච්ඡාතං	516
ඛසුලීකතං	12, 94
ඛසුසුතා	220

ඛා	
ඛාලතො	190
ඛාලතිමිත්තාති	198
ඛාලලකඛණාති	198
ඛාලාපදාතාති	198
ඛාලො	132, 198, 200, 528
ඛාලො අබ්‍යතො	172

බා	පිටිබිඳුකාති
බාහං	126
බාහංග ගහෙති,	388
බාහිරකා	140
බාහිරුති	134
බාහුලිකා ගොනති	138
බාහුසච්චං	80
බාලහතිලානං	256
බි	
බිලඛිගුද්ධියං	264
බි	
බිජාති	248
බිජාති පතිට්ඨාපෙති	426
බ්‍ර	
බ්‍රහ්මං සරණං ගතො හොති 228,	400
බ්‍රහ්මානුස්සති	62
බ්‍රහ්මෝ අවෙච්චපසසාදෙන	
සමනනාගතො	302, 394
බ්‍රහ්මෝ	322
බො	
බොජ්ඣකා	26
බොධි	100
බොධිසත්තසොච සතො	460
බ්‍ර	
බ්‍රහ්මඤ්ඤාපච්චිකා	130
බ්‍රහ්මඤ්ඤාපච්චිකා	258
බ්‍ර	
බ්‍රහ්මඤ්ඤාපච්චිකා	230
බ්‍රහ්මඤ්ඤාපච්චිකා	310
බ්‍රහ්මඤ්ඤාපච්චිකා	290, 346
බ්‍ර	
බ්‍රහ්මඤ්ඤාපච්චිකා	374
බ්‍රහ්මඤ්ඤාපච්චිකා	240, 398, 474
බ්‍රහ්මඤ්ඤාපච්චිකා	216
බ්‍රහ්මඤ්ඤාපච්චිකා	508
බ්‍රහ්මඤ්ඤාපච්චිකා	450
බ්‍රහ්මඤ්ඤාපච්චිකා	410
බ්‍රහ්මඤ්ඤාපච්චිකා	216
බ්‍රහ්මඤ්ඤාපච්චිකා	302

බ්‍ර	පිටිබිඳුකාති
බ්‍රහ්මඤ්ඤාපච්චිකා	376
බ්‍රහ්මඤ්ඤාපච්චිකා	208, 232
බ්‍රහ්මඤ්ඤාපච්චිකා	462, 464
බ්‍රහ්මඤ්ඤාපච්චිකා	260
බ්‍රහ්මං උච්චාසංගමනාසංගතං	324
බ්‍රහ්මං චස්ස අරබ්භං	328, 368
බ්‍රහ්මං විහාරං	432
බ්‍රහ්මභූතෙන	350
බ්‍රහ්මාති	244
බ්‍රහ්මාති සංඝං සංවසති	368
බ්‍රහ්මාති සංඝං උපවසති	368
බ්‍රහ්මාති විහාරං	368
බ්‍රහ්මාති විහාරං	334
බ්‍ර	
බ්‍රහ්මඤ්ඤාපච්චිකා	322
බ්‍රහ්මඤ්ඤාපච්චිකානම්බි	134
බ්‍රහ්මඤ්ඤාපච්චිකා	210
බ්‍රහ්මඤ්ඤාපච්චිකා	284
බ්‍රහ්මඤ්ඤාපච්චිකා	286
බ්‍රහ්මඤ්ඤාපච්චිකා	462
බ්‍රහ්මඤ්ඤාපච්චිකා	280
බ්‍රහ්මඤ්ඤාපච්චිකා	510
බ්‍රහ්මඤ්ඤාපච්චිකා	300
හ	
හගවතො පච්චස්සොසුං	1
හගවතො සතතිකො	420
හගවතො සුච්චා ධාරෙස්සනති	356
හගවතො සමුච්චා	292
හගවතො සංවතො	478
හගවතො සරණං ගච්ඡාමි	388
හගවතොස්සොසුං පච්චාදා	356
හගවතො	516
හගවතොතිකා	356
හගවතොපච්චිකා	356
හගවතොලොකා කො ධම්මං	356
හගවා	1, 110, 124, 302, 322
හගිතිකා	254
හජනති පච්චාදාසනති	440
හජනතිකා	232
හඤ්ඤාපච්චිකා	140
හඤ්ඤාපච්චිකා	136, 432
හඤ්ඤාපච්චිකා	108
හඤ්ඤාපච්චිකා	440

හ	පිට්ඨකයානි
හතනසම්මදෙ	6
හද්දකං	66
හද්දකං මරණං	468
හදනොත	1
හද්දිකා කාලකිරියා	468
හද්දො අසායාජානියො	434
හයං හොති	318
හයදසායී	124, 434
හයාගතියං	140, 194,
හයාතං පභාණං	320
හයාති	196
හයෙ ඛො පත සති	320
හවද්ධි ව	160
හවතිරොධො ජාතිනිරොධො	318
හවපච්චයා ජාති	3.6
හවං	198
හවං ගොතමො	110, 280, 304
හවනනං ගොතමං	110, 290, 320
හවාසවාපි	296, 256
හවිසානනි	242
හවිසානනි අනාගතමඤ්චං	516
හවො හවොති හනොත වුච්චති	394
	396

හා

හාතරා කතං	254
හාවතාපාරිපුරිං	26
හාවතාපාරිපුරිං ගච්ඡන්ති	88
හාවතාපාරිපුරියා	536
හාවතාබලං	104, 184
හාවිතං	10, 12, 94
හාවෙති	104
හාසති	318
හාසතෙ ව තපතෙ ව	430
හාසමානාතං	286
හාසිතං	118, 246
හාසිතං ලපිතං තපාගතෙත	40
හාසිසාමි	292

භි

භික්ඛවො	1
භික්ඛුච්චාදකාතං	48
භික්ඛුනොචාදකාතං	48

භි	පිට්ඨකයානි
භික්ඛු භික්ඛු	506
භික්ඛුසංඝඤ්ච	110
භික්ඛු	1
භික්ඛුතං සන්තතිකෙ	240
භික්ඛිපි	466
භික්ඛිපි අවසුතා	466
භික්ඛිපි පුඤ්ඤා	486
භික්ඛිපි ව්‍යාපනතා	468
භියොසාභාවාය	6, 82, 88, 356, 536
භියොසාසොමනතාය	230, 232

භු

භුජ්ඣාති විඤ්ඤාපසස්ථානි	372
භුජ්ඣාමිති	366
භුඤ්ඤති	20
භුසගාරං	428

භු

භුතං තච්ඡං කාලෙත	422
භුතපුබ්බං	212, 258, 262
භුතෙත ඛො පත වුච්චමානො	360
භුමි	252
භුමිරාමණෙය්‍යකං	72
භුරිපඤ්ඤතාය	92
භුසිතං උඤ්ඤාපෙය්‍ය	430

භෙ

භෙව්ඡති	16
භෙරණිකඤ්ඤච	334
භෙසජ්ජාති	226

භො

භොග්ගං	254
භොගං	218
භොගපරිභානි	28
භොගවුද්ධි	28
භොගා	178
භො ගොතම	290
භොජනියං භුඤ්ඤං	366
භොජනෙ අමතඤ්ඤාය	184
භොජනෙ මතඤ්ඤාය	184
භොතා ගොතමෙන	110, 308,
භොතො	112
භොනොතා සත්තා	294

ම

මංසලොභිතං	100, 114
-----------	----------

ම	පිටිබිකාති
මකඛලිමොසපුරිසො	68, 516
මකඛලිවාදො	516
මකඛසා	194, 544
මකඛිකා	506
මකොබා	188
මයාං	132
මගධානං	378
මඛකුභුතො	332, 334
මචලපපතො	206
මච්ඡගුඛමපි	18
මච්ඡරියං	188
මච්ඡරි	122, 202
මච්ඡානං	68, 378
මච්ඡරමලං	202
මච්ඡරමලපරිසුට්ඨිතො වෙතසා	508
මජ්ඣිමනිකං සමයං	218, 532
මජ්ඣිමං යාමං	150
මජ්ඣිමෙපකං	150
මජ්ඣිමසහගතා උපකක්ඛිලොසා	452
මජ්ඣිමා පටිපදා	532, 536
මජ්ඣිමාය ධාතුයා	396
මජ්ඣිමෙසු ජනපදෙසු	
පච්චායනති	72
මජ්ඣිමො වෙපි කසප	424
මජ්ඣිමොපි	150
මජ්ඣිමොපි පොඤ්ඤා	438
මජ්ඣිම උරසමිං ගමෙනති	258
මජ්ඣිම කල්‍යාණං	240, 322
මඤ්චකො වා	378
මඤ්චස්සරානං	46
මඤ්ච වා	260
මනෙතයා	260
මඤ්චඤ්ච	184
මදසා	194, 544
මධුකාණි	236
මධුරතතාය	66
මනඛරො	292
මනතා	354
මනතා	510
මනසා	254, 274
මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය	316
මනසා සංයමො	280
මනසා සුවරිතං	532

ම	පිටිබිකාති
මනසි කරොති	20
මනසිකාරකුසලතා	162
මතාපදයකානං	50
මතාපමතාපෙන	252
මනුසාබ්‍යං මඤ්ඤා	68, 516
මනුසානතං	258
මනුසාභුතෙ	290
මනුසා	118, 120
මනුසොසු පච්චායනති	72
මනොකමමපි	464
මනොකමමපි ව්‍යාපනතං	468
මනොකසාචානං	214
මනො තෙසං ධම්මානං පඨමං	
උපපජ්ජති	20
මනොදුට්ඨරිතං	98, 112, 114, 216
	452
මනොදුට්ඨරිතසා	122
මනොදෙසානං	214
මනොපට්ඨාරා	316
මනොපුබ්බඛිතො	20
මනො ඵසායනතං	316
මනොමයං කායං අභිනිමිති-	
තනතානං	46
මනොවිඛිකානං	214
මනොසංඛාරං	228
මනොසුචරිතං	98
මනොසුචරිතසමිති	60
මනොසොචෙය්‍යං	488
මම සාවකානං	170
මමෙව	108
මයං පුතතදරොති	368
මයාමෙව	290
මයාමෙව දානං දානබ්බං	288
මයාමෙව සාවකානං දානං	
දානබ්බං	288
මයමයසු	300
මරණධම්මො	256, 266
මරණභයං	320
මරණමපි දුක්ඛං	316
මරණසංඤ්ඤා	86
මරණසති	62
මරණෙන	280
මල්ලානං	378
මලෙ	202

ම	පිටප්පිටකානි
මසාණානිපි	428, 534
මසිං කරෙය්	250
මහග්ගතං වා විතතං	454
මහග්ගතෙන	328
මහග්ගසද්ධි	440
මහතා භික්ඛුසබ්බෙසක	420
මහතො අත්ථාය	84
මහතො ආලොකස්ස පාතුභාවො	48
මහතො ඔභාසස්ස පාතුභාවො	44
මහතො කායස්ස පදලෙනා	512
මහතො චික්ඛුස්ස පාතුභාවො	44
මහතො යොගකෙඛමාය	88
මහතො සංවෙගාය	88
මහඤ්ඤා	450
මහනාතතං	220
මහපථලං	124, 290
මහපථලකරු ව	302
මහලලකා	280
මහාඅග්ගිබාහො	318
මහා උදකචාහකො	318
මහාවොරෙ	276
මහාජ්ඣිකො	378
මහාතද්ධො	432
මහානිසංසකරු ව	302
මහාපඤ්ඤානාය	92
මහාපඤ්ඤානං	46, 50
මහාපඨවියා	122
මහාපරිවාරතා	80
මහාභිඤ්ඤාපභතාතං	50
මහාභොගො	448, 450
මහාමෙහො උට්ඨානි	318
මහාවාතෙ ඔපුතෙය්	364
මහාවිපථාරො	378
මහාසමුද්දො	88
මහාසාවච්ඡං	68
මහාසාලා	276
මහාසොඛො	432
මහිච්ඡතා	22, 30, 34, 38

මා

මා අනුස්සවෙන	336, 346
මා ආකාරපරිච්ඡිතකෙකත	336, 346
මා ඉතිකිරුය	336, 346
මා එවං මතතාකත්ථ	306

මා පිටප්පිටකානි

මා බො කිං අත්තාතං	
කවුච්ඡමකාසි	506
මා ව පරං අභුතෙන අබ්බා-	
විකම්මන	150
මා ව මුසං හණ්ණිමන	150
මා තක්කහෙතු	336, 346
මාතරං ජ්චිතා වොරෙපෙය්	54
මාතරි ව පිතරි ව	174
මාතාති වා	102
මාතාපි පුත්තං තපප්පිලහති	318
මාතාපිතරො	122, 244
මාතාපිතුත්තං	122, 244
මාතිකාධරා	220
මාතිකො ව පිතිකො ව	292
මාතුගාමො	150, 506, 510
මාතුච්ච	122
මාතුච්ඡාති වා	102
මාතුලානීති	102
මා දිට්ඨිතිජ්ඣානකකිත්තං	336, 346
මාතත්තදුතං	192
මා තයහෙතු	336, 346
මාතස්ස	194, 544
මාතමිං	508
මානුසිකාති පඤ්ඤාතවස්සාති	378
මානුසිකං වාචං	150
මා පරමපරාය	336, 364
මා පිටිකසම්පදනෙන	336, 346
මා හබ්බරුපතාය	336, 346
මා මෙ පුතෙනා ජරීති	320
මා මෙ පුතෙනා මිසිති	320
මා මෙ පුතෙනා ව්‍යාධිති	320
මායා	188
මායාසහබම්මරුපං වීය බායති	306
මාරිස	450
මාරිසා	360
මාලාගකිවිලෙපතස්ස	206
මාලුචාලතං	364
මාලුචාලතාති	362
මා සමණො තො ගරු	336, 346
මාහෙවං උද්ධි	404

මි

මිගපකිත්ත	210
මිහාරතත්තා	334
මිහාරමාතුපාසාදො	344, 366

ම	පිටපිකතානි
මිව්, ආච්චො	486
මිව්, දිට්ඨි	62,, 64, 68, 610
මිව්, දිට්ඨිකමමසමාදානා	294
මිව්, දිට්ඨිකො	278, 480, 484, 486
මිව්, දිට්ඨි වසා පභිණා	428
මිව්, දිට්ඨිපරමානි හිකඛ්චෙ	
වජ්ජානි	68
මිව්, ධම්මපරෙතා	288
මිව්, දිට්ඨිය, ව සමනුසෙද්දා	544
මිව්, පටිපජ්ජමානො	174
මිව්, පටිපත්තාධිකරණනෙතු	134
මිව්, පටිපත්ති	134
මිව්, පටිපත්තො	134
මිව්, පභිණිතිනං	16
මිතතා	392
මිතතාමච්චෙති	254
මිතතො සෙවිතබ්බො	514

මු	
මුඛරො	476
මුඛසත්තිති	136
මුච්ඡතා	142
මුට්ඨසච්චං	186
මුට්ඨස්සති	136, 476
මුත්තකාරිසං	122
මුත්තවාගො	272, 400
මුද්දිතං වෙතොවිමුත්තිං	80
මුද්දිකාබ්ජං	66
මුද්දිතාය වෙතොවිමුත්තියා	432
මුද්දිතාසභගතං	86
මුද්දිතාසභගතෙන වෙතසා	342
මුද්ධාපි තස්ස විපකෙය්‍ය	392
මුද්ධාවසිත්තො	206
මුද්දඤ්ච	456
මුද්දතාය	18
මුද්දභුතෙ	294
මුද්ධාපි භණ්ති	338
මුද්ධාවාදං පනාය	374
මුද්ධාවාද පටිවිරතො	400
මුද්ධාවාදිතො භවිස්සන්ති	310
මුද්ධාවාදෙ ව සමනුසෙද්දා	540

මු	
මුලගනො	400
මුලායපටිකස්සනං	192

මු	පිටපිකතානි
මුලෙ ජ්ඤෙය්‍ය	364
මුසාය	452
මුලාස්ස	132
මුලාස්ස වා මග්ගං ආවිතෙඛය්‍ය	388
මුලොකා බො	384
මුලොකා පුරිසපුග්ගලො	338
මුලොකා මොහෙත	360

මෙ	
මෙත්තං විත්තං	20
මෙත්තං වෙතොවිමුත්තිං	80
මෙත්තාවෙතොවිමුත්තිතිස්ස	
වචනීයං	358
මෙත්තාවිතාරිතං	60
මෙත්තාසභගතං	86
මෙත්තාසභගතෙන වෙතසා	328
	342, 350
මෙද්දිතධම්මසමාපත්තියා	150, 464

මො	
මොසපුරිසො	516
මොසමෙද්දා	146
මොදකා	240
මොහං පජ්ඣති	104
මොහජං	248, 470
මොහතිදුතං	470
මොහජා පරිලාභා	252
මොහපකතං	248, 470
මොහස්ස	194, 544
මොහස්ස පහාණං	408
මොහස්සමුදයං	470
මොහස්සමුදයා මොහපච්චයා	360
මොහාගතිං	140
මොහො	330, 356
මොහො අකුසලමුලං	358
මොහො අභිතාය	338
මොහො තිදුතං	248, 468,
මොහො පභිණො	383
මොහො පභිසි	408
මොහො මහාසාවජේජා	356

ය	
යං අකුසලං	408
යං එවං පුරිසස්ස-	
විත්තං පරියාදය තිට්ඨති	1

ය	පිටිබිඟනානි
යං කිඤ්චයං	310
යං කිඤ්ච රූපං	512
යං කිඤ්ච විඤ්ඤාණං	512
යං ජාතාසි තං වදෙති	236
යං පාපං තං තං- සෙවිසාසි	408
යං පාපං තං තං සෙවිති	408
යායාසා දිට්ඨානුගතියං-	
ආපජෙය්‍යස්සං	424
යවායං පුග්ගලො	222
යතනා	288
යජමානානං	124
යජාපෙනි	300
යජාපෙවිපි	300
යඤ්ච වෙනොවිමුත්තං	244
යඤ්ඤං යජාමපි	300
යඤ්ඤාධිකරණං	300
යඤ්ඤාදි වා	298
යත්තං කසිරෙන සාසංචාරාදො-	
ලබ්භති	206
යත්තස්ස	248
යත්තාධිකරණමෙතං	214
යතො අරියසාවකස්ස	430
යතො ච බො	246
යතො ච බො අහං	462
යතො බො තිං භික්ඛු	408
යථාසිදං	2
යථා අකුසලං	422
යථාකථමපන	404
යථාකමමුපතෙ	294, 456
යථා තං පමනතං	254
යථා තෙ බමෙය්‍ය	252, 384
යථා දිට්ඨි	66
යථාධම්මං	116, 200
යථාධම්මං පටිකරොසි	422
යථා නිත්තං	432
යථාපපච්චයං වා කාතුං	450
යථාපටිපනෙතා	302
යථාබාලං යථාමුලුකං	422
යථාහතං නිකඛිනෙතා-	
එවං නිරයෙ	16, 526
යථාහතං නිකඛිනෙතා-	
එවං සග්ගෙ	16, 526
යථාභිරතං විහරිතො	424

ය	පිටිබිඟනානි
යථාභුතං 296, 462, 464, 460, 512	
යථාභුතං තපජානාති	20, 382
යථා යථායං පුරිසො	442
යථාරූපාය වාචාය	440
යථාරූපාය සමන්තාගතා	374
යථාරූපාය සඤ්ඤාය	374
යථාරූපෙන වක්ඛනා	238
යථාසකං පටිභානං	224
යදපි අද්ධංචො	362
යදපි අද්දෙසො	362
යදපි අමොහො	236
යදපි අපුද්ධො අභිසංඛාරොති	363
යදපි අලොහො තදපි කුසලං	362
යදපි දුට්ඨො අභිසංඛාරොති	360
යදපි ලුද්ධො අභිසංඛාරොති	358
යදපි ලොහො	358
යදා	404
යදි කුණ්ඩලාය	152, 458
යදි තිවෙය්‍යකෙ	452, 458
යදිදං	246, 464, 478
යදිදං අනුපාදා විත්තස්ස	354
යදිදං වත්තාරි පුරිසසුගාති	370
යදි පට්ටකාය	452, 458
යදිවා අකචෙත්ථා	352, 354
යදිවා අනුපතීනො	354
යදිවා කචෙත්ථා	352, 354
යදිවා සුභපතීනො	354
යදි සුචරිතො මාලාය	452, 458
යනනුනාහං යෙන භගවා	420
යමපිච්ඡං ත ලභති	316
යමපිදං	306
යමස්ස රඤ්ඤාදි	254, 258
යමිදං	114
යමො රාජා	256, 258
යවසුකං	16
යසම් පදෙසෙ බතතිසො	
ජානො	204
යසම් සමයෙ	368
යස්සං පරිසායං	432
යස්සන්ධාය	508
යස්ස වා තස්ස වා	300
යස්සය්‍යු	298
යසොපරිහානි	28
යසොවුද්ධි	28

යා	පිටිබිඛානි
යා කාවි මේදනා	512
යා කාවි සඤ්ඤා	512
යාගා	178
යා ව වෙතනා	66
යා ව පත්තනා	66
යාචයොගො	272, 400
යාචෙය්‍යාසි	332
යාත්‍රා ව	216
යාදිසා සාරිපුත්තමොග්ගලානා	170
යානසා	206
යානි කානිවි රුකඛජාතානං	18
යානි ව බො තානී	410
යාපතාය	216
යාපෙනතු	290
යාචකිවඤ්ච	462
යාචකිවඤ්චාහං	460
යාචජීවං අරහනෙතා	376
යාචජීවං සාරාණීයං	206
යාචතකං	478
යාචතකො	224, 460
යාච තතියමපි	304
යාචනා වන්දිතෙසුරියා	
පරිහරනනි	402
යාචතාපුකං	478
යාචතාවචිනීතා පරිසා	514
යාචනිකා අභිසංඛාරයා ගති	212
යාචදෙව	216
යාච මුහමලොකාපි	304, 306
	454
යාච සත්තමා පිනාමහසුගා	292
යාච සුභාසිතමිදං	308
යා සා වාචා තෙලා	236
සි	
සුචා	132
යෙ	
යෙ අත්මඤ්ඤාය ධම්මමඤ්ඤාය	
පටිපජ්ජනනි	74
යෙ අත්තගාරභග්ගානං	
ලාභිතො	76
යෙ කෙචි සංඛාරා	512
යෙ බො පනස්ස සෙවනනි	440
යෙ වෙඤ්ඤා භික්ඛු සි ත්‍යාගාමා	422

යෙ	පිටිබිඛානි
යෙ ව සංඛාරා	66
යෙ ධනානං ධම්මානං අත්තං	
උපපටිත්තිනනි	74
යෙ තං භජෙය්‍යං	424
යෙත රුජගහං	420
යෙත මධෙකචෙව	110
යෙත සඤ්ඤාජනෙන	430
යෙ දුරෙ සන්තීකෙ වා	454
යෙභ්‍රය්‍යසිකා	132
යෙභ්‍රය්‍යන	506
යෙ ලහනනි තථාගතං	
දය්‍යතාය	72
යෙ ලහනනි තථාගතප්පච්චේදිනං	
ධම්මචිතයං සවණාය	74
යෙ වචය්‍යගාරමමණං කරිත්වා	
ලහනනි සමාධිං	74
යෙසං පුත්තානං	244
යෙසං බො පත පනිගණ්හානි	440
යෙ සංචිත්තා යොනියො	
පදහනනි	74
යෙ සංචිජ්ජනියෙසු සානෙසු	
සංචිජ්ජනනි	74
යෙසාහං	324
යෙ සුචා ධම්මං ධාරෙතනි	74

යො

යොගකෙට්ඨමො	100
යො ව පණ්ඩි	66
යො වෙච යජනි	300
යොධාජ්චො	512
යොනි වසා අරභා	214
යොනිසො මනසිකරොතො	8, 24
යොනිසො මනසිකරො	8, 24, 30,
	34, 38, 64, 170
යොනිසො මනසිකරොතිස්ස	
චචනීයං	358
යොබ්බතමදො	264
යොබ්බතෙන	132
යොච තං කරොති	306

ර

රත්තාවරණගුත්තිං	208
රත්තිනං	14
රජ්ජං කාරෙය්‍ය	378

ර	පිටියකිනාති
රජෝ	264
රඤ්ඤ අභිගනෝව	234
රඤ්ඤ බතනියසා මුද්ධාව- සිතනසා	204
රට්ඨපිණ්ඩං	20, 80
රතනසුද්දනං	46, 50
රතනසිකාරනිමිසායං	230
රතනිඤ්චං	264
රතනියා	216
රතනුපරතා	376
රතොතා ආවුසො රුගෙන	382
රතතපත්‍රිවෙයනං	440
රතනානි	182
රථකාරං	212
රථකාරකුලේ	206
රථතරං	324

ග	
රගං පජගති	134
රගජා පරිලාභා	252
රගදෙසමොභාතං කනුතතා	410
රගවිරුගා වෙතොවිමුතති	120
රගසා අභිසුද්දය	194
රගසා අභිසුද්දය තයො බමමා	544
රගසා පරිසුද්දය	194
රගසා පභාණං	382
රගුපකතිලිට්ඨං	120
රගෙ ආදීතවං දිස්වා	382
රගෙන අභිභුතො	282
රගෙ පභිණේ	382
රගො	120, 330, 356
රගො බො අකුකරණො	382
රගො නුපපජති	358
රගො පභිණො	386
රාගො පභිසි	408
රාගො පභිසියාති	408
රාගො පභිසාති	558
රාජකුලමුද්ධගතො	236
රාජනෙතපුරේ	304
රාජපරිසාරං	304
රාජභොගො	512
රාජමහාමිත්තානං	278
රාජා ව චකකවතනී	148

ග	පිටියකිනාති
රාජා චකකවතනී	210
රාජාරභො	512
රාජාරභො භොති	434

රු	
රුකබග්ගනං වා	278
රුකබමුලං	428
රුකබමුලගතො	268
රුණණමුදං	268
රුපඤ්ච	160
රුපධාතුචෙපකකඤ්ච	396
රුපභවො පඤ්ඤයෙථ	396
රුපසඤ්ඤනං සමෙතිකකමා	84, 476
රුපානි පසොයය	230

රු	
රුපාරමණඤ්ච සුඛං	156

ල	
ලජ්ඣ දයාපකතා	376
ලභං ලභං නිකම්පති	168
ලභං ලභං විසසජ්ජති	168
ලපිතං	118
ලගනො වා	226
ලහුකං ආපතතිං ගරුකා ආපතතිති	42
ලහුකා ව ආපතති	170
ලහුපඤ්ඤතාය	92
ලහුපරිවතනං	18

ලා	
ලාභනනරුකකරේ	290
ලාභා වත මේ	404
ලාභාසා	168
ලාභිතං	46
ලාභී භොති	518

ලු	
ලුජ්ජති	510
ලුඤ්චා	338
ලුඤ්චා පුරිසපුග්ගලො	338
ලුලිතො	18

ව	පිටුවකිනාහි
වස්සසතර්ථී	122
වස්සසතාසුකො	122
වස්සසතිකො	132
වසං වහෙතති	304
වසසිකො	264
වහනති	510

වෘ

වෘකවීරවපි	228, 534
වෘවා භාසිතා	308
වෘවාය	124, 251, 274
වෘවාය සංයමො	280
වෘවාය සුවරිතං වරනති	532
වෘවාසතතිතොදකෙන	334
වෘතාතපෙ විසොසෙය්‍ය	364
වෘතෙන	510
වෘද්‍යුපාතො	290
වෘයමති	82, 536
වෘයංමං පටිවට	368
වෘයමො වෘ	310
වෘයොකසිණං	84
වෘයොධාතු	314
වෘයොධාතුය	394
වෘරෙති	294
වෘලකමලලපි	428, 534
වෘලඤ්ඤකඤ්ච පටිවට	372
වෘලෙ	288
වෘචතතසි	246
වෘලතතාය	106, 152

වි

විකේතතුඤ්ච	102
විකතිකා	320
විකිණ්ණවෘවා	136
විකිණ්ණවෘවො	476
විකබ්බතං වෘ විතතං	454
විගතබ්‍යාපාදො	342
විගතමලමචේරෙන වෙනසා	272, 400
විගතාභිජේඛා	342
විගතාසො	206
විගතූපකකිලෙසෙ	294
විසාතපකකිකො	382
විච්ඡිද්ධකසඤ්ඤං	86

වි	පිටුවකිනාහි
විවාරයතො	304
විවිකිච්ඡා	8, 290, 430
විජ්ජති	378
විජ්ජනනිරිකාය	230
විජ්ජා	160, 294
විජ්ජාචරණසමපනො	302, 322
විජ්ජාභාගියා	88, 120
විජ්ජාච්ඡිතතිඵලසමුප්පිති	44, 88
විජ්ජුපමවිතො	230
විජ්ජමතිකා	6
විජ්ජයතසා	150
විජ්ජතසංඛ්‍යාමො	204
විඤ්ඤාණකසිණං	84
විඤ්ඤාණඤ්චායතනං	84, 878
විඤ්ඤාණඤ්චායතනුපගාතං	478
විඤ්ඤාණධාතු	314
විඤ්ඤාණනිරුද්ධා නාමරූප - නිරුද්ධා	318
විඤ්ඤාණනිරුද්ධො	318
විඤ්ඤාණපච්චයා නාමරූපං	316
විඤ්ඤාණං චිජං	394, 396, 398
විඤ්ඤාගරිතා	338, 350
විඤ්ඤාපාසථා	350
විඤ්ඤාසා සතො	254
විතතිං අපච්ජති	476
විතාරෙන	106
විතාරෙන අත්ථං අවිභතතසා	112
විතකකයතො	306
විතකකවිවාරතං	106
විතකකවිවාරතං චූපසමා	294, 324
විතකකවිවාරාපි චූපසමනති	88
විතකකවිචාරසද්දං	304, 306
විතකකා	506
විතකකිසාතිති	306
විතුදනතා	136
විඤ්ඤා විගතවලාභකො	434
විඤ්ඤා	218, 430
විතයං අවිතයොති දීපෙනති	220
විතයං විතයොති	40
විතයකමාති	144
විතයධරතතං	40
විතයධරා	240
විතයවාදීතිපි	380

වි	පිටපතකට
විනයානුගතභාස	192, 192
විනයෙ අවිනයසඤ්ඤා	168
විනයෙ විනයසඤ්ඤා	108
විනිපාතං	16, 110, 190, 506
විනිපාතිකා	228
විනිලකං	228
විනිලකසඤ්ඤා	86
විනෙය්‍ය	536
විනොදෙති	452
විපාමුත්තං	18, 20
විපාමුත්තා	462
විපාසනනානි ඉන්ද්‍රියානි	322
විපාසනෙතා	18
විපතතිස්ස	480
විපරිණාමධම්මො	460
විපරිතදස්සනො	68, 480
	484, 486
විපස්සනං	120, 186, 194
විපාකං පටිසංවෙදිස්සසි	254
විපුබ්බකජාතං	254
විපුලපඤ්ඤාකාය	92
විපුලෙන	328
විබහනනවිතො	136
විබහනනවිතො	476
විහජති	514
විහවද්ධසි ව	160
විමරියදීකතෙන වෙනසා	462
විමුච්චති	292
විමුත්තං වා	654
විමුත්තමිති ස්‍යණං	296
විමුත්තාසා	406
විමුත්තිකබ්බකෙන	290
විමුත්ති ව	120
විමුත්තිස්සණදස්සනං - කබ්බකෙන	290
විමුත්තර්ථසස්ස	72
විමොක්ඛො	354
විංභෙතො	530
විරජං	430
විරතා මෙථුනා ධම්මො	376
විරතා විකාලභොජනා	376
විරභං	92
විරලාති	252
විරුගසඤ්ඤා	86

වි	පිටපතකට
විරුතො	294
විරියං	508
විරියං ආරහති	82, 536
විරියබලං	82, 86, 538
විරියසම්බෝධාදිකා	82, 538
විරියාරම්භො	30, 38 82,
විරිසිත්ථියං	82, 86, 538
විරෝචති	382, 430
විලිභං	254
විවට්ඨකපෙස	294
විවට්ඨති	240
විවරාති	510
විවරති	514
විවරෙය්‍ය	132
විවාදපනනා	136, 432
විවිච්ච	106
විවිච්ච අකුසලෙති ධම්මෙති	362
විවිච්චෙව කාමෙති	106, 326
	294, 392, 418
විවිතො හොති	428
විවෙකජං	106, 294, 326
විසාසිකානං	52
විසඤ්ඤාතනා	462
විසතතිකං	116
විසමනිසයිතො ව හොති	276, 278
විසමලොභානිභූතො	288
විසමා පරිසා	144
විසමෙන කායකමෙවන	278, 528
විසමෙන මනොකමෙවන	278, 528
විසමෙන වජිකමෙවන	278, 528
විසුඤ්චිතො	342
විසුඤ්ඤා අතික්කනන මානුසකාය	454
විසුඤ්ඤා අතික්කනන - මානුසකෙන	456
විසේසො	478
විහතා	294
විහරති	2, 252
විහරනො	508
විහරිස්සථ	302
විහරිස්සාමාති	246
විහාසි	508
විහිංසාවිතකකං	268
විහිංසාවිතකකො	452
විහිංසුපරතියා	216
විහෙසෙය්‍යමපි	150

පි	පිටුවකිනි
විතදෙසං වා විතතං	454
විතදෙසො	262
විතමොතං වා විතතං	454
විතමොගො	262
විතරුගං වා විතතං	454
විතරුගො	262
විනිසාරෙතො	110, 222, 282
විමංසාසමාධිපධානං	
සංකාරසමන්තාගතං	536
විසංවය්‍යසතිකා	280
විසතිකපපසගස්සාති	478
විසමපි හුතො	128
වු	
වුච්චති	304
වුච්චමානො	512
වුච්චාපියමානං	256
වුච්චිතොපි	240
වුතතවාදිතො	290
වුභිභුමි	132
වුභිං විරුලිති	248
වුභිංයො	182
වුභිංගෙසා කස්සප	422
වුභො	132
වුසිතං වුභමචරියං	296, 350, 508
වුසිතවා	262
වු	
වුපකට්ඨො	508
වුපසන්නවිතතස්ස	8
වුපසමා	106
වෙ	
වෙණකුලෙ	206
වෙදතො	258, 316
වෙදතොතිරුධො තණනා-	
තිරුධො	318
වෙදතොපච්චයා තණනා	316
වෙදනීයං	450
වෙදිගති	228
වෙදිගමාතස්ස	316
වෙජුලං	248
වෙජුලතනං	218, 220
වෙය්‍යාකරණො	292
වෙරච්චිවානො	252
වෙරුතං පටිසාදාය	192

වො	පිටුවකිනි
වොකකමති නියාමං	226
වොකිණ්ණසුඤ්ඤකං	228
වොකිණ්ණො	268
වොස්සගාරතො	272, 400
ව්‍ය	
ව්‍යන්තිකතෙ	452
ව්‍යසිතං අපච්ඡති	362
ව්‍යසිතාය	68, 516
ව්‍යා	
ව්‍යාකරිස්සති	224
ව්‍යාකාභුං	224
ව්‍යාකරෙය්‍යාසි	252, 302
ව්‍යාකරෙනති	290
ව්‍යාධිං අතනීතො	256
ව්‍යාධිමමෙවො	256, 264
ව්‍යාධිතා	280
ව්‍යාධිපි දුකෙධො	316
ව්‍යාධිගයං	320
ව්‍යාපන්නකායකමමන්තස්ස	468
ව්‍යාපන්නවිතො	480, 482
ව්‍යාපන්නමතොකමමන්තස්ස	468
ව්‍යාපන්නවිකමමන්තස්ස	468
ව්‍යාපන්නො	468
ව්‍යාපාදවිතකෙතො	452
ව්‍යාපාදෙ ව සමනුඤ්ඤායොති	542
ව්‍යාපාදෙ	8, 506
ස	
සංගහො	178
සංඝරුපෙය්‍ය	430
සංඛතනං	452
සංයොජ්ඣං	246
සංවට්ඨිවට්ඨකපො	294
සංවතතිස්සති	106
සංවතෙතය්‍ය	114
සංවරුය	192
සංවුතං	14
සංවුතිඤ්ඤියො	476
සංවිභාගො	178
සංවෙගමාපාදි	506
සංවෙසියමානං	256
සංවෙසෙතො	258
සංසද්දති	512

ස	පිටුවකිනි
සංසර්චා	412
සංසාදෙති	304, 518
සංසුඛගතණිකො	292
සංභරිතා	326
සඋත්තරවිජ්ඣෙ	252
සඋත්තරං වා	454
සඋද්දෙසං	294, 454
සඋපද්දෙවො	196
සඋපනිසො සමානො	354
සඋපසංගො	196
සකකවං	218
සකකචාගරුකචා සෙවිතබ්බො	232
සකකරුනො	208
සකකසි පත තිං භික්ඛු	408
සකකා	114
සකකායදිවසී	430
සකකො දෙවොතමිඤ්ඤ	262
සකකිරකථලපි	18
සකකිරකථලා	452
සකකිපුටෙය්	236
සකාසකුලා	322
සකාසකුලා පබ්බජිතො	336
සකාසපුත්තියානං	330
සකාසපුත්තො	322, 336
සකකෙද්දෙව වාදං දීපෙනති	336
සකදගාමී	224
සකදගාමීඵලසව්ච්ඡිකිරියා	44, 90
සකදගාමී භොති	410
සකලිකං සකලිකං කරොය්	364
සකිදෙව ඉමං ලොකං ආගන්තො	410
සකෙ මුත්තකරිසෙ	256
සග්ගං	482, 486
සභිකසාරසමාවාරො	208, 232
සභිකසායනාති	134
සභිකාරකුටෙව	440
සභිකාරකුටෙ වා ඡබ්බිකනාති	438
සභිං	132
සභිං ගව්ච්ඡති	434, 512
සභිතලකභණාති	274
සභිතාරමණො	160
සභිතාරතිරෙධො	318
සභිතාරපච්චයා විඤ්ඤණං	316
සභිබ්බතං වා විත්තං	454
සභිබ්බතවිත්ථාරොනපි	246

ස	පිටුවකිනි
සභිබ්බතො	106
සභිබ්බතොන භාසිතසං	112
සභිබ්බතොන භාසිතසං - විත්ථාරොන අත්ථං - විභජ්ජනානං	46
සභිබ්බතොන පඤ්චුපාදං - තකකිකා	316
සභිගාමං අභිවිජ්ඡිතා	204
සභිගාමො	212
සභිසං භිඤ්ඤාය්	56
සභිසං සරණං ගතො	228
සභිසං සරණං ගතො භොති	400
සභිසංචායුතාය	192, 194
සභිසංචුසාති	62
සභිසුපට්ඨාකානං	50
සභිසං අවෙච්චපසාදෙන	394
සභිසං සද්ධිං සංවසති	372
සභිසං තං උකම්පති	440
සච්චං	336
සච්චතො ථෙතතො	376
සච්චවාදී	376
සච්චසකා	376
සච්චිකතං	94
සච්චිකචා	230, 302, 482
සච්චිකරියසති	16
සච්චිකරොති ඵකං ධම්මං	354
සච්චිකරුනො	354
සච්චායං	354
සච්චිතවොදනඤ්ඤ	176
සච්චොතිභූතාය	258
සඤ්ඤාමාරිංසු	334
සඤ්ඤායති	318
සඤ්ඤානං උපගව්ච්ඡනාති	146
සඤ්ඤාච්ච්චකුසලානං	46
සඤ්ඤාච්ච්චකුසලානං	84
සඤ්ඤානො	430, 472
සඤ්ඤායුජනං	472
සඤ්ඤායුජනා පභිස නාති	90
සඤ්ඤායුජනාති	430
සට්ඨං කප්පසහසාති	478
සට්ඨිමපි හුතො	128
සණ්ඨාති	242
සණ්ඨාසෙන	456
සහනකභවතො	404

ස	පිටුවකිනානි
සත්තකනිනුපරමෝ	412
සත්තනිපි දන්තීනි යාපෙනි	534
සත්තා	110
සත්තාගාරිකෝ	532
සත්තානං විසුද්ධියා	394
සත්තා තෙරසිකා	228
සත්තාලොපිකෝ	534
සත්තො පසානි	294
සත්ථා	302
සත්ථා දෙවමනුස්සානං	302, 322
සත්ථා තිස්ස වණණං හණනීති	424
සත්ථසාසනකරෝ	20, 80
සත්තං සමිතං	390
සත්තසහස්සානි	302
සතින්ද්‍රියං	82, 86, 536
සතිබලං	82, 86, 184, 536
සතිමනනානං	48
සතිමා	80, 106, 294, 536
සතිවිනයෝ	
සති සති ආයතනෙ	454, 456, 458
සතිසමපජ්ඣාදය	88
සතිසමෙබ්බජ්ඣාදය	82, 538
සතිසමොසා	240
සතො	106, 276, 326
සතො ව සමපජාතො	294
සද්දං සුඤ්ඤා	304
සද්දමනුස්සාවෙය්‍ය	404
සද්ධං වා	294
සද්ධමමං	134
සද්ධමමං සොතුකාමෝ	272
සද්ධමමගරු පරිසා	142, 144
සද්ධමමට්ඨිනියා	192, 196
සද්ධමමසස ධීනියා	114
සද්ධමමසස සමොසාය	116
සද්ධමමා ප්‍රිට්ඨාපෙනා	68
සද්ධා	268
සද්ධාඋපාසිකා	172
සද්ධාසිමුත්තානං	46, 50
සද්ධානුසාරී	142, 144
සද්ධාපබ්බජිතානං	48
සද්ධාබලං	82, 86, 536
සද්ධා භික්ඛුනී	172
සද්ධාය වසිසති	276
සද්ධාවිමුත්තො	144, 222, 224

ස	පිටුවකිනානි
සද්ධාවිද්ධි	518
සද්ධාසමපද	516
සද්ධාසමපදය	122
සද්ධාය සමමුඛිභාවා	272
සද්ධං	110
සද්ධන්ද්‍රියං	82, 536
සද්ධන්ද්‍රියං අභිමත්තං	222
සද්ධො	116, 170
සද්ධො කුලපුත්තො	272
සද්ධො පසත්තො	272
සද්දෙවකෙ	460
සද්දෙවමනුස්සාය	460, 462
සද්දෙසං වා විතතං	454
සද්දෙසා	212
සධමමුක්කංසනා	386
සන්තං	246
සන්තමානසා	128
සන්තසන්තිවාසං	150
සන්තසන්තිවාසො	152
සන්තීකෙ	512
සන්ති දෙවතා වාතුමමහාරජිකා	374
සන්තින්ද්‍රියා	128
සන්තුවට්ඨිතා	24, 30, 34, 38
සත්තො	452
සත්තො සංවිජ්ජමානා	226
සත්ථානං	100
සත්ථාරු	180
සන්දෙසෙති	420
සන්දිට්ඨිකං නිබ්බාණං	286
සන්දිට්ඨිකා නිජ්ජරු	392
සන්දිට්ඨිකො	270, 370
සන්දිට්ඨිකො ධමමො	282, 284
සකුමති	452
සකුය භාසිතා	378
සකුයිකා සංසරිකා	414
සකුමපි ජිකුති	276
සකුයති	512
සන්තිවයා	182
සන්තිපතිතානං	260, 304
සන්තිසිත්තානං	260, 304
සන්තිසිද්ධි	454
සකොවති	452
සතිසණ්ඛුකෙට්ඨිභානං	292
සතිදානා	158

ස	පිටුවකිනාති
සතිමිත්තා	158
සප්පවිමයා	158
සප්පවිකමමං ආපනති.	
අප්පවිකමමං ආපනතිති	42
සප්පායාති භොජනාති	226
සප්පිතිකඤ්ච සුඛං	156
සප්පිතිකාරමමණඤ්ච සුඛං	156
සප්පුරිසපඤ්ඤානා	274
සප්පුරිසගුමි	122
සප්පුරිසො	166, 530
සප්පවිතයො	196
සපරිලාභං	360, 362
සපුබ්බාවරියකාති	244
සඵලං	398
සබ්බං	398
සබ්බං ආකාසගතං	430
සබ්බං රූපං	512
සබ්බං වේදනං	512
සබ්බවේදාති තික්ඛිපිත්ථා	366
සබ්බඤ්ඤා	390
සබ්බතතතාය	328, 342
සබ්බදසායාපී	390
සබ්බධි	328, 342
සබ්බතිමිත්තෙසු	244
සබ්බපාණ්ඩුතභිතානුකමපී	376
සබ්බලොකෙ අනභිරතසඤ්ඤා	86
සබ්බසංඛාරසමපෝ	246
සබ්බාවනතං	328
සබ්බාවනතං ලොකං	342
සබ්බුපට්ඨපටිතිස්සග්ගත්ථං	98
සබ්බුපට්ඨපටිතිස්සග්ගො	216
සබ්බෙ තෙ	300
සබ්බෙ සංඛාරා අනිච්චා	514
සබ්බසඤ්ජනං	322
සබ්බාපජ්ජා, ඵසායා	228
සබ්බාපජ්ජං	228
සබ්බාපජ්ජං ලොකං	228
සබ්බාපජ්ජං වේදනං	228
සබ්බාපජ්ජං	192
සබ්බාපජ්ජෙකින කායකමෙමන	202
සබ්බාපජ්ජෙකින මනොකමෙමන	202
සබ්බාපජ්ජෙකින වචිකමෙමන	202
සඤ්චමකං	322
සඤ්චමවාරි	270

ස	පිටුවකිනාති
සඤ්චමවාරිසුති	128
සභග්ගතො වා	236
සමපජ්ඤ්ඤා	24, 32, 34, 38
සමපජ්ජලිතාය	258
සමපජාතමුසා	236
සමපජානො	82, 126, 326, 342
	356, 476
සමපනතං සාලිකෙකිනතං	430
සමපනතමෙව	132
සමපරාසිකාතං අකුසලානං	
ධම්මානං පටිසංචාය	194
සමපරාසිකාතං ආසවානං	192
සමපරාසිකාතං ආසවානං	
පටිසංචාය	194
සමපරාසිකාතං භයානං	192
සමපසාමානො	120
සමපසාදනං	106
සමඵප්පලාපා පටිච්ඡරතො	408
	484, 488
සමඵප්පලාපී	480, 486
සමඵප්පලාපිතො	310
සමඵප්පලාපෙ ව සමෙත්ථඤ්ඤා	542
සමිත්තලා	126
සමොධිපරායණො	410
සමනවනති	316
සමනොගා	178
සමමතතං	226
සමමදකඛාතා	392
සමමදඤ්ඤා විමුත්තො	262
සමමදෙව	508
සමමප්පඤ්ඤාය	512
සමමා	276, 452
සමමාආජ්චං	82, 538
සමමාආජ්චො	318, 488
සමමා ආයාචමානො	120
සමමාකමනතං	82, 318, 538
සමමාද්ධි	62, 64, 318
සමමාද්ධිකමමසමාදනා	294
සමමාද්ධිකො	482, 484, 488
සමමාද්ධියා උප්පාදාය	170
සමමා දුක්ඛකඛායාය	334
සමමා දුක්ඛස්ස අනනකිරියාය	442, 450
සමමාධාරං	248

ස	පිටුවකිනාහි
සමමා පරිපථ්‍යයානො	174
සමමාපරිපතනාධිකරණහෙතු	134
සමමාපරිපතනි	134
සමමා පරිපතනො	134
සමමා පණ්ණිතං	16
සමමා පණ්ණිතතනා	16
සමමා මානාභිසමයා	246
සමමාචාචා	318
සමමාචායාමො	318
සමමාචිත්තනිං ථුසති	354
සමමාසංකපපො	318
සමමාසතිං	82, 538
සමමාසමුද්ධො	42, 130, 148, 258
	302
සමමාසමොධිං	460
සමමාසමාධි	318
සමොධාය	82
සමමිඤ්ජනං	126
සමමිඤ්ජය්‍ය	126
සමුඛා පටිග්ගහිතං	402
සමුඛා මේතං භනෙන	
භගවතො සුතං	402
සමුඛාචිතයො	192
සමුච්ඡා	72
සමුච්ඡෙහා කාලං කරොති	114
සමොදනි	512
සමොදනීයං	110
සමොදමානා	136
සමොදි	110, 282
සමග්ගා පරිසා	432
සමග්ගා සමොදමානා	432
සමච්ඡිතනා	126
සමණකරණීයාති	406
සමණපරිඤ්ඤා	208, 232
සමණව්‍යාභමණා	268
සමණසමමතා	462, 464
සමණෙහි ව්‍යාභමණෙහි	314
සමණො ඛලු හො ගොතමො	336
සමණො ගොතමො	290
සමතනා සමාදිනනා	336, 338
සමතිකකතො	130
සමතිකකමාය සංවතනනති	320
සමපො	120, 186, 194

ස	පිටුවකිනාහි
සමනතපාසාදිකාතං	48
සමනනාගතං භවනනං ගොතමං	308
සමනනාගතො	290, 506
සමනුගාහති	254
සමනුගාහිති	258
සමනුගාහිතමානාති	310
සමනුගාහෙය්‍ය	332
සමනුඤ්ඤා සත්ථා	398
සමනුපසාමි	2, 10, 22
සමනුභාසති	254
සමනුභාසිති	258
සමනුභාසිතමානාති	310
සමනුභාසෙය්‍ය	332
සමනුසුඤ්ජති	254
සමනුසුඤ්ජය්‍ය	332
සමනුසුඤ්ජය්‍යමානාති	310
සමයෙන උදකං අභිනෙතිපි	406
සමයො	452
සමානාපුතතිකං භයං	320
සමානාපුතතිකානිෂ්ඨව	320
සමාදපෙතබ්බා	392
සමාදපෙති	122
සමාදපෙති සමුත්තෙතරෙති	420
සමාදය	124
සමාදය වතතිස්සාම	198
සමාදය සිකති සිකාපදෙසු	410
	434
සමාධි	452
සමාධිකබ්බෙත	290
සමාධිකථා	232
සමාධිජං	106, 294, 326
සමාධිඤ්ඤා	82, 86, 536
සමාධිනිමිතනං	456
සමාධි නු වො භනෙන පුබ්බෙ	
පච්ඡා ඤාණං	388
සමාධිපටිලාභො	244
සමාධිබලං	82, 86, 184, 536
සමාධිඤ්ඤා	222
සමාධිඤ්ඤා	454
සමාධිඤ්ඤා අසමානං ඛයං	456
සමාධිසංවතනතිකාති	372
සමාධිසං පරිපුරකාරී	410
සමාධිසං මතතසොකාරී	412
සමාධිසමපනො	392

ස	පිටපිඛනානි
සමාධිසලෝඡකිඛනං	82, 538
සමාධිසාමිඤ්ඤාගතානං සතං	232
සමාධිසුඛඤ්ඤා	156
සමාපනතීකුසලතා	184
සමාපනතිට්ඨානකුසලතා	184
සමාපනනස්ස	306
සමා පරිසා	144
සමාරකෙ	460
සමාහිතෙ විතෙත	294
සමාහිතස්ස ඤ්ඤාං තො	
අසමාහිතස්ස	388
සමාහිතො	476
සමුත්තෙතපේතෙන	
සමපහංසෙතෙන	420
සමුද්දායමා	88
සමුද්දං පරිපූරෙනති	432
සමුදයාය	
සමෙත කායකමෙත	528
සමෙත මනෝකමෙත	528
සමෙත චිත්තමෙත	528
සමොධානං ගච්ඡති	410
සමොහං වා විතනං	454
සයං	482
සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකම්බා	206
	208, 322, 488, 508, 524
සකසාවා	212
සසෙය්‍ය	250
සරදසමයෙ	430
සරණං ගච්ඡාමි	110
සරණං භතං	110, 196
සරණඤ්ඤා	280
සරුහං වා විතනං	454
සරුවධොවනං	290
සාරූපා	158
සරෙත විඤ්ඤාපෙසි	402, 404
සලාකාට්ඨතනං	288
සච්ඛකා	212
සචිණාය	226
සචිකානං සප්පලායාසං	360, 362
සචිඤ්ඤාණකෙ	244
සචිචාරං	106, 204
සචිපාකකං	106, 294, 326

ස	පිටපිඛනානි
සසාමණව්‍යාභමභේයා පජාය	460
සසඛිධාරනීග්ගඤ්ඤා	452
සසඛිධාරපරිනිබ්බාසි	414
සසඛිධාරා	158
සසඤ්ඤා	158
සචිඤ්ඤාණං	160
සචෙදනා	158
සහදස්සනුප්පාදා	430
සහධමමිකං පඤ්ඤා	304
සහධමමිකො	290
සහස්සං අපරගොයානානං	402
සහස්සං උතතරකුරානං	402
සහස්සං වජ්‍යනං	402
සහස්සං වාසුමමහාරාජිකානං	402
සහස්සං ජලේඤ්ඤාපානං	402
සහස්සං තාවතීංසානං	402
සහස්සං කුසිතානං	402
සහස්සං නිමමාණරතීනං	402
සහස්සං පරනිමිතචසචතනිනං	402
සහස්සං පුබ්බවිදේහානං	402
සහස්සං බ්‍රහ්මලොකානං	402
සහස්සං යාමානං	402
සහස්සං ලොකං	508
සහස්සං සිතෙරුපබ්බතරාජානං	402
සහස්සං සුරියානං	402
සහස්සං චූළනිකා ලොකධාතු	402
සහස්සං ලොකධාතු	402
සහව්‍යනං	476
සහව්‍යනං උපපජේජ්‍ය්‍ය	378
සහෙතුකා	158
සමුදයනං	316
සමුදයනනනිරුධං එස්සනිරුධො	
	318
සමුදයනනපච්චයා	316
සා	
සාකනිරපපගෙදා	292
සාකහකම්බාපි	428
සාකහකම්බා හොති	534
සාකාරං	294, 454
සාබලාඤ්ඤා	184
සාබාපලාසෙන	276
සාභෙය්‍යං	118
සාණානිපි	534

සා	පිටිය බිංකානි
සාණානිපි බාරෙනති	428
සාතතතාය	66
සාතසුබ්බව	156
සාතාරමමණඤ්ච සුබං	156
සාතං සව්‍යඤ්ජනං	240
සාඵලිකා	138
සාධිකමිදං	408
සාධු	126
සාධුකං මනසිකරුහි	112, 292
සාධු මෙ භවං ගොතමො	292
සාධු වත භනෙන	356
සානුවජේරු	172, 202, 278, 528
සාපි හොති න බාහුලිකා	432
සාමං දිට්ඨං	258
සාමං විදිතං	258
සාමඤ්ඤං	258
සාමඤ්ඤානං	462, 464
සාමඤ්ඤා	260
සාමඤ්ඤඤ්ච	260
සාමාකභකතාපි	428
සාමාකභකතොපි හොති	534
සාමිකානං ගාමො	366
සාමිසඤ්ච සුබං	154
සාමිවිකමමං	230
සාමිවිපට්ඨපනො	370
සායනානියකමපි	534
සායනාසමයං	218, 366, 508, 532
සාරගඤ්ඤා	400
සාරජේරුයුගං	462
සාරතො පච්චාගච්ඡතං	310, 312
සාරපනො	428
සාරදං බද්ධපණ්ණං	322
සාරගායනා	194, 544
සාරුගො	472
සාරුණියං	110, 222, 280, 322, 336
සාරුද්දති	248
සාරිපුත්තො	46
සාරෙනනිපි	258
සාරෙ පතිට්ඨිතො	428
සාලිබ්ථං	66
සාලිමංසොදනො	264
සාලිසුකං	16
සාලො වා	362
සාලොභිතා	392

සා	පිටිය බිංකානි
සාවකං එවං සමාදපෙනති	366
සාවකභාසිතා	140
සාවකසබ්බො	370
සාවකානං	46
සාවජුරං	468, 470
සාවජුරං පජ්ඣති	268, 270
සාවජුරානවජේරු බලෙම	238
සාවජේරු කායකමෙමන	200, 528
සාවජේරු මනොකමෙමන	200, 528
සාවජේරු වචිකමෙමන	200, 528
සාවජේරු	172, 202, 278, 528
සාවතියං	8
සාවසෙසං ආපනනිං—	
ආනවසෙසං ආපනනීති	42
සාවසෙසං ව ආපනනී	170
සාවිකානං භික්ෂුනීනං	172
සාසවං සුබං	154
සානුතෙය්‍යකානි	244

සි

සිකතිං පච්චිකතාය	266
සිකතිනීති	410
සිකතිනි	410
සිකතාකාමො	422
සිකතාපදං පඤ්ඤානං	192
සිකතාපදපට්ඨසඤ්ඤානාය	420
සිකතාපදානි වදමිති	412
සිකතාපදෙසු	124
සිකතාය න සමාදපෙති	422
සිකතාසමාදානස්ස න වණ්ණපාදො	422
සිකතිතබ්බං	28, 98
සිකතියා	402
සිතං සිතමත්තාය	464
සිපට්ඨිකමපි	18
සියා ආනන්ද	244
සියා නු බො භනෙන	244
සිලිට්ඨෙති	200
සිංහපාවනෙ	252

සි

සිසසිසං උබ්බාතාපෙතො	430
සිසසිසං මුත්තාපෙය්‍ය	430
සිසසිසං බෙනතං	426
සිසසිසං පලාලානි—	
උභිරුපෙය්‍ය	430

සි	පිටියබකානි
සිසපිසං මද්දපෙය්‍ය	430
සිසපඤ්ඤාතාය	92
සිසසොතාය	250
සිතං	264
සිතිභුතො	350
සිලකථා ව	232
සිලකථා ව තො හවිසාති	232
සිලකබ්‍රෙහිත	290
සිලබ්‍රතං	398
සිලබ්‍රතපරාමාසො	430
සිලවතො දින්නං	290
සිලවන්නාතං දසානකාමො	272
සිලවා	124, 144, 202
සිලවා කල්‍යාණධම්මො	142
සිලවිපතති	186, 480, 482
සිලවිපතතිහෙතු	480
සිලවිසුඤ්ඤා	186, 518
සිලසම්පදා	186, 482, 484, 516
සිලසම්පදාහෙතු	482, 486
සිලසම්පන්නො	392
සිලසාමඤ්ඤාගතානං සතං	232
සිලාති අනුසාරති	372
සිලානුසාරති	62, 86
සිලුපොසථං උපවසති	372
සිලෙන වසාති	276
සිලෙන සද්ධිං	872
සිසසා	368
සිහනාදිකානං	46
සිහනාදං තදිසාමි	334
සිහසෙය්‍යං	216
සිහො ව මගරුජා	148
සු	
සුකකා	102
සුකට්ඨං කරොති	426
සුකට්ඨං කරොති සුමතිකතං	406
සුකතකමකාරී	198
සුකරං	224
සුකුසලසම්පහට්ඨං	324
සුබං අත්තානං පරිහරමි	342
සුබං විහරති	70, 188
සුබං වෙදියති	432
සුබං සෙනති	252, 460
සුබං වා සො සයෙය්‍ය	252

සු	පිටියබකානි
සුබඤ්ච කායෙන පරිසංවෙදෙමි	294, 326
සුබපටිසංවෙදී	350
සුබමසසිත්ථ	252
සුබවිපාකා	194
සුබවිහාරී	106, 294
සුබස ව පභාණං	292
සුබසම්පඤ්ඤා	440
සුබසසිතාති	248
සුබාවහං	12
සුබිතො විතතං සමාධියති	432
සුබුද්ධා	192
සුබුද්ධං	512
සුබුද්ධවාලීකා	452
සුබුද්ධසහගතා උපකම්මෙසා	452
සුබුද්ධා	512
සුබුද්ධාලො	264
සුබෙතෙන	248
සුගගිතෙති	136
සුගතාති	384
සුගතිං සග්ගං ලොකං	190
සුගතෙ	294, 456
සුගතො	302, 322
සුඛකදායකං ව	108
සුචින්නතිචින්නී	198
සුචිතා කායකමෙත	528
සුචිතා මනොකමෙත	528
සුචිතා චිකිතමෙත	528
සුච්ඡින්නො	466
සුඤ්ඤාතා	140
සුඤ්ඤාතො සමාධි	544
සුඤ්ඤාගාරගතො	268
සුඤ්ඤාය ගොසාලාය	334
සුණාති	112, 292
සුත්තන්නා	140
සුත්තසා ව	390
සුතං	132
සුතප්පයා	168
සුතවතො අරියසාවකසා	478
සුතවා අරියසාවකො	20
සුතෙන සමන්නාගතා	374
සුදං(සුදහං)	100, 132, 264
සුදිට්ඨා	460
සුද්ධං	104, 474

සූ	පිටුවකිනාහි
සුද්ධං අත්තාතං පරිභරති	268, 270
සුද්ධො	428
සුඛමමායං සභායං	260
සුතකඛතතං සුමභිග්‍රං	532
සුනිකඛිතතඤ්ච පදබ්‍යඤ්ජනං	116
සුනිකඛිතතස්ස	116
සුප්පතිකාරං	122, 230
සුප්පතිට්ඨිතඤ්ඤච පතිට්ඨාති	484
සුප්පමෙය්‍යො	476
සුප්පිපතොතො භාග්වතො සාවකං-	
සඛෙය්‍යො	370
සුපරිකමමකතාය	248
සුභතොතච අභිමුතොතො	84
සුභතිමිතතං	6, 170, 356,
සුභතිමිතතනතිස්ස චචතීයං	356
සුභාසිතං සුභාසිතතො තාබ්‍යනු-	
මොදපි	392
සුභාසිතතො තාබ්‍යනුමොදෙය්‍ය	
	392
සුභාසිතභාසි	198
සුදීනිකතං	426
සුරුමෙරයපානස්ස පටිසෙවනාය	
	464
සුරුමෙරයමජ්ජපමාදට්ඨානා	376
සුරියමණ්ඩලං	510
සුලභා වත මෙ	404
සුවණ්ණකාරතොතවාසි	456
සුවණ්ණදුබ්බණ්ණොති	84
සුවණ්ණො	294, 456
සුවණ්ණසිකතාවසිය්‍යනති	452
සුසානං	428
සුසායතොතො	532
සුසුකාලකෙසො	132
සූ	
සුරසෙනානං	378
සෙස	
සෙබසීලං	388
සෙබමපි සීලං චුතතං භගවතා	388
සෙබමෙතං	104
සෙබස්ස භික්‍ෂුතො	188
සෙබො පඤ්ඤ	388
සෙබොපි පඤ්ඤ චුතතා භගවතා	388
සෙබො	124
සෙබො ආනන්දෙ	393

සෙස	පිටුවකිනාහි
සෙබො පි සමාසි	388
සෙබොපි සමාසි චුතතා භගවතා	388
සෙබො, සෙබොති	408
සෙභාලකඤ්ඤච	334
සෙට්ඨො දෙවමනුස්සානං	524
සෙතච්ඡතතං	264
සෙතට්ඨිකං	
සෙතුඝානො	464
සෙනාසනපඤ්ඤපකානං	48
සෙනාසනපටිලෙකසමිං	428
සෙනාසනහෙතු	268
සෙනාසනං සංසාමෙත්වා	420
සෙමානං	250
සෙය්‍යං කප්පෙති	534
සෙය්‍යථාපි 16, 18, 126, 132, 228, 240	
324, 332, 334, 362, 406, 516	
සෙය්‍යථාපි අපණ්ණකො මණි	484
සෙය්‍යථාපි ආකාසෙ	454
සෙය්‍යථාපි උදකෙ	454
සෙය්‍යථාපි උදකෙ ලොබො	512
සෙය්‍යථාපි කුටාගාරෙ	466, 468
සෙය්‍යථාපි ගුහනං	406
සෙය්‍යථාපි තං වකකං	214
සෙය්‍යථාපි නලාගාරෙ	196
සෙය්‍යථාපි පක්ඛිසකුණො	454
සෙය්‍යථාපි පඨවියං	454
සෙය්‍යථාපි පාසාණෙ ලොබො	510
සෙය්‍යථාපි භික්‍ෂුවෙ නදීමුඛෙ ඛිපං	68
සෙය්‍යථාපි භික්‍ෂුවෙ අප්පමතනං-	
කොපි ගුප්ථො	68, 70
සෙය්‍යථාපි භික්‍ෂුවෙ අප්පමතනං-	
කමපි මුතනං	72
සෙය්‍යථාපි භික්‍ෂුවෙ උච්ඡුඛිජං	66
සෙය්‍යථාපි භික්‍ෂුවෙ පඨවියං ලොබො	510
සෙය්‍යථාපි ගො ගොතම	110
සෙය්‍යථාපි සුවණ්ණකාරෙ	456
සෙය්‍යථිදං	294, 324
සෙය්‍යං කප්පෙමි	326, 330
සෙය්‍යාවසථපදීපෙය්‍යස්ස	206
සෙවිතබ්බො	232
සො	
සො අජානං වා ආභ	236
සොකපරිද්දවෘතං සමතිකකමාය	392

හෝ	පිට්ඨකයානි
සොකපරිදෙවදුකකදෙමනසාපි -	
දුකකා	316
සොවෙය්‍යං	184
සොතං ඔදහනති	140
සොතං එසායනතං	316
සොතබ්බංචිකෙද්දායස්සං	392
සොතාපතතිඵලසව්ඡිකිරියා	44
සොතාපතතිඵලසව්ඡිකිරියාය	
සංවතතති	90
සොතාපතො හොති	410
සොතතිඤ්ච පටිච්ච චුණ්ණඤ්ච	370
සොතෙන සද්දං භුක්ඛා	316
සොපසස පටිසෙවනාය	464
සොපි ජාතාති	368
සොමනසාධාරණියං ධම්මං	316
සොමනසාධාරණියං රූපං	316
සොමනසාදෙමනසාතං	294, 326
සොරච්චං	184
සො රුගො	252
සොවචසාතා	162
සොව තං පටිසංවෙදෙති	306
සොලසතනං චොප්පපදනං	378
සොලසවසාසහසානි	380
සො	
සොකකාතනතා භික්ඛවෙ	
ධම්මසා	70
සොකකාතො	270, 370
සොසා	224
සො	
සොදදනාහං	366
සොදති ගාමො	366
සොව ගබ්භිති නොනතු	426
හ	
හට්ඨා	126
හට්ඨකොපි හොති	534
හත්ථරං	324

හ	පිට්ඨකයානි
හත්ථාපලෙඛනො	534
හත්ථ ගමෙනති	258
හත්ථත	16
හද්දඛනමා	236
හනතුං වා	450
හන්ද කුතො භුක්ඛං	366
හන්දහං	254
හරුයති	264
හරුසිතබ්බං	216
හරුයෙය්‍යාථ	216
හා	
හාප්පඤ්ඤාතාය	92
හි	
හිතානුකම්පි	150
හිතාය 40, 42, 114, 146, 204, 280	
හිමපාතසමයො	262
හිමවතනං පබ්බතරුජං	276
හිරි	102, 188
හිරි ච ඔත්තප්පඤ්ච	162
පභිනං	512
හිතපඤ්ඤාතෙ ධම්මෙ	238
හිතා	512
හිතාය ධාතුයා -	
විඤ්ඤාණං පතිට්ඨිතං	394
හිතායාචතතති	266
හිතෙ	456
හිතො හොති	232
හෙ	
හෙට්ඨාපාසාදං	264
හෙමනතිකා රතති	252
හෙමනතිකො	264
හො	
හොති විවිකිල්පා	336
හොති සො සමයො	318, 426
හොතෙව කඛ්ඛා	336

ශුද්ධිපත්‍රය

විශේෂ ශුද්ධියක්:

270 වන පිටුවෙහි 42 වන ශාථායෙහි (271 වන පිටුවෙහි එන) පරිවර්තනය මෙසේ විය යුතු:

42 “හවත, ඒ තෝ එකැහිත් සුඤ්ජ වූ සංක්‍ෂ්‍යයක් වන ආතමය (සවසන්තාතය) ඉක්ම වා (පතනට) සිතති ද? ඒ තමන් තුළ ඇත්තා වූ ම පාපය තමන් හට (පවා තො දත හෙත සේ) සැඟවීමට වැයම් කරති ද?”

සැලකිය යුත්තෙකි:

මුද්‍රණයෙහිදී ප්‍රස්ථාපිත වශයෙන් විපර්යාසයට ගිය වචන කිසි තැනෙක මෙහි ඇත ද අච්ඡාදනයට භාජිකර නොවනුයෙන් ශුද්ධිපත්‍රයට නොගත් බව සැලකිය යුතු.